ANUL XII

DREPTUL

Legislatiune — Doctrina — Jurisprudentia — Economie politica

30 Noembre 1882 — 1883, Noembre 27

BUCURESCI
TIPOGRAFIA CURȚEI REGALE, PROPRIETARI: F. GÖBL FII
12, PASAGIUL ROMÂN, 12
1884

TABELA ALFABETICA

A MATERIILOR COPRINSE IN

DREPTUL

30 Noembre 1882—1883, Noembre 27

JURISPRUDENŢA ROMÂNA

A

D

E

F

J

L

M

U

V

JURISPRUDENȚA STRĂINA

ARTICOLE

LEGI

MATERII VARIATE

ANUL XII. — Nr. 1. JOI 2 DECEMBRE 1882

DREPTUL

LEGISLATIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENTIA — ECONOMIE POLITICA

Prim-Redactor: DEMETRU C. POPESCU

ESE DE DOUE ORI PE SEPTEMANA

Redactor-Administrator: NICOLAE CHRISTESCU

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA ḐIARULUI, PASAGIUL ROMAN, 10

ABONAMENTELE se fac pe an şi pe jumĕtate de an: la 1^{iu} Decembre şi 1^{iu} Maiu. De la 1^{iu} Iulie pênĕ la 20 August ḑiarul nu apare.

Anunţuri: linia 40 bani. *Scrisorile nefrancate se refusă.* **Un numĕr: 50 bani**

COSTUL ABONAMENTULUI Pe an, 40 lei; pe jumĕtate an, 20 lei. *Studenţii plătesc pe jumĕtate.* Pentru străinĕtate se adaogă timbrul postal.

Cu acest numĕr, *Dreptul* intră in al treilea an al aparițiunei sale sub noua Redacţiune. Cu acéstă ocasiune, rugăm cu stăruinţă pe toţi DD. abonaţi, cari ar dori să li se continue ḑiarul şi pe viitor, să bine-voéscă a ne face cunoscut la timp, spre a nu fi espuşi la nici uă intrerupere.

In ceea ce privesce trecutul, rugăm pe tóte persónele cari au rĕmas in intârḑiare cu plata abonamentului să se gândéscă a'l aquita, cel puţin acum in ora din urmă.

Redacţiunea

SUMAR

Bucuresci, 1^{iu} Decembre 1882

Conferenţele stagiului parisian au fost deschise estimp printr'un important discurs al Dlui Oscar Falateuf, noul decan al Ordinului de avocaţi.

Am urmărit in tot-d'a-una cu cel mai viu interes aceste intruniri instructive, in cari spiritul de corp găsesce un rézem atât de puternic şi cari au contribuit aşa de mult la fala şi la consideraţiunea de cari se bucură astăḑi Baroul frances. Etă pentru ce ne credem datori a face uă scurtă dare de sémă despre acéstă conferenţă, in care D. Falateuf vorbea pentru prima óră ca decan tinerilor sĕi colegi.

Discursul celebrului avocat este in acelaşi timp uă incuragiare pentru spiritele modeste pe cari sgomotul şi reclama le sperie şi uă fină ironie la adresa acelora cari cred că presumpţiunea póte ţine loc de talent şi emfasa de merit real.

Profesiunea nóstră e dificilă, ḑice oratorul; regulele la cari ne supune sunt imperióse, succesul vine târḑiu, resultatul material vine incă şi mai târḑiu! In momente de nevoe, când munca profesională nu va produce in destul spre a vĕ satisface trebuinţele, va trebui să recurgeţi la alte lucrări accesorii, tot aşa de puţin remunerate adese-ori. Va trebui, in urma unui succes ce credeaţi că are să vĕ scape de grijă pe viitor, să vĕ mulţumiţi cu nisce laude sterile. De şi vĕ veţi simţi in deplina maturitate a forţelor vóstre veţi vedé clientela stând departe de voi cu neincredere, sub pretext că sunteţi prea tineri pentru a vi se incredinţa interese seriose pe mână. Ceva mai mult: de şi veţi avé consciinţa legitimă a valórei vóstre, veţi fi siliţi să asistaţi impasibili şi une-ori cu surisul pe buse la privelistea succeselor unor confraţi cari, cu drept cuvênt póte, nu merită să vĕ fiă comparaţi. Pe lêngă tóte acestea, va trebui să vĕ supuneţi regulelor corpului nostru, de şi vi se va păré că ele impedică avêntul facultăţilor vóstre!

Cu tóte aceste resemnaţiuni, cu tóte aceste revolte inăbuşite ale amorului propriu, adaogă oratorul, vĕ voiu ḑice şi eu, ca şi predecesorul meu Nicolet: „Voi sunteţi fericiţii pămêntului, pentru că aveţi tinereţea şi speranţa cu voi!“

Ori-cari vor fi neajunsurile profesiunei, D. Falateuf recomandă auditoriului sĕu perseveranţa, care singură conduce la succes, şi 'l conjură să nu se ademenéscă de tentaţiunile esteriόre.

Mulţi, in facia greutăţilor ce intêmpinau in cale, au cedat acestor tentaţiuni şi s'au depărtat de noi. Le lipsea όre talentul ? Nu, negreşit; şi eu unul n'am asteptat să fiu ales decan spre a recunόsce speranţele seriόse pe cari le dau mare parte dintr'ênşii. Mi-aduc a minte chiar όre-cari conferenţe ale stagiului in cari am fost impresionat cu deosebire de maturitatea oratorilor, şi mărturisesc că, une-ori, aş fi voit mai puţină esperienţă din parte-le, daca nu din alt punct de vedere, cel puţin ca să pot constata mai târḑiu progresul realisat, element necesar al succesului intr'uă profesiune in care, spre a puté reuşi, trebue să nu rĕmâi mult timp staţionar.

Talentul dérĕ a esistat, insă mulţi au avut să sufere neajunsurile de cari am vorbit mai sus: impasibilitatea judecătorului, in urma aprobărei căldurόse a prietenilor, le va fi nimicit increderea in ei-inşişi; όre-cari succese 'i vor fi descuragiat prea de timpuriu; ḑiua de mâine in fine, care represintă viitorul şi in care mulţi işi puseseră speranţele lor, nu 'şi va fi ţinut promisiunile pe cari comptau.

Daca, in auditoriul ce mĕ incongiόră, mulţi dintre Domniile vόstre se vor fi recunoscut dupe aceste descuragiări premature sau dupe aceste impacienţe juvenile, datoria mea este să preintêmpin pe unele, să calmez pe cele-alte, şi să le ḑic tutulor: Ce cale nouă voiţi să apucaţi? Pentru ce scop v'aţi hotărit a ne părăsi ?

Daca vĕ gândiţi a vĕ arunca in comerciu sau in industrie, cu ce drept, se intrébă D. Falateuf, v'aş interḑice frumόsele perspective ce vĕ deschid aceste cuvinte ?

Făcênd insă alusiune la un desastru financiar recent care a ruinat mii de familii, a provocat atâtea falimente şi a produs uă perturbaţiune adâncă pe multe pieţe comerciale ale Franciei şi chiar ale Europei, oratorul se grăbesce să adaoge: „Nu le confundaţi insă, vĕ rog, cu acele operaţiuni financiare cari nu sunt nici comerciul nici industria şi cari ar fi bucurόse să aibă de partea lor titlul Dvόstră, onorabilitatea Dvόstră şi cunoscinţele pe cari le aţi câstigat deja.“

Voi-veţi a vĕ face magistraţi ?

Aş renunţa la mine-insumi, esclamă oratorul, daca, reportându'mi cugetarea asupra trecutului meu deja lung, nu m'aş inchina cu respect inaintea acestei Magistraturi, când mi-este dat să vorbesc de dênsa unor tineri avocaţi ale căror destine varie şi posibile imi sunt incă necunoscute. Aş renunţa la mine-insumi, daca nu v'aş adăoga că esistenţa unui corp judecătoresc ca acela pe care ni l'au dat legile nόstre şi tradiţiunea este un patrimoniu in adevĕr nepreţuit !

Nu eu dérĕ vĕ voiu sfătui să nu imbrăţişaţi acéstă carieră. De alminteri, intrând in magistratură, nu veţi inceta de a face parte din corpul nostru. Prin urmare, nu de aceste defecţiuni mi-e frică.

Ceea ce 'mi inspiră temere, trebue să v'o declar, sunt ilusiunile vieţei publice cari pot să vĕ têrască departe de realităţile profesiunei nόstre, este politica care vĕ va depărta de Barou.

Profitând de ocasiunea ce 'i se presintă, D. Falateuf ride cu multă fineţă de aspiranţii la deputăţie şi de reformatorii imberbi, cari, se vede, sunt tot aşa de numeroşi şi la Paris ca şi la Bucuresci... Recomandăm acestor tineri ambiţioşi şi impacienţi următόrele pasagie din cuvêntarea sa, cari par scrise a nume pentru noi :

Idea de a face parte din adunările nόstre deliberante este una din cele mai obicinuite astăḑi, printre avocaţi ca şi aiurea, şi trebue să recunόscem că perspectiva succeselor de tribună este de natură să vĕ seducă imaginaţiunile; de aceea Baroul tênĕr şi chiar stagiul au inceput să ne procure legiuitori: ruptόrea e deja făcută... Daca şi Dvόstră, tinerii mei confraţi, v'aţi hotări să intraţi pe acéstă cale, ce ar trebui să ḑicem cu toţii şi pentru Dvόstră şi pentru noi ?

Imi place să cred că veţi reuşi de la inceput: obicinuiţi prin practica datoriilor profesionale a nu vĕ espune demnitatea caracterului la nici un risic şi a vĕ feri de ori ce ingagiamente cari să vĕ compromită facià cu Dvόstră şi facià cu alţii, imi place să sper că succesul vĕ va incununa aspiraţiunile, şi că nu veţi avé să suferiţi acele crude umilinţe ale candidatului căḑut in alegeri.

Cu tόte acestea, nu este aşa că nu vĕ veţi simţi atinşi in amorul-propriu al Dvόstră daca voiu presupune că nu vĕ consideraţi inşi-vĕ ca indispensabili pentru fericirea ţĕrei, ca nisce όmeni necesari in fine ? Nu, nu e aşa? De altminteri s'a ḑis, şi pόte cu drept cuvênt, că nu esistă όmeni in adevĕr necesari. Sunteţi insă inteligenţi, aveţi multă bunăvoinţă şi uă όre-care dosă de sciinţă şi étă-vĕ ajunşi la acéstă viaţă nouă cu tόtă ardόrea credinţei, sunt sigur, şi convinşi că veţi face să triumfeze nisce idei folositόre şi că veţi aduce mari servicie.

Calculatu-v'aţi bine puterile? Mĕsurat'aţi tόtă intinderea responsabilităţilor la cari vĕ espuneţi ?

Avocaţi fără clientelă incă, v'aţi apucat să solicitaţi clientela naţiunei ! Pênĕ mai ieri v'am vĕḑut la bară stând pe gânduri in facia unui dosar trămis de un amic increḑĕtor şi, mai adese-ori, de asistenţa judiciară, turburaţi de intreruperea unui magistrat, ingrijaţi de fie-ce detaliu al unei profesiuni pentru esercițiul căreia cu tόte acestea v'aţi preparat mai dinainte prin studie seriόse, declinând chiar une-ori,

prin esces de scrupul, responsabilitatea de a apăra din oficiu acusaţii traduşi inaintea Curţei cu juraţi, de şi nu erau in joc de cât interesele unui singur individ, ale unei singure familii, — şi de uă dată, lăsând la uă parte temerile şi scrupulele generóse ce vĕ turmentau, vĕ aruncaţi cu hotărire in mare şi pretindeţi să vi se incredinţeze cârma luntrei in care se află nu numai Cesarul şi averea sa, ci Francia şi viitorul ei!

Avea-veţi cel puţin satisfacţiunea să ocupaţi locul pe care l'aţi obţinut cu atâta bătae de cap, se intrébă cu ironie oratorul?

Din nenorocire, nu. Priviţi in giurul vostru şi vedeţi că, sub pretextul disciplinei sau al trebuinţelor ei, grupurile absorb astăḑi individualităţile. „Partidul din care fac parte" devine formula comodă care respunde la tóte, ne dă voe să avem opiniunea altora şi neutralisézá pe individ in profitul unui tot condus de unul singur! De e bine sau de e rĕu acésta, ocasiunea nu e nemerită spre a v'o spune. Cu tóte acestea, une-ori mai că ai fi ispitit să faci ca acel deputat ideal dintr'uă comedie modernă, a cărui ambiţiune era de a forma el-singur un partid!... Bine inţeles, nu vĕ sfătuesc să aspiraţi, cum făcea el, a deveni ministru, in ḑiua in care guvernul ar avé trebuinţă să céră un ministru acestui partid...

Oratorul arată apoi că nicăeri individualitatea nu se conservă mai bine de cât in Barou. Ordinul avocaţilor se susţine prin independenţa fie-căruia din membrii sĕi; tóte opiniunile politice se intêlnesc intr'ênsul, mai mult póte de cât ori-şi-unde, şi cu tóte acestea nimeni, spre a reuşi, nu este obligat să facă sacrificiul total sau parţial al opiniunei sale. Probitate, sciinţă şi talent, étă elementele necesare ale succeselor nóstre. Resultă óre că avocatul trebue să rĕmână isolat, se intrébă D. Falateuf? Nu, evident: toţi ómenii onesti şi inteligenţi sunt datori astăḑi să caute soluţiunea problemelor de cari depinde imbunătăţirea esistenţei indiviḑilor ca şi a naţiunilor. Or, aceste probleme constitue elementul principal al vieţei politice.

Ceea ce vi se cere déră este răbdarea. Faceţi-vĕ mai ântâiu demni de rolul ce voiţi a juca in societate. Spre a merge in fruntea naţiunei sale, nu este de ajuns a voi: uă naţiune nu este uă *anima vilis* pe care elevul o póte esperimenta fără respundere. Nu e de ajuns voinţa; trebue sciinţă! Ea ne trebue mai cu sémă astăḑi când, fie-care individ avĕnd un rol in mecanismul general al societăţei, inegalităţile individuale trebuesc să fiă dominate, şi din punctul de vedere al sciinţei şi din acela al onestităţei, de uă sciinţă şi de uă onestitate superióră, pe cari avem dreptul să le pretindem de la aceia cari aspiră să ne guverneze!

Discursul Dlui Oscar Falateuf a fost adese-ori intrerupt de aplausele entusiaste ale auditoriului sĕu.

N. Christescu.

JURISPRUDENŢA ROMÂNA

CURTEA DE APEL DIN BUCURESCI, SECŢIUNEA I

Şedinţa din 11 Noembre 1882

Preşedinţa Dlui A. Cantacuzino, prim-preşedinte

Zacharia Zachariad cu Administraţiunea domenielor Statului

ARENDAŞ AL STATULUI. — PAMÊNT DAT LOCUITORILOR IMPROPRIETARIŢI. — CONTRACT INTRAND IN VIGÓRE IN URMA LEGEI DE IMPROPRIETARIRE ŞI LUCRARILOR FACUTE PENTRU ACÉSTA. — ARENDAŞUL NU ARE DREPTUL A CERE DESPAGUBIRI PENTRU PAMÊNTUL DAT LOCUITORILOR.

LEGEA DE IMPROPRIETARIRE DIN 1874.

Un arendaş al Statului nu are drept a pretinde despăgubiri pentru pămênturile date locuitorilor improprietăriţi, când el a intrat in esploatare in urma lucrărilor de improprietărire de cari avea cunoscinţă.

Dreptul sĕu nu se póte funda pe art. 42 din contractele de arendări, dupe care se acordă despăgubiri arendaşilor deposedaţi, de óre-ce acel articol se refere la esistenţa unei legi fiitóre, de care arendaşul să nu fi avut cunoscinţă in momentul contractărei.

Nr. 262. — D. Zacharia Zachariad a făcut apel contra sentinţei Tribunalului Ilfov, secţiunea I civilo-corecţională, cu Nr. 505, din 1881, dată in procesul cu Administraţiunea domenielor Statului, pentru pretenţiuni.

S'a presentat apelantul prin DD. avocaţi P. Economu şi Em. Protopopescu-Pake şi defendorul prin D. avocat B. M. Missir.

Curtea,

Avĕnd in vedere acţiunea intentată la prima instanţă de Zacharia Zachariad contra Administraţiunei domenielor Statului prin care cere a se condemna acésta a'i plăti câte 10 lei de desetină (pretenţiune redusă la Curte la 6 lei 25 bani), pentru valórea a 966 desetine pămênt ce 'i s'a luat din terenul arendaşului din comuna Noul-Caragic din Bolgrad, şi s'a dat locuitorilor din acéstă comună pentru a se conforma legei de improprietărirea ţĕranilor din anul 1874;

Avĕnd in vedere că apelantul a luat acest teren cu arendă la licitaţiune la 12 Maiu 1875, dupe cum se constată din condica de licitaţiuni pentru arendarea terenurilor;

Avĕnd in vedere că la 12 Noembre 1874 s'a delimitat deja provisoriu terenul pe care 'l pretinde şi pe care Statul dispunea a'l da locuitorilor din acea comună; că, prin ur-

mare, apelantul scia despre acésta, și arenda ce a oferit n'a dat'o de cât pentru pămêntul ce'i rĕmăsese in posesiunea Statului;

Avênd in vedere că apelantul nici nu se află in ipotesa art. 42 al contractului de arenduire pentru a puté reclama vre uă despăgubire de la Stat;

Considerând, intr'adevĕr, că art. 42 prevede casul unde un arendaș, *posedând* moșia, este *deposedat* in cursul arendărei printr'uă a nume lege; că legiuitorul prin acéstă espresiune, luând'o in sensul sĕu gramatical, a ințeles uă lege viitóre, care s'ar face in cursul contractului, și nici de cum uă lege deja promulgată și aplicată, pe care arendașul a trebuit firesce s'o aibă in vedere;

Considerând déră că nu mai rĕmâne de cât a se sci ce a luat in arendă apelantul, și art. 15 al contractului respunde clar că arendașul va lua moșia cum o posede Statul ađi, adică in momentul licitărei, care a avut loc in urma aplicărei legei din 23 Iunie 1874;

Considerând că, astfel fiind, Zachariad nu póte pretinde nimic de la Stat, și apelul sĕu urméză a'i se respinge;

Pentru aceste motive, in majoritate, respinge apelul, confirmă sentința, etc.

Semnați: A. Cantacuzino, Ap. Mănescu, A. Sc. Ghika.

OPINIUNE

Subscrișii, asupra apelului interjetat de Z. Zachariad contra sentinței Tribunalului Ilfov, secțiunea I civilo-corecțională, cu Nr. 505, din 1881:

Avênd in vedere că prin acțiunea sa introductivă Z. Zachariad cere să se condamne Administrațiunea domenielor și pădurilor Statului să'i plătéscă uă sumă de 34,160 lei, valórea prin analogie a arendei a 998 desetine pământ, ce numita Administrațiune 'i-a luat din terenul arendat lui din comuna Noul-Caragic din Bolgrad spre a'l da locuitorilor din acea comună, conform legei de improprietărire din 1874;

Avênd in vedere că, faptul luărei din posesiunea arendașului a cantităței de pămênt sus-arĕtată spre a se improprietări sătenii din Noul-Caragic, nu s'a tăgăduit de către Stat, care insă a susținut că nu se cuvine arendașului Zachariad nici uă despăgubire, pentru cuvêntul că dênsul, la luarea in arendă a proprietăței Statului Noul-Caragic, cunoscea că are să fiă espropriat de acel pămênt, fiind legea de improprietărire deja promulgată, de și nepusă incă in aplicațiune;

Avênd in vedere că, prin art. 42 ultima disposițiune din contractul de arenduire, se stipuléză că, când Statul va face vre uă instrăinare de teren către locuitori prin a nume lege, daca nu se va instrăina de cât uă parte din teren, arendașul va puté sau să céră resiliarea, sau să declare intr'un termen de 30 đile că voesce să manțină contractul, făcêndu-i-se un scăđĕmênt de 10 lei pentru fie-care desetină din terenul espropriat;

Avênd in vedere că Zachariad licitând 12 Maiu 1875, 'i se arendéză de către Stat Noul-Caragic pe un termen de 5 ani, cu incepere de la 23 Aprilie 1875, cu prețul de 18,660 lei arendă anuală și cu condițiunile din art. 42, arĕtate mai sus;

Avênd in vedere că in urma acestei arendări, adică la 18 Maiu 1875, punêndu-se de guvern in aplicațiune legea de improprietărire din 1874, se ia din totalul termen arendat lui Zachariad uă cantitate de 998 desetine spre a se da sătenilor improprietăriți; că, in facia acestei instrăinări parțiale, arendașul, basat pe art. 42 din contractul de arendare citat mai sus, a reclamat despăgubirea prevĕđută de 10 lei pe an de fie-care desetină, făcênd cunoscut Administrațiunei domenielor intr'un termen de 30 đile că ințelege să se ție de contract;

Considerând că, in principiu și dupe disposițiunile legei civile, ori cine prin faptul sĕu causéză altuia un prejudiciu urméză să 'l despăgubéscă; că, in specie, Statul, publicând arendarea Noului-Caragic prin *Monitorul* Nr. 142, din 1875, de uă intindere aproximativ 5000 desetine, și in urma arendărei tot prin faptul Statului, ridicându-se arendașului din terenul arendat uă porțiune arendată de 998 desetine, a cincea parte din moșie, ar urma ca dupe legea comună să fiă acest arendaș despăgubit, și cu atât mai mult că, in specie, s'a prevĕđut și casul prin art. 42 al contractului, specificându-se și quantumul de despăgubire pentru fie-care desetină;

Considerând că nu se póte susține că arendașul Zachariad, care cunoscea legea de improprietărire, trebuia să se astepte la uă asemenea espropriare, căci art. 42 din contract, când đice că daca printr'uă a nume lege se va espropria arendașul, nu'face nici uă distincțiune daca espropriarea s'ar urma printr'uă lege posterióră sau anterióră contractului, ci dispune numai uă despăgubire de 10 lei de fie-care desetină pentru partea espropriată;

Considerând că, daca Statul prin art. 42 din contract nu ințelegea să se refere la legea de improprietărire din 1874, deja votată, déră incă nepusă in aplicațiune in momentul licitărei, ci la uă altă lege posterióră, nu avea de cât să o arate in condițiunile de licitare publicate prin *Monitorul* Nr. 142, din 1875, sau, cel puțin, in ultima đi de licitațiune de la 12 Maiu 1875, ceea ce nu s'a făcut;

Considerând déră că, uă dată constatat fiind prin chiar recunóscerea Statului in tot cursul procesului că Z. Zachariad a fost espropriat in cursul contractului sĕu de uă cantitate de 998 desetine, urméză neapărat ca dênsul să fiă despăgubit, atât in puterea principiului general de drept și de echitate, cât și in virtutea contractului de arendare, legea dintre părți;

Considerând, in fine, că nu se póte susține că arendașul Zachariad nu avea calitate să reclame la 18 Maiu și la 15 Iunie 1875, când a adresat protestele și cererea sa de despăgubire către Administrațiunea domenielor, pentru cuvêntul că licitațiunea nu a fost confirmată de Minister de cât la 18 Iunie, căci confirmarea ministerială nu este de cât uă condițiune suspensivă a licitărei care a avut loc la 12 Maiu,

adică inaintea punerei in aplicare a legei de improprietărire din 1874 și a luărei celor 998 desetine; că de altminteri chiar din contractul de arendare se vede că arendarea incepe de la 23 Aprilie 1875 ;

Pentru aceste motive, și luând act de declarațiunea apelantului că 'și reduce cererea de la 10 lei pentru fie-care desetină la 6 lei 25 %, cari calculați pe timpul cât dênsul a fost privat de folosința acelor 998 desetine, insumézĕ cifra de 21,570 lei, suntem de părere a se admite apelul și a se condemna Statul să plătéscă Dlui Zachariad suma de 21,570 lei.

Semnați : B. D. Arvanezo, I. Dendrino.

CURTEA DE APEL DIN IAȘI, SECȚIUNEA II

(Corespondența particulară a *Dreptului*)

Ședința din 6 Noembre 1882

Președința Dlui I. A. Antoniu, președinte

C. Bobeica cu M. Busnea.

JURAMÊNT DECISORIU. — PRESTARE IN ALT MOD DE CAT S'A DEFERIT. — DECLARAȚIUNEA FACUTA DE UA PARTE CA NU'ȘI ADUCE AMINTE EQUIVALÉZA CU UN REFUS DE A JURA. — ART. 1211 COD CIVIL.

Jurămêntul, pentru a produce efectele sale, trebue să fiă prestat, fără nici un equivoc, in termenii in cari s'a deferit. Prin urmare, când partea căreia s'a dat un jurămênt personal, se mărginesce a declara că a uitat sau că nu'și aduce bine a minte, asemenea declarațiune se consideră ca un refus de a jura, și partea care a făcut'o trebue să cadă in propunerile sale de apărare și să pérdă procesul.

Nr. 147. — D. C. Bobeica a interjetat apel contra sentinței Tribunalului din Botoșani cu Nr. 518, din 1882, dată in procesul intentat sus-numitului de M. Busnea pentru bani.

S'a presentat D. C. Bobeică in persónă, éră intimatul prin D. avocat I. Nicolescu, cu procură in regulă.

Curtea, deliberând :

Avênd in vedere că Michai Busnea a acționat civilmente pe C. Bobeică pentru a'i plăti suma de 3,241 lei noui ce 'i-a dat cu imprumut in diferite rênduri, și pentru probarea acestei datorii numitul reclamant a deferit pîrîtului C. Bobeică jurămêntul decisoriu ; că, in audiența de astăḑi, presentându-se D. Bobeica și declarând că acceptă jurămêntul, dupe ce s'au observat formalitățile prescrise de art. 238 și 240 Proc. civilă, a prestat jurămêntul deferit in modul precum se arată prin procesul verbal incheiat conform art. 244 Proc. civilă ; că din aceste declarațiuni ale Dlui Bobeică resultă că, pentru intrebările de la Nr. 1 și 3 cari formézĕ jurămêntul, se mărginesce a ḑice că *nu'și aduce a minte* să fi autorisat pe intimat să plătéscă acei 15 # Dlui Emanoil asupra procentelor, cu tóte că esistă chitanța acestuia că a primit de la intimat asupra procentelor suma de 15 # ; că tot asemenea respuns se dă și pentru suma de 680 franci pretinsă imprumutată de intimat in diferite rênduri;

Avênd in vedere că jurămêntul fiind prestat pentru intrebările de la punctul 1 și 3 in termeni *vagi* și *incompleți*, este de a se sci daca póte fi considerat ca prestat, sau trebue din contra a se considera ca refusat;

Avênd in vedere că jurămêntul fiind uă afirmațiune, acela care 'l prestézĕ afirmă că faptul litigios esistă sau nu esistă; că este de esența sa deci ca să fiă categoric, așa ca să curme contestațiunea precum ar curma-o uă hotărire, și uă hotărire neputêndu-se concepe in termeni vagi și incompleți, tot astfel nu se póte concepe un jurămênt decisoriu, prin care partea ar declara că nu'și aduce a minte de faptele cari formézĕ obiectul jurămêntului ; că declarațiunea déră in speciă neafirmând falsitatea faptului, fără afirmațiune positivă nu este jurămênt, și nefiind jurămênt, consecința este că apelantul căruі 'i s'a deferit jurămêntul in realitate nu l'a prestat, și astfel trebue să caḑă in pretențiunea sa (art. 1211 Cod. civil); că, daca s'ar susține că jurămêntul, cu tóte că neprestat in termenii in cari s'a deferit și ca neoposabil prin urmare părței care l'a deferit, totuși nu póte să vatĕme, de altă parte, apelantului care l'a prestat de cât intru atât cât dupe circumstanțe ar puté fi considerat ca nefiind espresiunea adevĕrului, și in acéstă ipotesă distincțiunea n'ar profita intru nimic apelantului, de óre ce faptele asupra cărora pórtă jurămêntul sunt de uă dată destul de recentă, și nu se póte admite astfel cu destulă probabilitate că apelantul de bună credință a jurat că nu póte respunde categoric, fiind că nu'și aduce a minte : probabilitățі sunt din contra că respunsul equivalézĕ mai mult, sub uă formă deghisată, cu un refus de jurămênt; că acéstă distincțiune pare chiar in oposițiune cu textul art. 1211 Cod. civil, dupe care acela căruі se defere jurămêntul nu trebue să facă uă declarațiune, ci trebue a'l presta astfel cum este deferit sau a'l referi, și daca nu'l refere sau nu'l prestézĕ in termenii propuși, se pune in afară de transacțiunea oferită de adversar, și fiind astfel refus, trebue să caḑă in pretențiunea sa ; că apelul déră asupra acestui punct este a se respinge ca nefundat;

Pentru aceste motive, Curtea admite apelul numai in parte, etc.

Semnați : I. A. Antoniu, T. Burada, Gh. Dimachi.

OSEBITA OPINIUNE

Subsemnatul sunt de părere a se admite in totul apelul Dlui C. Bobeica scutindu-se de plata sumelor arĕtate in fóia de jurămênt la punctele 1 si 3, pe motive : că apelantul declarând că nu'și aduce a minte de faptele puse in fóia de jurămênt la punctele citate, a respuns prin acésta intr'un mod destul de categoric și precis asupra acelor fapte, și un asemenea respuns curmă cu desăvêrșire contestațiunea in favórea apelantului ; căci este fórte posibil ca ape-

lantul să nu 'și aducă aminte de tóte sumele ce se reclamă și pentru cari intimatul nu 'i-a presentat dovadă scrisă; déră de aici nu urméză că declarațiunea *că nu 'și aduce aminte* să fiă considerată ca un refus de a jura sau de a respunde la interogatoriu asupra faptelor ce fac obiectul contestațiunei; că nu se póte susține că D. Bobeică nu este de bună credință când face uă asemenea declarațiune, pe cât timp réua credință, care nu se presupune, nu numai că nu s'a dovedit, déră nici nu s'a alegat măcar de intimtaul Buznea; că, astfel, declarațiunea Dlui Bobeică neputênd fi considerată ca un refus de a jura, și pe de altă parte, prin asemenea declarațiune nestabilindu-se faptele de la Nr. 1 și 3 din fóia de jurămênt, urméză ca reclamațiunea Dlui Busnea să fiă respinsă ca neprobată.

Semnat: V. Tasu.

In principiu, jurămêntul, admis ca mijloc de dovadă a unei obligațiuni, pentru a produce efectele sale, trebue să fiă prestat fără nici un equivoc in termenii in cari s'a deferit. Afirmațiunea déră a acelui care depune un jurămênt trebue să fiă formală și espresă. Cu alte cuvinte, partea care jură trebue să afirme că cutare fapt, care face obiectul jurămêntului, a avut sau n'a avut ființă. Acest jurămênt se numea in dreptul cel vechiu *juramentum assertorium*, adică *afirmativ*, pentru a se distinge de jurămêntul *provisoriu* prin care uă parte se obliga a esecuta cutare convențiune. Așa déră, in loc de a tăgădui sau de a afirma esistența faptului care face obiectul transacțiunei, mě mărginesce a jura *că am uitat* sau *că nu 'mi aduc a minte*, asemenea declarațiune trebuesce considerată ca un refus de a jura, și prin urmare trebue să perd procesul. Acestea sunt ideele cari reese din decisiunea mai sus publicată și care, trebue s'o mărturisim, este juridică și fórte bine motivată. Intr'adevěr, daca am admite de bună părerea minorității, apoi jurămêntul ar deveni ilusoriu, căci in tot-d'a-una ar puté fi inlăturat prin asemenea mod de prestare.

In sensul admis de majoritatea Curței din Iași s'a pronunțat deja in mai multe rênduri Curtea de casațiune din Francia (Vedi Dalloz, *Périod.*, 1852, I, pag. 73) și Curtea din Bruxelles (Vedi Dalloz, *Répert.*, V° Obligations, Nr. 1251, 1°). Uă singură decisiune, și aecea rěmasă isolată, a Curței din Besançon, putem cita in sensul admis de minoritate. (V. Dalloz, *Périod.*, 1856, II, pag. 86.)

In cât privesce doctrina, Massé et Vergé sur Zachariæ (Vedi t. III, pag. 546, nota 27) fac uă distincțiune, care se vede combătută prin cele din urme considerante ale Curței din Iași și care nu este fundată. Acéstă distincțiune se vede respinsă de comentatorii cei mai autorisați, cari, mai in unanimitate, susțin sistemul admis prin decisiunea de mai sus. (Vedi Aubry et Rau, VIII, pag. 195; Bonnier, *Preuves*, Nr. 345; Dalloz, *Répert.*, V° Obligations, Nr. 5251 și urm.; Mourlon, etc.).

D. Alexandrescu

JUDECATORIA OCOLULUI II DIN BRAILA

(Corespondența particulară a *Dreptului*)

Ședința din 3 Noembre 1882

Ioan Marghiloman cu primăria urbei Brăila.

ARENDAȘ.—DREPTUL LUI DE A INTENTA ACȚIUNEA POSESORIE.—DELIMITARE DE MOȘIE FACUTA DE PROPRIETAR. — EFECTUL DELIMITAREI. — RIDICA ARENDAȘULUI DREPTUL DE A INTENTA ACȚIUNEA POSESORIE. — REMANE INSA DREPTUL A CERE UA REDUCȚIUNE DIN PREȚUL ARENDEI. — ART. 1454 ȘI 1327 COD. CIVIL.

De și in principiu arendașul póte intenta acțiunea posesorie, fiă in numele sěu personal, fiă in numele proprietarului, spre a fi restabilit or manținut in posesiunea de mai 'nainte, totuși acest drept incetéză pentru dênsul când, in urma unei delimitări convenite intre proprietar și cei-alți vecini, el este privat de uă parte din terenul ce 'i s'a concedat in arendă.

In acest din urmă cas, arendașul póte recurge numai contra arendatorului, spre a cere uă reducțiune din prețul arendei, in limitele și condițiunile prescrise de art. 1454 combinat cu art. 1327 din Codul civil.

Nr. 516. — D. Ioan Marghiloman a făcut oposițiune contra cărței de judecată cu Nr. 416, din 1882, prin care 'i s'a respins ca nesusținută acțiunea intentată contra primăriei urbei Brăila, pentru strămutare de hotare.

S'a presentat oponentul prin D. avocat I. G. Pavelescu, și defendórea primărie prin D. avocat D. Mărgăritescu.

Judecata,

Avênd in vedere că oponentul, prin petițiunea sa de la 18 Maiu 1882, a intentat acțiune posesorie contra primăriei urbei Brăila pentru că, cu ocasiunea regulărei hotarului dintre Islaz și Domeniul Brăilei, a schimbat linia vechiă prin inființarea unei movile in trupul Domeniului, luându'i astfel usufructul de arendaș de pe uă suprafață de teren, și astădi cere să fiă restabilit in posesiune pênĕ la vechia limită și a fi lăsat liber să beneficieze de terenul călcat in intindere de 82 metri, cum se constată din cercetarea locală;

Avênd in vedere că din contractul presentat de oponent se constată că D. Ioan Marghiloman este numai arendaş al Domeniului Brăilei, éră proprietar este Statul ;

Considerând, in principiu, că, spre a avé uă cerere caracterul unei acţiuni posesorie, trebue să intrunéscă unul din aceste două elemente: sau ca reclamantul, avênd posesiunea şi dreptul de a posede in virtutea unui titlu, să fiă deposedat prin dol sau silnicie de către adeversarul sĕu, şi in aşa cas să 'şi formuleze acţiunea *in reintegrando*, sau, neposedând nici un titlu, să fiă ameninţat de a fi inlăturat din posesiunea imobilului, şi atunci să intenteze acţiune posesorie *in complângere*; că, in speciă, defendórea primărie nu a deposedat pe reclamant de porţiunea in litigiu nici prin dol, nici prin silnicie, nefiind contestat acésta, ci prin bună inţelegere cu proprietarul Domeniului şi numai dupe cererea insuşi a reclamantului de a 'i se fixa hotarul moşiei arendate despre Islaz, in urma cărei lucrări, făcută prin inginerul hotarnic al Domenielor Statului, dupe cum se constată din adresa sa cu Nr. 134, din 1880, s'a determinat a nume linia hotarului ce mai inainte se perduse prin timp şi astfel s'a restabilit din nou delimitarea ambelor moşii invecinate ;

Considerând că, uă dată ce ambii proprietari vecini 'şi au stabilit astfel limita proprietăţilor lor prin bună inţelegere, nu mai este loc la uă acţiune posesorie nici in reintegrando nici in complângere din partea locatarului, fiă in numele proprietarului, fiă in numele sĕu personal, căci, in primul cas, atât obligaţiunea impusă prin contract cât şi mandatul ce 'i s'au dat cad in facia voinţei proprietarului; éră in secundul cas, locatarul nu mai póte reclama pentru usufructul sĕu de cât beneficiele ce 'i se acordă prin art. 1454 Cod. civil ;

Considerând că dreptul la uă acţiune posesorie in reintegrando 'l-ar fi avut reclamantul numai atunci când, in urma delimitărei, defendórea ar fi aşeḑat hotarul pe altă linie de cât cea fixată la mĕsurătóre, ceea ce insă reclamantul nu probéză cu nimic, şi din cercetarea făcută la localitate nu se constată veri un alt semn de hotar, fiă chiar mai vechiu, de unde se deduce cu siguranţă că, daca reclamantul a beneficiat un timp şi de acea porţiune de pământ, acésta 'i-a fost neobservată din causa neregularităţei in care era hotarul; că, prin urmare, movila insemnată la Nr. 15 pe schiţa de plan ridicat pe teren, situată intre moviliţele *a* şi *b* din aceeaşi schiţă, este bine infiinţată şi fără nici un dol sau silnicie ;

Considerând că, intru cât acţiunea de faciă nu intrunesce elementele necesare unei acţiuni posesorii, urméză că in atare cas nici prescripţiunea invocată de defendóre nu 'şi póte avé locul şi prin urmare nu mai e necesitate să se pronunţe asupra ei ;

Pentru aceste motive, respinge ca nefundată oposiţiunea, etc.

Semnat: D. Iliescu.

JURISPRUDENŢA STRAINA

CURTEA DE APEL DIN PARIS, SECŢIUNEA II

Audienţa din 2 Iulie 1882

Preşedinţa Dlui Ducreux.

Welté cu Leroux.

BANI LUAŢI CU IMPRUMUTARE DE LA UN OM DE SERVICIU AL UNUI CLUB. — INTREBUINŢAREA LOR PENTRU A SE PLATI UA DATORIE DE JOC ANTERIÓRA. — ART. 1965 DIN CODUL CIVIL NU ESTE APLICABIL.

Din impregiurarea că un imprumut de bani s'a făcut de la un om de serviciu al unui club nu se póte trage presumpţiunea că acest imprumut s'a făcut numai in scopul de a alimenta jocul imprumutatului.

Acţiunea in plata banilor nu póte cădé sub aplicaţiunea art. 1965 din Codul civil, de şi suma imprumutată a fost intrebuinţată pentru a se plăti uă datorie de joc anterióră.

Curtea,

Considerând că prin hotărirea Tribunalului civil al Senei din 20 Iulie 1880 Welté a fost condemnat să plătéscă lui Leroux suma de 4500 franci cu cari s'a imprumutat de la acest din urmă ;

Considerând că, in urma alegaţiunei lui Welté că Leroux nu a produs nici uă probă in sprijinul pretenţiunei sale, care s'a admis de prima instanţă, Leroux 'i-a deferit jurămênt inaintea Curţei ;

Considerând că Welté opune un fine de neprimirea acestui jurămênt basat pe escepţiunea de joc, escepţiune ce ar resulta din faptul că imprumutul s'a făcut in localul unui club unde Leroux era ingagiat ca om de servidiu, şi că astfel fiind imprumutul despre care este vorba a trebuit să servéscă or spre a escita jocul or spre a'l alimenta; că, in ambele casuri, un asemenea imprumut nu póte da nascere unei acţiuni in justiţie, şi déră ori-ce mijloc de probă trebue să fiă inlăturat ca inutil ;

Considerând insă că Welté, fără a tăgădui imprumutul, pe care de altă parte declară că l'a achitat, nu probéză cu nimic că Leroux 'i-a imprumutat banii pentru a juca sau a paria; că presumpţiunea ce voesce a trage din impregiurarea că Leroux este om de serviciu al clubului din care face parte Welté este insuficientă spre a puté stabili acéstă probă ; că insuşi Welté a recunoscut prin petiţiunea sa de oposiţiune că banii ce 'i s'au imprumutat au servit ca să achite uă datorie de joc ;

Considerând că acéstă alegaţiune a lui Welté referindu-se la un fapt indeplinit fără participarea lui Leroux, conservă sumei avansate de acest din urmă caracterul sĕu special de imprumut pentru plata căruia acţiunea in justiţie rĕmâne deschisă; că, prin urmare, finele de neprimire urméză să fiă respins ;

In fond :

Considerând că termenii in cari este formulat jurământul nu au fost contestaţi, şi că, in acéstă stare a procesului, jurământul decisoriu póte să fiă deferit, conform art. 1358 din Codul civil :

Pentru aceste motive, admite jurământul, etc.

CHRONICA JUDICIARA

In general, portăreii nu sunt bine vĕduţi de aceia cari fac datorii şi nu vor să le plătéscă. La noi insă, defavórea de care se află isbiţi acesti funcţionari judecătoresci are cause cu totul altele, asupra cărora nu este timpul să insistăm de uă cam dată.

Ori-cum ar fi, profesiunea de portărel espune adesea pe cel ce o esercitéză la mari neplăceri, mai cu sémă când are nenorocirea să dea peste „clienţi“ cârcotaşi cari 'i fac viaţa amară şi nu'i lasă un minut de repaos. Esemple am puté să citām cu grămada in Bucuresci; nici unul insă n'ar fi atât de elocuent ca cel următor petrecut in Paris.

Un óre-care Weis, pretindêndu-se doctor in drept, in realitate insă om de afaceri, „procurator“, cum am dice la noi, 'şi-a făcut uă adevĕrată specialitate din reclamaţiunile indreptate in contra portăreilor, a notarilor, a judecătorilor chiar. El işi desvoltă singur plângerile şi adese-ori a fost gonit din pretoriu, din causa modului puţin respectuos cu care se adresa magistraţilor.

Sunt ani la mijloc de când i-a căşunat necazul in contra portărelului Dablin, din causa unui sequestru pus de acesta pe nisce cai aparţinênd unui óre-care Lemke, străin de origine, şi al cărui avocat era Weis.

Peste câte-va dile de la punerea secuestrului, Weis cere ca preşedintele Tribunalului să'l desfiinţeze. Cu ocasiunea infăţişărei, secuestrul e manţinut, Weis face scandal in şedinţă şi e dat afară de aprodi. Nemulţumit cu atât, aştéptă pe portărel in sală, il insultă şi este gonit de un gardian. In aceeaşi séră se duce la cancelaria Dlui Dablin, reincepe scandalul de diminéţă şi este dat din nou afară de aprodi.

Peste trei ani (Aprilie 1879) dă petiţiune procurorului general in contra aceluiaşi funcţionar pentru fals in acte publice, violare de domiciliu, abus de putere, escroquerie şi denunţare calomniósă. (Tóte acestea din causa faimosului secuestru de acum trei ani!) Reclamaţiunea este trămisă corpului de portărei spre esaminare. Acesta respunde că nu se póte imputa nimic Dlui Dablin.

Dupe tecere de alţi doui ani (Septembre 1881), nouă jalbă la procurorul general, tot pentru aceleaşi fapte. Nouă trămitere la corpul de portărei şi nou respuns la fel cu cel precedent din partea acestuia. Douĕ la mână.

Peste un an (August 1882), a treia plângere (la fel cu cele-alte), aceeaşi trămitere, acelaşi rĕspuns.

De astă dată Weis ceruse asistenţa judiciară şi 'i se refusase.

In fine, in cele din urmă a reuşit să aducă pe nenorocitul portărel naintea Tribunalului corecţional.

Cu ocasiunea comparuţiunei, fiind că se aşedase pe banca reservată apărătorilor, aprodul credu de cuviinţă să 'l róge fórte politicos să trécă in alt loc. Imediat Weis incepu să strige: „Rog pe Tribunal să mĕ protegieze in contra scandalului aprodilor!“

Venind rêndul procesului sĕu, Weis, ţinênd mâna la urechiă, se scólă de pe bancă şi cere amânarea sub cuvênt că este bolnav, fără să spue de ce maladie sufere.

Preşedintele: Am amânat cele-alte afaceri, numai ca să judecăm pe a Dtale. Tribunalul, prin urmare, iţi respinge cererea şi intră in cercetare.

Weis, rugător: Domnilor, fie-ţi-vĕ milă de un om care sufere. Daca nu 'mi acordaţi amânarea, sunt nevoit să renunţ la plângere.

Cu chiu cu vai, reclamantul işi desvoltă totuşi reclamaţiunea, fără ca nimeni să pótă inţelege ceva, şi Tribunalul, găsind că acţiunea publică este prescrisă, aquită pe inculpat, admiţênd insă cererea reconvenţională a acestuia şi condemnând pe Weis la 1 franc daune-interese.

Să sperăm că portărelul va fi lăsat in pace pe viitor.

Bucuresci. — Typ. Curţei Regale, pr. F. Göbl, Pasagiul Român, 12

ANUL XII. — Nr. 2. DUMINICA 5 DECEMBRE 1882

DREPTUL

LEGISLATIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENTIA — ECONOMIE POLITICA

Prim-Redactor: DEMETRU C. POPESCU

ESE DE DOUE ORI PE SEPTEMANA

Redactor-Administrator: NICOLAE CHRISTESCU

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA ḌIARULUI, PASAGIUL ROMAN, 10

ABONAMENTELE se fac pe an şi pe jumĕtate de an: la 1[iu] Decembre şi 1[iu] Maiu. De la 1[iu] Iulie pênĕ la 20 August ḍiarul nu apare.

Anunţuri: linia 40 bani. *Scrisorile nefrancate se refusă* Un numĕr: 50 bani

COSTUL ABONAMENTULUI Pe an, 40 lei; pe jumĕtate an, 20 lei. *Studenţii plătesc pe jumĕtate* Pentru străinĕtate se adaogă timbrul postal.

SUMAR

JURISPRUDENŢA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAŢIUNE ŞI JUSTIŢIE, SECŢ. I

Şedinţa din 15 Noembre 1882

Preşedinţa Dlui Gr. Lahovari, consilier

Cati Constantinescu cu Societatea Creditului fonciar rural.

ARBITRAGIU. — CURTE DE CASAŢIUNE. — COMPETENŢA. — JUDECA SENTINŢELE DEFINITIVE DATE IN PRICINI DE TOVARAŞIE ŞI ACELE CE 'I SE DEFER PRIN LEGI SPECIALE. — NU ESTE COMPETENTA A JUDECA SENTINŢELE ARBITRALE DATE CONFORM LEGEI CREDITULUI. — ART. 50 COD. COMERCIAL. — ART. 36, 55 § 6 şi 8 LEGEA CURŢEI DE CASAŢIUNE. — RESPINGERE.

ARBITRAGIU. — NULITAŢI. — NU SE POT JUDECA PENTRU PRIMA ÓRA DE CURTEA DE CASAŢIUNE. — ART. 366 PROC. CIVILA. — ART. 75 LEGEA CREDITULUI FONCIAR RURAL. — RESPINGERE.

1° In materie de arbitragiu, Curtea de casaţiune este competentă a se pronunţa asupra hotăririlor desăvêrşite date in contestaţiuni ivite din pricini de tovărăşie, şi in acele casuri unde legi speciale 'i confer uă asemenea putere.

Prin urmare, nu este competentă a judeca sentinţele arbitrale, date conform legei Creditului fonciar rural, care nu'i acordă un asemenea drept.

2° Curtea de casaţiune nu póte judeca pentru prima óră nulităţile ce ar coprinde uă hotărire arbitrală, fiă din cele prevĕḍute de art. 366 Proc. civilă, fiă rea constituire a Tribunalului arbitral şi violarea art. 75 legea Creditului.

Nr. 324. — Respins, ca neadmisibil, recursul făcut de Dna Cati Constantinescu, născută Plenicénu, cu autorisaţiunea sociului sĕu doctorul I. Constantinescu, contra sentinţei Tribunalului arbitral din 9 Iunie 1882, pronunţată in procesul cu prima Societate de Credit fonciar rural, pentru despăgubiri.

S'au ascultat: D. D. Zamfirescu, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă; DD. M. Cornea, Gr. Vulturescu, N. Crătunescu şi R. Oprénu, avocaţii Societăţei, in susţinerea escepţiunei ridicată pentru necompetenţa acestei Curţi şi neadmisibilitatea recursului; DD. Gr. G. Pĕucescu, I. Lahovari şi C. Boerescu, avocaţii recurentei, in combaterea escepţiunei.

Curtea, deliberând:

Asupra motivului de casare:

„Posed uă sentinţă arbitrală cu Nr. 1, din 9 Iunie 1882, pronunţată de un Tribunal constituit in conformitate cu art. 75 din legea specială a Creditului fonciar rural din Bucuresci, prin care acéstă Societate este condemnată a'mi restitui averea mea in sumă de peste 180,000. Cu tóte acestea direcţiunea acestei Societăţi a inventat un mijloc uşor pentru a scăpa de esecuţiune: dênsa 'şi-a compus un alt pretins Tribunal arbitral care, naturalmente, a scutit'o de vre uă obligaţiune către mine, şi mi-a comunicat uă chârtie pe care o intitulézã cu numele de sentinţă.

„Socotesc că acéstă inaltă Curte este singură in drept să ordone inlăturarea acestei pedice materiale.

„Mĕ adresez déră la acéstă inaltă Curte şi o rog să binevoiéscă a recunósce: că chârtia adresată mie de Creditul fonciar rural, pe care v'o alătur pe lêngă acésta, nu póte să

impedice esecutarea sentinţei arbitrale cu Nr. 1, din 9 Iunie 1882.

„Că cea d'ântâiu este opera particulară a Societăţei insăşi; că este neputinciósă d'a produce vre un efect juridic; că s'a creat dênsa de părţile litigante, in condiţiune estralegală, şi cu violarea tutulor regulelor prescrise de dreptul comun şi de legea specială a Societăţei Creditului fonciar; că, prin urmare, acea chârtie nu póte constitui un obstacol legal la plata sumei la care Societatea este condemnată către mine.“

Vĕḑênd art. 75 din legea Creditului fonciar; — art. 36 alin. 6 şi 8 din legea Curţei de casaţiune;

Avênd in vedere că, asupra acţiunei intentată de Dna Cati Constantinescu Creditului fonciar român, s'au pronunţat două sentinţe arbitrale, una de un Tribunal compus cu D. Rioşénu şi cu D. Andonescu, superarbitru, desemnat de D. prim preşedinte al acestei inalte Curţi, şi alta de un Tribunal compus cu D. I. Câmpinénu şi cu D. Al. Lupaşcu, superarbitru, desemnat de comisarul guvernului;

Avênd in vedere că prin prima sentinţă Dna Cati Constantinescu se indreptăţesce a primi de la Creditul fonciar 180,000 lei, éră prin cea d'a doua este respinsă in cererea sa;

Avênd in vedere că Dna Cati Constantinescu a recurs in casaţiune cerênd anularea secundei sentinţe arbitrale, care a fost pronunţată de DD. I. Câmpinénu şi Al. Lupaşcu, susţinênd că arbitrii erau iregular numiţi, contra legei Creditului fonciar, şi că prin urmare erau judecători necompetenţi;

Considerând că, dupe art. 36 alin. 6 din legea Curţei de casaţiune, acéstă Curte nu judecă sentinţele arbitrale de cât când sunt desăvêrşite şi când sunt pronunţate de arbitri, conform art. 50 din condica de comerciu, adică asupra contestaţiunilor iscate din pricini de tovărăşie;

Considerând că sentinţa arbitrală ce se deferă astăḑi Curţii spre a o judeca, nu este de categoria acestora şi deci, ori câte nulităţi ar conţine intr'ênsa, cum pretinde partea recurentă cu drept sau fără drept, ea nu póte fi cercetată şi judecată de acéstă Curte;

Considerând asemenea că, dupe art. 36 alin. 8, Curtea de casaţiune nu judecă alte sentinţe de cât când 'i se vor atribui de legi speciale;

Considerând că, nici prin legea Creditului fonciar, nici prin altă lege, sentinţele arbitrale nu 'i sunt deferite direct spre a fi judecate;

Considerând că nulităţile de cari uă parte ar crede uă sentinţă arbitrală isbită, precum acelea de cari se ocupă art. 366 din Procedură, nu pot fi judecate pentru prima óră de acéstă Curte de casaţiune;

Considerând asemenea că violarea pretinsă a art. 75 din legea Creditului fonciar, cu ocasiunea compunerei secundului Tribunal arbitral, precum şi necompetenţa pretinsă a acestor judecători arbitri, nu pot fi cercetate şi judecate pentru prima óră in casaţiune;

In puterea acestor considerante, Curtea se declară incompetentă a judeca acest recurs etc.

Şedinţa din 19 Noembre 1882

Preşedinţa Dlui Al. Petrescu, consilier

Contesa Maria de Roma cu ereḑii defunctului Nicolae Conachi Vogoride.

FEMEIA MARITATA. — NOTIFICARE DE HOTARIRI. — TERMEN. — CURGE DIN MOMENTUL SEMNIFICAREI FACUTA FEMEEI, FARA A SE CONSIDERA NOTIFICAREA FACUTA SOCIULUI. — APEL PESTE TERMEN. — ART. 137, 316, 318 ŞI 322 PROC. CIVILA. — ART. 197, 200 ŞI 201 COD. CIVIL. — CASARE FARA TRAMITERE.

Sentinţele se notifică părţilor in litigiu şi termenele curg din momentul primirei lor. Acéstă regulă se aplică şi la femeile măritate.

Prin urmare, termenul de apel curge contra unei femei măritate din ḑiua notificărei hotărirei, fără să se considere semnificarea făcută sociului.

Nr. 327.—Casată, fără trămitere, decisiunea cu Nr. 180, din 1881, şi procesul verbal al Curţei de apel din Iaşi, secţiunea I, cu Nr. 1326, din 1881, in cât privesce pe Dna Contesa Maria de Roma, date in procesul cu ereḑii defunctului Nicolau Conachi Vogoridi, pentru bani.

S'au ascultat: D. Al. Giani, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă: D. M. Cornea, avocatul recurenţilor, in desvoltarea motivului de casare; D. N. Ceaur Aslan, avocatul intimaţilor, in combateri.

Curtea, deliberând:

Asupra motivului ântâiu de casare:

„Violarea art. 137 combinat cu art. 316, 318 şi 322 Proc. civilă şi art. 197, 200 şi 201 Cod. civil.

„Primind un apel peste termen, Curtea violéză articolii sus citaţi din procedură, şi justificând acéstă procedare prin faptul că trebuia să se comunice uă copie şi sociului, face uă greşită aplicaţiune a art. 197, 200 şi 201 et seq. Cod. civil.“

Avênd in vedere că se constată că copie dupe sentinţa Tribunalului s'a comunicat Dnei Maria Contesa de Roma la 31 Decembre 1880, éră apelul se vede primit de Curte in ḑiua de 12 Martie 1881, dupe espirarea termenului de două luni prevĕḑut de art. 318 Proc. civilă;

Avênd in vedere că Curtea, pentru a declara că apelul ar fi făcut in termen util, se baséză esclusiv numai pe faptul că Dna Contesa de Roma, fiind măritată şi avênd trebuinţă de autorisaţiunea sociului sĕu, urma neapărat ca uă asemenea copie să fiă notificată şi acestuia, epocă de la care numai are a incepe să curgă termenul de apel; că uă asemenea semnificare nefiind făcută sociului, Dna Contesa de Roma este in tot-d'a-una in termen a face declaraţiune de apel;

Considerând că, de şi este adevĕrat că femeia măritată

pentru a sta in judecată fiă ca reclamantă fiă ca pîrîtă, are trebuinţă de uă prealabilă autorisaţiune a sociului, de aci insă nu resultă că sentinţa ce s'ar pronunţa trebue să fiă significată sociului şi că termenul de apel sau de recurs are a curge de la acéstă semnificare, mai ales că prin nici un text de lege nu se prevede acéstă derogaţiune de la principiele generale coprinse in procedura civilă, care prevede că sentinţele au a fi semnificate persónelor interesate cari au figurat in proces; că, in speciă, sociul neavênd interes personal, nu era loc a 'i se comunica uă osebită copie dupe sentinţă; că Curtea, admiţênd, in facia acestora, apelul ca făcut in termen, a violat şi rĕu interpretat articolele de lege citate;

Pentru aceste motive, caséză fără trimitere, etc.

INALTA CURTE DE CASAŢIUNE ŞI JUSTIŢIE, SECŢ. II

Şedinţa din 22 Octombre 1882

Preşedinţa Dlui C. E. Schina, preşedintele secţiunei

Statul cu N. Ionescu.

LEGEA TIMBRULUI. — DISPOSIŢIUNILE SALE NU SE INTIND PRIN INTERPRETARE. — BILETE PENTRU RECUNÓSCEREA VITELOR. — SUNT SUPUSE LA TIMBRU FIX DE ḌECE BANI NUMAI ACELE DATE LOCUITORILOR RURALI. — NU SE APLICA PENTRU LOCUITORII DIN ORAŞ. — ART. 15, § 7, LEGEA TIMBRULUI. — RESPINGERE.

Disposiţiunile legei timbrului nu se pot intinde prin interpretare.

Astfel, biletele date locuitorilor din oraşe pentru recunóscerea vitelor nu sunt supuse la taxa timbrului fix de ḍece bani, ceea ce se prevede numai pentru biletele locuitorilor rurali.

Nr. 315. — Respins, ca nefundat, dupe uă divergenţă, recursul făcut de Stat contra sentinţei Tribunalului Vâlcea, cu Nr. 838, din 1882, prin care se achită N. Ionescu de amenda la care fusese condemnat de Casierul general al acelui judeţ, pentru contravenţiune la legea timbrului.

S'au ascultat: D. G. Creţénu, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă; D. G. Filitis, procuror general, in conclusiunile sale, in lipsa recurentului.

Curtea, deliberând:

Asupra motivului al douilea de casare:

„Tribunalul a violat disposiţiunile art. 15 din legea timbrului alin. 7, statuând că prin acest articol sunt supuse la taxa timbrului de ḍece bani numai biletele ce se dau locuitorilor din comunele rurale, căci, daca legiuitorul ar fi voit să scutéscă pe locuitorii din comunele urbane, urma a prevedé acésta la capitolul „Despre scutiri la legea timbrului."

Avênd in vedere art. 15, alin 7 din legea timbrului;

Avênd in vedere că prin acest text de lege sunt supuse la taxa timbrului fix de ḍece bani numai biletele ce să dă locuitorilor din comunele rurale, éră nu şi acelea ce se dă locuitorilor din comunele urbane, dupe cum este in speciă; că legea timbrului fiind de drept strict, acest aliniat nu se póte intinde prin interpretaţiune şi la alte casuri ce nu sunt a nume prevĕḍute in el; că, astfel fiind, Tribunalul prin faptul că a achitat pe numitul Ionescu de amenda la care fusese condemnat de Casierul general, n'a contravenit disposiţiunilor textului de lege menţionat mai sus, şi déră motivul invocat urméză a se respinge ca neintemeiat;

Pentru aceste motive, respinge, etc.

JURISPRUDENŢA STRAINA

CURTEA DE CASAŢIUNE DIN FRANCIA SECŢIUNEA CRIMINALA

Preşedinţa Dlui Baudouin, preşedinte

Audienţa din 18 Noembre 1882

Angel Filippini şi alţii, preveniţi pentru corupţiune electorală.

ALEGERI. — CORUPŢIUNE ELECTORALA. — TENTATIVA. — OFERTA NEPRIMITA. — CONDEMNARE.

Art. 38 din decretul dela 2 Februarie 1852 pedepsesce şi tentativa de corupţiune electorală ca şi corupţiunea insăşi. Astfel fiind, nu este loc a se face vre uă distincţiune daca oferta ori promisiunea a fost acceptată sau nu, daca a determinat sau nu pe alegĕtor a vota pentru cutare ori cutare candidat, sau a se abţine de la vot; este indestul ca uă promisiune să fi avut loc pentru ca art. 38 să devie aplicabil.

Curtea,

Asupra unicului mijloc de casare invocat: Violarea art. 38 din decretul de la 2 Februarie 1852;

Avênd in vedere că prin acest articol se dispune, că oricine va fi dat, promis sau primit bani, efecte sau alte valori, cu condiţiune de a da sau a procura un vot, sau de a se abţine de la votare, va fi pedepsit cu inchisórea de la trei luni pênĕ la doui ani şi cu amenda de la 500 pênĕ la 5000 franci;

Considerând că defendorii in recurs au fost traduşi inaintea Tribunalului corecţional sub prevenţiunea că au dat sau promis bani sau valori cu condiţiunea de a procura sau a da voturi lui Filippini Michel, unul din candidaţi in alegerile pentru consiliul general al departamentului Corsicei;

Considerând că hotărirea atacată cu recurs, de şi constatată in fapt că Angel Filippini şi cei-alţi au făcut la mai

mulţi alegĕtori oferte de bani şi de valori in scop de a provoca voturile lor in favórea sus ḑisului Michel Filippini, totuşi a apărat pe preveniţi de ori-ce pedépsă, pe motiv că ofertele făcute n'au fost primite şi că ele nu au impedicat pe alegătorii cărora se făcuseră ca să voteze pentru candidatul ce le a plăcut;

Considerând că legea, prin art. 38 mai sus citat, pedepsesce pe toţi aceia cari au dat, promis sau primit; că delictul esistă prin singurul fapt al ofertei sau al promisiunei adresate intr'un scop de corupţiune electorală, şi că acéstă promisiune esistă legalmente chiar atunci când ea nu a fost acceptată; că aci este vorba de un delict special, pedepsit din causa propriei sale imoralităţi şi a pericolului ce face să nască pentru libertatea şi sinceritatea votului; că, aşa fiind, el esistă, fără să mai fiă nevoe de a cerceta resultatul, nici de a căuta daca oferta sau promisiunea a fost acceptată ori nu, daca acela care a primit'o au votat sau nu in interesul căruia oferta a fost făcută; că acéstă intenţiune a legei resultă invederat din disposiţiunea aflată tot in articolul 38, şi care pedepsesce cu aceeaşi pedépsă pe aceia cari, cu aceleaşi condiţiuni, au făcut sau acceptat oferta sau promisiunea de funcţiuni publice sau private, legea punênd astfel pe aceeaşi linie oferta şi promisiunea, cu ocasiunea unui delict absolut indentic, fără a considera nici acceptarea nici resultatul; de unde urméză că hotărirea atacată, apărând pe preveniţi de pedépsă pentru motivele mai sus indicate, a violat in mod espres art. 38 din decretul de la 2 Februarie 1852;

Pentru aceste motive, caséză, etc.

Codul nostru penal prin art. 98, aflat sub rubrica *Crime şi delicte contra constituţiunei*, pedepsesce şi el corupţiunea in alegeri: „Ori-cine va cumpăra sau va vinde un vot intr'uă alegere se va pedepsi cu inchisóre de la trei luni pênĕ la un an, şi va puté fi osêndit şi la interdicţiune pe timp mărginit."

Mai ântâiu e de observat că acest articol este general şi se aplică la ori-ce fel de alegeri: fiă alegeri pentru cameră şi senat, fiă acelea pentru formarea consilielor judeţiane sau comunale, fiă in fine acelea cari au de scop alegerea oficiarilor in garda naţională sau a Mitropoliţilor şi Episcopilor.

Ceea ce legea pedepsesce prin acest articol este numai delictul consumat, adică cumpărarea sau vinderea unui vot, nu insă şi tentativa, sau oferta făcută insă neacceptată, dupe cum are loc in dreptul frances, in urma decretului din 2 Februarie 1852. Acésta resultă invederat din sensul juridic al cuvintelor „*ori-cine va cumpăra sau va vinde*," căci nu póte esista cumpărare sau vênḑare fără consimţimêntul ambelor părţi.

De altă parte insă, se póte nasce cestiunea daca delictul este a se considera ca consumat numai din momentul ce părţile s'au invoit şi preţul s'a numĕrat, sau daca mai trebue indeplinită şi condiţiunea votărei, faptul adică ca alegĕtorul să 'şi fi dat in realitate votul pentru acela in favórea cărui s'a stipulat.

Scopul acestor mici observaţiuni fiind numai a face uă paralelă intre specia prevĕḑută in hotărirea publicată mai sus şi dreptul nostru, nu putem intra astăḑi in discutarea acestei cestiuni.

CHRONICA JUDICIARA

PROCESUL SAN-MARIN-STOICESCU BLARAMBERG

Se cunósce resultatul acestui proces sgomotos, inaintea Curţei de apel din Bucuresci secţiunea III: D. C. Stoicescu, aquitat de pîra de complicitate ce 'i se aducea; şi D. San-Marin condemnat la un an inchisóre, 100 lei amendă, 10,000 despăgubiri către Dr N. Blaramberg şi 300 lei către Anica Scorţénca.

Nu ne aparţine nouĕ să apreţiăm hotărirea pronunţată, cu atât mai mult că incă de la inceput ne-am desinteresat complect in acéstă afacere. Ne permitem numai, — şi acésta ca uă caracteristică a epocei, — să facem óre-cari mici observaţiuni:

1° Pentru prima óră, daca nu ne inşelăm, s'a vĕḑut un decan venind cu autoritatea sa să vestejéscă inaintea justiţiei pe un membru al corpului, ce el represintă. Nu vorbim, negreşit, de D. San-Marin, déră de D. Stoicescu, acusat de decanul sĕu şi aquitat de Curte.

2° S'au ḑis, in acéstă afacere, unele cuvinte fórte tari şi cu desăvêrşire nepotrivite cu sanctuarul unde se pronunţau şi cu misiunea ce indeplinesce acela ce are onórea de a pleda.

Şi astăḑi ne intrebăm, cum a permis Curtea să se profere ele inaintea sa şi in audienţă publică, şi daca este cu putinţă ca asemenea espresiuni să remână necensurate de autoritatea nóstră disciplina-

ră? Ne aducem a minte cum onor. nostru decan, inaintea Tribunalului şi tot in acéstă afacere, a admonestat in şedinţă publică pe confratele nostru, D. D. Ionescu; nu ar fi óre drept, spre a se dovedi că nu se face nici uă deosebire intre avocaţi, ca D. decan să'şi ḑică cuvêntul sĕu asupra celor petrecute inaintea Curţei, sau mai bine să convóce consiliul sau corpul spre a se pronunţa?

Să nu se pérḑă din vedere că relele esemple influenţéză cu atât mai mult cu cât vin mai de sus.

Cât pentru noi, cari ţinem aşa de mult la consolidarea corpului, mărturisim că suntem mâhniţi de cele ce vedem petrecêndu-se, mai ales că incepem a perde şi cele din urmă ilusiuni că vom ajunge vre uă dată la respectul şi autoritatea morală de cari se bucură corpurile de avocaţi, in ţĕrile civilisate.

Am ţinut să facem aceste observaţiuni, pentru că suntem convinşi că sunt drepte şi că vor fi aprobate de tótă lumea imparţială.

Pentru că acest proces, vrênd-nevrênd, a trecut intre causele *celebre*, am creḑut că este bine să publicăm puternicul requisitoriu pronunţat cu acéstă ocasiune de D. procuror general Ciru Oeconomu, care, de sigur, este unul din documentele cele mai importante ce au rĕmas din acéstă afacere :

Aţi auḑit faptele pentru cari preveniţii Constantin Stoicescu şi Gheorghe San-Marin au fost daţi in judecată şi condemnaţi de Tribunalul corecţional de Ilfov.

Ei au fost daţi in judecată şi condemnaţi :

1° pentru că, in ḑiua de 24 Maiu 1882, au aplicat lovituri grave, in casa lui Stoicescu, asupra femeei Anica Scorţénu;

2° pentru că, in ḑiua de 26 Maiu acelaşi an, in complicitate, au aplicat lovituri şi mai grave incă, cu premeditare, asupra Dlui Nicolae Blaramberg, la şosea.

Aţi auḑit motivele produse de apărare spre disculparea preveniţilor.

Să mi se dea voe să resum şi eu, in câte-va cuvinte, faptele şi să precisez câte-va puncte, cari, dupe opiniunea mea, sunt de natură a arunca uă viuă lumină asupra acestei afaceri.

In ḑiua de 26 Maiu, intre orele 6 şi 6 şi jumĕtate séra, D. Nicolae Blaramberg, deputat, se găsea la şoséua Kiselef, in birja Nr. 436, staţionând, pe partea dréptă cum vii despre Bănésa, in dreptul grădinei Dlui C. Boerescu. Dsa fusese in mai multe locuri in ḑiua aceea, pe la Curte, la Cameră, şi, simţind uă violentă durere de cap, respira aerul, cu fruntea reḑemată pe mâna dréptă. De uă dată insă, fără de veste, Dsa primesce uă puternică lovitură, care 'i face efectul, dupe propria Dsale espresiune, a oiştei unei trăsuri, care l'ar fi lovit pe la spate. Inainte de a'şi fi dat bine socotélă de ce 'i se intêmplase, Dsa primesce alte cinci lovituri, de uă violenţă nespusă, administrate pe obraz şi pe pântece, cari il ameţesc cu desăvêrşire şi'l umplu de sânge. Tot de uă dată, printre vĕlul ce se lăsase asupra vederilor Dsale, Dsa distinge un om, un militar, pe care nu'l cunoscea şi care 'i aruncă aceste cuvinte in limba francesă : „*Je suis le beau frère de Stoïcesco; vous comprenez.*"

Starea Dlui Blaramberg, dupe acéstă nepomenită agresiune, era in adevĕr de plâns. Un sânge gros şi abundent ii curgea din gură. Birjarul care se dase de pe capră il vĕḑu aprópe leşinat. El il aşeḑă pe perne, il sterse de sânge şi ridică coşul trăsurei. D. Blaramberg găsi forţa pentru a'i şopti să'l conducă la fratele Dsale, D. Alexandru Blaramberg, care şéde pe strada Polonă. Birjarul porni, apucând pe drumul cel mai puţin frecuentat şi avênd grija să se opréscă din când in când pentru a da Dlui Blaramberg ajutórele ce reclama imperios posiţiunea in care se afla. In adevĕr, acesta abia se mai putea ţine pe pernele trăsurei, şi vĕrsăturile de sânge, fórte abundente, continuau la mici intervale.

D. Alexandru Blaramberg, spăimêntat de starea in care 'i se adusese fratele Dsale, dupe ce ceru câte-va scurte esplicaţiuni asupra intêmplărei, se grăbi a anunţa pe D. comandant al pieţei, căci 'i se spusese că agresorul era militar. Tot de uă dată, Dsa insciinţă şi pe parchetul Tribunalului. Atât D. colonel Schina, cât şi D. prim-procuror, se grăbiră a se transporta la facia locului, şi rĕmaseră incremeniţi de posiţiunea in care găsiră pe D. Nicolae Blaramberg. Acéstă uimire a Dlor fu impărtăşită şi de medicii cari se chiămară indată sau cari veniră spontaneu ca să ajute pe D. Blaramberg. Lesiunile acestuia, in adevĕr, nu erau ordinare. Rare-ori li se intêmplase să vaḑă un om lovit cu atâta tărie. Cât-va timp chiar, concepură serióse temeri asupra consecinţelor acelor răniri, şi viaţa Dlui Blaramberg nu se sciù, de uă cam dată, daca va fi scăpată.

In timpul acesta, şi pe când ajutórele se organisau impregiurul Dlui Nicolae Blaramberg, D comandant al pieţei, insoţit de căpitanul Staicovici, se transportă la domiciliul prevenitului Stoicescu pentru a aresta pe Gheorghe San-Marin. Acesta fu găsit la masă, dimpreună cu cumnatul şi sora Dsale, fu ridicat şi condus la arestul pieţei şi, indată ce fu intrebat asupra faptului, mărturisi fără reservă că 'l săvêrşise, asumând asupră'şi tótă respunderea, ba afectând chiar un óre-care orgoliu de comiterea lui, par' că ar fi avut să se făléscă de uă ispravă meritorie.

Este inutil să insist asupra faselor de procedură prin cari trecu afacerea. Cată se spui numai ca justiţia militară, care se sesisase la inceput şi care făcuse câte-va acte de instrucţiune, nu zăbovi a'şi declina competenţa, căci, in cursul cercetărilor, resultaseră grave indicii de complicitate contra prevenitului Stoicescu.

Acesta, dupe arestarea cumnatului sĕu, pe la orele 9, primise visita fratelui sĕu, D. Petre Stoicescu, care auḑise vorbindu-se despre fapt la Clubul Regal, 'i dase óre-cari esplicaţiuni, şi, tot de uă dată, pe la orele 10, trămiţĕnd să'i aducă uă birjă şi luând cu sine un giamantan roşiu, plecase de a casă, dimpreună cu socia Dsale, anunţând pe servitori că se duce la moşie. Din acel moment, nu se sciu ce devenise. Martorii ce D. Alexandru Blaramberg 'i trămise, chiar in acea séră, pentru a'l face respunḑĕtor de atentatul comis asupra fratelui Dsale şi a'i cere reparaţiuni prin arme, sosind dupe plecarea sa, găsiră porţile inchise şi luminele stinse; in zadar sunară şi bătură, căci nu le deschise nimeni. Tocmai a doua ḑi, servitorii le spuseră că stăpênul lor plecase la ţară. Pe de altă parte, justiţia il căută infructuos in curs de 36 ore. Abia Vineri, la 28, ea 'i află de urme, căci prevenitul se presintă singur la prefectura poliţiei şi se constitui prisonier.

Acéstă subită şi nejustificabilă dispariţiune a prevenitului Stoicescu in nisce impregiurări in cari totul 'i comanda, daca era, dupe cum pretinde, nevinovat, să stea a casă şi să dea esplicaţiunile necesarii pentru a inlătura bănuelile, păru mai mult de cât suspectă. Instrucţiunea adună şi alte probe. Ea primi deposiţiunea unui birjar, Constantinescu, martor ocular la comiterea faptului, care vĕḑuse pe prevenit indicând cu gestul pe D. Nicolae Blaramberg prevenitului San-Marin imediat inainte de agresiunea acestuia asupra aceluia. Ea stabili asemenea, prin desluşirile date de insuşi vizitiul prevenitului Stoicescu, complicitatea acestuia la fapt, prin atitudinea trăsurei sale inainte şi dupe comiterea faptului. Luând pasul, indată ce intórse, la câţi-va paşi de birja Dlui Blaramberg, pentru a permite prevenitului San-Marin să se cobóre şi apoi, dupe ce va lovi pe D. Blaramberg, să se sue érăşi, trăsura apucă trapul spre oraş indată ce faptul fu consumat si făptuitorul suit érăşi intr'ênsa. Din tóte acestea, instrucţiunea 'şi formă convingerea că prevenitul Stoicescu nu era de loc străin atacului indreptat contra Dlui Blaramberg, cu tóte negaţiunile şi protestările lui de inocenţă şi cu tóte afirmările prevenitului San-Marin că lucrase fără scirea cumnatului sĕu.

Un lucru părea inesplicabil sau, cel puţin, dificil de constatat: care era mobilul care impinsese pe preveniţi să săvêrşéscă faptul ce li se impută. Căci esplicaţiunile lui San-Marin că lovise pe D. Blaramberg fiind că'i displăcea figura sa, şi apoi că avea motive personale pe cari nu se credea obligat a le divulga, nu se păreau suficiente instrucţiunei. Ea renunţase chiar de a mai pĕtrunde acest mister, care, in definitiv, nu era de uă importanţă capitală pentru stabilirea culpabilităţei, când prevenitul San-Marin, dupe gândiri şi resgândiri, oferi spontaneu şi de la sine să lumineze justiţia asupra acestui punct. Opt ḑile dupe comiterea faptului, in adevĕr, in ḑiua de 3 Iunie, el arĕtă că causa loviturilor administrate asupra persónei Dlui Blaramberg era trămiterea unei femei, Anica Scorţénu, cu propuneri ruşinóse din partea acestuia surorei sale, Dnei Stoicescu. Prevenitul adăoga că resplătise acelei femei, dupe cum merita, fiind că o bătuse bine inainte de a o goni din casă.

Instrucţiunea avea necesitate de a verifica acest punct, fiind că, daca s'ar fi adeverit, el conţinea un puternic element de disculpare. Dupe multe silinţe ce 'şi dete, două ḑile dupe acésta, la 5 Iunie, judele instructor dete pe urmele Anichei Scorţénu, prin sora ei Maria Marinésca, domiciliată in curtea bisericei Bradului, care 'i spuse că, in adevĕr, soră-sa fusese grav bătută, in ḑiua de 24 Maiu, in casa Stoicescu şi se afla actualmente bolnavă in comuna Măgureni, lêngă Câmpina, la nisce rude ale ei. Două ḑile dupe acésta, la 7 Iunie, magistratul care făcea instrucţiunea se informă că Anica Scorţénu, intórsă de la ţară, se afla in strada Dorobanţilor Nr. 3, la Dna Maria Herman, şi se transportă să o vaḑă. O găsi bolnavă, cu urme de lesiuni pe tot corpul, cu pĕrul capului tăiat şi 'i luă primele declaraţiuni asupra causei care o adusese in asemenea stare.

Am insistat asupra acestor date, fiind că, din punerea lor in lumină, reese inesactitatea alegaţiunilor făcute de prevenitul Stoicescu, şi in cursul instrucţiunei şi in urmă, că Anica Scorţénu ascultase de sugestiuni secrete, de poveţe, de şópte interesate când il denunţase şi pe dênsul ca făptuitor al bătăiei suferite de ea. Din contra, pot ḑice că daca apariţiune involuntară, evocaţiune de fapte ce nu se dorea a se mai cunósce, a avut loc vre uă dată, a fost, cu acéstă ocasiune, din partea Anichei Scorţénu. Ea nici n'a căutat a agrava lucrurile prin producerea unui nou element de culpabilitate contra preveniţilor, nici n'a adresat vre uă plângere justiţiei, ci a voit să rĕmâe mereu in umbră Daca a arĕtat ce 'i se intêmplase, este fiind că era intrebată şi nu mai putea să 'şi ascunḑă casul. Să nu mai se ḑică déră că ea jócă rolul unui agent invĕţat a acusa şi interesat a implica persóne nevinovate.

Anica Scorţénu spuse judelui instructor că, cu câţi-va ani inainte, avusese uă daraveră cu uă francesă, Dna De Boyer, căreia 'i imprumutase suma de 35 napoleoni, pe cari refusase a 'i restitui. Se judecase cu acéstă persónă şi, neavênd inscris, 'i deferise jurămênt. Ea il prestase şi fusese apărată de Tribunal. Anica reluase afacerea pe cale corecţională, insă nici aci nu triumfase. In disperare de causă, ea renunţase a se mai vedé plătită, când tot de uă dată aflase că debitórea ei stă bine. Diferite persóne pe cari le consultase 'i spuseseră că procesul nu e irevocabil perdut şi că mai póte face ceva. Atunci se gândesce a se adresa la prevenitul Stoicescu, care spera că va puté face ceva pentru dênsa. Spre acest sfĕrşit, trămisese, intr'uă ḑi, pe soră-sa Marinésca să se informeze când póte veni să se inţelégă cu Stoicescu. Stoicescu insu-şi 'i spusese că, in tóte ḑilele de la 8 pĕnĕ la 11 diminéţa. Ea totuşi, fiind bolnavă, nu se putuse duce imediat la acesta, şi, in ḑiua de 24 Maiu, trămisese de isnóvă pe soră-sa să céră uă oră de audienţă, care 'i se fixase in acea ḑi la 6 séra. Mergênd, dupe inţelegere, la domiciliul lui Stoicescu, fusese intêmpinată de socia acestuia, Dna Stoicescu, care o băgase inăuntru. Ea

atunci incepu să se róge de Dna Stoicescu să stăruéscă de bărbatul Dsale a 'i lua procesul fára a 'i cere mulţi bani inainte, recomandându-se că este femeiă care a slujit pe la case mari, printre alţii şi la Dnu Nicolae Blaramberg. Abia pronunţase însă acest nume, când uşia salonului se dechise, şi doui bărbaţi, in cari a recunoscut pe preveniţii Stoicescu şi San Marin, se repeḑiră asupră'i, o băturǎ in modul cel mai crunt, o călcară in picióre, o umplură de sânge, 'i tăiară pĕrul din cap, 'i tăiară rochia, 'i rupseră lanţul de la ceasornic, 'i sdrobiră ceasornicul, şi apoi o goniră, ameninţând'o cu mórtea daca va spune cuiva ceva despre acest fapt. Dênsa, terorisată, se têrî cum putu pênĕ a casă, nu cuteză a denunţa faptul, spuse celor ce o intrebau despre ce 'i se intêmplase că o călcase un cal, şi in fine plecase la nisce rude ale ei lêngă Câmpina pentru a sta acolo pênĕ se va insănătoşi. Ea afirmă cu stăruinţă că nu uă persónă, ci douĕ, o maltrataseră, şi, la confruntarea ce 'i se făcu cu Stoicescu, susţinu că şi dênsul o bătuse, că, dupe bătae, o ştersese chiar cu batista de sânge, ḑicêndu'i: „veḑi! mi-e milă de tine şi te sterg, insă să pleci indată!“ la cari vorbe dênsa respunse, privindu'l in ochi: „plec! plec! plec!“

Maria sau Marghióla Marinésca, sora Anichei, intrebată, povesti faptele tocmai ca soră-sa, spuse cum se dusese la Stoicescu să intrebe la ce oră uă femeiă cu un proces póte veni să 'l vaḑă, cum 'i se indicase orele de la 8—11 diminéţa, cum in ḑiua de 24 Maiu fusese érăşi să se informeze de oră, cum 'i se arĕtase că la 6 ore séra póte găsi pe Stoicescu, cum vestise pe soră-sa despre acésta, cum dênsa se intorsese bătută şi 'i se destăinuise că preveniţii o aduseseră in acea stare şi o ameninţaseră cu mórtea daca va spune cuiva ceva despre acéstă intêmplare.

Pe de altă parte, prevenitul Stoicescu continua a tăgădui că el ar fi participat la bătaia esercitată, in ḑiua de 24 Maiu, asupra femeei Anica Scorţénu; éră cumnatul sĕu, prevenitul San Marin, adăogă acest detaliu că, dupe ce bătuse, fără participarea lui Stoicescu, pe Anica, o inchisese in biuroul cumnatului sĕu, şi, spre a se convinge daca dênsa fusese in adevĕr trămisă de D. Blaramberg, recursese la acéstă stratagemă, adică: se presintase la Maria Marinésca ca venind din partea Dlui Blaramberg şi o intrebase ce a făcut cu chestia Dnei Stoicescu, la care intrebare Maria Marinésca 'i respunsese că soră-sa era dusă acolo in acel moment, ceea ce, adăoga prevenitul, il convinse pe deplin că D. Blaramberg dase in adevĕr insărcinare Anichei să vie cu propuneri ruşinóse la soră-sa.

Marghióla Marinésca, ascultată asupra acestui punct, dete desminţiri formale lui San Marin, declarând că dênsul venise, in adevĕr, să o intrebe despre Dna Stoicescu ca din partea Dlui Blaramberg, insă că dênsa, care nici nu visase despre un asemenea lucru, 'i respunse cu mirare că cum se póte să 'i se facă asemenea intrebări, şi San Marin incepuse să o injure şi să o ameninţe, plin de mânie.

Prevenitul Stoicescu, pentru a dovedi şi mai bine neparticiparea sa la bătaia de la 24 Maiu, propuse un *alibi*. Dênsul susţinu că, in ḑiua aceea, fusese mai ocupat de cât dupe obiceiu, că avusese trei procese, unul la Casaţiune, altul la Curtea de apel, altul la Tribunalul comercial, că, pe la orele 6, s'a suit in trăsura sa care 'l astepta şi a mers la D. Athias, bancher in Lipsani, pe care l'a insărcinat să 'i cumpere nisce obligaţiuni de Stat 6% a 500 franci una, că acolo a zăbovit multă vreme, că, in urmă, a mers la D. Gutman, de pe strada Gabroveni, pentru a se inţelege asupra unui proces, că a zăbovit şi acolo şi că a intrat a casă la dênsul la 7 ore, când s'a şi pus, indată, la masă.

Instrucţiunea, pentru a verifica aceste arĕtări, ascultă pe tóte persónele indicate. Resultatul fu că alegaţiunea prevenitului nu era conformă cu adevĕrul. In adevĕr, mai ântâiu, vizitiul Gheorghe Balint spuse că luase pe stăpênul sĕu de la Tribunal pe la orele 5, il dusese in Lipscani şi in strada Gabroveni, unde zăbovise puţin, şi apoi il adusese a casă. Acelaşi vizitiu, dinaintea Tribunalului, a spus că 'şi aduce aminte că, in momentul când a luat pe stăpênul sĕu de la Tribunal, erau orele 4, fiind că intrebase pe un birjar, care 'i indicase acea oră cu puţin inainte. D. Athias arĕtă că, in adevĕr, prevenitul Stoicescu venise intr'uă ḑi la dênsul pentru afacerea indicată de acesta, insă ḑiua nu era cea de 24 Maiu, ci acea de 25 sau 26, căci 'i trămisese in ḑiua de 27, uă ḑi sau douĕ dupe venirea lui, obligaţiunile comandate, şi băiatul nu l'a găsit a casă, ci 'i s'a spus că era la moşie. Asemenea, in privinţa orei la care venise, el a declarat că ora era $5^{1}/_{4}$ sau $5^{1}/_{2}$, şi státuse fórte puţin. In acelaşi sens a arĕtat şi băiatul Enric, nepotul martorului Athias, care cumpărase bonurile in ḑiua de 26, imediat dupe comanda lui Stoicescu, şi 'i le dusese in ḑiua de 27, când nu l'a găsit a casă. Cât despre martorul Gutman, el spuse că Stoicescu venise la el in ḑiua de 24 Maiu, insă nu 'şi aduce bine aminte ora. Trebue să spui că, dinaintea Tribunalului, atât martorul Athias, cât şi băiatul Enric au căutat să atenueze primele lor arĕtări, declarând că, deşi comanda bonurilor se făcuse, precum au spus, in ḑiua de 25 sau 26, insă Stoicescu venise la ei in ḑiua 24. Stoicescu a mai produs dinaintea Tribunalului un martor nepropus de dênsul la instrucţiune, pentru a dovedi acelaşi alibi, pe D. Avram Cosman, care a spus că, in ḑiua de 24 Maiu, venind in Bucuresci din Târgovisce pentru afaceri, pe la ora 6, a intêlnit, pe la Sfântu Gheorghe, pe Stoicescu şi a stat de a vorbit cu el.

Acestea sunt faptele adunate de instrucţiunea care s'a urmat atât dinaintea judelui instructor, cât şi a Tribunalului. Ele au servit drept canava discuţiunei. Din combinarea lor va resulta lumina pe care se va intemeia convingerea Dvóstre, Domnilor magistraţi, şi hotărirea ce veţi da asupra afacerei.

Trei sunt intrebările ce se impun atenţiunei şi cari dominéză tóte desbaterile.

I° Femeia Anica Scorţénu, in ḑiua de 24 Maiu, venit-a cu propuneri ruşinóse din partea Dlui Blaramberg la Dna

Stoicescu, și aceste propuneri au fost causa relelor tratamente suferite de dênsa?

II° Bătaia suferită de Anica Scorțénu 'i-a fost administrată de prevenitul San-Marin singur sau a participat la dênsa și prevenitul Stoicescu?

III° Prevenitul Stoicescu a luat parte, ca complice, la gravele lesiuni esercitate de prevenitul San-Marin, in ḑiua de 26 Maiu, asupra Dlui Blaramberg, sau ele s'au produs fără scirea și cunoscința lui?

Să esaminăm câte și trele aceste intrebări și se cătăm a estrage adevĕrul din analisa nepărtinitóre a faptelor.

Preveniții au mai multe argumente, cari li se par irefutabile, pentru a dovedi că femeia Anica Scorțénu a venit, in ḑiua de 24 Maiu, cu propuneri rușinóse la Dna Stoicescu, Ei ḑic: procesul cu care acéstă femeiă pretinde că voia să insărcineze pe avocatul Stoicescu era un pur pretext pentru a se introduce in casa acestuia. In adevĕr, acel proces era completamente terminat, atât pe cale civilă, cât și pe cale penală, cu câți-va ani inainte, și nu se mai putea face nimic pentru el. Prin urmare, altul era scopul cu care venea dênsa să céră consultațiunile lui Stoicescu.

Acest argument ar puté avé uă óre-care tărie, dacă nu s'ar lua in considerațiune condițiunea și-starea de cultură a femeei Anica Scorțénu. Acéstă femeiă simplă, fără instrucțiune, fără consciință de consecințele ce decurg din lucrul judecat, a putut crede, in buna ei credință, că procesul sĕu putea fi reluat și recâștigat. Dacă a lăsat se trécă atâta vreme fără a se mai gândi la dênsul, a fost din causă că credea pe debitórea sa insolvabilă și 'și ḑicea că ostenéla ii va fi zadarnică, dacă nu va găsi la dênsa cu ce să se despăgubéscă. Insă, indată ce i s'a spus că Dna De Boyer stă bine, că are bani, interesul s'a desceptat intr'insa. Atunci 'și-a adus érăși aminte de vechia sa creanță și a cugetat cum va face pentru a reintra in suma ce i se datora. A consultat pe unii și pe alții, ómeni asemenea fără esperiență de ale judecăței, cari au incuragiat-o, au indemnat-o să mérgă la un avocat. Etă cum se esplică, in mod natural, demersurile sale pe lângă prevenitul Stoicescu. Pentru ce, raționând cu cunosințele nóstre de jurisconsulți, să vedem numai decât in silințele unei femei simple de a reinvia un proces, pentru noi definitiv perdut, pentru dênsa avênd incă șanse de a se recâștiga, réua credință și intențiuni culpabile? Óre lucrul este așa de insolit in cât să fiă fără esemplu in analele judecătoresci? Óre nu vedem pe fie-care ḑi lucruri de aceeași natură? Dvóstră cu toți cunósceți uă mulțime de casuri de felul acesta. Cine nu scie pe D. Andrei Țeno, care in tóte ḑilele ne inportunéză, silindu-se să redeschiḑă un proces terminat, acum trei ani, tot printr'un jurămênt? Cine nu scie pe Dna Frosa Repezénca, pe Dna Polizu, pe Dna Sorénca, cari urcă ḑilnic treptele Curților și Tribunalelor, căsnindu-se să reia procesele lor, de mult și definitiv judecate? Ḑilele trecute incă am avut să fac un raport către Ministerul Justiției in procesul Dlui Irimia Homocénu, complectamente isprăvit la tóte instanțele judecătoresci, insă pe care Dsa cată să'l reinvieze și se plânge că instanțele judecătoresci refusă de a 'l asculta. Lucrul, prin urmare, nu este așa de neobicinuit, in cât să facă indată presumpțiune de rea credință. Anica Scorțénu, tot așa de fără cunoscință și esperiență de ale legei ca tóte persónele mai sus citate, a creḑut că pricina ei se putea recâștiga. Să nu ne mirăm déră că a cătat să o reincépă, și să aruncăm pe socotéla simplicităței ceea ce preveniții, apărându-se, voesc să atribue unor culpabile manopere!

Preveniții mai ḑic incă: déră Anica Scorțénu este uă femeiă cu rea reputațiune; meseria ei de mijlocitóre este uă dovadă sigură că dênsa nu venea cu cuget curat in casa lui Stoicescu.

Acéstă propunere, pentru a insemna ceva, ar trebui să fiă dovedită. Din instrucțiunea urmată atât dinaintea judelui instructor, cât și dinaintea Tribunalului, nu resultă câtuși de puțin că Anica Scorțénu se bucură de reputațiunea ce voiesce să 'i facă preveniții. Din contra, dacă ar fi să ne luăm dupe cele ce s'au spus asupră-i, ea pare a fi uă femeiă fórte onorabilă. Uă mulțime de martori, și din cei mai demni de credință și de considerațiune, au venit să afirme că dênsa a servit prin casele lor și s'a purtat tot-d'a-una in mod ireprosabil și cu uă moralitate neclintită. De unde să luăm déră că dênsa face meseria de mijlocitóre? Din afirmările preveniților? Insă dênși se apără și au interes a susține una ca acésta. In ori-ce mod, ei póte se inșélă, ei póte sunt amăgiți, ei póte, judecând cu ușurință pe acéstă femeiă, și-au format asupra-i uă opiniune pe care nu o merită. Noi nu putem pune temei, in acéstă privință, de cât pe ce ar puté să se probeze cu martori sau cu fapte certe, și nimic, incă uă dată, nu ne a dovedit imoralitatea Anichei Scorțénu.

Preveniții mai ḑic asemenea: déră care este avocatul acela care să 'și priméscă clienții cu ciomagul și să maltrateze, fără motiv, pe aceia cari vin se 'i céră consultațiuni sau să 'i insărcineze cu procese?

Acest argument asemenea ar fi peremptoriu dacă preveniții, chiar de la inceput, ar fi vĕḑut in Anica Scorțénu alt ceva de cât ceea ce spun astăḑi, adică uă mijlocitóre Intrigați prin acéstă clientă care, dupe cum am spus, fiind bolnavă și nevoind să se derangeze inutil, trămite, in diferite rânduri, pe soră-sa să se imformeze la ce oră va puté găsi pe prevenitul Stoicescu a casă, ei incep să se defieze. Prevenitul Stoicescu, care, dupe spusa atât a sociei Dsale, cât și a lui San-Marin, e gelos, vede imediat in atitudinea Anichei Scorțénu ceva insolit, ceva misterios, care 'i dă bănueli. Imaginațiunea sa lucrând, el 'și forméză indată uă ideă nedréptă de acéstă femeiă, și 'și propune să facă un esemplu. Etă cum se esplică bătaia administrată acestei femei. Preveniții au bătut intr'ênsa, nu pe clienta care venea cu procese, ci pe mijlocitórea ce inchipuirea lor le arĕtase. Raționamentul prin care voesc déră să esplice culpabilitatea Anichei Scorțénu nu probéză de cât ușurința cu care au procedat la esecutarea unui proiect, intemeiat pe uă presupunere neverificată.

(A se vedé Suplimentul)

Preveniţii mai ḑic in fine : dacă Anica Scorţénu n'ar fi venit pentru scopul sciut şi ar fi fost inocentă, ea s'ar fi plâns justiţiei indată ce a scăpat din mânile preveniţilor.

Acéstă impregiurare érăşi se esplică fórte uşor şi nu probéză nimic contra paţientei. Terorisată pênĕ la nebunie de escesele săvêrşite contra ei şi de ameninţările cu mórtea dacă va vorbi, ea a uitat totul pentru a nu se gândi de cât la conservaţiunea ei. Esemple de felul acesta s'au vĕḑut multe, când ómeni, ameninţaţi cu mórtea, au preferit să sufere un rĕu ce li s'a intêmplat pentru a nu li se intêmpla altul mai mare. Afară de acésta, ea simţea că intre dênsa şi preveniţi partida nu era egală. Femeiă sĕrmană şi fără trecere, dacă preveniţii negau, cine era să o crédă, căci martori nu fuseseră la scena petrecută, şi nimeni n'ar fi admis ca preveniţii, fără motiv, să se lase a fi conduşi la asemenea brutalităţi. Din tóte punctele de vedere, ea a simţit că ceea ce avea mai bine de făcut, era de a tăcé. Acésta insă nu dovedesce nimic contra ei.

Dacă lucrurile au mers ast-fel, putem ajunge imediat la conclusiunea că la bătaia administrată Anichei Scorţénu au participat ambii preveniţi. Este, in adevĕr, inadmisibil ca un lucru de uă aşa mare importanţă intr'un menagiu, uă propunere de felul aceleia ce Anica Scorţénu se pretinde că a voit să facă, să fi rĕmas necunoscută bărbatului. Cum putem concipe că prevenitul San-Marin, ori-cât de mare 'i ar fi fost dorinţa de a ascunde faptul cumnatului sĕu, să fi asumat asupră-i rĕspunderea de a săvêrşi uă bătae aşa de crâncenă, intr'uă casă străină, fără a pune şi pe stăpênul casei in curentul lucrurilor. Căci nu mi se va tăgădui că el nu putea prevedé că ameninţările făcute Anichei Scorţénu vor avé tot efectul ce ascepta de la ele, şi că dênsa nu se va duce să se plângă justiţiei de cele ce i se intêmplase. Atunci scandalul era să fiă mare, lucrul era să ajungă la urechile lui Stoicescu, şi mânia acestuia era se devie cu atât mai mare, cu cât, pe de uă parte, i se ascunsese un lucru pe care, in calitatea lui de sociu, era cel d'ântâiu ce trebuia să cunóscă, şi al douilea că, fără a 'l prevesti, se luase domiciliul sĕu drept scenă a unui fapt corecţional menit a atrage dupe dêsul desagremente. Tóte acestea dovedesc fără umbră de indoinţă, că prevenitul Stoicescu a fost in curentul lucrurilor şi că dênsul a arangiat şi dirigiat pedépsa prin bătae destinată presupusei mijlocitóre. Câte circumstanţe, afară de acésta, resultând din propriele arĕtări ale preveniţilor, nu vin şi se unesc pentru a demonstra şi mai bine veritatea acestei impregiurări! Câte contradicţiuni in spusele lor! Cum putem crede, fără insultă pentru Dna Stoicescu, ceea ce a declarat prevenitul San-Marin asupra faptului? El pretinde că, in ḑiua de 24 Maiu, venind, pe la ora 4 dupe améḑi, la sora-sa a găsit-o agitată, turburată. A intrebat-o de causa acestei agitaţiuni şi Dsa i-a respuns că uă femeiă cu aer suspect a venit să o intrebe când va puté veni uă altă femeiă să 'i comunice ceva. Dna Stoicescu ar fi adăogat că acea femeiă o spăimêntă şi că nu scie cum va puté scăpa de ea. Cu tóte acestea, Dsa consimte a o primi, consimte a o incredinţa că bărbatul Dsale nu este a casă, consimte a o introduce inăuntru, şi, când acea femeiă, dupe spusa prevenitului, cu un glas schimbat, incepe propunerile sale ruşinóse, Dna Stoicescu consimte a o asculta, şi 'i face chiar obiecţiunea că d. Blaramberg are metrese. Intreb? Este de creḑut acéstă versiune? O putem primi ca verisimilă şi esprimând fidel adevĕrul? Nu! De uă miă de ori nu! Dna Stoicescu, pe care, in interesul apărărei, o amestecaţi intr'un mod aşa de necuviincios in afacere şi o faceţi se jóce un rol pe care Dsa nici uă dată nu l'ar fi primit in realitate, era incapabilă de asemenea complesenţe. Dsa, dacă femeia in cestiune 'i se părea suspectă, n'avea de cât sá ordóne a o da afară; Dsa, când Scorţénca a intrebat-o dacă sociul Dsale era a casă, n'avea de cât să 'i respundă că este şi să 'i inchidă in nas uşa; Dsa, in fine, n'avea de cât să nu primésă visita mijlocitórei şi să i defindă de a pronunţa cel mai mic cuvênt nedemn de a fi auḑit de Dsa. De sigur, când aţi descris, in interesul apărărei Dv., scena de mai sus, aţi perdut din vedere cele mai vulgare delicateţe, şi aţi spus lucrurile ce nu se cuvenea să fiă destăinuite. Insă, acésta chiar, dovedesce partea slabă a alegaţiunilor Dv.. Şi s'a intêmplat ceea ce se intêmplă ori de câte ori cine-va voesce să ascundă adevĕrul : adică aţi zidit uă istorie care nu are cea mai mică versimilitate şi aţi insultat, in mod gratuit şi inconscient, pe uă femeiă care n'are drept de cât la consideraţiune!

Inesactitudinea declaraţiunilor Dvóstre mai resultă şi din alte impregiurări. V'aţi gândit bine la nepotrivirea versiunei Dvóstre când, susţinênd că prevenitul San-Marin a comis singur faptul de la 24 Maiu, aţi dat detalii asupra comiterei acestui fapt? Pretindeţi, ceea ce este esact, că bătaia administrată Anichei Scorţénu a avut loc intre orele $5^1/_2$ şi 6 ; spuneţi, ceea ce este asemenea esact, că, dupe ce San-Marin a bătut pe Anica Scorţénu, a inchis'o in cabinetul lui Stoicescu, şi s'a dus la biserica Bradului pentru a ispiti pe Marghióla Marinésca şi a se incredinţa de la dênsa daca D. Blaramberg trămisese in adevĕr pe soră-sa cu propuneri. Ei bine! Intreb: cât timp a trebuit lui San-Marin ca să bată pe Scorţénca, să o inchidă, aprópe mórtă, in cabinetul cumnatului sĕu, să se ducă la biserica Bradului, să se informeze despre Marghióla Marinésca, să vorbéscă cu acésta şi apoi să se intórcă indărăt şi să dea drumul Scorţencei? De sigur mai bine de $^1/_2$ oră. Apoi, astfel procede un om care are un secret de ascuns, şi un secret aşa de important, care póte să fiă surprins dintr'un moment intr'altul prin acela căruia voesce să 'l ascundă? Căci ora $5^1/_2$ sau 6 era ora la care obicinuit Stoicescu se intorcea a casă la dênsul, şi, chiar daca am admite că in acea ḑi el a zăbovit pênĕ la 7, totuşi San-Marin nu putea sci *a priori* că el va zăbovi mai mult de cât dupe obicei, şi deci risca a fi surprins in mijlocul ocupaţiunilor sale puţin recomandabile. Şi atunci ce se făcea cu acel secret ce voise să ascundă gelosului sĕu cumnat? Vedeţi déră că lucrul nu se potrivesce,

și că, daca dênsul a făcut tot ce s'a intêmplat, pe indelete, fără să se grăbéscă, fără să se témă de a nu a avé timpul, este fiind că n'avea să ascundă nimic lui Stoicescu, fiind că acesta scia tot ce se petrece, fiind că, in fine, participase și el la batae. Participarea lui se dovedesce, afară de acésta, dupe cum am spus, prin arĕtările circumstanțiale ale Scorțencei, care n'avea nici un interes de a implica uă persónă mai mult in afacere, și alibiul propus de dênsul nu s'a probat, precum am arĕtat, prin nimic care să inspire credință.

Preveniții Stoicescu și San Marin, prin urmare, dupe ce inchipuindu'și că Anica Scorțénu venise cu propuneri neoneste in casa lor, pentru a o pedepsi, o bătură și maltratară in modul cel mai neaudit, iși ḑiseră că acésta nu era destul, și, fiind că mijlocitórea primise ce 'i se cuvenea, trebuia ca și acela care o trămisese să aibă aceeași sórtă. Deci, ei deciseră să facă același lucru Dlui Blaramberg, autorul in numele căruia, dupe credința lor, lucrase Anica Scorțénu. Aci, mĕ opresc un moment pentru a pune uă intrebare. Pentru ce D. Blaramberg și nu altul să fi trămis pe Anica Scorțénu, daca e adevĕrat că ea fusese trămisă? Ce lucru putea asigura pe preveniți că, chiar daca Anica Scorțénu ar fi făcut propunerile ce se pretinde și le ar fi făcut in numele Dlui Blaramberg, ea le făcea cu scirea și cu cunoscința acestuia? Fiind admis că Scorțénca era mijlocitóre, nu se putea óre ca ea să caute ântâiu a se asigura de adesiunea femeei și apoi a se duce a obține pe aceea a bărbatului, tot-d'a-una mai facilă de obținut? Căci, in genere, acesta este modul de procedat al acestor femei. Și atunci D. Blaramberg era cu totul inocent, și atunci numele Dsale, cules și pronunțat de ântâiul venit, era un pretext pentru a 'i atrage relele de cari a suferit.

Preveniții iși luară déră decisiunea să maltrateze pe D. Blaramberg. San Marin a declarat că 'l căutase in ḑiua de 25, fără insă a 'l puté intêlni. Tocmai in ḑiua de 26, pe la orele 6, dupe cum am spus, il găsi la șosea și se purtă in modul brutal care se scie.

Magistratul, care scrutéză lucrurile cu ochiul minței și trage adevĕrul din tóte impregiurările, și ajunge la necunoscut prin faptele ce cunósce, are dreptul să reconstituéscă uă scenă pe datele certe ce s'au produs dinaintea sa. Astfel, vom face și cu cele petrecute in ḑiua de 26 Maiu.

Dupe ce, cum am vĕḑut, preveniții bătură pe femeia Scorțénca și 'și luară resoluțiunea de a maltrata și pe D. Blaramberg, in ḑiua de 26 Maiu, urmând obiceiului ce aveau de a face uă plimbare inaintea mesei, ei se duseră la șosea. Trebue să recunosc că ei nici nu sciau, nici bănuiau că vor intêlni pe D. Blaramberg in acel loc și in acea ḑi. Se duceau să se plimbe, avĕnd, este adevĕrat mai dinainte luată hotărirea de a lovi pe D. Blaramberg când il vor intêlni; insă nesciind că'l vor intêlni, dupe cum am ḑis, in aceа ḑi și in acel loc. Ce se intêmplă atunci? Trecĕnd pe lêngă birja Dlui Blaramberg, care staționa lêngă grădina Dlui Boerescu, Stoicescu, care prin posițiunea ce ocupa in trăsura sa, era mai bine așeḑat pentru a vedé cele ce se petrec in facià-i și in giuru'i, zări cel dântâiu pe D. Blaramberg. Atunci resentimentul sĕu se desceptă; el creḑu că momentul și locul singuratic unde se aflau era propice pentru esecutarea planului mai dinainte conceput, și, deci, dând ordin vizitiului să intórcă și să ție caii la pas, comunică cumnatului sĕu, care sta in facià și era, prin urmare, jenat pentru a vedé pe D. Blaramberg, că adversarul lor inchipuit era acolo. El il și desemnă cu gestul, și acest gest fu vĕḑut de birjarul Constantinescu, care staționa la uă mică distanță de acolo și care afirmă că a vĕḑut pe D. Stoicescu arĕtând cu mâna pe D. Blaramberg Se scie ce se intêmplă in urmă. Dupe ce D. Blaramberg fu maltratat, San Marin se sui érăși in trăsura prevenitului, care mergea incet pentru a 'i da timpul să se reintórcă, și care, dupe ce se sui, porni la trapul mare pentru a permite preveniților să se depărteze cu mai multă precipitațiune.

Prevenitul Stoicescu, in tot cursul instrucțiunei, a tăgăduit cu insistență că ar fi avut cunoscință de cele ce plănuia cumnatul sĕu și a pretins că n'a participat la nici unul din faptele comise de acesta nici cu scire, nici cu voință. Nu intră in intențiunea mea de a cerceta motivele acestei tage. Insă, din doveḑile adunate, resultă că dênsul a participat la amêndouĕ; la cel de la 24 Maiu cu faptul; la cel de la 26 Maiu inlesnind lui San Marin mijlocul de a'l comite.

Cum să presupunem, in adevĕr, pe Stoicescu nevinovat de acest fapt când totul in purtarea și in atitudinea lui dovedesce contrariul? Este admisibilă alegațiunea lui că nici n'a sciut nici nu s'a interesat să scie pe cine San Marin *pălmuise*, dupe espresiunea intrebuințată de preveniți, când acesta s'a reurcat in trăsura sa? Și apoi, când faptul intră in mâinile justiției, cum 'și dovedesce nevinovăția? Făcêndu-se nevĕḑut și ascunḑêndu'și urmele! Căci e netăgăduit că el a plecat de a casă, și a plecat lăsând vorbă la slugi că se duce la moșie, pe când, in realitate, s'a dus la socrul și la frații sĕi, unde a stat ascuns 36 ore. Mai mult de cât atât, pentru a inșela și mai bine investigațiunile, el a făcut uă scurtă aparițiune la gară, unde a fost vĕḑut de comisarul de servițiu Epurénu și unde a cumpărat chiar douĕ bilete pentru Ploesci, dupe declararea casierului gărei care 'l cunósce. Este adevĕrat că dênsul a tăgăduit acest punct și a produs dinaintea Tribunalului un certificat al Direcțiunei căilor ferate prin care se incredințéză că toți pasagerii plecați pentru Ploesci in séra de 26 Maiu au sosit la destinațiune, insă acest certificat nu dovedesce nimic, căci este fórte posibil ca prevenitul, ca om prevĕḑĕtor, să se fi dus in adevĕr la Ploesci in nóptea aceea și să se fi intors cu trenul de diminéță, sau biletele pentru acest oraș să le fi dat, dupe ce le luase, vre unui amic sau cunoscut, intêlnit la gară și care se ducea și dênsul la Ploesci. Să nu se ḑică că Stoicescu s'a ascuns fiind că se temea de aprinderea fratelui Dlui Blaramberg, care voia să tragă asupră'i uă repede rĕsbunare, de óre ce, in momentul disparițiunei sale, nici nu scia daca D. Al. Blaramberg are sau nu să'i trămiță martori. Martorii acestuia, in adevĕr, n'au sosit de cât dupe plecarea lui Stoicescu de a casă, au găsit porțile inchise și n'au putut,

in acea séră, să vorbéscă cu nici un om din curte. Să se ia incă in vedere că Stoicescu, plecând, a lăsat a casă, incredințat slugilor, singurul sĕu copil in vêrstă fragedă, şi să se vadă din acésta uă dovadă mai mult de precipitațiunea plecărei sale şi de turburarea de spirit in care se găsea, atâtea lucruri cari denotă culpabilitatea şi nu sunt naturale la un om nevinovat, care, din contra, stă liniscit şi ascéptă esplicațiunile!

Aicea sunt forțat să mĕ opresc un moment pentru a esamina uă cestiune de un mare interes pentru prevenitul Stoicescu, ridicată şi susținută cu multă tărie de apărare dinaintea Tribunalului şi dinaintea Curței.

Stoicescu, s'a ḑis, chiar când ar fi bine dovedit că a avut cunoscință de intențiunea cumnatului sĕu de a maltrata pe D. Blaramberg, chiar când ar fi dat consilii acestuia să săvêrşéscă acest fapt, tot nu e rĕspunḑĕtor de comiterea lui ca complice, căci n'a participat la dênsul nici *ajutându-l*, nici *asistându-l* prin vre-un fapt material, ci a stat *impasibil*, ceea ce esclude idea unei complicități. Cu acéstă ocasiune, s'a analisat ințelesul vorbelor *ajutor* şi *asistență* şi s'a ajuns la conclusiunea că nu póte esista nici una, nici alta, fără uă lucrare materială.

Intreb ce voesce să ințelégă apărarea prin lucrare materială? Voesce să ințelégă că, pentru a fi complice, Stoicescu trebuia să ia şi dênsul parte la lovirile aplicate d-lui Blaramberg, sau să 'i fi reținut caii pe când San Marin il lovea, sau să fi pândit să nu vie cine-va pe când bătaia se efectua? Insă nu acesta este sensul tecnic şi juridic al cuvintelor ajutor şi asistență, şi in asemenea cas el ar fi fost dat judecăței ca coautor, éră nu ca complice. Complicitatea prin ajutor şi asistență are loc când terția persónă, fără a pune mâna in mod precis şi absolut la indeplinirea crimei sau delictului comis, se apropie cu tóte acestea aşa de mult de el, prin óre-cari acte esterióre, in cât participarea sa nu se póte tăgădui. Ast-fel, doctrina şi jurisprudența ne citéză, ca esemple de aplicațiune, casul când cine-va, in ințelegere cu acela care voesce să comiță un fapt criminal, se duce, dimpreună cu dênsul, să recunóscă locul, casa; să calculeze facilitățile de intrare sau de eşire; să desemneze pe pațient; să ajute pe criminal să fugă, sau să ia cu dênsul obiectele furate, in ipotesa unui furt sau al unei tâlhării. Fie-care din aceste casuri corespunde, in adevĕr, cu câte una din prevederile art. 50 din C. P.: *pregătire, inlesnire* şi *săvêrşire.*

Acestea sunt faptele materiale cerute de la un complice pentru a fi considerat ca atare, şi apărarea să se mulțuméscă cu atâta, căci nimeni din câți s'a ocupat cu sciința dreptului n'a cerut mai multe. Ei bine, să esaminăm dacă lui Stoicescu i-se póte imputa vre unul din aceste fapte. Am vĕḑut din mersul trăsurei sale inainte şi in timpul comiterei faptului, din gestul făcut de el cu mâna în direcțiunea birjei Dlui Blaramberg, din fuga trăsurei sale dupe comiterea faptului, că dênsul a făcut tóte faptele materiale constituind complicitatea ce 'i-era dat să facă, fiind admis rolul ce 'şi reservase in afacere. Prin urmare, cu rĕu cuvênt s'a ridicat acéstă cestiune de drept şi s'a susținut că complicitatea nu esistă. Stoicescu a ajutat şi asistat pe San Marin la faptul de la 26 Maiu in tot cât i-a fost prin putință să o facă!

Nu mĕ voiu opri mult asupra intrebărei dacă San Marin, in momentul comiterei faptului sĕu, era inarmat cu un *casse-tête* sau s'a servit cu pumnul gol. Acéstă cestiune, actualmente de un interes puramente sciințific, pentru a da dreptate unei serii de medici, cari au susținut afirmativa, contra altei serii de medici cari au susținut negativa, nu mai presintă nici un interes penal, in urma insănĕtoşirei pațientelui. Pe câtă vreme viéța acestuia era in pericol, ea avea uă óre-care importanță; insă, dupe cum am ḑis, in momentul de faciă nu mai are nici una. Să nu se ḑică că circumstanța inarmărei mânei lui San Marin cu un casse-tête ar puté schimba natura faptului şi a face din lovirile aplicate de dênsul asupra Dlui Blaramberg uă tentativă de omor, crimă săvêrşită déră neisbutită, de óre-ce instrumentele, cum e, in speciă, un casse-tête, nu intră in categoria armelor omorîtóre. E incontestabil, in adevĕr, că uă pétră asvêrlită, uă lovitură de ciomag, uă palmă chiar pot de multe ori determina mórtea, insă când nu au produs acest efect nu se póte susține că lesiunile produse prin aceste mijlóce constituesc uă tentativă de omucidere. Asemenea şi cu *casse-têtul* Ar fi cu totul alt-fel dacă ar fi indoință a se sci dacă faptul s'a săvêrşit cu un cuțit, cu un pistol, cu uă lance, instrumente omorîtóre prin escelență.

Imi rĕmâne să discut uă cestiune care n'a fost ridicată nici de apărare, nici de partea civilă, insă asupra căreia sunt dator să mĕ esplic, fiind că curtea o póte ridica din oficiu. E vorba de competența Curței de a judeca pe San Marin in ipotesa când, prin imposibil, Stoicescu ar fi achitat

Este generalmente sciut că instanțele judecătoresci, cari lucréză in virtutea competenței lor speciale creată de lege, nu sunt legate prin ordonanțele saŭ decisiunile de trămitere şi au dreptul să esamineze dacă judecarea cutărui sau cutărui fapt intră in atribuțiunile lor. In alte vorbe, ordonanțele sau decisiunile de trămitere nu sunt atributive, ci puramente declarative sau indicative de juridicțiune. Cu tóte acestea, când uă instanță judecătorêscă este in drept să'şi verifice competența? In ce moment trebue să caute a vedé dacă póte sau nu să judece cutare sau cutare fapt? Incontestabil că inainte de a intra in cercetarea fondului procesului, sau chiar in cursul procesului, insă pênă să nu fi dat uă decisiune óre-care in fond. Uă afacere, in adevĕr, prin modul cum se presintă, póte de la inceput să se vadă că este de cutare sau cutare natură şi să atragă declinarea competenței instanței dinaintea căreia se înfățişéză. Acelaşi lucru se póte intêmpla şi in cursul desbaterilor şi să dea loc la acelaşi resultat Uă curte sau un tribunal pot vedé că faptul ce li se deferă are un caracter esclusivamente criminal, sau militar, sau eclesiastic să se declare incompetente. Insă nu pot, când fiind bine sesisate, dupe ce s'a pronunțat asupra unuia sau mai mulți inculpați,

cari prin calitatea lor determinaseră competenţa Curţei sau a Trib., să se declare incompetente pentru cei alţi. In alţi termeni, nu póte divisa procedura. Este, in adevĕr, util pentru ordinea socială şi pentru interesul public ca unul şi acelaşi fapt să se judece de aceeaşi instanţă şi să nu se dea hotărâri deosebite asuprâ-i. Afară de acésta, indivisibilitatea unei instrucţiuni este un principiu care a fost tot-d'a-una şi de toţi recunoscut. Curtea, prin urmare, nu póte scinda uă afacere, a reţine şi a judeca pe un prevenit şi a se declara incompetentă pentru cel alt. Ori este datóre să'şi decline competenţa de la inceput, dacă crede că afacerea este rĕu venită inaintea sa, ori să se pronunţe asupra ambilor inculpaţi, ori care ar fi modificările ce ar supraveni in natura faptului prin cele ce va statua asupra culpabilităţei unui prevenit.

Casul, afară de acésta, nu este nou. Atât doctrina, cât şi jurisprudenţa s'a pronunţat asuprâ-i. (Dalloz, v. *Compétence criminelle*, No. 185 şi 186.).

Acestea sunt faptele şi motivele pe cari mĕ intemeez pentru a cere de la Curte respingerea apelurilor preveniţilor şi confirmarea sentinţei tribunalului. Cer acésta cu atât mai mult, cu cât actul comis asupra Dlui Blaramberg,—act nu numai de uă brutalitate estremă, ci şi de uă neauḑită cruḑime,—n'are nimic care să'l justifice, căci esplicaţiunea lui dată de preveniţi repausézâ pe uă pură inchipuire, şi nu pentru asemenea motive se asomézâ un om. Este timpul, cred, să se rupă cu aceste deprinderi barbare, cari consistă in a divinisa forţa brutală şi a ridica tăria pumnului la inălţimea unui principiu. Preveniţii, afară de acésta, nu dau pentru prima óră esemple de violenţă, şi, dacă nu m'aşi teme să inveninez aceste desbateri, deja destul de pasionate, dacă n'aşi voi să inlătur tot ce nu are uă legătură intimă cu faptele cari se discută, aş puté să vĕ citez şi alte casuri, cari mi-au venit la cunoscinţă. Sunt, fără indouială, impregiurări in cari omul, impins fără voe-i inainte, se face propriul judecător al causei sale; insă, chiar in acele momente de turburare, dacă nu lucrézâ imediat şi sub impulsiunea neraţionată a faptelor, simţimêntul de delicateţă, inăscut in inima ómenilor, i-a prescris regule pentru reparaţiunea cinstei sale. Din norocire, şi precum resultă din tóte circumstanţele şi misterele acestei afaceri, pe cari preveniţii, prin faptul lor, ne-au dat dreptul să o analisăm, să o afişăm, să o tîrîm pe arḑĕtorul tĕrĕm al discuţiunei publice, se vede lămurit că ei n'au avut nici un motiv sigur şi legitim pentru a se plânge de D. Blaramberg. Déră în fine, admiţĕnd că ar fi avut unul, apoi cele mai vulgare noţiuni de convenţiunile sociale 'i indemnau să céră esplicaţiuni Dlui Blaramberg, şi Dsa nu este om care să le fi refusat. Voit-au să evite sgomotul şi scandalul? Apoi atunci nu se omóră aprópe un om, şi un om cunoscut, pentru a se impedica divulgarea unui secret. Şi afirmarea prevenitului San Marin făcută cu desinvoltură dinaintea Comisarului Regal, când i-a luat interogatoriul, că consideră pe D. Blaramberg ca om fără onóre, fiind-că s'a plâns justiţiei de ceea ce i se intêmplase, face să suriḑă pe cel mai puţin dispus la acésta. Par'că sta in puterea Dlui Blaramberg să ascunḑă lucrul! Par'că chiar dacă ar fi avut acéstă putere şi sciindu-se inocent, trebuia să o facă! Par'că făcêndu-l, n'ar fi asumat asuprâ-şi rĕspunderea bănuelilor preveniţilor! Nu! Domnior, totul in acéstă privinţă spune că preveniţii au voit să facă act de vigóre, să poseze, să arate că pot tot, că totul le este pĕrmis. De aceea, severitatea Dvóstre nu va puté fi destul de mare. Condemnaţiunea lor trebue să serve drept esemplu şi invĕţătură la ori-cine va voi să le calce in urmă. Să se vaḑă, prin pilduirea ce li-se va da, la ce se espune cine-va când voesce să ésă din sfera ce munca şi meritul i-au creat in societate, când aspiră la roluri cari nu se mai pot juca, când, impins de pasiuni desordonate, calcă in piciόre cele mai sânte legi ale societăţei şi ale respectului ce datorim celor-alţi!

Nu 'mi disimulez, Domnilor magistraţi, că misiunea ce cu toţii am fost chemaţi să indeplinim este din cele penibile. Insă tocmai misiunile penibile sunt mai meritorii de indeplinit. O vom indeplini şi pe acésta. Şi, dupe cum preveniţii n'au esitat un singur moment când a fost vorba să sĕvêrşéscă faptul necalificabil ce li-se impută, tot asemenea nici noi nu vom esita pentru a 'i pedepsi dupe cum se cuvine, şi câtă tărie şi energie au pus dênşii pentru a-l comite, tot atâta vom pune şi noi pentru a-l reprima!

BIBLIOGRAFIE

Bucuresci. — Typ. Curţei Regale, pr. F. Göbl, Pasagiul Român, 12

ANUL XII. — Nr. 3. JOI 9 DECEMBRE 1882

DREPTUL

LEGISLATIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENTIA — ECONOMIE POLITICA

Prim-Redactor: DEMETRU C. POPESCU

ESE DE DOUE ORI PE SEPTEMANA

Redactor-Administrator: NICOLAE CHRISTESCU

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA ḌIARULUI, PASAGIUL ROMAN, 10

ABONAMENTELE se fac pe an şi pe jumĕtate de an: la 1[iu] Decembre şi 1[iu] Maiu. De la 1[iu] Iulie pênĕ la 20 August ḍiarul nu apare.

Anunţuri: linia 40 bani. *Scrisorile nefrancate se refusă* Un numĕr: 50 bani

COSTUL ABONAMENTULUI Pe an, 40 lei; pe jumĕtate an, 20 lei. *Studenţii plătesc pe jumĕtate* Pentru străinĕtate se adaogă timbrul postal.

SUMAR

JURISPRUDENŢA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAŢIUNE ŞI JUSTIŢIE, SECŢ. II

Şedinţa din 26 Noembre 1882

Preşedinţa Dlui St. Silion, consilier.

Victor Udrischi cu Carolina Udrischi.

OPOSITIUNE. — JUSTIFICARE. — DREPTUL INSTANTIEI DE FOND DE A APRETIA MIJLÓCELE DE JUSTIFICARE. — ART. 154 PROC. CIVILA.

CURTE DE TRAMITERE. — COMPETENTIA SA. — CESTIUNE DE INCOMPETENTIA RESOLVATA DE CURTEA DE TRAMITERE, FARA JUDECAREA FONDULUI. — DREPTUL PRIMEI CURTI DE A JUDECA FONDUL.

1° Oponentul trebue să justifice causele nevenirei, pentru ca oposiţiunea să fiă pronunţată; Curtea de fond insă este suverană apreţiatóre a mijlócelor invocate in acéstă privinţă.

2° Curtea de fond desemnată prin trămiterea cei 'i se face de Curtea de casaţiune este competentă a se pronunţa numai asupra punctului de care a fost sesisată.

Prin urmare, daca se caséză uă hotărire numai pentru cestiunea de competenţă şi Curtea de trămitere, ocupându-se de dênsa, o resolvă definitiv fără a evoca fondul, cu drept cuvênt afacerea nu se mai judecă de dênsa.

Nr. 148. — Respins, ca nefundat, recursul făcut de Victor Udrischi contra decisiunei Tribunalului de apel din Tulcea cu Nr. 57, din 1882, dată în procesul cu Carolina Udrischi, pentru divorţ.

S'au ascultat: D. St. Silion, consilier al Curţei, în citirea raportului făcut în causă; D. D. Chebapcea, avocatul recurentului, in desvoltarea motivelor de casare; intimata in combateri.

Curtea, deliberând:

Asupra mijlocului I de casare: „Violarea art. 154 Proc. civ., intru cât oponenta n'a justificat mijlócele absenţei din ḍiua in care i s'a respins apelul. D-na Carolina Udrischi a alegat că n'a putut veni din causa bólei unui copil; noi n'am recunoscut şi am combătut ca nedovedită acéstă alegaţiune, şi On. Curte, fără a cere dovadă, sau a avé fapte constatate, primesce ca adevĕrate cele alegate de oponentă, admiţĕnd oposiţiunea."

Considerând că, de şi dupe art. 155 Pr. civ. oponentul trebue să justifice lipsa sa de la prima infăţişare, insă, in ceea ce se atinge de mijlócele pe cari se baséză oposiţiunea, instanţele de fond sunt suverane in apreţiarea acelor mijlóce, şi ca atare mijlocul invocat este neintemeiat.

Asupra mijlocului al douilea de casare: „Necompetenţa Tribunalului de apel din Tulcea de a judeca acest proces, intru cât l'a mai judecat uă dată, pronunţând decisiunea Nr. 32, din 1882, care s'a casat de acéstă Inaltă Curte, şi s'a trămis in judecata Curţei din Focşani. Curtea de Focşani secţiunea II, in urma acestei trămiteri, declară divorţul admisibil în principiu, inse se declară necompetentă a indeplini diversele proceduri în materie de divorţ, cari nu se făcuse la prima instanţă, acolo fiind discuţiunea numai dacă intre străinii de

ritul catolic divorţul este admisibil, — şi trămite la Tribunalul de prima instanţă. Acesta, prin sentinţa Nr. 130, din 1882, declară căsătoria desfăcută. In contra sentinţei acestui Tribunal partea a făcut apel la Tribunalul de apel din Tulcea care şi a judecat, cu tóte că nu mai putea face acésta, singura instanţă competentă era Curtea de apel din Focşani, conform decisiunei inaltei Curţi de casaţiune."

Avênd în vedere că acest proces a fost trămis de acéstă Curte, în urma admiterei recursului lui Victor Udrischi, inaintea Curţei de apel din Focşani, pentru a se pronunţa numai asupra cestiunei dacă Tribunalele române erau sau nu competente de a judeca acest divorţ, fiind în causă străini: că curtea de apel din Focşani statuând numai în privincompetinţei, fară a evoca fondul, şi decisiunea pronunţată de Curtea de apel rĕmâind definitivă, de óre ce nu s'a făcut recurs contra ei, nu se mai póte ataca pe nici uă cale; că, prin urmare, Tribunalul de apel din Tulcea cu drept cuvênt a judecat fondul acestui proces de divorţ, şi déră mijlocul invocat este nefundat;

Pentru aceste motive, respinge, etc.

CURTEA DE APEL DIN BUCURESCI, SECŢIUNEA I

Şedinţa din 9 Noembre 1882

Preşedinţa Dlui Ad. Cantacuzino, prim-preşedinte

G. E. Antippa şi alţii cu minorii Drinceni.

DIVORŢ PRIN CONSIMŢIMÊNT MUTUAL. — ACŢIUNE INTRODUSA DE MUMA PENTRU LAMURIREA DREPTURILOR COPIILOR. — CALITATE RECUNOSCUTA DE JUSTIŢIE. — NU SE PÓTE CONTESTA PENTRU PRIMA ÓRA INAINTEA CURŢEI DE APEL.

DIVORŢ PRIN CONSIMŢIMÊNT MUTUAL. — HOTARIRE ADMIŢÊND CEREREA. — ESTE SUPUSA APELULUI. — INSCRIEREA HOTARIREI.— SE CALCULÉZA ŞI TERMENUL DE APEL. — ART. 270, 274 şi 275 COD. CIVIL.

DIVORŢ PRIN CONSIMŢIMÊNT MUTUAL. — DREPTUL COPIILOR.— ESTE OPOSABIL CONTRA CELOR D'AL TREILEA FARA A FI TRECUT IN REGISTRELE DE TRANSCRIPŢIUNI.—ART. 258, 644, 645, 1801 şi 1802 COD. CIVIL. — ART. 722 şi 723 PROC. CIVILA.

DIVORŢ PRIN CONSIMŢIMÊNT MUTUAL. — DREPTUL COPIILOR ASUPRA JUMETATE DIN AVEREA PARINŢILOR DIN MOMENTUL CEREREI. — ART. 258 COD. CIVIL.

1° Nu se póte tăgădui, pentru prima óră in apel, calitatea mumei de a representa pe minorii copii in procesul pentru recunóscerea drepturilor recunoscute de lege in urma divorţului prin consimţimênt mutual al părinţilor, mai ales când dênsa a fost numită de justiţie ca tutrice ad-hoc.

2° Sentinţa care admite divorţul prin consimţimênt mutual este supusă apelului.

Prin urmare, cu ocasiunea fixărei termenului pentru inscrierea hotărirei la oficiărul civil, se calculéză şi termenul de apel prevĕdut de art. 270 Cod civil.

3° Dreptul recunoscut copiilor in averea părinţilor divorţaţi prin consimţimênt mutual este oposabil celor d'al treilea, fără să fiă necesitate a se conserva prin transcripţiune in registrele de mutaţiuni.

4° Copii, ai căror părinţi au divorţat prin consimţimênt mutual, au dreptul la jumĕtate din averea ce acestia posedau in momentul cererei de despărţenie.

Dna Tarsiţa Apostol, D. maior N. Christescu, ca procurator al sociei sale Maria N. Christescu, şi D. M. Măldărescu, avocatul Dlui G. E. Antippa, au făcut apel in contra sentinţei Tribunalului de Mehedinţi, cu Nr. 43, din 1872, prin care se recunósce minorilor Drinceni dreptul la jumĕtate din averea tatălui lor Anastasie Drincénu.

S'au presentat apelanţii asistaţi de DD. avocaţi Gr. G. Pĕucescu şi D. C. Popescu, éră defendorii prin DD. avocaţi D. Giani şi D. Ionescu.

Curtea, deliberând :

Avênd in vedere decisiunea inaltei Curţi de casaţiune cu Nr 55, din 1882, care caséză hotărirea Curţei din Craiova, cu Nr. 216. din 1881 (1) şi ordonă trămiterea causei inaintea acestei Curţi ;

Avênd in vedere că, inaintea primei instanţe, Dna Maria Pasaritz, in numele minorilor sĕi copii, născuţi din căsătoria ce esistase intre Dsa şi Anastasie Drincénu, a intentat proces Dnei Tarsiţa Apostol, Maria N. Christescu şi G. Antippa, creditori ipotecari ai lui Anastasie Drincénu, spre a'i sili să recunóscă dreptul ce au minorii in jumĕtate averea părintelui lor, la epoca de 1iu Octombre 1868, când Tribunalul de Doljiu, secţiunea II, prin sentinţa cu Nr. 11, a pronunţat divorţul cu consimţimêntul mutual intre dênşii ;

Avênd in vedere că reclamanta a obţinut câstig de causă inaintea primei instanţe ;

Considerând că motivele de nemulţumire ale apelanţilor se resumă in următórele puncte :

1° Dna Maria Pasaritz nu a avut calitate să intente acţiunea de faciă şi prin consecinţă nici să o continue astăḑi, de óre ce sociul sĕu, părintele copiilor, e incă in viaţă şi fără nici uă raţiune intimata se dă de tutrice a lor ;

2° Sentinţa de divorţ pronunţată de Tribunalul de Doljiu la 1iu Octombre 1868, cu Nr. 11, nefiind inscrisă in termenul legal, e nulă, şi căsătoria intre Maria Pasaritz şi Anastasie Drincénu esistă incă; prin urmare, acţiunea intentată in numele copiilor nu are nici un fundament ;

(1) Veḑi *Dreptul* Nr. 26, din 1882, pag. 212. (*N. R.*)

3° Dreptul minorilor Drinceni, chiar de ar fi luat nascere, nu li se póte opune, fiind că n'a fost transcris ;

4° In tot casul, averea copiilor trebue să fiă calculată pe jumĕtate in a părinţilor, nu din momentul pronunţărei divorţului, cum a dispus Tribunalul, ci in averea pe care o aveau socii in momentul facerei inventariului, conform art. 258 Cod. civil ;

Considerând că, in ceea ce privesce primul motiv, el e nefundat, din impregiurarea că, la tóte instanţele ce a percurs acest proces, apelanţii au primit să discute cu intimata fără să facă acéstă obiecţiune; că acest mijloc, invocat astădi pentru prima óră, e tardiv ;

Considerând că, independent de acésta, Dna Maria Pasaritz a fost numită de Tribunal tutrice ad hoc, in vedere că procesul ce muma işi propunea să intente era chiar in contra tatălui minorilor, şi că astfel el nu putea să 'i represinte intr'uă causă in care avea interese contrarie ; că, aşa fiind, Dna Maria Pasaritz a avut şi are calitatea de a figura in acţiunea ce a intentat apelanţilor.

In ceea ce privesce al douilea motiv de apel :

Considerând că sentinţa care a admis divorţul s'a pronunţat la 1 Octombre 1868, s'a comunicat părţilor la 9 Noembre acelaşi an şi s'a inscris la oficiărul stărei civile la 11 Ianuarie 1869 ;

Considerând că acéstă inscriere, pretind apelanţii, e tardivă, căci sentinţele cari admit divorţul mutual nu sunt supuse apelului ; că termenul de inscriere espira cel mult la 9 Ianuarie; că, chiar daca s'ar admite că apel esistă, in speciă sentinţa Tribunalului nu mai putea să fiă apelată, fiind că părţile, iscălind jurnalul de audienţă, au dat mulţumire pe acea sentinţă;

Considerând că apelul e un principiu general care domină intrégа nóstră organisare judecătorésca şi, fără un text positiv de lege, el nu póte fi răpit ; că obiecţiunea ce se face că art. 270 din Condica civilă nu vorbesce de apel de cât in casul in care divorţul a fost respins, şi că, atunci când el a fost primit, facultatea acésta nu mai esista, e uă interpretare greşită ce se dă legei, căci nu prin argumente *a contrario* se pot crea esceptiuni la dreptul comun ;

Considerând că ceea ce ne intăresce şi mai mult in acéstă credinţă, e că art. 274 şi 275 dau dreptul de a recurge in casaţiune şi când divorţul mutual a fost admis şi când a fost respins; că este absolut imposibil a se concepe ca legiuitorul să proibe apelul intr'uă speciă in care a admis recursul ; că ar fi de neinţeles ca el să aibă douĕ raţiuni diferite, pentru douĕ specie identice ;

Considerând că din cele ce preced urméză să admitem dreptul comun şi in casul nostru ; că, ca consecinţă, dreptul de apel curge in timp de douĕ luni de la notificarea sentinţei ; că, aşa fiind, sentinţa Tribunalului din Doljiu, cu Nr. 11, din 1868, putea să se inscrie la 9 Martie 1869, şi să fiă incă in termen ;

Considerând că nici art. 317 din Condica de procedură civilă nu e aplicabil in speciă, căci el vorbesce de mulţumirea dată in scris pe sentinţă ; că simpla iscălitură a socilor pe jurnalul de audienţă, fără uă declaraţiune espresă de mulţumire, nu le ridică dreptul de apel, căci el in materie de divorţ e de ordine publică şi nu se póte renunţa la dênsul.

In ceea ce concerne al treilea motiv de apel :

Considerând că apelanţii, prin apărătorii lor, au susţinut că art. 722 şi 723 din Proc. civilă şi art. 1801 şi 1802 din Condica civilă hotărăsc că nici un act translativ de proprietate nu póte fi opus celui d'al treilea daca nu a fost transcris; că, in procesul de faciă fiind vorba despre uă translaţiune de bunuri, ea trebue să fiă transcrisă ; că socii, prin cererea lor de divorţ, au făcut acéstă translaţiune a jumĕtăţei averei lor prevĕdută in inventariul făcut conform art. 258 din Condica civilă ;

Considerând că acest mod de argumentare este greşit. In adevĕr, articoleie mai sus citate nu vorbesc despre ori-ce dobêndire de proprietate prin efectul unei convenţiuni, nu ori-ce categorie de bunuri e supusă acestei formalităţi ;

Considerând că ceea ce pune in relief acéstă ideă este art. 644 şi 645 din Codul civil, cari arată că proprietatea se mai dobêndesce, osebit de convenţiune, prin succesiune, prescripţiune, accesiune, ocupaţiune, legat, fără ca tóte aceste casuri să aibă nevoe de transcripţiune ;

Considerând că proprietatea ce dobêndesc copii in basa art. 258 nu e de cât un efect al legei, care nu intră in prevederile art. 722 şi 723 din Codul de procedură civilă, căci nu socii dau jumĕtate din averea lor, ci legea le atribue acéstă porţiune din avutul părintesc ;

Considerând că nu se póte susţine că inventariul despre care vorbesce art. 258 Cod. civil e uă convenţiune intervenită intre soci, convenţiune care trebue să precédă cererea de divorţ şi că, ca astfel, bunurile ce dobêndesc copii sunt supuse transcripţiunei ; căci, incă uă dată repetăm, acest drept copii 'l-au de la lege, éră nu de la generositatea şi voinţa părinţilor lor.

In ceea ce privesce al patrulea motiv de apel :

Considerând că acest motiv e nefundat. In adevĕr art. 258 din Codul civil dice : „socii hotăriţi a se despărţi prin consimţimêntul mutual vor fi datori a face mai ântâiu inventariu şi preţuirea intregei lor averi ; " că acésta denotă, că ceea ce socii posedau la facerea acestui inventariu este avutul pe jumĕtate al copiilor ; că Tribunalul, hotărind in speciă ca ei să aibă uă jumĕtate din averea părinţilor la pronunţarea divorţului, n'a contravenit disposiţiunilor esprese ale legei ;

Pentru aceste motive, recunósce că copii născuţi din căsătoria lui Anastasie Drincénu şi Maria Pasaritz au dreptul la jumĕtate din proprietatea Kecea ce D. Anastasie Drincénu a avut la data cererei de divorţ, 23 Iunie 1876.

Semnaţi : Ad. Cantacuzino, Ap. Mănescu, I. Dendrino, A. Sc. Ghika.

CURTEA DE APEL DIN FOCŞANI, SECŢIUNEA II

Şedinţa din 12 Februarie 1882

Preşedinţa Dlui G. Giurgea, preşedinte

Victor Udrischi cu socia sa Carolina Udrischi.

DIVORTIU. — SUPUS AUSTRIAC DOMICILIAT IN ROMANIA.—LEGI PERSONALE. — URMARESC PE STRAINI ORI UNDE S'AR AFLA. — AUSTRIACII ORTODOXI POT DIVORTIA. — SUPUS AUSTRIAC DEVENIT ORTODOX INAINTE DE CASATORIE. — ARE DREPTUL DE A CERE DIVORTIUL IN TIARA.

DIVORTIU.— INDEPLINIREA FORMELOR PREVEDUTE DE LEGE.— SE FACE DE LA PRIMA INSTANTIA. — NECOMPETENTIA UNEI CURTI DE APEL DE A LE INDEPLINI. — JUDECAREA FONDULUI DE TRIBUNAL. — ART. 228 SI URM. COD. CIVIL.

1° Legile personale, şi prin urmare cele relative la divorţ, urmăresc pe naţionali ori unde s'ar afla.

In Austria, divorţul este admis numai pentru acei cetăţeni ale căror dogme religióse permit acésta.

Prin urmare, un supus austriac domiciliat in România, devenit ortodox inainte de căsătorie, póte cere şi obţine divorţul in România.

2° Uă Curte de apel, recunoscênd dreptul unei persóne de a cere divorţul, nu este competentă a se ocupa de fondul afacerei, ci trebue să trămită pe părţi a se judeca de la prima instanţă, pentru a se indeplini prescripţiunile determinate de lege in acéstă materie.

Nr. 23. — D. Victor Udrischi a făcut apel contra sentinţei Tribunalului de ocol din Tulcea, cu Nr. 380, din 1880, dată in procesul ce are cu socia sa Carolina Udrischi, pentru divorţ.

S'a presentat apelantul asistat de D. avocat D. Cohanoschi, lipsind defendórea.

Curtea, deliberând :

Avênd in vedere că, conform decisiunei inaltei Curţi de casaţiune, secţiunea II, cu Nr. 130, din 1881, prin care s'a casat decisiunea Tribunalului de apel din Tulcea cu Nr. 22, din 1881, acéstă Curte este sesisată a se pronunţa asupra apelului declarat de D. Victor Udrischi in contra sentinţei Tribunalului de ocol din Tulcea, cu Nr. 380, din 1880, dată asupra procesului ce are cu socia sa Carolina pentru divorţ, sentinţă prin care Tribunalul a admis cererea făcută de D-na Carolina Udrischi de a se respinge in principiu divorţul cerut de apelant;

Avênd in vedere că D. Udrischi a susţinut apelul sĕu pe următórele motive: că reclamanta, de şi a făcut la prima instanţă cerere de neadmiterea in principiu a divorţului, insă astăḑi inaintea Curţei nefăcênd asemenea propunere urmézá a se admite in principiu divorţul şi a'i se da cuvêntul in fond; că, chiar daca s'ar lua in consideraţiune propunerea de neadmitere făcută la Tribunal, acéstă propunere urmézá a se respinge, pe motive că: el, apelantul, de şi a fost supus austriac, insă emigrând in ţară s'a naturalisat incă dinainte de căsătorie şi prin urmare urmézá să fiă judecat conform legilor române; că apoi, el botezându-se in religiunea ortodoxă inaintea căsătoriei şi socia sa fiind catolică, căsătoria ar fi nulă dupe legile in vigóre atunci; că, in tot casul, nu sunt aplicabile legile austriace, pentru că a perdut calitatea de cetăţén austriac prin emigrare, prin stabilirea domiciliului in ţară la noi cu intenţiune de a rĕmâné aci, dupe cum a şi făcut, in fine prin primire de funcţiuni publice in România;

Considerând că, dupe cum resultă din desbateri, D. Victor Udrischi este de naţionalitate polonă, supus austriac, venit in ţară in anul 1857; că, conform principiului pus la art. 2 Cod. civil, legile relative la statul personal urmăresc pe uă persónă şi in ţară străină;

Considerând că in imperĭul austriac divorţul este admis sau nu, dupe cum căsătoriţii aparţin unei dogme religióse care admite divorţul sau nu; astfel, in Austria cetăţénul de religiune catolică nu se póte divorţa, pentru că dogmele acestei religiuni opresc divorţul, éră cel de religiune ortodoxă se póte divorţa, pentru că dogmele acestei credinţe permit divorţul;

Considerând că, din biletul de botez cu data 23 Noembre 1859, resultă că Victor Udrischi, dupe ce a venit in ţară, s'a botezat in religiunea crestină ortodoxă, éră căsătoria sa cu Dna Carolina a avut loc in anul 1863, Februarie 10; că, astfel fiind, D. Udrischi, care era de religiune ortodoxă in momentul căsătoriei, chiar dupe legile austriace, póte cere divorţul;

Considerând că, de şi căsătoria s'a făcut in biserica catolică din satul Grozăesci, insă acésta nu ridică Dlui Udrischi religiunea ortodoxă căpătată prin botezul din anul 1859; că, prin urmare, pe aceste motive, conform art. 229 din Codul civil, cererea de neadmiterea divorţului, propusă de intimată la prima instanţă cată a se respinge ca nefundată, şi intru cât privesce apelul Dlui Udrischi conform art. 150 Pr. civilă, pare a fi just şi intemeiat, de óre ce acéstă cerere de neadmitere nu se póte respinge, dupe cum a susţinut apelantul ca nefiind propusă astăḑi in apel, căci acéstă cerere fiind făcută la prima instanţă şi Tribunalul admiţênd'o, nu mai este nevoe de uă propunere nouă in apel pentru ca să fiă discutată;

Considerând, in acelaşi timp, că de şi dupe art. 230 Cod. civil indată dupe admiterea cererei de divorţ in principiu se procede la judecarea fondului, daca va fi in stare de judecat, insă acest articol prevede casul când cererea de divorţ s'a admis in principiu la prima instanţă éră nu la Curte;

Considerând că, de şi dupe principiele stabilite in Proc. civilă prin efectul devolutiv al apelului procesul se repune in starea in care a fost la Tribunal, Curtea trebue să complecteze ceea ce nu s'a făcut la prima instanţă, insă acest

principiu este prevĕḑut numai pentru dreptul comun éră nu şi pentru divorţuri;

Considerând că la divorţ legiuitorul a prevĕḑut uă procedură diferită de cât acea ordinară, a inscris acéstă procedură chiar in Codul civil, a stabilit'o pe alte norme; a hotărit, in interesul de a se puté reconcilia părţile, ca procedura la Tribunal să fiă lentă, plină de incercări de impăcare, cu mai multe termene, fără drept de oposiţiune, pe când la Curte legiuitorul ordonă celeritatea, fără nici una din procedurile de impăcăciune impuse la Tribunal;

Considerând că, daca s'ar admite principiul că prin efectul devolutiv al apelului Curtea dupe decisiunea de admitere in principiu a apelului să intre in cercetarea fondului, atunci s'ar esclude legea, s'ar inlătura tóte acele ajurnări şi incercări de impăcăciune prescrise de legiuitor in interesul de a se imputina numĕrul divorţurilor, cari se urméză numai la Tribunal; că, astfel fiind, fondul procesului urméză a se trămite spre a fi judecat la Tribunalul de prima instanţă căruia 'i s'a indreptat cererea de divorţ şi care, in speciă, este Tribunalul din ocolul Tulcea;

Pentru aceste motive, admite apelul, reformézã sentinţa Tribunalului din ocolul Tulcea, etc.

Semnaţi: G. Giurgea, S. Hociung, M. Grigoriu, G. C. Sişman, G. Constantinescu.

TRIBUNALUL ILFOV, SECŢ. II CIVILO-CORECŢIONALA

Şedinţa din 16 Noembre 1882

Preşedinţa Dlui M. Ciocârdia, preşedinte

G. Ionescu şi alţii cu Safta Panait şi altul.

MOSTENIRE. — DREPTUL FRATILOR ŞI SURORILOR CARI NU VIN IN CONCURENTIA CU PARINTII. — SUCCED EGAL, FARA A SE DISTINGE DACA SUNT PRIMARI, CONSANGENI SAU UTERINI. — DISPOSITIUNILE ART. 674 COD. CIVIL SE APLICA NUMAI IN CASUL DE CONCURS CU PARINTII. — ART. 659, 672 şi 674 COD. CIVIL. — ART. 733 COD. NAPOLEON.

CESIUNE. — DECLARATIUNEA CEDANTULUI CA 'ŞI-A PRIMIT PRETIUL. — DOVEDIRE PRIN ACTE INTERVENITE INTRE PARTI. — VALIDITATE. — ART. 1169 şi 1170 COD. CIVIL.

Impărţirea unei mosteniri cuvenite la fraţi şi surori, cari nu vin in concurenţă cu ascendenţii, se va face de uă potrivă intre dênşii, fără deosebire daca sunt primari sau consângeni or uterini.

Dispoşiţiunile restrictive ale art. 674 Cod. civil se aplică numai in casul când fraţii sau surorile vin in concurenţă cu părinţii.

2° Sunt valabile actele de cesiune in cari partea ce vinde declară că 'şi-a primit preţul cuvenit, mai ales când se dovedesce numĕrătórea sumelor cuvenite prin alte acte intervenite intre părţi.

S'au presentat reclamanţii asistaţi de D. avocat D. C. Popescu şi defendorii de D. avocat B. Brătianu.

Tribunalul,

Avênd in vedere că acéstă acţiune are de obiect cererea Dnei Paulina Oprescu cât şi a Dlui G. Ionescu Buzdrună, atât in numele sĕu personal ca cesionar al drepturilor fratelui sĕu monachul Constantin Ionescu Buzdrună, cât şi ca tutor al minorilor Ecaterina şi Theodora Marinescu, indreptate ambele aceste cereri contra surorei lor Safta Panait, pentru a face să se oblige acésta din urmă să recunóscă, pe de uă parte, dreptul de a veni la succesiunea decedatului lor frate monachul Ioil Buzdrună fie-care in părţi egale, pe de alta, de a se aduce la masa succesiunei prăvălia de şalărie din Calea Moşilor Nr. 122, asupra căreia se pretinde singură proprietară Safta Panait şi care avere este a decedatului lor frate, cum şi a se recunósce de bun şi valabil actul de cesiune al lui Constantin Ionescu Buzdrună făcut către reclamantul G. Ionescu Buzdrună şi prin care 'i cedase lui porţiunea cuvenită acestuia in succesiune; mai avênd incă de obiect acéstă acţiune şi cererea de intervenţiune formulată de monachul Constantin I. Buzdrună contra reclamantului G. Ionescu Buzdrună de a se considera ca nul şi neavenit actul de cesiune de care s'a menţionat deja;

Avênd in vedere actele presentate cum şi arĕtările părţilor prin procuratorii lor;

Avênd in vedere că, inainte de a intra in discuţiunea celor alte drepturi ce se reclamă, trebue mai ântâiu a se statua asupra modului cum acesti fraţi vor trebui să vie la succesiunea fraţilor lor, de óre ce dênşii găsindu-se in condiţiuni diferite, trei fiind uterini éră doui germani, se pretinde de cei d'ântâiu a veni la succesiune in porţiuni egale conform dreptului comun, éră de cei d'al douilea că, conform art. 674 Cod. civil, succesiunea să se impartă in douĕ părţi: una pentru linia paternă, éră cea-altă pentru linia maternă, trebuind neapărat ca fraţii germani să ia parte in ambele linii, éră cei uterini numai in linia lor;

Avênd in vedere că, dupe disposiţiunile Codului relativ la succesiunile colaterarilor, nu se póte stabili de cât că fraţii fără distincţiune, primari, consângeni sau uterini, vin la succesiunea fratelui lor in părţi egale, éră nu dupe deosebirea făcută de art. 674 Cod. civil, şi acésta pentru următórele consideraţiuni: că ordinea succesiunilor fiind de drept strict, şi acésta spunênd'o clar art. 659 Cod. civil, relativ la principiele generale de succsiune când ḑice că „succesiunile sunt deferite dupe ordinea şi regulele mai jos stabilite," nu putem face de cât a căuta in lege care sunt regulele stabilite pentru colaterali. Nu găsim altele de cât acelea din art. 672 Cod. civil, cari nu fac nici uă distrucţiune intre fraţi, fiă ei primari, consângeni sau uterini; că, pentru a ajunge la resultatul dorit de intimaţi, trebue a recurge la esceptiunea prevĕḑută de art. 674, care singură prevede diferenţa ce voesce a se stabili intre uterini şi primari, insă acéstă diferenţă o stabilesce legiuitorul numai

pentru casul când colateralii vin in concurenţă cu ascendenţii, éră nu când sunt singuri intre dênşii, de unde resultă că, neavênd un text precis, nu putem recurge la interpretaţiune şi, luând de basă esceptiunea prevĕdută de acest articol, să stabilim un mod de a succede acolo unde legiuitorul nu a avut intenţiunea de a'l crea; că, de şi se susţine că legiuitorul nostru, care a copiat legislaţiunea francesă, nu a voit să se depărteze de regulele stabilite acolo, ci a făcut uă omisiune, care trebue adăogată in interesul justului şi conform vechilor nóstre tradiţiuni şi Codului Caragea care dicea că fraţii buni se protimisesc, insă acest mod de a vedé nu póte fi acceptat; că, daca vom observa textul Codului Napoleon şi acela al nostru, constatăm că legiuitorul român a suprimat completamente art. 733 frances din dispositinnile generale, şi care articol era fundamental, era principiul, regula de a succede la colaterali. Acest articol, in adevĕr, prevede că succesiunile cuvenite colateralilor se impart in douĕ părţi, una pentru linia paternă şi alta pentru linia maternă, şi de unde ca consecinţă reese că primarii iau parte in ambele linii, şi daca legiuitorul nostru l'a suprimat neapărat a voit să abandoneze acest sistem de a succede; că intenţiunea legiuitorului nostru a fost acésta, reese din insuşi textul art. 733 frances care, dupe ce stabilesce regula impărţirei succesiunei in douĕ linii, adaogă in aliniatul II „afară de ceea ce se va dice la art. 752 (674 al nostru)“ care articol constitue tocmai uă esceptiune la regula generală: cum déră legiuitorul nostru ar fi abandonat tocmai regula pentru a accepta esceptiunea, fară a fi avut intenţiunea de a sterge cu totul din sistemul nostru de a succede impărţirea succesiunei pe linie paternă şi maternă? că, chiar daca am admite pentru un moment că legiuitorul nostru a făcut uă omisiune, insă omisiunea esistând, judecătorul nu póte completa pe legiuitor intr'uă materie de uă aşa importanţă ca ordinea succesiunilor; că, chiar daca s'ar găsi că soluţiunea ca fraţii primari să aibă părţi egale cu uterinii sau consângenii nu este justă şi Codul Caragea nu o impărtăşa, totuşi nu o putem inlătura tot pentru aceeaşi consideraţiune că, esistând in textul frances şi in legea Caragea, legiuitorul nu avea de cât să o priméscă şi să o consacre, sau in titlul relativ la dispositiunile generale, sau in acela al regulelor stabilite pentru colaterali, ceea ce nu a făcut.

In ceea ce privesce validitatea actului de cesiune:

Considerând că cesiunea se dovedesce prin actul presentat de G. Ionescu legalisat de secţiunea Notariatului la Nr. 319, din 1878, din care resultă că monachul C. Ionescu i-a cedat drepturile sale succesorale provenind din averea remasă de la fratele lor monachul Ioil Buzdrună, declarând in acelaşi timp că 'şi-a primit preţul invoit;

Considerând că, la epoca formărei acestui act, nu se scia care este partea cuvenită monachului C. Ionescu, spre a se puté opune Dlui G. Ionescu neprecisarea preţului, destul numai că părţile au avut in vedere uă porţiune óre-care şi cel care a primit cesiunea a fost de bună credinţă cum deja a probat că a respuns cedantului peste 4200 lei in numerariu şi a cheltuit in comptul părţei sale succesorale aprópe lei cinci mii.

In ceea ce privesce ultimul cap de cerere:

Considerând că reclamanţii pretind a se trece ca avere a defunctului monach Ioil Buzdrună şi prăvălia inglobată cu cele-alte case cari fac parte din succesiune asupra căreia Dna Safta Panait pretinde că are un drept esclusiv de proprietate;

Considerând că dreptul monachului asupra prăvăliei in cestiune şi a celor-alte case se stabilesce din cele douĕ acte presentate de reclamanţi, trecute in procesul verbal al acestei sentinţe, contra cărora nu s'a ridicat cea mai mică contestaţiune din partea defendórei;

Considerând că motivele pe cari se baséză Dna Safta Panait pentru a proba că prăvălia de şălărie 'i aparţine numai Dsale cu titlu de zestre sunt fóia de zestre cu data 1850 şi decisiunea inaltei Curţi cu Nr. 268, din 1845, coroborate cu recunóscerea ce pretinde că a făcut defunctul pe când era in viaţă cu ocasiunea pronunţărei acelei decisiuni, şi faptul că in inventariu nu se vede trecută şi acéstă prăvălie;

Considerând că primele douĕ argumente sunt cu totul nefundate, de óre ce: 1° fóia in cestiune nu este semnată de nimeni şi pórtă uă dată posterióră atât căsătoriei numitei, cât şi decisiunei cu Nr. 268, din 1845, şi 2° decisiunea vorbesce numai de uă avere mobiliară ce ar fi avut numita, şi nici cum despre vre uă avere imobiliară, ca să se pótă prevala de idea că monachul care figura in acest proces ar fi recunoscut tacitamente dreptul sĕu de proprietate;

Considerând că, in facia tuturor acestora, singurul argument ce póte invoca Dna Safta Panait mai cu succes, este faptul netrecerei in inventariu a prăvăliei in litigiu ca avere a defunctului monach Ioil Buzdrună, insă acest fapt neputênd fi calificat de cât ca uă simplă omisiune, in asemenea circumstanţe numita nu póte beneficia de dreptul de proprietate mai inainte d'a proba că are prescripţiunea posesiunei de rea credinţă, ceea ce nu este posibil a esista, căci succesiunea s'a deschis in anul 1878;

Pentru aceste motive, şi in basa art. 1169 şi 1170 din Codul civil, admite acţiunea, etc.

Semnaţi: M. Ciocârdia, N. Triandafil, M. I. Ghimpa.

TRIBUNALUL DIN VASLUIU

(Corespondenţa particulară a *Dreptului*)

Şedinţa din 17 Iunie 1882

Preşedinţa Dlui Al. Gh. Hinna, membru

Ioan Spânu şi alţii cu Anastase Morait.

INVOIALA DE MUNCI AGRICOLE. — PRESCHIMBAREA EI INTR'UA DARE BANÉSCA. — NECOMPETENŢA CONSILIULUI COMUNAL.

ACT SEMNAT PRIN PUNERE DE DEGET. — NU FACE PROBA IN JUSTIŢIE. — ART. 9 ŞI 20 DIN LEGEA TOCMELELOR AGRICOLE. — ART. 1128 ŞI 1180 COD. CIVIL.

Când uă invoială de munci agricole se schimbă intr'uă dare bănéscă, se operéză uă novaţiune şi cercetarea acestei noue obligaţiuni nu mai este de competenţa consiliului comunal.

Actele semnate prin punere de deget nu fac probă in justiţie, chiar atunci când sunt legalisate de autoritatea comunală.

Nr. 96. — DD. Ion Spânu, Ion al Iordăchesei şi Alexandru Bulbócă au făcut apel contra cărţei de judecată a judelui de pace al plasei Racova, cu Nr. 169, din 26 August 1878, dată in procesul ce au cu Anastase Morait, pentru bani.

S'au presentat apelanţii asistaţi de D. avocat N. Gorgos, şi intimatul de D. avocat V. Alexandrescu.

Tribunalul,

Asupra esceptiunei de necompetenţă:

Avênd in vedere că esceptiunea ridicată de avocatul apelanţilor este uă esceptiune *rationæ materiæ* şi prin urmare se póte ridica in ori ce stare a procesului, art. 109 Proc. civilă, şi prin urmare chiar in apel;

Considerând că, dupe art. 9 din legea pentru tocmeli de lucrări agricole, ingagiamentul pentru treerat este recunoscut ca uă tocmélă agricolă;

Considerând că, dupe art. 20 aceeaşi lege, tóte pîrele provenite din neindeplinirea contractelor de lucrări agricole sunt de competenţa consiliului comunal;

Considerând insă că, in speciă, din contractul eshibat se vede că apelanţii, pentru un rest de treerat pentru care se ingagiase către D. Morait la moşia Sucevenii din judeţu Tutova ce au avut in arendă, s'au invoit a'i da in loc bani sumele pretinse de la fie-care, cu dreptul, daca nu'i va plăti, să se despăgubéscă din averea lor mişcătóre şi nemişcătóre, dându'i zapisul menţionat;

Considerând că prin actul acesta s'a operat, conform art. 1128, alin. I, Cod. civil, uă novaţiune substituindu-se vechei datorii pentru munci agricole uă simplă datorie de bani; că, astfel fiind, astăḑi nu este in discuţiune uă afacere resultând din neindeplinirea unui contract de tocmeli agricole, ci pur şi simplu din neindeplinirea unui ingagiament de a plăti uă sumă óre-care, din neachitarea unei datorii de bani; că, prin urmare, instanţa competentă a judeca acest proces nu este consiliul comunal, ci numai judecătoria de ocol.

In fond:

Avênd in vedere că D. Anastase Morait cere in basa unui zapis de la 11 Aprilie 1872, legalisat de primăria comunei Laza, de la Ioan Spânu 183 lei vechi, Ioan al Iordăchióei 155 lei vechi etc;

Considerând că, ca dovadă in susţinerea pretenţiunei sale, D. Morait eshibă un act subsemnat prin punere de deget de pîrîţi şi legalisat pentru identitatea semnăturelor de primarul comunei Laza;

Considerând că acest act nu este un act autentic, de óre ce nu este făcut cu solemnităţile cerute de lege, de un oficiăr public investit cu dreptul de a face asemenea acte;

Considerând cá actul eshibat nu intrunesce condiţiunile cerute de lege prin art 1180 Cod. civil, pentru ca să fiă invocat ca un act sub semnătură privată:

Considerând că acest act, fiind făcut prin punere de deget de pîrîţi şi legalisat, intru cât persónele ce se arată că l'au subsemnat 'l contestă, nu póte face credinţă nici ca act privat, de óre ce nu intrunesce condiţiunile legei ca atare, nici ca act autentic, de óre ce nu primarul este oficiărul public competent a da actelor tăria autenticităţei; că, astfel fiind, D. Morait referindu-se in probaţiunea cererei sale pur şi simplu la acest act, care nu intrunesce condiţiunile cerute de lege, pentru a proba debitul ce pretinde, urméză ca in virtutea art. 1169 cererea să fiă respinsă;

Pentru aceste motive, admite apelul, reformézǎ in totul cartea de judecată cu Nr. 169, din 1878, etc.

Semnaţi: Al. Gh. Hinna, I. Bastache.

BERTAULD

Charles-Alfred Bertauld s'a născut la Verson (Calvados), la 9 Iunie 1812. Ca scolar se distinse in liceul din Caen unde luă şi un premiu de onóre. La 6 August 1834, făcu jurămêntul de avocat inaintea Curţei din Caen. Şépte ani mai in urmă, in etate de 29 ani, obţinu diploma de doctor in drept. Déră in tot acest interval, de la 1834 pênĕ la 1841, Bertauld sciuse să ocupe un loc onorabil in barou; şi, incă din anul 1840, fu ales de către colegii sĕi membru in consiliul de disciplină al Ordinului, de unde nu mai eşi nici uă dată. Bertauld a fost de cinci ori ales decan, şi acéstă onóre 'i s'a conferit pentru prima óră in 1854, la etatea de 42 ani. La 5 Ianuarie 1864 el obţinu prin concurs titlul de profesor supleant la facultatea de Drept din Caen, şi in 1853 fu numit profesor titular. In decurs de cinci-spre-ḑece ani Bertauld işi consacră timpul catedrei şi baroului. Diminéţa işi făcea cursul, şi toţi elevii sĕi se interesau de lecţiunile sale aşa de bine preparate. Restul ḑilei 'i era ocupat cu procese. Nu e nevoe a descri ardórea ce insufleţea tóte pledóariele sale. Bertauld nu s'ar fi creḑut demn de el-insuşi daca ar fi susţinut cu recélă uă causă pe care o credea justă in fapt, şi mai ales fundată in drept.

Mult timp Bertauld consacră tótă activitatea spiritului sĕu numai in serviciul afacerilor private. In 1871 insă el fu trămis in Adunarea naţională de către departamentul Calvados. De atunci viaţa publică incepu a'i ocupa cea mai mare parte din timp, fără insă a'l absorbi cu desăvêrşire. In 1875, el deveni primar al oraşului Caen, funcţiune pe care nu o părăsi de cât numai când fu numit procuror general pe lêngă Curtea de casaţiune. El mai era şi membru in consiliul general al departamentului Calvados. La 30 Ianuarie 1876 a fost ales de către Adunare anaţională sena-

or inamovibil, éră la 11 Februarie 1879 fu numit procuror general.

Acéstă aruncătură de ochi este indestulă pentru a demonstra cât de mult a lucrat Bertauld. Aceia cari ar dori să facă un studiu amănunţit asupra vieţei sale trebue să'l privéscă din mai multe puncte de vedere. Avocatul, profesorul, omul politic, scriitorul, procurorul general atrag una dupe alta privirile nóstre. Vom incerca aci să descrim in câte-va cuvinte pe Bertauld numai ca avocat, profesor, scriitor, jurist şi ca magistrat.

Ca avocat Bertauld a păstrat câte-va din obiceiurile sale profesorale. Fără a neglige partea practică a unei cause, cestiunile de fapt cari ocupă cea mai mare parte din proces şi cari deschid uă câmpie intinsă desvoltărilor oratorice, Bertauld ţinea mai mult să facă uă pledoarie solidă in drept şi a cărei basă se rezima pe uă teorie juridică espusă pe larg. De şi avea uă mare predilecţiune pentru dreptul criminal din causa importanţei sale sociale şi a strânselor afinităţi ce are cu filosofia, totuşi nu trebue să conchidem de aci că apărarea in criminal a fost singura sa ocupaţiune şi terenul pe care numai a escelat.

Ca decan, Bertauld a avut de mai multe ori ocasiunea ca să inaugureze printr'uă cuvêntare deschiderea Conferenţei avocaţilor de pe lêngă Curtea de apel din Caen. Ultimele sale discursuri din anii 1872 şi 1874 ne atrag mai cu sémă atenţiunea prin forţa de pĕtrundere şi desvoltarea filosofică ce spiritul sĕu căpĕtase.

Invĕţămintele profesorului fură tot-d'a-una de acord cu principiele ce decanul desvolta inaintea tinerilor sĕi confraţi. In acéstă calitate Bertauld a ocupat mai ântâiu catedra de Procedură civilă şi de Procedure criminală. Dupe cât-va timp insă, se infiinţă uă catedră osebită numai pentru Dreptul penal şi Bertauld fu numit titularul ei. Lecţiunile sale deveniră uă lucrare importantă care s'a publicat in 1854 sub titlu de *Cours de Code pénal.* In 1858, el deveni profesor de dreptul civil, şi aceste noui lecţiuni 'i inspirară alte preţióse publicaţiuni.

Culmea activităţei lui Bertauld a fost epoca când el a devenit om politic. De şi in etate de 60 ani, el nu incetă de a colabora la jurnalele *Revue critique* şi *Revue de législation comparée*, de a dirige lucrările oraşului Caen in calitate de primar, de a lua parte la lucrările consiliului general al departamentului sĕu, de a fi membru in consiliul superior de instrucţiune publică şi in consiliul superior al inchisorilor, de a nu lipsi nici uă dată de la şedinţele Adunărei amestecându-se in tóte discuţiunile mai insemnate şi făcênd parte mai din tóte comisiunile extra-parlamentare. De multe ori a fost raportor in cele mai insemnate proiecte de legi.

Ca scriitor, Bertauld a percurs intreitul domeniu al istoriei, filosofiei şi dreptului. Intre altele, el a scris uă mică carte intitulată: *Introduction à l'histoire des sources du droit français*, lucrare plină de erudiţiune şi care espune cestiunile atât de interesante şi discutate de scóla modernă, asupra cucerirei Galiei de către Franci. *La liberté civile*, un studiu critic asupra publicistilor contimporani, publicată in 1864, in care profeséză cel mai adânc respect pentru libertatea individului.

Insă adevĕrata doctrină filosofică a lui Bertauld o găsim resumată in importanta sa lucrare intitulată: *l'Ordre social et l'Ordre moral, le Droit et le Devoir.* Aci se află, am puté ḑice, *credo* al sĕu filosofic.

Afară de acestea mai avem de la dênsul *Philosophie politique de l'histoire de France* (1861), *Questions pratiques et doctrinales de Code Napoléon*, lucrări nu mai puţin insemnate prin stilul şi erudiţiunea lor.

Nu ne mai rĕmâne acum să vorbim de cât de Bertauld ca magistrat. Trei ani cât a ocupat funcţiunea de procuror general pe lêngă Curtea de casaţiune sunt insemnaţi prin importante lucrări şi preocupaţiuni grave. In dorinţa de a urmări pas cu pas cestiunile aşa de variate ce se presentau pe fiă ce ḑi inaintea supremei Curţi, prin scrupul de conscienţă cât şi din causa predilecţiunei ce avea pentru discuţiunile juridice, adese ori el se amesteca in lupta juridică. Mai in tóte secţiunile el a trebuit să ia conclusiuni in afacerile a căror importanţă 'i părea că reclamă presenţa sa.

Contradicţiunea escita in Bertauld uă nerăbdare pe care nu putea să o stăpânéscă tot-d'a-una; déră, indată ce prima mişcare trecea, el redevenea colegul escelent şi afectuos; e-linsuşi recunoscea ̦mai in urmă valórea argumentelori opuse şi meritul cu care fusese desvoltate de către contradictorii sĕi.

In relaţiunile sale private, nimeni nu fu mai afabil şi mai atrăgĕtor de cât Bertauld. El iubea mai ales tinerimea studiósă, şi une-ori faciă cu vechii sĕi elevi sau cu tinerii pe cari impregiurările 'i apropriase mai mult de dênsul, el le arĕta uă afecţiune părintéscă a cărei dulcéţă natura 'i-o refusese faciă cu nisce descendenţi direcţi.

Déră buna voinţa lui nu se mărgini intru a protegia junimea laboriósă. Câte persóne nu 'i datoréză recunoscinţă! Cu uă bună voinţă nespusă el işi punea creditul sĕu in serviciul acelora ce 'l solicitau, şi nimic nu lipsi pentru conservarea bunătăţei sale, nici chiar câte-va esemple de uă eclatantă ingratitudine.

Bertauld a incetat din viaţă la 12 Aprilie 1882. Cu el Francia a perdut incă una din celebrităţile cari fac gloria secolului in care trăim.

Bucuresci. — Typ. Curţei Regale, pr. F. Göbl, Pasagiul Român, 12

ANUL XII. — Nr. 4. DUMINICA 12 DECEMBRE 1882

DREPTUL

LEGISLATIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENTIA — ECONOMIE POLITICA

Prim-Redactor: DEMETRU C. POPESCU

ESE DE DOUE ORI PE SEPTEMANA

Redactor-Administrator: NICOLAE CHRISTESCU

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA ḌIARULUI, PASAGIUL ROMAN, 10

ABONAMENTELE se fac pe an şi pe jumĕtate de an: la 1[-iu] Decembre şi 1[-iu] Maiu. De la 1[-iu] Iulie pênĕ la 20 August ḍiarul nu apare.

Anunţuri: linia 40 bani. *Scrisorile nefrancate se refusă* Un numĕr: 50 bani

COSTUL ABONAMENTULUI Pe an, 40 lei; pe jumĕtate an, 20 lei. *Studenţii plătesc pe jumĕtate* Pentru străinĕtate se adaogă timbrul postal.

SUMAR

LACHAUD

Ḍilele trecute Baroul Senei a perdut pe unul din membrii sĕi cei mai ilustri, acela pe care generaţiunea actuală se obicinuise a 'l compara cu Berryer numindu'l deja, tineri şi bĕtrâni, „marele Lachaud".

Mórtea celebrului avocat lasă un adevĕrat gol in corpul din care făcea parte şi pe care l'a representat in tot-d'a-una cu atâta talent şi cu atâta demnitate.

Ne vom incerca să 'i descriem aci viaţa in trăsături generale, folosindu-ne de tóte notiţele biografice ce am putut culege prin ḍiarele străine asupra lui.

Carol-Alexandru Lachaud s'a născut la 25 Februarie 1818 in oraşul Treignac; el era prin urmare de şése-ḍeci şi patru ani. Dupe ce 'şi-a terminat studiele juridice, s'a inscris ca avocat in baroul din Tulle. Succesul sĕu datéză de când cu afacerea Lafarge, care constitue primul inel al lanţului neintrerupt de cause celebre pe cari le-a pledat de atunci. Când femeia Maria Capelle, cunoscută in analele judiciare sub numele de Mme Lafarge, s'a adresat la dênsul ca s'o apere, Lachaud era abia de douĕ-ḍeci şi doui ani. Recunoscinţa lui pentru acéstă clientă neasteptată care avusese curagiul să 'i incredinţeze viaţa şi onórea ei atunci când el era cu desăvêrşire necunoscut, şi prin acésta 'i deschisese calea gloriei, nu s'a desminţit nici uă dată. El 'şi-a adus in tot-d'a-una a minte cu emoţiune de dênsa şi, ori de câte ori amicii sĕi s'au incercat să afle de la dênsul daca in adevĕr celebra acusată era culpabilă sau nu, el a apărat'o cu căldură şi a respuns că crede necontenit in inocenţa ei.

In urma acestui proces, care atrăsese atenţiunea tutulor asupră'i, Lachaud a mai pledat uă mulţime de alte afaceri importante, precum afacerea Marcellange, şi altele.

In anul 1844 el s'a stabilit la Paris şi a luat de nevastă pe fiica academicianului Ancelot, care la acea epocă ţinea direcţiunea teatrului Vaudeville. Peste câtă-va vreme in urma căsătoriei, socrul căḍĕnd in grele datorii, Lachaud 'i veni cu multă generositate in ajutor plătindu'i pe toţi creditorii.

Să nu se crédă că debuturile sale ca membru al baroului parisian au fost fericite de la inceput. Cu tótă celebritatea ce 'l precedase, el intêmpină uă mulţime de greutăţi pênĕ să 'şi facă un nume şi, mai cu sémă, pênĕ ce acest nume să 'i aducă ceva. Se pare chiar că ani intregi Lachaud s'a plâns că nu póte câstiga nici măcar 12000 franci pe an. Ci-

fra, suntem siguri, va face să surîdă pe mulţi avocaţi din Bucuresci, sau chiar din judeţe, cari, cu tóte acestea, sunt departe de a posede talentul fermecător al lui Lachaud... Filip Dupin, fratele faimosului Dupin, audindu'l intr'uă di văetându-se in privinţa acésta, 'i propuse in glumă sa 'l *arendeze* cu anul pentru suma care constituia pe atunci maximul dorinţelor, visul de aur al lui Lachaud.

Când insă celebritatea a venit, ea a fost deplină şi nu s'a mai desminţit un singur moment. Dupe opiniunea tutulor, inaintea Curţei cu juraţi, unde mai cu sémă se indreptase de timpuriu activitatea lui, marele avocat era fără rival. In decurs de patru-deci ani aprópe cât a ţinut cariera sa triumfală, nu s'a pledat apróape nici un proces celebru fără ca Lachaud să nu fiă pe banca apărărei, fiă singur, fiă in fruntea colegilor sĕi. Ar fi cu greu să enumerăm tóte causele mari in cari el a luat cuvêntul; vom cita numai câte-va din acelea cari au făcut mai mult sgomot in public, precum: afacerile Bocarmé, Pavy, de Preigne, Carpentier, de Mercy; infanticidiul imputat Dnei Lemoine şi fiicei sale; procesul Taillefer; procesul faimosului Troppmann, acusat pentru otrăvirea unei familii intregi; trădarea lui Bazaine, in care a fost secundat de fiul sĕu George Lachaud, membru distins al baroului parisian; in fine, acum in urmă, causele celebre Marie Bière şi Mme de Tilly, amândouĕ traduse inaintea juraţilor pentru că au aruncat cu vitriol in obrazul unor rivale.

Influenţa pe care Lachaud o esercita asupra judecătorilor, şi cu osebire asupra juraţilor, semăna a fascinaţiune. Inzestrat cu uă voce fermecătóre, al cărei timbru sonor şi dulce era uă adevĕrata melodie, posedând uă facilitate de elocuţiune incomparabilă, cu figura simpatică, plin de espresiune şi de bogăţie in gesturi, usând de ori ce artificiu oratoric 'i se presenta in cale, cunoscĕnd mai dinainte situaţiunea socială, caracterul şi opiniunile politice ale auditoriului sĕu, menagiând tóte susceptibilităţile juraţilor şi avĕnd neincetat in vedere interesul clientului, el scia aşa de bine să se insinue in inima juriului, in cât mai tot-d'a-una 'i smulgea un verdict de aquitare. Când situaţiunea era incordată şi plină de pericole, când el simţea că atmosfera sălei de audienţă este defavorabilă acusatului, el arunca pe spate pletele stufóse ale pĕrului sĕu, gestu'i devenea energic şi impunĕtor, şi pledoaria, incăldită de focul interior ce 'l consuma, ajungea somităţile elocuenţei. „Ah! dice unul din elevii şi admiratorii sĕi, mi se pare că aud necontenit acéstă voce mai musicală şi mai seducĕtóre de cât tóte; necontenit mi se pare că vĕd inaintea ochilor gestul sĕu bogat şi mĕreţ. Când se bătea in pept cu pumnul, cu privirea aţintită asupra imaginei lui Christ ca spre a lua pe Dumnedeu de martor in privinţa inocenţei clientului sĕu, ce adâncă emoţiune făcea el să se nască in auditoriul Curţei cu juraţi, care une-ori, cedând unui curent iresistibil, prorupea in aplause cu tótă ameninţarea preşedintelui, alte-ori asculta mut şi abia ţinêndu'şi resuflarea, intr'uă tăcere mai espresivă de cât aplausele!“

Când se intêmpla cu tóte acestea să pérdă un proces pe care 'l credea drept, lucru cu care nu prea era obicinuit, Lachaud astepta pe juraţi pênĕ ce părăseau sala, se amesteca printre ei, reincepea istoricul faptelor şi 'i aducea incetul cu incetul să inţelégă greşiala sau prostia ce făcuseră. In asemenea ocasiuni nu se sfia adesea să le spue pe faciă ce credea el asupra lipsei lor de inteligenţă sau de bun simţ. Daca 'i se părea că cutare jurat fusese causa unică a perderei procesului, el se ducea drept la dênsul şi nu'l lăsa un minut in pace pênĕ ce nu'i proba că n'a avut consciinţă de ce a făcut când 'şi-a dat verdictul. A doua di, intêmplându-se să pledeze alt proces inaintea aceluiaşi jurat, el strecura cu multă dibăcie in apărarea sa câte-va cuvinte linguşitóre la adresa lui, şi scia să repareze aşa de bine lucrurile, in cât bietul jurat, spre a nu se mai espune la alte noue neajunsuri din parte'i, işi da votul in favórea clientului dilei.

Dibăcia profesională a lui Lachaud nu se mărginea aci. Dotat in tot-d'a-una cu uă presenţă de spirit rară, când se intêmpla ca vre un martor, in urma unei intrebări făcute de dênsul, să respundă in mod apăsător pentru acusat, Lachaud, in loc de a'şi perde cumpĕtul, părea din contra fórte incântat şi, adresându-se juraţilor interdişi şi nesciind ce să crédă, le dicea cu satisfacţiune: — Vĕ las să apreţiaţi inşi-vĕ, Dlor juraţi, ce incredere trebue să puneţi pe deposiţiunea acestui martor.

De ordinar, când procurorul işi incepea requisitoriul, Lachaud işi punea capul pe masă şi părea că dórme. Din când in când, câte uă esclamaţiune glumétă sau ironică la adresa Ministerului public dovedea publicului că el veghiézà şi ascultă, şi adese-ori intreruperile sau esclamaţiunile sale deconcertau aşa de mult pe procuror sau chiar pe preşedintele Curţei, in cât işi perdeau şirul ideelor şi nu mai sciau ce fac. Daca trebue să credem legenda stabilită in Baroul parisian, cu ocasiunea procesului Mariei Bière despre care am vorbit mai sus, apostrofa lui Lachaud la adresa preşedintelui Bachelier, care, in loc să resume desbaterile cu imparţialitate, profitase de ocasiune spre a reincepe un nou requisitoriu in contra acusatei, acéstă apostrofă a avut un astfel de efect, in cât magistratul, cu desăvêrşire uluit, a inceput să numéscă, la sfêrşitul cuvêntărei sale, pe Lachaud „D. Bière" şi pe Marie Bière „domnişóra Lachaud". De atunci resumatul presidenţial a fost lovit de mórte şi n'a intârḑiat a'şi da sfêrşitul, dupe cum toţi sciu.

Activitatea lui Lachaud, ca a tutulor ómenilor mari, era estraordinară. Adesea-ori, ne spune unul din biografii sĕi, nóptea o petrecea in drumul de fer, a doua ḑi pleda in provincie vre uă causă celebră şi prin urmare obositóre şi, dupe uă a doua nópte de insomnie, reapărea la bara Curţei cu juraţi din Paris, rumen la faciă şi voios ca cum ar fi dormit a casă linistit.

Cel din urmă proces pe care l'a pledat a fost al casierului Doerr, acusat pentru dilapidarea unui milion de la banca unde era funcţionar. Impresiunea lăsată de acéstă ultimă audienţă a fost din cele mai dureróse pentru tótă lumea. Palid la faciă, cu aerul obosit de suferinţe, atins adânc de maladia care l'a băgat in mormênt, el abia putuse să se têrască pênĕ la juraţi susţinut de braţul a doui prieteni. Vocea lui nu mai era musica de odinióră; ea părea că ese din mormênt. Gestul perduse graţia şi flexibilitatea lui obicinuită, şi fie-care inţelese că marele Lachaud işi isprăvise cariera.

Unul din semnele distinctive ale caracterului marelui avocat a fost constanţa amiciţiilor sale. Cu tótă deosebirea adâncă de vederi politice, căci Lachaud a fost tot-d'a-una bonapartist, el a rĕmas amicul nestrămutat al lui Jules Favre, Grévy şi Gambetta. Relaţiunile sale cu cel d'ântâiu mai cu sémă au fost de uă cordialitate inalterabilă. De câte ori li se intêmpla să călĕtoréscă impreună, avênd să pledeze in provincie unul in contra altuia, Jules Favre nu părăsea nici odată pe prietenul sĕu inainte de a'l vedé culcat. In ceea ce privesce pe Gambetta, pênĕ in momentul plecărei sale la Nizza Lachaud a păstrat obiceiul de a prânḑi cu el uă dată pe lună.

Nu putem termina mai bine aceste scurte notiţe biografice, de cât reproducênd douĕ momente memorabile din viaţa marelui avocat.

Cu ocasiunea procesului Bazaine, Lachaud, răguşit şi prins de friguri, abia putuse să'şi facă apărarea. El se aşeḑase pe bancă disperat pentru sórta clientului sĕu.

Generalul Pourcet, care ocupa fotoliul Ministerului public, găsi de cuviinţă să ia replica şi, de la inceput, aruncă avocatului acéstă teribilă apostrofă:

— Domnilor, apărătorul lui Bazaine este apărătorul celor mai mari criminali, apărătorul lui Troppmann!

Atât fuse de ajuns lui Lachaud spre a sări de pe scaun ca un leu. Uitând frigurile şi suferinţa, el se năpusti asupra procurorului, il sdrobi sub puterea argumentaţiunei sale şi, in urma unei peroraţiuni admirabile, făcu pe judecătorii militari, indiferenţi pênĕ atunci, să semneze recursul in graţie care avu de efect cruţarea vieţei lui Bazaine.

Altă dată, Lachaud fusese chiămat intr'un oraş din provincie să apere pe un paricidiu care comisese crima in cele mai spăimêntătóre impregiurări. Acusatul mărturisise faptele cu un cinism neauḑit şi părea că desfide pe juraţi pe băncile lor. Situaţiunea, in aceste condiţiuni, era nu numai ingrijitóre, déră disperată, şi Lachaud pledase pênĕ la unspre-ḑece ore din nópte fără cel mai mic succes.

De uă dată, pe la sfêrşitul apărărei sale, clopotele unei biserici vecine incepură se resune cu sgomot chiămând pe credincioşi să salute aniversarea nascerei Mântuitorului. Lachaud, adânc impresionat căci era fórte religios din fire, işi aduse a minte de uă dată că e ajunul Crăciunului. Dupe un moment de tăcere solemnă, el ridică ochii la cer şi, cu acel accent iresistibil pe care 'l da vocei sale ori de câte ori voia să emoţioneze auditoriul, el esclamă:

— Domnilor juraţi, in acéstă nópte binecuvêntată s'a născut un Dumneḑeu de pace şi de misericordie printre noi. Din légănul sĕu, Isus vĕ strigă ertare! Nu uitaţi că bunĕtatea supremă este nemărginită şi nu fiţi mai puţin indulgenţi de cât fiul lui Dumneḑeu!

Juraţii, fórte miscaţi de aceste cuvinte, acordară circumstanţe atenuante, şi viaţa paricidiului fu astfel scăpată.

N. Christescu

LEGE

asupra gagiului comercial şi comisionarilor

Art. 1. Titlul VI, Cartea I, din Codicele de comerciu, va purta rubrica: *Despre gagiul comercial şi comisionari.*

Art. 2. Secţiunea I a acestui Titlu se va impărţi in două secţiuni, şi art. 87, 88, 89, 90 şi 91 din Codul de comerciu se vor inlocui prin următórele articole:

SECŢIUNEA I

Despre gagiul comercial.

Art. 87. Gagiul (amanetul) constituit, sau de către un comerciant sau de către un necomerciant, pentru uă faptă de comerciu, se constată, in privinţa părţilor contractante, prin tóte probele admise şi usitate in materie de comerciu, dupe cum se enumeră prin art. 105 din Codul comercial, fără a se distinge, daca părţile locuesc in aceeaşi localitate sau au un domiciliu diferit. Eră in privinţa celor d'al treilea, gagiul se va constata dupe tóte probele scrise menţionate in acelaşi articol.

In ceea ce privesce valorile negoţiabile, gagiul se póte stabili şi prin un gir regulat, prin care să se esprime voinţa părţilor că valorile s'au dat in gagiu, éră nu că s'au transmis proprietatea lor.

In cât despre acţiuni, părţi de interese şi obligaţiuni nominative ale societăţilor financiare, industriale, comerciale sau civile, cari se transmit prin un transfert inscris in registrele societăţei, acelaşi transfert se póte inscrie şi spre a se constitui un gagiu pe acele titluri.

Când s'a dat in gagiu uă creanţă mobilă, creditorul gagist, spre a 'şi avé privilegiul sĕu in raport cu cel d'al treilea, va trebui să notifice, prin portărei, debitorului din creanţa dată in gagiu, constituirea gagiului.

Pentru efectele date in gagiu a căror scadenţă ajunge inaintea esigibilităţei datoriei pentru care a fost constituit gagiul, creditorul este dator de a urmări şi incasa valórea lor din care va fi in drept de a reţine numai quantumul creanţei cu accesoriele ei datorită pênĕ la ḑiua incasărei.

Art. 88. In ori-ce cas privilegiul creditorului asupra gagiului nu esistă de cât atunci când gagiul s'a pus şi se află in posesiunea creditorului sau a unei alte persóne primite de părţi, fiă acésta inainte sau in urma nascerei creanţei.

Creditorul este presupus că are in posesiunea sa gagiul, când el se află in magasinele sau in corăbiele sale, sau la vămi, sau intr'un deposit public, sau când, mai 'nainte de a fi ajunse, obiectele date in gagiu 'i sunt anunţate prin uă notificare a pornirei lor la dênsul, sau prin uă carte de cărat.

Art. 89. Debitorul nu póte cere restituirea gagiului de cât plătind intréga datorie pentru care s'a constituit gagiul, dobênḑi şi cheltuieli, daca vor fi, precum şi cheltuielile utile şi necesarii ce creditorul va fi făcut pentru conservarea obiectelor amanetate.

Daca la termen debitorul nu plătesce, creditorul 'i va face uă somaţiune prin portărei, şi daca opt ḑile de la data acestei somaţiuni, comunicată şi aceluia care va fi procurat obiectele date in gagiu, de va fi unul ca acesta, creditorul nu va fi fost plătit, el va pune in vênḑare publică obiectele amanetate, prin mijlocirea unui samsar din localitate sau unui alt agent public, indicat de preşedintele Tribunalului.

Vênḑarea publică se va face in ḑiua fixată de preşedinte şi in urma unei publicaţiuni care va indica locul şi ḑiua vênḑărei cum şi obiectele ce sunt a se vinde.

Termenul vênḑărei va fi cel puţin de cinci ḑile şi cel mult de ḑece ḑile de la publicare.

Daca in localitate esistă uă bursă, şi daca gagiul constă in efecte publice sau in alte valori cotate la bursă, sau putênd fi cotate, cererea de vênḑarea lor, făcută in urma somaţiunei, se va adresa la sindicatul bursei, care va insărcina pe un mijlocitor de schimb a efectua vênḑarea la bursă.

Este nulă ori-ce clausă care va autorisa pe creditor a'şi apropria gagiul, ori a dispune de dênsul fără indeplinirea formelor de mai sus.

SECŢIUNEA II

Despre comisionari.

Art. 90. Comisionar este acela care lucréză in numele sĕu propriu sau sub uă firmă de societate pentru socotéla celui ce 'l-a insărcinat.

Art. 91. Ori-ce comisionar are un privilegiu asupra valórei mărfurilor espediate lui, cari 'i s'au depus sau consemnat, prin singurul fapt al espeduirei, al depositului sau al consemnărei, pentru tóte imprumuturile, avansurile sau plăţile făcute de dênsul, ori inaintea primirei mărfurilor, ori in timpul cât ele se află in posesiunea sa.

Acest privilegiu esistă numai sub condiţiunea prescrisă la art. 88 de mai sus; fac parte din creanţa privilegiată, pe lêngă capital, dobênḑi, comisióne şi cheltuieli.

Daca mărfurile au fost vêndute şi date pentru socotéla insărcinătorului, comisionarul va primi din preţul vênḑărei aceea ce are a primi din creanţa sa cu preferenţă asupra celor-alţi creditori ai insărcinătorului.

Comisionarul cumpărător are drept a revendica mărfurile ce el a espediat către insărcinători in modul şi in condiţiunile prescrise de art. 315.

LEGE

Art. unic. — Art. 1589 din Codul civil se modifică astfel:

Se defige uă dobêndă de 5 °/₀ pe an pentru afacerile civile și de 6 °/₀ pe an pentru cele comerciale, in tóte casurile unde nu s'a hotărit de părți cuantumul ei.

Dobêndile legale incepute, cerute, precum și cele consacrate prin hotăriri definitive, se vor calcula conform legei vechi, pênĕ in momentul promulgărei legei de faciă.

Constatăm cu plăcere că in Cameră, cu ocasiunea votărei legei asupra fixărei dobêndilor, s'a ținut puțin socotélă și de critica făcută in diarul nostru in acéstă privință (*Dreptul* din 6 Decembre 1881), hotărindu-se ca dobênda legală de 10°/₀ să se calculeze pênĕ in momentul promulgărei nouei legi. Era și mai bine daca se respecta in totul contractele făcute sub legea vechiă.

JURISPRUDENȚA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE, SECȚ. I

Ședința din 12 Noembre 1882

Președința Dlui Gr. Lahovari, consilier

Aneta Christodorescu cu Amalia Dumitrescu.

HOTARIRI. — NOTIFICAREA LOR. — SE FACE PRIN PORTAREI SAU AGENȚII LOR. — ACESTIA NU AU NEVOE DE AUTORISAȚIUNI SPECIALE PENTRU FIE-CARE ACT DE PROCEDURA. — PARTEA CARE CONTESTA TREBUE SA SE INSCRIE MAI ANTAIU IN FALS ȘI APOI SA CÉRA VERIFICARE DE SCRIPTURI. — ART. 159 ȘI 162 PROC. CIVILA. — RESPINGERE.

Notificarea copiilor de hotăriri se face prin portărei sau agenții lor, cari, pentru acésta, nu au nevoe să fiă autorisați a nume pentru fie-care act de procedură ce instrumentéză.

Partea care contestă uă asemenea notificare caută mai ântâiu să se inscrie in fals și in urmă să procédă la verificare de scripturi.

Nr. 323. — Respins, ca neintemeiat, recursul făcut de Aneta Christodorescu contra decisiunei Curței de apel din Focșani, secțiunea II, cu Nr. 104, din 1882, dată in procesul ce are cu Amalia Dumitrescu, pentru anularea unei decisiuni.

S'au ascultat: D. G. Platon, consilier al Curței, in citirea raportului făcut in causă; D. R. Opranu, avocatul recurentei, in desvoltarea motivelor de casare; D. R. Orghidan, avocatul intimatei, in combateri.

Curtea deliberând:

Asupra motivelor de casare:

„ Curtea de apel violéză dispositiunile legei civile relative la actele autentice și acele din Regulamentul portăreilor, când dă simplei comunicări a unei decisiuni de către un pretins agent al portăreilor caracterul unui act autentic care nu se póte ataca de cât pe calea falșului.

„ Hotărind astfel, Curtea de apel violéză și dispositiunile legei de procedură civilă, relative la verificarea scripturilor, căci, in facia denegărei nóstre formale a semnăturei pusă pe pretinsul act de notificare, Curtea trebuia să ordone verificarea scripturilor conform art. 162 și urm Proc. civilă, ceea ce n'a făcut.

„ Violând in așa mod legea, Curtea a comis și un esces de putere."

Avênd in vedere că, dupe cum resultă din decisiunea supusă recursului, recurenta a făcut contestațiune contra esecutărei decisiunei Curței din Focșani, pronunțată in lipsă, rĕmasă definitivă prin nefacerea opositiunei și investită cu formula esecutorie, susținênd acea contestațiune pe motiv că semnătura dupe chitanța pentru darea copiei decisiunei pronunțate in lipsă n'ar fi a sa, și că agentul portărelului care atestă semnătura nu era competent a face asemenea constatare, nefiind autorisat;

Considerand că verificarea de scripturi n'a putut să aibă loc in speciă, de óre ce, dupe citatul art. 162 Proc. civilă, recurenta urma să facă mai ântâiu declarațiune că se inscrie in fals contra atestărei agentului portărelului, și Curtea de fond constată că uă atare declarațiune n'a făcut recurenta; că verificarea scripturilor din oficiu este lăsată prin art. 159 Proc. civilă la facultatea judecătorilor fondului, de óre ce acel articol se esprimă: „ că judecătorii *pot* să ordone verificare de scripturi in mod preparator și probator"; că, in speciă, judecătorii fondului n'au usat de acéstă facultate, fiind că asupra motivelor ce li s'a invocat respund, bine motivând, că, dupe art. 21 din Regulamentul portăreilor, imânările decisiunilor se fac prin portărei sau agenții lor, și nici din textul de lege nu reese că agentul portărelului care lucréză in numele sĕu să fiă autorisat a parte pentru fie-care act de procedură ce efectuéză; că, pe cât timp déră instanța de fond constată in fapt că copia decisiunei a fost comunicată recurentei, și acésta nu s'a inscris in falș contra acelei constatări, mijlócele invocate remân nefundate;

Pentru aceste motive, respinge, etc.

CURTEA DE APEL DIN BUCURESCI, SECȚIUNEA III

Ședința din 20 Aprilie 1882

Președința Dlui A. Cantacuzino, prim-președinte

Panait Tonescu cu Duță Rădulescu și Sevastița Georgescu.

HOTARIRI JUDECATORESCI. — EFECTUL LOR RETROACTIV. — SUNT OPOSABILE TUTULOR AQUISITORILOR POSTERIORI INTRODUCEREI ACȚIUNEI DE REVENDICARE. — LUCRU JUDECAT.

Hotăririle judecătoresci produc efect retroactiv din momentul introducerei acțiunei și astfel, in

acţiunile in revendicare, sunt oposabile tutulor aquisitorilor posteriori facerei procesului.

Prin urmare, hotărirea definitivă care admite revendicarea are caracterul de lucru judecat contra tutulor aquisitorilor posteriori introducerei acţiunei, esecutându-se fără deosebire contra lor şi a persónei in mânele căreia se făcuse revendicarea.

Nr. 127. — D. Panait Tonescu a făcut contestaţiune contra esecutărei decisiunei acestei Curţi cu Nr. 278, din 1881, dată intre casa defunctului Duţă Rădulescu şi Sevastiţa Georgescu, pentru uă prăvălie cu locul ei din Ploesci.

S'a presentat contestatorul prin D. avocat Aurel Comănescu şi defendórea Georgescu prin D. avocat D. C. Popescu.

Curtea, deliberând :

Avênd in vedere că obiectul litigiului este contestaţiunea Dlui Panait Tonescu contra esecutărei decisiunei acestei Curţi cu Nr. 278, din 1881, prin care este condemnată casa defunctului Duţă Rădulescu să delase in posesiunea Dnei Sevastiţa Georgescu prăvălia şi locul din oraşul Ploesci, suburbea Sf. Ioan; că contestatorul in apărarea sa a susţinut că, dobêndind proprietatea ḑisului imobil inainte de a se pronunţa decisiunea din 1881, n'a fost valabilmente representat in justiţie de către autorul sĕu, casa defunctului Rădulescu;

Avênd in vedere că hotăririle judecătoresci au un efect retroactiv din ḑiua introducerei acţiunei; că, prin urmare, pentru a se sci daca cumpărătorul unui imobil a fost representat de către autorul sĕu, trebue a se avé in vedere momentul introducerei acţiunei, éră nu, precum se pretinde de contestator, momentul pronunţărei hotărirei; că, in speciă, este constant că D. Tonescu a cumpărat imobılul in cestiune dupe ce Dna Georgescu introdusese acţiunea sa in revendicare in contra casei Rădulescu; că, astfel fiind, contestatorul a fost valabilmente representat in justiţie de către casa Rădulescu şi prin urmare fără cuvênt contestă esecutarea decisiunei din 1881 intervenită intre intimată şi casa Rădulescu ;

Pentru aceste motive, respinge contestaţiunea, etc.

Semnaţi : A. Cantacuzino, C. Câmpinénu, G. D. Economu, D. Cuculi, Ciru Oeconomu.

TRIBUNALUL ILFOV, SECŢIUNEA II

Şedinţa din 2 Noembre 1882

Preşedinţa Dlui M. Ciocârdia, preşedinte

Dna Z. C. I. cu sociul sĕu.

DIVORŢ. — COPII EŞIŢI DIN CASATORIE. — EI REMAN SUB INGRIJIREA TATALUI IN TIMPUL CASATORIEI. — TRIBUNALUL ESTE IN DREPT A APREŢIA INTERESUL COPIILOR ŞI A'I INCREDINŢA MUMEI.— ART. 249 COD. CIVIL.

De şi in timpul procesului de divorţ copii remân sub ingrijirea tatălui, Tribunalul insă este in drept a'i incredinţa mumei, când va crede că acésta este in interesul lor.

Dna Z. C. I. a cerut chiămarea in judecată a sociului Dsale C. G. I., cu care este in instanţă de divorţ, pentru a fi obligat să dea sub ingrijirea ei pe unul din copii ce au avut din căsătoria lor, copila Margareta, pênĕ la terminarea procesului de divorţ.

S'a presentat reclamanta prin D. avocat A. Marghiloman şi defendorul in persónă asistat şi de D. avocat C. Bosie, fotoliul Ministerului public fiind ocupat de D. procuror Orlénu.

Tribunalul,

Avênd in vedere că cererea Dnei Z. I., de a se lua de sub ingrijirea sociului copila Margareta, in etate de 9 luni, şi de a se da sub ingrijirea sa pênĕ la tranşarea definitivă a divorţului, se intemeiază pe motivul că ingrijirile de cari acest copil are pentru un moment necesitate nu pot fi date de un tată in acelaşi mod precum ar fi date de dênsa;

Avênd in vedere că, conform art. 249 Cod. civil, de şi copii, in timpul cererei de divorţ, remân sub ingrijirea tatălui, Tribunalul insă, dupe cererea mumei, póte a'i incredinţa dênsei, când va crede că acésta este in interesul lor;

Considerând că, astfel fiind, Tribunalul nu póte lua in discuţiune nimic alt de cât daca este pentru copii, in condiţiunile in cari se găsesc, un interes vĕdit a sta sub ingrijirea mumei sau a tatălui ;

Avênd in vedere că din căsătorie au născut doui copii din cari cel mai mic, cel care se reclamă, are etatea de 9 luni;

Considerând că in acéstă fragetă etate şi la epoca in care un copil trece prin dificultăţile şi indisposiţiunile la cari este espus, atât pentru crescerea dinţilor cât şi pentru schimbarea modului de nutriţiune, este invederat că copilul are necesitate de ingrijiri pe cari numai muma le póte da, şi că astfel interesul lui nu póte fi altul de cât acela de a se găsi aprópe de dênsa şi sub ale sale ingrijiri ;

Considerând că, din momentul ce Tribunalul găsesce că este de interesul copilului de a se afla sub paza mumei sale, cererea este fundată şi cată a fi admisă;

Considerând că admiterea acestei cereri trebue să aibă loc cu esecuţiunea provisorie, căci nu numai natura acestei acţiuni nu póte comporta intârḑiare in esecutare, déră incă ea intră in prescripţiunile legei care reguléză casurile in cari esecuţiunea provisorie póte fi admisă;

Pentru aceste motive, in unire cu conclusiunile Ministerului public, admite, etc.

Semnaţi : M. Ciocârdia, N. Triandafil.

Acéstă hotărire a fost confirmată, prin adoptare de motive, de Curtea de apel, secţiunea I, prin decisiunea cu Nr. 8, din 1882.

TRIBUNALUL DIN VASLUIU

(Corespondenţa particulară a *Dreptului*)

Şedinţa din 26 August 1882

Preşedinţa Dlui Al. G. Hinna, membru

Irimia Hăncénu cu Ioan Lupu

VÊNDAREA UNUI PAMÊNT DATP RIN LEGEA RURALA.—ANULAREA EI. —ACŢIUNE IN RESTITUIREA PREŢULUI.—ESTE DE COMPETENŢA TRIBUNALULUI JUDETIAN, ORI CARE AR FI SUMA CE SE RECLAMA. — ART. 10 DIN LEGEA DE LA 9 FEBRUARIE 1879.

Acţiunea pentru restituirea preţului unui pămênt rural de care cumpărătorul a fost mai in urmă evins, conform legei de la 9 Februarie 1879, este de competenţa Tribunalului judeţian, chiar când suma pretinsă ar fi mai mică de 1500 lei.

Tribunalul,

Avênd in vedere apelul făcut de Irimia Hăncénu in contra cărţei de judecată a judelui ocolului Crasna, cu Nr. 13, din 22 Februarie 1882;

Avênd in vedere că acţiunea intentată la prima instanţă consistă in cererea lui Irimia Hăncénu de a 'i se restitui de către Ioan Lungu preţul ce 'i-a fost dat pentru nisce pămênt dupe legea rurală cumpărat de numitul Hăncénu şi a căruia instrăinare s'a anulat de Tribunal prin sentinţa cu Nr. 660, din 13 Noembre 1881;

Avênd in vedere că D. judecător de ocol prin cartea de judecată ce a pronunţat asupra acestei acţiuni 'şi declină competenţa, pe motivul că afacerea e de natura acelor prevědute de art. 10 din legea pentru menţinerea şi esecutarea art. 7 din legea rurală, şi ca atare numai de competenţa Tribunalului judeţian;

Considerând că, dupe cum resultă din textul art. 10 citat mai sus, in casul când Tribunalul anuléză actele incheiate pentru instrăinarea pămênturilor date locuitorilor săteni in virtutea legei rurale tot el se rostesce şi asupra cestiunei daca este loc de despăgubire sau nu către persóna ce se făcuse instrăinarea;

Considerând că apelantul prin acţiunea intentată tinde a'i se restitui preţul dat pentru pămêntul ce a cumpărat de la Ioan Lungu a căruia instrăinare s'a anulat de Tribunal ca fiind făcută in contra prescripţiunilor legei; că uă astfel de acţiune, avênd de obiect uă despăgubire provenită din consecinţa anulărei unui act de instrăinare a nisce pămênt dat dupe legea rurală, ea este de natura acelor ce se prevěd la art. 10 din legea pentru menţinerea şi esecutarea art. 7 al legei rurale, şi ca atare numai de competenţa Tribunalului judeţian; prin urmare D. judecător bine 'şi-a declinat competenţa şi astfel apelul este nefundat;

Pentru aceste motive, respinge, etc.

Semnaţi: Al. G. Hinna, I. Bastachi.

JURISPRUDENŢA STRAINA

CURTEA DE CASAŢIUNE DIN BELGIA

Audienţa din 26 Octombre 1882

Preşedinţa Dlui de Longé, prim-preşedinte

DREPT CIVIL. — LOC INCHIS. — EŞIRE PERICULÓSA SAU PREA COSTISITÓRE. — TRECERE ESERCITATA PE UN DRUM DESTINAT PENTRU DEBARCADER. — PRESCRIPŢIUNEA DREPTULUI ŞI A INDEMNITATEI. — DISTINCŢIUNE INTRE PROPRIETAR ŞI ADMINISTRAŢIUNE.

1° Un loc se póte considera ca inchis chiar şi atunci când terenul pe care se póte esercita trecerea este pericolos şi trecerea nu póte fi stabilită de cât cu nisce eheltueli escesive in proporţiune cu valórea locului inchis.

2° Când proprietarul pămêntului pe care este stabilit un debarcader lasă, in timp de trei-ḑeci ani, pe un terţiu să trécă pe acest teren, fără ca să reclame vre uă despăgubire pentru serviciul procurat fondului inchis, proprietarul acestui din urmă teren a dobêndit şi prescripţiunea dreptului de trecere şi a despăgubirei datorite, fără ca cel d'ântâiu proprietar să se pótă prevala de drepturile administraţiunei relative la debarcader.

Curtea,

Asupra primului mijloc de casare tras din violarea art. 682 din Codul civil, prin aceea că hotărirea atacată decide că terenul este inchis, basându-se pe nisce elemente contrarii celor indicate de lege;

Considerând că dispoziţiunea de lege ce se susţine că s'ar fi violat autorisă stabilirea unei servituţi de trecere pentru esploatarea unui fond ce nu are nici uă eşire in calea publică; că interesul general nu permite, precum a ḑis Berlier in adunarea legislativă, la 29 Nivose anul XII, ca nisce pămênturi să fiă condemnate la sterilitate pentru că, spre a ajunge la dênsele, ar trebui să trecem peste locul altuia; că aşa fiind, spre a se puté apreţia daca esistă ori nu eşire, trebue să avem in vedere necesităţile esploatărei, şi că prin urmare caută să considerăm ca un loc inchis şi pe acela care, de şi in legătură cu calea publică, totuşi nu póte să ajungă pênĕ la dênsa fără ca trăsurile de cărat să fiă espuse la nisce pericole de natură a impedica esploatarea;

Considerând că decisiunea atacată a recunoscut in fapt nu numai esistenţa acestor pericole, déră, pe lêngă acésta, şi necesitatea de a face, pentru stabilirea drumului de trecere, nisce cheltueli escesive in raport cu valórea fondului; că, aşa fiind, decisiunea atacată n'a violat intru nimic textul de lege invocat când a hotărît că fondul este inchis.

Asupra motivului al douilea şi treilea de casare reunite:

Violarea art. 537, 538, 682 şi 683 Cod. civil, precum şi art. 2226 şi urm. relative la prescripţiune.

Considerând că aceste douĕ motive au de basă imposibilitatea legală de a se dobêndi prin prescripţiune, in cas de

inchidere, fiă dreptul de trecere, fiă indemnitatea, când in decurs de trei-ḑeci ani trecerea s'a esercitat pe un drum destinat pentru debarcader ;

Considerând că acéstă imposibilitate legală nu esistă faciă cu fondul servient; că acest fond, fiind supus in interesul utilităţei publice la servitutea unui drum de debarcader, nu este ţinut să sufere vre uă agravare a acestei servituţi, precum şi nici vre uă altă trecere; că, daca proprietarul lui in decurs de trei-ḑeci ani lasă pe proprietarul unui fond inchis să trécă pe drumul destinat numai pentru debarcader spre a 'şi esploata terenul sĕu, el perde de uă dată şi dreptul de a se opune la continuarea acestei servituţi precum şi dreptul de a cere indemnitatea cuvenită; că, spre a 'şi apăra drepturile lui proprie, el nu se póte prevala de drepturile administraţiunei, acésta din urmă fiind singurul judecător al intereselor navigaţiunei, şi toleranţa Statului nu modifică intru nimic, faciă cu proprietarul riveran, caracterele posesiunei aceluia care, pretinḑêndu-se inchis, trece pe locul lui; că, astfel fiind, şi acest motiv urméză a fi respins;

Pentru aceste motive, respinge, etc.

CHRONICA JUDICIARA

Se vede că e scris in cartea destinului ca Bucurescii, de uă dată cu transformarea lor in capitală a unui regat, să devie oraşul proceselor celebre şi desbaterilor judiciare interminabile. De cât-va timp, in adevĕr, nu auḑi pe strade de cât dialoguri de felul acesta :

— De unde vii?

— De la Tribunal, sau : de la Curte.

— Ce s'a făcut cu procesul...?

— Astăḑi au vorbit Danielénu şi Grădisténu. Mâine vor lua cuvêntul probabil Boerescu, Cornea şi Blaramberg.

— Cât creḑi că are să mai ţie incă?

— Daca vor vorbi Vernescu, Nicolae Ionescu, Fleva şi toţi câţi sunt inscrişi, discuţiunile vor dura cel puţin uă septĕmână.

Astfel, incetul cu incetul tótă miscarea intelectuală a ţĕrei este absorbită de nisce lupte judiciare sterile, cari, pe lêngă alte nenumĕrate inconveniente, au pe acela grav de a stânjeni cursul normal al justiţiei şi de a pune pe Tribunale in imposibilitate materială de a da satisfacţiune unor interese mult mai seriόse şi mai legitime.

Certurile bizantine pot fi fórte folositóre reputaţiunei şi mai ales interesului câtor-va avocaţi, mai mult sau mai puţin renumiţi; ele insă dovedesc decadenţa moravurilor şi compromit prestigiul justiţiei naţionale. Este absolut necesar aşa déră ca acéstă nenorocită stare de lucruri să inceteze pe viitor, căci altminteri ne espunem a vedé calificându-se România, dupe cum pare că a inceput să se ḑică deja : „ţară de avocaţi".

* * *

In şedinţa de alaltăieri secţiunea I a Tribunalului Ilfov a avut să judece un ciudat proces de bigamie care dovedesce uă dată mai mult adevĕrul dictonului juridic: *Summum jus, summa injuria.*

Etă faptele in tótă nuditatea lor.

Gheorghe Ion Ciuraru, ţigan din comuna Budescii, a luat de nevastă, la 1869, pe Catinca Done. Dupe câte-va luni de căsnicie, Catinca a fugit de la bărbat, care s'a dus cu jalbă la Tribunal cerênd divorţul. Tribunalul a făcut chiămările legiuite şi, la infăţişare, preşedintele a ḑis socilor să se ducă a casă şi să nu se mai „supere" unul pe altul pe viitor. Bieţii ţigani au inţeles că sunt despărţiţi: Catinca s'a măritat peste câte-va luni cu Decu fierarul, cu care a făcut patru copii, éră Gheorghe 'şi-a luat „ţiitóre" şi a trăit cu dênsa pênĕ astă-iarnă când s'a cununat şi el dupe tóte formalităţile cerute.

Acéstă situaţiune anormală fiind adusă la cunoscinţa parquetului printr'uă scrisóre anonimă, dupe cum se intêmplă de obiceiu, Gheorghe a fost dat in judecată ca culpabil de bigamie, éră cele două femei ca complici, şi Tribunalul, in facia faptelor mărturisite de preveniţi chiar, 'i-a condemnat, pe cel d'ântâiu la trei luni de inchisóre corecţională, éră pe cele d'al douilea la câte două luni fie-care.

Ceea ce ne-a surprins in acest proces a fost impregiurarea că primarul care a celebrat amândouĕ cununiile cu atâta uşurinţă n'a fost câtuşi de puţin molestat de parquet. Suntem in drept a intreba, prin urmare: pentru ce atâta severitate cu acesti ţigani ignoranţi şi atâta indulgenţă cu funcţionarul negligent sau de rea credinţă?

ERRATA

In decisiunea Curţei de apel din Bucuresci, secţiunea I, pronunţată intre D. G. E. Antipa şi alţii cu minorii Drinceni şi pe care am inserat'o in numerul trecut, strecurându-se câte-va greşeli, le rectificâm precum urméză:

La pag. 23, considerantul al douilea relativ la cel d'al treilea motiv de apel se va citi astfel :

Considerând că acest mod de argumentare este greşit: in adevĕr, articolele mai sus citate nu vorbesc despre ori-ce dobêndire de proprietate, *ci despre casul unei* instrăinări, *adică de eventualitatea in care cine-va alienéză bunul sĕu in urma unei convenţiuni; că, daca transcripţiunea nu vizéză de cât dobêndirea de proprietate* prin efectul unei convenţiuni, nu ori ce categorie de bunuri e supusă acestei formalităţi.

La inceputul considerantului celui d'al patrulea motiv de apel, in loc de „acest motiv e nefundat", se va citi : „acest motiv e *fundat*"; éră la sfêrşit se va citi : „a contravenit disposiţiunilor esprese ale legei", in loc de „*n'a* contravenit, etc.".

Bucuresci. — Typ. Curţei Regale, pr. F. Göbl, Pasagiul Român, 12

ANUL XII. — Nr. 5. JOI 16 DECEMBRE 1882

DREPTUL

LEGISLATIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENTIA — ECONOMIE POLITICA

Prim-Redactor: DEMETRU C. POPESCU

ESE DE DOUE ORI PE SEPTEMANA

Redactor-Administrator: NICOLAE CHRISTESCU

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA ḌIARULUI, PASAGIUL ROMAN, 10

ABONAMENTELE se fac pe an şi pe jumĕtate de an: la 1[iu] Decembre şi 1[iu] Maiu. De la 1[iu] Iulie pênĕ la 20 August ḍiarul nu apare.

Anunţuri: linia 40 bani. *Scrisorile nefrancate se refusă* Un numĕr: 50 bani

COSTUL ABONAMENTULUI Pe an, 40 lei; pe jumĕtate an, 20 lei. *Studenţii plătesc pe jumĕtate* Pentru străinĕtate se adaogă timbrul postal.

SUMAR

RAPORTUL NATURAL INTRE DREPT SI MORALA

Je ne crois pas, ô Christ! à ta parole sainte:

. . . .

Ta gloire est morte, ô Christ! et sur nos croix d'ébène
Ton cadavre céleste en poussière est tombé!
Eh bien! qu'il soit permis d'en baiser la poussière
Au moins crédule enfant de ce siècle sans foi,
Et de pleurer, ô Christ! sur cette froide terre
Qui vivait de ta mort, et qui mourra sans toi!

ALFRED DE MUSSET, *Rolla*, I.

Religiunile s'au născut intr'un timp când nu se putea nici visa de viitórele mari descoperiri in mecanică.

Cele d'ântâiu intrară din ce in ce mai mult in intuneric, in oposiţiune cu cele d'al douilea cari respândiră progresiv lumina adevĕrului.

Religiunea şi sciinţa n'au intre dênsele alt nod de cât uă aţă care se subţiéză câte uă dată aşa că se face nevĕḍută, déră care nu se rupe nici uă dată, aţa misteriósă a labirintului omenesc, progresul (1).

(1) VICTOR HUGO, *la Légende des siècles*, Préface.

Sciinţa a descompus mecanismul universului; legile descoperite de naturalisti ne esplică tóte lucrurile intr'un chip simplu, firesc, invederat.

Planul minunat al naturei, care a creat aceste legi, le-a aşeḍat armonic, le-a pus intr'un nex causal, aşa că idea creatóre de mai apoi se inlănţuesce, se unesce nedespărţit cu principiul creator de mai 'nainte, remâne singur neesplicabil ca şi inteligenţa omului, in care se oglindesce *real* şi *observabil* schema creaţiunei.

Lucrul ar fi, nu numai neesplicabil, déră, aceea ce ar fi mai rĕu, şi *neobservabil*, daca am rupe ori-ce legămênt cu materia, daca am pleca de la uă entelechie misteriósă, care s'ar presupune că coprinde in sine idei inăscute fără basă empirică, idei cari se pot construi fără a se puté defini.

Materia are uă insemnătate covêrşitóre. Simţul nasce idea.

Dreptul şi Morala erau la inceput armonic la un loc in simţul natural al omului.

Nelegiuirile preoţilor surpară acéstă unire selbatică déră sinceră.

Filosofii intrară pe scenă.

Metafisica se robi insă teologiei şi tirania câstigă din nou tĕrâm, mai teribilă de cât ori-şi-când.

Simţul selbatic al omului primitiv apăru, asemănat cu aceste rătăciri, ca un fenomen măreţ, dumneḍeesc.

Sciinţa făcu atunci apel la simţul necorupt al masei, isvorul natural al Dreptului şi al Moralei.

Revoluţiunea cea Mare era ca uă inflăcărare

uriașă a flamei sfinte a făcliei ce natura 'și-o aprinde singură in calea ce o percurge.

Furtuna dărimătóre curăță aerul; sciința intră să equilibreze elementele cari rĕmân.

Opresorii sunt demascați. Asupririle nu mai sunt incongiurate de gloriola datoriei. Masa e chiămată să decidă sórta omenirei. Concentrațiunea individuală, inițiativa personală trebue să compteze cu forțele colective elementare.

Sciința va câstiga puterea să imboldéscă și să *infrêneze* masa populară, când va sci să verse in coprinsul real al lumei farmecul poesiei, când se va hotări să reintinerĕscă vechia legendă, să facă dintr'ênsa uă pârghie pentru mântuirea poporului, când va isbuti să comunice spiritul de abnegare și de jertfire Scólei, Presei, Politicei.

Claritatea, sinceritatea, nepărtinirea sciinței se isbesc, s'ar puté obiecta, de uă stâncă: de grija ómenilor de sciință că vor peri daca se vor consacra adevĕrului, daca vor declara resboiu minciunei domnitóre.

Averea déră singură se insinuéză, póte să fiă uă chezășie a independenței.

Domnirea se cuvine, dupe acéstă părere, *claselor avute*, cu indatorire pentru dênsele să se dedea serviciului administrativ, ca in Englitera, cu zel și neinteresat.

Trebue să invĕțăm, observă D. *R. Gneist*, din istoria englesă de ce stâncă s'a lovit stăpânirea Carolilor și a Iacobilor: de imposibilitatea unei administrațiuni nelegale prin funcțiuni onorifice. Acéstă istorie dovedesce cum George III, in stăpânirea sa de șése-ḑeci de ani, s'a incercat de două ori să scótă din funcțiune pe un funcționar onorific și cum aceste două casuri au luat un sfêrșit rĕu. Așa se esplică de ce nu este nici uă dată vorba de uă inriurire de partid la numirea sau depărtarea unui funcționar onorific in acéstă țară, unde de altminteri fie-care scriitor și fie-care argat se numesc dupe considerări de partid, de ce funcționarii profesionali și cei onorifici se vĕd șeḑênd necorupți unii lêngă alții... Etă care este punctul archimedic al alegerilor parlamentare (2).

Nimic nu póte să fiă mai depărtat de adevĕr de cât acéstă aprețuire.

(2) R. GNEIST, *Die preussische Kreisordnung*, § V, pag. 52, *in fine.*

George III, regele acela care s'a făcut culpabil de atâtea fapte impopulare, care a intĕritat coloniile americane, prin atâtea mĕsuri nelegiuite, la disperare și la rescólă, nu s'ar fi sfiit să facă din absolutism uă doctrină, nă dogmă ca Carolii și Iacobii, cu invoirea tăcută sau espresă a aristocrației, daca nu 'l-ar fi oprit intru acésta scrisorile cuirasate ale lui *Junius*, cari 'i rechiămau in memorie sórta lui Carol I, daca nu 'l-ar fi speriat amintirea, vibrațiunea, sunetul prelungit al revoluțiunei.

Regele actual, scria *Junius*, nu are pentru erorile sale mai bună scusă de cât Carol I... Atâta sciu insă: in inimele concetățenilor mai trăesce un spirit de resistență; ei prețuesc viața, nu dupe comoditățile sale, ci dupe neatârnarea și vrednicia posițiunei lor. Principele, care imitéză purtarea Stuarților, ar trebui să fiă prevenit prin esemplul lor, și, pe când el se mândresce cu pretențiunea sa la corónă, ar trebui să'și aducă a minte: precum s'a câstigat coróna prin uă revoluțiune, așa se póte perde prin alta... Daca Maiestatea Vóstră v'ați retrage in America, să fiți asigurați, are să vi se dea să mistuiți un pact cum presbiterianii ar fi roșit să ofere un asemenea lui Carol II. Ei (presbiterianii) părăsiră țara lor natală ca să caute libertatea și o găsiră intr'uă pustietate. Imbucătățiți cum sunt in uă miă de forme politice și religióse, intr'un punct se găsesc cu toții uniți: toți urĕsc de uă potrivă pactul unui rege și mândra ipocrisie a unui episcop (3).

Virtuțile așa de lăudate ale nobilimei englese, ale acelei *gentry* care indeplinesce cu un zel sfânt funcțiunile onorifice ale selfgovernmentului, 'și-au déră rădĕcina lor *in téma de resbunare a poporului*, in starea de lucruri care s'a creat prin lupta memorabilă intre biserica episcopală și biserica puritană.

Episcopii urĕsc isbucnirile vulcanice. Permanența are, dupe dênșii, uă valóre incomparabil mai mare de cât libertatea, miscarea, progresul. Privilegiele, castele vor reveni, ori-cât ne-am impotrivi, tot-d'a-una la suprafacia lucrurilor. Mărginirea escesului de populațiune, étă scopul real al unei bune politice, nu egalitatea progresivă. Charitatea

(3) Scrisorile lui JUNIUS, traduse de ARNOLD RUGE, scrisorile 30, 35 și 54.

chrestină a claselor avute póte singură să alineze suferinţele cari vin de la imulţirea nesocotită a populaţiunei muncitóre. Familiile numeróse trebue să le privim cu acelaşi dispreţ ca beţia sau ori-ce alt esces corporal. Numai astfel putem să sperăm că moralitatea va face progres. Crescerea populaţiunei are un *tempo* mult mai rapid de cât crescerea producţiunei. Mulţimea care sufere nu are nici un cuvênt să se plângă. De ce nu 'şi-a infrênat prin uă inţeléptă abstinenţă tendinţa de a se imulţi? Natura are, când nu se observă regulele prevederei, mijlóce de esecuţiune omoritóre pentru restabilirea equilibrului: resboiu, fómete, ciumă.

Puritanii, sculându-se in contra acestei teorii ipocrite, privesc schimbările abrupte, vulcanismul, nu ca reacţiuni in contra escesului forţelor, ci ca motori naturali ai *progresului*. Revoluţiunile au uă inriurire decisivă şi asupra bisericei. Dênsa s'a făcut succesiv imperială, barbară, feudală, monarchică, populară. De câte ori se crează in lume alte simţiminte morale, se desvoltéză in acelaşi timp şi technica ca factor esenţial al egalităţei progresive. Astăḑi suntem in stare să imbunătăţim metódele de cultură şi să dăm producţiunei uă desvoltare proprie a indestula tóte trebuinţele; astăḑi nu mai este un lucru cu neputinţă a se respândi lumina asupra mulţimei. Cultura crescêndă face ca munca să fiă pusă in posesiunea aparatelor cari produc din ce in ce mai mult şi mai eftin. Statistica póte să ne arate tabloul unor crime cari se reproduc cu uă regularitate spăimêntătóre. Acésta insă se datoresce numai pseudo moralei, moralei *staţionare*. Avem trebuinţă astăḑi de uă morală *puritană*. Nu faptul că se găsesc in societate mişei, ci impregiurarea că se găsesc grupuri sau coterii cari 'i apără, 'i glorifică ca ómeni de onóre, e un semn de decădere morală.

Sciinţa, care se sustrage cu mai mare inlesnire de sub inriurirea tradiţiunei istorice de cât religiunile, se apropie incă mai mult de ideal.

Sciinţa ne recomandă uă morală pură, uă morală asemănată cu cea religiósă, déră curăţită de tot aliagiul istoric care micsoréză preţul acesteia.

Religiunea naturalistului, cultul *sistemului naturei*, este ca uă apoteosă a mecanicei pure care represintă lumea reală in forma ei cea mai abstractă.

Religiunea visionară care admite pe lêngă sistemul naturei şi un Dumneḑeu, un mecanic estramundan, ori-cât de spontaneă ar fi, ori-cât s'ar apropia de popor, abate spiritele de la viaţa reală şi le indréptă pe têrâmul abstracţiunilor mistice, aceea ce este un rêu insemnat. In invêţământul scolar se ingreuiéză atunci concepţiunea, pentru că scóla nu vrea să se hotărască să desvolte formarea ideelor şi a conclusiunilor din realitatea viuă. Ori-cât de puţin ar reuşi acésta, se tinde totuşi a se inocula scolarului să 'şi intórcă ochii de la copacul cel verde, să depărteze cugetarea sa de la materie, ca să obţie idei cât se póte mai abstracte, cu cari creerii torturaţi se miscă intr'uă lume de umbre (4).

Ideele de bine, adevêr, frumos, nu perd nici de cum preţul lor, daca le privim ca forţe inerente naturei; consciinţa nu se desbracă de demnitatea care 'i aparţine, daca o considerăm ca un mecanism simplu care se póte descompune ca un ceasornic; viaţa nu se descoloréză prin aceea că se dă rolul d'ântâiu in drama lumei sciinţei, nu religiunei. Martirii cugetărei nu merită mai puţin să fiă cântaţi intr'uă epopeă de cât martirii religiunei.

Ori-cine se erige in straje a lumei: preoţii, invêţaţii, toţi sunt datori să lupte, să sufere, să se jertféscă pentru binele omenirei.

Aceste sunt premisele de la cari vom pleca.

Tema nóstră va fi: 1° să demonstrăm că scolastica mascată a religiunei naţionale (in ţêrile din Europa occidentală) intemeiéză Dreptul şi Morala pe uă pseudoetică; 2° că filosofia Revoluţiunei francese, restălmăcind principiele revoluţiunei, a schiţat un plan pentru desvoltarea raportului intre Drept şi Morală, care repausă pe idei pure, nepipăibile, lunatice; 3° că filosofia positivistă nu admite alt *plan* pentru completarea fundamentului Dreptului şi al Moralei de cât acela care reese din formalismul *observabil* al naturei şi al istoriei; 4° că trebue să punem un capêt estremelor cari s'au respândit, lăţit, imprăstiat la noi in ţară, şi să dechidem căi noue Dreptului şi Moralei.

Alexander

---

(4) MOLESCHOTT, app. BUCHNER, *Kraftenstoff*, edit. II, pag. 200.

. JURISPRUDENŢA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAŢIUNE ŞI JUSTIŢIE, SECŢ. II

Şedinţa din 22 Noembre 1882

Preşedinţa Dlui C. E. Schina, preşedinte

Statul cu D. Ionescu

LEGEA TIMBRULUI. — CONTRAVENŢIUNILE COMISE SUNT AFACERI CIVILE. — NU SE POT JUDECA DE TRIBUNALE CONSTITUITE CORECŢIONALICESCE.

MINISTER PUBLIC. — ASISTENŢA SA IN CASURILE NEPREVEĎUTE DE LEGE. — TRIBUNAL REU CONSTITUIT. — CASARE.

Contravenţiunile la legea Timbrului sunt afaceri civile, pe cari Tribunalele trebue să le judece dupe regulele ordinare, fără ca procurorul să ia parte.

In afacerile civile, afară de casurile prevěďute de lege, procurorii nu pot lua parte, şi hotărirea dată cu asistenţa lor emană de la un Tribunal rěu constituit şi trebue desfiinţată.

Nr. 365. — Casată, dupe uă divergenţă, in urma recursului făcut de avocatul Statului, sentinţa Tribunalului Dâmboviţa cu Nr. 595, din 1882, prin care se apără D. Ionescu de amenda la care fusese condemnat de casierul judeţului Dâmboviţa, pentru contravenţiune la legea Timbrului.

S'au ascultat: D. G. Creţénu, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă; D. B. M. Missir, avocatul Statului, in desvoltarea motivelor de casare; D. I. Pretor, avocatul intimatului, in combateri; D. G. Filitis, procuror general, in conclusiuni.

Curtea, deliberând:

Asupra mijlocului de casare:

„Contravenţiunea la legea Timbrului nefiind un delict in sens penal, nu póte fi supus jurisdicţiunei Tribunalelor corecţionale, şi, prin urmare, fără competenţă s'a judecat acéstă afacere de Tribunal ca Tribunal corecţional."

Avênd in vedere că prin legea din 25 Octombre 1877 se determină a nume atribuţiunile Ministerului public; că, in virtutea acelei legi, Ministerul public nu póte figura in instanţă de cât in procesele penale ca parte principală, şi, când sunt interese de minori sau interďişi, ca parte alăturată; că, afară de aceste casuri, presenţa Ministerului public incetéză; că, in speciă, fiind un proces civil, de óre ce era vorba de uă amendă pronunţată dupe legea Timbrului, apoi rěu s'a judecat de Tribunal acéstă afacere fiind constituit ca instanţă corecţională cu asistenţa procurorului, şi déră motivul invocat este intemeiat;

Pentru aceste motive, caséză, etc.

CURTEA DE APEL DIN BUCURESCI, SECŢIUNEA III

Şedinţa din 10 Noembre 1882

Preşedinţa Dlui N. Predescu, preşedinte

A. Burchi şi altul cu G. Monteor.

CONTESTAŢIUNE LA UA URMARIRE IMOBILIARA. — INSTRAINARE FACUTA DE DEBITORUL URMARIT DUPE PRIMA PUBLICARE DE VÊNĎARE. — ANULAREA EI PRIN HOTARIRE DEFINITIVA. — NU PROFITA CELOR-ALŢI CREDITORI, CAND INSTRAINAREA S'A RATIFICAT DE CATRE CREDITORUL URMARITOR. — ART. 514 ŞI 515 PROC. CIVILA. — ART. 975 COD. CIVIL.

CERERE DE COLOCARE IN TABLOUL DE ORDINEA CREDITORILOR. — NU CONSTITUE UA INTERVENŢIUNE LA URMARIREA IMOBILIARA.

HOTARIRE DE VALIDAREA UNEI POPRIRI. — EFECTELE EI.

CONTESTAŢIUNE LA UA URMARIRE IMOBILIARA — CERERE DE SUSPENDARE. — NU SE PÓTE INCUVIINŢA IN APEL CAND NU S'A FACUT LA PRIMA INSTANŢA CARE A JUDECAT FONDUL.

CONTESTAŢIUNE LA UA URMARIRE IMOBILIARA. — INSTRAINARE FACUTA IN FRAUDA CREDITORILOR. — NU SE PÓTE INVOCA DE CATRE DEBITOR.

1° Hotărirea prin care se anuléză uă vênďare imobiliară, ca fiind făcută in urma primei publicaţiuni de urmărire, nu profită celor-alţi creditori, atunci mai ales când creditorul in favórea căruia s'a pronunţat acea hotărire a renunţat la dênsa ratificând instrăinarea făcută de debitorul urmărit.

2° Cererea făcută de un creditor ca să fiă colocat in tabloul de ordinea creditorilor unui debitor urmărit in averea sa nemişcătóre nu se póte considera ca uă cerere de intervenţiune la urmărirea imobiliară.

3° Hotărirea prin care se validéză uă poprire nu are alt efect de cât să facă pe creditor a 'şi primi banii popriţi.

4° Cererea de suspendarea unei vênďări silite pênĕ ce părţile se vor judeca pe cale principală asupra cestiunei de a se sci cine este proprietarul imobilului urmărit, nu se póte face pentru prima óră in apel, atunci mai cu sémă când Tribunalul de urmărire a judecat cestiunea in fond cu ocasiunea contestaţiunei.

5° Debitorul urmărit nu póte cere anularea unei instrăinări făcute de el in frauda creditorilor.

Nr. 289. — D. A. Burchi şi Gr. St. Moscu au făcut apel contra sentinţei Tribunalului de Buzeu cu Nr. 11, din 1882, dată in procesul ce au cu D. G. Monteor, pentru contestaţiune la vênďarea moşiei Sărata.

S'au presentat apelanţii prin DD. avocaţi Matheiu Corbescu şi M. Sachelarie şi defendorul prin D. avocat D. Giani.

Curtea, deliberând:

Asupra apelurilor interjetate D. A. Burchi şi Gr. St. Mo-

scu in contra sentinţei Tribunalului de Buzeu cu Nr. 11, din 16 Ianuarie 1882, apeluri prin cari tind să se continue cu urmărirea a şése părţi din moşia Sărata, situată in districtul Buzeu ;

Considerând că A. Burchi avênd să ia, printr'uă sentinţă rĕmasă definitivă, de la Gr. St. Moscu suma de 5,000 galbeni, a pus in vêndare a şésea parte din moşia Sărata, ca aparţinênd acestuia; că Gr. C. Monteor, cumpărător al acestei a şésea părţi de moşie incă din 21 Marte 1878 prin act de vêndare in regulă, face contestaţiune dinaintea Tribunalului şi cere să se scótă din vêndare acéstă a şésea parte din moşie ca fiind proprietatea sa ;

Considerând că apelanţii invócă in favórea lor hotărirea cu Nr. 222, din 1878, hotărire rĕmasă definitivă, pronunţată numai intre Gr. St. Moscu, A. Rioşénu şi Monteor, prin care se anuléză actul de vêndare cu data din 21 Marte 1878, susţinênd că acéstă sentinţă se baséză, ca să anuleze actul de vêndare, pe art. 975 care proclamă că actele făcute de debitor in frauda creditorilor sĕi sunt nule, şi că uă atare sentinţă intemeiată pe un asemenea motiv profită şi celor-alţi creditori ai debitorului comun cari n'au luat parte la judecată ;

Considerând că, de şi sentinţa Tribunalului mai sus citată se fundéză ca să anuleze vêndarea atât pe acţiunea Pauliană cât şi pe dispoziţiunile art. 514 Proc. civilă, care declară nulă de drept ori ce instrăinare a imobilului urmărit făcută de debitor de la cea d'ântâiu afişare de urmărire, insă nu trebue să se uite că decisiunea Curţei din Bucuresci, secţiunea III, cu Nr. 294, din 1878, confirmătóre sentinţei Tribunalului cu Nr. 222, se intemeiéză ca să sfărime vêndarea numai pe art. 514; că, astfel fiind, nu se póte invoca cu succes teoria apelanţilor, de altminteri controversată, prin care se susţine că de câte ori se pronunţă uă decisiune prin care se anuléză vêndarea unui imobil ca făcută in frauda creditorului, acea sentinţă profită şi celor-alţi creditori ai debitorului cari n'au luat parte la judecată ;

Considerând că nu este esactă afirmarea apelanţilor in sens că chiar Curtea işi baséză decisiunea pe acţiunea Pauliană, căci a confirmat sentinţa Tribunalului, de óre ce, de şi Curtea prin decisiunea sa confirmă, adică declară de nul actul de vêndare cu data din 21 Marte 1878, insă din nici un text al considerantelor ei nu reese că se intemeiéză pe acţiunea Pauliană, ea basându-se pur şi simplu pe art. 514 Proc. civilă ;

Considerând că apelanţii susţin că, chiar daca Curtea nu s'ar fi fundat pe acţiunea Pauliană şi s'ar fi basat pe art. 514, totuşi uă hotărire asemenea motivată profită şi celor-alţi creditori ai debitorului comun cari nu s'au judecat, căci atât art. 514 cât şi art. 975, care statuéză asupra actelor făcute in frauda creditorilor, au de scop să isbéscă in fraudă, singura diferenţă intre aceste două articole fiind că prin unul se cere a se dovedi frauda, éră prin cel-alt frauda se presupune de drept fără a fi nevoe de a o proba ;

Considerând că, in speciă, frauda presupusă de legiuitor prin art. 514 este acoperită in virtutea art. 515 Proc. civilă, care dispune că instrăinarea făcută de debitor de la cea d'ântâiu afişare de urmărire se va acoperi daca inainte de adjudicare cumpărătorul a dobêndit ratificarea creditorului ce urmărea vêndarea, in casul de faciă intervenind uă transacţiune intre Al. Rioşénu şi Monteor prin care se recunósce de bună vêndarea ;

Considerând că nu este esact a se susţine, dupe cum s'a pretins de Burchi, că dênsul a intervenit la urmărirea efectuată de Rioşénu asupra a şésea părţi din moşia Sărata, de óre ce Dsa a cerut numai Tribunalului să fiă trecut cu creanţa sa de 5,000 galbeni in tabloul ce se va forma de ordinea creditorilor, apelantul puind pentru sine deosebit in vêndare acéstă a şésea parte ;

Considerând că apelantul, ca să probeze că Moscu este proprietar pe a şésea parte din moşia Sărata, éră nu Monteor, invócă sentinţa Tribunalului Ilfov, secţiunea III, cu Nr. 279, din 13 Noembre 1880, rĕmasă definitivă, pronunţată posterior vêndărei petrecute intre Moscu şi Monteor, prin care se validéză poprirea făcută de Al. Burchi in mâinele lui Monteor pe arenda părţei din moşia Sărata, din judeţul Buzeu, cuvenită lui Moscu, susţinênd că, daca Monteor a primit să fiă condemnat, este că in realitate nu dênsul era proprietar al acestei a şésea părţi, ci tot Moscu, căci de alminteri nu se esplică cum el s'a lăsat să fiă condemnat ;

Considerând că sentinţa cu Nr. 279 nu póte să aibă de efect de cât să facă pe Burchi să priméscă banii popriţi, éră nici cum uă atare hotărire nu e menită să demonstreze că actul de vêndare nu este serios ;

Considerând că apelanţii, ca să probeze că Monteor nu este proprietar pe a şésea parte din moşia Sărata, trag argument din convenţiunea petrecută intre Monteor şi Ioan Crucénu prin care, dupe ce acest din urmă 'i vinde două din şése părţi din moşia Sărata, 'i mai cedéză şi drepturile sale de arendaş ce avea asupra celor-alte părţi de moşie, cu condiţiune din partea noului arendaş să se conforme cu indatoririle din contract, susţinênd apelanţii că, daca in realitate Monteor era proprietar, nu 'şi lua obligaţiunea să plătéscă arenda celor-alţi coproprietari fără să menţioneze nimic despre a şésea parte din moşia Sărata cumpărată mai dinainte de către dênsul de la Moscu ;

Considerând că lipsa unei atare menţiuni nu denotă că Monteor n'a cumpărat a şésea parte din moşia Sărata, dênsul nici că avea nevoe să facă uă asemenea menţiune in citata convenţiune, căci nu'i era de nici un folos, inţelegându-se de sine că nu era să plătéscă arenda pentru partea ce cumpărase, clausa din convenţiune in privinţa plăţei arendilor raportându-se la cele-alte părţi din moşia Sărata ;

Considerând că nu era necesar in speciă să se suspende adjudicarea pênĕ ce părţile se vor judeca pe cale principală asupra cestiunei de a se sci cine este proprietar pe a şésea parte din moşia Sărata, Moscu or Monteor, şi acésta pentru că părţile s'au judecat dinaintea Tribunalului in fond, apelanţii neridicând uă asemenea cerere dinaintea primei instan-

ţe, şi de óre ce in casul de faciă nu e vorba de revendicarea unui imobil, ci de conservarea lui;

Considerând că apelul lui Moscu trebue respins şi pentru că Dsa vêndênd lui Monteor nu putea invoca propria fraudă a Dsale pentru a'şi imbunătăţi posiţiunea; că, astfel fiind, cată să scóţă din vêndare a şésea parte din moşia Sărata;

Pentru aceste motive, respinge ambele apeluri, şi confirmă sentinţa Tribunalului.

Semnaţi: N. Predescu, G. E. Schina. M. Poianaru-Bordea, Gr. T. Brătianu, Gr. Cereşénu.

TRIBUNALUL ILFOV, SECŢIUNEA II

Şedinţa din 15 Noembre 1882

Preşedinţa Dlui N. Triandafil, membru

Directorul ḑiarului *Naţiunea*, inculpat pentru refus de serviciu datorit legalmente.

COMPETENŢA. — REFUSUL DIN PARTEA GIRANTULUI SAU EDITORULUI UNUI ḐIAR DE A INSERA RESPUNSUL UNEI PERSÓNE VIZATE. — NU CONSTITUESCE UN DELICT DE PRESA. — ESTE DE COMPETENŢA TRIBUNALELOR ORDINARE A OBLIGA PE GIRANT SAU EDITOR. — ART. 193 COD. PENAL.

Refusul din partea girantului sau editorului de a insera respunsul unei persóne vizate in ḑiar nu constituesce un delict de presă, este un simplu delict de competenţa Tribunalelor ordinare.

Nr. 911. — D. prim-procuror al Tribunalului Ilfov, prin adresa cu Nr. 17140, din 16 Septembre 1882, a cerut darea in judecată a Dlui St. Mihălescu, directorul ḑiarului *Naţiunea*, prevenit pentru refus de serviciu datorit legalmente Dlui D. Matac, delict prevěḑut de art. 193 Cod. penal.

S'a presentat D. inginer D. Matac, asistat de D. avocat Th. Ciocanelly, in lipsa prevenitului; fotoliul Ministerului public fiind ocupat de D. procuror Gr. Chrissenghi.

Tribunalul,

Considerând că, la 9 Septembre 1882, D. D. Matac comunică prin portărei ḑiarului *Naţiunea* respunsul sěu la un articol publicat la adresa sa in acel ḑiar in mai multe numere consecutive, incepênd de la 14 August 1882, şi intitulat „Dâmboviţa", éră numitul ḑiar refusă de a'l publica respunḑênd a'l publica Primăria in ḑiarul sěu oficial;

Considerând că art. 193 Codul penal impune acéstă datorie ori-cărui girant al unei scrieri periodice de a publica, in primul numěr ce apare dupe 60 ore de la data comunicărei, respunsul unei persóne citate direct sau indirect in ḑiarul sěu, indiferent daca acea persónă redactéză şi dênsa un asemenea ḑiar periodic;

Considerând că respunsul Dlui Matac, dupe apreţiările Tribunalului, e mai mic de cât articolul „Dâmboviţa" publicat contra sa, şi, chiar in casul când ar fi fost mai mare, redacţiunea nu putea pretinde de cât preţul escedentului sěu;

Considerând că respunsul Dlui D. Matac nu este contrariu legilor, bunelor moravuri, interesului terţielor persóne sau onórei jurnalistului; că, astfel fiind, redactorul ḑiarului *Naţiunea* nu avea nici un motiv legal ca să refuse publicarea respunsului Dlui D. Matac;

Avênd in vedere art. 193 Cod. penal;

Considerând că din procesul verbal dresat la 5 Octombre 1882 de subcomisarul insărcinat cu indeplinirea procedurei se constată că ḑiarul *Naţiunea* nu are un girant şi, prin urmare, intr'un asemenea cas urméză a se condemna editorul, inţelegêndu-se prin editor, conform ultimei părţi din alin. III art. 193 din Codul penal, tipograful sau litograful, etc.; că, in speciă, tipograful, dupe cum se póte vedé din citatul ḑiar, este D. Stefan Mihălescu care e şi director in acelaşi timp;

Considerând că Dsa, de şi citat in regulă, nu s'a presentat in instanţă pentru a'şi arěta motivele sale de apărare;

Considerând că specia procesului nefiind un delict de presă, ci un refus de serviciu datorit legalmente, este de competenţa Tribunalului;

Pentru aceste motive, in basa art. 193 Cod. penal şi in unire cu conclusiunile Dlui procuror, obligă pe D. Stefan Mihălescu, directorul ḑiarului *Naţiunea*, a publica respunsul Dlui D. Matac ce 'i s'a notificat de corpul portăreilor la 9 Septembre 1882, relativ la articolul „Dâmboviţa" publicat in acel ḑiar; mai condamnă pe D. Stefan Mihălescu, directorul ḑisului ḑiar, la câte douě-ḑeci lei amendă pentru fie-care ḑi de intârḑiare, incepênd de la 12 Septembre 1882 pênĕ la publicare.

Semnaţi: N. Triandafil, M. I. Ghimpa.

TRIBUNALUL DE APEL DIN TULCEA

Şedinţa din 17 Septembre 1882

Preşedinţa Dlui P. Stefănescu, preşedinte

Pericli Constanţian cu Statul.

PROPRIETATEA IN DOBROGEA. — DOVEDIREA DREPTULUI DE PROPRIETATE IMOBILIARA. — ACTE SCRISE ŞI CU DATA CERTA. — AUTORISAŢIUNE DE LA AUTORITAŢI. — NU SE STABILESCE PROPRIETATEA PRIN POSEDAREA DOCUMENTELOR, DACA NU ESISTA ACT DE TRANSMITERE DE LA CEI PREVEḐUŢI IN TAPIURI. — ART. 8 LEGEA DIN 3 APRILIE 1882. — ART. 36 CODUL OTOMAN DE PROPRIETATE FONCIARA. — ART. 262 ŞI 263 DIN LEGEA MEDGELE.

PROPRIETATEA IN DOBROGEA. — NU SE PÓTE DOVEDI CU MARTORI. — ART. 8 DIN LEGEA DE LA 3 APRILIE 1882.

PROPRIETATEA IN DOBROGEA. — PRESCRIPŢIUNEA DE ḐECE ANI. — POSESOR DE BUNA CREDINŢA NEAVEND TAPIU DE AQUISIŢIUNE. — NU SE PÓTE INVOCA PRESCRIPŢIUNEA DE ḐECE ANI.

1° Dupe legile in vigóre in Dobrogea, dreptul de proprietate imobiliară se dovedesce cu acte scrise avênd dată certă, esistând in acelaşi timp şi autorisaţiunea pentru aquisiţiune din partea autorităţilor competente.

Astfel, impregiurarea că uă persónă posedă documentele dovedind proprietatea altor persóne, fără să aibă din partele un act in regulă de transmisiune, nu probéză dreptul sĕu de proprietate.

2° Este neadmisibilă proba cu martori pentru a dovedi cumpărătórea de pămĕnt, ceea ce nu se póte stabili de cât cu acte scrise şi cu dată certă.

3° Prescripţiunea de ḑece ani, pentru dobêndirea proprietăţei imobiliare, nu se póte invoca de posesorul de bună credinţă care nu posedă un tapiu in regulă pentru aquisiţiunea făcută.

Nr. 50. — D. Pericli Constanţian a făcut apel contra decisiunei comisiunei centrale pentru verificarea titlurilor de posesiune rurală in Dobrogea cu Nr. 1642, din 1882.

S'a presentat apelantul prin D. avocat Gr. Christidi şi Statul prin D. avocat public Elefterie Nicolescu, fotoliul Ministerului public fiind ocupat D. procuror E. Nicolau.

Tribnualul, deliberând :

Avênd in vedere că apelantul Constanţian prin acţiunea sa tinde a'i se recunóscе dreptul de posesiune pe uă intindere de 262 donenmuri pământ arabil din cătuna Canara, comuna Palagul-Mare, plasa Constanţa, basându'şi acest drept pe şése tapiuri turcesci din anii 1867 şi 1868 presentate in instanţă ;

Avênd in vedere că tóte aceste tapiuri presentate de apelant sunt pe numele Dlor Hagi Salil Husein şi Beclis Ahmet Memet ;

Avênd in vedere că apelantul susţine că pământul in cestiune l'a cumpărat de la proprietarii acestor tapiuri in anul 1871 fără ca atunci să se fi făcut vre un act pe numele sĕu, efectuându-se vênḑarea numai prin faptul remiterei de către vênḑatori a titlurilor vechi de posesiune ;

Avênd in vedere că legea de la 3 Aprilie 1882 relativă la regularea proprietăţei din Dobrogea prescrie că acel care se pretinde posesor asupra vre unei părţi de pământ trebue să aibă act cu dată certă ; că apelantul neposedând un asemenea act de la persónele de la cari susţine că a cumpărat pământul in cestiune, cererea sa se găsesce nefundată şi inadmisiblă ;

Considerând că apelantul nu se póte servi de tapiurile vechilor posesori, intru cât nu posedă un act din partea lor şi nici constată că cu ocasiunea cumpărărei pământului de la dênşii s'a indeplinit disposiţiunile art. 36 de la Codul de proprietate fonciară otoman, adică că s'a luat autorisaţiunea prealabilă a autorităţei respective pentru facerea instrăinărei ;

Considerând că art. 262 şi 263 din legea Medgele, la care se mai refere apelantul, indicând condiţiunile validităţei unei vênḑări intre părţile contractante, in speciă nu presintă nici uă utilitate : *a*) pentru că apelantul nici că presintă vre un act de transmisiunea acei proprietăţi spre a se vedó daca vênḑarea este făcută in condiţiunile acelui articol, şi *b*) că chiar daca ar esista un act făcut in acele condiţiuni, incă ea ar fi nulă in lipsă de autorisaţiunea prevĕḑută de art. 36 din legea proprietăţei fonciare ;

Considerând că proba cu martori, invocată de apelant spre a dovedi cumpărarea pământului in cestiune de la persónele pe numele cărora sunt tapiurile vechi, nu este admisibilă, de óre ce, dupe cum s'a ḑis, pentru dovedirea unui asemenea drept, art. 8 din legea fonciară din 3 Aprilie 1882 cere acte cu dată certă, neadmiţênd proba cu martori ;

In ceea ce privesce prescipţiunea de ḑece ani invocată de apelant basată pe disposiţiunile art. 20 din Codul fonciar :

Considerând că acest articol prevede uă posesiune de ḑece ani cu tapiu in regulă pe numele posesorului, adică uă posesiune de bună credinţă in virtutea căreia să se dobêndéscă proprietatea prin prescripţiunea prevĕḑută de acel articol ;

Considerând că, in speciă, apelantul neavênd nici un tapiu pe numele sĕu dupe cum s'a ḑis mai sus, apoi nici nu póte invoca acéstă prescripţiune ;

Pentru aceste motive, respinge apelul, etc.

Semnaţi: P. Stefănescu, D. G. Capelénu, C. Christescu.

JURISPRUDENŢA STRAINA

CURTEA DE APEL DIN BORDEAUX, SECŢIUNEA II

Audienţa din 2 August 1882

Preşedinţa Dlui Bourgade

De La Batut şi alţii cu Lacosse.

SCRISÓRE-MISIVA. — PROPRIETATE. — PUBLICAREA EI DE UN TERŢIU. — RESPONSABILITATE.

Uă scriere, fiă de ori-ce natură, precum de esemplu uă scrisóre misivă, aparţine esclusiv autorului ei, care este singurul stăpân de a'i intinde sau limita publicitatea.

Prin urmare, un terţiu care, prin mijlóce deturnate, a fost pus in posesiunea unei asemenea scrieri, nu póte, fără autorisarea autorului, să 'i dea uă publicitate care ar fi contrarie destinaţiunei sale sau care ar trece preste limitele in cari a fost la inceput restrânsă.

In speciă, acela care a imprimat şi distribuit alegĕtorilor dintr'un canton uă scrisóre-circulară pe care autorul ei nu o destinase de cât pentru un numĕr restrâns de concetăţeni, şi cărora renunţase chiar de a o mai trămite, devine prin acésta pasibil de daune-interese către autorul scrisórei.

Curtea,

Considerând, in drept, că uă scriere, ori-care 'i-ar fi natura şi importanţa, aparţine esclusiv autorului ei care rĕ-

mâne singur stăpân, pe cât timp n'a manifestat voința contrarie, de a 'și conserva lucrarea sau de a o publica, de a'i intinde ori limita publicitatea, și că un terțiu nu póte, fără uă autorisațiune directă și formală, să dea acestei lucrări uă publicitate care ar fi contrarie destinațiunei sale, sau care ar trece peste limitele in cari autorul a voit să o restrângă ;

Considerând, in fapt, că Froment, Boisserie și de La Batut imprimând și distribuind, la 9 Aprilie 1881, alegĕtorilor din cantonul Sigoulés circulara pe care Lacosse o destinase pentru un numĕr restrâns de concetățeni și cărora, de altă parte, renunțase de a o mai trămite, au violat dreptul de proprietate al lui Lacosse printr'un quasi-delict de care trebue să fiă declarați responsabili ;

Considerând că de La Batut susține că scrierea lui Lacosse căḑuse in domenul public prin faptul autorului, care comunicase la mai multe persóne scrisórea ce 'și propunea să imparță prin canton, și că el insuși ar fi distribuit cel puțin patru esemplare, din cari două se infățișéză de către de La Batut; că aceste fapte și tóte cele-alte ce se mai articuléză de către apelant, de le am presupune chiar dovedite, nu ar puté descărca pe de La Batut de responsabilitatea ce 'și-a atras prin faptul că a publicat, fără autorisarea lui Lacosse, uă scriere la a căreia esclusivă proprietate acesta nu a renunțat cătuși de puțin; că, de altă parte, este indestul de probat, fără să mai fiă necesitate de a recurge la vre uă anchetă, că Lacosse nu a dat scrisórei despre care este vorba publicitatea de care se prevaléză de La Batut ; că scrisórea, imprimată in vederea unei publicitați ce era să se facă la un timp și in nisce proporțiuni pe cari numai Lacosse avea dreptul să le fixeze, nu a fost publicată de către acesta; că remiterea a douĕ esemplare, unul șefului de gară din Gardonne, și cel-alt unui amic care 'i l-a și restituit a doua ḑi, nu póte constitui uă publicațiune; că cele douĕ esemplare ce figuréză in dosarul lui de La Batut nu au fost distribuite de către Lacosse, și daca onorabilitatea necontestată a lui de La Batut 'i permite de a afirma că el n'a primit cu bună sciință produsul unei manopere suspecte, totuși este sigur că aceste esemplare, dintre cari unul este numai uă probă de imprimerie, n'au fost nici uă dată in posesiunea lui Lacosse; că Curtea 'și insușesce in totul aprețiarea primilor judecători, in ce privesce mijlócele intrebuințate de nisce persóne necunoscute a căror intervențiune a procurat aceste esemplare lui de La Batut, care, in mijlocul aprinderei unei lupte electorale, n'a avut nici timpul nici liniscea necesară pentru a verifica sorgintea de unde nisce mâini mai mult devotate de cât scrupulóse luaseră arma ce 'i s'a oferit ;

Considerând, pe lêngă acésta, că chiar de am presupune, ceea ce de alminteri este inadmisibil, că de La Batut s'a putut crede autorisat ca să publice uă scriere ce coprindea textul unei epistole adresate de Lacosse concurentului sĕu, totuși de La Batut nu putea suprima uă frasă intrégă din ḑisa epistolă; că este fórte greu de admis că acéstă supresiune, ce se raporta la uă frasă capitală a scrisórei, să fi fost inspirată numai de un sentiment favorabil lui Lacosse; că este mai natural a presupune că acea frasă era de natură a modifica efectul ce de La Batut astepta de la publicare, făcênd cunoscut alegĕtorilor adevĕratul motiv de plângere al lui Lacosse contra concurentului lui de La Batut; că tóte silințele puse de acest din urmă pentru a demonstra că lipsa acelei frase nu schimbă intru nimic sensul scrisórei lui Lacosse, nu au alt resultat de cât a dovedi și mai mult pênĕ la ce grad interesul personal póte intuneca evidența inaintea unui om a cărui inteligență și onorabilitate nu este de nimeni contestată ;

Considerând că ḑupe ce primii judecători au declarat cu drept cuvênt pe apelanți responsabili de faptul comis, ei au creḑut de cuviință că condemnarea lor numai la cheltuelile procesului constitue uă reparațiune suficientă a prejudițiului incercat de Lacosse, părere pe care și Curtea și'o insușesce, in vederea circumstanțelor cari atenuéză efectele violărei aduse dreptului de proprietate ;

Pentru aceste motive, respinge apelul, etc.

CHRONICA JUDICIARA

In momentul de a pune ḑiarul sub presă, aflăm că Tribunalul de Ilfov, secțiunea I, a respins, in majoritate, declinatoriul de competență propus de apărătorii Dlui Al. Ciurcu, redactor al ḑiarului *l'Indépendance roumaine*, in procesul pentru calomnii și insulte ce 'i-a fost intentat de societatea Creditului funciar rural.

Majoritatea Tribunalului a fost representată de DD. Al. Costescu, prim-președinte, și D. Carp, membru, éră minoritatea de D. membru Aristide Eustațiu.

Cercetarea fondului acestui proces a fost amânată pentru ḑiua de 26 Ianuarie viitor.

Indată dupe pronunțarea sentinței D. Ciurcu a interjetat apel.

Sperăm a reveni in curênd asupra acestei mari cestiuni a libertăței presei.

BIBLIOGRAFIE

Bucuresci. — Typ. Curței Regale, pr. F. Göbl, Pasagiul Român, 12

ANUL XII. — Nr. 6. DUMINICA 19 DECEMBRE 1882

DREPTUL

LEGISLATIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENTIA — ECONOMIE POLITICA

Prim-Redactor: DEMETRU C. POPESCU

ESE DE DOUE ORI PE SEPTEMANA

Redactor-Administrator: NICOLAE CHRISTESCU

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA ḌIARULUI, PASAGIUL ROMAN, 10

ABONAMENTELE se fac pe an şi pe jumĕtate de an: la 1[ia] Decembre şi 1[ia] Maiu. De la 1[iu] Iulie pĕnĕ la 20 August ḍiarul nu apare.

Anunţuri: linia 40 bani. *Scrisorile nefrancate se refusă.* **Un numĕr: 50 bani**

COSTUL ABONAMENTULUI Pe an, 40 lei; pe jumĕtate an, 20 lei. *Studenţii plătesc pe jumĕtate.* Pentru străinĕtate se adaogă timbrul postal.

SUMAR

JURISPRUDENŢA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAŢIUNE ŞI JUSTIŢIE, SECŢ. I

Şedinţa din 30 Noembre 1882

Preşedinţa Dlui Al. Petrescu, consilier

Primăria urbei Iaşi cu Lipa Vexler şi Haia Rosintroig.

INCHEIAREA CONSILIULUI COMUNAL ASUPRA CONTESTAŢIUNILOR DATE IN MATERIE DE CONTRIBUŢIUNE. — DREPTUL DE APEL LA TRIBUNAL. — COMPETENŢA ACESTUI DIN URMA.

ART. 20 DIN LEGEA DE URMARIRE. — PATENTE. — INDUSTRIA DE TRANSPORT. — NU SE PLATESCE DE CAT UA SINGURA PATENTA. — ART. 5 DIN LEGEA PATENTELOR.

DIVERGENŢA. — DESEMNAREA UNUI MEMBRU D'A DREPTUL DE CATRE PRIMUL PREŞEDINTE AL TRIBUNALULUI. — ART. 117 PROC. CIVILA; ART. 26 DIN LEGEA ORGANISAREI JUDECATORESCI.

1° Tribunalul judeţian este in drept, dupe art. 20 din legea de urmărire, să judece ca a doua instanţă tóte apelurile interjetate contra incheiărilor consiliului comunal.

2° Dispoşiţiunile art. 5, alin. 3, din legea patentelor, care supune la osebite patente, nu sunt aplicabile şi la intreprenorii de transporturi dintre două localităţi.

Intreprenorul neesercitând de cât uă singură industrie, el nu póte să fiă supus de cât la uă taxă de patentă.

3° Procedura civilă fiind posterióră legei de organisare judecătoréscă, tóte dispoşiţiunile contrarii ale acestei din urmă legi sunt abrogate prin cea d'ântâiu.

Astfel, desemnarea unui al treilea judecător, chiămat să videze divergenţa ivită la un Tribunal, se póte face, dupe art. 117 Proc. civilă, d'a dreptul de către primul preşedinte, fără să mai fiă nevoe de a se trage la sorţi şi in public, conform art. 26 din legea de organisare judecătorésca.

Nr. 344. — Respins, ca nefundat, recursul făcut de Primăria urbei Iaşi contra sentinţei Tribunalului Iaşi, secţiunea II, cu Nr. 1, din 1880, pronunţată in procesul ce are cu Dlor Lipa Vexler şi Haia Rosintroig, pentru patentă.

S'au ascultat: D. Gr. Lahovari, consilier, in citirea raportului făcut in causă; D. D. Chebapcea, avocatul primăriei, in desvoltarea motivelor de casare; D. Paul Gorgos, avocatul intimaţilor, in combateri.

Curtea, deliberând:

Asupra motivului ântâiu de casare:

„Tribunalul s'a creḍut competent să discute şi să anuleze rolul fix al Statului făcut dupe lege şi rĕmas definitiv şi esecutoriu."

Considerând că, dupe art. 20 legea de urmărire, recurentul are dreptul a face apel la Tribunal contra incheiărei Consiliului comunal prin care 'i se respinge contestaţiunea ridicată de el la urmărire, prin urmare nu se póte susţine cu cuvênt motivul acesta intemeiat pe necompetenţă.

Asupra motivului al douilea:

„Violarea art. 1, 2, 3, 4 şi mai ales 5 din legea patente-

lor, legând impositul de persóna şi de domiciliul antreprenorului, éră nu, dupe cum glăsuesce legea patentelor, că impositul are de basă faptul eserciţiului comerciului, ci are aci in oraş grajd, cai, stabiliment de administraţiune şi de percepţiune pentru taxa voiagiorilor din Iaşi la Vasluiu, şi aceste fapte sunt deplin probate in instanţă. Către aceste mai resultă şi din contractul antreprenorilor postei, acésta purtând titlu şi esercitându-se de la Iaşi la Vasluiu" (1).

Considerând că dispoşiţiunile art. 5 din legea patentelor sunt relative la aceia cari esercită comerciu sau industrii in mai multe locuri, ceea ce nu se póte ḑice de intimat care era un simplu antreprenor de postă pentru distanţa dintre Iaşi şi Vasluiu, esercitând astfel un singur comerciu; că, daca şi acestia sunt supuşi la plată de patentă, acésta nu li se póte cere de fie-care comună unde ei ar avé staţiuni pentru schimbarea cailor, ci este suficient să plătéscă numai intr'un loc patentă; că, in speciă, intimatul Vexler, justificând plata unei patente pentru acéstă intreprindere in urbea Vasluiu, unde 'şi-are domiciliul, nu putea fi supus la plata unei secunde patente şi in urbea Iaşi.

Asupra motivului al treilea:

„Rea constituire a Tribunalului intru cât ivindu-se divergenţă de opiniune, Tribunalul nu s'a completat prin tragere la sorţi in şedinţă publică, conform art. 26 legea organisărei judecătoresci".

Considerând că, la prima cercetare, ivindu-se divergenţă de opiniuni intre membrii cari compuneau secţiunea, pentru vidarea acestei divergenţe urma a veni un alt membru de la altă secţiune;

Considerând că, pentru acest scop, s'a şi completat Tribunalul in ḑiua fixată pentru cercetarea divergenţei cu al treilea membru dè la secţiunea IV;

Considerând că cestiunea este a se sci daca membrul venit in acest scop trebuia tras la sorţi in public, conform art. 26 legea organisărei judecătoresci, sau numai desemnat de primul preşedinte;

Considerând că art. 117 din Procedura civilă, care este posterióră legei de organisare, cere pur şi simplu ca in asemenea cas să se chiăme unul din membrii celei-alte secţiuni pentru ca să se completeze Tribunalul, fără să céră ca desemnarea membrilor să fiă făcută prin tragere la sorţi şi in public; că, in facia acestui text de lege positiv, presupuind pe membrul de la secţiunea IV ca luând parte la cercetarea şedinţei fără a fi tras la sorţi, tot nu se póte ḑice că Tribunalul a fost viţiat in compunerea lui;

Pentru aceste motive, respinge, etc.

(1) Acest motiv lasă fórte mult de dorit din punctul de vedere gramatical. Ori-cât de incorectă insă 'i-ar fi redacţiunea, suntem siliţi a 'l da astfel cum l'am găsit formulat in originalul hotărirei.

(N. R.)

CURTEA DE APEL DIN BUCURESCI, SECŢIUNEA I

Şedinţa din 24 Noembre 1882

Preşedinţa Dlui Adolf Cantacuzino, prim-preşedinte

Locot.-colonel P. Rătescu cu Ecaterina Tărtăşescu.

FEMEIA MARITATA. — AUTORISAŢIUNE MARITALA. — RESULTA DIN CONCURSUL BARBATULUI LA ACTUL FORMAT. — PROCURA DATA SOCIULUI. — AUTORISARE. — ART 199 COD. CIVIL.

SOLIDARITATE. — DATORIE CONTRACTATA PRIN MANDATAR. — OBLIGATIUNEA SOLIDARITAŢEI NU ESTE OPOSABILA MANDANTULUI, DACA NU A DAT UN ATARE DREPT MANDATARULUI.

DOBÊNDA. — LEGEA DIN 20 FEBRUARIE 1879. — NU ARE EFECT RETROACTIV. — NU SE APLICA LA CREANŢELE ESIGIBILE INAINTE DE PUNEREA IN LUCRARE A ACESTEI LEGI.

1° Concursul bărbatului la actul format de uă femeiă măritată constituesce autorisaţiunea necesară cerută de lege.

Astfel, este valabil actul format de bărbat in urma procurei date de socie, chiar daca intr'ênsa nu se prevede consimţimêntul sociului.

2° Stipulaţiunea solidarităţei intr'un act de imprumut săvêrşit de un mandatar nu obligă pe mandant, daca acesta nu a dat uă asemenea imputernicire.

Prin urmare, daca imprumutul se contractéză de două persóne şi daca procura dată de una dintr'ênsele nu coprinde dreptul de a se obliga solidaricesce, datoria privescepe jumĕtate pe ambii debitori.

3° Legea din 20 Februarie 1879 asupra clausei penale nu are efect retroactiv şi prin urmare nu se aplică creanţelor esigibile inainte de punerea ei in lucrare.

Nr. 280. — D. locot-colonel P. Rătescu, de uă parte, şi Dna Ecaterina Tărtăşescu, de alta, au interjetat apel contra sentinţei Tribunalului de Argeş cu Nr. 373, din 1881.

S'a presentat D. Rătescu asistat de D. avocat Gr. G. Păucescu, şi Dna Tărtăşescu de DD. avocaţi D. Ionescu şi Ath. Kiriac.

Curtea, deliberând:

Avênd in vedere că specia acestui proces a fost, inaintea primei instanţe, pretenţiunea Dnei Tărtăşescu indreptată contra Dlui P. Rătescu spre a se declara nul imprumutul ipotecar ce a contractat pentru sine sociul sĕu in anul 1875, pe cuvênt că mandatul ce 'i dedese la 7 Aprilie acelaşi anu şi in puterea căruia a contractat acea datorie e nul fiind dat fără autorisaţiunea sociului; că, chiar de s'ar declara valabilă acea procură, totuşi imprumutul de 28,000 lei, contractat pentru sine şi pentru Dna Căpitanovici, urméză să fiă redus la jumĕtate, de óre ce solidaritatea stipulată de sociul sĕu in actul de imprumut e un lucru ce el a acordat depăşind peste puterea ce 'i dedese prin procură; că do-

bênda la capitalul imprumutat, calculată pe jumĕtate, adică 14,000 lei, să nu fiă supusă să o plătéscă de cât de la 1879 şi pênĕ la achitare, fiind că cei 16,000 lei, resultaţi din vênḑarea caselor ipotecate de Dna Elena Căpitanovici, au fost imputaţi de creditor asupra dobêḑilor; in fine, că acéstă dobêndă să nu fiă mai mare de 10 la sută, éră nu de 18 la sută cum a stipulat sociul;

Avênd in vedere că asupra nulităţei actului de imprumut, motivat pe neesistenţa procurei, cererea Dnei Ecaterina Tărtăşescu a fost respinsă, admiţêndu-se ca fundate cele-alte capete de cerere; că reclamanta, nemulţumită pe acéstă sentinţă a Tribunalului, a făcut apel;

Considerând, pe de altă parte, că D. Rătescu a atacat pe calea apelului aceeaşi sentinţă care admite mai in totul pretenţiunile reclamantei;

In ceea ce concerne apelul Dnei Tărtăşescu:

Considerând că art. 199 Cod. civil dispune că femeia măritată, avênd chiar parafernă, nu o póte da, instrăina, ipoteca, nici dobêndi ceva cu titlu oneros sau gratuit fără consimţimêntul barbatului la facerea actului, sau prin deosebit consimţimênt in scris;

Considerând că concursul şi consimţimêntul sociului Dnei Ecaterina Tărtăşescu la facerea procurei pentru realisarea imprumutului este evident, din impregiurarea că persóna asupra căreia se punea acéstă sarcină era chiar bărbatul aceleia care contracta indatorirea; că este inadmisibil de a se susţine, că din circumstanţa că Tărtăşescu nu a ḑis in josul semnăturei sociei sale „cu consimţimêntul meu", procura e nulă şi tot ce s'a făcut pe basa ei urméză să fiă nimicit, căci sociul, făcênd us de mandatul in cestiune, a manifestat in mod clar şi indubitabil autorisaţiunea sa; că, aşa fiind, apelul Dnei Tărtăşescu e nefundat.

In ceea ce privesce apelul Dlui Rătescu:

Considerând că din termenii şi spiritul contractului ipotecar, eshibat in instanţă, resultă intr'un mod neindouios că cei 28,000 lei imprumutaţi de la D. Rătescu au fost luaţi de Dna Căpitanovici şi Dna Tărtăşescu, ipotecând fie-care separat, cea d'ântâiu casa sa din oraşul Pitesci, strada Poştei, éră cea d'a doua partea sa din moşia Bălănesci, judeţul Oltu, plasa Şerbănesci:

Considerând că Dna Tărtăşescu autorisând pe sociul sĕu prin procura autentificată de Tribunalul Argeş la Nr. 9315, din 1875, ca să se imprumute in numele ei cu suma de 30,000 lei sau mai puţin şi *să fixeze ori-ce condiţiuni*, nu a inţeles să dea putere lui Tărtăşescu de a o ingaja impreună cu Dna Căpitanovici şi acésta in mod solidar; că este imposibil a se admite, dupe cum pretinde Rătescu, că in espresiunile: *a fixa ori-ce condiţiuni*, intră şi acéstă latitudine; că Curtea nu le póte raporta de cât la defigerea de termene şi şi de dobênḑi; că acésta reese intr'un mod şi mai clar din circumstanţa că Dna Tărtăşescu nu a defipt bărbatului sĕu nici quantumul de dobênḑi la care urma să se opréscă, nici timpul pentru care avea să contracteze; că din cele ce preced resultă că clausa solidarităţei trecută in actul de imprumut ipotecar a fost inserată intr'ênsul de mandatar fără voinţa şi autorisaţiunea mandantei; că, prin urmare, ea urméză să fiă considerată ca nulă şi neavenită; că, uă dată eliminată solidaritatea, datoria trebue să se considere contractată de fie-care parte pentru jumĕtate, in virtutea principiului că obligaţiunile conjuncte, creanţă sau datorie, se divid in raport cu creditorii sau debitorii in atâtea părţi egale câţi sunt creditorii sau debitorii; că, independent de acésta, asupra cestiunei de a se sci daca in realitate Dna Tărtăşescu a primit intréga sumă din actul de imprumutare, sau daca a impărţit'o cu Dna Căpitanovici, D. Rătescu a chiămat'o la interogatoriu; că, la tóte intrebările ce 'i s'a pus, Dsa a respuns că nu avea nici uă datorie personală, déră că la uă nevoe a bărbatului sĕu 'i-a dat procură ca să se imprumute pênĕ la concurenţa de 2000 # asupra averei sale parafernale, şi că el 'i-a spus că a luat numai 1000 #, éră restul sora Dnei Tărtăşescu, Dna Căpitanovici;

Considerând că D. Rătescu pretinde că, chiar daca ambele surori ar fi contractat fie-care pentru jumĕtate datoria ce reclamă, totuşi Dna Ecaterina Tărtăşescu urméză să fiă condemnată la intréga sumă, fiind că comunicându-i-se comandamentul pentru punerea in vênḑare a moşiei sale Bălănesci, comandament prin care 'i se cerea intréga sumă de 28,000 lei cu clausa solidarităţei, Dsa n'a ridicat nici uă contestaţiune, ratificând implicit gestiunea mandatarului sĕu;

Considerând că uă ratificare a unui act petrecut intre părţi sau in numele lor nu se póte deduce de cât din fapte şi circumstanţe individuale persónei care a săvêrşit actul; că a se conchide din notificarea comandamentului şi din tăcerea debitórei la aquiesarea solidarităţei stipulate de sociul Dnei Tărtăşescu, e a face uă deducţiune arbitrară; că ceea ce denotă şi mai mult că debitórea nu a inţeles vre uă dată că D. Rătescu are să se despăgubéscă de intregala creanţă eslusiv din avutul sĕu, este că indată ce ordonanţa de adjudicare a moşiei sale Bălănesci, pusă in urmărire de creditor, a eşit de la Tribunal, Dna Tărtăşescu a atacat'o cu recurs şi a casat'o; că, imediat dupe acestea, a intentat procesul de facià;

Considerând că din declaraţiunile Dlui Rătescu, făcute astăḑi in instanţă, a resultat că Dsa a primit 16,000 lei de la Dnei Căpitanovici din vênḑarea casei ce 'i ipotecase; că acéstă sumă, conform art. 1111 Cod. civil, s'a imputat asupra dobênḑei intregei creanţe pênĕ la 25 Aprilie 1879; că Dna Elena Căpitanovici, codebitóre şi singură garantă solidară, 'i remâne dreptul să recurgă in contra Dnei Tărtăşescu pentru ceea ce a plătit in comptul sĕu şi peste ceea ce datora dênsa personal; că acest drept 'l are şi creditorul principal in virtutea art. 974; că, in specià, D. Rătescu, făcênd la Tribunal uă cerere incidentală in calitate de creditor al Dnei Căpitanovici, asupra dreptului ce debitórea sa putea să aibă asupra sumelor rĕspunse in socotéla Dnei Tărtăşescu, fără uă acţiune reconvenţională in regulă şi fără să o pună in causă şi pe acésta, a făcut resolvarea cestiu-

nei imposibilă, de óre ce Dna Tărtăşescu pretinde că are să invóce in contra Dnei Căpitanovici escepţiuni esclusivamente personale acesteia, pe cari nu le póte face să valeze faciă cu D. Rătescu; că, in aceste condiţiuni, cererea Dlui Rătescu a devenit inadmisibilă astăḑi; că cu acestea nu 'i se ridică dreptul de a intenta Dnei Tărtăşescu uă acţiune principală, pentru sumele ce s'ar destoinici să probeze că Dna Căpitanovici, devenită creditórea ei chirografară, a respuns mai mult pentru dênsa;

Considerând că actul de creanţă a devenit esigibil in anul 1876 şi din coprinsul lui resultă că imprumutul fusese contractat pe un an fără dobêndă, éră de la espirarea acestui termen, cu interese de 18 la sută pênĕ la achitare;

Considerând că Tribunalul neacordând Dlui Rătescu de cât interese de 10 la sută, basându-se pe legea din 1879 Februarie 20, asupra clauselor penale, a făcut uă greşită aplicaţiune, căci creanţa devenind esigibilă, dupe cum s'a arĕtat, inaintea punerei ei in lucrare, dobênda incepuse deja să curgă de atunci şi ea nu putea să fiă redusă, fără a se nesocoti convenţiunea dintre părţi şi principiul neretroactivităţei legilor; că, aşa fiind, Curtea, recunoscênd apelul Dlui P. Rătescu fundat in acest punct, 'l admite;

Pentru aceste motive, statuând asupra ambelor apeluri, reformézá in parte hotărirea Tribunalului de Argeş cu Nr. 373, din 1881; obligă pe Dna Ecaterina Tărtăşescu să plătéscă Dlui Rătescu 14,000 lei, cu dobênda de 18 la sută de la 25 Aprilie 1879, etc.

Semnaţi: Adolf Cantacuzino, C. Câmpinénu, Ap. Mănescu, I. Dendrino, Al. Sc. Ghika.

TRIBUNALUL ILFOV, SECŢIUNEA NOTARIATULUI

Şedinţa din 21 Octombre 1882

Preşedinţa Dlui C. Tătăranu, membru

Zoe C. Ionescu cu C. Ionescu şi alţii.

PENSIUNE ALIMENTARA. — POPRIRE IN MANA UNUI AL TREILEA. — ESTE UN ACT DE CONSERVAŢIUNE. — SE PÓTE FACE NU NUMAI PENTRU RATELE ESPIRATE, CI PENTRU INTRÉGA SUMA DATORITA DE AL TREILEA. — ART. 455 PROC. CIVILA; ART. 1016 COD. CIVIL.

Socia, care a obţinut uă sentinţă prin care sociul sĕu este condemnat a'i servi uă pensiune alimentară pe fie-care lună pe tot timpul cât va dura procesul de divorţ, este in drept să popréscă in mâna unui al treilea nu numai uă sumă equivalentă cu valórea ratelor lunare espirate, ci intréga sumă datorită de acest al treilea.

Usând de acest drept, socia, in calitate de creditóre cu termen, nu face de cât un simplu act de conservaţiune, act ce 'i este recunoscut printr'un argument *a fortiori* de art. 1016 Cod. civil.

Nr. 229. — Dna Zoe C. Ionescu a cerut urmărirea veniturilor imobilelor sociului sĕu C. Ionescu.

S'a presentat reclamanta asistată de D. avocat Al. Marghiloman, D. C. Ionescu, defendor, şi D. M. Papaianopolu, arendaşul moşiei, lipsind cei-alţi locatari ai imobilelor sociului.

Tribunalul,

Asupra cererei Dnei Zoe C. Ionescu d'a se popri chiria imobilului din calea Victoriei, Nr. 138, in mâinele locatarilor: D. Ioan N. Alexandrescu, domiciliat in etagiul de sus, şi Nicu Lahovari, domiciliat in etagiul de jos, in aceleaşi case, precum şi arenda moşiei Pucheni-Mari, din districtul Prahova, in mâinele Dlui Papaianopolu, arendaşul moşiei, pentru achitarea de către sociul sĕu C. Ionescu a pensiunei alimentare de lei 250 pe lună socotit de la 13 Septembre 1882 pênĕ la terminarea procesului de divorţ, conform sentinţei Tribunalului Ilfov, secţiunea II, cu Nr. 61, din 1882, pronunţată cu esecuţiunea provisorie;

Avênd in vedere că Dna Zoe Ionescu, prin apărătorul sĕu, declară in instanţă că renunţă la DD. I. N. Alexandrescu şi N. Lahovari, cerênd a se valida poprirea numai pe suma de lei 1341 resultând din arenda moşiei Pucheni-Mari, pe care arendaşul D. Papaianopolu a depus'o la Casa de depuneri cu recepisa cu Nr. 79345 şi să 'i se libereze lunar pênĕ la terminarea procesului de divorţ;

Avênd in vedere că defendorul C. Ionescu consimte a se valida urmărirea numai pentru suma datorită de lei 500, pensiunea esigibilă pe două luni, opunêndu-se la poprirea intregei arenḑi a moşiei, nefiind esigibilă plata pensiunei alimentare;

Considerând că, in speciă, nu este vorba de uă poliţă, sau de un inscris, or de uă hotărire cu termen neesigibil, ci de uă sentinţă prin care se acordă sociei uă pensiune alimentară;

Considerând că, conform art. 455 Proc. civilă, ori-ce creditor póte să popréscă, pentru sumele coprinse in titlul sĕu, sumele sau efectele datorite debitorului sĕu de către un al treilea; că acest articol 455, care vorbesce de ori-ce creditor, fiă cu termen, fiă sub condiţiune, combinându-se cu art. 1016 Cod. civil, care prevede că creditorii chiar, inaintea indeplinirei condiţiunei, pot să esercite tóte actele conservatorii pentru drepturile lor, resultă evident şi prin *a fortiori* că creditorii cu termen pot să'şi eserciteze inaintea termenului actele de conservaţiune pentru manţinerea dreptului lor; că, in speciă, suma ce se popresce e pensiunea alimentară coprinsă in hotărirea secţiunei II cu Nr. 61, din 1882, datorată de către D. C. Ionescu lunar şi ḑi cu ḑi pênĕ in momentul pronunţărei definitiv a divorţului; că, necunoscêndu-se momentul când ar inceta pensiunea alimentară, Dna Ionescu, pentru conservarea drepturilor sale, póte să urmăréscă in mâinile arendaşului arenda moşiei sale dotale

(art. 1016 Cod. civil); că prin acéstă urmărire nu se aduce nici chiar vre un prejudiciu debitorului, căci banii se vor consemna la Casa de depuneri şi se vor libera numai lunar creditórei;

Considerând că, daca s'ar admite că reclamanta să nu pótă să urmărescă pe sociul sĕu de cât lunar pentru pensiunea alimentară devenită esigibilă, ar fi ca dênsa să fiă espusă la diferite dificultăţi şi cheltuieli intr'adevĕr prejudiciabile ambelor părţi;

Avênd in vedere că defendorul mai invócă că nu 'i s'a comunicat procesul verbal de sequestru, nu 'i s'a făcut somaţiune şi nu 'i s'a notificat copie dupe sentinţa de pensiune alimentară inainte de urmărire;

Considerând că acéstă escepţiune este tardivă, nefiind invocată inaintea apărărei asupra fondului sau escepţiunei, conform art. 111 Proc. civilă;

Pentru aceste motive, in majoritate, ia act de declaraţiunea Dnei Zoe Ionescu că renunţă la popririle ce a făcut in mâinele Dlor I. N. Alexandrescu şi N. Lahovari, locatarii caselor din calea Victoriei, Nr. 138, şi validéză poprirea pe suma de lei 1341, conţinută in recepisa cu Nr. 79345, din arenda moşiei Pucheni-Mari, din judeţul Prahova, care se va libera reclamantei lunar pênĕ la terminarea procesului de divorţ, conform sentinţei Tribunalului, secţiunea II, cu Nr. 61, din 1882, etc.

Semnaţi: C. Tătăranu, M. I. Ghimpa.

OPINIUNE

Avênd in vedere poprirea făcută, dupe cererea Dnei Zoe Ionescu, asupra sumei de 1341 lei in mâinele Dlor I. N. Alexandrescu, N. Lahovari şi Papaianopolu, pentru achitarea pensiunei alimentare ce 'i se datoréză de D. C. Ionescu;

Avênd in vedere sentinţa Tribunalului Ilfov, secţiunea II, cu Nr. 61, din 1882, prin care D. C. Ionescu se condamnă a plăti Dnei Zoe Ionescu suma de 250 lei pe fie-care lună, in tot timpul cât va dura procesul de divorţ ce esistă intre dênşii;

Avênd in vedere cererea de validare a acestei popriri;

Avênd in vedere că aḑi in instanţă Dna Zoe Ionescu a renunţat de a se mai valida poprirea făcută in mâinele Dlui I. N. Alexandrescu şi N. Lahovari, cerênd a se valida numai aceea făcută in mâinele Dlui Papaianopolu;

Avênd in vedere că D. C. Ionescu acceptă a se valida poprirea numai pentru suma de 500 lei, éră nu pentru tótă suma ce 'i se datoresce de D. Papaianopol;

Avênd in vedere că de la pronunţarea sentinţei Tribunalului Ilfov, secţiunea II, şi pênĕ aḑi nu sunt incă două luni şi că prin urmare actualmente Dna Zoe Ionescu nu are a lua mai mult de 500 lei;

In drept:

Considerând că poprirea făcută in mâinele celor d'al treilea nu este un simplu act de conservaţiune, ci uă esecutare, pentru motivul că creditorul popresce suma pentru ca să 'şi pótă esecuta titlul sĕu de creanţă;

Considerând că acésta reese in destul din faptul că secţiunea V, relativă la popriri, se află sub rubrica relativă la esecuţiunile silite;

Considerând că, pentru ca uă creanţă să se pótă esecuta şi ca prin urmare in virtutea ei să se pótă face uă poprire, e indispensabil ca acea creanţă să fiă esigibilă, certă şi liquidă, condiţiuni prevĕḑute de art. 1023 Cod. civil, art. 378, 459 şi 462 Proc. civilă;

Considerând că ori-ce termen, când e vorba de plată, e presupus in favórea debitorului, afară de casurile speciale in cari din actul de creanţă insuşi reese contrariul (art. 1024 Cod. civil); că, aşa fiind, e contra legei de a se popri nisce bani ai debitorului pentru uă creanţă care nu e incă esigibilă;

Considerând că, daca s'ar decide altfel, s'ar ajunge la un resultat cu totul injust, pe care legiuitorul nu l'a putut nici uă dată prevedé, şi a nume: că debitorul prin poprirea ce 'i se face să se vadă privat de beneficiul unei sume pe care nu o datoréză incă, căci suposăm casul când creanţa nu este esigibilă, cu alte cuvinte s'ar obliga debitorul să plătéscă, să esecute creanţa inainte de termen, să se despóe de uă avere care póte e singurul lui mijloc de a se susţine, de a câstiga alţi bani şi de a puté plăti datoria la termen;

Considerând că, in casul când creanţa e cu termen, poprirea considerată chiar ca act de conservaţiune nu se póte face şi pentru motivul că incă nu se scie sigur daca la scadenţă debitorul nu va fi următor obligaţiunei lui: or, un act de conservaţiune nu póte avé loc de cât numai când e un pericol demonstrat, el nu póte fi de cât din acelea care să nu prejudicieze pe debitor;

Considerând că uă pensiune alimentară de 250 lei pe lună, de esemplu, acordată sociei de Tribunal pentru tot timpul cât va dura procesul de divorţ, e uă creanţă cu termen care nu devine esigibilă de cât la finele fie-cărei luni, creanţă care e liquidă numai in sensul că se scie că e de 250 lei pe lună, déră care in total nu e liquidă, căci nu se póte sci cât va dura procesul de divorţ, un asemenea proces putênd inceta şi putêndu-se prelungi prin diferite impregiurări (reconciliare, mórte, absenţă, etc); că, aşa fiind, uă poprire in virtutea unei asemenea creanţe nu se póte face de cât pe uă sumă egală cel mult cu aceea care se póte esige in momentul când ea se efectuéză; că, in fine, daca se obiectéză că prin un asemenea sistem s'ar obliga socia să facă câte uă poprire la finele fie-cărei luni, lesne putem respunde că, ori-care ar fi incovenientele legei, ea e lege mai 'nainte de tóte şi trebue a fi observată: *dura lex sed lex*;

In fapt:

Considerând că creanţa ce Dna Zoe Ionescu are in virtutea sentinţei cu Nr. 61, din 1882, a Tribunalului Ilfov, secţiunea II, nu e esigibilă şi liquidă de cât pentru uă sumă de mai puţin de 500 lei, de óre-ce incă nu sunt două luni de când Dsa a căpĕtat acest drept;

Considerând că D. C. Ionescu a acceptat ca poprirea făcută in mâinele Dlui Papaianopolu să se valideze pênĕ la concurenţa sumei de 500 lei numai; că, in fine, prin nimic nu se dovedesce că in viitor D. C. Ionescu nu va plăti pensiunea alimentară ce datoresce sociei sale, sau că actualmente este insolvabil;

Avênd in vedere şi art. 1023 şi 1024 Cod. civil, art. 378, 459 şi 462 Proc. civilă;

Pentru aceste motive, in neunire cu decisiunea majorităţei Tribunalului, sunt de opiniune a se valida poprirea făcută de Dna Zoe Ionescu in mâinele Dlui Papaianopolu numai pênĕ la concurenţa sumei de 500 lei.

Semnat: T. T. Djuvara.

JUDECATORIA OCOLULUI I DIN IAŞI

(Corespondenţa particulară a *Dreptului*)

Şedinţa din 12 August 1882

Dna Olga Rosetti cu N. Vasiliu.

CARTE DE JUDECATA. — OPOSIŢIUNE RESPINSA CA NESUSŢINUTA. — TERMEN DE APEL. — CURGE DE LA RESPINGEREA OPOSIŢIUNEI, ÉRA NU DE LA COMUNICARE. — ART. 319 PROC. CIVILA.

Legea de Procedură civilă fiind uă lege organică generală, dispoziţiunile ei se aplică la tóte juridicţiunile, prin urmare şi la judecătoriile de ocóle. Deci, de câte ori uă oposiţiune s'a respins ca nesusţinută, termenul de apel contra unei asemenea cărţi de judecată curge din ḑiua respingerei oposiţiunei, conform art. 319 Proc. civilă, éră nu din ḑiua comunicărei.

Nr. 576. — Dna Olga Rosetti a făcut oposiţiune la urmărirea ce 'i se face de D. N. Vasiliu in basa cărţei de judecată cu Nr. 345, din 1882, investită cu formula esecutorie.

S'a presentat openenta prin D. avocat I. Niculescu, éră N. Vasiliu in persónă, asistat de D. avocat Dimitrie Alexandrescu.

Noi, judecătorul,

Avênd in vedere că oposiţiunea Dnei Olga Rosetti tinde a se anula formula esecutorie aplicată pe cartea de judecată cu Nr. 345, din 1882, şi lucrările de urmărire făcute in basa acelei hotărîri, pe motiv că acea hotărîre n'ar fi definitivă, de óre ce ar fi Dna Rosetti incă in termenul de a face apel;

Considerând că, pentru a se tranşa acéstă cestiune, este a se sci daca termenul de apel contra unei cărţi de judecată prin care s'a respins uă oposiţiune ca nesusţinută trebue să fiă calculat de la pronunţarea acelei cărţi de judecată, conform art. 319 Proc. civilă, sau de la imânarea copiei, precum se susţine de representantul oponentei;

Considerând că legea in acéstă privinţă nu face nici uă distincţiune intre hotărîrile date de un judecător de ocol sau de Tribunal, de unde resultă că trebue a se aplica art. 319 Proc. civilă şi la hotărîrile judecătoriilor de ocóle, şi ca atare dreptul de apel urméză a fi calculat de la pronunţarea hotărîrei;

Considerând că argumentul adus de oponentă prin mandatarul sĕu, că legiuitorul ar fi făcut uă derogare la art. 319 prin art. 76 şi 78 din legea judecătoriilor de ocóle, nu póte fi admisibil, de óré-ce aceste articole vorbesc numai de hotărîrile date in contradictor, şi nu puteau să prevadă hotărîrile date asupra oposiţiunilor, intru cât acestea urméză a se da dupe ce se face oposiţiunea, şi despre oposiţiune se vorbesce in art. 84 din acea lege; prin urmare, daca ar fi ca acéstă lege să coprindă disposiţiuni asupra hotărîrilor date in lipsă, ar urma ca să fiă de la art. 84 inainte, ceea ce nu este, de unde resultă că legiuitorul a lăsat ca aceste hotărîri să fiă regulate in privinţa termenului de apel, conform art. 319 Proc. civilă, şi ca atare disposiţiunea acestui articol nu e contrarie legei judecătoriilor de ocóle, şi prin urmare nu este abrogată prin art. 115 din acea lege;

Considerând că, a se admite contrariul, ar fi a lovi chiar in scopul legei judecătoriilor de ocóle, din care resultă că procesele trebuesc tranşate cât se póte mai urgent, şi astfel chiar din acest punct de vedere incă resultă că legiuitorul n'a putut să deróge de la art. 319, căci, pe de uă parte, s'ar da loc la prelungirea proceselor, éră, pe de alta, n'ar fi nici uă raţiune ca unei părţi să 'i se mai imâneze copie şi dupe hotărîrea prin care 'i s'a respins oposiţiunea ca nesusţinută, căci in asemenea cas se manţine hotărîrea asupra căreia se făcuse oposiţiunea şi despre care partea are cunoscinţă fiind că 'i-a fost uă dată imânată;

Considerând că reclamantul a dovedit că a imânat Dnei Rosetti copie de pe hotărîrea d'ântâiu; că, chiar de nu 'i s'ar fi imânat acéstă hotărîre, totuşi din faptul că Dsa a făcut oposiţiune reese intr'un mod tacit că Dna Rosetti a avut cunoscinţă de acéstă hotărîre renunţând la comunicarea ei, şi ca atare nu mai póte usa de cât de acele drepturi ce 'i acordă legea asupra hotărîrei posteriore; că, aşa fiind, din cele ce preced resultă că hotărîrea in basa căreia se urmăresce Dna Rosetti este definitivă, intru cât Dsa n'a fă-

cut apel in termen de una lună de la pronunţarea ei, şi ca atare oposiţiunea este nefundată;

Pentru aceste motive, respinge oposiţiunea, etc. (1).

Semnat: Ioan M. Gavrilescu.

JURISPRUDENŢA STRAINA

TRIBUNALUL CIVIL DIN SENA, SECŢIUNEA I

Preşedinţa Dlui Casenave

Audienţele din 30 Noembre şi 7 Decembre 1882

Dra Pommert cu socii Blandet.

AFACEREA BLANDET. — COPIL INSCRIS SUB NUME DE TATA ŞI MAMA PRESUPUŞI. — RECLAMAŢIUNE DIN PARTEA PRETINSEI ADEVERATE MUME. — CERERE DE RECTIFICAREA STAREI CIVILE.

Dupe art. 327 din Codul civil, acţiunea criminală contra unui delict de suprimare de stat neputênd incepe de cât in urma judecărei definitive a cestiunei de stat, elementele unei instrucţiuni criminale incepute nu se pot lua ca probe in sprijinul unei pretinse maternităţi.

Tribunalul,

Considerând că prin actul inscris la 22 Decembre 1875 in registrele stărei civile din arondismentul XVI din Paris se constată nascerea unei copile Louise-Eugénie-Anna, născută chiar in acea ḑi şi indicată in act ca fiică a Dlui Etienne-Hilaire Blandet şi a Dnei Amélie-Marguerite-Claudine Coutura, socia sa; că acţiunea de faciă tinde la rectificarea sus-ḑisului act in aceea că copila ar trebui să fiă denumită Jeanne-Désirée Pommert şi indicată ca fiind născută din Jeanne-Angèle Pommert şi din tată necunoscut, la 20 Decembre 1875, opt ore şi jumĕtate diminéţa, in strada Montmartre, 4, la domiciliul Drei Roussés:

In ceea ce privesce admisibilitatea acţiunei:

Considerând că deşi socii Blandet pretind că cererea de faciă este inadmisibilă, totuşi ei nu preciséză nici un fine de neprimire oposabil Drei Pommert;

Considerând că actele de stare civilă nu fac credinţă pênĕ la inscripţiunea in fals de cât numai in ceea ce privesce faptele ce s'au petrecut inaintea oficiărului de stare civilă şi a căror realitate este constatată de el;

Considerând că art. 322 din Codul civil este aplicabil numai in casul când posesiunea de stat este conformă cu actul de nascere; că, in mai multe rênduri, filiaţiunea copilei despre care este vorba a fost contestată in nisce circumstanţe cari au făcut pe Blandet să cheltuéscă mai mulţi bani; că art. 322 din Codul civil nu póte deci să fiă invocat de către defendori;

In fond:

Considerând că Dra Pommert nu justifică intru nimic că ea ar fi muma copilei in cestiune; că ea alegă numai că proba acestui fapt ar resulta din instrucţiunea făcută contra părţilor litigantă inculpate pentru suposiţiune de copil;

Considerând insă că, dupe art. 327 din Codul civil, acţiunea criminală contra unui delict de suprimarea stărei civile nu póte incepe de cât numai dupe ce s'a judecat identitatea asupra cestiunei de stat; că acéstă mĕsură are de scop a face ca nu cum-va principiele dreptului comun să fiă substituite modurilor de probaţiune a nume stabilite de lege in materie de stare civilă; că, prin urmare, este cu totul oprit de a căuta in instrucţiunea criminală incepută contra Drei Pommert şi a socilor Blandet nisce probe in sprijinul alegaţiunilor reclamantei;

Pentru aceste motive, declarând admisibilă, in principiu, cererea Drei Pommert, o respinge insă ca nefundată, etc.

(1) Veḑi, asupra acestei cestiuni, două hotărîri contrarii ale Tribunalului Ilfov, secţiunea I şi II. precum şi observaţiunile Redacţiunei, in *Dreptul* 1881, Nr. 86, pag. 704. *(N. R.)*

Un nou proiect de lege asupra societăţilor pe acţiuni in Austria.

Guvernul austriac a presentat, sĕptĕmâna trecută, Parlamentului un proiect de lege care modifică şi completéză dispoziţiunile legei comerciale (art. 173—249) asupra *Societăţilor pe acţiuni*. De óre ce şi Parlamentul nostru se ocupă acuma cu desbaterea unei asemenea legi, ni se pare folositor a da aci un resumat de principiele şi dispoziţiunile principale ale proiectului austriac, pe care 'l recomandăm studiului celor chiămaţi a ne inzestra cu uă lege a căreia lipsă a fost de mult simţită in ţară. Este bine ca la intocmirea unei legi care atinge interesele cele mai vitale ale vieţei economice să se ţie sémă de esperienţele altor ţĕri.

Pe când prin legea votată de Camera română s'a păstrat nu numai principiul autorisaţiunei pentru societăţi pe acţiuni, autorisaţiune ce nu se cere la alte societăţi comerciale cari au póte acelaşi daca nu mai multcapital de cât uă societate pe acţiuni, dérĕ incă s'au imulţit şi ingreunat peste mĕsură formele pentru obţinerea acelei atorisaţiuni (Tribunal, procuror, Cameră de comerciu), proiectul austriac desfiinţéză autorisaţiunea pentru societăţile pe acţiuni, afară de societăţile de *căi ferate*, de *navigaţiune*, de *mine*, de *asigurare*, de *imprumutare pe amanet*, precum şi societăţile *cari emit obligaţiuni* la purtător, cecuri şi livrete de deposit. Faciă cu acéstă libertate a asociaţiunei, proiectul

adoptă mai multe mĕsuri tutelare, regulamentând numeróse puncte cari pênĕ acuma erau regulate de statutele sociale, mărind respunderea fundatorilor, a primilor subscriitori, precum şi a administratorilor, dând acţionarului un drept aprópe nemărginit de control şi priveghiăre, şi in fine stabilind sancţiuni penale rigurόse.

Autorisaţiunea nu este necesară nici pentru *intemeiarea* societăţei, nici pentru *fusiunea* ei cu alta, nici pentru rambursarea parţială a capitalului. Statul nu mai este in drept a desfiinţa societatea daca capitalul social s'a redus cu jumĕtate, insă póte s'o disolve : 1° daca se ocupă cu cestiuni *politice*, aşa in cât se póte privi ca uă societate politică; 2° daca intreprinderea socială se esploatéză *intr'un mod care amenință binele public.*

In privinţa *fundărei* se dispune : fundatorii sunt indatoraţi a insera in fie-care fóe destinată pentru subscriere de acţiuni un *prospect* al societăţei semnat de ei. Acest prospect trebue să arate daca se acordă unui fundator sau unei alte persóne vre un *beneficiu special.* Trebue să se presinte Tribunalului de comerciu dovada că s'a subscris *intregul capital*, impreună cu lista subscriitorilor şi a acţiunilor subscrise de fie-care. Acţiuni la purtător trebue să fiă de *cel puţin 200 florini*, acţiuni nominative de *100 florini*, numai daca capitalul social nu intrece 500,000 florini; acţiunile la purtător pot fi de 100 şi cele nominative de 50 florini, atunci insă capitalul *nu póte fi augmentat.* Acţiunile la purtător pênĕ la 200 florini, şi cele nominative pênĕ la 100 florini, trebue să fiă liberate integral; pentru cele peste 200—400, respectiv 100—200 florini, trebue să se fi vĕrsat cel puţin 200 respectiv 100 florini; pentru cele de uă valóre mai mare cel puţin 50%. La acţiunile la purtător subscriitorii sunt respundĕtori pentru liberarea lor *integrală* in termen de *doui* ani din ḑiua inscrierei actului social in registrul Tribunalului. Pênĕ acuma acéstă respundere se mărginea numai la 40%.

In privinţa *fondului de reservă* se dispune că el trebue să se formeze pênĕ la 20% a sumei capitalului social. Lui se dedică cel puţin 5% din câstigul curat anual, şi nu se póte intrebuinţa de cât pentru acoperirea *perderilor din capital.* Societatea nu este in drept a poseda *acţiunile sale proprii*, afară daca le dobêndesce pentru amortisare sau pe calea esecuţiunei silite.

Pentru apărarea intereselor *acţionarilor* se dispune : Daca dreptul de vot in Adunarea generală este legat de un numĕr determinat de acţiuni, atunci acei acţionari cari au un numĕr mai mic de acţiuni sunt in drept a numi un procurator comun care să voteze dupe proporţiunea acţiunilor representate de el. Contra mĕsurilor votate de Adunare ori-ce acţionar póte face acţiune in *nulitate* la Tribunalul comercial in termen de 45 ḑile, cerênd şi *suspendarea* esecutărei lor. Daca un acţionar dovedesce Tribunalului că societatea nu'şi póte ajunge scopul sĕu, el póte cere să'i se plătéscă in bani partea lui din averea socială. Direcţiunea trebue să comunice fie-cărui acţionar dupe cererea sa, opt ḑile inaintea Adunărei generale, bilanţul şi raportul anual.

Consiliul de supraveghiăre are drepturi intinse de control, déră şi uă respundere rigurósă. El este solidar şi personal obligat la despăgubire, *chiar fără a fi nevoe de a se dovedi vre uă daună*, daca s'au plătit cu sciinţa lor dobênḑi sau dividende contra dispoşiţiunilor legei, etc.

Urméză apoi disposiţiunile penale pentru administratori. Ei se pedepsesc cu inchisóre pênĕ la 3 luni, daca nu vor fi pasibili de uă mai mare pedépsă dupe Codul penal : 1° daca fac arĕtări false in privinţa subscripţiunei de acţiuni şi a vĕrsărilor, cu ocasiunea inscrierei actului social la Tribunal; 2° daca in raporturile lor disimuléză starea societăţei; 3° daca emit acţiuni nevalabile; 4° daca dobêndesc sau primesc in gagiu acţiuni de ale societăţei, etc. Aceleaşi pedepse se aplică şi liquidatorilor, mandatarilor şi fundatorilor cari nu observă prescripţiunile relative la *prospect.*

Un *om de pae* (in Adunarea generală), precum şi acela care 'i dă acţiuni, este pedepsit cu inchisóre pênĕ la 3 luni.

Pe lêngă aceste pedepse proiectul mai prevede şi amenḑi.

Asemenea mĕsuri draconiane, daca stêrpesc abusul, descuragiéză in schimb fundarea de societăţi.

Ad. Stern.

BIBLIOGRAFIE

Bucuresci. — Typ. Curţei Regale, pr. F. Göbl, Pasagiul Român, 12

ANUL XII. — Nr. 7. JOI 23 DECEMBRE 1882

DREPTUL

LEGISLATIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENTIA — ECONOMIE POLITICA

Prim-Redactor: DEMETRU C. POPESCU

ESE DE DOUE ORI PE SEPTEMANA

Redactor-Administrator: NICOLAE CHRISTESCU

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA DIARULUI, PASAGIUL ROMAN, 10

ABONAMENTELE se fac pe an şi pe jumĕtate de an: la 1[iu] Decembre şi 1[iu] Maiu. De la 1[iu] Iulie pênĕ la 20 August diarul nu apare.

Anunţuri: linia 40 bani. *Scrisorile nefrancate se refusă* Un numĕr: 50 bani

COSTUL ABONAMENTULUI Pe an, 40 lei; pe jumĕtate an, 20 lei. *Studenţii plătesc pe jumĕtate* Pentru străinĕtate se adaogă timbrul postal.

Din causa serbătorilor Crăciunului şi a vacanţei Tribunalelor, numĕrul viitor al *Dreptului* va apăré Duminică 2 Ianuarie 1883.

Redacţiunea

SUMAR

JURISPRUDENŢA ROMANA

CURTEA DE APEL DIN IAŞI, SECŢIUNEA II

(Corespondenţa particulară a *Dreptului*)

Şedinţa din 14 Iunie 1882

Preşedinţa Dlui I. A. Antoniu, preşedinte

Elena Călinescu cu minorul V. Miclescu.

LEGEA EPITROPIILOR DIN MOLDOVA DE LA 1840. — ALIENAŢIUNEA BUNURILOR DE MINORI. — FORMELE CERUTE. — AUTORISAREA CONSILIULUI DE FAMILIE, NECESITATEA INSTRAINAREI ŞI VINDEREA CU LICITAŢIUNE PUBLICA.—DAREA IN PLATA ŞI SCHIMBUL NU SUNT SUPUSE LA FORMELE VÊNDARILOR PUBLICE. — LIPSA DE LESIUNE. — ART. 59 ŞI 61 LEGEA EPITROPIILOR.

AUTORITATEA LUCRULUI JUDECAT. — HOTARIRI DATE CONTRA EPITROPILOR. — AU PUTERE DE LUCRU JUDECAT CONTRA MINORILOR. — ART. 47 LEGEA EPITROPIILOR. — ART. 390 COD. CIVIL. — ART. 420 COD. NAPOLEON.

CODUL CALLIMACH. — PRESCRIPŢIUNEA DE DECE ANI. — BUNA CREDINŢA ŞI JUST TITLU. — ART. 1932, 1933 şi 1934 COD. CALLIMACH.

CODUL CALLIMACH. — MINORI. — PRESCRIPŢIUNE DE DECE ANI. — CURGE CONTRA MINORILOR. — ART. 1964 COD. CALLIMACH. — ART. 390 ŞI 1876 COD. CIVIL. — ART. 349 LEGEA EPITROPIILOR.

1° Dupe legea epitropiilor din Moldova, vinderea bunurilor de minori era valabilă daca se autorisa de consiliul de familie pentru uă necesitate absolută, săvêrşindu-se cu formele vinderilor publice.

Indeplinirea formelor pentru vinderile publice nu se aplică la schimb sau darea unor lucruri in plată; este destul, pentru validitatea lor, autorisarea consiliului de familie şi uă necesitate absolută, mai ales când nici lesiune nu a putut resulta pentru minori.

2° Hotăririle pronunţate contra unui epitrop au autoritatea lucrului judecat in raport cu minorii chiar când ar fi fost nevoe ca minorii să fiă representaţi de un tutor *ad hoc*.

Codul Callimach şi legea epitropicéscă a Moldovei din 1840 nu conţin disposiţiuni precise asupra funcţiunilor şi obligaţiunilor tutorilor *ad hoc*.

3° Sub imperiul Codului Callimach, proprietatea se dobêndesce printr'uă posesiune de bună credinţă continuată in timp de dece ani in virtutea unui just titlu translativ de proprietate.

Acéstă regulă este incă aplicabilă când cel ce a instrăinat stăpânesce in virtutea unui titlu nul, destul numai ca titlul pe care se fundéză prescripţiunea să fiă investit cu formele legale.

4° Sub imperiul Codului Callimach, prescripţiunea de dece ani curge contra minorilor.

Nr. 80. — Dna Elena Călinescu a făcut apel contra sentinţei Tribunalului Dorohoiu cu Nr. 20, din 1882, dată in procesul ce are cu minorul Vasile V. Miclescu, pentru revendicarea a două din trei părţi a moşiei Danieleni.

S'a presentat apelanta prin DD. avocaţi Al. Enacovici şi Gh. I. Bejan, şi tutórea minorului prin DD. avocaţi Eduard Ulea şi A. M. Şendrea, fotoliul Ministerului public fiind ocupat de D. consilier N. A. Bărzu.

Curtea, deliberând:

Avênd in vedere că apelul declarat de către Dna Elena

Călinescu contra sentinţei Tribunalului Dorohoiu cu Nr. 20, din 1882, are de obiect acţiunea de revendicare a moşiei Danieleni, deţinută de intimatul minor V. Miclescu, pe cuvênt că instrăinarea către muma sa, Dna Elena Gherghel, vênḍătórea către defunctul Miclescu, este făcută fără observarea formelor cerute de lege pentru minori, şi că astfel vênḍarea consimţită de către ea ar emana de la un *non dominus;*

Avênd in vedere că din actele produse de părţi se constată că vênḍătórea către intimatul Miclescu, Dna Elena Gherghel, cu tóte că tutrice a minorilor sĕi copii, intre cari şi apelanta, era in acelaşi timp şi creditóre a minorilor pentru creanţa sa dotală cu suma de 1800 # ; că, neposedând insă numerariu in mâinele sale aşa ca să se pótă plăti pe sine insăşi fără intervenţiunea consiliului de familie sau a Tribunalului, s'a adresat in acest scop către Tribunal pentru ca el să convóce consiliul de familie spre a autorisa instrăinarea imobilului de va găsi că este necesitate; că consiliul de familie convocat astfel, prin jurnalul de la 1844, Septembre, aprobat de comisiunea epitropicéscă la 6 Noembre acel an, dispune că, fiind constatat că muma tutrice este creditóre a minorilor sĕi pentru creanţa dotală şi că minorii n'au altă inchipuire de plată, sunt de părere a se instrăina imobilul, déră că in interesul minorilor ar fi ca in plata creanţei să se dea tutricei insuşi imobilul, cu acéstă condiţiune ca Dsa să mai respunḍă minorilor incă 700 #, cari impreună cu acei 1800 #, creanţa sa dotală, compun tocmai suma de 2500 #, cu care defunctul Gherghel, părintele minorilor, a făcut in 1840 aquisiţiunea acestui imobil de la Murguleţ;

Avênd in vedere că din acest jurnal al consiliului de familie, aprobat de comisiunea epitropicéscă, resultă că autorisaţiunea de a se instrăina imobilul s'a dat pentru uă *necesitate absolută*, de óre ce era vorba de a se face plata unei creanţe oneróse şi esigibile, şi a căreia legitimitate nu s'a contestat şi nu se contestă nici astăḍi de către insăşi apelanta; că, daca in adevĕr instrăinarea s'a făcut fără observarea formalităţilor cerute de lege (art. 61 legea epitropicéscă), acéstă neformalitate nu póte să atragă nulitatea instrăinărei, pentru că art. 61 nu se ocupă de cât de vênḍare, in care cas dispune să se facă prin formele publice; că acéstă formalitate evident neputêndu-se aplica la ori-ce instrăinare, precum e in specia darea lucrului in plată sau schimbul ce ar puté să se facă cu un imobil al minorilor, a decide că instrăinarea nu se póte face fară indeplinirea formelor prescrise pentru vênḍare, este a *proibi* ori-ce schimb sau ori-ce altă instrăinare care de altminteri ar puté fi pentru minori avantagiósă şi ar constitui astfel un act de administraţiune fórte inteligent şi fórte util; că acéstă interpretare nefiind conformă nici textului legei nici spiritului ei, urméză că instrăinarea in specia s'a putut face cu singura autorisare a consiliului de familie şi a comisiunei epitropicesci; că formalitatea apoi a vênḍărei publice neavênd de scop alt de cât a face ca imobilul să nu se vênḍă pentru un preţ inferior valórei reale, in specia nici acéstă lesiune n'a putut să aibă loc pentru minori, de óre-ce imobilul a fost instrăinat pentru aceeaşi sumă cu care se cumpărase de defunctul Gherghel patru ani inainte de instrăinare (1840), şi nu s'a alegat măcar că valórea ar fi crescut de la acéstă dată pênĕ la 1844, când s'a dat numai apelantei fosta tutrice; că, acestea fiind singurele formalităţi cerute de Codul Callimach şi legea epitropicéscă pentru instrăinarea bunurilor minorilor, nu se póte susţine că instrăinarea către Dna Gherghel, muma apelantei, ar fi nulă, şi că astfel vênḍarea consimţită de către ea in 1859 in favórea defunctului V. Miclescu ar fi consimţită de către un *neproprietar*, de óre-ce este constatat că imobilul a fost instrăinat cu autorisaţiunea consiliului de familie şi a comisiunei epitropicesci, şi in un cas permis de lege, a nume necesitate absolută, sau, dupe cum se esprimă legea (art. 59 legea epitropicéscă), *pricină de neurnită nevoe;* că, daca cu tóte acestea ar mai puté fi vorba asupra iregularităţei instrăinărei imobilului către fosta tutrice, actele produse de către partea intimată dovedesc că asupra acestui punct este lucru judecat, fiind decis prin hotărirea Divanului Domnesc cu Nr 2879, din 1859, Noembre 30, că instrăinarea, uă dată făcută cu autorisaţiunea consiliului de familie şi a comisiunei epitropicesci, e valabilă pentru ori-ce eventualitate; că este inesact a se susţine că acéstă hotărire ar fi neoposabilă minorilor, intru cât au fost representaţi in instanţă prin tutricea lor, pe când trebuia să fiă prin un tutor *ad hoc* fiind oposiţiune de interese intre tutrice şi minori, căci este constant in doctrină şi jurisprudenţă că chiar in acéstă ipotesă se manţine principiul art. 47 legea epitropicéscă şi art. 390 Codul nou, dupe care tutorul represintă pe minori in tóte actele civile, şi minorii nu pot de cât a ataca acéstă decisiune prin mijlócele ordinare: recurs in casaţiune sau cerere in revisuire; că, osebit de acésta, Codul Callimach şi legea epitropicéscă de le 1840, sub regimul cărora s'a petrecut acestea, nu conţin disposiţiuni atât de precise asupra funcţiunilor şi obligaţiunilor unui tutor *ad hoc* (Veḍi textul frances al art. 420 care se ocupă de *subrogé-tuteur* şi care nu este de cât un tutor *ad hoc*), aşa că şi din acest punct de vedere nu s'ar puté conchide, precum susţine apelanta, la nulitatea actelor petrecute; că, mai departe, intimatul are implinită in favórea sa şi usucapiunea sau prescripţiunea aquisitivă (art. 1932, 1934 Cod. Callimach) posedând mai bine de douĕ-ḍeci ani in virtutea unui titlu *translativ de proprietate* şi cu *bună credinţă;* că, a se pretinde că titlul pe care intimatul işi fundéză posesiunea este *nul* sau *neesistent*, precum se susţine, este a confunda actul prin care imobilul s'a transmis fóstei tutrice (jurnalul consiliului de familie, aprobat de comisiunea epitropicéscă, şi hotărirea Divanului Domnesc) cu actul de vênḍare consimţit de către ea in favórea intimatului şi investit cu tóte formele cerute de sobornicescul hrisov: in adevĕr, fosta tutrice n'a contractat in acéstă calitate pentru un bun al minorilor, aşa ca să se pótă susţine că instrăinarea fiind făcută fără formele cerute de lege este *nulă* pentru viţiu de formă, ci a contractat pentru *sine* şi in *nu-*

mele sĕu personal, de unde urmézǎ cǎ acţiunea este uǎ acţiune in revendicare, şi nu uǎ acţiune in nulitate a vêndǎrei consimţitǎ de tutrice fǎrǎ indeplinirea formelor cerute de lege; cǎ tot acéstǎ confusiune se face de cǎtre apelantǎ şi când susţine cǎ prescripţiunea ce ar fi sǎ se aplice in speciǎ ar fi aceea a art. 1933 şi 1934 Cod. Callimach, de óre-ce şi acest articol presupune cǎ tatǎl sau mama agiséză in numele minorilor, *tutoris nomine*; cǎ de altminteri n'ar mai fi nici uǎ distincţiune intre prescripţiunea aquisitivǎ (art. 1934) şi prescripţiunea acţiunei in nulitate (art. 1933 şi 1934 Cod. Calimach); cǎ obiecţiunea cǎ prescripţiunea n'a putut curge, avênd tutricea interese opuse minorilor şi astfel nu putea agisa, n'are nici uǎ valóre, intru cât epitrópa avea un interes distinct, şi nu opus cu al minorilor precum se susţine; cǎ apoi prescripţiunea dupe art. 1964 Cod. Callimach, cu deosebire de principiul admis in Codul nou (art. 1876), curge in tot-d'a-una contra minorilor când ei au un tutor, şi in speciǎ, esistând un tutor, minorii nu pot sǎ aibǎ de cât un recurs contra sa pentru rea administraţiune (art. 347 legea epitropicéscǎ şi art. 390 Codul nou);

Pentru aceste motive, in majoritate, respinge apelul, etc.

Semnaţi: I. A. Antoniu, C. Zisu, Gh. Genoiu, P. Stoica.

OPINIUNE

Avênd in vedere apelul interjetat de D. Enacovici, avocatul Dnei Elena Cǎlinescu nǎscutǎ Gherghel, contra sentinţei Tribunalului Dorohoiu cu Nr. 20, din 1882, care are de obiect de a se reforma sentinţa Tribunalului şi a se admite cererea de revendicare a $^2/_3$ din moşia Danielenii, intentatǎ in contra Dnei Ralu Miclescu in calitate de tutrice a minorului sĕu fiu V. Miclescu;

Avênd in vedere cǎ din actele presentate de pǎrţi se constatǎ cǎ dupe mórtea lui Enache Gherghel, in 1843, au rĕmas trei copii minori, intre cari şi apelanta, şi intre altǎ avere şi moşia Danielenii cumpǎratǎ de defunct in 1840 de la Gh. Murguleţ cu preţ de 2500 #; cǎ tutricea de drept a minorilor, Dna Elena Gherghel, socia defunctului, avênd a lua din succesiunea rĕmasǎ de la bǎrbatul sĕu dota sa in sumǎ de 1800 #, a cerut la Tribunal sǎ convóce consiliul de familie pentru a regula instrǎinarea moşiei Danielenii, ca cu modul acesta sǎ'i se plǎtéscǎ dota: un jurnal al consiliului de familie din 1844, aprobat de comisiunea epitropicéscǎ, transmite moşia Danielenii Dnei tutrice pentru a'i plǎti dota, cu indatorire ca Dna Gherghel sǎ verse in succesiunea minorilor sĕi fii suma de 700 #, ca astfel moşia sǎ trécǎ in proprietatea Dsale tot cu preţul cu care s'a cumpǎrat de defunct, ceea ce s'a şi esecutat; in urmǎ Dna Gherghel, la 1859, a vêndut acest imobil Dlui V. Miclescu;

Avênd in vedere cǎ, dupe legea epitropicéscǎ (care e traducţiune esactǎ a disposiţiunilor Codului civil actual relativ la tutelǎ), consiliul de familie, ca corp deliberativ, nu putea dispune şi nici administra averea minorilor, el nu fǎcea de cât sǎ ajute pe tutor, care era insǎrcinat cu administrarea, prin deliberǎrile sale, in casurile a nume prevĕḑute de lege, şi sǎ controleze pe tutor in administraţiunea sa; cǎ, in tóte casurile când tutorul avea interese cari veneau in colisiune cu interesele minorilor, se da minorilor un tutor *ad hoc*, care, dupe acea lege, se numea *curator*, pentru a representa pe minori in pretenţiunile ridicate de tutorul ordinar in contra lor; cǎ averea imobiliarǎ a minorilor nu se putea instrǎina de cât numai in cas de mare necesitate, dérǎ şi in acest cas legea nu permitea nici uǎ altǎ instrǎinare de cât vinderea prin licitaţiune, la care trebuia sǎ se observe tóte formalitǎţile cerute de lege: prin urmare acéstǎ instrǎinare era un act solemn şi, ca atare, actul era nul daca solemnitǎţile nu erau indeplinite. Din cele espuse urmézǎ cǎ instrǎinarea moşiei Danielenii cǎtre Dna tutrice Elena Gherghel este nulǎ şi neesistentǎ: 1° pentru cǎ consiliul de familie, neputênd face act de disposiţiune, in contra legei a fǎcut instǎinarea; 2° pentru cǎ tutricea fiind aceea ce a devenit proprietarǎ, intru cât nu a fost numit un tutor *ad hoc* pentru a representa pe minori şi a da consimţimêntul la acéstǎ instrǎinare, nu se póte ḑice cǎ e contract, de óre ce una din pǎrţile contractante, minorii, nu 'şi-au dat consimţimêntul pentru fxcerea acestui contract, şi 3° pentru cǎ instrǎinarea s'a fǎcut fǎrǎ a se indeplini solemnitǎţile cerute de lege; cǎ deci, Dna Elena Gherghel, vênḑǎtórea, neavênd proprietatea asupra imobilului, nici cumpǎrǎtorul D. V. Miclescu n'a putut câstiga proprietatea in virtutea contractului de cumpǎrǎtóre;

Avênd in vedere cǎ opunerile avocatului intimatei, cǎ transmiterea proprietǎţei moşiei Danielenii cǎtre Elena Gherghel s'a judecat de cǎtre Curtea Princiarǎ şi s'a constatat cǎ e validǎ prin hotǎrirea cu Nr. 2879, din 30 Noembre 1859, şi cǎ lucrul fiind uǎ datǎ judecat nu se mai póte reveni, este nefundatǎ, cǎci Curtea Princiarǎ nu s'a pronunţat prin acea hotǎrire asupua validitǎţei transmiterei proprietǎţei de la minori la tutricea legalǎ, muma lor, dérǎ Curtea a decis numai cǎ consiliul de familie care a instrǎinat acest imobil nu avea calitatea, dupe sobornicescul hrisov, de a face contestaţiuni la Curtea de intǎrituri pentru a impedica vinderea acestui imobil de cǎtre Dna Elena Gherghel cǎtre Softa şi in urmǎ cǎtre V. Miclescu, de vreme ce consiliul de familie nu avea nici un drept real asupra imobilului, cǎci acest drept de a se opune la intǎrirea unui act de mutaţiune de proprietate nu aparţinea dupe acea lege de cât celor ce aveau drepturi reale asupra imobilului ce se vindea; cǎ, prin urmare, lucrul judecat nu se póte ḑice cǎ este şi pentru cǎ minorii nu au fost representaţi la darea acelei hotǎriri pentru a li se puté opun[illegible] stǎḑi;

Avênd in vedere cǎ argumentul invocat, cǎ casa defunctului V. Miclescu a câstigat acel imobil prin prescripţiune, érǎşi este nefundat: 1° pentru cǎ V. Miclescu nu se póte ḑice cǎ a fost de bunǎ credinţǎ când a cumpǎrat acel imobil, cǎci a fost insciinţat cǎ vênḑǎtórea nu era proprietarǎ asupra imobilului ce vindea prin urmǎtórele acte: opunerile fǎcute de consiliul de familie la Comisiunea epitropicéscǎ, la Trib. de Dorohoiu şi la Curtea de intǎrituri pentru a nu

se intări vinderea făcută de Dna Gherghel către Miclescu fiind că acest imobl este proprietatea minorilor, érĕ nu a vêndătórei; că D. Miclescu a fost chiămat la cercetarea acestei oposiţiuni atât la Curtea de intărituri cât şi la Curtea Princiară şi, prin urmare, a sciut că moşia e a minorilor; 2° pentru că in contra minorilor nerepresentaţi nu curge prescripţiunea: *Contra non valentem agere non currit præscriptio*, principiu prevĕḑut de art. 1964 Cod. Callimach, şi 3° pentru că averea in cestiune este dupe tată şi instrăinată de mumă, prin urmare, in acest cas se aplică nu prescripţiunea ordinară, ci prescripţiunea de patru-ḑeci ani prevĕḑută de art. 1933 şi 1934 Cod. Callimach, care prescripţiune nu e indeplinită.

In vederea acestora, subsemnatul sunt de părere a se admite apelul şi a se reforma sentinţa Tribunalului.

Semnat: M. Grigoriu.

TRIBUNALUL ILFOV, SECŢIUNEA NOTARIATULUI

Şedinţa din 17 Noembre 1882

Preşedinţa Dlui C. Tătăranu, membru

Al. D. Popescu cu general I. Em. Florescu.

POPRIRE. — EFECTELE SALE. — NU CREAZA PENTRU CREDITORUL POPRITOR VRE UN DREPT ESCLUSIV ASUPRA SUMEI POPRITE. — DREPTUL TUTULOR CREDITORILOR, PÊNE IN MOMENTUL INCASAREI DE A CERE POPRIRI. — ART. 464 PROC. CIVILA.

POPRIRE. — CREDITOR RENUNŢATOR. — ARE DREPTUL A CERE UA NOUA POPRIRE, DACA RENUNŢAREA NU S'A FACUT A NUME IN FAVÓREA UNOR CREDITORI. — ART. 466 PROC. CIVILA.

1° Averea debitorului, fiă in posesiunea sa, fiă in mâinele altei persóne care posedă pentru dênsul, este gagiul tutulor creditorilor, daca printre dênşii nu esistă cause de preferenţă.

Prin faptul unei popriri infiinţate, creditorul popritor nu dobêndesce nici un drept esclusiv asupra sumei poprite, şi prin urmare, pênĕ in momentul incasărei, ori-ce creditor al debitorului este in drept a cere să se popréscă şi pentru dênsul acea sumă.

2° Faptul renunţărei din partea unui creditor la poprirea cerută nu 'i ridică dreptul de a cere uă nouă mĕsură de asigurare, daca mai ales renunţarea nu a făcut'o in profitul altor creditori.

Nr. 244. — D. Al. D. Popescu a făcut contestaţiune contra poprirei cerută de D. general I. Em. Florescu pe uă sumă de bani avere a Dlui Emile Gobart.

S'a presentat contestatorul asistat de D. avocat C. C. Arion şi defendorul prin DD. avocaţi C. Boerescu şi Sc. Emanoil.

Tribunalul,

Avênd in vedere contestaţiunea făcută de D. Al. D. Popescu contra poprirei ce s'a făcut de D. general I. Em. Florescu in mâna grefei acestui Tribunal asupra sumei de lei 9,700, conţinuţi in recepisa Casei de depuneri cu Nr. 276, inaintată de Ministerul lucrărilor publice in comptul Dlui Emile Gobart;

Avênd in vedere că acéstă poprire se cere in virtutea sentinţelor cu Nr. 1873, din 1880, şi Nr. 380, din 1881, ale Tribunalului Ilfov, secţiunea II civilă, investite cu formula esecutorie, prin cari se condamnă D. Emile Gobart a plăti Dlui I. Em. Florescu suma de lei 12,576, plus procente şi cheltuieli;

Avênd in vedere că contestaţiunea Dlui Popescu se basézā pe motivele următóre:

1° Că Dsa (D. Popescu) are deja asupra acestei sume uă poprire validată prin sentinţa cu Nr. 158, din 1882, a Curţei de apel din Bucuresci;

2° Că D. Florescu mai făcuse asupra acestei sume uă poprire, la care insă a renunţat pur şi simplu, fără nici uă reservă, renunţare de care s'a luat act atât de Tribunal cât şi de Curte cu ocasiunea validărei poprirei Dlui Popescu;

3° Că Curtea, prin sentinţa cu Nr. 158, din 1882, a dat lui Popescu un drept esclusiv asupra ḑisei sume inlăturând cu totul pe D. general Florescu, şi că, astfel fiind, este lucru judecat intre Dlor in ceea ce privesce acéstă poprire;

Avênd in vedere că representantul Dlui Popescu, pe lêngă motivele sus-indicate, a mai invocat in şedinţă pentru susţinerea contestaţiunei şi motivul că poprirea Dlui Popescu fiind validată, Dsa a devenit proprietar pe acéstă sumă, şi că prin urmare poprirea făcută de D. Florescu, fiind posterióră acestei novaţiuni, nu póte avé nici un efect.

In drept:

Considerând că Codul civil român, prin art. 1718, consacră in mod formal că „debitorul este ţinut de a implini indatoririle sale cu tóte bunurile sale mobile şi imobile" şi că, prin urmare, ori ce avere a debitorului, pe cât timp ea nu a eşit din patrimoniul sĕu, constitue gagiul comun al tutulor creditorilor fără deosebire, deosebire neputênd esista de cât atunci când un creditor au drepturi de preferenţă recunoscute de lege;

Considerând, pe de altă parte, că circumstanţa găsirei averei debitorului in mâinele unui al treilea, in specia in mâna Casei de depuneri, nu face nici de cum ca acea avere să nu fiă tot in patrimoniul debitorului;

Considerând că, in casul când asupra unei sume aflată in mâna unui al treilea s'a validat uă poprire prin uă hotărire definitivă de validare, nici un text de lege nu decide că suma poprită trece in patrimoniul creditorului popritor prin singurul fapt al validărei poprirei sale; că, prin urmare, chiar dupe validare, pênĕ când creditorul sequestrant nu a făcut să 'i se atribue in mod esclusiv averea poprită, orice alt creditor póte cere infiinţarea unui noue popriri in comptul sĕu, pentru ca să se pótă şi el despăgubi din acea avere;

Considerând că acéstă interpretaţiune a legei, pe lêngă că reese din disposiţiunile art. 464 *in fine* şi 465 Proc. civilă, ea este şi justă, pentru motivul că ar fi nedrept a se atribui

celui mai diligent dintre creditori, celui care a fost ântâiu avertisat de găsirea unei averi a debitorului in mâna unui al treilea, de a'i se atribui totul, şi de a se lăsa cei-alţi creditori fără nici un drept, atunci când au fost şi ei diligenţi, mai puţin de cât cel d'ântâiu, e adevĕrat, déră tot au fost diligenţi, căci şi ei au făcut uă poprire posterióră;

Considerând că, in casul când primul creditor popritor renunţă la poprire pur şi simplu fără a declara formal că a renunţat in avantagiul sequestranţilor cari vin dupe dênsul, nici un principiu de drept nu póte face ca el să fiă considerat că a renunţat chiar la creanţa sa: el póte renunţa la poprire pentru cât-va timp şi pentru multe motive, déră păstrând creanţa, fiind creditor, nimic nu 'l impedică ca mai târḑiu să reinfiinţeze poprirea, să ia din nou acea mĕsură asigurătóre pe care o abandonase; el nu ar puté fi impedicat la acésta de cât in casul când averea poprită a eşit din patrimoniul debitorului, adică când s'ar fi dat altuia conform legei;

Considerând că art. 466 Proc. civilă confirmă pênĕ la evidenţă acéstă teorie, de óre-ce dênsul, de şi ordonă incetarea poprirei când creditorul nu se presintă la validare, adică când renunţă la poprire, cu tóte acestea acest articol nu ḑice nici de cum că un asemenea creditor nu mai are dreptul de a infiinţa uă nouă poprire;

Considerând că, daca la acéstă teorie se obiectéză că uă novaţiune a avut loc, novaţiune in virtutea căreia creditorul, care a rĕmas popritor dupe renunţarea celui d'ântâiu, devine proprietar al sumei poprite, se póte lesne respunde cu primele nóstre considerante.

In speciă:

Considerând că D. general I. Em. Florescu, renunţând la prima poprire ce făcuse, nedeclarând că renunţă in profitul Dlui Popescu, acesta, conform principielor de mai sus, nu 'l póte impedica de a face uă nouă poprire şi de a cere validarea ei, de óre-ce, dupe cum s'a ḑis mai sus, D. Florescu rĕmâne tot creditor, şi suma de 9,700 lei nu e incă eşită din patrimoniul Dlui Emile Gobart;

Considerând că autoritatea lucrului judecat, invocată de D. Popescu, nu póte avé loc in speciă, de óre ce dispositivul hotărirei cu Nr. 158, din 1882, al Curţei de apel, singurul care trebue a fi luat in consideraţiune pentru a se sci ce a hotărit Curtea, acest dispositiv nu ḑice nici de cum că D. Florescu nu mai are drept a face uă nouă poprire, sau că suma de lei 9700 se atribue esclusiv Dlui Popescu;

Considerând in fine că argumentul novaţiunei invocat de D. Popescu nu póte nici el a fi luat in consideraţiune:

1° Pentru motivul că suma de 9700 lei din speciă, pênĕ in momentul când se va distribui intre creditori, de şi indisponibilă pentru debitor, déră tot dênsului 'i aparţine, şi

2° Pentru că nici un text de lege nedând vre uă preferenţă asupra acestei sume primului sequestrant D. Popescu, cu atât mai mult nu 'i se póte atribui in mod definitiv;

Vĕḑênd şi dispoşiţiunile art. 1718 Cod. civil şi art. 464, 465 şi 466 Cod. Proc. civile;

Pentru aceste motive, respinge, etc.

Semnaţi: C. Tătăranu, T. T. Djuvara.

Câte-va cestiuni controversate asupra art. 1781, 1788 Cod. civil

Procura autentică este ea cerută sub pedépsă de nulitate spre a puté opera radiaţiunea sau inscripţiunea unei ipoteci?

Ipotecele convenţionale, ca şi donaţiunile, sunt nisce contracte solemne cari nu produc nici un efect, daca nu sunt constituite prin acte autentice şi daca n'au fost aduse la cunoscinţa publică prin inscripţiunea lor in condicele respective ale Tribunalului districtului unde se află bunurile ipotecate (art. 1772, 1738, 1780 Cod. civil şi art. 725 Proc. civilă). Spre a face acéstă inscripţiune, atât creditorul cât şi debitorul, capabili de a contracta, se vor presenta in persónă la Tribunal şi vor cere transcripţiunea de la preşedinte (art. 1781). Numai inscrierea privilegielor şi a ipotecelor legale se póte opera prin simplă cerere din partea creditorului (art. 1783). Tribunalul nu va puté refusa inscripţiunea ipotecei pentru motivul că acel care o constitue n'ar fi proprietar sau pentru alte considerante. Tribunalul, avênd in casul de faciă rolul unui notar, e dator să constate consimţimêntul părţilor, sub a lor respundere, remânênd ca validitatea ipotecei să se discute prin osebit proces (1).

Judecătorii, cari ar refusa de a săvêrşi asemenea operaţiuni, ar fi respunḑĕtori pentru prejudiciul ce ar puté causa părţilor, fiind in asemenea cas uă *culpa lata quæ dolo æquiparatur* (2).

Cu atât mai vârtos grefierii nu pot sub nici un cuvênt să refuse de a opera uă inscripţiune sau uă transcripţiune (3).

Tot astfel se va urma pentru stergerea sau reducţiunea inscripţiunilor ipotecare. Părţile se vor presenta in persónă la Tribunal. In ambele casuri insă, legea ne spune că atât creditorul cât şi debitorul vor puté fi inlocuiţi prin mandatari, déră numai cu procure autentice. Cestiunea este de a se sci daca aceste procure autentice sunt cerute de lege sub pedépsă de nulitate, sau nu?

In regulă generală, mandatul de a represinta pe cine-va in justiţie n'are nevoe să fiă autentic. Procurele legalisate de autorităţile administrative, numai in cât privesce data şi identitatea persónelor, sunt suficiente, dupe uă jurisprudenţă constantă (art. 94 Proc. civilă). Numai in douĕ casuri esceptionale se cer mandate autentificate de Tribunal, şi a nume pentru inscripţiunea şi radiaţiunea ipotecelor, căci art. 933 din Codul Napoleon, care cere uă procură autentică pentru acceptaţiunea unei do-

(1) In acest sens, Curtea Iaşi, V. *Dreptul* 1875, Nr. 22, pag. 172; idem D. DEGRÉ, in observaţiunile sale (V. acelaşi numĕr).

(2) CHAUVEAU sur CARRÉ, IV, 9, 1805.

(3) AUBRY et RAU, III, § 268, pag. 291.

naţiuni, se vede eliminat la noi ca de prisos, de óre ce acceptaţiunea nu póte avé loc de cât prin act autentic (art. 814 Cod. civil); de unde resultă că şi mandatul care ar conferi dreptul de a accepta uă donaţiune, trebue să fiă autentic. In cât privesce mai ântâiu procura autentică cerută de art. 1788 pentru radiaţiunea sau reducţiunea inscripţiunei, tótă lumea e de acord că acéstă procură trebue să fiă autentică sub pedépsă de nulitate, de şi legea n'o spune formal, cu atât mai vârtos, cu cât textul legei este conceput in termeni imperativi (4). „Mandatul *trebue* să fiă espres şi autentic, ḑice art. 1788.“ Déră apoi, afară de acésta, ipoteca fiind un contract solemn care fără autenticitate nu'şi póte avé fiinţă (art 1722), nu se póte inţelege cum mandatul de a sterge uă ipotecă ar puté să nu fiă autentic.

In cât privesce constituirea ipotecei, daca debitorul n'a constituit'o in persónă, ci printr'un mandatar, acest mandat de a instrumenta şi de a lucra la autenticitatea ipotecei, trebue el să fiă autentic sau nu? Jurisprudenţa română şi cea francesă, mai cu sémă in timpurile din urmă, tind a se pronunţa pentru afirmativă. Cestiunea este insă viu desbătută intre autori. Unii din jurisconsulţi, intre cari putem cita pe DD. Marcadé, Troplong, Massé et Vergé, Rolland de Villargues şi alţii, sunt de părere că ipoteca este validă chiar atunci când mandatul n'a fost autentic, şi trag argumente pentru susţinerea acestui sistem mai cu sémă din art. 1533 dupe care mandatul de a face un lucru póte să fiă şi tacit (5). Aşa este, in regulă generală, mandatul póte să fiă sub semnătură privată şi chiar şi tacit, déră vedem că in materie de ipotece se derógă la principiul general, cerênduse, de astă dată, un mandat espres şi autentic, şi art. 1772 este destul de esplicit când ḑice că ipoteca nu se va puté constitui de cât prin act autentic. Acéstă disposiţiune insemnéză, intr'adevĕr, că ipoteca convenţională este un contract solemn, şi că atât consimţimêntul creditorului cât şi al debitorului trebue dat sub forma autenticităţei. Tribunalul din Argeş este déră greşit in apreţiarea sa, dupe părerea nóstră cel puţin, când, printr'uă sentinţă de curênd publicată in colónele acestui ḑiar (6), pune in principiu că ipoteca, fiind un contract unilateral, la formarea ei n'ar fi nevoe de intervenirea creditorului, căci, daca ipoteca este un contract, trebue neapărat ca creditorul să accepte condiţiunile convenţiunei ipotecare, şi nu putem pricepe cum un contract ar puté fi solemn numai pentru uă parte şi nesolemn pentru cea-altă. Acésta n'ar avé nici un sens (7). Daca proprietarul unui fond, lucrând in persónă, nu póte să constitue uă ipotecă asupra acestui fond de cât sub forma autentică, se inţelege de la sine că şi mandatul ce el va da pentru acest sfêrşit unei persóne străine trebue neapărat să fiă autentic, căci nu se póte admite ca mandantul să pótă face prin mandatarul sĕu, in virtutea unui mandat privat, ceea ce insuşi n'ar puté face de cât in forma autentică. Prin urmare, noi credem, dimpreună cu jurisprudenţa română şi cu cea francesă, precum şi cu majoritatea autorilor: (Mourlon, Grenier, P. Pont, Merlin, Taulier, etc., că uă ipotecă constituită de un mandatar fără mandat autentic, bună-óră in virtutea unei procure legalisată de uă autoritate administrativă, este nulă şi de nul efect (8).

Aşa, de esemplu, dreptul de a ipoteca un imobil aparţinênd unei societăţi anonime nu póte resulta pentru administrator din actul privat al deliberaţiunei prin care consiliul de administraţiune ar fi autorisat ipotecarea ḑisului imobil; ci administratorul, pentru a puté valabil constitui asemenea ipotecă, trebue să fiă investit cu un mandat autentic (9).

Am vĕḑut pênĕ acum că atât mandatul de a sterge sau radia uă inscripţiune cât şi acela de a constitui uă ipotecă trebue să fiă autentic sub pedépsă de nulitate. Ce trebue să decidem pentru mandatul care are de scop, nu lucrarea la autenticitatea ipotecei, sau stergerea ei, ci operarea inscripţiunei? Curtea nóstră supremă, casând uă decisiune a Curţei din Bucuresci, a decis mai ântâiu că uă asemenea inscripţiune luată de un mandatar cu uă procură legalisată numai de autorităţile administrative este validă, şi că art. 1781 nu prescrie ca art. 1788 un mandat autentic sub pedépsă de nulitate (10). Cu tóte aceste, inalta Curte, revenind in urmă asupra primei sale jurisprudenţe, a decis de astă dată că uă inscripţiune luată de un mandatar fără procură autentică este nulă (11). Acest sistem este, intr'adevĕr, mai conform cu spiritul şi chiar cu litera legei, pentru că atât inscripţiunea cât şi stergerea unei ipotece sunt acte prea grave pentru ca să se pótă indeplini de nisce mandatari fără procură autentică. Nulitatea ce resultă dintr'uă inscripţiune luată fără mandat autentic se póte opune de tóte părţile interesate, şi chiar de acela care a constituit ipoteca (12). Curtea din Craiova hotărîse in sens contrariu, insă acéstă decisiune a fost casată numai pentru acest motiv. Aşa déră şi in casul art. 1781, ca şi in acel prevĕḑut de art. 1788, mandatul trebue să fiă neapărat autentic. numai sociul, care are un mandat autentic de la lege, n'are

(4) In acest sens, Cas. rom., V. *Dreptul* 1880, Nr. 13, pag. 100.

(5) V. MARCADÉ, *Revue critique*, II, pag. 199; BAUDOT, *Formal. hypoth.*, Nr. 525; DELVINCOURT, III, pag. 163, nota 3, etc.

(6) V. *Dreptul* 1882, Nr. 38, pag. 310.

(7) V. LAURENT, XXX, Nr. 438–440.

(8) In acest sens, Cas. rom., V. *Dreptul* 1881, Nr. 84, pag. 680. *Répert.*, 1881, IX, pag. 81; *Dreptul* 1882, Nr. 43, pag. 348; Trib. Brăila, *Dreptul* 1882, Nr. 14, pag. 109; Trib. Olt, *Dreptul* 1882, Nr. 12, pag. 103.

(9) In acest sens: Cas. fr. DALLOZ, *Périod.* 1882, 1, pag. 107 şi 175; DALLOZ, *Périod.* 1881, 1, pag. 118; DALLOZ, *Périod.* 1864, 1, pag. 292; etc.

(10) V. *Dreptul* 1880, Nr. 13, pag. 99; Idem, *Bulet. C. casaţiune* 1880, S. I, pag. 108.

(11) V. *Dreptul* 1882, Nr. 43, pag. 348; Idem, C. Bucuresci (acelaşi numĕr).

(12) V. *Dreptul* 1882, Nr. 43, pag. 348; *Contra*, C. Craiova, decisiunea casată (acelaşi numĕr).

nevoe de procură pentru a cere uă inscripţiune in averea sa spre asigurarea dotei alienabile (13).

Venim acum la ultima dificultate ce presintă art. 1781 in privinţa alegerei de domiciliu din partea creditorului. Şi, mai inainte de tóte, trebue să observăm că textul nostru se deosebesce de acel frances. Intr'adevĕr, art. 1781 nu prescrie indicaţiunea numelui, pronumelui, profesiunei şi domiciliului părţilor contractante; cu tóte acestea, asemenea indicaţiuni, mai cu sémă numele şi pronumele creditorului şi al debitorului, trebuesc neapărat să esiste in convenţiunea ipotecară ca in ori-ce convenţiune pentru că altfel nu s'ar puté sci cine este creditor şi cine este debitor. Legea nóstră nu prescrie ca cea francesă arĕtarea domiciliului real al părţilor, ci numai determinarea sumei pentru care se constitue ipoteca (art. 1776), natura şi situaţiunea imobilului ipotecat (art. 1774), şi alegerea de domiciliu din partea creditorului in circumscripţiunea Tribunalului (art. 1781). Pentru cele douĕ casuri d'ântâiu, legea ne spune formal că ipoteca nu este validă daca indicaţiunile prevĕḑute in art. 1774, 1776 nu figuréză in convenţiunea ipotecară. Cât pentru alegerea de domiciliu din partea creditorului, legea se mulţumesce de a'o cere fără a edicta nici uă sancţiune. Cestiunea este déră de a se sci daca omisiunea acestei formalităţi atrage sau nu nulitatea inscripţiunei. In Francia, esistă controversă chiar şi asupra punctului de a se sci daca lipsa de menţiune a domiciliului real atrage sau nu nulitatea inscripţiunei (14). La noi, cestiunea nu sufere nici uă dificultate şi trebue să fiă resolvată in sens negativ, de óre-ce acéstă formalitate nu se vede prevĕḑută de legea română. Cât pentru menţiunea alegerei de domiciliu din partea creditorului, controversa e şi mai mare in Francia atât in doctrină cât şi in jurisprudenţă. La noi insă, dupe cât cunóscem, cestiunea nu s'a presentat incă inaintea instanţelor judecătoresci. Casaţiunea francesă, alături cu câţi-va jurisconsulţi, şi intre alţii, Persil, Favard, Duranton, Solon, etc., considerând acéstă formalitate ca substanţială, anuléză inscripţiunile ipotecare cari nu conţin alegere de domiciliu din partea creditorului, chiar daca in convenţiune se arată domiciliul sĕu real (15). Acéstă teorie e insă viu combătută de Merlin, Toullier, Grenier, Troplong, Guichard, Rolland de Villargues, etc., şi cu drept cuvênt dupe părerea nóstră. Cât pentru Curţile apelative, ele şi astăḑi sunt impărţite. Noi credem că lipsa unei asemenea menţiuni nu póte să atragă nulitatea inscripţiunei; căci asemenea formalitate se vede prescrisă in interesul creditorului, şi ca atare, lipsa ei va dispensa numai pe cel d'al treilea detentor al fondului ipotecat de a face creditorului cuvenitele notificaţiuni, sau de a'l chiăma la distribuirea banilor; şi creditorul, care nu s'a conformat legei, va suferi consecinţele negligenţei sale, déră nimic mai mult. Motivele cari ne au decis a admite acest din urmă sistem ca cel mai conform spiritul legiuitorului, se vĕd fórte bine espuse intr'uă decisiune a Curţei din Agen.

„Considerând, ḑice acéstă decisiune, că alegerea de domiciliu este mai cu sémă cerută in interesul creditorului care a luat inscripţiunea, pentru ca el să pótă fi interpelat in privinţa diverselor impregiurări relative la inscripţiunea sa şi la efectele ce ea este destinată a produce; că tóte consecinţele lipsei acestei formalităţi cad numai asupra sa şi nu aduc nici uă pagubă celor de al treilea; că astfel, in casurile când debitorul ar fi obligat de a căuta pe creditor la domiciliul sĕu real pentru a cere radiaţiunea inscripţiunei, tóte cheltuelile vor fi in sarcina creditorului; că, in cât privesce pe cei-alţi creditori sau pe cei de al treilea cari ar dobêndi imobilul ipotecat şi ar voi să'l elibereze de sarcinele ce'l grevéză (*purbur*), puţin le importă negligenţa creditorului, de óre-ce el singur va suferi consecinţele acestei negligenţe, neputênd primi la un domiciliu ce n'a indicat cuvenitele notificaţiuni;

Că, prin urmare, cei de al treilea nu pot fi admişi, când nu dovedesc nici uă pagubă, a se folosi de lipsa de alegere de domiciliu pentru a cere nulitatea unei inscripţiuni...“ etc. (16).

Prin urmare, rĕmâne constant că alegerea de domiciliu prescrisă de art. 1781 nu este substanţială, ci numai accesorie, de şi ea se vede cerută in mod imperativ, căci daca legiuitorul ar fi voit ca lipsa unei asemenea formalităţi să atragă nulitatea inscripţiunei, s'ar fi esprimat categoric, ḑupe cum s'a esprimat in art. 1774 şi 1776. Uă asemenea omisiune numai atunci ar avé de efect nulitatea inscripţiunei când ar causa vre uă pagubă celor de al treilea (17).

D. Alexandrescu,
Avocat din Iaşi.

(13) V. *Dreptul* 1880, Nr. 13, pag. 99; Idem, *Bulet. C. casaţiune* 1880, pag. 108, S. I.

(14) V., asupra acestei controverse, DALLOZ, *Répert.*, V° Privil. et ipoth., Nr. 1518.

(15) In acest sens, Cas. fr. DALLOZ, *Périod.*, 1858, I, pag. 354—355; DALLOZ, *Périod.*, 1835, I, pag. 49; etc.

(16) C. Agen, DALLOZ, *Périod.*, 1855, II, p. 43; C. Alger, DALLOZ. *Périod.*, 1858. I, p. 355 (casată); C. Orléans, DALLOZ, *Périod.* 1861, etc.

(17) V. decisiunea casată in DALLOZ, *Périod.*, 1875, 2, pag. 13.

CHRONICA JUDICIARA

Anunţăm cu multă părere de rĕu incetarea din viaţă a lui Firache Băişoiu, judecător al Tribunalului din Râmnicu-Vâlcei, in vêrstă abia de 29 ani.

Firache Băişoiu figura cu onóre printre cei mai inteligenţi şi mai studioşi din tinerii nostri magistraţi. El nu era un necunoscut pentru cititorii *Dreptului*, cari au avut ocasiunea de câte-va ori să apreţieze articolele şi hotăririle sale.

* * *

Unii din abonaţii nostri ne cer Tabela alfabetică a materiilor conţinute in ḑiar pe anul espirat. Ne grăbim a le face cunoscut că acéstă Tabelă este deja in lucru şi că peste puţin timp sperăm a le-o şi inainta.

* * *

Toţi ómenii de legi au auḑit neapărat vorbindu-se de „judecata lui Dumneḑeu“, acea curiósă instituţiune judiciară a timpurilor trecute; puţini insă cunosc formula de care impricinaţii trebuia să se servéscă când erau puşi faciă in faciă.

Un avocat american a scos'o de curênd la lumină, cu ocasiunea unui proces desfăşurat inaintea Curţei din comitatul Erie (Pennsylvania), in nisce impregiurări cu totul originale.

Este cunoscut că in cea mai mare parte din Statele-Unite domină incă legile, obiceiurile şi jurisprudenţa englesă, cari sunt invocate in tóte casurile neprevĕḑute de legile locale ale provinciei. Din acéstă causă judecătorii sunt nevoiţi adese-ori să aplice, dupe stăruinţa unor avocaţi şireţi sau prea savanţi, nisce disposiţiuni cu totul contrarii spiritului modern, din momentul ce li se constată că ele n'au fost abrogate prin nici uă măsură legislativă ulterióră.

Ast-fel este casul judecăţei lui Dumneḑeu, care a fost invocată cu ocasiunea următorului ciudat proces :

De cât-va timp, partisanii cumpătărei obligatorie au declarat un resboiu neimpăcat, in mai multe State ale Nordului, debitanţilor de bĕuturi spirtóse. Ei ar fi bucuroşi daca ar reuşi să facă a se vota uă lege care să interḑică cu desăvêrşire fabricarea ori-cărei bĕuturi de acest fel, chiar a vinului şi a berei. Printre cei mai fanatici s'a distins in tot-d'auna un óre-care John Firch, membrul Societăţei tinerilor chrestini şi al Ligei bunelor moravuri. Din causa zelului sĕu escesiv el a fost adese-ori luat in ris şi caricaturat de ḑiarele opuse cumpătărei obligatorie. El a intentat atunci un proces de calomnie atât in contra ḑiarului cotidian *Leuchtthurm*, in persóna redactorului sĕu John Boyer, cât şi contra lui Frank Weiss şi Enric Herbst, redactori ai revistei ebdomadare ilustrate *Sonntagsgast*, cari işi permiseseră să'l represinte cu funia de gât intr'uă spênḑurătóre, incongiurat de tot felul de atribute artistice.

Procesul avea să se judece de juraţi, cari, dupe legile englese, sunt datori să pronunţe verdictul de condemnaţiune cu unanimitatea voturilor. Era greu insă a se obţine acéstă unanimitate intr'uă ţară compusă din Irlandesi bĕutori de whiskey şi Teutoni amatori de bere. Problema déră pe care trebuia să o resolve avocatul districtual insărcinat cu atribuţiunile Ministerului public era de a depărta din comisiunea juraţilor şi pe unii şi pe alţii, de óre ce dreptul de recusaţiune nu'i era de ajuns.

Tótă nóptea el rescolesce prin chârtiile bibliotecei sale. Când se presentă a doua ḑi la audienţă, bucuria e intipărită pe figura lui: tot căutând, a dat peste uă lege uitată de Dumneḑeu şi de ómeni a lui Eduard I care autorisă pe Corónă să inlăture din comisiune pe toţi juraţii de cari ar avé să se témă pênĕ ce va găsi pe aceia in cari ar avé incredere. Neputênd dovedi că uă asemenea lege a fost óre-când abrogată, avocaţii apărărei tac ca pămêntul, şi judecătorul e nevoit să declare că o va aplica. Se incepe tragerea la sorţi a juriului, care continuă pênĕ séra fără nici un succes, de óre ce teribilul avocat recusă pe rênd pe toţi juraţi, afară de unul singur.

A doua ḑi insă preveniţii avură ocasiunea să'şi resbune Inainte de deschiderea şedinţei, avocatul lui Frank Weiss ia cuvêntul spre a declara că, in virtutea unei legi incă şi mai vechi şi, prin urmare, cu mult mai respectabilă de cât aceea descoperită de adversar, el reclamă de la magistrat judecata lui Dumneḑeu.

„Spre a proba că este inocent,„ ḑise el, clientul meu are dreptul să'şi bage mâna in untdelemn ferbinte, să apuce un fer roşu, sau să imble cu picióre le góle peste cuie ascuţite. El insă renunţă la incercarea focului şi la cele-alte mijlóce de probaţiune, şi cere judecata lui Dumneḑeu, adică lupta intr'un loc inchis cu adversarul său."

Insuşi prevenitul, atunci, incepe să citéscă cu voce tare descrierea luptei judiciare : judecătorii şi preoţii se vor aduna intr'uă ḑi hotărită; in presenţa lor, acusatul va arunca mănuşa, cerênd să'şi dovedéscă inocenţa cu pericolul corpului sĕu, şi reclamantul o va lua de jos. Amândoui vor cădé in genuchi şi vor jura pe sfânta cruce că armele pe cari le-au adus cu ei n'au fost fermecate sau vrăjite mai dinainte; apoi, fie-care cu uă mână apucând crucea, éră pe cea-altă intinḑênd'o adversarului, işi vor ḑice unul altuia cuvintele următóre :

„Ascultă, va ḑice prevenitul, omule care te numesci cu numele tĕŭ din botez John Firch : eu, care mĕ numesc cu numele meu din botez Frank Weiss, nu te-am calomniat. Aşa déră, Dumneḑeu şi sfinţii să'mi fiă intr'ajutor.

„Ascultă, va respunde reclamantul, omule care te numesci cu numele tĕu din botez Frank Weiss..."

Din nenorocire bietul Frank Weiss nu putu să'şi urmeze citirea, căci judecăturul, avocaţii, juraţii, publicul rideau să se strâmbe. E trebuinţă să spunem, pentru a esplica acéstă ilaritate, că prevenitul Weiss, om mărunt de statură şi fórte slab, citea ceea ce era scris la carte cu tótă seriositatea putinciósă şi cu uă convicţiune in adevĕr uimitóre in facia adversarului sĕu, un colos cântărind uă sută cinci-ḑeci kilograme, care'l asculta incremenit. In asemenea condiţiuni lupta propusă devenea cu desăvêrşire comică. De aceea judecătorul creḑu de cuviinţă să amâne cercetarea procesului in speranţă că părţile se vor impăca.

* * *

Ticuri de avocaţi bucuresceni.

D. G..., pledând: — Daca impregiurările mĕ vor sili, voiu fi nevoit să cer onorabilului Tribunal să 'mi admită *şi* interogatoriul, — *şi* martorii, — *şi* jurămêntul, — *şi*...

D. P..., respunḑêndu'i : — Cum ! voiţi ca onorabilul Tribunal să priméscă *grosso modo* interogatoriul, — *grosso modo* martorii, — *grosso modo* jurămêntul, — *grosso modo* tóte mijlócele Dvóstră de străgănire !...

D. D..., intervenient : — Nu este de ajuns să se propue inaintea onoratului Tribunal *cutare*, şi *cutare*, şi *cutare* mijloc legal de atac sau de apărare ; e necesar să se dovedéscă mai ântâiu utilitatea şi admisibilitatea lor. Trebue, prin urmare, ca *cutare*, şi *cutare*, şi *cutare* escepţiune ridicată de adversar să fiă prealabil discutată. Cu sistemul opus, de a se admite *cutare*, şi *cutare*, şi *cutare* cerere fără discuţiune...

Ferice de urechile magistraţilor !

Bucuresci. — Typ. Curţei Regale, pr. F. Göbl, Pasagiul Român, 12

ANUL XII. — Nr. 8. DUMINICA 2 IANUARIE 1883

DREPTUL

LEGISLATIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENTIA — ECONOMIE POLITICA

Prim-Redactor: DEMETRU C. POPESCU

ESE DE DOUE ORI PE SEPTEMANA

Redactor-Administrator: NICOLAE CHRISTESCU

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA ḌIARULUI, PASAGIUL ROMAN, 10

ABONAMENTELE se fac pe an şi pe jumĕtate de an: la 1iu Decembre şi 1iu Maiu. Dela 1iu Iulie pênĕ la 20 August ḍiarul nu apare.

Anunţuri: linia 40 bani. *Scrisorile nefrancate se refusă* Un numĕr: 50 bani

COSTUL ABONAMENTULUI Pe an, 40 lei; pe jumĕtate an, 20 lei. *Studenţii plătesc pe jumĕtate* Pentru străinĕtate se adaogă timbrul postal.

SUMAR

JURISPRUDENŢA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAŢIUNE ŞI JUSTIŢIE, SECŢ. I

Şedinţa din 1iu Decembre 1882

Preşedinţa Dlui Gr. Lahovari, consilier

Christea I. Tatos cu Primăria comunei Şerbesci.

APEL. — TERMEN. — APEL PRIMIT ŞI INREGISTRAT IN TERMEN DE DOUE LUNI DE LA NOTIFICARE. — TAXELE APELULUI CONSEMNATE IN TERMEN ŞI PRIMITE LA CURTE MAI TARḌIU. — FORŢA MAJORA. — APEL CONSIDERAT IN TERMEN. — ART. 326, 318 ŞI 330 PROC. CIVILA.

LEGE RURALA. — REGULÉZA NUMAI PROCEDURA DE URMAT IN PRIVINŢA IMPROPRIETARIREI CLACAŞILOR. — NU SE APLICA CU OCASIUNEA ACŢIUNILOR IN REVENDICARE.

LEGE RURALA. — REGULAMENTUL MOLDOVEI. — PAMÊNTUL CUVENIT SERVITORILOR BISERICEI. — SE REGULÉZA DUPE PERSONALUL BISERICELOR ŞI NUMERUL LOCUITORILOR. — ART. 14 LEGEA RURALA.

CESTIUNI DE FAPT. — SUVERANA APREŢIARE A INSTANŢELOR DE FOND. — RESPINGERE.

1° Se consideră in termen apelul făcut şi inregistrat de Curte in intrul termenului de două luni de la notificare, chiar când motivele şi taxele apelului, consemnate in intrul termenului, sunt primite mai tărḍiu din causă de forţă majoră.

2° Legea rurală reguléză procedura de urmat in privinţa improprietărirei clăcaşilor; prin urmare, disposiţiunile sale nu se pot invoca cu ocasiunea acţiunilor in revendicare.

3° Art. 14 din legea rurală, in cât privesce preoţii şi cei-alţi servitori ai bisericei, se refere la legiuirile anteriôre.

Dupe Regulamentul Moldovei, se da bisericelor pămênt in proporţiune cu personalul şi cu numĕrul locuitorilor.

4° Cestiunile de fapt sunt lăsate la suverana apreţiare a instanţelor de fond.

Nr. 347. — Respins, ca nefundat, recursul făcut de D. Christea I. Tatos contra decisiunei Curţei de apel din Iaşi, secţiunea II, cu Nr. 115, din 1881 (1), pronunţată in procesul ce a avut cu primăria comunei Şerbesci, pentru pămênt.

S'au ascultat: D. St. Silion, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă; D. G. Theodoru, avocatul recurentei, in desvoltarea motivelor de casare; D. Dem. C. Popescu, avocatul intimatei primării, in combateri.

Curtea, deliberând:

Asupra motivului ântâiu de casare:

„Violarea art. 326, 318 şi 330 Proc. civilă, pentru că onor. Curte a considerat ca făcut in termen apelul lui Dumitru Georgiu, primarul comunei Şerbesci, contra sentinţei Tribunalului Némţu cu Nr. 231, din 31 Octombre 1880, pe când numitul a primit copia ḍisei sentinţe la 29 Noembre 1880 şi apelul la Curte s'a dat tocmai la 3 Februarie 1881, adică cu cinci ḍile mai tărḍiu."

(1) Veḍi *Dreptul* Nr. 71, din 1882, pag. 572. (*N. R.*)

Considerând că din decisiunea ce se atacă se constată că declarațiunea de apel din partea primarului s'a primit la Curte și s'a inregistrat in diua de 28 Ianuarie 1881, adică in termenul util de două luni calculat de la 29 Noembre 1880, data primirei de către parte a copiei de pe sentința Tribunalului, precum și că taxa cerută de legea timbrului a fost depusă tot in intrul acestui termen; că, daca motivele de apel precum și recepisa casieriei generale care dovedea plata taxei in intrul termenului, din uă causă de forță majoră (precum constată Curtea) s'a primit mai tărdiu, acésta nu póte invalida apelul, care era de altminteri făcut in termen, și Curtea, admițêndu'l, n'a violat nici un text de lege.

Asupra motivului al douilea de casare:

„Esces de putere, necompetență, interpretare greșită a legei și eróre gravă de fapt. — A nesocotit și a desființat actele făcute de autoritățile indrituite de art. 15, 24, 25, 26, 27, 28, 29 și 30 din legea rurală, fără să fiă competentă a le mai discuta astădi, intru cât nu se afla sesisată de vre uă contestațiune in conformitate cu acea lege."

Avênd in vedere că Curtea apelativă a fost sesisată de apelul primarului comunei Șerbesci numai in cât privesce revendicarea lucrurilor ce se cuvenea bisericei acelei comune pentru intreținerea preoților și a celor-alți slujbași; că articolele de lege a căror violare se invócă, fiind relative la modul cum are să se procedeze in privința improprietărirei clăcașilor dupe legea rurală, nefiind aplicabile in speciă, nu se pot invoca ca motive de casare.

Asupra motivului al treilea de casare:

„Interpretare greșită a art. 14 din acea lege, căci prin el se manține in vigóre dispoșițiunile legilor vechi relative la pământul ce stăpânii de moșie sunt datori a da preoților bisericei, éră nici de cum și diaconilor și cântăreților de la acele biserici, căci pentru acestia legile vechi sunt desființate, și Curtea, fără să fiă sesisată de uă acțiune din partea lor sau a celor indrituiți a'i representa, dispune in apel că se cuvine și acestora pământ dupe legea rurală, — neținênd compt că cantitatea de pământ cuvenită bisericei, dupe circulările cu Nr. 12250 și 12258 și dupe avisul Consiliului de ministri, era deja deosebită pe facia pământului in câtime de 17 pogóne, etc."

Considerând că legea rurală prin art. 14, in cât privesce locurile de muncă, islazuri, etc. pentru intreținerea preoților și a celor-alți slujbași ai bisericelor, se refere la legiuirile anterióre; că, in speciă, pentru partea României de dincolo de Milcov privitóre la biserici fiind a nume regulat printr'un regulament pământul ce trebuia să se dea bisericelor in proporțiune cu personalul ce avea a servi dupe numěrul locuitorilor, Curtea, conform cu acele legiuiri, determinând cuantumul fălcilor de pământ ce proprietarul are să lase in posesiunea bisericei pentru intreținerea personalului care la epoca delimitărei s'a constatat a fi in ființă și despre care nu s'a dovedit acum cu nimic de recurent că n'ar mai esista, departe de a viola acest art. 14, a făcut uă justă aplicațiune.

Asupra motivului al patrulea de casare:

„Interpretare greșită a art. 1169 Cod. civil, căci noě ne pretinde a proba numěrul preoților esistenți pe moșie, pe când noi nu reclamăm nici un drept pentru ei; din contra, noi făcênd uă negațiune, că n'a fost și nu sunt trei preoți și nici suntem astădi obligați a le da pământ dupe numěrul lor, acésta am probat'o cu procesul verbal Nr. 116, din 2 Septembre 1867, și tabela litera *a* de improprietărirea locuitorilor și deosebirea pământului."

Considerând că recurentul, inaintea Curței apelative, susținênd că actualmente nu mai esistă numěrul de trei preoți pe moșie pentru serviciul bisericei, avea sarcina de a dovedi acéstă alegațiune; că dênsul, precum constată Curtea, neputênd proba acésta, nu s'a comis nici uă violare a art. 1169 Proc. civilă.

Asupra motivului al cincilea de casare:

„Eróre gravă de fapt.—Lista de improprietărirea locuitorilor (tabela lit. *a*) nu menționéză nici un preot, nici un diacon, nici un cântăreț. Lista ce se presintă este uă listă inchipuită pentru Curte spre a o induce in eróre. Observe-se data ei 5 Maiu 1864, pe când legea rurală s'a născut posteriormente la 14 August 1864, și lista adevěrată este aceea susținută de procesul verbal de aplicare pe facia pământului cu Nr. 116, din 2 Septembre 1867."

Considerând că acest mijloc se raportă la cestiunea de fapt și că in ceea ce privesce aprețiarea faptelor Curțile apelative, ca instanțe de fond, fiind suverane, scapă de sub censura Curței de casațiune;

Pentru aceste motive, respinge, etc

Ședința din 4 Decembre 1882

Președința Dlui St. Silion, consilier

Sița Georgescu cu Constanța Șuțu.

NECOMPETENȚA. — AFACERE DE COMPETENȚA JUDECATORIILOR DE PACE IN PRIMA INSTANȚA. — JUDECATA DE TRIBUNAL PENTRU PRIMA ÓRA. — ESTE RESOLVATA DEFINITIV. — NEADMISIBIL APELUL LA CURTE. — ART. 51 LEGEA JUDECATORIILOR DE OCÓLE. — CASARE.

Necompetența instanțelor judecătoresci resultând din nerespectarea celor două grade de juridicțiune nu este de ordine publică. Prin urmare, când se presintă pentru prima óră inaintea unui Tribunal uă afacere care in prima instanță era de competența judecătorului de pace și nu se ridică cestiunea de necompetență, acel Tribunal se pronunță in primă și ultimă instanță.

Nr. 349. — Casată, dupe uă divergență, decisiunea Curței de apel din Bucuresci, secțiunea III, cu Nr. 144, din 1882, in urma recursului făcut de Dna Sița Georgescu, in procesul ce are cu Dna Constanța Șuțu, pentru bani.

S'au ascultat: D. N. Mandrea, consilier al Curței, in citirea raportului făcut in causă; D. G. Mihuleț, avocatul recurentei, in desvoltarea motivelor de casare; D. G. Meitani, avocatul intimatei, in combateri.

Curtea, deliberând:

Asupra motivului de casare intemeiat pe „violarea art. 56 Proc. civilă și a art. 51 legea judecătoriilor de ocóle".

Avênd in vedere că cererea recurentei, adresată Tribunalului de notariat, a avut de scop validarea poprirei unei sume de una miă lei (1000) in mâinele Dnei Constanța Șuțu, care sumă era datóre s'o respundă sociului sĕu;

Avênd in vedere că motivul ce se invócă astăḑi este relativ la necompetența Curței apelative de a statua asupra apelului interjetat contra sentinței Tribunalului de notariat din punctul de vedere că, dupe art. 51 legea judecătoriilor de ocóle, sentințele Tribunalelor pronunțate pênĕ la suma de 1000 lei inclusiv sunt definitive și supuse numai recursulu in casațiune;

Considerând că, in ceea ce privesce necompetența instanțelor judecătoresci resultând din nerespectarea celor douĕ grade de juridicțiune, ea nu este de ordine publică; că, așa fiind, daca una din părțile prigonitóre ar merge să pornéscă reclamațiunea d'a dreptul la uă instanță de apel, éră partea intimată nu sa opus, ci a primit a fi judecată de acea instanță, prin acésta nu s'a schimbat natura juridicțiunei;

Considerând, in specie, că, de și cererea de poprire și de validare trebuia adresată judelui de ocol, care dupe art. 82 din lege avea competența a se pronunța, insă impregiurarea că acéstă cerere de poprire și de validare s'a adresat direct Tribunalului, éră intimata a primit a fi judecată fără a propune necompetența, acéstă instanță (Tribunalul) a putut judeca cererea, insă in ultimă instanță, de óre ce suma pentru care se cerea poprirea nu trecea peste una miă lei; că, in facia acestora, Curtea apelativă, admițênd apelul intimatei făcut contra sentinței Tribunalului de notariat, a comis esces de putere, a violat și rĕu interpretat articolul de lege citat;

Pentru aceste motive, caséză, etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE, SECȚ. II

Ședința din 29 Noembre 1882

Președința Dlui C. E. Schina, președintele secțiunei

T. Costinescu și alții.

LEGEA VAMALA. — CONTRAVENȚIUNI. — CITAREA GREȘITA IN HOTARIREA PRIMEI INSTANȚE A UNUI TEXT DE LEGE PENAL. — CALIFICAREA ESACTA A FAPTULUI ȘI APLICAREA LEGEI. — NU ESTE UN DREPT CASTIGAT APLICAREA ARTICOLULUI CITAT GREȘIT IN HOTARIRE. — APLICAREA LEGEI DUPE CALIFICAREA FAPTULUI. — ART. 167, 168 ȘI 170 LEGEA VAMALA.

Citarea greșită a unui articol de lege penal in hotărirea Tribunalului, care insă a calificat esact faptul și l'a pedepsit dupe lege, nu atrage nulitatea acelei sentințe nici nu dă drept condemnatului a considera ca un drept câștigat aplicarea articolului trecut in hotărire.

Nr. 379. — Respins, ca nefundat, recursul făcut de T. Costinescu, Mircea Georgescu și Velicu Mircea contra jurnalului Curței de apel, secțiunea II, din Bucuresci cu Nr. 3665, din 1882, prin care 'i s'a respins escepțiunea de necompetență.

S'au ascultat: D. Gr. Lahovari, consilier al Curței, in citirea raportului făcut in causă; D. G. Filitis, procuror general, in conclusiuni, in absența recurenților.

Curtea, deliberând:

Asupra mijlocului de casare:

„Curtea pe nedrept s'a declarat competentă a judeca procesul in fond, de óre-ce prin sentința Tribunalului de Vlasca nu se făcea aplicarea art. 167 și 171 din legea vamală, dându-ni-se osânda prevĕḑută in art. 168 citata lege, de și in corpul sentinței erau citate textele art. 167 și 171. Astfel Curtea, nefiind sesisată de cât de apelul meu, nu putea de cât a face uă justă aplicare a art. 167 și 171 legea vamală, éră nu a intra in judecarea fondului agravându'mi posițiunea câștigată la Tribunal."

Avênd in vedere că legea vamală coprinde douĕ feluri de contrabande: unele făcute sau tentate in interiorul unui port sau biurou, cari intră in previsiunile art. 167 legea vamală, și altele făcute sau tentate afară din coprinsul unui port sau biurou, prevĕḑute de art. 168; că, in specie, recurenții au fost traduși inaintea instanțelor corecționale sub inculpațiunea că au comis contrabanda afară din coprinsul unui port sau biurou, prevĕḑută de art. 168 și pedepsită de art. 170, de óre-ce au introdus intr'un mod fraudulos marfă prin Slobozia, uă localitate unde nu se afla un biurou vamal; că, de și Tribunalul de Vlasca a trecut in corpul sentinței textul art. 167 in loc de 168 legea vamală, resultă insă din considerantele acei sentințe că Tribunalul a calificat contravențiunea ca căḑênd sub previsiunile art. 168, éră nu art. 167; că acéstă eróre nu le póte profita recurenților, fiind că dupe art. 410 Proc. penală nimeni nu póte cere anularea unei sentințe corecționale când pedépsa este pronunțată dupe lege, cu tóte că s'a citat intr'un mod greșit articolul; că, prin urmare, Curtea cu drept cuvênt s'a declarat competentă de a judeca acéstă afacere, și déră mijlocul invocat este neintemeiat;

Pentru aceste motive, in unire cu conclusiunile Dlui procuror general, respinge, etc.

CURTEA DE APEL DIN FOCȘANI, SECȚIUNEA II

(Corespondența particulară a *Dreptului*)

Ședința din 3 Februarie 1882

Președința Dlui G. Giurgea, președinte

Gr. Zosima cu Th. Vladicoglu.

DOBÊNḐI. — LEGEA DIN 19 FEBRUARIE 1879. — ESTE RELATIVA

NUMAI LA CLAUSELE PENALE PE CARI LE DESFIINŢÉZA. — NU ATINGE DOBÊNDA CONVENŢIONALA. — APREŢIARE. — IMPRUMUT FACUT IN 1876. — INTERES DE $1^3/_4$% ŞI 2%. — NU CONSTITUESCE CLAUSA PENALA. — ART. 1589 COD. CIVIL. — ART. 1 DIN LEGEA DE LA 19 FEBRUARIE 1879.

Legea din 19 Februarie 1879 este relativă numai la imprumuturile cu clausă penală; ea nu atinge câtuşi de puţin dobênda convenţională, lăsată la libera voinţă a părţilor, atât inainte cât şi in urma punerei in aplicare a acestei legi.

Magistraţii au dreptul să apreţieze când esistă or nu clausă penală; in tot casul, dênşii vor ţine socotélă de condiţiunile economice din momentul contractărei imprumutului.

Nr. 15. — D. Gr. Zosima a făcut apel contra sentinţei Tribunalului Covurluiu, secţiunea II, cu Nr. 143, din 1881, dată in procesul ce are cu D. Th. Vladicoglu pentru validarea unei oferte de plată.

S'a presentat apelantul prin DD. avocaţi C. V. Benisache şi N. Celibidache şi intimatul asistat de D. avocat N. Voinov.

Curtea, deliberând :

Avênd in vedere că obiectul procesului este cererea Dlui Zosima de a se considera ca liberat de obligaţiunea ce a contractat către Th. Vladicoglu prin actul de ipotecă cu Nr. 86, din 1876, in basa ofertei reale urmată de consemnaţiunea sumei de 1200 napoleoni, valórea obligaţiunei, şi a sumei de 8200 lei, cuantumul procentului la acea sumă, şi prin urmare a se ordona stergerea inscripţiunilor ipotecare luate asupra imobilelor sale in basa acelei obligaţiuni ;

Avênd in vedere că D. Zosima, in sprijinirea reclamaţiunei sale, astăḑi in instanţă a sustinut că, de şi obligaţiunea sa din 1876 prevede procent de $1^3/_4$ la % pe lună pe termenul stipulat, insă procent de 2% pe lună de la espirarea obligaţiunei inainte, in cas de neplată, şi procent de 2% la procentele neplătite, insă legea din Februarie 1879, prohibând asemenea procente şi clause, le reduce la dobênda legală de 10% pe an, şi Dsa a depus la Casa de consemnaţiuni capitalul plus procentele de 10% pe an de la data de când a incetat de a le mai plăti şi pênĕ la data depunerei, singurele la cari D. Vladicoglu are drept ; éră intimatul a susţinut că legea din 1879 nu se ocupă de procentele convenţionale, ci de clausele penale, că in obligaţiunea din 1876 nu esistă vre uă clausă penală, că, prin urmare, oferta Dlui Zosima, care n'a depus pe lêngă capital şi procentele stipulate prin contract, nu este valabilă ;

Considerând că, de şi dupe art. 1114 Cod. civil, când creditorul unei sume de bani refusă de a primi plata, póte să 'i facă ofertă reală şi, refusând creditorul de a primi, să consemneze suma, in asemenea cas debitorul rĕmânênd liberat de obligaţiunea sa, insă, dupe art. 1115, alin. 3, Cod. civil, pentru ca oferta să fiă valabilă, trebue să fiă făcută pentru tótă suma esigibilă, cu dobênḑile datorite şi cheltuielele liquidate, precum şi pentru uă sumă óre-care pentru cheltuielele neliquidate ;

Considerând, in speciă, că din obligaţiunea ipotecară intervenită intre ambele părţi şi transcrisă de Tribunalul Covurluiu la Nr. 86, din 27 Maiu 1876, se constată că D. Gr. Zosima, la 25 ale acelei luni şi an, a luat cu imprumut de la D. Th. Vladicoglu suma de 1200 napoleoni cu dobênda de $1^3/_4$% pe lună, pe termen de trei ani, éră in cas de neplata procentelor sau a capitalului la termenul stipulat, atât procentele datorite cât şi capitalul să pórte dobêndă de 2% pe lună pênĕ la numĕrătóre, şi D. Zosima, pentru asigurarea creditorului sĕu, prin acelaşi act 'i-a constituit ipotecă trei imobile din Galaţi ;

Considerând că insuşi D. Zosima, astăḑi in instanţă, a susţinut că a plătit Dlui Vladicoglu procentul prevĕḑut in obligaţiune numai timp de un an şi jumĕtate, éră oferta reală şi consemnaţiunea a făcut'o calculând procentele de la timpul de când nu l'a mai plătit pe 10% pe an ;

Considerând că uă asemenea ofertă nu este valabilă, pentru că obligaţiunea lui Zosima purta un procent mai mare de cât cel de 10% consemnat, şi prin urmare n'a depus intréga sumă datorită ;

Considerând că, de şi D. Zosima invócă beneficiul lege din Februarie 1879 spre a stabili că oferta sa este valabilă intru cât a consemnat capitalul datorit şi procentul datorit, insă, considerând că din coprinsul acestei legi, promulgată la 19 Februarie 1879, şi din desbaterile urmate in ambele Camere legiuitóre cu ocasiunea votărei ei, mai cu sémă in Senat, resultă că numai clausa penală este anulată din contractele de imprumuturi sau de prestaţiune, şi aliniatul de sub art. 1 din acea lege, dupe care judecata, in cas de imprumut, va puté să codamne numai la plata dobênḑei prevĕḑută la art. 1589 Cod. civil, se refere la imprumuturile cu clause penale prevĕḑute şi anulate prin acel articol 1, éră nu la imprumuturile cu procent convenţional, imprumuturi cari sunt lăsate de legiuitor, ca şi pênĕ la facerea acestei legi, la liberul arbitru al părţilor contractante, de a 'i fixa cuantumul procentelor ;

Considerând că acéstă libertate lăsată părţilor contractante de a fixa procentele la operaţiunile lor resultă chiar din faptul că Adunarea deputaţilor, votând acest proiect de lege, declarase nul şi procentul stipulat de părţi peste un maxim legal, déră Senatul, in urma raportului Dlui senator B. Boerescu, a modificat proiectul Camerei, a anulat numai clausele penale din obligaţiuni, şi a lăsat libertate părţilor ca ele singure să determine plata chiriei capitalului imprumutat, dupe cum necesitatea, impregiurările şi legea de ofertă şi cerere le vor dicta ;

Considerând déră că tot ce legiuitorul din Februarie 1879 a voit să prohibe, să nimicéscă chiar cu retroactivitate, este clausa penală, acea pedépsă esorbitantă şi neomenéscă la care creditorul voesce să oblige pe debitor pentru neindeplinirea obligaţiunei la timp; este stipulaţiunea usurară, câstigul

imoral ce un creditor voesce a stórce de la debitorul aflat in genă, scop pentru care prin art. 2 din lege lasă la apreţiarea judecătorului de a declara clausa penală şi a anula ca atare tóte stipulaţiunile presentate sub ori-ce formă, in destul ca aceste stipulaţiuni să constitue uă adevĕrată clausă penală;

Considerând că D. Zosima a contractat obligaţiunea sa in anul 1876, atunci când Statul, pentru obligaţiunile sale, plătea procent 12% pe an, când capitalurile se ascundeau de frica resbelului ce deja isbucnise in Serbia şi care era menit să domnéscă peste intregul Orient, atunci când procentul ordinar varia intre 1½ şi 2% pe lună;

Considerând că nu se póte susţine că procentul stipulat prin obligaţiunea din 25 Maiu 1876 constitue aceea ce legiuitorul de la 1879 a voit să proscrie ca ilicit şi imoral; că, prin urmare, D. Zosima, pentru ca să fiă liberat de obligaţiunea sa, nu era suficient să consemne capitalul şi procentele de 10% pe an;

Considerând că, uă dată ce oferta nu este valabilă, nici cererea de radiaţiune a ipotecei nu póte avé loc;

Vĕḑênd şi art. 140 şi 146 Proc. civilă;

Pentru aceste motive, respinge apelul, etc.

Semnaţi: G. Giurgea, S. Hociung, G. C. Sişman, G. Constantinescu, P. Vidrascu.

Nu scim daca contra acestei decisiuni s'a făcut or nu recurs; ne facem insă uă plăcută datorie să constatăm că dênsa face onóre magistraţilor cari au pronunţat'o. Daca nu ne inşelăm, cestiunea s'a discutat de mai multe ori inaintea instanţelor nóstre judecătoresci, déră nici uă dată nu a fost resolvată aşa de bine şi in conformitate cu principiele generale ale legislaţiunei nóstre şi cu cele ce domină in legea specială de la 19 Februarie 1879.

TRIBUNALUL ILFOV, SECŢIUNEA I

Şedinţa din 15 Decembre 1882

Preşedinţa Dlui Al. Costescu, prim-preşedinte

Prima Societate a Creditului funciar urban cu Al. Ciurcu.

DELICT DE PRESA. — ACTIUNE IN DAUNE-INTERESE. — COMPETENTIA TRIBUNALELOR CIVILE. — ART. 24 DIN CONSTITUTIUNE. — ART. 8 CODUL PENAL.

Art. 24 din Constituţiune, care dispune că delictele comise prin presă sunt de competenţa juraţilor, nu regulamentéză de cât acţiunea publică; el nu conţine nici uă disposiţiune relativă la acţiunea in despăgubiri civile a părţei lesate, care remâne guvernată de principiele generale ale dreptului comun.

Resultă de aci că, conform art. 8 din Procedura Codului penal, partea vătĕmată printr'un delict de presă are facultatea să introducă cererea sa in daune-interese fiă inaintea juraţilor de uă dată cu acţiunea publică, fiă separat inaintea Tribunalelor civile când acéstă acţiune n'a fost incă deschisă.

Nr. 3993. — Prima Societate a Creditului funciar urban a cerut chiămarea in judecată a Dlui Al. Ciurcu, redactor al ḑiarului *l'Indépendance roumaine*, spre a fi condemnat să 'i plătéscă suma de 20,000 lei sub titlu de daune-interese pentru calomniile ce 'i-a adus prin ḑiarul menţionat.

S'a presentat Societatea prin DD. avocaţi T. Maiorescu, M. Korné şi P. Grădisténu, şi D. Ciurcu asistat de DD. avocaţi Al. Lahovari, I. Pală, G. Danielopolu, D. Giani şi N. Ionescu.

Tribunalul,

Avênd in vedere esceptiunea de necompetenţă, ridicată de apărătorii lui Al. Ciurcu, basată pe art. 24 din Constituţiune, care prevede că delictele de presă se judecă de juraţi, disposiţiune din care ar reeşi necompetenţa Tribunalului civil d'a judeca acţiunea in daune-interese provenind dintr'un delict de presă;

Avênd in vedere că argumentul principal pe care se fundéză acéstă esceptiune este că art. 24 din Constituţiune dă juraţilor judecarea delictelor de presă, astfel că, de s'ar admite competenţa Tribunalului civil d'a judeca cererea in daune-interese, s'ar deturna din posiţiunea tutelară a acestui articol, care e menit d'a garanta libertatea presei;

Considerând că prin art. 8 Proc. cod. penal se dă părţei vătĕmate facultatea d'a intenta acţiunea in despăgubiri resultând dintr'un delict sau crimă, fiă inaintea Tribunalelor represive de uă dată cu acţiunea publică, fiă separat inaintea Tribunalului civil, chiar când acţiunea publică n'a fost incă deschisă, de unde resultă că acţiunea publică este cu totul independentă de acţiunea in despăgubiri civile şi numai partea vătĕmată este in drept să'şi alégă juridicţiunea care va judeca cererea sa de daune-interese;

Considerând că, pentru delictele de presă, nu se vede nici uă derogaţiune la acest principiu, nici in Constituţiune, nici in dreptul comun; şi este inadmisibil ca, sub cuvênt d'a interpreta uă lege dupe spiritul ei, să se nesocotéscă disposiţiuni categorice de legi, ce prin claritatea redacţiunei lor nu permit nici uă discuţiune in aplicaţiunea practică;

Considerând că art. 24 din Constituţiune nu reglementéză de cât acţiunea publică, neconţinênd nici uă disposiţiune relativ la acţiunea in despăgubiri civile resultând dintr'un delict de presă, care rĕmâne guvernată de principiele generale stabilite in dreptul comun;

Considerând că nu se póte susţine că, acéstă cestiune fiind constituţională, art. 24 din Constituţiune trebue interpretat dupe intenţiunea şi spiritul de libertate al presei ce a condus pe legiuitor in redacţiunea lui, de óre-ce acest articol, in care Constituanta a prescris atâtea garanţii in favórea libertăţei presei, nu conţine nici uă restricţiune, nici uă escep-

ţiune relativ la acţiunea civilă a părţei lesate, ceea ce dovedesce că autorii Constituţiunei n'au avut in vedere a reglementa acéstă cestiune cum a făcut Constituanta prin art. 84 din Constituţiunea de la 4 Noembre 1848 ce rĕmâne sub imperiul prescripţiunilor dreptului comun;

Considerând că principiul conţinut in art. 998 Cod. civil, că ori-ce fapt al omului care causéză altuia un prejudiciu obligă pe acel care l'a ocasionat a'l repara, este de drept natural, şi nu'i se póte răpi cui-va fără a nume dispositiune de lege: or, admiţĕndu-se că Curtea cu juraţi este singură competentă d'a judeca şi acţiunea civilă resultând dintr'un delict de presă, acest principiu nu'şi mai are aplicaţiunea sa in cas când delincuentul prin presă móre inainte d'a se fi deschis contră'i acţiunea publică, de óre-ce juraţii nu mai pot judeca cererea in despăgubiri civile, nefiind competenţi de cât din causa acţiunei publice, care nu se mai póte deschide, fiind stinsă prin mórtea delincuentului;

Considerând (intr'uă altă ordine de idei) că, inaintea Curţei cu juraţi, cererea de despăgubiri civile a părţei lesate se judecă, nu de juraţii ce sunt chiămaţi a se pronunţa numai asupra culpabilităţei sau neculpabilităţei acusatului, ci de membrii Curţei;

Considerând că art. 389 Proc. Codului penal dă dreptul acestor magistraţi, d'a condemna pe acusat la despăgubiri civile, chiar când el a fost declarat neculpabil de către juraţi;

Considerând déră că nu sunt mai multe garanţii pentru libertatea presei, admiţĕndu-se ca constant că Curtea cu juraţi este singură competentă d'a judeca acţiunea civilă a părţei vătĕmate, de óre-ce presa remâne in tot casul, in ceea ce privesce despăgubirile civile, sub juridicţiunea magistraţilor numiţi de puterea esecutivă; că, astfel fiind, argumentul esenţial al teoriei necompetenţei dispare, şi discuţiunea s'ar putea reduce cel mult la uă simplă problemă de legislaţiune constituţională, ce remâne cu totul in afară de atribuţiunile judecătorilor ce sunt chiămaţi a aplica legile, éră nu să le completeze prin interpretaţiuni mai mult sau mai puţin esacte ale spiritului şi intenţiunei legislatorilor;

Pentru aceste motive, in majoritate, respinge declinatoriul de competenţă; ordonă cercetarea fondului la 26 Ianuarie 1883.

Semnaţi: Al. Costescu, D. Carp.

OPINIUNE

Avênd in vedere art. 24 şi 105 din Constituţiunea de la 1866, cari atribue juraţilor competenţa delictelor politice şi de presă;

Considerând că, pe cât timp presa işi va avé charta libertăţei sale in art. 24 al Constituţiunei, Tribunalele ordinare, fără uă dispoșiţiune de lege contrarie, nu sunt competente nici intr'un mod a judeca cestiunile atingĕtóre de presă;

Considerând că Codul de procedură penală, in art. 226, in modestra ordinar, pentru delictele de presă, lasă celor vătĕmaţi dreptul *să se adreseze direct* Curţei juraţilor, pentru acţiunea intrégă a despăgubirilor civile şi a delictului de presă; căci, in adevĕr, art. 226 Proc. penală ḑice: „Pentru delictele de presă, Curtea juraţilor le va judeca *incă şi dupe cererea directă* din partea celui vătĕmat *adresată preşedintelui Tribunalului*";

Considerând déră că, in urma acestei derogaţiuni esceptionale la dreptul comun, partea civilă póte merge la juraţi direct şi independent de Ministerul public;

Considerând că art. 8 din Codul de procedură penală, care ḑice că „acţiunea civilă se póte intenta şi singură in parte inaintea judecătorilor civili", nu se aplică la delictele de presă, ci pentru delictele sau crimele de drept comun, când partea vătĕmată nu este stăpână pe acţiunea publică (art. 2 Codul de instrucţiune criminală) şi căreia nu'i rĕmâne de cât calea Tribunalelor civile, daca Ministerul public nu pune in miscare acţiunea publică;

Considerând că, pentru delictele politice şi de presă, situaţiunea părţei civile e cu totul diferită, fiind că, conform art. 226 Codul de procedură penală, partea civilă e stăpână şi pe acţiunea publică şi pe cea privată, pentru a le adresa ori când direct Curţei juraţilor;

Considerând că legislatorul, daca a acordat acest drept esceptional părţei civile pentru delicte de presă, a făcut'o tocmai fiind că scia că conform Constituţiunei cestiunile de presă, fiă civile, fiă penale, nu pot fi judecate de cât de Curtea juraţilor;

Considerând că calea naturală a acţiunei civile e aceea de a merge alături şi de acord cu acţiunea publică, ca sub apreţiarea faptului penal să se fixeze daunele-interese, ideă care resultă şi din adagiul penal: „*Le criminel tient le civil en état*" (art. 8 *in fine*);

Considerând că acéstă interpretaţiune, mai cu deosebire pentru acţiunea civilă resultând dintr'un delict de presă, e coroborată de spiritul Constituţiunei, fiind că, in tóte casurile, prin distincţiunea acţiunei civile de acţiunea penală de presă se póte inlătura uşor diferitele garanţii pe cari le-a conferit Constituţiunea presei prin art. 24;

Considerând că ori-ce interpretaţiune juridică trebue să fiă *subjecta vis materiæ*, că uă cestiune constituţională trebue interpretată constituţionalicesce;

Considerând astfel că legislatorul constituant a organisat presa in art. 24 cu garanţiile unei puteri independente de Stat, sustrăgênd'o de la influenţa puterei esecutive, fiind că acest articol ḑice: „Presa nu póte fi supusă censurei, autorisaţiunei prealabile, cauţiunei, avertismentelor, etc.": aşa déră, presa fiind considerată ca uă forţă separată şi independentă in regimul nostru constituţional, ar fi in contra spiritului Constituţiunei ca puterea judiciară să judece fără opiniunea publică a juraţilor cestiunile de presă;

Considerând că nu ne este permis a face indirect ceea ce Constituţiunea ne opresce de a face in mod direct;

Considerând că in mod indirect, prin acordarea despăgubirilor civile pe calea Tribunalului, am ajunge a suprima

sau suspenda presa fără garanţiile judecătorilor sĕi naturali prevĕḑuţi in art. 24 şi 105 al Constituţiunei;

Considerând că art. 24 ḑice: „Nici un jurnal sau publicaţiune nu vor fi suspendate sau suprimate"; prin urmare, dreptul pe care nu 'l are direct puterea esecutivă, nu 'l póte avé indirect nici Tribunalele, ci numai juraţii, judecătorii naturali ai presei;

Considerând că Constituţiunea nu face distincţiune intre delictele politice şi delictele de presă;

Considerând că reese asemenea din spiritul Constituţiunei nóstre, că daca s'a trimis cestiunile de presă la juraţi, Constituţiunea a voit să apere pe magistrat de ori-ce bănuială de pasiune politică;

Considerând că ori cum s'ar presenta cestiunile de presă, fiă chiar sub forma acţiunei civile, prin natura şi caracterul jurnalului in cestiune, se pune in joc bănuiala pasiunei politice a judecătorului;

Pentru aceste motive, vĕḑênd şi art. 24 şi 105 din Constituţiune şi art. 226 Codul procedurei penale;

Subsemnatul e de opiniune ca Tribunalul să admită esepţiunea de incompetenţă.

Semnat: Ar. Eustaţiu.

TRIBUNALUL DIN IAŞI, SECŢIUNEA II

(Corespondenţa particulară a *Dreptului*)

Şedinţa din 25 Noembre 1882

Preşedinţa Dlui M. Suţu, prim-preşedinte

Dna M. Burada cu sociul sĕu şi Gh. Tacu.

IMOBIL DOTAL. — CONTRACT DE SCHIMB. — SCHIMBUL INTRE SOCI ESTE PERMIS. — ART. 1307, 1409, 1254 COD. CIVIL.

De şi in principiu vênḑările sunt oprite intre soci şi cu tóte că regulele prescrise pentru vênḑări sunt aplicabile la contractul de schimb, totuşi schimbul intre soci nefiind espres prohibit de lege, femeia póte schimba un imobil al sĕu dotal cu alt imobil al bărbatului. Asemenea schimb este valabil, daca s'a observat prescripţiunile art. 1254, adică daca utilitatea schimbului s'a justificat pe deplin, daca a fost permis de justiţie in urma unei espertise, şi cele-alte.

Nr. 208. — D. avocat Goldenthal, in calitate de procurator al Dnei M. Burada, a introdus acţiune civilă contra Dlor Dr Burada şi Gh. Tacu.

S'a presentat avocatul Goldenthal din partea reclamantei şi D. Gh. Tacu in persónă, asistat de D. avocat Gh. Bejan.

Tribunalul,

Avênd in vedere acţiunea introdusă de Dna Maria Burada contra sociului Dsale Michail Burada şi contra Dlui Gh. Tacu, pentru anularea schimbului imobilului dotal situat in Iaşi cu imobilul Dlui Burada, situat in Roman, şi ca consecinţă anularea vênḑărei imobilului din Iaşi către D. Tacu;

Avênd in vedere că reclamanta invócă in favórea acestei anulări art. 1307, dupe care vênḑările sunt oprite intre soci, şi art. 1409, dupe care regulele prescrise pentru vênḑări se aplică şi la contractul de schimb;

Considerând insă că din spiritul legei resultă că art. 1409 se refere numai la regulele cari guvernéză contractul insuşi de vênḑare, adică drepturile şi obligaţiunile părţilor contractante, éră nici cum la acele conţinute in art. 1306 şi urm. prin care legiuitorul stabilesce óre-cari incapacităţi in privinţa dreptului de a vinde şi cumpăra; că motivele prohibiţiunei art. 1307, adică téma ca nu cum-va, prin vênḑări simulate, socii să'şi facă liberalităţi escedând cotitatea disponibilă, dând unor asemenea liberalităţi un caracter de irevocabilitate pe care legea 'l refusă, sau posibilitatea de a frauda pe creditori, trecêndu-se averea sociului indatorat in patrimoniul celui-alt, aceste motive nu pot esista la contractul de schimb intre soci, prin care un imobil se inlocuesce cu alt imobil, şi interesele femeei sunt salvgardate prin formalităţile prescrise de art. 1254 Cod. civil: prin urmare prohibiţiunea schimbului dintre soci n'ar avé nici uă raţiune de a fi, şi este inadmisibil ca legiuitorul să fi stabilit uă escepţiune la dreptul comun al capacităţei fără nici un motiv;

Considerând apoi că art. 1307 ar fi chiar de uă aplicaţiune imposibilă la schimb, căci acest articol permite vênḑarea intre soci pentru cause de liquidaţiune in óre-cari casuri determinate unde cesiunea bunurilor unuia din soci este uă adevĕrată *datio in solutum;* or, contractul de schimb n'are nici uă analogie cu *datio in solutum*, intru cât copermutanţii işi dau reciproc un lucru chiar in momentul contractărei. A aplica, prin urmare, art. 1307 la schimbul dintre soci, ar fi a stabili uă incapacitate absolută in privinţa schimbului, pe când art. 1307 nu stabilesce de cât uă incapacitate relativă, autorisând vênḑarea in nisce casuri inaplicabile la schimb, şi nu este permis a intinde escepţiunile la dreptul comun fără un text positiv de lege;

Considerând deci că din cele ce preced resultă in mod evident că art. 1409 aplică la schimb numai acele disposiţiunl ale Titlului vênḑărei cari reguléză contractul de vênḑare in sine, éră nu şi acele relative la dreptul de a vinde şi de a cumpăra; că, prin urmare, schimbul este permis intre soci, observându-se, bine inţeles, tóte formalităţile prescrise de art. 1254 Cod. civil;

Pentru aceste motive, in majoritate, respinge reclamaţiunea, etc.

Semnaţi: M. Suţu, P. Th. Missir.

OSEBITA SOCOTINŢA

Considerând că art. 1409 sună astfel: „Tóte regulele prescrise pentru vênḑări se aplică şi la contractul de schimb";

Avênd in vedere textul formal al articolului de mai sus;

Considerând că art. 1307 nu permite vênḑarea intre soci de cât in casuri a nume prevĕḑute;

Avênd in vedere că schimbul póte avé loc intre soci numai in casurile in cari vinderea este insăşi permisă;

Considerând că art. 1409 este fidelă reproducţiune a art. 1707 din Codicele Napoleon, care a fost interpretat de jurisprudenţa francesă in acest sens (1854 Curtea din Agen);

Pentru aceste motive, subsemnatul este de părere a se admite reclamaţiunea, a se anula schimbul, etc (1).

Semnat: D. Grecénu.

(1) Curtea de apel din Iaşi, secţiunea I, prin decisiunea pronunţată in ḑiua de 22 Decembre 1882, pe care sperăm a o publica in curênd, a respins apelul şi, confirmând sentinţa Tribunalului, a decis acéstă delicată cestiune tot in sensul admis de majoritatea Tribunalului. *(N. R.)*

JURISPRUDENŢA STRAINA

TRIBUNALUL COMERCIAL DIN SENA

Audienţa din 22 Noembre 1882

Preşedinţa Dlui Bessand

Vilmont cu sindicatul falimentului societăţei Union générale.

CERERE IN DAUNE-INTERESE FORMATA PERSONAL CONTRA SINDICULUI UNUI FALIMENT PENTRU DEPUNEREA TARDIVA A BILANŢULUI ŞI REFUSUL DE A COMUNICA ACTELE FALIMENTULUI. — RESPINGERE. — ART. 476 DIN CODUL COMERCIAL.

De şi art. 476 din Codul comercial pune indatorire sindicului ca să formeze imediat bilanţul ce n'a fost depus de falit, acéstă indatorire trebue insă să fiă apreţiată ţinêndu-se sémă de circumstanţele de fapt.

Nu se póte aduce uă imputare sindicului din aceea că nu a dat de cât nisce estimaţiuni aproximative, când mai multe procese incă pendente inaintea Tribunalelor sunt de natură să modifice intr'un mod simţitor situaţiunea dupe soluţiunile ce li s'ar da.

Când, in urma unor deliberări anteriore falimentului, acţiunile se află liberate şi daca nu s'a statuat definitiv asupra sórtei acţionarilor, apelul la nisce fonduri eventuale nu constitue un activ care trebue să figureze in bilanţ prin inscrierea listei generale a acţionarilor.

Când pasivul se compune in parte de nisce titluri la purtător, sindicul, care nu cunósce pe acesti purtători de cât numai incetul cu incetul dupe ce s'au presentat, nu póte fi obligat să formeze şi să depue la grefă lista acestor creditori, drepturile celor-alţi creditori fiind apărate prin facultatea ce au ca să asiste la adunări şi să 'şi formuleze aci tóte motivele lor de plângere.

Tribunalul,

Considerând că Vilmont, in calitate de liquidator al societăţei Fauvel şi Acloque, pretinde că Heurtey, sindicul falimentului societăţei Union générale, nu ar fi indeplinit órecari formalităţi ce 'i sunt impuse de lege in calitatea sa de mandatar dat de justiţie; că, mai ales, el ar fi lăsat să trécă mai bine de şése luni fără ca să depue bilanţul falimentului Union générale; că, pe lêngă acésta, acest bilanţ ar fi incomplet şi nu ar conţine tabloul profiturilor şi perderilor şi uă listă detaliată a cheltuielelor; că el ar fi refusat să dreseze un bilanţ suplimentar, să comunice mai multe acte ce 'i-au fost cerute printr'uă somaţiune estra-judiciară din 10 Octombre 1882, şi mai cu sémă lista acţionarilor şi a purtătorilor de bonuri de ale falimentului; că din causa acestor fapte el ar fi incercat un prejudiciu, pentru reparaţiunea căruia reclamă de la Heurtey porsonal plata daunelor-interese;

Considerând că obligaţiunea impusă de lege sindicului de a dresa imediat bilanţul, a cărui depunere urma să fiă făcută de falit, nu se póte inţelege fără a se ţine sémă de evenimentele şi impedicările materiale cari ar fi de natură să pue un obstacol stabilirei lui;

Considerând, in fapt, că falimentul societăţei Union générale a fost declarat din oficiu, éră nu dupe uă depunere de bilanţ, prin hotărirea acestui Tribunal din 2 Februarie 1882; că acéstă societate, al cărei scaun principal era la Paris, strada Antin, mai avea uă sucursală, tot in Paris, bulevardul Saint-Germain, Nr. 237; că mai avea şi altele la Lyon, Marsilia, Saint-Etienne şi la Roma;

Considerând că sigiliele au fost imediat aplicate atât la scaunul social cât şi la cele-alte sucursale; că operaţiunile de inventariare, incepute dupe ridicarea peceţilor, nu au putut fi terminate cu desăvêrşire de cât tocmai la 6 Aprilie 1882;

Considerând că este constatat că, dupe indeplinirea acestor formalităţi, sindicul s'a grăbit de a proceda la facerea bilanţului cu ajutorul inventarielor, a registrelor şi a diverselor informaţiuni ce a putut lua, şi că acest bilanţ a fost depus de el la grefa acestui Tribunal la 12 August 1882;

Considerând că numerósele contestaţiuni pendente inaintea a diverse instanţe, şi in privinţa cărora nu s'a dat incă uă soluţiune definitivă, nu permiteau sindicului şi nu 'i permit nici măcar astăḑi ca să stabiléscă uă situaţiune completă şi definitivă a activului şi pasivului falimentului societăţei Union générale; că cifrele indicate in comptabilitate nu pot actualmente servi de basă pentru apreţiarea esactă a activului şi pasivului, şi că numai verificarea creanţelor ar puté să dea acest resultat in ce privesce fixarea pasivului;

Considerând, in ceea ce privesce lista acţionarilor, că fără a cerceta, de uă cam dată, dreptul creditorilor de a li se comunica registrele de transferturi ale unei societăţi, este loc a se declara, in speciă, că pênĕ ce nu se va statua defintiv asupra diverselor contestaţiuni supuse Tribunalelor competente, nu esistă in realitate nici un activ esigibil din acest punct de vedere; că, mai mult de cât atât, numai cercetarea comptabilităţei titlurilor va puté permite să se stabiléscă mai in urmă lista acţionarilor, care nu s'a putut face pênĕ astăḑi de cât intr'un mod cu totul provisoriu;

Considerând, in ceea ce privesce plângerea că nu 'i s'au dat detalie suficiente asupra purtătorilor de bonuri, că este constant că nu póte esista uă listă specială de acesti creditori; că producera acestor bonuri, care se baséză pe nisce titluri incontestabile, se face treptat in fie-ce ḑi; că nu se póte indatora sindicul ca să dea liste suplimentare potrivit cu depunerile ce 'i se face; că de altă parte drepturile creditorilor sunt indestul de asigurate prin facultatea ce le dă legea ca să asiste la adunările ce se fac pentru verificarea şi afirmarea creanţelor şi de a formula aci tóte plângerile ce ar crede că sunt folositóre pentru apărarea interesselor lor;

Considerând că, faciă cu munca esceptională ce sindicul a depus şi a numeróselor dificultăţi ce a intêmpinat, este loc de a se recunósce, contrariu alegaţiunilor reclamantului, că operaţiunile falimentului au fost indeplinite cu tótă solicitudinea ce comporta uă afacere de acéstă natură şi importanţă, in cât nici uă imputare justificată şi fundată nu se póte aduce sindicului;

Considerând in fine că daunele-interese nu pot fi de cât representarea unui prejudiciu incercat; că din acest punct de vedere Vilmont nu aduce Tribunalului nici uă probă; că, astfel fiind, din tóte punctele de vedere cererea de faciă urméză a fi respinsă;

Pentru aceste motive, respinge acţiunea intentată de Vilmont, etc.

Bucuresci. — Typ. Curţei Regale, pr. F. Göbl, Pasagiul Român, 12

ANUL XII. — Nr. 9. JOI 6 IANUARIE 1883

DREPTUL

LEGISLATIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENTIA — ECONOMIE POLITICA

Prim-Redactor: DEMETRU C. POPESCU

ESE DE DOUE ORI PE SEPTEMANA

Redactor-Administrator: NICOLAE CHRISTESCU

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA ḌIARULUI, PASAGIUL ROMAN, 10

ABONAMENTELE se fac pe an şi pe jumĕtate de an: la 1[iu] Decembre şi 1[iu] Maiu. De la 1[iu] Iulie pênĕ la 20 August ḍiarul nu apare.

Anunţuri: linia 40 bani. *Scrisorile nefrancate se refusă* Un numĕr: 50 bani

COSTUL ABONAMENTULUI Pe an, 40 lei; pe jumĕtate an, 20 lei. *Studenţii plătesc pe jumĕtate* Pentru străinĕtate se adaogă timbrul postal.

SUMAR

ÉRASI ELECTIVITATEA MAGISTRATUREI

In epoca frământată in care trăim, fel de fel de cestiuni au venit la ordinea ḍilei. Şi, ceea ce este mai caracteristic, lucrurile practice, reformele şi imbunătăţirile folositóre rare ori ne preocupă mintea: ele par nedemne de noi; din contra, descoperim in lume vre uă ideă ciudată, vre un principiu nepotrivit cu starea societăţei nóstre, indată punem mâna pe dênsele, ni le apropriăm şi voim să le aplicăm la noi. Póte că acésta este *furia* progresului, de care suferim: nu se cerea *urgenţa* aplicărei electivităţei la magistratură, pentru ca să luăm inaintea Franciei care nu stabilise pe atunci acest principiu? Póte că lucrul provine şi din impregiurarea că este mult mai lesne a ingâna doue-trei idei generale, de cât a pricepe şi inoda uă adevĕrată organisaţiune, care se póte câstiga numai cu studie seriόse: am puté invoca, ca element convingĕtor, lucrarea majorităţei comisiunei Camerei asupra reformei magistraturei şi cu deosebire incidentul ridicat cu acéstă ocasiune (1). De altminteri, acésta s'a mai vĕḍut şi in alte ţĕri. Astfel, in Francia, cu ocasiunea reformei magistraturei, un deputat propusese un *contra-proiect* in acest sens: „Instituţiunea juriului se va stabili in materie civilă." Ecă ce citim asupra acestui punct in raportul depus de D. Lepère pentru reforma magistraturei: „Am ascultat pe D. Jules Roche şi 'i-am spus că ar fi de dorit, pentru ca comisiunea să'i pótă studia propunerea, ca principiul ce stabilea să fiă insoţit de un sistem de aplicaţiune. D. Roche s'a mulţumit a ne da óre-cari indicaţiuni verbale şi sumare cari nu puteau să ne dea măcar schiţa unui sistem" (2). Scóla pretutindeni este aceeaşi: idei generale, ori cât de multe şi sonore; aplicaţiuni şi organisări practice, nici uă dată.

De când s'a propus reforma magistraturei şi admiterea principiului electivităţei judecătorilor, *Dreptul* 'şi-a făcut datoria tratând adesea cestiunea. Am creḍut insă că este bine, din când in când, să ne mai aducem a minte despre pericolul ce ne amenință, căci aşa considerăm electivitatea magistraturei. Mai ales in era de *progres* şi *reforme* anunţată prin revisuirea Constituţiunei, este folositor a ne pĕtrunde de primejdia ce incongióră aplicarea sufragiului popular la investitura judecă-

(1) D. C. Boerescu, care nu primea ideea electivităţei, a declarat că majoritatea comisiunei *a calcat* proiectul pregătit de Dsa, şi afirmaţiunea acésta, pe cât scim, a rĕmas fără replică pênĕ astăḍi.

(2) *Gazette des Tribunaux* de la 2 Decembre 1882.

torilor, invĕţând cu deosebire din trista esperienţă făcută de alte naţiuni in acéstă privinţă.

I

Dupe cum se scie, in Iunie trecut, Camera francesă a adoptat resoluţiunea ca reforma magistraturei să se baseze pe electivitate (3). S'a numit uă comisiune pentru formarea unui proiect de lege, care a şi depus lucrarea sa in Decembre trecut.

Ne vom sili să o resumăm in câte-va cuvinte; insă, incă de la inceput, putem afirma că nici raportorul, D. Lepère, nu a reuşit să presinte uă lucrare solidă, nici proiectul in sine, aprópe reproducţiune a legilor revoluţionare din 1790, nu coprinde nimic original şi serios. Pe ici pe colea, câte-va modificări reuşite in organisarea şi competenţa Curţei de casaţiune, cari in mare parte sunt admise la noi, constituesc singura parte bună din lucrarea comisiunei.

Ecă ideele generale ale nouei organisări :

Tóte instanţele judecătoresci de ori-ce grad se constituesc prin sufragiul popular. Alegerea este de douĕ grade : sufragiul universal alege un numĕr determinat de delegaţi, şi acestia pe judecători. Aleşii, de altă parte, trebue să intrunéscă óre-cari condiţiuni de studiu şi practică.

Se manţine instituţiunea judecătoriilor de pace, a căror competenţă a luat mare intindere.

Se recunósce principiul apelului, insă se suprimă Curţile de apel. Apelurile se vor judeca de Tribunalele de arondismente cari succesiv au să jóce rolul de instanţă superióră pentru Tribunalele vecine. Ca cestiune de curiositate, reproducem partea din raport care arată motivele pentru cari se introduce acéstă mĕsură : „Să adăogăm, ḑice raportorul, că, daca nu ne aflăm in circumstanţele cari impuneau constituanţilor de la 1789 suprimarea parlamentelor, nu avem cu tóte acestea nici un interes a conserva sub denumirea de Curţi de apel nisce companii mari judecătoresci cari, prin forţa lucrurilor, vor forma uă aristocraţie in magistratură ; pe care spiritul de corp nu va intârḑia să o isoleze, să o sustragă de la acţiunea, de la sentimentul opiniunei publice; şi cari ar puté să devină cu inlesnire, ceea ce sunt astăḑi Curţile de apel, — fără ca cei mai mulţi din magistraţii ce le compun să aibă conscinţă despre acésta, — *nisce focare de reacţiune contra aspiraţiunilor şi sentimentului general al ţĕrei.*"

Focare de reacţiune! Când se dă asemenea argumente pentru suprimarea unei instituţiuni, a cărei eficacitate se recunósce cu tóte acestea, lucrarea intrégă este judecată!

Cât pentru Curtea de casaţiune, 'i se manţine competenţa şi atribuţiunile actuale, cu óre-cari modificări : astfel, secţiunea reclamaţiunilor *(des requêtes)* se schimbă in secţiune civilă avênd incă dreptul a se pronunţa in materie electorală, fiă vorba despre alegerile politice, sau judecătoresci.

Sistemul electivităţei şi organisarea propusă se vor admite in cele din urmă de Parlamentul frances ?

Ne place a crede că nu. Mai ântâiu, chiar principiul s'a admis cu uă mică majoritate in Cameră, şi lucrarea presentată de D. Lepère nu este espresiunea voinţei majorităţei comisiunei, care repudiéză idea electivităţei. Dificultăţile practice şi primejdia ce incongióră aplicarea noului sistem vor face, pênĕ in cele din urmă, să se inlătureze ideele presentate. Este fără indouială mult mai comod şi fără bătae de cap a se vota principiul, dupe cum s'a făcut in vara trecută; când insă ajungem la practica lucrului, vorbele nu mai sunt de ajuns, şi nici uă organisare, avênd base aşa de slabe, nu póte suferi lungă discuţiune.

Afară de acestea, ce sistem se va admite pentru constituirea corpului electoral? Cine să ia parte la alegerea judecătorilor? Unii pretind că sufragiul universal este adevĕrata mântuire. Poporul singur numai este in stare să dea pe cei mai buni judecători. Nu toţi *electivistii* insă raţionéză astfel. Cred că inteligenţa slabă a maselor nu este in stare să distingă meritele candidaţilor. Să se admită déră sufragiul cu douĕ grade : poporul să numéscă delegaţi cari, la rândul lor, să alégă pe judecători. Alţii merg şi mai departe. Refusă masei populare ori-ce amestec in alegeri, dorind să se compună un colegiu special, de avocaţi şi magistraţi, care să aibă uă asemenea misiune.

Tóte aceste sisteme 'şi-au aderenţii lor in Parla-

(3) Principiul acesta s'a votat cu 275 voturi contra a 208. Guvernul a combătut propunerea.

ment. In atari condiţiuni, ori cine pricepe că apró-pe va fi peste putinţă uă inţelegere pentru stabilirea unei organisări electiviste. Principiul va rĕmâné un curat *desideratum*, care, in Francia, a lăsat triste urme.

Intr'adevĕr, dupe cum se scie, Revoluţiunea cea Mare desfiinţă vechia organisare şi introduse sistemul alegerei. La inceput, se cereau óre-cari condiţiuni pentru alegĕtori şi eligibili (legea din 1790) şi se fixa termenul de 6 ani pentru durata funcţiunei magistratului. Abia insă se instalaseră şi masele populare se ridicară contra lor. Nici nu trecuseră doui ani, şi magistraţii aleşi nu mai representau ideele alegĕtorilor. De aceea, in 1792 se introduse sufragiul universal, se desfiinţară alegerile din 1790 fără a trece termenul de 6 ani prevĕḑut de lege, şi Francia avu noui judecători. Lucrul abia a mai dăinuit câţi-va ani, şi puterea esecutivă a re-inceput să numéscă pe judecători. Ceea ce voim insă să constatăm, este că, in tot timpul cât magistratura s'a recrutat prin sufragiul popular, adevĕrată dreptate nu a mai fost in Francia. Şi incă, chiar Convenţiunea, care manţinea sistemul, nu se servea cu Tribunalele populare, ci numea Comisiuni sau Tribunale revoluţionare aprópe pretutindeni. Nu mai ḑicem nimica despre ignoranţa şi imoralitatea judecătorilor aleşi (4).

Când aceste sunt tradiţiunile sistemului electivităţei, cu greu ne vine să credem că Francia il va imbrăţişa din nou şi va desfiinţa uă instituţiune cu frumos trecut, risipind uă magistratură, despre care inimicii sĕi cei mai neimpăcaţi nu au indrăsnit să ḑică că este incapabilă sau venală.

II

Adese s'au invocat esemplele ţĕrilor in cari se practicéză alegerea judecătorilor. Am demonştrat altă dată (5) in ce stare se găsesce justiţia in Elveţia şi America, unde infloresce electivitatea; pentru moment, vom adăoga numai câte-va consideraţiuni.

„In tóte părţile teritoriului elveţian, ḑice D. Desjardins (6), unde partidele luptă cu óre-care violenţă, ultimele alegeri judecătoresci au fost cu totul politice, şi mai târḑiu, in procesele in cari putea să reinvieze pica candidatului, resbunarea a dictat hotăririle judecătorului. La Lucerna, s'a pus un interval de doui ani intre alegerile deputaţilor şi ale judecătorilor, pentru a se răci primele emoţiuni; cu tóte acestea, politica tot se amestecă. Acésta se petrece mai ales in cantónele unde Consiliul cel mare face alegerile, jocul partidelor fiind mai viu intr'un câmp mai strâmt. Dupe observaţiunile cele mai imparţiale, nici uă juridicţiune, cât de inaltă ar fi, chiar Tribunalul federal, nu scapă de contactul politicei. Pe lêngă aceste, dupe chiar mărturisirea Elveţienilor, cei mai mulţi din judecătorii eşiţi din sufragiul popular, daca scapă de corupţiune, sunt cu desăvêrşire incapabili. Prejudecăţile populare fac din sciinţă uă causă de defavóre, şi mulţi candidaţi sunt compromişi numai pentru că sunt doctori in drept."

Cât despre America, lucrurile au ajuns in aşa stare in cât nimeni nu se mai gândesce să o ia drept esemplu. „Nu avem nevoe, ḑicea in Camera francesă un pártén al electivităţei, să căutăm esperienţa de cea-altă parte a Atlanticei (7)."

Resultatele aduse acolo de magistratura alésă sunt spăimêntătóre. Nicăeri in acele Tribunale populare, nu se mai invócă respectul legei nici se mai găsesce demnitatea adevĕratului magistrat. „Se spune incă, ḑicea ministrul de justiţie al Franciei, că *hoţii* au reuşit să alégă pe complicii lor." Se fac adevĕrate tovărăşii, se depun capitaluri pentru a

(4) In lucrarea Dlui Arthur Desjardins, publicată in *Revue des Deux Mondes* de la 1 August 1882, găsim mai multe detalie caracteristice asupra acestui punct. Astfel, la Paris, in 1792, din 51 judecători numai 12 erau ómeni de legi; printre cei-alţi se găseau şi grădinari. „In comune, ḑicea un comisar trămis in mai multe departamente, primarii nu sciu să citéscă, şi judecătorii de pace nu au nici uă cunoscinţă de legi." Şi alt delegat in Nordul şi centrul Franciei constata următórele: „Judecătorii de pace sunt puţin luminaţi şi chiar rĕi. Au uă purtare necuviinciósă şi adese destrăbălaţi. Incurcă autorităţile administrative şi in general abusă de numirea lor de către popor. Grefierii lor comit adese esacţiuni criminale."

Să se observe că inspecţiunile aceste sunt făcute prin anul IX, când mai esistă alegerile numai pentru judecătorii de pace, şi de aceea in raporturi se vorbesce numai despre dênşii. Altfel, tot ce se scria atunci despre acestia, era adevĕrat pentru toţi magistraţii aleşi. Lucrul acesta s'a recunoscut de toţi aceia cari s'au ocupat de cestiune.

(5) Veḑi *Dreptul* Nr. 62, din 1881.

(6) *La Magistrature élue*, *loc. cit. supra.*, pag. 561 şi urm.

(7) CAMILLE PELLETAN, ap. Desjardins, *loc. cit. supra*, pag. 562.

se acapara alegerile şi a se asigura membrilor acestor *oneste* asociaţiuni, impunitate pentru delictele ce comit şi câstiguri pentru procesele ce cumpără (8).

Rĕul este aşa de mare, in cât ómenii cinstiţi nu se mai presentă naintea Tribunalelor ordinare. Forméză societăţi intre dênşii, contribuesc fie-care şi instaléză a nume judecători cari să se pronunţe asupra tutulor neinţelegerilor ivite intre dênşii; şi, ceea ce este caracteristic, asemeni juridicţiuni, înfiinţate de cetăţenii esasperaţi de concusiunile magistraţilor Confederaţiunei, sunt recunoscute pretutindeni de diferitele autorităţi. De altă parte, s'au vĕḑut cetăţeni făcêndu'şi singuri dreptate; ba incă se asociéză intre dênşii, avênd drept scop uciderea *(le lynchage)* judecătorilor.

Neruşinarea, dupe chiar mărturisirea Americanilor, a ajuns la culme. „Un asasin, ḑice un ḑiar american (9), dispunênd de parale şi avênd un avocat influent, este tot-d'a-una sigur să fiă aquitat; sau cel puţin, când opiniunea publică ar fi prea mult intĕritată contra lui, se procedéză astfel ca procesul să se amâne din lună in lună pênĕ când martorii, seduşi cu bani sau infricoşaţi prin ameninţări, dispar cu desăvêrşire.“ Corupţiunea a mers

(8) „De la 1845, intr'unul din districtele Pensylvaniei, minerii, cari forméză majoritatea populaţiunei, au format uă tovărăşie care 'i face stăpâni ai alegerilor, şi numesc judecători numai dintre afiliaţi, pentru a 'şi asigura, la ori-ce intêmplare, uă impunitate completă: de atunci, acéstă asociaţiune, cunoscută sub numele de *Molly Maguire,* a crescut şi s'a intins in ţinuturile vecine. Se fac intreprinderi colosale, dispunênd de capitale enorme, pentru a acapara, in acelaşi timp, in óre-cari State, puterea judecătoréscă şi politică. In acéstă acaparare a tutulor puterilor destinate a se controla unele pe altele consistă *ringul.* Astfel, in doui ani şi jumĕtate (de la 1iu Ianuarie 1869 pênĕ la 1iu August 1871), datoria oraşului New-Yorck se urcă de la 29,000 la 100,000 dolari in urma unor hoţii infricoşate săvêrşite cu ocasiunea esproprierilor, pentru că comisarii insărcinaţi a statua asupra indemnităţilor făceau parte cu toţii din *ringul* din New-Yorck, şi pentru că judecătorii, ca şi legislatura, fuseseră cumpăraţi: a trebuit să se formeze un comitet de şépte-ḑeci de persóne pentru a denunţa şi urmări pe judecătorii concusionari, şi numai dupe sforţări neauḑite a reuşit să sfărime acea coaliţiune.“ (Desjardins, *loc. cit. supra,* pag. 562 şi urm.)

Daca lucrul este ajuns intr'uă asemenea stare in America, unde democraţia domnesce de atâtea decenie, ce vom ḑice despre noi, crescuţi in genere in idei orientale şi lăsând mult de dorit sub punctul de vedere al moralităţei?

(9) Ap. Desjardins, *loc. cit. supra,* pag. 563.

aşa de departe, in cât, in 1868, unul din comitetele Congresului ḑicea: „Este nevoe să gonim pe toţi tâlharii din serviciul public: numai cu timpul se va ajunge la acésta, pentru că hoţii infestéză *tóte dregătoriile.* Ei sunt ca trichina in sistemul animal (10).“

Pe lêngă magistratura destrăbălată produsă prin sufragiul universal, se află in America uă Curte supremă, care se bucură de respectul şi consideraţiunea tutulor, şi care are uă competenţă ce nu se mai intêlnesce in nici uă altă parte a lumei. Ea esaminéză tóte dificultăţile resultând din tratate, tóte neinţelegerile privitóre la străini, sau la diferitele State ale Confederaţiunei, şi tóte cestiunile de drept internaţional privat; pe lêngă acestea, are dreptul să esamineze daca legile ce se votéză sunt or nu constituţionale, şi prin urmare daca trebue or nu esecutate. Acest Tribunal federal, a cărui competenţă este aşa de vastă şi a cărui autoritate morală este de toţi recunoscută, nu este *ales,* ci se constituesce de preşedintele Republicei, singurul in drept a numi pe membrii ce 'l compun (11).

Intr'unul din numerele viitóre vom cerceta inconvenientele ce de ordinar insoţesc sistemul electivităţei magistraturei, căutând a stabili adevĕratele principie pe cari trebue să se baseze tóte instituţiunile intr'uă ţară in adevĕr democratică.

D. C. Popescu.

JURISPRUDENŢA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAŢIUNE ŞI JUSTIŢE, SECŢ. I

Şedinţa din 10 Decembre 1882

Preşedinţa Dlui St. Silion, consilier

Ministerul de financie cu Ioan Lahovari.

LEGEA TIMBRULUI. — VÊNḐARI VERBALE. — NU ERAU SUPUSE LA TAXA DE INREGISTRARE SUB IMPERIUL LEGEI DE LA 1880. — ART. 40, 42 ŞI 68 DIN LEGEA TIMBRULUI DIN 1880. — ART. 38 DIN LEGEA TIMBRULUI DE LA 1881. — RESPINGERE.

Sub imperiul legei Timbrului de la 1880, nu-

(10) *Ibid.*, pag. 5?4.

(11) Singura comparaţiune ce se face de publicisti intre cele douĕ instituţiuni ale Americei, Tribunalele alese de popor şi Curtea formată de preşedintele Republicei, dovedesce escelenţa constituirei magistraturei de puterea esecutivă şi condamnă cu desăvêrşire intervenirea sufragiului universal. Să nu se uite că magistraţii ce compun Tribunalul federal sunt inamovibili.

mai vênḑările făcute prin acte scrise erau supuse la taxele de inregistrare.

Astfel, când inainte de formarea ordonanţei, adjudicatarul transmite drepturile sale altei persóne formându-se ordonanţa pe numele sĕu, noul aquisitor nu putea fi obligat, sub imperiul legei de la 1880, a plăti taxa de inregistrare pentru transmiterea ce 'i s'a făcut de fostul adjudicatar.

Nr. 359. — Respins, ca nefundat, dupe uă divergenţă, recursul făcut de Ministerul de financie contra decisiunei Curţei de apel din Bucuresci, secţiunea II, cu Nr. 38, din 1881 (1), dată in procesul ce are cu D. Ioan Lahovari, pentru plata unei taxe de inregistrare.

S'au ascultat : D. Al. Geani, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă; D. N. G. Stefănescu, avocatul Statului, in desvoltarea motivelor de casare; DD. I. Lahovari şi G. Vernescu, in combateri.

Curtea, deliberând :

Asupra unicului mijloc invocat şi asupra căruia s'a ivit divergenţă de opiniuni la prima cercetare a recursului :

„Denaturarea faptelor şi greşită aplicaţiune şi interpretaţiune a art. 40, 42 şi 68 din legea Timbrului in vigóre la anul 1880. Intr'adevĕr, nici uă parte nici alta n'a negat că au avut loc douĕ vênḑări, douĕ transmisiuni de proprietate, precum insăşi Curtea recunósce in considerantele decisiunei sale, şi cu tóte acestea condamnă pe Stat a restitui taxele uneia din cele douĕ vênḑări ce au avut loc."

Avênd in vedere că din decisiunea supusă recursului resultă că, adjudicându-se asupra Dnei Clementina Rolier un imobil şi, inainte de a se forma ordonanţa de adjudicare, adjudicatara vênḑênd dreptul asupra imobilului Dlui I. Lahovari fără să se fi făcut un act scris, ci cerênd a se forma ordonanţa de adjudicare pe numele Dlui I. Lahovari, acesta fiind obligat a plăti taxa de inregistrare pentru mutaţiune pentru a doua óră a cerut restituirea acestei taxe;

Avênd in vedere că Curtea de apel se pronunţă pentru restituirea taxei care nu trebuia a fi plătită, fiind că taxele de inregistrare nu se percep pentru mutaţiunile de proprietate de cât daca ele se constată prin act scris;

Considerând că, in virtutea legei Timbrului modificată la 1880, intre altele, mutaţiunile de proprietate sunt supuse taxei timbrului de inregistrare numai daca ele se constată in mod scris; că acésta resultă a nume din disposiţiunile diferite ale legei din 1880; că acésta fiind constant, de aceea legiuitorul in anul 1881, prin modificările propuse la legea Timbrului, spre a consacra că transmisiunile de propietate, constituirea dé usufruct, vênḑările de păduri, inchiriările şi arendările sunt supuse plăţei taxei Timbrului şi de inregistrare nu numai când ele se constată in scris, ci şi când nu s'ar constata inscris, a propus uă disposiţiune a nume care figurézâ ca art. 38; că, in urma acestei disposiţiuni, e cu neputinţă ca administraţiunea să céră uă taxă pentru transmisiunea de proprietate efectuată sub legea Timbrului din 1880, care nu se constata in mod scris, când lacuna din legea din 1880 s'a inlăturat in 1881 prin art. 38; că pentru acéstă consideraţiune şi fără a cerceta cele-alte consideraţiuni ale decisiunei Curţei de apel pe care ea se intemeiază spre a decide restituirea taxei a douĕ proprietăţi, motivul e neintemeiat şi urmézâ a fi respins ;

Pentru aceste motive, respinge, etc.

(1) Veḑi *Dreptul* Nr. 32, din 1881, pag. 257. *(N. R.)*

Şedinţa din 13 Decembre 1882

Preşedinţa Dlui Lahovari, consilier

Safta Săulescu şi alţii cu G. V. Pencioiu şi altul.

TESTAMENT AUTENTIC.—DELEGAŢIUNEA UNUI JUDECATOR LA DOMICILIUL TESTATORULUI. — SE FACE NUMAI DE PREŞEDINTELE TRIBUNALULUI, CARE ARE ADMINISTRATIUNEA. — NU ESTE NECESITATE DE COMPLETUL TRIBUNALULUI ŞI PRESENŢA GREFIERULUI.— ART. 91 LEGEA ORGANISAREI JUDECATORESCI. — ART. 861 COD. CIVIL.

TESTAMENT AUTENTIC. — JUDECATOR DELEGAT. — GREFIER. — NEASISTENŢA GREFIERULUI LA LUCRAREA FACUTA DE JUDECATORUL DELEGAT. — VALIDITATEA LUCRAREI. — VALIDITATEA TESTAMENTULUI. — ART. 91 LEGEA ORGANISAREI JUDECATORESCI. — ART. 861 COD. CIVIL. — RESPINGERE.

1° Delegaţiunea judecătorului spre a lua declaraţiunea voinţei unui testator, conform art. 861 Cod. civil, se face de preşedintele Tribunalului, fără să fiă necesitate de completul Tribunalului şi presenţa grefierului.

2° Pentru validitatea lucrărei judecătorului delegat la domiciliul dispunĕtorului, nu este nevoe de asistenţa grefierului Tribunalului.

Prin urmare, este valabil testamentul unei persóne primit de un judecător delegat neasistat de grefier, când in legalisarea făcută de Tribunal se indeplinesc formalităţile cerute de lege şi a semnat şi grefierul.

Nr. 364. — Respinse, ca nefundate, recursurile făcute de Dlor Safta Săulescu, Ghiţă Săulescu, Zoe V. Popescu, Gh. C. Vlădoianu şi alţii contra decisiunei Curţei de apel din Craiova, secţiunea II, cu Nr. 10, din 1882 (1), pronunţată in procesul ce are cu D. G. V. Pencioiu şi Zm. Coţofénu, pentru anularea unui testament.

S'au ascultat: D. P. Orbescu, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă; DD. C. Boerescu, G. Meitani şi C. Disescu, avocaţii recurenţilor, in desvoltarea motivelor de casare; DD. G. Vernescu şi Em. Potropopescu-Pake, avocaţii intimaţilor, in combateri.

Curtea, deliberând :

(1) Veḑi *Dreptul* Nr. 42, din 1882, pag. 342. *(N. R.)*

Asupra mijlocului ântâiu de casare :

„ Curtea a violat art. 91 din legea Organisărei judecătoresci, pe cât timp consideră ca valabilă incheiarea Tribunalului prin care se delégă un membru al sĕu la domiciliul testatorului, de şi acea incheiare nu este contrasemnată de grefier, şi când recunósce ca legal procesul-verbal al acestui judecător delegat, de şi n'a fost insoţit acest judecător la domiciliul testatorului de către grefier care nici a semnat acel proces verbal. “

Considerând că recurenţii prin acest mijloc invócă violarea art. 91 din legea Organisărei judecătoresci din două puncte de vedere: 1° că incheiarea Tribunalului prin care s'a delegat unul din membri a merge la domiciliul debitorului Grigore Coţofénu, care din causă de bólă nu se putea presenta in persónă la Tribunal spre a se indeplini formalităţile edictate de art. 861 Cod. civil, nu este contrasemnată de grefier; şi 2° că judecătorul delegat a procedat in indeplinirea acestei formalităţi fără să fiă asistat de grefier ;

Considerând că, in cât privesce argumentaţiunea ântâiu din acest mijloc şi care se raportă la incheiarea Tribunalului in cât privesce primul testament al defunctului Coţofénu, este fără interes, de óre-ce chiar daca s'ar privi ca nulă din causa lipsei semnăturei grefierului, totuşi acéstă nulitate a rĕmas acoperită prin faptul că cu ocasiunea depunerei celui de al douilea testament, prin care se menţinea cel d'ântâiu cu óre-cari modificaţiuni, incheiarea Tribunalului prin care se delega un membru se vede subscrisă şi de grefier ;

Considerând, pe lêngă acésta, că, in materie de testamente, când persóna care testéză nu se póte presenta la Tribunal şi cere a se delega un judecător, acéstă delegaţiune nefiind susceptibilă de vre uă deliberaţiune a completului ea se póte da numai de preşedintele carele are a supune esamenului şi deliberaţiunei completului adeverirea testamentului, dupe ce a primit raportul judecătorului delegat ;

Considerând că, daca legiuitorul in art. 861 Cod. civil a intrebuinţat cuvintele „*judecătorul delegat de Tribunal*“, prin acésta a inţeles pe preşedinte, care avênd administraţiunea lucréză in numele Tribunalului ;

Considerând că, de óre-ce se recunósce că asemenea delegaţiuni se dă numai de preşedinte prin simplă resoluţiune la care grefierul nu ia parte, impregiurarea că incheiarea de delegaţiune s'a subscris şi de alţi judecători, insă fără grefier, nu implică in sine ideia că grefierul urma să asiste şi să subsemneze acea incheiare, căci acea incheiare se menţine considerându-se ca regulat făcută numai de preşedinte; că, astfel fiind, Curtea apelativă respingênd acest mijloc de nulitate invocat de recurenţi n'a violat nici un text de lege;

Considerând, in cât privesce a doua argumentaţiune trasă tot din violarea art. 91 citat, că judecătorul delegat n'a fost asistat de grefier şi că procesul verbal care constată indeplinirea formalităţilor cerute de art. 861 Cod. civil nu este subscris de dênsul, este asemenea nefundată, de óre ce art. 91 prevede că numai actele judecătoresci emanate de la uă Curte sau Tribunal trebue să fiă subsemnate de grefier, nu insă şi actele graţióse făcute afară din aceste autorităţi de către un judecător delegat, căci de câte ori legiuitorul a voit ca grefierul să asiste pe judecătorul delegat a declarat'o espres prin lege şi, in speciă, art 861 Cod. civil necerênd ca judecătorul să fiă asistat de grefier nu se póte trage din lipsa acestuia nulitatea actului instrumentat de judecător, mai cu sémă că legalisarea făcută de Tribunal este contrasemnată de grefier, aşa cum cere art. 91 din legea de Organisare judecătoréscă.

Asupra motivului al douilea de casare :

„Curtea a violat art. 861 şi 862 Cod. civil, când decide că nu este necesar să se reproducă in procesul verbal al Tribunalului declaraţiunea cum că testamentul „s'a citit din cuvênt in cuvênt in auḑul şi presenţa testatorului.“

Considerând că acest mijloc este neesact in fapt, căci in incheiarea Tribunalului se reproduce intocmai cele constatate de judecătorul delegat conform art. 861 şi 862 Cod. civil ;

Pentru aceste motive, respinge, etc.

INALTA CURTE DE CASAŢIUNE ŞI JUSTIŢIE, SECŢ. II

Şedinţa din 30 Noembre 1882

Preşedinţa Dlui St. Silion, consilier

St. Ionică cu G. Stoica.

REGULARE DE COMPETENŢA. — DISTRUGERE DE GARD. — CONTRAVENŢIUNI DE SIMPLA POLIŢIE. — SE JUDECA DE JUDECATORII DE OCÓLE CAND QUANTUMUL DESPAGUBIRILOR TRECE PESTE CINCIḐECI LEI. — ART. 18 ŞI 19 LEGEA JUD. COM. — ART. 103, § 5 DIN LEGEA POLIŢIEI RURALE. — ART. 525 PROC. PENALA.

Judecătoriile de ocóle sunt competente a judeca contravenţiunile de simplă poliţie, când cuantumul despăgubirilor trece peste suma de 50 lei.

Nr. 381. — D. procuror-general dupe lêngă acéstă Curte a cerut a se pronunţa uă regulare de competenţă in causa lui Stefan Ionică, inculpat pentru distrugerea unui gard al lui G. Stoica.

S'au ascultat : D. Al. Geani, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă ; D. G. Filitis, procuror-general, in conclusiunile sale.

Curtea, deliberând :

Asupra cererei de regulare de competenţă făcută de D. procuror-general dupe lêngă acéstă Curte :

Avênd in vedere că Tribunalul de Prahova asupra acţiunei intentată lui Stefan Ionică, că ar fi distrus un gard al lui G. Stoica Miru, prin sentinţa sa cu Nr. 196, din 1882, işi declină competenţa de a judeca causa ; că judele ocolului Văleni, la care trecuse cu apel cartea de judecată a judecătoriei comunale Păcureţi, infirmă acéstă carte ca dată fără competenţă şi dispune că causa să se inainteze in cercetarea

instanţei competente; că Tribunalul sesisat din nou de cercetarea causei nu face de cât a constata conflictul de jurisdicţiune;

Considerând că, astfel fiind, cursul justiţiei este intrerupt şi déră este loc de regulare de competenţă;

Considerând că conflictul de jurisdicţiune este ivit intre un Tribunal de judeţ şi uă judecătorie de ocol; că hotăririle acestor douĕ instanţe nu trec cu apel la aceeaşi instanţă; că déră sunt supuse la jurisdicţiunea a douĕ instanţe diferite şi că in acest cas, in virtutea art. 525 Proc. penală, acéstă Curte este datóre a deslega conflictul şi a regula competenţa;

Considerând că faptul imputat prevenitului este prevĕḑut şi pedepsit de art. 103 alin. V din legea Poliţiei rurale; că art. 59 din legea Judecătorielor comunale şi de ocóle face competente pe judecătoriele de ocóle a judeca contravenţiunile de simplă poliţie; că art. 18 din aceeaşi lege nu prevede competenţa judecătorielor comunale pentru judecarea acelor abateri de cât numai când cifra despăgubirei părţei vătĕmată nu trece peste suma de 50 lei, şi fiind că in specia suma despăgubirei trece peste acéstă cifră;

Pentru aceste motive, in unire cu conclusiunile Dlui procuror-general, regulând competenţa, trămite procesul privitor pe Stefan Ionică să se judece de către judecătorul ocolului Văleni.

TRIBUNALUL ILFOV, SECŢIUNEA II

Şedinţa din 17 Decembre 1882

Preşedinţa Dlui M. Ciocârdia, preşedinte

Zoe C. Ionescu cu C. Ionescu.

DAUNE-INTERESE. — DIVORŢ. — FAPTUL DE A NU SE SUPUNE UNEI CONDEMNAŢIUNI DE A DA SAU A FACE. — HOTARIRE OBLIGAND PE UN BARBAT DE A LASA UN COPIL SUB INGRIJIREA MAMEI IN TIMPUL DIVORŢULUI. — NESUPUNEREA BARBATULUI. — CONDEMNAREA SA LA DAUNE-INTERESE. — ART. 1075 COD. CIVIL.

Faptul unei persóne care nu se supune unei condemnaţiuni de a face sau de a da se póte transforma in daune-interese menite a restabili prejudiciul causat prin acéstă nesupunere.

Astfel, când socia dobêndesce dreptul prin hotăriri definitive să ia sub ingrijirea sa un copil şi sociul refusă de a i'l da, dênsa este in drept a cere, ca constrângere, a se condemna bărbatul sĕu la daune-interese.

Dna Zoe C. Ionescu a cerut a se obliga sociul sĕu, D. C. Ionescu, la uă condemnare pecuniară pentru că refusă a se supune hotăririlor justiţiei de a 'i lăsa pe copila Margareta sub ingrijirea sa.

S'a presentat reclamanta prin D. avocat Al. I. Marghiloman, in lipsa defendorului.

Tribunalul,

Avênd in vedere actele presentate cum şi arĕtările reclamantei prin procuratorul sĕu;

Avênd in vedere că faptul condemnaţiunei intimatului de a lăsa sub ingrijirea sociei sale pe copila Margareta este constant şi dênsul resultă din dispositivul hotărirei Tribunalului Ilfov, secţiunea II, cu Nr. 61, din 1882, confirmată prin decisiunea cu Nr. 8, din 1882;

Avênd in vedere că de asemenea este stabilit că intimatul nu voesce a se supune menţionatelor hotăriri, şi acésta resultă atât din procesul verbal din 15 Noembre 1882, dresat de portărelul Tribunalului, cât şi din cel din 30 Noembre, acelaşi an, instrumentat de portărelul de pe lêngă Curte, din cari să constată că insuşi intimatul a declarat că copila in cestiune se află peste frontieră;

Avênd in vedere că, astfel fiind, rĕmâne a se stabili daca faptul unei persóne care nu se supune unei condemnaţiuni de a face sau de a da, se póte transforma in daune-interese menite a restabili prejudiciul causat prin acéstă nesupunere;

Considerând că ori-ce obligaţiune de a face, atunci când debitorul nu voesce să o esecute, se póte transforma in daune-interese, cum de asemenea acelaşi lucru se póte face când debitorul pune intârḑiare in esecuţiune, cum este in specia nóstră;

Considerând că obligaţiunea impusă intimatului prin menţionatele hotăriri nu póte fi calificată de cât ca atare, şi in vedere că legea nu autorisă nici un mijloc de constrângere contra unei persóne fără a atinge libertatea ei in casul când este obligată a da sau a face, judecătorii au facultatea de a apreţia in bani prejudiciul ce se causéză prin lipsa esecuţiunei sau intârḑiărei causei, şi, prin urmare, trebue să recurgă la acest mijloc pentru a infrânge resistenţa debitorului;

Considerând că acest mod de a vedé intră in spiritul şi dispoşiţiunile art 1075 Cod. civil şi, prin urmare, nesupunerea debitorului trebue invinsă prin daune-interese;

Considerând că suma acestor daune-interese este lăsată cu totul la apreţiarea judecătorilor şi dênşii trebue să le ordone in limitele justului şi ţinênd compt de mijlócele debitorului, astfel că, in specia, suma ce se cere se găsesce esagerată;

Considerând că specia obligaţiunei cât şi natura acţiunei este din acelea ce merită urgenţă şi esecuţiunea provisorie;

Pentru aceste motive, condamnă pe D. C. Ionescu a servi sociei sale Zoe C. Ionescu câte 150 lei pe fie-care ḑi de intârḑiare de a da pe copila Margareta in ingrijirea mamei sale, incepênd acéstă condemnaţiune din ḑiua pronunţărei acestei hotăriri, etc.

Semnaţi: M. Ciocârdia, C. N. Năcescu.

TRIBUNALUL DIN VASLUIU

Şedinţa din 31 August 1882

Preşedinţa Dlui Al. G. Hinna, membru

Casierul-general de Vasluiu cu Christache Petrică.

FONCIERA. — CONTESTAŢIUNI. — COMPETENŢA. — DATORII DE FONCIERA PE ANII 1863—1867. — SE IMPLINESC DE STAT. — CONTESTAŢIUNILE SE VOR ADRESA LA CASIERII DE JUDEŢE. — NECOMPETENŢA CONSILIELOR COMUNALE. — ART. 7 DIN LEGEA DE LA 1871. — ART. 20 LEGEA DIN 1877. — ART. 42 DIN LEGEA DE LA 1882.

In ceea ce privesce implinirea contribuţiunilor, contestaţiunile se adreséză la autoritatea care se ocupă cu adunarea lor.

Astfel, cât pentru datorii de foncieră pe anii 1863—1867 cari se implineau de Stat, contestaţiunile trebue să se adreseze la casierii de judeţe, éră nu la consiliele comunale.

Tribunalul,

Avênd in vedere apelul făcut de D. casier-general contra hotărîrei Consiliului comunal de Lipova, cu Nr. 4, din 21 Maiu 1882, prin care apără pe D. Christache Petrică de suma de 337 lei 83 bani, rest din contribuţiunea fonciară şi patentă pe anii 1863, 1864, 1865, 1866 şi 1867 pentru moşia Valea-Moşneagului şi pentru care este urmărit de Stat;

Avênd in vedere că, conform art. 20 din legea de urmărire, D. Christache Petrică, cu recepisa cu Nr. 2068, a depus suma pentru care a făcut contestaţiune la urmărire;

Avênd in vedere că apelantul, in susţinerea apelului sĕu, se baséză pe motivele că Consiliul comunal nu era competent a judeca acéstă contestaţiune, fiind urmărirea pentru datorii din 1863 şi pênĕ la 1867 cari se implinesc de către Stat, conform legei de percepţiune din 1871, şi că, in ori-ce cas, prescripţiunea nu se póte invoca cu succes, de óre-ce s'au făcut acte cari au intrerupt prescripţiunea;

Avênd in vedere că D. Petrică a obiectat că astădi se urmăresce de perceptorul comunal care l'a urmărit şi mai 'nainte, şi déră urma a face contestaţiune la autoritatea care l'a urmărit, şi că, nefiind urmărit de trei ani, adi acéstă datorie este prescrisă;

Considerând că, conform art. 20 din legea de urmărire din 1877, contestaţiunile de urmărire se adreséză la Consiliul comunal pentru datorii cu a căror implinire comuna este insărcinată, éră la casieria generală pentru debitele ce se implinesc direct de către Stat;

Considerând că debitul pentru care se urmăresce Christache Petrică este rest din anii 1863 şi pênĕ la 1867 care, atât dupe legea de percepţiune din 1871, art. 7, se urmărea de către Stat, nefiind dat in sarcina comunei, cât şi dupe cea din 1882, art. 42, tot Statul este insărcinat a'l implini;

Considerând că, astfel fiind, D. Christache Petrică rĕu s'a indreptat cu contestaţiunea sa către Consiliul comunal şi consiliul fără competenţă a dat hotărîrea sa, nefiind de cât casierul-general competent a judeca in prima instanţă contestaţiunea de acéstă natură;

Considerând că, intru cât primul motiv de apel al Dlui casier este fundat şi hotărîrea Consiliului comunal fiind dată fără competenţă, al douilea motiv de apel nu póte fi discutat de cât atunci când s'ar discuta fondul in urma unei hotărîri date cu competenţă, şi déră urméză a se admite apelul şi a se reforma hotărîrea apelată;

Pentru aceste motive, admite apelul Dlui casier-general, etc.

Semnaţi: Al. G. Hinna, I. Bastache.

JURISPRUDENŢA STRAINA

TRIBUNALUL CIVIL DIN SENA, SECŢIUNEA VI

Audienţa din 12 Decembre 1882

Preşedinţa Dlui Mersier

Frédérick Weber cu eredii decedatului Piollet.

MÓRTEA UNUI VOIAGIOR INTR'UN OTEL. — CERERE IN DAUNE-INTERESE CONTRA EREDILOR DEFUNCTULUI. — ADMISIBILITATEA EI IN PRINCIPIU. — RESPINGEREA EI IN FAPT.

Proprietarul unui otel mobilat, in care a murit un călĕtor, este in drept să reclame de la mostenitorii acestuia daune-interese, causate prin mórtea survenită in stabilimentul sĕu.

Tribunalul,

Considerând, in fapt, că Piollet s'a bolnăvit la 19 August 1880, a doua di dupe sosirea lui in otelul *National* aparţinênd lui Weber; că a treia di el a şi murit, şi că dupe douĕ dile corpul sĕu a fost ridicat din otel spre a fi transportat la Paris;

Considerând că reclamantul pretinde suma de 2000 franci ca despăgubire ce 'i s'ar datora din causa incetărei din viaţă a lui Piollet in otelul sĕu;

Considerând că Weber nu justifică că acest eveniment de forţă majoră ar fi causat uă deteriorare sau vre uă pagubă apartamentului inchiriat;

Considerând că Piollet, avênd peste opt-deci ani, a murit de uă bólă necontagiósă şi că in urma acestei morţi n'a fost necesitate de a se proceda la insănĕtoşirea apartamentului ce ocupase; că singurul prejudiciu causat lui Weber nu resultă de cât din neinchirierea intr'un interval fórte scurt a camerei in care a murit Piollet, şi a cărei valóre locativă se vede a fi fost de câte patru franci pe di;

Considerând că, in aceste circumstanţe, suma de 500 franci oferită de către defendori este mai mult de cât suficientă;

Pentru aceste motive, respinge acţiunea lui Weber, etc.

BIBLIOGRAFIE

Anunţăm cu multă plăcere apariţiunea folositórei lucrări a Dlui Ioan Rădoi, actualul preşedinte al Tribunalului comercial din Ilfov şi despre care am vorbit in unul din numerele nóstre trecute:

MANUALUL

SAU

CĂLĔUSA CETAŢÉNULUI

IN

MATERIE JUDICIARA

Preţul 10 lei

Bucuresci. — Typ. Curţei Regale, pr. F. Göbl, Pasagiul Român, 12

ANUL XII. — Nr. 10. DUMINICA 9 IANUARIE 1883

DREPTUL

LEGISLATIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENTIA — ECONOMIE POLITICA

Prim-Redactor: DEMETRU C. POPESCU

ESE DE DOUE ORI PE SEPTEMANA

Redactor-Administrator: NICOLAE CHRISTESCU

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA ĐIARULUI, PASAGIUL ROMAN, 10

ABONAMENTELE se fac pe an şi pe jumĕtate de an: la 1[lu] Decembre şi 1[lu] Maiu. De la 1[lu] Iulie pênĕ la 20 August điarul nu apare.

Anunţuri: linia 40 bani. *Scrisorile nefrancate se refusă.* Un numĕr: 50 bani

COSTUL ABONAMENTULUI Pe an, 40 lei; pe jumĕtate an, 20 lei. *Studenţii plătesc pe jumĕtate.* Pentru străinĕtate se adaogă timbrul postal.

SUMAR

Bucuresci, 8 Ianuarie 1883

D. Ioan I. Pallă, care a susţinut interesele Dlui Al. Ciurcu, redactor al điarului *l'Indépendance roumaine*, in procesul ce 'i-a intentat Societatea Creditului funciar, ne trămite pledoaria Dsale, cu rugăminte a o publica in colónele *Dreptului*. Ne grăbim cu atât mai mult a'i satisface cererea, cu cât cestiunea de incompetenţă ce tratéză este una din cele mai delicate in legislaţiunea română.

Redacţiunea

Domnilor magistraţi,

Ridicăm inaintea Dvóstre uă escepţiune de necompetenţă *ratione materiæ*, in sensul că faptul ce se impută de reclamanţi Dlui Ciurcu constituesce un delict de presă, şi dupe Constituţiune urméză a se judeca de juraţi.

Spre a vĕ convinge de acest adevĕr, n'avem trebuinţă nici a comenta nici a interpreta ceva, n'avem de cât a vĕ citi pur şi simplu art. 24 alin. 1 şi art. 105 din Constituţiune. Art. 24 trămite delictele de presă la juraţi şi art. 105 stabilesce jurisdicţiunea esclusivă a juraţilor in acéstă materie de delicte de presă.

A intra in cestiunea despăgubirilor ce reclamă şi la cari conchid astăđi funcţionarii Societăţei Creditului funciar rural, ar fi ceva cu totul anormal, ar fi să se abandone discuţiunea şi judecarea asupra părţilor penale ce presintă faptul in sine, pentru a ne ocupa numai de acest accesoriu al despăgubirilor, care stă in aşa strânsă legătură cu aceste părţi penale ale faptului, in cât urméză fatalmente sórta lor şi se absórbe intr'ênsele.

Să mĕ esplic:

Pretindeţi că D. Ciurcu prin điarul *l'Indépendance roumaine* v'a calomniat, când v'a đis că la Societatea acelui Credit *se fură şi se jăfuesce*, şi pentru acésta cereţi să fiă condemnat la despăgubiri in favórea Dvóstre?

Déră aşa de uşor credeţi Dvóstră că merg lucrurile?

D. Ciurcu đice, din contra, că nu v'a calomniat şi daca, conform art. 296 Codul penal care đice: „când fapta imputată asupra cui-va se va dovedi adevĕrată, imputătorul va fi apărat de ori-ce pedépsă", ar rĕmâné fundată propunerea sa, el scapă *de ori-ce pedépsă* şi prin urmare *şi de aceste cereri de despăgubiri* ce pretindeţi, şi Dvóstră reclamanţii veţi fi pedepsiţi dupe lege pentru faptul ce vi s'a imputat cu drept cuvênt; şi ce s'ar face atunci cu acéstă condemnaţiune la despăgubiri?

Cine vreţi să aplice art. 296 şi următórele din Codul penal? Instanţa inaintea căreia ne găsim? Déră acésta este uă instanţă civilă, şi, cu drept cuvênt, điceam adineaori că acéstă instanţă este necompetentă din causa materiei.

Numai juraţii déră sunt judecătorii naturali ai autorului unui delict de presă, şi nimeni altul.

Uă altă parte penală de uă importanţă numai puţin capitală este şi cestiunea d'a se sci, cine este autorul articolelor incriminate.

D. Ciurcu a declarat că ar fi insuşi autorul, déră acésta nu este destul, căci când Constituţiunea prin art. 24 presupune descoperit pe autor, nu se raportă la simpla declaraţiune a unui om: *nemo auditur perire volens;* ci ordonă să fiă *judecătoresce* descoperit.

S'a vĕđut in lumea acésta ómeni cari, dintr'un punct de

vedere al lor particular, voiesc a se sacrifica in locul celor culpabili.

Ei bine! Societatea n'are interes a pedepsi pe nisce asemenea fiinţe; din contra, pedépsa infligată unei victime nu este uă corecţiune, ci uă adevěrată tortură.

Descoperirea déră judecătoresce a autorului unui delict de presă, spre a scăpa girantul sau editorul, se face de Curtea juraţilor şi prin investigaţiunile Ministerului public, éră nu de acéstă instanţă civilă inaintea căreia pledăm; contrariul nu se póte susţine de cât abjurând de la cele mai elementare noţiuni intr'acéstă materie.

Etă déră, Dlor magistraţi, părţile penale ale acestui fapt, asupra cărora trebue să se pronunţe mai ântâiu juraţii, şi in urmă să mai fiă sau nu cestiune de despăgubiri civile, fiă inaintea instanţei juraţilor, fiă chiar inaintea Dvóstre.

Nu puteţi déră judeca asupra pretenţiunei reclamanţilor, mai 'nainte d'a se da de juraţi uă soluţiune asupra cestiunilor de cari ne ocuparăm.

Când insă aţi voi *cu ori-ce preţ*, cum pretind adversarii, să cunósceţi de acéstă afacere, şi astăḑi să condemnaţi pe Ciurcu la 20,000 franci, mâine pe un altul la 50,000 franci, primul pas fiind făcut cele-alte sunt mai facile, peste alte trei ḑile pe un altul la 100,000 franci, aţi ajunge de sigur, pe de uă parte, a vě apropria căderile juraţilor, şi, pe de alta, a esaspera pe jurnalisti cu atâtea condemnaţiuni pecuniare. De aci dispariţiunea presei care este, cum sciţi, uă putere insemnată in Stat şi garantată aşa de bine prin Constituţiune.

Să nu credem un moment, Dlor, că cu dispariţiunea presei vom mai puté vedé in picióre insuşi regimul constituţional de care ne bucurăm, şi care nu se menţine şi nu póte trăi de cât prin presă.

Hotărirea déră ce aţi lua d'a judeca cu ori-ce preţ acest proces, v'ar duce la uă indouită violare a Constituţiunei: *a*) in privinţa insuşirei atribuţiunilor juraţilor, *b*) a anihilărei presei in statul nostru constituţional.

Domnilor magistraţi, nu numai că nu este in căderile Dvóstre d'a cunósce de acéstă afacere, déră nu este chiar in interesul reclamanţilor d'a fi judecaţi de Dvóstră şi este intr'adevěr straniu cum 'şi-au ales acéstă cale.

In definitiv, la ce voiesc să ajungă reclamanţii obţinênd de la Dvóstră cel mai norocos resultat? Pot să obţină mai mult de cât acei 20,000 franci la cari au conchis, ca despăgubiri? Nu negreşit; acéstă sumă ar fi culmea fericitului resultat ce ar dobêndi. Ei bine! Cred reclamanţii că cu 20,000 franci vor fi spălaţi de pata ce li se aduce, că adică la instituţiunea representată de Dlor se fac jafuri şi hoţii? Evident că nu.

Şi cu cât veţi ebruita lucrul acesta, cu cât 'l veţi publica in nouě jurnale, cum cereţi, că aţi căpătat acesti 20,000 franci de la Ciurcu, pentru ceea ce el v'a ḑis şi v'a calificat, cu atât pata nu se va spăla, ci se va lăţi mai mult; cu atât n'aţi făcut nimic.

Lucrul este simplu: ai uă haină pătată; credeţi că ori-ce licuid, ori-ce soluţiune 'i póte scóte petele? Vě inşelaţi. Daca nu veţi aplica licuidul espres pentru acésta, ori-ce alt licuid veţi intrebuinţa, pata se va imprima şi mai mult pênă veţi fi siliţi a pune chiar haina afară din serviciu.

Ne-ar duce déră la nisce consecinţe intr'adevěr funeste uă měsură ne bine calculată din partea Dvóstre d'a judeca acest proces:

Aţi perverti, in primul rang, uă cestiune de onóre intr'uă cestiune meschină de bani, fără ca cel puţin să contribue intru ceva la spălarea petei dupe fruntea funcţionarilor acestei instituţiuni; in al douilea rang, aţi transporta atribuţiunile juraţilor la Tribunalele civile; in al treilea rang, garanţiele ce recunósce Constituţiunea jurnalistului ar rĕmâné ilusorii; şi, peste tóte acestea, am ruina pe jurnalisti cu atâtea condemnaţiuni bănesci ce ar acorda Tribunalele tutulor funcţionarilor de ori-ce ramură de cari presa s'ar ocupa şi le-ar demasca abusurile in interesul moravurilor publice, condemnaţiuni cari de multe ori, Domnilor, pot fi fórte nedrepte, din causă că nimeni n'ar fi judecat pe jurnalisti in privinţa culpei lor, mărginindu-se numai la despăgubiri civile.

Domnilor, nu pot mai bine da la lumină ceea ce voiesc a ḑice, de cât cerêndu-vě permisiunea a vě citi uă parte din conclusiunile Dlui Borelly, fost procuror-general pe lêngă Curtea de apel din Aix, Francia, care se adaptă in modul cel mai perfect la situaţiunea nóstră dintr'acest moment.

In Francia, intre Constituţiunea din 1830 şi cea din 1848, in intervalul acesta de 18 ani, s'au presentat casuri intocmai ca cel ce ne ocupă. Şi acolo, funcţionarilor publici nu le cam plăcea pana jurnalistului care le da pe faciă abusurile, şi astfel, printr'uă interpretaţiune forţată a textului Constituţiunei din 1830, care prescria, cum prescrie şi a nóstră de astăḑi, că delictele de presă se judecă de juraţi, ajunseseră să lepede partea penală a delictului şi să céră 'naintea Tribunalelor civile numai despăgubiri bănesci de la jurnalisti.

Ei bine! Intr'unul dintr'aceste procese ce se trata dinaintea Curţei de apel din Aix, étă cum se esprimă D. Borelly, procuror-general pe lêngă acea Curte:

„Un inconvenient résulte de cette jurisprudence; il est immense, il est des plus déplorables. Cet inconvénient est celui de jeter la magistrature dans l'arène politique, de la mêler aux agitations, à toutes les passions des partis et de la dépouiller ainsi de ce caractère d'impartialité, qui est à la fois sa sauvegarde et sa gloire.

„La loi a voulu que la magistrature restât pure et indépendante, isolée dans sa haute sphère et immuable comme la justice dont elle rend les oracles; l'indépendance et l'impartialité de la magistrature sont la plus ferme et la plus solide garantie des citoyens. Eh quoi! Au moyen de ce détour subtil, de cette distinction sophistique entre le délit et le fait dommageable, les compétences seront bouleversées, l'ordre des juridictions détruit, le vœu et l'esprit de la loi complétement éludés! Le juge civil que la loi n'a pas voulu constituer juge des procès politiques, en décidera seul exclusi-

vement; et il suffira au fonctionnaire qui se prétendra diffamé, de convertir une question d'honneur en une question d'argent, pour transporter au juge civil toutes les attributions du jury et rendre ainsi complétement illusoires les garanties que la loi a voulu donner à l'écrivain? La presse est le grand champ de bataille des partis; c'est par elle qu'ils vivent, qu'ils parlent, qu'ils communiquent, qu'ils agissent sur l'opinion, expriment leurs idées, leurs sentiments, leurs passions, et s'efforcent de les faire passer dans les masses. Et c'est dans cette arène brulante, où elle ne pourrait descendre sans perdre ce qui fait sa dignité et sa gloire, nous voulons dire son calme et son impartialité, que vous voulez jeter la magistrature etc."

Domnilor magistraţi, cunosc un mijloc important şi singurul important din câte au a invoca adversarii nostri, in fundarea reclamaţiunei lor.

Mĕ voi incerca a'l combate prin anticipaţiune, lăsând insă sarcina onorabililor mei colegi, cari mĕ vor urma, a'l combate la rêndul Dlor mult mai bine de cât aşi puté face eu.

Acest mijloc este că, Constituţiunea nóstră din 1866 fiind textual dupe Constituţiunea Belgiei din 1831, s'a format uă jurisprudenţă practică acolo asupra art. 18, corespundĕtor cu art. 24 din Constituţiunea nóstră, cari ambele aceste articole trămit la juraţi delictele de presă.

Jurisprudenţa constă intr'acésta că, chiar in delicte de presă, acţiunea de daune se intentă la Tribunalele civile, fără a se mai sesisa juraţii pentru partea penală a delictului.

Aşa este, şi, mai corect, aşa a fost, cât pentru daunele derivând dintr'un delict de presă, căci astăḑi pentru acéstă parte chiar in Belgia jurisprudenţa este căḑută in desuetudine.

Déră sciţi prin ce mijlóce subtile şi chiar maloneste, şi aci ca şi in Francia, funcţionarii publici formară acest sistem care din nenorocire trecuse in jurisprudenţa lor practică?

Etă combinaţiunea susţinută de jurisconsulţii partisani ai funcţionarilor publici, cu abusurile lor demascate.

Ei 'şi-au ḑis: pe cât timp Constituţiunea *nu dispune* că şi partea daunelor derivând dintr'un delict de presă să se judece tot la juraţi; pe cât timp dupe procedura nóstră penală art. 3, adaogă ei, acţiunea civilă se póte judeca la Tribunalul civil independent de cea publică; pe cât timp, pe de altă parte, legea civilă admite ca principiu codificat că cine causéză vătĕmare altuia este dator reparaţiune; pe cât timp, in fine, vedem in Constituţiunea Franciei din 1848 ḑicêndu-se a nume că să se judece de juraţi şi reparaţiunile civile derivând dintr'un delict de presă, éră in Constituţiunea nóstră nu se ḑice nimic, nu mai incape indouială, conchid ei, că putem cere d'a dreptul de la Tribunalele civile despăgubiri bănesci dintr'un delict de presă, fără a ne mai preocupa de sórta penală a acestui delict de presă.

Cu chipul acesta isbutiră de 'şi creară uă asemenea jurisprudenţă nenorocită.

N'a trecut insă mult timp şi ómenii cei mai insemnaţi a regatului Belgiei, jurisconsulţii eminenţi, se sculară cu toţi contra unei asemenea jurisprudenţe, care, pe lêngă alte rele ce producea, era şi acela că sărăcise pe jurnalisti cu desele condemnaţiuni la sume enorme de bani şi se estermina indirect presa.

Astfel ei 'şi au ḑis:

Inţelegem in materie ordinară să fiă astfel, pentru că procedura penală o permite; déră nu inţelegem să fiă tot astfel şi in materie de delict de presă. Acéstă jurisprudenţă nu este de loc in armonie cu garanţiele seriόse şi durabile cu cari Congresul naţional a voit să inzestreze presa. Din contra, voinţa Congresului a fost prea bine hotărită, ca delictul de presă să trécă in cercetarea juraţilor *atât in privinţa culpabilităţei cât şi a despăgubirilor*. Reproducem aci un pasagiu din Thonissen, profesor de la facultatea de drept din Louvain (Belgia) (1).

„Au point de vue des exigences du droit positif, il est difficile de combattre ce système. Il est l'application fidèle des règles consacrées par la législation nationale.

Mais la question change de face, et l'on arrive à **une toute autre solution** lorsque, laissant de côté les exigences de la législation existante, on se demande si cette doctrine se trouve réellement en harmonie avec les garanties sérieuses et durables dont le Congrès national a voulu doter la presse."

Să esaminăm acum, Domnilor magistraţi, daca noi, imprutând in 1866 Constituţiunea Belgiei, am imprumutat intr'acelaşi timp şi acéstă jurisprudenţă, de şi chiar la dênşii astăḑi acéstă jurisprudenţă nu mai are valóre in delictele de presă, ori pentru că acei funcţionari cari o provocase s'au indreptat, sau pentru că nu mai pot nimic astăḑi.

Să esaminăm déră acésta, din douĕ puncturi de vedere:

1° In materie ordinară penală, şi

2° In materie de delict de presă.

1° *In materie ordinară penală*, acéstă jurisprudenţă belgiană nu póte fi admisibilă la noi, pentru cuvêntul simplu că procedura nóstră penală se impotrivesce.

La noi nu este posibil ca cererea de despăgubiri civile derivând dintr'uă crimă sau dintr'un fapt justiţiabil de juraţi să se judece la Tribunalele civile, independent de acţiunea publică şi fără a se sci de căpătâiul şi de sórta acestei acţiuni.

Procedura nóstră penală este dupe cea francesă, şi la noi acţiunea de despăgubiri nu se póte intenta de cât la instanţa unde s'a intentat şi acţiunea publică; vorbesc in materie criminală.

Numai in douĕ casuri acţiunea de daune se póte căuta la civil şi neatârnat de acea publică:

1) D. Thonissen, de şi dupe aceea 'şi a schimbat părerea, déră print'uă ediţiune mai recentă a tratatului sĕu a revenit asupra primei sale opiniuni.

1° Când acusatul inaintea juraților nu 'și-a cunoscut pé denunțătorul sĕu și a fost achitat.

2° Când, tot inaintea juraților, partea civilă nu s'a constituit dintr'uă impregiurare óre-care, ea póte intenta d'a dreptul acțiune inaintea Tribunalelor civile, fiă că s'a condemnat sau că s'ar fi achitat acusatul.

Și, spre a face probă nediscutabilă asupra aceea ce am onóre a susține, să citim impreună art. 382 din Procedura Codului penal :

„ Cererile pentru daune-interese, făcute, fiă de către acusat contra denunțătorilor sĕi sau contra părței civile, fiă de către partea civilă contra acusatului sau condemnatului, *se vor adresa la judecătorii Curței juraților.*

„ Partea civilă este datóre să formeze cererea sa de daune-interese mai inainte de darea decisiunei; mai târḑiu uă asemenea cerere nu va mai fi primită.

„ Tot asemenea se va urma și in privința acusatului, daca acesta a cunoscut pe denunțătorul sĕu sau cătățimea daunelor-interese.

In cas contrariu, el 'și va indrepta cererea la Tribunalele civile.

Persónele cari n'au figurat ca parte in acel proces nu vor puté adresa cereri d'asemenea natură de cât la Tribunalele civile. "

Ideia déră a legiuitorului nostru erigeată in principiu codificat este că, acțiunea civilă derivând dintr'uă crimă trebue să se caute concomitent cu acțiunea publică, și că tocmai acele două casuri din citatul art. 382 Proc. penală confirmă și mai mult acest principiu codificat; căci, in ambele aceste casuri, căutarea la civil a daunelor, *presupune prealabil terminarea cu acțiunea publică.*

Ce vreți mai mult, chiar art. 8 din Procedura nóstră penală, care prevede posibilitatea intentărei acțiunei civile separat inaintea judecătorilor civili, presupune esistența acțiunei publice, intentată inainte sau in cursul acțiunei private și ordonă suspendarea acțiunei private pênĕ se va termina cu cea publică, in virtutea principiului că *le criminel tient en suspens le civil.*

Etă acest art. 8 :

„ Acțiunea privată se póte urmări de uă dată cu cea publică și inaintea acelorași judecători. Ea se póte intenta și singură in parte, inaintea judecătorilor civili.

„ In casul acesta, acțiunea privată *se va suspenda*, pênă mai ântâiu se va pronunța definitiv asupra acțiunei publice, intentată mai inainte sau in cursul acțiunei private, afară de casurile in cari legea dispune espres din contra."

Aceeași idee a legiuitorului o vedem déră și intr'acest articol 8 ; el nu voesce și nu lasă să se termine acțiunea civilă mai inaintea celei publice.

Etă déră Dlor, sistemul legiuitorului nostru in materie ordinară penală, contrariu cum vedeți de aceea ce se petrece in Belgia intr'acéstă privință.

2° *In materie de delict de presă* numai incape, Dlor magistrați, umbră de discuțiune; căci nimeni nu s'a gândit la noi pênĕ acum a scinda delictul de presă, in partea penală și a o trămite la jurați și in partea despăgubirilor civile, lăsând'o la Tribunale.

Eu cred că tocmai pentru că Constituțiunea n'a ḑis că cestiunea daunelor dintr'un delict de presă să mérgă la Tribunalele civile, tocmai pentru aceea noi nu o putem detașa de cea penală.

Constituanții nostri din 1866 n'au definit delictul de presă; prin urmare, nici noi nu 'l putem defini, ci este destul ca pentru infracțiunea de care se face cine-va culpabil, prin scrisuri, presa să 'i fi servit drept organ, ca acea infracțiune să constitue un delict de presă și să mérgă d'a dreptul la jurați *intreg*, fără a fi scindat.

In 1866, constituanții nostri au avut in vedere adaosul făcut in Charta Franciei din 1848, adică că jurații să judece și asupra despăgubirilor civile resultând dintr'un delict de presă; ei bine! daca ar fi creḑut neapărat trebuincios acest adaos in Constituțiunea nóstră n'ar fi avut de cât să lucreze in sensul acesta. Din contra, nici Belgia in facia acestui adaos nu 'și a modificat Constituțiunea sa din 1831, nici noi in 1866, când am imprumutat Constituțiunea Belgiei, n'am voit a o completa cu acest adaos.

Cum déră ar fi permis unui interpretator logic, imparțial și leal, să susțină contrariul, adică că cestiunea daunelor resultând dintr'un delict de presă să mérgă la Tribunalele civile, pentru că Constituțiunea n'a ḑis să mérgă la jurați ? !

Déră incă uă dată, Dlor, Constituțiunea trămițênd delictul de presă la jurați n'a reservat nici uă parte a delictului a o trămite alt unde-va.

Și in fine, in tóte casurile, chiar daca ar fi un dubiu in privința acésta, și vĕ mărturisesc francamente că nu ințeleg cum, este mai bine, mai prudent și mai conform cu interesele generale ale țărei nóstre a ne ține in limitele Constituțiunei, de cât prin interpretare a eși dintr'ênsa, violând'o.

In dubio standum est instrumento.

Voi termina, Dlor magistrați, prin a vĕ arĕta și jurisprudența inaltei Curți de casațiune asupra art. 24 și art. 105 din Constituțiune, tocmai adică asupra materiei ce ne ocupă.

Mai inainte insă nu voi negligea a vĕ aduce aminte că, in urma modificărilor ce a primit codicele nóstre de procedură penală in 1875, ori-ce parte lesată printr'un delict de presă se póte adresa d'a dreptul și sesisa Curtea juraților, fără a mai fi trebuință nici de judecătorul de instrucțiune, nici de Camera de acusațiune sau de procuror, dupe cum acéstă trebuință este inevitabilă in materie criminală ordinară.

Este déră la disposițiunea acestor Domni funcționari ai Societăței creditului funciar rural drumul către Curtea juraților, pe care n'au de cât a o sesisa, daca voesc.

Abstențiunea din parte-le d'a lua acéstă cale nu denotă alt-ceva *de cât că le place a triumfa pe căile pedișe.*

Cât pentru jurisprudența nóstră asupra acestor articole din Constituțiune și in special a inaltei Curți de casațiune,

ea s'a format la noi contrariu de vederile Belgianilor, şi intr'un mod nepasionat, onest şi conform cu spiritul constituanţilor nostri.

Inalta Curte de casaţiune, ori de câte-ori a avut ocasiunea să se pronunţe asupra articolelor 24 şi 105 din Constituţiune, tot-d'a-una a avut vederi uniforme asupra principiului ce resultă dintr'acest articol, şi din inălţimea sa le a proclamat cu cea mai fermă resoluţiune.

Delictul de presă nu se póte scinda, el se judecă in intregul lui numai de juraţi, ca adevěraţii judecători naturali ai unui asemenea delict.

Aşa, inalta Curte de casaţiune, in 1878, s'a pronunţat asupra art. 24 din Constituţiune, cu ocasiunea procesului ce s'a intentat Dlui I. A. Cantacuzino, in calitate de girant al jurnalului *Timpul*, inculpat pentru refusul d'a publica in jurnal un comunicat al Ministrului justiţiei.

Acest proces se judecase de Tribunalul corecţional şi de Curtea de apel, şi, asupra recursului procurorului-general al Curţei de apel, inalta Curte ḑice: „că ori de câte ori este vorba de un delict care s'a comis prin presă, sau care se impută unui girant, pentru fapte relative la presă, Curtea cu juraţi, dupe art. 24 din Constituţiune, este competentă a'l judeca, éră nu Tribunalele ordinare."

Inalta Curte merge şi mai departe cu respectarea pactului nostru constituţional; nu numai că trămite la juraţi orice delict pentru care presa a servit drept instrument, déră mai trămite la juraţi şi chiar delictele acelea cari ar resulta *din fapte relative la presă*, considerându-le tot ca delicte de presă, de şi presa n'a inserat nimic, n'a publicat nimic, precum este in casul acestui proces cu refusul Dlui Cantacuzino, girantul jurnalului *Timpul*, d'a publica acel comunicat.

Uă altă decisiune a inaltei Curţi, din 1880, asupra recursului unui condemnat ca delicuent de presă, dupe ce Curtea proclamă principiul că delicuentul de presă este dispensat de cererile art. 422 Proc. penală, in sensul că recursul sěu este admisibil fără să fi fost recurentul constituit prisonier sau liberat pe cauţiune, şi fără nici un fel de taxă, apoi tot inalta Curte mai adaogă ;

„Avênd in vedere că art. 24 al Constituţiunei nóstre din 1866, corespunḑětor cu art. 18 al Constituţiunei Belgiei din 1830, declarând că delictele de presă se judecă de juriu, *a inţeles negreşit să acorde presei uă garanţie seriósă şi completă, adică uă libertate largă sub scutul juriului* etc. etc.

In fine, printr'uă altă decisiune din 1881, inalta Curte de casaţiune, fiind chiămată a se pronunţa asupra unui delict politic, resultând din alegeri, se esprimă astfel:

„Vĕḑênd art. 105 din Constituţiune care are următórea coprindere: Juriul este statornicit in tóte materiele criminale şi pentru delictele politice şi de presă;"

„Considerând că, ori de câte ori cine-va comite un delict cu ocasiunea esercițiului unui drept politic, juriul este *singurul* competent a'l judeca, éră nu instanţele ordinare de represiune."

Idea predominantă déră a Curţei nóstre de casaţiune din care resultă şi jurisprudenţa sa uniformă, este că fiă delictul politic, fiă de presă, el se judecă in intregul lui numai de juraţi, ca singuri şi esclusivi judecători naturali ai delicuentului.

Ceva şi mai recent, Dlor magistraţi, in ḑilele trecute ale acestui an 1882, Curtea de apel din Bucuresci, prima secţiune, presidată de onorabilul prim-preşedinte Adolf Cantacuzino, a pronunţat uă decisiune asupra apelului interjetat contra sentinţei Tribunalului de Dâmboviţa de către D. Rafail Lazaridi, prin care Curtea 'şi declină competenţa d'a judeca delictul imputat Dlui Lazaridi, pentru calomnia adusă prin jurnalul *Romania liberă* de către acesta Direcţiunei drumurilor de fer, că la una din gări s'ar fi găsind cântare false.

Ei bine! Daca acel Lazaridi n'a făcut alt-ceva de cât uă depeşă jurnalului *Romania liberă* şi care a fost inserată *printre anunciuri*, şi a fost considerat pentru acest simplu fapt ca un delicuent de presă, trămiţându'l Curtea inaintea juraţilor, *a fortiori* faptul Dlui Ciurcu trebue a fi considerat ca delict de presă şi trămis la juraţi.

D. Ciurcu este unul din proprietarii jurnalului *l'Indépendance roumaine*, şi, in momentul apariţiunei articolului incriminat, era in capul direcţiunei politice a acestui jurnal. Vě exib contractul de asociaţiune dintre Dsa şi D. Galli, autentificat de secţiunea de notariat a Tribunalului Ilfov.

Nimeni déră nu se mai póte indoui un moment că, daca D. Ciurcu a comis prin jurnalul sěu un delict in privinţa funcţionarilor Societăţei creditului fonciar rural, acest delict nu póte fi de cât de presă şi justiţiabil juriului, dupe Constituţiunea nóstră.

Avem déră deplina convincţiune, onorabili magistraţi, că, in urma tutulor acestora, vě veţi declina competenţa intr'acest proces, cu facultatea din partea reclamanţilor a sesisa pe juraţi.

Ioan I. Pallă

JURISPRUDENŢA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAŢIUNE ŞI JUSTIŢE, SECŢ. I

Şedinţa din 7 Decembre 1882

Preşedinţa Dlui Gr. Lahovari, consilier

Ghenadie Popescu cu Ghiţă Isvoranu.

PRESCRIPŢIUNE. — POSESIUNE DE ḑECE ANI. — BUNA CREDINŢA. — APREŢIARE SUVERANA A INSTANŢELOR DE FOND. — RESPINGERE.

Instanţele de fond sunt suverane pentru a apreţia, dupe actele şi impregiurările procesului, buna credinţă din partea posesorului unui imobil, şi prin

urmare prescripţiunea invocată ca titlu de proprietate.

Nr. 353. — Respins, ca nefundat, recursul făcut de Ghenadie Popescu contra decisiunei Curţei de apel din Craiova, secţiunea I, cu Nr. 15, din 1879, dată in procesul ce a avut cu Ghiţă Isvoranu, pentru un loc.

S'au ascultat: D. C. E. Schina, preşedinte de secţiune, in citirea raportului făcut in causă; D. Math. Corbescu, avocatul recurentului, in desvoltarea motivului de casare; D. G. Danielénu, avocatul intimatului, in combateri.

Curtea, deliberând:

Asupra mijlocului al treilea de casare:

„Curtea comite uă călcare flagrantă de lege recunoscênd pe G. Isvoranu ca proprietar in virtutea adagiului: *in pari causa melior est conditio possidentis*, de óre ce noi avem in favórea nóstră titlul de proprietate, adică actul de vêndare al Primăriei Severin."

Considerând că imobilul a cărui revendicare se cere de către recurent s'a vêndut de către Dna Popovici către un Ianache Stavri incă de la 1853 Maiu 28, éră acesta 'l-a transmis érăşi prin vêndare către D. Isvoranu, intimatul de astădi; că astfel cată a se cunósce mai ântâiu daca intimatul a posedat sau nu cu bună credinţă, dupe cum a susţinut inaintea instanţei de fond;

Considerând că Curtea apelativă, prin decisiunea ce se atacă, constată in fapt, facià cu actele produse de părţi, că intimatul Isvoranu a posedat acel loc in virtutea unui act translativ de proprietate, format in condiţiunile cerute de lege, in vederea recurentului care era major, timp de dece ani, fără să fiă turburat in posesiunea sa, ceea ce constitue uă posesiune de bună credinţă; că, uă dată acestea constatate, rěmâne fără interes a se mai discuta şi cele-alte mijlóce in parte, de óre-ce, chiar de ar fi esacte, decisiunea se manţine prin respingerea mijlocului relativ la prescripţiune.

Pentru aceste motive, respinge, etc.

Şedinţa din 11 Decembre 1882

Preşedinţa Dlui Gr. Lahovari, consilier

C. Nicolau cu succesorii defunctei Maria Dragomir.

CODUL CALLIMACH. — INSCRIS DE IMPRUMUT. — PERSÓNE CARI NU SCIU CARTE. — TREBUE CA INSCRISUL SA FIA ADEVERIT DE DOUI SAU TREI MARTORI, CARI SA FI ASISTAT LA FORMAREA ACTULUI ŞI SA VADA SEMNANDU-SE CEI OBLIGAŢI. — CONSTATAREA FACUTA DE CURTEA DE FOND CA NU S'AU INDEPLINIT ACESTE CONDIŢIUNI. — INSCRIS NEVALABIL. — ART. 742 ŞI 1179 COD. CALLIMACH. — RESPINGERE.

AUTORITATEA LUCRULUI JUDECAT. — NEESISTENŢA ACELORAŞI PERSÓNE, OBIECT ŞI MOTIV. — PROCES PENAL PENTRU A SE DOVEDI CA UN INSCRIS A FOST LUAT PRIN MIJLÓCE FRAUDULÓSE. — NU SE PÓTE OPUNE, CA LUCRU JUDECAT, IN PROCESUL CIVIL PENTRU VALIDITATEA INSCRISULUI. — ART. 1201 COD. CIVIL. — RESPINGERE.

1° Sub imperiul Codului Callimach, inscrisurile celor ce nu sciu carte, pentru a fi valabile, trebue să fiă adeverite de cel puţin doui martori, cari să fiă presenţi la formarea actelor şi să semneze pe cei ce se obligă in facia lor.

Când Curtea de fond, dupe ce constată că martorii dintr'un zapis nu cunosceau pe partea care se imprumuta, că inscrisul era deja subscris când li s'a presentat şi că nu au vědut când s'au numěrat banii, nu recunósce validitatea unui asemenea act, nu violéză disposiţiunile art. 1179 combinat cu 742 Cod. Callimach.

2° Nu se póte invoca, drept lucru judecat, uă hotărire in care nu figuréză aceleaşi părţi, nici este in joc acelaşi obiect şi aceeaşi causă.

Astfel este casul unei hotăriri pronunţate in penal asupra punctului daca un inscris s'a luat prin mijlóce fraudulóse, care hotărire nu se póte opune ca lucru judecat cu ocasiunea judecărei, pe cale civilă, a validităţei inscrisului, mai ales când se invócă alte motive.

Nr. 362. — Respins, ca nefundat, recursul făcut de Constantin Nicolau contra decisiunei Curţei de apel din Focşani, secţiunea II, cu Nr. 11, din 1882 (1), pronunţată in procesul ce a avut cu succesorii defunctei Maria Dragomir, pentru bani.

S'au ascultat: D. St. Silion, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă; D. N. Fleva, avocatul recurentului, in desvoltarea motivelor de casare; D. Lascar Costin, avocatul intimaţilor, in combateri; D. G. Filitis, procuror-general, in conclusiuni.

Curtea, deliberând:

Asupra motivului ântâiu de casare:

„Violarea şi greşită aplicaţiune a art. 1179 Cod. Callimach şi a art. 1169 Codul nou. Din textul acestor articole combinate cu art. 1176 reese că obligaţiunile luate de cei ce nu sciu carte nu se constată prin martori sub pedépsă de nulitate.

„Ceva mai mult, chiar din articolul in cestiune 1179 nu reese că martorii trebue să fi vědut ei singuri numěrătórea banilor; ceea ce legea cere este să se constate că inscrisul s'a dat de debitor, şi uă dată acésta constat, posesiunea inscrisului de către creditor stabilesce pentru dênsul presumpţiunea legală a imprumutului, rěmâind datornicului sarcina de a propune şi dovedi *„non numerata pecunia"*, dupe principiul general recunoscut in art. 1169."

Considerând că, in cât privesce pe acei cari nu sciu carte, art. 1179 Cod. Callimach, combinat cu art. 742, cere ca inscrisurile lor să fiă incredinţate prin iscălitura a doui sau trei martori;

Considerând că martorii, cari dupe acest articol erau chiămaţi a completa capacitatea persónelor cari voiau a face asemenea acte, trebuia să fia presinţi la dresarea actu-

(1) Vedi *Dreptul* Nr. 83, din 1882, pag. 669. *(N. R.)*

lui, să cunóscă pe ambele părţi şi să le subscrie in facia lor; că, in specià, fiind vorba de un inscris de imprumutare contractat de uă persónă care nu scia carte, martorii subscrişi in acel act fiind ascultaţi de justiţie in urma prestărei de jurământ au declarat că nu au cunoscut pe persóna care se pretinde că se imprumută, că nu au fost chiămaţi de dênsa, că inscrisul era deja scris şi subscris când s'au dus Dlor la D. Nicolau a casă unde s'a format actul, că un martor nici nu era present la facerea lui şi că nici n'a vĕḑut când 'i s'a numĕrat banii; că Curtea, in facia acestora, respingênd cererea recurentului, n'a violat nici un text de lege.

Asupra motivului al douilea:

„Uă dată constatat prin judecata penală că inscrisul dat lui Nicolau, recurentul, a fost dat de debitóre şi judecata a achitat pe recurent de imputarea adusă că l'ar fi smuls prin escrocherie, era constatat ca autoritate de lucru judecat că debitórea dăduse insăşi acel inscris şi că creditorului 'l dase fără nici uă machinaţiune din partea acestuia. Curtea respingênd cererea acestuia de a fi plătit de dreptul sĕu, pe motiv că martorii din inscris ar fi declarat că nu cunosc pe debitóre şi nu au fost facià la numĕrătóre, a violat puterea lucrului judecat, căci in specià nu se mai putea, in facia judecăţei penale, pune in dubiu faptul că inscrisul era dat de debitóre şi recurge la martori pentru a stabili contrariul. — Tot acésta putem ḑice şi in privinţa faptului că ei nu au fost facià la numĕrătóre, intru cât din judecata penală reese că inscrisul fusese dat fără machinaţiune şi prin urmare stabilită ca autoritate de lucru judecat presumpţiunea legală a imprumutului in favórea creditorului."

Considerând că, conform art. 1201 Cod. civil, autoritatea lucrului judecat esistă atunci când a doua cerere in judecată este intre aceleaşi părţi, judecându-se in aceeaşi calitate, are acelaşi obiect şi pentru aceeaşi causă;

Considerând, in specià, că recurentul voesce a opune autoritatea lucrului judecat ca resultând dintr'uă hotărire judecătorésca pronunţată asupra acţiunei penale intentată de intimaţi recurentului, prin care se susţinea că inscrisul este fals şi smuls prin mijlóce fraudulóse, acţiune in care recurentul a fost debutat obţinênd achitarea;

Considerând că nu se póte susţine că in ambele procese sunt aceleaşi persóne, de óre-ce inaintea instanţelor represive se judeca Ministerul public cu inculpatul, şi dinaintea instanţelor civile se judecă debitorul cu creditorul, şi că nici că esistă acelaşi obiect, de óre-ce in prima judecată se trata de acţiunea publică şi penalitatea de aplicat, éră in a doua de acţiunea civilă şi despăgubirea de acordat părţilor;

Considerând că, in specià, pe calea civilă nulitatea inscrisului fiind invocată şi susţinută şi pe motivul *non numeratæ pecuniæ*, conform art. 1169 Cod. Callimach, motiv care nu fusese judecat de instanţele penale, Curtea n'a violat intru nimic autoritatea lucrului judecat;

Pentru aceste motive, respinge, etc.

TRIBUNALUL DIN DAMBOVIŢA

Şedinţa din 27 Septembre 1882

Preşedinţa Dlui Nanu Giani, preşedinte

Efrosina Mavrodolu cu doctorul A. Drasch.

ZESTRE. — LEGEA VECHIA. — CONSTITUIRE IN TIMPUL CASATORIEI. — VALIDITATE. — ART. 9, 23 ŞI 25 PARTEA III, CAP. IV COD CARAGEA. — ART. 63 COD. COM.

IMOBILE DOTALE. — URMARIRE. — CREANŢE CONTRACTATE DE FEMEIA IN TIMPUL CASATORIEI. — NU SE POT URMARI CHIAR IN URMA DISOLVAREI CASATORIEI. — ART. 1255 COD. CIVIL.

1° Sub imperiul Codului Caragea, zestrea se putea constitui şi in timpul căsătoriei.

2° Imobilele dotale, chiar in urma disoluţiunei căsătoriei, nu se pot urmări pentru datorii contractate de femeià in timpul căsătoriei.

S'a luat in cercetare contestaţiunea ridicată de Dna Eufrosina Mavrodolu contra urmărirei făcută de D. Dr A. Drasch asupra moşiei sale dotale Dragodana, cerênd scóterea sa din vênḑare, pentru motiv că creanţa Dlui Drasch a luat nascere in timpul căsătoriei şi moşia este zestrală.

S'a presentat contestatórea prin D. avocat D. C. Popescu şi defendorul prin D. avocat C. Măcescu.

Tribunalul,

Avênd in vedere că prin acéstă contestaţiune Dna Efrosina Mavrodolu tinde a se scóte din urmărire imobilul, pe motiv că este averea sa dotală care nu se póte urmăr., chiar dupe disoluţiunea căsătoriei, pentru datorii contractate in timpul căsătoriei; că intêmpinările făcute de representantul creditorului, cum că in specià nu e vorba de un imobil dotal, căci, din actele ce s'a exibat de contestatóre, resultă că legalisarea dotei s'a efectuat la 19 Ianuarie 1855, adică dupe celebrarea căsătoriei care a avut loc la August 1854, şi astfel averea nu se mai póte considera ca dotă ci ca parafernă şi, prin urmare, se póte urmări; că, de şi faptele, in ce privesce acéstă dotalitate de imobil, resultă astfel dupe cum se susţine de intimat, insă intru cât legea Caragea, sub imperiul căreia s'a efectuat căsătoria şi constituit dota, prin art. 9, 23, şi 25 ce s'a invocat nu conţine vre uă proibiţiune in sensul d'a nu se puté constitui dotă in timpul căsătoriei, cu atât mai mult cu cât dreptul roman, dupe care s'a introdus legea Caragea, permitea constituirea de dotă in timpul căsătoriei; că acest principiu se mai deduce şi din art. 63 Cod. Comercial care presupune casul constituirei dotei in timpul căsătoriei; că uă dată stabilit cum că imobilul dotal scos in urmărire e considerat ca avere dotală a contestatórei şi ca atare supus prescripţiunei inalienabilităţei, dênsul nu póte fi urmărit pentru nisce creanţe cari au luat nascere in timpul căsătoriei; că, daca s'ar admite teoria că se póte urmări un fond dotal in urma disolvărei căsătoriei, s'ar isbi in principiul inalienabilităţei dotei şi ar fi espusă femeia a 'şi perde dota sa pe care legiuitorul a garantat'o prin disposiţiunile art 1255 Cod. civil, disposiţiuni din cari se vede reeşind ideea că, la disoluţiunea căsătoriei, dota trebue primită intact de către femeiă; că un asemenea litigiu, unde era vorba numai de urmărirea venitului imobilului dotal, a fost discutat de Tribunal prin hotărirea pronunţată cu Nr. 110, din 1882, şi confirmată şi de Curte prin decisiunea cu Nr. 194, din 1882, şi s'a stabilit că uă asemenea urmărire nu este admisibilă, hotărire care pênĕ la un óre care punct póte fi considerată

şi ca lucru judecat; că contestaţiunea fiind fundată, ea urméză a se admite;

Pentru aceste motive, admite contestaţiunea, etc. (1)

Semnaţi: Nanu Giani, A. Botea.

JURISPRUDENŢA STRAINA

TRIBUNALUL CIVIL DIN SENA, SECŢIUNEA I

Audienţa din 15 Decembre 1882

Preşedinţa Dlui Aubépin

Ratisbonne cu Gédalge.

PROPRIETATE LITERARA. — BUCAŢI DE VERSURI ATRIBUITE PE NEDREPT UNUI AUTOR. — INSERŢIUNE INTR'UA CULEGERE DE ESTRACTE A SCRIEREI UNUI AUTOR FARA CONSIMŢIMÊNTUL SEU. — CERERE IN DAUNE-INTERESE.

De şi dupe dispositiunile art. 1 din legea de la 19 Iulie 1793, care conferă autorilor un drept esclusiv asupra lucrărilor lor, uă simplă citaţiune sau publicare de estracte dintr'uă operă literară nu póte fi considerată ca uă violare a dreptului autorilor, totuşi acésta nu are loc de cât numai atunci când publicaţiunea neatorisată nu are de obiect uă compositiune care formézã prin sine insăşi un tot complet şi constituind uă operă distinctă.

Puţin importă impregiurarea că bucata alésă a fost inserată intr'uă culegere compusă numai din estracte imprumutate de la alţi scriitori, când unuia din acestia nu 'i-ar conveni să se vadă figurând alături cu cei-alţi.

D. Dubois, inspector primar, a compus uă culegere de scrieri intitulată *la Gerbe de l'Ecolier*, in care cea mai mare parte din bucăţile alese sunt estrase din autorii clasici francesi şi servesc ca teme pentru compositiuni uşóre.

Acéstă lucrare fiind destinată numai pentru copii, D. Dubois n'a uitat pe poetul care a reuşit atât de bine a'i amusa, D. Louis Rastibonne, autorul scrierei *La Comédie enfantine*, şi a inserat in culegerea sa trei bucăţi de versuri semnate cu numele lui.

Din nenorocire, s'a intêmplat ca, din cele trei bucăţi alese, două să nu fiă ale Dlui Ratisbonne, şi cât despre cea d'a treia, care era proprie a lui, nu 'i se ceruse consimţimêntul pentru a fi inserată in culegerea la *Gerbe de l'Ecolier*.

D. Ratisbonne a chiămat in judecată pe D. Gédalge, editorul micei culegeri, spre a 'i se interdice dreptul de a publica sub numele lui versurile ce nu 'i aparţineau şi de a 'i plăti 3000 franci daune-interese pentru că a publicat fără autorisaţiunea lui bucata intitulată *les Lunettes*.

D. Gédalge respunse că autorul culegerei la *Gerbe de l'Ecolier* a fost indus in eróre din causa iniţiatelor: L. R. sub cari a credut că recunósce numele poetului copiilor. Că insă mai in urmă a avut grija de a indrepta acéstă eróre in ediţiunile posteriore. Cât despre inserţiunea fără autorisare a bucăţei intitulată *les Lunettes*, acésta nu este de cât un imprumut parţial şi de puţină importanţă care nu póte să aducă uă atingere dreptului de proprietate a Dlui Ratisbonne, şi că, de altă parte, acéstă publicare nu 'i-a causat nici cel mai mic prejudiciu.

Asupra acestei acţiuni s'a pronunţat următórea sentinţă:

Tribunalul,

In ceea ce privesce cele două bucăţi de versuri intitulate *l'Ecolier docile* şi *le Paresseux*, inserate in culegerea *la Gerbe de l'Ecolier*, editată de Gédalge junior:

Considerând că este constant şi de alminterea necontestat de către defendor că aceste două bucăţi nu sunt scrise de D. Louis Rastibonne; că, prin urmare, fără nici un cuvênt s'a imprimat la urma fie-căreia din ele numele reclamantului care este astfel arătat ca fiind autorul lor;

In ceea ce privesce bucata intitulată *les Lunettes* publicată tot in acea culegere:

Considerând că acest fragment este estras din cartea *la Comédie enfantine*, compusă de Louis Ratisbonne şi că acéstă publicare s'a făcut fără autorisaţiunea acestui din urmă;

Considerând că, dupe art. 1 din legea de la 19 Iulie 1793, autorii de ori-ce scrieri au dreptul esclusiv de a vinde sau a face să se vêndă lucrările lor; că daca, contra acestei dispoziţiuni, s'a admis că uă simplă citaţiune sau publicare de estracte dintr'uă operă literară nu póte fi considerată ca uă violare a drepturilor autorului, totuşi acéstă escepţiune nu mai póte avé loc atunci când publicarea neautorisată are de obiect uă compositiune care ar forma prin sine insăşi, precum este in specie, un tot complet şi constituind uă operă distinctă; că puţin importă impregiurarea că bucata alésă a fost publicată intr'uă culegere compusă din estracte luate din alţi scriitori; că numai autorul singur are dreptul de a determina in ce condiţiuni opera sa urméză să fiă adusă la cunoscinţa publicului, şi că, in facia dreptului absolut ce 'i consacră legea din 1793, el nu póte fi ţinut să sufere publicarea uneia din producţiunile sale in ori-ce fel de culegere, chiar atunci când póte că nu 'i-ar conveni să se vadă figurând in acea culegere;

Asupra cererei de daune-interese:

Considerând că, daca este constant din elementele causei că faptele contra cărora reclamă Ratisbonne 'i-au causat un prejudiciu óre-care, totuşi este loc a se ţine in sémă şi impregiurarea că astădi Gédalge a satisfăcut pretenţiunea reclamantului, dupe cum acésta se constată din modificările aduse la a cincea ediţiune a culegerei sale, acea din 1881, şi cartónele ce a compus pentru esemplarele rěmase incă nevêndute din ediţiunile anteriore; că, in aceste condiţiuni, alocarea numai a cheltuielelor făcute cu acest proces este uă reparaţiune suficientă a prejudiciului ce a suferit; că, pentru aceleaşi motive, nu este loc nici de a se mai aloca daune-interese ce ar fi putut proveni din neesecutarea acestei hotariri;

Pentru aceste motive,

Interdice lui Gédalge dreptul de a espune şi de a vinde vre un esemplar din culegerea: *la Gerbe de l'Ecolier*, pênĕ ce mai ântâiu nu va face să se stérgă numele Dlui Louis Ratisbonne din josul celor două bucăţi de versuri: *l'Ecolier docile* şi *le Paresseux*, şi va scóte cu desăvêrşire bucata de versuri intitulată *les Lunettes*.

Condamnă pe Gédalge la cheltuelile de judecată făcute cu acest proces cari vor ţine loc pentru Ratisbonne drept daune-interese.

(1) Acéstă sentinţă a fost confirmată prin decisiunea Curţei de apel din Bucuresci, secţiunea III, pe care o vom publica in numěrul viitor.

Bucuresci. — Typ. Curţei Regale, pr. F. Göbl Fii, Pasagiul Român, 12

ANUL XII. — Nr. 11. JOI 13 IANUARIE 1883

DREPTUL

LEGISLATIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENTIA — ECONOMIE POLITICA

Prim-Redactor: DEMETRU C. POPESCU

ESE DE DOUE ORI PE SEPTEMANA

Redactor-Administrator: NICOLAE CHRISTESCU

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA ḌIARULUI, PASAGIUL ROMAN, 10

ABONAMENTELE se fac pe an şi pe jumĕtate de an: la 1[iu] Decembre şi 1[iu] Maiu. De la 1[iu] Iulie pênĕ la 20 August ḑiarul nu apare.

Anunţuri: linia 40 bani. *Scrisorile nefrancate se refusă*. Un numĕr: 50 bani

COSTUL ABONAMENTULUI Pe an, 40 lei; pe jumĕtate an, 20 lei. *Studenţii plătesc pe jumĕtate*. Pentru străinĕtate se adaogă timbrul postal.

SUMAR

RAPORTUL NATURAL INTRE DREPT SI MORALA

(Urmare. — Veḑi *Dreptul* Nr. 5.)

I

Respândirea progresivă a luminelor, energica incordare a voinţei morale şi luminate (egalitatea şi frăţia progresivă), se realiséză ḑilnic sub ochii nostri.

Elementul muncitor (1) are să hotărască mersul lucrurilor, călĕuzit de scóla liberă, miscat de idei religióse populare pe cari sciinţa voios le primesce, ajutat de credinţa care se respândesce in lume că tóte lucrurile au un inceput mecanic, natural, simplu.

Aşeḑămintele americane sunt escelente, şi dênsele s'au născut numai din iniţiativa privată, fără nici un amestec din partea Statului.

Bunul simţ ajunge, cum ne arată acest esemplu, daca condiţiunile sunt normale, ca să'ţi alegi neepitropisit de Stat invĕţătorii de cari ai trebuinţă pentru crescerea copiilor tei, ca să inţelegi sfânta Scriptură şi fără comentarie docte, ca să deosebesci singur ce este moral de ce este nemoral, ca să'ţi esplici, cu ajutorul resurselor naturale a sunetelor şi a compătimirei, genesa limbei şi a dreptului (2).

Teoria s'a scoborit pe pământ, a intrat in coliba omului de rênd, l'a invĕţat să despreţuéscă tainele şi obscurităţile calculate, 'l-a făcut să pipăe adevĕrurile.

Teoria cea dréptă cade sub bunul simţ; abstracţiunea, lipsită de temelie empirică, te amăgesce, te trage in mlăştină, ca uă lumină inşelătóre.

Scolastica, acest simulacru deşert al raţiunei, intunecă tóte lucrurile, lărgesce prăpastia care cască intre simţul natural şi sciinţă, dă vieţei uă colóre falsă, robesce populaţiunea muncitóre, face din ómenii avuţi păpuşi fără onóre, fără credinţă, fără vigóre.

(1) Daca am admite, impreună cu BLUNTSCHLI (*die Politik als Wissenschaft*, pag. 113), că rasa gentlemanului engles e neindouielnic superióră aceleia a muncitorului engles, am ajunge incetul cu incetul la conclusiunea că rasele popórelor inapoiate trebue să atârne de rasele popórelor superióre, cum atârnă muncitorii in sênul acestor rase de nobili, de negustori, de biurocraţi. Adevĕrul insă este că muncitorii din tóte ţĕrile formézǎ uă rasă naturală care intrece cu mult rasele pretinse superióre, acele rase servil dresate, artificiale, ipercivilisate.

(2) Voinţa universală, care esistă in natură numai ca *disposiţiune*, déră totuşi ca un *ens realissimum*, a creat individualisându-se in om diferite unelte mecanice (precum limba, dreptul) ca să'şi măréscă puterea şi autoritatea. Cugetarea mecanică nu e uă funcţiune *automatică* a naturei. *Voinţa* e uă forţă *creatóre;* cugetarea nu póte de cât să desvolte, să combine, să deducă. Ce ar insemna de esemplu alfabetul limbei, daca nu 'i-ar da viaţă, putere, farmec voinţa omului? Omenii s'au inţeles mai uşor intre dênşii ca să *spue* ce vor. Nu le era tot aşa de lesne să se inţelégă, să aplice, să traducă in fapte, să realiseze ce vor. Limba are un alfabet; dreptul incă nu. Metoda raţională a descompunerei, care a desvoltat limba şi dreptul, este, dupe D. IHERING, negaţiunea bunului simţ şi tinde a pune un capĕt imperăţiei *simţului* dreptului. (GNEIST, *des Röm. Rechtes*, II, § 39, *in fine.*) Acésta este uă eróre. Metoda raţională tinde, nu a desrădĕcina simţul, instinctul, pasiunea, ci, din potrivă, a desvolta accenturile naturale, emoţiunile sincere, şi a pune un capĕt diplomaţiei, făţărniciei, fraudei. Alături cu simţul natural, trebue să esiste, o recunóscem, aşeḑăminte scolare şi judiciare *stabile*, căci, daca ar lipsi acéstă contra-greutate, s'ar puté intêmpla să recădem in selbăticie, in loc să inaintăm. Ţĕrile inapoiate mai cu sémă au trebuinţă de un sistem raţional de restricţiuni. Sciinţa liberă insă e datóre să desvolte continuu facultăţile de observaţiune ale ómenilor, să combată misticismul, să repete neincetat că stăpânirea, care decretă restricţiuni, nu are de cât un *mandat revocabil*.

Sciinţa adevĕrată, necoruptă de scolastică, din potrivă e un precipitat al simţului comun, uă infiltraţiune a forţei de cugetare a generaţiunilor trecute, a esperienţei secolelor scurse, care se póte descompune visibil in elementele sale. Technica superióră s'a câstigat prin esperimentaţiuni continue, nu prin mijlocirea unor semne ale cerului, sau a unui vis frumos, sau a unei meditaţiuni *à perte de vue.*

Resursele technice imbracă, este adevĕrat, pe ómenii de sciinţă cu uă putere covârşitóre; nu trebue insă să se uite afinitatea care légă principiele sciinţei cu ideele băbesci, limba civilisată cu limba selbatică (3), miturile abstracte cu cele fisice.

Sciinţa s'ar amorţi, s'ar transforma, dupe ce a inceput abia să bâlbâe un alfabet, intr'un automat impasibil, daca n'ar insufleţi-o fantasia.

Să rupem cu ignoranţa selbatică, să păstrăm insă fantasia roditóre, care valéză de uă miă de ori mai mult de cât indouielele reflesiunei ingălbenite.

Ignoranţa s'a combătut in anticitate de *spiritul sceptic*, in veacul XVI de *zelul moral.*

Zelul moral e uă forţă firéscă neperitóre (4). Zelul *religios* e supus schimbărilor istorice şi legei naturale a *progresului.*

Ce distanţă imensă desparte biserica luterană de biserica puritană!

Luther s'a ridicat, ce e drept, in contra ignoranţei din tóte puterile sale. A suferi ignoranţa, ḑicea el, intr'uă scrisóre celebră adresată consilierilor municipali ai imperiului la 1524, este a face causă comună cu dracul. Ignoranţa e mai periculósă pentru un popor de cât armele vrăjmaşului.

Reformatorul privea insă sciinţa ca uă armă cu care se câstigă domnirea, forţa, gloria, nu egalitatea.

Masele gemeau in lanţuri. Feudalii, cari luptaseră pentru causa reformaţiunei, ridicară capul temerar. Invĕţămêntul public purta livreaua lor. Scóla formă din fii seniorilor şi ai burghesilor biurocraţi nepopulari. Arta de a interpreta legile (fiă civile, fiă eclesiastice) era reservată legistilor şi prelaţilor ca un mister in care nu ori-cine se putea iniţia, ca un mijloc, nu de a persuada, ci de a afirma *ex tripode* (5).

Bunul simţ se ţinu astfel ermetic inchis; craterele se astupară.

Linisce şi pace! cred şi eu! — esclamă Götz de Berlichingen in drama lui Gœthe — acésta o doresce ori ce pasere de pradă ca să inghiţă mai comod victima sa.

Era déră trebuinţă de uă opositiune sistematică din partea sciinţei libere, ca să redea maselor vigórea lor de mai 'nainte, ca să retrezéscă forţa care reşéde in simţul natural, ca să regăséscă firul Ariadnei.

Filosofia speculativă se incercă in zadar să combată acéstă plecare naturală a sciinţei către simţul natural.

De la cel din urmă se putea astepta uă imboldire puternică; de la cea d'ântâiu, nu.

Teoria lui *Kant* era uă revoluţiune mult mai puţin eficace de cât aceea a maselor resculate.

Sciinţa se impotrivea acestei teorii, care nu era destul de consecuentă in lupta ei, de altminteri meritorie, cu metafisica. *Kant* s'a incurcat intr'adevĕr intr'uă contraḑicere mare admiţĕnd in critica raţiunei practice aceleaşi idei ca positive, ca corespunḑĕtóre cu raporturi reale, ce le privise din punctul de vedere al criticei raţiunei pure ca ipotetice şi indouielnice.

Ori-cum fiă, cel d'ântâiu pas spre adevĕr era făcut. Uă desvoltare consecuentă a teoriei lui Kant ar fi dus nemijlocit la filosofia lui *Schopenhauer*, care, cu tótă estravaganţa ideelor fundamentale pe cari repausă, se apropia totuşi de filosofia positivă cu care arată adesea uă mare conglăsuire (6).

In loc insă de acésta, se ivi uă filosofie obscură, al căreia galimatias intrecea cu mult cunoscuta caricatură a scolasticei ce o găsim in Capitolul XIX, Cartea I, a lui *Gargantva.*

(3) CHARLES DE BROSSES, *Traité de la formation mécanique des Langues*, vol. I, pag. 238, şi vol. II, pag. 313, ap. TYLOR, *die Anfänge der Cultur*, tradus din englesesce de SPERGKL şi POSKE, pag. 162 şi 194.

(4) Zelul moral, care tinde la desvoltarea metódelor intuitive, la desvoltarea facultăţilor de observaţiune, la desvoltarea ideei muncei, nu va cădé nici uă dată in mania prigonirilor. Morala naturală e motorul de căpetenie al progresului. „Operele cele mari indeplinite de filosofi au fost, ḑice HUXLEY, mai puţin fructul inteligenţei lor, de cât al direcţiunei imprimate acestei inteligenţe prin spiritul lor moral." Morala mistică, din contra, a adus, precum a dovedit BUCKLE, mai mult rĕu de cât bine in lume.

(5) Filosofia lui A. COMTE da şi ea primatul in lume *preoţilor*. Ierarchia iubirei insă, la care ţinea A. COMTE, era menită să fiă, nu uă păzitóre de mistere, ci depositara unei teorii *naturale*. Preoţii erau datori să esplice tot simplu şi natural. Ierarchia iubirei se considera ca un organ nemijlocit al fiinţei supreme (Grand-Etre) şi indeletnicirea ei de căpetenie era educaţiunea. Teoria cerea să nu se dea voe preoţilor să posedeze, să mostenéscă, să priméscă ceva pentru ostenelele lor. Comunitatea să le dea cele necesare pentru traiul lor. (BUCHNER, *Aus Natur und Wissenschaft*, pag. 14; *Die Positivisten oder Eine neue Religion.*) Nu putem să recomandăm acéstă teorie. Nu e destul, credem, să accentuăm necesitatea desvoltărei metódelor intuitive. Trebue să ne gândim inainte de tóte la *mijlocul* cu ajutorul căruia am puté să ajungem la acésta, şi acest mijloc nu póte să fiă uă *educaţiune servil uniformă.* Epoca nóstră se simte respinsă de tot ce'i amintesce copilăresca francmasonerie. Omenirea nu se póte cresce dupe un sistem, ci mai mult dupe *schiţa probabilă a unui sistem.* Controversele sunt motóre necesare progresului.

(6) BUCHNER, *op. cit.*, pag. 95 şi urm. *Aus und über Schopenhauer.*

Ce este rațional este real, ḑicea *Hegel* in stil de oracol, și ce este real este rațional. Rațiunea adevĕrată nu este pĕrerea ce o avem asupra unui lucru, ci insăși noțiunea lucrului. *Noțiunea lucrului nu ne vine de la natură.* Tot omul are degete, póte să aibă un penel și colori; pentru acésta insă el nu e incă un pictor. Noțiunea *obiectivă* nu o poți câștiga fără studie și meditațiuni continue, susținute, penibile. Trebue să ne ferim să băgăm simțul nostru *subiectiv* in Biblie, in sfânta Scriptură, căci am despreţui astfel ordinea morală și obiectivitatea legei. Să concepem Statul ca un lucru *rațional in sine*, ca uă ieroglifă a minței. Să evităm a construi Statul așa *cum ar trebui să fiă*. Individul nu póte sări peste timpul sĕu, peste Rhodus. Poporul, care are intr'uă epocă dată dreptul absolut de a fi representantul treptei actuale de desvoltare a spiritului lumei, e poporul domnitor. *Spiritele celor-alte popóre sunt fără drept ; ele nu se numĕră in istoria universală* (7).

Creatorul, susținea tot așa de solemn un alt mystagog, e uă ființă absolută, a-tot-sciutóre (Dumneḑeul privilegielor și al castelor), care intervine in viața ómenilor, a popórelor, prin acte de ajutor, de revelațiune. In lume apar din când in când *persóne providențiale* cari deschid căi noue moralei. Justiția divină singură (care e criteriul ei ?) póte să lumineze cursul istoriei, să dea celor drepți uă putere neobosită și credință in biruința finală a ideelor de bine și de drept. Omul e chiămat a crea, cu ajutorul lui Dumneḑeu, prin libertate ordinea morală și socială dupe imaginea organisațiunei intocmite de Dumneeḑu singur in natură. Basa comună a dreptului și a moralei este constituită prin *binele obiectiv*. Binele in sine se presentă prin două moduri de realisațiune, din cari unul e constituit prin *morală* (intențiunea, sau motivul care călĕuzesce pe agent), și cel-alt prin *drept* (mijlócele esterióre necesare pentru indeplinirea binelui) (8).

Dreptul consuetudinal — ĕtă varianta aceluiași text ce presentă un alt representant al sectei — are uă inaltă valóre morală. Pe fie-care tréptă istorică trebue să concepem rațiunea care are să ne călĕuzéscă, in mĕsură cu impregiurările date. Esperiența e fragmentară. Fie-care ideă filosofică e uă incercare de a forma din trunchiul *statuei antice* uă imagine divină, de a impreuna prin uă *divinațiune artistică* părțile imprăstiate intr'un singur trup frumos. *Cugetarea* a priori *nu are uă basă empirică.* Filosofia și chrestinismul au misiunea (necontrolabilă) să ne arate care este noțiunea obiectivă in fie-care epocă dată. Idea generală, care e pururea un produs al cugetărei, apare in *simțul* omului numai in trécĕt, ca intr'un refles al efectului. Determinismul intelectual nu se póte pricepe din punctul de vedere al esperienței care vine de afară și nu e de cât intêmplătóre. Concepțiunea etică a unui categoric imperativ e necesară și esențială. Categoricul imperativ nu trebue insă să apară ca uă formă pură (ca in teoria lui *Kant*), ci ca uă *ideă creatóre* (déră care esclude ori-ce esperimentațiune) care modeléză cu uă artă superióră materialul ce'l intêlnesce in lumea reală. Principiul etic este de a lua și a trata lucrurile dupe destinațiunea lor divină, dupe *scopurile interne* cari se destăinuesc ca nisce semne ale cerului numai ochiului spiritual, visionar al artistului. Lucrurile trebue să fiă intocmite, nu dupe armonia *observabilă* a naturei și a istoriei, ci dupe armonia internă asupra căreia trebue să interogăm oracolul. Omul (ca ideă platonică) nu e un esemplar al speciei. Din punctul de vedere al filosofiei nu póte să esiste un alt principiu etic de cât ființa omenéscă *in sine,* adică in adâncimea ideei sale și in bogăția desvoltărei sale istorice. Omul trebue să scie să infăcișeze, ca un artist, inlăuntrul spațiului architectonic dat, care e adesea nefavorabil, imagini plăcute. In idea etică se găsesce unirea superióră a Dreptului și a Moralei. Că se póte face abstracțiune de constrângere in ordinea Dreptului, că uă nobilă concepțiune inclină către acésta, dovedesce introducțiunea unei scrieri insemnate a lui *Bethmann-Holung* asupra Procedurei civile, in care se concepe esecuțiunea hotărirei, nu

(7) HEGEL, *Grundlinien der Philosophie des Rechts*, prefacia și §§ 346—347.

(8) AHRENS, *Cours de Droit naturel*, §§ 18—21.—D. AHRENS relevă cu drept cuvênt importanța practică a cestiunei distingerei intre drept și morală. Daca *Statul*, ḑice dênsul, care dă sancțiunea sa legilor, ar puté să imbrăcișeze spre acest sfêrșit și moralitatea internă a ómenilor, ori-ce libertate de consciință ar dispare. Acéstă temere nu mai are in ḑilele nóstre aceeași insemnătate ca altă dată. In epoca nóstră importă mai mult să determinăm limitele intervențiunei *societății* in aplicațiunea dreptului pe cale de constrângere, de cât acele ale Statului. Or, frêul cel mai eficace pentru *individ* și *societate* este nu ficțiunea unui bine obiectiv, a unui bine in sine, a unei ieroglife a binelui, ci unirea dreptului și a moralei in *simțul natural* al omului. Trebue să se discute in public și viața *privată* a acelui ce vrea să fiă ales deputat sau senator. Daca esci un monstru din punctul de vedere moral, nu ai un titlu just ca să te urci la Capitoliu numai fiind că nu esistă uă hotărire care să te fi stigmatisat. Presa e datóre să discute,. nu numai ce face, déră mai cu sémă (dupe esemplul lui *Junius*) *cine este* acela care s'a ridicat la rangul unui representant al țĕrei. Acéstă unire naturală a dreptului și a moralei constitue uă ideă roditóre și pentru dreptul privat. Câtă confusiune nu s'a născut in dreptul civil prin intinderea nerațională a noțiunei de ordine publică ! Este timp să schimbăm lucrul. Ordinea publică, ca uă ordine *esrepțională*, trebue să fiă restrânsă in limite cât se póte mai strimte. *Jurisprudența*, de altă parte, care cântăresce in hotăririle sale și moralitatea internă și facia juridică esterióră a causelor, are și trebue să aibă pasul inaintea doctrinei subtile.

ca uă constrângere, ci ca uă „manifestaţiune biruitóre a Dreptului“. Portărelul, care vine să te esecute, e un ânger, un sfânt, uă persónă providenţială! Constrângerea vine astfel in locul al douilea, déră e necesară şi neapărată. Voinţa cea bună nu se nasce, ci se câstigă. Mulţimea te teroriséză, daca nu se teme. *Terret vulgus, nisi metuat* (9).

Scolastica a inlocuit, precum vedem, cultul sciinţelor prin *cultul artei*, prin cultul *eroilor*.

Numele s'au schimbat; misterul a rĕmas. In locul lui Isus Christos *istoric* s'a inventat un Isus Christos *ideal*, care are să se intrupeze, să se incoroneze, să proorocéscă intr'uă serie de persóne providenţiale, ca să scape omenirea de relele de cari sufere (10). Pe ori-cine 'l va proclama *oracolul* ca semi-ḑeu, la pământ dinaintea lui, ingrăşaţi'l in palaturi, restigniţi-vĕ in onórea lui! Vrei să ridici vĕlul care acopere icóna de la Saïs? Vai de tine! Mórtea te aşteptă.

Jesuiţii de ori-ce fel (şi scolastica nu e de cât uă mască a pietismului) pun arta şi eroismul intr'uă lumină strălucită, ca să aplice mai lesne siluirea şi schingiuirea lumei.

Cultul mistic, ori-care ar fi obiectul sĕu, e un rĕu mare, daca nu esistă uă biserică strâns unită cu sciinţa liberă, curăţită le ori-ce estasă nesănĕtósă, democratic organisată.

Nu trebue să cădem in genuchi, să ne stingem, să ne umilim dinaintea superiorităţilor. Ajunge să le preţuim, să le respectăm.

Ai făcut uă dată apoteosa lui *Augustus*, l'ai inălţat la cer in cântece ditirambice, ai abdicat la libertatea ta, ai să te inchini apoi in esaltaţiune şi la inşelătorii cari se vor erige in persóne providenţiale, la *falsii* profeţi, la parasiţii gloriei.

Te-a fermecat uă dată un *Rafael*, l'ai aghiesmuit, l'ai adorat ca un *idol*, ai să te prosterni apoi (idolatria nu scie să deosebéscă) şi dinaintea falsilor artisti, dinaintea păpuşilor, dinaintea parasiţilor geniului *(les écornifleurs de génie)*.

Arta are, nimeni nu o tăgăduesce, un preţ inalt.

Artistul póte să evóce imagini neperitóre, nu numai pe pânză, pe marmoră, déră şi pe monumentele cari cântă gloria *Statului*.

Omul de Stat superior, artistul genial, au şi ei locul lor de onóre in istoria artei.

(9) TRENDELENBURG, *Logische Untersuchungen*, edit. III, t. I, pag. 272, 316 şi 423, şi *Naturrecht auf dem Grunde der Ethik*, §§ 37, 38, 43, 46, 48, 52. HERBART a dat Dreptului de fundament idea că injustiţia, desarmonia, nu mulţumesce simţul *estetic* al omului. Intrebarea insă este, care e *forţa impulsivă* a acestui simţ estetic? *Scopurile interne*, respunde TRENDELENBURG, dau impulsiunea de care e vorba. D. IHERING a adoptat şi el acéstă teorie fantastică a scopurilor interne (IHERING, *Zweck um Recht*).

(10) DAWID STRAUSS, *das Leben Jesu*.

Adevĕratul artist insă nu despreţuesce simţul natural. El dă gustului estetic natural, prin uă divinaţiune genială, uă colóre plăcută.

Artistul, omul de Stat, au inainte de tóte datoria sfântă să *respândéscă* cunoscinţele timpului, să le facă pipăibile, să le imbrace cu uă formă plăcută, cu uă formă atractivă atât pentru inima cultă cât şi pentru cea selbatică.

Lumea intrégă e scena largă a artei. Publicul, care o judecă, o incuragiéză, se grămădesce de sus şi de jos, din salóne şi din mansarde.

Superiorităţile nu sunt lipsite de uă insemnată influenţă in lume; mĕsura inriurirei lor insă nu e mai mare de cât aceea a maselor disciplinate de uă biserică democratic constituită in concurs cu sciinţa liberă (11).

Sunt opere, cari se indeplinesc *colectiv*, precum *legislaţiunea*, *jurisprudenţa*, cari apar mai mult ca un refles al bunului simţ, de cât ca un produs al geniului.

Contingentul cel mare ce 'l dă scóla pe fie-care an se alcătuesce in cea mai mare parte din mediocrităţi. Legile naturale domnesc, nu cometele, cari se sustrag acestor legi.

Mediocrităţile imprumută puterea lor mai mult de la simţul natural de cât de la gloria lor academică. Talentele mediocre, cari s'au incurcat in labirintul controverselor sciiţifice, ne regaléză adesea cu idei pretinse sciinţifice cari sunt mult mai puţin roditóre de cât cele băbesci.

Arta aşa de lăudată de a guverna nu e déră in general de cât un *clysterium donare, postea segnare, ensuita purgare*.

Legistul, care urmăresce cu esaltaţiune *uniformitatea*, nu mai aparţine epocei nóstre.

Principiele de drept trebue să fiă simple, espresive, evidente. Armonia in aplicarea lor practică va veni atunci de la sine. Metóda dogmatică trebue să facă loc metódei intuitive.

Legistul modern formuléză cu metodă intrebările privitóre la formarea sau la aplicarea legilor: deputatul (12), juratul (13), hotăresc.

(11) Domnirea unei majorităţi parlamentare corupte e un rĕu mai mare de cât tirania unui singur om. Prosperitatea economică momentană (muncitorii remâind in suferinţă) nu justifică nici anarchia, nici despotismul.

(12) Consiliul de Stat (cu uă putere numai de *opinune*) apare, in starea actuală a progresului, ca uă rotiţă indispensabilă, neapărată, a aparatului regulator al Statului. Trebuinţa introducerei Consiliului de Stat se simte intr'un grad mai inalt in ţĕrile inapoiate de cât in cele inaintate. Unde nu este lipsă de ómeni speciali, unde technica superióră a devenit aşa ḑicênd uă monetă curentă, se póte efectua uă legislaţiune bună şi fără Consiliul de Stat. Unde din contră nu se găsesc forţe technice indestule, unde prin urmare *desvoltarea* acestor forţe este şi trebue să fiă grija de căpetenie a stăpânirei, nu se póte ajunge la acésta regulat de cât prin uă *organisare* a forţelor in ces-

Aşa şi numai aşa se póte restabili raportul natural intre Drept şi Morală.

Deosebirea meşteşiugită intre Drept şi Morală se descopere ochiului băgător de sémă ca un escamotagiu menit a sustrage aşeḑămintele Statului şi ale bisericei controlului, observaţiunei, criticei.

Ficţiunea unei diferenţe intre Drept şi Morală duce la punctualitatea esterióră a fariseilor (14). Falsa neatârnare a dreptului, care se credea că constitue un progres, a strâmbat dreptul in teorie, a desbrăcat legea de demnitatea ei, a inlesnit lăţirea pesimismului, a făcut să péră ideele de drept.

Legistul profesional să aibă incredere in jurat, juratul in legist

Admitem vasalitatea juratului, care nu cunósce deosebirea bizară a Dreptului şi a Moralei, către evidenţa probelor, nu insă către retorica măestrită, interesată, egoistă a legistului.

Scolastica infăcişéză lucrul nu sub acest aspect natural, ci sub un aspect resturnat. Divinaţiunea artistică a legistului, étă lucrul de căpetenie; concepţiunea populară a artei juridice nu e de cât un interes de ordine secundară.

Câte rele insă nu trage dupe sine, ca un comet cu códă lungă, acéstă concepţiune fantastică a scolasticei?

Tiranul crede, de bună credinţă, in magia ideelor, in idea magică a unui Stat, care se concepe ca un tot diferit esenţial de suma indiviḑilor din cari se compune; in tóte misterele scólei, ride de opoziţiunea hamletică a profesorilor cari nu cunosc colorile viue ale curagiului; se folosesce de resursele retorice ale literaturei oficiale şi de acelea ale diplomaţiei; lasă stângei să ajute drépta.

Credinţa, ce o hrănesce, că susţine uă causă sfântă, inalţă opera despotului.

Nu viaţa reală cu emoţiunile, pasiunile, nevoile ei, nu legiuitele revendicări sociale, accentele de desperare şi de durere ale celor nedreptăţiţi, nu strigătele espresive, interjecţionale cari se aud in momente supreme, trebue să ocupe inainte de tóte spiritul nostru, ci mai cu sémă liniile pure ale artei.

Selfgovernmentul engles, se ḑice, ne arată că acésta este direcţiunea ce trebue să se dea spiritului secolului nostru.

Comentarie vaste apărură, cari căutară să demonstre că escelentele aşeḑăminte englese au fost create cu ocasiunea déră nu din causa revendicărilor sociale; că esistă şi trebue să esiste (dovadă esperienţa englesă) uă presumpţiune *juris et de jure* că monarchul nu comite greşeli, dênsul fiind patronul natural al populaţiunei muncitóre; că averea, posesiunea, luxul constituesc cea mai trainică chezăşie a neatârnărei morale; că trebue să ne dedăm cultului eroilor şi să nu vedem in *Cromwell* de cât uă persónă providenţială care avea chiămarea să infligă uă corecţiune tiranului ca să *intemeieze etern regalitatea* (15) şi să nu'l privim mai cu sémă ca un representant al puritanismului, care a căutat şi a găsit in urmă libertatea in America; că persónele cele mai puţin impuse (muncitorii) nu pot figura in lista juraţilor şi prin urmare nici in aceea a alegĕtorilor daca dênsele nu declară (condiţiune aprópe imposibilă!) că sunt in stare şi capabile a indeplini funcţiunile onorifice (fără plată) ale selfgovernmentului; că dreptul de alegere nu este un drept general al omului, ci un drept de *stăpânire* a unora asupra altora (16); că mâna de sus, care conduce sórta popórelor, ne-a invĕţat prin atâtea sguduiri şi decepţiuni (ori-ce revoluţiune nasce fatal uă reacţiune) că parlamentele nu se pot regulat intocmi de cât prin elementele cari 'şi-au insuşit arta guvernamentală in serviciul armatei, al justiţiei, al administraţiunei, al bisericei (17).

Miliónele trebue déră să are, să ciocănéscă, să cioplécă, ca să pótă să mediteze, să zugrăvéscă, să cârmuéscă câte-va mii (18).

Şi, ca să se mai adaoge şi bătaia de joc la suferinţa celor desmosteniţi, s'a născocit aşa numitul socialism de catedră, care vede in desvoltarea ar-

ţiune intr'un Consiliu de Stat. Meseriaşul, agricultorul, negustorul iau atunci locul care li se cuvine de drept in Adunarea legislativă, şi legistul, care nu făcea mai 'nainte de cât cabale in parlament, incepe a se deprinde cu buna ordinei.

(13) In ţĕrile inapoiate trebue să se desvolte cu puteri indouite technica juridică, ca să se pótă introduce cât mai in grabă juriul şi in materie civilă.

(14) Cine-va a esecutat de esemplu uă obligaţiune morală, a plătit, din pietate, un legat făcut printr'un testament neregulat, şi vine apoi să reclame inapoi plata indebitului ḑicĕnd că, Dreptul fiind separat de Morală, obligaţiunea de mai sus nu se póte considera ca uă obligaţiune naturală (art. 1092 Cod. civil). D. LAURENT găsesce acéstă pretenţiune fariseică intemeiată. (*Principes de Droit civil*, XVII, Nr. 14.) Jurisprudenţa insă, secundată de uă doctrină aprópe unanimă, o respinge. Insuşi D. LAURENT recunósce că jurisprudenţa e mai raţională sub acest raport de cât Codul; dênsul adaogă insă că nu aparţine judecătorului să fiă mai inţelept de cât legiuitorul. (*Op. et loc. cit.*, Nr. 30.) Déră, daca s'ar inlocui formula restrictivă a legei prin uă formulă largă, cum cere escelentul autor, ce ar insemna acésta, daca nu uă condemnare implicită a ficţiunei deosebirei intre Drept şi Morală?

TRENDELENBURG, *Naturrecht*, pag. 21. — Unirea insă a Dreptului şi a Moralei nu se indeplinesce, cum crede TRENDELENBURG, prin uă *divinaţiune artistică necontrolabilă*, ci prin desvoltaree succesivă a metódelor intuitive.

(15) R. GNEIST, *Englische Verfassungsgeschichte*, 1882, § 35.

(16) GNEIST, *Preussische Kreisordnung*, Cap. VII, pag. 75, şi Cap. XV.

(17) GNEIST, *Rechtsstaat*, edit. I, Cap. XI, pag. 162 şi 174.

(18) *Ipsissima verba* a lui TRAITSCHKE, app. BRENTANO, *Das Arbeits vorhältniss gemäss dem heutigen Rechth*, nota 48.

tificială (nu naturală) a elementului muncitor un mijloc eficace pentru intărirea temeliilor Statului răpitor.

Ţinta revendicărilor muncitorilor, se susţine din punctul de vedere al acestei fase a scolasticei, este *respândirea* cucceririlor culturei asupra maselor. Acésta este uă faciă a miscărei civilisatóre a lumei, care nu trebue a fi nesocotită. *Desvoltarea* culturei insă, care e *ţelul principal* al naturei, presupune, din potrivă, neegalitatea condiţiunilor de esistenţă, aşa cum ne-o infăcişéză Statul răpitor.

Sofisma e fină, déră, vĕdută la lumină, piere tot efectul ce s'a asteptat de la dênsa.

Propăşirea civilisaţiunei este, o recunóscem, un ţel măreţ, inalt, sfânt; déră, ca s'o facem posibilă, ca să 'i pregătim tĕrâmul, se cere inainte de tóte să desvoltăm metóda intuitivă, să ne incredem mai mult in fantasie, care ne impinge inainte şi ne apropie de simţul natural, de cât in reflesiunea palidă, enervată, trândavă, care nu are puterea de a crea. Sciinţa nu esclude fantasia. Uă descoperire nouă nu e posibilă fără activitatea, fără lucrarea forţei imaginative.

Condemnabilă e déră teoria socialismului de catedră, atât in ceea ce privesce dogma, ce se pune inainte, că Statul indeplinesce uă misiune ideală, care decurge din uă ordine etică superióră, şi nu din voinţa poporului, cât şi propositiunea că importă a se da muncitorilor aceea ce *obiceiul* (constatat de Statul răpitor) va dovedi că e necesar pentru viaţa şi pentru propagarea speciei (19).

Esperienţa, ni se spune, a arĕtat că progresul se póte realisa numai când insuşi *Statul* işi fixéză in fie-care epocă limitele activităţei sale, nu insă când *societatea* işi insuşesce prerogativa a statornici limitele Statului; că constrângerea, mărginită de Stat in mĕsură cu impregiurările date, apare ca un mijloc eficace de educaţiune a poporului, care, bine dresat, face de bună voe aceea ce inainte nu făcea de cât de silă (20).

Asigurarea muncitorilor in cas de invaliditate, accidente, etc., écă darurile cari se hărăzesc mulţimei, écă limita de cauciuc in care se strânge astădi Statul intr'uă parte a Europei occidentale, limită care, trasă de bunul plac, nu este in ultimă analisă de cât uă soldă revocabilă care se plătesce unei clase sociale in luptă cu alta. *Adolph Wagner*, economistul tratat cu cea mai mare distincţiune de principele de *Bismarck*, nu s'a sfiit a face apel la preoţi intr'uă oraţiune memorabilă ca să contribuéscă prin sfaturile şi inriurirea lor la mărginirea etică *(sic)* a numĕrului copiilor! (21)

(19) BRENTANO, *op. cit.*, pag. 303, 332 şi 341.

(20) ADOLPH WAGNER, *Allgemeine oder theoretische Volkswirthschaftslehre*, I, pag. 239–240, § 133, text şi nota 30. — D. Wagner aparţine sectei socialistilor de catedră.

Constituţiunea, care s'a octroat poporului cu uă dragoste aşa de părintéscă, nu putea să nu aibă asemănare cu aceea cu care ne-a regalat humorul lui Börne:

Oldenburgenii fac bune ciobote comunale, şi, sunt aceste gata peste uă sută de ani, pun piciórele intr'ênsele; şi peste uă sută de ani pun trupul pe picióre; şi peste uă sută de ani aşédă gâtul pe trup; şi peste uă sută de ani infig capul in gât; şi peste uă sută de ani infundă căciula libertăţei pe cap; şi atunci are Oldenburgul uă constituţiune mai bună şi mai frumósă de cât ori şi ce altă ţară (22).

Schemele constituţionale lipsite de un coprins real dau libertatea *formală*, lasă insă pururea să subsiste sclavia *materială*, daca nu scim *să ne ajutăm singuri*.

Constituţiunea octroată de Corónă e in acéstă privire mai puţin inşelătóre de cât charta pseudoliberală.

Fericirea celor desmosteniţi nu infloresce pe acest tĕrâm.

Populaţiunea muncitóre trebue să intre curagiós pe arenă; uă morală nouă trebue să 'i intăréscă puterea, şi prudenţa moderatóre s'o pue faciă in faciă cu uă *minoritate opulentă care să inţelégă in fine că practica virtuţei este şi va rĕmâne pentru dênsa uă condiţiune de esistenţă.*

Fără uă morală nouă practic realisată vom căuta vecinic să scăpăm de despotism şi vom recădé vecinic in anarchie.

Axiomele constituţionale vor rĕmâne tóte, fără uă morală nouă, atâtea ficţiuni góle: ficţiune separaţiunea bisericei de Stat (23), ficţiune *habeas corpus*, ficţiune libertatea presei, ficţiune libertatea de asociaţiune şi de intrunire, căci frauda e inevitabilă (in Belgia) cât va esista uă biserică papală şi 'i se va recunósce libertatea de asociaţiune (24), şi acéstă fraudă va spori continuu cât vor esista doctrinari cari vor susţine, lăudaţi de ultramontani, teoria „ideelor morale (adică clericale), cari s'au „imagasinat in consciinţa generaţiunilor *(spuria „conscientia !)* cum s'a imagasinat căldura sórelui

(21) DUEHRING, *Kritische Geschichte der National Oeconomie und des Socialismus*, pag. 552—556.

(22) BÖRNE, *Briefe aus Paris*, IV, epistola 26, pag. 147—148.

(23) Biserica e *supusă* Statului in Englitera (V. GNEIST, *Das englische Verwaltungsrecht*, edit. II, I, § 30 *in fine*, pag. 498). Patria separaţiunei bisericei de Stat este, se pretinde, in Statele-Unite ale Americei de Nord. Acésta este numai in parte adevĕrat. Americanii sunt *spontan* religioşi. Pietatea lor stăpânesce afacerile publice şi spiritul legislaţiunei (dovadă legile de temperanţă).

(24) LAURENT, *Principes de Droit civil*, XVI, Nr. 65.

in cărbuni, in diamant" (25). Adăogăm — şi acest punct are uă insemnătate superióră — că Statele mari, răpitóre, cuceritóre, nu se vor puté câstiga causei progresului de cât pe calea unei asociaţiuni intre muncitorii din tóte ţĕrile şi intre representanţii religiunei naturale şi ai sciinţei libere a lumei intregi. Nu trebue să confundăm pietismul ipocrit, omoritor, cu religiunea sinceră, iubitóre, mântuitóre.

Disciplina sciinţei e superióră educaţiunei *pietiste*, intre altele, din causa *culturei religióse nealterate* ce dă spiritului omenesc.

Să nu se obiecteze că cultul sistemului naturei, cultul naturalistului, esclude ori-ce legământ cu Dumnedeu, sistemul naturei fiind fundat in sine şi desvoltându-se prin sine.

Recunóscerea din partea sciinţei a unui sistem de *idei creatóre* implică din potrivă presimţirea unei Biblie eterne, care ne este incă inchisă, déră care ni se va destăinui, inălţând succesiv fericirea nóstră, in proporţiune cu desvoltarea progresivă a facultăţilor nóstre de observaţiune.

Sciinţa e religiósă, căci dênsa face să se nască un adânc respect pentru legea *progresului* care se descopere in tóte lucrurile şi credinţa implicită intr'ênsul (26).

Fasele succesive ale progresului in ordinea naturei se perd fără de veste una intr'alta. Totul e miscare. Permanenţa e uă ilusiune.

Simpatia şi ura sunt, in ordinea morală, aceea ce sunt atracţiunea şi repulsiunea in ordinea fisică.

Instinctele simpatice se vor equilibra durabil cu cele egoiste, când iubirea, simpatia, afecţiunea omenirei se va concentra tótă ca să onoreze *munca* şi când ura omenirei se va concentra tótă ca să biciuéscă *trândăvia*.

Fie-care secol are epopea sa. Epopea secolului nostru este aceea a muncei (27).

Teoria Dlui *Spencer* pare a ţinti la uă altă equilibrare durabilă a instinctelor egoiste cu cele simpatice, a nume la acea equilibrare faimósă care a fost inventată de Malthus.

Uă lege divină, se presupune, prescrie mulţimei *abstinenţa*. Masele imulţindu-se neraţional cad fatal in miserie. Ce bine real au adus vre uă dată revoluţiunile? Fără a insista, observă D. *Spencer*, asupra faptelor ce ne presentă istoria vechiă, nici asupra efectelor ce au produs in Francia rĕsbóiele de cucerire, cari au schimbat republica intr'un despotism militar, va ajunge să considerăm faptele celor de pe urmă ani cari mărturisesc că centralisarea şi regulamentaţiunea s'au intins din nou in Europa (28).

De aceea, se conchide, să bine-cuvêntăm suferinţa, al căreia efect va fi că cei de la putere vor compătimi cu plebea stórsă, şi acésta va inţelege că miseria in care zace decurge, ca uă pedépsă naturală şi divină, din lipsa sa de prevedere. Nu trebue să lăsăm să se grămădéscă mai mulţi de cât pot incăpea la banchetul vieţei. Aşa se apropie filosofia positivă alterată de scolastică (29).

Filosofia revoluţiunei francese, miscată de desgustul general ce au causat aceste stratageme, aruncă aceeaşi anatemă in contra scolasticei şi in contra filosofiei positive.

In partea a treia a acestei scrieri se va arĕta că filosofia positivă sinceră e in stare să satisfacă tóte cerinţele şi că pentru acésta nu avem trebuinţă să cădem in delirul raţiunei pure.

Inainte insă de a intreprinde acéstă demonstraţiune, importă să esaminăm in paragraful următor temeiurile teoriei raţionaliste.

Alexander

(25) *Revue des Deux Mondes* din 1 Aug. 1882, artic. Dlui Caro: *Le prix de la vie*.

(26) D. HERBERT SPENCER pune accentul mai mult pe credinţa in *uniformitatea* acţiunilor care se descopere in tóte lucrurile (*Despre Educaţiune*, pag. 82).

(27) Discursul ţinut de D. *Castelar* cu ocásiunea recepţiunei sale in academia spaniolă.

(28) HERBERT SPENCER, *Sociologie*, II, § 266, p. 175 urm.

(29) Nu s'ar crede că *pietismul* se póte introduce şi intr'uă teorie care este de altminteri aşa de lucidă. Escelentă e, de esemplu, observaţiunea ce o face D. Spencer asupra superiorităţei *sciinţei* ca mijloc de a mărgini puterea Statului asupra *limbei*. Studiul limbelor, dice dênsul, tinde mai mult de cât ori-care altul a mări respectul esagerat al autorităţei. Cuvêntul cutare insemnéză acésta, dice maestrul sau dicţionarul; acésta este regula cutărui sau cutărui cas, dice gramatica, şi dicerea sa e primită de elev ca fiind mai pre sus de ori-ce discuţiune. Sciinţa din contră face continuu apel la raţiunea individuală. Adevĕrurile sale nu sunt acceptate chioriş. Ori-cine póte, daca vrea, să le esperimenteze. *Asupra Educaţiunei*, pag. 79.

Errata

In articolul semnat: *Alexander*, din *Dreptul* Nr. 5, la pag. 38, colóna 1, linia 3 şi 4, in loc de: „sciinţa intră să equilibreze elementele cari remân", să se citéscă: „sciinţa *ajută natura* să equilibreze elementele cari rĕmân„; éră la pag. 38, colóna 2, linia 30, in loc de „pactul", să se citéscă: „*fastul*".

JURISPRUDENŢA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAŢIUNE ŞI JUSTIŢE, SECŢ. I

Şedinţa din 11 Decembre 1882

Preşedinţa Dlui Gr. Lahovari, consilier

Anica Crăciun Cojocaru cu Anica Giurea.

CODUL CARAGEA. — FILIAŢIUNE. — MARTORI. — SE PÓTE STABILI PRIN MARTORI STATUL CIVIL, CAND, FIA PENTRU OMISIUNE SAU

ALTE IMPREGIURARI, NU SE PÓTE DOVEDI PRIN REGISTRE. — RESPINGERE.

MOTIVE DE CASARE. — MOTIVE NOUI RELATIV LA STABILIREA UNUI DREPT DE PROPRIETATE. — NU SE POT PROPUNE PENTRU PRIMA ÓRA INAINTEA CASAŢIUNEI. — ART. 506 PROC. CIVILA. — RESPINGERE.

1° Sub imperiul Codului Caragea, este permis a se dovedi Statul civil al unei persóne prin martori când, fiă pentru omisiune fiă pentru ori-ce alte impregiurări, nu se póte stabili dupe actele stărei civile.

Astfel, când Curtea de fond, dupe ce constată că uă persónă nu se găsesce inscrisă in registrele stărei civile, stabilesce filiaţiunea ei prin martori, nu violézǎ nici uă disposiţiune fiă a legei vechi, fiă a legei noui.

2° Nu se póte invoca pentru prima óră inaintea Curţei de casaţiune motive noui relative la stabilirea unui drept de proprietate, motive neinvocate inaintea instanţelor de fond.

Nr. 363. — Respins, ca nefundat, recursul făcut de Anica Crăciun Cojocaru contra decisiunei Curţei de apel din Craiova, secţiunea I, cu Nr. 251, din 1879, pronunţată in procesul ce are cu Anica Giurea, pentru revendicarea unui imobil.

S'au ascultat : D. Al. Geani, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă ; D. D. Chebapcea, avocatul recurentei, in desvoltarea motivelor de casare, in absenţa intimatei.

Curtea, deliberând :

Asupra motivului ântâiu de casare :

„Violarea art. 33, 292, 239 şi 294 Cod. civil, in acea că Curtea, spre a dovedi nascerea adversarei, a admis proba testimonială, fără să se fi dovedit că in acel timp n'au esistat registre sau că s'au perdut ; că, daca legiuitorul admite să se dovedéscă nascerea cu martori in casul prevědut de art. 33 Cod. civil, pentru filiaţiune cere acte de nascere trecute in registrele stărei civile şi, in lipsa lor, posesiunea constantă de copil legitim; ori, Curtea nu motivézǎ nici nu arată faptele din cari resultă pentru adversară uă asemenea posesiune de stat, art. 294, cu tóte cerinţele nóstre făcute la Curte. Este déră uă *omisiune esenţială.*"

Avênd in vedere că intimata, in tot cursul cercetărei procesului la instanţele de fond, a susţinut că este fiică a reposatului Niţă Giurea şi soră cu Nicolae Ionescu, precum şi că este născută la anul 1853, sub imperiul legei Caragea;

Considerând că acéstă legiuire, in cât privesce actele stărei civile, arětând motivele pentru cari regulézǎ ţinerea registrelor stărei civile, şi obligă pe părţile interesate de a stărui a se face inscrierea in ele, şi nu numai că nu prescrie perderea dreptului de dovedire a statului civil intr'alt mod, in cas când s'ar fi omis a se face inscrierea cu formele a nume arětate de acea lege, déră incă prin art. 4 prevede a nume că acéstă obligaţiune se impune numai in scop d'a nu se da loc la prigoniri pentru dovedirea stărei civile, de unde resultă că legiuitorul, atât in cas de omisiune precum şi in cas când din ori-cari alte impregiurări nu s'ar puté dovedi starea civilă a unei persóne dupe actele stărei civile, permite părţilor a o dovedi dupe regulele admise de dreptul comun;

Considerând că acest principiu este consacrat şi chiar prin noul Cod civil, sub imperiul căruia s'a deschis succesiunea şi s'a pornit acţiunea; că, dupe acéstă lege, puţin importă a se acorda cum şi din ce impregiurări copilul nu are titlu doveditor de nascere, fiă din causa unei omisiuni de a se inscri in registrele oficiărului stărei civile, fiă că actul s'a perdut sau s'a distrus, fiă din alte impregiurări, in tóte casurile el este admis a dovedi filiaţiunea nu numai prin proba testimonială, déră şi chiar prin posesiunea de stat, care stabilesce printr'uă uniune de fapte raportul filiaţiunei şi rudeniei intre acea persónă cu familia către care pretinde a aparţine;

Considerând, in speciă, că Curtea, prin decisiunea ce se atacă astădi, constată in fapt că intimata nu s'a găsit inscrisă in registrele stărei civile ale bisericei Postelnicu Firu din Craiova; că, in facia acestei omisiuni, Curtea, pentru a recunósce pe intimata de fiică a reposatului Giurea, cu drept de mostenire in imobilul a cărui revendicare se cere, se intemeiază pe depunerile martorilor făcute sub prestare de jurământ precum şi pe alte fapte şi constată in mod neindouios posesiunea de stat, fără a viola nici un text de lege nici a comite vre uă omisiune esenţială.

Asupra motivului al douilea şi al treilea de casare :

„Violarea lucrului judecat şi a art. 506 Proc. civilă, intru cât prin ordonanţă de adjudicare am cumpărat definitiv imobilul ce se revendică şi intru cât aceeaşi persónă ce revendică astădi a făcut contestaţiune la urmărire, contestaţiune ce s'a respins.

„Violarea regulelor de probaţiune, intru cât partea reclamantă n'a dovedit că imobilul ce'l revendică este al părintelui sěu, cuvenit cu drept de mostenire. Curtea nici nu motivézǎ de unde deduce acest fapt."

Considerând că aceste mijlóce, nefiind propuse la instanţele de fond, nu se pot invoca pentru prima óră in casaţiune.

Pentru aceste motive, respinge, etc.

BIBLIOGRAFIE

Anunţăm cu multă plăcere apariţiunea folositórei lucrări a Dlui Ioan Rădoi, actualul preşedinte al Tribunalului comercial din Ilfov şi despre care am vorbit in unul din numerele nóstre trecute :

Bucuresci. — Typ. Curţei Regale, pr. F. Göbl Fii, Pasagiul Român, 12

ANUL XII. — Nr. 12. DUMINICA 16 IANUARIE 1883

DREPTUL

LEGISLATIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENTIA — ECONOMIE POLITICA

Prim-Redactor: DEMETRU C. POPESCU

ESE DE DOUE ORI PE SEPTEMANA

Redactor-Administrator: NICOLAE CHRISTESCU

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA ḌIARULUI, PASAGIUL ROMAN, 10

ABONAMENTELE se fac pe an şi pe jumĕtate de an: la 1ie Decembre şi 1iu Maiu. De la 1iu Iulie pênĕ la 20 August ḑiarul nu apare.

Anunţuri: linia 40 bani. *Scrisorile nefrancate se refusă* Un numĕr: 50 bani

COSTUL ABONAMENTULUI Pe an, 40 lei; pe jumĕtate an, 20 lei. *Studenţii plătesc pe jumĕtate* Pentru străinĕtate se adaogă timbrul postal.

SUMAR

ERASI ELECTIVITATEA MAGISTRATUREI

(Urmare şi fine. — Veḑi *Dreptul* Nr. 9.)

III

Primul inconvenient ce intêlnim in sistemul electivităţei, aplicat la dregătoriile publice, este inferioritatea intelectuală şi morală a aleşilor. Intr'adevĕr, in regulă generală, şi mai ales pentru ramurele in cari sunt necesare cunoscinţe speciale, va fi peste putinţă a recruta printre bărbaţii cei mai capabili şi mai potriviţi pentru diferitele funcţiuni. Lucrul se esplică lesne. Un om capabil va preferi să lucreze in cabinetul sĕu, şi nu se va gândi nici uă dată să cerşetoréscă voturi; va astepta să 'i se recunóscă meritele, insă *politicianii*, cari conduc tot-d'a-una masele, se vor feri să patroneze pe bărbaţii instruiţi. Mai mult incă, funcţiunile date prin sufragiul popular sunt timporale, supuse la fluctuaţiuni, şi astfel nu va fi in putinţă ómenilor serioşi a se devota unei cariere ce nu mai esistă.

Negreşit că interesul ne conduce tot-d'a-una in studiele şi intreprinderile nóstre; daca déră sciinţa va inceta de a mai oferi uă carieră onorabilă şi sigură pentru acela ce'şi face datoria, cine se va mai devota pentru nisce studie ce nu mai produc nici un folos?

Să nu se uite, afară de acestea, că instinctiv masele nu acordă voturile lor ómenilor superiori; din contra, cu cât cine-va este mai incapabil, mai linguşitor, mai lipsit de caracter, cu atât va fi mai sigur de alegerea sa. Lucrul este şi natural; omul e făcut aşa ca să prefere pe acela care se apropie mai mult de gusturile şi nivelul sĕu intelectual şi moral; şi regula acésta generalisându-se, sufragiul popular va fi câstigat tot-d'a-una de aceia cari reflectéză mai mult şi mai bine ignoranţa şi pasiunile sale. Când masele, dupe cum este la noi, lasă mult de dorit şi sub punctul de vedere al educaţiunei şi al instrucţiunei, frumósă icónă vom avé in magistratura *alésă* a ţĕrei nóstre!

„Dificultatea, ḑicea un demn magistrat (1), se póte inlătura cu un cuvênt: când tot omul major va fi un inţelept, voiu consimţi sa'şi alégă judecătorul. Nu vrem să ḑicem că acest moment nu va sosi nici uă dată; avem insă destul timp să asteptăm.“ Fără indouială, când toţi cetăţenii vor fi inţelepţi, instruiţi, morali şi nepasionaţi, nimeni nu se va gândi să le refuse dreptul de a'şi alege dregătorii; ne intrebăm insă: la uă asemenea epocă, daca va ajunge vre uă dată omenirea, va mai fi nevoe de magistraţi?

Prin urmare, idea ce presentăm este dréptă: fructele seci ale societăţei ridicându-se pe umerii maselor vor ocupa funcţiunile publice. Acésta s'a intêmplat de când e lumea. Nu numai in republi-

(1) Discursul procurorului general al Curţei din Paris, D. VILLETARD DE LAGUÉRIE, in *Gazette des Tribunaux* de la 7 Noembre 1882.

cele moderne, America şi Elveţia, déră chiar in vechime lucrurile se petreceau tot astfel. Să cercetăm Atena, cea mai democratică republică a anticităţei, aceea care a vědut inflorind cele mai mari genie, al cărui popor a fost cel mai cult, care, dupe cum dice D. Bluntschli (2), pricepea pe Sofocle şi Eschyle şi asculta pe Demosthene : cum se petreceau lucrurile acolo? cine ocupa dregătoriile publice? unde s'a inventat ostracismul? „Poporul atenian, dice Xenofonte (3), scie fórte bine să deosebéscă pe cetăţenii buni din cei rěi; déră prefere pe cei rěi şi uresce pe cei buni, pentru că este convins că inalta virtute a unora nu esistă pentru binele, ci pentru rěul mulţimei. Puţin 'i importă daca Statul este sau nu bine guvernat; destul ca mulţimea să fiă liberă şi stăpână."

Pe lêngă acest mare inconvenient, de a avé funcţionari incapabili, mai găsim alt rěu, tot inerent sistemului, şi a nume amestecul politicei in ale judecăţei. Magistratul nu va fi omul legei, ci al partidelor, al pasiunilor şi prejudecăţilor epocei.

Va fi cu neputinţă să se mai găséscă un magistrat independent. Un bun judecător, inainte de tóte, trebue să fiă integru şi să nu aibă câtuşi de puţin obligaţiuni către nimeni : numai astfel póte să ţină dréptă cumpăna Dreptăţei. Când insă astădi el datoresce alegerea sa unor capi de partidă, — căci acestia vor conduce tot-d'a-una alegerile, — şi mâine scie că are incă nevoe de dênşii pentru a fi reales, cum işi va pronunţa hotărirea sa, când ei vor fi in joc?

Astădi, de un lucru ne plângem cu deosebire in ţara nóstră : lipsa de caracter. De te uiţi sus, de privesci jos, câţi işi fac datoria in consciinţă? câţi nu se preocupă de influenţa mai marilor dilei? câte procese nu s'au perdut, pentru că judecătorul a tremurat pe scaunul sěu?

„Intrebaţi, dicea in Cameră D. ministru al justiţiei, intrebaţi pe judecători şi mai cu sémă pe prigonitori, de ce influenţă se tem şi se lovesc mai cu sémă? De a guvernului şi a ministrului justiţiei, sau de a avocaţilor influenţi, fosti şi viitori ministri?" Mergea pêně acolo D. Stătescu că dorea să se facă uă lege prin care să se interdică fostilor miniştri dreptul de a pleda cel puţin trei ani dupe eşirea lor din minister, şi să fiă tot-d'a-una recusabili judecătorii numiţi de dênşii. „Atunci, adaogă Dsa, nu vor mai fi ispitiţi să manieze personalul dupe interesele clientelei lor."

(2) *Théorie générale de l'Etat*, pag. 395.
(3) *Ibid.*, pag. 396 şi nota.

Daca, sub organisarea actuală, când ai inainte un ministru responsabil care controléză şi care in general trebue să aibă pudórea să nu isbéscă in magistraţii cari işi fac datoria, influenţa politicianilor se resimte aşa de scandalos, ce vom dice atunci când un corp electoral, suveran şi nerespundětor, condus de câţi-va interesaţi, va ţine in mâinele sale intréga magistratură?

Şi apoi, judecătorul ales, incapabil, umilit inaintea puternicilor cari l'au urcat pe scaun, cum se va conduce in lucrările sale? Va proceda fără control, va judeca fără inteligenţă şi se va preocupa numai cum să satisfacă pe influenţii dilei! Nu mai vorbim despre corupţiunea alegětorilor şi aleşilor, despre nelegiuirile ce se comit in ţěrile unde sufragiul popular hotăresce pe dregători, despre nenorocirea cea mai mare ce póte cădé pe uă naţiune : venalitatea judecătorului.

Ceea ce voim să facem să resară este acésta : cu sistemul alegerilor nu putem avé judecători capabili, independenţi şi integri. Acésta insă nu póte conveni unei ţěri democratice, unde inainte de tóte legea trebue să fiă respectată, şi mai ales in timpurile in cari trăim, când relaţiunile internaţionale sunt aşa de frecuente. Acéstă consideraţiune puternică, invocată şi de primul preşedinte al Curţei supreme in discursul sěu de redeschidere, va face, sperăm, pe reformatorii nostri să se gândéscă bine la acea ce voesc să introducă. Astădi, uă bună organisaţiune a magistraturei interesézǎ aprópe pe tóte naţiunile. Progresele civilisaţiunei tind a face să dispară obstacolele ce esistă incă pentru dobêndirea drepturilor, fiă in ţară, fiă in străinětate. Ne plângem contra legilor şi a teoriilor acelora cari arată neincredere in justiţia tribunalelor stăine, din causa cărora atâtea interese sunt in suferinţă; sciinţa caută să le inlătureze şi să stabiléscă adevěratele principie ce trebue să ne conducă in relaţiunile internaţionale : şi noi, pentru a corespunde cerinţei epocei, ţinem să desorganisăm justiţia naţională!

De când s'a aruncat printre noi idea electivităţei,

ne-am tot frămêntat capul ca să pricepem scopul pentru care s'a făcut acéstа, mirându-ne cu deosebire modul cum dênsa a venit in discuţiune. Etă uă reformă fundamentală, uă adevĕrată resturnare a intregului nostru organism social, mai ales prin consecenţele ce va produce, uă creare de drepturi neauḑite in favórea maselor, şi tótă agitarea plécă de sus, fără ca printre cei interesaţi să se producă cea mai mică miscare! Noi scim, şi bunul simţ o spune celui din urmă om, că uă reformă este folositóre numai atunci când este cerută de aceia in favórea căreia se introduce, căci numai astfel ei o vor pricepe şi se vor puté bucura de dênsa. Acésta este regula progresului şi a adevĕratei democraţii: creezi drepturi pentru acela care este pregătit pentru esercitarea lor, independent negreşit de cestiunea daca este bine or nu să'i le dai. La noi insă cine a auḑit măcar de cea mai mică dorinţă esprimată in acéstă privinţă de masele populare, căci, in idea propuitorului, dênsele vor fi factorii noului sistem? Uă ideă, ca să producă róde, trebue mai ântâiu să incolţéscă şi să prinḑă rădĕcini in meḑiul in care este destinată a se desvolta; altfel, nimic solid şi serios nu se face. Agitările de sus sunt despotice, funeste, ori-care ar fi numele reformatorului, fiă el tiran, fiă demagog, ceea ce este acelaşi lucru.

Când déră, pretutindeni unde s'a incercat, sistemul a produs resultate detestabile, când mai ales la noi nimeni pênĕ ieri, din ómenii cei mai culţi necum din clasele populare, nu s'a gândit un moment a investi pe judecător prin sufragiul popular, pentru ce se sbuciumă societatea nóstră cu asemenea nenorocite idei?

Să fiă óre la mijloc interese politice şi de partid, dorinţe nesăţióse de a'şi asigura câstiguri ilicite? sau mai bine uă ilusiune a raţionamentului in mintea unor ideologi, cari, in loc să studieze păsurile reale, se aruncă in necunoscut şi voesc să aplice visiunile lor intr'uă societate care are atâta nevoe de organisări practice şi de idei sănĕtóse?

Ne este greu a presupune măcar că vre un interes conduce pe susţinĕtorii sistemului; ne place a crede că numai absolutismul ideelor 'i duce la absurd. Sunt ómeni cari prefer a vedé perind naţiunile de cât principiele lor. Trăim intr'uă epocă democratică, ḑic ei: fundamentul organisărei ori-cărei ţĕri caută să reşédă in suveranitatea poporului, de la care derivă tóte puterile Statului. Fie-care cetăţén este uă moleculă dintr'ênsa şi, prin urmare, are dreptul a fi consultat pentru organisarea puterilor ce esercită suveranitatea naţională. Ca să pui déră in aplicare acéstă ideă, care este şi a Constituţiunei nóstre, trebue, ca conclusiune neinlăturabilă a principielor, să chiămi pe popor să 'şi alégă dregătorii. Altfel, 'i se nesocotesce suveranitatea şi se dă dreptul puterei esecutive de a domina puterea judecătoréscă.

Să fiă insă adevĕrat că acestea sunt ideele pe cari trebue să se rezime constituirea democratică a Statului nostru şi acestea consecuenţele necesare la cari trebue să ajungem?

IV

Când intrebuinţăm cuvêntul suveranitate, negreşit că ne referim la puterea supremă ce constituesce uă naţiune sau un Stat. De mult insă a fost neinţelegere asupra factorului sau factorilor in cari reşéde suveranitatea. Când Ludovic XIV ḑicea că el este Statul şi când Convenţiunea, emanaţiune a maselor, guverna Francia, fără a recunósce altă putere superióră, erau amândoui suverani, numai că plecau din idei deosebite şi estreme pentru a ajunge la acelaşi resultat.

De când e lumea, două idei dominante au fost in luptă şi au servit pentru organisarea diferitelor State sau suveranităţi: idea aristocratică, care stabilea ca normă dreptul ómenilor celor mai buni şi capabili de a conduce societăţile, şi idea democratică, care pleca din punctul de vedere al egalităţei ómenilor şi se funda pe domnia majorităţei. Ambele idei conţineau in sine lucruri bune şi folositóre: de uă parte avênd in capul afacerilor pe cei mai distinşi puterea Statului este bine organisată, esistă tot-d'auna bărbaţi bine pregătiţi pentru ocuparea tutulor dregătoriilor, cum şi tradiţiuni in familii cari se contopesc cu ale Statului, şi contribuesc astfel a 'i da mai multă consideraţiune şi putere in relaţiunile sale cu ţĕrile străine; de altă parte, i 'ea admirabilă că nu esistă deosebire intre ómeni din punctul de vedere al nascerei, şi că toţi, dupe capacitatea lor, sunt susceptibili a esercita aceleaşi drep-

turi, fără să mai esiste nedreptatea și privilegiele claselor. Esagerațiunile insă urmară și pervertiră cele două principie. Prin cei mai buni, aristocrația ințelegea pe cei din familia lor, și de aci nesocotirea drepturilor celor-alți ori-cât de capabili ar fi fost, funcțiunile ereditare, și domnia claselor; democrația, de altă parte, mergea pênĕ la absurd cu idea egalității ne mai considerând nici uă deosebire intre ómeni: la Atena ajunsese pênĕ acolo că funcțiunile nu se mai dau nici prin *alegere,* ceea ce se părea incă aristocratic, ci prin tragere la sorți (4). Când lucrurile merg așa de departe, cu drept cuvênt ḑicea Xenofonte: „in democrații, sórta celor rĕi este mai fericită de cât a celor buni (5)“.

Intre aceste două idei estreme, in combinarea lor, epoca modernă caută să așeḑe organismul Statelor.

Fără indouială că astăḑi avem domnia democrației și că este peste putință să restrângem dreptul cui-va de a aspira la conducerea afacerilor, când are capacitatea necesară. Să nu cădem insă in demagogia, in negarea meritului și in egalisarea tutulor ómenilor. „Ori-ce Frances, ḑicea Lamartine la 1848 (6), care a ajuns la etatea de bărbat, este cetățén; tot cetățénul este elector; *tot electorul este suveran.* Dreptul este egal pentru toți și acésta in mod absolut. Nici un cetățén nu póte ḑice celui-alt: sunt mai suveran de cât tine. Ințelegeți-vĕ puterea, pregătiți-vĕ a o esercita și fiți demni de a intra in posesiunea suveranității vóstre.“

Silogismul acesta al lui Lamartine este să se aplice și la noi, dotându-ne cu electivitatea magistraturei. De altminteri idea nu este nouă; ea iși are originea in demagogiile anticității, se esplică in contractul social al lui Rousseau și s'a pus in practică de Convențiunea Franciei.

Nu este insă esactă idea că suveranitatea stă numai in popor, considerat ca uă unitate sau ca un complex al suveranității fie-cărui om. Atunci nimic nu ar trebui să se reguleze prin representațiune și masele populare ar domni singure și d'a dreptul. Fie-care națiune insă iși are un organism propriu, un sistem determinat de a 'și conduce afacerile și de a 'și constitui Statul, și in acésta reșéde suveranitatea sau puterea supremă care conduce totul. In organismul unui Stat, nu tot omul sau naționalul are *dreptul* de a esercita suveranitatea, ci acela care intrunesce condițiunile cerute de capacitate, pentru că a fi alegĕtor sau a lua parte la regularea afacerilor publice nu este un drept inăscut in fie-care, ci uă funcțiune incredințată celui capabil. „Pentru cine are consciință, ḑice D. Bluntschli, de unitatea națiunei in oposițiune cu masa cetățenilor, erórea devine evidentă. Nu natura, ci Statul dă drepturile de alegĕtor. Ori-ce sistem de alegeri este uă instituțiune a Statului pentru un scop public.“

Negreșit că fundamentul ori-cărei organisări este democrația, căci nimeni astăḑi nu se gândesce la reinviarea claselor sau privilegielor. Rĕmâne numai a se sci daca trebue organisată in așa mod ca națiunea sau Statul să prospere or să cadă in anarchie. Daca pui suveranitatea numai in popor și in fie-care moleculă dintr'ênsul, atunci tot cetățénul este egal, deosebire pentru merit sau muncă nu se póte ințelege, și tragerea la sorți a cetățenilor cari să ocupe dregătoriile publice este incoronarea sistemului; daca insă alegerea este uă funcțiune, atunci suveranitatea reșéde in Stat sau in națiune, adică in puterile cari reguléză și conduc afacerile publice, și tot cetățénul, dupe capacitatea sa, este susceptibil să esercite tóte funcțiunile sociale.

Cu principiele antagonistilor trebue mai ântâiu să se desființeze Constituțiunea. Când poporul singur este suveran, nu se póte ințelege funcționar neresponsabil și funcțiune ereditară; când suveranitatea reșéde numai intr'ênsul, nu póte să esiste altă putere care să 'i pună stavilă: cu tóte acestea, Constituțiunea nóstră recunósce un cap al Statului inviolabil, dreptul sĕu de *veto* și succesiunea la tron. Să nu se uite că tot capul Statului numesce pe funcționari și că nu se ḑice nicăeri că poporul *direct* are dreptul să dea investitură magistraților sĕi.

Așa déră este greșită idea care consideră că suveranitatea reșéde in popor, considerat ca unitate, și că tot cetățénul fără deosebire are *dreptul* a

(4) Se scie că guvernul la Atena, in timpul domniei democrației, se esercita pe fie-care an de un Consiliu de 500 cetățeni, impărțiți egal in ḑece biurouri sau pritanee, cari pe rênd și din 36 in 36 ḑile conduceau afacerile publice. Acestia, cum și cei cari aveau să judece, se trăgeau la sorți dintre toți cetățenii.

(5) Ap. BLUNTSCHLI, *Théorie générale de l'Etat*, pag. 396.

(6) Ap. BLUNTSCHLI, *loc. cit. supra*, pag. 426.

esercita uă părticică din suveranitate; prin urmare, nici in pură rațiune, nici ca rigorism al principielor, sau ca consecuență neinlăturabilă a ideelor nóstre constituționale, nu se póte susține aplicarea electivităței la magistratură.

V

Incă câte-va considerațiuni, inainte de a termina.

Ideele epocei nóstre esclud domnia minorităților, a aristocrației, fiă basată pe tradițiuni, fiă pe avere. Democrația se intinde in tóte țerile și, putem dice, are drept de cetate pretutindeni, apărând sub formă de republică sau de monarchie constituțională; oricum ar fi insă, caracteristica sa este domnia mulțimei sau a majorităților.

Când domnesc mai puțini, este mai lesniciósă conducerea Statului: in afară, legăturile sunt strânse, ideele politice cunoscute și linia de conduită aceeași, urmată ca tradițiune in familii; in intru, uă clasă de ómeni se perpetuéză in afaceri, se nasce și se cresce cu aceste idei și devine cu totul aptă pentru esercitarea tutulor funcțiunilor. Când insă puterea este dată mulțimei, greutățile sunt numeróse: anevoe găsesci ómeni cari să se ocupe de politică și, prin urmare, să cunóscă afacerile publice; nici uă ideă fixă in conducerea treburilor, fiă interne, fiă esterne; legile modificate fără legătură și, prin urmare, nearmonice, și uă mulțime de schimbări in tóte puterile Statului. In asemenea stare de lucruri, anarchia sau tirania devin inevitabile. Omenii noui și fără esperiență doresc lucruri noue, și, afară de casul când unul sau câți-va acaparéză tótă miscarea, nimic durabil, nici uă ideă sau instituțiune neatinsă. Rĕul insă iși are remediu și publicistii moderni au găsit mijlócele cuvenite pentru buna guvernare a democrației.

Inainte de tóte și mai ales pentru un Stat europén, este preferibil un monarch constituțional și ereditar, de cât un președinte timporal: de uă parte, dênsul, prin relațiunile cu cei-alți suverani și prin neschimbarea funcțiunei sale, póte face mai puțin simțite schimbările dese produse prin jocul partidelor și, prin urmare, póte contribui mult la strângerea legăturilor cu țerile străine; și, de alta, armata, care a luat uă desvoltare imensă și amenințătóre pentru uă democrație, are un conducĕtor neschimbat, și care adese impune prin cunoscințele sale militare, și este astfel scósă de sub influența ademenitóre a vre-unui ambițios care ar dori puterea supremă.

Pe lênga acésta, esistența a două partide este absolut necesară intr'uă democrație, de óre-ce numai prin jocul lor regulat se conservă libertatea. De altă parte, fie-care din ele, ajungênd la putere, are nisce idei hotărite pe cari le aplică, și pe cât stă acolo, resemându-se pe majoritățile ce posedă, formézǎ un guvern puternic și, prin urmare, póte lucra serios și in afară și in intru. Pe câtă vreme, fără acest joc al partidelor, guvernele sunt slabe, nu pot lucra singure nimic, fiind supuse capricielor ómenilor incapabili cari de ordinar constituesc corpurile deliberante, sau se ridică mai presus de legi și acaparéză, fără nici un control, tótă puterea Statului. Acésta se intêmplă și când esistă uă singură partidă puternică și când sunt mai mult de două.

Mai presus insă de tóte, intr'un Stat democratic trebue să esiste respectul legilor și garantarea drepturilor tutulor. Acestea nu trebue să fiă jucăria partidelor, căci atunci ajungem la tiranie. Ce ne pasă intr'adevĕr, daca dreptul nostru va fi nesocotit dupe voința unuia singur sau dupe voința unei majorități? Din acest punct de vedere, un Stat bine organisat trebue să repudieze sistemul alegerilor populare pentru constituirea magistraturei. Pasiunile de partid să se eserciteze pentru formarea guvernelor și crearea legilor, nu insă cu ocasiunea aplicărei lor: prin democrație nu trebue să ințelegem un regim in care cetățenii să 'și vadă confiscate averea și drepturile lor in folosul mulțimei. Daca democrația se fundéză pe domnia majorităței, ea in primul rênd trebue să recunóscă și să respecte drepturile individilor.

Așa déră, in mijlocul partidelor cari 'și impart puterile Statului intr'uă democrație, caută să esiste uă magistratură independentă, capabilă și in stare să dea dreptate tutulor cetățenilor, fără deosebire. Acésta insă nici uă dată nu se va dobêndi cu judecători vremelnici, aleși prin sufragiul popular și, prin urmare, reflectând pasiunile, vițiele și incapacitatea mulțimei.

„Ceea ce ar fi cu deosebire grav, ḑice D. Laveleye (7) vorbind despre influenţa spiritului de partid, şi póte uă isbire morală pentru instituţiuni, ar fi ca rĕul să lovéscă şi justiţia; căci acésta este consacrarea tutulor drepturilor şi cel din urmă refugiu al libertăţei. Meditând asupra funcţiunilor tribunalelor cari asigură manţinerea ordinei sociale şi fac posibilă munca umanităţei, David Hume a ḑis: „Tot sistemul nostru politic şi fie-care din organele sale, armata, flota şi cele două Camere, tóte acestea sunt numai mijlóce pentru ajungerea unui singur scop, conservarea libertăţei celor douispre-ḑece mari judecători ai Engliterei."

Şi, mai departe: „Intr'adevĕr, şi acésta este uă veritate evidentă, cu cât democraţia guvernă mai mult şi cu cât tóte posiţiunile sunt date prin alegere, cu atât mai mult este indispensabil să esiste uă putere independentă unde cel slab să găséscă protecţiune contra celui puternic. Astfel avem tirania mai rea de cât absolustimul, pentru că se va esercita pretutiudeni cu aceeaşi violenţă şi aceeaşi injustiţie. In sênul fie-cărui oraşel, fie-cărei instituţiuni, intr'un cuvênt in tóte ramurele activităţei omenesci, cei ce vor fi in minoritate, in ḑiua alegerilor, vor fi nisce proscrişi, pentru cari nu va mai fi nici uă dreptate. Cea mai rea din instituţiunile Statelor-Unite, şi póte singura care tot-d'auna a fost rea, este magistratura alésă."

Aşa cugetă adevĕraţii democraţi. Ar fi timpul, credem, să nu ne incăpĕţânăm asupra unor idei exotice, rĕu rumegate şi cari nu sunt din lumea acésta; este vorba, nu de interesele nóstre, ci de esistenţa ţĕrei.

D. C. Popescu

Uă cestiune de incompatibilitate

Directorii Băncei Naţionale, numiţi de guvern, pot ei fi aleşi in consiliul comunal? Etă uă cestiune care n'ar fi una, dupe pĕrerea nóstră, daca nu s'ar fi agitat, dupe cum ni se afirmă, in intrunirile pregătitóre pentru viitórele alegeri comunale.

Consultaţi asupra acestui punct, vom arĕta aci motivele pentru cari credem că, facià cu legile in fiinţă şi avĕnd in privire chiar natura acestor insărcinări, nu esistă incompatibilitate intre uă funcţiune şi alta.

Şi, mai 'nainte de a esamina textul legei, nu trebue să perdem din vedere principiele cari trebue să ne serve de călĕuză in interpretarea acestei materii: incompatibilităţile sunt de drept strict: *strictissimæ interpretationis sunt;* acésta va să ḑică că ele nu esistă de cât intru cât sunt a nume stabilite de lege şi nu altele de cât cele limitativ determinate. Ori-ce am crede noi despre impotrivirea ce ar esista intre cutare şi cutare funcţiune, intru cât insă acéstă vedere a nóstră, acéstă impotrivire nu este consacrată printr'uă disposiţiune legislativă espresă, nu póte da nascere la uă incompatibilitate. Cuvêntul este simplu: incompatibilitatea constitue uă esceptiune, uă derogaţiune la dreptul comun; ea se reduce in definitiv la tăgăduirea unui drept. Or, nimeni nu póte fi privat de un drept de cât pe temeiul unui text positiv de lege, şi ori-ce argumente prin analogie nu pot fi admisibile.

La adĕpostul acestor principie, să cercetăm acum disposiţiunile legei cari sunt coprinse in legea constitutivă a Băncei şi legea comunală din 1864, modificată prin legea din 4 Noembre 1882. In legea privitóre la Banca Naţională găsim art. 22 care se ocupă de incompatibilităţi, in cât privesce pe directorii Băncei. Dupe coprinderea acestui articol, directorii numiţi de guvern nu pot fi funcţionari publici nici a face parte din Corpurile legiuitóre. Resultă déră două categorii de incompatibilitate, şi prin urmare, de n'ar fi de cât acest text de lege, nimeni n'ar pune in indouială că directorii numiţi de guvern pot fi aleşi consilieri comunali. Adăogim, pe lêngă acésta, că nici uă asemĕnare nu póte esista intre Corpurile legiuitóre şi Consiliele comunale, de cât că şi unele şi altele sunt corpuri colective şi că, chiar de ar fi vre uă analogie, acésta n'ar constitui un motiv pentru a adăogi la incompatibilităţile prevĕḑute de lege.

Să trecem acum la legea comunală. Dupe art. 49 din acéstă lege, completat prin legea din 1882, incompatibilităţile se reduc la următórele patru categorii:

1° Guncţionarii salariaţi de Stat nu pot fi consilieri comunali;

2° De asemenea funcţionarii judeţului şi comunei;

3° Persónele cari au contracte de intreprinderi şi furnituri cu comuna;

4° Directorii, administratorii şi funcţionarii societăţilor cari au asemenea contracte cu comuna.

Acestea sunt incompatibilităţile determinate de legea comunală. Directorii Băncei, numiţi de guvern, s'ar puté ei clasa in una din aceste categorii, şi a nume ântâia şi a patra, căci de cele-alte nici vorbă póte fi? Şi, mai ântâiu, in cât privesce prima categorie, directorii, de şi numiţi de guvern, pot fi ei consideraţi ca fiind funcţionarii Statului? Cine ar puté afirma acésta? Articolul 22 din legea Băncei dispune tocmai că ei nu pot fi funcţionari publici. Deci nu sunt, şi nù numai că nu sunt, déră le este espres interḑis de a se face funcţionari ai Statului.

Pe de altă parte, art. 49 din legea comunală cere două condiţiuni, adică aceia cari sunt funcţionari ai Statului şi cari primesc salariu de la Stat, aceia nu pot fi consilieri

(7) *Le Régime parlementaire,* Revue des Deux Mondes, broş. de la 15 Decembre trecut, pag. 845.

comunali; or, directorii Băncei, de ar fi considerați ca funcționari ai Statului, incă neprimind retribuțiunea lor de la Stat, ei nu pot intra in previsiunile art. 49.

Pe de altă parte, nici găsim aci motivul determinant al acestei incompatibilități. Daca funcționarii Statului nu pot face parte din consiliul comunal, este că comuna, dupe cerințele constituționale, cată să fiă autonomă in administrațiunea intereselor comunale și neatârnată de guvern. Or, ce inriurire ar puté esercita guvernul prin participarea directorilor Băncei Naționale la afacerile comunale?

Acéstă incompatibilitate resultă ea cel puțin din dispozițiunile legei din 1882? Acéstă lege prevede incompatibilitate pentru directorii de Societăți cari au contracte de furnituri cu comuna. Acéstă lege nu vizéză pe directorii Băncei Naționale, pentru că acestia nu pot avé asemenea contracte cu comuna: atribuțiunile lor sunt determinate de lege și nu pot face alte operațiuni de cât cele prevěḑute in statute.

In ori-ce cas, acéstă incompatibilitate n'ar esista de cât daca ar fi dovedit, in fapt, că Banca are vre un contract de intreprindere sau furnitură cu comuna, și atunci incă acéstă incompatibilitate ar fi timporară; ar dispare de uă dată cu incetarea contractului.

Acestea fiind dispozițiunile legei, conclusiunea este că nu esistă incompatibilitate intre funcțiunea de director al Băncei și sarcina de consilier comunal.

Déră, daca am lăsa la uă parte legea și ne-am povățui numai de firea lucrurilor, conclusiunea fi-va alta?

Incompatibilitate in definitiv va să ḑică că două funcțiuni sunt atât de impotrivitóre, in cât uă persónă nu póte indeplini insărcinările uneia fără a călca indatoririle celei-alte. Déră indatoririle unui consilier comunal nu se găsesc in oposițiune cu indatoririle directorilor Băncei Naționale. Nu esistă nici un conflict de interese, nici un conflict de datorii intre uă insărcinare și alta. Legea singură recunósce acésta, de óre-ce pentru directorii Băncei, cari sunt aleși, nu prescrie nici uă incompatibilitate.

Putem déră conchide că, privind cestiunea chiar in afară de ori-ce dispozițiune legislativă, incă ajungem la același resultat, că directorii Băncei numiți de guvern au dreptul de a fi aleși in consiliul comunal.

B. Brătianu

JURISPRUDENȚA ROMANA

CURTEA DE APEL DIN IAȘI, SECȚIUNEA

(Corespondența particulară a *Dreptului*)

Ședința din 28 Octombre 1882

Președința Dlui I. A. Antoniu, președinte

Haim Hoffmann, condemnat pentru inșelăciune

INȘELACIUNE. — MANOPERE FRAUDULÓSE. — PROMISIUNI DE CASATORIE. — CONDEMNARE.

Pentru a constitui delictul de inșelăciune, nu este nevoe de un fapt a nume determinat. Uă simplă promisiune pentru viitor, uă promisiune mincinósă de căsătorie, de esemplu, făcută cu rea credință și cu scopul de a se imbogăți in detrimentul altuia, intrunesce elementele de manopere viclene, și prin urmare, acel care neavênd intențiunea seriósă de a se căsători, se logodesce cu cine-va numai in scop de a pune mâna pe zestrea viitórei socii și parvine prin asemenea manopere a pune mâna pe bani, comite delictul prevěḑut de art. 332 Cod. penal, și nu póte susține că in asemenea cas ar esista numai dol civil.

Nr. 431. — Inculpatul Haim Hoffmann a declarat apel contra sentinței Tribunalului Iași, secțiunea I, prin care se vede condemnat pentru delictul de inșelăciune. Astăḑi fiind termenul pentru cercetarea acestui proces, s'a presentat pacientul asistat de D. avocat M. Sipsom, éră apelantul de DD. avocați G. Roiu și A. M. Șendrea.

Curtea, deliberând:

Considerând că din instrucțiune se constată că prevenitul Haim Hoffmann, sub numele de Haim Leizer, introducêndu-se in casa pacientei Ghitla Goldstein, prin diferite insinuări și promisiuni, parvine a o face să crédă că el caută a se căsători, și că voesce a o lua pe ea de socie; că, pentru a da uă aparență seriósă propunerilor și promisiunilor sale, in ḑiua de 20 Octombre 1881, el se logodesce cu ea și tot atunci primesce in mânele sale intréga dotă de 100 #; că, de indată ce a pus mâna pe acesti bani, prevenitul caută sub diferite pretexte a amâna din ḑi in ḑi celebrarea căsătoriei, care fusese fixată la 5 Decembre 1881, termen ce espirase de mult; că la tóte insistențele pacientei dênsul intêmpină că intârḑierea nu provine din causa sa, ci din causă că oficiărul stărei civile pune piedici la indeplinirea formalităților; că, spre a o convinge și mai mult, o conduce intr'uă ḑi la primărie, o lasă in sală, éră el prefăcêndu-se că se duce să vorbéscă cu oficiărul stărei civile, se face nevěḑut; că pacienta, věḑênd că prevenitul nu mai vine, cercetéză ea-insăși la biuroul oficiărului stărei civile, și se incredințéză că pretinsul ei logodnic nu numai că nu ceruse a se face publicațiunile de căsătorie, déră nici măcar nu fusese pe acolo; că pacienta, convingêndu-se, in cele din urmă, că a fost amăgită numai in scopul de a fi deposedată de bani, se duce la prevenit impreună cu muma sa, și cere a'i se restitui dota, éră dênsul drept respuns le spune că a cheltuit'o tótă și că să țină inscrisul de logodnă ca s net;

Considerând că din instrucțiune mai resultă incă că, pe când prevenitul era in tratative de căsătorie cu Ghitla Goldstein, și dupe ce pusese mâna pe suta de galbeni a acesteia, tot prin aceleași manopere se introduce pe de uă parte in casa Mindlei Grimberg și, intrebuințând aceleași manopere, se logodesce și cu acésta și primesce și de aci 30 # aconto zestrei

éră pe de altă parte se logodesce şi cu uă a treia fată Haia Iţic Solomon primind şi de la acésta 400 franci; că, in cele din urmă, cercând a se mai logodi şi cu sora lui Rahmil Barăşi, acésta chiar in séra logodnei descopere manoperele prevenitului, şi astfel, respingêndu'i propunerile, refusă de a 'i da banii;

Considerând că din cele ce preced resultă invederat că prevenitul nici uă dată n'a avut intenţiunea de a se căsători; că promisiunile de căsătorie şi logodnele ce le efectua n'au fost seriόse, ci resultatul unor combinaţiuni preparate, cu alte cuvinte nisce manopere viclene spre a amăgi şi a surprinde confienţa pacientelor, in scop de a le despoia de bani; că astfel faptele imputate prevenitului intrunesc tóte elementele constitutive ale delictului de inşelăciune prevĕdute şi pedepsite de art. 332 şi 333 Cod. penal;

Pentru aceste motive, respinge, etc.

Semnaţi: V. Tassu, Gh. Dimachi, I. I. Vrâncénu.

OSEBITA SOCOTINŢA

Subsemnaţii diferim de părerea onorabilei majorităţi. Inşelăciunea, intr'adevĕr, este unul din acele delicte a căror urmărire şi constatare dau loc la multe dificultăţi; trebue déră şi este de mare importanţă practică a se sci cari sunt elementele constitutive ale acestui delict, să se preciseze, cu alte cuvinte, care este frauda pe care legea penală, calificând'o de inşelăciune, o consideră ca infracţiune şi o pedepsesce cu pedépsă corecţională. Analisând astfel definiţiunea dată de art. 332 Cod. penal, putem resuma ca elemente constitutive ale inşelăciunei: 1° uă intenţiune de a impărtăşi folos; 2° uă pagubă in averea altuia; 3° ca cel din urmă şi cel mai delicat şi tot uă dată cel mai caracteristic element, *producere de fapte mincinóse, or denaturare sau suprimare de fapte adevĕrate*. Inşelăciunea, in adevĕr, este uă amăgire produsă cu intenţiune de a se folosi in paguba averei altuia, déră nu ori-ce amăgire in genere sau in sensul limbagiului comun póte să dea nascere inşelăciunei in sensul criminal; trebue ca amăgirea să fi fost provocată, precum s'a ḑis, prin unul din modurile arĕtate de lege; numai uă amăgire născută in aceste impregiurări póte constitui delictul de inşelăciune. Acestea fiind ḑise, intrebarea este daca, in speciă, faptele imputate prevenitului Haim Hoffmann pot fi calificate de inşelăciune, in sensul art. 332. Instrucţiunea afacerei constată, intr'adevĕr, că câte trele promisiuni de căsătorie sunt constatate prin acte scrise; că s'au primit, in adevĕr, cu ocasiunea logodnei, de către prevenit de la Ghitla, conform obiceiului evreesc, 100 # dotă şi că dênsul a dat ca present logodnicei uă broşă cu diamante, etc.; că, de asemenea, prevenitul a primit 400 franci de la Haia Solomon şi 30 # de la Mindla Grimberg; că din aceste promisiuni de căsătorie, douĕ din ele nu s'au esecutat şi nu se putea esecuta, pentru că logodnicele Mindla Grimberg şi Haia Solomon erau deja legate in altă căsătorie, de mai mult timp, restituindu-se Haei Solomon cei 400 franci şi prevenitului ornicul dat de dênsul present; şi a treia, pentru că a urmat un arangiament dupe care logodna s'a desfăcut şi banii 100 # au rĕmas la prevenit pênĕ la Octombre anul curent, éră darurile date de el şi netăgăduite că s'au primit, au rĕmas la logodnica sa ca siguranţă pênĕ la restituirea banilor, 100 #; că din aceste fapte constatate, departe de a resulta, dupe cum susţine onorabila majoritate, că prevenitul n'a avut nici uă dată intenţiunea de a se căsători, se constată, din contra, că promisiunile ca şi logodnele sunt seriόse, fiind făcute dupe obiceiul care se observă la asemenea ocasiuni, dându-se viitórei socii presenturile obicinuite; şi, de era simplă combinaţiune preparată, dupe cum o numesce onorabila majoritate, nu era nici uă raţiune ca prevenitul la rêndul sĕu să dea presenturi cari au uă valóre aprópe egală cu ceea ce a primit; că, daca, cu tóte aceste, promisiunile de căsătorie nu s'au esecutat, lucrul se esplică in destul, pentru Haia şi Mindla, prin impregiurarea că ele mai erau uă dată măritate; că, admiţênd chiar, precum susţine onorabila majoritate, că prevenitul, animat de intenţiunea de a trage folos, a făcut să nască uă amăgire pentru paciente prin aceea că le au promis de a se căsători şi prin acest mod a provocat remiterea banilor, nu se stabilesce prin nimic şi nici majoritatea nu afirmă că amăgirea, in speciă, să fi fost provocată, precum cere legea, *prin trecerea de adevĕrate a unor fapte mincinóse, prin prefacerea in mincinóse a unor fapte adevĕrate sau prin suprimarea lor cu desdvĕrşire*, afară numai de s'ar susţine că intenţiunile in privinţa unui fapt ce are să fiă in viitor, sau promisiunile pentru viitor constituesc un fapt propriu ḑis, ceea-ce onorabila majoritate nu afirmă, déră reese din considerantele cari califică de *manopere viclene* promisiunile mincinóse de căsătorie, şi uă promisiune nu póte să constitue un fapt propriu ḑis. Intr'adevĕr, este fapt, in sensul adevĕrat al cuvêntului, tot ce are sau a avut esistenţă, ori-ce a fost sau este făcut, ori-ce a esistat sau esistă, de unde şi numele de fapt (*factum*); că un ce insă care are să esiste in viitor nu este un fapt propriu ḑis, pentru că idea de fapt conţine in sine idea de uă esistenţă actuală sau trecută; că resultă déră din tóte aceste că promisiunile pentru viitor nu constituesc fapte propriu ḑise, pentru că sunt de un caracter necert şi schimbător şi n'au uă esistenţă obiectivă, aşa că acela care, chiar de la inceput, n'ar avé intenţiunea de a indeplini ceea-ce a promis prin contract, nu comite uă inşelăciune, pentru că lipsesce elementul cel mai caracteristic, adică manoperele fraudulóse prin cari se provócă amăgirea şi aceste manopere nu pot fi indiferente, ori cari ar fi, ci ele trebue să aibă caracterul stabilit de lege, adică manoperele trebue să consiste in producerea de fapte mincinóse sau in denaturarea sau suprimarea de fapte adevĕrate; ori-ce alte manopere, ori cât de falaciόse, ori cât de artificióse ar fi, chiar d'au provocat amăgirea, nu pot intra sub calificarea delictului prevĕḑut de art. 332, fără a se confunda dolul civil cu dolul criminal; şi dolul civil se distinge de inşelăciune nu numai prin aceea că nu se cere intenţiunea de a câstiga, déră mai cu sémă prin deosebirea mijlócelor cu cari se produce amăgirea, adică amăgirea in escrocherie, trebue, precum s'a ḑis, să se provóce prin a nume fapte stabilite de lege şi autorul trebue să fiă de rea credinţă, adică să scie că produce sau face să tréćă fapte mincinóse drept adevĕrate, pe când, in privinţa dolului civil (art. 960 Cod. civil), legea n'a pus nici uă notă caracteristică in determinarea faptelor cari intră sub denumirea de manopere fraudulóse; totul este lăsat, in acéstă privinţă, la apreţiarea judecătorului.

Fiind astfel, suntem de părere că nu esistă inşelăciune in faptele imputate prevenitului şi că părţile vătĕmate nu pot de cât a se adresa la instanţele civile şi a cere restituirea sumelor date cu ocasiunea promisiunilor de căsătorie, şi chiar daune-interese, de va fi loc; şi astfel este a se primi apelul şi a se reforma sentinţa Tribunalului, aquitând pe prevenit de ori-ce penalitate.

Semnaţi: I. A. Antoniu, T. Burada.

Bucuresci. — Typ. Curţei Regale, pr. F. Göbl Fii, Pasagiul Român, 12

ANUL XII. — Nr. 13. JOI 20 IANUARIE 1883

DREPTUL

LEGISLATIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENTIA — ECONOMIE POLITICA

Prim-Redactor: DEMETRU C. POPESCU

ESE DE DOUE ORI PE SEPTEMANA

Redactor-Administrator: NICOLAE CHRISTESCU

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA DIARULUI, PASAGIUL ROMAN, 10

ABONAMENTELE se fac pe an şi pe jumĕtate de an: la 1iu Decembre şi 1iu Maiu. De la 1iu Iulie pĕnĕ la 20 August diarul nu apare.

Anunţuri: linia 40 bani. *Scrisorile nefrancate se refusă* Un numĕr: 50 bani

COSTUL ABONAMENTULUI Pe an, 40 lei; pe jumĕtate an, 20 lei. *Studenţii plătesc pe jumĕtate* Pentru străinĕtate se adaogă timbrul postal.

SUMAR

Bucuresci, 19 Ianuarie 1883

Ieri 18 Ianuarie curent a avut loc, in facia secţiunilor intrunite ale inaltei Curţi de casaţiune şi de justiţie şi a unui numeros public, recepţiunea solemnă a Dlui N. L. Gerassi, unul dintre cei mai eminenţi membri ai Curţei, numit de curĕnd, dupe alegerea făcută de colegii sĕi, in postul de preşedinte de secţiune, in locul decedatului E. B. Calligari.

Conform ceremonialului usitat in asemenea ocasiuni, dupe citirea adresei de numire de către primul grefier şi in urma conclusiunilor luate de D. procuror general G. Filitis, D. C. G. Schina, preşedintele secţiunei II, şi D. St. Silion, ca cel mai vechiu consilier, au introdus in sala de audienţe pe noul preşedinte spre a presta jurămĕntul prevĕdut de lege.

Acéstă formalitate fiind indeplinită, D. prim-preşedinte Al. Creţescu, luând cuvĕntul, a felicitat pe D. Gerassi in privinţa distincţiunei meritate ce 'i s'a făcut şi 'şi-a esprimat satisfacţiunea sa pentru deferenţa arĕtată de puterea esecutivă faciă cu alegerea Curţei; „ea insemnéză, a adăogat Dsa, consecraţiunea unui principiu care va forma un precedent fericit in viitor şi de care trebue să ţinem compt guvernului".

D. Gerassi a respuns mulţumind colegilor sĕi, cu uă adâncă şi visibilă emoţiune, pentru onórea distinsă ce 'i-au făcut desemnându'l pentru postul de preşedinte, precum şi guvernului fiind că a urmat recomandaţiunea Curţei.

JURISPRUDENŢA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAŢIUNE ŞI JUSTIŢIE, SECŢ. I

Şedinţa din 18 Decembre 1882

Preşedinţa Dlui Gr. Lahovari, consilier

I. Fĕtu şi Statul cu M. Lurtz şi Gr. Nicolaidi.

INSCRIPŢIUNE IPOTECARA. — RADIAREA EI DE CATRE UN MANDATAR. — NU ESTE VALABILA DACA ACESTA N'A AVUT UN MANDAT SPECIAL ŞI AUTENTIC. — AVOCAT PUBLIC. — NU PÓTE CONSIMŢI LA REDUCŢIUNEA SAU RADIAREA UNEI IPOTECI FARA AUTORISAŢIUNEA SPECIALA A CONSILIULUI DE AVOCAŢI, APROBATA DE ADMINISTRAŢIUNEA DOMENIELOR SAU DE MINISTER. — ART. 1788 COD. CIVIL. — ART. 25 DIN LEGEA ADMINISTRAŢIUNEI DOMENIELOR STATULUI.

1° Când radiarea sau reducţiunea unei inscrip-

țiuni ipotecare are a se face printr'un mandatar, acesta urmézǎ, conform art. 1788 Cod. civil, sǎ fiǎ autorisat printr'uǎ procurǎ specialǎ și autenticǎ.

2° Dupe art. 20 din legea Administrațiunei domenielor, avocații publici nu pot consimți la reducțiunea sau radiarea unei inscripțiuni ipotecare, fǎrǎ autorisațiunea specialǎ din partea consiliului de avocați aprobatǎ și de Administrațiunea domenielor sau de Minister.

Nr. 327. — Casatǎ, decisiunea Curței de apel din Bucuresci, secțiunea II, cu Nr. 303, din 1881, in urma recursului fǎcut de I. Fětu și Statul, in procesul ce au cu DD. M. Lurtz și Gr. Nicolaidi, pentru preferențǎ.

S'au ascultat: D. C. E. Schina, președintele secțiunei, in citirea raportului fǎcut in causǎ; D. N. G. Stefǎnescu, avocatul Statului, in desvoltarea motivelor de casare; D. I. Athanasiad, avocatul intimaților, in combateri.

Curtea, deliberând:

Asupra motivului de casare astfel formulat:

„Curtea apelativǎ a violat art. 1788 Cod. civil, cǎci acel articol stipulézǎ in mod espres cǎ, când radiarea unei ipoteci se efectuézǎ dupe cererea mandatarului creditorului ipotecar, acel mandatar trebue sǎ baseze cererea sa pe uǎ procurațiune autenticǎ și specialǎ *ad hoc*.

„Curtea apelativǎ, fǎcênd considerantele sale, in speciǎ, se basézǎ pe uǎ rațiune stranie, cǎ adicǎ un avocat al Statului este de ajuns a se presenta inaintea ori-cǎrei instanțe judiciare spre a obliga pe Stat prin uǎ simplǎ declarațiune verbalǎ.

„Acest considerant al Curței de fapt constitue uǎ adevěratǎ eresie in drept și, prin urmare, violézǎ art. 1788 Cod. civil sus-menționat, pentru rațiunea cǎ D. avocat al Statului, când a permis radiarea din registrele respective ale Tribunalului Ilfov, secțiunea de notariat, radiarea primei garanții depusǎ de portǎrelul Constantinescu pentru funcțiunea sa, n'a avut din partea Statului procurațiunea cerutǎ de art. 1788 Cod. civil."

Vědênd art. 1788 Cod. civil și art. 20 legea avocaților Statului din 28 Marte 1872;

Avênd in vedere cǎ cestiunea ce a fost supusǎ judecǎței este de a se sci daca radiarea ipotecei din 1875, cu Nr. 186, constituitǎ de cǎtre D. Constantinescu cǎtre Stat pentru postul de portǎrel, este regulat fǎcutǎ dupe cererea avocatului Statului fǎrǎ a avé un mandat special intr'acésta;

Considerând cǎ, de câte ori este vorba de stergerea sau reducțiunea unei inscripțiuni, când cererea are a se face printr'un mandatar, acesta trebue sǎ aibǎ un mandat espres și autentic; cǎ, prin art. 20 legea Administrațiunei domenielor, este proibit ca avocații Statului sǎ adereze la veri-uǎ cerere care ar obliga pe Stat sau sǎ renunțe la un drept câstigat, fǎrǎ a avé uǎ autorisațiune specialǎ din partea consiliului de avocați, aprobatǎ de Administrațiunea domenielor sau de Minister;

Considerând cǎ, in speciǎ, fiind vorba de radiarea unei ipoteci constituitǎ de Constantinescu cǎtre Stat pentru postul de portǎrel, la care a consimțit avocatul Statului, fǎrǎ insǎ sǎ aibǎ uǎ autorisațiune specialǎ in acésta conform art. 20, Curtea apelativǎ, recunoscênd de validǎ stergerea acelei inscripțiuni, a violat articolele de lege citate;

Pentru aceste motive, casézǎ, etc.

CURTEA DE APEL DIN BUCURESCI, SECȚIUNEA II

Ședința din 30 Octombre 1882

Președința Dlui Al. Filitis, președinte

Frații Bally cu Maria Coressi.

AUTORITATEA LUCRULUI JUDECAT. — NEESISTENȚA ACELUIAȘI OBIECT. — ACTE MENȚIONATE CU OCASIUNEA UNUI ALT PROCES, FARA A FORMA OBIECTUL JUDECAȚEI. — NU SE PÓTE INVOCA AUTORITATEA LUCRULUI JUDECAT.

AUTORISAȚIUNE MARITALA. — PARTICIPAREA ȘI SEMNAREA BARBATULUI IN ACTUL FACUT DE FEMEIA. — VALIDITATE.

LEGEA MODIFICATÓRE ART. 409 PROC. CIVILA. — CESIUNI DE PENSIUNI. — EFECTELE LEGEI. — SE APLICA NUMAI PENTRU VIITOR. — CESIUNI ANTERIÓRE APLICAREI LEGEI. — VALIDITATE. — ART. 409 PROC. CIVILA. — ART. 1169 COD. CIVIL.

1° Nu esistǎ autoritatea lucrului judecat asupra validitǎței unor acte, când ele au fost numai menționate cu ocasiunea unei alte judecǎți relative la un alt obiect.

2° Participarea bǎrbatului la un act fǎcut de socie și semnarea lui intr'ênsul este uǎ autorisare maritalǎ tacitǎ și, prin urmare, actul fǎcut de femeia mǎritatǎ in aceste condițiuni este valabil.

3° Legea modificǎtóre art. 409 Proc. civilǎ produce efect numai pentru viitor și, prin urmare, sunt valabile cesiunile fǎcute inainte de promulgarea sa și pentru epoce anterióre aplicǎrei sale.

Nr. 262. — DD. Gherson și Solomon frați Bally, de uǎ parte, și Dna Maria Coressi, de alta, au interjetat apel contra sentinței Tribunalului Ilfov, secțiunea I, cu Nr. 6, din 1880 (1).

S'au presentat Frații Bally prin D. avocat C. Boerescu și Dna Coressi asistatǎ de D. avocat C. Lecca.

Curtea, deliberând:

Avênd in vedere cǎ acest proces are de obiect, pe de uǎ parte cererea Dnei Coressi fǎcutǎ inaintea primei instanțe de a se anula actul de cesiune intervenit intre Dsa și Solomon și Gherson frați Bally, cu data 23 Marte 1877, prin care ceda pensiunea sa pe ḑece ani, pentru cǎ acest act este

(1) Veḑi *Dreptul* Nr. 11, din 23 Marte 1880, pag. 84. (*N. R.*)

fructul manoperelor fraudulóse ce pîrîţii au intrebuinţat la confecţionarea lui, éră pe d'alta cererea reconvenţională făcută de Fraţii Bally prin care tind a fi condemnată Dna Coressi să respecte actele de cesiunea pensiunei sale pe timpul de la 1878 pênĕ la 1387 inclusiv, cesiune făcută prin acte anterióre acelui din 23 Marte 1877 a cărui nulitate se cere.

In ceea ce privesce apelul făcut de Dna Maria Coressi:

Avênd in vedere că atât apelul cât şi acţiunea Dnei Coressi este fără interes, căci actul cu data 23 Marte 1877 este deja anulat prin sentinţele Tribunalului Ilfov, secţiunea II, cu Nr. 1722 şi 1928, din 1879, confirmate şi de Curtea apelativă, secţiunea I, prin decisiunea cu Nr. 1257, din 1879; că chiar fraţii Bally au recunoscut că acest act fiind anulat nu mai pot cere nimic in virtutea lui.

In ce privesce apelul fraţilor Bally:

Avênd in vedere că fraţii Bally in susţinerea cererei lor invócă mai multe acte de cesiune subscrise de colonelul Coressi prin cari vinde fraţilor Bally pensiunea sa pe timpul de la 1878 pênĕ la 1887 inclusiv, şi cari acte sunt subscrise şi de Dna Maria Coressi;

Avênd in vedere că Dna Coressi, in apărarea sa, opune autoritatea lucrului judecat, resultând din decisiunea acestei Curţi, secţiunea I, cu Nr. 1257, din 1879, şi că, chiar daca n'ar fi lucru judecat tot nu póte cere nimic in virtutea acelor acte, căci Dsa n'a fost autorisată de sociu, şi că, daca simpla semnătură a sociului s'ar considera ca uă autorisaţiune, totuşi acésta nu este suficient, căci, fiind contrarietate de interese intre sociu şi femeiă, urma să fiă autorisată de justiţie;

Avênd in vedere că Curtea, prin decisiunea mai sus menţionată cu Nr. 1257, a statuat asupra actului intervenit intre fraţii Bally şi Maria Coressi la 23 Marte 1877, condemnând pe fraţii Bally la câte trei luni inchisóre pentru escrocherie, pe motiv că fraţii Bally au intrebuinţat manopere fraudulóse la confecţionarea citatului act; că, daca acea decisiune menţionéză şi de alte acte, acésta se face ca un istoric narativ al procesului; că nici se putea judeca alte acte pe cât timp cererea Dnei Coressi era făcută intr'un mod clar şi precis, că prin manopere 'i s'a luat acel act din 1877; că, astfel fiind, autoritatea lucrului judecat nu póte fi invocată cu succes;

Avênd in vedere că actele intervenite intre Maria Coressi şi sociul sĕu de uă parte şi fraţii Bally de altă parte sunt făcute cu autorisaţiunea sociului sĕu, de óre ce sociul se vede semnat in aceleaşi acte alături cu Dna Coressi;

Avênd in vedere că justiţia nu este chiămată de lege a da autorisaţiune femeei de cât atunci numai când sociul se opune a da asemenea autorisaţiune;

Avênd in vedere că, pe lângă acestea, Dna Coressi a mai invocat incă că aceste acte de cesiune nu au nici causă, căci causa fiind preţul, ele nu conţin nici un preţ şi, in ori-ce cas, invócă legea interpretativă art. 409 Proc. civilă, in virtutea căreia fraţii Bally nu pot cere de cât suma ce au numĕrat;

Avênd in vedere că prin actele de cesiune colonelul Coressi şi Dna Coressi cedând pensiunea pe termen fix declară că preţul pensiunei l'au primit; că, prin urmare, actele de cesiune conţin causă, preţul fiind stipulat;

Avênd in vedere că nici legea interpretativă art. 409 Proc. civilă nu se póte invoca cu succes, căci actele de cesiune sunt cu mult anterióre acestei legi, şi acéstă lege nu dispune de cât de viitor, neavênd putere retroactivă; că, astfel fiind, cererea fraţilor Bally este bine fundată şi prin urmare apelul lor admisibil;

Avênd in vedere şi art. 1169 Cod. civil;

Pentru aceste motive, in majoritate, admite apelul făcut de fraţii Bally, reforméză sentinţa Tribunalului, validéză cesiunea pensiunei, etc.

Semnaţi: Al. Filitis, N. Al. Demetrescu, T. I. Brătianu.

OPINIUNE

Subsemnaţii nu ne unim cu decisiunea onor. majorităţi, pentru următórele motive:

In cât privesce apelul interjetat de Maria Coressi contra hotărîrei Tribunalului Ilfov, secţiunea I, cu Nr. 6, din 1880:

Avênd in vedere că Maria Coressi a cerut in prima instanţă a se anula actul de cesiune cu data de 23 Marte 1877 intervenit intre Dsa şi fraţii Bally;

Avênd in vedere că acéstă cerere este fără interes, de óre ce actul de cesiune este deja anulat prin sentinţe rĕmase definitive şi cată a se respinge.

In cât privesce apelul interjetat de fraţii Bally:

Avênd in vedere că aceştia au făcut uă cerere reconvenţională prin care tind a fi condemnată Dna Coressi a recunósce ca valabilă cesiunea pensiunei făcută de dênsa şi de sociul ei prin acte anterióre anului 1877 pentru timpul anilor 1878—1887;

Avênd in vedere că la acéstă cerere Maria Coressi opune escepţiunea lucrului judecat resultând din decisiunea Curţei de apel din Bucuresci, secţiunea I, cu Nr. 1257, din 1879;

Avênd in vedere că din contextul acestei decisiuni definitive resultă că validitatea tuturor actelor de cesiune intervenite intre părţile litigante s'a judecat cu ocasiunea procesului de escrocherie ce s'a intentat fraţilor Bally şi, faciă cu Dna Maria Coressi ca parte civilă, s'a recunoscut că aceste acte au fost obţinute prin inşelăciune de către ambii fraţi Bally, fapt pentru care au şi fost definitiv condemnaţi la câte două luni inchisóre;

Avênd in vedere că, uă dată ce aceste acte de cesiune au fost obiectul unei judecăţi intre părţi, apoi validitatea lor nu se póte incă uă dată judeca intre aceleaşi părţi, şi deci cererea ambilor fraţi Bally rĕmâne inadmisibilă şi cată a se respinge;

Pentru aceste motive, suntem de opiniune a se respinge apelul făcut de frații Bally și a se confirma sentința Tribunalului.

Semnați: G. D. Economu, D. Cuculi.

Ședința din 24 Noembre 1882

Președința Dlui Al. Filitis, președinte

N. Alexandrescu cu P. Dimitrescu.

DAUNE-INTERESE. — CASATORIE. — NEEFECTUAREA EI. — CONDEMNAREA PARȚEI DIN CAUSA CAREIA NU S'A SAVÊRȘIT CASATORIA.

Nesăvêrșirea unei căsătorii atrage, contra părței care este in culpă, condemnarea la daune-interese.

Astfel, când uă căsătorie nu se efectuéză din causa părintelui fetei, fostul ginere are dreptul să reclame despăgubiri pentru cheltuielile făcute cu ocasiunea nunței ce era a se săvêrși.

Nr. 295. — D. N. Alexandrescu a făcut apel contra hotărirei Tribunalului Ilfov, secțiunea IV, cu Nr. 23, din 1881, dată in procesul ce are cu D. P. Dimitrescu, pentru pretențiuni.

S'a presentat apelantul prin DD. avocați C. Lecca și D. Ionescu și defendorul asistat de D. avocat I. Atanasiad.

Curtea, deliberând:

Avênd in vedere apelul făcut de N. Alexandrescu prin care tinde a se reforma ḑisa sentință și a se condemna Petrache Dimitrescu la suma de 3,150 lei;

Avênd in vedere că obiectul procesului este acțiunea intentată de P. Dimitrescu contra lui N. Alexandrescu spre a fi condemnat să restitue suma de 5,200 lei ce 'i-au dat pentru cumpărarea trusoului, cu ocasiunea căsătoriei ce se proiectase intre fiica reclamantului și intimatul;

Avênd in vedere și cererea reconvențională făcută de N. Alexandrescu prin care cere: 1° a fi descărcat de suma de 5,200 lei, pe motiv că 'i-au cheltuit cu cumpărare de obiecte necesare căsătoriei; 2° ca să se condamne P. Dimitrescu la suma de 3,150 lei, ce a cheltuit mai mult in diferite lucruri cumpărate cu ocasiunea căsătoriei proiectate;

Avênd in vedere că P. Dimitrescu arată că consimțise a da in căsătorie pe fiica sa dupe N. Alexandrescu, numai cu condițiunea ca el să posede diploma de licențiat in drept al facultăței din Paris, și că, in urma afirmațiunilor că a obținut acel titlu și 'l aștéptă să'i vie din Paris, se procedase la tóte formalitățile preliminare, și, in ajunul celebrărei căsătoriei, vĕḑênd P. Dimitrescu că nu mai vine diploma, spune că nu va face căsătoria pênĕ nu va presenta titlul, și astfel s'a rupt acel proiect, care era in ajunul indeplinirei;

Considerând că apelantul, ca să pótă fi condemnat a restitui suma de 5200 lei, ce nu contestă că a primit, fără să se deducă cheltuielile făcute cu ocasiunea nunței, trebue să se probeze că in fapt s'a cerut ca condițiune, fără care căsătoria nu putea avé loc, ca apelantul să posédă diploma de licențiat in drept din Paris, éră nu din altă facultate;

Considerând că, atât din desbateri cât și din actele presentate, nu resultă că P. Dimitrescu pusese condițiune apelantului, că numai daca posedă diploma de licențiat in drept de la facultatea din Paris, numai astfel consimte la efectuarea căsătoriei;

Considerând că, chiar de ar fi fost vorba de vre uă diplomă, acésta nu putea fi de cât aceea liberată de facultatea din Tulusa presentată de apelant, de óre-ce, atât din desbateri cât și din interogatoriul luat la prima instanță lui P. Dimitrescu, resultă că apelantul a presentat un certificat al facultăței din Tulusa prin care se constată că Alexandrescu a trecut esamenele pentru obținerea titlului de licențiat, și că acest certificat s'a citit lui P. Dimitrescu de către fiul Dsale; din acestea resultă că a avut cunoscință că diploma era din Tulusa, éră nu din Paris, de óre ce din certificat se constată că acolo a dat tóte esamenele pentru dobêndirea acelui titlu;

Considerând că P. Dimitrescu cunoscea că apelantul dobêndise diploma de licențiat in drept de la facultatea din Tulusa, mai resultă și din telegrama secretarului facultăței din Tulusa, care arată că a fost intrebat de P. Dimitrescu daca N. Alexandrescu a obținut la acea facultate titlul de licențiat, așa déră, acestea fiind faptele, nu se póte imputa apelantului că el a fost causa pentru că nu s'a efectuat căsătoria, neindeplinind condițiunea pusă și fără care nu se putea efectua;

Avênd in vedere că din chitanțele și actele presentate resultă că apelantul a cheltuit diferite sume de bani numai cu ocasiunea nunței proiectate, și urméză a fi desdaunat de parte din aceste cheltuieli;

Avênd in vedere că P. Dimitrescu, dupe cum se constată din chitanța presentată și iscălită de dênsul, a primit parte din lucrurile cumpărate, pentru valórea banilor ce a dat apelantului;

Avênd in vedere că din sumele cheltuite cu ocasiunea nunței, deducênd lucrurile primite de P. Dimitrescu, mai rĕmâne un plus și acesta este drept a 'l restitui apelantului, de óre-ce din nici un fapt nu resultă că căsătoria proiectată nu s'a efectuat din culpa sa;

Avênd in vedere tóte acestea, fixéză cifra despăgubirei la suma de 2500 lei;

Pentru aceste motive, admite apelul lui N. Alexandrescu și 'l apără de pretențiunea lui P. Dimitrescu; admite cererea reconvențională făcută de Alexandrescu și condamnă pe P. Dimitrescu a 'i plăti 2500 lei, etc.

Semnați: Al. Filitis, G. D. Economu, D. Cuculi, Al. Stoicescu, Th. Brătianu.

CURTEA DE APEL DIN BUCURESCI, SECŢIUNEA III

Şedinţa din 7 Decembre 1882

Preşedinţa Dlui N. Predescu, preşedinte

Dr. Alois Drasch cu Efrosina Mavrodolu.

ZESTRE. — LEGEA VECHIA. — CONSTITUIREA EI IN TIMPUL CASATORIEI. — VALIDITATE. — CODUL CARAGEA ŞI REGULAMENTUL ORGANIC. — ART. 65 DIN CODUL COMERCIAL.

1º Sub imperiul Codului Caragea şi a Regulamentului Organic zestrea se putea constitui şi in timpul căsătoriei.

2º Nici imobilul dotal nici veniturile lui nu pot fi urmărite, chiar dupe desfacerea căsătoriei, pentru plata datorielor contractate de femeiă in timpul căsătoriei.

Nr. 321. — D. Dr. Alois Drasch a făcut apel contra sentinţei Tribunalului Dâmboviţa cu Nr. 193 (1), din 1882, dată in procesul ce are cu Dna Efrosina Mavrodolu, pentru urmărirea averei sale.

S'a presentat apelantul prin D. avocat T. Maiorescu şi defendórea prin D. avocat D. C. Popescu.

Curtea, deliberând :

Avênd in vedere că obiectul procesului consistă in contestaţiunea făcută de Dna Efrosina Mavrodolu contra urmărirei imobilului moşia Dragoḑana cu trupurile sale cerută de D. Dr. Drasch, prin care contestaţiune tinde numita a se scóte de sub urmărire menţionatul imobil, pentru că este averea sa dotală care nu se póte urmări, chiar dupe disoluţiunea căsătoriei, pentru datorii contractate in timpul căsătoriei ;

Avênd in vedere că Dna Mavrodolu invócă uă fóe dotală legalisată de Tribunalul Ilfov in 1855, sub imperiul Regulamentului Organic ;

Avênd in vedere că D. Dr. Drasch, creditorul urmăritor, susţine că imobilul urmărit nu este dotal, de óre ce din actul de cununie şi din actul dotal se constată că legalisarea fóei dotale s'a efectuat dupe celebrarea căsătoriei şi astfel imobilul urmărit nu póte fi de cât avere parafernală şi in consecinţă supus urmărirei ;

Considerând că sub Regulamentul Organic, sub imperiul căruia s'a constituit dota, nici un articol din menţionatul Regulament nu dispune că legalisarea fóei dotale cată neapărat să fiă concomitentă cu constituirea dotei ;

Considerând că foile de zestre făcute sub domnia Regulamentului Organic n'aveau nevoe neapărată să fiă legalisate in momentul formărei lor, ceea ce resultă din dispoziţiunile art. 65 Cod. comercial, care dispune că neguţătorii cari se vor căsători sunt datori, in soroc de trei luni de la căsătoria lor, să infăcişeze negreşit foile de zestre spre inscriere in condica Tribunalului asemĕnat cu dispoziţiunile art. 335 Regulamentul Organic, de unde reese intr'un mod invederat că legalisarea póte să nu fiă concomitentă cu constituirea dotei ; că, afară de acésta, uă asemenea indatorire pusă neguţătorilor nu se vede impusă de legea civilă domnitóre in acea epocă şi persónelor cari nu sunt comerciante ; că, chiar dupe art. 65 sus-citat, neguţătorii cari nu se conforméză prescripţiunei citatului articol nu se supun la altă deşeanţă de cât că, la cas când se va intêmpla să caḑă in faliment, să se pedepséscă ca un bancrutar mincinos, fără să se menţioneze nimic despre situaţiunea zestrei femeei neguţătorului care nu se supune ordinului legiuitorului ;

Avênd in vedere că imobilul urmărit fiind dotal, dupe desfacerea căsătoriei urméză a intra intact in patrimoniul femeei, fără a puté fi urmărit nici de creditorii defunctului sociu, nici de creditorii femeei din timpul căsătoriei, de óre ce dota fiind inalienabilă, la desfacerea căsătoriei intră in patrimoniul femeei astfel cum se găsea la constituirea ei, şi de óre ce venitul dotal destinat pentru intêmpinarea sarcinelor căsătoriei nu póte fi urmărit, dupe desfacerea ei, pentru plata unor creanţe contractate sub regimul dotal, căci s'ar viola principiul inalienabilităţei dotei ; că, aşa fiind, apelul Dlui Drasch cată a se respinge ca nefundat ;

Pentru aceste motive, respinge, etc.

Semnaţi : N. Predescu, G. E. Schina, M. Poianaru-Bordea, Gr. T. Brătianu, Gr. N. Bagdat.

(1) Veḑi *Dreptul* Nr. 10, din 1883, pag. 83. *(N. R.)*

CURTEA DE APEL DIN IAŞI, SECŢIUNEA I

(Corespondenţa particulară a *Dreptului*)

Şedinţa din 29 Octombre 1882

Preşedinţa Dlui S. Nei, prim-preşedinte

Dna Catinca Fourescu cu V. Fourescu.

CREANŢA IN RANG UTIL. — CREANŢA CHIROGRAFARA. — ADMITEREA EI DREPT PREŢ. — ART. 552 PROC. CIVILA.

Legea nefăcênd nici uă distincţiune, dupe art. 552 Proc. civilă, atât creanţele ipotecare şi privilegiate, cât şi acele chirografare, când nu sunt contestate, pot fi depuse drept preţ.

Nr. 162. — S'a luat in cercetare apelul interjetat de D. avocat Vivosky, procuratorul Dnei C. Fourescu, contra sentinţei Tribunalului Iaşi, secţiunea III, prin care 'i s'a respins cererea de a 'i se elibera ordonanţa de adjudicare pentru imobilele urmărite şi cumpărate de Dna Catinca Fourescu.

Curtea,

Fiind că, dupe art. 552 Proc. civilă, adjudicatarul este creditor in rang util şi necontestat, creanţa sa se póte depune drept preţ ;

Fiind că acéstă apreţiare a creanţei adjudicatarului trebue să se facă dupe starea in care se află tabloul de ordine,

n momentul când creanţa se apreţiéză; că, din observarea tabloului de ordine aflător in dosarul urmărirei, se vede că in el nu figuréză de cât creanţa adjudicatarei ce nu este contestată; că nu este esact de a se deosebi creanţele chirografare de cele ipotecare şi privilegiate, intru cât legea nu le deosibesce, pentru că ea se mărginesce a cere numai ca creanţa să fiă in rang util şi necontestată, deci apelul este intemeiat;

Pentru aceste cuvinte, primesce apelul; desfiinţéză hotărirea Tribunalului, şi ḑice că să se admită drept preţ creanţa de 700 # din 1862, fiind că este in rang util şi necontestată.

Semnaţi: S. Nei, T. Burada, V. Tasu, Gh. Dimachi, I. I. Vrancénu.

TRIBUNALUL ILFOV, SECŢIUNEA COMERCIALA

Şedinţa din 2 Decembre 1882

Preşedinţa Dlui T. T. Djuvara, membru

A. Cocquereau cu I. R. Maurer et Cnia

INTERVENŢIUNE. — INCHEIAREA CARE O ADMITE ESTE INTERLOCUTORIE. — SOCIETATE COMERCIALA. — DATORII CONTRACTATE DE SOCIETARI INAINTE DE A AVÉ ESISTENŢA LEGALA SOCIETATEA. — AU CARACTERUL DE DATORII PARTICULARE. — SCADENŢA LOR NU PÓTE SERVI DE BASA UNEI DECLARAŢIUNI IN STARE DE FALIMENT A FIRMEI SOCIALE.

1° Incheiarea prin care se admite uă cerere de intervenţiune este interlocutorie şi, ca atare, Tribunalul nu mai póte reveni asupră'i.

2° Uă societate comercială nu póte avé datorii de cât din momentul când dênsa a luat uă esistenţă legală, adică de când a fost inregistrată şi publicată conform legei.

Datoriile contractate mai 'nainte de persónele cari s'au asociat in urmă intre dênsele au caracterul de creanţe particulare; neplata lor la timp nu póte atrage falimentul firmei sociale.

Nr. 689. — D. Arthur Cocquereau a cerut a se declara in stare de faliment firma comercială I. R. Maurer et Cnia, de pe calea Victoriei, cu insemnul: *A la ville de Bucarest*, de óre ce 'şi-ar fi incetat plăţile. Creditorii acestei firme, şi a nume: Comte et Mabut, Dreyfus frères et Teweles, din Paris, Ruffer et Stæhli, din Bucuresci, au intervenit in proces spre a se opune la uă asemenea cerere. Dupe discuţiunea urmată, Tribunalul a admis câte-şi-trele intervenţiunile şi a dispus amânarea procesului pentru ca părţile să 'şi pótă comunica reciproc actele de cari voiau să se servéscă.

La infăcişarea următóre s'au presentat reclamantul in persónă asistat de D. avocat Al. Vlădescu, defendorul asemenea in persónă asistat de DD. avocaţi D. Giani şi N. Christescu, éră creditorii intervenienţi prin D. avocat Em. Protopopescu-Pake.

Asupra incidentului ridicat de D. Al. Vlădescu, ca Tribunalul să revie asupra incheiărei prin care s'au admis interventiunile:

Tribunalul,

In vedere că jurnalul prin care se admit intervenţiunile nu e un jurnal preparatoriu, ci un jurnal interlocutoriu asupra căruia nu se mai póte reveni,

Respinge incidentul şi acordă cuvêntul in fond.

In fond:

Asupra acţiunei intentată de A. Cocquereau prin care tinde a face să se declare in stare de faliment firma I. R. Maurer et Cnia din calea Victoriei Nr. 50: 1° pentru motiv că nu'i s'a plătit de ḑisa firmă pênĕ in present suma de 25,000 lei ce 'i se datoréză cu patru poliţe din 15 Octombre 1880 plătibil la 30 Iunie 1881, poliţe in virtutea cărora s'a şi făcut de reclamant uă somaţiune de plată la 25 Octombre espirat; 2° pentru motivul că in contra firmei I. R. Maurer et Cnia ar esista mai multe preteste de neplată, făcute de diferiţi creditori, dintre cari unul la 4 Ianuarie 1882 pentru suma de 5,000 lei ce se datoréză Dlor Ruffer şi Stæhli;

Avênd in vedere intervenţiunile făcute la prima ḑi a judecăţei (24 Noembre 1882) de către DD. Ruffer et Stæhli pe de uă parte, de Comte et Mabut de altă parte, şi in fine de Dreyfus frères et Teweles, intervenţiuni prin cari toţi acestia, in calitatea lor de creditori ai casei I. R. Maurer et Cnia, cer a nu se admite pretenţiunea lui A. Cocquereau şi, in consecinţă, a nu se declara in faliment firma I. R. Maurer et Cnia pentru motivele că acéstă firmă nu e in stare de incetare de plăţi şi pentru că Cocquereau n'ar fi creditorul ei;

Avênd in vedere actele depuse de părţi pentru susţinerea pretenţiunilor lor, precum şi desbaterile causei;

Avênd in vedere şi jurnalul acestui Tribunal cu Nr. 7363, din 24 Noembre 1882, prin care se admite in principiu intervenţiunile făcute de Ruffer et Stæhli, de Comte et Mabut şi de Dreyfus frères et Teweles.

In ceea ce privesce aceste intervenţiuni:

Considerând că interesul intervenienţilor in causă şi calitatea lor de creditori ai casei I. R. Maurer et Cnia se constată in destul, pe de uă parte din actele presentate de dênşii, două compturi curente, legalisate de Ministerul afacerilor străine, unul emanând de la Casa Dreyfus frères et Teweles in sumă de 77,226 lei 45 bani, cel-alt al casei Comte et Mabut de 55,112 lei 90 bani, ambii din Paris, precum şi din corespondenţa urmată intre DD. G. Jean-Marie şi I. R. Maurer, éră pe de altă parte din declaraţiunea făcută de acesta in şedinţă cum că in adevĕr intervenienţii sunt creditorii casei I. R. Maurer et Cnia.

In ceea ce privesce cererea făcută de A. Cocquereau de a se declara in faliment Casa I. R. Maurer et Cnia:

In drept:

Considerând că declaraţiunea in faliment a unei firme presupune că acea firmă are datorii sigure, necontestate, şi că, termenele de plată espirând, acele datorii n'au fost plătite la timp;

Considerând că uă persónă morală, uă societate, ca şi uă persónă fisică, nu póte avé datorii de cât atunci când ea are uă esistenţă reală şi legală; că, aşa fiind, uă societate in comandită, persónă morală, nu póte contracta şi nu póte avé datorii de nici un fel de cât atunci când dênsa a luat esistenţă conform regulelor stabilite de legiuitor, datoriile ontractate de membrii ei, insă inainte de formarea acestei societăţi, neputênd privi intru nimic pe societate şi neputênd fi de cât datorii particulare ale celor cari in urmă au intrat intr'ênsa;

Considerând că, din momentul ce uă societate in comandită nu póte avé datorii de cât ulteriόre nascerei ei, dênsa nu póte fi declarată in stare de faliment pentru motivul că nu plătesce nisce datorii fiindu'i cu totul străine.

In speciă:

Considerând că firma I. R. Maurer et C^nia^ represintă uă societate in comandită care a luat nascere la 1^iu^ Ianuarie 1881, când s'au şi indeplinit tóte formalităţile cerute de lege pentru formaţiunea ei;

Considerând că poliţele, in virtutea cărora A. Cocquereau cere declararea numitei firme in faliment, de şi sunt sub numele de I. R. Maurer et C^nia^, ele insă pórtă data de 15 Octombre 1880, ceea ce face ca ele să nu pótă fi oposabile societăţei I. R. Maurer et C^nia^ din 1^iu^ Ianuarie 1881; că, astfel fiind, şi in conformitate cu principiele de mai sus, ḑisa firmă nu se póte considera ca fiind in stare de incetare de plăţi pentru simplul motiv că nu plătesce poliţele in cestiune;

Considerând că firma I. R. Maurer et C^nia^, representând societatea din 1^iu^ Ianuarie 1881, are creditori ai sĕi proprii, intre cari şi cei cari, nu numai că nu cer declararea in faliment, déră se opun la acésta, susţinênd că societatea in cestiune nu a incetat plăţile;

Considerând in fine că protestul din 4 Ianuarie 1882 in contra firmei I. R. Maurer et C^nia^ nu póte fi luat drept basă pentru a decide de incetarea plăţilor, de óre-ce acest protest perde valórea sa in facia declaraţiunilor lui Ruffer et Stæhli cari aḑi se opun la declararea in faliment a debitorului lor;

Vĕḑênd şi art. 185 şi urm. Codul comercial şi 247 Proc. civilă;

Pentru aceste motive, admite interventiunile făcute de Dreyfus frères et Teweles, Comte et Mabut şi Ruffer et Stæhli; respinge acţiunea intentată de A. Cocquereau contra firmei I. R. Maurer et C^nia^, etc

Semnaţi: T. T. Djuvara, C. Caracaş, N. H. Stoica fiu, A. Zachariade.

TRIBUNALUL DIN IAŞI, SECŢIUNEA III

(Corespondenţa particulară a *Dreptului*)

Audienţa din 6 Octombre 1882

Preşedinţa Dlui M. Şuţu, preşedinte

Dna Catinca Fourescu cu V. Fourescu.

CREANŢA IN RANG UTIL. — CREANŢA CHIROGRAFARA. — IMPOSIBILITATE DE A O DEPUNE DREPT PREŢ. — ART. 552 PROC. CIVILA.

Dupe art. 552 din Procedura civilă, uă creanţă nu póte fi primită drept preţ de cât când este in rang util şi necontestată; de unde resultă că se pot primi drept preţ numai creanţele ipotecare sau privilegiate, éră nu acele simple chirografare.

Nr. 4255. — D. avocat Vivosky, in calitate de procurator al Dnei Catinca Fourescu, adjudicatara imobilelor interḑisului V. Fourescu, a cerut să 'i se elibereze ordonanţa de adjudicare, depunênd drept preţ creanţa clientei sale, resultând din sentinţa Tribunalului Iaşi, secţiunea II, cu Nr. 1357, din 1880, in basa căreia s'a făcut urmărirea, nefiind vre un alt creditor inscris in tablou in momentul cererei.

Tribunalul,

Avênd in vedere că adjudicatarul depune drept preţ uă creanţă chirografară, resultând din uă sentinţă judecătoréscă;

Avênd in vedere că, dupe art. 552 Proc. civilă, uă creanţă nu póte fi primită drept preţ de cât atunci când este in rang util şi necontestat, de unde resultă in mod evident că se pot primi drept preţ numai creanţele ipotecare, căci nu póte fi vorba de rang pentru creanţele chirografare;

Considerând că, intru cât tabloul este deschis şi pênĕ la trămiterea estractului de tablou Casei de consemnaţiuni, ori-ce creditor este in drept să céră inscrierea lui conform art. 587 Proc. civilă; că, in cas când s'ar ivi asemenea creditori chirografari, preţul ar trebui distribuit intre toţi, in proporţiune cu creanţele lor, distribuţiune ce n'ar puté avé loc daca s'ar admite uă creanţă drept preţ; că, pentru acest motiv, legiuitorul a inţeles a nu se admite drept preţ de cât creanţele ipotecare sau privilegiate, inscrise in rang util şi plătitóre inaintea tuturor celor-alte;

Pentru aceste motive, respinge cererea Dnei Catinca Fourescu, adjudicatara imobilelor interḑisului V. Fourescu, da a 'i se elibera ordonanţa de adjudicare.

Semnaţi: M. Şuţu, D. Porfiriu.

JURISPRUDENŢA STRAINA

TRIBUNALUL CIVIL DIN LILLE

Audienţa din 25 Noembre 1882

Preşedinţa Dlui Félix Le Roy

G. X... cu Coquelle.

RISIPITOR. — CONSILIU JUDICIAR. — REFUS DE ASISTENŢA. — RECURS LA JUSTIŢIE.

Când consiliul judiciar al unui risipitor refusă de a 'l asista intr'uă instanţă, Tribunalele nu au căderea de a suplini autorisaţiunea astfel refusată.

Nici uă dispoziţiune de lege nu le acordă dreptul de a numi un consiliu judiciar *ad hoc* care să pótă da unui risipitor concursul ce'i refusă cel d'ântâiu consiliu.

Cu tóte acestea, ele sunt in drept să apreţieze motivele şi meritul refusului opus de consiliul judiciar.

Printr'uă hotărire a Tribunalului civil din Lille, cu data 17 Aprilie 1880, D. Coquelle avocat a fost numit consiliu judiciar al Dlui G. X. Acesta voind să se căsătorescă, ceru consimţimêntul părinţilor săi cari i'l refusară. Cu tóte somaţiunile respectuóse ce li s'au făcut, ei persistară in refus şi formară oposiţiune la căsătoria fiului lor.

Atunci risipitorul fu nevoit să se adreseze la consiliul sĕu judiciar, somându'l ca să 'l asiste in instanţa ce ingagiase pentru respingerea acelei oposiţiuni. Acesta refusă.

Consiliul judiciar fu déră citat inaintea Tribunalului din Lille care, asimilând acéstă situaţiune aceleia ce au prevĕḑut şi regulat art. 217 şi 218 din Codul civil, pentru femeile măritate, se creḑù in drept ca să dea risipitorului autorisaţiunea ce 'i refuzase consiliul sĕu judiciar, şi hotărî respinperea oposiţiunei la căsătorie.

In urma apelului interjetat, Curtea de apel din Douai, prin decisiunea sa din 7 Marte 1881, reformézà sentinţa Tribunalului, pe motiv că autorisaţiunea justiţiei nu póte inlocui asistenţa consiliului judiciar. In 1882, se fac noui somaţiuni respectuóse, nou refus din partea părinţilor şi oposiţiune la căsătorie. De astă dată risipitorul cită pe consiliul sĕu judiciar, D. Coquelle, nu pentru ca să 'l asiste, ci pentru ca să 'i se numéscă un consiliu judiciar *ad hoc*, care să priméscă de la Tribunal misiunea de a se substitui Dlui Coquelle spre a abilita pe risipitor a urmări instanţa ingagiată pentru respingerea oposiţiunei.

Asupra acestei din urmă cereri Tribunalul din Lille secţiunea I a pronunţat următórea sentinţă :

Tribunalul,

Considerând că, chiar de am admite ca fundată plângerea unui risipitor contra consiliului sĕu judiciar care refusă in mod absolut de a'i da asistenţa necesară, nici uă disposiţiune de lege nu autorisă, in acest cas, numirea unui consiliu judiciar *ad-hoc* care ar puté să acorde autorisaţiunea refusată de cel d'ântâiu consiliu; că reclamantul conchiḑênd numai la acéstă numire caută să fiă respins in pretenţiunea sa;

Considerând, pe lêngă acestea, că Tribunalele sunt totd'a-una in drept să apreţieze meritul şi motivele refusului opus de către consiliul judiciar; că, in specià, este constant, din documentele causei, că maritagiul ce reclamantul voesce a contracta ar fi, nu ruina nedemn de el şi familia lui, déră incă ar atrage dupe sine ruina lui apropiată; că din tóte punctele de vedere refusul lui Coquelle de a se invoi la acéstă căsătorie autorisând, in calitatea lui de consiliu judiciar, pe reclamant ca să pledeze pentru a obţine respingerea oposiţiunei formată de către D. D.... tatăl, este pe deplin justificată;

Pentru aceste motive, respinge cererea reclamantului, etc.

CHRONICA JUDICIARA

Facultatea de drept din Paris, spre esecutarea legatului lăsat de contesa Rossi, a pus la concurs de curênd următórele două cestiuni:

Legislaţiune civilă: *Studiu asupra donaţiunilor manuale ;*

Drept constituţional: *Studiu asapra garanţiilor libertăţei individuale.*

Acum in urmă, de uă dată cu sporirea averei mobiliare, mai cu sémă sub forma titlurilor la purtător, s'a mărit şi importanţa donaţiunilor manuale. Punênd la concurs un studiu asupra acestui subiect de care legea se ocupă aşa de puţin, Facultatea de drept din Paris doresce ca concurenţii să studieze numerósele decisiuni judiciare la cari a dat nascere practica acestor daruri şi să scótă la lumină dintr'ênsele doctrina admisă. De altă parte, ea ar voi să 'i se arate mijlócele ce se intrebuinţéză sau cari s'ar puté intrebuinţa sper a face să intre aceste daruri, adese-ori deghisate, in sistemul general al disposiţiunilor cu titlu gratuit. Cu alte cuvinte, ea pretinde un studiu de jurisprudenţă şi de legislaţiune in acelaşi timp.

Fie-care premiu va fi de două mii lei.

Ori ce persónă are dreptul să concureze. Memoriele vor puté fi depuse la secretariatul Facultăţei pênĕ la 31 Marte 1884 cel mai târḑiu.

Se vor acorda menţiuni onorabile studielor ce se vor fi apropiat mai mult de premiu; insă numele autorilor cari vor fi obţinut aceste menţiuni nu vor fi publicate de cât dupe cererea lor.

Bucuresci. — Typ. Curţei Regale, pr. F. Göbl Fii, Pasagiul Român, 12

ANUL XII. — Nr. 14. DUMINICA 23 IANUARIE 1883

DREPTUL

LEGISLATIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENTIA — ECONOMIE POLITICA

Prim-Redactor: DEMETRU C. POPESCU

ESE DE DOUE ORI PE SEPTEMANA

Redactor-Administrator: NICOLAE CHRISTESCU

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA ḐIARULUI, PASAGIUL ROMAN, 10

ABONAMENTELE se fac pe an şi pe jumĕtate de an: la 1[iu] Decembre şi 1[iu] Maiu. De la 1[iu] Iulie pênĕ la 20 August ḑiarul nu apare.

Anunţuri: linia 40 bani. *Scrisorile nefrancate se refusă* Un numĕr: 50 bani

COSTUL ABONAMENTULUI Pe an, 40 lei; pe jumĕtate an, 20 lei. *Studenţii plătesc pe jumĕtate* Pentru străinĕtate se adaogă timbrul postal.

SUMAR

Bucuresci, 22 Ianuarie 1883

Monitorul oficial de la 20 Ianuarie curent publică următórea

LEGE

Art. 1. Loteriele de ori-ce fel sunt oprite. Guvernul insă póte autorisa, dupe formele hotărite prin un regulament votat in Consiliul de ministri, loterii de obiecte mobile, numai pentru scopuri de bine-facere sau numai in vedere de a incuragia artele.

Art. 2. Se socotesc loterii şi, ca atari, sunt interḑise: vênḑările prin tragere la sorţi de imobile, de mobile sau de mărfuri; vênḑările cari ofer şi prime sau beneficie datorite norocului şi, in genere, ori-ce operaţiuni presentate publicului şi cari 'l-ar face să spere in un câştig datorit norocului.

Art. 3. Ori-ce contravenţiune la cele proibite prin articolele de mai sus se va pedepsi cu pedepsele prevĕḑute in art. 350 Cod. penal. Cât insă pentru loteriele de imobile, confiscările prevĕḑute prin acel articol se vor inlocui, pentru proprietarul imobilului pus in loterie, prin uă amendă, care se va puté ridica pênĕ la valórea la care se va preţui imobilul.

Art. 4. Se vor pedepsi cu aceleaşi pedepse din art. 350 Cod. penal autorii, intreprinḑĕtorii sau agenţii de loterii române or străine, sau de operaţiuni ce sunt asemĕnate cu loteriele.

Art. 5. Se pedepsesc cu aceleaşi pedepse prevĕḑute in art. 350 Cod. penal:

a). Acei cari vor negoţia, distribui sau imprăstia in public, prin ori ce mijlóce, bilete sau liste or anunţuri de loterii neautorisate din ţară sau străinĕtate;

b) Acei cari vor anunţa prin ḑiare, prin afişe sau vor vesti in public, in ori-ce mod, fiinţa sau folósele vre unei loterii neautorisate din ţară or din străinĕtate;

c) Acei cari vor introduce in ţară bilete, liste sau anunţuri de loterii din străinĕtate.

Art. 6. Dirigintele ori-cărui oficiu postal va opri ori-ce bilete, anunţuri sau liste de loterii neautorisate, sub bandă or plicuri deschise, şi le va inainta procurorului respectiv.

JURISPRUDENŢA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAŢIUNE ŞI JUSTIŢIE
Secţiuni-Unite

Şedinţa din 25 Noembre 1882

Preşedinţa Dlui Al. Creţescu, prim-preşedinte

Zoe Zablonsky cu D. Zisu.

HOTARIRI. — NOTIFICARE. — PERSÓNE DOMICILIATE AFARA DIN ŢARA. — COMUNICARE LA ULTIMUL DOMICILIU ŞI PUBLICARE IN MONITORUL OFICIAL. — ART. 74, 75 şi 137 PROC. CIVILA. — CASARE.

Comunicarea hotăririlor se face in acelaşi mod ca şi pentru citaţiuni. Prin urmare, pentru persónele domiciliate afară din ţară, hotăririle trebue

notificate la ultimul domiciliu şi publicate şi in *Monitorul oficial.*

Nr. 7. — Casată, decisiunea Curţei de apel din Focşani, secţiunea II, cu Nr. 44, din 1881, in urma recursului făcut de Dna Zoe Zablonsky, in procesul ce are cu D. D. Zisu, pentru revisuirea decisiunei Curţei din Bucuresci cu Nr. 97, din 1875.

S'au ascultat: D. St. Silion, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă; D. C. Măcescu, avocatul recurentei, in desvoltarea motivului de casare; D. M. D. Cornea, avocatul intimatului, in combateri.

Curtea, deliberând:

Asupra unicului mijloc de casare in coprindere:

„Violarea art. 75 şi 137 Proc. civilă, căci legiuitorul, de şi prin art. 135 Proc. civilă nu prevede espres că copiele dupe hotăriri, privind pe uă persónă dusă in străinătate, trebue a fi publicate şi prin *Monitor*, dupe cum prevede pentru citaţiuni, acésta insă nu este de cât uă scăpare din vedere. Adevĕrul acesta a fost consfinţit prin decisiunea cu Nr. 209, din 1879, a acestei supreme Curţi, in urma căreia afacerea acésta a fost trămisă Curţei de apel din Focşani."

Avênd in vedere că obiectul procesului de faciă, dupe cum se presintă inaintea Curţei, este asupra cestiunei de a se sci daca decisiunile pronunţate in absenţa persónelor aflate in ţară străină trebuesc a fi publicate şi prin *Monitorul oficial*, precum se face cu citaţiunile in asemenea casuri, sau este suficient a se lăsa numai la domiciliul lor din ţară;

Vĕḑênd art. 137 şi 75 Proc. civilă;

Considerând că legiuitorul prin art. 74 din aceeaşi procedură, ocupându-se de notificarea citaţiunilor in genere, a făcut uă distincţiune asupra procedurei de observat pentru cei cari 'şi-au domiciliul in ţară şi aceia cari s'ar găsi absenţi din ţară, şi a dispus pentru acesti din urmă că, pe lêngă notificarea citaţiunei la domiciliu, conform regulelor prescrise de citatul articol, ea trebue să fiă publicată şi prin *Monitor*; că, pe lêngă acésta, când a fost vorba de notificarea hotăririlor celor judecaţi in lipsă, prin art. 137 din ḑisa procedură, legiuitorul, de şi pare a se fi ocupat numai de casul când părţile se găsesc in ţară, prin faptul insă că se vizéză intr'ênsul art. 74, in care se prevede a nume procedura de observat in privinţa celor absenţi din ţară, lasă indestul a se inţelege că aceleaşi reguli de procedură pe cari le-a prescris pentru notificarea citaţiunilor să fiă observate şi la notificarea decisiunilor; că aceeaşi raţiune de care a fost predominat legiuitorul când a prescris regulele de procedură in privinţa notificărei citaţiunilor celor absenţi din ţară, de a nu puté fi judecaţi de cât dupe ce mai ântâiu le este notificată la domiciliu şi se publică prin *Monitor*, acéstă raţiune n'a putut să scape legiuitorului şi in privinţa notificărei hotăririlor, de óre ce a se admite ipotesa contrarie ar fi a se impune cui-va să sufere uă condemnaţiune in virtutea unei sentinţe de care partea n'a putut avé nici uă cunoscinţă; că pe cât timp déră prin art. 137 din ḑisa procedură se prescrie formal modul cum are a se procede când este vorba de notificarea unei hotăriri la insăşi persóna sau la domiciliu ori reşedinţă, impregiurarea că nu se prevede a nume şi publicaţiunea prin *Monitor*, precum se ḑice pentru citaţiuni, nu póte schimba intru nimic spiritul articolului citat, intru cât printr'ênsul se vizéză art. 74 care se ocupă de casul de faciă; că, astfel fiind, adevĕratul scop al notificaţiunei unui act de procedură fiind ca el să parvină la cunoscinţa personală a părţilor, de aici resultă ca daca, dupe dispoşiţiunile legei, nu este probabil că citaţiunea către uă persónă care se află in ţară străină ar puté să parvină la cunoscinţa ei prin singura notificaţiune la domiciliu, tot asemenea nu póte fi probabil că 'i ar parveni nici hotărirea când 'i se notifică numai la domiciliu; prin urmare, atât citaţiunea cât şi hotărirea, pe lêngă notificarea lor la domiciliu, urméză a se publica şi prin *Monitor*, când este vorba de persóne cari lipsesc din ţară, pentru ca probabilitatea de incunosciinţare să ajungă la uă presumpţiune legală; că, astfel fiind, Curtea de trămitere a făcut uă eronată interpretaţiune precitatelor articole de lege;

Pentru aceste motive, caséză, etc.

INALTA CURTE DE CASAŢIUNE ŞI JUSTIŢIE, SECŢ. I

Şedinţa din 4 Decembre 1882

Preşedinţa Dlui Gr. Lahovari, consilier

Fraţii Bally cu Maria Ioanid.

HOTARIRI. — EFECTUL LOR DECLARATIV. — AQUISITORI ŞI IPOTECARI POSTERIORI INTRODUCEREI UNEI ACŢIUNI IN REVENDICARE. — HOTARIRI OPOSABILE. — ART. 722 PROC. CIVILA. — RESPINGERE.

OMISIUNE ESENŢIALA. — NU ESISTA CAND INSTANŢA DE FOND NU S'A PRONUNŢAT ASUPRA UNEI CERERI CE NU ERA ŢINUTA SA JUDECE. — RESPINGERE.

MARTURISIRE. — APREŢIARE SUVERANA. — ART. 1204 ŞI 1206 COD. CIVIL. — RESPINGERE.

1° Hotăririle judecătoresci sunt declarative de drepturi şi produc efect din momentul introducerei instanţei.

Ele sunt oposabile, fără să fiă nevoe de transcripţiune, terţiilor cari au dobêndit proprietatea sau uă ipotecă, posterióră introducerei acţiunei in revendicare.

2° Nu esistă omisiune esenţială când instanţa de fond nu se pronunţă asupra unei cereri despre care nu era ţinută să decidă.

3° Apreţiarea mărturisirei unei părţi este lăsată la suveranitatea instanţei de fond.

Nr. 350. — Respins, ca nefundat, recursul făcut de DD. fraţi Bally contra decisiunei Curţei de apel din Bucuresci,

secţiunea II, cu Nr. 208, din 1881, dată in procesul ce au cu Maria Ioanid, pentru anularea unui act de ipotecă.

S'au ascultat: D. Sc. Ferechide, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă; D. C. Boerescu, avocatul recurenţilor, in desvoltarea motivelor de casare; DD. N. Crătunescu şi Corneliu Râmnicénu, avocaţii intimatei, in combateri.

Curtea, deliberând:

Asupra celor d'ântâiu trei mijlóce de casare astfel formulate:

„1° Violarea principielor elementare de la vênḑări şi ipoteci, pe cât timp inlătură un act public de vênḑare şi nu recunósce efectele pe cari legea le atribue ipotecelor.

„2° Violarea regulei de drept dupe care proprietatea imobiliară nu se transmite faciă cu cei d'al treilea de cât prin transcripţiune, pe cât timp recunósce in raport cu noi ca titlu translativ de proprietate uă sentinţă netrecută in registrele de transcripţiuni.

„3° Violarea principiului că lucrul judecat sau contractat intre alţii nu póte nici vătĕma nici folosi pe cei d'al treilea, precum şi principiul că debitorul nu póte fi considerat ca representantul creditorului pentru a 'l vătĕma; asemenea in special violéză principiul că efectele sentinţelor cari revócă un act se mărginesc numai intre aceia cari au figurat in instanţă, fără a puté vătĕma pe cei d'al treilea de bună credinţă. Curtea se servă, in adevĕr, pentru a ne condemna cu nisce sentinţe la cari noi nu am luat parte; atribue acestor sentinţe un efect absolut *erga omnes*, de şi se intemeiéză pe un contrainscris secret la care noi n'am participat şi afirmă că legea dă debitorului mandat de a representa pe creditorii sĕi in instanţă, chiar când ar fi vorba de imobilul asupra căruia s'au constituit drepturi reale in favórea acestor creditori.‟

Considerând că se constată prin decisiunea in recurs că, proprietatea caselor din strada Dréptă s'a adjudicat prin uă hotărire definitivă şi irevocabilă asupra Dnei Maria Ioanid, intimata de astăḑi, obligându-se D. Păltinénu, care şi le insuşise pe nedrept, să le delase; că, posterior inceperei acestei judecăţi şi posterior chiar sentinţei Tribunalului de prima instanţă care admisese cererea in revendicare sau in simulaţiune, Păltinénu consimţise uă ipotecă asupra acestor case in profitul fraţilor Bally; că, intemeiându-se pe hotărirea confirmată in apel şi rĕmasă definitivă, care o recunósce ca proprietară a caselor in cestiune, Dna Maria Ioanid a cerut anularea ipotecei fraţilor Bally, cerere care s'a admis prin hotărirea in recurs;

Considerând că actele publice de vênḑare se pot ataca ca simulate sau ca făcute in frauda legei ca şi cele private; că, deosebit de acésta, fiind uă dată recunoscut prin uă hotărire rĕmasă definitivă că casele in cestiune aparţin Dnei Ioanid şi nu Dlui Păltinénu, nu se mai póte critica hotărirea care stabilesce acest raport de drept, hotărire care are putere de lucru judecat;

Considerând că art. 722 Proc. civilă supune la formalitatea tanscripţiunei numai actele translative, nu insă şi cele declarative de drepturi, precum sunt hotăririle judecătoresci;

Considerând că creditorii ipotecari, cari au dobêndit dreptul lor de ipotecă de la una din părţile impricinate dupe ce s'a inceput in contra acestora uă judecată relativă la imobilul ipotecat, sunt a se considera juridic in privinţa acestei judecăţi ca aceeaşi persónă cu autorul lor; că, intr'adevĕr, succesorii cu titlu particular sunt a se considera ca represintaţi in instanţă de autorul lor nu numai in casul când aquisiţiunea a fost făcută dupe ce s'a terminat judecata prin uă hotărire definitivă şi nerevocabilă, déră şi in ipotesa când dreptul a fost transmis in cursul instanţei, adică in intervalul de timp intre cererea introductivă de instanţă şi hotărirea definitivă, căci efectul unei hotăriri se intórce retroactiv la ḑiua cererei introductive de instanţă şi efectul unei hotăriri date in apel la ḑiua hotărireĭ confirmate, acela căruia 'i se concede un drept, intemeiat sau nu, neputênd să ia acest drept de cât in starea in care se găsea in momentul aquisiţiunei.

Asupra celui d'al patrulea mijloc de casare astfel formulat:

„Omisiune esenţială. Am somat pe partea adversă să producă contrainscrisul care face basa sentinţelor dobêndite de dênsa contra debitorului nostru, şi in lipsa unui atare act cel puţin Curtea faciă cu noi ar fi putut recunósce că sentinţele invocate contra nóstră erau efectul colusiunei dintre debitorul nostru şi adversara nóstră.‟

Considerând că, in lipsa unei terţii oposiţiuni din partea fraţilor Bally, Curtea nu era chiămată să decidă daca hotărirea care a statuat că autorul fraţilor Bally (constituentul ipotecei) nu este proprietar al caselor ipotecate, daca acéstă hotărire a fost sau nu efectul unei colusiuni fraudulóse intre Păltinénu şi Dna Ioanid, nici să se preocupe de esistenţa sau neesistenţa contra inscrisului care ar fi putut să dovedéscă simulaţiunea.

Asupra celui din urmă mijloc de casare fundat pe „violarea art. 1204—1206 Cod. civil‟.

Considerând că instanţa de fond a dedus din impregiurările ce le indică in hotărire că nu esistă vre uă mărturisire din partea Dnei Ioanid, şi a făcut astfel us de puterea suverană de apreţiare ce 'i aparţine;

Pentru aceste motive, respinge, etc.

INALTA CURTE DE CASAŢIUNE ŞI JUSTIŢIE, SECŢ. II

Şedinţa din 8 Decembre 1882

Preşedinţa Dlui C. E. Schina, preşedinte

Casierul general de Mehedinţi recurge in contra unei sentinţe a Tribunalului local, dată in materie vamală.

RECURS. — TERMEN. — DELICT VAMAL. — JUDECAT DE UN TRI-

BUNAL CORECȚIONAL. — RECURS PESTE TERMEN. — ART. 191 DIN LEGEA VAMALA. — RESPINGERE.

Termenele pentru atacarea unei hotăriri se reguléză dupe natura instanței care a judecat afacerea.

Astfel, in materie vamală, recursul făcut contra unei hotăriri corecționale dupe trei ḑile este peste termen; dispoziţiunile art. 191 din legea vamală, cari prevĕd termenul de uă lună, se aplică numai pentru delictele vamale cu un caracter civil.

Nr. 389. — Respins, ca neadmisibil, recursul făcut de Casierul general al județului Mehedinți contra sentinței acelui Tribunal, secțiunea I, cu Nr. 376, din 1882, dată in materie de contravențiune la legea vamală.

S'au ascultat: D. C. C. Stefănescu, consilier al Curței, in citirea raportului făcut in causă; D. G. Filitis, procuror general, in conclusiuni.

Curtea, deliberând:

Avênd in vedere că este principiu general că termenul de recurs curge dupe natura instanței care a judecat uă afacere; că se constată din sentința atacată cu recurs că Tribunalul a judecat acéstă afacere fiind constituit ca instanță corecțională; că, prin urmare, recursul trebuia a fi făcut dupe regula de drept comun, adică in termenul de trei ḑile; că termenul de uă lună prevĕḑut de art. 191 din legea vamală nu se aplică de cât la delictele vamale de un caracter civil, de óre ce dupe legea vamală se prevĕd două feluri de delicte: unele cari dau loc numai la confiscare, și altele cari se pedepsesc cu inchisórea; că, in speciă, nefiind vorba de delict vamal cu un caracter civil, apoi recursul nu se putea face de cât in termenul prevĕḑut de art. 396; că recursul Dlui casier fiind făcut peste acel termen, ca atare urmeză a se respinge ca neadmisibil;

Pentru aceste motive, respinge, etc.

CURTEA DE APEL DIN BUCURESCI, SECŢIUNEA III

Şedința din 4 Decembre 1882

Preşedința Dlui N. Predescu, președinte

Anghel Stoianovici cu Ivancu Stoianovici.

COMPETENȚA. — STRAINI. — NEINȚELEGERI INTRE DOUI STRAINI. — CONTRACTARE FACUTA IN ROMANIA. — COMPETENȚA TRIBUNALELOR ROMANE DE A JUDECA DIFERENDELE LOR. — ART. 11 COD. CIVIL.

Tribunalele române sunt competente a judeca diferendele dintre străini, relativ la contractările făcute in țară.

Astfel, fiind vorba de uă tovărăşie intre doui bulgari incheiată in România, Tribunalele române sunt obligate, in urma acțiunei uneia din părți, să se pronunțe asupra neințelegerilor ivite intre dênșii.

Nr. 317. — D. Anghel Stoianovici a făcut apel contra jurnalului Tribunalului Prahova, secțiunea I, cu Nr. 5984, din 1880, Iunie 26, dat in procesul ce are cu Ivancu Stoianovici.

S'au presentat: D. Anghel Stoianovici prin D. avocat P. Grădistênu, și D. Ivancu Stoianovici asistat de DD. avocați I. Lahovari și Em. Protopopescu-Pake.

Curtea, deliberând

Avênd in vedere apelul făcut de Anghel Stoianovici contra jurnalului Tribunalului Prahova, secțiunea I, cu Nr. 5984, din 26 Iunie 1880, pronunțat asupra necompetenței ridicată de apelant, pe motiv că atât dênsul cât și adversarul sĕu Ivancu Stoianovici sunt străini, de naționalitate bulgară, și ca atari nu sunt justițiabili de instanțele judecătoresci române;

Avênd in vedere că apelantul Anghel Stoianovici a ridicat aceeași escepțiune inaintea Curței;

Avênd in vedere că, in virtutea art. 11 Cod. civil, străinii se bucură in România de aceleași drepturi civile de cari se bucură și românii; că din acest principiu reese pentru străini dreptul de a incheia ori-ce contracte fiă cu un regnicol, fiă intre dênșii; că, pentru ca acest drept recunoscut străinilor să nu fiă ilusoriu, urmeză ca dênșii să se pótă adresa Tribunalelor și Tribunalele să fiă obligate să constrângă pe contractanți a 'și esecuta ingagiamentele;

Considerând că este admis generalmente in dreptul internațional privat european că puterea judecătorescă a fiecărei națiuni se intinde asupra persónei și averei străinului care are reședință in acea țară, in tocmai ca asupra persónei și averei regnicolului; că, chiar in Francia, de la care am imprumutat mai intréga nóstră legislațiune, unde doctrina și jurisprudența admit că străinii cari nu au un domiciliu câștigat in Francia nu sunt justițiabili de Tribunalele francese, jurisprudența distinge intre străinii cari au contractat in țară străină și intre străinii cari au contractat in Francia, și, in acest din urmă cas, care este specia nóstră, s'au declarat in mai multe rênduri Tribunalele francese competente;

Considerând incă că, in speciă, fiind vorba de un contract de tovărășie comercială, incheiat in România intre doui străini de naționalitate bulgară, cari și inainte și in urma nascerei tovărășiei aveau și au uă reședință și sediul afacerilor lor in România, conform art. 17 Procedura Codului comercial, dênșii sunt justițiabili de Tribunalul in ținutul cărui se află cu șederea; că, prin urmare, Anghel Stoianovici, cu șederea la Câmpina, județul Prahova, a fost bine citat inaintea Tribunalului acelui județ și competent era Tribunalul să judece diferendul dintre dênșii;

Pentru aceste motive, respinge, etc.

Semnați: N. Predescu, C. E. Schina, G. N. Bagdat.

TRIBUNALUL DIN IAŞI, SECŢIUNEA I

(Corespondenţa particulară a *Dreptului*)

Şedinţa din 4 Ianuarie 1883

Preşedinţa Dlui D. Sofian, membru

Dna Olga Rosetti cu N. Vasiliu.

CARTE DE JUDECATA. — OPOSIŢIUNE RESPINSA CA NESUSŢINUTA. — TERMEN DE APEL. — CURGE DE LA COMUNICARE IN TÓTE CASURILE. — ART. 74 ŞI URM. LEGEA JUDECATORIELOR DE OCÓLE. — ART. 319 PROC. CIVILA.

Judecătoriele de ocóle avênd uă procedură specială, termenul de apel in contra unei cărţi de judecată curge in tóte casurile de la comunicarea ei, şi art. 319 Proc. civilă nu se aplică la judecătoriele de ocóle.

Nr. 4. — Dna Olga Rosetti a făcut apel contra cărţei de judecată cu Nr. 576, din 1882 (1), a judecătorului ocolului Iiu din Iaşi, prin care 'i s'a respins oposiţiunea făcută la urmărirea pornită in contră'i de către N. Vasiliu. Astădi fiind termenul defipt pentru judecarea acestui apel, s'a infăcişat apelanta asistată de D. avocat M. Sipsomos, éră intimatul de D. avocat D. Alexandrescu.

Tribunalul,

Avênd in vedere că, pentru a se sci daca apelanta era sau nu incă in termen de a face apel contra cărţei de judecată cu Nr. 345, din 1882, trebue mai ântâiu a se determina daca termenul de apel contra unei cărţi de judecată prin care s'a respins uă oposiţiune ca nesusţinută se calculéză de la pronunţarea ei, conform art. 319 Proc. civilă, sau de la imânarea copiei dupe acea carte de judecată, conform art. 76 şi 78 din legea judecătorielor de ocóle;

Avênd in vedere că procedura ce se urméză inaintea unei jurisdicţiuni este procedura specială determinată de legea organică a acelei jurisdicţiuni, şi numai la neprevederea unui cas se póte recurge la legea generală;

Avênd in vedere că prin art. 76 şi 78 din legea organică a judecătorielor de ocóle se determină că termenul de apel contra cărţilor de judecată, fără nici uă distincţiune, curge de la comunicare, şi că distincţiunea făcută, cum că aceste articole n'ar prevedé de cât cărţile de judecată date in mod contradictoriu, nu póte fi admisibilă, de óre ce din intregul coprins al legei nu reese distincţiunea pretinsă şi, procedura fiind de strictă interpretare, nu póte fi aplicabil prin analogie art. 319 Proc. civilă;

Avênd in vedere că argumentul invocat de apărătorul Dlui Vasiliu, cum că art. 319 Proc. civilă, nefăcênd nici uă distincţiune intre hotăririle date de un judecător de ocol şi cele date de Tribunal, ar trebui a se aplica şi la cel d'ântâiu art. 319, nu póte fi admisibil, de óre ce, chiar in Procedura civilă, legiuitorul, dupe ce mai ântâiu prin art. 318 a determinat in mod general că termenul de apel curge de la imânarea hotărirei, apoi prin art. 319 a prevĕdut esceptiunea pentru hotăririle date asupra unei oposiţiuni, şi daca legiuitorul ar fi voit a intinde acéstă esceptiune şi la cărţile de judecată, nu avea de cât a face aceeaşi distincţiune, ceea ce prin art. 76 şi 78 ai legei judecătorielor de ocóle nu face;

Avênd in vedere că nici argumentul invocat, cum că s'ar lovi in scopul legei judecătorielor de ocóle care impune ca procesele să fiă cât se póte mai urgent tranşate, incă nu póte avé loc, fiind că tocmai in prevederea celerităţei judecăţei afacerilor la judecătoriele de ocóle şi a uşurinţei cu care uă parte póte să fiă surprinsă, legiuitorul a căutat să dea uă garanţie mai mare, supunênd, fără distincţiune, la comunicare tóte cărţile de judecată, spre a puté fi mai sigur că partea are cunoscinţă despre judecata care urméză a se ataca cu apel; că, astfel fiind, termenul de apel contra cărţilor de judecată, fără distincţiune, curge de la imânare.

Pentru aceste motive, admite apelul, etc.

Semnaţi: D. Sofian, C. Nanu.

(1) Vedi *Dreptul* Nr. 6, din 1882—1883.

Cestiunea de a se sci daca art. 318 şi 319 Proc. civilă sunt sau nu aplicabile la judecătoriele de ocóle s'a presentat in mai multe rênduri inaintea instanţelor nóstre judecătoresci şi, cu tóte acestea, jurisprudenţa nu este incă fixată in mod constant. Judecătoriele de ocóle sunt jurisdicţiuni estraordinare şi este de principiu că dispositiunile legei generale nu se pot aplica prin analogie in domeniul legei speciale. Acesta este argumentul principal care a făcut pe Tribunalul din Iaşi, pe acel de Ilfov, secţiunea I (Vedi *Dreptul* Nr. 86, din 1881), şi pe Tribunalul din Bârlad (Vedi *Dreptul* Nr. 77, din 1882), să hotărască că, in tóte casurile, apelul contra cărţilor de judecată date de un judecător de ocol nu incepe a curge de cât din diua comunicărei. Tot in acest sens se pronunţă D. Degrea (Vedi *Dreptul* Nr. 22, din 1879) şi Bioche (*Juges de paix*, Tit. I, V° Compétence, Nr. 27). Tot pentru aceleaşi motive s'a decis că art. 318 şi 319 nu'şi au aplicaţiune in materie comercială, unde Tribunalul de asemenea este uă jurisdicţiune escepţională şi unde esistă uă procedură specială (Vedi *Repert. Gref. Economu*, Nr. 60, din 1880.)

Curtea de casaţiune insă, prin mai multe decisiuni pronunţate sub legea vechiă, inaintea promulgărei legei din 1879 asupra judecătorielor de ocóle, a consacrat idea contrarie. Trebue insă să adăogim că cestiunea este aceeaşi astădi sub legea nouă, căci legea din 1879, departe de a face vre uă inovaţiune in acéstă privinţă, s'a mulţumit a re-

produce, fără nici uă schimbare, textele respective din Procedura civilă.

Considerând, ḑice inalta Curte, că art. 319 Proc. civilă este aplicabil şi in privinţa cărţilor de judecată pronunţate de judecătorii de plăşi, când e vorba de respingerea oposiţiunei ca nesusţinută, pe cât nu esistă vre uă altă disposiţiune de lege relativă la procedura judecătorilor de plăşi in acéstă privinţă, şi pe câtă vreme nu mai póte fi vorba de uă nouă comunicare a cărţei de judecată, de óre ce comunicarea a fost uă dată făcută părţei care urma a se presenta la ḑiua fixată pentru a'şi susţine oposiţiunea sau a usa de apel in termen de uă lună din ḑiua respingerei oposiţiunei nesusţinută de dênsul. (Veḑi *Bul. C. Cas.*, secţ. I, din 1877, pag. 5 şi 7; idem *Dreptul*, Nr. 3 şi 62, din 1873; *Bul. C. Cas.*, 1872, pag. 179.)

Dupe câte vedem, inalta Curte argumentéză astfel: motivele ce au făcut să nu se mai céră uă nouă comunicare in casul art. 319 sunt, că atunci când se respinge uă oposiţiune ca nesusţinută nu mai este ce să se comunice,căci in asemenea cas nu se dă uă nouă hotărire, ci, anulându-se numai cererea de oposiţiune, se manţine hotărirea cea vechiă, care nu are nevoe de a mai fi comunicată, pentru că a fost uă dată imânată părţei in drept. Prin urmare, ḑice inalta Curte, esistă aceleaşi motive pentru aplicarea art. 319 atât la judecătorii de ocóle, cât şi la Tribunale, conform adagiului: *ubi eadem ratio, ibi idem jus*. Din cele mai sus espuse resultă că acéstă cestiune este şi astăḑi viu controversată, şi fiind că s'a făcut recurs contra sentinţei Tribunalului Iaşi mai sus publicată, vom vedé şi de astă dată ce va ḑice Curtea nóstră supremă.

D. Alexandrescu

TRIBUNALUL DIN BRAILA

(Corespondenţa particulară a *Dreptului*)

Şedinţa din 22 Octombre 1882

Preşedinţa Dlui V. Macri, preşedinte

A. D. Şişman cu Christache Stefan şi alţii.

ACŢIUNE PAULIANA. — TERŢII AQUISITORI. — SUBAQUISITORI. — ELEMENTELE ACŢIUNEI PAULIANE. — INŢELEGEREA AQUISITORULUI CU DEBITORUL PENTRU A SUSTRAGE AVEREA DE LA URMARIREA CREDITORILOR. — ART. 975 COD. CIVIL.

Pentru introducerea acţiunei revocatorie, in ceea ce privesce pe terţii aquisitori cu titlu oneros şi chiar pe subaquisitorii cărora dênşii au făcut transmisiune, se cere să esiste din partea lor inţelegere cu debitorul pentru a sustrage uă avere óre-care de la urmărirea creditorilor.

Tribunalul,

Asupra acţiunei revocatorie intentată de D. A. D. Şişman, in calitate de creditor al defunctului Anghel Cazanacliu, contra Dlor Christache Stefan, Paraschiva Beldicénu, etc. pentru anularea actului de vênḑare cu Nr. 20, din 1879, incheiat intre A. Cazanacliu şi Christache Stefan, precum şi a celor-alte acte incheiate in urmă, pe motiv că dênsele sunt făcute in frauda drepturilor sale;

Considerând că din textul art. 975 Codul civil resultă că acţiunea prevěḑută de acest articol nu se póte intenta de cât contra persónelor de rea credinţă, adică in contra acelora cari in inţelegere cu debitorul au făcut acte vătămătóre creditorilor, sustrăgênd de la indestularea lor averea datornicului; că este indiferent din punctul de vedere al relei credinţe daca cererea pentru sfărimarea actului viclén daunător creditorilor se face prin acţiune Pauliană sau prin acţiune in simulaţiune, căci şi in acţiunea in simulaţiune ca şi in cea Pauliană trebue ca cel de al treilea contra căruia se indreptéză acţiunea să fi fost complice la frauda comisă de debitor; că, astfel, in contra lui Christache Stefan nu póte avé succes acţiunea de facià de cât in casul când s'ar dovedi (ceea ce nu s'a făcut, precum se vede mai jos) că dênsul s'a făcut complice al lui Anghel Cazanacliu ajutându'l a ascunde averea de creditori;

Considerând că reclamantul, in susţinerea acţiunei sale, in ce privesce prejudiciul causat şi frauda debitorului Cazanacliu, a invocat presumpţiunea ce resultă din faptul vinderei de către debitor a intregei sale averi imobiliare in cursul lunei Februarie 1879, pe când scia că este dator şi condemnat; éră, in ce privesce pe terţiul aquisitor, a invocat faptul cumpărărei imobilului numit grădina Cazanacliu intr'uă epocă când vênḑătorul sěu era condemnat la plată şi pus in intârḑiare, precum incă şi vilitatea preţului.

In ce privesce vilitatea preţului:

Considerând că din actele de vênḑare eshibate de reclamant se constată că debitorul Anghel Cazanacliu a vêndut cu preţul de lei 17625 către Christache Stefan imobilul numit grădina Cazanacliu, asupra cărui insă nu avea dreptul de cât la uă a treia parte, şi, in urma procesului ce 'i s'a intentat de mostenitórele acestuia, Dlor Paraschiva Beldicénu şi Magdalina Cazanacliu, transigênd, 'l-a restiuit numitelor cu preţul de lei 12,000;

Considerând că din impregiurarea că acest imobil in anul curent s'a vêndut cu preţul de 30,000 lei, pe când Christache Stefan 'l cumpărase acum trei ani cu lei 17,625 şi 'l-a restituit cu 12,000 lei, departe de a proba esistenţa unui preţ vil, se probéză din contra că terţiul aquisitor a dat un preţ mai mare de cât valora partea lui Anghel Cazanacliu; căci, de şi acesta arată că a vêndut intregul imobil, insă nu putea transmite de cât drepturile ce şi dênsul avea asupra lui, care in urmă s'a constatat că era de uă treia parte; că,

astfel déră, din tóte faptele preurmate, şi in lipsă de alte probe administrate de reclamant, nu se póte stabili nici cel puţin uă umbră măcar de rea credinţă asupra lui Christache Stefan, că a sciut adică când a cumpărat disul imobil că făcênd acel act prejudiciéză pe reclamant;

Considerând că din nici un act nu se constată că Christache Stefan a avut cel puţin cunoscinţă de frauda debitorului Anghel Cazanacliu;

Considerând că, in lipsa probei de participare a lui Christache Stefan la fraudă, fără a mai discuta daca cele-alte condiţiuni cerute de lege pentru a se puté esercita acţiunea Pauliană sunt sau nu probate, acţiunea de facia este nefundată atât in ce privesce pe primul aquisitor, cât şi pentru cei-alţi cari sunt chiămaţi ca complici la fraudă;

Considerând că, chiar in casul când reclamantul ar fi probat participarea aquisitorului Christache Stefan la frauda debitorului Anghel Cazanacliu, totuşi numitul nu se póte prevala de acest motiv spre a cere desfiinţarea tutulor drepturilor concese de acel aquisitor la alte persóne, de óre-ce responsabilitatea celor ce au dobêndit un drept real asupra obiectului instrăinat fiind personală şi acţiunea Pauliană este personală éră nu reală, astfel că, in aşa cas, anularea actelor constătătóre de transmiterea proprietăţei nu se póte face de cât in cas când reclamantul ar proba că şi cei-alţi subaquisitori au fost de rea credinţă şi au cooperat la fraudă, căci, ori cât de generală ar fi maxima: *Resoluto jure dantis, resolvitur jus accipientis*, nu póte avé aplicaţiune in acéstă materie, al căreia fundament este numai réua credinţă atât a debitorului cât şi a celor ce deţin imobilul cu titlu oneros, astfel că dênsa trebuesce să fiă dovedită şi in privinţa acestor din urmă, fiă dênşii subaquisitori chiar, pentru că nu vedem raţiunea care să ne facă să fim mai severi cu acestia de cât cu primii aquisitori;

Considerând că din actele şi faptele arĕtate de demandor nu se face cea mai mică probă că cei-alţi subaquisitori succesivi ar fi avut cunoscinţă de frauda ce se susţine că s'a făcut de numitul debitor in prejudiciul drepturilor reclamantului;

Pentru aceste motive, respinge, etc.

Semnaţi: V. Macri, C. C. Mărgăritescu.

JURISPRUDENŢA STRAINA

CURTEA DE APEL DIN BESANÇON, SECŢIUNEA II

Audienţa din 16 Decembre 1882

Preşedinţa Dlui Dayras

Vĕduva Chapuis cu socii Girardot.

SEPARAŢIUNE DE BUNURI. — ATRIBUŢIUNE CU TITLU DE VÊNDARE A NISCE OBIECTE APARŢINÊND COMUNITAŢEI FACUTA DE CATRE BARBAT SOCIEI SALE IN CURSUL INSTANŢEI. — NULITATE.

Atribuţiunea cu titlu de vêndare a nisce obiecte aparţinênd comunităţei şi care s'a făcut de către bărbat sociei sale in cursul instanţei de separaţiune de bunuri este nulă şi de nici un efect. Ficţiunea art. 1445, care dă un efect retroactiv hotărirei de admiterea separaţiunei de bunuri, este neaplicabilă la vêndările intre soci.

Vêndarea făcută de un sociu către socia sa in drept plata unor bani proprii ai sociei nu este valabilă de cât numai atunci când ea are drept causă uă creanţă actuală şi esigibilă a sociei contra sociului (art. 1595 § 2).

Curtea,

Considerând, in fapt, că vêndarea unor obiecte mobile consimţită de Girardot către socia sa, la 1iu Aprilie 1880, avea de scop de a'i restitui parte din pretenţiunile sale matrimoniale; că, in adevĕr, se dice espres in actul ce constată acéstă vêndare că ea este făcută „pentru a fi scădut Girardot din aceea ce ar puté să datoreze sociei sale in virtutea contractului sĕu de căsătorie";

Considerând, in drept, că dupe art. 1595 § 1 din Codul civil unul din soci póte, in urma pronunţărei separaţiunei de bunuri şi când este constituit debitor către cel-alt prin liquidaţiune, să cedeze acestui din urmă bunurile lui in drept plata a ceea-ce 'i datoréză; că insă acest articol este fără aplicaţiune in specia, pentru că la epoca vêndărei din 1iu Aprilie 1880 socii Girardot nu erau incă separaţi de bunuri; că de şi se obiectéză, in adevĕr, că, dupe art. 1445, hotărirea care pronunţă separaţiune de patrimonie 'şi produce efectele sale din diua cererei şi că socia Girardot, intentând acţiunea la 23 Martie 1880, cesiunea ce 'i s'a consimţit se găsesce, in urmarea acestei ficţiuni a legei, a fi posterióră acestei hotăriri;

Considerând că art. 1445 nu póte conferi sociei reclamante in separaţiune capacitatea ce art. 1595 § 1 nu acordă de cât sociei separate de bunuri şi nu o póte autorisa să dobêndéscă asupra bunurilor sociului sĕu nisce drepturi in prejudiciul celor-alţi creditori; că altmintrelea disposiţiunile art. 1595 ar deveni cu totul ilusorie, pentru că ar depinde de soci de a vătĕma, dupe placul lor şi in deplină siguranţă, pe cei d'al treilea, cu ajutorul unor cesiuni făcute a doua di dupe uă cerere de separaţiune de bunuri; că nu acesta póte fi scopul art. 1445, care a avut in vedere numai de a conserva sociei drepturile ce ar dobêndi in cursul instanţei de separaţiune;

Considerând că § 2 al art. 1595 autorisă, in adevĕr, vêndările intre soci, chiar neseparaţi de bunuri; că insă acéstă esceptiune la principiul proibiţiunei stabilit de acest articol este a nume restrânsă la casul când cesiunea făcută de sociu in favórea sociei sale are uă causă legitimă, precum de esemplu inlocuirea imobilelor sale instrăinate, sau plata banilor ei proprii, daca aceste imobile sau bani nu aparţin comunităţei; că uă cesiune nu póte avé uă causă legitimă, in sensul acestui articol, de cât cu condiţiunea de a fi făcută in drept plata unei creanţe certe, actuale şi esigibile; că ori-ce altă

interpretare ar lăsa câmp liber fraudei şi colusiunei; că a se permite, in adevĕr, socilor de a consimţi vên̦dări, in timpul căsătoriei, in drept plata unor creanţe eventuale, ar fi fost să li se dea un mijloc inlesnicios de a'şi face liberalităţi simulate in prejudiciul eredilor lor; pe de altă parte, să se imprime acestor liberalităţi caracterul de irevocabilitate ce legea a cred̦ut că trebue să le refuse, şi in fine să se fraudeze creditorii lor făcênd să trécă bunurile sociului debitor către consociul sĕu;

Pentru aceste motive,

Admite apelul, reformézà sentinţa Tribunalului şi declară de nulă şi de nul efect vên̦darea de miscătóre făcută sociei Girardot de către bărbatul sĕu la 1iu Aprilie 1880, etc.

CHRONICA JUDICIARA

Scena se petrece inaintea Curţei de apel din Bucuresci.

Dómna X..., in instanţă de divorţ cu bărbatul sĕu, a făcut apel in contra unei hotăriri a Tribunalului din Ilfov care 'i-a acordat uă pensiune alimentară numai de cinci-d̦eci lei pe lună.

Atât sociul cât şi socia sunt de faciă, — cel d'ântâiu modest, ruşinat, melancolic; cea de a doua, gătită, pomadată, pudrată, cu uă imensă pĕlărie *mousquetaire* pe cap, aruncând galeşe ochiade magistraţilor şi priviri triumfătóre bărbatului: ea pare sigură de succes.

Dându-i-se cuvêntul, avocatul apelantei face istoricul acestui menagiu netericit, arată neajunsurile, suferinţele, brutalităţile indurate de socie cu uă răbdare ingeréscă. Aud̦indu'l, clienta sa este modelul tutulor virtuţilor casnice; ea n'ar fi avênd nimic de imputat pe consciinţa sa: singurul autor al discordiei conjugale, singurul culpabil prin urmare, ar fi sociul. Ca conclusiune, cere sporirea pensiunei alimentare cu una sută lei...

— Domnilor consilieri! esclamă bietul bărbat, eu nu sciu ce pĕcate am făcut şi ce va fi avênd cu mine D. avocat, căci nu 'l cunosc şi nu 'i-am pricinuit nici uă dată vre un rĕu; ia uitaţi-vĕ insă ce 'mi scria, nu mai departe de cât acum uă septĕmână, ingeraşul de nevastă de care vorbea adineaori Dumnealui...

Şi, scoţênd uă scrisóre din pozunar, incepe a citi:

„Prostule, nepricopsitule şi ticălosule!

„Am aud̦it că ţi-ai luat casă cu chirie in strada Romană; făceai mai bine de te mutai in mahalaua S..., căci era mai potrivit cu tine.

„M'ai criticat prin lume că... (*aci urmézâ uă serie de amănunte naturaliste, pe cari le trecem cu vederea spre a nu speria pudórea cititorilor*). Mie nu 'mi-e témă de bârfelele tale. *Inima* (1) mea desfide ori ce concurenţă: ea este frumósă ca un buton de rosă, bună de iubit, frescă şi apetisantă. Voiu pune pe judecători in posiţiune să apreţieze calităţile ei şi...“

(1) Nu tocmai acesta e termenul din scrisóre; am fost nevoiţi insă a recurge la un eufemism... (*N. R.*)

— Destul! destul! Curtea e luminată! se grăbi a intrerupe preşedintele scandalisat, şi, intorcêndu-se către apelantă care pusese cu modestie ochii in pământ, 'i d̦ise:

— Curtea iţi respinge apelul şi... altă dată să nu mai scrii asemenea scrisori, că şéde ruşine!

(Putem adauge, intre parentese, că incă de la inceputul citirei avocatul se făcuse nevĕd̦ut.)

BIBLIOGRAFIE

Manualul sau Călĕuza cetăţénului in materie judiciară, de D. I. Rădoi.

De câte-va d̦ile, dupe cum am prevestit intr'unul din numerele trecute ale *Dreptului*, a eşit de sub tipar meritósa lucrare a Dlui Ion Rădoi, actual preşedinte al Tribunalului Ilfov, secţiunea comercială (1). Am ţinut să ne dăm sémă de conţinutul sĕu, şi mărturisim că prevederea nóstră nu a fost câtuşi de puţin inşelată, că opera escelentului magistrat este de un folos real pentru tótă lumea de afaceri.

Dupe cum am avut ocasiune să o mai spunem, scopul autorului a fost să resumeze principiele ce regulézâ in general diferitele afaceri civile, comerciale sau penale, ce se pot presenta in practica d̦ilnică, esplicând dispoşiţiunile legei şi dând formulare amănunţite despre tóte actele cerute in cutare sau cutare circumstanţă. De multe ori incă, şi lucru se repetă adesea, D. Rădoi găsesce ocasiune a ne vorbi despre starea doctrinei şi a jurisprudenţei, dând şi monumentele ce esistă in acéstă privinţă la noi, fiă in Francia. Dsa nu a omis nici legile fiscale şi deosebitele legi speciale, asupra căror dă multe lămuriri cu totul necesare, mai ales la noi unde asemenea dispoşiţiuni sunt aşa de puţin cunoscute. Lucrarea acésta va fi negreşit fórte utilă pentru tot cetăţénul, déră mai ales pentru diferiţii funcţionari administrativi şi pentru aceia cari practicézâ inaintea instanţelor inferióre judecătoresci. Uă asemenea operă ar trebui să nu lipséscă nici uă dată dupe biuroul primarului, judecătorului de ocol sau comunal şi al agentului poliţiei judecătoresci.

Resfoind cartea Dlui Rădoi, te isbesci in primul rênd de munca spinósă şi multa pacienţă ce a trebuit să depună autorul. Daca, pe lêngă acésta, cercetezi lucrarea in sine, atunci ori-cine se convinge cu câtă seriositate şi pĕtrundere juridică a fost concepută şi un stil limpede şi apropriat subiectului impodobesce volumul Dlui Rădoi, ceea ce incă este un merit in ţara nóstră unde aşa de puţini sciu să scrie romănesce....

Cât pentru noi, mărturisim, suntem fórte fericiţi când vedem pe junii nostri magistraţi intrebuinţându'şi timpul in mod aşa de folositor. Am dori numai ca publicul special cărui se adresézâ lucrarea să scie să o apreţieze, incuragiând pe autor. Numai astfel vom puté spera că bărbaţii inteligenţi vor căuta să facă să profite şi pe cei-alţi de sciinţa lor.

(1) Volumul este forte de 874 pagine şi se află de vên̦dare la tóte librăriile cu preţul de 10 lei.

Bucuresci. — Typ. Curţei Regale, pr. F. Göbl Fii, Pasagiul Român, 12

ANUL XII. — Nr. 15. JOI 27 IANUARIE 1883

DREPTUL

LEGISLATIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENTIA — ECONOMIE POLITICA

Prim-Redactor: DEMETRU C. POPESCU

ESE DE DOUE ORI PE SEPTEMANA

Redactor-Administrator: NICOLAE CHRISTESCU

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA ḌIARULUI, PASAGIUL ROMAN, 10

ABONAMENTELE se fac pe an şi pe jumĕtate de an: la 1ᵉᵘ Decembre şi 1ᵉᵘ Maiu. De la 1ᵉᵘ Iulie pênĕ la 20 August ḍiarul nu apare.

Anunţuri: linia 40 bani. *Scrisorile nefrancate se refusă* Un numĕr: 50 bani

COSTUL ABONAMENTULUI Pe an, 40 lei; pe jumĕtate an, 20 lei. *Studenţii plătesc pe jumĕtate* Pentru străinĕtate se adaogă timbrul postal.

SUMAR

CATE-VA CUVINTE

ASUPRA INSCRISURILOR SEMNATE PRIN PUNERE DE DEGET

Uă lacună fórte mare, semnalată de mult in colónele acestui ḍiar, esistă in legislaţiunea nóstră. Intr'adevĕr, cu ocasiunea introducerei Codului frances, s'a omis de a se regula uă cestiune de un mare interes practic la ţară şi chiar prin oraşe, căci sciut este că, cu tóte progresele necontestate ce am făcut de câţi-va ani, totuşi cea mai mare parte a poporului nostru se află încă in nesciinţă de carte. Voim să vorbim despre imposibilitatea in care se găsesc acei cari nu sciu a scrie de a contracta valabil in mod chirografar, căci vedem că, dupe uă jurisprudenţă care tinde a deveni constantă, se pune in principiu că asemenea persóne nu se pot valabil obliga de cât sub forma autenticităţei.

Daca ne transportăm la vechia nóstră legislaţiune, vedem că, atât dupe Codul Caragea (art. 8 de la Cărţi) cât şi dupe Codul Callimach (art. 1179 şi urm.), acei cari nu sciu carte pot valabil contracta prin punere de deget, faciă cu martori cari să certifice punerea degetului din partea persónei in drept. *A fortiori* deci asemenea acte sunt valide când persónele cari au asistat la facerea actului, in loc de a fi simpli particulari, sunt funcţionari publici.

Cestiunea este de a se sci daca articolele relative la asemenea inscrisuri sunt abrogate, sau daca mai sunt incă şi astăḍi in vigóre sub noua legislaţiune, unde nu se pomenesce nicăeri despre aceste obiceiuri atât de adânc inrădĕcinate in poporul român, şi unde numai uă lege specială, pentru uşurinţa locuitorilor săteni, legea tocmelelor pentru munci agricole, atât legea vechiă cât şi cea nouă promulgată la 12 Maiu 1882, prevede acest mod de a contracta.

D. B. Boerescu, cu talentul sĕu cunoscut, a susţinut, insă fără succes, inaintea Curţei din Bucuresci, că asemenea inscrisuri sunt şi astăḍi valabile. Un alt membru distins al Baroului bucurescén, D. Gr. G. Peucescu (1), demonstrând necesitatea unei legi interpretative care să declare că prin inscrisuri sub semnătură privată se inţeleg şi inscrisurile făcute prin punere de deget, fără a se pronunţa categoric, pare a fi tot de opiniunea Dlui Boerescu.

Cestiunea s'a presentat adese ori inaintea instanţelor nóstre judecătoresci; trebue insă să mărturisim că atât Curtea nóstră supremă cât şi cele-alte instanţe, mai cu sémă in timpurile din urmă, au fost unanime a declara că, sub legea nouă, un act subscris prin punere de deget, legalisat de uă autoritate ad-

(1) Veḍi *Dreptul* Nr. 14, din 1872.

ministrativă sau poliţienéscă, nu este valid nici ca act autentic, de óre ce numai Tribunalele sunt competente de a da autenticitate actelor (art. 18 legea Organisărei judecătoresci), nici ca act privat, pentru motivul că punerea de deget n'ar fi uă semnătură. Prin urmare, uă asemenea legalisare, ḑic aceste instanţe, confere actului dată certă, déră nu'l face să constitue prin sine uă probă, sau măcar un inceput de probă (2). Numai convenţiunile agricole, legalisate de primari in puterea unei legi speciale, sunt autentice (3).

Acéstă argumentaţiune, ori cât de seducĕtóre ar păré la prima vedere, nu este insă de natură a satisface pe tótă lumea, şi sunt mulţi din jurisconsulţii nostri cari profeséză idea contrarie.

Intr'adevĕr, in privinţa actelor autentice, legislaţiunea actuală nu conţine de cât douĕ regule particulare, una in art. 860 relativă la testamente, alta in art. 1228 care vorbesce despre convenţiunile matrimoniale, şi un principiu general inscris in art. 1171, care insă rĕmâne fără aplicaţiune, din causă că nu esistă funcţionarii de cari vorbesce acest articol, adică notarii. Este adevĕrat că art. 18 din legea Organisărei judecătoresci se ocupă despre competenţa Tribunalelor de judeţe in materie de notariat; nu reguléză insă acéstă materie intr'un mod complet, aşa ca să se arate care a nume autoritate are competenţa de a autentifica diferitele acte şi cari sunt f rmele dupe cari un act se póte autentifica. Prin urmare, intr'uă stare aşa de incompletă a legislaţiunei nóstre, a interpreta art. 1171 in sens că legalisarea unei primării, bună-óră, nu confere un caracter de autenticitate actului, este a lovi de uă incapacitate ce nu esistă in legea nóstră cea mai mare parte a poporului român, care se află incă in nesciinţă de carte. Deci, prin puterea necesităţei, vechiul obiceiu al inscrisurilor prin punere de deget, legalisate de uă autoritate administrativă sau comunală, trebue să esiste şi astăḑi, şi nu se póte susţine că legiuitorul a inţeles a'l suprima, pe câtă vreme acésta nu se vede nicăeri prevĕḑut espres, şi prin simple deducţiuni nu se póte stabili uă inovaţiune atât de importantă. Aşa déră, obiceiul pămêntului, consacrat atât de Codul Callimach cât şi de Codul Caragea, nu este intru nimic contra Codului actual; prin urmare, acest obiceiu nu este abrogat prin art. 1912 Cod. civil, şi legea vechiă, in acéstă privinţă, se află şi astăḑi in picióre Deci, legalisarea semnăturei unui act făcut prin punere de deget constitue un act autentic, in ceea ce privesce numai validitatea semnăturei, când este afirmată de un oficiăr public care are dreptul de a funcţiona in locul unde actul s'a efectuat, fiă acea semnătură in litere, fiă prin uă cruce sau alte semne.

Aceste idei nu sunt de loc in contradicţiune cu spiritul legilor actuale, mai cu sémă in cât privesce pe primari. Intr'adevĕr, chiar şi astăḑi, primarii, prin legi speciale (legea poliţiei rurale, legea muncilor agricole, etc.), sunt consideraţi ca magistraţi şi judecători; prin urmare, asemenea funcţionari pot forma acte de imprumuturi cari să pótă avé efect cel puţin intre părţile contractante. Inţelegem ca să nu pótă legalisa testamente, donaţiuni, vênḑări imobiliare, ipoteci şi altele, căci şi sub legea vechiă asemenea transacţiuni trebuia să fiă neapărat intărite de Divan; déră pentru simple imprumuturi nu vedem nici uă dificultate, cu atât mai vârtos, cu cât, dupe mai multe esemple ce vedem in legile actuale (art. 75, alin. 8, Proc. civilă; art. 88, 91, 92, 93 din legea comunală; art. 12, 13 legea tocmelelor pentru munci agricole, etc.), primarii, mai cu sémă, pot fi creḑuţi in actele lor, şi chiar noua legislaţiune, simţind uă necesitate imperiósă, a delegat mai multă putere primarilor de cât celor-alţi funcţionari, éră pe de altă parte, prin nici uă dispoşiţiune formală şi specială, nu li s'a interḑis dreptul de a legalisa actele de imprumuturi şi cele-alte acte mai obicinuite ale locuitorilor săteni.

Intr'adevĕr, este óre cu putinţă ca un locuitor să fiă nevoit a veni tocmai la capitala judeţului, care, câte uă dată, póte să fiă fórte depărtată, pentru a vinde un bou, sau pentru a se imprumuta cu una sută lei? Cine nu inţelege inconvenientele unei asemenea teorii?...

Aceste sunt pe scurt motivele cari ne-au făcut pe noi să credem in tot-d'a-una că actele despre cari am vorbit sunt valide astăḑi, dupe cum erau şi sub legea vechiă, şi in acest sens putem cita uă

(2) Veḑi Cas. Rom., *Dreptul* Nr. 10 şi 13. din 1880; Tribunalul Ilfov, *Dreptul* Nr. 10, din 1880, pag. 75; Curtea din Iaşi, *Dreptul* Nr. 55. din 1882; Tribunalul Brăila, *Dreptul* Nr. 65, din 1882.

(3) Veḑi *Buletinul C. Cas.* din 1880, secţiunea I, pag 141.

decisiune a Curţei nóstre supreme, secţiunea I, din 1872, pronunţată conform conclusiunilor Dlui procuror general Viorénu (4). Curtea din Iaşi a admis acum teoria contrarie (5); déră, in sensul susţinut de noi, putem cita decisiunea secţiunei II, cu Nr. 14, dată in majoritate, sub preşedinţa Dlui I. A. Antoniu, la 31 Ianuarie 1879. Tot in acest sens s'a publicat de curênd uă carte de judecată, fórte strâns motivată, a judecătorului ocolului Roşiorii (6).

Necontestat este că ar fi mult mai bine ca uă lege interpretativă să vină să pună capĕt, cât mai curênd, unei controverse atât de seriόse; şi era bine ca acéstă cestiune să fi fost regulată prin legea judecătoriilor de ocóle din 1879, prin care vedem că s'a adus uă mare inlesnire locuitorilor săteni, deferindu-se judecătorilor de ocóle atât tutelele sătenilor, cât şi legalisarea foilor dotale pênĕ la valórea de 1,500 lei (art. 62).

D. Alexandrescu,
Avocat din Iaşi.

LEGE

pentru titlurile la purtător, perdute, distruse, furate, etc.

Art. 1. Proprietarii de titluri la purtator, create in România, pot, in cas de perdere, distrugere sau furt, etc., să obţină liberarea de nouĕ titluri sau plata capitalului şi dobênḑilor sau dividendelor datorite, in modul şi prin indeplinirea formelor prevĕḑute in legea de faciă.

Art. 2. Proprietarul unor asemenea titluri trebue să facă, prin portărei, către debitor opunere la plata capitalului şi a procentelor sau dividendelor trecute sau viitóre, indicând:

a) Câtimea, natura, numĕrul, seria şi valórea nominală a fie-cărui titlu ;

b) Epoca şi locul in care a devenit proprietarul lor şi modul de aquisiţiune ;

c) Epoca şi locul unde a primit ultimele dobênḑi sau dividende ;

d) Epoca şi impregiurările in cari a perdut, 'i s'a furat sau distrus titlurile.

Prin notificaţiune, oponentul trebue a 'şi alege domiciliul in comuna unde reşéde debitorul. Daca titlurile au fost emise de Stat, electiunea de domiciliu se va face in Bucuresci.

Art. 3. Oponentul este incă dator a publica notificaţiunea de oposiţiune prin *Monitorul oficial* şi in alte douĕ ḑiare, apărênd unul in judeţul domiciliului debitorului, éră cel-alt in judeţul domiciliului oponentului.

Publicaţiunea va specifica in mod clar :

a) Data şi causele oposiţiunei ;

b) Numele debitorului şi al oponentului ;

c) Epoca şi locul in care oponentul a devenit proprietarul titlurilor contra plăţei cărora face oposiţiune ;

d) Epoca şi locul in care a primit ultimele dobênḑi sau dividende ;

e) Câtimea, natura, numĕrul, seria şi valórea nominală a titlurilor.

Art. 3. Dupe doui ani de la publicarea oposiţiunei, Tribunalul domiciliului debitorului póte să 'l condamne de a plăti in mâinele oponentului dobênḑile sau dividendele trecute şi viitóre. — Daca in cursul celor doui ani nu s'a distribuit nici un dividend, sentinţa de autorisare nu póte fi pronunţată de cât dupe trecerea a doui ani de la plata primului dividend distribuit in urma publicărei oposiţiunei.

Pentru a obţine condemnarea debitorului, oponentul este dator să 'l citeze in judecată şi tot uă dată să depună la Casa de consemnaţiuni, in numerar sau efecte garantate de Stat, uă cauţiune ce se va fixa de Tribunal.

Acéstă cauţiune nu va puté in nici un cas să fiă mai mică de cât valórea dobênḑilor sau dividendelor a cinci ani. Efectele depuse nu se vor admite de cât pentru 80 la sută din cursul ḑilei.

Art. 5. Daca oponentul este in imposibilitate de a depune cauţiunea prevĕḑută de articolul precedent, Tribunalul va puté incuviinţa ca dobênḑile şi dividendele să fiă depuse la Casa de consemnaţiuni. Recepisele de depunere se conservă de Tribunal, care nu póte ordona restituirea in primirea oponentului de cât dupe cinci ani de la data la care fie-care cupon de dobênḑi sau dividende este esigibil.

Art. 6. Dupe trecere de ḑece ani de la publicarea poprirei, Tribunalul póte incuviinţa ca să se libereze oponentului, cu a sa cheltuială, alte titluri in locul celor declarate perdute, distruse sau furate.

Titlurile liberate din nou vor purta menţiunea de *duplicate*. Ele dau aceleaşi drepturi ca şi titlurile primitive.

Art. 7. Daca poprirea are de obiect titluri esigibile sau cari devin esigibile inainte de ḑece ani de la facerea publicaţiunilor, Tribunalul póte ordona consemnarea sumelor datorite şi autorisa pe oponent să le priméscă dupe ḑece ani socotiţi din ḑiua publicărei oposiţiunei.

Art. 8. Liberarea duplicatelor precum şi plata sau consemnaţiunea capitalului, dobênḑilor sau dividendelor, descarcă pe debitor de ori-ce rĕspundere către debitorul titlurilor primitive.

Acesta are numai dreptul de a urmări pe oponent, in casul când oposiţiunea nu va fi fost intemeiată.

Art. 9. Liberarea duplicatelor póte fi autorisată şi inainte de implinirea celor ḑece ani prevĕḑuţi mai sus, daca se va constata in mod neindouios că titlurile la purtător au fost distruse. Acésta nu dispenséză insă pe oponent de a depune cauţiunea ce se va fixa de Tribunal, şi care nu va fi mai mică ca cea prescrisă la art. 4, aliniatul ultim.

Art. 10. Dupe trecere de ḑece ani de la data publicaţiunilor, cauţiunea depusă se va restitui.

(4) Vedi *Dreptul* Nr. 23, din 1872, pag. 1.
(5) Vedi *Dreptul* Nr. 55, din 1882.
(6) Vedi *Dreptul* Nr. 62, din 1881, pag. 505.

Art. 11. Sentinţele Tribunalului se vor pronunţa fără drept de oposiţiune, insă cu drept de apel, pentru partea nemulţumită, in termen de dece dile libere de la pronunţare.

Decisiunea Curţei de apel va fi fără drept de oposiţiune sau revisuire, déră póte fi atacată pe cale de recurs in casaţiune, in termen de trei dile libere de la pronunţare.

Nici uă sentinţă sau decisiune nu se póte pronunţa in asemenea materii fără conclusiunile Ministerului public.

Art. 12. In ori-ce instanţă debitorul are dreptul de a esige ca oponentul să afirme prin prestare de jurământ veracitatea alegaţiunilor sale.

Art. 13. Daca inainte de liberaţiunea debitorului se presentă detentorul titlurilor sau cupónelor declarate perdute, distruse sau furate, debitorul este dator pe de uă parte să le reţină in schimbul unei recepise ce va libera presentatorului lor, éră pe de alta să incunosciinţeze pe oponent la domiciliul ales.

In acest cas, efectele oposiţiunei sau ale hotăririlor definitive sunt suspendate pênĕ ce justiţia se va pronunţa intre presentatorul titlurilor şi oponent.

Daca, in momentul presentărei titlurilor sau cupónelor, acţiunea intentată de oponent in contra debitorului nu era definitiv judecată, procedura se va suspenda pênĕ la soluţiunea diferendului dintre oponent şi detentor.

Art. 14. Dispositivul sentinţelor sau decisiunilor irevocabile prin cari se autorisă sau se respinge liberarea duplicatelor sau plata, fiă a capitalului, fiă a dobêndilor sau dividendelor, se va publica in *Monitorul oficial* prin ingrijirea părţei interesate şi cu cheltuiala oponentului.

Art. 15. Pe lêngă primul numĕr al *Monitorului oficial* care incepe fie-care trimestru se va publica, prin ingrijirea debitorilor cărora li s'a notificat oposiţiunea, un buletin conţinênd lista titlurilor a căror plată sau negoţiare a fost poprită, conform art. 3 şi următorii.

Inserţiunile in acest buletin sunt gratuite.

Art. 16. Tóte valorile a căror plată este poprită se vor reproduce in buletin in timp de dece ani de la prima publicaţiune a oposiţiunei, afară numai daca poprirea va fi ridicată dupe cererea oponentului sau prin uă hotărire judecătoréscă irevocabilă.

Art. 17. Oponentul care a dobêndit posesiunea titlurilor perdute sau sustrase este dator să insciinţeze despre acésta pe debitor şi să facă publicaţiuni in *Monitorul oficial* sub pedépsă de daune-interese.

Art. 18. Cei ce cu sciinţă vor fi făcut uă poprire neintemeiată se vor pedepsi cu inchisóre de la 6 luni pênĕ la 5 ani şi cu amendă de 200 pênĕ la 3,000 lei.

Prescripţiunea acţiunei publice in acest cas va curge numai din momentul descoperirei delictului.

Art. 19. Mijlocitorii de schimb şi casele sau institutele de bancă sunt datorite a inscrie in registrele lor:

a) Numĕrul tutulor titlurilor la purtător ce cumpără, vênd, primesc ca emanet, şi in general tóte titlurile asupra cărora fac uă operaţiune óre-care;

b) Numele, locuinţa sau profesiunea persónelor cu cari au tratat;

c) Data operaţiunei.

Contravenienţii vor fi pedepsiţi cu amendă de 50 pênĕ la 300 lei, fixată de Tribunal in prima şi ultima instanţă, fără prejudiciul pedepselor prevĕdute pentru fals şi al reparaţiunei daunelor causate celor interesaţi.

Art. 20. Proprietarii titlurilor perdute sau sustrase pot să le revendice in timp de dece ani de la publicarea oposiţiunei in *Monitorul oficial;* cu tóte acestea deţinĕtorii acestor titluri au dreptul să nu le restitue de cât in contra plăţei costului lor, daca le posed de bună credinţă, in virtutea unei negoţiaţiuni făcută prin un mijlocitor de schimb sau unei case or institut de bancă, inainte de publicarea oposiţiunei in *Monitorul oficial.*

In aceleaşi casuri, mijlocitorii de schimb şi casele sau institutele de bancă, ce au servit ca intermediari, sunt scutiţi de ori-ce rĕspundere daca au indeplinit dispoșiţiunile articolului precedent şi dacă justifică că au luat tóte mĕsurele necesare pentru a se asigura de identitatea persónelor cu cari au tratat.

Art. 21. Ori-ce cumpărare, vêndare, schimb, emanetare sau report de titluri la putător, efectuate in urma publicaţiunei poprirei, sunt nule in privinţa oponentului.

Art. 22. Casele sau institutele de bancă şi mijlocitorii de schimb sunt responsabili de tóte operaţiunile făcute prin intermediul lor, dupe publicaţiunea poprirei in *Monitorul oficial.*

Art. 23. Dispoșiţiunile legei de faciă nu se aplică biletelor ipotecare, nici biletelor de bancă.

JURISPRUDENŢA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAŢIUNE ŞI JUSTIŢIE

SECŢIUNI UNITE

Şedinţa din 16 Decembre 1882

Preşedinţa Dlui C. E. Schina, preşedinte de secţiune

Vasilina Andonescu cu maiorul Crainic.

MARTURISIRE. — INDIVISIBILITATE. — FAPTE CONEXE. — ART. 1204 ŞI 1206 COD. CIVIL. — RESPINGERE.

MARTURISIRE. — JUDECATORII FONDULUI. — FAPTELE ŞI IMPREGIURARILE CARI DECID ASUPRA DIVISIBILITAŢEI SAU INDIVISIBILITAŢEI UNEI MARTURISIRI. — APREŢIARE SUVERANA. — RESPINGERE.

Mărturisirea făcută in judecată este indivisibilă, chiar când coprinde mai multe fapte, destul numai ca intre dênsele să esiste uă legătură intimă, conţinênd espunerea unui singur act continuu, conex şi spontaneu.

Judecătorii fondului au, in mare parte, dreptul de apreţiare suverană asupra osebitelor fapte şi

impregiurări cari decid asupra divisibilităţei sau indivisibilităţei unei mărturisiri in judecată.

Nr. 8. — S'a luat in cercetare recursul făcut de Dna Vasilina Andonescu contra decisiunei Curţei de apel, secţiunea II, din Focşani, cu Nr. 74, din 1882, pronunţată in procesul cu D. maior Crainic, pentru resiliarea unui act de vênḑarea unor case.

S'au ascultat: D. C. E. Schina, preşedinte de secţiune, in citirea raportului făcut in causă; DD. N. Fleva şi M. D. Cornea, avocaţii recurentei, in desvoltarea motivelor de casare; D. maior Crainic, intimatul, in combateri.

Curtea, deliberând:

Asupra primului mijloc de casare in coprindere:

„Violarea art. 1204 şi 1206 Cod. civil. Uă dată ce maior Crainic a declarat in justiţie că n'a plătit preţul prevĕḑut in actul de vênḑare, cererea de resiliarea vênḑarei făcută de recurentă era dovedită, abstracţiune făcută de alte mijlóce aduse in susţinerea ei.

„Curtea, respingênd acéstă cerere pe motivul că intimatul declarase in acelaşi timp că actul petrecut intre părţi era uă donaţiune, éră nu uă vênḑare şi că mărturisirea nu se póte divide, a făcut uă greşită aplicaţiune a art. 1206 şi a principielor relative la mărturisire. In adevĕr, acéstă a doua declaraţiune a intimatului fiind un lucru deosebit şi independent de faptul vênḑărei şi care distinge cu totul legĕmêntul juridic constatat printr'un act autentic, trebue dovedit de acela ce 'l inainta şi dovedit cu uă probă legală, dupe cum cere art. 1169 combinat cu art. 1173 şi 1175 Cod. civil."

Avênd in vedere decisiunea atacată cu recurs din care resultă că obiectul pus in discuţiunea Curţei astăḑi este asupra cestiunei de a se sci, daca mărturisirea făcută de intimatul maior Crainic inaintea Tribunalului de ântâia instanţă: „că daca nu a rĕspuns preţul caselor din strada Scaunelor Nr. 42, causa este că rĕposata Maria Ionescu, autórea recurentei Vasilina Andonescu, 'i-a făcut dar acele case sub formă de vênḑare," daca adică uă asemenea mărturisire trebuesce luată in intregul ei sau trebuesce să fiă scindată;

Avênd in vedere art. 1204 şi 1206 Cod. civil;

Considerând că, dupe principiul pus in aliniatul de sub art. 1206 din ḑisul cod, mărturisirea in judecată, făcênd deplină dovadă in contra celui care a făcut'o, nu póte să se dividă in contra sa; că acéstă regulă nefiind absolută, astfel cum să nu fiă primitóre de esceptiuni, tótă dificultatea consistă intru a se puté determina limita şi casurile in cari uă mărturisire póte să fiă scindată;

Considerând, mai ântâiu, că principiul indivisibilităţei mărturisirei in judecată nu 'şi póte avé aplicaţiune de cât in casul când partea care se prevaléză de dênsa n'are nici un alt mijloc de dovedire la disposiţiunea sa; că, intr'uă asemenea ipotesă, daca intr'uă mărturisire se află mai multe fapte distincte cari nu depind una de alta, acea mărturisire se póte divide, astfel că, acceptându-se una din părţile sale, cea-altă să nu fiă admisă de cât sub reserva de a se proba prin formele admise de lege, pe când, din contra, daca intre acele fapte esistă uă legătură intimă care nu conţine de cât espunerea unui singur act continuu, conex şi spontaneu, ea nu se póte scinda şi intr'un asemenea cas trebuesce a se primi sau respinge mărturisirea in intregul ei, acésta fiind regula dupe care cel care trage avantagiele unui lucru trebue să sufere şi ceea ce conţine oneros in substanţa sa; că, in fine, aparţine judecătorului fondului, in mare parte, dreptul de apreţiare suverană asupra osebitelor fapte şi impregiurări cari decid asupra indivisibilităţei sau divisibilităţei unei mărturisiri in judecată; că, in speciă, Curtea de trămitere, prin decisiunea atacată cu recurs, constatând in fapt că Vasilina Andonescu n'a adus altă dovadă in sprijinirea pretenţiunei sale de cât simpla mărturisire a maiorului Crainic făcută inaintea Tribunalului, că daca n'a respuns preţul acelor case causa este că 'i-au fost făcute dar sub formă de vênḑare; că, osebit de acésta, Curtea mai adaogă, intre altele, că, dupe esaminarea faptelor şi a circumstanţelor desfăşurate in cursul desbaterilor, 'şi a format deplina convicţiune că mărturisirea maiorului Crainic fiind sinceră şi in condiţiunile arĕtate nu se póte scinda; că, prin urmare, mijlocul intemeiat pe violarea precitatelor articole de lege este neintemeiat:

Pentru aceste motive, respinge, etc.

INALTA CURTE DE CASAŢIUNE ŞI JUSTIŢIE, SECŢ. II

Şedinţa din 8 Decembre 1882

Preşedinţa Dlui C. E. Schina, preşedinte

Gr. Bălénu şi alţii cu Statul.

APEL. — TERMEN. — PRIMIRE. — INREGISTRARE. — AMBELE LUCRURI TREBUE SA ESISTE IN INTRUL TERMENULUI. — ART. 326 COD. CIVIL. — CASARE.

Un apel, pentru a fi valabil, trebue ca in intrul termenului să fiă primit la autoritatea competentă şi trecut in registrele respective.

Astfel, numai inregistrarea dă dată certă primirei unui apel, şi, prin urmare, se violéză disposiţiunile art. 326 Proc. civilă când se consideră in termen un apel numai dupe primirea ce 'i s'a dat, fără a se stabili daca in termen s'a trecut or nu in registrul destinat pentru acésta.

Nr. 156. — Casată, decisiunea Curţei de apel din Bucuresci, secţiunea II, cu Nr. 283, din 1881, in urma recursului făcut de Dlor Gr. Bălénu, Maria Blaramberg şi Ecaterina Cantacuzino in procesul ce au cu Statul, pentru despăgubiri rurale.

S'au ascultat: D. St. Silion, consilier al Curţei, in citirea

raportului făcut in causă; DD. M. D. Korne, C. Boerescu şi Ar. Pascal, avocaţii recurenţilor, in desvoltarea motivelor de casare; D. Matheiu Corbescu, avocatul Statului, in combateri.

Curtea, deliberând :

Asupra mijlócelor de casare :

„1° Curtea de apel a violat şi rěu interpretat art. 327 Proc. civilă, pe cât timp consideră apelul Statului ca făcut in termen, de şi nu este nici inregistrat nici datat, şi pe cât timp separă complexul formalităţilor cerute de acel text.

„2° Comite un esces de putere când presumă uă inregistrare pe care grefa o declară neesistentă şi când declară că apelantul póte nepedepsit să conserve la sine petiţiunea de apel şi să răpéscă astfel pîrîtului posibilitatea de a provoca perimarea.

„3° Curtea comite uă eróre grosieră când afirmă că n'am dovedit acest din urmă fapt, de şi recunósce că a avut in vedere certificatul grefei care 'l constată in mod neindouios. "

Considerând că din decisiunea atacată se constată că inaintea Curţei de apel din Bucuresci apelul făcut de Stat contra incheiărei Comitetului permanent de Dâmboviţa cu Nr. 1199, din 30 Aprilie 1866, a fost introdus printr'uă adresă a Administraţiunei domenielor Statului din anul 1880 pe lêngă care alătură uă petiţiune de recurs către Consiliul de Stat din anul 1866; că pe acéstă petiţiune adresată Consiliului de Stat se vede scrisă şi semnată cu uă iniţială data de 16 Iunie; că partea intimată in apel a ridicat esceptiunea de inadmisibilitate a recursului invocând intre altele neinregistrarea lui; că Curtea de apel consideră ca suficientă, pentru a dovedi certitudinea datei, simpla menţiune de mai sus, şi cu tóte că pe acea petiţiune de recurs se vede figurând un număr de inregistrare, cu tóte că in registrul ce se afla cerut şi adus la Curte se vede la numărul arětat menţiunea unei alte lucrări, totuşi Curtea, pe simpla presumpţiune că din inadvertenţă s'a inaintat póte un alt registru de cât acela unde se află trecută coprinderea abreviată a apelului, admite apelul ca dat in termen ;

Considerând că, chiar de s'ar admite că primirea pusă pe petiţiunea de apel ar emana de la fostul vice-preşedinte al Consiliului de Stat, totuşi acéstă primire nu este suficientă pentru a stabili data certă a acelui apel, data arětată trebuia să concordeze cu data inregistrărei, căci legiuitorul n'a voit a lăsa celui insărcinat cu primirea unui apel ca fără putinţa vre unui control dênsul singur să stabiléscă data acelei primiri, şi de aceea in art. 326 Proc. civilă ḑice : „Preşedintele va primi şi va face a se inregistra, etc. "; inregistrarea déră face ca data arětată de preşedinte să fiă certă ;

Considerând către acestea că Curtea de apel nu putea inlătura, prin simplă presumpţiune, faptul că in registrul ce 'l avea in vedere se afla trecut la numěrul arětat in primire uă altă lucrare, ci era de datoria sa, termenele de apel fiind de ordine publică, a face să 'i se aducă registrele in cari apelantul sau dênsa presupunea că ar fi trecută acea petiţiune şi astfel numai să se convingă daca acel apel era inregistrat ;

Pentru aceste motive, caséză, etc.

Şedinţa din 17 Decembre 1882

Preşedinţa Dlui C. E. Schina, preşedinte

Primăria din Severin cu D. T. Danilovici şi alţii.

ESPROPRIARE PENTRU CAUSA DE UTILITATE PUBLICA. — JURIU. — LISTE PERMANENTE DE JURAŢI. — SERVESC DE LA EPOCA DINTRE 15 OCTOMBRE ŞI 5 NOEMBRE A FIE-CARUI AN PÊNE LA 5 NOEMBRE AL ANULUI VIITOR. — JURIU CONSTITUIT LA 9 NOEMBRE 1882 DUPE LISTELE ANULUI 1881. — NECOMPETENŢA DE A JUDECA. — ART. 39, § 1 ŞI 3, DIN LEGEA DE ESPROPRIARE. — ART. 32 LEGEA CONSILIELOR JUDEŢENE. — CASARE.

In materie de espropriare pentru causă de utilitate publică, listele permanente de juraţi servesc de la epoca dintre 15 Octombre şi 5 Noembre a fiecărui an pênĕ la 5 Noembre al anului viitor.

Prin urmare, juriul format la 9 Noembre 1882 dupe uă listă a anului trecut este constituit contra legei, şi hotărirea sa este dată fără competenţă.

Nr. 163. — Casată, decisiunea juriului de espropriare şi ordonanţa judelui director al Tribunalului Mehedinţi, secţiunea I, din 9 Noembre 1882, in urma recursului făcut de Primăria urbei Severin in procesul ce are cu DD. D. T. Danilovici, V. G. Viişorénu şi alţii, pentru espropriare.

S'au ascultat : D. Sc. Ferechide, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă; D. St. Steriade, avocatul Primăriei, in desvoltarea motivelor de casare; in absenţa intimaţilor; D. G. Filitis, procuror general, in conclusiuni.

Curtea, deliberând :

Asupra mijlocului de casare :

„Violarea art. 39, alin. 1 şi 3, din legea de espropriare, de óre ce juriul ce a judecat afacerea de espropriare in ḑiua de 9 Noembre 1882 fiind luat din lista anului 1881—1882 a fost rěu constituit, căci lista acestui an a espirat incă din ḑiua de 5 Noembre; deci, juriul neavênd esistenţă legală, decisiunea sa e nulă şi neavenită, ca emanând de la persóne fără competenţă a judeca afacerea."

Considerând că lista permanentă de juraţi pentru fixarea indemnităţei se forméză, dupe art. 39, alin. 1, din legea de espropriare, de Consiliul judeţén in sesiunea sa anuală; că, dupe alin. 3 al aceluiaşi articol, juraţii se trag la sorţi din acea listă şi funcţionéză pênĕ la sesiunea viitóre a Consiliului judeţén, când se forméză uă nouă listă; că sesiunea ordinară a Consiliului judeţén este de trei septĕmâni, incepênd de la 15 Octombre a fie-cărui an, conform art. 30 şi 32 din legea Consilielor judeţene ;

Considerând că din combinarea acestor texte de lege resultă că listele permanente de juraţi servă inclusiv de la 5

Noembre pênĕ la 5 Noembre al anului următor, sau chiar de la uă ḑi anteriórĕ lui 5 Noembre daca reinoirea s'a făcut inaintea acelei ḑile, in intervalul de la 15 Octombre pênĕ la 5 Noembre, cât ţine sesiunea ordinară a Consiliului judeţén; că, prin urmare, juraţii nu pot avé acéstă calitate de cât numai in intrul timpului pentru care servă şi lista anuală de juraţi, afară de casul când afacerea adusă dinaintea juriului in timpul legal ar necesita mai multe şedinţe (art. 56 legea de espropriare); că, in speciă, juriul s'a constituit in ḑiua de 9 Noembre 1882, adică dupe termenul de 5 Noembre, pênĕ când era valabilă lista din anul trecut; că, dupe cum se constată din procesul-verbal de operaţiunile judecătorului director şi juriului de espropriare, la judecarea causei au luat parte ca juraţi aceleaşi persóne cari se prevedeau in lista anului espirat, de óre ce din acel proces-verbal se vizéză jurnalul Tribunalului cu Nr. 6021, din 1881 şi in acel jurnal se constată că juriul de espropriare s'a format dintre juraţii anului 1881 al căror mandat espirase deja la 5 Noembre 1882; că, astfel fiind, juriul care a judecat acéstă afacere a pronunţat decisiunea sa fără competenţă, şi déră mijlocul invocat este intemeiat;

Pentru aceste motive, şi fără a mai discuta cele-alte mijlóce de casare, in unire cu conclusiunile Dlui procuror general, caséză, etc.

JUDECATORIA OCOLULUI II DIN BRAILA

Şedinţa din 3 Ianuarie 1883

D. Christescu cu Dumitru Şerban Voineagu.

ACT SEMNAT PRIN PUNERE DE DEGET. — LEGALISAREA SEMNATUREI DE CATRE PRIMAR. — NU ESTE VALABIL NICI CA ACT AUTENTIC NICI CA ACT SUB SEMNATURA PRIVATA. — NEVALIDITATEA LUI SE PÓTE INVOCA DIN OFICIU, IN LIPSA PARŢEI DEFENDÓRE. — ART. 1172 ŞI 1880 COD. CIVIL. — ART. 150 PROC. CIVILA.

Actul semnat prin punere de deget nu face nici uă probă in justiţie, chiar când acéstă semnătură ar fi atestată de un primar.

Nevaliditatea unui asemenea act se póte invoca şi din oficiu, atunci mai ales când partea de la care se pretinde ca emană acel act lipsesce de la infăcişare.

Nr. 1. — D. D. Christescu a chiămat in judecată pe D. Dumitru Şerban Voineagu, plugar, din comuna Filipesci, pentru a fi obligat la plata sumei de 175 lei datoraţi cu un inscris, 100 lei din imprumut şi 75 lei costul a 30 baniţe orḑ.

S'a presentat reclamantul asistat de D. avocat N. Abramescu, lipsind defendorul.

Judecata,

Asupra inscrisului presentat de reclamant:

Avênd in vedere că acest inscris este semnat prin punere de deget şi legalisat de primăria comunei Filipesci, la Nr. 108, din 1881;

Considerând, in principiu, că, spre a'şi avé un act in justiţie forţa sa probantă, el cată să fiă sau sub semnatură privată proprie, element cerut de art. 1180 Cod. civil, sau autentic, dupe cum prevede art. 1171 acelaşi Cod;

Considerând, in specià, că actul presentat de reclamant nefiind nici sub semnătură privată, nici autentic, el nu póte să aibă forţă probantă in justiţie, de óre ce legalisarea primarului, dupe principiul stabilit prin art. 1172 şi 1180 Cod. civil, nu póte să adauge actului care ese din competenţa acelei autorităţi de cât uă dată certă, fără să pótă afirma conţinutul actului şi nici identitatea persónei; că aceste condiţiuni, imperios necesarii pentru validitatea unui act şi pentru ca el să pótă fi oposabil persónei de la care se pretinde că emană, nu se pot indeplini de cât de oficiărul competent de a da asemenea autenticităţi şi care, in tóte casurile, din economia legei resultă că nu póte fi de cât numai Tribunalul de judeţ; că, prin urmare, din acest punct de vedere, actul ce se presentă de reclamant, intru cât legalisarea primarului nu'l póte investi cu autenticitatea cerută de lege, rĕmâne pur şi simplu un act cu punere de deget şi in aşa cas nu póte fi privit de cât ca uă chârtie albă, afară numai daca reclamantul nu se va servi de alte probe legale prin cari ar constata esistenţa convenţiunei pretinsă.

In fond:

Avênd in vedere susţinerile reclamantului şi inscrisul presentat de Dsa in sprijinirea pretenţiunei sale;

Considerând că, de şi defendorul nu s'a presentat in instanţă, insă dupe disposiţiunile art. 150 Proc. civilă judecata nu este ţinută a admite conclusiunile reclamantului in lipsa pîrîtului, de cât numai când ele s'ar păré juste şi bine intemeiate; că, in specià, actul presentat de reclamant nefiind investit cu formele legale şi Dsa neservindu-se de nici uă altă probă pentru a face convingere judecăţei de justa sa pretenţiune, judecata, vĕḑênd că cererea sa nu este bine intemeiată şi facià cu disposiţiunile art. 1169 Cod. civil, cată să respingă acţiunea ca nefundată.

Pentru aceste motive, respinge acţiunea Dlui D. Christescu ca nefundată, etc.

Semnat: D. Eliescu.

JURISPRUDENŢA STRAINA

CURTEA DE CASAŢIUNE DIN FRANCIA SECŢIUNEA CIVILA

Audienţa din 14 Noembre 1882

Preşedinţa Dlui Mercier, prim-preşedinte

Socii Guirnaraēs cu Moran.

IPOTECA. — DREPT DE PREFERENŢA. — INSCRIPŢIUNE NEPERIMATA DÉRA NEREINOUITA.

Dupe espirarea termenului acordat pentru supralicitare, dreptul de ipotecă nu se mai esercită de cât asupra preţului adjudicaţiunei, şi rangurile de preferenţă sunt fixate definitiv intre creditori.

De unde resultă că inscripţiunea neperimată incă

la acéstă epocă nu mai este supusă la reinouire, şi că, in casul când s'ar omite in certificatul liberat de conservator acéstă inscripţiune, titularul ei, de şi este privat de dreptul de urmărire faciă cu adjudicatarul, din causa lipsei de notificare, nu perde insă prin acésta şi dreptul sĕu de preferenţă faciă cu cei-alţi creditori cari au avut cunoscinţă despre acel contract.

Curtea,

Asupra unicului mijloc de casare :

Considerând că hotărirea atacată constată că inscripţiunea ipotecară luată de Moran la 20 Ianuarie 1863, in urma termenelor de prorogare resultând din decretele guvernului Apărărei naţionale şi legea de la 26 Maiu 1871, a fost valabilă fără reinouire pĕnĕ la Decembre 1873; că, de altă parte, procesul-verbal de adjudicarea bunurilor al căror preţ este a se distribui a fost transcris la 19 Iunie 1873; că notificările s'au făcut dupe cererea adjudicatarului la 3 Octombre următor in persóna creditorilor inscrişi pe statul liberat de conservatorul de ipoteci, şi că termenul acordat pentru esercițiul dreptului de supralicitare espira la 13 Noembre a aceluiaşi an;

Considerând că, la acéstă din urmă dată de 13 Noembre, imobilul al cărui preţ fusese notificat creditorilor se găsea in mâna adjudicatarului liber de dreptul de urmărire; că, de aci inainte, ipotecele nu se mai puteau esercita de cât asupra preţului de distribuit şi că acéstă schimbare a avut drept efect de a fixa in mod definitiv intre creditori rangurile de preferenţă; că reinouirea inscripţiunilor a incetat din acel moment de a mai fi necesară ;

Considerând că inscripţiunnea lui Moran, care nu era perimată la 13 Noembre, nu era supusă reinouirei ca şi tóte cele-alte inscripţiuni ; că de şi acéstă inscripţiune a fost omisă de conservator in statul liberat de el asupra transcripţiunei şi că astfel Moran se găsea, in virtutea art. 2198, privat de dreptul de supralicitare precum şi de acela de urmărire faciă cu adjudicatarul, din causa lipsei de notificare, totuşi pentru acésta el nu putea fi privat şi de rangul sĕu de preferenţă asupra preţului, faciă cu cei-alţi creditori cărora li se notificase contractul, ceea-ce resultă din dispoziţiunea finală a citatului art. 2198; că hotărirea constată că el 'şi-a esercitat dreptul lui in condiţiunile precisate prin acéstă disposiţiune; că hotărirea atacată, intru cât constată că, in aceste circumstanţe, el urma să fiă colocat in tabloul de ordine cu data inscripţiunei sale, departe de a fi violat articolele de lege invocate prin recurs, din contra a făcut uă dréptă aplicaţiune ;

Pentru aceste motive, respinge, etc,

CHRONICA JUDICIARA

Gusturile de beţiv nu se discută : probă următorul proces corecţional petrecut in Paris.

Un sergent de oraş dă, pe la două ore dupe miedul nopţei, peste un beţiv trântit la piciórele unui felinar, ridênd cu hohot şi ţinênd in mână un jurnal. El 'i dice să se scóle de jos şi să se ducă a casă. In loc să'l asculte, beţivul 'i respunde prin injurături, ceea ce face pe sergent să'l ducă la comisie spre a fi dat judecăţei : 1° pentru insulte aduse unui agent al forţei publice; 2° pentru beţie manifestă pe stradă. Cum vedem, legile francese nu sunt tocmai blânde cu adoratorii lui Bachus...

Etă deci pe Galipot adus inaintea Tribunalului sub acéstă indoită prevenţiune.

— Că eram beat, de! n'am ce să dic, respunde el; déră că eram şi manifest, nu este adevĕrat, şi protestez !

Preşedintele : Ce inţelegi prin *manifest ?*

Galipot : Sciu şi eu ! N'am fost de cât două luni la scólă...

Preşedintele : In sfêrşit, nu tăgăduesci că erai beat.

Galipot : Nu, la ce să dic! Insă eram cu kief tocmai pentru că nu pot să beau.

Preşedintele : Daca n'ai fi bĕut, nu puteai să fii cu kief. Sergentul te-a găsit, pe la două dupe miedul nopţei, strâmbându-te de ris...

Galipot, supărat : Cu ce drept a venit dênsul să 'mi strice kieful ? Nu făceam nimului nimic : éc'aşa, m'apucase uă poftă nebună de ris ! Daca m'ar fi lăsat in pace să rid, tóte comediile astea nu s'ar fi intêmplat.

Preşedintele : Déră ce citeai de te făcea să ridi cu atâta poftă ?

Galipot : Citeam *Monitorul oficial.*

Preşedintele : Cum ! *Monitorul oficial* te făcea să ridi ? Şi pentru ce ?

Galipot : Pentru că nu e de aceeaşi părere cu mine.

Preşedintele : Monitorul oficial nu face politică.

Galipot : Nu face politică ca mine. Şi écă cum : aveam doui bani şi jumĕtate in buzunar şi aş fi putut să 'i dau la cârcimă; insă, neputênd să 'i beau, mi-am dis : Tot aud vorbindu-se de *Monitorul oficial*, şi eu nu l'am citit nici uă dată; ai să 'l cumpĕr, de karaghioslic! Aşa déră, m'am dus la un chiosc şi am dis negustorului : „ Câte parale face *Monitorul oficial ?* — Douĕ-deci şi cinci bani, mi-a respuns el. — Dă'mi şi mie un numĕr, căci am poftă de ris, 'i-am dis eu. “ Dându'mi gazeta, negostorul ridea ca un nebun, ceea ce dovedesce că *Monitorul oficial* spune multe lucruri hazlii. Aşa déră, mi-am luat gazeta şi am plecat. Abia sunase dece ceasuri. Am inceput să o citesc la lumina felinarului, şi am ris, şi am ris, atât de mult, in cât pe la două de deminéţă n'o isprăvisem incă... Deu ! vĕ mărturisesc curat că nu'mi pare rĕu de cei doui bani şi jumĕtate cât m'a costat !

In urma acestor esplicaţiuni, Tribunalul condamnă pe Galipot la şése dile inchisóre pentru delict şi la cinci franci amendă pentru beţie.

Galipot : Daca e aşa, puneţi-mĕ şi in legea de proscripţie !

Bucuresci. — Typ. Curţei Regale, pr. F. Göbl Fii, Pasagiul Român, 12

ANUL XII. — Nr. 16. DUMINICA 30 IANUARIE 1883

DREPTUL

LEGISLATIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENTIA — ECONOMIE POLITICA

Prim-Redactor: DEMETRU C. POPESCU

ESE DE DOUE ORI PE SEPTEMANA

Redactor-Administrator: NICOLAE CHRISTESCU

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA ḌIARULUI, PASAGIUL ROMAN, 10

ABONAMENTELE se fac pe an şi pe jumĕtate de an: la 1iu Decembre şi 1iu Maiu. De la 1iu Iulie pênĕ la 20 August ḑiarul nu apare.

Anunţuri: linia 40 bani. *Scrisorile nefrancate se refusă* **Un numĕr: 50 bani**

COSTUL ABONAMENTULUI Pe an, 40 lei; pe jumĕtate an, 20 lei. *Studenţii plătesc pe jumĕtate* Pentru străinĕtate se adaogă timbrul postal.

SUMAR

JURISPRUDENŢA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAŢIUNE ŞI JUSTIŢIE, SECŢ. I

Şedinţa din 10 Ianuarie 1883

Preşedinţa Dlui Gr. Lahovari, consilier

Pĕtrascu Marin cu Anica Triandafil.

PROPRIETATEA IN DOBROGEA. — REVENDICARE DE IMOBILE. — PROBA TESTIMONIALA NU ESTE ADMISIBILA. — PROPRIETATEA IMOBILIARA SE DOVEDESCE NUMAI CU ACTE FACUTE DUPE LEGILE OTOMANE. — RESPINGERE.

INTERPRETARE DE ACTE. — APREŢIARE SUVERANA. — RESPINGERE.

1° Dupe legile otomane aplicabile in Dobrogea, proprietatea imobiliară se constată cu acte făcute conform acelor legi, éră nu prin martori.

2° Interpretarea actelor este lăsată la suverana apreţiare a instanţelor de fond.

Nr. 1.—Respins, ca nefundat, recursul făcut de Pĕtrascu Marin contra decisiunei Curţei de apel din Focşani, secţiunea I, cu Nr. 94, din 1881 (1), pronunţată in procesul ce a avut cu Dna Anica Triandafil, pentru revendicarea unui imobil.

S'au ascultat: D. G. Creţénu, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă; D. C. Fortunatu, avocatul recurentului, in desvoltarea motivelor de casare; D. D. Chebapcea, avocatul intimatei, in combateri.

Curtea, deliberând:

Asupra motivului ântâiu de casare, astfel formulat:

„Curtea de apel din Focşani a făcut rea aplicaţiune a art. 36 şi 37 din Codul turc, 1858, de óre ce formalităţile prevĕḑute in aceste articole sunt relative la inscrierea proprietăţilor Mériic, éră nu la proprietatea privată din comune numită Mülk."

Considerând că, dupe legile otomane cari au a se aplica in Dobrogea, strămutarea dreptului de proprietate imobiliară trebue să se constate prin acte făcute dupe tóte regulele ce esige acele legi, éră nu prin proba testimonială; că, in specià, fiind in discuţiune revendicarea unui imobil pe care recurentul pretindea că 'l-are cumpărat şi neputênd produce nici un act doveditor de cumpărătórea lui, Curtea n'a violat nici un text de lege.

Asupra motivului al douilea de casare:

„Curtea a făcut uă eróre grosieră de fapt considerând actul emanat de la archiva imperială ca un act de foncieră, pe când el este un act de proprietate."

Considerând că acest mijloc fiind relativ la interpretarea actelor, unde instanţele de fond sunt singure suverane, nu cade sub controlul Curţei de casaţiune;

Pentru aceste motive, respinge, etc.

Şedinţa din 12 Ianuarie 1883

Preşedinţa Dlui Gr. Lahovari, consilier

Primăria Craiovei cu Sterie Ioanid.

APEL. — TERMEN. — HOTARIRE DATA DE TRIBUNAL IN LIPSA. —

(1) Veḑi *Dreptul* Nr. 73, din 1881, pag. 595. *(N. R.)*

OPOSIŢIUNE FACUTA LA TRIBUNAL. — TERMENUL DE APEL SE CALCULÉZĂ DE LA PRIMIREA HOTARIREI, ÉRA NU DE LA ESPIRAREA CELOR OPT ḌILE. — ART. 318 PROC. CIVILA. — RESPINGERE.

Termenul de apel contra hotăririlor pronunţate in lipsă curge din ḍiua espirărei celor opt ḍile ale oposiţiunei, numai când partea judecată in lipsă nu a usat de dreptul de oposiţiune.

Nr. 9. — Respins, ca nefundat, recursul făcut de Primăria urbei Craiova contra decisiunei Curţei de apel din Craiova, secţiunea II, cu Nr. 78, din 1880, pronunţată in procesul ce are cu D. Sterie Ioanid, pentru bani.

S'au ascultat: D. Al. Degre, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă; D. C. Boerescu, avocatul recurentei, in desvoltarea motivelor de casare; D. G. Theodoru, avocatul intimatului, in combateri.

Curtea, deliberând:

Asupra motivului de casare astfel formulat:

„Curtea Craiovei a violat art. 318 Proc. civilă, de óre ce Primăria, făcênd in termen apel contra sentinţei Tribunalului Doljiu, secţiunea I, cu Nr. 364, din 1879, dênsa 'l respinge ca făcut peste termen, şi acésta numai printr'uă greşită aplicare a citatului articol de lege. Sentinţa Tribunalui fiind pronunţată in lipsa Primăriei, termenul de apel nu curge de cât dupe espirarea termenului de oposiţiune. Primăria, de şi a usat de termenul de oposiţiune, insă, vĕḍênd că este tardivă, a usat contra aceleeaşi sentinţe in termen şi de dreptul de apel. Considerantul Curţei că, din momentul ce s'a usat in acelaşi timp şi de oposiţiune termenul de oposiţiune nu se póte compta, este fără valóre şi contra disposiţiunilor categorice ale legei de procedură. A usa uă dată de douĕ căi, nu va să ḍică a perde sau a scurta un termen."

Vĕḍênd art. 318 Proc. civilă;

Considerând că, dupe acest articol, termenul de apel incepe a curge in contra hotăririlor pronunţate in lipsă in ḍiua espirărei termenului de opt ḍile ale oposiţiunei numai in cas când partea judecată in lipsă n'a usat de dreptul de oposiţiune;

Considerând că Primăria, judecată in lipsă de Tribunal, usând in mod succesiv atât de dreptul de oposiţiune cât şi de acela al apelului, termenul de apel nu se putea calcula altfel de cât conform art. 318, paragraful 1, adică din ḍiua primirei hotărirei, éră nu din ḍiua espirărei termenului de oposiţiune; că Curtea apelativă, in speciă, calculând inceperea termenului de douĕ luni pentru apel din ḍiua primirei copiei de hotărire pronunţată asupra oposiţiunei făcute, fără a mai ţine sémă şi de alte opt ḍile libere reservate de lege pentru oposiţiune, de óre ce Primăria usase de acest drept, n'a violat intru nimic articolul de lege sus-citat;

Pentru aceste motive, respinge, etc.

INALTA CURTE DE CASAŢIUNE ŞI JUSTIŢIE, SECŢ. II

Şedinţa din 15 Decembre 1882

Preşedinţa Dlui C. E. Schina, preşedinte

Marghióla Protopopescu şi altele recurg in contra unei ordonanţe de adjudicare a Tribunalului Doljiu.

URMARIRE IMOBILIARA. — MINISTER PUBLIC. — AFACERE DE MINORI. — PARTICIPAREA MINISTERULUI PUBLIC LA TÓTE LUCRARILE PÊNE LA DAREA ORDONANŢEI, SUB PEDÉPSA DE NULITATE. — ART. 80 PROC. CIVILA. — ART. 2 DIN LEGEA PENTRU ATRIBUŢIUNILE MINISTERULUI PUBLIC. — CASARE.

In materie de urmărire imobiliară şi pentru tóte actele pênĕ la liberarea ordonanţei de adjudicare, când sunt in joc afaceri de minori, Ministerul public trebue să ia parte.

Astfel, nu este constituit regulat, un Tribunal care ordonă punerea din nou in vênḍare a unei averi de minori fără a asculta conclusiunile Ministerului public, şi, prin urmare, este casabilă ordonanţa dată in aceste condiţiuni.

Nr. 161. — Casată, ordonanţa de adjudicare a Tribunalului Doljiu, secţiunea de notariat, cu Nr. 621, din 1882, dupe recursul Dlor Marghióla Protopopescu, tutricea casei rĕposatului protopop D. Hartofilax, Ecaterina C. M. Papa şi Elena Alexandrescu.

S'au ascultat: D. Th. Rosetti, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă; D. G. Săvescu, avocatul recurentelor, in desvoltarea motivelor de casare; D. D. Dimcea, avocatul intimatului, in combateri.

Curtea, deliberând:

Asupra motivului de casare:

„Violarea legei de procedură civilă, de óre-ce procurorul n'a luat conclusiuni la redeschiderea vênḍărei dupe casarea primei ordonanţe, cu tóte că erau minori in causă."

Avênd in vedere că, conform art. 80 Proc. civilă combinat cu art. 2 din legea pentru atribuţiunile Ministerului public, de câte ori sunt minori sau interḍişi interesaţi intr'uă causă civilă, presenţa Ministerului public este neapărată pentru regulata compunere a Tribunalului sau a Curţei de apel; că, fiind vorba de minori şi de interḍişi, acea compunere trebue să fiă cerută şi in materie imobiliară, astfel că la tóte actele, cari au a se indeplini in cursul urmărirei pênĕ la liberarea ordonanţei de adjudicare dinaintea Tribunalului sau de către Tribunal, presenţa Ministerului public este asemenea neapărată; că in consecinţă participarea Ministerului public pentru regulata compunere a Tribunalului este neapărată şi atunci când e vorba de redeschiderea vênḍărei, pentru motivul că acéstă redeschidere avênd a se face de Tribunal, acesta, fiind că sunt minori sau interḍişi, nu e regulat compus intru cât n'a participat Ministerul public; că, in speciă, prin jurnalul Tribunalului cu Nr. 638, din 1882, relativ la punerea din nou in vênḍare a imobilului urmărit

nu se constată că a luat parte şi Ministerul public, condiţiune indispensabilă pentru ca Tribunalul să fiă regulat compus, intru cât erau minori in causă; că, astfel fiind, mijlocul invocat este intemeiat şi ca atare urméză a se admite ;

Pentru aceste motive, şi fără a mai discuta cele-ale mijlóce de casare invocate, caséză, etc.

Şedinţa din 21 Ianuarie 1883

Preşedinţa Dlui Al. Creţescu, prim-preşedinte

Dr. G. Alexianu cu C. Boerescu.

PEREMPŢIUNE. — CERERE DE REDESCHIDERE NEINSOCITA DE PLATA TAXELOR DE CITAŢIUNI. — NU INTRERUPE PEREMPŢIUNEA. — ART. 256 ŞI 257 PROC. CIVILA. — RESPINGERE.

Simpla cerere de redeschidere a unei afaceri nu intrerupe perempţiunea; ca să fiă eficace, trebue să fiă insocită şi de plata taxelor pentru citaţiuni.

Nr. 5. — Respins, ca nefundat, dupe divergenţă, recursul făcut de D. Dr G. Alexianu contra jurnalului Curţei de apel din Bucuresci, secţiunea I, cu Nr. 500, din 1881, pronunţată in procesul cu D. C. Boerescu, pentru perimare.

S'au ascultat : D. Al. Degre, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă; D. G. Danielopolu, avocatul recurentului, in citirea raportului făcut in causă; D. G. Meitani, avocatul intimatului, in combateri.

Curtea, deliberând :

Asupra mijlocului de casare :

„Rea aplicare a art. 256 Proc. civilă şi violarea prin neaplicare a art. 257 aceeaşi Procedură. — In adevěr, pentru intreruperea perempţiunei art. 257 nu cere citaţiuni, şi cât pentru art. 256, el este aplicabil nu la modul de intrerupere a perempţiunei, ci la modul de legare a instanţei uă dată perempţiunea intreruptă."

Considerând că, dupe art. 257 Proc. civilă, procesul se perimă când partea care are interes va fi făcut cerere, daca a trecut doui ani de la cel din urmă act de procedură, fără să reincépă judecata; că prin art. 256 aceeaşi Procedură se stabilesce că, in casul când părţile au cerut suspendarea sau au lipsit de la infăcişare, judecata va reincepe dupe uă nouă cerere ce se va face şi dupe noue citaţiuni; că cestiunea care se discută şi care importă in causă este daca simpla cerere de redeschidere a procesului constitue un act de procedură de natură a intrerupe termenul cerut pentru perempţiune, sau daca acea cerere pentru a intrerupe perempţiunea trebue să fiă insocită şi de plata taxelor pentru citaţiuni;

Considerând că, termenii intrebuinţaţi de legiuitor nefiind destul de clari, trebue ca prin interpretaţiune să se determine adevěratul sens al acelor articole; că, argumentând conform regulelor admise in materie de interpretare a legilor, pe cât timp scopul pentru care s'a inscris in lege perempţiunea este ca să nu se perpetueze in infinit procesele, daca s'ar admite că uă simplă cerere de redeschidere care n'ar avé nici un resultat practic, de óre-ce partea cea-altă n'ar avé nici uă cunoscinţă de acea cerere fiind că nu s'a plătit şi taxele pentru scóterea citaţiunilor, ar face să se intrerupă termenul perempţiunei, apoi nu s'ar mai atinge scopul legiuitorului de a nu se prelungi procesele; că legea de Procedură fiind luată dupe Procedura genevesă şi cea francesă, neapărat că legiuitorul nostru a adoptat sistemul admis de acele Proceduri, dupe care simpla cerere de redeschidere nu face să se intrerupă cursul perempţiunei; că, pe lêngă acésta, art. 256 Proc. civilă stabilind că judecata se va reincepe dupe uă nouă cerere şi nouě citaţiuni, apoi ambele formalităţi trebuesc indeplinite, şi daca s'ar decide că cererea de redeschidere care n'a fost insocită de plata taxelor e de ajuns ca se intrerupă cursul perempţiunei, consecinţa logică ar fi că dispoziţiunile finale ale acestui articol, relative la scóterea de citaţiuni, n'ar avé nici uă aplicaţiune in practică; că, astfel fiind, din combinaţiunea acestor două articole resultă că simpla cerere de redeschidere nu constitue un act de procedură serios de natură a intrerupe perempţiunea, ci trebue ca acea cerere să fiă insocită şi de plata taxelor pentru citaţiuni; că, in specia, dupe cum se constată din incheiarea cu Nr. 500, din 1881, atacată cu recurs, prin jurnalul Curţei de apel, secţiunea I, cu Nr. 3120, din 27 Octombre 1877, puindu-se in suspensiune procesul intervenit intre DD. G. Alexianu, şi C. Boerescu prin nepresentarea părţilor, D. Alexianu prin petiţiunea inregistrată la Nr. 7774, din 1879, a cerut redeschiderea fără a plăti şi taxele pentru citaţiuni; că Curtea de apel, perimând procesul pentru motiv că de la data jurnalului de suspendare şi pêně in momentul cererei de perimare făcută de D. C. Boerescu a trecut doui ani fără ca in acel interval să se fi intrerupt perempţiunea, a interpretat intr'un mod raţional şi conform cu legea dispoziţiunile art. 256 şi 257 Proc. civilă, şi déră mijlocul invocat este neintemeiat ;

Pentru aceste motive, respinge, etc.

Gândeam că inalta Curte se fixase asupra acestei grave cestiuni, care are atâta inriurire in viaţa practică. Ne-am inşelat, pentru că astădi érăşi găsim uă schimbare in ideele sale.

Scim că, pênĕ la 16 Octombre 1881, aprópe intr'un mod constant, nu se considera ca act intreruptiv al perempţiunei simpla cerere de redeschidere fără alăturarea taxelor de citaţiuni. La acéstă dată insă inalta Curte, printr'uă decisiune in *divergenţă*, stabilesce idea contrarie, şi ni se pare că motivele sale sunt fórte juridice şi peremptorii in causă, dupe cum am avut ocasiunea a arěta intr'uă observaţiune făcută de noi (*Dreptul* Nr. 17, din 29 Ianuarie 1881).

Ecă considerantul principal al acestei hotăriri :

Considerând că nu s'ar puté ḑice că in urma unei suspendări, precum se declarase in speciă, nu s'ar puté intrerupe cursul perempţiunei de cât prin cererea de redeschidere şi prin plata citaţiunilor de către partea interesată, căci ar fi a ḑice că numai menţionatele acte, numai cererea de redeschidere impreună cu plata citaţiunilor ar fi acte proprii a intrerupe perempţiunea, ceea ce nu se justifică prin art. 257 Proc. civilă, nici prin espresiunile din art. 257 : „ fără să reincépă judecata “, cari esprim numai idea, de altminteri incontestabilă, că de şi au trecut doui ani de la cel din urmă act de procedură, insă daca s'a reinceput judecata, nu póte fi vorba de perimare ; că, de altminteri, cererea de redeschidere făcută pe chârtie timbrată şi primită in regulă de instanţa respectivă este un act de procedură, care nu póte fi mărginit in efectele sale prin neplata citaţiunilor, intru cât acésta nu e declarat prin nici un text de lege. Tot asemenea precum uă cerere in judecată la Tribunal, un apel, un recurs la Casaţiune făcute in regulă şi primite de instanţele respective sunt acte de procedură, a căror valóre nu atârnă de la plata efectivă a citaţiunilor pentru chiămarea părţilor ; că, aşa fiind, recursul e neintemeiat...

Atât acéstă decisiunea cât şi cea publicată astăḑi sunt date in *divergenţă*. Nu ar fi fost mai nemerit, dupe cum se face ni se pare şi in alte ţări, ca cestiunea să fi venit dinaintea secţiunilor intrunite, cari să se pronunţe definitiv intr'un sens sau intr'altul? Numai astfel se póte evita inconvenientul de a se vedé hotăriri diferite dupe completul fie-cărei secţiuni, şi numai astfel se manţine prestigiul de care trebue să se bucure hotăririle Curţei nóstre supreme.

CURTEA DE APEL DIN BUCURESCI, SECŢIUNEA III

Şedinţa din 30 Octombre 1882

Preşedinţa Dlui N. Predescu, preşedinte

Dimitrie Ioanide şi Maria Notara cu creditorii lui C. G. Caracostea.

AVOCAT. — NUMAI CEI CARI SE BUCURA DE DREPTURILE CETAŢENESCI POT ESERCITA PROFESIUNEA DE AVOCAT. — ART. 1 ŞI 3 LEGEA CONSTITUTIVA A CORPULUI DE AVOCAŢI.

CONSILIE DE DISCIPLINA. — NU AU DREPTUL A INSCRIE IN TABLOURI PE ACEIA CARI NU AU CALITATEA DE ROMANI. — DREPTUL INSTANŢELOR JUDECATORESCI DE A OPRI SA PLEDEZE PE ACEIA CARI NU INTRUNESC ACÉSTA CONDIŢIUNE. — ART. 1 ŞI 3 DIN LEGEA CONSTITUTIVA A CORPULUI DE AVOCAŢI.

Pentru a puté cine-va să eserciteze profesiunea de avocat, caută să fiă român şi să se bucure de prerogativele cetăţenesci.

Lipsa calităţei de român, condiţiune esenţială a inscrierei, se póte stabili de instanţele judecătoresci cari sunt in drept a opri pe un avocat inscris in tablou să pledeze inaintea lor.

Legea constitutivă a Corpului de avocaţi nu recunósce consiliclor de disciplină puterea absolută, fără nici un control, de a inscrie avocaţi cari nu se bucură de drepturile cetăţenesci, şi, prin urmare, cei inscrişi nu pot invoca, ca un drept câstigat, dreptul de a pleda.

Nr. 2543. — D. D. Ioanide, de uă parte, şi Dna Maria Notara, de alta, au făcut apel contra sentinţei Tribunalului Olt cu Nr. 124, din 1882, dată in procesul ce au cu creditorii Dlui C. G. Caracostea, pentru distribuirea banilor eşiţi din vênḑarea a două moşii.

D. Ioanide s'a presentat asistat de DD. avocaţi Volga şi M. Theodorénu, éră cei-alţi apelanţi prin DD. avocaţi P. Borş, C. Lecca, Pretor şi G. C. Barozi.

D. avocat Barozi contestă dreptul Dlui Volga d'a pleda ca avocat, nefiind român.

Curtea, asupra acestui incident :

Considerând că, dupe art. 1 al legei pentru constituirea corpului de avocaţi, nimeni nu póte esercita profesiunea de avocat de nu e român sau naturalist român ; că dreptul de a esercita acéstă profesiune formézā uă dependenţă a capacităţei politice resultă intr'un mod indubitabil atât din dispoşiţiunea sus-enunţată cât şi din alte texte legale, cum dispoşiţiunea art. 109 din legea Organisărei judecătoresci care, supuind pe avocaţi la formalitatea jurământului, declară că dênşii fac parte din corpul judiciar ; asemenea prin dispoşiţiunea art. 117 şi a art. 330 Proc. civilă cari dispun că avocaţii pot fi chiămaţi să funcţioneze ca judecători ;

Considerând déră că, pentru a puté esercita acéstă profesiune in România, nu e suficient a avé bucuria drepturilor civile, ci se cere a insuşi drepturile şi prerogativele cetăţeniei ; că paza şi respectarea unei asemenea dispoşiţiuni nu intră in căderea esclusivă a Consiliului de disciplină a corpului de avocaţi, ci, fiind uă cestiune esenţialmente de ordine publică, instanţele judecătoresci, mai ales pe cale incidentală, nu sunt indatorate a ţine sémă de indrituirea ilegală acordată unui străin de către vre un Consiliu de disciplină, ci, ţiind sémă de dispoşiţiunea autorisată şi imperativă a legei, trebuesce a definde ca in dispreţul voinţei legiuitorului un străin să esercite profesiunea de avocat ; că, daca prin art. 3 al legei constituirei corpului de avocaţi se dispune că tabloul avocaţilor se formézā prin ingrijirea Consiliului de disciplină, prin acésta legitorul a voit a da acestui Consiliu puterea de a hotări numai in ceea ce privesce diferitele condiţiuni la cari este supus un avocat ce cere a fi trecut in tablou, cum spre esemplu la stagiu, la moralitate, la titlu academic, éră nu a acorda acestor Consilie puterea absolută, fără nici un control, de a puté recunósce şi

investi cu drepturi cetăţenesci persóne străine ce nu insuşesc calitatea de român ;

In fapt: considerând că, de şi D. Volga posedă uă carte de avocatură dată de Consiliul de disciplină de la Olt, nu mai puţin insă s'a constatat din desbateri şi din declaraţiunea chiar a Dlui Volga că Dsa e născut in Macedonia, fără să fi dovedit că e născut din tată român, sau, fiind român de origine, să fi obţinut esercitarea drepturilor politice conform art. 9 din Constituţiune, sau in fine să fi fost naturalist, pentru a puté esercita uă profesiune ce legiuitorul nostru a considerat'o ca un atribuit al calităţei de român ;

Pentru aceste motive, in majoritate, respinge pe D. Volga de a pleda ca avocat.

Semnaţi: G. E. Schina, M. Poianaru-Bordea, Gr. T. Brătianu.

OPINIUNE

Considerând că legea pentru constituirea corpului de avocaţi in art. 1 şi 2 dispune că, ca uă persónă să pótă esercita profesiunea de avocat pe lêngă instanţele judecătoresci, trebue să fiă: român sau naturalisat română, să aibă diplomă de studiul dreptului de la uă facultate de drept română sau de la uă facultate străină, să nu fi comis crime sau óre-cari delicte a nume prevĕḑute de legiuitor; éră prin art. 3, 4, 5 şi 11 tot din menţionata lege se statuéză intre altele că Consiliul de avocaţi trebue să facă un tablou special in care va trece pe toţi aceia cari unesc condiţiunile necesare spre a fi avocaţi in judeţul unde ei esercitéză, specificându-se că atribuţiunile Consiliului de avocaţi sunt de a forma tabloul avocaţior şi de a se pronunţa asupra cererilor de inscripţiuni; că dupe ce avocatul este inscris in tablou 'i se dă de către Consiliul de disciplină uă carte de avocatură care 'l indrituéză să pledeze ;

Considerând că e incontestabil că, ca cine-va să esercitezе profesiunea de avocat in România, nu e suficient să se bucure de esercitiul drepturilor civile, déră trebue ca dênsul să fiă român sau naturalisat român, éră nu străin, ceea ce resultă intr'un mod invederat atât din termenii espreşi ai legei de faciă cât şi din dispositiunile art. 109 din legea Organisărei judecătoresci şi din conţinutul art. 117 şi 330 Proc. civilă ;

Considerând că, de şi se cere ca avocatul să fiă român sau naturalisat român ca să fiă inscris in tablou, şi de şi cestiunea calităţei de român constitue uă cestiune de ordine publică, insă acéstă circumstanţă nu póte acorda instanţei judecătoresci un drept de control pe care ea in speciă nu'l are, legiuitorul specificând, dupe cum s'a demonstrat mai sus, ce autorităţi cată să esamineze diferitele insuşiri ce un avocat trebue să aibă ca să fiă inscris in tablou, nefiind esact ceea ce se susţine că Consiliul de avocaţi e in drept să decidă intr'un mod definitiv numai in privinţa celor-alte condiţiuni ce se cer unei persóne pentru inscrierea in tablou, cum e de esemplu stagiu, moralitate, titlu academic, éră nu in privinţa calităţei de român, — şi acésta pentru că uă atare distincţiune nu esistă in lege, şi acolo unde legiuitorul nu distinge, nici judecătorii nu pot distinge fără ca ei, făcênd altminteri, să inceteze de a interpreta legea şi să ajungă s'o creeze;

Considerând că Curtea are un drept de control asupra hotăririlor date de Consiliul de avocaţi in privinţa numai a neinscrierei in tablou a avocatului, şi acésta in privinţa tutulor punctelor ce se cer pentru admisibilitate, insă pe calea apelului, éră nu şi in privinţa inscrierei: uă dată inscris in tablou un avocat, acéstă inscriere e definitivă şi dobêndesce puterea lucrului judecat; persóna inscrisă are posesiunea de stat de avocat, posede un drept câstigat pe care nici uă instanţă judecătoréscă nu póte să'i 'l răpéscă, afară numai daca avocatul in urma inscrierei a făcut fapte cari ar da loc la stergerea lui din tablou ;

Considerând că, in speciă, cestiunea de ordine publică n'are nici uă importanţă, nu dênsa domină materia, ci puterea ce este acordată autorităţei lucrului judecat: cine nu scie că termenul de a interjeta apel este de ordine publică, şi cu tóte acestea, daca s'ar admite din eróre de Curte un apel peste termen ce ar fi dat ca resultat reformarea hotărirei Tribunalului, partea care a perdut la Curte n'ar puté pe cale de contestaţiune să céră anularea decisiunei pe motiv că rĕu s'a admis că apelul este dat in termen, de şi darea in termen a apelului este de ordine publică, şi acésta pentru cuvêntul că decisiunea Curţei a rĕmas definitivă şi a dobêndit autoritatea lucrului judecat;

Considerând că specia prevĕḑută in Dalloz la vorba *avocat* in Cap. I, sec. 3, § 175, nu se asémână cu specia infăcişată in casul nostru, in Francia nefiind, ca la noi, admis că un avocat inscris in tabloul avocaţilor dintr'un Tribunal să aibă dreptul de a pleda şi dinaintea ori-cărei alte Curţi sau Tribunal din alt judeţ. Etă specia din Dalloz: un Engles inscris in tabloul avocaţilor unei Curţi din Francia de către Consiliul de disciplină, dupe un-spre-ḑece ani de avocatură dinaintea acelei Curţi, se presintă la Consiliul de avocaţi din Marsilia cerênd a fi inscris in tabloul avocaţilor de acolo; Consiliul 'i respinge cererea pe motiv că e străin. Certamente, in casul de faciă Consiliul de disciplină era in atribuţiunile sale să esamineze daca candidatul ce se infăcişéză insuşesce tóte calităţile cerute de lege, căci nu trebue să se uite că dupe legea francesă dreptul dobêndit de un avocat de a pleda dinaintea unei Curţi nu'l autorisă să pledeze şi dinaintea unei Curţi situate intr'un alt departament, că Consiliul de disciplină din Marsilia, neinscriind in tablou pe Engles, nu a ridicat nici un drept câstigat, n'a violat intru nimic autoritatea lucrului judecat, dreptul Englesului de a pleda dinaintea Curţei unde era inscris rĕmâind intact;

Pentru aceste motive, sunt de opiniune că D. Volga póte să se presinte dinaintea Curţei, ca avocat, ca să susţie drepturile Dlui Dimitrie Ioanide.

Semnat: N. Predescu.

CURTEA DE APEL DIN IAŞI, SECŢIUNEA I

(Corespondenţa particulară a *Dreptului*)

Şedinţa din 22 Decembre 1882

Preşedinţa Dlui S. Nei, prim-preşedinte

Dna M. Burada cu sociul ei şi G. Tacu.

IMOBIL DOTAL. — CONTRACT DE SCHIMB. — SCHIMBUL INTRE SOCI ESTE PERMIS. — NUMAI VÊNDĄRILE SUNT PROHIBITE. — ART. 1307, 1409, 1254 COD. CIVIL.

Incapacităţile fiind de drept strict, numai vêndările intre soci sunt prohibite; schimbul insă al imobilului dotal este valabil şi póte avé loc observându-se formalităţile art. 1254.

Nr. 150. — S'a luat in cercetare apelul interjetat de Dna M. Burada contra sentinţei Tribunalului Iaşi, secţiunea II, cu Nr. 208 (1), rostită in procesul dintre Dna Burada cu sociul ei şi Gh. Tacu pentru un imobil.

Astăḑi fiind ḑiua fixată pentru cercetarea acestui proces, s'a infăcişat D. avocat Goldenthal din partea apelantei, D. avocat Efrem Mazlâm din partea Dlui Dr Burada şi D. Gh. Tacu insocit de D. avocat Gh. Bejan.

Curtea,

Avênd in vedere apelul interjetat contra sentinţei Tribunalului Iaşi prin care se respinge acţiunea intentată de Dna Burada contra sociului ei şi a Dlui Tacu, pentru anularea unui contract de schimb;

Avênd in vedere că imobilul situat in Iaşi, despărţirea III, ce Dna Burada a primit ca dotă, cu permisiunea justiţiei l'a schimbat cu un alt imobil al sociului sĕu, situat in urbea Roman, éră in urmă D. M. Burada a vêndut Dlui Gh. Tacu imobilul primit in schimb de la consórta sa;

Avênd in vedere că apelanta cere anularea schimbului şi a vênḑarei făcută către D. Tacu in virtutea art. 1307, dupe care vênḑările sunt oprite intre soci, şi a art. 1409, dupe care regulele relative la vênḑări se aplică şi la contractul de schimb;

Avênd in vedere că, in regulă generală, bărbatul póte contracta cu socia sa; de la acéstă regulă fac insă escepţiune douĕ contracte: donaţiunea şi vinderea imobilului dotal, prin urmare schimbul este permis;

Avênd in vedere că vênḑările sunt oprite intre soci pentru următórele motive: 1° impedecarea donaţiunilor oculte ce femeia ar puté face sociului sĕu, in urma influenţei acestui din urmă, ceea ce ar fi imposibil de a se constata, căci daca ea ar declara prin contract că a primit preţul, acésta nu s'ar puté verifica, de şi in fapt ea nu 'l-ar fi primit; 2° impedecarea pentru bărbat de a frauda pe creditori, simulând un contract de vindere a averei sale către consórta sa, care raţiune nu esistă la contractul de schimb, de óre ce lucrul dat şi primit in schimb esistă in realitate, şi daca ar fi uă diferenţă de preţ, acésta s'ar puté constata in ori-ce timp; prin urmare, la schimb lipsind raţiunea prohibiţiunei de la vênḑări, acéstă prohibiţiune este inaplicabilă la schimb, căci lipsind causa nu póte esista efectul; că daca dupe art. 1909 tóte regulele de la vindere-cumpărare se aplică şi la schimb, de aci nu urméză că incapacităţile prevĕḑute la contractul de vindere sunt aplicabile şi la schimb, de óre ce incapacităţile, fiind de drept strict, nu se pot aplica prin analogie, de unde resultă că schimbul in cestiune este valabil;

Déră apoi, chiar admiţênd că prohibiţiunile de la vindere sunt aplicabile şi la schimb, nici din acest punct de vedere apelul Dnei Burada nu este fundat, căci din evaluările făcute conform legei imobilelor ce s'au schimbat, se constată că imobilul Dnei Burada este preţuit la suma de 16,000 lei noui, pe când imobilul sociului sĕu primit in schimb e preţuit la suma de 18,000; că, intru cât Dna Burada n'a incercat nici uă perdere, ci din contra a realisat un câstig din acest schimb, profitând de suma de 2,000 lei, valóre in plus a imobilului ce a primit in schimb de la sociul sĕu, resultă deci, cu certitudine, că apelanta n'are nici un interes pentru a susţine asemenea acţiune, fiind că mĕsura ori-cărei acţiuni este interesul, şi in casul de faciă nefiind nici un interes, nu póte să esiste nici acţiune, şi acésta cu atât mai vârtos cu cât, dupe art. 1157 şi 1164 Cod. civil, acţiunea in nulitate este admisibilă numai in casul când minorul sau femeia măritată a suferit vre uă lesiune, ceea ce, dupe cum s'a ḑis mai sus, nu esistă in speciă de faciă;

Pentru aceste motive, respinge apelul, etc.

Semnaţi: C. Zisi, M. Grigoriu, Bârzu, Simionescu.

OSEBITA OPINIUNE

Fiind că, in regulă generală, vênḑările sunt oprite intre soci, éră la acéstă regulă legiuitorul nu face de cât trei escepţiuni, dupe cum se spune in art. 1307 Cod. civil;

Fiind că acéstă regulă, prin esceptiunile sale, este intinsă prin art. 1409 şi la contractul de schimb;

Fiind că art. 1254 Cod. civil nu stabilesce uă nouă regulă la acéstă esceptiune, căci atât din textul cât şi din spiritul şi chiar din locul ce ocupă acest articol, se vede că el permite bărbatului, cu consimţimêntul femeei, să schimbe cu cei d'al treilea, éră nu intre ei, imobilul dotal; deci femeia şi bărbatul sunt incapabili a incheia intre dênşii vre un contract de vindere sau de schimb de cât in casurile anume prevĕḑute de lege; éră socii Burada nu se află in nici unul din ele;

Fiind că legile cari reguléză capacitatea sunt de ordine publică, nulitatea resultând din călcarea lor o póte invoca fie-care parte contractantă, deci şi apelanta;

Fiind că, in asemenea ipotesă, reclamantul nu este obligat a dovedi că nulitatea 'i-ar causa vre uă daună, sau că are vre un alt interes, căci este de ajuns a dovedi numai nulitatea actului spre a'i se primi cererea; şi asemenea act nu

(1) Veḑi *Dreptul* Nr. 8, din 2 Ianuarie 1883. (*N. R.*)

póte subsista, neputênd ingădui legea ca un act care calcă disposiţiunile ei să producă vre un efect;

Pentru aceste motive, nu se póte uni subscrisul cu onor. majoritate.

Semnat: S. Nei.

TRIBUNALUL ILFOV, SECŢIUNEA COMERCIALA

Şedinţa din 15 Decembre 1882

Preşedinţa Dlui Ioan Radoi, preşedinte

Ch. Deşliu cu S. A. Melic şi altul.

SOCIETAŢI IN NUME COLECTIV. — NU SE POT INTOCMI INTRE PARŢI DE CAT PRIN ACTE SCRISE. — ESISTENŢA LOR NU SE PÓTE DOVEDI CU MARTORI SAU JURAMÊNT. — ART. 38 CODUL COMERCIAL. DAUNE-INTERESE. — SOCIETATE COLECTIVA. — NU SE PÓTE DOVEDI ESISTENŢA EI PRIN MARTORI SAU JURAMÊNT, PENTRU A SE CONCHIDE LA DESPAGUBIRI. — ART. 38 CODUL COMERCIAL.

Societăţile in nume colectiv nu se pot intocmi intre părţi de cât prin acte scrise.

Prin urmare, uă parte, pentru a conchide la daune-interese, nu póte stabili esistenţa unei tovărăşii prin jurămênt sau martori.

Nr. 740. — D. Ch. Deşliu a intentat acţiune contra Dlor S. A. Melic şi H. S. Deşliu, prin care tinde a se condemna numiţii să 'i plătéscă ca daune-interese suma de 30,000 lei pentru motivul că dênşii nu 'şi-ar fi esecutat convenţiunea verbală de a 'l primi in asociaţiunea comerciului de manufactură ce intreprind la magasinul intitulat: „la Cochetă" şi in virtutea cărei convenţiuni ar fi fost nevoit a părăsi fondul sĕu propriu de comerciu impreună cu clientela şi localul ce avea.

S'a presentat reclamantul prin D. avocat N. Bresianu, defendorul Melic prin D. avocat Săulescu, éră cel-alt defendor in persónă.

Tribunalul,

Considerând că reclamantul in susţinerea pretenţiunei sale, pentru a dovedi esistenţa acestei convenţiuni de asociaţiune, a deferit mai ântâiu jurămênt decisoriu defendorului S. A. Melic şi apoi a invocat proba testimonială;

Considerând că de-către părţi s'a recunoscut in instanţă că asociaţiunea dintre defendori este uă societate in nume colectiv;

Considerând că reclamantul prin jurămêntul decisoriu ce a deferit defendorului tinde in mod indirect a proba esistenţa unui contract de societate comercială in nume colectiv;

Considerând că, dupe disposiţiunile art. 38 Codul comercial, societatea in nume colectiv nu se póte intocmi intre părţi de cât prin act scris; că, prin urmare, in lipsa unui asemenea act scris, chiar daca intre reclamant şi defendori s'ar fi urmat tratări relative la formarea unei astfel de societăţi, aceste tratări nu pot avé un caracter obligatoriu şi, prin urmare, nici pot dà nascere la uă obligaţiune juridică când nu s'ar esecuta; că, astfel fiind, reclamantul neeshibând in susţinerea pretenţiunei sale un asemenea act, jurămêntul decisoriu şi proba testimonială propuse pentru a stabili esistenţa unei asemenea convenţiuni de societate urméză a fi declarată inadmisibilă şi, prin urmare, pretenţiunea sa susenunţată respinsă;

Pentru aceste motive, in majoritate, declară inadmisibil jurămêntul şi proba testimonială invocate de reclamantul Ch. Deşliu şi, in consecuenţă, 'i respinge acţiunea intentată de acesta contra lui S. A. Melic şi H. Deşliu, etc.

Semnati: I. Rădoi. N. H. Stoica fiu, D. Tănăsescu.

OPINIUNE

Asupra acţiunei intentată de Ch. Deşliu contra lui S. A. Melic şi H. S. Deşliu, prin care tinde ca acestia să fiă condemnaţi să 'i plătéscă 30,000 lei daune-interese causate prin faptul că nu au esecutat convenţiunea intervenită intre dênşii de a 'l primi in asociaţiunea de manufactură la magasinul intitulat „la Cochetă", in virtutea cărei convenţiuni ar fi fost nevoit a părăsi fondul sĕu de comerciu impreună cu clientela şi localul ce avea;

Avênd in vedere că, mai 'nainte de a se procede la constatarea daunelor şi a cuantumului lor, reclamantul pentru ca să dovedéscă esistenţa convenţiunei intervenită intre dênsul cu defendorii, in lipsă de alte probe din parte'i a propus mai ântâiu martori şi in urmă a deferit in jurămêntul decisoriu defendorului S. A. Melic;

In ceea ce privesce proba cu martori:

Considerând că in procesul de faciă daca se cer óre-cari daune de reclamant, acésta se face in virtutea unei simple convenţiuni fără de nume intervenită intre dênsul şi defendori, care convenţiune din causa acestor din urmă nu s'a esecutat şi care ca ori ce altă convenţiune, in lipsă de un text de lege care să ḑică contrariul, se póte proba prin tóte mijlócele ordinare de probă şi, prin urmare, şi prin martori;

Pentru acest unic motiv, sunt de opiniune a se admite proba testimonială propusă de reclamant in instanţă.

In ceea ce privesce jurămêntul decisoriu deferit de Ch. Deşliu defendorului S. A. Melic:

Considerând că jurămêntul este un mijloc de probă *in extremis* admis in ori-ce materie şi fără de nici uă distincţiune când diferendul nu interesézá de cât pe părţi; că, in speciă, fiind vorba de uă simplă convenţiune a cărei neesecuţiune ar fi causat reclamantului un prejudiciu, acéstă convenţiune putêndu-se proba prin martori, *a fortiori* ea se póte proba şi prin jurămênt decisoriu; că, in fine, jurămêntul aşa cum este formulat de către reclamant intrunesce tóte condiţiunile necesare pentru a ḑice că este personal şi concluant;

Pentru aceste motive, sunt de opiniune a se admite jurărămêntul propus de reclamant lui S. A. Melic.

Semnat: T. Djuvara.

TRIBUNALUL DIN ARGEŞ

(Corespondenţa particulară a *Dreptului*)

Şedinţa din 17 Iunie 1882

Preşedinţa Dlui I. Radoi, preşedinte

Gr. Peucescu cu Stefan Hagianof.

HOTARIRI. — DISTRUGEREA LOR. — SE PÓTE STABILI PRIN TÓTE MIJLÓCELE CONŢINUTUL LOR. — REGISTRE ŞI ALTE ACTE AFLATE IN TRIBUNALUL CARE A PRONUNŢAT HOTARIREA.

Conţinutul hotăririlor distruse, prin cari se reguléză drepturile unor persóne, se póte stabili de instanţele judecătoresci prin ori-ce mijlóce, şi mai cu sémă prin alte lucrări ale judecătoriei care le-a pronunţat.

Tribunalul,

Vĕḑênd că asupra litigiului de faciă se pretinde că de către acest Tribunal s'ar fi pronunţat hotărirea cu data din 16 Maiu 1867, sub formă de jurnal, trecută la Nr. 1120, hotărire distrusă tocmai in partea unde se aflau semnăturile judecătorilor, şi prin care s'a dispus ca reclamanţii să posede proprietatea hotărnicită despre arĕtata vecinătate cu schitul Besteleiu al monastirei Michaiu-Vodă, trecută sub administraţiunea onor. Minister de financie prin semnele şi punctele arĕtate pe plan şi hotărnicie cu Nr. 21, 22, 23, 24 şi 25; că, prin urmare, in primul rênd, rolul Tribunalului nu se póte mărgini la alt de cât a constata daca acest fapt este esact şi prin urmare, in cas afirmativ, a restatornici pe părţi in posiţiunea juridică, creată prin disposiţiunile acestei hotăriri distruse, urmând ca acéstă hotărire să li se impună ca autoritate de lucru judecat; că numai cu uă astfel de procedare se póte combate şi preveni cu succes, fiă manoperele ce s'ar intrebuinţa de cei interesaţi ca să dispară din archiva Tribunalelor actele judiciare, fiă casurile fortuite ce ar da loc la disparițiunea unor astfel de acte; că, prin urmare, numai in cas când Tribunalul ar constata că acéstă hotărire distrusă nu'şi-a avut fiinţa, numai atunci ar puté procede la uă nouă judecată asupra litigiului dintre părţi şi prin urmare a dispune cercetări in sensul celor ordonate prin jurnalele cu Nr. 2317, din 1869, şi 4183, din 1881, şi cari fiind numai nisce incheiări preparatorii, Tribunalul, conform art. 160 Cod. proc. civile, póte ori-când reveni asupra lor;

Considerând că din numerósele lucrări, şi a nume: adresa acestui Tribunal cu Nr. 4817, prin care trămite dosarul causei Dlui supleninte spre a esecuta disposiţiunile hotărirei in cestiune pronunţată sub formă de jurnal, raportul cu Nr. 350 al Dlui supleninte către preşedintele Tribunalului prin care arată că nu póte procede la esecutarea acestei hotăriri, fiind distrusă tocmai in partea unde se aflau semnăturile judecătorilor, diferitele lucrări din cari se constată că intr'adevĕr părţile au fost citate la judecată pentru acéstă ḑi, şi in fine din menţiunea făcută in registrul de jurnale al grefei din 1867 cu Nr. 1120, in următórea coprinde:

„*Idem* procesul pentru intărirea hotărniciei moşiei Dnei Antiţa Grecénu, sociul sĕu şi rĕzaşii vecini a şi posedat proprietatea despre vecinătatea cu schitul Besteleiu, despre vecinătatea despre Dlor fraţii Cornăţeni şi M Cornăţénu, confirmându-se hotărnicia şi planul depus de reclamanţi, asemenea confirmându-se şi invoirea urmată intre D. Grecénu şi N. Rosetti, éră pentru cei-alţi vecini cari n'au venit, s'a amânat procesul la 2 Octombre." Se constată că intr'adevĕr espusa hotărire distrusă 'şi-a avut fiinţa şi, prin urmare, acéstă hotărire impunêndu-se părţilor cu autoritate de lucru judecat, Tribunalul aḑi urméză a determina hotarul despărţitor dintre proprietatea litiganţilor conform acestei hotăriri, adică prin uă linie care să trécă prin punctele arĕtate pe plan şi hotărnicie la Nr. 21, 22, 23, 24 şi 25;

Pentru aceste motive, declară că esistă autoritate de lucru judecat in ce privesce vecinătatea proprietăţei zestrală Vlăşcuţa a reclamantului Grigore Pĕucescu cu moşia Vlăşcuţa a lui Stefan Hagianof, şi in consecinţă statornicesce ca hotarul despărţitor intre acele douĕ proprietăţi, etc.

Semnaţi: I. Radoi, T. Trifonescu.

BIBLIOGRAFIE

Anunţăm cu multă plăcere apariţiunea folositórei lucrări a Dlui Ioan Rădoi, actualul preşedinte al Tribunalului comercial din Ilfov şi despre care am vorbit in unul din numerele nóstre trecute:

MANUALUL

SAU

CĂLĔUSA CETAŢÉNULUI

IN

MATERIE JUDICIARA

Preţul 10 lei

Bucuresci. — Typ. Curţei Regale, pr. F. Göbl Fii, Pasagiul Român, 12

ANUL XII. — Nr. 17. JOI 3 FEBRUARIE 1883

DREPTUL

LEGISLATIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENTIA — ECONOMIE POLITICA

Prim-Redactor: DEMETRU C. POPESCU

ESE DE DOUE ORI PE SEPTEMANA

Redactor-Administrator: NICOLAE CHRISTESCU

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA DIARULUI, PASAGIUL ROMAN, 10

ABONAMENTELE se fac pe an şi pe jumĕtate de an: la 1[iu] Decembre şi 1[iu] Maiu. De la 1[iu] Iulie pênĕ la 20 August diarul nu apare.

Anunţuri: linia 40 bani. *Scrisorile nefrancate se refusă* Un numĕr: 50 bani

COSTUL ABONAMENTULUI Pe an, 40 lei; pe jumĕtate an. 20 lei. *Studenţii plătesc pe jumĕtate* Pentru străinĕtate se adaogă timbrul postal.

SUMAR

JURISPRUDENŢA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAŢIUNE ŞI JUSTIŢIE, SECŢ. I

Şedinţa din 15 Ianuarie 1883

Preşedinţa Dlui Gr. Lahovari, consilier

Marghioala I. Dumitrescu cu A. Tănăsescu

NECOMPETENŢA. — ACŢIUNE POSESORIE VENITA IN APEL INAINTEA TRIBUNALULUI, CARE JUDECA DEFINITIV ŞI DREPTUL DE PROPRIETATE. — ART. 55 ŞI 56 LEGEA JUDECATORIILOR DE OCÓLE.

Tribunalul de prima instanţă, judecând uă acţiune posesorie venită de la judele de pace, nu este competent a se pronunţa definitiv şi asupra dreptului de proprietate.

Nr. 13. — Casată, sentinţa Tribunalului Ilfov, secţiunea II, cu Nr. 485, din 1881, in urma recusului făcut de Marghioala I. Dumitrescu, in procesul ce are cu A. Tănăsescu, pentru un imobil.

S'au ascultat: D. D. Zamfirescu, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă; D. D. Chebapcea, avocatul recurentei, in desvoltarea motivelor de casare; D. Popescu, avocatul intimatului, in combateri.

Curtea, deliberând:

Asupra motivului ântâiu de casare astfel formulat:

„ Necompetenţa Tribunalului de a judeca in ultima instanţă pentru următórele cuvinte: acţiunea intentată in contra mea tindea la stabilirea proprietăţei, nici de cum a posesiunei. Mijlócele invocate erau calităţile de cumpărător şi mostenitor cari s'au contestat categoric de noi, declarând că nu recunóscem calitatea de mostenitori a acelora de la cari au cumpărat. "

Vĕdênd art. 55 Proc. civilă şi art. 56 legea judecătoriilor de ocóle;

Considerând că, de şi dupe aceste articole de lege judecătoriile de ocóle au dreptul a judeca ca primă instanţă cu drept de apel, insă acésta numai in cas când cu ocasiunea cercetărei unei asemenea acţiuni nu se contestă insuşi titlul de proprietate, de altminteri acţiunea petitorie trebuesce introdusă pe calea ordinară prevĕdută de Codul de procedură inaintea Tribunalului care o va judeca in prima instanţă;

Considerând că, in speciă, judecătorul de ocol a judecat numai acţiunea posesorie, éră Tribunalul către care se adresase Dna Marghioala I. Dumitrescu nu s'a mărginit a cerceta şi judeca acéstă acţiune, ci a decis şi asupra acţiunei petitorie, susţinênd că D. A. Tănăsescu prin acte autentice eshibate 'şi-a probat calitatea sa de proprietar şi a pronunţat sentinţa sa in ultima instanţă; că, in facia unei asemenea procedări, Tribunalul, nejudecând acţiunea posesorie ce 'i era deferită in apel şi judecând acţiunea petitorie in ultima instanţă, 'şi-a escedat puterile sale şi a violat articolele de lege citate;

Pentru aceste motive, caséză, etc.

CURTEA DE APEL DIN BUCURESCI, SECŢIUNEA I

Şedinţa din 14 Decembre 1882

Preşedinţa Dlui A. Cantacuzino, prim-preşedinte

Banca României cu N. G. Bibescu.

ACT DE COMERCIU. — PROPRIETAR ESPLOATAND IN FABRICA SA

PRODUSELE MOŞIEI SALE. — FABRICA DE SACHAR DE LA CHITILA. — NU FACE ACTE DE COMERCIU.

CALITATE DE COMERCIANT. — INSCRIERE INTRE PATENTARI. — LUARE DE MATERII PRIME DE LA ALŢI CULTIVATORI. — PROPRIETAR AVÊND FABRICA PE MOŞIE. — NU FACE ACTE DE COMERCIANT, CAND NU PLATESCE PATENTA ŞI MATERIILE PRIME NU LE CUMPARA.

Proprietarul unei moşii, care manipuléză şi transformă in fabrica sa productele moşiei sale, nu face acte de comerciu şi nu este considerat ca intreprinḑĕtor de fabrice.

Calitatea de comerciant nu resultă nici din faptul luărei materiilor prime de la alţi cultivatori, când insă nu le cumpără, ci le cultivă in comun, nici din inscrierea intre patentari, când se dovedesce că uă asemenea dare fiscală nu s'a plătit nici uă dată.

Nr. 46. — Banca României a interjetat apel contra sentinţei Tribunalului Ilfov, secţiunea comercială, cu Nr. 531, din 1882 (1), prin care 'i s'a respins cererea de a fi declarat D. N. G. Bibescu in stare de faliment.

S'a presentat apelanta prin DD. avocaţi G. Angelescu şi Em. Protopopescu-Pake şi defendorul prin D. avocat Math. Corbescu.

Curtea, deliberând :

Considerând că, inaintea primei instanţe, Banca României a eshibat câte-va poliţe subscrise de D. N. G. Bibescu, protestate şi neachitate la termen, cerênd ca debitorul sĕu să fiă declarat in stare de faliment, ca unul ce 'şi-a incetat plăţile;

Considerând că, inaintea Curţei astăḑi, apărătorul Băncei Române a tins să demonstreze că intimatul e in adevĕr comerciant şi că Tribunalul fără cuvênt pretinde că D. N. G. Bibescu nu are acéstă calitate ; că faptul din care resultă că dréptă e pretenţiunea Băncei, e că defendorul nu s'a mărginit in a transforma in sachar sfeclele cultivate pe moşia Chitila, ci că Dsa a cumpărat acest product şi de la alţii ; că, aşa fiind, fapt de comerciu a săvêrşit D. Bibescu şi că comerciant este ;

Considerând că, in principiu, arendaşul ca şi proprietarul unei moşii nu fac acte negustoresci şi nu pot să fiă consideraţi, in adevĕratul inţeles al Condicei de comerciu, ca intreprinḑĕtori de fabrice, când manipuléză propriele lor producte şi le vênd apoi transformate ; că, in speciă, esistenţa fabricei de la Chitila şi esploatarea ei de către proprietarul Nicolae G. Bibescu este un accesoriu al cultivărei moşiei, contribuind a preschimba productele de pe dênsa; că N. G. Bibescu, când fabrică şi când transformă materia produsă de el-insuşi, nu devine printr'acest fapt comerciant ;

Considerând că negustorul e un mijlocitor neintrerupt intre producĕtorul materiei şi consumator ; că el speculă asupra necesităţilor consumatorului, fiă că o transformă in alta, fiă că o desface in starea in care a primit'o ; că, intr'un cuvênt, el cumpără spre a revinde ;

Considerând că fabrica de la Chitila, in curs de opt ani de când e pusă in miscare de D. Bibescu, a transformat in sachar sfeclele cultivate pe moşia sa, când pe uă intindere de uă miă pogóne, când pe uă intindere mai mare :

Considerând că apelanta Banca României, spre a combate acest mod de apărare al intimatului, a eshibat nisce contracte intervenite intre D. N. G. Bibescu şi unii cultivatori de pe moşiile invecinate cu a sa, din cari resultă pentru dênsa că defendorul nu s'a mărginit in a preface in sachăr numai produsul de pe moşia Chitila, ci a cumpărat materie brută şi de la alţii, impregiurare care 'l face comerciant;

Considerând că conţinutul acestor contracte, analisat de Curte, 'i-a dat convicţiunea că nu sunt nisce simple contracte de vênḑare, ci tocmeli de esecuţiuni la cultivarea sfeclelor ; că e inadmisibil a se susţine că D. N. G. Bibescu, când s'a invoit cu ţĕranii spre a'i da sfeclele ce 'i mai trebuiau pentru fabrică, a săvêrşit uă simplă cumpărătóre; că se probéză, din contra, că intimatul, incheiând acele contracte, s'a asociat cu ţĕranii puind, el, capital, instrumente aratorie, maşine, semânţă şi uă cultură specială, condusă de uă persónă espertă in materie, pe când locuitorii aduceau in schimb braţele şi pămêntul lor ; că, aşa fiind, ţĕranii nu erau esclusiv proprietari pe sfeclele ce cultivau, căci uă parte din capitalul necesar la producerea lor era al intimatului ;

Avênd in vedere că Banca României mai adaogă : ceea ce probéză şi mai mult că D. N. G. Bibescu e in realitate comerciant, este certificatul Primăriei Capitalei, din care se vede că Dsa are patentă de negustor clasa I ;

Considerând că, intimatul când a clădit fabrica, a avut intenţiunea să formeze uă asociaţiune prin acţiuni la esploatarea ei ; că, in vederea acestui scop, póte să fi luat şi patentă; déră asociaţiunea ce proiecta nu a putut isbuti, dupe cum probéză legea votată de Camera legiuitóre din 1882, care a acordat uă primă de incuragiare Dlui Bibescu pentru cultivarea sfeclei, rĕmas singur transformatorul ei in sachăr ; că, ceea ce denotă că intimatul nu a făcut nici uă dată us de acéstă patentă şi că ea a rĕmas in mâinele sale uă simplă chârtie fără valóre, este certificatul defendorului eliberat de perceptor, care constată că D. Bibescu nu se

(1) Veḑi *Dreptul* Nr. 77, din 1882, pag. 622. *(N. R.)*

vede trecut in rol ca negustor şi nici că a plătit vre uă dată dreptul fiscal alipit de acéstă calitate ;

Pentru aceste motive, in majoritate, respinge apelul interjetat de Banca României; confirmă sentinţa Tribunalului, etc.

Semnaţi : C. Câmpinénu, Ap. Mănescu, B. Arvanezo, I. Dendrino.

OPINIUNE

Avênd in vedere art. 185 şi art. 1 din Codul comercial şi art. 308, alin. 2, Regulamentul Organic;

Avênd in vedere că este constant că D. N. G. Bibescu esploatéză fabrica de sachăr situată pe moşia sa Chitila; că este asemenea constant că Dsa a incetat plăţile sale; că, cu tóte acestea, Tribunalul de prima instanţă a refusat să declare pe intimatul in stare de faliment, sub motivul că D. Bibescu, de şi esploatéză uă fabrică de sachăr, nu face insă fapte de comerciu şi, prin urmare, nu are calitate de comerciant, din causă că prin ḑisa fabrică nu face de cât a transforma in sachăr productele moşiei sale;

Avênd in vedere că din diferitele invoieli incheiate intre D. Bibescu şi mai mulţi proprietari de moşii, prin cari acestia se obligă de a procura intimatului cantităţi insemnate de sfecle produse la moşiile lor, se stabilesce că fabrica de zachăr a Dlui Bibescu nu se alimentéză numai din productele moşiei sale Chitila, ci in mare parte se alimentéză din producte produse de moşii străine; că, astfel fiind, nu se póte ḑice că esploatarea fabricei Dlui Bibescu, nefiind de cât un accesoriu al esploatărei moşiei Chitila, proprietatea intimatului, nu cade sub previsiunile art. 306, § 2, din Regulamentul Organic, care declară că ori-ce esploatare de fabrică constitue un fapt de comerciu; de unde resultă că singurul motiv, pe basa căruia primii judecători au refusat să declare pe D. Bibescu in stare de faliment, este cu totul nefundat in fapt;

Pentru aceste motive, sunt de opiniune a se reforma hotărirea Tribunalului şi a se admite cererea Băncei Române de a se declara N. G. Bibescu in stare de faliment.

Semnat : A. Cantacuzino.

TRIBUNALUL DIN IAŞI, SECŢIUNEA II

(Corespondenţa particulară a *Dreptului*)

Şedinţa din 27 Februarie 1882

Preşedinţa Dlui M. Suţu, prim-preşedinte

Maria Lupascu şi alţii cu Th. Pisoschy şi Epitropia Spitalelor Sf. Spiridon din Iaşi.

DONAŢIUNE. — ACT AUTENTIC. — CONDIŢIUNE ESENŢIALA A D SOLEMNITATEM. — ART. 800, 813, 1168 COD. CIVIL.

FORMA AUTENTICITAŢEI. — ADEVERIREA SEMNATURELOR NU E SUFICIENTA. — TREBUESCE CONSTATAREA LIBERULUI CONSIMŢIMÊNT. — ART. 1171, 1172 COD. CIVIL. — ART. 18 LEGEA ORGANISAREI JUDECATORESCI.

TESTAMENT AUTENTIC. — CITIRE DIN CUVÊNT IN CUVÊNT. — FORMALITAŢILE RELATIVE LA TESTAMENTE SUNT APLICABILE LA DONAŢIUNI ŞI LA ORI-CE ACTE AUTENTICE. — ART. 860, 861 COD. CIVIL.

ACT CONFIRMATIV. — DONAŢIUNE NULA DIN LIPSA DE FORMA. — IMPOSIBILITATE DE A SE REPARA NULITATEA. — ART. 1168 COD. CIVIL.

RATIFICAŢIUNEA DONAŢIUNEI DIN PARTEA MOSTENITORILOR DONATORULUI. — TREBUE SA CONŢINA TÓTE PUNCTELE ENUNŢATE IN ART. 1190 COD. CIVIL. — RATIFICAREA NU PÓTE SA RESULTE DIN SIMPLE SCRISORI. — INCEPUT DE PROBA. — ART. 1167 COD. CIVIL.

PRESCRIPŢIUNEA DE ḐECE ANI. — PÓTE FI INVOCATA PENTRU CONTRACTELE ANULABILE, ÉRA NU PENTRU ACELE CARI SUNT RADICAL NULE. — ART. 1900 COD. CIVIL.

POSESOR DE BUNA CREDINŢA. — CASTIGAREA FRUCTELOR. — NECUNOSCINŢA VIŢIELOR. — NULITAŢI DE FORMA. — ART. 485, 486 COD. CIVIL.

1° Donaţiunile sunt nisce contracte solemne cari trebuesc neapărat făcute sub forma autenticităţei, şi autenticitatea pentru asemenea contracte constitue un element esenţial, uă solemnitate fără de care contractul nu póte avé fiinţă.

2° Autenticitatea unui act nu resultă numai din adeverirea semnăturelor, ci din constatarea făcută de către Tribunal despre liberul consimţimênt al părţilor contractante.

3° Formele autenticităţei prevĕḑute de art. 860 şi 861 Cod. civil pentru testamente trebuesc aplicate, in regulă generală, la autentificarea tutulor actelor, şi prin urmare şi la donaţiuni.

4° Remiterea imobilului donat de către donator in mâinele donatarului, incă din momentul facerei donaţiunei, nu produce nici un efect in privinţa validităţei donaţiunei, daca contractul e nul pentru uă lipsă de formă.

5° Uă donaţiune nulă pentru viţie de formă nu póte fi ratificată de către donator; ea póte insă fi confirmată sau ratificată de către mostenitorii donatorului. Uă asemenea ratificare insă, pentru a fi validă, cată să conţină tóte punctele prevĕḑute in art. 1190, adică să coprindă obiectul, causa şi natura obligaţiunei, etc. Nisce simple scrisori emanate de la eredii donatorului, cari n'ar indeplini condiţiunile art. 1190, nu pot constitui uă ratificare; pot

fi insă primite ca un inceput de dovadă, care se póte completa conform dreptului comun.

6° Prescripţiunea de ḑece ani, prevĕḑută in art. 1900 Cod. civil pentru anularea unei convenţiuni, nu póte fi invocată de cât in privinţa actelor anulabile pentru un viţiu al consimţimêntului sau pentru că au fost făcute de persóne incapabile. Acéstă prescripţiune nu póte insă fi invocată pentru un act radicalmente nul, cum este donaţiunea de faciă.

7° Sarcinele impuse prin contract donatarului, nefiind de cât nisce modalităţi al contractului, n'ar puté schimba caracterul de gratuitate al donaţiunei de cât in cas numai când acele sarcine ar constitui un equivalent pasiv egal sau aprópe egal cu beneficiul obţinut prin donaţiune, şi in asemenea cas numai s'ar puté considera uă donaţiune ca un contract cu titlu oneros, sau un contract nenumit, care ca atare n'ar avé nevoe de forma solemnităţei pentru perfecţiunea lui.

8° Dupe art. 485 Cod. civil, posesorul câstigă fructele percepute cu bună credinţă, şi acéstă bună credinţă, care tot-d'a-una este presupusă pênĕ la proba contrarie, resultă din necunoscinţa viţielor titlului de proprietate, intre care viţie intră şi nulităţile de formă, legea nefăcênd nici uă distincţiune in acéstă privinţă.

Nr. 44. — D. avocat Gh. I. Bejan, procuratorul Dlor Maria Lupascu, Elena Sorocénu, C. Lazarache şi Joiţa Rota, a intentat acţiune civilă contra Dlui Th. Pisoschy din Botoşani şi contra Epitropiei generale a spitalului Sf. Spiridon din Iaşi, pentru anularea unui contract de donaţiune prin care defunctul A. Sorocénu donéză Dlui Pisoschy jumĕtate din moşia Costinesci şi Dragomănesci, sau Costinescii-de-jos, şi părţile din Leorda, proprietate a defunctului A. Sorocénu din Botoşani, şi prin care se mai lasă 400 # pe an spitalului filial din Botoşani, dependent de Epitropia Sf. Spiridon din Iaşi.

Astăḑi fiind ultimul termen defipt pentru judecarea acestui proces, la apelul nominal s'au presentat in audienţă: D. Bejan cu procură din partea reclamanţilor, D. Pisoschy asistat de D. avocat Enacovici şi D. C. P. Constantiniu cu procură in regulă din partea Epitropiei Sf. Spiridon.

Tribunalul,

Avênd in vedere că obiectul reclamaţiunei este acţiunea in nulitate a donaţiunei din Aprilie 1868, legalisată de Tribunalul Iaşi, secţiunea III, cu Nr. 436, din acel an, prin care defunctul A. Sorocénu donéză Dlui Th. Pisoschy jumĕtate din moşia Costinesci şi Dragomănesci precum şi nisce părţi din Leorda, éră spitalului din Botoşani uă rentă perpetuă de 400 # pe an, pentru motiv că actul de donaţiune, nefiind făcut in forma autentică, ar fi nul;

Avênd in vedere că ḑisul act de donaţiune este legalisat de Tribunal *numai in cât privesce semnăturele părţilor contractante:*

Avênd in vedere că, dupe art. 800 Cod. civil, nimeni nu póte dispune de avutul sĕu cu titlul gratuit de cât cu formele prescrise de lege; éră dupe art. 1168, donaţiunea nulă in privinţa formei nu póte deveni valabilă de cât refăcêndu-se cu formele legiuite; că din aceste douĕ disposiţiuni resultă in mod incontestabil că legiuitorul consideră donaţiunea ca un contract solemn, inscrisul ce o constată servind nu numai *ad probationem*, ca pentru contractele consensuale, ci constituind chiar un element esenţial al contractului, uă *solemnitate* in lipsa căreia el nu se póte forma;

Avênd in vedere art. 813 Cod. civil dupe care tóte donaţiunile trebuesc făcute prin *act autentic;* că de aci resultă in mod evident că solemnitatea cerută de lege pentru autentificarea unui act este concursul autorităţei competente la confecţionarea lui şi constatarea disposiţiunilor ce coprinde;

Considerând că, faciă cu aceste texte positive, este uă erórе manifestă de a susţine că actul autentic este pur şi simplu legalisat de Tribunal, şi că adeverirea semnăturelor, fără nici uă altă formă, confere autenticitatea definită de art. 1171; că uă probă peremptorie a erorei unei asemenea interpretări, este art. 1172, care presupune un act făcut de un funcţionar competent, fără formele prescrise de lege, şi declară un asemenea act neautentic, dė unde resultă că un act póte fi legalisat, daca acesta este sensul cuvêntului făcut, fără să fiă autentic; că legalisarea prin urmare nu este autenticitatea;

Avênd in vedere că, daca ar mai esista vre un dubiu asupra caracterelor actului autentic, apoi găsim aceste caractere in mod precis determinate de art. 860 şi 861 Cod. civil, dupe cari testamentul autentic este acela ce se adeveresce de judecătoria competentă, dupe ce mai ântâiu judecătoria va *citi testamentul din cuvênt in cuvênt, in auḑul şi in facia testatorului* Etă déră concursul pe care 'l cere legea de la autoritatea chiămată a investi cu forma autenticităţei un act óre-care. Şi să nu se ḑică că a aplica acest mod de procedare la tóte actele autentice in genere, şi in special la donaţiuni, ar fi a intinde, prin analogie, disposiţiuni prescrise numai pentru testamente, şi a invoca nulităţi acolo unde legea nu le decretéză, căci, precum s'a arĕtat mai sus, mai ântâiu forma solemnă a actelor autentice şi a donaţiunilor e prescrisă de art. 1171 şi 800, éră observarea formelor sub pedépsă de nulitate, in privinţa donaţiunilor, resultă din art. 1168. Apoi art. 1171 şi urm. indică natura cooperărei autorităţei competente la confecţionarea actelor autentice. A aplica, prin urmare, disposiţiunea art. 861 la tóte actele autentice, nu este de cât a admite pentru constatarea consimţimêntului acestor acte prevĕḑute de art. 1173 modul de constatare stabilit de legiuitor pentru testamente,

ceea ce este cu totul alt-ceva de cât a intinde la alte casuri nisce formalități prescrise pentru un cas special. Déră, admițênd că art. 1171 și urm. nedeterminând in mod destul de clar caracterul actului autentic, ar trebui să recurgem la art. 860 și 861 pentru a găsi uă definițiune mai precisă a autenticității, ar fi óre nerațional a admite acéstă definițiune și pentru autenticitatea donațiunilor? Este óre mai logic și de uă interpretare mai sănĕtósă a susține că același termen juridic póte avé in aceeași lege ințelesuri deosebite? că alta este autenticitatea testamentelor și alta aceea a donațiunilor? că cea d'ântâiu resultă din constatarea *de visu et auditu* a voinței testatorului, éră cea de a doua din simpla adeverire a semnăturelor părților contractante? Apoi care este textul pe care se intemeiéză uă asemenea distincțiune? Art. 1171 care definesce actul autentic nu vorbesce de nici uă adeverire; și, admițênd că cuvêntul *făcut* ar insemna *adeverit*, intru cât nu se indică funcționarul competent de a da acéstă adeverire, pentru ce actul autentic nu ar puté să fiă adeverit de judecătorul de pace sau chiar de autoritatea administrativă, căci cuvintele „funcționar public cu drept de a instrumenta intr'un loc determinat" se aplică necesarmente la ori-ce funcționar? Art. 860 și 861 sunt singurele dupe cari autenticitatea resultă din adeverirea Tribunalului. Apoi, daca se trage adevĕrata definițiune a autenticității din aceste douĕ articole, cum s'ar puté aplica aceste disposițiuni in parte, luându-se din ele numai adeverirea Tribunalului, și inlăturându-se formalitățile cari trebue s'o precedeze? In fine, daca cercetăm motivele pentru cari legiuitorul a prescris forma solemnă pentru donațiuni; daca recunóscem că donațiunile, adese-ori, nu sunt de cât resultatul slăbiciunei sau al pasiunilor omenesci; că tocmai pentru a preveni asemenea pericole s'a subordonat validitatea lor la observarea unor formalități menite a destepta pe donator despre insemnătatea actului ce voesce a face; că unii autori francesi merg pênĕ a ḑice că donațiunile erau vĕḑute cu așa mare defavóre, in cât legiuitorul le-a incongiurat cu forme numeróse și subtile in scop de a imulți causele de nulitate; atunci vom recunósce că adeverirea numai a semnăturelor la asemenea acte este departe de a corespunde cu cerințele legei, și că tesa care voesce a conchide de la uă asemenea adeverire la autenticitatea actului este contrarie atât spiritului cât și chiar textului legei;

Considerând, prin urmare, că din cele ce preced reese in mod indubitabil că autenticitatea unui act resultă numai din constatarea făcută de către Tribunal despre liberul consimțimênt al părților contractante la tóte disposițiunile coprinse in act;

Considerând că, din momentul ce găsim astfel in Codul civil acéstă definițiune a autenticității, este de prisos de a recurge la legislațiunea anterióră pentru a determina formele actelor autentice; căci e cu totul nerațional de a respinge formele precise de Cod, sub cuvênt că ele n'ar fi stabilite in mod prescris de cât pentru testamente, și a le căuta intr'uă legislațiune in care actul autentic nici este măcar cunoscut. Déră, chiar admițênd că ar esista uă lacună in Cod in privința solemnității actelor autentice alte de cât testamentele, și că autenticitatea ar trebui regulată dupe Ordonanța domnéscă din 5 Marte 1856, cu Nr. 29, care, neconținênd disposițiuni contrarii Codului civil, n'ar fi abrogată prin art. 1912 al acestui Cod; apoi, dupe § 2 al ḑisei ordonanțe care reguléză forma intăriturei de către Tribunal, acesta e ținut de a insemna in incheiarea sa cum că s'au adeverit atât iscăliturile cât și buna voință a părților contractante; și de óre ce, la donațiuni, dupe art. 1168 forma e prescrisă sub pedépsă de nulitate, donațiunea defunctului Sorocénu ar fi nulă chiar in basa Ordonanței domnesci din 1856, Marte in 5;

Avênd in vedere că, dupe art. 1168 Cod. civil, donatorul nu póte repara prin nici un act confirmativ uă donațiune nulă din lipsă de formă;

Considerând că acéstă imposibilitate se aplică la ratificațiunea espresă, neputêndu-se ratifica un contract ce nu are ființă, cât și la ratificațiunea tacită resultând din esecutarea voluntară a contractului, donațiunile imobiliare neputêndu-se face prin simplă tradițiune; că, prin urmare, remiterea imobilelor donate de către defunctul Sorocénu in stăpânirea Dlui Pisoschy, incă din anul 1868, nu póte produce nici un efect in privința validității contractului de donațiune;

Avênd in vedere că, de și donațiunea nulă pentru viție de formă nu póte fi ratificată de donator, ea póte insă, dupe art. 1167, alin. 3, Cod. civil, să fiă ratificată de ereḑii lui, in favórea cărora au fost prescrise formalitățile atât de riguróse ale donațiunilor;

Avênd in vedere că acéstă ratificațiune póte fi probată conform regulelor dreptului comun, cu deosebire insă că, in cas când se face un inscris, actul de confirmațiune nu face probă deplină de cât daca conține tóte punctele enumerate la art. 1190;

Considerând că nu se produce de D. Pisoschy altă probă despre ratificațiunea donațiunei de către ereḑii donatorului, de cât nisce scrisori prin cari unii din ereḑi indémnă pe donatar de a esecuta sarcinele impuse prin actul de donațiune;

Considerând că asemenea scrisori nu pot fi admise drept probă a ratificațiunei din partea ereḑilor, intru cât nu intrunesc condițiunile prescrise de art. 1190, putêndu-se considera numai ca un inceput de dovadă scrisă;

Considerând că acest inceput de dovadă n'a fost completat și că, prin urmare, ratificațiunea donațiunei de către ereḑii Sorocénu rĕmâne neprobată;

Avênd in vedere că donatarul nu póte invoca prescripțiunea de ḑece ani a art. 1900 Cod. civil, căci acéstă prescripțiune a acțiunei in nulitate nu are loc de cât in privința contractelor cari, de și infectate de un vițiu ce le face anulabile, totuși sunt susceptibile de ratificare, intru cât nuli-

tatea lor este relativă, putêndu-se invoca numai de către una din părți; că acésta resultă atât din natura acestor contracte, cât și din textul art. 1900, care vorbesce numai de contractele anualabile pentru un viţiu al consimţimêntului, sau acele făcute de persóne incapabile; cât pentru contractele radicalmente nule, precum sunt cele ale căror forme solemne necesare perfecţiunei lor n'au fost observate, intru cât nulitatea lor e absolută putênd fi invocată de ori-cine are interes a o face, acţiunea in nulitate este imprescriptibilă, şi nu póte fi respinsă de cât in cas când contractul ar fi fost esecutat prin prescripţiunea aquisitivă de trei-ḑeci ani;

Avênd in vedere că sarcinele stipulate intr'un contract de donaţiune nu sunt de cât nisce modalităţi cari nu modifică caracterul gratuit al contractului de cât in cas numai când ele ar constitui un equivalent pasiv egal sau aprópe egal cu beneficiul obţinut, ceea ce nu este in specia de faciă; că déră nu se póte considera uă asemenea convenţiune ca un contract nenumit şi cu titlu oneros, pentru ca să se ḑică că, nefiind un contract de donaţiune, forma solemnă n'ar fi necesară pentru perfecţiunea lui;

Considerând că nu s'a probat in instanţă de către Pisoschy cum că sarcinele donaţiunei equivalézǎ cu valórea imobilelor donate, Tribunalul neputêndu-se basa pe simpla alegaţiune a părţei; că, prin urmare, in lipsă de ori ce element de apreţiare, contractul nu se póte considera, pênĕ la proba contrarie, de cât ca un contract cu titlu gratuit, aşa precum l'au calificat părţile, şi precum se presentă in aparenţă;

Avênd in vedere că nu se póte opune reclamanţilor lipsa de calitate pentru motiv că testamentul olograf al defunctului Sorocénu din 27 Octombre 1876 ar fi confirmat donaţiunea făcută lui Pisoschy, şi că reclamanţii, nefiind reservatari, ci numai ereḑi testamentari cari au recunoscut testamentul prin acceptaţiune, nu ar fi in drept de a'l esecuta numai in parte, primind tot de uă dată succesiunea şi atacând donaţiunea, căci, mai ântâiu, pretinsa ratificare a donaţiunei prin testament e nulă in virtutea art. 1168 Cod. civil, apoi, in al douilea loc, reclamanţii, in calitatea de ereḑi legitimi in grad succesibil, avênd vocaţiune la intréga mostenire *ab intestato*, sunt incontestabilmente in drept a primi averea deferită prin testament şi a reclama tot uă dată şi averea netestată, neputêndu-se considera astfel averea coprinsă intr'uă donaţiune nulă.

Cât pentru cestiunea de a se sci daca testamentul din 1876 conţine nu numai uă ratificaţiune a donaţiunei făcută lui Pisoschy, déră chiar uă disposiţiune de care acesta s'ar puté prevala pentru a opune ereḑilor Sorocénu calitatea sa de legatar al imobilelor coprinse in donaţiune, chiar in casul când acea donaţiune n'ar fi avut loc, sau s'ar considera ca nulă:

Considerând că Tribunalul nu este sesisat astăḑi de acéstă cestiune, intru cât acţiunea intentată nu este uă acţiune in revendicare contra căreia Pisoschy ar fi in drept a opune, in lipsa calităţei lui de donatar, calitatea sa de legatar resultând din testament, ci pur şi simplu uă acţiune in nulitate a donaţiunei; prin urmare, Tribunalul nu se póte pronunţa asupra dreptului de proprietate a lui Pisoschy resultând din testament.

In fine, in cât privesce restituirea veniturilor imobilelor donate lui Pisoschy:

Avênd in vedere că, dupe art. 485 Cod. civil, posesorul câstigă fructele percepute cu bună credinţă; că, dupe art. 486, buna credinţă resultă din necunoscinţa viţielor titlului de proprietate, intre cari viţie se coprind şi nulităţile de formă, legea nefăcênd nici uă distincţiune;

Considerând că buna credinţă tot-d'a-una se presupune, şi, prin urmare, trebuesce admis pênĕ la proba contrarie că Th. Pisoschy n'a cunoscut viţiele actului sĕu de donaţiune intru cât nu s'a probat contrariul; că, astfel fiind, el nu póte fi condemnat la restituirea fructelor de la data posesiunei sale;

Avênd in vedere tot uă dată că, dupe art. 487, posesorul incetéză de a fi de bună credinţă din momentul când viţiele titlului sĕu de proprietate 'i sunt cunoscute, şi, prin urmare, Pisoschy ar puté fi condemnat la restituirea fructelor de la data reclamaţiunei;

Considerând insă că nu s'a stabilit de către reclamanţi cuantumul acestor fructe, aşa in cât Tribunalul, neavênd nici un element pentru a precisa valórea fructelor sau a veniturilor imobilelor percepute de la data reclamaţiunei, nu se póte pronunţa, conform art. 139 Proc. civilă, in acéstă privinţa;

Pentru aceste motive, Tribunalul, in majoritate, admite reclamaţiunea; declară nul actul de donaţiune dintre defunctul A. Sorocénu către Th. Pisoschy, etc.

Semnaţi: M. Suţu, C. A. Vidraşcu.

OSEBITA OPINIUNE

Avênd in vedere că lipsa de autenticitate propusă astăḑi de reclamanţi in virtutea căreia se cere anularea actului de donaţiune făcut la 1868 de către defunctul A. Sorocénu lui Th. Pisoschy, precum şi spitalului filial din Botoşani, dependent de Epotropia Sf. Spiridon din Iaşi, ar consta in faptul că Tribunalul chiămat a conferi actului autenticitatea cerută, indeplinind tóte cele-alte condiţiuni, a omis a face in act menţiune despre liberul consimţimênt al părţilor contractante, mărginindu-se numai a constata identitatea semnăturelor lor; că, deci, punctul in litigiu este de a sci daca concursul dat de Tribunal, astfel dupe cum resultă din actul atacat, este sau nu suficient pentru a conferi forma autentică la care legiuitorul a supus esistenţa şi validitatea donaţiunilor;

Considerând că, in basa art. 813 combinat cu art. 800 şi 1168 Cod. civil, tóte actele avênd de obiect uă donaţiune trebue să fiă făcute in forma autentică, sub pedépsă de

nulitate; că legiuitorul prin art. 1171 Cod. civil vorbind de actele autentice pune in principiu că ele sunt făcute de un funcţionar public, *cu solemnităţile cerute de lege;* că acest articol este textualmente copiat dupe art. 1317 din Codul Napoleon, care se refere in privinţa condiţiunilor de formă la legea din 23 Ventôse anul XI asupra Notariatului, unde se vĕd prevĕdute solemnităţile pentru investirea actelor cu forma autenticităţei; că legiuitorul nostru a adoptat numai textul articolului frances 1317 fără a introduce instituţiunea notarilor, instituiţi in Francia prin legea sus-citată; că astfel, pe când in legislaţiunea francesă forma autentică pentru donaţiuni este aceea a contractelor autentice in genere, adică că ele trebue a fi făcute de către un notar asistat de un alt notar, sau de un notar asistat de doui martori, la noi, de şi legiuitorul spune că donaţiunile trebue a se face prin act autentic, şi că autenticitatea resultă din concursul funcţionarului public care intrebuinţéză solemnităţile cerute de lege, totuşi nu esistă nici uă lege care să spue a nume in ce constau aceste solemnităţi;

Considerând că, in lipsa instituţiunei notarilor, legiuitorul nostru a incredinţat confecţionarea tutulor actelor de notariat unei secţiuni a Tribunalului (acolo unde sunt mai multe secţiuni), care singură indeplinesce oficiul notarilor din Francia; că deci espresiunea de *funcţionar public*, fórte corectă in textul articolului frances 1317 şi care a trecut neschimbată in art. 1171 al Codicelui nostru, nu póte designa de cât pe Tribunalul care face acte de notariat;

Considerând astfel că, daca este adevĕrat că Tribunalul făcênd acte de notariat confere singur autenticitatea actelor private, şi daca nu esistă uă lege specială care să prescrie uă serie de solemnităţi ce ar constitui autenticitatea, resultă de aci: *a*) că unica dispositiune legislativă, dupe care este a se apreţia juridicamente autenticitatea in privinţa formei, este spiritul şi textul art. 1171 Cod. civil; *b*) că judecata trebue in fie-care cas a parte, de câte-ori se ivesce uă contestaţiune, să statueze daca lucrarea făcută de Tribunal pentru investirea unui act cu forma autenticităţei constată sau nu in de ajuns că actul emană de la părţi şi că este resultatul liberei lor voinţe;

Considerând că presenţa părţilor impreună cu actul semnat de ele şi supus Tribunalului, care se incredinţéză despre identitatea părţilor contractante şi a semnăturelor lor, constitue dupe legile esistente, şi independent de ori-ce altă formulă sacramentală, sigurele condiţiuni de formă pentru conferirea autenticităţei şi a prerogativelor ce decurg din ea; că motivul pe care 'l-a vizat legiuitorul când a prescris forma autentică pentru donaţiuni este in de ajuns atins, căci necesitatea de a se presenta naintea Tribunalului deştéptă atenţiunea donatorului şi 'l face să inţelégă importanţa actului ce are a face, şi in acelaş timp intimidéză pe acei cari ar fi in stare să espolateze slăbiciunile şi pasiunile sale; că respunsul afirmativ al donatarului la interpelarea ce 'i face Tribunalul, daca iscălitura de pe actul ce presintă este a sa, constată in de ajuns că acel act emană de la părţi şi că este resultatul liberei lor voinţe; că este uă obiecţiune prea puţin seriósă a ḑice că, de şi uă persónă a subscris un act şi 'l-a presentat Tribunalului, declarând că semnatura de pe el este a sa, totuşi prin acéstă declaraţiunea nu s'ar constata in de ajuns voinţa sa, fiind că Tribunalul a omis de a adăogi, ca uă formulă sacramentală *sine qua non*, cum că actul este făcut cu *liberul consimţimênt al părţilor;* că, a declara pe asemenea motiv neautentic şi deci radicalmente nul un act valid in privinţa formei şi a conclusiunilor sale intrinseci, este a crea in mod arbitrar nulităţi pe cari legiuitorul nu le-a prevĕḑut nicăeri, mai ales când nulităţile in genere, şi, in specie, cele relative la nulităţile de formă, sunt de drept strict şi esclusiv (art. 725 Proc. civilă);

Considerând că legiuitorul, când intrebuinţéză in unele casuri espresiunea de *legalisare*, éră in altele aceea de *autenticitate*, face uă deosebire intre acesti doui termeni, care de sigur nu póte fi resultatul intêmplărei sau al inadvertenţei. A pretinde déră că deosebirea intre acesti doui termeni este că in *cas de legalisare* se constată numai identitatea semnăturei, pe când in autenticitate se mai constată şi libera voinţă a părţilor, adică că ceea ce lipsesce legalisărei pentru a deveni autenticitate ar fi libertatea consimţimêntului, şi a susţine că acei cari pretind contrariul fac uă confusiune intre legalisare şi autenticitate, şi că deci in spiritul lor nu ar fi nici uă raţiune ca autenticitatea să nu pótă fi conferită şi de ori ce funcţionar, fiă chiar administrativ, ni se pare uă teorie stranie: căci, a ḑice că un act legalisat, deci care ar constata numai identitatea semnăturei, dupe cum este, de esemplu, uă procură, este făcut fără consimţimêntul liber al părţei care l'a semnat, şi cu tóte acestea să fiă primit naintea autorităţilor pentru a urmări dreptul ce se confere prin el, nu este logicamente admisibil; că deci in legalisare ca şi in autenticitate se constată liberul consimţimênt al părţilor; că acésta se stabilesce in de ajuns prin declaraţiunea ce face partea că semnătura de pe act este a sa; că diferenţa intre legalisare şi autenticitatea ce urméză a se conferi actelor sub semnatură privată, dupe cum este in specia de faciă, consistă intr'acésta că, pe când cea d'ântâiu póte să fiă făcută de un funcţionar public sau de Tribunal, autentificarea, din contra, fiind un act de notariat, nu póte fi conferită de cât de Tribunal;

Considerând că, a se pretinde pentru autenticitatea actelor in genere, şi in special pentru donaţiuni, formele prescrise de lege in ce privesce testamentele (art. 860, 861), este a introduce prin analogie nulităţi a nume prevĕḑute de lege pentru uă materie specială, care, din causa importanţei sale, a silit pe legiuitor a o incongiura cu mĕsuri de garanţie aspre şi escepţionale; că autenticitatea in materie de testamente este uă autenticitate *sui generis*, creată in special de legiuitor, şi diferită de aceea a donaţiunilor şi a actelor autentice in genere; că acéstă diferenţă resultă din textul şi spiritul legei care ne-a servit pentru elaborarea dispoziţiunilor nóstre relative la testamente; că legiuitorul

frances. pe când se mulţumesce in privinţa autenticităţei celor-alte acte ordinare şi a donaţiunilor de formele prescrise de legea notariatului, in ce privesce insă testamentele autentice, le mai supune, sub pedépsă de nulitate, şi la alte condiţiuni de formă, precum este presenţa a doui martori şi a doui notari, sau a unui notar şi patru martori, dictarea testamentului de insuşi testatorul, citirea din cuvênt in cuvênt, şi menţiunea indeplinirei acestor formalităţi in act; că testamentul făcêndu-se adese-ori in ultimele momente ale vieţei, legiuitorul, pentru a garanta mai mult pe persónele debile cari s'ar afla póte sub influenţa intrigelor şi machinaţiunilor acelora cari voesc a 'l esploata, a voit a imulţi numĕrul condiţiunilor de formăi', cari vor atrage nulitatea testmentului; că legiuitorul nostru, inspirat de textul şi spiritul legei francese, şi in vederea motivelor speciale ce decurg din insăşi natura acestei materii, de şi in imposibilitate de a traduce *ad litteram* textul frances din causa neesistenţei notarilor la noi, totuşi a luat ostenéla de a arĕta cu deamănuntul formele in cari este a se face testamentul autentic, făcênd din insăşi menţiunea citirei testamentului un motiv de nulitate, omisiune care n'ar puté de sigur fi invocată ca un motiv de nulitate in materie de donaţiuni, când se constată in de ajuns liberul consimţimênt al părţilor contractante; că astfel, a introduce pentru autenticitatea ordinară, la care este supusă in basa art. 1171 Cod. civil autenticitatea donaţiunilor, formele speciale prescrise de lege pentru testamente, este a trece peste marginile interpretaţiunei juridice, căci in materie de nulităţi argumentele prin analogie trebuesc a fi inlăturate; că deci, a anula acte atât de importante pe motivele invocate in speciă, este a consfinţi prin justiţie sentimentele de cupiditate şi de invidie ale părţilor, dându-le uă aparenţă de legalitate, şi a aduce uă revoluţiune completă in starea proprietăţilor posedate in basa unor titluri eliberate părţilor cari s'au incredut in ele, căci emanau de la Tribunalele competente şi erau espresiunea unui us indelungat şi confirmat prin legi esprese;

Pentru aceste motive déră, subsemnatul sunt de părere că autentificarea actului de donaţiune din Aprilie 1868, astfel dupe cum este conferită de Tribunal, constatând in deajuns liberul consimţimênt al părţilor, este validă, şi că acţiunea in nulitate introdusă in instanţă de eredii Sorocénu trebuesce a fi respinsă.

Semnat: N. Nicolaide.

Am publicat sentinţa de mai sus in intregul ei, pentru că este fórte importantă atât prin cestiunile juridice ce resolvă, cât şi prin modul cum ea se vede redactată şi motivată. Ne vom abţine, de uă cam dată, de a face vre un comentariu asupră'i, căci afacerea are să vină in curênd in cercetarea Curţei din Iaşi, a cărei decisiune ne vom face uă plăcere a o publica, indată ce ne va fi comunicată.

Profităm totuşi de ocasiune spre a felicita fără reservă pe inteligenţii magistraţi ai Tribunalului din Iaşi pentru ingrijirea, pentru puterea de argumentaţiune, pentru talentul ce au desfăşurat in redactarea acestei sentinţe. Ar fi de dorit ca acest frumos esemplu să fiă imitat de multe din instanţele nóstre judecătoresci.

BIBLIOGRAFIE

Bucuresci. — Typ. Curţei Regale, pr. F. Göbl Fii, Pasagiul Român, 12

ANUL XII. — Nr. 18. DUMINICA 6 FEBRUARIE 1883

DREPTUL

LEGISLATIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENTIA — ECONOMIE POLITICA

Prim-Redactor: DEMETRU C. POPESCU

ESE DE DOUE ORI PE SEPTEMANA

Redactor-Administrator: NICOLAE CHRISTESCU

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA ḌIARULUI, PASAGIUL ROMAN, 10

ABONAMENTELE se fac pe an şi pe jumĕtate de an: la 1ia Decembre şi 1ia Maiu. De la 1iu Iulie pênĕ la 20 August ḍiarul nu apare.

Anunţuri: linia 40 bani. *Scrisorile nefrancate se refusă* Un numĕr: 50 bani

COSTUL ABONAMENTULUI Pe an, 40 lei; pe jumĕtate an, 20 lei. *Studenţii plătesc pe jumĕtate* Pentru străinĕtate se adaogă timbrul postal.

Cu acest numĕr trămitem tutulor abonaţilor nostri pe anul trecut uă *TABELA ALFABETICA* completă, compusă din trei cóle, a materiilor conţinute in *Dreptul* de la 3 Decembre 1881 pênĕ la 28 Noembre 1882, precum şi uă cuvertură colorată, spre a se puté broşa colecţiunea.

Aceia dintre abonaţii nostri din districte cari, din vre uă negligenţă a postei, s'ar intêmpla să n'o priméscă, sunt rugaţi a ne prevesti, spre a li se trămite din nou.

Redacţiunea

SUMAR

JURAMENTUL JUDICIAR IN FRANCIA

Cititorii nostri 'şi-aduc a minte că, acum câtă-va vreme, Camera francesă, in urma unor desbateri fórte pasionate, a votat un proiect de lege care modifica in mod simţitor formula jurămêntului judiciar.

Acest proiect de lege, compus din trei articole, era conceput astfel:

Art. 1iu. — In casurile prevĕḍute de art. 72, 153, 185, 342 din Procedura Codului penal, 1207—1222 din Codul civil, 55 şi 121 din Procedura Codului civil, şi in tóte celealte casuri unde e vorba de jurămênt, formula jurămêntului va fi, pentru magistrat: „Jură, pe onóre şi pe consciinţă", etc., éră pentru prestator: „Jur, pe onóre şi pe consciinţă..."

Art. 2. — In articolele 337 şi 372 din Procedura Codului penal şi in tóte cele-alte articole şi formule analoge, cuvintele: „inaintea lui Dumneḍeu şi a ómenilor", sunt şi rĕmân suprimate.

Art. 3. — Este oprită afişarea ori-cărei embleme religióse in salele de audienţă ale Tribunalelor, precum şi in salele cari servesc pentru instrucţiunea crimelor şi a delictelor sau pentru cercetările oficiale.

Proiectul, astfel redactat, a venit in discuţiunea Senatului in ḍiua de 21 Ianuarie trecut. Maturul corp a respins câte trele articolele votate de Cameră, insă a primit un amendament al Dlui Humbert, fost ministru de justiţie, care declară facultativă formula religiósă a jurămêntului. Cu modul acesta, redacţiunea art. 337 din Procedura Codului penal a fost manţinută intocmai cu formula: „inaintea lui Dumneḍeu şi a ómenilor", insă 'i s'a adăogat aliniatul următor:

„Daca vre unul din juraţi va fi făcut cerere in scris preşedintelui Curţei inaintea deschiderei audienţei, preşedintele va modifica in modul următor termenii alocuţiunei prescrise: *„Juraţi şi legaţi-vĕ* să cercetaţi, etc."

In cas când autorul unei asemenea cereri ar fi primul jurat, declaraţiunea pe care este dator să o facă in virtutea art. 372 va fi astfel modificată: „*Pe onórea şi pe consciinţa mea*, declaraţiunea juraţilor, etc."

Cum vedem, amendamentul Humbert permite juraţilor să jure cu sau fără formula: „inaintea lui Dumneḑeu şi a ómenilor". In ceea ce privesce pe martori, respunsul lor rĕmâne acelaşi: „Jur."

Uă dată ce am arĕtat sistemul transacţional la care s'a oprit Senatul, sistem care are pretenţiunea să concilieze drepturile consciinţei cu esigenţele sociale, credem interesant a intra in óre-cari amănunte asupra desbaterilor ce au urmat, cu atât mai mare cuvênt că ele au avut un caracter cu desăvêrşire academic.

Toţi oratorii cari s'au succedat la tribună 'şi-au pus acéstă intrebare: care e natura esactă a jurămêntului? Este el un act religios? este el un act civil? Spre a o resolve, s'au invocat teologia, filologia, etimologia, istoria.

Toţi au fost de acord spre a recunósce că, astfel cum este redactată formula lui astăḑi, jurămêntul este un act religios. Ca atare, a ḑis senatorul Schoelcher, el este contrariu libertăţei de consciinţă şi trebue proscris din legislaţiunile moderne. „Cine mĕ póte obliga să chiăm in ajutorul meu un Dumneḑeu in care nu cred, a esclamat oratorul? Un jurămênt nu ofere garanţii de cât atunci când el légă consciinţa aceluia care 'l prestéză; ce garanţii insă ar puté să ofere jurămêntul aceluia care nu crede in divinitatea pe care busele sale au invocat'o?"

Fiind date aceste premise, conclusiunea naturală era suprimarea formulei religióse şi inlocuirea ei prin declaraţiunea „pe onóre şi consciinţă" a celui chiămat să jure.

In acelaşi sens, şi cu mai multă energie incă, s'a pronunţat senatorul Pelletan. „A impune, a ḑis dênsul, jurămêntul religios acelora cari nu cred, este a săvêrşi un act de ipocrisie şi de laşitate. Respectul datorit libertăţei de consciinţă şi tutulor convicţiunilor, fiă chiar atee sau materialiste, reclamă imperios uă modificare. Formula religiósă a jurămêntului dă nascere la uă mulţime de dificultăţi şi de equivocuri nu numai in ceea ce privesce pe liberi cugetători, déră chiar in privinţa celor credincioşi: Dumneḑeul catolicilor, in adevĕr, nu e acelaşi cu Dumneḑeul mahometanilor, nici chiar cu acela al protestanţilor."

Terminând, oratorul, rezemându-se pe autoritatea marelui Jefferson, reclamă uă libertate de consciinţă deplină şi intrégă.

In contra acestor preocupaţiuni esenţialmente spiritualiste, cari aveau inconvenientul grav de a nu ţine sémă câtuşi de puţin de legislaţiunea in vigóre, s'a sculat D. Jouin şi, cu un bun simţ rar, a cerut manţinerea pură şi simplă a jurămêntului religios. „Nu perdeţi din vedere, Domnilor, a ḑis oratorul, că tótă organisaţiunea nóstră judiciară este basată pe proba testimonială garantată prin sfinţenia jurămêntului. Dificultăţile neinsemnate ce s'au ivit in timpii din urmă nu sunt de ajuns spre a reforma uă formulă pe care o aplicăm şi cu care ne servim de opt-ḑeci ani. A sterge cuvintele „inaintea lui Dumneḑeu şi a ómenilor", este a profana maiestatea jurămêntului."

Dupe cum am vĕḑut mai sus, Senatul frances a admis un sistem bastard, la care de altminteri se raliase şi guvernul, dupe care jurămêntul religios devine facultativ. El a pornit de la idea că refusul de jurămênt va fi un cas cu totul rar. Din nenorocire, dupe cum a observat'o deja un scriitor, refusul de jurămênt, ţinênd compt de frămêntarea in care se află astăḑi opiniunea publică in Francia, va deveni, graţie pasiunilor politice, ca şi imormêntarea civilă, un fel de datorie pentru toţii liberii cugetători. Unitatea legislaţiunei va fi astfel nimicită. Vom avé douĕ clase de juraţi, douĕ clase de martori: aceia cari jură, adică reacţionarii; aceia cari nu jură, adică republicanii. Cu modul acesta politica militantă va fi introdusă in pretoriul justiţiei, adică intr'un loc de unde trebue esclusă cu desăvêrşire.

N. Christescu

JURISPRUDENŢA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAŢIUNE ŞI JUSTIŢIE, SECŢ. I

Şedinţa din 21 Decembre 1882

Preşedinţa Dlui Gr. Lahovari, consilier

Ministerul de resboiu cu Marta P. Depner şi Samuel Depner.

REQUISIŢIUNI. — COMISIUNILE NUMITE PENTRU LIQUIDAREA

LOR. — PARȚILE AU DREPTUL A SE JUDECA INAINTEA INSTANȚELOR ORDINARE. — LEGEA REQUISIȚIUNILOR DIN 1877, ART. 12 DIN LEGEA REQUISIȚIUNILOR DIN 1878. — RESPINGERE.

OMISIUNE ESENȚIALA. — NEPRONUNȚARE ASUPRA UNEI CESTIUNI DE COMPETENȚA NEFUNDATA. — OMISIUNEA NU ESTE ESENȚIALA. — RESPINGERE.

1° De și legea din 1878 asupra requisițiunilor declară definitive hotăririle sale, părțile lesate insă au dreptul a se adresa la juridicțiunile ordinare.

2° Nu esistă omisiune esențială când instanța de fond nu se pronunță asupra unei cestiuni de competență, daca in drept acea cestiune este nefundată.

Nr. 376. — Respins, ca nefundat, recursul făcut de Ministerul de resboiu contra decisiunei Curței de apel din Bucuresci, secțiunea III, cu Nr. 87, din 1882, pronunțată in procesul ce a avut cu Dlor Marta P. Depner și Samuel Depner, pentru prețul a două iepe.

S'au ascultat: D. N. Gherassi, consilier al Curței, in citirea raportului făcut in causă; D. St. Perieţénu-Buzĕu, avocatul Statului, in desvoltarea motivelor de casare; D. St. Capitănescu, avocatul defendorilor, in combateri.

Curtea, deliberând:

Asupra motivului ântâiu de casare:

„Curtea de apel a violat art. 34 din legea de la 20 Aprilie 1877 și art. 12 din legea promulgată la 6 Maiu 1878 asupra requisițiunilor, căci, uă dată indemnitatea fixată de comisiunea de requisițiuni conform tarifelor, Curtea nu mai era competentă a reveni asupra decisiunei sale, acea decisiune fiind definitivă.“

Considerând că, de și legea din 1877 relativă la requisițiuni este uă lege escepțională și prin art. 12 din legea din 1878 care prevede modul plăței requisițiunilor se declară definitive decisiunile pronunțate de comisiunile de liquidare, totuși părțile vătĕmate prin réua aplicare a acestei legi au facultatea a se adresa la juridicțiunile ordinare; că, in speciă, intimații pentru cuvêntul că ei, fiind de naționalitate străină, nu erau impuși la requisițiune reclamând pe Ministerul de resboiu inaintea Tribunalelor civile, aceste instanțe fără a viola legea escepțională au avut competența a judeca afacerea, și deci mijlocul este neintemeiat.

Asupra motivului al douilea de casare:

„Curtea a omis d'a se pronunța asupra competenței invocată de Stat, decisiunea sa fiind nemotivată in acéstă privință și Curtea, nefiind competentă a mai fixa uă sumă de bani reclamanților pentru caii requisiționați, fiind fixată acea indemnitate de comisiunea de requisițiuni instituită conform legilor asupra requisițiunilor din 1877 și din 1878.“

Considerând că, uă dată ce se recunósce in drept că instanțele civile aveau competența a judeca acest proces prin respingerea primului motiv de casare, omisiunea ce se invócă nu este esențială, și de aceea urméză a fi respins mijlocul ca fără interes;

Pentru aceste motive, respinge, etc.

Ședința din 17 Ianuarie 1883

Președința Dlui Gr. Lahovari, consilier

Statul cu Zoe Slătinénu.

BONURI RURALE. — QUITANȚA LIBERATA DE BARBAT. — ACȚIUNE IN REPETIȚIUNE PENTRU SUMA PLATITA MAI MULT. — SE PÓTE INDREPTA CONTRA FEMEEI, IN NUMELE CAREIA S'A PRIMIT. — ART. 1242 ȘI 1546 COD. CIVIL. — CASARE.

Bărbatul, in timpul căsătoriei, este singur in drept a urmări incasarea creanțelor dotale, și, prin urmare, de câte ori s'a incasat mai mult de cât se datora, acțiunea in repetițiune se póte indrepta contra femeei, mandanta sociului sĕu.

Astfel, când bărbatul a primit in numele sociei uă sumă mai mare de cât se cuvenea de bonuri rurale, Statul este in drept a cere restituirea sumei de la femeiă.

Nr. 18. — Casată, decisiunea Curței de apel din Bucuresci, secțiunea II, cu Nr. 58, din 1882, in urma recursului făcut de Stat in procesul ce a avut cu Dna Zoe Slătinénu, pentru bani.

S'au ascultat: D. Al. Degre, consilier al Curței, in citirea raportului făcut in causă; D. B. Brătianu, avocatul recurentului, in desvoltarea motivului de casare; D. Barbu Bellu, avocatul intimatei, in combateri.

Curtea, deliberând:

Asupra motivului de casare astfel formulat:

„Curtea, insușindu'și motivele Tribunalului și stabilind că mandantul nu este respundĕtor de sumele plătite din eróre mandatarului sĕu, cu alte cuvinte că acțiunea *condictio indebiti* nu se póte indrepta in contra mandatarului, a nesocotit art. 1541 Cod. civil și a violat principiul de drept că efectul contractului de mandat este de a obliga pe mandant.“

Considerând că se constată prin decisiunea in recurs că pentru pămêntul dat locuitorilor de pe moșia Séca din districtul Prahova, moșie de zestre a Dnei Lenș, acum Slătinénu, s'a dat Dlui Iorgu Filip Lenș, sociul Dnei Lenș, bonuri rurale in valóre de 95,948 lei 20 bani; că in urmă, făcêndu-se uă nouă delimitare dupe cererea Dlui Lenș, care susținea că moșia e din cele inguste, resultatul acestei operațiuni a fost uă reducțiune a numĕrului pogónelor cuvenite locuitorilor; că, suma pogónelor fiind astfel redusă, se află acum in mâinele Dlui Lenș un escedent de 13,656 lei in bonuri rurale fără causă;

Considerând că acțiunea Statului in repetițiunea escedentului s'a respins de instanța de fond pe motiv că D. Lenș nu avea altă putere dupe lege de cât de a primi aceea ce se cuvenea sociei sale și că dânsul a depășit dreptul sĕu de administrator legal incasând escedentul de mai sus, mandantul nefiind indatorat, dupe art. 1546 Cod. civil, pentru tot aceea ce mandatarul a făcut afară din limitele puterilor sale;

Considerând că, dupe art. 1242 Cod. civil, bărbatul singur are drept de a urmări recuperarea creanţelor dotale şi a da quitanţă de primire; că, incasând, dupe ântâia delimitare, bonuri rurale in valóre de 95,948 lei 20 bani, D. Lenş a esercitat printr'acésta esact dreptul sĕu de administrator legal şi n'a trecut câtuşi de puţin peste limitele mandatului sĕu; că acţiunea in repetiţiune se pornesce contra acelui care a primit, fiă că dênsul a primit prin sine-insuşi, sau prin imputerniciţii sĕi, precum un mandatar sau un administrator legal; că, déră, hotărind prin decisiunea in recurs că acţiunea in repetiţiune a indebitului nu se póte indrepta in contra mandantului, instanţa de fond a violat disposiţiunile articolului de mai sus;

Pentru aceste motive, caséză, etc.

CURTEA DE APEL DIN BUCURESCI, SECŢIUNEA II

Şedinţa din 2 Noembre 1882

Preşedinţa Dlui Al. Filitis, preşedinte

Stefan Borănescu cu Andrei Borănescu.

MOSTENIRE. — COEREDI. — GARANŢIE DE EVICŢIUNE. — INCETÉZA CAND EVICŢIUNEA PROVINE DIN GREŞÉLA CELUI EVINS. GARANŢIE. — COMOSTENITORI. — CASURILE IN CARI NU DATORESC GARANŢIE PENTRU EVICŢIUNE.

Comostenitorii sunt garanţi unul către altul şi pentru partea lor ereditară, pentru evicţiunile suferite din cause anterióre impărţelei.

Obligaţiunea de garanţie incetéză de câte-ori evicţiunea este resultatul unei greşeli imputabile celui evins.

Se consideră ca uă greşélă faptul comostenitorului care, cu ocasiunea procesului de evicţiune, nu chiamă in garanţie pe persónele de la cari ar fi putut obţine aceeaşi intindere de pământ, in schimbul moşiei care era obiectul partagiului şi de care a fost evins.

Nr. 563. — DD. Stefan Borănescu şi Andrei Borănescu au făcut apel contra sentinţei Tribunalului Ilfov, secţiunea II, cu Nr. 246, din 1881, dată in procesul ce au intre dênşii.

S'a presentat Stefan Borănescu asistat de DD. avocaţi C. Boerescu şi Dem. C. Popescu, éră Andrei Borănescu, defendorul, de către DD. avocaţi M. Korne, Gr. G. Pĕucescu şi Al. Lahovari.

Curtea,

Avênd in vedere apelurile interjetate de Andrei şi Stefan fraţi Borănesci, prin cari cel d'ântâiu tinde a se reforma şi a se apăra de pretenţiunile fratelui sĕu, éră cel d'a douilea a 'i se admite pe deplin cererea făcută contra acestuia;

Avênd in vedere că obiectul procesului constă in cererea făcută de Stefan Borănescu de a fi obligat fratele sĕu Andrei Borănescu să 'l despăgubéscă: *a*) cu 3,000 #, jumĕtatea valorei moşiei Schiopóea de care a fost evins in urma partagiului intervenit in anul 1863 intre ambii fraţi; *b*) cu suma de 200 # ce a dat fratelui sĕu cu ocasiunea acestui partagiu, şi *c*) cu 3,000 lei noi, jumĕtate din cheltuielele de judecată la cari a fost espus prin judecata ce a avut cu Racutti, in urma căreia a fost evins. Tóte aceste sume cu dobênda lor de la intentarea acţiunei şi pênĕ la achitare;

Avênd in vedere că, din faptele causei şi din actele eshibate in instanţă, resultă că, in 1869, toţi fraţii Borănesci, in numĕr de patru, impreună şi cu mama lor, au impărţit intre dênşii tot avutul părintesc, in care intră şi dreptul de a stăpâni 200 stânjeni in moşia Schiopóea, câstigaţi definitiv prin hotărire judecătoréscă, din 1849; că, in urma acestei impărţeli, doui din fraţii Borănesci, Stefan şi Andrei, rĕmâind coproprietari atât pe acesti 200 stânjeni din Schiopóea, cât şi pe moşia Mocesti, in anul 1863, prin un act de impărţélă, au eşit din indivisiunea in care se aflau primindu'şi lotul sĕu, Stefan acesti 200 stj. din Schiopóea, éră Andrei intréga moşie Mocesti, plus 200 # ce s'a obligat a'i plăti fratele sĕu, spre compensarea egalităţei părţei sale; că, in anul 1869, depuindu-se spre confirmare la Tribunalul din Buzeu hotărnicia făcută de M. Racutti, succesorul unuia din Urlăţeni, proprietari in acel hotar Schiopóea, cu acéstă ocasiune Stefan Borănescu, dupe uă judecată care a durat 11 ani, a fost deposedat de toţi acei 200 stânjeni puşi in lotul sĕu prin hotărirea definitivă cu Nr. 66, din 1879, a Curţei de apel din Bucuresci, care a confirmat hotărnicia lui Racutti şi care, tot uă dată, a reservat lui Stefan Borănescu deosebită acţiune spre a 'şi căuta dreptul de proprietate in Schiopóea in contra vecinilor moşneni Călugăreni;

Avênd in vedere că, in principiu, comostenitorii sunt garanţi unul către altul pentru veri-ce turburare de drept ce s'ar aduce la pacinica folosinţă a lor, când causa evicţiunei şi turburărei se urcă la uă epocă inainte de impărţélă, şi că fiecare din eredi este personal obligat, in proporţiune cu partea sa ereditară, a despăgubi pe coeredele sĕu de paguba ce a suferit din causa unei atari evicţiuni;

Avênd in vedere că acéstă obligaţiune de garanţie incetéză de a esista, veri de câte-ori evicţiunea este resultatul unei greşeli imputabile comostenitorului;

Avênd in vedere că, in specie, ceea ce se impută lui Stefan Borănescu este că dênsul n'a chiămat in causa cu Racutti şi pe fratele sĕu Andrei, ca prin una şi aceeaşi decisiune să se judece atât pretenţiunea lui Racutti, cât şi obligaţiunea de garanţie a lui Andrei Borănescu; că, pe lêngă acésta, Stefan Borănescu singur n'a făcut dinaintea tutulor instanţelor judecătoresci uă bună şi completă apărare, in cât privesce dreptul sĕu de proprietate asupra acelor 200 stj. din Schiopóea, şi din causa acésta el a fost evins;

Avênd in vedere că, in adevĕr, din decisiunea Curţei de

apel din Bucuresci cu Nr. 66, din 1879, resultă că numai dinaintea acestei instanțe Stefan Borănescu a cerut subsidiar că, daca s'ar confirma hotărnicia lui Racutti și 'i s'ar lua tot sau parte din stânjenii ce are in stăpânire in moșia Schiopóea, atunci să'i se recunóscă dreptul de a implini acésta din pămênturile moșnenilor Călugăreni, cari trebue să recunóscă dreptul sĕu de proprietate; că Curtea, vĕḑênd că acéstă cerere este făcută pentru prima óră in apel de către Stefan Borănescu in contra moșnenilor Călugăreni, fără să fi fost formulată la prima instanță, n'a putut a o lua in considerațiune;

Avênd in vedere că daca Stefan Borănescu a omis să puie in acest sens conclusiuni formale in contra vecinilor moșneni, arĕtând care este dreptul sĕu facià cu dênșii și cari sunt titlurile sale, in acea primă instanță care era chiămată a determina uă dată pentru tot-d'a-una cari sunt părțile de pământ ce au stăpânit fie-care din proprietari in Schiopóea și a fixa tot de uă dată hotarele lor respective, și astfel n'a reușit a'i se recunósce judecătoresce, cu acéstă ocasiune, unde are el a stăpâni acei 200 stj. cari sunt ai sĕi și cari chiar Racutti 'i-a recunoscut la facerea hotărniciei sale, apoi el insuși cată a suferi consecințele greșélei sale; că, de alminteri, el are incă dreptul ce 'i s'a reservat de Curte de a 'și alege și hotărnici partea sa de pămênt in Schiopóea prin deosebită judecată cu numiții moșneni;

Avênd in vedere că, in acéstă stare de lucruri, cererea făcută de Stefan Borănescu contra fratelui sĕu Andrei, prin care tinde a fi despăgubit de daunele ce le-a suferit prin evicțiune, rĕmâne nefondată și cată a fi respinsă; că, astfel fiind, este fără interes a se mai cerceta obiectul apelului interjetat de Stefan Borănescu in contra hotărirei Tribunalului Ilfov cu Nr. 246, din 1881;

Pentru aceste motive, respinge apelul făcut de Stefan Borănescu; admite apelul făcut de Andrei Borănescu, reformézà sentința Tribunalului Ilfov, secțiunea II, cu Nr. 246, din 1881, și apără pe Andrei Borănescu de pretențiunea lui Stefan Borănescu, etc.

Semnați: Al. Filitis, D. Cuculi, N. Al. Demetrescu.

OPINIUNE

Considerând, in principiu, că coereḑii sunt garanți unul către altul pentru turburările și evicțiunile provenite dintr'uă causă anteriórà partagiului, și in consequență fie-care este obligat in proporțiune cu partea ereditară a desdauna pe coeredele sĕu de daunele suferite, și că acéstă obligațiune de garanție numai atunci incetézà când printr'uă clausă espresă a actului de impărțélă se esceptézà, sau când evicțiunea este resultatul unei greșeli imputabile eredelui evins;

Avênd in vedere că Andrei Borănescu obiectézà compartagiantului sĕu Stefan că din culpa sa a fost evins: primo, că in procesul ce l'a avut cu Racutti nu l'a chiămat in causă, și al douilea, că nu a făcut uă bună și completă apărare și astfel a fost evins prin greșéla sa;

Avênd in vedere că Andrei Borănescu, ca să pótă susține cu succes că nu datoresce garanție pentru evicțiunea suferită de compartagiantul sĕu, trebue să probeze culpa lui, adică că, cu ocasiunea procesului, a omis de a invoca motive peremptorii, prin cari ar fi avut câstig de causă, și astfel procesul s'ar fi perdut din greșéla sa;

Avênd in vedere că, din actele și hotăririle presentate de părți, resultă că Stefan Borănescu, in apărarea sa inaintea tutulor instanțelor judecătoresci, a invocat argumente ce era cu putință a invoca, precum prescripțiunea, mĕsurătórea greșită etc. și că, astfel fiind, nu se póte obiecta că din greșéla sa a perdut, omițênd argumente cu cari ar fi avut câstig de causă, și, in specià, chiar Andrei Borănescu a recunoscut că era in imposibilitate de a câstiga in contra lui Racutti;

Avênd in vedere că faptul imputat lui Stefan Borănescu, pentru că nu a chiămat in garanție pe moșnenii Călugăreni, de la cari ar fi putut câstiga alți 200 stânjeni in moșia Schiopóea, nu póte fi admisibil, de óre-ce din actul de partagiu, din 1863, resultă că Stefan Borănescu a primit moșia Schiopóea astfel cum a fost lămurită prin actul de aducere la indeplinire prin semnele și mĕsurătorile făcute la facia locului, éră nu șansele unui proces; acesti 200 stânjeni erau determinați prin actul de partagiu, prin urmare nu se póte imputa lui Stefan Borănescu de ce nu a chiămat in garanție pe moșneni, spre a obține hotărire in contra lor ca să'i delase 200 stânjeni; el prin partagiu a ințeles a lua uă proprietate determinată, lămurită, éră nu uă moșie pentru determinarea căreia trebue să aibă proces și cheltuieli;

Avênd in vedere că cererea lui Stefan Borănescu d'a se condemna Andrei Borănescu să mai restitue și suma de 200 # ce 'i-a respuns la facerea partagiului ca sultă, nu póte fi admisibilă, evicțiunea trebue suportată in porțiuni egale de ambii comostenitori; proprietatea Schiopóea fiind evaluată la 5,000 #, minus suma de 200 #, partea fie-căruia urmézà a fi de 2,500 #, acésta s'a recunoscut chiar de representantul lui Stefan Borănescu, care a renunțat.

Pentru aceste motive, adoptând și pe cele din sentința apelată, suntem de opiniune:

A se reforma sentința Tribunalului Ilfov, secțiunea II, cu Nr. 246, din 1881, și a se condemna Andrei Borănescu să plătéscă lui Stefan Borănescu numai 2,500 #, plus 1,500 lei cheltuieli făcute de Stefan Borănescu in procesul cu Racutti.

Semnați: G. D. Economu, T. I. Brătianu.

CURTEA DE APEL DIN IAȘI, SECȚIUNEA I

(Corespondența particulară a *Dreptului*)

Ședința din 4 Decembre 1882

Președința Dlui St. Nei, prim-președinte

Felicia Ghering și alții cu casa defunctului A. Pedimonte.

AUTORISAREA FEMEEI MARITATE.—APEL.—UA NOUA AUTORISARE

NU SE CERE PENTRU FEMEIA MARITATA DE CAT PENTRU A FACE APEL, ÉRA NU PENTRU A SE APARA LA APELUL FACUT DE ALTUL. — ART. 197 COD. CIVIL.

Autorisarea maritală se cere pentru fie-care grad de juridicţiune. Cu tóte acestea, uă femeiă autorisată in prima instanţă de bărbatul sĕu de a porni uă reclamaţiune, are nevoe de uă nouă autorisare in apel numai pentru a face apel, nu insă şi pentru a se apăra la apelul făcut de adversarul ei.

Astădi fiind termenul defipt pentru cercetarea procesului dintre Luigi Calcagno cu Felicia Ghering, Carolina Pedimonte şi Elena Lazaridi, fostă Pedimonte, pentru impărţéla averei mobilă şi imobilă rĕmasă in urma defunctului Angelo Pedimonte. s'au infăcişat apelantul Luigi Calcagno prin avocatul Grigorovici, cu procură in regulă, éră intimatele cu avocaţii B. M. Missir şi Dimitrie Alexandresco.

Curtea, deliberând:

Avênd in vedere incidentul ridicat de avocatul Alexandresco, care tinde la chiămarea socilor intimatelor spre a fi din nou autorisate de a sta in judecată inaintea Curţei, spre a se apăra contra apelului interjetat de Luigi Calcagno, in calitate de tutor al casei defunctului Pedimonte;

Considerând că, de şi autorisarea maritală se cere pentru fie-care grad de juridicţiune, totuşi intru cât intimatele Felicia Ghering şi cele-alte au fost uă dată autorisate la prima instanţă de a sta in judecată şi de a porni chiar acţiunea lor in impărţélă contra casei defunctului Pedimonte, intru atâta uă nouă autorisare pentru a doua instanţă nu mai e necesară in speciă, de óre-ce uă asemenea autorisaţiune n'ar puté fi cerută, cel mult, de cât in casul când perdênd la prima instanţă ar fi voit a face apel, căci in acest cas apelul ar fi fost considerat ca uă nouă reclamaţiune; că, aşa fiind, intimatele n'au nevoe astădi de uă nouă autorisare pentru a sta in judecată inaintea Curţei, nefiind ele apelante, ci fiind numai chiămate a se apăra la apelul interjetat de Luigi Calcagno;

Pentru aceste motive, respinge incidentul, etc.

Semnaţi: St. Nei, N. Bârzu, G. Genoiu, M. Grigoriu.

In principiu, autorisarea maritală este necesară pentru fie-care grad de juridicţiune, căci fie-care grad de juridicţiune este uă instanţă nouă la care art. 197 devine aplicabil. (Vedi Duranton, II, Nr. 459; Aubry et Rau, V, § 472, pag. 139; Demolombe, IV, §128 şi 130.) Astfel déră un punct asupra cărui tótă lumea pare a fi de acord este că uă femeiă autorisată de a pleda in prima instanţă nu póte să facă apel fără uă nouă autorisare.

Acéstă soluţiune este aplicabilă chiar in casul când autorisarea este dată de justiţie. (Cas. francesă, vedi Dalloz, *Périod.* 1857, I, pag. 333.) Daca femeia a făcut apel fără autorisare, apelul nu este nul, ci trebue numai sa fiă declarat neregulat, şi causa trebue să fiă pusă in suspensiune, acordându'i-se un termen pentru a aduce autorisarea bărbatului, acésta bine inţeles numai când termenul de apel nu este incă espirat.

Ceea ce am spus pentru apel se aplică fără nici uă indouială şi la recursul in casaţiune.

Unde insă cestiunea devine controversată şi unde jurisprudenţa se află in divergenţă cu doctrina, este de a se sci daca uă femeiă, in puterea autorisaţiunei de la prima instanţă, se póte apăra la apelul interjetat de adversarul ei fără uă nouă autorisaţiune inaintea Curţei.

Vedem că Curtea din Iaşi, prin decisiunea de mai sus, a imbrăcişat in totul principiele admise de mult de jurisprudenţa francesă, statuând că, in asemenea cas, nu e nevoe de uă nouă autorisare.

Trebue insă se mărturisim că jurisconsulţii cei mai eminenţi resping distincţiunea făcută de jurisprudenţă, susţinênd că uă femeiă autorisată de a porni uă acţiune sau de a se apăra la prima instanţă intr'un proces intentat contra ei, are nevoe de uă nouă autorisare atât pentru a face apel, cât şi pentru a se apăra la apelul făcut de către adversarul ei contra sentinţei de la prima instanţă unde femeia a câstigat procesul. In acest sens putem cita pe Delvincourt, Duranton, Taulier, Aubry et Rau, Chardon, etc.

Unde este adevĕrul? In teoria susţinută de acesti autori, sau in cea admisă de Curtea din Iaşi? Ni se pare că Aubry et Rau dimpreună cu cei-alţi comentatori cari critică jurisprudenţa francesă fac uă adevĕrată aplicaţiune a principielor. Intr'adevĕr, Curtea din Iaşi, prin primul sĕu considerant, recunósce in principiu că autorisarea maritală este necesară pentru fie-care grad de juridicţiune; face insă uă distincţiune intre faptul de a face apel şi de a se apăra la apelul făcut de altul, pe care n'o vedem nicăeri in lege. Apoi, a presupune că bărbatul a autorisat pe femeia sa in acelaşi timp de a sta in judecată şi in prima ca şi in a doua instanţă, este a presupune uă autorisare concepută in termeni generali, prohibită de art. 206 Cod. civil.

Osebit de aceste condițiuni, trebue să ne intrebăm cari sunt motivele pentru cari uă femeiă, de și autorisată in prima instanță, are nevoe de uă nouă autorisațiune pentru a face apel? Aceste motive sunt cunoscute de toți: 1° femeia, fiind capabilă de a se apăra singură, ar puté face un apel greșit care ar supune-o la daune și cheltuieli, punênd astfel averea ei in pericol; 1° bărbatul fiind capul familiei, demnitatea sa ar fi lovită daca femeia ar puté face asemenea acte fără măcar a'l consulta.

Ei bine! atât puterea bărbătéscă este jicnită, cât și averea femeei se póte compromite, nu numai prin facerea unui apel, déră chiar și mai cu sémă printr'uă apărare greșită dupe apelul altuia. Prin urmare, aceleași motive esistă in ambele casuri: *ubi eadem ratio, ibi idem jus !*

Am ințelege sistemul admis de Curtea din Iași numai in casul când s'ar pune in principiu că femeia are nevoe de autorisare numai ca reclamantă; fiind insă cunoscut ađi de tótă lumea că, cu tótă traducțiunea vițiósă a articolului nostru 197, autorisarea e necesară femeei și ca reclamantă și ca pîrîtă, cu tot respectul ce datorim atât jurisprudenței francese, cât mai cu sémă Curței din Iași, nu putem admite soluțiunea dată prin decisiunea de mai sus.

D. **Alexandrescu**,
Avocat din Iași.

JURISPRUDENȚA STRAINA

CURTEA DE APEL DIN PARIS, SECȚIUNEA II

Audiența din 21 Noembre 1882

Președința Dlui Ducreux

Jolivet cu Authiat și Berthet.

CUMPARARI ȘI VÊNDARI DE VALORI. — BANCHERI CULISIERI. — AGENT DE SCHIMB. — VALORI COTATE LA BURSA. — MIJLOCITORI FARA CALITATE. — NULITATEA OPERAȚIUNILOR. — PROBA. — ESCEPȚIUNE DE JOC. — FAPTE CARI POT STABILI CA CREDITORUL A AVUT CUNOSCINȚA DE INTENȚIUNEA DEBITORULUI.

Culisierul care a primit un mandat de a cumpăra sau vinde valori cotate la Bursă este dator să dovedéscă că aceste operațiuni le-a făcut prin mijlocirea unui agent de schimb.

In lipsa acestei probe, operațiunile caută să fiă declarate nule ca nefiind făcute in conformitate cu art. 76 din Codul comercial.

Proba că un culisier a trebuit să aibă cunoscință că intențiunea clientului său a fost numai de a face nisce speculațiuni, resultă in mod suficient din aceste fapte că cererea in justiție vizéză tocmai plata soldului unor operațiuni de bursă și că n'a esistat nici uă ofertă din partea culisierului de a ridica sau preda titlurile.

D. Jolivet insărcinase pe DD. Authiat și Berthet, culisieri, să facă in socotéla lui mai multe operațiuni la Bursa din Paris.

Aceste cumpărări și vinderi constituind pe D. Jolivet in pagubă, acesta dede ordin in mai multe rênduri culisierilor de a reporta operațiunile.

In fine, dupe mai multe reporturi, D. Jolivet rĕmâind dator suma de 1800 franci către DD. Authiat și Berthet, acestia 'l chiămară in judecată inaintea Tribunalului comercial din Sena.

La 15 Februarie 1880, D. Jolivet fu condemnat la plata sumei reclamate printr'uă hotărire dată in lipsă'i, contra căreia el interjeta d'a dreptul apel, susținênd: 1° că operațiunile ar fi nule ca fiind făcute cu violarea art. 76 din Codul de comerciu; că culisierilor, ca nisce simpli mandatari ai lui, le incumbă sarcina de a dovedi că cumpărările și vinderile au fost făcute prin mijlocirea unui agent de schimb; 2° că speculațiunile ce ordonase să se facă in socotéla lui erau nisce adevĕrate jocuri de bursă și că acéstă intențiune a lui fusese fórte bine cunoscută DDlor Authiat și Berthet.

Intimații, din parte-le, obiectau că operațiunile fuseseră seriόse; că, osebit de acésta, debitorul lor este obligat să dovedéscă că cumpărările și vinderile a nisce efecte cotate la Bursă nu au fost făcute prin mijlocirea unui agent de schimb.

Asupra acestui apel s'a pronunțat următórea decisiune:

Curtea,

Asupra violărei art. 76 din Codul de comerciu:

Considerând că acest articol interdice ori-cărei alte persóne de cât agentul de schimb dreptul de a negoția efectele publice;

Considerând că prescripțiunile edictate de acest articol sunt uă garanție de ordine publică și uă apărare a intereselor private;

Considerând că Authiat și Berthet, primind mandatul ce li s'a dat de Jolivet de a cumpăra pentru dênsul diferite efecte publice, 'și-au luat respunderea de a esecuta mandatul lor prin mijlocirea unui agent de schimb; că ei sunt datori să dea socotélă mandantului de modul in care au esecutat mandatul lor;

Considerând, in adevĕr, că profesiunea notorie a intima-

ţilor consistă in a face negoţiări de efecte publice fără mijlocirea vre unui agent de schimb; că acest fapt constitue contra lor uă presumpţiune *juris tantum* că ei au călcat dispoziţiunile art. 76 din Codul de comerciu, şi că astfel 'şi-au indeplinit mandatul lor in nisce condiţiuni de neregularitate cari 'i viţiéză principiul;

Considerând că proba ce li se impune póte fi cu inlesnire administrată, căci n'au de cât să presinte borderoul agentului de schimb a cărui mijlocire le era indispensabilă;

Asupra esceptiunei de joc:

Considerând că operaţiunile ce s'au făcut prin intermediul intimaţilor n'au avut de obiect de cât uă speculaţiune asupra diferenţelor; că intimaţii au cunoscut caracterul susdis al acestor negoţiări; că proba acestui indouit fapt resultă chiar din modul in care este formulată chiămarea; că ei nu au oferit nici să ridice nici să predea titlurile;

Pentru aceste motive, admite apelul, etc.

CHRONICA JUDICIARA

„Nu face, că ţi se face“, e un proverb ce'şi găsesce adese-ori aplicarea, mai cu sémă in căsnicii...

Ganisée, negustor de „coloniale şi delicatesse“, cum ar ḑice băcanii bucuresceni, a surprins pe nevastă-sa, brună şi frumósă mahalagióică, in flagrant delict de adulter cu principalul sěu băiat de prăvălie.

In urma procesului verbal făcut de comisarul despărţirei, afacerea a fost adusă neapărat inaintea Tribunalului corecţional.

La apelul nominal respund amândoui socii.

Preşedintele, către reclamant: Faptele de cari te plângi sunt in destul de constatate; de aceea, te invit să fii fórte scurt in esplicaţiunile Dtale.

Reclamantul: Chiar daca aş vrea să fiu lung, ce aş puté să vě spuiu alt de cât că, avênd trebuinţă de un comptabil care să'mi ţie registrele, mi s'a recomandat unul pe care nevastă-mea l'a găsit fórte pe placul ei, şi...

Preşedintele: Scim ce s'a intêmplat in urmă

Reclamantul: Oh! nu sciţi nimic! Inchipuiţi-vě că nu era ḑi de la Dumneḑeu să nu'l poftesc la masă cu mine. De mergeam la teatru, il luam tot-d'a-una cu noi. El era nelipsit din tóte petrecerile nóstre. Vedeţi ce om bun m'a lăsat Dumneḑeu!

Preşedintele: Tribunalul constată in adevěr că ai fost fórte bun cu el.

Reclamantul: Şi nevastă-mea...

Preşedintele: Nevasta Dtale mai alea.

Reclamantul: Este uă miserabilă, uă infamă!

Preşedintele: Linistesce-te. Ţi se va face dreptate.

Reclamantul: Dreptate? Ce'mi pasă mie de dreptate! Sciu că o s'o băgaţi la puscărie; şi apoi? Nu sunt mulţumit numai cu atât. Aş vrea alt-ceva...

Preşedintele, către prevenită: Ce ai să ḑici in privinţa faptelor ce ţi se impută? Pentru ce ţi-ai inşelat bărbatul?

Prevenita, necăjită: Mě rog, să'mi fiă cu ertăciune; Dvóstră nu sciţi ce s'a petrecut mai 'nainte. Ia să v'o spun eu? Uite ce bilete dulci primea bărbăţelul meu de pe la clientele prăvăliei...

Şi, intorcêndu-se către reclamant care se roşise la faciă, 'i ḑise:

— Ia să vedem, o să ai indrăsneala, nepricopsitule, să tăgăduesci că m'ai inşelat cu alta?

Biletul ḑicea:

> Scumpul meu porumbel,
>
> Vin'o să prênḑesci mâine la mine. Ne vom giugiuli tótă ḑiulica ca nisce porumbei.
>
> Nu uita să iei cu tine comptul proprietarului şi să'l aquiţi. Ori-unde mě intêlnesce, mi'l cere, şi tu scii că paralele ce'mi dase pentru tine le-am păpat de mult. Ai fost tot-d'a-una aşa de delicat!
>
> Rěmâiu a ta iubită porumbiţă.
>
> Lina

Prevenita, cu un aer de triumf: Indrăsnesci să mai ḑici ceva acum, dragă bărbăţele?

Reclamantul, a parte: Cum dracu o fi dat ea peste scrisóre?

Preşedintele, către reclamant: Mai ai ceva de spus Tribunalului? (Ganisée tace ca pămêntul.) Te intreb incă uă dată daca mai ai să spui ceva Tribunalului?

Ganisée: Scii ce, Domnule preşedinte, nu mai am nici uă pretenţie şi'mi retrag plângerea: écă ce aveam de spus!

BIBLIOGRAFIE

Anunţâm cu multă plăcere apariţiunea folositórei lucrări a Dlui Ioan Rădoi, actualul preşedinte al Tribunalului comercial din Ilfov, şi despre care am vorbit in unul din numerele nóstre trecute:

MANUALUL

SAU

CĂLĚUSA CETAŢÉNULUI

IN

MATERIE JUDICIARA

Preţul: 10 lei

Bucuresci. — Typ. Curţei Regale, pr. F. Göbl Fii, Pasagiul Român, 12

ANUL XII. — Nr. 19. JOI 10 FEBRUARIE 1883

DREPTUL

LEGISLATIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENTIA — ECONOMIE POLITICA

Prim-Redactor: DEMETRU C. POPESCU

ESE DE DOUE ORI PE SEPTEMANA

Redactor-Administrator: NICOLAE CHRISTESCU

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA ḌIARULUI, PASAGIUL ROMAN, 10

ABONAMENTELE se fac pe an şi pe jumĕtate de an: la 1ⁱᵘ Decembre şi 1ⁱᵘ Maiu. De la 1ⁱᵘ Iulie pĕnĕ la 20 August ḑiarul nu apare.

Anunţuri: linia 40 bani. *Scrisorile nefrancate se refusă.* Un numĕr: 50 bani

COSTUL ABONAMENTULUI Pe an, 40 lei; pe jumĕtate an, 20 lei. *Studenţii plătesc pe jumĕtate.* Pentru străinĕtate se adaogă timbrul postal.

SUMAR

JURISPRUDENŢA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAŢIUNE ŞI JUSTIŢIE

SECŢIUNI UNITE

Şedinţa din 27 Ianuarie 1883

Preşedinţa Dlui Al. Creţescu, prim-preşedinte

Statul cu D. Ionescu şi G. Serif.

PEREMPŢIUNE. — CERERE DE REVISUIRE. — NU CONSTITUE UN ACT INTRERUPTIV. — ART. 257 PROC. CIVILA. — RESPINGERE.

Cererea de revisuire, care este uă cale escepţională deschisă contra decisiunilor definitive, nu constitue un act intreruptiv de perempţiune.

Nr. 3. — Respins, ca nefundat, recursul făcut de Stat contra decisiunei Curţei de apel din Craiova, secţiunea I, cu Nr. 195, din 1881, dată asupra perimărei apelului interjetat contra sentinţei Tribunalului Dâmboviţa, in procesul cu D. Ionescu şi G. Serif, pentru revendicare.

S'au ascultat: D. N. L. Gherassi, preşedinte de secţiune, in citirea raportului făcut in causă; D. avocat al Statului, in desvoltarea motivului de casare; D. I. Pretor, avocatul intimaţilor, in combaterile sale.

Curtea, deliberând:

Asupra unicului motiv de casare, in coprindere:

„Violarea art. 257 Proc. civilă, de óre ce acest artico cere curgerea perempţiunei de la cel din urmă act de procedură, şi Curtea o face să curgă de la 21 Februare 1878, de şi a urmat mai multe acte de procedură dupe acéstă epocă, şi a nume citaţiuni. “

Avênd in vedere decisiunea atacată cu recurs, din care resultă că avocatul Statului, făcênd apel contra sentinţei Tribunalului Dâmboviţa dată intre Stat cu G. Serif şi D. Ionescu pentru revendicare de pămênt, la ḑiua infăcişărei s'a presentat numai unul dintre intimaţi, G. Serif, şi Curtea, prin decisiunea cu Nr. 135, din 1870, a respins apelul Statului, ca nesusţinut, cu drept de oposiţiune, éră in privinţa celui-alt intimat Ionescu, care a lipsit, a pus procesul in suspensiune; că, la 21 Februarie 1878, prin decisiunea cu Nr. 46, Curtea, respingênd şi oposiţiunea Statului, a manţinut suspensiunea procesului in ce privesce pe Ionescu;

Avênd in vedere art. 257 Proc. civilă, dupe care judecata se póte perima, daca partea va lăsa să trécă doui ani de la cel din urmă act de procedură fără să reincépă judecata;

Considerând că asupra cererei de perimare făcută de intimatul Ionescu in ḑiua de 22 Februarie 1880, Curtea de fond, luând ca punct de plecare al celui din urmă act de procedură decisiunea cu Nr. 46, din 21 Februarie 1878, ḑiua când s'a manţinut suspensiunea procesului privitóre pe Ionescu, constată in fapt că in acest interval de doui ani Statul n'a mai făcut nici un fel de act intreruptiv de perimare; că cererea de revisuire făcută in intervalul acesta de

Stat contra menţionatei decisiuni, dupe care s'a incuviinţat uă cercetare la facia locului prin citarea tutulor părţilor, fiind uă cale estraordinară, care nu se admite de cât in mod escepţional şi numai in contra decisiunilor rĕmase definitive, nu este de natură a intrerupe cursul perimărei unei instanţe; că, prin urmare, mijlocul de casare invocat este neintemeiat;

Pentru aceste motive, respinge, etc

Şedinţa din 27 Ianuarie 1883

Preşedinţa Dlui Al. Creţescu, prim-preşedinte

Sava Părănică, inculpat pentru lovirea unui bou.

CONTRAVENŢIUNE. — RANIREA DE CATRE UN SERVITOR A UNUI BOU PRINS PE PROPRIETATEA STAPANULUI SEU. — COMPETENŢA JUDELUI DE OCOL. — ART. 352, 393 şi 525 COD. PENAL.

REGULAMENT DE COMPETENŢA. — RANIREA DE CATRE UN SERVITOR A UNUI ANIMAL PRINS PE PROPRIETATEA STAPANULUI CONSTITUESCE UA CONTRAVENŢIUNE. — ART. 352, 393 şi 525 COD. PENAL.

Faptul unui servitor de a răni animale prinse pe proprietatea stăpânului sĕu constituesce uă simplă contraventiune, de competenţa judecătorului de ocol.

Nr. 2. — D. procuror general de pe lêngă acéstă Curte a cerut a se da un regulament de competenţă in procesul lui Sava Părănică, inculpat pentru tăiarea unui bou, de óre ce cursul justiţiei se află intrerupt prin două hotăriri definitive declinatorii de competenţă. In urma divergenţei de opiniuni ce a resultat in secţiuni unite, dupe desbaterile urmate cu un numĕr de patru-spre-ḑece membri, completându-se Curtea cu numĕrul prevĕḑut de lege, s'a dispus cercetarea din nou a acestei cereri.

S'au ascultat: D. P. Orbescu, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă; D. G. Filitis, procuror general, in conclusiunile sale.

Curtea, deliberând:

Avénd in vedere că Savu Părănică a fost dat in judecata judelui de ocol din Râmnic pentru faptul că a lovit şi a tăiat cu toporul un bou care venise la nisce coceni pe proprietatea stăpânului sĕu, care, prin sentinţa cu Nr. 442, din 4 Decembre 1881, recunoscênd că faptul este prevĕḑut şi reprimat de art. 352 Cod. penal, işi declină competenţa de a'l judeca şi incuviinţéză să se trămită in cercetarea Tribunalului; că Tribunalul, la rêndul sĕu, prin sentinţa cu Nr. 201, din 19 Marte 1882, avênd in vedere că faptul imputat numitului este uă contravenţiune, de căderea judecătorului de ocol de a'l regula, işi declină de asemenea competenţa de a'l judeca;

Considerând că ambele aceste sentinţe rĕmâind definitive, cursul justiţiei este intrerupt, astfel că Curtea de casaţiune este de drept chiămată a pronunţa un regulament de competenţă, conform art. 525 Cod. penal; că faptul imputat lui Sava Părănică intrând in previsiunile art. 393 Cod. penal, este uă simplă contravenţiune, de căderea judecătorului de ocol de a o regula;

Pentru aceste motive, regulând competenţa, trămite procesul inaintea judecătoriei de ocol din Râmnicu-Sărat spre a constata faptul şi a'l califica in consecinţă.

INALTA CURTE DE CASAŢIUNE ŞI JUSTIŢIE, SECŢ. I

Şedinţa din 21 Ianuarie 1883

Preşedinţa Dlui N. L. Gherassi, consilier

Radu Zacharia cu M. Petcuş şi alţii.

RIURI NAVIGABILE. — DOMENIU PUBLIC. — DUNAREA. — DREPTUL TUTULOR LOCUITORILOR DE A TRECE ŞI A MIJLOCI TRECEREA PE ŢERMURILE SALE. — REGULAMENTELE ADMINISTRAŢIUNEI DOMENIELOR NU POT RIDICA ACEST DREPT. — ART. 476 COD. CIVIL. — RESPINGERE.

REGULAMENTE. — NU POT DESFIINŢA DISPOSIŢIUNILE UNEI LEGI. — DREPTUL DE TRECERE PE ŢERMURILE RIURILOR. — ART. 476 COD. CIVIL.

DOMENIU PUBLIC. — RIURI NAVIGABILE. — DREPTUL TUTULOR LOCUITORILOR DE A SE BUCURA DE ŢERMURI. — NU SE PÓTE DESFIINŢA ACEST DREPT PRIN REGULAMENTE. — ART. 476 COD. CIVIL.

Ţĕrmurile riurilor navigabile fac parte din domeniul public, şi astfel toţi locuitorii au dreptul de a trece sau a mijloci trecerea pe dênsele.

Ori-ce regulament sau contract făcut de Administraţiunea domenielor, prin care se concede acest drept unor persóne determinate, nu este obligatoriu pentru cei-alţi locuitori, pentru că numai printr'uă lege se pot desfiinţa disposiţiunile art. 476 Cod. civil.

Nr. 23. — Respins, ca nefundat, recursul făcut de Radu Zacharia contra sentinţei Tribunalului Vlasca cu Nr. 99, din 1882, pronunţată in procesul ce are cu M. Petcuş, Primăria comunei Giurgiu, Statul şi alţii, pentru posesiune.

S'au ascultat: D. N. Mandrea, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă; D. M. Schina, avocatul recurentului, in desvoltarea motivelor de casare; DD. I. Lahovari şi B. M. Missir, avocaţii intimaţilor, in combateri.

Curtea, deliberând:

Asupra ambelor motive de casare:

„1° Tribunalul, sub pretest de a interpreta contractul ce am incheiat cu Administraţiunea domenielor, şi a nume art. 8, alin. *b*, il denaturéză, violând legea părţilor:

„*a*) Tribunalul vede contradicţiune intre inceputul şi finalul alin. *b* al acestui articol din contract, pe când in realitate prevede două diferite casuri: la inceputul sĕu arată in ce condiţiune pot tolera eu şi altora trecerea cu ghecete; finalul lui pune restricţiunea in favórea mea libertăţei de trecere;

„b) Tribunalul, pe de uă parte recunósce că sunt in drept, dupe alin. b al art. 8 din contract, să mě opuiu la trecerea care ar porni din locul inchiriat mie de Administraţiunea domenielor, éră pe de alta refusă de a aplica dispoziţiunea acestei clause a contractului sub cuvênt că dênsa nu e intemeiată pe nici un regulament sau disposiţiune legislativă. Cu acésta Tribunalul nu interpretă contractul, ci il violéză intr'un mod invederat.

„2° Daca Tribunalul inţelege a inlătura aplicarea clausei contractului ce invoc, sub cuvênt că e ilegală, ilicită, atunci violéză art. 476 Cod. civil pe care ne-am intemeiat spre a susţine legalitatea clausei contractului, omite chiar de a discuta disposiţiunea acestui articol de lege."

Avênd in vedere că se constată că recurentul a intentat acţiune posesorie contra intimaţilor ca să'i opréscă de a trece pe la spatele cancelariei vămei de la Giurgiu şi a portului Giurgiu pe canalul Dunărei in sus, intemeiându-se pentru acésta pe contractul prin care Administraţiunea domenielor 'i-a acordat dreptul de ghecet; că, in urma judecărei acţiunei astfel intentată, in urma apelului făcut, Tribunalul Vlasca a respins acţiunea intemeiându-se pe uă disposiţiune chiar din acel contract, déră, in cas că recurentul ar fi avênd dreptul in virtutea unei disposiţiuni din acel contract, Tribunalul adaogă că acésta nu ar fi intemeiat pe nici un regulament or disposiţiune legislativă;

Considerând că acţiunea intentată este uă acţiune posesorie, pentru că recurentul a cerut ca intimaţii să nu'l impedece in eserciţiul esclusiv al dreptului de ghecet ce are in virtutea contractului Administraţiunei domenielor; că este a se sci daca acţiunea intentată era sau nu intemeiată;

Considerând că ori-care locuitor din România are dreptul de a trece sau de a mijloci trecerea de pe ţěrmurile fluvielor navigabile ale României, fiind că ţěrmurile fluvielor navigabile fac parte din domeniul public in virtutea art. 476 Cod. civil; că, astfel, nimeni, nici Statul, nici judeţul, nici comuna, nici particularul, nu póte impedica pe locuitori a trece de pe malurile fluvielor navigabile sau a se folosi de ele;

Considerând că, daca Statul, sau judeţul, sau comunele pot lua disposiţiuni pentru a supraveghia din punct de vedere poliţienesc eserciţiul dreptului ce 'l-au locuitorii conform art. 476 Cod. civil, acésta insă fără a'i lipsi cu totul de dreptul ce 'l au;

Considerând că, daca Administraţiunea domenielor va fi conces unui particular singur de a esercita dreptul de ghecet, acésta nefiind regulat printr'uă lege care derogând disposiţiunei art. 476 Cod civil să fiă obligătóre pentru toţi locuitorii, şi de aceea acel contract, de şi valabil intre părţile contractante, nu póte să oblige pe alţi locuitori neparticipanţi la acel contract, pentru că atinge drepturi pe cari le au locuitorii conform art. 476 Cod. civil;

Considerând că, astfel, acţiunea posesorie formulată mai sus nefiind intemeiată in drept, ea avea a fi respinsă; că daca Tribunalul pentru respingerea ei se intemeiază nu numai in mod vag pe regulamente şi disposiţiuni legislative care n'ar fi recunoscênd dreptul recurentului, de vreme ce ar fi trebuit a nume să invóce art. 476 Cod. civil, apoi pe interpretarea disposiţiunilor din contract, de care de fel nu avea a se preocupa Tribunalul ca de un act care neavênd putere legislativă nu putea privi pe intimaţi, acéstă necitare a art. 476 Cod. civil, precum şi buna sau réua interpretare a contractului, nu pot fi temeinice motivele de casare când sentinţa Tribunalului e in drept fundată tocmai pe disposiţiunile art. 476 Cod. civil; că, aşa fiind, ambele motive au a fi respinse;

Pentru aceste motive, respinge, etc.

INALTA CURTE DE CASAŢIUNE ŞI JUSTIŢIE, SECŢ. II

Şedinţa din 20 Octombre 1882

Preşedinţa Dlui Al. Creţescu, prim-preşedinte

Maria Pisoschi şi Ilie Pisoschi cu Casa de economie şi imprumut din Iaşi şi alţii.

RECURS. — ORDONANŢA DE ADJUDICARE. — NEALATURAREA EI. — NU ESTE RECURSUL NUL.

ORDONANŢA. — VÊNDAREA A DOUĚ IMOBILE. — PROCEDURA URMATA DE UA DATA ŞI FIE-CARE ORDONANŢA COPRINDÊND PROCEDURA AMBELOR URMARIRI. — ALATURAREA ŞI VIZAREA UNEI SINGURE ORDONANŢE IN RECURS. — RECURSUL PRIVESCE AMBELE URMARIRI. — RESPINGERE.

Nealăturarea ordonanţei pe lêngă recurs nu atrage nulitatea sa.

Când sunt date două ordonanţe pentru vêndarea a două imobile urmărite de uă dată, şi când fiecare dintr'ênsele coprinde formele vêndărei ambelor imobile, alăturarea şi vizarea uneia singure din ordonanţe in petiţiunea de recurs nu impedică pe parte a fi considerată că a recurs contra ambelor ordonanţe.

Nr. 127. — Completându-se Curtea, conform art. 22 din legea ei organică, s'a luat in cercetare recursul făcut de Maria Pisoschi şi Ilie Pisoschi contra ordonanţei de adjudicare a Tribunalului din Iaşi, secţiunea III, cu Nr. 453, din 1881.

S'au ascultat: D. Gabr. Theodoru, avocatul intimaţilor, in desvoltarea esceptiunei ridicate, şi D. D. Dimcea, avocatul recurenţilor, in combateri.

Curtea, deliberând:

Asupra cestiunei prealabile ridicată de intimat, că adică recursul făcut de Maria Pisoschi nu privesce adjudicarea imobilului sěu din strada Negruţi, fosta Petru Rareş, căci pentru acéstă adjudicare făcută pe séma Casei de economie şi imprumut din Iaşi, este dată de Tribunal uă ordonanţă ce pórtă un alt numěr de cât numěrul ordonanţei atacate cu recurs;

Avênd in vedere că in petiţiunea de recurs semnată atât de Ilie Pisoschi cât şi de Maria Pisoschi, recurenţii declară că fac recurs contra ordonanţei de adjudicare a ambelor imobile, specificând că se face recurs şi in privinţa adjudicărei imobilului din strada Negruţi;

Considerând că ambele aceste imobile au fost urmărite de uă dată şi prin una şi aceeaşi procedură; că ordonanţa cu Nr. 453, din 10 Octombre anul trecut 1881, coprinde lucrările săvêrşite şi in privinţa imobilului din strada Negruţi; că daca Tribunalul, fiind două diferite persóne adjudicatare fie-cărui din aceste două imobile, liberéză, dupe epoca in care preţul a fost plătit, două ordonanţe, dând fie-căriea din ele numĕr de ordine diferit, nu se póte deduce din nealăturarea pe lêngă recurs şi a acestei din urmă ordonanţe că partea nu a voit a face recurs in privinţa adjudicărei imobilului sĕu, căci contrariul reese atât din espresiunile recursului, cât şi din aceea că ordonanţa ce se alătură coprinde formele păstrate in adjudicare chiar şi in privinţa acelui imobil; şi că daca acéstă din urmă ordonanţă nu este alăturată, causa este că la epoca când recursul s'a făcut, copia de pe acéstă ordonanţă nu era incă dată persónei adjudicatare;

Pentru aceste motive, respinge cestiunea prealabilă; manţine pe Dna Maria Pisoschi in calitate de recurentă in proces, şi dispune a se judeca procesul in fond cu completul ordinar al acestei Curţi, etc.

Şedinţa din 20 Octombre 1882

Preşedinţa Dlui St. Silion, consilier

Ilie Pisoschi şi Maria Pisoschi cu G. D. Petrini şi altul.

HOTARIRE. — NEMOTIVARE. — RESPINGEREA UNEI CONTESTAŢIUNI CA NEFACUTA CONFORM CU LEGEA TIMBRULUI. — ESISTENŢA UNEI OPOSIŢIUNI REGULATE. — ART. 500 PROC. CIVILA. — CASARE.

Este nemotivată hotărirea care respinge contestaţiunea la uă urmărire pentru că *nu a fost făcută conform disposiţiunilor Procedurei civile şi pe timbrul legal*, mai ales când in fapt se dovedesce esistenţa unei oposiţiuni regulate.

Nr. 127bis. — Curtea, conform incheiărei cu Nr. 780, prin care s'a tranşat punctul asupra căruia s'a ivit divergenţa de opiniuni, a luat in cercetare recursul făcut de Ilie Pisoschi şi Maria Pisoschi contra ordonanţei de adjudicare a Tribunalului din Iaşi cu Nr. 453, din 1881, in procesul cu G. D. Petrini şi altul.

S'au ascultat: D. N. L. Gherassi, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă; D. D. Dimcea, avocatul recurenţilor, in desvoltarea motivelor de casare; D. Gabriel Theodoru, avocatul intimatului, in combateri.

Curtea, deliberând:

Asupra mijlocului al douilea din recurs:

„Violarea art. 500 din Procedura civilă, dupe care urma a se face un nou comandament, de óre-ce de la data acestuia şi pênĕ la urmărirea dupe care s'a efectuat vênḑarea, trecuse mai mult de trei luni."

Avênd in vedere că debitorii urmăriţi făcuseră acéstă oposiţiune şi că Tribunalul, prin jurnalul cu Nr. 537, din 5 Februarie 1881, a respins'o pe motiv că dênsa nu a fost făcută conform disposiţiunilor Procedurei civile şi pe timbru legal;

Considerând insă, dupe cum se constată din ordonanţa atacată cu recurs şi din jurnalul Tribunalului cu Nr. 171, din 27 Noembre 1880, că dênşii făcuseră la 14 Noembre uă oposiţiune la vênḑare, invocând prin acésta intre alte motive şi pe acela că trecuse trei luni de la data comandamentului pênĕ la urmărire; că Tribunalul, admiţênd prin ḑisul jurnal unul din motivele invocate de debitorii urmăriţi, anuléză publicaţiunile, adăogând: *„fără a mai cerceta pe cele-alte"*;

Considerând că, astfel fiind, partea era in drept a ridica şi verbal un mijloc de oposiţiune, pe cât timp el fusese invocat autorioramente cu paza formelor de procedură şi in conformitate cu legea timbrului; că, prin urmare, când Tribunalul respinge acest mijloc pe motiv că dênsul nu a fost făcut conform Procedurei şi legei timbrului, violéză acest drept şi face ca hotărirea se rĕmână nemotivată asupra acestui punct;

Pentru aceste motive, caséză, etc.

CURTEA DE APEL DIN BUCURESCI, SECŢIUNEA I

Şedinţa din 20 Decembre 1882

Preşedinţa Dlui A. Cantacuzino, prim-preşedinte

Panache Răcénu cu Ministerul de resboiu.

COMPETENŢA. — LEGEA REQUISIŢIUNILOR. — ACŢIUNE IN DAUNE-INTERESE. — SUNT DE COMPETENŢA TRIBUNALELOR ORDINARE. — ART. 38 DIN LEGEA DE REQUISIŢIUNI DIN 1877.

Acţiunile in daune-interese ocasionate prin aplicarea legei requisiţiunilor sunt de competenţa Tribunalelor ordinare.

Nr. 311. — D. Panache Răcénu a făcut apel contra sentinţei Tribunalului Ilfov, secţiunea I, cu Nr. 61, din 1882, prin care işi declină competenţa de a judeca procesul intentat contra Ministerului de resboiu pentru pagube causate de armata română in timpul campaniei din 1877.

S'a presentat apelantul asistat de DD. avocaţi I. G. Săndulescu-Nănovénu şi St. Şoimescu, şi D. avocat St. Perieţénu-Buzĕu pentru Minister.

Curtea, deliberând:

Considerând că Tribunalul, prin sus-ḑisa sentinţă, s'a declarat necompetent de a judeca acest proces, admiţênd escepţiunea invocată de Ministerul de resboiu; că Panache Răcénu, declarându-se nemulţumit pe acéstă sentinţă, a că-

tat să demonstreze astăḍi că instanțele ordinare sunt competente de a tranșa litigiul ;

Considerând că acțiunea reclamantului constă in pretențiunea de a fi despăgubit de daunele ce a incercat din faptul că, in timpul campaniei din 1877, a fost impedicat de la eserciţiul dreptului de a pescui in bălţile moşiei Măceşurile de sus şi de jos, din judeţul Doljiu, ce ţinea cu arendă de la Eforia spitalelor Brâncovenesci; că acéstă impedicare a fost ordonată de D. colonel Victor Creţénu, astăḍi general, in interesul apărărei Dunărei ;

Avênd in vedere că cestiunea de incompetenţă ridicată de către Ministerul de resboiu, basată pe art. 38 din legea cu data de 19 Aprilie 1877 asupra *requisiţiunilor militare* şi pe care Tribunalul s'a sprijinit ca să respingă cercetarea in fond a acţiunei apelantului, nu póte să 'şi aibă aplicaţiunea in procesul de faciă; că, in adevĕr, articolul invocat, pus sub rubrica : *Dispoziţiuni relative la manevre militare*, nu a putut prevedé de cât daunele ocasionate proprietăţilor private, prin trecerea sau staţionarea trupelor in marşuri, manevre şi operaţiuni combinate; că, daca pentru stabilirea acestor prejudicie s'au prescris formalităţi speciale, adică numirea unei comisiuni mixte care să le esamineze in cele trei ḍile cari urmézā plecarea trupelor, acésta s'a edictat in vedere ca urmele daunelor imprimate recent asupra solului pe care s'au făcut manevrele, operaţiunile combinate şi staţionarea trupelor să nu dispară, dându-se astfel loc la espertise dificile şi de multe ori nesincere; că, in speciă, paguba ce Răcénu pretinde că a suferit nu era de aceeaşi natură; că impedicarea de a pescui in bălţile arendate nu lasă dupe dênsa urme destinate de a dispare mai curênd sau mai tărḍiu, pentru ca să fiă nevoe de uă urgentă constatare; că, aşa fiind, Tribunalul nu putea, basându-se pe art. 38 din legea din 1877, să refuse a judeca acţiunea intentată de apelantul Răcénu;

Pentru aceste motive, in majoritate, admite apelul, infirmă sentinţa, respinge esceptiunea de incompetenţă, şi evócă fondul.

Semnaţi: A. Cantacuzino, I. Dendrino, A. Sc. Ghika.

OPINIUNE

Subsemnatul, pentru motivele din sentinţa Tribunalului, sunt de opiniune a se respinge apelul asupra competenţei.

Semnat: C. Câmpinénu.

TRIBUNALUL ILFOV, SECŢIUNEA I

Şedinţa din 26 Februarie 1882

Preşedinţa Dlui C. N. Năcescu, membru

Panache Răcénu cu Ministerul de resboiu.

INCOMPETENŢA. — LEGEA REQUISIŢIUNILOR. — ACŢIUNI IN DAUNE. — NU SUNT COMPETENTE TRIBUNALELE ORDINARE. — ART. 38 DIN LEGEA DE REQUISIŢIUNI DIN 1877.

Acţiunile in daune-interese ocasionate prin aplicarea legei requisiţiunilor sunt de competenţa comisiunilor numite pentru liquidarea lor.

Tribunalele ordinare nu sunt competente a se pronunţa in asemenea afaceri.

Nr. 61. — D. Panache Răcénu a făcut oposiţiune contra sentinţei cu Nr. 412, din 1881, dată in procesul ce are cu Ministerul de resboiu, pentru daune.

S'a presentat oponentul asistat de D. avocat St. Şoimescu şi defendorul prin D. avocat St. Perieţénu-Buzĕu.

Tribunalul,

Asupra declinatoriului de competenţă ridicat de representantul Ministerului de resboiu in acţiunea intentată acelui Minister de către Panache Răcénu:

Avênd in vedere că obiectul procesului intentat de Panache Răcénu Ministerului consistă in pretenţiunea de a fi despăgubit de daunele incercate prin faptul că in timpul campaniei din 1877 a fost poprit de la esercitarea dreptului ce avea de a pescui in bălţile de pe marginea Dunărei, proprietatea Măceşurile-de-sus şi de jos din districtul Doljiu, ce le ţinea in arendă de la Epitropia spitalelor Brâncovenesci, de către comandanţii armatei române, in interesul apărărei liniei Dunărei ;

Avênd in vedere disposiţiunile art. 38 din legea de requisiţiuni din 1877, dupe care veri ce pretenţiune de asemenea natură cată a fi adresată autorităţilor a nume constituite prin acea lege, ridicând in asemenea materie de daune-interese competenţa Tribunalelor ordinare ; că, prin urmare, in facia unei asemenea legi, reclamantul urma a se adresa la autorităţile cărora legiuitorul le dă competenţa a se pronunţa asupra unor asemenea cestiuni ;

Pentru acestė motive, admite esceptiunea de incompetenţă, etc.

Semnaţi: C. N. Năcescu, C. Tătăranu.

TRIBUNALUL DIN VASLUIU

(Corespondenţa particulară a *Dreptului*)

Şedinţa din 7 Octombre 1882

Preşedinţa Dlui Al. G. Hinna, membru

Rariţa Boghiu cu Iorgu Tănase.

DELICTE DEFERITE JUDECATORILOR DE OCÓLE. — HOTARIREA AQUITATÓRE PROFITA INCULPATULUI.—APELUL PARŢEI CIVILE.— EFECTELE LUI. — ART. 169 şi 197 PROC. PENALA, ART. 60 DIN LEGEA JUDECATORILOR DE OCÓLE.

In materie de delicte deferite judecătorilor de ocóle, hotărirea aquitătóre profită inculpatului. Astfel, apelul interjetat de către partea civilă nu dă drept nici Ministerului public de a cere aplicarea unei pedepse, nici Tribunalului de a o pronunţa.

Tribunalul,

Avênd in vedere apelul făcut de Rariţa Boghiu contra

cărţei de judecată a judelui ocolului Vasluiu cu Nr. 161, din 1882, dată asupra procesului in care se inculpă Iorgu Tănase pentru simple loviri;

Avênd in vedere că atât partea civilă cât şi Ministerul public cerênd aplicarea pedepsei contra lui Iorgu Tănase, Tribunalul din oficiu a ridicat cestiunea daca este bine sesisat prin apelul părţei civile şi daca póte astfel pronunţa uă condemnaţiune contra numitului, aquitat fiind de judecătorul de ocol;

Considerând că legiuitorul, prin art. 60 din legea judecătoriilor de ocóle, dând in competenţa acestor instanţe judecarea delictelor de simple loviri, prin acésta nu le-a schimbat natura lor de delicte, căci se pedepsesc tot cu pedepse corecţionale şi natura pedepsei determină natura infracţiunei la legea penală; că déră hotărirea judelui de ocol dată in speciă din punctul de vedere al naturei faptului fiind dată in materie corecţională, trebue să ne referim la dispoziţiunile legei de procedură in acéstă privinţă pentru a vedé cine şi cum póte esercita dreptul de apel contra acestor hotăriri;

Considerând că, dupe art. 197 Proc. penală, partea civilă, in speciă Rariţa Boghiu, nu póte face apel de cât in ceea ce privesce despăgubirile civile, şi, prin urmare, astăḑi dupe apelul părţei civile Tribunalul nu se póte pronunţa asupra pedepsei;

Considerând că, de şi prin art. 60 menţionat mai sus s'a dat părţei civile dreptul de a stinge acţiunea pentru loviri simple prin impăcare şi de aci resultă şi dreptul sĕu de a pune in mişcare acţiunea publică, din acestea insă nu putem conchide că s'a dat părţei civile esercitiul acţiunei publice ca dênsa, devenind din reclamant acusator, să pótă recere aplicaţiunea pedepsei, să pótă apela contra cărţilor de judecată: aceste drepturi nu aparţin de cât Ministerului public, representantul societăţei, căci nu resbunarea privată este fundamentul dreptului de a pedepsi, ci justiţia absolută şi utilitatea socială;

Considerând că, chiar daca am considera hotărirea Dlui judecător ca dată in materie poliţienéscă, privindu-se din punctul de vedere al juridicţiunei, totuşi dreptul de apel al părţei civile este inchis, căci, dupe art. 169 Proc. penală, numai hotăririle condemnătóre pot fi atacate pe calea apelului, fiind creat acest drept esclusiv numai in favórea celor condemnaţi, luat dupe art. 172 Proc. penală francesă care a modificat dispoziţiunile art. 233 din Constituţiunea din Fructidor, anul III, şi art. 153 Codul din Brumar, anul IV, dupe cari hotăririle juridicţiunilor poliţienesci se dedeau in ultimă instanţă;

Considerând déră că, din tóte acestea şi din tótă economia legilor penale neresultând pentru partea civilă de cât dreptul de a cere despăgubire civilă, éră nici de cum acela de a cere aplicaţiunea pedepsei şi mai puţin incă dreptul de a interjeta apel şi a cere condemnaţiunea inculpatului, şi intru cât nu este apelul Ministerului public, pentru ca să se pótă discuta de are sau nu acest drept, urméză că apelul Rariţei Boghiu in ceea ce privesce cererea de a se aplica uă penalitate lui Iorgu Tănase este neadmisibil, ca neavênd calitatea de a'l face;

Considerând, in ceea ce privesce cererea de despăgubire, că neconstatându-se nici faptul de lovire şi nici vre uă altă daună ce s'ar fi causat apelantei, in acest punct apelul sĕu este nefundat;

Pentru aceste motive, respinge apelul Rariţei Boghiu, etc.

Semnaţi: Al. G. Hinna, G. Staver.

JUDECATORIA OCOLULUI II DIN BRAILA

(Corespondenţa particulară a *Dreptului*)

Şedinţa din 20 Ianuarie 1883

Elena D. Economu cu Ilie Antonescu şi alţii.

ACTIUNE PAULIANA. — PROBA CONIVENTIEI. — SE PÓTE FACE PRIN ORI-CE MIJLÓCE. — MARTORI ŞI PRESUMPTIUNI. — HOTARIRE JUDECATORÉSCA. — EFECT RETROACTIV. — ESTE OPOSABILA AQUISITORILOR POSTERIORI INTRODUCEREI ACTIUNEI — ART. 975 COD. CIVIL.

Intr'uă acţiune Pauliană, proba conivenţei debitorului cu terţiul aquisitor se póte face prin ori-ce mijlóce; martorii ca şi simplele presumpţiuni sunt admise.

Hotăririle judecătoresci, avênd putere retroactivă, işi produc efectele lor chiar contra acelora cari cu bună credinţă şi posterior introducerei acţiunei, au dobêndit un drept óre-care asupra lucrului aflat in litigiu.

Nr. 26. — Dna Elena D. Economu a chiămat in judecată pe D. Ilie Antonescu care, in conivenţă cu C. Trifan şi cu concubina sa Maria Bratu, a simulat un act de vênḑare, legalisat de Tribunalul local, prin care trece asupră-le proprietatea a patru cai ce 'i aparţine, şi a cerut a se anula acest act ca făcut de defendori in frauda sa şi a fi obligaţi la 1000 lei daune şi spese.

Judecata,

Asupra cererei de nulitate a actului de vênḑare:

Considerând că, dupe dispoziţiunile art. 975 Cod. civil, creditorii pot in numele lor personal să atace actele viclene făcute de un debitor in prejudiciul drepturilor lor;

Considerând că, intr'uă acţiune Pauliană in care se cere nulitatea unui act prin care debitorul ascunde de la urmărirea creditorilor averea sa, trebue să se constate colusiunea debitorului cu terţiul aquisitor, că cu bună sciinţă comit uă fraudă in detrimentul creditorilor, şi in atari casuri sunt permise ori-ce probe, precum şi presumpţiunile ce s'ar puté trage din circumstanţele ce impresóră acest fapt (1);

Considerând că atât réua credinţă a debitorului cât şi

(1) Urméză mai multe considerante de fapt cari, de şi bine motivate, nu presintă interes pentru cititori. *(N. R.)*

complicitatea terţiului aquisitor: că cu bună sciinţă cunoscea că fraudéză pe creditóre, precum şi simulaţiunea acelui act de transmiterea proprietăţei cailor, se constată cu suficienţă din espunerea faptelor petrecute; prin urmare, acţiunea in nulitate e bine fundată;

Considerând că, chiar daca nu s'ar fi dovedit complicitatea, totuşi afacerea fiind relativă la proprietatea unui a nume lucru, actul judecătoresc care este un titlu declarativ de proprietate este oposabil celor d'al treilea chiar de ar fi ei de bună credinţă, principiu stabilit de inalta Curte de casaţiune, secţiunea I, prin decisiunea cu Nr. 350, din 1882;

Considerând că, in atari casuri, tóte actele de instrăinare sau afectare a lucrului in litigiu, făcute in cursul instanţei, cad de drept in privinţa şi celor d'al treilea, de óre ce hotărirea devenită definitivă se raportă la ḑiua intentărei procesului şi că, prin urmare, devine oposabilă chiar din acel moment;

Pentru aceste motive, admite, ca fundată, acţiunea Pauliană intentată de Dna Elena D. Economu contra Dlor Ilie Antonescu, C. Trifan şi Maria Bratu şi, in consecuenţă, declară nul şi de nul efect actul, etc.

Judecător: D. Eliescu.

JURISPRUDENŢA STRAINA

CURTEA DE APEL DIN PARIS, SECŢIUNEA II

Audienţa din 16 Decembre 1882

Preşedinţa Dlui Senart

Guéret cu Thomas.

RISIPITOR. — INCHIRIAREA UNUI APARTAMENT DESTINAT PENTRU FAMILIA LUI. — ACT DE ADMINISTRAŢIUNE. — VENITURI INSUFICENTE. — LIPSA AUTORISAŢIUNEI CONSILIULUI JUDICIAR. — ACT DE INSTRAINARE. — NULITATE. — FOLOSINŢA LUCRURILOR INCHIRIATE DIN PARTEA RISIPITORULUI ŞI A FAMILIEI LUI. — BENEFICIU REALISAT. — OBLIGAŢIUNE DE A PLATI UA CHIRIE PROPORŢIONALA.

Inchirierea unui imobil in total sau in parte pentru locuinţa lui şi a familiei, constitue un act de administraţiune şi, ca atare, risipitorul este in drept a 'l face singur fără asistenţa consiliului judiciar. Acéstă inchiriare însă ia caracterul unui act de instrăinare, care atrage nulitatea ei, când obligaţiunile luate de risipitor intrec mijlócele ce venitul sĕu 'i permit a destina pentru acest scop şi sunt de natură a atrage uă diminuare a capitalului sĕu.

Cu tóte acestea, daca risipitorul s'a folosit de lucrul inchiriat impreună cu familia lui, trăgênd astfel tot profitul posibil, el este dator să ţie sémă proprietarului de beneficiul ce a tras din lucrul acestuia şi să 'i plătéscă chiria stipulată, mai ales când in fapt se constată că acéstă chirie este uă representaţiune equitabilă a folosinţei.

Curtea,

Considerând că de şi inchiriarea făcută de un risipitor a unui imobil in total sau in parte pentru locuinţa lui şi a familiei constitue un act de administraţiune pe care el este in drept a 'l face singur şi fără asistenţa consiliului judiciar, totuşi acest act ia un caracter diferit, când obligaţiunile ce contractéză risipitorul in acéstă privinţă intrec mijlócele ce venitul lui 'i-ar puté destina pentru acest scop şi sunt de natură a atrage uă diminuare a capitalului sĕu;

Considerând că astfel se petrec lucrurile in speciă; că inchiriarea făcută de Thomas a unui apartament cu preţul de 2300 franci pe an este escesivă, daca vom ţine sémă de averea lui ce se găsesce aḑi considerabil redusă in urma cheltuelilor estraordinare, şi de impregiurarea că, pentru a puté plăti datoriile de cari este incărcat, este nevoit a face prelevări atât asupra dobêndei capitalului rĕmas, cât şi asupra câstigurilor comerciale ce 'i-ar puté veni; că, astfel fiind, cu drept cuvênt primii judecători au pronunţat nulitatea acelei inchiriări;

Considerând insă că, din faptele şi documentele procesului, resultă că Thomas a ocupat atât el cât şi socia şi fiul lor apartamentul despre care este vorba de la 15 Ianuarie 1880, trăgênd astfel tot profitul posibil; că trebue să se ţie in sémă proprietarului Guéret de beneficiul realisat de risipitor asupra lucrului acestuia şi că, fiind constatat că chiria stipulată este representaţiunea equitabilă a folosinţei acestui lucru, este drept a se aloca lui Guéret uă sumă egală cu ḑisa chirie, calculată de la 15 Ianuarie 1880 pênĕ la 15 Octombre anul următor, ultimul termen al inchiriărei, bine inţeles insă că din acéstă sumă are să se scadă cele două trimestre deja plătite;

Pentru aceste motive, admite apelul, etc.

CHRONICA JUDICIARA

In ḑiua de 1[iu] Februarie trecut, preşedintele Tribunalului civil din Blidah (Algeria) a fost victima unei tentative de asasinat in plină şedinţă. Etă a nume in ce impregiurări:

Era vorba de vênḑarea prin licitaţiune publică a imobilelor unui óre-care Boissy. De şi Tribunalul respinsese deja uă cerere de amânare a licitaţiunei făcută de debitor, acesta insistă totuşi să 'i se dea voe a mai adăoga ceva pe lêngă cele ḑise de avocatul sĕu. Preşedintele Mounier se creḑu in drept să 'i refuse cuvêntul, de vreme ce justiţia se pronunţase, şi voi să incépă strigările. Atunci Boissy sări peste bară şi, punênd mâna in pozunarul hainei, scóse un revlover şi trase trei focuri asupra preşedintelui de la uă distanţă

abia de un metru. Un glonț sgâriă ușor pe magistrat la mână, insă un altul il răni fórte adânc la mijloc. Publicul din sală rĕmăsese inlemnit de spaimă.

Unul din judecători isbuti din fericire să apuce de braț pe Boissy, care se pregătea să tragă al patrulea foc, și gendarmii arestară pe asasin.

* * *

Cu tot dictonul juridic: „Nimeni nu póte ḑice că ignoréză legea“, este de notorietate publică că cetățenii cinstiți, cărora „scările Tribunalului“ le inspiră uă adevĕrată grózâ, n'ar fi capabili să citeze nici un articol din Cod pe din afară, pe când nu tot astfel este, bună óră, cu interesanții óspeți ai Văcărescilor sau cu acea droae de samsari și de șarlatani cari furnică ḑilnic prin salele de audiență ale instanțelor nóstre judecătoresci.

De câte ori nu s'a vĕḑut ca un pungaș emerit, scăpat abia de curênd din penitențiar, sau ca un escroc de meserie prins cu mâna in sac să discute cu procurorul asupra aplicărei cutărui sau cutărui articol din Codul penal?

Daca lucrul este așa de comun astăḑi pe la Tribunalele nóstre corecționale, se pare că tot astfel se intêmplă și pe la cele francese. Etă un esemplu:

Limousin și Rougeoreille sunt dați judecăței pentru braconagiu: cel d'ântâiu a fost prins cu un laț sub haină, éră cel d'al douilea cu un paquet de paie pe cari negreșit avea să le asterne pe pământul umed când momentul de pândă ar fi sosit.

Incă de la primele cercetări Limousin s'a grăbit a 'și mărturisi pĕcatul, manținêndu'și declarațiunea și inaintea Tribunalului.

Președintele, către Rougeoreille: Recunosci și Dta faptul ce ți se impută?

Rougeoreille: Eu? Oh! eu cunosc legea din 1844; poftiți! (*Prevenitul scóte din pozunar un Cod vechiu legat cu piele négră.*)

Președintele: In adevĕr, judecând dupe trecutul Dtale, trebue să cunosci fórte bine Codul, căci ai suferit cam vre uă douĕ-ḑeci de condemnațiuni pentru delictul de vênătóre cu arme prohibite.

Rougeoreille: Tocmai d'aia ḑic și eu că cunosc tréba destul de bine și nu mĕ puteți osândi.

Președintele: Cum așa?

Rougeoreille: Imi dați voe să vĕ citesc art. 12?

Președintele: Citesce!

Rougeoreille: Numai de cât. (*Desdoind uă fóe.*) Vedeți, am făcut un semn intr'adins. (*Citesce*) „Art. 12. — Se vor pedepsi cu uă amendă de la 50—200 franci și, deosebit, vor puté fi condemnați la uă inchisóre de la șése ḑile pênĕ la douĕ luni, aceia cari...“

Președintele: Citesce, mĕ rog, și paragraful 3.

Rougeoreille: De ce nu! (*Risete in auditoriu, impărtășite și de Limousin.*) „§ 3: Se vor pedepsi... (*resfoind*) mn... mn... mn... aceia cari vor fi deținênd sau cari se vor găsi avênd asupră-le, afară din domiciliul lor (*accentuând*), lațuri, curse sau ori-ce alte instrumente de vênătóre prohibite.“ Vedeți, nu se ḑice nimic de paie! (*Ilaritate in auditoriu, impărtășită și de Limousin, care ride să se prăpădéscă.*) Așa déră, considerând că eu nu aveam de cât paie asupră'mi, éră nici de cum arme prohibite dupe cum vorbesce legea...

Președintele: Fórte bine; insă camaradul Dtale avea nisce lațuri ascunse sub haină.

Rougeoreille: Da ce 'mi pasă mie de camaradul meu! Osândiți'l pe el, daca voiți. Eu insă am legea de partea mea; poftim, v'o puiu pe masă; in lege nu se vorbesce nimic de paie...

Cu tótă apărarea lui victoriósă, Tribunalul, ținêndu'i in sémă antecedentele, il condamnă la douĕ luni de inchisóre, pe când Limousin scapă numai cu uă lună, riḑênd din nou cu hohot de camarad și de Codul lui.

Rougeoreille, necăjit: Vom vedé la Curte daca se vorbesce de paie in paragraful 3!

BIBLIOGRAFIE

Bucuresci. — Typ. Curței Regale, pr. F. Göbl Fii, Pasagiul Român, 12

ANUL XII. — Nr. 20. DUMINICA 13 FEBRUARIE 1883

DREPTUL

LEGISLATIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENTIA — ECONOMIE POLITICA

Prim-Redactor: DEMETRU C. POPESCU

ESE DE DOUE ORI PE SEPTEMANA

Redactor-Administrator: NICOLAE CHRISTESCU

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA ḌIARULUI, PASAGIUL ROMAN, 10

ABONAMENTELE se fac pe an şi pe jumĕtate de an: la 1ⁱᵘ Decembre şi 1ⁱᵘ Maiu. De la 1ⁱᵘ Iulie pênĕ la 20 August ḍiarul nu apare.

Anunţuri: linia 40 bani. *Scrisorile nefrancate se refusă* Un numĕr: 50 bani

COSTUL ABONAMENTULUI Pe an, 40 lei; pe jumĕtate an, 20 lei. *Studenţii plătesc pe jumĕtate* Pentru străinĕtate se adaogă timbrul postal.

SUMAR

JURISPRUDENŢA ROMANA

CURTEA DE APEL DIN FOCŞANI, SECŢIUNEA I

(Corespondenţa particulară a *Dreptului*)

Şedinţa din 30 Noembre 1882

Preşedinţa Dlui G. Giurgea, preşedinte

I. Negrénu şi alţii cu Sofia Datculescu.

APEL. — INTERVENIENT ADMIS LA PRIMA INSTANŢA. — DREPTUL SEU DE APEL, CHIAR CAND NU 'ŞI-A SUSŢINUT IN FOND INTERVENŢIUNEA. — ART. 247 ŞI 328 PROC. CIVILA.

APEL. — TAXELE APELULUI. — POT FACE APEL PRIN ACEEAŞI PETIŢIUNE ŞI CU UA SINGURA TAXA MAI MULTE PERSÓNE CARI AU FIGURAT LA PRIMA INSTANŢA CU INTERES COMUN.

CONSIMŢIMÊNT. — CONDIŢIUNE ESENŢIALA A ORI-CAREI CONTRACTARI, ONERÓSA SAU GRATUITA. — NEESISTENŢA SA SE PÓTE DOVEDI CU MARTORI, FIA ACT PRIVAT, FIA AUTENTIC. — SE PÓTE STABILI LIPSA CONSIMŢIMÊNTULUI IN MOMENTUL CONTRACTAREI, CHIAR DACA NU S'A CERUT INTERDICŢIUNEA. — ART. 449 ŞI 948 COD. CIVIL.

TESTAMENT AUTENTIC. — SE PÓTE DOVEDI CU MARTORI NEESISTENŢA CONSIMŢIMÊNTULUI, FIA PENTRU LIPSA USULUI RAŢIUNEI, FIA PENTRU CAPTAŢIUNE SAU SUGESTIUNI.

TESTAMENT AUTENTIC. — CAPTAŢIUNE SAU SUGESTIUNI. — TREBUE SA SE STABILÉSCA ESISTENŢA MANOPERELOR CARI AU SUPRIMAT VOINŢA TESTATORULUI.

RESERVA. — TATAL SAU MUMA LUI DE CUJUS CARE A LASA TESTAMENT. — RESERVA ESTE PENTRU JUMETATEA AVEREI REMASE. — IMPARŢÉLA CU FRAŢII ESISTA NUMAI CAND SUCCESIUNEA SE DESCHIDE FARA TESTAMENT. — ART. 673, 841 ŞI 843 COD. CIVIL.

1° Intervenientul de la prima instanţă, a cărui intervenţiune s'a admis, este in drept a face apel la Curte, chiar când in fond nu s'a presentat inaintea Tribunalului să susţină conclusiunile ce avea de pus.

2° Persónele cari figurézä inaintea primei instanţe, avênd un interes identic şi comun, pot face apel de uă dată plătind uă singură taxă.

3° Pentru validitatea ori-cărui act, fiă oneros, fiă gratuit, se cere, ca condiţiune esenţială, şi capacitatea părţilor.

Lipsa consimţimêntului basată pe demenţa dispunĕtorului se póte dovedi cu martori, chiar când nu s'a făcut cerere de interdicţiune; asemenea, se póte stabili prin martori viţiarea consimţimêntului prin manoperele intrebuinţate de părţile interesate.

Dovada cu martori este admisibilă chiar când este vorba de un act autentic, un testament de esemplu, pentru că Tribunalul sau judecătorul trămis nu este insărcinat a constata starea mintală a contractanţilor sau manoperele ce s'aụ intrebuinţat contra lor.

4° Un testament nu se póte derima pentru viţiu de consimţimênt, daca nu se dovedesce precis că, in momentul formărei sale, dispunĕtorul era lipsit de usul raţiunei, sau că s'au intrebuinţat in contră'i manopere cari să aibă de resultat suprimarea voinţei sale.

5° Reserva tatălui sau a mumei coprinde jumĕtatea averei rĕmase la mórtea copilului lor.

Dispositiunile art. 673 Cod. civil, dupe care părinţii vin in concurenţă cu fraţii defunctului, se aplică numai la succesiunile *ab intestato.*

Nr. 115.—Dlor I. Negrénu şi Alexandrina P. T. Robescu, de uă parte, C. C. Datculescu şi Sofia I. G. Ciurea de alta, au făcut apel contra sentinţei Tribunalului Râmnicu-Sărat cu Nr. 1132, din 1880, dată in procesul cu Dna Sofia Datculescu, pentru reducerea şi anularea unui testament.

S'au presentat apelanţii prin DD. avocaţi N Fleva, G. Apostolénu, I. Vlădoianu, şi defendórea asistată de DD. avocaţi Vlădoianu şi C. C. Arion.

Curtea, deliberând :

Avênd in vedere incidentul ridicat de D. I. Negrénu şi Alexandrina Robescu, prin care tind a se declara de neadmisibil apelul Dnei Sofia I. Ciurea pentru următórele motive : *a*) că Dna Ciurea are calitatea de intervenientă in acest proces, insă Dsa n'a susţinut intervenţiunea la prima instanţă, in cât, acésta constituind uă renunţare de la intervenţiune, nu mai putea face apel contra sentinţei Tribunalului şi a susţine intervenţiunea in apel, conform art. 328 Proc. civilă ; *b*) că Dna Ciurea declară apel prin aceeaşi petiţiune cu D. C. Datculescu, depunêndu-se numai uă singură taxă de apel, ca pentru un apelant, pe când trebuia să se depue douĕ taxe, in cât acéstă neindeplinire a legei timbrului face ca apelul să fiă neadmisibil ;

In ceea ce privesce primul motiv :

Considerând că legiuitorul, prin art. 247 Proc. civilă, dă drept ori-cărei părţi, ce are interes intr'uă contestaţiune ce urméză intre alte părţi, să intervie şi ea in proces, şi din momentul ce intervenţiunea este admisă, apoi urméză a se judeca uă dată cu acţiunea principală, afară de casurile escepţionale a nume prevĕḑute de legiuitor ;

Considerând că la intervenţiunea intr'un proces, care constitue uă adevĕrată reclamaţiune, se aplică tot aceleaşi regule de procedură cerute ca pentru uă acţiune principală ; prin urmare intervenientul, daca nu'şi susţine intervenţiunea, are drept a ataca in apel sentinţa pronunţată de Tribunal, atât asupra acţiunei principale, cât şi asupra intervenţiunei, şi, in basa principiului că apelul este devolutiv, părţile se pun in starea in care au figurat la prima instanţă ;

Considerând că, dupe dispoşiţiunile art. 328 Proc. civilă, nici uă intervenţiune nu este primită la judecată in apel, cu alte cuvinte nu se primesce nici uă intervenţiune făcută pentru prima óră in apel şi care n'a fost introdusă naintea primei instanţe ;

Considerând, in specie, că Dna Sofia I. Ciurea, intervenind la Tribunal in procesul dintre I. Negrénu şi Alexandrina Robescu cu Sofia Datculescu, Tribunalul, prin procesul-verbal cu Nr. 3116, din 20 Iunie 1880, admite intervenţiunea Dnei Ciurea, ia cercetarea procesului in fond, o amână pentru un alt termen ; că, daca Dna Ciurea la judecarea procesului in fond nu 'şi-a susţinut intervenţiunea, acéstă procedare insă nu equivaléză cu uă renunţare la intervenţiune, de óre ce, prin admiterea intervenţiunei in principiu, Dsa figura ca parte reclamantă in acel proces, şi astfel déră Dsa interjetând apel in contra sentinţei Tribunalului, este in drept a susţine in apel intervenţiunea ce a făcut la prima instanţă, dupe cum acésta se constată din actele aflate in dosarul Tribunalului ; că, prin urmare, acest motiv este nefundat.

In ceea ce privesce secundul motiv :

Considerând că legea timbrului nu face nici uă distincţiune când se interjetéză apel numai de uă parte sau de mai multe părţi cari au figurat la prima instanţă in acelaşi proces, pentru ca să se oblige a depune atâtea taxe de apel câţi apelanţi sunt, de şi petiţiunea de apel este subsemnată de mai multe persóne avênd un interes identic şi comun ;

Considerând, in specie, că Dna Ciurea făcênd apel impreună cu D. C. Datculescu, cari ambii au fost intervenienţi in proces la prima instanţă, au depus taxa de apel prevĕḑută de legea timbrului ; că déră dispoşiţiunile legei timbrului fiind indeplinite, nu mai este necesitate a se mai obliga Dna Ciurea la depunerea unei noue taxe de apel, astfel in cât apelul Dsale este făcut in conformitatea sus-ḑisei legi a timbrului ; că, prin urmare, incidentul ridicat de I. Negrénu şi Alexandrina Robescu este nefundat.

Pentru aceste motive, respinge incidentul ridicat, şi, in consecinţă, dispune că Dna Sofia Ciurea póte valabil figura in acest proces şi susţine apelul ce a interjetat.

In fond :

Avênd in vedere că apelanţii I. Negrénu şi Alexandrina Robescu, prin acţiunea introdusă la prima instanţă, tind a se obliga intimata Dna Sofia Datculescu, in calitate de eredă reservatară, a le lăsa in posesiune porţiunile de avere lăsate de defuncta Ecaterina Negrénu prin testamentul legalisat de Tribunalul Râmnicu-Sărat la Nr. 56, din 1880 ;

Avênd in vedere că şi intimata Sofia Datculescu face acţiune reconvenţională, prin care tinde a se reduce dispoşiţiunile testamentului, de óre ce nu 'i s'a respectat reserva ce 'i se face prin art. 843 Cod. civil ;

Avênd in vedere că apelanţii Sofia Ciurea şi C. Datculescu intervin in proces in calitate de succesori colaterali, cerênd prin acţiunea de intervenţiune, susţinută şi astăḑi in apel, de a se declara de nul testamentul, pentru următórele motive : 1° că testamentul este nul pentru lipsă de capacitate, de óre ce testatórea Ecaterina Negrénu in momentul facerei testamentului era in stare de demenţă ; 2° că testamentul mai este nul din causă de captaţiune şi sugestiune din partea Dlui Negrénu, in cât testamentul nu póte fi considerat ca espresiune a voinţei libere a testatórei ; éră pentru dovedirea faptelor invocate a cerut in mod subsidiar a se admite proba testimonială ;

Avênd in vedere că apelanţii I. Negrénu şi Alexandrina

Robescu, prin avocatul Dlor, la acţiunea de nulitatea testamentului introdusă de intervenienţii Sofia Ciurea şi C. Datculescu, au opus : 1° că ambele motive pentru nulitatea testamentului se esclud reciproc, căci sau că testatórea a fost in stare de demenţă, şi in acest cas este nul pentru lipsă de consimţimênt, sau că testamentul este viţiat prin captaţiune şi sugestiune: in acest cas insă nu se mai póte susţine că testatórea se găsea in stare de demenţă ; 2° că, conform art. 449 Cod. civil, actele testamentare nu pot fi atacate in nulitate pentru stare de demenţă de cât daca s'a cerut interdicţiunea sau daca reese demenţa chiar din coprinsul actului, in cât proba testimonială in speciă, pentru dovedirea stărei de demenţă a testatórei, este neadmisibilă, fiind lipsită de interes, de óre ce este constant faptul că nu s'a cerut punerea sub interdicţiune a defunctei Ecaterina Negrénu ;

Avênd in vedere testamentul defunctei Ecaterina Negrénu, legalisat de Tribunalul Râmnicu-Sărat la Nr. 56, din 1880;

Considerând, in principiu, că pentru a puté dispune cineva prin trestament intr'un mod valabil trebue să fiă in plenitudinea facultăţilor sale mintale, cu alte cuvinte pentru validitatea unui act gratuit sau oneros se cere intre alte condiţiuni şi capacitatea părţilor (art. 948 Cod. civil) ; că, prin urmare, uă persónă care este in stare obicinuită de demenţă, sau chiar numai in momentul facerei actului, este considerată ca incapabilă de a 'şi manifesta liber voinţa sa, şi déră actele făcute de acea persónă, in asemenea stare de lucruri, sunt isbite de nulitate ;

Considerând, in speciă, că Dna Sofia Ciurea şi C. Datculescu pretind că, in momentul facerei testamentului, testatórea Ecaterina Negrénu era in stare de demenţă, şi pentru dovedirea acestei stări au cerut ca, in cas când judecata nu ar fi in destul de convinsă din presumpţiunile aduse de Dlor, să li se admită proba testimonială, invocând de martori pentru acest fapt pe DD. Dr Bitru din Focşani şi Popescu din Râmnicu-Sărat ;

Considerând că art. 449 Cod. civil, invocat de apelanţii I. Negrénu şi Alexandrina Robescu pentru a se inlătura admisibilitatea probei testimoniale, prevede ipotesa când autorul actului a fost in stare de demenţă obicinuită, căci numai in acest cas se póte cere interdicţiunea unei persóne, dupe cum resultă din art. 435 acel Cod, pentru ca partea interesată să 'şi reserve dreptul de a ataca in urmă actele făcute de persóna smintită: art. 449 sus-citat nu este insă aplicabil şi la casul când se pretinde că starea de demenţă a esistat numai in momentul confecţionărei actului atacat, dupe care in urmă persóna bănuită ca smintită a incetat din viaţă; uă asemenea ipotesă déră cade sub dispoziţiunile art. 948 Cod. civil, care regulamentéză in principiu condiţiunile validităţei unui act, fiă el de ori-ce natură; că, prin urmare, pentru dovedirea stărei de demenţă a defunctei Ecaterina Negrénu in momentul facerei testamentului proba testimonială este admisibilă, de şi nu s'a provocat anterior punerei numitei sub interdicţiune ;

Considerând că este nefundat argumentul invocat de representantul Dlui I. Negrénu şi Alexandrina Robescu, că testamentul s'a legalisat de Tribunal in urma constatărei făcute de supleantul Tribunalului care a luat consimţimêntul testatórei, in cât, fiind un act autentic, face probă in justiţie că testatórea era in intregimea minţei sale, şi astfel proba testimonială este din acest punct de vedere neadmisibilă ; acéstă argumentaţiune insă nu se póte susţine, pentru motiv că judecătorul Tribunalului a fost delegat de a constata voinţa testatórei Ecaterina Negrénu, şi nici cum starea mintală a numitei ;

Considerând că, de şi se susţine că nu se póte cere de uă dată nulitatea testamentului, intemeiată de uă parte pe starea de demenţă a testatórei, éră de alta pe faptul de captaţiune şi sugestiune, fiind că aceste două mijlóce de nulitate se esclud unul pe altul, căci, daca defuncta Negrénu a fost in stare de demenţă, atunci nu póte să esiste captaţiune şi sugestiune, — acest argument este nefundat insă, pentru cuvêntul că uă parte póte invoca tóte mijlócele ce crede de cuviinţă in apărarea intereselor sale, rĕmâind in sarcina părţei când invócă acele mijlóce să le probeze inaintea justiţiei, cu atât mai mult că in casul de faciă apelanţii au susţinut in primul loc nulitatea testamentului fundată pe starea de demenţă, şi numai in subsidiar nulitatea actului pentru captaţiune şi sugestiune, astfel in cât nu se póte ḑice că aceste două mijlóce se esclud unul pe altul ;

In ce se atinge de captaţiune şi sugestiune :

Considerând, in principiu, că testamentul, care este resultatul unor manopere intrebuinţate contra testatorului in scop de a 'i captiva şi a 'i domina voinţa, póte fi atacat ca nul, fiind că un asemenea act nu se póte considera ca făcut din libera voinţă a testatorului, dupe cum cere legea ;

Considerând, in speciă, că Dlor Sofia Ciurea şi C. Datculescu susţin că I. Negrénu, sociul defunctei Ecaterina Negrénu, a intrebuinţat manopere, provocând ura in familie, in scop de a indispune pe defuncta testatóre in contra eredilor şi, prin urmare, a face ca numita defunctă să dispună de avere in favórea sa, şi pentru a ajunge la un asemnea resultat a isgonit din casa unde se găsea testatórea chiar pe muma Dsale, Dna Sofia Datculescu ; éră pentru dovedirea acestor fapte a invocat de martori pe Maria lui Tache Braşovénu, pe preotul Michaiu de la biserica lu Căţă, şi pe Smaranda, móşa oraşului Râmnicu-Sărat; că astfel déră pentru dovedirea faptelor sus-menţionate, cari constituesc in sensul legei captaţiune şi sugestiune, proba testimonială invocată este admisibilă in casul de faciă ;

Pentru aceste motive, in mod preparatoriu şi probatoriu, admite proba testimonială, etc.

In fond :

Asupra apelului Dlor Sofia Ciurea şi C. Datculescu :

Considerând că, la termenul de 20 Noembre 1881, apelanţii Sofia Ciurea şi C. Datculescu, pentru a dovedi in primul loc faptul de demenţă al testatórei in momentul facerei testamentului, precum şi captaţiunea şi sugestiunea, au invocat proba testimonială, care probă s'a admis de Curte ;

Considerând că din depunerile martorilor, Drii N. Popescu, Gr. Stroe, D. Christescu şi L. Bitru, date sub prestare de jurămênt conform art. 196 Proc. civilă, nu se constată intr'un mod indubitabil că defuncta Ecaterina Negrénu in momentul facerei testamentului era in stare de demenţă şi astfel incapabilă de a dispune prin testament ;

Considerând că, de şi din arĕtările martorilor doctori resultă că defuncta Ecaterina Negrénu suferea de friguri puerperale, maladie care aducea delir, insă martorii arată că delirul continuă in unele casuri pênĕ la fine, éră in alte casuri se schimbă in diferite maladii, şi delirul continuând fără intrerupere maladul nu 'şi vine in sine, éră daca se intrerupe işi vine in sine, declarând martorii că Ecaterina Negrénu n'a avut delir şi s'a sfêrşit prin consompţiune ; că arĕtarea doctorilor se mai confirmă şi prin deposiţiunea martorului C. Iarca, fost supleant la Tribunalul Râmnicu-Sărat, care arată că, fiind delegat a lua consimţimêntul testatórei Ecaterina Negrénu şi fiind presenţi intre alţii şi D. I. G. Ciurea, cumnat cu defuncta, acesta a intrebat'o pe testatóre daca nu lasă nimic Sofiei Ciurea, şi defuncta a respuns că nu 'i lasă nimic, asemenea a rĕspuns şi pentru C. Datculescu, fratele defunctei, in cât acest rĕspuns categoric, in facia supleantului şi a acelor persóne ce au fost presente, denotă pênĕ la evidenţă că departe ca Ecaterina Negrénu să fi avut delir sau să fi fost in stare de demenţă, când 'şi-a afirmat voinţa sa prin testament, dupe cum se pretinde, din contra avea tóte facultăţile pentru a 'şi espune voinţa sa ca uă persónă capabilă ;

Considerând că, daca unii martori mai arată că defuncta Ecaterina Negrénu avea uă inteligenţă marginită, acésta nu constitue uă dovadă că defuncta in momentul facerei testamentului n'a avut intregimea minţei, şi astfel era incapabilă de a 'şi manifesta voinţa prin testament ;

Considerând că, asemenea, din depunerile martorilor ascultaţi sub prestare de jurămênt conform art. 196 Proc. civilă nu se constată că apelanţii I. Negrénu şi Alexandrina Robescu au intrebuinţat mijlóce mai mult sau mai puţin neoneste sau dolóse, pentru a 'şi atrage afecţiunea sau buna voinţă a defunctei, in scop de a'i surprinde voinţa spre a o decide să le facă aceste liberalităţi ; că din momentul ce nu se constată că testatórea Ecaterina Negrénu a fost in stare de demenţă, precum şi nici captaţiune sau sugestiune, in acest cas testamentul nu póte fi anulat ; că, astfel fiind, apelul Dlor Sofia Ciurea şi C. Datculescu este nefundat.

In ceea ce privesce apelul Dlor I. Negrénu şi Alexandrina P. Robescu :

Avênd in vedere testamentul defunctei Ecaterina Negrénu, autentificat de Tribunalul Râmnicu-Sărat la Nr. 56, din 1880, prin care lasă Dnei Sofia Dactulescu uă pătrime din averea sa şi trei pătrimi Dlor I. Negrénu şi Alexandrina Robescu ;

Avênd in vedere acţiunea reconvenţională făcută de Dna Sofia Datculescu, in cât privesce reducerea disposiţiunilor testamentare la cotitatea disponibilă recunoscută sieşi de lege prin art. 843 Cod. civil ;

Considerând, in principiu, că dreptul modern consideră succesiunile *ab intestato* ca regulă, éră disposiţiunile testamentare ca escepţiuni ; că, de câte ori liberalităţile conţinute in testament intrec cotitatea disponibilă in detrimentul eredilor reservatari, legatul sau legatele sunt reductibile pênĕ la acea cotitate, şi astfel se vede voinţa testatorului ingrădită de óre-şi-cari restricţiuni pe cari nu le póte indrepta, precum partea reservată descendenţilor (copii şi nepoţii de fii) sau ascendenţilor (tatăl sau muma) ;

Considerând că testatorul póte prin simpla sa voinţă indepărta de la succesiunea sa pe ori-cari din mostenitorii sĕi, afară de cei reservatari ; că, de şi art. 673 Cod. civil prevede că tatăl şi muma venind la uă succesiune in concurenţă cu surori sau fraţi sau representanţi ai acestora, au dreptul la jumĕtate din succesiune, şi daca numai tatăl sau muma supravieţuesc, fraţii şi surorile iau trei părţi din succesiune, şi astfel s'ar păré că resultă că porţiunea reservată mumei sau tatălui nu e de cât uă pătrime, acest articol insă nu vine nici intr'uă contradicţiune cu disposiţiunile art. 843 care interdice liberalităţile prin testament când acestea trec peste jumĕtate din succesiune, când in lipsă de copii defunctul lasă tată şi mumă sau numai unul dintr'ênşii, căci art. 673 prevede casul când nu e testament şi sunt fraţi sau surori cari vin in concurenţă cu descendenţii, şi art. 843 prevede când e testament ; că, facià cu principiul că testatorul póte depărta ori-ce colateral de la succesiunea sa, indată ce esistă testament care esclude pe acesti colaterali, sau chiar admite numai parte din ei, sau chiar pe toţi, daca nu repudiéză legatul, acei prevĕduţi in testament nu mai succed prin dreptul lor de colaterali, ci prin voinţa testatorului, şi prin consecinţă au perdut prin acest fapt calitatea de mostenitori colaterali şi au devenit simpli legatari ;

Considerând că in casul de facià Dna Sofia Datculescu, muma testatórei, facià cu Dna Alexandrina Robescu şi I. Negrénu neviind la succesiune *ab intestato* şi in consecinţă cu colateralii defunctei, ci facià cu nisce legatari, şi ca atare are dreptul a cere porţiunea reservată sieşi dupe lege, oricare ar fi gradul de inrudire al legatarilor cu defuncta ;

Considerând că, testatórea Ecaterina Negrénu nerespectând reserva cuvenită mumei sale la jumĕtate din averea sa, testamentul urméză a fi redus pênĕ la cotitatea disponibilă, adică la jumĕtate din avere, luând uă jumĕtate Dlor I. Negrénu şi Alexandrina Robescu, éră cea-altă jumĕtate Dna Sofia Datculescu ; că, astfel fiind, apelul Dlor Alexandrina Robescu şi Ioan Negrénu este nefundat ;

Pentru aceste motive, respinge apelurile făcute ; confirmă sentinţa Tribunalului, etc.

Semnaţi : G. Giurgea, G. C. Sişman, S. Hociung, D. Jurascu.

TRIBUNALUL DIN RÂMNICU-SARAT

Şedinţa din 9 Septembre 1880

Preşedinţa Dlui Mich. A. Besteley, preşedinte

I. Negrénu şi alţii cu Sofia Datculescu.

TESTAMENT AUTENTIC. — NU SE PÓTE DOVEDI PRIN MARTORI LIPSA DE CONSIMŢIMÊNT. — TREBUE INSCRIERE IN FALS. — ART. 1173 COD. CIVIL.

RESERVA. — TATAL SAU MUMA DEFUNCTULUI CARE A LASAT TESTAMENT. — RESERVA ESTE PENTRU JUMETATEA AVEREI REMASE. — IMPARŢÉLA CU FRAŢII ESISTA NUMAI CAND SUCCESIUNEA SĔ DESCHIDE FARA TESTAMENT. — ART. 673, 841 ŞI 843 COD. CIVIL. — ART. 915 COD. NAPOLEON.

1⁰ Testamentele autentice nu se pot ataca pentru lipsă de consimţimênt a testatorului de cât prin inscriere in fals. Uă dată ce Tribunalul sau judecătorul delegat constată voinţa părţei, nu se póte stabili prin martori că dispunĕtorul nu a consimţit la actul format.

2⁰ Reserva tatălui sau a mumei coprinde jumĕtatea averei rĕmase la mórtea copilului lor, care a dispus prin testament de bunurile sale.

Disposiţiunile art. 693 Cod. civil, dupe care părinţii vin in concurenţă cu fraţii defunctului, se aplică numai la succesiunile *ab intestato.*

Nr. 1132. — D. Ioan Negrénu a intentat acţiune contra Dnei Sofia Datculescu spre a fi obligată, in calitate de eredă reservatară a decedatei Ecaterina Negrénu, să'i lase in posesiune averea ce acésta 'i-a lăsat prin testament. — Au făcut intervenţiune in acest proces Dlor Alexandrina Robescu, Sofia Ciurea şi C. Datculescu.

S'a presentat reclamantul in persónă, Dna Robescu prin D. avocat N. Fleva şi cei-alţi prin D. avocat I. Vlădoianu, lipsind Dna Ciurea.

Tribunalul,

Avênd in vedere acţiunea intentată de D. I. Negrénu contra Dnei Sofia Datculescu, de a se obliga ca in calitate de eredă reservatară a decedatei Ecaterina Negrénu să fiă pusă in posesiunea averei ce acésta 'i-a lăsat prin testamentul autentificat de acest Tribunal la Nr. 56, din 1880 ;

Avênd in vedere cererile de intervenţiune făcute atât de Dna Alexandrina Robescu tot ca eredă testamentară şi acelea făcute de Dna Sofia I. Ciurea şi D. C. Datculescu ca rude colaterale cu testatórea ;

Avênd in vedere şi acţiunea reconvenţională relativă la reducţiunea testamentului, făcută astăḍi in instanţă de Dna Sofia Datculescu, de óre ce prin testamentul presentat nu 'i s'a respectat reserva ce 'i se cuvine prin art. 843 Cod. civil;

Avênd in vedere testamentul presentat, autentificat de acest Tribunal la Nr. 56, din 1880 ;

In ceea ce privesce validitatea testamentului :

Avênd in vedere intêmpinările făcute de intervenienţii Sofia I. Ciurea şi C. Datculescu că testamentul presentat este viţiat prin lipsă de consimţimênt din partea testatórei in momentul confecţionărei lui şi că póte proba cu martori că, in momentul când D. supleninte al acestui Tribunal s'a presentat la domiciliul testatórei, acésta nu mai putea să declare Dlui supleninte că acel testament conţinea ultima şi libera sa voinţă ;

Considerând că din procesul-verbal dresat la 31 Ianuarie a. c. de D. membru supleninte al acestui Tribunal, delegat prin jurnalul cu Nr. 516, din 28 Ianuarie acelaşi an, se constată că, transportându-se la domiciliul testatórei Ecaterina Negrénu şi citindu'i testamentul din cuvênt in cuvênt, a declarat că conţine libera şi ultima sa voinţă ;

Considerând că in basa acestui proces-verbal testamentul presentat s'a declarat autentic de acest Tribunal la Nr. 56;

Considerând că, dupe art. 1173, actul autentic are deplină putere in privinţa ori-cărei persóne despre disposiţiunile ce constată; că ceea ce D. supleninte a constatat prin procesul sĕu verbal *de visu* şi *de auditu* nu se póte combate de cât prin inscripţiune in fals, ceea ce nu s'a cerut astăḍi de intervenienţi;

Considerând că şi argumentul, că s'a mai făcut un testament care s'a declarat de testatóre că nu conţine libera sa voinţă, nu póte să atragă nulitatea testamentului care era făcut conform acestei voinţe ; că, astfel fiind, testamentul presentat de D. Negrénu, făcut conform disposiţiunilor art. 856 şi urm. Cod. civil, urméză să fiă declarat valabil şi să'şi producă efectele sale conform voinţei testatórei.

In ceea ce privesce reducţiunea testamentului pentru că s'a atacat reserva cuvenită ascendentei :

Avênd in vedere cererea reconvenţională făcută de Dna Sofia Datculescu, prin care cere ca testamentul să fiă redus la cotitatea disponibilă, de óre ce testatórea dispunênd de mai mult de jumĕtatea bunurilor sale s'a atacat reserva ce'i se face prin art. 843 Cod. civil;

Considerând că, dupe disposiţiunile acestui articol, uă persónă nu póte să dispună prin testament mai mult de jumĕtatea bunurilor sale daca lasă tată sau mumă, stabilindu-se cu modul acesta că reserva tatălui sau a mumei este pe jumĕtatea bunurilor fiului lor;

Considerând că art. 673 Cod. civil, invocat de reclamanţi, reguléză numai dreptul ce au fraţii şi surorile cari vin in concurenţă cu tatăl şi muma lui *de cujus* când acesta ar muri *intestat*, éră nu şi reserva ce se cuvine tatălui şi mumei in cas când *de cujus* a făcut testament ;

Considerând asemenea că fraţii şi surorile nefiind ereḍi reservatari daca *de cujus* a dispus de averea sa prin testament, ei nu mai au nici un drept şi nici nu trebuesc consideraţi la calcularea reservei ; că, astfel fiind, testatórea rĕmâind numai faciă cu muma sa, dupe disposiţiunile precise ale art. 843 Cod. civil, nu putea să dispună de cât de jumĕtatea bunurilor sale reservând cea-altă jumĕtate mumei sale;

Considerând că acéstă interpretaţiune resultă şi din modificaţiunea ce a făcut legiuitorul nostru art. 915 Cod. fran-

ces corespundĕtor cu art. 843 al nostru, unde reserva este numai d'a treia parte când *de cujus* are un singur ascendent, voind a stabili cu modul acesta principiul reciprocităţei, de óre ce, dupe art. 841 Cod. civil, tatăl sau muma nu póte dispune de cât de jumĕtate din averea sa daca lasă un copil, şi a voit ca şi copilul să nu pótă dispune mai mult de jumĕtate din averea sa când lasă tată or mumă; că in legislaţiunea nóstră, ca şi in cea francesă, colateralii, fiă chiar fraţi şi surori, nu sunt eredi reservatari şi nu au dreptul să atace liberalităţile făcute de defunct;

Considerând că, in speciă, decedata Ecaterina Negrénu, testând numai in favórea mumei sale, a sociului şi a uneia din surori, a inţeles prin acéstă să depărteze de la succesiune pe cei-alţi fraţi şi surori, cari de n'ar fi fost testamentul ar fi venit in concurenţă cu muma sa;

Considerând că, testatórea nerespectând reserva cuvenită mumei sale la jumĕtate din averea sa, testamentul urméză a fi redus pênĕ la cotitatea disponibilă, adică la jumĕtate din avere, care apoi să se impartă in două părţi intre sociul sĕu D. Ioan Negrénu şi sora sa Alexandrina Robescu, conform voinţei testatórei, éră cea-altă jumĕtate din avere să se atribue eredei reservatare Dna Sofia Datculescu;

Pentru aceste motive, admite in parte acţiunea intentată de I. Negrénu; declară că testamentul este valabil, reducênd numai cotitatea disponibilă, etc.

Semnaţi: Mich. A. Besteley, L. Zădăricénu.

TRIBUNALUL DIN VASLUIU

(Corespondenţa particulară a *Dreptului*)

Şedinţa din 20 Iunie 1882

Preşedinţa Dlui Al. G. Hinna, membru

Preotul Michail I Calmuschi cu Dimitrie Meleghi.

ACŢIUNE IN REVENDICARE. — NU SE PÓTE INTENTA DE ACELA CARE ESTE RESPUNDĔTOR DE EVICŢIUNE. — RESPINGERE.

Acţiunea in revendicare este inadmisibilă când se intentă de acela care, in calitatea lui de representant al autorului instrăinărei, este respundĕtor de evicţiune.

Tribunalul,

Avênd in vedere că obiectul acţiunei este a se condemna Dimitrie Meleghi să restitue preotului Michail Calmuschi 12 stânjeni pămênt din moşia Florinţesci-de-jos, cumpăraţi de D. Meleghi de la tatal reclamantului, defunctul Ioan Calmuschi;

Avênd in vedere că in acéstă cerere preotul Calmuschi se baséză pe dreptul de succesiune la averea mumei sale, care la 1859 a primit dotă de la economul Gh. Tălăşman 24 stânjeni in Florinţesci-de-sus şi de jos, şi din care, dupe mórtea mumei sale, tatăl sĕu preotul I. Calmuschi, ca tutor legal, a instrăinat 12 stânjeni, cei din Florinţesci-de-jos, către Dimitrie Meleghi;

Considerând că actul de dotă din 1839 invocat de reclamant, aflat in dosarul tutelei cu Nr. 487, din 1877, şi prin care se dă mumei sale 24 stânjeni, fiind format de autoritatea comunală, el este format in spiritul art. 2, anexa lit. T, pag. 59, din Regulamentul Organic, de óre-ce Tălăşman şi Calmuschi erau săteni; că déră el ca succesor al mumei sale in virtutea acestui act are dreptul a revendica pămêntul dat mumei sale şi instrăinat de tatăl sĕu;

Considerând că D. Dimitrie Meleghi esbibă un act transcris de Tribunalul Vasluiu la Nr. 87, din 1iu Noembre 1874, prin care preotul I. Calmuschi vinde Dlui Meleghi 12 fălci pămênt in Florinţesci-de-jos, pămênt ce dênsul are de la mătuşă-sa Ioana, fiica rĕposatului econom Gh. Tălăşman, prin testamentul transcris tot de acest Tribunal la Nr. 11, din 24 Marte 1874;

Considerând că, dupe cum resultă din acest testament, Ioana născută Tălăşman testéză lui Ioan Calmuschi pămênt in Florinţesci-de-jos şi incă, in partea sa finală, se vede că alături este pămêntul ce de către tatăl testatórei s'a dat dotă mumei reclamantului şi a nume 12 stânjeni in Florinţesci-de-jos; că, prin urmare, pămêntul instrăinat către Meleghi nu este acel prevĕdut in fóia de zestre;

Considerând că nici din ancheta locală efectuată de D. supleant nu se constată că pămêntul vêndut ar fi cel dotal, de óre ce numai un singur martor atestă acésta, éră cei-alţi nu afirmă acésta;

Considerând că reclamantul Calmuschi, primind succesiunea tatălui sĕu pur şi simplu, fără beneficiu de inventariu, represintă astădi pe *de cujus*, şi deci persóna care este ţinută a garanta pe cumpărătorul Meleghi este insuşi reclamantul;

Considerând déră că preotul Michail Calmuschi, de şi in virtutea drepturilor succesorale ale mumei sale are un drept activ de a revendica acesti 12 stânjeni când am presupune că pămêntul este acelaşi, totuşi in virtutea drepturilor succesorale ale tatălui sĕu are şi un drept pasiv, acela de a rĕspunde pentru tatăl sĕu de evicţiunile ce ar suferi acei ce au cumpărat de la dênsul;

Considerând că, daca vêndătorul este de drept obligat a respunde către cumpărător de evicţiunea lucrului vêndut, este natural că atunci când evingĕtorul este insuşi vêndătorul, cel ce garantéză pentru evicţiune, cererea sa să nu fiă admisă, căci cel ce garantéză nu póte evinge;

Considerând déră că, pe basa acestui principiu, cumpărătorul póte respinge cererea de evicţiune a evingĕtorului, care in acelaşi timp 'l şi garantéză, printr'uă escepţiune de garanţie: *Quem de evictione tenet actio, eumdem agentem repellit exceptio;*

Considerând că, aşa fiind, D. Dimitrie Meleghi cumpărătorul póte opune cu succes acéstă escepţiune de garanţie preotului Michail Calmuschi, evingĕtor şi garant;

Considerând că prin actul de vêndare către D. Meleghi

se prevede că in cas de evicţiune acésta va privi pe deosebita parte a vênḑătorului I. Calmuschi in mărime de 14 fălci şi tot in Florinţesci-de-jos;

Considerând insă că, fără a mai discuta daca Michail Calmuschi póte benficia de acéstă clausă, fiind el şi evingĕtor şi garant, şi daca ea nu a fost pusă pentru casul când alţii ar fi revendicanţi éră nu el ce garantéză, astăḑi, intru cât Michail Calmuschi nu probéză cu nimic că acel pământ 'l are incă in stăpânire pentru a puté respunde cu dênsul către D. Meleghi de evicţiunea ce sufere, acesta nu póte fi obligat a restitui pământul către reclamant, de óre-ce s'ar intêmpla să nu găséscă pământul cu care este garantat, fiind instrăinat, fiă de vênḑătorul I. Calmuschi, fiă de evingĕtorul Michail Calmuschi;

Considerând in fine că din tóte punctele de vedere cererea de evicţiune a preotului Michail Calmuschi urméză a fi respinsă;

Pentru aceste motive, respinge cererea preotului Michail Calmuschi, etc.

Semnaţi: Al. G. Hinna, I. Bastache.

JURISPRUDENŢA STRAINA

CURTEA DE APEL DIN PARIS
SECŢIUNEA CORECŢIONALA

Audienţa din 13 Noembre 1882

Preşedinţa Dlui Cotelle

Berthollet cu Blondelot şi alţii.

HOTARIRE DATA IN LIPSA PARŢEI CIVILE. — OPOSIŢIUNE DIN PARTE'I. - ADMISIBILITATE. — APEL INADMISIBIL DIN PARTEA MINISTERULUI PUBLIC. — APELUL PARŢEI CIVILE RELATIV LA PRETENŢIUNILE SALE CIVILE. — ADMITEREA LUI.

Partea civilă contra căreia, din causa nepresentărei, s'a pronunţat uă hotărire in lipsă, este in drept să facă oposiţiune. Interesul ei este pe deplin justificat prin acea că a fost condemnată la cheltuieli.

Hotărirea pronunţată in lipsă stinge acţiunea publică, pentru că printr'ênsa se decide in mod definitiv faciă cu Ministerul public asupra faptelor denumite ca delictuóse. Prin urmare apelul Ministerului public contra hotărirei dată asupra oposiţiunei părţei civile este inadmisibil.

Curtea,

Asupra apelului interjetat de Ministerul public:

Considerând că prin hotărirea cu data 17 Maiu 1882 intimaţii au fost apăraţi de urmărirea penală pusă in mişcare contra lor prin citarea naintea Tribunalului corecţional in urma plângerei Dlui Berthollet; că Tribunalul statuând in mod definitiv faciă cu Ministerul public asupra faptelor denunţate ca delictuóse prin citaţiunea sus arĕtată, de aci resultă că procurorul nu mai are nici un interes in instanţa ingagiată mai in urmă de către Berthollet contra preveniţilor pentru aceleaşi fapte; că el a figurat la hotărirea pronunţată asupra acestei instanţe la 28 Iunie 1882 numai ca parte alăturată; că, prin urmare, el nu avea calitatea ca să facă apel contra acestei din urmă hotăriri.

Asupra apelului interjetat de Berthollet:

Considerând că de şi este interḑis Tribunalelor corecţionale de a aloca părţei civile despăgubiri de cât numai ca accesoriu al unei condemnaţiuni penale, totuşi acéstă regulă nu se aplică de cât cu reserva ca partea civilă să pótă usa de tóte căile legale de recurs contra hotărirei care 'i-ar fi respins uă asemenea cerere, nerecunoscênd in fapt că ea ar fi fost victima unui delict;

Considerând că art. 202 din Codul de instrucţiune criminală recunósce in mod espres părţei civile dreptul de a interjeta apel pentru pretenţiunile sale civile, chiar atunci când acţiunea publică ar fi stinsă şi când astfel judecătorii celei de a doua instanţe nu mai sunt sesisaţi de ea;

Considerând că, in adevĕr, art. 187 nu vorbesce in special şi de partea civilă ca avênd dreptul de a face oposiţiune contra hotăririlor pronunţate in lipsă'i, déră că acéstă cale de recurs o au de drept toţi cei condemnaţi in lipsă fără distincţiune; că atunci când uă hotărire se pronunţă in lipsa părţei civile, acésta tot-d'a-una este condemnată la cheltueli, osebit de daunele-interese la cari póte fi indatorată a plăti; că acéstă singură condemnaţiune este suficientă pentru a legitima din parte'i uă oposiţiune, in urma cărei se repune din nou nu numai cestiunea cheltuielelor, ci intréga cerere de care este legată sórta acelor cheltuieli;

Considerând, in speciă, că Berthollet susţinênd că ar fi suferit nisce lovituri din partea intimaţilor, 'i-a citat naintea Tribunalului corecţional spre a fi condemnaţi la daune-interese; că nepresentându-se la audienţa din 17 Maiu 1882, 'i s'a respins pretenţiunea in lipsă şi a fost condemnat la cheltuieli, precum şi la câte 25 franci daune-interese către fiecare intimat;

Considerând că ḑisul Berthollet era in drept să facă oposiţiune contra acestei hotăriri in tóte disposiţiunile ce concern interesele sale civile; că Tribunalul deciḑênd contrariul prin hotărirea sa din 28 Iunie următor, apelul interjetat contra acestei din urmă hotăriri este intemeiat;

Considerând că, dupe art. 215 din Codul de instrucţiune criminală, când uă hotărire se anuléză pentru violarea unor forme legale, Curtea este in drept să statueze asupra fondului:

Pentru aceste motive,

Respinge ca neadmisibil apelul interjetat de Ministerul public;

Admite apelul făcut de Berthollet contra hotărîrei din 28 Iunie 1882 pe care o anuléză, şi amână cercetarea fondului, etc

Asemănarea textelor corespunḑĕtóre ne face să decidem:

1° Că in dreptul român ca şi in cel frances partea civilă póte face oposiţiune sau apel contra unei hotăriri date in materie penală şi relativ la pretenţiunile sale de despăgubire, fără a distinge daca hotărirea contra căreia recurge este condemnătóre sau aquitătóre. Remâne insă dreptul instanţei de judecată de a cerceta şi decide daca asemenea cerere póte ori nu să fiă admisă, in casul când prevenitul a fost aquitat.

2° Că Ministerul public nu are nici dreptul nici calitatea de a interjeta apel contra unei hotăriri pronunţată asupra oposiţiunei părţei civile.

Şi in adevĕr, cestiunea penală in care Ministerul public are rolul de parte principală s'a judecat faciă cu el prin cea d'ântâiu hotărire, dată in lipsa părţei civile. Fie că prevenitul a fost aquitat, fie că a fost condemnat la uă pedépsă insuficientă, in ambele casuri el urma să interjeteze apel contra acestei hotăriri in termenele prescrise de art. 198 şi 200 din Procedura penală. Daca a lăsat să trécă aceste termene, cestiunea penală este judecată definitiv, şi Ministerul public nu o póte pune din nou in discuţiune prin apelul ce ar interjeta contra hotărirei date asupra oposiţiunei părţei civile, hotărire care nu statuéză de cât asupra pretenţiunilor civile.

Uă cestiune nouă insă se ridică in dreptul nostru. La francesi, Ministerul public nu figuréză de cât ca *parte alăturată* in instanţa ingagiată de partea civilă prin oposiţiunea sau apelul ce a făcut contra hotărirei aquitătóre, hotărirea publicată mai sus ne-o spune acésta intr'unul din considerantele sale.

In legislaţiunea nóstră actuală, in urma legei din 29 Octombre 1877, rolul Ministerului public ca parte alăturată este desfiinţat cu desăvêrşire, afară numai când este vorba de interese de minori sau interḑişi. Cestiunea déră ce se nasce la noi este acésta : Ministerul public are calitatea de a figura in instanţa ingagiată numai de partea civilă prin oposiţiunea sau apelul sĕu? Şi daca neavênd acéstă calitate el a figurat, hotărirea dată se póte anula ca fiind dată de uă instanţă rĕu constituită ?

Acéstă cestiune merită un studiu separat care neputênd intra in cadrul unei simple observaţiuni asupra unei hotăriri, ne reservăm dreptul a o trata in numĕrul viitor.

CHRONICA JUDICIARA

Dupe uă depeşă a agenţiei Havas comunicată ḑiarelor francese, D. Monnier, preşedintele Tribunalului din Blidah (Algeria), victimă a unei tentative de asasinat despre care am vorbit in numĕrul trecut, a murit a doua ḑi diminéţa in urma unei peritonite provocată de rană.

* * *

Acum câte-va ḑile secţiunea I a Tribunalului civil al Senei a judecat un curios proces relativ la nulitatea a... trei căsătorii de uă dată, dupe cererea Ministerului public.

Etă a nume in ce impregiurări :

Anul trecut, prin lunele lui Februarie şi August, D. Girardin, consilier municipal al comunei Montrouge, inscris al douĕ-ḑeci şi unulea pe tablou, a fost delegat de primar să efectueze cele trei căsătorii. Se vede insă că acéstă delegaţiune a capului comunei n'a fost regulată, de óre ce ajutórele sale nu erau nici absente, nici impedicate de vre uă causă óre-care, şi prin urmare numai ele aveau dreptul să inlocuéscă pe primar. In consecuenţă, DD. Battini, Pélissier şi Engel,

Cei trei
Insurăţei,

fără să scie pentru ce şi cum, s'au pomenit chiămaţi inaintea Tribunalului spre a auḑi ḑicêndu-li-se că... nu sunt insuraţi!

Dupe câte a spus procurorul la infăcişare, se pare in adevĕr că legea francesă e formală şi că delegaţiunea consilierului Girardin ar fi cu totul neregulată.

In urma pledoariilor urmate, Tribunalul a amânat soluţiunea peste opt ḑile.

Ceea ce e insă mai comic in acéstă afacere, este că cel d'al douĕ-ḑeci şi unulea consilier municipal s'a făcut de atunci prim-ajutor al primarului şi va fi chiămat negreşit, daca Tribunalul va pronunţa nulitatea, să cunune din nou pe cei cununaţi deja. De altă parte, unul din acesti insurăţei... neinsuraţi a devenit părinte de familie; al douilea işi astéptă mostenitorul dintr'un moment intr'altul; al treilea... Cât despre cel d'al treilea, situaţiunea nu e tocmai aşa de gravă, daca căsătoria va fi stricată. Cel puţin, aşa afirmă gurele rele de prin localitate...

Indată ce vom vedé publicată soluţiunea acestui interesant proces, ne vom grăbi a o impărtăşi cititorilor nostri.

Bucuresci. — Typ. Curţei Regale, pr. F. Göbl Fii, Pasagiul Român, 12

ANUL XII. — Nr. 21. JOI 17 FEBRUARIE 1883

DREPTUL

LEGISLATIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENTIA — ECONOMIE POLITICA

Prim-Redactor: DEMETRU C. POPESCU

ESE DE DOUE ORI PE SEPTEMANA

Redactor-Administrator: NICOLAE CHRISTESCU

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA ḐIARULUI, PASAGIUL ROMAN, 10

ABONAMENTELE se fac pe an şi pe jumĕtate de an: la 1[ia] Decembre şi 1[ia] Maiu. De la 1[iu] Iulie pênĕ la 20 August ḑiarul nu apare.

Anunţuri: linia 40 bani. *Scrisorile nefrancate se refusă* Un numĕr: 50 bani

COSTUL ABONAMENTULUI Pe an, 40 lei; pe jumĕtate an, 20 lei. *Studenţii plătesc pe jumĕtate* Pentru străinĕtate se adaogă timbrul postal.

SUMAR

Bucuresci, 16 Februarie 1883

Cititorii nostri cunosc de sigur că parlamentul frances, cu tot votul sĕu din vara trecută, a revenit asupra ideei electivităţei aplicată la reforma magistraturei. Când lucrul sta in sfera principielor, când se lua ca un simplu *desideratum*, se putea găsi uă Cameră tênĕră, cu dorul de a se recomanda alegĕtorilor, spre a se pronunţa pentru alegerea magistraţilor; când însă ajungi la practică, la organisare, fie-care se gândesce mai serios, şi atunci chiar aceia cari imbrăcişaseră sistemul s'au speriat de nenorocitele resultate ce avea să aducă.

Ministrul justiţiei, profitând de buna inspiraţiune a Camerei, s'a grăbit să depună un nou proiect de reformă. De astă dată, nici nu mai este vorba de electivitate; de altminteri, toţi ministrii francesi, fără deosebire, nu au impărtăşit nici uă dată acéstă ideă. Pentru astăḑi ne propunem să schiţăm liniamentele generale ale legei ce se propune; póte vom reveni mai târḑiu asupra cestiunei arĕtând ce imbunătăţiri se pot introduce şi la noi. In tot casul, este bine să se adune cât de mult material spre a se pune la indemâna acelor ce ar voi să se ocupe de cestiune.

Modificările coprinse in noul proiect nu sunt tocmai radicale.

Mai ântâiu, ideele dominante ale organisărei actuale, numirea de guvern şi inamovibilitatea, sunt manţinute. Se aduce numai uă stirbitură principiului inamovibilităţei prin următórele disposiţiuni:

1° Guvernul işi reservă dreptul de mutare şi destituire. Pentru acésta insă trebue să esiste avisul conform al unui consiliu superior ales de Curtea de casaţiune pe câte un an, care nu póte delibera pênĕ ce nu este consultat de ministru şi faciă cu delegatul sĕu. „Acest Consiliu — coprinde espunerea de motive — compus de ómeni considerabili, ajunşi la cele mai inalte trepte ale carierei lor, va da magistraturei, fiind suprema sa espresiune, tóte garanţiile de independenţă şi imparţialitate. Arbitrariul puterei esecutive nu 'l va puté avé nici uă dată drept complice, şi se póte ḑice, din acest punct de vedere, că dênsul representă pentru judecător tutela unei juridicţiuni familiale.“

2° Inamovibilitatea magistraţilor este suspendată pe timp de trei luni. Acésta, pe de uă parte pentru a se inlesni recompunerea Curţilor şi Tribunalelor dupe reducţiunile proiectului, şi, de alta, pentru a se da uă satisfacţiune republicanilor cari consideră prea reacţionari pe unii din magistraţi. „In primul rând, ḑice ministrul justiţiei, guvernul

reclamă dreptul, in timp de trei luni de la promulgarea legei, de a remania personalul Curților și Tribunalelor pe tótă intinderea teritoriului republicei. Este de prisos a afirma că scopul de atins, scop inalt și impersonal, este de a opri ca in nici uă companie judiciară să nu mai prevaleze un spirit ostil instituțiunilor nóstre."

Cu modul acesta, daca se va vota proiectul așa cum este propus, Republica, ca și Imperiul, va avé epoca sa de investitură a intregei magistraturi. Dupe câte ne aducem insă a minte de discuțiunile urmate in vara trecută, acéstă ideă cu greu se va admite, mai ales că resultatul practic la care tinde, eliminarea magistraților cari nu impărtășesc ideele republicane, se póte câstiga prin suprimările introduse prin noua lege.

Din cele-alte modificări, următórele sunt mai principale :

a) Se suprimă parte din judecători și secțiuni, reducêndu-se, la Curți, completul la cinci membri.

Cu alte cuvinte, se manțin Curțile de apel și circumscripțiunile actuale, mulțumindu-se numai cu micșorarea numĕrului magistraților, atât la Tribunale cât și la Curți. Acéstă modificare permite mărirea lefilor și nici nu atinge interesele justițiabililor (1).

b) Se desființéză camerele de punere sub acusare, remânênd ca fie-care secțiune să indeplinéscă acéstă sarcină dupe distribuțiunea făcută, dupe cum se urméză și pentru cele-alte afaceri.

Adevĕrul că acéstă modificare s'ar puté introduce și la noi, in interesul justițiabililor. Póte insă că reforma s'ar lega mai nemerit cu modificarea intregului sistem al instruirei afacerilor penale, care nu mai corespunde cerințelor epocei. In tot casul, cât pentru noi, ar fi cea mai fericită ideă desființarea camerelor de punere sub acusare, cari, in regulă generală, nici uă dată nu au corespuns ideei legiuitorului.

c) Mĕsurele disciplinare contra tutulor magistraților nu se pot pronunța de cât dupe inițiativa ministrului, de către Consiliul superior, care se compune din 11 membri ai Curței de casațiune, aleși in fie-care an de intrégа Curte.

d) Se recunósce tutulor magistraților suprimați dreptul la despăgubire dupe timpul serviciului fie-căruia dintr'ênșii.

(1) Prin noul proiect, léfa primilor-președinți de Tribunale variéză intre 6,000 și 10,000 lei pe an, afară de cel din Paris care are 20,000 lei; președinții de secțiune, intre 7,000 și 8,000 lei, cei de la Paris avênd 10,000 lei; judecătorii intre 4,000 și 6,000 lei, cei de la Paris 8,000 lei, etc. La Curțile de apel, primul-președinte 20,000 lei, președinții de secțiuni 12,000 lei, consiliarii 9,000 lei, etc. Cei de la Paris au 25,000, 15,000, 12,000 lei, etc.

* * *

Una din creațiunile cele mai folositóre pentru buna legislațiune a ori-cărui Stat, este fără indouială inființarea unei instituțiuni care să se ocupe special cu traducțiunea și interpretarea legilor din tóte țĕrile civilisate. Pe de uă parte, cunoscênd legile străine, avem putința de a ințelege progresele realisate și astfel de a adopta acele disposițiuni cari se potrivesc in țara nóstră; și, de alta, cu ocasiunea numeróselor relațiuni cu cele-alte națiuni, judecătorul va sci cu siguranță ce lege trebue aplicată in cutare sau cutare circumstanță. In timpurile in cari trăim, legăturile internaționale au devenit fórte frecuente, progresul ne impinge la uă unificare de legislațiuni, cel puțin pentru materiile comerciale, și fie-care din State este dator a se ocupa cu inlesnirea acestui resultat, păstrându'și negreșit caracterul național al legislațiunei sale.

La noi acéstă parte a studiului legilor comparate este cu totul negligiată. Nici la Facultatea nóstră de Drept nu se află vre uă catedră specială pentru materie, și apoi nici profesorii nu sunt in mĕsură, cu ocasiunea predărei cursurilor, să espună pe scurt diferențele de legi ce esistă in alte State. Putem ḑice cu drept cuvênt că materiile Codului nostru se predau numai in paralel cu cel frances, fără a se cerceta aceea ce s'a mai făcut și in alte părți. Acésta se ințelege de sine: pentru Codul Napoleon avem la indemână tot felul de comentarie, pe când pentru cele-alte legislațiuni străine, nefiind mai nimic scris in limba francesă, cu greu se pot aduna notițe din opere scrise in limbi aprópe necunoscute de bărbații nostri. Și cu tóte acestea, in acesti ani din urmă, legi noue in Germania și mai ales in Italia au făcut uă adevĕrată revoluțiune in sciință, și despre cari, la noi, nimeni nu are nici uă ideă.

In Francia, nu de mult, s'au gândit la acest inconvenient, s'a constituit un comitet intr'adins pentru adunarea și comentarea legislațiunilor străine,

care pe de uă parte a căutat să 'şi formeze uă biblioteca din diferite legi şi comentarie scrise asupra lor, ajungênd astăḑi la cifra de peste 14000 volume; şi, de alta, a inceput să facă traducţiuni in limba francesă

Lucrarea traducţiunilor, ḑice D. Léo Aucoc, preşedintele comitetului de legislaţiune străină, mai lungă şi mai delicată, a mers mai puţin repede. Nu fără greutate comitetul a putut să 'şi indeplinéscă acéstă a doua parte a misiunei sale. Preparaţiunea şi esecuţiunea acestor lucrări, cari nu au valóre de cât fiind insocite de uă introducţiune şi de note destinate a face să se pricépă caracterul, motivele şi sensul legilor, cer un timp considerabil. Personalul in care comitetul a trebuit să 'şi alégă colaboratorii este puţin numeros, şi ómenii cei mai competenţi, desemnaţi prin publicaţiunile societăţei de legislaţiune comparată, sunt in general absorbiţi de lucrările lor profesionale. Cu tóte acestea, lucrările terminate sub impulsiunea şi controlul comitetului dovedesc grija şi silinţa cu cari urmărim lucrarea aşa de folositóre a unei colecţiuni de Coduri străine.

S'au publicat pênĕ acum: Codul de comerciu, Codul de procedură şi Organisare judecătorésca ale Germaniei. Sub presă se află: Codul penal al Ţĕrilor-de-Jos şi colecţiunea constituţiunilor Statelor Unite ale Americei de Nord. In preparaţiune se găsesc cele-alte Coduri ale Italiei, Austriei, etc.

Şi la noi un comitet cu un asemenea scop ar aduce mari folóse. Daca nu ar fi de cât adunarea de materiale pentru ómenii studioşi şi găsirea unor idei sănĕtóse cu cari am puté schimba multe din invechitele disposiţiuni ale legilor francese, tot ar trebui să fim mulţumiţi cu crearea acestei noue instituţiuni. Bine inţeles că presupunem că cei numiţi işi vor face datoria. Altfel, daca tot interesele politice sau favórea vor desemna pe membrii unui asemenea comitet, de sigur că nu este nici uă nevoe de infiinţarea sa...

Idea s'ar putea chiar generalisa, numindu-se uă comisiune permanentă, insărcinată atât cu pregătirea legilor cât şi cu adunarea de materiale din alte ţĕri. Am avé astfel tóte folósele ce s'ar puté aduce de un Consiliu de Stat, mai puţin atribuţiunile de juridicţiune administrativă, cari, daca se va crede necesar, se pot adăoga cu ocasiunea revisuirei Constituţiunei.

D. C. Popescu

JURISPRUDENŢA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAŢIUNE ŞI JUSTIŢIE, SECŢ. I

Şedinţa din 8 Februarie 1883

Preşedinţa Dlui N. L. Gherassi, preşedintele secţiunei

C. Zapa cu Statul

PRESCRIPŢIUNE. — HOTARIRI. — INSTANŢA PARASITA IN CURS DE TREI-ḐECI ANI DE LA CEL DIN URMA ACT DE PROCEDURA. — ESTE PRESCRISA. — REGULA APLICABILA HOTARIRILOR DEFINITIVE ŞI CELOR SUPUSE APELULUI. — ART. 6 ŞI 10 DE LA PRIGONIRI COD. CARAGEA. — ART. 27 DIN LEGEA ASUPRA IMPEDICARILOR. — ART. 1890 ŞI 1891 COD. CIVIL.

Uă instanţă incepută şi părăsită se prescrie prin trei-ḑeci ani socotiţi de la cel de pe urmă act de procedură.

Acéstă regulă se aplică atât hotăririlor definitive cât şi celor supuse apelului.

Nr. 44. — Casată, decisiunea Curţei de apel din Bucuresci, secţiunea II, cu Nr. 244, din 1880, in urma recursului făcut de C. Zapa, in procesul ce a avut cu Statul, pentru anularea unei hotăriri.

S'au ascultat: D. Gr. Lahovari, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă; D. C. Boerescu, avocatul recurentului, in desvoltarea motivului de casare; D. M. Schina, avocatul Statului, in combaterile sale.

Curtea, deliberând:

Asupra motivului ântâiu de casare, astfel formulat:

„Curtea de apel a violat art. 6 şi 10 de la Prigoniri Codul Caragea, art. 27 din legea asupra impedicărilor şi art. 1890 şi 1891 Cod. civil, dând forţă obligatorie sentinţei Tribunalului Ialomiţa cu Nr. 19, din 1847, comunicată mie dupe trei-ḑeci şi doui ani, şi creând de la sine cause noue de intrerupere sau de suspendare a prescripţiunei."

Considerând că se constată că, in anul 1847, monastirea Sf. George-Nou a câstigat uă sentinţă, supusă apelului, in contra autorului Dlui C. Zapa, recurentul de astăḑi, şi că, instanţa fiind dupe acésta delăsată in timp de mai bine de trei-ḑeci ani, cum se pretinde de D. C. Zapa, acesta a cerut să se declare prescrisă instanţa incepută şi delăsată;

Considerând că instanţa de fond declară, in decisiunea ce se atacă, că instanţa din 1847 nu s'a prescris, pentru că hotărirea din 1847 nu se putea esecuta fiind incă supusă apelului şi pentru că, in tesă generală chiar, uă dată acţiunea introdusă, tóte drepturile ce decurg dintr'ênsa rĕmân salvate şi prescripţiunea nu mai póte curge;

Considerând că cestiunea decisivă in causa care ne preocupă era de a sci, nu daca monastirea (respective Statul) putea să esecute uă hotărire care era incă supusă apelului, ci daca uă instanţă incepută şi delăsată se prescrie daca dênsa a fost părăsită in timp de trei-ḑeci ani socotiţi de la cel de pe urmă act de procedură;

Considerând că Codul Caragea dispune formal (art. 10 de la Prigoniri) că „fie-ce prigonire, dupe ce se va porni uă dată la vre uă judecată are soroc de alţi 30 ani de la inceputul prigonirei", dispoziţiune prin care s'a consfinţit espres (cu deosebirea timpului cerut pentru a prescrie, care nu e acelaşi) principiele cari cârmuiau prescripţiunea litispendenţei in vechia Romă (L. 9, C. 7, 39) unde se incepea uă prescripţiune nouă a procesului lăsat in părăsire de la cel de pe urmă act de procedură (*ex quo novissima processit cognitio*);

Considerând că instanţele incepute şi delăsate se prescriu şi dupe Codul civil actual (art. 1891), in lipsă de cerere de perempţiune, prin trei-ḑeci ani socotiţi de la cel de pe urmă act de procedură;

Considerând că pretinsa causă de suspensiune, de care se vorbesce in decisiunea atacată cu recurs (imposibilitatea de a se esecuta hotărirea din 1847 care era incă supusă apelului), era de natură a impedica esecuţiunea sentinţei din 1847, éră nici cum de a face imposibilă continuarea judecăţei, şi déră fără cuvênt s'a aplicat in speciă maxima: *Contra non valentem agere non currit prœscriptio*;

Considerând că nici cea-altă maximă de drept pe care se intemeiéză decisiunea in recurs (*Omnes actiones quæ tempore pereunt, semel inclusæ in judicio, salvæ permanent*) nu se póte inţelege in sens larg, de óre ce s'a dispus din contră atât prin legea 9 Cod. *De prœscript.*, XXX, vel. XL, annorum VII, 39, cât şi prin art. 10 Codul Caragea de la Prigoniri, că, dupe ce s'a intrerupt vechia prescripţiune prin uă acţiune introdusă in judecată, se incepe uă nouă prescripţiune, prescripţiunea litispendenţei, de la cel de pe urmă act de procedură care s'a indeplinit in instanţa incepută şi delăsată;

Pentru aceste motive, şi fără a mai discuta cele-alte mijlóce de casare, caséză, etc.

INALTA CURTE DE CASAŢIUNE ŞI JUSTIŢIE, SECŢ. II

Şedinţa din 31 Ianuarie 1883

Preşedinţa Dlui C. E. Schina, preşedintele secţiunei

D. Gheorghiu şi altul, condemnaţi pentru loviri cu voinţă cari au causat mórtea

JURIU. — VERDICT. — LIPSA CUVINTELOR „INAINTEA LUI DUMNEḐEU ŞI A ÓMENILOR". — NU SUNT PREVEḐUTE SUB PEDÉPSA DE NULITATE. — ART. 372, § 3, PROC. PENALA. — RESPINGERE.

Formula „inaintea lui Dumneḑeu şi a ómenilor" din verdictul juraţilor nu este prevĕḑută sub pedépsă de nulitate, şi, prin urmare, lipsa acestor cuvinte nu atrage casarea decisiunei Curţei cu juraţi dată in atari condiţiuni.

Nr. 49. — Respins, ca nefundat, recursul făcut de Dumitru Gheorghiu şi Ioan Popa contra decisiunei Curţei cu juraţi din Fălciu cu Nr. 18, din 1882, prin care sunt condemnaţi fie-care la câte 7 ani reclusiune, pentru faptul că prin lovire cu voinţă au causat mórtea lui Mituţă Lerhan.

S'au ascultat: D. Sc. Ferechide, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă; D. G. Liciu, procuror de secţiune, in conclusiunile sale.

Curtea, deliberând:

Asupra motivului de casare:

„Violarea art. 372, alin. 3, Proc. penală, de óre ce verdictul juraţilor nu conţine formula „*inaintea lui Dumneḑeu şi a ómenilor*".

Avênd in vedere că, dispoziţiunile acestui articol ne fiind prescrise sub pedépsă de nulitate şi că nu este uă formalitate esenţială a se trece in verdictul juraţilor cuvintele „inaintea lui Dumneḑeu şi a ómenilor", mijlocul invocat este neintemeiat şi, ca atare, urméză a se respinge;

Pentru aceste motive, respinge, etc.

CURTEA DE APEL DIN IAŞI, SECŢIUNEA II

(Corespondenţa particulară a *Dreptului*)

Şedinţa din 24 Ianuarie 1883

Preşedinţa Dlui I. A. Antoniu, preşedinte

Epitropia Spitalului Sf. Spiridon cu locuitorii comunei Cotnari

PEREMPŢIUNE. — OPOSIŢIUNE LA INCHEIAREA CARE O ADMITE. — ADMISIBILITATE. — ART. 257 PROC. CIVILA.

CERERE DE PERIMARE FACUTA PRIN MANDATAR. — NECESITATEA UNUI MANDAT SPECIAL.

TRANSACŢIUNE. — COMPROMIS. — INTRERUPEREA PEREMPŢIUNEI.

1° De şi incheiările cari declară un apel perimat se pronunţă pe cale graţiósă, totuşi asemenea incheiări sunt supuse oposiţiunei din partea celui in drept.

2° In privinţa cererei de perempţiune făcută prin ministerul unui mandatar, e necesar a se face uă distincţiune intre mandatarii legali şi cei convenţionali: cei d'ântâiu pot cere perimarea fără nici uă autorisaţiune specială; cei d'al douilea au nevoe, pentru a puté introduce acéstă cerere, de uă procură specială.

3° Daca, in cursul termenului celor doui ani, părţile au făcut uă transacţiune sau un compromis, perempţiunea este intreruptă.

Nr. 19. — Epitropia generală a Casei Sf. Spiridon din Iaşi a făcut oposiţiune contra jurnalului acestei Curţi cu Nr. 46, din 14 Ianuarie 1883, prin care se declară perimat un apel interjetat de Epitropie incă din anul 1878 in causă cu nisce locuitori ai comunei Cotnari.

S'a presentat Epitropia prin D. avocat C. P. Constanti-

niu şi DD. avocaţi C. Rojniţă şi M. Mircea, procuratorii locuitorilor din Cotnari.

Completul, deliberând :

Avênd in vedere oposiţiunea formată de către Epitropia generală a Casei Spitalului Sf. Spiridon contra decisiunei acestei Curţi prin care se declară perimat, dupe cererea locuitorilor din Cotnari, apelul declarat de Epitropie la anul 1878 contra sentinţei Tribunalului Iaşi, secţiunea I, cu Nr. 232, din 1878, pronunţată in procesul ce are cu numiţii locuitori ;

Avênd in vedere că, in contra acestei oposiţiuni, procuratorul locuitorilor a opus că decisiunea asupra peremptiunei se pronunţă fără chiămarea părţilor, şi astfel, fiind uă hotărire de procedură graţiósă, ea n'ar fi supusă oposiţiunei, neputêndu-se intrebuinţa de cât calea recursului;

Avênd in vedere că asupra modului cum se cere şi cum se pronunţă peremptiunea, legiuitorul nostru, cu tóte că a admis un sistem mixt, neadmiţênd nici rigorile Procedurei genevese, unde peremptiunea este de drept (art. 276), nici inconvenientele Procedurei francese, unde peremptiunea nu se pronunţă de cât dupe ce părţile discută in contradictoriu (art. 399—400), totuşi, când art. 257 din Procedura nóstră declară că peremptiunea se pronunţă, dupe cererea părţei interesate, prin uă hotărire dată *fără citarea părţilor*, nu inţelege prin acésta a respinge intervenţiunea părţei care are interes a se opune, daca acésta află despre asemenea cerere, putênd Tribunalul sau Curtea in asemenea cas s'o discute contradictoriu, incetând atunci de a mai statua pe cale graţiósă; că, osebit de acésta, hotăririle asupra peremptiunei nefiind revocabile şi putênd astfel fi atacate de cel prejudiciat, n'ar fi nici uă raţiune ca să nu se asculte contestaţiunile părţei inainte de a se pronunţa peremptiunea; că, ori-care ar fi controversa ce esistă asupra modului cum au a fi atacate ordonanţele şi hotăririle cari se pronunţă pe cale graţiósă, daca, cu alte cuvinte, sunt susceptibile de vre un recurs, şi care a nume, apel sau oposiţiune, este necontestat că hotăririle cari pronunţă peremptiunea, cu tóte că in lipsa părţei care are interes a se opune, nu sunt de natura acelor ordonanţe sau hotăriri, cari, pronunţate pe cale graţiósă, nu compromit sau compromit in mod mai puţin grav interesul celor ce n'au fost presenţi, fiind in genere aceste hotăriri simple mĕsuri preparatorii de ordine şi instrucţiune cari nu ating nici uă dată fondul, ci numai se mărginesc a accelera şi dirige cursul procedurei (Vedi Carré, 9, 378, t. I), şi astfel interesele părţilor nefiind atinse, legiuitorul a găsit că n'au interes a se apăra, şi a dispus astfel a fi judecate fără citarea părţilor; că, nefiind acesta caracterul hotăririlor date asupra peremptiunei, pe care se baséză mai cu sémă sistema care refusă ori ce recurs in contra ordonanţelor sau hotăririlor pronunţate fără citarea părţilor, devine evident că, cu tótă tăcerea legei, calea oposiţiunei este şi trebue să fiă deschisă contra acestor hotăriri cari compromit interesul părţilor, şi cari, mai cu sémă, pronunţate in apel, sting chiar dreptul in sine (art. 329 Proc. civilă), éră nu numai instanţa (art. 258 Proc. civilă): oposiţiunea, in adevĕr, in profitul părţei care n'a fost ascultată este uă facultate de drept comun in tot-d'a-una când legea n'a respins'o, şi astfel ea trebue să fiă permisă cu tóte că legea n'o prevede formal; că principiul apoi pe care se fundéză sistemul care refusă ori ce recurs in contra ordonanţelor şi hotăririlor pronunţate pe cale graţiósă nu este esact, căci se póte prea bine intêmpla ca uă ordonanţă sau hotărire pronunţată numai dupe cerere (*sur requête*) să aducă prejudiciu părţei care n'a fost chiămată, şi astfel nu se póte tăgădui că acea parte are interes a se apăra, de unde şi consecinţa că are dreptul a o ataca prin oposiţiune; că, fiind astfel, dreptul de oposiţiune al Epitropiei nu se póte tăgădui in mod serios, şi esceptiunea ridicată trebue a se respinge ca nefundată ;

Pentru aceste motive, Curtea respinge incidentul şi acordă cuvêntul asupra fondului.

Asupra fondului, Curtea, deliberând :

Avênd in vedere că primul mijloc invocat prin oposiţiune este lipsa de calitate a avocatului care a cerut perimarea apelului;

Avênd in vedere că, dupe art. 257 Proc. civilă, peremptiunea se declară in urma cererei părţei interesate; că prin „parte interesată“ insă se inţelege ori ce persónă care are drept de a dispune de obiectul litigiului; că, in privinţa cererei de peremptiune insă prin ministerul unui mandatar, este a se distinge intre mandatarii legali, cari singuri au acéstă putere fără nici uă autorisaţiune specială, şi cei convenţionali, cari nu pot cere perimarea de cât in basa unei procure speciale; că procura, in speciă, nedând Dlui avocat Rojniţă acéstă putere, Dsa nu avea calitatea de a cere perimarea, şi astfel peremptiunea pronunţată dupe cererea sa nu póte avé nici un efect, intru cât 'i lipsesce calitatea; că, daca chiar s'ar admite că nu era necesitate de uă procură specială, totuşi peremptiunea, dupe termenii art. 257, nefiind de drept, ea se acopere prin acte valabile făcute de una din părţi inainte de cererea de perimare; că prin cuvêntul *act de procedură* trebue a se inţelege tot ceea ce are de scop de a suspende şi termina litigiul prin un acord comun, compromis sau transacţiune; că peremptiunea déră nu este alt-ceva de cât uă pedépsă impusă părţei care a abandonat absolut procesul in curs de doui ani, aşa că dupe uă astfel de neactivitate partea este presumptă că nu voesce a'l mai urmări; că discontinuarea urmăririlor când a fost resultatul unui acord comun cum şi decăderea ce resultă din acéstă discontinuare nu pot fi invocate de acel care a concurat la acéstă suspensiune fără a se viola prin acésta cele mai elementare principie de drept şi de equitate, şi fără ca calea conciliaţiunei, care este atât de preferit, să devie câte uă dată uă cursă pentru a ajunge mai sigur la peremptiune; că din documentele presentate şi chiar din mărturisirea părţilor resultă că, in speciă, a avut loc intre părţi uă transacţiune care prin articolul final era supusă la uă condiţiune, a nume ca esecutarea ei să se facă in totul in cea d'ân-

tâiu sesiune a Corpurilor legiuitóre; că astfel se esplică suspensiunea urmărirei din partea Epitropiei, şi acéstă suspensiune fiind, precum s'a ḑis, faptul comun al ambelor părţi, in acéstă stare cererea de peremptiune formată de locuitorii din Cotnari contra apelului Epitropiei nu este fundată, de óre ce de la data transacţiunei nu sunt trecuţi două ani, şi Epitropia este incă in termen a esecuta transacţiunea, nefiind incă espirată sesiunea actuală a Corpurilor legiuitóre, care dupe termenii transacţiunei este cea d'ântâiu sesiune;

Pentru aceste motive, Curtea admite oposiţiunea, etc.

Semnaţi: I. A. Antoniu, A. Teodorénu, T. Burada, V. Tasu, Gh. Dimachi.

TRIBUNALUL ILFOV, SECŢIUNEA COMERCIALA

Şedinţa din 20 Decembre 1882

Preşedinţa Dlui I. Radoi, preşedinte

N. G. Bibescu cu Banca Romăniei.

CONTESTAŢIUNE. — URMARIRE. — OBIECTE SERVIND LA ESPLOATAREA UNUI IMOBIL. — SE URMARESC UA DATA CU IMOBILUL.

Obiectele cari servesc la esploatarea unui imobil sau cari sunt aşeḑate intr'ênsul pentru perpetuitate sunt considerate ca accesorie ale imobilului şi prin urmare nu se pot urmări de cât uă dată cu dênsul.

D. N. G. Bibescu a făcut contestaţiune contra urmărirei practicată de Banca Romăniei pe obiectele de pe moşia Mogoşóia-Chitila, cerênd a se suspenda vênḑarea obiectelor şi a se cita părţile spre a se anula urmărirea.

S'a presentat D. N. G. Bibescu prin D. avocat Math. Corbescu şi Banca Romăniei prin D. avocat G. Angelescu.

Tribunalul,

Considerând că, de şi prin disposiţiunile art. 492 Proc. civilă numai imobilele prin natura lor pot face obiectul unei urmăriri imobiliare, insă prin disposiţiunile art. 493 Proc. civilă se declară că urmărirea unui imobil va coprinde ca accesoriu şi tóte obiectele ce servesc la esploatarea imobilului sau cari sunt aşeḑate in imobil pentru perpetuitate; că, astfel fiind, resultă invederat că tóte obiectele ce servesc la esploatarea unui imobil sau cari sunt aşeḑate in acest imobil pentru perpetuitate, sunt considerate in Codul de procedură ca nisce accesorie ale acestui imobil, şi prin urmare nu se pot urmări de cât uă dată cu acest imobil;

Considerând că prin disposiţiunile art. 468 Cod. civil sunt considerate ca obiecte ce servesc la esploatarea unui imobil tóte obiectele ce proprietarul acestui imobil a pus pentru serviciul şi esploatarea acestui imobil, precum sunt animalele afectate la cultură, instrumentele de arat şi altele;

Considerând că, din esaminarea proceselor-verbale de urmărire, se constată că intre obiectele mobile urmărite se află mai multe cari sunt puse in fond pentru serviciul şi esploatarea lui şi, prin urmare, urméză a fi escluse din acéstă urmărire pentru a fi urmărite de uă dată cu fondul;

Pentru aceste motive, admite in parte contestaţiunea Dlui N. G. Bibescu contra urmărirei făcută de Banca Romăniei, etc.

Semnaţi: I. Radoi, T. T. Djuvara, N. H. Stoica fiu, D. Tănăsescu.

Şedinţa din 11 Ianuarie 1883

Preşedinţa Dlui I. Radoi, preşedinte

I. Marcus cu L. Goldemberg

MATERIE COMERCIALA. — NU SE PÓTE DOVEDI CU MARTORI CONTRA CONŢINUTULUI ACTELOR SCRISE. — CONCORDAT. — NU SE PÓTE STABILI PRIN MARTORI ESISTENŢA UNOR CONDIŢIUNI CONTRARII CELOR SCRISE. — ART. 1191, § 2, COD. CIVIL. — ART. 1341 CODUL NAPOLEON. — ART. 105 CODUL COMERCIAL.

Regula că prin martori nu se póte dovedi contra celor conţinute in acte scrise este aplicabilă şi in materie comercială.

Astfel, când esistă un concordat care determină condiţiunile plăţei dividendelor cuvenite creditorilor, nu se póte proba cu martori esistenţa unor condiţiuni contrarii de cele stipulate in concordat.

Tribunalul,

Asupra acţiunei intentată de I. Marcus contra lui L. Goldemberg, prin care tinde la a se recunósce de judecată esistenţa unei convenţiuni verbale intervenită intre dênşii şi prin care D. L. Goldemberg, contrariu de ceea ce se coprinde in concordatul cu data 17 Septembre 1882, ar fi stipulat să fiă recunoscut numitul reclamant ca proprietar al mărfei şi edecurilor din prăvălia sa, şi prin urmare vênḑarea acestei mărfi să se facă succesiv de dênsul insă sub controlul defendorului, şi dupe incasarea sumei de 50,000 lei din acéstă vênḑare să 'i rĕmâe dênsului marfa şi edecurile ce vor prisosi;

Avênd in vedere că, prin concordatul cu data 17 Septembre 1882, omologat prin decisiunea Curţei de apel, secţiunea II, cu Nr. 28, din 1882, s'a stipulat atât intre falitul reclamant şi creditorii sĕi cât şi intre defendorul L. Goldemberg ca, drept equivalent pentru garantarea plăţei dividendelor de 20% din creanţele falitului precum şi a cheltuielelor privilegiate ce numitul işi lua prin acest concordat, falitul I. Marcus cu adesiunea creditorilor subsemnaţi in concordat a trămis şi cedat in definitiva proprietate a lui L. Goldemberg tótă averea sa activă de mărfuri şi edecuri esceptându-se din acéstă transmitere numai mobilierul din casă al falitului, obligându-se falitul a da in timp de un an concursul sĕu pentru vênḑarea mărfurilor primind uă retribuţiune de 300 lei;

Considerând că acest concordat s'a şi esecutat in tótă a lui coprindere in urma omologărei lui prin decisiunea Curţei citată mai sus;

Considerând că reclamantul, in dovedirea cererei sale, a invocat atât proba testimonială cât şi coprinderea chiar a concordatului şi procesul verbal dresat de judele comisar pentru facerea concordatului;

Considerând că, dupe disposiţiunile art. 1191 Cod. civil, alin. 2, dovada cu martori nu este primită nici uă dată spre a se proba in contra sau peste ceea ce coprinde un act scris şi nici despre ceea ce s'ar fi ḑis inainte, la timpul sau in urma confecţiunei actului, cu tóte că ar fi cestiunea de uă sumă sau de uă valóre mai mică de 150 lei;

Considerând că acéstă disposiţiune a legei, fiind uă disposiţiune de drept comun, este aplicabilă şi in materie comercială, pe cât timp legea nu face nici uă reservă in acéstă privinţă; că ceea ce invederéză şi mai mult acéstă interpretaţiune este şi impregiurarea că in art. 1341 Codul frances, corespunḑĕtor cu acest al nostru, esistă un aliniat in următórea coprindere: „le tout sans préjudice de ce qui est prescrit dans les lois relatives au commerce", aliniat care s'a suprimat de legiuitorul nostru, şi care suprimare nu se póte justifica in alt chip de cât că legiuitorul nostru a voit a tăia controversa ce esistă in acéstă privinţă, in doctrina şi jurisprudenţa francesă, numai din causa esistenţei acestui aliniat şi pe care se intemeiéză cei ce susţin că disposiţiunile art. 1191, alin. 2 (art. 1341, alin. 2, frances), nu sunt aplicabile in materie comercială; că importă mai ales in materie comercială de a se evita pe cât posibil equivocul, arbitrariul;

Considerând că inscrisurile, şi mai ales actele autentice, precum, in speciă, este concordatul, crează părţilor posiţiuni juridice bine definite, pe cari şi ele şi cei de al treilea cu cari sunt naturalmente in relaţiuni cată să compteze in mod legitim, şi astfel nu trebuesce a se sfărima de judecată numai prin probaţiunea cu martori a unei pretinse convorbiri sau a unor angagiamente verbale petrecute intre părţi inaintea, in timpul sau in urma acestui concordat;

Considerând că numai inscrisurile, fiind de natură a fixa cu precisiune cugetul şi voinţa părţilor in privinţa drepturilor lor, fac să dispară arbitrariul, equivocul, şi, prin urmare, când părţile dreséză un inscris, este util şi raţional de a nu căuta in altă parte spre a sci ce au inţeles ele a contracta şi la ce s'au obligat, căci presupunênd chiar că s'ar puté proba cu martori in mod fidel tot ceea ce au mai vorbit părţile şi ce angagiamente deosebite au mai luat inainte, in timpul sau in urma actului, este logic să se presupună că, pentru că aceste angagiamente nu s'au inserat in act, este că părţile nu au inţeles să le ia in mod serios; că, in fine, din disposiţienile art. 105 Codul comercial nu se póte deduce nici un argument, in speciă, de óre ce prin disposiţiunile acestui text de lege proba cu martori nu este permisă de cât numai pentru cumpărări şi vênḑări, şi numai prin uă largă interpretaţiune a acestui text in doctrină şi jurisprudenţă proba cu martori este admisă şi pentru acele acte usitate in comerciu cari, prin caracterul lor urgent de comerciare, nu permite părţilor redigiarea unui act scris, éră nici cum ca in speciă, unde părţile puteau şi trebuiau să redigieze un act nou;

Considerând că din simpla menţiune in actul de concordat şi procesul verbal dresat de judele comisar cu ocasiunea facerei acestui concordat, şi in care defendorul L. Goldemberg figuréză şi cu denumirea de garant, nu se póte câtuşi de puţin deduce că nu 'i s'ar fi şi vêndut şi cedat tótă marfa din prăvălia falitului, astfel cum se menţionéză in acest concordat, de óre ce acéstă calitate a sa de garant nu esclude şi acéstă a sa calitate de cumpărător şi cesionar, ba incă o esplică şi completéză, de óre-ce acéstă vênḑare şi cesiune se vede contractată tocmai in scopul pentru ca şi dênsul să fiă garantat in privinţa obligaţiunilor ce 'şi lua faciă cu creditorii reclamantului falit; că, astfel fiind, pretenţiunea reclamantului, nefiind cu nimic justificată, cată a se respinge;

Pentru aceste motive, declară proba testimonială invocată de către reclamantul I. Marcus de neadmisibilă şi, in lipsă suficientă de alte probe in constatarea acţiunei sale, respinge acţiunea intentată de I. Marcus contra lui Luca Goldemberg, etc.

Semnaţi: I. Radoi, N. H. Stoica fiu, C. Caracaş, D. Tănăsescu.

JURISPRUDENŢA STRAINA

TRIBUNALUL CIVIL DIN SENA, SECŢIUNEA I

Audienţa din 26 Decembre 1882

Preşedinţa Dlui Flogny

Vĕduva Drake del Castillo cu fiul sĕu.

STRAIN.—STATUTUL PERSONAL. — ORDONANŢA CONSULULUI PRIN CARE SE NUMESCE UN CURATOR. — CERERE DE EXEQUATUR. — INUTILITATEA EI.

Nu este loc a se acorda dreptul de *exequatur* unei decisiuni străine care modifică capacitatea unui străin. In adevĕr, posiţiunea lui, in Francia, se reguléză dupe statutul sĕu personal şi, prin urmare, capacitatea lui nu póte fi pe teritoriul frances alta de cât acea ce a fost fixată de juridicţiunea naţiunei de care aparţine.

De aci resultă că decisiunile judecătorilor de cari depinde străinul şi cari modifică capacitatea lui, 'i sunt necesarmente şi de drept aplicabile in Francia, nisce asemenea decisiuni nefiind, de altminteri, susceptibile prin natura lor de a puté da loc la acte de esecutare in sensul art. 546 din Procedura civilă.

Tribunalul,

Considerând că prin ordonanţa consulului Spaniei din

Paris, cu data 7 Iunie 1882, Drake del Castillo, de naţionalitate spaniolă, a fost provĕḑut cu un curator esemplar pentru causă de prodigalitate; că de aci resultă pentru el, in virtutea acestei decisiuni, incapacitatea de a'şi administra bunurile şi de a face ori ce act ce 'i-ar puté compromite averea; că vĕduva Drake del Castillo, numită curatóre esemplară a fiului sĕu, cere să se aplice formula *exequatur* asupra citatei ordonanţe, acésta in virtutea art. 546 din Codul de procedură civilă;

Considerând că, in virtutea principiului stabilit de art. 3, § 3, din Codul civil, starea unui străin in Francia se reguléză dupe statutul sĕu personal; că, prin urmare, capacitatea lui nu póte fi pe teritoriul frances alta de cât acea ce a fost fixată de juridicţiunea naţiunei căreia aparţine, şi care singură, de altă parte, are competenţă a statua in acéstă privinţă; că, aşa fiind, decisiunile judecătorilor de cari depinde şi prin cari 'i se modifică capacitatea 'i sunt necesarmente şi de plin drept aplicabile in Francia, intocmai ca şi legea in virtutea căreia ele au fost pronunţate; că, de altă parte, nisce asemenea decisiuni nu sunt de natură prin sine-inseşi a da loc la acte de esecutare in sensul art. 546 sus-citat; că astfel, in speciă, ordonanţa consulului Spaniei, prin care se restrânge capacitatea defendorului şi se confere calitatea de curatóre reclamantei, in virtutea dreptului ce acest agent are dat de legislaţiunea spaniolă, nu face alt de cât stabilesce uă situaţiune legală care se impune risipitorului prin singurul efect al hotărirei, şi devine prin acésta chiar regula tutulor acelora cari ar voi să contracteze cu el; că, in aceste condiţiuni, nu este interes a se aplica formula *exequatur* asupra ordonanţei sus-citate, şi déră cererea făcută in acéstă privinţă de către vĕduva Drake del Castillo urméză să fiă respinsă.

Asupra cererei reclamantei ca să se declare prin hotărire că fiul sĕu este isbit de incapacităţile prevĕḑute de art. 513 din Codul civil:

Considerând că ori-ce modificare adusă capacităţei unei persóne este de statut personal şi defendorul fiind supus spaniol, nu 'i s'ar puté aplica disposiţiunile legei francese;

Pentru aceste motive, respinge cererea Dnei Drake del Castillo, etc.

CHRONICA JUDICIARA

Dreptul primului ocupant inaintea Tribunalului corecţional din Paris.

Reclamantul istorisesce in modul următor faptele cari l'au silit să se plângă parquetului:

— Mĕ plimbam pe bulevard cu nevasta şi cu sócră-mea. Fiind osteniţi, am făcut semn unui birjar, care s'a şi grăbit să tragă dinainte-ne. Pe când deschisesem portiţa trăsurei, mĕ pomenesc cu un domn că intră de cea-altă parte şi se aşéḑă in cupeu. „Pardon, Domnule, eu am oprit birjarul, 'i ḑiseiu eu. — Ba să faci bunĕtate să mĕ erţi, imi respunse el: trăsura este a primului ocupant. Sunt şi remâiu intr'ênsa, cum a ḑis Mac Mahon." Cum vedeţi, Domnilor judecători, nu numai că prevenitul era de rea credinţă, déră incă voia să'şi bată şi joc de mine. Esasperat de purtarea lui, am vrut să'l dau afară...

Prevenitul, desfăcênd un paquet: Ia priviţi, vĕ rog, in ce hal se află gherocul meu!

Preşedintele: Pentru acésta l'ai snopit in bătăi?

Prevenitul: Oh! ne-am bătut in parte; Dumnealui a vrut să mĕ apuce de gât, şi eu m'am apărat: étă totul!

Birjarul este chiămat ca martor.

Preşedintele: Ai puté să ne spui care din doui a inceput bătaia?

Birjarul: Cam greu lucru imi cereţi: de auḑit, am auḑit; déră de vĕḑut, n'am vĕḑut nimic, la ce să ḑic? Ecă ce sciu: domnul care mi-a făcut semn ântâiu, vĕḑênd că un alt muşteriu a deschis portiţa de cea-altă parte, a intrat in cupeu. Acolo s'au apucat la certă, ḑicêndu'şi unul altuia fel de fel de vorbe necuviinciόse. D'uă dată aud, pac! uă palmă...

Preşedintele: Cine a tras'o?

Birjarul: Ḑĕu nu sciu! Nu trece mult, şi, trosc! aud altă palmă. Apoi, pac! trosc! pleosc! curgeau palmele ca vişinele cópte. Numai eu am numĕrat vr'uă nouĕ. P'afară cucónele ţipau cât le lua gura...

Preşedintele: Şi Dta 'i lăsai să se bată astfel!

Birjarul: Ce era să fac? Eram luat cu ceasul, căci trecuse mai bine de ḑece minute. Dupe a noua palmă, Domnul (*arĕtând pe reclamant*) este dat afară din trăsură cu un picior in spate. Necăjit şi cu pĕrul vâlvoiu, el striga: Voiu să'l omor! „Alfred, astêmpără-te! şeḑi bine! ḑiceau femeile. — Lăsaţi-me, nu mĕ opriţi! Voiu să'l omor! respundea el scrăşnind din dinţi ca un tigru." Pe când cucóna betrână il apucase de pulpana hainei ca să'l impedice de a reintra in cupeu, aud din nou trosc! pleosc! in intru: palmele incepuseră érăşi să plouă ca uă mană cerêscă. De astă dată am numĕrat vr'uă douĕ-spre-ḑece. De multă sguduială a trăsurei era să cădem unul peste altul, cu trăsură, cu cal, cu tot...

Preşedintele: Dta priveai cum se băteau şi nu ḑiceai nimic!

Birjarul: Da ce trébă aveam eu să mĕ amestec? Pe când parigoriseam pe cucóne ḑicêndu-le că n'are să fiă nimic, Domnul (*arĕtând érăşi pe reclamant*) este din nou asvêrlit afară din cupeu cu un picior in... spate. Atunci am dat biciu calului şi am dus pe cel-alt muşteriu unde mi-a poruncit. Vĕ pot spune numai că s'a purtat fórte bine cu mine, căci mi-a dat doui franci bacşiş, ceea ce dovedesce că Domnul (*arĕtând pe reclamant*) n'are nici uă dreptate.

Martorii acusaţiunei declară mai-mai acelaşi lucru ca şi birjarul.

Tribunalul, in basa unui certificat medical care constată numeróse contusiuni pe spinarea reclamantului, condamnă pe prevenit la 50 franci amendă şi 100 franci daune-interese.

Bucuresci. — Typ. Curţei Regale, pr. F. Göbl Fii, Pasagiul Român, 12

ANUL XII. — Nr. 22. DUMINICA 20 FEBRUARIE 1883

DREPTUL

LEGISLATIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENTIA — ECONOMIE POLITICA

Prim-Redactor: DEMETRU C. POPESCU

ESE DE DOUE ORI PE SEPTEMANA

Redactor-Administrator: NICOLAE CHRISTESCU

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA DIARULUI, PASAGIUL ROMAN, 10

ABONAMENTELE se fac pe an şi pe jumĕtate de an: la 1[iu] Decembre şi 1[iu] Maiu. De la 1[iu] Iulie pênĕ la 20 August diarul nu apare.

Anunţuri: linia 40 bani. *Scrisorile nefrancate se refusă.* Un număr: 50 bani

COSTUL ABONAMENTULUI Pe an, 40 lei; pe jumĕtate an, 20 lei. *Studenţii plătesc pe jumĕtate.* Pentru străinĕtate se adaogă timbrul postal.

UA CESTIUNE ASUPRA ART. 385 CODUL CIVIL

Art. 385 din Codul civil prevede că epitropii pot fi depărtaţi din tutelă pentru purtări rele când sunt de notorietate publică, pentru rea credinţă şi necapacitate in indeplinirea sarcinelor de epitrop. Necontestat este că facultatea ce are consiliul de familie de a destitui pe un epitrop, pentru motivele prevĕdute in acest articol, se aplică la tutela legală ca şi la cea dativă, căci textul art. 385 este conceput in termeni generali. Altminteri, am face uă distincţiune pe care legiuitorul n'a făcut'o nicăeri (1).

Unde insă cestiunea devine puţin mai delicată, este de a se sci daca casurile de esclusiune sau destituţiune, prevĕdute de acest articol, sunt sau nu aplicabile la tatăl administrator legal in timpul căsătoriei, şi acésta pentru motivul că puterea tatălui, cât timp ţine căsătoria, este mai mare şi are un alt caracter de cât acela al unui epitrop. Cu tóte acestea, atât jurisprudenţa cât şi doctrina se pronunţă in mod categoric pentru afirmativă (2). Fiind insă că consiliul de familie nu póte să aibă fiinţă legală in timpul căsătoriei, se inţelege că numai Tribunalul va fi in drept, dupe cererea unui membru al familiei, de a ridica părintelui administraţiunea ce'i confere legea prin art. 343 Cod. civil (3). Aşa déră, epitropii legali, neavênd nici uă prerogativă in acéstă privinţă, se vor vedé escluşi şi destituiţi din tutelă, ca şi epitropii dativi, şi acéstă mĕsură se va puté aplica şi la părintele administrator in timpul căsătoriei. Mai mult incă de cât atâta, şi puterea părintéscă se póte restrânge de Tribunal, când, din punctul de vedere moral sau material, interesul copiilor ar fi in pericol. Aşa, de esemplu, uă mumă, destituită pentru relele sale purtări, póte fi oprită de a mai avé sub paza sa pe copilul sĕu minor şi de a'i mai da direcţiunea pentru crescerea şi educaţiunea sa (4). Acésta este părerea generalmente admisă; insă idea contrarie işi are şi ea partisanii ei, şi, intre alţii, Toullier susţine că nici intr'un cas părinţii, chiar când sunt depărtaţi din epitropie, nu pot fi privaţi de drepturile relative la persóna copiilor lor (5).

(1) Vedi DURANTON, III, Nr. 512; DEMOLOMBE, VII, pag. 495; MASSÉ et VERGÉ, I, § 228, nota 4: TOULLIER, II, Nr. 1170, etc.

(2) MARCADÉ, II, pag. 156; VALETTE, II, pag. 283; MASSÉ et VERGÉ, I, pag. 407.

(3) Vedi Tribunalul Le Puy, DALLOZ, *Périod.*, anul 1870, 3, pag. 64.

(4) In acest sens, Cas. fr., DALLOZ, *Périod.*, anul 1879, 1, pag. 223; AUBRY et RAU, I, § 547, text şi nota 1, şi § 550, Nr. 1, nota 23 – 25; DEMOLOMBE, VI, Nr. 365, etc.

(5) TOULLIER, II, Nr. 1170.

Voiu recunósce cel mult, dimpreună cu Toullier, că părintele nu póte fi privat intr'un mod absolut de puterea sa părintéscă de cât in cas de interdicţiune şi in casul art. 268 Cod. penal, adică când a inlesnit sau favorisat corupţiunea şi desfrênarea copilului sĕu; déră trebue să acordăm tot uă dată justiţiei, dimpreună cu Aubry et Rau, Demolombe şi alţii, dreptul de a esamina şi de a apreţia daca, dupe impregiurări, părintele depărtat din epitropie ca nedemn póte incă, fără pericol pentru copilul sĕu, să mai conserve facultatea de a 'l cresce şi de a 'i da direcţiunea. Tribunalele vor avé deci in acéstă privinţă uă putere discreţionară pentru a ordona tóte mĕsurile ce va dicta interesul copilului, şi in favórea acestui sistem se póte trage argument prin analogie din art. 249 Cod. civil, dupe care, in timpul despărţeniei, Tribunalul rĕmâne liber de a lua copilul de sub paza părintelui şi de a 'l incredinţa unei persóne străine, atunci când asemenea mĕsură este cu adevĕrat spre folosul copilului. Daca Tribunalul póte lua asemenea mĕsuri in timpul despărţeniei, pentru ce nu le-ar puté lua tot in interesul copilului, in cursul epitropiei (6)?

Pentru ca relele purtări să pótă avé de efect depărtarea din epitropie, trebue să fiă de notorietate publică, adică in deobste cunoscute; aşa déră uă simplă greşélă isolată din partea epitropului n'are caracterul unor rele purtări in sensul cerut de art. 385, şi n'ar puté atrage destituirea sa (7).

Cum se vor proba purtările rele de natură a atrage depărtarea din epitropie? Dupe Toullier, asemenea dovadă nu póte să resulte de cât din acte autentice, bună óră uă decisiune constatând fapte contrarie bunelor moravuri din partea epitropului. Jurisprudenţa insă a respins, şi cu drept cuvênt, acéstă interpretare, admiţênd dovada testimonială, ceea ce este conform principielor, de óre ce relele purtări resultă in tot-d'a-una din fapte materiale şi positive, dupe cum ar fi beţia impinsă la esces, de esemplu, saŭ desfrênarea şi altele; şi este constatat că faptele se pot in tot-d'a-unu stabili cu martori (8).

Relele purtări, prevĕdute de acest articol, pot ele fi stabilite prin scrisori cari au un caracter cu totul confidenţial? Tocmai din causa caracterului confidenţial al scrisorilor, acéstă dovadă nu se póte admite in casul ce ne preocupă, căci, daca nu esistă alte probe despre desordinele epitropului de cât nisce scrisori cari sunt acte secrete, nu se póte ḑice că esistă notorietate publică, şi reputaţiunea epitropului nu este incă compromisă. Apoi, afară de aceste consideraţiuni, dovada ce ar resulta numai din scrisori n'ar puté fi primită, căci justiţia ar incuragia astfel uă indiscreţiune care ar produce cea mai mare neliniste şi turburare in sênul familiilor (9).

D. Alexandrescu

(6) In acest sens, veḑi DEMOLOMBE, VI, Nr. 388.

(7) Veḑi Curtea Rouen, DALLOZ, *Périod.*, anul 1860, 2, pag. 24.

(8) Veḑi Cas. rom., *Dreptul* 1873, Nr. 36, pag. 2.

(9) Veḑi decisiunea Curţei Rouen, citată la nota 7.

JURISPRUDENŢA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAŢIUNE ŞI JUSTIŢIE, SECŢ. I

Şedinţa din 25 Ianuarie 1883

Preşedinţa Dlui N. L. Gherassi, preşedintele secţiunei

Moşnenii Hulubeni cu moşnenii Aninoşeni.

CONTESTAŢIUNE. — HOTARIRI DATE IN ACÉSTA MATERIE. — NU SUNT SUSCEPTIBILE A FI ATACATE PE CALEA OPOSIŢIUNEI. — ART. 154, 309 şi 402 PROC. CIVILA. — RESPINGERE.

Hotăririle date in materie de contestaţiuni nu sunt susceptibile de oposiţiune.

Nr. 31. — Respins, ca nefundat, recursul făcut de moşnenii Hulubeni contra decisiunei Curţei de apel din Craiova, secţiunea II, cu Nr. 222, din 1879, pronunţată in procesul ce au cu moşnenii Aninoşeni, pentru uă contestaţiune.

S'au ascultat: raportul făcut in causă de D. C. E. Schina, preşedinte de secţiune; D. C. Disescu, avocatul recurenţilor, in desvoltarea motivelor de casare; D. Milt. Vlădoianu, avocatul intimaţilor, in combaterile sale.

Curtea, deliberând:

Asupra mijlocului de casare:

„Violarea art. 154 Proc. civilă şi greşită interpretaţiune a art. 402: regulele de drept comun se aplică in tot-d'a-una când legea printr'uă disposiţiune espresă nu derogă la ele."

Avênd in vedere citatele articole;

Considerând că legiuitorul, in privinţa contestaţiunilor asupra esecuţiunei silite, preocupat de urgenţa ce urméză a li se da in judecarea lor, pe cât procesul se găsesce deja judecat pe calea ordinară şi dupe procedura comună, a creat uă procedură escepţională prin art. 390—405, derogând la procedura comună atât in privinţa citărei părţilor cât şi in privinţa termenului de apel, pe care 'l fixéză la uă lună din ḑiua pronunţărei (art. 402.), éră nu de la comunicarea copiei

hotărirei; de unde resultă că partea judecată in lipsă in atari contestaţiuni nu póte usa pe acéstă cale esceptională de dreptul oposiţiunei, de care a putut face us, pe cale ordinară, la judecarea procesului conform art. 154 Proc. civilă, de óre-ce legiuitorul a avut in vedere urgenţa in judecarea unor atari contestaţiuni şi n'a acordat părţei de cât dreptul de apel intr'un termen mult mai scurt de cât prevede procedura comună şi fără vre uă comunicare, de óre-ce prin art. 402 nu se face nici uă distincţiune intre hotăririle date in lipsă şi cele pronunţate contradictoriu; că, astfel fiind, mijlocul invocat se găsesce nefundat;

Pentru aceste motive, respinge, etc.

INALTA CURTE DE CASAŢIUNE ŞI JUSTIŢIE, SECŢ. II

Şedinţa din 31 Ianuarie 1883

Preşedinţa Dlui C. E. Schina, preşedintele secţiunei

Ioan I. Filiu cu preotul Ioachimescu.

REGULAMENT DE COMPETENŢĂ. — CUVINTE INJURIÓSE ADRESATE UNUI FUNCŢIONAR PUBLIC DE UN COLEG AL SEU. — APREŢIAREA LOR DE INSTANŢA DE FOND. — CONTRAVENŢIUNE. — ART. 183 ŞI 300 COD. PENAL.

Cuvintele injuriόse adresate unui membru dintr'un consiliu permanent de către un coleg al sĕu se pot considera, dupe impregiurări, că constituesc uă simplă contravenţiune, éră nu un delict de ultragiu.

Aparţine suveranităţei instanţelor de fond a apreţia circumstanţele dupe cari se caracterisézǎ natura infracţiunilor.

Nr. 48. — D. procuror general de pe lêngă Curtea de apel din Bucuresci a cerut a se pronunţa un regulament de competenţă in causa lui Ioan I. Filiu, inculpat că a comis delictul de ultragiu in persóna preotului N. Ioachimescu.

S'au ascultat: D. Sc. Ferechide, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă; D. G. Liciu, procuror de secţiune, in conclusiuni.

Curtea, deliberând:

Avênd in vedere că Ioan Filiu este dat in judecată in urma plângerei preotului Ioachimescu că a fost insultat de dênsul pe când lucrau amândoui in calitate de membri ai comitetului permanent de Prahova;

Avênd in vedere că Tribunalul de Prahova, judecând acéstă plângere, 'şi-a declinat competenţa ḑicênd ca faptul constitue uă simplă contravenţiune prevĕḑută de art. 300, şi nu delictul prevĕḑut de art. 183; că, in urma acestei sentinţe, afacerea trecênd la judecătorul de ocol, acesta a judecat din contra că faptul nu constitue uă simplă contravenţiune, ci un delict de ultragiu, şi s'a declarat şi el incompetent de a judeca:

Avênd in vedere că, in urma acestor sentinţe contradictorii, cursul justiţiei este intrerupt şi este loc de a se pronunţa uă regulare de competenţă;

Considerând că Tribunalul corecţional, intrând in cercetarea faptului, a judecat, din tóte circumstanţele acestui fapt, şi a nume calitatea de coleg a ambelor persóne, nepublicitatea discuţiunei şi cele-alte, că cuvintele ocăritóre n'au fost adresate preotului Ioachimescu considerat ca persónă publică, ci persónei sale;

Considerând că acéstă apreţiare de fapt este dată judecătorului de fond şi, făcênd'o, Tribunalul n'a violat nici uă lege;

Considerând că judecătorul de ocol, fără a intra in cercetarea cuvintelor pronunţate, judecă *a priori*, ca cestiune de drept, că, ori-cari ar fi circumstanţele de fapt enumerate mai sus, calitatea respectivă a insultătorului şi a insultatului, lipsa de publicitate, etc., aceste circumstanţe nu pot avé nici uă influenţă asupra caracterului delictului, şi, de vreme ce injuriile au fost adresate unui om investit cu un caracter public, aceste injurii constituesc necesarmente delictul de ultragiu, căci insultându-se persóna privată intr'un *mod indirect* se ultragiézǎ persóna publică;

Considerând că decisiunea dată intr'un mod aşa de abstract nu póte fi considerată ca uă judecată a faptului supus judecăţei, şi rĕu judecătorul de ocol 'şi-a declinat competenţa fără a judeca măcar faptele supuse apreţiărei sale, şi, in primul rang, cuvintele rostite; cu atât mai mult că cartea sa de judecată conţine şi uă interpretare a legei penale nepermisă de lege, adică pedépsa unui *ultragiu indirect*, care nu se găsesce in textul legei penale;

Considerând că, astfel fiind, şi din circumstanţele faptului resultând in adevĕr, cum ḑice Tribunalul corecţional, că faptul este uă injurie, şi nu un ultragiu, resultă că judecătorul de ocol era competent de a judeca;

Considerând că nu aparţine Curţei de casaţiune de a esamina daca impăcăciunea intervenită intre părţi era făcută intr'un mod valabil, rĕmâind a se cerceta acésta de judecătorul de ocol când se va presenta afacerea inaintea sa;

Pentru aceste motive, regulând competenţa, trămite afacerea inaintea judelui de ocol din Ploesci, etc.

TRIBUNALUL DIN IAŞI, SECŢIUNEA I

(Corespondenţa particulară a *Dreptului*)

Şedinţa din 5 Februarie 1883

Preşedinţa Dlui D. Sofian, membru

V. Michăilă, condemnat pentru maltratare

TERMEN DE APEL. — CARŢI DE JUDECATA DATE IN MATERIE DE DELICTE. — CALCULAREA TERMENELOR DUPE PROCEDURA SPECIALA A JUDECATORIILOR. — CURGERE DE LA COMUNICARE, ÉRA NU DE LA PRONUNŢARE. — ART. 171 ŞI 198 PROC. PENALA.

Termenele de apel, in ceea ce privesce cărţile de

judecată pronunţate de judecătorii de ocóle in materiile corecţionale deferite in judecata lor prin legea din 1879, se socotesc dupe procedura lor specială, éră nu dupe procedura relativă la delicte; prin urmare, apelul, in asemenea casuri, se calculéză de la comunicarea hotărirei conform art. 171 Proc. penală, éră nu de la pronunţarea ei, şi are a se face d'a dreptul la Tribunal, éră nu la grefa judecătoriei care a pronunţat condemnaţiunea.

Nr. 246. — Luându-se astăḑi in cercetare, dupe uă divergenţă, apelul interjetat de V. Michăilă contra cărţei de judecată cu Nr. 332, din 1881, pronunţată de judele ocol Stavnic, prin care se vede condemnat la un an inchisóre pentru bătae, s'a presentat apelantul asistat de D. avocat Dimitre Alexandrescu, Ministerul public fiind representat prin D. procuror E. Vărnav.

Tribunalul, asupra tardivităţei apelului:

Avênd in vedere că cestiunea, dupe cum se vede pusă astăḑi, este de a se sci daca apelul contra cărţilor de judecată ale judecătorilor de pace, date in materie corecţională, curge de la data comunicărei hotărirei, conform art. 171 Proc. penală, sau din ḑiua pronunţărei ei, conform art. 198;

Avênd in vedere că legiuitorul, prin art. 60 al legei judecătoriilor de ocóle, dă competenţa acestor judecătorii a judeca in prima instanţă bătăile simple, fără a dispune ceva in privinţa procedurei dupe care au a fi instruite procesele de acéstă natură;

Avênd in vedere că, facià cu acéstă lacună care se vede esistând in legea organică din 1879, dificultatea nu póte fi resolvită de cât cu Procedura penală, unde in privinţa dreptului de apel găsim două regule deosebite: una prevěḑută in art. 171 Proc penală şi relativă la contravenţiunile judecate de Tribunalul poliţienesc sau judecătorul de pace, şi alta prevěḑută in art. 198 relativă la apelurile corecţionale;

Considerând că, de câte ori este vorba de regulele relative la dreptul de apel, aceste regule trebue să se determine dupe juridicţiunea care a judecat, éră nu dupe natura faptului, căci nu ar fi nici raţional nici logic ca judecătorul de ocol să aibă două osebite proceduri, una pentru delicte şi alta pentru contravenţiuni, cu atât mai mult cu cât acéstă distincţiune nu resultă din nici un text de lege;

Considerând că judecătoriile de ocol fiind uă juridicţiune esceptională, ele 'şi-au uă procedură specială, atât in materie civilă cât şi in penal (art. 139—176 Proc. penală); că judecătoriile de ocol, cari erau competente in principiu a judeca numai contravenţiunile, prin esceptiune au devenit competente a judeca faptele prevěḑute de art. 238, 299 şi 308 Cod. penal (art. 60 şi urm. din legea din 1879); că procedura fiind de strictă interpretare, nu se póte pretinde că s'a schimbat, cu acéstă inovaţiune, procedura specială a judecătoriilor de ocóle, pe câtă vreme in legea din 1879 nu găsim nici un text positiv in acéstă privinţă;

Considerând că legiuitorul din 1879, cu tóte că n'a schimbat natura faptului, a făcut insă din maltratările simple mai mult nisce delicte de ordine privată, deferindu-le in judecata judecătoriilor de ocóle, nu pentru a schimba procedura, ci pentru inlesnirea părţilor, in vederea celerităţei cu care au a fi judecate asemenea fapte, şi pentru a uşura Tribunalele de judeţ de nenumĕratele procese de cari erau inundate mai 'nainte; că, acesta fiind scopul principal şi necontestat al legei din 1879, nu se póte admite fără uă contraḑicere flagrantă că legiuitorul a manţinut pentru judecătoriile de ocóle tot procedura Tribunalelor corecţionale, cu atât mai mult, cu cât, daca atare ar fi fost spiritul legei, trebuia să esiste in acest sens un text positiv; că, a interpreta altfel legea, este a viola principiul de drept penal, dupe care uă interpretare nu se póte face de cât in favórea éră nici uă dată contra acusatului sau condemnatului; că, astfel, apelul in asemenea materie trebue a se calcula de la comunicare conform art. 171 Proc. penală, şi are a se face la Tribunal, éră nu la grefa judecătoriei;

Pentru aceste motive, respinge incidentul şi declară apelul regulat interjetat, etc.

Semnaţi: D. Sofian, N. Nanu, Flaişlen.

Acésta este prima hotărire care se dă in acest sens de Tribunalul din Iaşi, căci pênĕ acum tóte secţiunile făceau să curgă termenul de apel contra cărţilor de judecată pronunţate de către judecătorii de pace in materie corecţională din ḑiua pronunţărei hotărirei, conform art. 198 Proc. penală. In cât privesce jurisprudenţa inaltei Curţi de casaţiune, ea tinde a se fixa de un timp in coa tot in sensul admis de Tribunal prin sentinţa de mai sus. (Veḑi *Dreptul* din 1881, Nr. 82; idem *Dreptul* din 1882, Nr. 33 şi 71.) Uă singură decisiune a secţiunei vacanţelor esistă in sens contrariu. (Veḑi *Dreptul* din 1882, Nr. 11.)

Etă patru ani aprópe de când s'a pus in aplicare noua lege a judecătoriilor de ocóle şi nu suntem incă fixaţi asupra modului cum are a se face apelul in materie de delicte, căci unele Tribunale, dupe cum este acel din Roman şi din Iaşi, secţiunea II şi IV, persistă in idea că asemenea apeluri trebuesc făcute la grefa judecătoriei fără nici uă comunicare, éră altele aplică din contra art. 171 Proc. penală, aşa in cât pe fie-care ḑi se vĕd respinse uă mulţime de apeluri ca neregulat făcute, şi din acéstă causă s'au vĕḑut mai mulţi delincuenţi condemnaţi definitiv la un an sau chiar la doui ani inchisóre pentru uă simplă bătae sau pentru un furt de câţi-va franci, lucru ne mai auḑit in analele nóstre judecătoresci.

Pus intr'uă posițiune așa de grea, un condemnat, pentru a fi sigur de a avé un apel in regulă, trebue să'l facă și la judecătorie și la Tribunal. Spre a remedia la uă asemenea stare de lucruri, ar fi trebuit de mult să avem asupra acestui punct uă jurisprudență constantă intr'un sens sau in altul.

Un argument care militéză și mai mult in favórea teoriei admisă prin sentința de facià, este că, daca ne referim la lucrările pregătitóre ale Procedurei penale, vedem că legiuitorul frances a făcut să curgă termenul de apel in materie de contravențiuni de la comunicarea sentinței, nu din causa naturei faptului, ci din causa juridicțiunei care are a judeca contravențiunile, și pentru ca partea interesată să nu pótă prin surprindere perde termenul de apel. Acésta reese din espunerea de motive făcută de Treilhard la Corpul Legislativ. (Vedi acest document in Rep. Dalloz la cuvêntul *Appel en matière criminelle*, nota 1) Prin urmare, procedura la judecător trebue să fiă aceeași, de judecă contravențiunile sau delictele. Acésta insă nu insemnéză că un apel care s'ar face in cele d'ântâiu dece dile de la pronunțare ar fi nul, pentru că condemnatul póte fórte bine să renunțe la comunicare. Ar puté insă să se nască discuțiune numai asupra locului unde trebue să se dea apelul, la grefa judecătoriei sau la grefa Tribunalului. Legea nefăcênd nici uă distincțiune, noi credem că, ori unde s'ar face apelul, el este valid, acésta fiind soluțiunea cea mai equitabilă.

D. Alexandrescu,
Avocat din Iași.

TRIBUNALUL DIN TUTOVA

(Corespondența particulară a *Dreptului*)

Ședința din 31 Ianuarie 1883

Președința Dlui I. Moga, președinte

Costache Mastacan, inculpat pentru incendiu.

INCENDIU. — CRIMA. — VALÓREA LUCRULUI ARS. — NECOMPETENȚA TRIBUNALELOR DE A JUDECA. — ART. 357 ȘI 364 COD. PENAL.

Tribunalele ordinare nu sunt competente a judeca crimele de incendiu, ori-care ar fi valórea pagubelor aduse.

Gradarea pedepselor, stabilită de art. 364 Cod. penal, nu schimbă natura incendiului din crimă in delict.

Tribunalul,

Avênd in vedere că D. procuror a trămis in judecată pe individul Costache Mastacan, pentru că a comis faptul de dare de foc la casele locuitorului Vasile Costea;

Avênd in vedere că D. președinte a ridicat escepțiunea că Tribunalul nu este competent a judeca acest fapt, fiind-că este crimă dupe art. 357 din Codul penal și, ca atare, e de competența Curței cu jurați; că D. substitut, care ocupa fotoliul Ministerului public, a susținut că parquetul a trămis acest proces in judecata Tribunalului fiind că paguba causată de incendiu nu trece peste suma de 600 lei și că Tribunalul este competent să aplice art. 364 din Codul penal și să judece afacerea;

Avênd in vedere că art. 364 dice că, in tóte casurile prevědute de la art. 357—362, daca paguba causată prin punerea focului nu va trece peste suma de 600 lei, judecătorul va puté cobori penalitatea precum urméză: când va fi munca silnică, se va puté aplica reclusiunea; de va fi reclusiunea, se va aplica inchisórea corecțională, neputênd a o scădé la mai puțin de un an;

Avênd in vedere că citatul articol, arĕtând numai scăderile ce se pot face asupra pedepsei, nu schimbă crima incendiului intr'un delict corecțional;

Avênd in vede că din procesul verbal incheiat la facia locului și din actele de instrucțiune s'a constatat că, in nóptea de 28 Februarie a. c., au ars casele de locuință ale locuitorului Vasile Costea, din comuna Măscurin, prefăcêndu-se in cenușă dimpreună cu altă avere; că acest fapt se pedepsesce de art. 357 cu munca silnică pe timp mărginit; că, paguba netrecênd peste suma de 600 lei, judecătorul póte să se cobóre numai la reclusiune, insă, acéstă pedépsă fiind criminală, nu se póte aplica de cât de Curtea cu jurați;

Considerând că incendiul este pus sub secțiunea IX intitulată „Crime și delicte cari pun in pericol viața mai multor persóne“; că incendiul este uă crimă *sui generis*, are un caracter mixt, și este intrebuințat ca mediu de a ridica viața și de a amenința proprietățile; că art. 357 dice că, daca clădirea este *locuită*, esistă presumpțiune că punerea focului are de țintă atentarea la viața omului, éră nu numai la proprietate, și că incendiul se consideră ca mediu de asasinare; că Tribunalele corecționale judecă crime numai când cei acusați sunt mai mici de douĕ-deci ani impliniți și n'au complici de facià; că inculpatul Mastacan a declarat, la interogatoriul din 2 Septembre 1882, că este de douĕ-deci ani, și atât D. procuror cât și D. judecător de instrucțiune au luat de bună acéstă arĕtare, fără a atinge cestiunea daca acei douĕ-deci ani sunt impliniți sau nu, intru cât au judecat competența dupe valórea pagubei; că, inculpatul fiind facià la cercetarea procesului astădi, Tribunalul s'a convins dupe aparență că numitul este trecut de douĕ-deci ani, fiind și dorobanț cu rangul de caporal;

Pentru aceste motive, in neunire cu conclusiunile Dlui substitut, işi declină competenţa de a judeca acest proces şi trămite dosarul Dlui procuror, spre a procede conform legei, etc.

Semnaţi: I. Moga, E. Cernătescu.

JURISPRUDENŢA STRAINA

CURTEA DE CASAŢIUNE DIN FRANCIA
SECŢIUNEA RECLAMAŢIUNILOR

Audienţa din 30 Ianuarie 1882

Preşedinţa Dlui Bédarrides, preşedinte

Baudry d'Asson cu cestorii şi casierul Camerei deputaţilor

PUTEREA JUDECATORÉSCA. — REGULAMENTUL CAMEREI DEPUTAŢILOR. — DISPOSIŢIUNI DISCIPLINARE. — LEGALITATEA LOR. — APREŢIARE. — NECOMPETENŢA TRIBUNALELOR ORDINARE.

Regulamentele interióre deliberate şi votate in şedinţă publică de către una din Camerele in cari reşéde puterea legiuitóre nu pot cădé in domeniul apreţiărei Tribunalelor.

Prin urmare, puterea judecătoréscă este necompetentă a statua asupra reclamaţiunei pornită de un deputat in scop de a obţine plata reţinerilor făcute asupra indemnităţei sale mensuale, in virtutea unor mĕsuri disciplinare luate de Camera din care face parte şi autorisate de regulamentul ei.

Camera deputaţilor din Francia 'şi-a făcut un regulament interior, deliberat la Versailles in şedinţa publică de la 16 Iunie 1876. Capitolul 13 al acestui regulament, care tratéză despre disciplină, arată pedepsele ce pot suferi membrii Camerei, incepênd de la chiămarea la ordine şi pênĕ la escluderea timporară, éră art. 119, 120 şi 128 conţin nisce pedepse pecuniare, pentru acei deputaţi contra cărora s'ar fi pronunţat pedépsa chiămarei la ordine cu inscripţiune in procesul-verbal al şedinţei, sau pedépsa censurei.

Prin decisiunile Camerei deputaţilor din 24 Maiu, 9 şi 21 Iunie 1879, s'a aplicat Dlui Baudry d'Asson pedépsa censurei şi a chiămarei la ordin cu menţiune in procesul-verbal, in virtutea cărora s'a şi făcut reţinerile stabilite prin art. 120 şi 128 asupra indemnităţei cuvenită acestui deputat in virtutea art. 17 din legea de la 30 Noembre 1875.

La 20 Decembre 1879, D. Baudry d'Asson a citat pe cestorii şi casierul Camerei deputaţilor inaintea Tribunalului civil din Sena spre a fi obligaţi să 'i restitue acele reţineri.

Asupra esceptiunei de necompetenţă ridicată de defendori, D. Baudry d'Asson a respuns că „el are dreptul la uă indemnitate mensuală garantată de art. 17 din legea organică de la 30 Noembre 1875, şi de art. 93 din legea de la 25 Marte 1849; că regulamentul Camerei deputaţilor, invocat in specia spre a legitima reţinerile, nu póte avé precădere asupra acestor legi; că dreptul de indemnitate nu póte fi răpit unui deputat de cât numai prin textul formal al unei alte legi; că, in specia, fiind vorba de aplicarea unei legi, este in căderea instanţelor judecătoresci de a statua asupra pretenţiunilor formulate de D. Baudry d'Asson".

Atât Tribunalul cât şi Curtea de apel din Paris se declarară necompetente şi afacerea fu astfel adusă inaintea Curţei de casaţiune care a pronunţat următórea hotărire:

Curtea,

Asupra unicului mijloc de casare: „Violarea şi falsă aplicare a principiului de drept că Tribunalele judecătoresci sunt competente a statua asupra cestiunilor de proprietate, prin aceea că hotărirea atacată a refusat de a judeca acţiunea făcută de reclamant de a 'i se plăti indemnitatea ce 'i se datoréză ca deputat."

Considerând că Baudry d'Asson a chiămat in judecată pe cestorii şi casierul Camerei deputaţilor spre a fi obligaţi să 'i plătéscă suma de 772 franci, quantumul reţinerilor făcute asupra indemnităţei sale mensuale, conform art. 120 şi 128 din Regulamentul de la 16 Iunie 1876, in urma pedepselor disciplinare pronunţate in contră'i; că Baudry d'Asson a susţinut că el are drept la uă indemnitate mensuală de 750 franci, şi că disposiţiunile regulamentare ale Camerei deputaţilor, ori-cari ar fi ele, nu pot să aducă atingere acestui drept ce 'i se recunósce prin legea organică de la 30 Noembre 1875;

Considerând că acéstă cerere, astfel cum este formulată, tinde d'a dreptul a pune in joc cestiunea daca regulamentul Camerei deputaţilor are vre uă putere obligatorie, şi a face să se revisuéscă de către instanţele judecătoresci uă pedépsă desciplinară aplicată lui Baudry d'Asson, in calitatea sa de deputat, in condiţiunile determinate de regulamentul Camerei din care face parte;

Considerând că puterea judecătorésca nu ar puté, fără a comite uă violare invederată a principiului separaţiunei puterilor, să intre in cercetarea unei asemenea cereri; că Camera deputaţilor face parte din puterile constituite in cari reşéde suveranitatea; că, pentru aceste cuvinte, actele ei şi mai ales regulamentul ei, deliberat şi votat in şedinţă publică, nu póte cădé in domeniul apreţiărei Tribunalelor;

De unde urméză că hotărirea atacată a recunoscut cu drept cuvênt necompetenţa Curţei;

Pentru aceste motive, respinge recursul, etc.

CHRONICA JUDICIARA

Tribunalul civil al Senei, in ședința sa de la 11 Februarie curent, a declarat nule și de nul efect cele trei căsătorii contractate in comuna Montrouge, din Francia, despre cari am vorbit intr'una din chronicele nóstre precedente.

Se scie că motivul invocat de Ministerul public, care ceruse acéstă anulare, era neregularitatea delegațiunei date de primarul comunei unuia din consilierii sĕi.

Tribunalul a decis totuși că aceste căsătorii, conform art. 183 din Codul civil, vor produce efectele lor civile atât in privința socilor, cât și in privința copiilor născuți sau numai concepuți in momentul de faciă. De altă parte, el a reservat dreptul părților de a cere daune-interese fiă de la oficiărul de stare civilă care a celebrat cununiile, fiă de la ori-ce altă persónă vor crede ele de cuviință.

* * *

Curtea supremă din Ohio (Statele-Unite) va avé să esamineze și să resolve in curênd uă curiósă controversă de drept.

Acum câte-va luni guvernatorul Foster a grațiat pe un convict, care fusese condemnat la munca silnică pe viață pentru omorul fratelui sĕu. Guvernatorul se hotărise să facă acest act de milă in urma afirmațiunei medicilor că osânditul, ajuns la ultimul grad al ftisiei, mai avea numai câte-va ḑile de trăit. Adevĕrul este că ómenii penitențiarului fură siliți să'l scótă pe bracie spre a'l sui in birjă, de óre ce nu se mai putea ține pe picióre. Abia eșit insă din inchisóre, grațiatul incepu să'și revie incetul cu incetul in simțiri și, ajuns a casă, iși recâstigă puterile ca prin minune. A doua ḑi și ḑilele următóre nimeni n'ar fi jurat că e bolnav, și incă de uă bólă atât de neinduplecată.

El avu insă imprudența să se laude că 'și-a bătut joc de doctori, de óre ce bóla lui era prefăcută; ba incă profită de ocasiune spre a'și ride cu cinism de actul de clemență al cărui obiect fusese. Supărat, capul provinciei puse să 'l aresteze din nou și revocă decretul de grațiare pe motiv că 'i fusese smuls printr'un abus de incredere vĕdit.

Acéstă mĕsură a dat nascere următórei cestiuni de drept: guvernatorul are el dreptul să revóce uă grație acordată cu formele legale, — sau grațiarea, uă dată acordată, scóte ea pe acela care a profitat de dênsa de sub juridicțiunea guvernatorului?

Opiniunile sunt fórte impărțite. Casul nu e insă cu desăvêrșire nou, căci se citéză douĕ afaceri in cari s'au intrebuințat manopere fraudulóse aprópe analoge. Amândouĕ au fost duse inaintea Tribunalelor, cari au decis că culpabilii puteau să fiă urmăriți pentru mijlócele viclene de cari se serviseră, déră că grațiarea pentru prima condemnațiune era irevocabilă, din momentul in care actul de liberațiune fusese revestit cu marele sigiliu al Statului.

* * *

Dșóra Jouannet este uă Parisiană a cărei profesiune ar fi greu de precisat. Nu profesiunea ei insă o aduce inaintea Tribunalului civil al Senei, ci uă cértă cu tapițerii sĕi in privința unor mobile.

Dupe uă ședere indelungată pe malurile Bosforului, Dșóra Jouannet s'a intors la Paris, cu capul plin de ideele și de bogăția orientală, și a insărcinat pe DD. Leemans și Collet ca să'i mobileze casa cu un lux asiatic. Tapițerii s'au și pus pe lucru și, in scurtă vreme, locuința acestei domnișóre a fost transformată intr'un adevĕrat Raiu pământesc, plin de fantasie și de confort cosmopolit.

Uă simplă aruncătură de ochi asupra facturelor ne va da uă ideă de gustul rafinat al Dșórei Jouannet.

Lêngă iatacul cucónei, imbrăcat numai in mĕtase și care n'a costat mai puțin de 13,725 franci, se află camera francesă stil Ludovic XVI, cu bogate draperii, și camera Enric II decorată dupe stilul epocei. Apoi vin camera spaniolă in satin „cerise“ și „bouton d'or“, camera olandesă și cea egipțiană, cabinetul mauresc in mĕtase Alhambra, salonul cel mare, sala naiadelor cu numerósele sale fântâne ascunse in trestie naturală.

Aprópe fie-care națiune este representată prin ceva; Dșóra Jouannet a voit cu acésta să readucă a minte străinilor patria absentă.

Insă, printre furniturele enumerate in memoriul Dlor Leemans și Collet, cea mai curiósă in felul ei este fără indoială camera ḑisă „marină“. Pereții acestei camere, in formă de cabină de vapor, sunt decorați cu pênḑe strânse sau intinse, cu fringhii, cu ancore; scaunele sunt inlocuite cu baloturi de marfă; un hamac de aloes ține loc de pat. Mai este și un alt obiect de uă natură cu totul intimă, ascuns cu multă dibăcie intr'un cufăr de voiagiu, și pe care numai cei inițiați pot să'l descopere... Astfel, călĕtorul de peste nouĕ mări și nouĕ țĕri, pe care norocul 'l-ar aduce in mijlocul acestor catarge și acestor pênḑe, ar avé incă ilusiunea că continuă călĕtoria sa pe ocean.

Ceea ce a contribuit ca publicul să pĕtrundă in secretele locuinței Dșórei Jouannet, este refusul acesteia de a plăti uă sumă de 6075 franci, ce 'i se părea prea esagerată, din care causă DD. Leemans și Collet au chiămat'o in judecată inaintea Tribunalului de comerciu al Senei.

Codemnată in lipsă, Dșóra Jouannet a interjetat apel, propunênd, ca motiv de formă, esceptiunea de incompetență a Tribunalului comercial, éră in fond cerênd numirea unei espertise.

Curtea, „considerând că intreprinderea Dșórei Jouannet nu intră in nici una din categoriile de negoț prevĕḑute de lege“, a reformat sentința Tribunalului in ceea ce privesce competența și, evocând fondul, a admis in totul pretențiunile Dlor Leemans și Collet.

* * *

Uă nouă panaceă universală, care a lăsat pe jos vestita *Revalescière du Barry* de care era plină odinióră paginea a patra a ḑiarelor francese și române.

Acest medicament admirabil, cunoscut sub numele de *Vin de Alpi*, posede tóte proprietăţile inchipuite pênĕ acum de inventatorii de produse farmaceutice, şi chiar pe cele neinchipuite, căci étă ce ḑice prospectul :

El este infailibil contra vĕrsăturilor, a plecatelor, a ipochondriei, a ameţelelor, a gastritei, a frigurilor, a nepoftei de mâncare, a emoroidelor, etc., etc.

Intr'ênsul ori-cine póte găsi secretul de a trăi pênĕ in adânci bĕtrâneţe; el este minunat pentru conservarea ómenilor, a dobitócelor, a plantelor, şi chiar pentru óre-cari produse artificiale cum sunt tablourile, tapiseriile, oglinḑile, lemnăriile sculptate, etc.

Pe lêngă acest vin miraculos, care este invenţiune proprie a sa, Jules Allègre cunósce arta — al cărei secret 'i-a fost revelat pe patul morţei de un doctor némţ — de a face să dispară intr'uă clipă bătăturile, durerile de cap, reumatismele şi uă mulţime de alte slăbiciuni omenesci.

El dispune de fel de fel de procedeuri pentru curăţirea grajdurilor, a coşurilor, a salelor de audienţă şi de vot, şi a altor locuri... Natura 'i-a incredinţat secretele ei pentru a face ca ómenii să procreeze copii frumoşi, plini de inteligenţă, de putere şi de viaţă, — şi receta este cu atât mai uşóră de aplicat, cu cât e fórte eftină şi se póte da chiar prin corespondenţă, cu condiţiune ca scrisórea să fiă francată. In fine, insăşi frenologia nu mai are mistere pentru dênsul : Allègre, cu aceeaşi facilitate cu care vindecă durerile de măsele şi face ca coşurile să nu mai fume, póte scăpa pe bărbaţi de muieri rele şi pe muieri de bărbaţi cartofori, beţivi sau craidoni.

De vei fi membru al Academiei, ministru, deputat, inginer, architect, sau ori ce vei fi, — ḑice prospectul. — vei găsi totuşi in consiliele şi in lecţiunile mele uă mulţime de cunoscinţe folositóre, practice şi espeditive, pe cari le vei căuta in zadar aiurea...

Cu tóte titlurile sale la recunoscinţa publică, acest binefăcĕtor al omenirei este dat in judecata Tribunalului corecţional sub preventiunea vulgară de eserciţiu ilegal al medicinei şi de vênḑare de medicamente secrete. El se afla in colţul unei respântii trăgênd pe têmple uă cucónă bĕtrână pe care o apucase capul, in momentul când a fost surprins de un comisar de poliţie nemilostiv, care 'i-a făcut de grabă proces-verbal şi 'i-a secuestrat tóte flacónele de apă magică sau *Vin de Alpi* pe cari le vindea 1 franc bucata.

Allègre, deja condemnat de cinci ori pentru fapte de aceeaşi categorie, este inalt de statură, pórtă uă barbă lungă şi stufósă şi privesce cu siguranţă pe judecători.

Preşedintele : Ce mijlóce de esistenţă ai Dta ?

Prevenitul : Vênd vinul descoperit de mine. (*Repede*) Dau lecţiuni de fisiognomonie, Lavater, sistemul lui Gall. Daca D. preşedinte imi dă voe, pot să 'i citesc câte-va pasagie din prospectul meu...

Preşedintele : Mĕ rog, nu e trebuinţă.

Prevenitul, citind repede : „De vei fi membru al Academiei, ministru, deputat, inginer..."

Preşedintele : Destul ! destul !

Prevenitul, continuând : „Am mijlóce pentru a evita femeile rele, bărbaţii viţioşi, patronii ciudaţi, lucrători leneşi, slugile..."

Preşedintele : Taci din gură !

Prevenitul : Ecă că am tăcut. Cu fisignomonia, descoper indată pe figura unui om sau pe uă fotografie... Cine are să 'mi dea uă fotografie? Domnule preşedinte, pot face esperienţa inaintea Dvóstră.

Preşedintele : Lasă-ne in pace cu esperienţele Dtale! Ai avut noroc că parquetul nu te-a dat in judecată pentru escroquerie, de vreme ce vindeai cu un franc uă sticlă de apă care nu făcea douĕ parale.

Prevenitul, necăjit: Care nu făcea douĕ parale !... Poftiţi, puneţi-mĕ la incercare, să vĕ vindec pe ori-cine la minut. Auḑi acolo, douĕ parale !... Incă uă dată vĕ ḑic : citiţi prospectul meu! (*Allègre depune un paquet de chârtii pe masa Tribunalului.*)

Preşedintele : Ţine-le la Dta; n'avem ce face cu ele.

Tribunalul incepe să delibereze.

Prevenitul, citind un alt prospect: „Am descoperit un secret infailibil pentru ca cismele să nu mai ia apă, să ţie cald, să nu mai bată la picióre; am doctorii in contra moliilor, a puricilor, a..."

Preşedintele, supărat : Ci tacă'ţi gura uă dată !

Cu tóte prospectele lui, binefăcĕtorul omenirei a fost condemnat la trei ḑile de inchisóre şi la 50 lei amendă.

BIBLIOGRAFIE

Anunţăm cu multă plăcere apariţiunea folositórei lucrări a Dlui Ioan Rădoi, actualul preşedinte al Tribunalului comercial din Ilfov, şi despre care am vorbit in unul din numerele nóstre trecute :

MANUALUL

SAU

CĂLĔUSA CETAŢENULUI

IN

MATERIE JUDICIARA

Preţul : 10 lei

Bucuresci. — Typ. Curţei Regale, pr. F. Göbl Fii, Pasagiul Român, 12

ANUL XII. — Nr. 23. JOI 24 FEBRUARIE 1883

DREPTUL

LEGISLATIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENTIA — ECONOMIE POLITICA

Prim-Redactor: DEMETRU C. POPESCU

ESE DE DOUE ORI PE SEPTEMANA

Redactor-Administrator: NICOLAE CHRISTESCU

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA ĐIARULUI, PASAGIUL ROMAN, 10

ABONAMENTELE se fac pe an şi pe jumĕtate de an: la 1[iu] Decembre şi 1[iu] Maiu. De la 1[iu] Iulie pênĕ la 20 August điarul nu apare.

Anunţuri: linia 40 bani. *Scrisorile nefrancate se refusă* Un numĕr: 50 bani

COSTUL ABONAMENTULUI Pe an, 40 lei; pe jumĕtate an, 20 lei. *Studenţii plătesc pe jumĕtate* Pentru străinĕtate se adaogă timbrul postal.

SUMAR

Bucuresci, 23 Februarie 1883

Đilele trecute ni s'a trămis, de la oficiul central, mai multe lucrări statistice: statistica judiciară pe 1876, a penitenţiarelor şi a comerciului esterior, import şi esport, pe 1878, a navigaţiunei pe 1879, şi pentru miscarea populaţiunei, dupe registrele stărei civile, pe anii 1878 şi 1879. Tóte broşurele pórtă data de *1882*.

Mărturisim că ne-a surprins cu deosebire inapoiarea in care se găsesc lucrările la oficiul nostru statistic. Este neauđit, intr'uă ţară ce se pretinde civilisată, şi care prin urmare scie să apreţieze folósele acestei instituţiuni, să se dea, in 1883, date statistice pentru anii *1876* sau *1878!* Daca nu ne inşelăm, chiar Turcia 'şi-a publicat statistica sa pe anul 1880—1881.

Şi, cu tóte acestea, nimic nu este mai important şi mai folositor ca lucrările seriόse de felul acesta. Astăđi, in lumea positivă in care trăim, ideele abstracte nu ne mai atrag. Scopul economistului şi al politicului este de a'şi cunósce bine ţara, căci numai astfel póte să'şi dea socotélă de trebuinţele ei; şi uă asemenea sciinţă nu se dobêndesce nici uă dată din teorii sau frase, ori cât de frumóse ar fi ele, ci numai din esaminarea minuţiósă şi cu pricepere a mersului lucrurilor. Vrei să te convingi daca uă lege aduce folóse, daca organisarea dată in cutare sau cutare impregiurare este bună sau vătĕmătóre; vrei să cauţi daca s'a realisat vre un progres in óre-care ramură a activităţei nóstre, sau in ce parte şi in ce mod trebue să se dea impulsiune unei producţiuni sau instituţiuni naţionale: unde te poţi adresa mai bine de cât la datele statistice, cari, aşa de limpede, iţi arată đi cu đi tot ceea ce se petrece in ţară şi aceea ce s'ar puté face pentru indreptarea relelor esistente? Teoriile pure, luate singure in consideraţiune, presentă inconvenientul că sunt cugetate spre a se aplica in situaţiuni deosebite de acele in cari ne aflăm; de aceea, adese trebue să le modificăm dupe starea culturală şi dupe cerinţele Statului unde se aplică. Stările diferitelor ţĕri nu sunt identice, şi pentru acest cuvênt mania nóstră de a importa fără control ideele străine a adus atâta pagubă organisărei nóstre economice.

Utilitatea unei bune statistice nu se mai discută astăđi.

Vedem, mai ântâiu, unde am mers şi unde mergem. Folosul este invederat, pentru că numai ast-

fel avem mijlocul a ne indrepta activitatea in direcţiunea ce ne aduce bine, evitând prejudiciele ce putem suferi. Uă cale greşită se póte schimba tot-d'a-una, şi acéstă regulă este cu deosebire recomandată când interesele unei naţiuni sunt in joc.

Afară de acésta, pe lêngă sciinţa ce câstigăm despre puterile nóstre şi despre progresele ce suntem in stare a realisa, punem şi pe străini in posiţiune a ne cunósce mai bine, ceea-ce trebue să urmăréscă ori ce om bine cugetător pentru ţara lui. Intr'adevĕr, astăḑi nu mai sunt distanţe şi fruntarii pentru producţiunile diferitelor naţiuni. Fie-care din ele caută să se aprovisioneze de unde este mai eftin, şi să facă ca produsele sale să inveţe pieţele străine. Cum vor sci străinii aceea ce se produce şi cât se póte produce la noi, cum şi aceea ce 'şi-ar puté procura mai eftin din ţara nóstră? Ori ce produs, ca să se desvolte, trebue să fiă cerut; pentru acésta insă trebue ca toţi să se siléscă a 'l aduce la cunoscinţa celor interesaţi.

Să luăm un esemplu, pentru a ne convinge mai bine. In vara trecută a fost uă esposiţiune de vinuri la Bordeaux. Francesii, de când cu filoxera, caută in tóte părţile vinuri, şi tocmai in acest scop se infiinţase esposiţiunea. De altă parte, tóte ţĕrile aveau interes să se presente la acéstă luptă industrială, şi acésta in vederea profitului ce ar câstiga prin mărirea esportului lor. Numai România, care are atâtea podgorii, nu a luat parte la acest concurs internaţional. Ba incă, ceea ce este caracteristic, ministrul lucrărilor publice s'a gândit să poftéscă pe cultivatori a espune cu câte-va ḑile inainte de deschiderea esposiţiunei şi la uă epocă când nici se mai primea trămiterile de vinuri. Ceea ce am perdut printr'acésta, ori şi cine póte inţelege. Destul numai a spune că in Francia, cu acéstă ocasiune, s'au format statistice detaliate despre vinurile produse in diferitele ţĕri, şi că noi nici nu suntem trecuţi intr'ênsele. Uă esposiţiune consciinţiósă, in care să figureze tóte produsele nóstre, unită cu uă statistică amănunţită despre cultura nóstră vinicolă, ne-ar fi folosit de sigur fórte mult.

Este incă şi altă impregiurare. Suntem in relaţiune cu diferitele ţĕri cu cari trebue să incheiăm convenţiuni comerciale. Asemeni invoieli trebue tot-d'a-una făcute in aşa mod ca să ocrotéscă produsele naţionale esistente şi cari sunt susceptibile de desvoltare, ceea ce nu se póte dobêndi de cât avênd bună cunoscinţă despre dênsele. Altfel, contractăm intr'un mod inconscient, tot aşa cum am urmat când cu convenţiunea comercială cu Austria. Tot aşa trebue insă să urmăm şi de aici inainte? Pericolul pentru noi este mare, şi de aceea, mai ales in vederea apropiatei espirări a convenţiunei nóstre cu Austria şi a altor invoieli ce putem face cu alte State, ar fi bine să fim pregătiţi. Cum insă vom puté ajunge la acest resultat fără uă statistică veridică şi completă despre intréga activitate naţională?

In tóte ţĕrile civilisate, lucrările de felul acesta sunt mult preţuite. Nu numai că fără nici uă intârḑiare se dau la lumină şi se pun in vederea tutulor cetăţenilor, déră se fac cât de complete posibil, evitându-se ori-ce muncă acelor ce ar voi să se ocupe cu dênsele. Astfel, pe lêngă anuarele ce se publică regulat şi in cari fie-cine póte găsi ori-ce dată, oficiele statistice se silesc a lămuri diferitele probleme sociale şi progresele realisate de industrie sau comerciu prin cifre esacte despre mersul lucrurilor şi mai ales prin tablouri comparative pe un period de ḑece ani in urmă. Citeam ḑilele trecute un studiu pentru suprimarea art. 340 Codul Napoleon, care prohibesce căutarea paternităţei, basat mai ales pe datele statisticei: mortalitatea mare a copiilor naturali in raport cu cei legitimi, imoralitatea lor din punctul de vedére al condemnărilor penale, etc.

La noi fără indouială că instituţiunea de care ne ocupăm este una din cele mai rĕu organisate. Vedem singuri resultatele ce ne dă.

Bunătatea unei statististice stă cu deosebire in promptitudinea şi esactitatea notiţelor date. Nici una nici alta insă nu esistă la noi. Când in 1883 se dă la lumina lucrări privitóre la anii 1876 sau 1878, negreşit că nu putem ḑice că avem uă statistică. Şi, afară de acésta, fără registre regulate la diferitele autorităţi, fără ómeni competenţi cari să scie ce să céră şi ce să dea, nimeni nu se póte gândi serios că va avé date esacte despre aceea ce se publică de oficiele statistice. Putem afirma, şi desfidem să fim contraḑişi, că lucrările nóstre statistice nici nu coprind tóte noţiunile ce s'ar cuveni, nici

nu ne dă adevĕratele date despre aceea ce conţin. Cum vrem să fiă altfel, când ómeni fără cunoscinţă sunt insărcinaţi cu adunarea acestor elemente fără să esiste acte regulate de pe cari să le ia şi nepricepênd adese aceea ce li se cere ?

Va trebui déră cât de curênd să se aducă uă indreptare in acéstă ramură. Destul ne-am hrănit numai cu teorii şi frase; gândim că a sosit timpul să fim ceva mai practici. N'o să speriăm noi pe străini cu ideele nóstre, ori-cât de inaintate ar fi, pentru că in definitiv tot de la dênşii le-am luat; cunoscêndu-ne insă ţara bine, pe de uă parte, putem sci aceea ce 'i lipsesce, şi, de alta, putem deschide drum comerciului şi industriei in ţĕrile cari au nevoe de produsele nóstre. Póte că acésta ar fi mult mai folositor de cât numerósele idei de reforme ce ne ameţesc creerii de câţi-va ani.

Intr'unul din numerele viitóre vom căuta să esaminăm invĕţămintele ce putem trage din datele statistice la noi.

D. C. Popescu

JURISPRUDENŢA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAŢIUNE ŞI JUSTIŢIE, SECŢ. I

Şedinţa din 29 Ianuarie 1883

Preşedinţa Dlui N. L. Gherassi, preşedintele secţiunei

Eduard Grabinschy cu Irina Grabinschy şi alţii

CODUL CALLIMACH. — ZESTRE. — DESFIINŢAREA UNEI CASATORII CA NEESISTENTA. — RESTITUIREA AVEREI CATRE FEMEIA. — CONSTITUITORII NU AU DREPT ASUPRA AVEREI DE CAT NUMAI ESISTAND STIPULAŢIUNE FORMALA IN ACEST SENS. — ART. 1611, 1618, 1622 ŞI 1653 COD. CALLIMACH. — RESPINGERE.

Declaraţiunea de neesistenţă a unei căsătorii contractate sub imperiul Codului Callimach atrage desfiinţarea tocmelelor căsătoresci.

Averea, prevĕḑută in actul dotal, se intórce femeei, chiar când a fost constituită zestre de alte persóne; afară numai de vre uă stipulaţiune formală in alt sens.

Nr. 37. — Respins, ca nefundat, recursul făcut de D. Eduard Grabinschy contra decisiunei Curţei de apel din Focşani, secţiunea I, cu Nr. 69, din 1882, pronunţată in procesul ce are cu Dlor Irina Grabinschy, C. Mărgăritescu, C. A. Cotescu şi alţii, pentru revendicarea unei părţi de moşie.

S'au ascultat: D. Al. Petrescu, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă; D. D. Chebapcea, avocatul recurentului, in desvoltarea motivelor de casare; D. G. Apostolénu, avocatul unora dintre intimaţi, in combateri; D. G. Liciu, procuror de secţiune, in conclusiuni.

Curtea, deliberând :

Asupra motivului de casare astfel formulat :

„Violarea art. 1618 Cod. Callimach, de óre ce prin acest articol averea se dă indĕrĕt constituenţilor, éră nu socilor."

Considerând că, — dupe ce prin art. 1611 Cod. Callimach se dispune că tocmelele căsătoresci se alcătuesc de către insuşi bărbatul şi temeia când sunt majori, éră când sunt minori, de către acei sub a căror autoritate se află: părinţi, curatori, — prin art. 1618 legiuitorul, prevĕḑênd casul când căsătoria se va declara inesistentă („de la inceput neputernică"), dispune că şi tocmelele căsătoresci se desfiinţéză, şi, ca ulterióră consecinţă, că se dă inapoi averea de faciă la alcătuitórele persóne, dupe cum ele au fost de bună sau rea credinţă când au procedat la facerea căsătoriei; că prin aceste dispoṣiţiuni legiuitorul nu se ocupă de originea averei femeei care a alcătuit tocméla căsătorescă ; că despre acésta tratéză la art. 1622 Cod. Callimach, dupe care sub numele de zestre se inţelege averea ce, sau femeia sau un al treilea in locul ei, dă bărbatului pentru susţinerea căsătoriei; că din dispoṣiţiunile art. 1653 Cod. Callimach se deduce că averea ce un al treilea dă sub numele de dotă devine averea femeei, şi nu se intórce de drept nici uă dată la cel care a dat'o, nici chiar când căsătoria se va declara inesistentă, de cât numai in casul când s'a stipulat espres intórcerea ei la constituent ;

Pentru aceste motive, respinge, etc.

Şedinţa din 31 Ianuarie 1883

Preşedinţa Dlui N. L. Gherassi, preşedintele secţiunei

D. Simionescu cu Leon Ecsarhu şi alţii

RESOLUŢIUNEA UNEI CONTRACTARI. — EFECTELE SALE CONTRA CELOR D'AL TREILEA. — REGULA RESOLUTO JURE DANTIS RESOLVITUR JUS ACCIPIENTIS. — APLICAŢIUNEA EI ŞI IN CASUL CAND RESOLUŢIUNEA PROVINE DIN CAUSA VOINŢEI PARŢEI.— SE ESCEPTÉZA CASUL DE DOL ŞI CONIVENŢA. — ART. 830, 834, 1368, 1369, 1380, 1770, 1779 ŞI 1802 COD. CIVIL. — ART. 565 PROC. CIVILA. — RESPINGERE.

Regula de drept: *Resoluto jure dantis resolvitur jus accipientis*, corolariu al principiului că nimeni nu póte transmite altuia mai multe drepturi de cât are singur, işi are aplicaţiune chiar in casul când resoluţiunea s'a urmat din causa voinţei părţei, esceptându-se numai frauda şi conivenţa.

Nr. 38. — Respinse, ca nefundate, motivele al patrulea şi al cincilea invocate de D. Dimitrie Simionescu pentru casarea decisiunei Curţei de apel din Focşani, secţiunea I, cu Nr. 71, din 1882, in procesul ce are cu Dlor Leon Ecsarhu, Al.

Ecsarhu, Ioan Manolache Costache Iepurénu şi Elena Bibescu, pentru anularea unui act de invoială.

S'au ascultat: D. G. Platon, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă; DD. G. Apostolénu şi M. Korne, avocaţii recurentului, in desvoltarea motivelor de casare; D. Sculy-Logothétidès, avocatul Dlui L. Ecsarhu, in combateri, lipsind cei-alţi intimaţi.

Curtea, deliberând:

Asupra motivului al patrulea de casare:

„Violarea art. 1770 Cod. civil.—Principiul: *Resoluto jure dantis resolvitur jus concessum*, nu póte merge pênĕ acolo ca să se resolve drepturile terţiilor, când resoluţiunea urméză din causa voinţei unei părţi, cum e in specià, acel principiu fiind aplicabil când resoluţiunea urméză din cause inherente insuşi actului, cum pentru dol, etc., ceea ce resultă din combinaţiunea cu art. 834, etc."

Considerând că maxima de drept: *Resoluto jure dantis resolvitur jus accipientis*, ca un corolariu al principiului de drept că nimeni nu póte transmite altuia mai multe drepturi de cât are, principiu sancţionat prin art. 1802 Cod. civil, art. 565 Proc. civilă şi art. 1779 Cod. civil pentru transmiterea şi ipotecarea proprietăţei imobiliare, işi are aplicaţiune chiar in casul când resoluţiunea s'a urmat din causa voinţei părţei, esceptându-se frauda şi conivenţa. Astfel, de şi neindeplinirea condiţiunilor unei donaţiuni a putut să fiă din causa voinţei donatorului, totuşi, dupe art. 830 Cod. civil, in cas de revocaţiune pentru neindeplinirea lor, bunurile reintră in mâna donatarului libere de ori ce sarcină sau ipotecă. Astfel, de şi resoluţiunea vêndărei pentru neplata preţului este din causa voinţei cumpărătorului, totuşi art. 1368 dispune că acţiunea vêndătorului pentru resoluţiunea vêndărei este reală, adică ea póte fi esercitată in contra unei a treia persóne; in vedere insă ca să nu fiă jicnite drepturile dobêndite de acesta, legea prin art. 1369 o face să depindă de uă formă de publicaţiune. Astfel, dupe art. 1380 Cod. civil, pentru casul când s'a stipulat un pact de rescumpărare, de şi rescumpărarea atârnă de pura voinţă a vêndătorului. Pentru ca insă resoluţiunea să aibă efect numai pentru viitor şi să nu se resfrângă asupra terţiilor cari au contractat mai 'nainte de resoluţiune, trebue să esiste uă dispositiune a legei, şi astfel este dispositiunea art. 834 Cod. civil.

Asupra mijlocului al cincilea de casare:

„Omisiune esenţială şi nemotivare. — S'a propus in instanţă că Curtea să bine-voéscă a vedé in tot procesul uă conivenţă din partea terţiilor in dauna creditorilor. Curtea nici se pronunţă asupra acestui punct când indeplinirea invoielei depindea de voinţa Dlui Alexandru Ecsarhu, care in tot acest proces de resiliare nici vine a invoca un termen de graţie, nici a arĕta plăţile făcute."

Considerând că Curtea, avênd in vedere acest mijloc de apărare invocat de recurent dinaintea sa, nu numai că 'l-a esaminat, déră s'a şi pronunţat asupra lui, aşa că motivul acesta, intemeiat pe omisiune esenţială, trebue să se respingă ca neesact in fapt;

Pentru aceste motive, respinge motivele al patrulea şi al cincilea de recurs, etc (1).

INALTA CURTE DE CASAŢIUNE ŞI JUSTIŢIE, SECŢ. II

Şedinţa din 15 Februarie 1883

Preşedinţa Dlui C. E. Schina, preşedinte

Ioan Pipa şi alţii, condemnaţi pentru tâlhărie

CURTE CU JURAŢI. — APARATOR. — PREŞEDINTELE CURŢEI, CU OCASIUNEA INTEROGATORIULUI ACUSAŢILOR, E DATOR SA LE DESEMNEZE APARATORI, DACA DÊNŞII DECLARA CA NU AU. — OMISIUNE. — ESTE ESENŢIALA ŞI NU SE ACOPERE PRIN DESEMNAREA ULTERIÓRA A UNŬI AVOCAT DIN OFICIU. — ART. 318 PROC. PENALA. — CASARE.

Preşedintele Curţei cu juraţi, cu ocasiunea interogatoriului ce face acusaţilor, caută să'i intrebe daca au apărător, şi, in cas de a nu avé, să le numéscă chiar atunci apărători pentru fie-care.

Omisiunea făcută in acéstă privinţă este esenţială şi nu se acopere prin desemnarea ulterióră a unui avocat din oficiu.

Nr. 71. — Casată, decisiunea Curţei cu juraţi din Bacău cu Nr. 2, din 1883, in urma recursului făcut de Ioan Pipa, V. Paiu şi N. Paiu, condemnaţi pentru tâlhărie.

S'au ascultat: D. C. C. Stefănescu, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă; D. G. Liciu, procuror de secţiune, in conclusiunile emise.

Curtea, deliberând:

Asupra mijlocului de casare invocat din oficiu:

„Violarea art. 318 Proc. penală, căci preşedintele Curţei cu juraţi, de şi a dispus d'a se numi un apărător din oficiu acusaţilor Ioan Pipa şi V. Paiu, déră nu 'i arată numele in procesul verbal incheiat in urma interogatoriului luat acusaţilor; éră in ce privesce pe cel-alt acusat N. Paiu, n'a luat nici uă dispositiune de a 'i numi apărător prin acel proces-verbal."

Avênd in vedere că resultă din termenii legei, art. 318 Proc. penală, că preşedintele Curţei cu juraţi, in momentul chiar când ia interogatoriul, trebue să 'i intrebe pe acusaţi daca au vre un apărător şi, in cas contrariu, să le numéscă unul din oficiu; că omisiunea acestei formalităţi, fiind prescrisă sub pedépsă de nulitate, nu este acoperită prin desemnarea ulterióră a unui avocat din oficiu, daca in momentul interogatoriului nu luase nici uă dispositiune in acéstă privinţă; că, in specià, se constată in fapt că preşedintele Curţei, prin procesul verbal incheiat in urma interogatoriului in privinţa acusaţilor Ioan Pipa şi V. Paiu, de şi a

(1) Asupra motivelor ântâiu, al douilea şi al treilea Curtea a făcut divergenţă de opiniuni. (*N. R.*)

dispus a li se numi apărător din oficiu, déră nu'i arată numele, éră pentru cel d'al treilea acusat N. Paiu nici nu face mențiune că 'i-a numit vre un apărător; că prin acéstă procedare, d'a nu se numi de către președinte in momentul chiar al interogatoriului apărătorii pe cari 'i desemnéză Dsa din oficiu, s'a violat dispozițiunile art. 318 Proc. civilă;

Pentru aceste motive, in unire cu conclusiunile Dlui procuror, caséză, etc.

CURTEA DE APEL DIN BUCURESCI, SECȚIUNEA III

Ședința din 28 Septembre 1882

Președința Dlui N. Predescu, președinte

Tița Marinovici cu N. T. Opran și alții

CERTIFICAT DE PAUPERTATE. — VIZA CASIERULUI CONFIRMAND CA PURTATORUL ACTULUI NU PLATESCE ALTE DARI DE CAT CELE DE COMUNICAȚIUNE. — ORI CE ALTA ATESTARE NU ESTE SUFICIENTA. — ART. 30 DIN LEGEA TIMBRULUI.

Certificatele de paupertate, pentru a fi primite in justiție, trebue să coprindă viza casierului districtului confirmând că purtătorul actului nu plătesce nici uă altă dare de cât impositul pentru căile de comunicațiune.

Atestarea dată de casier in sensul că uă persónă este lipsită de mijlóce nu este suficientă, și prin urmare este neadmisibil un apel făcut in virtutea unui act de paupertate astfel liberat.

Nr. 248. — Dna Tița Marinovici a făcut apel contra jurnalului Tribunalului Dâmbovița cu Nr. 2484, din 11 Iunie 1882, in procesul ce are cu Dlor N. T. Opran, Ecaterina Tomescu și Zinca Zărăfescu, pentru vên̦darea unui imobil.

S'au presentat apelanta asistată de D. avocat Al. Chirculescu și defendorul Opran asistat de D. avocat Al. Constantinescu, lipsind cei-alți defendori.

Curtea, deliberând:

Asupra apelulului interjetat de Dna Tița Marinovici prin care tinde a nu 'i se pune in vên̦dare un imobil ce 'i aparține in devălmășie cu alte persóne;

Considerând că D. N. T. Opran a cerut să se declare inadmisibil apelul interjetat de Tița Marinovici, pentru că actul de scăpătăciune cu care Dsa se servă in facerea apelului nu intrunesce insușirile prevĕd̦ute in art. 30 din legea timbrului;

Considerând că din conținutul citatului articol resultă că, ca uă persónă săracă să pótă face acte fără timbru și fără plată de taxă, trebue să presente un certificat de scăpătăciune liberat de autoritatea comunală unde persóna care o invócă iși are domiciliul, care certificat cată să pórte viza casierului general confirmând că purtătorul actului nu plătesce vr'uă altă dare de cât impositul pentru căile de comunicațiune;

Considerând că mențiunea făcută de ajutorul casierului general al județului Dâmbovița pe actul de scăpătăciune al apelantei liberat de Primăria din Têrgoviste in coprindere: „In vederea incredințărei date pe acest act de D. primar al urbei Têrgoviste, se atestă și de casierie că Dna Tița Marinovici este fără mijlóce", nu este conformă cu cerințele legei, căci casieria generală este ținută să afirme că persóna care a obținut un act de paupertate n'are nici uă avere imobiliară; că uă asemenea afirmare trebue necesarmente să resulte din viza pusă de casier, legiuitorul nevoind să privéscă ca sărace persóne cari sunt proprietare celui mai neinsemnat imobil; că, in specià, uă atare mențiune neesitând, actul de paupertate presentat de Dna Tița Marinovici nu este bun;

Considerând că alegațiunea apelantei, in sens să se amâne cercetarea afacerei pênĕ va aduce un act de scăpătăciune in regulă, nu este admisibilă, de óre ce Dsa atât prin petițiunea care a interjetat apelul cât și insăși in instanță dinaintea Curței a declarat că are un imobil care este in devălmășie cu alte persóne, imobil ce cere să nu se vên̦d̦ă; că, astfel fiind, casieria generală este in imposibilitate să pue viza pe actul de paupertate in sens că Dna Marinovici n'are nici un imobil, căci atunci ar face uă afirmare inesactă; că, prin urmare, cererea formulată de D. N. T. Opran de a se declara de inadmisibil apelul Dnei Tița Marinovici e bine intemeiată;

Pentru aceste motive, in majoritate, declară neadmisibil apelul, etc.

Semnați: N. Predescu, M. Poianaru-Bordea, N. Al. Demetrescu.

OPINIUNE

Avênd in vedere apelul făcut de Dna Tița Marinovici contra incheiărei cu Nr. 2484, din 1882, a Tribunalului Dâmbovița prin care a dispus, pentru facere de partagiu, scóterea in vên̦dare prin licitațiune publică a unui imobil in care apelanta are uă parte indivisă;

Avênd in vedere cererea intimatului N. T. Opran, de a se declara inadmisibil d̦isul apel pe motiv că viza pusă de casier pe certificatul de scăpătăciune cu care se servă apelanta la facerea apelului nu conține confirmarea că „apelanta nu plătesce vre uă altă dare de cât impositul pentru căile de comunicațiune", confirmare prescrisă de art. 30 din legea timbrului, ci numai uă mențiune a casierului că apelanta Tița Marinovici „este fără mijlóce";

Considerând că termenii in cari trebue făcută confirmarea casierului nu sunt sacramentali; că déră confirmarea casierului, prescrisă de art. 30 din legea timbrului, póte fi făcută in ori-ce termeni, destul numai să resulte că in adevĕr persóna cărei se liberéză certificatul de scăpătăciune este in lipsă de mijlóce, și pentru legiuitor acésta resultă mai evident din impregiurarea că persóna nu plătesce altă dare de cât numai impositul pentru căile de comunicațiune;

că acésta a fost pusă de legiuitor ca normă dupe care trebue să se ghideze casierul când confirmă scăpătăciunea persónei, éră nu ca termeni sacramentali in cari să se facă confirmarea certificatului de scăpătăciune; că in nici un cas, in speciă, casierul nu putea face confirmarea in termenii art. 30 din legea timbrului, de óre ce apelanta, fiind femeiă, nu plătesce nici uă dare pentru căile de comunicaţiune; că déră certificatul de scăpătăciune fiind investit cu tóte formalităţile prescrise de art. 30 din legea timbrului, apelul făcut este valabil;

Considerând incă că nu se póte conchide la inadmisibilitatea apelului din faptul că procesul fiind relativ la partagiul unui imobil in care apelanta, care se servă cu certificatul de scăpătăciune, are un drept indivis de proprietate, ceea-ce ar dovedi de inesactă constatarea din certificat că dênsa, apelanta, ar fi fără mijlóce, de óre ce prin legea timbrului nu se dă instanţelor judecătoresci competenţa să verifice daca este sau nu veridică constatarea de scăpătăciune dintr'un certificat, ci numai daca acel certificat este investit de formalităţile prescrise de lege pentru validitatea lui;

Pentru aceste motive, opinăm a se declara apelul admisibil, etc.

Semnaţi: Al. Stoicescu, G. N. Bagdat.

TRIBUNALUL DIN MEHEDINŢI, SECŢIUNEA II

(Corespondenţa particulară a *Dreptului*)

Şedinţa din 7 Februarie 1883

Preşedinţa Dlui C. Numianu, preşedinte

Dna Maria C. Ercénu cu Dna Anica N. Popescu, tutrice

CARTE DE JUDECATA.—OPOSIŢIUNE RESPINSA CA NESUSŢINUTA.—TERMEN DE APEL. — CURGE DE LA RESPINGERE. — ART. 319 PROC. CIVILA.

Termenul de apel in contra unei cărţi de judecată, care respinge oposiţiunea ca nesusţinută, curge de la data ei, conform art. 319 Proc. civilă.

Art. 76 şi 78 din legea judecătoriilor de ocóle nu prevĕd casul, şi trebue să se recurgă la legea comună.

Dna. Anica, socia şi tutricea casei defunctului N. Popescu, a făcut apel contra cărţei de judecată cu Nr. 636, din 1882, a judelui ocolului Strehaia, prin care 'i s'a respins ca nesusţinută oposiţiunea făcută contra cărţei cu Nr. 216, din 1882, pronunţată in favórea Dnei Maria C. Ercénu.

Astădi, termenul defipt, s'a infăcişat apelanta, asistată de D. avocat Aristide Anastasiu, cu intimata in persónă.

Tribunalul,

Avênd in vedere că cartea de judecată apelată la Nr. 636, din 1882, este pronunţată la 5 August 1882 asupra oposiţiunei făcută in contra cărţei cu Nr. 214, din 1882, oposiţiune ce s'a respins ca nesusţinută;

Avênd in vedere că apelul s'a primit de Tribunal la 18 Noembre 1882, éră cartea apelată este pronunţată la 5 August 1882;

Avênd in vedere art. 76 şi 78 din legea judecătoriilor de ocóle, invocate de apelantă, precum şi art. 318 şi 319 Proc. civilă;

Considerând că apelanta, spre a 'şi motiva apelul sĕu, susţine că, conform art. 76 şi 78 din legea judecătoriilor de ocóle, trebuia a 'i se comunica cartea de judecată cu Nr. 636, din 1882, prin care 'i se respinge oposiţiunea ca nesusţinută, ceea ce nu s'a făcut, şi astfel apelul sĕu este incă in termen, conform art. 76 şi 78 invocate;

Considerând că aceste douĕ articole nu prevĕd casul că trebue să se comunice incă uă dată cărţile de judecată prin cari se respinge oposiţiunea ca nesusţinută, ci numai casul cum trebue să se comunice in general ori ce carte de judecată;

Considerând că cartea de judecată venită in oposiţiune naintea judecătorului ocolului Strehaia s'a mai comunicat incă uă dată, şi daca s'ar mai comunica ar fi a se repeta acelaşi lucru, de óre ce nu s'a discutat fondul prin cartea oposată, ci s'a respins pur şi simplu oposiţiunea ca nesusţinută;

Considerând că prin legea organică a judecătoriilor de ocóle neprevĕdêndu-se casul daca trebue să se comunice incă uă dată cartea de judecată prin care se respinge oposiţiunea ca nesusţinută, urmézá ca uă consecuenţă naturală a se aplica legea generală de procedură civilă, şi in special art. 318 şi 319;

Considerând că Procedura civilă, prin art. 319, prevede că, in casul când este vorba despre respingerea unei oposiţiuni ca nesusţinută, nu mai este necesar a se comunica din nou cartea de judecată prin care se respinge oposiţiunea, de óre ce acéstă comunicare s'a făcut incă uă dată părţei condemnate, care urma a se presenta in ziua defiptă, spre a 'şi susţine oposiţiunea, ceea ce n'a făcut, de şi n'a avut cunoscinţă de acest termen;

Considerând că, faptul fiind astfel stabilit, termenul de apel, conform art. 319 Proc. civilă, curge de la data cărţei de judecată (5 August 1882), când s'a respins oposiţiunea, éră nici de cum de la uă nouă comunicare; că, prin urmare, apelul făcut contra cărţei de judecată cu Nr. 636, din 1882, a judelui ocolului Strehaia, pronunţată la 5 August 1882 şi primit de Tribunal la 18 Noembre 1882, este tardiv, de óre ce, conform art. 74 din legea judecătoriilor de ocóle, apelul trebue a fi interjetat in termen de uă lună, ceea ce nu s'a făcut, şi că de aci urmézá ca el să fiă respins ca tardiv;

Pentru aceste motive, in neunire cu conclusiunile Dlui procuror, respinge ca tardiv apelul, etc.

JURISPRUDENȚA STRAINA

TRIBUNALUL CIVIL DIN BONNEVILLE, SECȚIUNEA I

Audiența din 30 Decembre 1882

Președința Dlui Pascaud

CONTESTAȚIUNE LA TABLOUL DE ORDINEA CREDITORILOR. — CREANȚA PRESCRISA. — FAPTE INTRERUPTIVE DE PRESCRIPȚIUNE. — JURAMÊNT DEFERIT DEBITORULUI PENTRU PROBAREA ACELOR FAPTE. — LIPSA DE CAPACITATE. — TERȚII. — JURAMÊNT DECISORIU INADMISIBIL. — DREPTUL DE OPUNERE AL DEBITORULUI URMARIT.

Când intr'un tablou de ordinea creditorilor se opune prescripțiunea unei creanțe, creditorul pe nedrept colocat in tablou nu póte să defere jurămêntul decisoriu debitorului pentru a stabili esistența unor fapte cari au intrerupt prescripțiunea.

In urma instrăinărei ce s'a operat in privința debitorului urmărit prin transcrierea ordonanței de adjudicarea bunurilor sale, el nu mai are capacitatea cerută de a mai presta acest jurămênt, de órece el nu mai póte transige in privința unor imobile cari au eșit din patrimoniul seu.

De altă parte, un asemenea jurămênt nu ar puté să aibă drept efect de a reinoui uă creanță stinsă in prejudiciul unuia din creditori care este un terțiu și căruia prin urmare nu 'i este oposabil.

Dreptul de opunere recunoscut debitorului urmărit nu merge pênĕ acolo in cât să'i confere facultatea de a dispune dupe placul seu de gagiul creditorilor printr'uă prestare de jurămênt.

Tribunalul,

Considerând că contestatorul cere stergerea fabricei din Samoëns din tabloul de ordinea creditorilor, pe motiv că creanța, in virtutea căreia s'a făcut inscrierea, purtând data de 20 Iulie 1820 este prescrisă; că fabrica din Samoëns a cărei creanță se contestă se prevaléză in cererea sa de inscriere de uă quitanță cu data 20 Marte 1856 prin care debitorii sei plătind jumĕtate din creanță ar fi intrerupt astfel cursul prescripțiunei;

Considerând insă că din coprinsul ei resultă că acéstă quitanță este cu totul străină de creanța in virtutea căreia s'a făcut colocațiunea; că, prin urmare, ea nu a putut să intrerupă prescripțiunea acestei din urmă creanțe; că creditorul contestat s'a pĕtruns insuși de acest adevĕr, in cât astăḑi, părăsind conclusiunile primitive, a cerut să se chiăme in causă frații Baud, debitorii urmăriți, pentru ca să se decidă faciă cu ei cestiunea de a se sci daca creanța in cestiune este ori nu prescrisă; că el 'și reservă incă dreptul de a interoga pe debitorii urmăriți daca nu recunosc că au plătit regulat dobênḑile cuvenite sus citatei creanțe pênĕ in 1876, și, la trebuință, cere să fiă primit a deferi debitorilor espropriați jurămêntul litis-decisoriu pentru dovedirea plăței anuale a acestor dobênḑi;

Considerând că aceste din urmă conclusiuni nu sunt admisibile, intru cât mărturisirea nu face dovadă in justiție de cât numai atunci când póte fi oposabilă părței care o face; că, osebit de acésta, mărturisirea caută neapărat să emane de la uă persónă capabilă de a dispune de lucrul la care se rapórtă; că, prin transcripțiunea ordonanțelor de adjudicarea bunurilor fraților Baud, s'a produs faciă cu acestia uă instrăinare a dreptului lor de proprietate, de unde urméză că ei au perdut capacitatea necesară pentru a transige asupra imobilelor eșite din patrimoniul lor;

Considerând că același raționament se aplică și la jurămêntul decisoriu, care póte să fiă deferit numai asupra unor fapte susceptibile de transacțiune, care nu póte nici vătĕma nici profita celor d'al treilea și care trebue să curme diferendul in mod definitiv in profitul celui care 'l prestéză;

Considerând că aceste principie ar fi invederat violate, daca jurămêntul deferit fraților Baud și prestat de dênșii ar puté să aibă drept efect de a stabili uă obligațiune intre fabrică și contestator, care nu a deferit acest jurămênt și căruia 'i-ar fi tot de uă dată prejudiciabil și oposabil; că din coprinsul art. 686 din Codul de procedură civilă resultă că debitorul urmărit perde dreptul de a face uă instrăinare valabilă din ḑiua transcrierei ordonanței de urmărire; că, prin urmare, el este incapabil și de a consimți la uă transacțiune; că jurămêntul prestat de dênsul nu póte avé resultatul singular de a obliga pe nisce terție persóne, de a compromite sórta unor creditori vigilenți, de a face să reinvieze uă creanță stinsă, ocasionând astfel funeste perturbațiuni in ordinea creditorilor a căror sórtă ar fi legată de un jurămênt provocat póte prin colusiune; că, in fine, jurămêntul litis-decisoriu, admis in nisce asemenea circumstanțe, ar fi contrariu dispozițiunilor art. 1361 din Codul civil, pentru că nu curmă litigiul nefiind câtuși de puțin oposabil creditorilor cari nu 'l-au deferit;

Considerând că de și este adevĕrat că, dupe art. 756 din Codul de procedură civilă, debitorul urmărit are dreptul de a contesta esistența și quantumul unei creanțe, totuși acest drept urméză să fiă restrâns in aceste limite; că legea, de acord cu equitatea, respinge interpretarea acea prin care s'ar recunósce dreptul debitorului urmărit de a dispune dupe plac, prin faptul prestărei unui jurămênt, de gagiul creditorilor sei și acésta contrariu maximei de drept: *Nemo liberalis, nisi liberatus;* că, prin urmare, conclusiunile fabricei din Samoëns caută să fiă respinse, éră creanța ei declarată de prescrisă;

Pentru aceste motive, ordónă stergerea din tabloul de ordinea creditorilor a creanței fabricei din Samoëns, etc.

CHRONICA JUDICIARA

Legea lui Lynch, sau *Lynch-law*, acéstă justiţie sumară inventată de un colon al Carolinei in secolul XVI, n'a dispărut incă din moravurile populaţiunilor americane.

Acum uă lună, şeriful din Paola (Kansas) şi ajutórele sale au respins cu forţa atacul unei bande de cetăţeni mascaţi cari voiau să scótă din inchisóre şi să *lyncheze* pe un negru, a nume Henry Smith, acusat că ar fi maltratat uă negresă de nouĕ ani. In timpul incăerărei, un om a fost omorit şi mai mulţi alţii răniţi.

A doua ḑi, dis-de-diminéţă, peste uă miă de cetăţeni s'au adunat din nou inaintea inchisórei şi au cerut cu stăruinţă şerifului să le dea cheile. In urma refusului sĕu, au pus mâna pe nisce ciocane şi, dupe ce au dat pórta jos, au inceput să atace uşa celulei in care se afla Smith. Indată ce a vĕḑut că are să fiă doborită, negrul 'şi-a tăiat junghiătura gâtului cu un cuţit; apoi, resuflând incă, s'a rezemat de zid spre a privi printre zăbrele pe ómenii cari se sileau să inlăture cel din urmă obstacol spre a ajunge la el. N'a trecut mult insă şi a căḑut mort pe scânduri. Câte-va minute in urmă, uşa fu sfărimată şi asediatorii, pĕtrunḑênd in intru, legară uă frênghie de gâtul cadavrului şi'l têrîră d'a lungul stradelor pênĕ in piaţa publică, unde 'l spênḑurară de un arbor.

Acest act de selbăticie a fost săvêrşit sub ochii intregei populaţiuni a oraşului, care venise de curiositate să asiste la spênḑurătóre. Judecătorul Waggtsaff, suit pe capra unei trăsuri, ţipa cât 'l lua gura in mijlocul şuerăturelor şi urletelor mulţimei.

Abia dupe douĕ ceasuri cadavrul a fost scos din spênḑurătóre, şi juriul adunat de coroner a pronunţat un verdict care declară că Henry Smith s'a... sinucis.

* * *

Uă probă de respectul ce au Americanii pentru judecătorii lor.

Fiul lui James Clinton, cetăţian cu multă vază din Statul New-Jersey, a avut poftă intr'uă ḑi să spargă cu bastonul geamurile unei prăvălii din oraşul sĕu. In urma reclamaţiunei proprietarului, D. James Norton, judecător de pace şi „clerk“ al localităţei, a emis un mandat de arestare in contra tênĕrului delincuent. Peste douĕ ḑile, Clinton a plătit pagubele suferite de negustor, apoi s'a dus la Tribunal şi a cerut Dlui Norton să revóce ordinul de arestare. Cererea fiindu'i respinsă, Clinton, nici una nici douĕ, a apucat de nas pe onorabilul magistrat şi a inceput să'l tragă inainte şi să'l impingă inderĕt cu atâta putere, in cât bietul judecător, cedând unei impulsiuni iresistibile, s'a sculat, s'a aşeḑat, s'a sculat din nou şi s'a reaşeḑat pe scaun de vre uă şése ori in interval de câte-va secunde numai. In cele din urmă Clinton l'a lăsat de nas spre a'i arunca in cap uă sticlă de cernélă.

Pentru acest fapt el a fost inchis indată, insă mai pe urmă 'i s'a dat drumul pentru uă cauţiune de 500 dolari.

* * *

Cititorii nostri au auḑit negreşit vorbindu-se de procesul anarchistilor din Lyon. Printre inculpaţi figuréză şi cetăţenii Cyvoct şi *Imbocshi* cari au fost arestaţi la Bruxela.

Nu de proces in sine insă voim să vorbim, căci relaţiunea desbaterilor se găsesce in tóte ḑiarele francese, ci de cunoscinţele istorice şi geografice ale confraţilor nostri belgiani cari ne-au procurat momente de cea mai dulce veselie. Se pare că acest Imbocshi — un nume *bocciu*, intr'adevĕr — ar fi Român. Etă cum se esprimă in privinţă'i *l'Echo du Parlement* :

> Imbocshi este Român; el s'a născut la *Toutci* şi e de douĕ-ḑeci şi şése ani. Imbocshi, care se ocupă cu fabricarea obiectelor de optică, locuia in strada Asociaţiunei, nr. 3, ca şi Delsaut, capul anarchistilor belgiani. El era prieten intim cu Cyvoct, care venea să 'l vadă de mai multe ori pe septemână.

Cum vi se pare acest *Imbocshi* născut in oraşul *Toutci*, descoperit de ḑiarul belgian ?...

* * *

Uă anecdotă judiciară cu totul inedită, spre a termina chronica.

Era pe timpul când oposiţiunile trebuiau justificate inaintea judecătoriilor de pace, botezate pe atunci de spiritul caustic al poporului cu numele de „judecătorii de *gâlcévă*“.

Oponentul se află la bară, şi magistratul il intrébă :

— Ei! cu ce ai să 'ţi justifici oposiţia ?

— De! cu ce să mi-o justific, Domnule judector? respunde el scărpinându-se sub urechiă cu uă vĕditĕ incurcătură. Apoi, cu aerul hotărit :

— Eca : mĕ apucase... inima, şi — să ertaţi — când mi-a venit rêndul, eu am dat fuga... unde-va.

Dupe un moment de cugetare, judecătorul ia condeiul şi redactéză pe loc incheiarea următóre :

„Judecătoria,

„Considerând că oponentul, la ântâia infăcişare, a fost apucat de inimă, ceea ce 'l-a pus in neputinţă de a respunde la strigarea ce 'i s'a făcut de aprod ;

„Considerând că şi subinsemnatul am suferit de asemenea bólă ;

„Pentru aceste motive, admite ca justificată oposiţiunea şi dă cuvêntul litiganţilor in fond.“

BIBLIOGRAFIE

Bucuresci. — Typ. Curţei Regale, pr. F. Göbl Fii, Pasagiul Român, 12

ANUL XII. — Nr. 24. DUMINICA 27 FEBRUARIE 1883

DREPTUL

LEGISLATIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENTIA — ECONOMIE POLITICA

Prim-Redactor: DEMETRU C. POPESCU

ESE DE DOUE ORI PE SEPTEMANA

Redactor-Administrator: NICOLAE CHRISTESCU

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA ḌIARULUI, PASAGIUL ROMAN, 10

ABONAMENTELE se fac pe an şi pe jumĕtate de an: la 1iu Decembre şi 1iu Maiu. De la 1iu Iulie pĕnĕ la 20 August ḍiarul nu apare.

Anunţuri: linia 40 bani. Scrisorile nefrancate se refusă. Un numĕr: 50 bani

COSTUL ABONAMENTULUI Pe an, 40 lei; pe jumĕtate an, 20 lei. Studenţii plătesc pe jumĕtate. Pentru străinĕtate se adaogă timbrul postal.

SUMAR

JURISPRUDENŢA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAŢIUNE ŞI JUSTIŢIE

SECŢIUNI UNITE

Şedinţa din 20 Ianuarie 1883

Preşedinţa Dlui Al. Creţescu, prim-preşedinte

Gr. Mustacof cu Elisa I. Filipescu

INSTANŢA DE FOND. — INTERPRETAREA ACTELOR. — SUVERANA APREŢIARE. — NESCHIMBAREA NATUREI ACTELOR. — RESPINGERE.

Interpretarea actelor, intru cât nu se denaturéză natura lor, este lăsată la suverana apreţiare a instanţelor de fond.

Nr. 1. — Respins, ca nefundat, recursul făcut de Gr. Mustacof contra decisiunei Curţei de apel din Bucuresci, secţiunea I, cu Nr. 5, din 1881, pronunţată in procesul ce are cu Dna Elisa I. Filipescu, pentru datorie de bani.

S'au ascultat: D. Al. Giani, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă; DD. T. L. Maiorescu şi B. Brătianu, avocaţii recurentului, in desvoltarea motivelor de casare; DD. I. Lahovari şi Gr. Triandafil, avocaţii intimatei, in combateri.

Curtea, deliberând:

Asupra câtor trele mijlóce de casare, in coprindere:

„Curtea, afirmând că Dna Elisa Filipescu este obligată numai ca garantă, comite uă eróre grósă de fapt, denaturând convenţiunea părţilor, şi violéză art. 1 Cod. Caragea de la Chezăşii.

„Violarea principielor de drept in materie de stingerea obligaţiunilor şi a art. 147 Cod. comercial. In adevĕr, cel ce nu póte infăcişa poliţa [sau biletul la ordin nu este prin acésta decăḍut din dreptul de a cere plata, şi nepresentarea poliţei nu liberéză pe garant de cât intru cât este stabilit că datoria s'a plătit.

„Curtea violéză principiul de drept că convenţiunile fac lege intre părţi, căci pe de uă parte recunósce că Dna Filipescu este obligată către noi, cel puţin intr'atât ca garantă, éră pe de alta o descarcă de ori ce indatorire către noi, respingênd cererea nóstră de a se condemna la plata sumei datorită."

Avênd in vedere decisiunea atacată cu recurs, din care resultă că recurentul Gr. Mustacof, in calitate de cesionar al Dlui Gr. Bengescu, a chiămat in judecată pe Dna Elisa I. Filipescu in scop de a fi condemnată la plata unei datorii in sumă de 173,823 lei vechi, resultând dintr'un act cu data de 15 Ianuarie 1862, prin care Dna Elisa I. Filipescu recunósce de a sa datoria contractată de sociul Dsale printr'un bilet la ordin cu aceeaşi sumă şi dată şi tot de la D. Bengescu, asigurând aquitarea ei cu venitul zestrei Dsale;

Considerând că, in ceea ce privesce mijlocul de casare intemeiat pe denaturarea convenţiunei părţilor, Curtea de fond, esaminând actul din 15 Ianuarie 1862, recunósce că din conţinutul sĕu nu resultă că Dna Filipescu să se fi obligat intr'un mod direct la respunderea acelei sume, ci cu

totul accesoriu, ca garantă, in cas când sociul Dsale n'ar plăti datoria; că, in ceea ce privesce impregiurarea nepresentărei biletului la ordin dupe cum se stipuléză prin actul Dnei Filipescu, Curtea asemenea constată in fapt că recurentul Mustacof nu s'a destoinicit să dovedéscă alegaţiunea sa cum că 'i s'ar fi furat, nici s'a vědut indeplinită vre uă formalitate din care să resulte vre uă causă legală care 'l pune in imposibilitate de a da acel bilet la ordin; că, in asemenea cestiuni de fapt şi de interpretare de acte, Curtea de fond fiind suverană, apreţiarea sa scapă de controlul Curţei de casaţiune, intru cât nu se preschimbă insăşi natura actului; că, in privinţa mijlocului intemeiat pe violarea convenţiunei care face legea dintre părţi, Curtea prin considerantele decisiunei sale, departe de a fi cădut in contradicţiunea in care voesce a o pune recurentul, ea s'a mărginit a judeca cestiunea pe těrâmul pe care a fost pusă de parte incă de la prima instanţă şi daca a recunoscut că Dna Filipescu nu s'a obligat ca debitóre directă, ci numai accesoriu ca garantă, apărând'o de pretenţiunea Dlui Mustacof, din acésta nu resultă că ea a prejudecat situaţiunea Dnei Filipescu şi pe těrâmul de debitóre accesorie ca garantă a sociului Dsale, de óre-ce cestiunea nu s'a desbătut pe acest těrâm de instanţele de fond; că, astfel fiind, câte şi trele mijlócele de casare cată a se respinge ca neintemeiate;

Pentru aceste motive, respinge, etc.

INALTA CURTE DE CASAŢIUNE ŞI JUSTIŢIE, SECŢ. I

Şedinţa din 24 Ianuarie 1883

Preşedinţa Dlui N. L. Gherassi, preşedinte

R. G. Pribegénu cu Cleopatra Zotovici şi altul

DOBÊNDI. — CODUL CARAGEA. — DOBÊNDILE MERG PÊNE LA INDOUIT. — JUDECATA INSA PÓTE CONDEMNA PÊNE LA AQUITARE, DE ŞI AR TRECE PESTE INDOUIT. — ART. 4 ŞI 8, PARTEA III, CAP. X, CODUL CARAGEA. — RESPINGERE.

DOBÊNDI. — PRESUMPŢIUNE DE PLATA. — ESISTA NUMAI CAND QUITANŢA ESTE DATA PENTRU PRIMIREA CAPITALULUI.— ART. 1590 COD. CIVIL. — RESPINGERE.

1° Sub imperiul Codului Caragea, dobêndile curgeau pêně la indouitul capitalului; cu tóte acestea, judecata era tot-d'a-una in drept a pronunţa condemnarea la interese pêně in momentul aquitărei, de şi ar fi trecut peste indouit.

2° Presumpţiunea de plata dobêndilor, stabilită de art. 1590 Cod. civil, esistă numai când in adeverinţă se afirmă că este dată pentru primirea capitalului.

Nr. 29. — Respins, ca nefundat, recursul făcut de D. R. G. Pribegénu contra decisiunei Curţei de apel din Bucuresci, secţiunea I, cu Nr. 227, din 1881, pronunţată in procesul ce are cu Dnele Elena Zotovici şi Cleopatra Zotovici, pentru contestaţiune la esecutarea unei decisiuni.

S'au ascultat: D. Al. Giani, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă; D. Em. Protopopescu-Pake, avocatul recurentului, in desvoltarea motivelor de casare; D. I. Pretor, avocatul intimatelor, in combateri; D. G. Liciu, procuror de secţiune, in conclusiunile sale.

Curtea, deliberând:

Asupra primului motiv de casare, astfel formulat:

„Violarea art. 4, Partea III, Cap. X, Codul Caragea, care, pentru motive de inaltă ordine şi moralitate, n'a permis a se plăti dobêndi mai mari de cât pêně la indouirea capetelor."

Considerând că din combinaţiunea art. 1, 4, 6, 7 şi 9 cu art. 8 de la Dobêndi din Condica Caragea resultă că prescripţiunea de la art. 4, că „dupe ce dobêndile se vor face tot de uă potrivă cu capetele dobênda să nu se mai plătéscă", este aplicabilă atât la dobêndile convenţionale cât şi la cele moratorii; că insă, dupe ce s'a pronunţat uă hotărire condemnătóre, acéstă prescripţiune nu mai putea avé loc, căci pentru acest cas art. 8 nu se mărginesce numai a dispune că la câte datorii hotăresce judecata curge dobênda, ci adaogă: „pêně se vor plăti", de unde se deduce evident că prescripţiunea de la disul art. 4 nu 'şi are aplicaţiune şi distingerea ce se face de lege este raţională, căci daca pentru a nu se ruina debitorul prin acumularea de dobêndi, ce se póte imputa negligenţei creditorului când nu silesce pe debitorul sěu să plătéscă dobêndi, legea a dispus prescripţiunea de la art. 4, uă asemenea imputare nu se mai póte face unui creditor care a chiămat in judecată pe debitorul sěu şi a căpětat uă hotărire condemnătóre, in care cas dobênda judecătoréscă face un total cu capitalul pentru esecutarea hotărirei; că, astfel fiind, Curtea de apel n'a violat nici uă lege când a decis că nu póte fi aplicabil sus-citatul art. 4, de óre-ce in speciă a intervenit uă hotărire rěmasă definitivă prin care recurentul se condamnă a plăti suma de 2650 # intimatului cu dobênda lor pêně la desfacere totalei datorii.

Asupra mijlocului al douilea de casare:

„Rea interpretaţiune a art. 1590 Cod. civil cel nou, sub imperiul căruia am aquitat intregul capital şi totalitatea dobêndilor, cu care ocasiune tutorul a dat adeverinţă fără nici un fel de reservă pentru alte dobêndi."

Considerând că, spre a fi invocată presumpţiunea de plata dobêndilor prevědută de art. 1590 Cod. civil, trebue ca in adeverinţa dată să se afirme că este dată pentru primirea capitalului, in care cas, cu drept cuvênt, daca nu se prevede vre uă reservă pentru procente, se póte presupune că uă dată cu plata capitalului s'a socotit plătite şi procentele; că, in speciă, fiind vorba de uă quitanţă dată de creditor pentru primirea de parte din sumele datorite, nu avea aplicaţiune art. 1590 Cod. civil, acest cas fiind prevědut de art. 1111 Cod. civil; prin urmare şi acest motiv este nefundat;

Pentru aceste motive, in unire cu conclusiunile Dlui procuror de secţiune, respinge, etc.

Şedinţa din 26 Ianuarie 1883

Preşedinţa Dlui N. L. Gherassi, preşedinte

Locot.-colonel P. Zimnicénu cu Ministerul de resboiu

COMPETENŢA. — PENSIUNI. — MILITAR. — DREPTUL DE A SE ADRESA LA INSTANŢELE JUDECATORESCI PENTRU REGULAREA LA PENSIUNE, CONFORM LEGEI ESISTENTE, ATUNCI CAND AUTORITAŢILE REFUSA. — SENSUL ART. 112 DIN CONSTITUŢIUNE, CARE NU IMPEDICA ACEST RECURS LA JUSTIŢIE. — ART. 1 ŞI 5 DIN LEGEA PENSIUNILOR DE LA 1878. — CASARE.

Instanţele judecătoresci sunt competente a se pronunţa asupra acţiunilor indreptate de particulari contra administraţiunilor publice, pentru drepturile ce pretind de la dênsele.

Astfel, un militar, a cărui cerere de regulare la pensiune s'a respins de Ministerul de resboiu, este in drept a cere să se lămuréscă drepturile sale pe calea juridicţiunilor ordinare.

Art. 112 din Constituţiune nu insemnéză că numai puterea legiuitóre este in drept a se pronunţa asupra regulărilor la pensiuni; el se mărginesce a stabili că puterea esecutivă, fără uă lege a nume, nu póte dispune de nimic din tesaurul public, şi astfel nu impedică pe cei cari au dobêndit drepturi in virtute de legi de a şi le liquida pe calea justiţiei, când intêmpină refus din partea autorităţilor.

Nr. 34. — Casată, decisiunea Curţei de apel din Bucuresci, secţiunea I, cu Nr. 201, din 1882, in urma recursului făcut de D. loc.-colonel P. Zimnicénu, in procesul ce are cu Ministerul de resboiu, pentru pensiune.

S'au ascultat: D. P. Orbescu, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă; D. I. Atanasiade, avocatul recurentului, in desvoltarea motivului de casare; D. St. Perieţénu-Buzeu, avocatul intimatului, in combateri.

Curtea, deliberând:

Asupra motivului ântâiu şi al douilea de casare:

„Eronată interpretare a art. 112 din Constituţiune şi, prin urmare, violarea sa. — Art. 112 al Constituţiunei se ocupă de casurile când nu esistă uă lege specială care să determine cuantumul şi numele recompensei acordată unei persóne, indicându'i in atari circumstanţe la cine să se adreseze spre a fi satisfăcut. — Acolo insă unde esistă lege specială, nici uă dată art. 112 nu se aplică, fără a'l viola in mod flagrant prin diferitele interpretări ce 'i s'ar da.

„Violarea art. 1 şi 5 din legea pensiunilor din 1878. — Curtea a nesocotit a lua in considerare acéstă lege, in puterea căreia cerem dreptul nostru, ca să pótă ajunge la eronata interpretare dată art. 112 din Constituţiune."

Vĕḑênd art. 112 din Constituţiune şi art. 1 şi 5 din legea pensiunilor din 1878;

Considerând că disposiţiunile art. 112 din Constituţiune, — dupe care nici un fond pentru pensiuni sau gratificaţiuni in sarcina tesaurului public nu se póte acorda de cât in virtutea unei legi, — sunt privitóre la dreptul public şi au de obiect a stabili că nu singură puterea esecutivă are să pue in sarcina tesaurului public fondurile necesare pentru pensiuni şi gratificaţiuni, ci că acésta cată să se facă in puterea unei legi; că de aci nu resultă că dreptul de pensiune regulat şi dobêndit in puterea unei legi póte să fiă jicnit arbitrar de cei insărcinaţi cu liquidarea pensiunei, fără alt recurs de cât la puterea legiuitóre; că apărarea drepturilor particularilor lovite din partea administraţiunei este pusă de lege (art. 66 Proc. civilă şi art. 6 din legea din 1866 pentru impărţirea diferitelor atribuţiuni ale Consiliului de Stat desfiinţat) sub scutul instanţelor judecătoresci, când sunt datóre a judeca şi a se pronunţa asupra contenţiosului (art. 54 Proc. civilă); că, in speciă, recurentul loc.-colonel P. Zimnicénu, care pretindea că are drept la pensiunea prevĕḑută şi regulată de art. 1 şi 5 din legea din 1878 pentru militarii morţi sau rĕmaşi infirmi din causă de resboiu, s'a adresat, conform art. 17 din ḑisa lege, către Ministerul de resboiu insărcinat de menţionata lege cu verificarea dreptului şi liquidarea pensiunei; că recurentul, dupe ce 'şi-a vĕḑut cererea sa respinsă de către Ministerul de resboiu, l'a acţionat la Tribunalul de Ilfov, care, judecând acest contenţios, a condemnat pe Minister ca să serve recurentului Zimnicénu pensiunea gradului sĕu conform legei sus-menţionată din 1878; că insă, in urma apelului Ministerului de resboiu care pretindea că uă asemenea cerere urma să fiă făcută la Consiliul de administraţiune al dotaţiunei óstei, Curtea de apel a infirmat sentinţa Tribunalului, ca dată fără competenţă, şi s'a declarat necompetentă de a statua asupra cererei de regulare la pensiune a recurentului Zimnicénu, pe motiv că din disposiţiunea sus-citatului art. 112 din Constituţiune resultă că Constituţiunea a reservat numai puterei legiuitóre atribuţiunea de a regula drepturile la pensiune pretinse de particulari, şi prin urmare a ridicat puterei judecătoresci ori-ce competenţă in acéstă materie; că Curtea de apel, declinându'şi competenţa pentru acest motiv, a interpretat şi aplicat rĕu citatul art. 112 din Constituţiune şi prin consecinţă a violat şi precitatele articole de lege;

Pentru aceste motive, şi fără a mai discuta cele-alte mijlóce de casare, caséză, etc.

INALTA CURTE DE CASAŢIUNE ŞI JUSTIŢIE, SECŢ. II

Şedinţa din 10 Ianuarie 1882

Preşedinţa Dlui C. E. Schina, preşedinte

Zoe Cloni, condemnată pentru contravenţiune

PRESCRIPTIUNE. — LEGEA TIMBRULUI DIN 1877. — TAXE CUVENITE FISCULUI. — PRESCRIPTIONE DE UN AN. — CURGE DIN MOMENTUL DE CAND SE NASCE DREPTUL FISCULUI DE A LE PERCEPE. — IN MATERIE DE MOSTENIRE, CURGE DIN MOMENTUL INTRAREI IN POSESIUNE A MOSTENITORILOR, CU SAU FARA ORDINUL JUSTITIEI. — ART. 45 ŞI 57 LEGEA TIMBRULUI DIN 1877.

Ori-ce pretenţiune din partea fiscului pentru plată de taxe prevěḑute prin legea timbrului se prescrie prin termenul de un an, care curge din ḑiua de când dênsul avea dreptul să le percépă.

Astfel, in materie de succesiune, prescripţiunea curge din momentul punerei in posesiune de către Tribunal şi, când uă asemenea cerere nu s'a făcut la justiţie, din momentul intrărei de fapt a mostenitorilor in stăpânirea averei mostenite.

Nr. 3. — Casată, hotărîrea Tribunalului Doljiu, secţiunea I, cu Nr. 994, din 1882, in urma recursului făcut de Dna Zoe Cloni, condemnată la 15,468 lei 60 bani pentru contravenţiune la legea timbrului.

S'au ascultat: D. D. Zamfirescu, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă; D. C. Boerescu, avocatul recurentei, in desvoltarea motivelor de casare; D. G. Liciu, procuror de secţiune, in conclusiunile sale.

Curtea, deliberând :

Asupra mijlocului de casare :

„Violarea art. 57 din legea timbrului din 1877, creând un alt punct de plecare pentru prescripţiune de cât cel indicat de acest text."

Avênd in vedere că, dupe art. 57 legea timbrului din 1877, ori ce pretenţiune din partea fiscului pentru plată de taxe prevěḑute prin acea lege se prescrie dupe trecere de un an din ḑiua de când Statul avea dreptul să percépă acele taxe; că, in privinţa transmisiunei unei succesiuni, dreptul Statului se nasce din ḑiua punerei in posesiune, in casul când mostenitorii au făcut cerere la Tribunal in acéstă privinţă, sau de când numiţii au intrat in posesiunea averei, fără a indeplini disposiţiunile art. 47 legea timbrului; că acéstă interpretare e confirmată şi de art. 45 aceeaşi lege, unde se ḑice că punerea in posesiune nu se va puté efectua de cât dupe plata taxei cuvenită, de unde urméză că in momentul când mostenitorii intră in posesiunea averei trebue să plătéscă şi taxa de inregistrare, fiă că acéstă posesiune li se dă de Tribunal, fiă că o iau ei de la sine; că, prin urmare, şi punctul de plecare de când incepe a curge prescripţiunea este tot acela al posesiunei; că Tribunalul, stabilind ca punct de plecare al prescripţiunei ḑiua de când agentul financiar a descoperit contravenţiunea, éră nu de când recurenta ca mostenitóre a posedat averea şi de când se născea prin urmare dreptul Statului de a percepe taxa de inregistrare, face pe de uă parte ca prescripţiunea să nu mai esiste in condiţiunile legei timbrului, éră pe de alta dă uă greşită interpretare art. 57 conţinut in mijlocul de recurs; că, astfel fiind, acest mijloc este intemeiat ;

Pentru aceste motive, şi fără a mai discuta cele-alte mijlóce invocate, caséză, etc.

Şedinţa din 18 Februarie 1883

Preşedinţa Dlui C. E. Schina, preşedinte

Iancu I. Popescu şi alţii, condemnaţi pentru omucidere

CURTE CU JURAŢI. — INSCIINŢAREA CE PREŞEDINTELE CURŢEI TREBUE SA FACA JURAŢILOR CA ORI CE VOT SA SE DEA PRIN SCRUTIN SECRET ESTE ESENŢIALA. — OMISIUNEA EI ATRAGE NULITATEA VERDICTULUI JURAŢILOR. — ART. 365 PROC. PENALA. — CASARE.

Insciinţarea ce preşedintele Curţei este dator a face juraţilor, că ori-ce vot trebue dat prin scrutin secret, este esenţială, şi omisiunea ei atrage nulitatea declaraţiunei juriului.

Nr. 75. — Casată, decisiunea Curţei cu juraţi din Olt cu Nr. 7, din 1883, in urma recursului făcut de Iancu I. Popescu, Marin Mathei şi alţii, condemnaţi pentru omucidere cu voinţă asupra persónei lui Ilie Mărculescu.

S'au ascultat : D. D. Zamfirescu, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă; DD. D. Chebapcea şi M. Caracostea, avocaţii recurenţilor, in desvoltarea motivului de casare ; D. G. Liciu, procuror de secţiune, in conclusiunile emise.

Curtea, deliberând :

Asupra mijlocului de casare :

„Violarea art. 365 Proc. penală, intru cât D. Preşedinte a omis de a pune in vederea Dlor juraţi că ori-ce vot trebue să se dea prin scrutin secret."

Considerând că insciinţarea făcută prin acel articol este uă formalitate esenţială a procedurei, a cărei omisiune trebue să atragă nulitatea declaraţiunei juriului, de óre ce scrutinul secret a fost stabilit de legiuitor atât in interesul acusaţiunei, cât şi al apărărei, ca uă garanţie a independenţei juriului; că, in fapt, procesul-verbal al desbaterilor nu constată că preşedintele Curţei a insciinţat pe juraţi că votul lor trebue să se dea prin scrutin secret; că, astfel fiind, este presumpţiune că nu li s'a făcut acéstă incunosciinţare şi, prin urmare, că juraţii n'au cunoscut forma legală a deliberaţiunilor lor ;

Pentru aceste motive, fără a mai cerceta cele-alte mijlóce de casare invocate, caséză, etc.

CURTEA DE APEL DIN IAȘI, SECȚIUNEA II

(Corespondența particulară a *Dreptului*)

Ședința din 7 Decembre 1882

Președința Dlui I. A. Antoniu, președinte

Frații Băncescu și Th. Mândru, preveniți pentru calomnie

DELICT DE CALOMNIE. — CONDIȚIUNILE DE ESISTENȚA. — SE COMPUNE DIN DOUE ELEMENTE, UNUL MATERIAL ȘI ALTUL MORAL.— LIPSA UNUIA DIN ELE FACE SA NU ESISTE DELICTUL DE CALOMNIE. — ART. 298 COD. PENAL.

Pentru esistența delictului de calomnie se cere nu numai elementul material, adică uă denunțare in regulă făcută către uă autoritate óre-care, ci și elementul moral, *falsitatea faptelor imputate* și *réua credință din partea denunțătorului*.

Nr. 492. — DD. Gheorghe, Nicolae și Sofia frați Băncescu și Teodor Mândru au făcut apel contra sentinței Tribunalului Iași, secțiunea II, cu Nr. 314, din 1882, prin care sunt condemnați la câte 300 lei amendă ca dovediți culpabili de delictul de calomnie, cei d'ântâiu ca autori principali, éră cel din urmă ca complice.

S'au presentat apelanții Theodor Mândru și Nicolae Băncescu asistați de DD. avocați M. D. Simpson, Gr. Macri, Ioan Niculescu, Ioan Mano și M. Mircea, lipsind cei-alți doui apelanți Gheorghe și Sofia Băncescu, precum și partea lesată D. Al Enacovici. Fotoliul Ministerului public a fost ocupat de D. procuror general Budiștenu.

Curtea, deliberând :

Considerând că din actele instrucțiunei resultă de fapt următórele circumstanțe : că frații Băncescu, cu uă sentință definitivă avênd a lua peste 309 # de la C. Cuza, urmăreau indestularea lor din moșia Viforenii a debitorului lor, scósă in vênḑare silită de un alt creditor ipotecar Luța Ciolacu și adjudicată definitiv asupra lui Alexandru Enacovici; că prețul cu care se făcuse adjudicarea era cu mult mai mic de cât valórea reală a moșiei, și nu ajungea să acopere nici datoria ipotecară; că, pentru a se face adjudicarea cu atare preț, Enacovici și Cerchez, cumnatul sĕu, au căutat să depărteze ori ce concurenți prin acea că cel d'ântâiu a desinteresat pe creditorul ipotecar, éră cel d'al douilea, care in fapt era adevĕratul cumpărător, a pornit uă acțiune in revendicarea acestei moșii tocmai pe când licitațiunea era deschisă; ăc daca creditorul ipotecar mai urmărea moșia, acésta o făcea *pro forma*, fiind că așa convenise cu Enacovici; că frații Băncescu vĕḑêndu-se amenințați să rĕmâe păgubași, de óre ce singura avere a debitorului lor era acea moșie, dupe consiliul lui Th. Mândru, ruda și protectorul lor, numit și esecutor testamentar de defunctul lor părinte, fac recurs in casațiune in contra ordonanței de adjudicare; că pe când recursul era pendent la inalta Curte, I. Cerchez presentându-se la frații Băncesci le propune a'și retrage recursul dându-le de fie-care câte 260 franci; că, dupe mai multe insistențe din partea lui Cerchez, Băncescii, fără a mai consulta pe protectorul lor, primesc propunerea lui Cerchez, dau declarațiune la inalta Curte că'și retrag recursul și subscriu tot uă dată impreună cu Alexandru Enacovici convențiunea cu data din 6 Februarie (eshibată la Tribunal) prin care 'i declară că renunță la ori și ce pretențiuni asupra moșiei și că sub nici un motiv nu vor mai reveni asupra acestei impăcăciuni; că, la câte-va ḑile dupe acésta, Băncescii ducêndu-se la Th. Mândru au inceput a se lamenta că au fost inșelați când au dat declarațiunea de retragerea recursului și când au subscris convențiunea din 6 Februarie anul . . . spunêndu'i că modul prin care li s'a luat atari acte a fost că 'i-a făcut să créḑă că creanța lor este asigurată in Tribunal și că suma ce li s'a oferit de 780 franci era numai equivalentul cheltuielelor ce ar trebui să facă cu drumul la Bucuresci; că atunci Theodor Mândru le dictéză uă petițiune la inalta Curte, prin care arată că declarațiunea de retragerea recursului li s'a smuls prin inșelăciune; că, in facia acestei denunțări, inalta Curte, suspendând judecata, le-a acordat un termen pentru ca să sesiseze justiția corecțională de faptul inșelăciunei; că, in aceste impregiurări, Băncescii purtând plângere la Tribunalul corecțional denunță pe Enacovici și pe Cerchez, că prin mijlócele enunțate mai sus le-au smuls declarațiunea de retragerea recursului și convențiunea de impăcare, déră Tribunalul și Curtea au aquitat pe ambii inculpați;

Avênd in vedere că pentru ca să esiste delictul de denunțare calomniósă, nu este suficient ca să esiste numai caracterele materiale ale delictului, adică uă denunțare in formă regulată dată unei autorități óre-care, art. 298 Cod penal, ci trebue să esiste și elementele moralităței sale, că adică să fiă recunoscută calomniósă și ca să pótă fi considerată calomniósă trebue să reunéscă două condițiuni esențiale, adică *falșitatea faptelor imputate*, și *réua credință a denunțătorului*; că nu este déră suficient pentru a esista uă denunțare calomniósă ca să fiă dovedită numai falșitatea faptelor denunțate, ci trebue să esiste și intențiunea de a vătĕma din partea denunțătorului; că, in materie de denunțare, intențiunea criminală nu consistă numai in voința de a aduce un prejudiciu persónei denunțate, de óre ce acéstă voință este tot-d'a-una legitimă când denunțătorul crede de *bună credință* că faptul denunțat esistă, legea insăși 'i face uă datorie de a 'l denunța (art. 29 Proc. penală); că trebue, prin urmare, ca voința de a aduce uă vătĕmare prin denunțare să fiă făcută cu *sciință că faptul denunțat este falș*, tot delictul și imoralitatea sa este in esistența acestei intențiuni de a vătĕma ce a trebuit să animeze pe denunțător ; că, in speciă, denunțarea fiind făcută sub forma unei plângeri, de óre ce apelanții de aḑi sunt inșiși aceia cari au suferit din delict și s'au constituit parte civilă, acéstă calitate presumă buna lor credință și nu póte fi distrusă de cât daca se recunósce că au lucrat cu rea credință; că, dupe cum se stabilesce că s'au petrecut faptele denunțate, apelanții au avut motive resonabile de a denunța, ori care ar fi cali-

ficarea ce li s'a dat, şi că modul de a lucra astfel n'are caracterul unei denunţări calomnióse; că, de s'ar admite chiar că denunţarea a fost temerară şi indiscretă, totuşi acésta nu dovedesce că apelanţii au fost de rea credinţă, căci nu e suficient ca să nu fiă dovedite faptele denunţate, ci trebue ca denunţătorul să fi fost impins prin un spirit de rĕutate sau rĕsbunare, şi acésta nu e dovedit;

Pentru aceste motive, in unire cu representantul Ministerului public, admite apelurile; reformézá sentinţa Tribunalului, şi, in consecinţă, aquită, etc.

Semnaţi: I. A. Antoniu, Teodorénu, V. Tassu, I. I. Vrâncénu.

CURTEA DE APEL DIN FOCŞANI, SECŢIUNEA II

Şedinţa din 19 Decembre 1881

Preşedinţa Dlui G. Giurgea, preşedinte

Iosefina Simonis cu Iohan Simonis

OPUNERI LA CASATORIE. — HOTARIRI DATE IN ACÉSTA MATERIE. — SUNT SUSCEPTIBILE DE OPOSIŢIUNE. — ART. 158 ŞI 159 COD. CIVIL.

OPUNERI LA CASATORIE. — NEINDICAREA DATELOR PREVĚDUTE SUB PEDÉPSA DE NULITATE DE ART. 157 COD. CIVIL. — SE PÓTE INVOCA NUMAI DE OFICIARUL CIVIL. — UA DATA DAT CURS OPOSIŢIUNEI, NU SE MAI PÓTE INVOCA NULITATEA INAINTEA INSTANŢELOR JUDECATORESCI.

OPUNERI LA CASATORIE. — NU SE PÓTE JUDECA VALIDITATEA CASATORIEI CU ACÉSTA OCASIUNE. — DOVEDINDU-SE IN FORMA ESISTENŢA CASATORIEI, OPOSIŢIUNEA ESTE ADMISIBILA PÊNE LA JUDECAREA PE CALE PRINCIPALA.

1° Hotăririle date in materie de opuneri la căsătorie sunt susceptibile de oposiţiune.

2° Lipsa indicărei domiciliului şi a calităţei oponentului la uă căsătorie in insăşi oposiţiunea formată este prevĕdută sub pedépsă de nulitate, şi oficiărul cărui se adresézá este in drept să trécă peste dênsa. Uă dată insă ce dênsul 'i-a dat curs şi a trămis'o in judecarea instanţelor judecătoresci, uă asemenea nulitate nu se mai póte opune.

3° Căsătoria contractată de străini este supusă la formele prevĕdute de legea lor naţională.

4° Validitatea unei căsătorii nu se póte judeca cu ocasiunea unei opuneri făcută de socie la căsătoria ce voesce a contracta bărbatul sĕu. Acésta se va face prin proces pe cale principală, pênĕ când, dovedindu-se in formă esistenţa unei căsătorii, oposiţiunea este admisibilă.

Nr. 162. — Dna Iosefina Simonis, fosta Hadeţca, a făcut oposiţiune contra decisiunei acestei Curţi cu Nr. 116, din 1881, in procesul ce are cu Iohan Simonis.

S'a presentat oponenta asistată de D. avocat P. Macri, şi defendorul de D. avocat I. Prodan.

Curtea, deliberând:

Asupra cestiunei de a se sci daca in materie de oposiţiune la căsătorie, faciă cu termenul in care aceste afaceri trebue să se judece, conform art. 158 şi 159 Cod. civil, mai póte esista dreptul de oposiţiune;

Avênd in vedere că prin art. 158 şi 159 Cod civil se reglementézá numai timpul in care oposiţiunile făcute la căsătorii să se judece de Tribunal şi Curte; că de şi legea prin aceste articole prevede un timp fórte scurt pentru judecarea a nisce astfel de afaceri, déră ea nu se ocupă nici de timpul in care se póte facă apel sau oposiţiune in asemenea materie, nici daca sentinţele date in lipsa uneia din părţi sunt supuse sau nu oposiţiunei, de unde resultă că şi sentinţele şi hotăririle date in acest fel de procese sunt supuse regulei comune; că, astfel fiind, decisiunea dată in lipsă este supusă oposiţiunei.

In fond:

Asupra oposiţiunei declarată de Dna Iosefina Simonis, fosta Hadeţca, in contra decisiunei acestei Curţi cu Nr. 115, din 1881, prin care s'a admis apelul făcut de Iohan Simonis contra sentinţei Tribunalului Covurluiu, secţiunea I, cu Nr. 65, din 1881, dată asupra procesului ce au pentru opunere la căsătorie;

Avênd in vedere că acest proces are de obiect cererea Dlui Simonis de a se anula oposiţiunea făcută de Dna Iosefina Simonis la oficiărul stărei civile din Galaţi in contra căsătoriei ce numitul a proiectat cu Dşóra Pulcheria Friderica, cerere ce a fost respinsă de Tribunal;

Avênd in vedere că D. Simonis in susţinerea apelului sĕu invócă următórele motive: 1° că oponenta nu probézá calitatea de socie ce invócă cu un estract din registrele oficiărului stărei civile, conform art. 176 Cod. civil, şi al 2° că acea oposiţiune este nulă, neconţinênd indicaţiunile pretinse de art. 157 din acel Cod;

Considerând că dupe art. 153 Cod. civil unul din soci se póte opune la a doua căsătorie proiectată de cel-alt;

Considerând, in principiu, că legile de statut personal al fie-cărei persóne urmăresc pe acéstă persónă şi in ţară străină, sub singura restricţiune ca ele să nu fiă contrarie acelor de ordine publică şi bunelor moravuri a ţĕrei in care străinul işi mută reşedinţa; că, pe basa acestui principiu, căsătoria contractată intre străini in ce privesce formele este supusă legilor lor;

Considerând că, de şi dupe art. 157 Cod. civil indicaţiunile de domiciliu, de calitate a oponentului şi de locul unde urmézá a se face căsătoria proiectată sunt prevĕdute sub pedépsă de nulitatea oposiţiunei, insă acéstă nulitate este ordonată in sens că oficiărul căreia 'i se adresézá uă oposiţiune fără să insuşéscă condiţiunile art. 157 are dreptul să nu o priméscă, să o considere nulă, déră nu că asemenea oposiţiune ar fi nulă, in sensul că chiar daca oficiărul stărei civile 'i a dat curs, ea ar trebui considerată

ca neavenită de Tribunalele chiămate să apreţieze şi să judece daca motivele ei sunt fundate sau nu, căci legiuitorul a prevĕdut asemenea nulitate numai in interesul de a se inlătura pe cât va fi posibil piedicele nefundate la căsătorii, chiar dinaintea oficiărului stărei civile, déră uă dată ce oficiărul stărei civile a oprit căsătoria proiectată şi a trămis oposiţiunea in judecata Tribunalului, nu mai este raţiunea de a se anula pentru viţiu de forme, chiar când oposiţiunea ar conţine asemenea viţiu;

Considerând, in speciă, că din estractul de protocolul de cununii al bisericei evangelice reformate din Galaţi, din anul 1868, resultă că la acea biserică s'a efectuat căsătoria dintre D. Iohan Simonis cu Dna Iosefina Hadeţca;

Considerând că din declaraţiunea Ministerului de justiţie austro-ungar sub Nr. 26779, din 1880, resultă că in imperiul austro-ungar căsătoriile sunt valabile numai prin celebrarea lor dinaintea oficiărului respectiv al cultului viitorilor soci;

Considerând că ambele părţi n'au negat că sunt supuşi austriaci; că, astfel fiind, Dna Iosefina Simonis pare a avé calitatea de socie a Dlui Iohan Simonis şi ca atare se póte opune cu succes la căsătoria proiectată de acesta cu Dşóra Pulcheria Friderica; că, de şi D. Simonis susţine că căsătoria pretinsă de oponentă nu este valabilă, insă nevaliditatea acelei căsătorii nu se póte discuta astădi, cu ocasiunea judecărei acestei oposiţiuni, ci D. Simonis, daca se crede in drept, să mérgă, pe cale principală, să obţină anularea acelei căsătorii, căci, faciă cu actele presentate de Dna Iosefina Simonis, Dsa trebue să fiă considerată ca socie a Dlui Simonis, pênĕ la intervenirea unei judecăţi pentru validitatea sau nevaliditatea acestei căsătorii;

Considerând apoi că de şi oposiţiunea ce Dna Simonis a adresat oficiărului stărei civile nu arată espres tóte indicaţiunile cerute de art. 157 Cod. civil, insă, conform principiului sus menţionat, uă dată ce efectuarea căsătoriei proiectată s'a oprit şi afacerea este venită in cunoscinţa judecăţei, ea nu mai póte fi anulată pentru viţiu de formă;

Considerând, in acelaşi timp, că de şi Dna Simonis a cerut cheltuieli de judecată, déră procesul fiind intre soci, conform art. 143 Proc. civilă, nu se pot acorda;

Pentru aceste motive, admite oposiţiunea Dnei Simonis; reformézâ decisiunea Nr. 115 din 1881; respinge apelul făcut de Iohan Simonis, etc.

Semnaţi: G. Giurgea, S. Hociung, G. I. Constantinescu.

JURISPRUDENŢA STRAINA

TRIBUNALUL CIVIL DIN LAON, SECŢIUNEA I

Audienţa din 19 Ianuarie 1883

Preşedinţa Dlui Combier, preşedinte

Lécart cu Dumay

ACT DE STARE CIVILA. — DECLARAŢIUNEA URMÉZA SA FIA FACUTA LA PRIMARIE. — DECLARAŢIUNE FACUTA LA DOMICILIUL PRIMARULUI. — RESPONSABILITATEA LUI.

Declaraţiunile pentru actele de deces, ca şi pentru actele de nascere şi căsătorie, urmézâ să fiă făcute in localul primăriei.

Tribunalele insă sunt in drept să apere de verice respundere pe primarul care a cerut ca aceste declaraţiuni să fiă făcute la locuinţa lui, când se constată in fapt că un asemenea obiceiu a fost de mult timp stabilit in comună.

Tribunalul,

Considerând că Elisa Maillard, socia apelantului Lécart, a murit la domiciliul acestuia din Noircourt, la 14 Decembre 1878; că Lécart impreună cu doui martori s'a presentat la primăria din Noircourt, pentru a face declaraţiunea de deces; că grefierul a refusat să priméscă declaraţiunea şi să dreseze actul cuvenit, sub cuvênt că părţile trebuia să se adreseze către primar; că apelantul n'a credut de cuviinţă să mérgă la Thuel, pentru a'şi face declaraţiunea Dlui Dumay, intimatul de adi, pe atunci primar al comunei Noircourt, şi aflat cu locuinţa in cătunul Thuel, pendent de disa comună;

Considerând că actul de deces neputênd fi dresat in termenele prescrise de lege, apelantul a fost nevoit să facă cheltuieli pentru dobêndirea unei hotăriri de rectificare şi că astădi in apel cere infirmarea sentinţei judelui de pace din Rosoy care 'i-a respins cererea de daune-interese ce a făcut contra lui Dumay;

Considerând că cestiunea de a se sci este, in drept, unde urmézâ să se facă declaraţiunea de deces, şi, in fapt, daca primarul Dumay póte fi respundĕtor de daune-interese;

Considerând că este de principiu că in interpretarea unei legi judecătorul, intre altele, trebue să consulte spiritul ei general precum şi termenii intrebuinţaţi, să cerceteze scopul ce 'şi-a propus, să combine osebitele ei disposiţiuni şi să se ridice pênĕ la sorginte, precum ar fi, de esemplu, la legile anterióre;

Considerând că, atât din termenii cât şi din spiritul general al legei, resultă că, in materie de acte de stare civilă, ele trebue să fiă inscrise fără intrerupere pe registrele ţinute in dublu, cari registre rĕmân depuse in casa comunală de unde nu pot fi luate;

Considerând că, in ceea ce privesce actele de căsătorie, legea arată in mod espres casa comunală ca localul unde oficiărul de stare civilă trebue să priméscă de la fie-care parte, una dupe alta, declaraţiunea că vor să se căsătoréscă;

Considerând că, in ceea ce privesce actele de nascere, art. 6 din legea de la 1792 spune formal că copilul va fi adus la casa comunală şi că se va dresa de indată act de declaraţiunea făcută;

Considerând că de şi art. 55 şi următori din Codul civil

nu fac nici uă menţiune de casa comunală, totuşi termenii intrebuinţaţi de aceste articole trebue să se esplice atât de pe prescripţiunile generale asupra materiei cât şi de pe chiar termenii legei anteriόre; cu atât mai mult că, in tocmai ca şi acéstă lege, legea nouă cere presentarea naintea oficiărului de stare civilă şi redactarea imediată a actului in presenţa a doui martori, formalităţi cari, afară de rari esceptiuni, nu pot fi indeplinite de cât la primărie; că de şi, la Paris, de pe la anul 1868, in practică s'a acordat un fel de toleranţă in ceea ce privesce presentarea, totuşi obligaţiunea de a se face declaraţiunea la primărie a fost şi este riguros observată; că pentru a resolva cestiunea in ce privesce declaraţiunile de deces, se póte invoca nu numai principiele generale şi voinţa legiuitorului care este invederată in ce privesce căsătoriele şi nascerile, déră incă şi intenţiunea specială a legiuitorului relativ la actele de deces, şi a nume aceea de a inlesni pe cât este cu putinţă cetăţenilor declaraţiunile ce au să facă, şi primarului indeplinirea indatoririlor sale; că astfel, din impregiurarea că legea autorisă imormêntarea dupe 24 ore de la incetarea din viaţă şi uneori şi mai curênd, precum şi din aceea că ea voiesce ca, nainte de imormêntare, oficiărul de stare civilă să se asigure despre mórte, resultă acéstă consecinţă că cetăţenii sunt chiămaţi să'şi facă declaraţiunile lor numai in locul unde acest oficiăr póte fi găsit mai cu inlesnire şi de unde numai se pot lua de indată mĕsuri pentru insciinţarea lui spre a puté asigura serviciul, şi acest loc nu póte şi nu trebue să fiă altul de cât casa comunală;

Considerând că aci este locul de a se observa că daca legea nu vorbesce de casa comunală, apoi ea nu vorbesce nici de casa primarului; că ar fi pe atât de pueril cât şi de puţin practic de a susţine că declaraţiunea trebue să se facă numai inaintea lui, ori şi unde ar puté fi găsit, şi că, afară de nenumĕratele inconveniente ce ar aduce facerea declaraţiunei la domiciliul lui, un loc fix, casa comunală, de mai multe ori indicată de legiuitor, trebue, faciă cu tăcerea legei relativ la actele de deces, să fiă preferit unei reşedinţe variabile a primarului;

Considerând că instrucţiunile şi circularele nu admit ca declaraţiunile să se facă in altă parte de cât numai la primărie;

Considerând insă că intru cât nici uă lege sau regulament nu obligă pe oficiărul de stare civilă să stea in permanenţă la casa comunală, el este in drept să hotărască timpul in care, fiă in persónă, fiă prin delegaţiune, are să priméscă declaraţiunile, şi numai in acest mod in regulă generală se face acest serviciu; că, astfel fiind, in drept, declaraţiunile de deces trebue să se facă la casa comunală;

Considerând că este loc a se cerceta daca acéstă soluţiune de drept atrage necesarmente responsabilitatea lui Dumay;

Considerând că este constant in doctrină că responsabilitatea oficiărilor de stare civilă, ca unii ce indeplinesc nisce funcţiuni gratuite, nu póte fi ingagiată de cât numai atunci când ei au comis uă greşélă mare şi când prejudiciul este uă urmare directă a culpei comise;

Considerând că Dumay invócă in favórea lui un vechiu obiceiu căruia s'a conformat, imitând intru acésta pe predecesorii lui, obiceiu constatat prin anchetele ordonate;

Considerând că declaranţii morţei femeei *Lécort* au fost puşi in facia unei regulamentări generale, éră nu inaintea unei decisiuni speciale luate contra lor;

Considerând că apelantul, in loc de a se inspira de nisce pasiuni locale, ar fi căutat să se conforme obiceiului stabilit; că in loc de a face acésta, el a provocat un conflict cu speranţa de a face să se condamne primarul pentru uă greşală mare comisă in esercițiul funcţiunei sale;

Considerând că daca a suferit un prejudiciu, numai lui trebue să 'şi impute, şi că nu se póte susţine că primarul a comis uă greşală neertată prin acea că a inţeles şi aplicat legea in tocmai ca şi predecesorii lui şi ca locuitorii inşişi, şi că acéstă greşală ar puté constitui un fapt juridic care să atragă uă responsabilitate;

Pentru aceste motive, respinge apelul, etc.

BIBLIOGRAFIE

Anunţăm cu multă plăcere apariţiunea folositórei lucrări a Dlui Ioan Rădoi, actualul preşedinte al Tribunalului comercial din Ilfov, şi despre care am vorbit in unul din numerele nóstre trecute:

MANUALUL

SAU

CĂLĔUSA CETAŢENULUI

IN

MATERIE JUDICIARA

Preţul: 10 lei

Bucuresci. — Typ. Curţei Regale, pr. F. Göbl Fii, Pasagiul Român, 12

ANUL XII. — Nr. 25. JOI 3 MARTE 1883

DREPTUL

LEGISLATIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENTIA — ECONOMIE POLITICA

Prim-Redactor: DEMETRU C. POPESCU

ESE DE DOUE ORI PE SEPTEMANA

Redactor-Administrator: NICOLAE CHRISTESCU

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA ḑIARULUI, PASAGIUL ROMAN, 10

ABONAMENTELE se fac pe an şi pe jumĕtate de an: la 1[iu] Decembre şi 1[iu] Maiu. De la 1[iu] Iulie pênĕ la 20 August ḑiarul nu apare.

Anunţuri: linia 40 bani. *Scrisorile nefrancate se refusă* Un numĕr: 50 bani

COSTUL ABONAMENTULUI Pe an, 40 lei; pe jumĕtate an, 20 lei. *Studenţii plătesc pe jumĕtate* Pentru străinĕtate se adaogă timbrul postal.

SUMAR

JURISPRUDENŢA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAŢIUNE ŞI JUSTIŢIE, SECŢ. I

Şedinţa din 9 Februarie 1883

Preşedinţa Dlui N. L. Gherassi, preşedintele secţiunei

Statul cu Arthur Erlich

CESIUNE. — ESISTA NUMAI CAND S'A NOTIFICAT IN REGULA DEBITORULUI SAU S'A ACCEPTAT DE DÊNSUL. — NEINDEPLININDU-SE ASEMENEA FORMALITAŢI, DEBITORUL PÓTE OPUNE IN COMPENSARE CREANŢELE CE ARE CONTRA CEDANTULUI. — ART. 1141, 1393 ŞI 1395 COD. CIVIL. — CASARE.

REQUISIŢIUNI. — VERIFICAREA UNUI BON PE NUMELE CESIONARULUI. — NENOTIFICAREA ŞI NEACCEPTAREA CESIUNEI.—NU ESISTA CESIUNE IN RAPORT CU DEBITORUL. — ART. 1141, 1393 şi 1395 COD. CIVIL. — CASARE.

Proprietatea unei creanţe se consideră transmisă in raport cu cel d'al treilea numai când cesiunea s'a acceptat de către debitor sau 'i s'a notificat in condiţiunile art. 1393 Cod. civil.

Neindeplinindu-se asemenea formalităţi, cedantul este considerat incă proprietarul creanţei şi, prin urmare, debitorul póte opune in compensare creanţele ce ar avé contra lui.

Faptul că un bon de requisiţiune s'a verificat de comisiunea requisiţiunilor pe numele cesionarului nu equivaléză cu uă notificare a cesiunei.

Nr. 46. — Casată, dupe uă divergenţă, decisiunea Curţei de apel din Bucuresci, secţiunea I, cu Nr. 182, din 1882, in urma recursului făcut de Stat in procesul ce are cu Arthur Erlich, pentru bani proveniţi de requisiţiune.

S'au ascultat: D. N. Mandrea, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă; D. B. Brătianu, avocatul Statului, in desvoltarea motivelor de casare; D. T. Maiorescu, avocatul intimatului, in combateri.

Curtea deliberând:

Asupra motivului de casare:

„Curtea respingênd compensaţiunea invocată de Stat a violat principiele de drept in materie de compensaţiune.

„Curtea comite asemenea eróre gravă de fapt şi violéză in acelaşi timp legea pentru plata requisiţiunilor când afirmă că bonul de requisiţiune al lui Morţun nu era liquid şi n'a devenit liquid de cât dupe verificarea făcută de comisiunea pentru plata requisiţiunilor."

Avênd in vedere că din decisiunea Curţei de apel din Bucuresci resultă că Statul era creditor al lui Morţun, arendaş al seu, de la care avea a lua arenḑi; că in urmă Morţun a devenit creditorul Statului pentru preţul ce 'i se datora pentru fên requisiţionat; că, inainte de a se fi verificat bonul de requisiţiune al lui Al. Morţun pentru fênul luat ca requisiţiune conform legei pentru plata requisiţiunilor, Al. Morţun a cedat bonul de requisiţiune lui Erlich, pe numele căruia comisiunea respectivă intocmită conform legei citate a verificat bonul de requisiţiune; că Erlich reclamând suma datorită de Stat in virtutea bonului de requisiţiune, Statul a opus că şi el fiind creditor al lui Al. Morţun opune stingerea creanţelor reciproce prin compensaţiune, insă Curtea de apel nu admite compesaţiunea pentru motivele că bonul de requisiţiune n'ar fi fost liquid şi esigibil de cât prin verificarea efectuată in urma cesiunei din partea lui Morţun

către Erlich; că inaintea verificărei bonul de requisiţiune nu era compensabil cu creanţa ce avea Statul către Morţun, şi că prin verificare numai Erlich a devenit adevĕratul creditor al Statului;

Considerând că prin cesiunea creanţei ce avea Morţun, cesionarul Erlich nu a putut fi adevĕratul creditor, cum ḑice Curtea de apel, de cât numai prin notificarea şi acceptarea cesiunei ce trebuea să se facă conform regulelor Codului civil, art. 1393, notificare şi acceptare ce nu s'au făcut; că nefiind observată formalitatea prescrisă de articolul citat, este de principiu că cedantul (in speciă Al. Morţun) continuă a fi proprietarul creanţei faciă cu cei d'al treilea, faciă cu Statul; că din acel principiu resultă ca consecuenţă că debitorul cedat póte plăti incă cendantului, conform art. 1395 Cod. civil; că acel principiu se aplică şi in materie de compensaţiune, conform art. 1141 Cod. civil, căci compensaţiunea fiind un mijloc de plată ce se face in virtutea legei, debitorul póte să opue cesionarului compensaţiunea ca un mijloc de liberare; că aplicându-se regulele acestea la speciă, e invederat că Statul póte opune compensaţiunea lui Erlich;

Considerând că nu s'ar puté ḑice că Statul ar fi avut cunoscinţă de cesiunea făcută, intru cât s'a verificat bonul de requisiţiune pe numele lui Erlich, căci comisiunile de requisiţiune nu aveau dreptul a constatata cesiunile făcute şi, in ori-ce cas, formele pentru notificarea şi acceptarea cesiunei prescrise de art. 1393 Cod. civil nu pot fi inlocuite prin altele, şi cunoscinţa de altminterea pe care ar fi dobêndit'o debitorul de cesiune nu póte folosi, intru cât nu s'au indeplinit formele prescrise de art. 1393 Cod. civil; că, aşa fiind, motivul este intemeiat şi decisiunea urméză a fi casată;

Pentru aceste motive, caséză, etc.

Şedinţa din 9 Februarie 1883

Preşedinţa Dlui N. L. Gherassi, preşedinte

Maiorul N. Busdugan cu Statul

LEGEA TIMBRULUI. — TAXE DE MUTAŢIUNE. — VÊNḐARE SILITA. — CASAREA ORDONANŢEI. — DREPTUL ADJUDICATARULUI DE A CERÊ RESTITUIREA TAXELOR PLATITE. — ART. 42 LEGEA TIMBRULUI. — ART. 563 PROC. CIVIL.A — CASARE.

In urma casărei unei ordonanţe, fostul adjudicatar este in drept a cere restituirea taxei de mutaţiune depusă conform legei timbrului.

Nr. 45. — Casată, decisiunea Curţei de apel din Iaşi, secţiunea II, cu Nr. 153, din 1879, in urma recursului făcut de maior N. Busdugan, in procesul ce are cu Statul, pentru restituirea taxei de inregistrare.

S'a ascultat: raportul făcut in causă de D. B. Conta, consilier al Curţei; D. G. Theodor, avocatul recurentului, in desvoltareamotivului de casare; D. B. Brătianu, avocatul Statului, in combateri.

Curtea, deliberând:

Asupra unicului motiv de casare astfel formulat:

„Curtea a violat disposiţiunile art. 563 Proc. civilă prin faptul că nu 'mi-a admis restituirea taxei dupe legea timbrului, pentru un imobil cumpărat de la mezat silit, a cărui ordonanţă de adjudicare s'a casat."

Vĕḑênd art. 563 Proc. civilă;

Considerând că prin acest articol legiuitorul dispunênd intr'und mod clar, că in cas d'a se casa uă ordonanţă de adjudicare tóte sumele consemnate să se restitue adjudicatarului, de aci resultă in mod neindouios că restituirea are a fi ordonată chiar pentru sumele ce ar fi consemnate de adjudicatar, dupe condiţiunile vênḑărei, pentru taxele de inregistrare ale vênḑărei; că daca prin art. 44 din legea timbrului din 1877 se autorisă restituirea taxei de inregistrare percepută pentru casul când actul de mutaţiune nu se va legalisa din causă că părţile au renunţat a 'l mai face sau că Tribunalul a refusat legalisarea, printr'un cuvênt mai tare cată a se incuviinţa restituirea taxei de inregistrare când la vênḑările silite ordonanţa de adjudicaţiune se caséză de Curtea de casaţiune, şi nici că era necesitate ca acest cas de restituire să fiă prevĕḑut anume de lege, de óre ce uă hotărire casată se socotesce ca cum n'ar fi fost şi nu mai are nici uă putere, şi ori ce act de esecuţiune s'ar fi făcut in puterea ei se desfiinţéză cu totul (art. 72 din legea Curţei de casaţiune), şi déră, ca consecinţa acestora, art. 563 precitat dispune că, in cas de casare a ordonanţei de adjudicaţiune, sumele consemnate se vor restitui adjudicatarului fără vre uă restricţiune. Aşa déră când Curtea de apel a decis că taxa de inregistrare percepută la uă vênḑare silită nu se póte restitui adjudicatarului când, ca in speciă, ordonanţa de adjudicaţiune s'a casat, ea a violat precitatul articol din procedura civilă şi a rĕu interpretat art. 42 din legea timbrului din 1877;

Pentru aceste motive, caséză, etc.

CURTEA DE APEL DIN IAŞI, SECŢIUNEA II

(Corespondenţa particulară a *Dreptului*)

Şedinţa din 27 Septembre 1879

Preşedinţa Dlui I. A. Antoniu, preşedinte

Statul cu maiorul N. Busdugan

TAXE DE MUTAŢIUNE. — LEGEA TIMBRULUI. — VÊNḐARE SILITA. — ADJUDICATARUL NU ESTE IN DREPT A CERE RESTITUIREA LOR, CHIAR CAND ORDONANŢA DE ADJUDICARE S'AR CASA. — ART. 42 LEGEA TIMBRULUI.

Taxele de mutaţiune plătite conform legei timbrului pentru uă vênḑare silită nu se mai restituesc

adjudicatarului, chiar când ordonanţa de adjudicare a fost casată.

Nr. 153. — D. avocat al Statului a făcut oposiţiune contra decisiunei acestei Curţi cu Nr. 106, din 23 Iunie 1879, pronunţată in procesul cu D. maior N. Busdugan, pentru restituirea taxei percepută pentru vênḑarea moşiei lui Costache Cortea, fiind mezatul casat.

S'a presentat D. avocat I. Mano pentru Stat şi D. avocat Drăghici pentru defendor.

Curtea, deliberând :

Avênd in vedere că se constată că, la licitaţiune publică, s'a adjudicat asupra intimatului un imobil situat in oraşul Roman; că dupe recursul făcut adjudicaţiunea casându-se, intimatul s'a purtat din nou adjudicatar; că, in aşa impregiurare, intimatul cere restituirea taxei de inregistrare depusă cu ocasiunea celei d'ântâiu adjudicaţiuni, pe cuvênt că adjudicaţiunea s'a casat;

Avênd in vedere că din tótă economia legei asupra timbrului resultă că taxa, uă dată percepută in mod legal, nu se restitue de cât in singurele două casuri prevĕḑute de art. 42; că acéstă disposiţiune conţinênd uă esceptiune la regula generală, ea nu póte fi intinsă prin analogie, daca chiar analogie ar fi in speciă, la alte casuri de cât acelea prevĕḑute de lege; că, pentru casul chiar ce ne ocupă, legea prin un text special dispune in mod formal că : taxa de timbru şi inregistrare legal percepută nu se restitue din causă de evenimente sau preschimbări ce ar surveni in urmă; că casarea adjudicaţiunei fiind un eveniment survenit in urma vênḑărei, invederat, dupe citatul articol, taxa nu se póte restitui;

Pentru aceste motive, admite apelul Statului, reformézä sentinţa Tribunalului şi respinge reclamaţiunea Dlui maior N. Busdugan.

Semnaţi: I. A. Antoniu, P. Suciu, C. Zisu, N. A. Bârzu

CURTEA DE APEL DIN FOCŞANI, SECŢIUNEA I

Şedinţa din 14 Maiu 1882

Preşedinţa Dlui D. Hânţescu, prim-preşedinte

Leon Ecsarhu şi alţii cu Alex. Ecsarhu

PARTAGIU. — SE PÓTE ATACA PENTRU VIOLENŢA SAU DOL. — ACEEAŞI REGULA SE APLICA LA ORI-CE ACT CARE FACE SA INCETEZE INDIVISIUNEA. — ACŢIUNEA IN RESCISIUNE NU SE DA INSA CONTRA TRANSACŢIUNILOR INTERVENITE ASUPRA DIFICULTAŢILOR REALE DINTR'UN ACT DE PARTAGIU SAU DINTR'ALT ACT CE'I ŢINE LOCUL. — ART. 791 COD. CIVIL.

TRANSACŢIUNE. — INTERPRETAREA EI. — ESTE SUPUSA ACŢIUNEI IN RESCISIUNE CAND NU INTRUNESCE CONDIŢIUNILE ART. 791. — VOINŢA PARŢILOR. — APREŢIAREA CONŢINUTULUI SEU. — ART. 977 COD. CIVIL.

CONTRACTE SINALAGMATICE. — NEINDEPLINIREA OBLIGAŢIUNEI LUATE. — CONDIŢIUNE RESOLUTORIE TACITA. — ART. 1020 COD. CIVIL.

NOVAŢIUNE. — SCHIMBAREA DEBITORULUI. — NU ESISTA NOVAŢIUNE FARA DECLARAŢIUNEA FORMALA DE PRIMIRE DIN PARTEA CREDITORILOR. — ART. 1128 şi 1130 COD. CIVIL.

ACŢIUNEA IN RESOLUŢIUNE. — PRODUCE EFECT NU NUMAI INTRE PARŢI, DÉRA ŞI CONTRA TERŢIILOR AQUISITORI. — INSTRAINARI DE PROPRIETATE. — CESIUNI DE ARENḐI. — RESOLUŢIUNEA LOR.

ACŢIUNEA IN RESOLUŢIUNE. — NU SE PÓTE FORMULA PENTRU PRIMA ÓRA IN APEL. — ART. 327 PROC. CIVILA.

VÊNḐARE. — EVICŢIUNE. — GARANŢIA VÊNḐATORULUI. — RESTITUIREA PREŢULUI ŞI DAUNE-INTERESE. — ART. 1337 ŞI 1341.

1° Ori-ce act de veri-ce natură care face să inceteze indivisiunea intre coereḑi este supus acţiunei in rescisiune pentru violenţă sau dol. Cu tóte acestea, transacţiunile urmate asupra dificultăţilor reale ce pot presenta actele de impărţélă sau actele cari le ţin locul nu mai pot fi atacate pe acéstă cale.

Determinarea caracterului actelor se face dupe intenţiunea părţilor contractante, éră nu dupe sensul literal al termenilor intrebuinţaţi.

2° Invoielele sinalagmatice conţin condiţiunea resolutorie tacită, fiind in drept să céră desfiinţarea lor partea in privinţa căreia nu s'au esecutat obligaţiunile luate.

3° Nu esistă novaţiune prin schimbare de debitor fără voinţa espresă a părţilor şi fără declaraţiune formală din partea creditorilor că acceptă pe noul debitor.

4° Acţiunea in resoluţiune produce efect nu numai intre părţi, déră şi in raport cu terţii aquisitori.

Acéstă regulă se aplică atât la instrăinarea a insăşi proprietăţei, cât şi la cesiunile arenḑilor viitóre ale unei moşii ce se constată că nu era a cedantului.

5° Nu se póte formula pentru prima óră in apel cereri de resoluţiunea unor contractări.

6° In cas de evicţiune, vênḑătorul este dator să garanteze pe cumpărător pentru preţul vênḑărei şi pagubele suferite.

Nr. 71. — DD. Leon Ecsarhu, de uă parte, şi Dimitre Simionescu, Michel Daniel şi fii, Faibes Clein şi Solomon Caufman, de alta, au făcut apel contra sentinţei Tribunalului Tecuciu cu Nr. 199, din 1880, in procesul cu D. Alexandru Ecsarhu, pentru anularea unui act de invoială.

S'au presentat: D. L. Ecsarhu prin DD. avocaţi B. Sculy-Logothétidès şi Gr. Macri, D. M. Daniel prin D. avocat Efr. Maslâm, DD. Caufman şi Faibes prin D. avocat V. G. Poianaru, D. Simionescu asistat de DD. avocaţi G. Apostolénu şi V. G. Poianaru, lipsind Alex. Ecsarhu şi cei-alţi.

Curtea, deliberând :

Avênd in vedere apelurile interjetate contra sentinţei Tribunalului Tecuciu cu Nr. 199, din 1880 ;

Avênd in vedere că reclamaţiunea Dlui Leon Ecsarhu are de obiect invalidarea actului de invoială intervenit intre Dsa şi Alexandru Ecsarhu la 17 Octombre 1877, prin care act numiţii s'au invoit asupra averei rĕmase de la defunctul lor părinte Hristodor Ecsarhu, şi de la defunctul lor frate Eugenie Ecsarhu, pentru motiv că Alexandru Ecsarhu n'a fost consecuente de a indeplini obligaţiunile ce 'şi-a luat prin ḑisul act de invoială, şi să se oblige Alexandru Ecsarhu a 'i restitui porţiunea sa de avere, asupra căreia a urmat transacţiunea, compusă din moşia Miriescii cu trupurile ei şi venitul acelei moşii de la 17 Octombre 1877 pênĕ astăḑi;

Avênd in vedere că in proces a intervenit şi apelantul D. Simionescu, prin care intervenţiune Dsa tinde de a se respinge reclamaţiunea Dlui Leon Ecsarhu pentru anularea invoielei, şi a 'i se respecta dreptul de proprietate asupra a 249 fălci pămênt din trupul moşiei Călienii cumpărată de Dsa dela Alexandru Ecsarhu, ca proprietar al acelui pămênt in virtutea actului de invoială a căruia invalidare se cere de Leon Ecsarhu ; că D. Simionescu uă dată cu intervenţiunea ce a introdus a chiămat in garanţie pe DD. Alexandru Ecsarhu şi Manolache Costache Epurénu, acum defunct, representat de succesorii sĕi Ioan M. C. Epurénu şi Elena Bibescu, cerênd, in mod subsidiar, că in cas când s'ar admite reclamaţiunea Dlui Leon Ecsarhu şi ar fi evins din porţiunea de pămênt cumpărată de la Alexandru Ecsarhu, să se condamne vênḑătorul Alexandru Ecsarhu solidar cu succesorii defunctului M. C. Iepurénu la plata sumei de 6,225 # preţul rĕspuns pe acel pămĕnt, precum şi la 15,000 lei daune interese ;

Avênd in vedere că apelanţii M. Daniel şi fii, S. Caufman şi F. Clein, in calitate de cesionari ai câstiurilor moşiei Miriescii cu trupurile ei, in virtutea actelor de cesiune ce posed de la Alexandru Ecsarhu, au intervenit in proces pentru a se respinge reclamaţiunea făcută de Leon Ecsarhu de invalidarea actului de invoială şi a se respecta drepturile Dlor de cesionari ;

Avênd in vedere că apelantul Leon Ecsarhu, profitând de intervenţiunea Dlor Simionescu, Daniel şi fii, Caufman şi Clein, a cerut de la Tribunal ca invalidându-se actul de invoială ce a intervenit intre Dsa şi Alexandru Ecsarhu să se anuleze şi actul de vênḑare transcris de Tribunalul Putna sub Nr. 283, din 1879, prin care Alexandru Ecsarhu vinde Dlui D. Simionescu 249 fălci pămênt din moşia Călcienii şi alipiţi la moşia Miriescii cu trupurile ei, porţiunea de succesiune ce 'i se cuvine şi care fusese cedată fratelui sĕu Alexandru Ecsarhu, asemenea să se anuleze şi actele de cesiune a câsturilor viitóre făcute de Alexandru Ecsarhu in favórea Dlor Daniel şi fii, Caufman şi Clein ;

Avênd in vedere actul de invoială intervenit intre Leon Ecsarhu şi Alexandru Ecsarhu la 17 Octombre 1877 şi transcris de Tribunalul Tecuci la Nr. 125, din 22 Octombre acel an 1877, prin care Alexandru Ecsarhu declară că primesce porţiunea de succesiune din averea defunctului lor părinte Hr. Ecsarhu şi frate Eugenie Ecsarhu, cuvenită lui Leon Ecsarhu, éră acesta se obligă a primi in compensaţiune partea sa in bani dupe modul prevĕḑut prin act ; că Alexandru Ecsarhu prin ḑisul act de invoială se indatoréză a indeplini, intre alte condiţiuni, şi următórele obligaţiuni : de a achita integral, capete şi procente, obligaţiunile ipotecare contractate de Leon Ecsarhu in partea de succesiune ce are a 'i se alege prin imparţélă şi a nume: 3,500 # la Dna Ema Botez, 2,700 # la A. Fornorache, 35,000 # la D. V. Busdugan, 3,800 # la D. Ghidionescu, 5,000 # Băncei de România şi 1,900 # la D. Cracte, precum şi de a numĕra lui Leon Ecsarhu 13,000 # in termen de cinci ani, pentru care sumă se constitue ipotecă in partea de succesiune pe care devine proprietar D. Alexandru Ecsarhu in virtutea actului de invoială şi in rang imediat in urma sarcinelor constituite de L. Ecsarhu ;

Considerând că cea d'ântâiu cestiune asupra căreia Curtea urméză a se pronunţa este a se sci daca actul de invoială din 17 Octombre 1877, intervenit intre Leon Ecsarhu şi Alexandru Ecsarhu, este un act de impărţélă, un act care ţine loc de impărţélă incheiat de părţi in scop de a face să inceteze indivisiunea averei de succesiune, un act de transacţiune asupra dificultăţilor reale ale partagiului, sau un act prin care Leon Ecsarhu vinde lui Alexandru Ecsarhu drepturile sale succesorale sub condiţiunile a nume stipulate de părţile contractante ;

Considerând, in principiu, că uă impărţélă póte fi desfiinţată pentru violenţă sau dol; că dupe art. 791 Cod. civil ori ce act sub ori ce titlu in urma căruia a incetat indivisiunea intre ereḑi este supus la acţiunea in rescisiune din articolul precedent. Dupe impărţélă sau dupe actul care 'i ţine locul, acţiunea in rescisiune nu mai este admisă in contra transacţiunilor făcute asupra dificultăţilor reale ce presintă primul act, chiar când nu ar fi fost proces inceput asupra obiectului transacţiunei ;

Considerând că interpretaţiunea contractelor se face dupe intenţiunea comună a părţilor contractante, éră nu dupe sensul literal al termenilor (art. 977 Cod. civil) ;

Considerând, in specia, că de şi părţile contractante declară că intrunindu-se cu ocasiunea impărţelei averei de succesiune rĕmase pe urma defunctului lor părinte Hr. Ecsarhu şi defunctului lor frate Eugenie Ecsarhu, şi avênd in vedere regularea şi liquidarea datoriilor contractate de muma Dlor şi pentru a puté opera mai cu inlesnire liquidarea, au convenit ca Alexandru Ecsarhu să primésca tótă averea mobilă şi imobilă provenită din ambele succesiuni, éră Leon Ecsarhu să primésca partea sa in bani de la Alexandru Ecsarcu, insă din conţinutul actului de invoială resultă că intenţiunea părţilor a fost de a face uă transacţiune avênd de obiect vênḑarea drepturilor de succesiune cuvenite lui Leon Ecsarhu, şi nici cum un act de impărţélă a averei de succesiune sau uă invoială care să ţie loc de act de impărţélă ;

Considerând că menţionata invoială intervenită intre L. Ecsarhu şi Al. Ecsarhu nu constitue un act propriu ḑis de partagiu sau un act care să ţie loc actului de partagiu, resultă şi din faptele următóre : că la facerea invoielei nu au luat parte toţi areḑii, adică şi Dna Sofia Sculy-Logothédidès, asemenea succesóră a defuntului Chr. Ecsarhu, avênd dreptul la uă porţiune egală impreună cu cei-alţi succesori, şi, pe lêngă acésta, chiar dupe intervenirea invoielei intre L. Ecsarhu şi Al. Ecsarhu, totuşi s'a procedat inaintea Tribunalului de Bacău la facerea impărţelei averei de succesiune pe loturi intre toţi ereḑii, luând Al. Ecsarhu atât lotul sĕu cât şi lotul lui Leon Ecsarhu in basa actului de invoială, dupe cum aceste fapte se constată din lucrările aflate in dosarul Tribunalului de Bacău in cât daca acea invoială ar fi fost uă adevĕrată impărţélă nu se mai proceda la facerea impărţelei prin Tribunal; că, de asemenea, invoiala sus citată nu póte fi considerată ca un act de transacţiune in sensul legei asupra dificultăţilor reale ale partagiului, de şi părţile contractante menţionéză prin acel act că s'au invoit pentru a opera mai cu inlesnire liquidaţiunea, căci nu numai că acest act s'a incheiat, dupe cum s'a ḑis mai sus, intre doui ereḑi numai in lipsa celui d'al treilea, déră incă, chiar daca ar fi esistat dificultăţi, aceste dificultăţi trebuiau să se refere pur şi simplu la daraverile bănesci dintre acesti doui ereḑi, éră nici cum la obiectul supus partagiului, probă la acestea este că impărţéla s'a efectuat in urmă cu uşurinţă prin lucrările Tribunalului independent de conţinutul acestui act, şi facià cu cel d'al treilea erede care n'a participat de loc la invoiala săvĕrşită intre cei-alţi ereḑi. Prin urmare, daca dificultăţi reale asupra partagiului ar fi fost pentru doui din ereḑi, ele trebuiau neapărat să esiste şi să impedice partagiul şi in privirea celui d'al treilea erede, ceea ce in specià insă n'a esistat; că, pe lêngă acestea, nu se póte susţine in nici un cas că un act de transacţiune supus unei condiţiuni resolutorie, fià subinţelésă, fià a nume stipulată de părţi, precum este in casul de facià, să imprumute caracterul definitiv al unui act de partagiu, astfel in cât un asemenea act să nu fià rescindabil, in conformitatea art. 790 Cod. civil, de cât pentru causă de violenţă sau dol, contrar intenţiunei vĕdită şi specificată a nume prin chiar actul care constitue invoiala urmată intre ei. Legiuitorul, in adevĕr, prin citatele art. 790 şi 791 stabilesce principiul că atât impărţéla cât şi actul care ţine locul, precum şi transacţiunile făcute asupra dificultăţilor reale, sunt definitive şi nu se pot desfiinţa de cât pentur violenţă sau dol; nu este insă mai puţin adevĕrat că prin impărţélă legiuitorul a inţeles un act definitiv şi de natură a'şi produce imediat efectele sale, éră nici cum supus unei condiţiuni resolutorie, de unde déră urméză că atât actul care ţine loc de partagiu cât şi transacţiunile asupra dificultăţilor reale trebuesc neapărat să insuşéscă caracterul definitiv al partagiului, pentru a puté fi asimilat cu un act de impărţélă; când insă asemenea acte sunt supuse unor condiţiuni resolutorie a nume stipulate de părţi, ele nu pot intra in categoria actelor prevĕḑute in ultimul aliniat de sub art. 791 Cod. civil. Admiterea teoriei contrarie ar avé drept resultat violentarea voinţei şi intenţiunei manifeste a părţilor contractante; că, in casul de facià, părţile au inţeles a face un act de invoială condiţional, resultă chiar din coprinderea actului a cărui invalidare se cere, căci Leon Ecsarhu işi reservă espres dreptul de a cere resiliarea actului de invoială daca Al. Ecsarhu nu va indeplini obligaţiunile ce 'şi luase prin acel act de invoială; că nu se póte ḑice că prin actul de ipotecă L. Ecsarhu a renunţat la clausa resiliărei stipulată in actul de invoială, căci acéstă presupusă renunţare nu se póte referi, in tóte casurile, de cât numai la suma de 13,000 #, éră nici cum la aquitarea creditorilor lui Leon Ecsarhu despre care nu s'a făcut nici uă menţiune prin actul de ipotecă; că déră din impregiurarea sus espusă resultă că actul de invoială intervenit intre L. Ecsarhu şi Al. Ecsarhu neconstituind un act de partagiu, sau un act care să'i ţie loc de act de partagiu, ci un act de transacţiune care are de obiect vinderea drepturilor sale de succesiune, căci, ori-care ar fi denominaţiunea ce părţile contractante au dat actului, in specià Leon Ecsarhu in realitate vinde dreptul sĕu de succesiune lui Al. Ecsarhu cu condiţiune de a'i plăti suma de 13,000 # precum şi de a aquita pe creditorii prevĕḑuţi prin acel act, ceea ce constitue preţul cu care s'a vêndut acel drept de succesiune, prin urmare actul de invoială este susceptibil in casul de facià de resiliare pentru neindeplinirea obligaţiunilor ce 'şi-au luat părţile contractante ;

Considerând că, conform art. 969 Cod. civil, convenţiunile legal făcute au putere de lege intre părţile contractante; că, conform art. 1020 Cod. civil, condiţiunea resolutorie este subinţelésă in contractele sinalagmatice, şi, dupe art. 1021 Cod. civil, partea in privinţa căreia ingagiamentul nu s'a esecutat póte să céră desfiinţarea contractului cu daune-interese;

Considerând că Al. Ecsarhu n'a probat că a aquitat pe toţi creditorii, in cât L. Ecsarhu continuă şi astăḑi a fi debitor recunoscut de creditorii sĕi; prin urmare neaquitarea creanţelor de către Al. Ecsarhu a adus şi aduce prejudiciu Dlui L Ecsarhu prin crescerea procentelor la sumele datorite, şi in fine, daca aquitarea s'ar fi efectuat, creanţa ipotecară a lui L. Ecsarhu ar fi luat rangul ântâiu, conform art. 3 din actul de invoială, astfel in cât L. Ecsarhu are interes de a cere invalidarea actului de invoială, pentru neindeplinirea condiţiunilor stipulate printr'ênsul, adică neaquitarea tuturor creanţelor, căci daca s'a plătit creanţa către Banca Românei, insă nu s'a probat aquitarea şi a celoralţi creditori, in cât L. Ecsarhu să fià descărcat de respundere facià cu dênşii, cu atât mai mult că insuşi apelantul Simionescu recunósce că creanţele Ghidionescu şi Cracte sunt şi astăḑi neplătite; că déră actul de invoială urméză a se invalida şi prin conseinţă a se condemna Al. Ecsarhu a restitui in primirea lui L. Ecsarhu porţiunea sa de avere din moşia Miriescii şi cele-alte trupuri ;

Considerând că, in cât privesce argumentul apelanţilor

intervenienţi că, pe cât timp s'a operat uă novaţiune substituindu-se Al. Ecsarhu ca debitor in locul lui Leon Ecsarhu, acest din urmă nu mai are interes de a cere invalidarea invoielei pentru neaquitarea creanţelor datorite, acest argument este nefundat pentru cuvêntul că novaţiunea nu se presupune ci trebue, conform art. 1130 Cod civil, ca voinţa de a o face să resulte evident din act şi că, dupe art. 1128 acelaşi codice, uă novaţiune se operéză in mod valabil când un nou debitor este substituit celui vechiu care este descărcat de creditor, adică când este consimţimêntul creditorului de a descărca pe fostul sĕu debitor; in specià insă nu se póte susţine că s'a operat uă novaţiune, de óre ce creditorii prevĕḑuţi prin actul de invoială n'au declarat că primesc de debitor pe Al. Ecsarhu in locul lui Leon Ecsarhu; că, relativ la motivul invocat de intervenienţi in virtutea căruia se susţine că invalidându-se actul de invoială părţile nu mai pot fi puse in starea de mai 'nainte, fiind instrăinată parte din averea ce se revendică, acest argument este nefundat pentru motivele: 1° că daca un creditor al unuia din ereḑi a renunţat la vre-un drept al sĕu, sau daca a tratat cu Al. Ecsarhu al cărui titlu de proprietate se găsea supus unei condiţiuni resolutorie espres formulată, acéstă procedare greşită şi daunătóre intereselor sale urméză să 'şi-o impute sie-şi éră nici cum persónei in favórea căreia este condiţiunea resolutorie admisă; 2° că, conform principiului de drept, invalidarea actului de invoială are de efect anularea actelor consimţite de Al. Ecsarhu in basa acelui drept de invoială şi astfel nu se póte ḑice că părţile contractante in casul de facià nu pot fi puse legalmente in starea primitivă;

Considerând, in cât privesce cererea intervenienţilor de a se chiăma la interogatoriu Al. Ecsarhu spre a rĕspunde daca a plătit atât pe creditori cât şi procentele către Leon Ecsarhu, acéstă cerere este neadmisibilă fiind lipsită de interes, căci dovedirea plăţei unor creanţe nu se póte face prin mărturisire, ci numai prin quitanţe, cu atât mai mult că chiar daca Al. Ecsarhu ar declara că a plătit, totuşi acéstă mărturisire nu póte fi oposabilă lui L. Ecsarhu şi să constitue uă probă pe cât timp nu se presentă originalele obligaţiuni aquitate sau dovedi emanate de la creditori că in adevĕr au fost despăgubiţi; prin urmare, din acest punct de vedere, se respinge interogatoriul propus nefiind concluant;

Considerând că D. Al. Ecsarhu devenind proprietar porţiunei de succesiune a Dlui L. Ecsarhu in basa actului de invoială, a perceput şi venitul acelei averi succesorale din momentul partagiului şi in acest cas este dator de a restitui şi venitul acelei averi;

In ceea ce privesce anularea actului de vênḑare intervenit intre Al. Ecsarhu şi Dimitrie Simionescu, şi actele de cesiune a câşturilor moşiei Miriestii cu trupurile ei, intervenite intre Al. Ecsarhu şi Michel Daniel şi fii, Solomon Caufman şi F. Clein:

Considerând, in principiu, că prin invalidarea unui titlu de proprietate facià cu un terţiu care a consimţit drepturi către alte persóne pe basa acelui titlu, se invalidéză şi drepturile primite de către acele persóne, ca emanate de la un proprietar ce nu avea calitatea legală de a ceda acele drepturi;

Considerând, in specià, că D. Al. Ecsarhu, in calitate de proprietar pe partea sa de succesiune cedată de L. Ecsarhu şi in basa actului de invoială menţionat, a vêndut Dlui D. Simionescu, prin actul transcris de Tribunalul Putna cu Nr. 283, din 1879, 249 fălci pămênt din moşia Călienii care compunea lotul al treilea de succesiune a Dlui L. Ecsarhu;

Considerând că L. Ecsarhu, prin actele de cesiune legalisate de Tribunalul Tecuci cu Nr. 96, din 1878, şi 11, din 1878, cedéză Dlui Michel Daniel şi fii suma de 1,800 # din câsturile moşiei Mirieştii cu trupurile ei, şi Dlor F. Clein şi S. Caufman 1,658 # tot din trupurile moşiei Mirieştii şi Longociu; că din momentul déră ce actul de invoială intervenit intre Al. Ecsarhu şi L. Ecsarhu rĕmâne fără putere, fiind invalidat conform principiului sus stabilit, urméză a se anula tot de uă dată şi actul de vênḑare intervenit intre L. Ecsarhu şi D. Simionescu şi a se condemna acesta la restituirea in primirea lui L. Ecsarhu a porţiunei de 249 fălci pămênt din moşia Călienii, precum şi actele de cesiune consimţite de Al. Ecsarhu in favórea Dlor M. Daniel şi fii, S. Caufman şi F. Clein;

Considerând că motivul subsidiar invocat de apelantul Michel Daniel şi fiii, că in cas de a se admite invalidarea actului de invoială să se respecte actul sĕu de cesiune, pentru cuvênt că moşia Mirieştii fiind arendată 'i s'a cedat câşturile şi astfel se consideră că arendarea este făcută cu câşturile respunse prin anticipaţiune, in cât dupe art. 1280 Cod. civil D. L. Ecsarhu este dator de a respecta câşturile primite de Al. Ecsarhu, acest motiv incă este nefundat, căci intre Al. Ecsarhu şi M. Daniel şi fii n'a intervenit un contract de locaţiune, ci un act de cesiune a câşturilor viitóre făcut de Al. Ecsarhu in calitate de proprietar, pe când se constată că Dsa nu avea acea calitate. Nu póte déră susţine cu succes că cesiunea câşturilor consimţită de Al. Ecsarhu constitue un drept de administraţiune asupra unei proprietăţi străine; că, astfel fiind, intervenţiunile Dlor Michel Daniel şi fii, S. Caufman şi F. Clein sunt nefundate şi cată a se respinge.

In ceea ce se atinge de cererea apelantului L Ecsarhu care are de obiect anularea cesiunilor câşturilor făcute de Al. Ecsarhu către Dimitre Simionescu prin actele de cesiune transcrise de Tribunalul Tecuci cu Nr. 81 şi 82, din 1879, şi prin consecinţă condemnarea Dlui Simionescu la restituirea câşturilor percepute, precum şi la plata venitului acelor 249 fălci pămênt:

Considerând că Dimitrie Simionescu a intervenit naintea primei instanţe la acţiunea Dlui L. Ecsarhu in scop de a se respinge reclamaţiunea Dlui L. Ecsarhu şi a se respecta actul de cumpărătóre ce dobêndise de la Al. Ecsarhu; că apelantul L. Ecsarhu, profitând de acéstă intervenţiune a Dlui Simionescu, a cerut anularea actului de vênḑare cu care D. Simionescu a cumpărat de la Al. Ecsarhu 249 fălci pămênt

din moşia Calienii, fără insă să fi formulat cerere reconvenţională relativă la anularea cesiunilor consimţite de Al. Ecsarhu in favórea sa, la respunderea sumelor primite de Simionescu din căşturile cedate şi la venitul a 249 fălci pămênt;

Considerând déră că pe cât timp D. Leon Ecsarhu n'a făcut cerere reconvenţională la prima instanţă pentru anularea cesiunilor de căşturi consimţite de fratele sĕu Al. Ecsarhu către Dimitrie Simionescu prin actele transcrise de Tribunalul Tecuciu cu Nr. 81 şi 82, din 1879, nici pentru respunderea căşturilor percepute, precum nici pentru plata venitului acelor 249 fălci pămênt de la 25 Aprile 1879 şi pênĕ astăḑi, uă asemenea cerere este neadmisibilă fiind făcută pentru prima óră astăḑi in apel, in conformitatea art. 327 Proc. civilă, rĕmâind drept Dlui L. Ecsarhu de a intenta uă asemenea acţiune pe calea principală, daca crede de cuviinţă.

In ceea ce privesce cererea apelantului L. Ecsarhu de a se condemna Dlor Michel Daniel şi fii, S. Caufman şi F. Clein la restituirea căşturilor deja incasate de dênşii in basa actelor de cesiune :

Considerând că Dlor Michel Daniel şi fii, S. Caufman şi F. Clein intervenind in procesul de faciă au cerut pe de uă parte respingerea reclamaţiunei Dlui L. Ecsarhu, éră pe de alta in subsidiar recunóscerea dreptului lor de a percepe in viitor căşturile cedate in basa actelor de cesiune ce posed de la Al. Ecsarhu; că D. L. Ecsarhu, folosindu-se de intervenţiunea numiţilor, s'a mărginit numai a cere inaintea Tribunalului anularea actelor de cesiune, nefăcênd reclamaţiune de a se condemna numiţii şi la restituirea căşturilor deja percepute in trecut; că, astfel fiind, de óre ce D. Leon Ecsarhu la intervenţiunea sus ḑişilor cesionari n'a făcut cerere reconvenţională in scop de a fi condemnaţi şi la restituirea căşturilor percepute in trecut, uă asemenea cerere fiind făcută pentru prima dată in apel, este neadmisibilă conform art. 327 Proc. civilă, rĕmâind déră dreptul Dlui L. Ecsarhu a face in acéstă privire osebită acţiune pe cale principală.

Asupra reclamaţiunei in garanţie făcută de D. Dimitre Simionescu contra Dlor Al. Ecsarhu şi Manolache Costache Epurénu, acum decedat :

Avênd in vedere că D. Simionescu a cerut că in cas de evingere să se condamne solidari Al. Ecsarhu şi Manolache Costache Iepurénu la plata sumei de 6,225 #, preţul acelor 249 fălci pămênt, plus 15,000 lei noui daune-interese ;

Considerând că, conform art. 1337 Cod. civil, vênḑătorul este de drept obligat dupe natura contractului de vênḑare a respunde către cumpărător de evicţiunea totală sau parţială a lucrului vêndut; că dupe art. 1341 Cod. civil vênḑătorul este respunḑĕtor de evicţiune, avênd cumpărătorul dreptul a cere restituirea preţului, daune-interese şi spesele contractului de vênḑare;

Considerând, in speciă, că D. Al. Ecsarhu prin actul transcris de Tribunalul Putna la Nr. 283, din 1879, vinde Dlui D. Simionescu 249 fălci pămênt din moşia Călienii cu preţ de 6,225 #, care pămênt vênḑătorul Al. Ecsarhu 'l poseda in virtutea actului de invoială a căruia invalidare s'a cerut de L. Ecsarhu;

Considerând că prin faptul invalidărei invoielei dintre L. Ecsarhu şi Al. Ecsarhu s'a anulat şi actul de vênḑare a acelor 249 fălci pămênt din moşia Călienii, in cât D. Simionescu fiind evins din acea porţiune de pămênt, in acest cas vênḑătorul Al. Ecsarhu este respunḑĕtor de preţul pămêntului şi de daune-interese ;

Considerând că Al. Ecsarhu şi Manolache Costache Iepurénu, acum defunct şi representat de succesorii sĕi Ioan Manolache Costache Iepurénu şi Elena Bibescu, prin actul de ipotecă transcris de Tribunalul Tecuciu la Nr. 22, din 1879, declară că garantéză solidari in cas când D. Simionescu va fi evins din acele 249 fălci pămênt din moşia Călienii; că, astfel fiind, D. Ioan Manolache Costache Iepurénu şi Elena Bibescu sunt respunḑĕtori solidari cu Al. Ecsarhu de evicţiune către D. D. Simionescu şi in acest cas sus numiţii urméză a se condemna solidaricesce la plata sumei de 6,225 # preţul acelor 249 fălci pămênt prevĕḑut prin actul de vênḑare ;

Considerând că, in cât privesce daunele-interese in sumă de 15,000 lei, reclamate de Simionescu, Curtea in apreţiarea sa le evaluéză şi le fixéză la 8,000 lei, la care urméză a se condemna érăşi solidari cei de sus; că astfel reclamaţiunea in garanţie a Dlui Simionescu este fundată;

Pentru aceste motive, in majoritate, admite apelurile, invalidéză actul de invoială, etc.

Semnaţi : D. Hânţescu, I. C. Robescu, E. G. Economu, A. Abgarovici.

OPINIUNE

Subsemnatul difer de onor. majoritate pentru motivele următóre :

Avênd in vedere că apelantul D. Simionescu, prin apelul ce a făcut, tinde a se respinge reclamaţiunea Dlui L. Ecsarhu făcută la prima instanţă pentru anularea invoielei intervenită intre L. Ecsarhu şi Al. Ecsarhu, şi a 'i se respecta dreptul de proprietate asupra a 249 fălci pămênt din trupul moşiei Călienii, cumpărată de Dsa de la Al. Ecsarhu, proprietarul acelui imobil, in virtutea actului de invoială a căreia invalidare se cere de L. Ecsarhu;

Avênd in vedere că D. Simionescu, ca mijloc de apărare contra pretenţiunilor Dlui L. Ecsarhu şi in virtutea dreptului ce'i acordă legea de Procedură civilă prin art. 227, a chiămat la interogatoriu pe D. Al. Ecsarhu spre a respunde asupra unor puncte specificate prin conclusiunile date şi cari puncte sunt personale, póte şi concludente, dupe circumstanţe, şi oposabile chiar Dlui L. Ecsarhu, de óre ce s'ar puté intêmpla ca Al. Ecsarhu venind inaintea judecăţei, pe lêngă respunsurile ce va da, să aducă acte şi probe doveditóre atât de plata procentelor către creditori, cât şi de stingerea creanţelor celor mai importante, precum a fost

Banca şi alţii, in care cas, ne mai fiind nici un pericol pentru D. Al. Ecsarhu, căci Dsa urmărind ipoteca ce are ca garanţie pentru plata sumei de 13,000 # şi care este de valóre intreită, şi cererea Dsale de a se invalida acea invoială rĕmâne fără nici un interes;

Considerând că a se prejudeca mai dinainte daca respunsurile date de cel chiămat la interogatoriu conduc la un resultat concluant sau nu, este de a viola dreptul de apărare dat de lege părţilor;

Considerând că legea tocmai voind a respecta acest drept de apărare a dat latitudine judecătorului prin art. 234 Proc. civilă ca la cas când partea chiămată la interogatoriu refusă de a respunde la cestiunile ce 'i se va pune de judecată, sau daca fără a justifica pedica legitimă nu vine la interogator, judecătorii vor puté considera faptul ca mărturisit contra sa, din care latitudine se póte trage ca consecinţă legală că judecătorii numai atunci pot să apreţieze dupe circumstanţe, daca este concluant sau nu, acéstă apreţiare este lăsată cu totul prudenţei judecătorilor, căci sunt ţinuţi in tóte casurile să priméscă sau nu ca concluante rĕspunsurile sau tăcerea de a respunde a părţei interogate;

Pentru aceste motive, fără a discuta in fond apelurile făcute, sunt de opiniune a se ajurna procesul şi a se admite interogatoriul propus de D. D. Simionescu, fiind de uă mare importanţă in tranşarea procesului in fond.

Semnat: P. Sutescu.

JURISPRUDENŢA STRAINA

CURTEA DE APEL DIN BESANÇON

Audienţa din 8 Ianuarie 1883

Preşedinţa Dlui Chauffour, prim preşedinte

TRIBUNAL DE COMERCIU. — ALEGEREA JUDECATORILOR COMERCIALI. — CONDIŢIUNI DE ELIGIBILITATE. — INTERVALUL CE TREBUE SA ESISTE INTRE DOUE ALEGERI.

Intervalul de un an cerut de art. 623 din Codul comercial, pentru ca un judecător al Tribunalului comercial să pótă fi reales, trebue să se calculeze de la incetarea de fapt a primei funcţiuni, éră nici de cum de la epoca legală când espiră mandatul judecătoresc, şi pênĕ la ḑiua celei din urmă alegeri.

Curtea,

Asupra apelului interjetat de procurorul general al acestei Curţi:

Considerând că dupe art. 623 din Codul de comerciu judecătorii comerciali fiind investiţi cu funcţiunea lor pentru un period de doui ani, nu pot să fiă realeşi de cât numai dupe un an de la incetarea celui d'al douilea an;

Considerând, in fapt, că Parisot, ales pentru prima óră preşedinte al Tribunalului comercial din Belfort in Decembre 1877, a fost ales pentru a doua óră in Decembre 1879; că dupe douĕ incercări infructuóse făcute pentru a proceda la inlocuirea lui, el 'şi-a conservat funcţiunea, in drept, in virtutea investiturei care 'şi produce efectele ei pênĕ la uă inlocuire regulată şi, in fapt, dupe propria'i mărturisire, prin esercitarea efectivă a prerogativelor preşedenţiale; de unde urméză că, din punctul de vedere legal, el nu putea fi reales la 18 Decembre 1882 şi, prin urmare, alegerea trebue să fiă anulată;

Pentru aceste motive,

Curtea, admiţênd conclusiunile Dlui procuror general, anuléză alegerea făcută la 18 Decembre 1882 in persóna Dlui Charles Parisot ca preşedinte al Tribunalului comercial din Belfort.

Secţiunea civilă a Curţei de casaţiune din Francia, prin hotărirea sa din 20 Noembre 1882, a respins recursul făcut de procurorul general de pe lêngă Curtea de apel din Pau intr'uă speciă identică. Acéstă hotărire pare a fi fixat jurisprudenţa asupra acestei cestiuni, decidênd că mandatul judecătoresc are a se considera ca espirat la implinirea termenului legal, chiar atunci când, in interesul administraţiunei justiţiei, magistratul al cărui mandat ar fi espirat a continuat a lua parte la lucrările judecătoresci pênĕ la alegerea succesorului sĕu.

Proibiţiunea prevĕḑută de art. 623 din Codul de comerciu frances se află reprodusă şi in art. 51 din legea nóstră asupra Organisărei judecătoresci, cu deosebire numai că termenul de realegere este la noi de doui ani.

De când insă are a se calcula acest termen? Art. 51 citat 'l face să curgă de la *espirarea* funcţiunei, fără insă a precisa daca este vorba de espirarea *de drept* sau de aceea *de fapt* a funcţiunei.

Credem că publicarea hotărirei de mai sus şi a stărei jurisprudenţei francese asupra acestei cestiuni va aduce un serviciu celor interesaţi, mai ales la noi unde, fiind cunoscută nepăsarea alegĕtorilor, se intêmplă fórte adese ori in practică ca funcţiunea unui judecător comercial să dureze mai multe luni dupe espirarea mandatului legal.

Cestiunea 'şi are importanţa sa, căci se póte intêmpla fórte bine ca uă hotărire a Tribunalului de comerciu să fiă atacată cu recurs tocmai pe motivul de rea constituire a Tribunalului, intru cât judecătorul reales nu avea dupe lege dreptul de a funcţiona.

Bucuresci. — Typ. Curţei Regale, pr. F. Göbl Fii, Pasagiul Român, 12

ANUL XII. — Nr. 26. DUMINICA 6 MARTE 1883

DREPTUL

LEGISLATIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENTIA — ECONOMIE POLITICA

Prim-Redactor: DEMETRU C. POPESCU

ESE DE DOUE ORI PE SEPTEMANA

Redactor-Administrator: NICOLAE CHRISTESCU

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA ȚIARULUI, PASAGIUL ROMAN, 10

ABONAMENTELE se fac pe an şi pe jumĕtate de an: la 1[iu] Decembre şi 1[iu] Maiu. De la 1[iu] Iulie pênĕ la 20 August ḑiarul nu apare.

Anunţuri: linia 40 bani. *Scrisorile nefrancate se refusă* Un numĕr: 50 bani

COSTUL ABONAMENTULUI Pe an, 40 lei; pe jumĕtate an, 20 lei. *Studenţii plătesc pe jumĕtate* Pentru străinĕtate se adaogă timbrul postal.

SUMAR

Despre competenţă in materie de delicte de presă

Fără indouială, in materie penală, ca şi in cea civilă, prima cestiune ce urméză să 'şi pue ori-cine este aceea a competenţei: care a nume dintre instanţele represive instituite de lege au competenţa să judece infracţiunea dată? Cestiunea insă pusă astfel fiind complexă, nu póte avé un respuns satisfăcĕtor. Şi in adevĕr, legiuitorul penal a instituit diferite categorii de instanţe represive, dând in competenţa fie-căreia cercetarea unor a nume infracţiuni. Astfel, avem, in regulă generală, juriul pentru crime, Tribunalele corecţionale pentru delicte şi judecătoriile de ocóle pentru contravenţiunile de simplă poliţie (1).

De altă parte, dupe legile nóstre actuale. in fiecare judeţ avem câte uă Curte cu juraţi, un Tribunal corecţional şi mai multe judecătorii de ocóle.

Aşa déră, spre a puté respunde la cestiunea pusă la inceput, urméză să o privim din douĕ puncte de vedere:

1° Din acela al unei competenţe generale, privitóre la organisarea juridicţiunilor;

2° Din acela al competenţei relative, privitóre la persóna autorului.

Competenţa generală sau aşa numită *ratione materiæ* este regulată prin legile cari organiséză juridicţiunea. Ea se determină atât dupe natura faptului incriminat, cât şi dupe dispoziţiunile speciale. Aşa de esemplu de şi juriul nu judecă in regulă generală de cât crimele, cu tóte acestea in virtutea unei dispoziţiuni speciale (art. 24 din Constituţiune) el este in drept a judeca şi delictele de presă. Şi érăşi, infracţiunile prevĕḑute de art. 238, 299 şi 308 din Codul penal se judecă de către judecătorii de ocóle, cu tóte că aceste infracţiuni nu 'şi au schimbat caracterul lor de delicte.

Cât despre competenţa relativă sau *ratione personæ* ea este regulată prin art. 22 şi 66 din Codul de procedură penală care prevede trei instanţe competente a instrui şi, prin urmare, a judeca: aceea a locului unde s'a comis infracţiunea, a locului unde este reşedinţa prevenitului şi aceea a locului unde se va puté găsi prevenitul.

Revenind déră la cestiunea ce ne am propus a studia, vom cerceta mai ântâiu care dintre cele categorii de juridicţiuni mai sus enunţate este acea

(1) Este bine inţeles că nu vorbim aci de cât despre infracţiunile la Codul penal propriu ḑis, şi nici de cum de infracţiuni la legi speciale şi pentru cari legiuitorul a prevĕḑut uă juridicţiune osebită, cum sunt de esemplu contravenţiunile la legea monopolului tutunurilor, la legea timbrului, infracţiunile la Codul de justiţie militară, etc.

competentă a judeca delictele de presă, şi, in al douilea rênd, care a nume dintre juridicţiunile de aceeaşi categorie.

Sub imperiul legei asupra presei din 1/13 Aprilie 1862, delictele de presă urmărite din oficiu de către Ministerul public se judecau de către secţiunea criminală a Curţei de apel; éră cele-alte, adică cele urmărite de către insăşi partea lesată, se judecau de instanţele ordinare competente in materie penală (§ 60).

Distincţiunea făcută de acéstă lege intre delicte de presă urmărite din oficiu şi intre delicte urmărite de partea lesată nu era nici logică nici raţională. Ce este mai mult, era chiar arbitrară, pentru că făcea să depindă competenţa de bunul plac al procurorului, adică al acusatorului insuşi; şi răpea apărărei beneficiul celor două instanţe recunoscute de lege ori-cărui prevenit in materie corecţională.

Acéstă lege nu se póte aplica altfel de cât prin dorinţa guvernului de pe atunci de a pedepsi printr'uă *judecată sumară* criticele făcute actelor guvernului de către ḑiaristi şi publicisti pe care 'i urmărea din oficiu prin procurorii sěi.

Acéstă idee se invederéză şi mai mult prin dispoziţiunea finală a § 60 care autorisa urmărirea din oficiu pentru a numite casuri, cari se pot resuma in atacuri contra Domnitorului a guvernului şi a puterei legiuitóre (§ 45—50).

Constituanta din 1866 fu chiămată să pue capět acestei stări de lucruri. Ea desfiinţă tóte acele měsuri destinate numai a pune pedici libertăţei presei şi, spre a 'i asigura şi mai mult independenţa, ca inscrise in art. 24 din Constituţiune principiul că delictele de presă se vor judeca numai de juraţi.

Astăḑi déră aceste delicte, fiă ele urmărite din oficiu de către Ministerul public, fiă direct de către partea lesată, se judecă de Curtea cu juraţi.

Şi, daca considerăm aceste delicte ca provenind din luptele politice, — şi de cele mai multe ori ele au acest caracter, — trebue să recunóscem că nici uă altă juridicţiune nu putea fi mai nemerită pentru judecarea lor de cât juriul, adică judecata poporului sau a opiniunei publice.

Daca déră vre uă discuţiune se mai póte ridica astăḑi, de sigur că nu va fi acea a competenţei, ci numai asupra delictului insuşi, daca adică faptul căruia presa 'i-a servit drept organ póte ori nu a fi considerat ca un delict de presă.

Credem că nu am puté resuma mai scurt, şi in nisce termeni mai nemeriţi linia de demarcaţiune ce separă delictul de presă de dreptul ce are ori-care cetăţén de a 'şi esprima in scris cugetarea sa, de cât raportând aci câte-va cuvinte din discursul rostit la 6 Marte 1844 de procurorul general Hébert inaintea Curţei cu juraţi din Sena in procesul abatelui Combalot (2):

„Trăim intr'uă ţară liberă, unde discuţiunea este liberă. Legile nóstre, de acord cu moravurile publice, recunosc scriitorului dreptul de a 'şi esprima in deplină libertate opiniunea lui asupra guvernului a tutlor ramurelor administraţiunei publice; el este în drept să controleze, să critice, să combată actele guvernului şi agenţilor lui; să se plângă contra legilor esistente, să le semnaleze viţiele şi să céră indreptarea lor; să discute in fine, cu deplină independenţă, tóte cestiunile ce póte ridica studiul organisărei nóstre administrative, politice şi sociale.

„Acestui drept atât de intins şi de care s'a făcut atâta abus nu 'i s'a pus de cât uă singură limită (căci aci se póte reduce intregul sistem al legilor nóstre asupra presei): limita care separă discuţiunea měsurată şi sinceră de atacul arḑětor şi pasionat; dorinţa de a lumina şi a convinge spiritele, de voinţa hotărită de a le rătăci prin eróre, şi de a le agita prin violenţă.

„Legea ḑice scriitorului: vei discuta, déră nu vei defăima pe nimeni; nu vei ultragia nici persónele, nici autorităţile, nici instituţiunile, nici legile; nu vei intrebuinţa injuria in locul raţionamentului, nici mânia sau dispreţul in locul unei apreţiări radicale şi judiciósc.

„Daca insă te vei depărta de la acéstă interdicţiune salutară, care garantéză de uă dată şi demnitatea presei şi manţinerea liniscei publice, vei fi respunḑětor inaintea justiţiei de scandalul ce vei fi causat şi de rěul ce ai voit să faci“ (3).

(2) Acest preot publicase uă broşură intitulată: *Memoriu adresat episcopilor din Francia şi părinţilor de familie asupra resboiului declarat Bisericei şi societăţei de către monopolul universitar*, pentru care fapt a fost condemnat la 15 ḑile inchisóre şi 400 franci amendă.

(3) BOUSQUET, *Dictionnaire de Droit*, v° Presse, pag. 469.

A doua cestiune, aceea a competenţei relative sau *ratione personæ*, este insă mai delicată.

Se scie că in materie penală competenţa *ratione loci*, adică aceea a locului unde s'a comis infracţiunea, este mai de preferit: ca motive se dă că aci se pot găsi mai cu inlesnire şi mai in grabă mijlócele de convicţiune, fiă pentru acusare, fiă pentru descărcare. In materie de delict de presă, jurisprudenţa francesă a decis că pentru represiunea lui este competent ori-ce Tribunal in resortul căruia a ajuns un numĕr din jurnalul conţinênd articolul incriminat, pentru că s'a ḑis că delictul este comis ori şi unde jurnalul a fost distribuit şi a putut să fiă citit.

Considerând, ḑice Curtea de apel din Pau, că, dupe art. 63 din Codul de instrucţiune criminală, Tribunalul competent a judeca un delict este, intre altele, Tribunalul locului unde s'a comis acest delict; că publicitatea fiind elementul constitutiv şi esenţial in orice delict de presă, este de principiu, in acéstă materie, că locul delictului este ori-ce loc unde jurnalul urmărit se publică şi se distribue (aceea ce ne spune şi D. Ministru al justiţiei in circulara sa din 9 Noembre 1881 § 4), adică ori-ce loc unde delictul imputat póte să fiă constatat (4).

Acéstă jurisprudenţă, care tinde a se generalisa in Francia şi contra căreia nu se póte obiecta nimic serios in drept, are desavantagiul că espune pe girantul unui jurnal ca să fiă citat inaintea unui Tribunal fórte depărtat. Acest inconvenient, destul de insemnat şi daunător pentru girant, nu ne póte insă autorisa a inlătura legea. La noi déră, ca şi in Francia, trebue să decidem că autorul unui articol incriminat sau in lipsă'i girantul póte să fiă judecat de ori-ce Curte cu juraţi in resortul căreia s'a distribuit un numĕr din jurnalul conţinênd articolul difaimator. Delictele de presă ca şi tóte cele-alte delicte se instruesc şi se judecă dupe dreptul comun; legi escepţionale nu mai avem şi Dumneḑeu să ne ferescă de a le mai avé vre uă dată. Dreptul comun aplicat la tóte şi pentru toţi, écă ceea ce cerem, şi pentru ce vom lupta tot-d'a-una.

Vorbind despre competenţă in materie de delict de presă, uă altă cestiune ni se impune necesarmente: acea a refusului de inserţiune.

Cu altă ocasiune şi tot in colónele acestui ḑiar s'a tratat de către confratele nostru, D. Dem. C. Popescu, cestiunea daca delictul prevĕḑut şi pedepsit de art. 193 Codul penal constitue ori un delict de presă şi daca, prin urmare, cercetarea lui este de competenţa juraţilor sau a Tribunalelor ordinare (5). Nu vom mai reveni déră asupra acestei cestiuni, ci ne vom mărgini numai a ḑice câte-va cuvinte asupra competenţei relative. Fiă déră refusul de inserţiune considerat ca un delict de presă, fiă ca un delict de competenţa Tribunalelor ordinare, se nasce intrebarea care Curte cu juraţi sau care Tribunal este in drept a 'l judeca?

Tribunalul din Saint-Sever şi Curtea de apel din Pau printr'uă hotărire de curênd pronunţată, asimilând refusul de inserţiune cu un delict de presă, au decis că Tribunalul competent este Tribunalul din ori-ce loc unde s'a distribuit numĕrul din jurnalul ce nu conţine rĕspunsul.

Considerând că, dupe art. 63 din Codul de instrucţiune criminală, Tribunalul competent pentru judecarea unui delict este, intre altele, Tribunalul locului acestui delict; că publicitatea fiind elementul constitutiv şi esenţial al ori-cărui delict de presă, este de principiu, in acéstă materie, că locul delictului este ori-ce loc unde jurnalul urmărit a fost publicat şi distribuit, adică ori-ce loc unde delictul ce se impută póte să fiă constatat; că acest principiu se aplică fără indouială şi delictului de neinserţiunea unui respuns, pentru că publicarea numĕrului ce trebuia să conţie respunsul care nu 'l conţine constitue in realitate delictul, 'l constată insăşi, şi acéstă constatare se póte face in ori-ce loc unde jurnalul s'a publicat şi distribuit; etc.

Acéstă soluţiune a fost şi este viu criticată (5). Şi in adevĕr, refusul de inserţiune constă dintr'un fapt negativ, care nu se produce de cât acolo unde se publică jurnalul, acolo unde se află sau domiciliul sau reşedinţa girantului. Prin urmare, numai inaintea acestui Tribunal girantul póte să fiă urmărit.

Cum am puté admite că faptul de a nu publica un respuns constitue un delict de presă? Refusul de inserţiune constă intru a nu face ceea ce suntem datori a face, el nu provine de cât din voinţa girantului şi nu se traduce intr'un fapt positiv. Daca insă acest fapt constitue uă infracţiune, un fapt pedepsit, acéstă culpă consistă, dupe limbagiul vechilor jurisconsulţi, *in omittendo* şi nu *in commit-*

(4) Estras din considerantele unei decisiuni de curênd pronunţată de Curtea de apel din Pau.

(5) Veḑi *Gazette de Tribunaux* din 1 Marte 1883.

tendo. Inţelegem ca in delictul de presă propriu ḑis să se susţie că delictul se consideră ca descoperit ori şi unde numĕrul din jurnalul ce conţine articolul difamator s'a distribuit, pentru că in acest cas delictul se póte constata cu inlesnire ori unde se citesce jurnalul; déră a aplica acest raţionament şi la delictul de refus de inserţiune, écă ceea ce nu putem inţelege şi admite nici uă dată.

Curtea de apel din Pau, spre a puté ajunge la soluţiunea ce a admis, ḑice că *„publicarea numĕrului ce trebuia să conţie respunsul şi care nu'l conţine constitue insuşi delictul“*. A raţiona insă astfel este a nega cu desăvêrşire esistenţa unei culpe *in omittendo*, ceea ce nu se póte admite fără violarea celor mai elementare principie de logică.

Aşa déră, in resumat: 1° ori-ce Curte cu juraţi in resortul căreia s'a publicat sau distribuit numĕrul jurnalului ce conţine un delict de presă este competentă să judece; 2° numai Tribunalul locului unde se publică jurnalul, sau acela al domiciliului or reşedenţei girantului, este competent să judece delictul de refus de inserţiune, delict prevĕḑut de art. 193, alin. 1, 2 şi 3 din Codul penal.

A. Capitolin

JURISPRUDENŢA ROMANA

TRIBUNALUL ILFOV, SECŢIUNEA DE NOTARIAT

Şedinţa din 22 Februarie 1883

Preşedinţa Dlui Gr. Burcă, preşedinte

Olga Balş cu Ecaterina Vlădoianu şi altul

POPRIRE. — NU ESISTA AUTORITATEA LUCRULUI JUDECAT. — UA NOUA POPRIRE SE PÓTE FACE DUPE INVALIDAREA CELEI D'ANTAIU. INTEROGATORIU. — ESTE UN MIJLOC DE PROBAŢIUNE. — SE PÓTE ADMITE PENTRU A SE DOVEDI CHIAR CONTRA UNEI PRESUMPŢIUNI LEGALE. — ART. 227 PROC. CIVILA; ART. 1138 COD. CIVIL.

1° In materie de poprire nu se póte invoca autoritatea lucrului judecat.

Creditorul este in drept să facă uă nouă poprire chiar dupe desfiinţarea celei d'ântâiu.

2° Interogatoriul fiind un mijloc de probaţiune, se póte admite chiar pentru a dovedi in contra presumpţiunei de plată stabilită de art. 1138 Cod. civil.

Dna Olga Balş a cerut ca pentru suma de 420 #, cu procentele ei, ce are a primi de la D. Gr. Balş să se poprescă in mâinele Dnei Ecaterina Vlădoianu, născută Ghika, suma de lei noui 5,000, rest din suma de 10,000 lei ce acésta datoréză Dlui Gr. Balş.

S'a presentat D. T. Ciupercescu din partea Dnei Olga Balş şi D. C. N. Brăiloiu pentru Dna Ecaterina Vlădoianu, lipsind D. Gr. Balş.

Tribunalul,

Asupra esceptiunei ridicată de D. C. N. Brăiloiu cum că esistă autoritatea lucrului judecat, invocând decisiunea Curţei de apel, secţiunea I, cu Nr. 22, din 1882;

Considerând că Dna Sofia Balş, in calitate de tutrice legală a fiicei sale Olga Balş, astăḑi majoră, in ḑiua de 19 Octombre 1881 a cerut să se poprescă in mâinele Dnei Catinca Vlădoianu suma de 5,000 lei ce acésta datoréză către debitorul sĕu Gr. Balş;

Considerând că Dna Sofia Balş, in ḑiua fixată pentru validarea poprirei, nu s'a presentat spre a 'şi susţine cererea, şi acest Tribunal, prin sentinţa cu Nr. 285, din 1881, 'i-a respins cererea;

Considerând că Dna Balş făcênd apel contra sentinţei acestui Tribunal mai sus citată, Curtea, prin decisiunea cu Nr. 22, din 1882, declară apelul inadmisibil, ḑicênd in considerantele sale că in asemenea casuri dreptul creditorului nu póte fi de cât acela de a face uă nouă poprire;

Considerând, in drept, că, daca un creditor popritor nu s'a presentat in ḑiua fixată pentru validare şi Tribunalul, conform art. 466 din Procedura civilă, a respins cererea, sau daca el-insuşi a renunţat la dênsa, nimic nu 'l impedică ca mai tárḑiu să reinfiinţeze poprirea, de óre-ce art. 466 Proc. civilă, de şi ordonă incetarea poprirei când creditorul nu se presintă, cu tóte acestea acest articol nu popresce pe creditor a nu mai infiinţa uă nouă poprire;

Considerând déră că autoritatea lucrului judecat, invocată de D. Brăiloiu, nu póte avé loc in specia, de óre-ce decisiunea invocată nu 'l opresce pe creditor a nu mai face uă nouă poprire, ci, din contră, tocmai acea decisiune o trimite pe Dna Balş să facă acéstă nouă poprire; că D. Balş făcênd acéstă nouă poprire şi chiămând pe părţi in validare, Dsa n'a făcut de cât s'a conformat decisiunea Curţei.

Asupra cererei de chiămarea Dnei Catinca Vlădoianu la interogatoriu:

Avênd in vedere că representantul Dnei Vlădoianu declară că a plătit Dlui Gr. Balş intréga sumă de 11,973 lei, ce 'i datoresce cu un bilet la ordin cu data din 1878, presentând, pentru constatarea plăţei, douĕ recepise ale biuroului postal cu Nr. 637 şi 971, din 1881, cari constată că a trămis Dlui Balş lei 5,000; éră restul s'a trimis éraşi prin postă şi 'i s'a remis biletul la ordin din 1878 pe care 'l presentă Tribunalului;

Considerând că D. Ciupercescu, apărătorul Dnei Olga Balş, fiind in indouială despre sinceritatea declaraţiunilor terţiei persóne, cere a se face Dnei Catinca Vlădoianu interogatoriu la Pau, in Francia, prin uă comunicare rogatorie;

Considerând că interogatoriul civil fiind un mijloc de pro-

bațiune in judecată, dênsul nu póte fi refusat părților chiar când ar fi constatată dovedirea elementelor consitutive ale presumpțiunei prevĕḑute de art. 1138 Cod. civil;

Avênd in vedere și dispozițiunile art. 227 și urm. Proc. civilă;

Pentru aceste motive, respinge escepțiunea autorității lucrului judecat și admite chiămarea Dnei Catinca Vlădoianu la interogatoriu, care se va face prin comisiune rogatorie, obligându-se D. Ciupercescu a 'și formula interogatoriul in termen de ḑece ḑile.

Semnați: Gr. Burcă, D. A. Mavrodin.

TRIBUNALUL DIN IAȘI, SECȚIUNEA IV

(Corespondența particulară a *Dreptului*)

Ședința din 11 Februarie 1883

Președința Dlui E. Mavrocordat, membru

Dna Maria Marinciu cu Aloïsa Dietrich.

FEMEIA MARITATA. — AUTORISARE DE A STA IN JUDECATA. — RECLAMANTA. — PIRITA. — ORDINE PUBLICA. — ART. 197 ȘI 200. AUTORISAREA BARBATULUI PÓTE FI TACITA. — AUTORISAREA JUSTIȚIEI TREBE A FI ESPRESA.—JUDECATOR DE OCOL.—ART. 200. AUTORISARE. — GRADE DE JURIDICȚIUNE. — APEL. — NERETROACTIVITATE.

1° Femeia, spre a puté sta valabil in judecată, are nevoe de autorisare nu numai ca reclamantă, déră și ca pîrîtă, și acéstă autorisare este de ordine publică. — Numai autorisarea de care femeia are nevoe pentru a puté contracta (art. 199, 201) nu atinge ordinea publică.

2° Când procesul este pendent inaintea unui judecător de pace, autorisarea se dă de acel judecător, éră nu de Tribunal.

In ori ce cas, autorisarea justiției trebue să fiă espresă; numai autorisarea bărbatului póte să fiă tacită.

3° Autorisarea maritală se cere pentru fie-care grad de juridicțiune, și uă autorisare ce s'ar da in apel nu póte avé efect retroactiv pentru a acoperi vițiul original al cererei introductive de instanță.

Dna M. Marinciu, cu autorisațiunea sociului ei, a interjetat apel contra cărței de judecată a judelui ocolului I din Iași, in procesul intentat de Dna Aloïsa Dietrich pentru evacuarea unui imobil. Astăḑi fiind termenul defipt pentru judecarea acestui proces, s'a presentat apelanta asistată de D. avocat Dimitrie Alexandresco și intimata prin D. avocat A. D. Xenopol.

Tribunalul, deliberând:

Avênd in vedere că apelanta, prin avocatul ei, invócă nulitatea cărței de judecată, pe motiv că dênsa, fiind femeiă măritată, n'a fost autorisată de sociul ei nici de justiție pentru a sta in judecată;

Avênd in vedere că, dupe principiul stabilit in art. 197 Cod. civil, femeia nu póte sta in judecată fără autorisarea bărbatului, fiă ca reclamantă, fiă ca pîrîtă; că, de și in textul nostru se vorbesce numai de a *porni* uă judecată, totuși in art. 205 și 1285 se vĕd cuvintele: *a sta in judecată*, de unde resultă că art. 197 nu este uă inovațiune in dreptul nostru, déră conține uă traducțiune vițiósă a textului frances: *ester en jugement*.

Avênd in vedere că asemenea autorisare este necesară inaintea ori-cărei juridicțiuni, cu distincțiune numai intre casul când femeia pornesce uă judecată și intre acela unde este pîrîtă in instanță, și că, in acest din urmă cas, acțiunea reclamantului neputênd să fiă subordonată voinței bărbatului și paralisată de femeiă, autorisațiunea nu este obiectul unei desbateri prealabile, ci atunci este de datoria reclamantului de a cita pe bărbat pentru ca el să fiă astfel pus in intârḑiere de a autorisa pe femeia sa și, in cas de refus sau de lipse din partea lui, să pótă conchide reclamantul ca judecătorul să dea acéstă autorisare;

Avênd in vedere că reclamantului incumbă sarcina de a indeplini tóte condițiunile pentru a regula formele de procedură cerute de lege, de óre ce femeia este incapabilă de a pleda, chiar in calitate de pîrîtă, fără uă prealabilă autorisațiune, și că, așa fiind, el este obligat să facă tot ce este trebuitor pentru ca procesul să fiă ingagiat dupe tóte formele cerute de lege;

Avênd in vedere că numai in casul de refus din partea bărbatului, sau de lipsa lui, Tribunalul sau judecătorul de pace acordă autorisațiunea conform conclusiunilor reclamantului, statuând tot uă dată și asupra cererei principale;

Considerând că numai autorisarea bărbatului póte să fiă tacită; că judecătorul din contra este dator să se pronunțe asupra acestui cap de conclusiuni printr'uă declarațiune formală in corpul sentinței sale; că nu se póte susține că, daca judecătorul a lăsat pe femeiă să pledeze și a pronunțat uă sentință care vidéză fondul intre femeiă și adversarul ei, reese, ca consecință, uă autorisațiune tacită din partea justiției; că din contra legea voesce ca atențiunea justiției să fiă specialmente chiămată asupra acestui punct; că in acéstă privință reclamantul trebue să ia conclusiuni in instanță; și că judecătorul, sesisat intr'acest mod, trebue să se pronunțe asupra acestei cereri ca și asupra celor-alte conclusiuni ale reclamantului (Veḑi Demolombe, IV, Nr. 268; Duranton, II, Nr. 466, etc.);

Avênd in vedere că astăḑi Tribunalul, judecând in apel, n'are a esamina daca rĕu sau bine prima instanță a judecat fondul, pentru că apelanta opune nulitatea procedurei urmate și a hotărirei intervenite in contra ei, și că acest mijloc de nulitate trebue inainte de tóte să fiă aprețiat;

Avênd in vedere că nulitatea opusă resultă formal din art. 197 și 207 Cod. civil, basată fiind asupra intereselor

matrimoniale pe cari legea a voit să le protegieze, și acésta in favórea puterei maritale inecunoscute; că sancțiunea cea mai eficace unei incapacități consistă tocmai in dreptul incapabilului de a se prevala el-insuși de dênsa contra celor d'al treilea;

Considerând că, dupe uă jurisprudență constantă, numai autorisarea necesară femeei pentru a puté valabil contracta, edictată de art. 199 și 201, nu atinge ordinea publică, déră că, din contra nulitatea, ce resultă din violarea art. 197 și 200 Cod. civil este de ordine publică, și póte să fiă opusă in ori ce stare a causei, chiar și in apel;

Avênd in vedere că obiecțiunea intimatei, cum că, apelul fiind devolutiv și apelanta fiind astădi capabilă prin autorisațiunea ce 'i s'a dat de sociul sěu, nulitatea de la prima instanță ar fi acoperită și Tribunalul ar puté astădi judeca fondul, nu póte să fiă susținută intr'un mod serios, pentru motivul că autorisațiunea ce s'ar da in apel nu póte avé efect retroactiv spre a acoperi vițiul original al acțiunei;

Avênd in vedere că, daca un Tribunal de apel póte judeca fondul, dupe ce a infirmat uă judecată pentru un vițiu de formă, trebue neapărat ca nulitatea să fiă invocată numai contra sentinței, éră nu contra intregei procedure urmate in prima instanță, și trebue ca causa să fiă in stare de a primi uă decisiune;

Avênd in vedere că, in speciă, nici unul nici altul din aceste două casuri nu se presintă; că, in adevěr, cartea de judecată este nulă, de óre ce femeia a figurat la prima instanță fără autorisarea bărbatului sau măcar a justiției; că acest vițiu de formă nu este inherent numai cărței de judecată; că el provine și din reclamațiunea prin care a fost citată apelanta și care a afectat tótă procedura urmată contra ei; că, daca Tribunalul, anulând cartea de judecată apelată, ar voi să judece fondul, s'ar găsi ca și primul judecător in presența unei părți incapabile, care nu póte să se apere in mod valabil, și contra căreia prin urmare n'ar puté interveni nici uă decisiune in fond;

Avênd in vedere că, pe de altă parte, ar trebui ca causa să fiă in stare de a primi uă decisiune pentru ca Tribunalul de apel să pótă judeca fondul; că apelanta n'a pledat in fond, mărginindu-se a opune nulitatea de care se prevaléză; că, pentru ca causa să fiă pusă in stare, ar trebui ca femeia să fiă intr'un mod valabil autorisată a sta in judecată asupra fondului; că nu se constată că femeia Marinciu să fi fost autorisată, dupe cum prescrie legea; că de și bărbatul ei, in adevěr, a autorisat'o d'a face apel și d'a se presenta astădi inaintea Tribunalului, acésta insă a făcut'o intr'un mod limitativ, pentru ca femeia să pótă pleda asupra nulităței creată de legiuitor in favórea ei;

Pentru aceste motive, admite incidentul, anuléză cartea de judecată, etc.

Semnați: E. Mavrocordat, A. Bontoși.

Asupra primei și importantei cestiuni resolvată prin sentința de mai sus, daca femeia are nevoe de autorisare numai ca reclamantă, sau daca autorisarea maritală este necesară chiar și in casurile când femeia este pîrîtă, Curtea nóstră supremă a dat mai multe decisiuni contradicětóre pe cari este bine să le amintim aci. Secțiunea II, basându-se pe litera legei și pe impregiurarea că legiuitorul român s'a servit in unele texte de cuvintele *a porni judecată* (art. 197, 200, 203 și 207 Cod. civil), in loc de a intrebuința espresiunea generală *a sta in judecată*, ce se vede in textul frances, a stabilit prin două decisiuni consecutive că femeia póte să fiă pîrîtă in instanță fără nici uă autorisare prealabilă:

Considerând — dice inalta Curte — că din dispozițiunile textuale ale art. 197, 200 și 207 resultă evident că legiuitorul nostru cere autorisațiunea bărbatului sau a justiției numai pentru casul când femeia intentă acțiune, când este reclamantă, éră nu și pentru casul când este pîrîtă;

Considerând că, din impregiurarea că la art. 204 și 205 legea dispune că femeia unui interdis sau a unui minor are necesitate de autorisare ca să *stea la judecată*, nu se póte deduce că veri-ce femeiă măritată are trebuință de autorisațiune spre a sta in judecată nu numai ca reclamantă, déră incă și ca pîrîtă, de óre ce legiuitorul nostru, prin art. 197 și 199 mărginind capacitatea femeilor măritate, care pênĕ la promulgarea Codului actual aveau deplină capacitate de a procede la tóte actele civile fără asistența și autorisațiunea bărbaților lor, nu cere la procese autorisațiunea de cât numai la pornirile de judecată ce femeia ar face sub pedépsa de nulitate prescrisă de art. 207; că tot pentru același cuvênt, și pentru că dispozițiunile ce micșoréză capacitatea nu trebuesc interpretate in sens larg, nu se póte deduce nimic din art. 198, dupe care autorisațiunea bărbatului nu se cere când femeia va fi urmărită inaintea judecăței in materie criminală, aceste prescripțiuni fiind mai mult un pleonasm in sistemul adoptat de legea nóstră; că din tóte acestea resultă intr'un mod evident și neindouios că, dupe legea nóstră, femeia măritată nu are trebuință de nici uă autorisațiune pentru a sta in judecată ca pîrîtă, sistem adoptat in urmă de legiuitorul nostru și pentru comune prin art. 76, alin. 1, din legea comunală din 1874, etc. (Vedi *Dreptul* din 1878, Nr. 6.)

Părerea contrarie insă, care este și cea admisă de Tribunal, și care este mult mai juridică, ca una ce se intemeiéză pe spiritul legei ce resultă din combinarea tutulor dispozițiunilor legei asupra materiei, precum și din idea fundamentală asupra autorisațiunei maritale, a fost consacrată prin mai multe decisiuni. (Vedi *Dreptul* din 1872, Nr. 30; *Dreptul* din 1878, Nr. 6, pag 43; *Dreptul* din

1881, Nr. 36. Idem, Curtea Bucuresci, *Dreptul* din 1879, Nr. 16.)

Tot conform acestei jurisprudenţe, se admite generalmente că femeia trebue să fiă autorisată chiar atunci când 'i se vinde silnic averea ei. (Veḑi *Dreptul* din 1881, Nr. 36.) Ea insă se consideră autorisată când s'a comunicat bărbatului tóte actele de urmărire. (Veḑi *Dreptul* din 1882, Nr. 63.)

Autorisarea de care femeia are nevoe pentru a puté valabil contracta (art. 199 şi 201) nu interesézǎ ordinea publică; acésta este admis de tótă lumea (Veḑi mai multe decisiuni in acest sens Dalloz, *Périodique*, an. 1878, I, pag. 483; idem 856, I, 319, ect.) pe când, din contra, autorisarea necesară femeei pentru a fi parte intr'un proces este de ordine publică şi lipsa acestei formalităţi se póte propune pentru prima óră chiar in Casaţiune. (Veḑi *Bul. Cas.* din 1875, pag. 163; din 1876, pag. 132. Veḑi şi Dalloz, *Périod.*, 1879, I, pag. 213.) Cu tótă jurisprudenţa constantă ce esistă asupra acestui punct, uă decisiune a Curţei nóstre supreme pune in principiu că violarea art. 197 nu se póte propune pentru prima óră in Casaţiune daca n'a fost propusă la instanţa de fond. (Veḑi *Bul. Cas.* din 1877, pag. 56.)

Soluţiunea celor-alte puncte din sentinţa Tribunalului ni se pare asemenea cu totul juridică.

D. Alexandresco

JUSTIŢIA CRIMINALA

CURTEA CU JURAŢI DIN VLASCA

Şedinţa din 2 Marte 1883

Preşedinţa Dlui B. Arvanesc

ARON BUCHORY, ACUSAT PENTRU LOVITURI CU VOINŢA CARI AU CAUSAT MÓRTEA

Se scie de toţi sgomotul ce a făcut in public şi in presă omorul locuitorului Ivan Drăghici, din comuna Blejesci, de către ovreiul Aron Buchory.

Procesul a compărut in ḑiua de 2 Marte inaintea Curţei cu juraţi din Vlasca. Acusatul a avut ca principali apărători pe DD. N. Fleva şi R. Stanian.

Credem a face plăcere cititorilor nostri publicând mai jos remarcabilul requisitoriu pronunţat, cu acéstă ocasiune, de D. Ciru Oeconomu, procuror general pe lêngă Curtea de apel din Bucuresci, care a susţinut acusaţiunea.

Etă cum s'a esprimat representantul societăţei:

Domnilor juraţi,

De sigur că, daca afacerea care se supune astăḑi judecăţei Dvóstre era una din acele cause aşa de ordinare Curţei cu juraţi: *loviri din cari s'a causat mórtea unui om*, ar fi inesplicabil acest concurs de forţe contrarii ce se desfăşură dinaintea Dvóstre. Sgomotul ce a făcut acéstă afacere, interesul cu care este urmată, curiositatea ce deştéptă in spirite şi in numerosul public care a alergat să o auḑă, insemnătatea apărărei, representată prin unii din cei mai simpatici şi mai de talent avocaţi din Bucuresci, Ploesci şi Giurgiu, şi, pentru ce n'aş spune-o? chiar procurorul general care vine in persónă să susţie acusaţiunea, totul dovedesce că suntem in afară din acele procese banale cu cari suntem obicinuiţi. In acéstă afacere, in adevĕr, Dlor juraţi, mai bine de cât in ori-care alta, vedem eşind la lumină şi impunêndu-se atenţiunei eternul proces dintre cel slab şi cel tare, dintre cel sărman şi cel umplut de mijlóce, unul bisuindu-se pe puterea banilor sĕi, cătând să mănânce pe cel-alt, insultându'l, despreţuindu'l, maltratându'l cu cruḑime, făcêndu'l să espire sub neomenósele sale lovituri. Şi băgaţi de sémă că aci nu este vorba de acel dispreţ intemeiat pe idei de familie sau de nobilime, false, fără indouială, in secolul in care trăim, insă supte de om cu laptele care 'l-a hrănit, ci pe nisce impregiurări cu totul artificiale. Căci intre acusatul Aron Buchory, israelit inavuţit cine scie când, cine scie cum şi cine scie unde, şi intre Ivan Drăghici, ţĕran român din moşi-strămoşi, nu póte esista superioritate de nascere. Ba, daca ar esista una, cu mâna pe consciinţă aş declara că este din partea celui din urmă. Dispreţul acusatului pentru pacient işi are originea, dupe cum ḑiceam, aiurea: in puterea aurului, care, in opiniunea acelor cari 'l posedă, are darul să permiţă tot fără frică de pedépsă. Dvóstră aveţi să hotărîţi, prin verdictul ce veţi da, daca este bine ca asemenea credinţe să se confirme, şi daca viaţa umană işi are equivalentul ei intr'un metal, fiă el ori cât de preţios.

Şi acum, daţi'mi voe să desfăşur lugubra dramă asupra căreia consciinţa Dvóstră este chiămată să se pronunţe.

In comuna Blejesci, din plasa Neajlov-Glavacioc, acest district, trăia locuitorul Ivan Drăghici, om trecut de etatea de 50 ani, şi care se prenumera printre sătenii cei mai de trébă din comuna sa, dupe cum resultă dintr'un act aflat la dosar şi iscălit de obstea satului. Acest Ivan Drăghici, in cursul lungei sale cariere, avu ocasiunea să vaḑă mulţi arendaşi strecurându-se pe moşia pe care trăia, şi cu toţi duse bine. Era reservat celui din urmă din ei, acusatului Aron Buchory, dupe uă serie de miserii şi de prigoniri indreptate contra nefericitului clăcaş, să ajungă la violenţele cari determinară mórtea acestuia.

Cată să vĕ spun, acum chiar de la inceput, causa inimici-

ţiei ce Aron Buchory avea contra lui Ivan Drăghici şi care dă esplicaţiunea crimei comisă de dênsul.

Ivan Drăghici, din pĕcatele lui, işi avea locuinţa in vecinătatea casei proprietăţei. Fiind că din pămêntul de casă, curte şi grădină, cu care fusese improprietărit prin legea rurală, 'i prisosea uă bucată, şi tocmai se găsise ca acea bucată să facă trebuinţă pentru nemestiile proprietăţei, fostul arendaş Silelis, predecesorul lui Aron Buchory, o luase cu chirie pe termen de ḑece ani, cu preţul de un galben pe an, şi construise pe dênsa nisce magasii. El plăti chiria regulat, de la 1866 in coa, pe fie-care an, şi când contractul de inchiriare espirà, continuà a o plăti şi a cere uă prelungire de termen. Lucrurile durară astfel in tot timpul cât Silelis stătu in moşia Blejesci. Când Aron Buchory, succedându'i, veni ca arendaş al moşiei, Ivan Drăghici se presentà dinainte'i şi reclamà chiria locului sau ridicarea magasiilor de pe pămêntul sĕu. Buchory il trămise să se plimbe. Ivan Drăghici se adresà atunci la justiţie, insă acţiunea sa fiind rĕu indreptată, căci acţionase pe Buchory, care nu era nici autorul contractului de inchiriare, nici proprietarul moşiei, fu respinsă ca rĕu pornită. Buchory totuşi conservà ură contra lui Drăghici pentru pretenţiunile sale, şi cătà prilegiul ca să'şi resbune.

Prima manifestaţiune a resbunărei sale fu uă pîră de furt prin spargere adresată contra lui Ivan Drăghici. El pretinse că acesta, dimpreună cu un alt locuitor, Dumitru Borţea, 'i spărsese magasia şi'i furase uă cantitate de grâu pe care o căraseră cu sacii a casă. Primarul local incheià proces-verbal, şi afacerea se inaintà judelui de pace respectiv, unde este incă pendentă, daca nu mĕ inşel. Trebue să spuiu că asemenea plângeri şi denunţări intrau in sistemul de administrare admis de Buchory. Judecătorul de instrucţiune a avut pacienţa, pentru luminarea justiţiei, să inventorieze reclamaţiunile adresate de acusat autorităţei comunale din Blejesci in cursul unui an. Numĕrul lor atinge uă cifră enormă. Dupe cum se póte vedé din actele aflate la dosar, numai in cursul anului 1882 Aron Buchory a introdus 32 procese civile şi corecţionale la judele de ocol, éră, la primărie, in cursul aceluiaşi an, se vĕd date de dênsul sau de imputerniciţii sĕi 114 petiţiuni relative la daraverile lui cu sătenii. Astfel in cât putem ḑice că autoritatea comunală locală era cu desăvêrşire acaparată de acest esploatator fără pereche, care se afla in relaţiuni aşa de bune cu locuitorii moşiei administrată de dênsul, in cât mai pe fie-care ḑi trebuia să reclame contra lor. Acésta caracterisézä cu desăvêrşire omul şi dă nota conduitei sale.

Manifestaţiunea de a doua a urei lui Aron Buchory contra lui Ivan Drăghici este bătaia neumană săvêrşită asupra acestuia in nóptea de 1—2 Noembre 1882 şi din care 'i s'a pricinuit mórtea.

Să esaminăm circumstanţele in cari acéstă bătae a avut loc, căci tocmai efectele ei se impun judecăţei nóstre de astăḑi.

Ivan Drăghici fusese cu carul cu lemne la Bucuresci. La intórcerea sa, in ḑiua de 1iu Noembre, nevastă-sa, Ilinca, 'i spuse că douĕ vite alelor, uă vacă şi uă mânzată, nu veniseră a casă in séra precedentă. Fiind că, cu vre uă douĕ septĕmâni inainte, mai 'i se perduse un junc, Ivan Drăghici se duse să ia indată informaţiuni de la văcarul satului, Ion Sandu. El află că vitele sale se invĕţaseră să rĕmâe pe câmp, pe la grămeḑile cu porumb, căci tocmai era epoca culesului, şi hotărî să plece in căutarea lor Dupe ce umblà tótă nóptea, cutreerând intréga moşie, reuşi să dea peste mânzată, pe care o porni spre casă. El-insuşi, sdrobit de ostenélă, luà drumul locuinţei sale; şi, fiind că, pe drum, găsi câţi-va stiuleţi de porumb, căḑuţi de la carele ómenilor cari 'şi daseră dijma in ḑiua precedentă, se plecà, 'i adunà şi'i băgà in sên. Trecênd pe şosea, pe dinaintea curţei arendaşului, pentru a ajunge a casă, el se vĕḑu tot de uă dată oprit de isprăvnicelul Paraschiv Ţurlete şi condus dinaintea lui Aron Buchory. Erau orele 1 sau 2 de diminéţă.

Ce se intêmplase?

Pe la ora aceea, isprăvnicelul Ţurlete, care nu se culcase incă, vĕḑênd un om trecênd pe drum, impins de zel, se duse să vaḑă cine este. El dete peste Ivan Drăghici care se intorcea, dupe cum am spus, a casă, se apropià de dênsul, şi, simţind că are in sên stiuleţii de porumb, 'şi ḑise că trebue să'i fi furat de la pătulele stăpânului sĕu, cari se aflau in apropiere. Ca să'şi recomande vigilenţa, hotărî să ducă pe nefericitul Drăghici in curtea lui Buchory şi să'l arate ca fur de bucate. In van Ivan Drăghici 'i esplicà proveninţa acelor porumbi şi se rugă să'i dea pace: Ţurlete nu voi să auḑă nimic. El 'i aruncà biciul dupe gât şi astfel 'l conduse in curtea arendaşului

Aci se intêmplà atunci uă óre-care miscare. Aron Buchory, desteptat din somn, căci Ţurlete 'i bătuse la ferésträ, eşi afară desbrăcat, in halat, in ismene, in papuci, cu uă tichie in cap. Pe de altă parte, nepotul lui Aron, David, eşi şi dênsul şi se puse in posiţiune să destepte slugile, sunând intr'un corn de vênătóre, par'că s'ar fi intêmplat vre uă mare nenorocire. In fundul curţei, lêngă grajduri, dormeau Gheorghe Ciogmată, păzitor al oilor lui Buchory, şi Gheorghe Ciocan, văcarul arendaşului. Ei fură desteptaţi prin sunetul cornului. Ciogmată indemnà atunci pe Ciocan să se ducă să vaḑă ce este, şi acesta plecà. Sosind in dreptul casei stăpânului seu, dete peste toţi cei de mai sus, peste Aron Buchory, in costumul mai sus descris peste nepotul sĕu David, peste Ţurlete ţiind de gât pe Ivan Drăghici. Aron Buchory porunci atunci servitorilor sĕi Ţurlete şi Ciocan să pue pe Ivan Drăghici la pămênt şi, inarmându-se cu un lemn, de grosimea braţului, dupe spusa martorilor, necurăţit incă bine de crăcile şi asperităţile sale, incepu să lovéscă pe Ivan Drăghici cu uă furie inesplicabilă. Apoi ordonà lui Ciocan să méargă să chiăme pe un consilier, éră dênsul işi continuă loviturile asupra pacientului, manţinut, astă dată, numai de Ţurlete. In timpul acesta, Ivan Drăghici se ruga să 'l erte, gemea, se văeta, se jura că e nevinovat. Aron Buchory era surd la plânsetele sale. Puţin dupe acésta, el vĕḑu pe Ciocan

(A se vedé Suplimentul)

ntorcêndu-se și, credênd că vine insocit de autoritatea comunală, se grăbi a'și arunca ciomagul. Ciocan spuse că n'a găsit pe nimeni, afară de caraulași la primărie, și Buchory dise lui Ţurlete și lui Ciocan să ia pe Ivan Drăghici și să mérgă a'l da in paza acelor caraule pênĕ a doua di.

Starea nefericitului Ivan Drăghici dupe acéstă barbară bătae era in adevĕr de plâns. Loviturile ce 'i se aplicaseră fuseseră așa de violente, in cât 'i se rupsese piciorul și nu se mai putea ţine in sus. Servitorii acusatului 'l luară de subţiori și'l conduseră la primărie. Acolo, el fu aruncat in sală, rĕmase in nemiscare in posiţiunea in care fusese pus, căci 'i era peste putinţă să se ridice, și continuă a geme și a se văeta tótă nóptea.

In timpul acesta, Ilinca, socia lui Ivan Drăghici, vĕdênd că bărbatu-sĕu nu se mai intórce, se culcase dimpreună cu băiatul ei. Pe la meidul nopţei, ea audi mugetul mânzatei pe care Ivan Drăghici o găsise și o pornise spre casă, eși afară, 'i constată presenţa și, vĕdênd că sociul ei tot zăbovesce, iși inchipui că el e tot la câmp, reintră, se culcă érăși și dormi pênĕ diminéţa. Despre diuă, ea se sculă, eși prin curte ca să vadă de păsĕri și de cele-alte trebuinţe ale casei. Atunci se intâlni cu Toma Vasile, servitor la Aron Buchory, care 'i spuse cele petrecute in cursul nopţei, cum stăpânul lui bătuse de mórte pe Drăghici și cum 'l pornise la primărie. Ilinca se duse in dată la primărie și găsi pe nefericitul sĕu sociu in starea in care fusese adus. El continua a se văeta, era aședat cu facia in jos și cu piciorul stâng rĕsgăiat, neputênd să 'l misce. Vestmintele 'i erau pline de sânge. Ilinca 'l intrebă ce 'i se intêmplase. El 'i povesti atunci scena neumană pe care am descris'o, arĕtând cum Aron Buchory il bătuse fără vină cu un par scos din gard. El termină rugând'o să se ducă să viă cu căruţa pentru a 'l conduce a casă. Ilinca porni, puse boii la căruţă și veni să 'și ia bărbatul. Notarul comunei insă se opuse a 'i da drumul, și sărmanul Drăghici trebui să mai stea in posiţiunea in care se afla pênĕ séra acelei dile, când primarul, vĕdêndu'i gravitatea posiţiunei, trămise să chiăme pe Ilinca ca să 'și ia bărbatul cu căruţa. Adus la locuinţa lui, Ivan Drăghici zăcu incă șése dile, pênĕ in ajunul sfinţilor Michail și Gavril, când iși dede sfêrșitul.

In cursul bólei sale, Ivan Drăghici continua a spune oricui 'l intreba cum se petrecuseră lucrurile. El desemna intr'una, fără variaţiune, pe Aron Buchory ca autorul principal al bătăei suferită de dênsul. Afară de nevestei sale, el spuse faptul caraulașilor Gheorghe Trandafir, Tudor Ioan Dumitrașcu și Grigore Gheorghe Lazăr; el 'l spuse primarului, notarului și intregului consiliu comunal; el 'l spuse incă, in ultimele sale momente, martorului Nécșu Dobină, care, audind ce se intêmplase și voind să scie adevĕrul „*cu limbă de mórte*“, dupe pitorésca și energica sa espresiune, venise să 'l intrebe. Versiunea, dinaintea tutulor și necontenit, fu aceeași: Aron Buchory il bătuse cu un par și 'i frênsese piciorul, pe când Ţurlete și Ciocan, servitorii lui, il manţineau.

Să vedem acum ce atitudine păstrau acusaţii in urma consecinţelor faptului săvêrșit de dênșii.

A doua di dupe bătae, Aron Buchory nu lipsi de a 'și produce reclamaţiunea contra lui Ivan Drăghici, acusându'l de furt de porumb. Cu acéstă ocasiune se incheiă un proces-verbal, care conţinea declaraţiunile reclamantului. Cu tóte acestea, starea lui Ivan Drăghici devenind din ce in ce mai gravă, atenţiunea autorităţei comunale fu atrasă asupră'i, și primarul se decise a ancheta bătaia de care se plângea și care produsese frêngerea piciorului pacientului. Pe de altă parte, Aron Buchory, aflând de gravitatea bătăei administrată de dênsul, incepu să se ingrijéscă și se gândi la mijlócele de a inlătura rĕspunderea. El impărţi pe la unii bani, pe la alţii promisiuni, povăţui pe Ciocan și pe Ţurlete să tăgăduéscă faptul, inventă versiunea că Ivan Drăghici căduse din pătul și 'și frênsese piciorul pe când fusese surprins furând porumb, făcu tot posibilul pentru a se pune la adăpostul justiţiei. Paraschiv Ţurlete, chiămat dinaintea primarului și intrebat, tăgădui bătaia și spuse cum 'l povăţuise stăpânul sĕu; asemenea și Gheorghe Ciocan. David Buchory, cu tóte acestea, confruntat cu Ivan Drăghici și audind acusaţiunea ce se aducea unchiului sĕu de muribund, nu putu stăpâni acéstă esclamaţiune involuntară care constitue uă mărturisire indirectă: Déră eu te-am bătut, moș Ivane?

Astfel stau lucrurile, când, dupe cum am spus, in diua de 7 Noembre, Ivan Drăghici iși dete sfêrșitul. De frică sau de remușcare, Paraschiv Ţurlete incepu să pricépă tótă intinderea crimei la care contribuise și se decise cel puţin să 'și astêmpere consciinţa, arĕtând adevĕrul. In diua de 9, el se presentă dinaintea primarului și arĕtă cum lucrurile se petrecuseră, cum Ivan Drăghici nu căduse din pătul, ci fusese bătut de Aron Buchory, pe când dênsul 'l ţinea, cum in fine stăpânul sĕu il povăţuise să spue dupe cum arĕtase la primele sale declaraţiuni, promiţêndu'i bani și impunitate. Impins de același simţimênt, Gheorghe Ciocan făcu uă arĕtare identică. Lucrurile luară astfel uă direcţiune neasteptată. Primarul nu se credu in stare să continue cercetările. El se grăbi să anunţe parchetul de Vlasca, și D. procuror local se transportă in dată la facia locului.

D. procuror luă ancheta făcută de primar și o refăcu chiar de la inceput. Dsa constată cu mai multă autoritate tóte impregiurările mai sus descrise, cum Ivan Drăghici, in nóptea de 1—2 Noembre, plecase in căutarea vitelor sale absinte, cum intorcêndu-se a casă fusese condus de Paraschiv Ţurlete in curtea lui Aron Buchory, cum fusese bătut de acesta, cu ajutorul isprăvnicelului și a lvăcarului, cum fusese in urmă trămis la primărie, cum iși dase sfêrșitul, acusând pe cei de sus de frêngerea piciorului sĕu. Luă incă uă dată declaraţiunea lui Ciocan și lui Ţurlete și consemnă mărturisirile lor circumstanţiate despre bătaia cu un ciomag administrată de acusat asupra pacientului și despre silinţele ce 'și dase acusatul să spue altfel de cât dupe cum era adevĕrat

In timpul acesta, D. judecătorul de instrucţiune veni el-insuşi la facia locului şi completă instrucţiunea. Din informaţiunile adunate de Dsa se stabili in modul cel mai victorios culpabilitatea acusaţilor.

Prima preocupaţiune a Dlui jude-instructore fu să stabilescă sciinţificesce adevěrata causă a morţei lui Ivan Drăghici. Autopsia cadavrului constată că femurul piciorului stâng al pacientului fusese rupt in trei locuri, la inălţimea şoldului, că acéstă lesiune determinase gangrena părţei bolnave şi provocase in urmă mórtea. Dsa puse medicilor cari 'l asistau, doctorilor Valentinénu, Pitisténu şi Păunescu, aceste intrebări: 1° Ivan Drăghici fost'a bătut şi cu ce a nume corp? La care medicii, in majoritate, respunseră că, dupe urmele ce esistau pe cadavru, pot afirma că decedatul a fost bătut cu un corp contodent. Drul Păunescu işi formulă astfel opiniunea: esistă violenţe estetióre asupra lui Ivan Drăghici, produse cu corpuri contondente. 2° In dreptul fracturei esistă lesiuni esterne produse printr'un corp contondent? La care medicii, in unanimitate, respunseră că da. 3° Fractura osului femural stâng este produsă prin căderea lui Ivan Drăghici de la uă inălţime óre-care peste un corp dur sau este produsă printr'uă lovitură cu un corp contondent? La care medicii, in majoritate, respunseră că fractura a fost produsă printr'uă lovitură cu un corp contondent. Drul Păunescu işi formulă astfel opiniunea: fractura a fost produsă direct printr'un corp voluminos. Aceste opiniuni medicale au primit in urmă consecraţiunea cea mai autorisată ce li se putea da prin opiniunea consiliului medical superior din Bucuresci, care, luând conoscinţă de *visum et repertum* şi de cele constatate asupra cadavrului, a afirmat că Ivan Drăghici a fost bătut cu un corp greu şi contondent maniat cu multă putere; că fractura osului a fost produsă printr'uă causă directă de uă mare violenţă; că acéstă fractură şi lesiunile de pe cadavru sunt produse, nu prin cădere, ci de uă mână inimică; că in fine mórtea lui Ivan Drăghici a fost violentă, provenită din numerósele lesiuni şi fracturi, urmate de gangrenă.

Cu modul acesta, étă stabilit sciinţificesce că causa morţei lui Ivan Drăghici a fost bătaia suferită de dênsul, éră nu căderea din pătul, dupe cum afirma Aron Buchory. Pentru a nu mai rĕmâne umbră de indouială asupra acestui punct, D. jude-instructor merse la pătulul de unde se pretindea că rĕposatul căḑuse şi 'şi frânsese piciorul şi 'i mĕsură inălţimea. Acéstă inălţime fu constatată că era de 110 centimetri şi nu că se găsea prin pregiur nici lemne, nici petre, nici vre un şanţ, care să pótă agrava căderea. Alegaţiunea, prin urmare, era puerilă. De la uă inălţime de 110 centimetri, nici un copil, căḑênd, nu 'şi póte fractura vre un membru al corpului.

Rĕmânea déră bine stabilit că causa morţei a fost bătaia suferită de pacient.

Acum nasce intrebarea cine a administrat acea bătae lui Ivan Drăghici.

Afară de arĕtările pacientului şi de afirmările lui Ţurlete şi lui Ciocan, cel mai vulgar bun simţ spune că Aron Buchory este autorul ei. In facia luminei faptelor, nici uă altă interpretare nu este posibilă. Paraschiv Ţurlete, ori cât de zelos l'am presupune pentru interesele stăpânului sĕu, nu putea bate aşa de neomenos pe un consătén al sĕu, care crescuse cu dênsul şi contra căruia n'avea nici un motiv de inimiciţie. Tot ce ar fi putut face, daca ar fi avut dorinţa de a 'l lovi, ar fi fost să 'i dea câte-va bice. Insă a 'l bate cu parul pênĕ să 'i frângă piciorul, acésta nu o putem admite că era posibil. Afară de acésta, loviturile suferite de Ivan Drăghici, prin natura lor, presupun concursul mai multor puteri reunite. Un om singur nu le-ar fi putut produce. A trebuit, pentru a le da, ca cine-va să manţie pe pacient, pe când altul 'l lovea, şi Paraschiv Ţurlete nu a fost ajutat de nimeni. Numai dupe ce a dus pe rĕposat in curtea arendaşului şi s'a cerut ajutorul lui Ciocan, numai atunci faptul a putut avea loc. Şi atunci scim cine a lucrat la săvêrşirea lui. Aron Buchory, pe lêngă acésta, avea ură contra lui Ivan Drăghici, şi acéstă circumstanţă unită cu interesul ce se desteptase intr'ênsul, atunci când credea că in pacient vede un fur al averei sale, esplică violenţa ce a pus in administrarea loviturilor şi inlătură ori ce altă ipotesă.

Pentru a se justifica, acusatul a susţinut că nu eşise din casă, că dase numai ordin de pe ferésträ pentru a conduce pe Drăghici la primărie şi a propus martori pentru a dovedi acésta.

Să vedem cine sunt acesti martori şi ce spun dênşii.

Găsim mai ântâiu pe nepotul sĕu David Buchory, care, cu tótă dorinţa lui de a apăra pe unchiul sĕu, a fost totuşi nevoit să esclame adevĕrul când s'a găsit in facia lui Ivan Drăghici. Auḑindu'l spuind cum Aron Buchory 'l bătuse, David l'a intrebat, fără să se gândéscă: Déră eu te-am bătut, moş Ivane? La care intrebare pacientul rĕspunse: Dta nu m'ai bătut, Domnule David. Esclamaţiunea lui David constitue uă mărturisire indirectă, a cărei gravitate el a vĕḑut'o mai in urmă, atunci când a câtat să o şi atenueze alegând că o făcuse in mod ironic. Martorii insă asistenţi la acéstă scenă, adică primarul Marin Dinu şi notarul Al. Caragea, 'i-au dat desminţire asupra acestui punct, arĕtând că intrebarea el o făcuse cu tot seriosul şi că era departe in acele momente a se gândi să gluméscă.

Găsim, dupe acésta, pe cârcimarul satului Michaiu Borţea care se afla in daraveri ḑilnice cu Aron Buchory şi in certă cu Ivan Drăghici. Acest martor totuşi a căḑut in nisce contradicţiuni aşa de patente, in cât depunerea lui este de la inceput lipsită de ori-ce forţă doveditóre. El afirmă că, pe la ora când bătaia a avut loc, adică intre 1 şi 2 ore nóptea, era in curtea arendaşului, in camera lui David, că a asistat la scenă şi că Buchory n'a eşit din casă afară. Las să apreţuiţi daca un cârcimar dintr'uă comună rurală, unde lumea se culcă de vreme, póte sta pênĕ la 2 nóptea la sindrofie cu un comptabil de moşie ca David, a cărui funcţiune 'l obligă să se scóle cât se póte de diminéţă. Apoi când Borţea a fost intrebat de judele-instructor ce făcuse

pênĕ la acea oră la David, şi când venise la dênsul, a rĕspuns că venise la sfinţitul sórelui şi jucase cărţi. Intrebat daca jucase pe bani sau nu şi ce fel de joc jucase, a rĕspuns că nu jucase pe bani, éră jocul nu şi'l aducea aminte. David, intrebat deosebit asupra aceloraşi impregiurări, a spus că Borţea venise la dênsul intre orele 9 şi 10 séra, că jucase pe bani, că 'i câştigase 5 franci şi că jocurile erau conţină şi 31. Vedeţi ce nepotrivire, şi daca se póte crede ce spun şi unul şi altul: 31, afară de acésta, nu se póte juca in doui. Aceste arĕtări ne vom convinge şi mai bine că sunt mincinóse când vom lua in vedere spusele lui Ţurlete din ḑiua de 9 Noembre, atunci când a intrat in calea mărturisilor. El a declarat că Michaiu Borţea nu era la curtea arendaşului şi că Aron Buchory, pentru a 'şi forma un martor, il povăţuise să spue că vĕḑuse şi pe acel Borţea acolo. Etă, prin urmare, incă un martore neveridic, ale cărui spuse nu insemnéză nimic.

Găsim apoi pe Dumitru Constantin, logofĕtul lui Aron Buchory, care spune că acesta n'a eşit din casă şi că a dat numai ordin de pe ferĕstră pentru a duce pe Drăghici la primărie. Acest martor insă spune nisce lucruri cari se contraḑic cu tot ce s'a adunat de instrucţiune. El, se vede cât de colo că a fost povăţuit sau plătit pentru a le spune astfel. Posiţiunea lui, afară de acésta, dependentă de Aron Buchory esplică sensul arĕtărilor sale şi nu póte forma convingerea nimenui că nu minte. La primele cercetări a spus intr'un fel, mai in urmă in altul.

Acestia sunt martorii principali cu cari acusatul pretinde să 'şi dovedéscă nevinovăţia, căci despre cei-alţi cari arată lucrurile numai dupe auḑite, precum sunt servitórele din casă, ei nu merită nici chiar a fi luaţi in băgare de sémă.

Să vedem acum cum se dovedesce culpabilitatea acusatului.

Prima dovadă, şi una din cele mai tari, sunt arĕtările pacientului, făcute in diferite timpuri şi la diferite persóne. Aţi auḑit pe femeia sa Ilinca, pe copilul sĕu Ioan, pe caraulaşii Gheorghe Trandafir, Tudor Ioan Dumitraşcu şi Grigore Gheorghe Lazăr, pe primarul Marin Dinu, pe notarul A. Caragea, pe martorul Nécşu Dobrică. Toţi au cules din gura rĕposatului acéstă afirmare puternică: Am fost bătut cu un par de arendaşul Aron Buchory. Şi ea trebue să fiă creḑută, fiind-că are tot caracterul veracităţei, fiind-că concordă cu faptele adunate de instrucţiune, fiind-că bunul simţ nu o refusă, fiind-că, in fine, in momentele in cari a fost făcută, era desbrăcată de ori-ce interes şi nu esprimă de cât purul şi nealterabilul adevĕr.

Dovada de a doua o tragem, tot cu atâta putere, din mărturisirile coprevenitilor lui Aron Buchory. Atât Paraschiv Ţurlete, in adevĕr, cât şi Ghorghe Ciocan sunt de acord pentru a spune că Ivan Drăghici fusese bătut cu un par de arendaş, pe când dênşii il manţineau. Şi acéstă arĕtare, luminată de impregiurările constatate de instrucţiune, posedă uă tărie isbitóre. Ea nu se póte pune un moment in indoială, şi, intărită prin ce a declarat rĕposatul, formézǎ proba cea mai puternică.

Dovada de a treia in fine o găsim in silinţele ce şi-a dat Aron Buchory pentru a scăpa de respundere, din poveţele şi promisiunile date servitorilor cum să arate lucrurile, din fabula inventată de dênsul că Ivan Drăchici căḑuse din pătul, din inimiciţia ce esista intre dênsul şi rĕposat, din caracterul sĕu violent, din esacţiunile ce comitea asupra sătenilor din Blejeşti şi mai presus de tóte din opiniunea publică atât a satului, cât şi a districtului, care este unanimă pentru a 'l acusa de acéstă crimă neomenósă.

Etă, prin urmare, stabilit, in modul cel mai neindonios, că mórtea lui Ivan Drăchici a provenit din loviturile primite de dênsul şi că autorul acestor lovituri nu este de cât acusatul Aron Buchory in complicitate cu servitorii sĕi Ţurlete şi Ciocan.

Esistă uă obiecţiune, Dlor juraţi, pe care apărarea sunt sigur că nu va lipsi de a o produce dinaintea Dvóstră. Pentru a pedepsi, vi se va ḑice, vĕ trebuesc probe şi martori nerecusabili. Ivan Drăghici şi familia sa nu sunt martori, ci părţi interesate; Paraschiv şi Gheorghe Ciocan nu sunt martori, ci acusaţi. Declaraţiunile unor acusaţi nu pot forma probă contra coacusaţilor lor.

Mĕ grăbesc a respinge din tótă puterea convingerei mele acéstă obiecţiune, căci nu cunosc alta care să se sprijine pe doctrine mai false, care să uite şi să recunóscă mai cu desăvârşire drepturile şi datoriile juraţilor, astfel precum timpii nostri moderni le-au format.

Nu, Dlor juraţi, nu aveţi trebuinţă nici de probe, nici chiar de presumpţiuni. Nu vĕ trebuesce, legea o ḑice formal, de cât uă convicţiune intimă. Acéstă convicţiune o luaţi de pretutindeni, o trageţi din tot, fără a vĕ preocupa de mijlóce, de numele sciinţific ce logica impune cutărui sau cutărui element al desbaterilor. Etă pentru care cuvênt sunteţi in adevĕr omnipotenţi in suveranitatea consciinţei Dvóstră.

Astfel, spre esemplu, ascultaţi un martor care a prestat jurămêntul. Nu 'l credeţi daca óre-cari indicie vĕ incredinţéză că minte, dacă, pentru a nu eşi din causa care ne ocupă, el pórtă numele de Michaiu Borţea, de Dumitru Constantin, de Iancu Marcovici. Credeţi, din contră, pe un pacient şi pe un acusat când vi se par că ei spun adevĕrul.

Paraschiv Ţurlete şi Gheorghe Ciocan nu trebue să se aştepte a 'şi auḑi lauda eşind din gura nóstră. Dérǎ in fine sunt posiţiuni desperate in cari cine-va póte avé un ultim merit, acela de a'şi lua séma cu francheţe şi de a recunósce că, dupe crimă, un singur lucru este posibil, in justiţie ca şi in morală, espiaţiunea.

Putut'au ei să asculte de un simţimênt mai puţin nobil, de dorinţa rĕsbunărei? Voit'au să atragă in perderea lor pe un om mai puternic de cât dênşii şi care, la ocasiune, câtând să scape, 'i-ar fi putut scăpa şi pe dênşii? Nu, Dlor, acésta nu este prin putinţă. Ei n'aveau nici un motiv de resimţimênt contra stăpânului lor şi inteligenţa lor nu este destul de rafinată pentru a'i impinge la calcule de apărare aşa de ingeniόse. Afară de acésta, constatatu-s'a uă singură neesactitudine in arĕtările făcute de dênşii?

Fost'au ei contradişi de uă singură impregiurare din cele adunate de instrucţiune? In mijlocul unor fapte aşa de numeróse, contradisu-s'au ei uă singură dată? Nu! nu! totul in acéstă afacere spune: Paraschiv Ţurlete şi Gheorghe Ciocan au spus adevĕrul!

De aceea, Dlor. juraţi, nu veţi esita un singur moment şi veţi da verdictul Dvóstră de condemnaţiune, astfel precum datoria şi consciinţa vĕ dictézǎ. In ţara nóstră liberală şi democratică, deschisă tutulor aspiraţiunilor şi intreprinderilor, este bine să se vaḑă că viaţa umană este garantată fără deosebire nici consideraţiune de persóne. Este bine să se vaḑă, dupe cum ḑicea cu altă ocasiune unul din apărători, că egalitatea scrisă in legile nóstre pentru drepturi, este un ce real şi când e vorba de datorii, adică de pedepse, şi că nimeni nu se póte pune mai presus de lege. Aron Buchory, străin adăpostit, incălḑit şi inavuţit in sênul acestei ţĕri, trebue să afle că avantagiele ce a găsit de a trăi printre noi au teribile respunderi, când nesocotesce ceea ce toţi trebue să respecte. Puterea aurului lui să nu 'i fiă de nici un folos. Prin dênsul, el a putut să 'şi indulcéscă traiul material, atunci când nimeni n'avea să 'i céră socotélă de nimic; prin dênsul, când a căḑut in crimă, el a putut să 'şi formeze martori cari să cate a'l desculpa. Printr'ênsul el a găsit apărători cari să pledeze aquitarea. Insă nu va puté găsi nici uă dată, o spun cu incredere, nici judecători, nici juraţi cari să ḑică că nu e vinovat.

CHRONICA JUDICIARA

Se pare că procesele de presă, ca şi cele de divorţ, sunt fórte dese in Anglia, cu tótă libertatea de care se bucură poporul englez. Ele au insă particularitatea de a fi fórte curióse in felul lor. Etă un esemplu, intre multe altele:

In numĕrul sĕu de la 17 Ianuarie trecut, ḑiarul *World* a publicat acéstă informaţiune:

De câte-va ḑile circulă sgomotul că uă domnişóră din societatea inaltă a capitalei ar fi fugit cu un tênĕr lord, insurat de curênd din amor cu uă femeiă fórte frumósă insă a cărei sănĕtate inspiră cele mai seriόse ingrijiri. Se ḑice că fuga a avut loc cu ocasiunea unei partide de vênătóre. Fata e de douĕ-ḑeci şi unu de ani, şi călăresce fórte bine. Gentlemanul posedă uă minunată haită de câini.

Peste câte-va ḑile proprietarul-editor al ḑiarului, D. Yates, fu fórte contrariat aflâd că se şioptea in public cum că ecoul de mai sus ar fi privind pe lordul Lansdale. Ca să desmintă acest sgomot şi auḑind că lordul şi lady Lansdale au luat parte la uă altă partidă de vênătóre, el publică informaţiunea următóre:

Joia trecută contele şi contesa de Lansdale au făcut uă scurtă visită d-lui Herbert Langham, proprietar din Pytckley, in Cottes brooke; şi a doua ḑi au fost la vênătóre cu tótă haita de câini. Adunarea a fost numerósă şi alésă. Cu tótă uriciunea timpului, vênătórea a ţinut mai bine de douĕ ceasuri, şi contesa a fost fórte sănĕtósă

Cu tótă rectificarea, D. Yates se pomeni cu uă citaţiune din partea contelui care reclama de la justiţie uă urmărire criminală in contră 'i pentru inserţiunea primului articol. Ḑiaristul respunse că n'a avut nici uă dată intenţiunea de a face alusiune la conte, căruia 'i esprimă tótă părerea sa de rĕu, repeţind aceste esplicaţiuni şi aceste regrete şi in *World* de la 7 Februarie.

Procesul fu adus totuşi inaintea Curţei Reginei. Avocatul lordului Lansdale produse depunerile sub prestare de jurământ ale contelui de Westmoreland, ducelui de Beaufort, marquisului de Worcester, lordului Chetwyn şi ale altor personagie marcante, cari afirmau cu toţii că, dupe dênşii, articolul de la 17 Ianuarie privea pe lordul Lansdale. Nu esistă — ḑiceau martorii — de cât cinci lorḑi cari se pot numi tineri şi cari posed haite de câini. Dintre acestia, unul e neinsurat. Cât despre cei-alţi, numai nevasta lordului Lansdale e fórte bolnăviciósă."

In apărarea sa, Yates declară că autorul articolului incriminat era uă damă din societatea inaltă, trăind in acelaşi cerc social ca şi lordul, şi că de ani intregi dênsa 'i procura ioformaţiuni de acest soiu cari nu daseră nascere nici unei urmăriri pênĕ atunci. El adăogă că acéstă damă a trămis uă scrisóre confidenţială lordului Lansdale, cerêndu'i ertare. Dênsul, Yates, n'a creḑut nici uă dată că articolul se putea aplica contelui.

Cu tóte esplicaţiunile sale, Curtea a autorisat urmăriri criminale in contra lui Yates şi l'a declarat responsabil pentru publicitatea informaţiunei procurate de colaboratricea sa anonimă.

* * *

Un vechiu supleant de Tribunal, astăḑi archivar al unei judecătorii de ocol, 'şi-a motivat astfel opiniunea sa intr'un proces in care era interesată uă rudă de aprópe a ministrului justiţiei de pe vremuri:

„Of! of! mare 'i limba boului: pĕcat că nu póte să vorbéscă!"

Bucuresci. — Typ. Curţei Regale, pr. F. Göbl Fii, Pasagiul Român, 12

ANUL XII. — Nr. 27. JOI 10 MARTE 1883

DREPTUL

LEGISLATIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENTIA — ECONOMIE POLITICA

Prim-Redactor: DEMETRU C. POPESCU

ESE DE DOUE ORI PE SEPTEMANA

Redactor-Administrator: NICOLAE CHRISTESCU

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA ḌIARULUI, PASAGIUL ROMAN, 10

ABONAMENTELE se fac pe an şi pe jumĕtate de an: la 1[iu] Decembre şi 1[iu] Maiu. De la 1[iu] Iulie pênĕ la 20 August ḍiarul nu apare.

Anunţuri: linia 40 bani. *Scrisorile nefrancate se refusă* Un numĕr: 50 bani

COSTUL ABONAMENTULUI Pe an, 40 lei; pe jumĕtate an, 20 lei. *Studenţii plătesc pe jumĕtate* Pentru străinĕtate se adaogă timbrul postal.

SUMAR

Uă dificultate relativ la ipoteca legală a femeei măritate

Dupe disposiţiunile legei nóstre, femeia măritată are uă ipotecă legală, specială şi publică, asupra averei bărbatului sĕu. Daca nu s'a luat inainte sau cu ocasiunea măritişului, or daca in timpul căsătoriei persónele desemnate de art. 1759 Cod. civil nu au cerut asigurarea averei sociei, acésta chiar este in drept să o facă, avênd autorisaţiunea preşedintelui Tribunalului.

Femeia măritată déră, in timpul căsătoriei, póte cere or nu, dupe cum crede mai bine, inscripţiune ipotecară in averea bărbatului. Uă dată insă luată, póte tot aşa dispune de dênsa dupe cum va voi? Cu alte cuvinte, are dênsa facultatea să renunţe la inscripţiunea luată sau la insăşi ipoteca sa trecută in registre?

In ceea ce privesce pe bărbat, incontestabil că nu póte face nimic *direct* in favórea sa. Art. 1760 Cod. civil hotărasce acésta intr'un mod peremptoriu: „Femeia nu va puté renunţa nici intr'un cas in favórea bărbatului sĕu la inscripţiunile luate in virtutea articolelor precedente."

Are insă dreptul socia să renunţe la inscripţiune sau să subroge in drepturile sale ipotecare pe cei d'al treilea? Se póte deduce acésta, ca aplicaţiune a principielor, şi prin *a contrario* din disposiţiunile art. 1760 Cod. civil, care defínde lucrul numai in raport cu sociul? Şi, in cas afirmativ, acéstă regulă este generală şi aplicabilă tutulor ipotecelor obţinute de femeia măritată in averea sociului?

Asupra acestei cestiuni ne propunem a ḍice câteva cuvinte, cercetând, in acelaşi timp, modul regulărei sale in diferitele legislaţiuni şi disposiţiunile Codului nostru asupra materiei.

I

La Roma, in vechiul drept, femeia avea *privilegium inter personales actiones,* in virtutea căruia se putea despăgubi pentru dota sa cu precădere inaintea creditorilor chirografari ai sociului. Putea renunţa dênsa la acest privilegiu, fiă in favórea bărbatului, fiă in favórea celor d'al treilea?

Jurisconsulţii romani distingeau: asemenea renunţări erau valabile numai daca se făceau in urma desfiinţărei căsătoriei; in timpul căsătoriei insă, erau isbite de nulitate. Raţionamentul lor este simplu: femeei 'i se acordă acéstă precădere intr'un interes de ordine publică, peste care nu pot trece chiar părţile in folosul cărora s'a introdus. *Privata*

conventio, ḑicea Paul, *juri publico nihil derogat* (1). Regula acésta insă nu se aplica asigurărilor, ipotece sau cauţiuni, date prin consimţimêntul bărbatului : la acestea femeia era in drept a renunţa, fiă direct in beneficiul bărbatului, fiă către terţii cu cari dênsul ar fi voit să contracteze. In acest sens esistă chiar uă constituţiune a impěratului Anastase din anul 508 sau 517 (2).

Justinian, dupe cum se scie, a imbunătăţit condiţiunea femeei in ceea ce privesce asigurările date pentru restituirea dotei. In urma constituţiunilor sale din anii 529 şi 530, s'au introdus aceste dispoziţiuni tutelare :

1° Femeia măritată avea un privilegiu general asupra tutulor bunurilor aduse de dênsa dotă bărbatului sěu, fără distincţiune de erau mobile sau imobile ; cum şi revendicarea bunurilor dotale instrăinate de sociu, afară de casurile in cari avea uă asemenea voe.

2° Uă ipotecă generală asupra tutulor bunurilor bărbatului sěu.

Aceste diferite privilegie erau-ele lăsate la libera disposiţiune a femeei ?

Pentru ipoteca asupra averei sociului, nici uă dificultate: se urma aceeaşi regulă edictată de constituţiunea anastasiană, adică se admitea dreptul femeei de a renunţa, fiă in beneficiul bărbatului, fiă către cei d'al treilea; cât pentru privilegiul asupra lucrurilor dotale, femeia nu avea uă asemenea facultate. Bine inţeles insă că acéstă din urmă regulă se aplica numai pentru privilegiul stabilit asupra lucrurilor adevěrat dotale, *proprie dotales*, éră nu şi asupra celor ce treceau in patrimoniul bărbatului, adică pentru mobile şi pentru imobile preţuite, şi pentru cari bărbatul datora numai uă sumă de bani. „Licet enim — ḑice constituţiunea justinianeă — Anastasiana lex de consentientibus mulieribus vel suo juri renunciantibus loquatur, tamen eam intelligi oportet in rebus mariti vel dotis quidem æstimatis in quibus dominium et periculum mariti est. In fundo autem non æstimato, qui et dotalis proprie nuncupatur, maneat jus intactum...“ (3).

La noi, sub imperiul Codului Caragea, se recunoscea femeei, asupra intregei averi a bărbatului, un drept de precădere, in virtutea căruia, pentru zestrea sa, putea trece inaintea tutulor creditorilor chirografari ai sociului, anteriori sau posteriori căsătoriei, şi chiar inaintea celor zălogaşi in urma căsătoriei (art. 22 şi urm., Partea III, Cap. IX).

In cât privesce Codul Callimach, femeia are uă ipotecă tăcută asupra totalei averi a sociului (art. 1640), in virtutea căreia priméză pe toţi creditorii anteriori sau posteriori, chiar emanetari de ar fi (art. 1646), esceptându-se numai fiscul şi orfanii cari trec inaintea ei (art. 1997). Privilegiul acesta esistă atât pentru zestrea propriu ḑisă, cât şi pentru esoprica lăsată sub administraţiunea bărbatului şi pentru care s'a făcut inventariu regulat (art. 1663, 1667 şi 1997).

Ca şi cele-alte ipotece (4), dreptul femeei nu era supus la nici uă publicitate. De la Regulamentul Organic insă, foile dotale, intocmai ca şi in Muntenia, trebuiau trecute in registrele Divanurilor sau ale Tribunalelor domiciliului, şi numai astfel se conserva privilegiul zestrei (anexa litera *T*).

Sub imperiul acestor legiuiri, póte femeia măritată să renunţe la asigurările ce 'i se dă pentru zestre ?

In Codul Callimach, găsim aceste disposiţiuni :

Socii pot face invoieli pentru zestre, insă dupe desfacerea căsătoriei (art. 1617).

Tocmelele din timpul căsătoriei nu sunt permise, daca printr'ênsele se micşoréză zestrea, sau se primejduesce siguranţa ei, sau se jicnesc drepturile altora, creditori sau mostenitori legitimi (art. 1614).

In timpul căsătoriei, femeia nu póte să dispună de zestrea ei (art. 1641).

Ca urmare a acestor idei, se invederéză, ni se pare, că femeia nu póte renunţa la asigurările date de lege nici in favórea bărbatului nici in favórea ce-

(1) *Sententiæ*, l. 1, t. I, § 6, ap. DEMANGEAT, *De fundo dotali*, pag. 29.

(2) *Loc. cit. supra*, pag. 33.

(3) L. 1, § 15, Cod., *De rei uxoriæ act.*, V, 13, *loc. cit. supra*, pag 35.

(4) Codul Callimach recunoscea patru feluri de ipotece: legale, convenţionale, judecătoresci şi testamentare. Nu erau supuse la nici uă publicitate, destul numai, pentru mobile, posesiunea emanetului, şi pentru imobile primirea zapiselor de proprietate. De la aplicarea Regulamentului Organic, anul 1832, ipotecele convenţionale, ca şi a femeei măritate, erau supuse la formalităţi şi la trecerea in registre (art. 1 şi urm., anexa litera *T*). Se pare că cele-alte ipotece, judecătoresci şi testamentare, chiar in urma Regulamentului Organic, nu erau supuse la nici uă inscripţiune in registre, fiind de ajuns publicaţiunile in gazetă (art. 586, 589 şi urm. Cod. Callimach).

In jurisprudenţă, este discutată cestiunea daca asigurarea dată femeei măritate coprinde şi averea mobilă a bărbatului, sau daca ipoteca se intinde numai asupra imobilelor.

lor d'al treilea. Soluţiunea ni se pare aplicabilă atât pentru zestre cât şi pentru esoprică, de óre ce primele disposiţiuni (art. 1614 şi 1617) sunt generale, şi apoi esoprica pentru care se dă ipotecă tăcută este aceea incredinţată bărbatului cu inventariu (art. 1663), şi care, afară de casul de pericol (art. 1664), are a se restitui la disoluţiunea căsătoriei (art. 1668). Lucrul insă s'ar puté controversa, cât pentru esoprică, in vederea art. 1659 care recunósce femeei deplina proprietate şi libera ei disposiţiune asupra acestor bunuri.

Sub legea Caragea, femeia este oprită de a instrăina zestrea, şi fără indouială nu 'i póte fi permis a renunţa la asigurările ce 'i s'au dat de lege intr'un interes de ordine publică, când se scie că asemeni acte folosesc cu deosebire bărbatului şi când legea nu 'i dă voe nici a 'i face dar in timpul căsătoriei (art. 22 şi urm. de la Zestre; art. 5 de la Daruri).

Cât pentru esoprică, nici uă discuţiune, de órece, pentru restituirea ei, legea nu 'i recunósce nici un drept de precădere ca pentru zestre.

II

In dreptul frances se scie că femeia are uă ipotecă generală şi ocultă asupra bunurilor sociului sĕu. Relativ la cestiunea de care ne ocupăm nu găsim nimica prevĕdut de Codul Napoleon. Cu tóte acestea, ca aplicaţiune a principielor, doctrina in general, cu óre-cari dificultăţi, recunoscea femeei dreptul de a renunţa la ipoteca sa legală in favórea celor d'al treilea. De la legea ipotecară insă din 1855, nici nu mai incape discuţiune, pentru că cestiunea este resolvată implicit prin art. 9, care are următórea coprindere: „In casurile in cari femeile pot ceda ipoteca lor legală sau a renunţa la dênsa, acéstă cesiune sau renunţare trebue făcută prin act autentic, şi cesionarii nu au drept in raport cu cei d'al treilea de cât prin inscripţiunea acestei ipotece luate in profitul lor, sau menţionându-se subrogarea in marginea inscripţiunei preesistente.“

In Francia déră este incontestabil astăḑi că femeia măritată are facultatea să renunţe la drepturile sale ipotecare şi chiar să le transmită in folosul celor d'al treilea. Se admite insă numai uă restricţiune de jurisprudenţă şi de doctrină, in ceea ce privesce drepturile sale dotale, şi acésta numai pentru că in general se judecă in Francia că şi dota mobiliară este inalienabilă (5). Admiţêndu-se asemenea sistem, se inţelege negreşit restricţiunea introdusă: femeia nu ar puté compromite indirect uă avere pe care nici ea nici bărbatul nu au dreptul să o instrăineze.

In Belgia, de la care am imprumutat aprópe regimul ipotecar, găsim óre-cari deosebiri.

Mai ântâiu, ipoteca legală a femeei este publică şi specială, şi, cât pentru cestiunea nóstră, ea este regulată prin art. 71 al legei ipotecare, identic reprodus de articolul nostru 1760. „Ipoteca, ḑice raportorul Lelièvre vorbind despre art. 71, ar fi ilusorie daca bărbatul, care esercită uă mare autoritate asupra femeei, ar puté să câstige renunţarea la un drept tot-d'a-una oneros pentru dênsul.“ Şi, in urmă, justificând disposiţiunile legei, adaogă: „Comisiunea specială a creḑut că nu trebuia să interḑică femeei facultatea de a se obliga impreună cu bărbatul sau de a interveni in obligaţiunile acestuia pentru *a renunţa la ipotecele sale,* pentru că adesea aceste sunt acte cerute de interesul bine inţeles al familiei. Onórea bărbatului, viitorul sĕu şi al copiilor pot depinde de un sacrificiu făcut la timp de socie.“

In doctrina belgiană, esistă câte-va controverse in acéstă materie:

1° Mai ântâiu, la ce póte renunţa femeia: la ipotecă insăşi sau la *inscriere* numai, aşa cum prevede art. 71? Importanţa practică esistă in privinţa resultatelor, diferite dupe părerea admisă: renunţarea la ipotecă sau subrogarea presupune stingerea ei, ceea ce se póte face şi in folosul creditorilor chirografari; pe când renunţarea numai la inscriere insemnéză uă cedare de rênd, fără a se perde ipoteca, ceea ce nu se póte efectua in favórea unor creditori neipotecari.

D. Laurent (6), conducêndu-se de textul art. 71, crede că femeia nu póte renunţa de cât la inscriere; pe când D. Martou (7), luându-se dupe lucrările

(5) ZACHARIAE, AUBRY et RAU, vol. III, pag. 463 şi urm.; PAUL PONT, *Des Privilèges et Hypothèques*, I, pag. 417 şi urm.; DEMANGEAT, *loc. cit. supra*, pag. 38 şi urm., nota 1.

(6) *Principes de Droit civil*, vol. XXXI, pag. 303 şi urm.

(7) *Des Privilèges et Hypothèques*, vol. III, pag. 37 şi urm.

comisiunei și dupe spiritul legiuitorului, crede că sistemul cel-alt este cel bun.

2° Femeia póte renunța la uă asigurare dotală? Vorbim bine ințeles de dota mobiliară, pentru că cele-alte creanțe zestrale fiind inalienabile nu sunt la disposițiunea socilor.

Erăși controversă. „Daca admitem, cum face jurisprudența, dice D. Laurent, că dota mobiliară este inalienabilă, trebue să admitem și că femeia nu póte renunța la inscripțiunea luată pentru garanția dotei. Părerea nóstră insă este că dota mobiliară este alienabilă“ (8).

Opiniunea contrarie are mai mulți susținĕtori. Se dau douĕ argumente: *a*) dota, chiar mobiliară, este inalienabilă, și *b*) in tot casul, ipoteca este un drept imobiliar, și femeia, in timpul căsătoriei, nu póte renunța la bunurile imobiliare dotale (9). Chiar D. Laurent recunósce că, in opiniunea acelora cari cred că socia renunță la ipotecă éră nu numai la inscriere, soluțiunea acésta este esactă. „Sistemul ar fi fórte adevĕrat, dice Dsa, daca, dupe cum se susține, renunțarea la inscripțiune ar implica renunțarea la ipotecă; intr'adevĕr, ipoteca este un drept imobiliar și, sub regimul dotal, drepturile imobiliare ale femeei nu pot fi instrăinate“ (10).

Mai rĕmâne uă mică neințelegere, in ceea ce privesce oposabilitatea contra celor d'al treilea. In sistemul frances, in urma legei ipotecare din 1855, nu esistă nici uă dificultate, trebuind a se inscrie renunțarea femeei sau subrogarea in drepturile sale. In Belgia, asemenea, aceia cari interpretă art. 71 in sensul că femeia póte renunța la insăși ipoteca dau aceeași soluțiune, aplicându-se regula generală stabilită de art. 5 din legea ipotecară, in virtutea căreia tóte cesiunile sau subrogațiunile de ipoteci trebue inscrise in registre. Numai D. Laurent nu primesce aceste idei, fiind că Dsa crede că art. 71 este relativ numai la cesiunea de rĕnd, pentru care nu ar fi nevoe de nici uă inscripțiune.

(Va urma)

D. C. Popescu

(8) *Loc. cit. supra*, pag. 310.

(9) MARTOU, *loc. cit. supra*, pag. 40 și urm.

(10) *Loc. cit. supra*.

JURISPRUDENȚA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE, SECȚ. I

Ședința din 19 Februarie 1883

Președința Dlui N. L. Gherassi, președinte

Iorgu Alexandrescu cu I. C. Oteteleșénu și alții

ACT SUB SEMNATURA PRIVATA. — LEGALISAREA POLIȚIEI. — NU 'I DA NICI UA PUTERE. — MOSTENITORII PARȚILOR SUNT IN DREPT A DECLARA CA NU CUNOSC SEMNATURELE PUSE. — VERIFICARE DE SCRIPTE. — APREȚIARE SUVERANA. — RESPINGERE.

1° Un act sub semnătură privată nu dobêndesce mai multă putere prin legalisarea făcută de poliție, afară de certitudinea datei.

Astfel, părțile pot tăgădui un act privat legalisat de poliție și mostenitorii lor pot declara că nu cunosc semnătura autorului lor.

2° Instanța de fond este suverană aprețiatóre in privința veracității semnăturei unei persóne intr'un act privat.

Nr. 56. — Respins, ca nefundat, recursul făcut de D. Iorgu Alexandrescu contra decisiunei Curței de apel din Craiova, secțiunea II, cu Nr. 3, din 1881, in procesul cu D. I. C. Oteteleșénu, Al. C. Oteteleșénu și Elena Oteteleșénu, pentru uă sumă de bani.

S'au ascultat: D. St Silion, consilier al Curței, in citirea raportului făcut in causă; D. I. Athanasiade, avocatul recurentului, in desvoltarea motivului de casare; DD. G. Vernescu și C. Disescu, avocații intimaților, in combateri.

Curtea, deliberând:

Asupra mijlocului al douilea de casare:

„Esces de putere din partea onorabilei Curți de apel care, fără a ține sémă că actul ce era respins de dênsa era legalisat de poliția locală și că douĕ epertise declară că subsemnăturile sunt ale rĕposatului C. I. Oteteleșénu, imi respinge cererea in privința acestui act, ceea ce constitue un esces de putere din partea onorabilei Curți.“

Considerând că un act sub semnătură privată nu dobêndesce uă mai mare credință prin legalisarea semnăturei sale de către poliție, afară numai de ceea ce privesce certitudinea datei, căci prin nici uă lege nu se prevede că poliția are competența a face legalisarea semnăturelor din acte, și care trebue să fiă credința ce cată a se da acei legalisărei; că, prin urmare, acela căruia se opune un act sub semnătură privată, fiă acesta legalisat de poliție, póte să se mărginéscă a tăgădui acea semnătură, éră mostenitorii lui pot declara că nu cunosc semnătura, și in asemenea impregiurare cată a se ordona verificarea semnăturei actului, cum se ordonă când actul este pur și simplu sub semnătură privată; că judecătorii, dupe art. 179 Proc. civilă, sunt in drept a face verificațiunea prin compa-

rațiune de scripturi, putênd a se ajuta in acésta de avisul unor esperți, fără ca insă să fiă legați de acest avis ; că déră Curtea de apel in speciă nu a făcut nici un esces de putere, ci s'a conformat legei când a ordonat verificarea de scripturi a actelor invocate de recurent, și cari fiind sub semnătură privată, de și legalisate de poliția locală, nu se recunoscea de intimați, mostenitorii aceluia de la care se pretindea că emană, și când Curtea procedând la verificarea semnăturelor prin comparațiune cu ajutorul a două espertise, despre avisul cărora ea era suverană in aprețiările sale, a decis că unul din acte nu emană de la reposatul C. Oteteleşénu ;

Pentru aceste motive, respinge, etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE, SECȚ. II

Ședința din 22 Februarie 1883

Președința Dlui C. E. Schina, președinte

Primăria capitalei cu Direcțiunea căilor ferate

ESPROPRIARE PENTRU CAUSA DE UTILITATE PUBLICA. — HOTARIREA ORDONAND ESPROPRIAREA TREBUE SA COPRINDA LEGEA CARE DECLARA UTILITATEA PUBLICA. — LIPSA ACESTEI FORMALITAȚI ESTE DE ORDINE PUBLICA ȘI SE PÓTE PROPUNE PENTRU PRIMA ÓRA INAINTEA CASAȚIUNEI. — ART. 1 ȘI 21 DIN LEGEA DE ESPROPRIARE. — CASARE.

Instanțele judecătoresci nu pot procede la espropriare fără a constata prealabilmente esistența unei legi declarând utilitatea publică.

Neindeplinirea acestei formalități este de ordine publică și se póte invoca pentru prima óră inaintea Curței de casațiune.

Nr. 14. — Casată, sentința de espropriare a Tribunalului Ilfov, secțiunea II civilo-corecțională, cu Nr. 448, din 1882, in urma recursului făcut de Primăria capitalei in procesul ce are cu Direcțiunea generală a căilor ferate române, pentru espropriarea unor locuri și strade din Bucuresci.

S'au ascultat : D. Sc. Ferechide, consilier al Curței, in citirea raportului făcut in causă; D. B. Brătianu, avocatul Primăriei, in desvoltarea motivelor de casare ; D. Corneliu Râmnicénu, avocatul Direcțiunei, in combateri.

Asupra mijlocului ântâiu de casare :

„Violarea art. 1 din legea de espropriare.—Utilitatea publică pentru lucrări de interes general se declară de puterea legiuitóre; or, in privința acestei lucrări nu esistă uă declarațiune a Corpurilor legiuitóre.“

Considerând că legea de espropriare pentru causă de utilitate publică fiind atingĕtóre dreptului de proprietate, Tribunalul nu póte proceda la hotărirea de espropriare fără a constata prealabil esistența unei asemenea legi de espropriare; că indeplinirea acestei formalități fiind de ordine publică, lipsa ei se póte invoca și d'a dreptul inaintea Curței de casațiune;

Considerând că, de și hotărirea Tribunalului invócă legea drumurilor de fer din 1868, acéstă lege nu se putea aplica de cât la lucrările prin ea determinate ; că dênsa, producênd efectele ei, nu mai putea fi aplicată și la noue espropriațiuni necesitate prin crearea unor noue căi ferate ;

Considerând că, de și in instanță partea intimată in recurs se intemeiéză pe invoirea cesionărei fondului de către Primărie, acéstă cesionare insă nu dispensă pe Tribunal, in virtutea art. 21 din legea de espropriare, a constata esistența unei legi declarative de utilitate publică; că acest articol nu dispensă pe Tribunal de cât de constatarea indeplinirei formalităței art. 2 numai din Titlul I și II din citata legiuire;

Pentru aceste motive, și fără a mai discuta cele-alte motive de casare invocate, caséză, etc.

TRIBUNALUL DE APEL DIN TULCEA

(Corespondența particulară a *Dreptului*)

Ședința din 7 Decembre 1882

Președința Dlui P. Stefănescu , președinte

Toma și Iosif Anastasiu cu Statul

PROPRIETATEA IN DOBROGEA. — CONDIȚIUNILE ESISTENȚEI EI. — PROPRIETATE PRIVATA, MULK; PROPRIETATE PUBLICA, MIRIE; BUNURI DE MANA MÓRTA, MARCUFE; PAMÊNT LASAT PENTRU USUL PUBLIC, METRUNE ȘI MEVAT. — ART. 1 DIN CODUL OTOMAN ASUPRA PROPRIETAȚEI FUNCIARE DIN ANUL EGIREI 1274.

PROPRIETATEA IN DOBROGEA. — PROPRIETATEA PRIVATA. — ESISTA IN INTERIORUL COMUNELOR. — RESTUL TERITORIULUI ESTE PROPRIETATE A STATULUI. — DEVINE MULK PRIN CONCESIUNI IMPERIALE SAU AQUISIȚIUNI DE LA STAT. — ART. 1 ȘI 2 COD. OTOMAN ASUPRA PROPRIETAȚEI FUNCIARE.

PROPRIETATEA IN DOBROGEA. — TAPIURI. — CONSTITUESC NUMAI TITLURI DE POSESIUNE ASUPRA TERENURILOR DE DOMENIU PUBLIC, PROPRIETATEA FIIND A STATULUI.

PROPRIETATEA IN DOBROGEA. — CLADIRI SAU SADIRI FACUTE PE PAMÊNT MIRIE. — DEVIN PROPRIETATE PRIVATA A POSESORILOR. — PAMÊNTUL INSA NU DEVINE MULK ȘI CONTINUA A FI PROPRIETATE A STATULUI. — ART. 8, 25, 49, 81, 82 și 83 COD. OTOMAN ASUPRA PROPRIETAȚEI FUNCIARE.

PROPRIETATEA IN DOBROGEA. — INSTRAINARI DE PAMÊNTURI RURALE FACUTE IN URMA DATEI DE 11 APRILIE 1877. — NULITATE. — ART. 8 DIN LEGEA DE LA 3 APRILIE 1882.

1° Proprietatea in Turcia este clasată in cinci categorii: *mulk*, proprietate privată absolută; *mirie*, domeniu public, proprietatea Statului; *mercufe*, bunuri de mână mórtă și nesupuse mutațiunei ; *metrune*, pămênt lăsat pentru usul public, și proprietatea numită *mevat*.

2° Dupe legile turcesci, numai in interiorul comunelor regimul proprietăței este liber și absolut; afară din comune, proprietatea absolută, *mulk*, se dobêndesce numai prin concesiune imperială sau

prin aquisițiune de la Stat, cu stipulațiune espresă că lucrul se transmite in acest mod.

Concesiunile date prin *tapiuri* constituesc numai titluri de posesiune, remânênd proprietatea tot asupra Statului.

3° Clădirile sau sădirile făcute pe un pămênt *mirie* devin proprietate privată absolută a posesorului; solul insă nu devine *mulk*, continuând de a fi proprietatea Statului.

4° Sunt nule instrăinările de pămênturi rurale ale Dobrogei făcute posterior datei de 11 Aprilie 1877.

Nr. 376. — DD. Toma și Iosif frați Anastasiu au făcut apel contra sentinței cu Nr. 553, din 1882, a comisiunei centrale.

S'au presentat apelanții prin D. avocat E. Davidoglu și Statul prin D. avocat public Elefterie Nicolescu.

Tribunalul, deliberând :

Avênd in vedere că cererea apelanților, dupe cum au modificat'o astădi, tinde a li se recunósce dreptul de posesiune asupra a două mori de apă și 900 pași loc pe care sunt construite, aflătóre in cătunele Tașarlu și Ormanu ;

Avênd in vedere că, dupe art. 1 din Codul otoman asupra proprietății fonciare din anul Egirei 1274, pămêntul este clasat in Turcia in cinci categorii : 1° pămênt *mulk*, proprietate privată absolută ; 2° pămênt *mirie*, domeniu public, proprietate a Statului ; 3° pămênt *mercufe*, bun de mână mórtă, nesupus mutațiunei ; 4° pămênt *metrune*, lăsat pentru usul public, și 5° pămênt *mevat*, mort ; că, dupe art. 2 din acelaşi Cod, pămênturile *mulk*, sau de proprietate privată, sunt de patru feluri, și a nume : 1° cele cari se aflâ in interiorul comunelor sau al cătunelor și la marginea acestor circumscripțiuni, intr'un perimetru de uă jumĕtate dionum cel mult, acésta ca un compliment al locuințelor ; 2° pămênturile distrase din domeniul public cu titlu *mulk* și date la diferite persóne spre a se folosi de ele in tóte condițiunile unui *plenum dominium* (*mil-hict*), conform prescripțiunilor legei religióse ; 3° pămênturile de dijmă, *uchrie*, adică acelea cari impărțindu-se intre biruitori, li s'au dat in deplină proprietate, și 4° pămênturile numite *haradjie*, cari la aceeași epocă au fost lăsate și confirmate in posesiunea indigenilor (nemusulmanilor) ;

Avênd in vedere că, dupe art. 3 tot din Codul otoman mai sus dis, pămênturile *mirie*, dependente intru tóte de domeniul public, sunt câmpurile, locurile de adăpost și de pășune de iarnă și de vară, pămênturile și alte domenie, a cărora posesiune se dobêndea in cele din urmă prin permisiunea și concesiunea autorității speciale insărcinată pentru acest scop de către guvern și pentru care se elibera un titlu de posesiune numit *tapu* drept uă plată anticipată (*muadjete*) ;

Considerând că din cele ce preced resultă că numai in interiorul comunelor regimul proprietății era liber și absolut, éră afară din comună dreptul de proprietate absolută asupra unui imobil rural se putea dobêndi numai prin concesiune imperială sau prin alienațiune făcută de către Stat cu stipulațiunea espresă că imobilul se transmite cu titlu de proprietate absolută, *mulk ;* că tot restul teritoriului rĕmânea domeniu public, care se conceda locuitorilor cu un titlu de posesiune numit *tapu*, Statul rĕmâind proprietarul fondului ;

Avênd in vedere că, in speciă, apelantul nu probéză prin nimic că pămêntul in cestiune l'a dobêndit cu titlu de proprietate absolută, *mulk*, in condițiunile sus-citate ; susține insă că un pămênt *mirie* devine *mulk* prin facerea asupra lui de construcțiuni sau sădiri de către posesor ;

Considerând că, daca asupra unui pămênt *mirie* se fac asemenea clădiri sau sădiri, acestea in adevĕr devin *mulk*, proprietate absolută a posesorului ; in cât privesce insă solul, el nu'și schimbă nici cum condițiunea in sensul de a deveni și el *mulk* al posesorului, ci continuă a fi supus regulelor speciale privitóre la pămênturile *mirie;* că idea cum că Statul iși păstra dreptul sĕu de proprietate asupra pămênturilor *mirie* in tóte casurile in cari asupra lor se făceau sădiri de arbori, vii sau ori ce construcțiuni resultă manifest din diferitele disposițiuni ale Codului de proprietate fonciară otomană sus-citat : in adevĕr, art. 25 din acest Cod se esprimă, intre altele, că sădirile făcute (pe un pămênt *mirie*) nu urméză condițiunea pămêntului, ele devin *mulk*, proprietatea posesorului pămêntului, de unde se pune in evidență că daca acele sădiri nu urméză condițiunea pămêntului și ele (sădirile) devin *mulk*, apoi pămêntul iși păstréză condițiunea sa de pămênt *mirie;* că, afară de acésta, sub Titlul II din acelaşi Cod „Despre alienațiunea pămênturilor *mirie*" vedem diferite disposițiuni in ceea ce concerne pămênturile *mirie* pe cari sunt făcute asemenea sădiri sau construcțiuni, de esemplu art. 49 care dice : Când proprietarul unor arbori, vii sau construcțiuni, sădite sau clădite pe un pămênt de *tapu* (adică mirie), le-a vêndut cu concursul autorității, va proceda la vêndarea și a pămêntului tot cu concursul autorității către cumpărătorul acelor arbori, vii sau construcțiuni, etc." ; de unde se confirmă idea că asemenea pămênturi sunt tot *mirie*, ale Statului, pentru că, daca am admite că prin facerea acelor sădiri sau clădiri de către posesor nu numai aceste sădiri și clădiri sunt *mulk*, déră și pămêntul ar fi devenit proprietate absolută a posesorului cu *tapu*, apoi n'ar avé rațiunea ca sub acest titlu, care, dupe cum s'a dis, tratéză despre alienațiunea pămênturilor *mirie*, să se trateze și despre alienațiunea pămênturilor *mulk ;*

Avênd in vedere, pe lêngă acestea, și art. 81, 82 și 83 tot din Codul proprietății funciare otomane puse sub titlul IV, despre Mahlulat, vacanța, desherența pămênturilor *mirie*, cari prescriu : 1° art. 81 : „Mostenitorii unui proprietar de construcțiuni sau sădiri *mulk* construite sau sădite cu per-

misiunea autorităţei pe locuri *mirie* posedate cu tapu mostenesc cu titlul mulk acele construcţiuni sau sădiri şi nu vor avé de plătit pentru pământ de cât taxele de succesiune dupe valórea lui estimativă." Or, daca şi pământul ar fi fost uă proprietate absolută, mulk, n'ar avé raţiune acéstă prescripţiune a legei că ei, mostenitorii, sunt dispensaţi de a mai plăti pământul; 2° art. 82, care dice: „Când mori, ogrădi, târle sau alte construcţiuni mulk, infiinţate pe un pământ *mirie*, au cădut in desăvêrşită ruină, pământul este supus tapuului, etc."; şi in fine, 3° art. 83, care dice: „Când arbori şi vii mulk sădite pe un pământ mirie, posedat cu tapu, se usucă sau se scot din rădăcină şi nu mai rĕmâne urmă de sădiri, pământul e supus formalităţei tapuului." Or, daca pământul mirie prin facerea unor asemenea construcţiuni sau sădiri de arbori şi vii devenea mulk, proprietate absolută a posesorului, şi ca atare lăsat la intréga disposiţiune a proprietarului, dupe cum prescrie § 8 de sub art. 2 din acelaşi Cod, apoi nu se póte esplica cum Statul, in cas de ruină a acelor construcţiuni sau desfiinţarea arborilor şi viilor, mai avea drept să supue din nou pământul la formalitatea tapuului;

Considerând că din tóte acestea se stabilesce fără nici uă indouială că in tot casul, fiă că s'au făcut construcţiuni sau sădiri pe pământurile mirie date de Stat cu titlul numit tapu, de posesiune, fiă că nu s'au făcut, tóte aceste pământuri nu 'şi schimbă codiţiunea lor de pământuri mirie şi, prin urmare, Statul işi păstrézä calitatea sa de proprietar al acestor pământuri şi este in drept a vinde asemenea pământuri către posesorii lor, prin rescumpărarea dijmei, conform nouei legi din 1882; pe când ar fi cu totul din contra, daca am admite idea că nisce asemenea pământuri ar fi proprietate absolută, mulk, a posesorului: in acest cas consecinţa ar fi că Statul n'ar avé nici un drept asupra lor, n'ar mai puté să le vêndă;

Considerând că, uă dată stabilit cum că pământul despre care tratézä hogetele presentate de apelanţi este un pământ *mirie*, rĕmâne acum să vedem daca in virtutea acestor acte 'i se póte recunósce un drept de posesiune asupra acelui pământ;

Avênd in vedere că citatele hogete sunt unul pe numele lui Suluşi Abdulah şi altul pe al lui Suleiman;

Avênd in vedere că apelanţii, spre a constata că dênşii au cumpărat de la titularii hogetelor imobilele in cestiune, se servesc de declaraţiunile acestora făcute in josul acelor acte, cari declaraţiuni pórtă datele de 2 şi 3 Noembre 1878;

Considerând că, dupe disposiţiunile art. 8 din legea de la 3 Aprilie 1882, sunt nule de drept şi fără valóre tóte instrăinările de pământuri rurale făcute dupe 11 Aprilie 1877; că, astfel fiind, cumpărătórea făcută de apelanţi fiind posteriórä datei de 11 Aprilie 1877, ea este nulă şi, prin urmare, apelul urmézä a se respinge ca nefundat;

Pentru aceste motive, in majoritate, respinge apelul, etc.

Semnaţi: C. Christescu, P. Ionescu.

OPINIUNE

Subsemnatul difer de onorabila majoritate pentru următórele motive:

Avênd in vedere că cererea apelanţilor tinde a li se recunósce dreptul de posesiune asupra a două mori de apă cu locul de sub ele in intindere de 900 paşi;

Considerând că, dupe art. 2 din Codul funciar otoman, asemenea imobile sunt proprietăţi cu titlu mulk, drept de proprietate absolută a proprietarului;

Considerând că art. 36 din Codul funciar otoman cum şi art. 8 din legea din 3 Aprilie 1882 nu pot fi aplicabile in specià, de óre-ce ambele aceste articole se ocupă numai de pământurile rurale adică arabile, numite in turcesce *mirie*;

Avênd in vedere că apelanţii susţin că morile in cestiune le-au cumpărat de la titularii hogetelor presentate astădi şi, prin urmare, numai acestia ar puté fi in drept să esercite ori-ce acţiune contra debitorului imobilului; că, aşa fiind, numiţii apelanţi cată a fi manţinuţi in posesiunea acelor mori cumpărate de dênşii de la fostii posesori;

Pentru aceste motive, sunt de opiniune a se admite apelul ca fundat.

Semnat: P. Stefănescu.

JURISPRUDENŢA STRAINA

TRIBUNALUL DE APEL DIN TOURS

Audienţa din 8 Februarie 1883

Preşedinţa Dlui Scheult, preşedinte

Jurnalul *la France* cu jurnalul *la Petite France*

JURNALE PURTAND ACELAŞ NUME. — CONFUSIUNE. — DAUNE-INTERESE.

Faptul că un jurnal nou a luat titlul unui alt jurnal deja esistent, precedându'l sau urmându'l de un calificativ cu un subtitlu, nu constitue uă usurpare de nume şi nu dă loc la uă cerere pentru suprimarea lui, atunci când este constatat, in fapt, că nu póte să esiste confusiune.

Tribunalul,

Considerând că pîrîţii, fără a face vre uă obiecţiune contra cererei de suprimarea titlului jurnalului lor şi a celei de daune-interese pentru prejudiciul causat, susţin numai că formatul redus al jurnalului, preţul lui de vêndare, anunţurile făcute in momentul publicărei sunt indestulătóre pentru a impedica ori-ce confusiune intre fóia ce dênşii publică la Tours sub numele de *la Petite France du Centre et de l'Ouest* şi intre aceea ce administratorii jurnalului *la France* editézä la Paris;

Considerând că titlul unui jurnal este uă proprietate pe care nimeni nu este în drept a şi 'l insuşi sau a 'l modifica

intr'un chip prejudiciabil; că Tribunalul urmézâ déră să cerceteze din faptele şi documentele causei dacă, uă confesiune putênd avé loc intre cele două jurnale prin impregiurarea că pórtă acelaşi titlu, ar puté resulta de aci un prejudiciu pentru administratorii jurnalului *la France* pe care, de mai mulţi ani, 'l esploatéză la Paris sub acest nume şi care este proprietatea lor legitimă;

Considerând că jurnalul *la Petite France du Centre et de l'Ouest* se tipăresce la Tours; că in anunţurile ce au precedat primele numere admnistratorii acestui jurnal precum şi Griveau l'au presentat ca uă fóiă regională destinată a relata faptele şi nuvelele ce ar interesa mai in deosebi departamentele limitrofe; că in acelaşi timp ei aduceau la cunoscinţa publicului că au obţinut uă linie telegrafică specială la Paris, care le permitea de a 'i da noutăţi mai recente de cât cele publicate în jurnalele din Paris puse spre vênđare la Tours de uă dată cu al lor; că ei déră au făcut tot ceea ce trebuia să facă pentru a da jurnalului lor caracterul unei foi regionale tipărită la Tours, fără nici uă legătură esterióră şi avênd uă esistenţă a ei proprie; că, in nisce asemenea condiţiuni, este imposibil ca cumpărătorii să pótă crede că jurnalul *la France* şi jurnalul *la Petite France des Centre et de l'Ouest* aparţin uneia şi aceleeaşi administraţiuni;

Considerând, totuşi, că urmézâ a se lua mĕsuri ca nu cum-va, chiar prin imposibil, composiţiunea tipografică a jurnalului *la Petite France du Centre et de l'Ouest* să producă vre-uă confusiune;

Pentru aceste motive,

Decide ca in termen de opt đile de la data acestei hotăriri cuvintele „la Petite France du Centre et de l'Ouest" ce forméză titlul jurnalului să fiă tipărite cu caractere de acelaşi tip şi dimensiune; respinge cele-alte capete de cerere, etc.

CHRONICA JUDICIARA

Agitaţiunea anarchistă ia proporţiuni din ce in ce mai ingrijitóre.

In momentele de faciă se judecă, in Viena, procesul intentat unui numĕr de 29 indiviđi, afiliaţi ai societăţilor secrete revoluţionare. Dupe tóte prevederile, afacerea va dura mai bine de douĕ-đeci đile, căci dosarul nu conţine mai puţin de douĕ sute acte.

Mai toţi preveniţii sunt intre douĕ-đeci şi douĕ-đeci şi cinci ani. Şépte avocaţi sunt insărcinaţi cu apărarea lor.

Faptele ce rees din actul de acusaţiune şi din desbateri sunt următórele:

Acum câte-va luni, s'a comis un furtişag la un cismar anume Merstallinger, narcotisat de hoţi cu uă dibăcie rară. Dupe óre-cari cercetări preliminare, poliţia işi formă convicţiunea că rĕi-făcĕtorii aparţineau partidului radical al lucrătorilor şi că figurau chiar printre capii sĕi. In luna lui Maiu anul trecut, unul din acusaţi, Enric Hotze, aflat astăđi in contumacie fiind fugit in America, luând cuvêntul intr'uă adunare socialistă, declară că comitetul central dase instrucţiuni afiliaţilor să 'şi procure bani pentru propagandă prin tóte mijlócele putinciόse şi, la nevoe, chiar prin siluinţă. Fiind că acusatul Iosif Engel auđise că cismarul Merstallinger avea parale, şi fiind că scia că acesta era nesuferit lucrătorilor din causa relelor sale purtări cu ei, se hotărî să 'l calce. Nisce membri ai unei alte societăţi anarchiste 'i deteră banii de cari avea trebuinţă spre a se preface că vine la Merstallinger pentru cumpărături.

Intr'uă đi, dupe prânđ, Pfleger, unul dintre acusaţi, pĕtrunse in prăvălia cismarului spunêndu'i că este agent de poliţie. In timpul acesta Merstallinger sta de vorbă cu Engel, care sosise cu câte-va momente mai 'nainte.

Pfleger se prefăcu că ia şi el parte la conversaţiune şi, de uă dată, scóse de sub haină un burete plin de chloroform şi 'l puse sub nasul bietului cismar. Acesta, ameţit, căđu jos Engel luă uă sumă de 1150 fiorini ce găsi la indemână, şi amândoui pungaşii se făcură apoi nevĕđuţi.

Cu ocasiunea interogatoriului, mai toţi acusaţii au mărturisit că atâta hoţia de la Merstallinger cât şi altele comise mai in urmă au avut de scop estinderea propagandei anarchiste.

De altă parte, actul de acusaţiune constată că s'a găsit asupra unuia din acusaţi uă cantitate de cyanur de potassium in deajuns spre a otrăvi trei mii de ómeni. Intrebat asupra acestui punct, acusatul n'a voit să dea nici uă lămurire.

Intr'uă şedinţă ulterióră, uă discuţiune fórte violentă a avut loc intre preşedinte şi apărare. Un martor a declarat că, intr'uă đi, Engel ar fi đis că are de gând să facă să sară in aer turnul bisericei sfântului Stefan din Viena.

Din tóte destăinuirile făcute pênĕ acum resultă că organisaţiunea socialistilor din capitala Austro-Ungariei se datoresce unui comitet central stabilit la Londra, care avea direcţiunea supremă a mişcărei anarchiste.

* * *

Fapte judiciare străine cari n'au trebuinţă de nici un comentariu.

Đilele trecute, Curtea cu juraţi din Tarn (Francia) a condemnat pe abatele Fournials, contumace, la đece ani de reclusiune, pentru şépte atentate la pudóre comise asupra unor copii.

*

Curtea cu juraţi din Haute-Loire a pronunţat un verdict de culpabilitate in contra individului Briallon, acusat de viol asupra fetei sale naturale, in vêrstă de patru-spre-đece ani, şi de atentat la pudóre asupra fetei sale legitime, in vêrstă de abia un-spre-đece ani.

Briallon a fost condemnat la ocnă pe viaţă.

Bucuresci. — Typ. Curţei Regale, pr. F. Göbl Fii, Pasagiul Român, 12

ANUL XII. — Nr. 28. DUMINICA 13 MARTE 1883

DREPTUL

LEGISLATIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENTIA — ECONOMIE POLITICA

Prim-Redactor: DEMETRU C. POPESCU

ESE DE DOUE ORI PE SEPTEMANA

Redactor-Administrator: NICOLAE CHRISTESCU

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA ḐIARULUI, PASAGIUL ROMAN, 10

ABONAMENTELE se fac pe an şi pe jumĕtate de an: la 1[iu] Decembre şi 1[iu] Maiu. De la 1[iu] Iulie pênĕ la 20 August ḑiarul nu apare.

Anunţuri: linia 40 bani. *Scrisorile nefrancate se refusă*. Un numĕr: 50 bani

COSTUL ABONAMENTULUI Pe an, 40 lei; pe jumĕtate an, 20 lei. *Studenţii plătesc pe jumĕtate*. Pentru străinĕtate se adaogă timbrul postal.

SUMAR

RAPORTUL NATURAL INTRE DREPT SI MORALA

(Urmare. — Veḑi *Dreptul* Nr. 5 şi 11.)

II

Filosofia pesimistă desfăşură, cum vĕḑurăm, un tablou posomorit. Mulţimea, ḑice dênsă, cade *fatal* in prăpastia resboiului, a ciumei, a fómetei. Când crescerea selbatică a maselor nu e oprită prin pustiirile resboiului, când epidemiile incep a fi mai puţin dese, mulţămită propăşirei igienei publice, atunci bate la uşă fómetea, ca uă barieră firéscă a intinderei brutale a populaţiunei. Esistă uă limită a producţiunei isvórelor de hrană peste care nu se póte trece, ori-cât de inaintat ar fi progresul economiei politice şi al chimiei. Imulţirea nesănĕtósă a populaţiunei, din contra, e nelimitată. Ipotesa lui *Carey* că in viitor facultatea de a se imulţi va scădé in specia omenéscă e cu desăvêrşire arbitrară, şi nu are pentru dênsa nici uă analogie istorică (1).

Cel sărac déră trebue să fiă fatal robit celui bogat; rasele cele inapoiate şi neingrijite se supun prin forţa elementară a lucrurilor raselor superióre şi mai bine armate, rasa négră celei albe, semitul arienului.

Ori-cine déră pare a fi in drept să'şi intemeieze propria esistenţă pe nimicirea, stingerea, gâtuirea vieţei străine. Etă principiul care s'a desvelit cinic din teoria luptei pentru esistenţă.

Noi insă căutăm să ne infrênăm de bună voe, să restrângem, să imblânḑim legea selbatică a luptei pentru viaţă, unde cel mai slab lasă negreşit locul celui mai tare, unde cel biruit nu are nici uă dată dreptate, unde progresul se alcătuesce din stingerea inferiorului de către superior. Acéstă lege se primesce fără murmur de restul creaţiunei. Déră aceea ce este legea *fatală* a universului incepe a fi, in facia *consciinţei morale* a omului, care o pĕtrunde şi o interpretă raţional, un principiu binefăcĕtor, uă ideă mântuitóre. Noi dorim să scăpăm de dreptul celui mai tare, care este marea chartă a corpurilor organisate. Şi nu ne mântuim óre real de acest rĕu prin aceea chiar că ne resculăm, ne indignăm in contra lui?

Acésta este, sub un alt nume, lupta vechiă a equităţei in contra dreptului strict. Tótă natura lucréză să se ridice la *consciinţa omului de bine*, vêrful şi incoronarea universului (2).

Deosebirea intre egoismul spontan mărginit şi cel bestial decurge natural din asemănarea naturei omenesci cu cea curat animală.

Omul care 'şi ingrópă consciinţa sa se pune in rebeliune cu legile divine, plăsmuesce propria sa

(1) HARTMANN, *die Philosophie des Unbewussten*, II, Primul stadiu de ilusiune, 3, pag. 382.

(2) EDGAR QUINET, *la Création*, II, pag. 259—260 şi 402.

natură, o imbrâncesce pe uă cale prăpăstióśă, diferit intr'acésta de fiarele selbatice cari nu se abat de la calea trasă de creator.

Insăşi legea selecţiunei naturale in lupta pentru esistenţă, aşa cum ne-o descrie naturalistul, care face abstracţiune de inriurirea ideelor morale, dă partea leului, la impărţirea pradei, celui tare, in lupta *pe faciă, curagióśă, lealǎ*, nu celui şiret, in jocul laş al banditismului.

Acéstă lege dură a selecţiunei naturale tinde a se indeplini in ordinea dreptului cu conlucrarea *raţională* şi *morală* a omului, şi noi o vedem, contrariu cursului natural al lucrurilor, plăsmuită, desnaturată, coruptă de Statul răpitor.

Viaţa reală pórtă astfel semnul lui Cain pe frunte, şi numai *credinţa* in libertate şi in dreptate póte să realţe inimele, să retrezéscă speranţa, să oţeléscă curagiul scăḑut.

Ceea ce imprumuta Revoluţiunei celei Mari uă aparenţă aşa de simpatică, era, nu lugubrul galvanism, cu ajutorul căruia se cletina scheletul Statului antic pe mormêntul vechiului regim, nu incercarea stérpă de a se supune lumea unui automat generator de formule abstracte, nu Donquixotismul declamator, care combătea cu uă lance de carton basa *naturală* a vieţei (jocul miscat al pasiunilor), ci mai cu sémă *credinţa* in libertate şi dreptate, care insufleţea pe copii miscărei, şi acéstă credinţă, smulsă din têrâmul sfânt care o hrănea, ruptă din legămêntul cu religiunea tradiţională, impodobea spectacolul revoluţionar ca uă ghirlandă de flori, care trebuia, vai! să se ingălbenéscă, să se usuce a doua ḑi.

Mostenitorii Revoluţiunei, in loc să inveţe a citi ieroglifele Apocalipsei revoluţionare, in loc să asculte glasul esperienţei, care striga că numai acela care *compătimesce* cu altul póte să vrea dreptul sêu şi in consecinţă şi dreptul altuia, in loc să iubéscă libertatea ca uă Magdalenă penitentă, să adoreze idealul ca uă amantă de marmură, cum iubea Pygmalion pe Galathea, născocesc uă schemă a revoluţiunei, care esclude şi virtutea recomandată de religiune şi verificarea esperimentală, privesc idea dreptului nu ca un element auxiliar al simţului dreptului, ci ca un ideal de care ne apropiăm printr'uă aproximaţiune infinită, un ideal care nu e nici sufletul care a părăsit momia, nici inima viuă care bate in embrion.

Raţiunea, se susţine, e principiul şi fundamentul Moralei şi al Dreptului. Idea Dreptului se reinoesce şi propăşesce continuu, ca natura omenéscă, care e basa ei, ca Morala, al cărei auxiliar este. Ţinta progresului este ca individul să *cunóscă* (ratione pura) şi să *vrea* (actus purus) dreptul sêu şi, in consecinţă, dreptul altuia, să nu mai fiă materie de constrângere, de silă; Morala să inlocuéscă Dreptul. Consciinţa (abstractă) e singura sancţiune a Moralei; Dreptul, din contra, mai primesce suplementul unei coerciţiuni esterióre şi sociale (3). Libertatea nu trebue să o supunem datoriei, virtuţei, adevêrului sau vre unui alt principiu. Condiţiunea libertăţei e *raţiunea* sau facultatea de a cunósce motivele, principiele, ideele generale, şi a alege intre dênsele. Acéstă alegere e liberă, natura omenéscă fiind esenţial diferită de restul lumei prin condiţiunile şi legile sale fundamentale. Viaţa omului nu e supusă legilor naturale pe cari le ascultă restul universului; dênsa e insufleţită din contra de uă forţă vitală, de un determinism intelectual care dă omului facultatea să fiă propriul sêu legiuitor. Puţin importă că omul e robit de pasiunile sale, că se lăţesce forţa brutală. Idea pură a dreptului e totuşi virtual coprinsă in realitatea necurată prin aceea chiar că o concepem (4).

Acéstă teorie ne infăcişéză uă apocalipsă a Dreptului care e mai intunecóśă, mai neinţeléśă, mai negurósă de cât apocalipsa evangelistului sau doctrina lui Origenes. Textul e acelaşi; comentariele difer.

Idea Dreptului se nasce, — étă noul *credo*, — nu ca Omul-Dumneḑeu prin mijlocirea unei mame-*fecióre*, ci prin sine-insăşi, şi apare ochiului nostru intern ca uă nălucire, uă stafie, uă altă arêtare.

Acéstă nouă religiune asemănată cu cea chrestină este ca un picior de lemn in comparaţiune cu un picior viu.

Istoria fără asemănare frumósă a suferinţelor Mântuitorului intăresce pênĕ la un punct óre-care credinţa in *minunile* cu cari s'a plantat religiunea chrestină.

(3) ACCOLAS, *Droit civil*, Introduction, pag. IV.

(4) FOUILLÉE, *l'Idée moderne du Droit*, passim pag. 238, 251, 349, 350 şi urm.

Boscăriile ideologiei, din potrivă, ascund mai mult uă intenţiune viclénă de cât uă credinţă sfântă, şi nu se dovedesc, nu se adeveresc cu nimic. Nu se citéză nici fapte, nici esemple, nici uă esperienţă internă sau esternă care să mărturiséscă presenţa in noi a unei idei *supranaturale* a Dreptului. Şi ideele cele mai abstracte se desvoltă incet şi treptat din comóra esperienţei, şi veritatea lor se inchiezăşuesce numai prin posibilitatea de a se cita esemple concrete din viaţa reală (5).

Ideele abstracte nu au nici uă valóre daca nu esprimă fapte *observabile*.

Ipotesa geometrului, care presupune noţiunea intinderei, ipotesa fisicianului, care presupune noţiunea materiei, sunt intemeiate pe observaţiuni certe, pe investigaţiuni sigure.

Posedăm fără indouială şi in sciinţa Dreptului două lucruri cari au uă valóre positivă şi sciinţifică, uă ideă şi un fapt: idea libertăţei, şi acest fapt că idea libertăţei tinde a se realisa in noi.

Acéstă ideă insă are uă origine *naturală*, ca tóte lucrurile pe acest pământ. Legile cugetărei nóstre sunt identice cu legile mecanice ale naturei esteriore. Schiţa planului naturei, armonia universului, se oglindesce mecanic in ochiul nostru observator.

Avem fapte observabile cari sunt greu sau imposibil de esplicat, daca se admite că raţiunea se nasce, nu din causa, ci numai cu *ocasiunea* impresiunilor ce primesc simţurile de afară, cari insă se esplică uşor, admiţêndu-se că raţiunea nu e de cât uă funcţiune *accesorie* a voinţei sensuale.

Atâtea legi, cari se priveau inaintea Revoluţiunei ca raţionale şi adevĕrate, nu mai respundeau cu raţiunea Dreptului in urma catastrofei.

Causa acestei diferenţe era că dênsele conglăsuiau cu faptele de mai 'nainte şi nu mai concordau cu nouele fenomene sociale.

Atâtea idealuri, cari umpleau inimele inainte de a se face proba, se desvĕleau in urmă ca atâtea decepţiuni.

Revoluţiunea era mai mult un esperiment de cât uă apocalipsă, mai mult uă probă de cât un oracul, mai mult un fapt de cât uă ghicitóre.

Idealul, care se urmărea inaintea Revoluţiunei, era că „omul e uă fiinţă natural bună, iubind justiţia şi ordinea"; că „natura 'l-a făcut fericit şi bun, éră societatea 'l strică şi 'l face miserabil" (6).

Revoluţiunea, ca uă *vivisecţiune* spăimêntătóre, ca uă autopsie lugubră a unui trup viu şi plin de vigóre, a demonstrat din nenorocire contrariul.

Omenii se gâtuesc unii pe alţii daca 'i laşi dupe uă sclavie de sute de ani de uă dată la propria lor iniţiativă.

Natura a instituit nu raţiunea pură, ci *lupta pentru viaţă* ca resort natural al progresului şi *compătimirea* ca resort natural pentru calmarea luptei. Compătimirea sĕlbatică e mai puţin eficace de cât cea raţională. Consciinţa e uă plantă cultivată. Voinţa sensuală premerge voinţei raţionale. Voinţa e esenţialul; idea e ca uă lumină fosforescentă a furtunei ce o descătuşesce voinţa. *Et nunc ratio est quod impetus ante fuit.* Raţiunea e subalternă, secundară, fragilă. Logica ne ajută cel mult să interpretăm raţional legile naturale regurose, să intrebuinţăm cu inţelepciune *sĕmânţa* ce găsim in natură.

Restălmăcitorii principielor Revoluţiunei confundă causa cu efectul, principiul cu consecinţa.

Voinţa se perde dupe dênşii in fumul unei *forme góle*, care mijlocesce legămêntul ideei pure cu realitatea, dupe analogia zămislirei nepătate a Maicei Domnului care a mijlocit incarnaţiunea Omului-Dumnedeu.

Esistă, se susţine, uă *voinţă gólă*, care s'a decis să vrea şi nu mai póte să nu vrea, déră e incapabilă a se realisa daca nu găsesce mai ântâiu indeplinită uă condiţiune esteriórá (*velle volens sed velle non potens*), deosebită de voinţa *in sine*, care póte să vrea şi să nu vrea (*velle et nolle potens*). Voinţa *gólă* e uă voinţă *actuală* intru cât dênsa aspiră a se realisa (7).

(5) VIRCHOW, app. Büchner, *Kraft und Stoff*, pag. 193.

(6) J. J. ROUSSEAU, *Lettre à M. de Beaumont*, pag. 30.

(7) HARTMANN, *op. et loc. cit.*, pag 533. — Găsim in scrierea menţionată a Dlui FOUILLÉE uă parafrasă interesantă a aceleeaşi idei. Mulţămită ideei independenţei voinţei, dice dênsul, care *suspendă decisiunea nóstră* (velle volens sed velle non potens) şi ne face să concepem două contrare ca posibile, noi devenim real capabili de a opune un mobil altuia... In acéstă inriurire a ideei consistă singurul liber arbitru posibil, care nu esclude determinismul (*liberum arbitrium indifferentiæ*, adică libera alegere intre contrare), déră 'l face *mai flexibil*, mai apt pentru realisarea efectelor contrare şi, prin urmare, mai progresiv (pag. 243). Idea libertăţei şi a egalităţei e uă ideă de natură *morală*, nu matematică sau logică (pag. 287, *in fine*). D. FOUILLÉE concepe numai pasagiul de la filosofia speculativă la cea practică altfel de cât D. HARTMANN. Voinţa produce, dupe cel d'ântâiu, mai multă plăcere de cât suferinţă, éră dupe cel de al douilea (Vedi *Phil. des Unbewussten*, II, pag. 506), mai multă suferinţă de cât plăcere.

Voinţa gólă se sustrage observaţiunei şi controlului şi e prin urmare uă vorbă gólă.

Toma Necredinciosul a pipăit pe Mântuitorul reinviat. Nu discutăm proba; admirăm legenda. Cu ce se adeveresc, in aparenţă macar, spectile spiretualismului?

Acéstă teorie desfide esperienţa, o insultă. Natura a plantat fără indouială in inimele nóstre uă *dispoşiţune* de a voi binele, a nume *compătimirea*, care e uă forţă reală, şi nu uă nălucire ca ideologia.

Unul din isvórele de căpetenie ale faptelor celor bune e compătimirea. Când vedem pe unul din semenii nostri că sufere, ne punem indată cu gândul in locul sĕu, şi ne inchipuim cât de nenorciţi am fi daca nu ne-ar ajuta nimeni. Compătimirea operézĕ şi indirect (*in potentia*) cu ajutorul unor *maxime*, cari tind a desvolta acéstă scânteiă divină care dórme in noi. Cu cât mai mult se entusiasmézĕ pentru dreptate invĕţatul desteptat de esperienţă şi crescut la sênul istoriei, de cât sĕlbaticul impins de un instinct vag şi nedeterminat! Ca uă plantă in pămênt, aşa ne inrădĕcinăm şi noi cu sciinţa, cugetarea, simţirea nóstră in lumea obiectivă, purtând dincolo de dênsa corola ideei; déră smulşi din acest pămênt trebue să vestejim, să perim ca planta. Când maxima alésă şovăesce, când practica virtuţei e intreruptă prin obiceiuri condemnabile, atunci nu e nici un alt motiv (afară de cele curat egoiste) mai eficace pentru sprijinirea şi trezirea intenţiunilor celor drepte de cât cel tras din compătimirea naturală (8).

Compătimirea e uă forţă care a lăsat şi lasă urme adânci in lume. Dênsa e tot-d'a-una gata a se produce *in actu*, in oposiţiune cu pretinsa voinţă *gólă* „care nu urmăresce alt scop de cât de a se realisa pe sine-insăşi ca *uă formă gólă*" (9)

Compătimirea e un fapt observabil, un egoism rafinat, uă intocmire mecanică; maximele respândite de religiune, filosofie, etc. *inlesnesc* numai lucrarea resortului natural.

Compătimirea nu ne invaţă numai să evităm uă nedreptate (vătĕmare); dênsa e incă motorul de căpetenie al dreptului *creator*, care intemeiézĕ State, dă fie-căruia aceea ce 'i se cuvine (*suum cuique tribuere*), ocrotesce comerciul, aşéḑă hotare şi le pune sub scutul legei.

Compătimirea desvoltă progresul şi ordinea de uă miă de ori mai bine de cât dialectica ideologilor.

Nimic nu ne readuce mai uşor pe calea dreptăţei de cât inchipuirea grijei, a durerei, a nenorocirei celor-alţi ómeni. „Il n'est pas dans le cœur humain — ḑice J. J. Rousseau — de se mettre à la place des gens qui sont plus heureux que nous, mais seulement de ceux qui sont plus *à plaindre* (10)."

Miseria trezesce compătimirea; compătimirea, la rêndul ei, imboldesce inerţia, mişcă spiritele.

Compătimirea pură (absolut neinteresată), care nu esclude pe nimeni de la banchetul vieţei, ridică deja glasul sĕu.

Sciinţa liberă se insărcinézĕ astăḑi voios cu apărarea drepturilor omului, dă revendicărilor sociale un caracter sfânt şi ideal, face să apară pe orizontul omenirei, ca uă stea nouă şi neperitóre, idea *muncei*, dă spiritului timpului (11) un nou coprins ideal, şi umple tóte inimele cu dorul de a realisa acéstă nouă icónă a fantasiei.

Egalitatea se confundă in ultimă analisă cu libertatea. Omenii nu pot deveni absolut egali fără să fiă absolut liberi (12). Cea mai mare sumă a libertăţei, adică libertatea pentru fie-care om de a lua parte la beneficiele sociale potrivit cu prestaţiunea sa individuală, readuce cu sine cea mai mare sumă a folosinţei.

Compătimirea pură nu e uă utopie, ca fantomele ideologiei.

Martirii chrestinismului şi victimele cugetărei libere se scólă din mormintele lor şi mărturisesc sus şi tare că operele lor erau mai puţin róda inteli-

(8) BUCHNER, *Stellung des Menschen in der Natur*, text şi nota 106, pag. 326 urm. V. de asemenea BUCHNER, *Kraft und Stoff*, pag. 196, şi SCHOPPENHAUER, *Die Grundlage der Moral*, pag. 236.

(9) HARTMANN, *op. cit.*, II, pag. 533.

(10) *Emile*, livre IV.

(11) Compătimirea religiósă a provocat cruciadele. Credinţa că realisarea ideelor antice ar fi cea mai bună panaceă in contra relelor sociale domnitóre atunci a născut in secolul XV şi XVI Renesansa. Compătimirea cu masele oprimate de feudali a intemeiat monarchia. Simpatia cu societatea robită de despotism a dat nascere Revoluţiunei. Compătimirea cu victimele Revoluţiunei a chiămat in viaţă reacţiunea. Intr'un cuvênt, spiritul timpului in diferitele epoce a fost determinat de compătimire, care e un fapt observabil.

BLUNTSCHLI esplică legea spiritului timpului din punctul de vedere al unei psichologii *transcendente* (*op. cit.*, pag. 127 şi urm.). Acéstă esplicaţiune e falsă.

(12) TOCQUEVILLE, III, pag. 157.

genţei lor de cât a direcţiunei intipărite acestei inteligenţe prin *simpatia* ce o aveau pentru ómeni. Adevĕrul s'a revelat răbdărei lor, iubirei lor, simplicităţei lor, devotamentului lor, mai mult de cât pĕtrunderei lor logice (13).

Emulaţiunea de jertfe e déră una din ideele creatóre ale naturei.

Intocmirea naturală pentru realisarea acestei idei e fórte simplă. Egoismul implântat in noi ne inarméză in contra a ori-ce vătĕmare, chiar şi in contra unei vătĕmări care nu ne atinge direct, căci noi posedăm *facultatea de a generalisa,* care ne deosebesce de animale, şi acéstă facultate ne face să vedem in rĕul ce amenință pe altul un pericol comun.

Virtuţile cele mai inalte şi crimele cele mai spăimêntătóre au astfel intre dênsele un legămênt mecanic care se subţiéză câte uă dată aşa că se face nevĕḑut, déră care nu se rupe nici uă dată: *egoismul* Natura cu tóte minunile ei s'a născut din inceputuri obscure. De ce să aibă virtutea uă origine mai pură?

In minut ce facem pasul de la raţiunea pură, care sbóră in nori, la compătimirea pură, care are carne şi os, ne aflăm in domeniul materiei şi ne putem incredinţa pe acéstă tréptă, *cea mai abstractă,* a esistenţei empirice ce insemnéză legile naturale riguróse şi cum dênsele ne duc la fapte fundamentale empirice cari nu au un caracter mistic.

Valórea ideei dreptului ca uă *pură formă* (ideă platonică), cum 'şi-o inchipuesc apocalipticii Revoluţiunei (14), nu se póte nici cum adeveri prin desvoltarea sa teoretică şi *practică.* Un om (ca ideă platonică) nu s'a vĕḑut incă păşind pe acest pămênt.

Valórea ideei compătimirei pure, din contra, se dovedesce esact de sociologia pură calculându-se momentele de impulsiune istorică, abstracţiune făcênd de coruperea forţelor, cum se calculéză de mecanica pură momentele de impulsiune mecanică, abstracţiune făcênd de compunerea forţelor (15).

(13) HUXLEY, ap. H. SPENCER, *Educaţiune*, pag. 80—81.

(14) FOUILLÉE, *op. cit.*, pag. 353.

(15) D. DUHRING a demonstrat, intr'uă scriere coronată de facultatea filosofică a universităţei din Göttingen *(Kritische Geschichte der allgemeinen Principien der Mechanik)*, că lucrul de căpetenie in mecanica pură nu este compunerea unor miscări *curat* foronomice, ci compunerea miscărilor ca *mijloc de orientare* pentru a se cunósce mai bine compunerea forţelor (V., de esemplu, pag. 39).

Noi aşeḑăm toţi ómenii sub idea *libertăţei care decurge din compătimirea pură*, chiar şi pe acei cari se găsesc incă in cea mai vĕdită robie morală, cum se aşéḑă sub noţiunea cercului ideal tóte curbele cari tind a fi circulare, ori-care ar fi incă depărtarea lor de la linia directóre.

Istoria ne arată consecinţele acestei idei tinḑênd a se realisa şi realisându-se chiar ḑilnic.

Esistă uă mulţime nenumĕrată de secte in Statele-Unite. Tóte difer in cultul ce trebue să facem Creatorului, déră tóte se inţeleg asupra *datoriilor* ce au ómenii unii către alţii.

America este locul in lume unde religiunea chrestină, religiunea iubirei (a compătimirei), a păstrat mai mult puterea sa asupra sufletelor, şi nimic nu arată mai bine cum dênsa e folositóre şi naturală omului, de óre ce ţara unde dênsa esercită in ḑilele nóstre un imperiu mai mare este in acelaşi timp cea mai luminată şi mai liberă (16).

Ideologia din contra s'a sfêrşit cu uă bancrută completă, cu un fiasco desăvêrşit.

Apoteosa omului empiric, credinţa că bunătatea omului se nasce de sineşi şi nu are trebuinţă să fiă cultivată, tóte dogmele ideologiei s'au desvelit ca atâtea minciuni.

Ideologii moderni, desteptaţi prin amărita esperienţă ce au fătut'o, recurg, in disperare de causă, la uă sciinţă care, cum recunosc singuri, e abia zemislită.

Dênşii nu au nici farmecul fantasiei, care a făcut aşa de atractivă filosofia lui *Rousseau,* nici precisiunea naturalistului.

Teoria lor, vĕḑută de aprópe, aduce pentru reconstruirea sintesei sociale *umbre* in loc de pietre.

Trebue să isgonim, ḑic ei, tradiţiunile romane şi consuetudinale, să inlăturăm tóte piedicele cu cari ne-au incongiurat superstiţiunea, religiunea de Stat, subtilităţile dreptului roman, să ne conformăm intru tóte raţiunei, să inlocuim esegesa prin sciinţa Dreptului. *Sciinţa insăşi rĕmâne a se construi.* Kant, Fichte, Hegel, Feuerbach, Gans, Bentham au pus abia *cele d'ântâiu fundamente ale doctrinei* (17).

Cum se credea in cele d'ântâiu secole ale erei chresitne că ori-cine trăesce dupe preceptele lui Christ

(16) TOCQUEVILLE, *op. cit.*, II, pag. 213—214.

(17) ACCOLAS, *op. cit.*, Introduction, pag. LIV—LV.

are puterea de a face minuni, tot aşa cred unii astăḑi că, inspirându-se de principiele lui Hegel, vor descoperi sisteme minunate.

Principiele lui Hegel nu sunt insă, vĕḑute la lumină, de cât vorbe oraculóse.

Esistă uă incongruenţă absolută intre diferitele părţi ale filosofiei hegeliane.

Hegel a tratat filosofia dreptului in forma unei categorii *abstract-logice*, in contraḑicere cu principiul suprem al teoriei sale, care era că filosofia nu reclamă nimic mai mult de cât *aprofundarea sciinţelor empirice* (18).

Sciinţa Dreptului, ca ori ce sciinţă, are a face, nu atât cu idei *abstract-logice*, cât cu idei *istorico-logice* (19). *Cœca sine historia jurisprudentia.*

Unii fac, observă *Lassalle*, din filosofia lui Hegel, prin restălmăcire, un *bouillon belletristic* care se tórnă pe atâtea lucruri neinţelese şi necunoscute. Precum se vorbea altă dată de un *horror vacui*, aşa domnesce astăḑi un *horror pleni*, un fior faciă cu materialul positiv. Amănuntele sunt de sigur mai cu anevoe de câstigat de cât eterul elastic al fraselor. Adevĕrul insă nu se póte cunósce de cât din amănunţimile concrete, şi numai intr'ênsele se póte găsi precisiunea argumentărei (20).

Idea dreptului nu e o ideă esactă, nu are un coprins istoric, uă formă plastică, uă forţă creatóre, nu légă intr'uă unire superióră sciinţa şi poesia, natura şi religiunea, de cât când o intemeiăm pe *compătimire*.

Vom arĕta in paragraful următor că sciinţa naturală desvoltă compătimirea şi păstréză vieţei mersul sĕu solemn intr'un grad mai inalt incă de cât religiunea.

Alexander

(18) LASSALLE, *Die Theorie der erworbenen Rechte*, prefaciă şi pag. 70—72, text şi notă.

(19) Ideele *morale* sunt şi dênsele idei *istorico-logice*. Cea mai păgubitóre ilusiune, care a indus in eróre pe eroii Revoluţiunei celei Mari şi imbată incă pe epigoni, era credinţa in posibilitatea unei religiuni *abstract-logice*. De aceea se cată in Francia in frigurile Revoluţiunei un monstru care nu avea nici uă asemănare cu biserica presbiteriană englesă. Poporul alegea pe ministrii bisericei : episcopul era numit de alegĕtorii departamentului, preotul de alegĕtorii districtului şi — étă prăpastia — *alegĕtorii nu trebuiau să aparţie comuniunei sale*. Adunarea electorală era compusă din calvinisti, luterani, *jidani*, sau robită clubului şi notoriu *ostilă* catolicismului şi chiar *chrestinismului*. (TAINE, *les Origines de la France contemporaine*, I, pag. 235.)

(20) LASSALLE, *op. et loc. cit.*

JURISPRUDENŢA ROMANA

CURTEA CU JURAŢI DIN DOROHOIU

(Corespondenţa particulară a *Dreptului*)

Audienţa din 2 Marte 1883

Preşedinţa Dlui M. Grigoriu, consilier al Curţei de apel din Iaşi

Ioan Faliboga şi alţii, acusaţi pentru intrebuinţare de bilete de bancă false

FALS. — BILETE DE BANCA STRAINE. — RUBLE DE CHARTIE. — ELEMENTUL ESENŢIAL AL CRIMEI. — EMITEREA LOR IN VIRTUTEA UNEI LEGI A STATULUI UNDE AU LUAT NASCERE. — ART. 125, § 2, COD. PENAL.

Elementul esenţial al crimei prevĕḑute de art. 125, § 2, Cod. penal este ca biletele de bancă străine ce se falsifică sau se pun in circulaţiune in România cu sciinţă că sunt false să fiă emise in virtutea unei legi a Statului unde au luat nascere.

Curtea,

Avênd in vedere decisiunea de acusare şi trămitere pronunţată de camera de punere sub acusare a Curţei de apel din Iaşi, din 19 Noembre 1882, cu Nr. 209, dată in contra acusaţilor Ioan Faliboga şi Rahmil sin Uşer Prialnicul ;

Asupra cererei Dlui apărător Anastase Botez, ca Curtea să absolve pe acusaţi, de óre ce faptul comis de ei, dupe respunsurile comisiunei juraţilor, nu intrunesce elementele crimei prevĕḑută şi pedepsită de art. 125 Cod. penal :

Avênd in vedere că juriul, prin verdictul sĕu, a declarat culpabili pe Ioan Faliboga şi Rahmil sin Uşer Prialnicul pentru faptul că au intrebuinţat, punênd in circulaţiune in România bilete de bancă ruse cu sciinţă că sunt false ;

Considerând că, dupe art. 125, alin. 2, Cod. penal, elementul esenţial al crimei este ca biletele de bancă străine, ce se falsifică sau se pun in circulaţiune in România cu sciinţă că sunt false, să fiă emise in virtutea unei legi a Statului in care sunt emise acele bilete ;

Considerând că in acest articol nu se face distincţiune intre biletele de bancă ale Statului şi intre biletele unei societăţi private, destul ca aceste bilete să fiă emise in basa unei legi, fiă că ele sunt ale Statului, fiă că ele sunt ale unei societăţi particulare ;

Considerând că, astfel, faptul recunoscut de juriu in greutatea acusaţilor Ioan Faliboga şi Rahmil sin Uşer Prialnicul intrunesce elementele crimei prevĕḑută şi pedepsită de art. 125 Cod. penal ;

In basa acestui articol combinat cu art. 60 Cod. penal, şi in unire cu conclusiunile Dlui procuror, condamnă, etc (1).

Semnaţi : M. Grigoriu, I. Panaitiu, Al. Sfetcovici.

(1) Camera de punere sub acusare a Curţei din Iaşi, printr'uă decisiune dată in luna lui Aprilie 1882 intr'un cas analog, a declarat că nu e loc de urmărire in contra lui Herşcovici şi alţii, preveniţi pentru crima că au pus in circulaţiune in ţară bilete de bancă rusesci cu sciinţă că sunt false, pe motivul că casul nu intră in previsiunile nici ale art. 125, alin. 2, Cod. penal, nici ale vre unui alt text. In urma recursului făcut de D. procuror general, Curtea de casaţiune a casat acea decisiune (Veḑi *Dreptul* Nr. 50, din 6 Iunie 1882), pentru aceleaşi motive ca şi cele espuse mai sus, şi a trămis afacerea la Curtea din Focşani, care, admiţênd modul de vedere al inaltei Curţi, a decis că e loc de urmărire contra celor liberaţi de Curtea din Iaşi şi 'i-a pus din nou in acusaţiune. (*N. R.*)

TRIBUNALUL DIN IAŞI, SECŢIUNEA II

(Corespondenţa particulară a *Dreptului*)

Şedinţa din 21 Februarie 1883

Preşedinţa Dlui N. Volenty, membru

A... R... şi M... B..., inculpaţi pentru adulter

ŞEDINŢA SECRETA. — MATERIE CORECŢIONALA. — ADMISIBILITATE. — ART. 99 PROC. CIVILA.

ADULTER. — SOCIU INOCENT. — FINE DE NEPRIMIRE. — NEDEMNITATE. — NU ESISTA SUB LEGEA NÓSTRA.

1° Art. 99 din Procedura civilă, dupe care şedinţa secretă se póte ordona in ori-ce cause in cari ordinea sau moralitatea publică sunt interesate, işi are aplicaţiune şi in materie penală, când judecătorii găsesc că publicitatea ar puté presenta grave inconveniente.

2° Sociul culpabil de adulter nu póte opune ca fine de neprimire adulterul comis mai 'nainte de cel-alt sociu pentru a scăpa de urmărirea ce 'i se face, şi cuvêntul *inocent*, departe de a crea uă nedemnitate care esista sub legea vechiă (Codul Caragea) şi in dreptul roman, nu figuréză in art. 270 Cod. penal al nostru de cât ca uă antitesă pentru a distinge sociul lesat de cel culpabil.

Nr. 128. — Dna E... R... a intentat acţiune de adulter sociului ei legitim A... R... şi complicei sale, Dna M... B... Astăḑi, dupe mai multe amânări, fiind ultimul termen fixat pentru judecarea acestui proces, s'au ascultat avocatul Dimitrie Alexandresco in escepţiunile ridicate din partea inculpatului, avocaţii Buicliu şi Miclescu in combateri, precum şi D. procuror Kirilovici in conclusiunile sale.

Tribunalul,

Asupra primului incident :

Avênd in vedere că Procedura civilă este uă lege organică generală care se aplică şi la procedurele speciale, de câte ori in legea specială esistă uă lacună ;

Considerând că, de şi in Procedura penală nu se vede nici un text de lege care să prescrie secretul şedinţelor in casuri escepţionale, totuşi in interesul ordinei şi al moralităţei publice, cată a se observa şi inaintea Tribunalelor corecţionale şi chiar inaintea Curţei cu juraţi escepţiunea prevĕḑută in Procedura Codului civil (art. 99) ;

Considerând că, in speciă, faptele petrecute in acest proces fiind scandalóse şi de natură a atinge moralitatea publică, este de uă imperiósă necesitate ca publicul să nu fiă iniţiat la nisce fapte atât de imorale, dispune ca acest proces să se cerceteze in şedinţă secretă.

In privinţa incidentului al douilea, ridicat tot de avocatul inculpaţilor :

Vĕḑênd acéstă escepţiune presentată ca un fine de neprimire intemeiat pe motivul că numai sociul inocent póte pune in mişcare acţiunea publică de adulter ; că partea civilă de astăḑi n'ar fi inocentă dupe cum cere art. 270 Cod. penal, de óre-ce din instrucţiunea urmată s'ar dovedi că şi ea este culpabilă de acelaşi delict, esistând chiar uă acţiune principală contra ei ;

Vĕḑênd că, intr'adevĕr, art. 270 Cod. penal prescrie că acţiunea de adulter nu se va puté intenta daca *sociul inocent* nu o va cere formal, şi, mai departe, tot acest articol dispune că *sociul inocent* póte cere şi dobêndi ori-când in cursul procesului stingerea acţiunei publice, etc. ; că tótă argumentaţiunea in sensul escepţiunei ridicată este dedusă din cuvintele *sociu inocent* intrebuinţate de legiuitor ;

Considerând că acéstă interpretare nu póte fi admisă, de óre-ce delictul de adulter atingênd de aprópe ordinea socială a familiei şi a bunelor moravuri domestice, nu se póte inchipui un singur moment că legiuitorul să fi statornicit impunitatea unui sociu sub singurul cuvênt că cel-alt sociu ar fi şi el vinovat de acelaşi fapt imoral ; că, in ori-ce cas, acéstă impregiurare ar constitui cel mult uă circumstanţă atenuantă pentru apreţiarea responsabilităţei penale, éră nici uă dată vina de adulter a unuia din soci n'ar puté conduce la disculparea celui-alt sociu ;

Considerând că teoria susţinută de avocatul inculpaţilor putea să esiste cel mult sub vechia nóstră legislaţiune (Codul Caragea şi pravila lui Matheiu V. V.) şi sub dreptul roman unde, pênĕ la legea *Julia de adulteriis*, adulterul era un delict privat, déră uă asemenea interpretare nu póte să aibă loc faciă cu ideele moderne asupra sistemului represiv şi cu tóte instituţiunile şi moravurile din timpurile nóstre ;

Considerând că, daca s'ar admite contrariul, am ajunge la conclusiunea că legiuitorul ar invoi ambilor soci a călca credinţa conjugală, căci in acéstă ipotesă n'ar inflige nici uă pedépsă, resultat monstruos şi necompatibil cu insăşi idea fundamentală a căsătoriei. Cum, intr'adevĕr, uă femeiă ar puté ea găsi uă justificaţiune in greşala bărbatului sĕu ?... Cum ar puté ea pretinde că desfrênarea lui a legitimat adulterul ei ? Care ar mai fi prestigiul legei când justiţia ar constata douĕ delicte in loc de unul, şi s'ar mulţumi numai de a le inregistra, fără a pedepsi pe nimeni ?... ;

Considerând că legiuitorul, care in timpurile vechi era aşa de clar şi de precis când apăra pe femeiă de pedépsa adulterului, daca bărbatul avea uă ţiitóre, n'ar fi fost astăḑi aşa de laconic şi de obscur şi n'ar fi intrebuinţat uă espresiune atât de vagă, simplul cuvênt *inocent*, daca intr'adevĕr ar fi inţeles a conserva ceva din tradiţiunile vechi ; cu atât mai mult, cu cât acéstă espresiune nu se vede nici in Codicele Caragea nici in pravila lui Matheiu Voevod, pentru ca să putem fi autorisaţi pênĕ la un punct óre-care a crede că intr'adevĕr cu intenţiune s'a intrebuinţat cuvêntul de inocent. Apoi, afară de acésta, daca e vorba de tradiţiuni, pentru ce legiuitorul s'ar fi gândit tocmai la Codicele Caragea şi la Codul penal din 1850, al cărui sistem vrea tocmai să părăséscă, şi nu la Codicele penal din Moldova (§ 229) care nu face nici uă deosebire intre bărbat şi femeiă,

şi care, de asemenea, nu conţine nimic despre nedemnitate;

Considerând, in fine, că espresiunile *sociu inocent*, intrebuinţate de legiuitorul din 1864, servesc numai ca uă desemnare pentru a arĕta pe sociul lesat in oposiţiune cu sociul culpabil, care a călcat credinţa conjugală;

In vederea acestor considerante, respinge incidentul, etc.

Semnaţi: N. Volenty, D. Grecénu.

In cât privesce prima cestiune resolvată prin sentinţa de mai sus, inalta Curte de casaţiune a avut ocasiunea de a se pronunţa in mai multe rênduri, admiţênd in tot-d'a-una că atât inaintea Tribunalelor corecţionale cât şi inaintea Curţei cu juraţi se póte ordona secretul şedinţelor, fără a se viola prin acésta principiul publicităţei desbaterilor (Veḑi *Dreptul* din 1872, Nr. 13, şi *Repertoriul* gref. Economu pe 1880, Nr. 18).

In cât privesce insă interpretarea art. 270 Cod. penal, nu esistă, dupe câte scim, de cât uă singură decisiune din 1871 care tranşéză cestiunea in sens contrariu, casând uă decisiune a Curţei din Bucuresci prin care se admitea interpretarea dată astăḑi de Tribunal.

Considerând — ḑice acéstă decisiune — că din disposiţiunile art. 270 Cod. penal, că *sociul inocent* va cere intentarea acţiunei de adulter, resultă evident că legiuitorul nostru, daca a continuat a lăsa numai in mâna sociului ultragiat ca să pornéscă acţiunea publică de adulter, ba incă să şi stingă efectele ei prin incetarea pedepsei pronunţate, făcênd din acest delict un fel de delict pênĕ la un punct óre-care privat, n'a voit să rupă cu tradiţiunile vechei legislaţiuni (Codul Caragea şi Codul penal din 1850, art. 266), a cărei sorginte se găsesce in dreptul roman (Dig. L. 48, Titlul V, *ad legem Juliam de adulteriis*) : *Per iniquum enim videtur esse ut pudicitiam vir ab uxore exigat, quam ipse non exibeat;* că numai sociul cu purtări bune, căruі nu se póte imputa nici uă infidelitate conjugală, in fine numai sociul inocent póte intenta acţiunea de adulter, căci acel care cel d'ântâiu a violat credinţa conjugală, sfinţenia căsătoriei, este nedemn a pîrî pe cel-alt sociu pentru infracţiunile comise de el-insuşi, etc. (Veḑi *Dreptul* din 1872, Nr. 5, pag. 1).

Dupe câte vedem, tótă argumentaţiunea Curţei supreme se refere la vechiele nóstre tradiţiuni, de la cari legiuitorul din 1864 n'ar fi inţeles a se depărta. Acest argument se vede combătut cu destulă luciditate in hotărirea Tribunalului. Distinsul nostru confrate, D. B. M. Missir, intr'uă critică fórte judiciósă a decisiunei de mai sus (Veḑi *Dreptul* din 1872, Nr. 5), crede că textul art. 270 este in parte luat dupe Codul penal prusian, pe care legiuitorul nostru l'a avut de mai multe ori in vedere, de es. la materia inşelăciunei, etc. Cu adevĕrat, de şi in Codul penal prusian din 1861 nu se vede acéstă nedemnitate, totuşi vedem in § 140 espresiunile de sociu culpabil *(der schuldige Ehegatte)*, de complice (*der Mitschuldige*) şi de sociu *inocent* sau neculpabil (*der unschuldige Ehegatte*). Daca se póte stabili de unde-va că legiuitorul modern nu s'a gândit la Codicele Caragea şi la principiele dreptului roman, atunci necontestat este că cuvêntul *inocent*, pe care se intemeiéză tótă argumentaţiunea, nu insemnéză alt-ceva in art. 270 de cât uă antitesă şi nu póte avé sensul ce 'i se atribue.

D. Alexandresco

NECROLOGIE

Ḑiarele francese ne aduc vestea morţei Dlui Aubry, consilier onorar al Curţei de casaţiune, comandor al Legiunei de onóre.

Inainte de a intra in magistratură, D. Aubry a fost profesor şi decan al facultăţei de drept din Strasburg. Titlul de profesor il obţinuse in urma unui strălucit concurs.

D. Aubry era un jurisconsult de uă valóre esceptională. Operele sale juridice sunt fórte numeróse. Toţi aceia cari se ocupă cu studiul legilor cunosc importantul *Curs de Drept civil frances*, lucrat in colaboraţiune cu savantul sĕu coleg, D. Rau, dupe metoda lui Zachariæ.

Sunt câţi-va ani de când D. Aubry intrase la pensiune. Cu tótă vêrsta sa inaintată (opt-ḑeci ani), el se ocupa incă cu studie de drept şi se apucase acum in urmă să prefacă introducerea operei sale.

Mórtea Dlui Aubry este uă adevĕrată perdere pentru sciinţă.

BIBLIOGRAFIE

Bucuresci. — Typ. Curţei Regale, pr. **F. Göbl Fii**, Pasagiul Român, 12

ANUL XII. — Nr. 29. JOI 17 MARTE 1883

DREPTUL

LEGISLATIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENTIA — ECONOMIE POLITICA

Prim-Redactor: DEMETRU C. POPESCU

ESE DE DOUE ORI PE SEPTEMANA

Redactor-Administrator: NICOLAE CHRISTESCU

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA ḌIARULUI, PASAGIUL ROMAN, 10

ABONAMENTELE se fac pe an şi pe jumĕtate de an: la 1ᵗⁱᵘ Decembre şi 1ᵗⁱᵘ Maiu. De la 1ᵗⁱᵘ Iulie pênĕ la 20 August ḍiarul nu apare.

Anunţuri: linia 40 bani. *Scrisorile nefrancate se refusă* Un numĕr: 50 bani

COSTUL ABONAMENTULUI Pe an, 40 lei; pe jumĕtate an, 20 lei. *Studenţii plătesc pe jumĕtate* Pentru străinĕtate se adaogă timbrul postal.

SUMAR

Uă dificultate relativ la ipoteca legală a femeei măritate

(Urmare şi fine. — Veḍi *Dreptul* Nr. 27.)

Ne-a rĕmas să cercetăm dispoşiţiunile legei nóstre.

De uă cam dată, ne ocupăm numai de ipoteca legală ce garantéză zestrea femeei măritate. Póte dênsa să renunţe in folosul celor d'al treilea la uă asemenea asigurare?

Prima dificultate ce intêmpinăm in resolvarea cestiunei este determinarea inţelesului ce trebue dat actului ce este a se face. Când femeia renunţă la ipoteca sa legală sau subrogă pe alţii in drepturile ei, care este importanţa şi intinderea declaraţiunei sale? Ce a transmis, de ce s'a lepădat şi ce drept au câştigat cei d'al treilea? Disputa este mare intre jurisconsulţi: unii cred că socia trece beneficiarilor numai rêndul ipotecei, şi prin urmare ea póte dispune numai in profitul acelora cari au ipotecă posterióră asupra aceluiaşi bun (1); alţii consideră renunţarea ei ca un fel de cauţionament real sau emanet *sui generis*, fiind invoiala ca cedantul să dea şi cesionarul să priméscă numai uă asigurare (2); şi, in fine, renunţarea femeei este privită ca uă transmisiune, fiă constând intr'uă delegaţiune a drepturilor sale ipotecare pentru a se puté aquita (3), fiă uă adevĕrată cesiune a insăşi creanţei femeei măritate (4).

Ne este cu greu să admitem că renunţarea la ipoteca legală constituesce un emanet, fiă chiar *sui generis*, pentru că, dupe cum ḍice D. Laurent, condiţiunea esenţială cerută de lege pentru validitatea gagiurilor sau nantismentelor este tradiţiunea lucrului sau remiterea titlurilor de creanţă date spre asigurare, ceea ce nu póte esista in casul nostru. Afară de acésta, este peste putinţă a inţelege, in drept, deslipirea ipotecei, care este accesoriul, de la creanţă, partea principală şi fără de care nu póte esista accesoriul: şi tocmai aici ajung aceia cari pretind că femeia transmite numai asigurarea creanţei sale, conservându'şi insă fondul. Când se cedéză sau se subrogă uă creanţă, printr'acésta chiar se transmit şi asigurările sale, cari nu au nici uă fiinţă prin ele-inseşi, urmând condiţiunea creanţei pe lêngă care sunt alipite. Uă ipotecă prin sine numai nu are esistenţă, fiind cu desăvêrşire subordonată dreptului cărui servesce ca asigurare: ea esistă cât şi creanţa, şi numai alături cu dênsa.

(1) GAUTIER, *Des subrogations*, Nr. 577, ap. ZACHARIAE, AUBRY et RAU, vol. III, pag. 459, nota 11; LAURENT, *Principes de Droit civil*, vol. XXXI, pag. 303 şi urm.

(2) ZACHARIAE, AUBRY et RAU, *loc. cit. supra*, ibid.

(3) PAUL PONT, *des Priviléges et Hypothèques*, I, pag. 445 şi urm.

(4) BERTAULD, *De la subrogation à l'hypothèque des femmes mariées*, Nr. 11 şi 51, ap. LAURENT, *loc. cit. supra*, pag. 327 şi urm.

Nu se póte déră primi că femeia renunţă numai la ipoteca legală, in atât ca asigurare a dotei, dând'o ca un emanet in folosul unor terţii; numai două idei se pot inţelege şi prin urmare discuta : renunţarea la ipotecă, adică creanţă şi asigurare, şi cedarea rêndului in folosul unor ipotecari posteriori.

Să esaminăm acum daca, dupe lege, femeia măritată póte face una sau alta din aceste renunţări.

In Francia, dupe cum se scie, din causa ipotecei generale şi oculte recunoscute femeei, practica lucrurilor, de şi nu esistă nici uă lege, introdusese obicinuinţa renunţărilor la asigurările legale. Lucrul se esplică lesne : bărbaţii nu mai aveau nici un credit şi cei d'al treilea ar fi fost tot-d'a-una ameninţaţi de drepturile femeei. De aceea, pentru a se inlătura aceste inconveniente, se permitea femeei să intervină la contractările bărbatului, şi printr'acésta chiar se inţelegea că dênsa a renunţat, pentru obiectul invoielei, la ipoteca sa legală. Necesitatea déră crea uă disposiţiune nepermisă de lege, pe care o admitea, in general, şi jurisprudenţa, inainte chiar de legea ipotecară din 1855 care implicit consacră asemenea procedare.

La noi, nu mai esistă acéstă consideraţiune. Femeia are uă ipotecă specială care se póte reduce dupe impregiurări (art. 1761 Cod. civil), şi prin urmare cei d'al treilea pot contracta cu siguranţă. De aceea, pentru resolvarea cestiunilor puse, să ne referim la principiele şi regulele cari guvernéză materia.

Mai ântâiu, cât pentru renunţarea la ipotecă, nici uă dificultate in Codul nostru. „In nici un cas, ḑice art. 1281 Cod. civil vorbind despre asigurarea dotei alienabile, femeia nu va puté renunţa la acéstă ipotecă, sub pedépsă de nulitate.“ Lucrul, afară de acestea, se inţelege de sine. Nu este vorbă că dota mobiliară ar fi inalienabilă, precum se crede in jurisprudenţa francesă, de óre-ce uă asemenea ideă nu se póte serios susţine; déră se pot invoca două argumente peremptorie pentru justificarea disposiţiunilor legei :

1° Ipoteca este un drept imobiliar, şi femeia dotală, in timpul căsătoriei, nu póte dispune de asemenea drepturi; şi

2° Dota nu este esigibilă in timpul căsătoriei, şi prin urmare femeia nu póte face invoieli cari ar implica cedarea creanţei sale.

Rĕmâne cestiunea renunţărei la rêndul ipotecei. Póte face acésta femeia in folosul celor d'al treilea?

S'ar păré că dificultatea este resolvată de textul art. 1760 Cod. civil, care are următórea coprindere : „Femeia nu va puté renunţa nici intr'un cas in favórea bărbatului sĕu *la inscripţiunile* luate in virtutea articolelor precedente.“

Un prim sistem se póte formula in acest sens : Art. 1281 Cod. civil insemnéză că femeia, in nici un cas şi in folosul nimenui, nu póte renunţa la ipotecă; éră art. 1760, că dênsa póte ceda rêndul ipotecei sale in favórea celor d'al treilea. Ca argument fundamental s'ar puté invoca textul legei, care definde espres renunţarea la inscripţiune *numai in favórea bărbatului*, poprind cedarea ipotecei in raport cu ori şi cine, bărbat sau terţii. Ceea ce legea nu opresce, cedarea rêndului in folosul celor d'al treilea, trebue să fiă permis. Capacitatea este regula generală.

De şi printr'un asemenea sistem se tinde a se da un inţeles art. 1760 Cod. civil, totuşi credem că, dupe principiele legei nóstre, femeia dotală nu póte ceda nici rêndul ipotecei sale, şi nu numai către bărbat, déră chiar către cei d'al treilea. Pentru acésta, ne intemeiăm pe următórele consideraţiuni :

Fără indouială că ipoteca legală s'a acordat femeei in interesul incapacităţei sale. Legiuitorul 'şi-a ḑis că, in timpul căsătoriei, femeia vrea aceea ce voesce bărbatul sĕu, şi de aceea s'au luat mĕsuri contra influenţei sale. Este negreşit indiscutabil că in folosul bărbatului nu se póte inţelege nici uă renunţare la inscripţiunile ipotecare. Trebue să ḑicem insă că ceea ce nu póte face *direct* către bărbat póte face *indirect* in folosul sĕu contractând cu cei d'al treilea? Ar fi uă raţiune să se distingă intre aceste două casuri când tot sociul profită şi, prin urmare, esistă aceeaşi témă de influenţa lui, contra căreia tocmai s'a introdus asigurarea? Pentru că nu trebue să perdem din vedere că renunţarea la rênd nu profită de cât bărbatului. Intr'adevĕr, cedarea rêndului nu se póte face de cât in profitul unui ipotecar posterior asupra aceluiaşi bun : daca bărbatul va avé nevoe de bani spre a contracta un imprumut, spre a găsi mai cu inlesnire, va cere femeei

să renunţe la rêndul sĕu in favórea aceluia cu care contractéză. In colo, nu póte esista nici un cas de contractare in folosul femeei, pentru că: sau iei specia unei invoieli făcute de dênsa pentru cedarea ipotecei sale, şi acésta nu se permite de lege (art. 1281); sau te gândesci la darea in emanet a asigurărei numai, şi acésta nu se póte săvêrşi, dupe cum arĕtarăm mai sus, şi nici este prevĕḑută de lege uă asemenea enormitate juridică; sau ai in vedere cedarea rêndului, care nu se póte efectua de cât in folosul aceluia care stipuléză uă ipotecă de la bărbat, proprietarul imobilului, şi atunci renunţarea este in beneficiul lui. Ne intrebăm déră daca este cu putinţă ca legiuitorul să fi dorit să desfiinţeze indirect aceea ce el a hotărit in interesul incapacităţei femeei ?

Să nu se uite că, in casul nostru, incapacitatea este regula, şi că fără un text positiv femeia nu póte avé un drept de disposiţiune, şi tocmai textul art. 1760 nu este aşa de positiv, dupe cum se pretinde. In legea belgiană se ḑice: „La femme ne pourra renoncer *directement* au profit de son mari "... şi chiar cuvêntul esenţial *directement* lipsesce din legea nóstră. Articolul nostru prohibesce in general ori-ce renunţare făcută in favórea bărbatului, adică care 'i folosesce; astfel, el este aplicabil la tóte renunţările de rênd făcute de femeiă.

Pe lêngă acestea, daca ne luăm intocmai dupe legea belgiană, ar trebui să admitem că art. 1760 vorbesce despre renunţarea la ipotecă, éră nu numai la rênd. „Comisiunea a găsit cu cale, ḑice raportorul legei ipotecare (5), că nu trebue să se interḑică femeei facultatea de a interveni in obligaţiuni pentru *a renunţa la ipotecele sale.*" Dupe legea nóstră nouă (art. 1281), cedarea ipotecei nu este permisă, şi astfel art. 1760 nu ar avé nici un inţeles in Codul nostru. Cu tóte că, dupe cum spuserăm, el cu drept cuvênt póte insemna că tóte renunţările de cari profită bărbatul, fiă direct, fiă indirect, sunt oprite de lege. Este constant insă, şi acésta ca regulă de interpretare, că unei disposiţiuni caută să 'i se dea sensul care armoniséză cu principiele ce domină materia, éră nu un inţeles care nu representă nici idea autorului sĕu originar şi nici a legiuitorului care a introdus'o.

(5) LAURENT, *loc. cit. supra*, pag. 322.

Chiar in casul când raţional nu s'ar puté da nici uă esplicare art. 1760, ceea ce nu esistă pentru noi, totuşi el nu póte insemna ceea ce ar voi susţinĕtorii primului sistem. Nu pentru prima óră găsim inadvertenţe in legea nóstră, lucrată din bucăţi, fără armonie şi inţelegere prealabilă a compilatorilor legei francese şi belgiane. In tot casul, principiele sunt positive :

a) Ori-ce cedare de rênd profită bărbatului, şi legea nu a voit să lase la discreţiunea lui asigurările create contra lui. Daca crede că este lesat prin inscripţiunile luate, nu are de cât să céră reducerea lor (art. 1761).

b) Cedarea rêndului, in general, are aceeaşi importanţă ca renunţarea la ipotecă, pentru că numai bărbatul insolvabil va cere femeei să cedeze inscripţiunea altei persóne cu care contractéză. Şi legea, in mod formal, a oprit renunţarea la ipotecă (art. 1281).

c) Ceea ce confirmă cu deosebire teoria nóstră sunt disposiţiunile art. 1814 Cod. civil, care implicit ne arată că femeia nu póte renunţa la inscrierea ei in folosul nimenui. „Nici un imobil nu póte fi liberat de ipotecele legale, de cât supunêndu-se ipotecei un alt imobil de aceeaşi valóre, sau depunêndu-se, la casa de deposite şi consemnaţiuni, uă sumă egală cu valórea creanţei asigurate prin ipotecă."

Aşa déră nici uă dată nu se póte purga un imobil de uă ipotecă legală de cât, sau depunêndu-se valórea in bani, sau inlocuindu-se cu altă ipotecă; nici nu se face măcar alusiune la putinţa de a se desfiinţa ipoteca prin renunţarea femeei. Daca cedarea rêndului ar fi fost permisă, de sigur că legiuitorul ar fi prevĕḑut ceva in acéstă privinţă. Intr'adevĕr, femeia ar puté renunţa la inscriere in folosul aquisitorului sau ar da rêndul sĕu la un ipotecar posterier a cărui creanţă ar acoperi preţul lucrului: in ambele casuri s'ar stinge ipoteca femeei; legea insă nu permite liberarea de ipotecele legale de cât prin depunerea preţului sau schimbarea asigurărei.

Atât art. 1281 cât şi art. 1814 sunt originale şi neimprumutate nici din legea belgiană, nici din cea francesă; ele sunt incă identice in idea ce stabilesc: prohibiţiunea absolută a renunţărilor femeei la eficacitatea asigurărilor date ei prin lege.

Prin urmare, disposițiunea indouiósă a art. 1760 nu póte derima acest principiu, remânênd constant că femeia dotală nu póte renunța nici la ipotecă, nici la rêndul sĕu, și acéstă fără deosebire de bărbat sau de cei d'al treilea.

Fără indouială că nu vorbim de casul când femeia póte dispune de creanța sa sau când legea 'i permite să instrăineze imobile dotale (art. 1250 și 1253 Cod civil). In asemenea impregiurări, nu se mai póte ḑice că renunțarea se face in favórea bărbatului, și legea 'i permite să dispună de bunurile sale imobiliare. Astfel, daca luăm casul căpĕtuirei copiilor, femeia este in drept să dispună de parte din creanța ei dotală, chiar de fondurile dotale, pentru acest scop: ar fi să meigem contra voinței legei daca 'i-am definde renunțarea la ipoteca ei, de óre-ce legea 'i dă voe, in asemenea impregiurări, să dispună de creanța dotală și de ori-ce drept imobiliar.

Intr'adins am vorbit numai de ipoteca legală care asigură zestrea femeei, pentru că in legea nóstră este uă cestiune fórte gravă daca acéstă asigurare este dată și pentru pretențiunile estradotale a'e sociei.

Pentru astăḑi ne oprim aici, remânênd ca intr'unul din numerele viitóre să ne ocupăm și de acest punct delicat.

D. C. Popescu

JURISPRUDENȚA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE, SECȚ. I

Ședința din 22 Februarie 1883

Preșdința Dlui N. L. Gherassi, președinte

C. N. Homoricénu cù C. Canela Ciorogârlénu

CODUL CARAGEA. — IMPRUMUT. — ZAPIS NECOPRINḐÊND NUMELE IMPRUMUTATORULUI. — NU ESISTA NULITATE. — ART. 4, PARTEA III, CAP. VII; ART. 24 ȘI 25, PARTEA IV, CAP. II, CODUL CARAGEA. — CASARE.

OMISIUNE ESENȚIALA. — NEPRONUNȚAREA ASUPRA UNUI MIJLOC DECISIV IN CAUSA. — CASARE.

1° Nici un text din legea Caragea nu prevede ca inscrisurile de datorii să coprindă numele imprumutătorului sub pedépsă de nulitate.

2° Omisiunea este esențială când instanța de fond nu se pronunță asupra unui mijloc de apărare decisiv in causă.

Nr. 61. — Casată, decisiunea Curței de apel din Craiova, secțiunea I, cu Nr. 65, din 1880, in urma recursului făcut de D. C. N. Homoricénu, in procesul ce are cu C. Canela Ciorogârlénu, pentru bani.

S'au ascultat: D. Al. Petrescu, consilier al Curței, in citirea raportului făcut in causă; DD. B. Brătianu și P. Veropolu, avocații recurentului, in desvoltarea motivelor de casare; D. G. Theodoru, avocatul intimatului, in combateri.

Curtea, deliberând:

Asupra motivelor I și II de casare formulate astfel:

„Violarea art. 4, Partea III, Capitolul VII, de la Imprumuturi Codul Caragea. Nicăeri legiuitorul nu preciséză sub pedépsă de nulitate că nearĕtarea in inscrisul de datorie a numelui creditorului anuléză inscrisul, ci, din contra, atât dupe vechia lege Caragea, cât și dupe noul Cod civil, inscrisurile de datorie cu numele creditorului deschis sunt considerate ca obligațiuni valabile ce trebuesc a fi plătite la infăcișătorul inscrisului.

„Omisiune esențială și violarea art. 24 și 25 Cod. Caragea, Partea IV, Capitolul II, de la Dobênḑi.

„Am susținut inaintea Curței că acest inscris a fost recunoscut de valabil chiar de defendorul Canela prin plata debênḑilor. Curtea omite a se pronunța asupra acestui punct esențial și astfel violéză art. 24 și 25 de la Dobênḑi."

Vĕḑênd art. 4, Partea III, Capitolul VII, și art. 25, Partea VI, Capitolul II, Cod Caragea;

Considerând că nici art. 4 de la Partea III, Capitolul VII, Cod. Caragea și nici vre un alt text de lege nu prevede că in inscrisurile de datorii să se trécă numele imprumutătorului, pentru a se puté invoca nulitatea unor asemenea acte din causa nearĕtărei numelui imprumutătorului;

Considerând că, afară de acésta, art. 25 de la Partea VI, Capitolul II, Codul Caragea prevede că acela care incepe să plătéscă parte din datorie sau din dobêndă nu póte susține că n'a luat suma coprinsă in cartea de datorie pentru care a făcut plata, căci chiar prin faptul acesta singur s'a recunoscut dator;

Considerând, in speciă, că recurentul, inaintea Curței apelative, intre alte mijlóce de apărare, a invocat recunóscerea datoriei din inscris de către tatăl intimatului resultând din faptul că acesta in viață fiind a plătit parte din datorie precum și procentele pe doui ani, precum acésta se constată din scrierile debitorului făcute in actul de creanță;

Considerând că acest mijloc de apărare invocat de recurent fiind peremptoriu in causă, Curtea era datóre să'l esamineze și să se pronunțe asupra lui, de óre ce daca constata esactitudinea lui avea de efect recunóscerea datoriei și obligațiunea debitorului la plată;

Considerând că Curtea, pentru a declara nul inscrisul de datorie eshibat de recurent, se intemeiază pe impregiurarea că nu se arată in el numele imprumutătorului și că din impregiurări ar resulta că actul in cestiune nu ar fi serios, și că ar fi numai un proiect de imprumut, fără să se ocupe de mijlocul intemeiat pe recunóscerea datoriei care ar resulta

din plata a parte din datorie şi procente; că, aşa fiind, Curtea a violat citatele articole de lege şi a comis in adevĕr uă omisiune esenţială;

Pentru aceste motive şi fără a mai discuta cele-alte mijlóce, casézá, etc.

CURTEA DE APEL DIN BUCURESCI, SECŢIUNEA II

Şedinţa din 16 Februarie 1883

Preşedinţa Dlui Al. Filitis, preşedinte

Theodora Şumlescu cu Vostacof şi alţii

ORDINEA CREDITORILOR. — INCHIDEREA ORDINEI ŞI TRAMITEREA TABLOULUI LA CASA DE CONSEMNAŢIUNI. — ACÉSTA OPRESCE PRIMIREA ALTOR CREANŢE ŞI NU MAI PERMITE CONTESTAREA CREANŢELOR TRECUTE IN TABLOU. — CREDITORII TRECUTI NU DEVIN PROPRIETARI PE DIVIDENDE DE CAT LA INCASARE. — ART. 588 PROC CIVILA.

ZESTRE. — CODUL CARAGEA. — DREPT DE PRECADERE.

1° Inchiderea ordinei şi trămiterea copiei de pe tabloul de distribuire la Casa de consemnaţiuni au drept efect interdicerea de a nu se mai primi alte creanţe sau a nu se mai puté contesta cele trecute in tablou; banii insă devin ai creditorilor trecuţi in tablou numai dupe efectuarea plăţei.

2° Femeia măritată sub legea vechiă are un drept de precădere pentru despăgubirea ei, şi asupra intregei averi a bărbatului.

Nr. 46. — Dna Theodora Şumlescu a făcut apel in contra sentinţei Tribunalului Ilfov, secţiunea I, cu Nr. 343, din 1882, pronunţată in procesul cu sociul sĕu I. Şumlescu şi creditorii acestuia, Vostacof, P. Cutof şi alţii.

S'a presentat apelanta prin D. avocat D. Chebapcea, şi din partea defendorilor DD. avocaţi Al. Marghiloman şi G. Paladi.

Curtea, deliberând:

Considerând, in fapt, că apelanta obţinênd uă sentinţă de separaţiune de patrimonie contra sociului sĕu pentru esecutarea căreia a cerut de la Tribunalul de comerciu ca să fiă trecută in tabloul creditorilor urmăritori ai averei mobile a sociului, dupe cum resultă din copia de petiţiune dată, Tribunalul insă, mai 'nainte de a se pronunţa asupra cererei sale, inchide ordinea tabloului şi trămite recipisa Casei de depuneri spre a distribui valórea creditorilor inscrişi; că, in asemenea situaţiune, apelanta face poprire in mâinele Casei de depuneri a banilor coprinşi in acea recipisă şi chiamă in judecată pe toţi creditorii pentru a se vedé condemnaţi a'i se plăti din acei bani zestrea sa cu preferenţă; că, in fine, Tribunalul negăsindu'i cererea intemeiată, 'i-o respinge;

Considerând că apelanta prin sentinţa de separaţiune de patrimonie 'şi constată creanţa sa, éră prin fóia de zestre constituită sub imperiul Codului Caragea 'şi constată dreptul de a fi despăgubită de acea zestre cu preferenţă;

Considerând că, de şi creditorii invócă dispoşiţiunile art. 587 Proc. civilă, adică că uă dată ordinea inchisă şi copia dupe tablou trămisă Casei de depuneri, nici un creditor nu mai póte fi primit a produce titluri de creanţă, acéstă dispoşiţiune nu póte fi aplicată in causă, de óre ce in fapt se constată că apelanta 'şi produsese titlul sĕu de creanţă mai 'nainte de inchiderea ordinei, şi daca din eróre nu a fost şi dênsa trecută, acésta nu o póte prejudicia in mod irevocabil; că, chiar dupe dispoşiţiunile sus citatului articol, banii adunaţi pentru a fi distribuiţi creditorilor nu intră in patrimoniul lor numai prin faptul inchiderei ordinei şi trămiterea copiei dupe tablou la Casa de depuneri, acésta n'are alt efect de cât a nu se mai primi alte creanţe sau a nu se mai puté contesta cele trecute in tablou, banii insă nu devin ai creditorilor de cât numai prin efectuarea plăţei, când intrând in patrimoniul lor nimeni nu le mai póte contesta proprietatea, ceea ce resultă in mod espres din dispoşiţiunile art. 558 Proc. civilă;

Considerând că unul din creditori, a nume căpitan Pretorian, pretinde că tótă suma banilor popriţi este proprietatea sa, de óre ce 'i-a fost cedată prin actul transcris in registrele Tribunalului şi, in consecinţă, cererea apelantei urmézá a fi respinsă, neputêndu-se esecuta asupra unei averi străine;

Considerând că actul invocat, pentru a puté fi considerat ca uă cesiune valabilă, urma să conţină şi preţul pentru care s'a cedat, conform art. 1303 Cod civil; că, dupe termenii in cari este conceput şi in lipsă de preţ, dênsul nu presintă de cât caracterul unei delegaţiuni, ceea ce face ca valórea să rĕmână tot in patrimoniul debitorului şi póte fi urmărită de creditori;

Considerând din cele ce preced, că apelanta constatând calitatea sa de creditóre privilegiată faciă cu intimaţii şi că banii popriţi in mâinele Casei de depuneri fac incă parte din patrimoniul sociului sĕu, urmézá déră a fi plătită cu preferenţă pentru creanţa sa dotală;

Pentru aceste motive, in majoritate, admite apelul, reformézá sentinţa Tribunalului, recunósce apelantei dreptul de a fi despăgubită cu preferenţă, etc.

Semnaţi: Al. Filitis, A. Stoicescu, Gr. Petroniu.

OPINIUNE

Avênd in vedere că apelanta in virtutea unei sentinţe de separaţiune de patrimonie obţinută contra sociului sĕu a cerut de la Tribunal să fiă trecută in tabloul de ordinea creditorilor sociului sĕu cu preferenţă, de óre ce zestrea a fost constituită sub imperiul Codului Caragea şi, conform dispoşiţiunilor acelui Cod, urmézá a fi despăgubită cu preferenţă;

Considerând că din esaminarea lucrărilor din dosarul Tribunalului resultă faptul că, la formarea tabloului de ordinea creditorilor s'au ivit diferite contestaţiuni cari s'au şi judecat de Tribunal, fără ca apelanta să fi făcut şi dênsa contestaţiune, şi astfel se dispune inchiderea ordinei şi di-

stribuirea banilor, trămiţêndu-se estract dupe acel tablou la Casa de depuneri spre a se libera banii conform lui ;

Considerând că, de şi in urmă apelanta a făcut poprire la Casa de depuneri pe banii cari se distribuise la creditorii consociului sĕu, acéstă tardivă poprire nu póte avé nici un efect juridic, de óre ce prin inchiderea ordinei s'a pus uă limită la ori-ce contestaţiuni, dupe acéstă epocă nici un creditor nu póte fi primit a produce şi contesta creanţe ;

Considerând că din conţinutul art. 587 Proc. civilă se vede intr'un mod clar şi espres că legiuitorul a voit să asigure situaţiunea creditorilor, a nu 'i lăsa in definitiv intr'uă posiţiune incertă din causa unei negligenţe, şi astfel a dat un termen pentru primirea diferitelor contestaţiuni, de la care epocă nici un creditor nu mai este primit a produce titluri de creanţă sau a contesta creanţa inscrisă ;

Considerând că de şi prin art. 588 Proc. civilă se spune că numai prin efectuarea plăţei creditorul rĕmâne apărat in contra ori-cărei contestaţiuni, acéstă disposiţiune nu se raportéză de cât la ultimul aliniat al art. 587, care ḑice că se pot primi contestaţiuni pentru erori de calcul ce s'ar puté comite in tablou şi acéstă disposiţiune este basată şi pe principiul că ori-ce a fost plătit pe nedrept este supus repetiţiunei ;

Avênd in vedere şi considerantele sentinţei Tribunalului ;

Pentru aceste motive, suntem de opiniune a se respinge apelul făcut, etc.

Semnaţi : D. Cuculi, Th. I. Brătianu.

TRIBUNALUL ILFOV, SECŢIUNEA I

Şedinţa din 15 Septembre 1882

Preşedinţa Dlui Al. Costescu, prim-preşedinte

Theodora Şumlescu cu Vostacof şi alţii

CODUL CARAGEA. — ZESTRE. — PRECADEREA EI. — NU ESISTA CONTRA CREDITORILOR CARI AU DAT NASCERE, PRIN BANII SAU MUNCA LOR, LA AVEREA CE ESTE A SE IMPARŢI. — ART. 1737, § 4 ŞI 5, COD. CIVIL. — ART. 587 PROC. CIVILA.

De şi Codul Caragea recunósce femeei un drept de precădere pentru restituirea dotei, cu tóte acestea dênsa nu'l póte esercita contra unor creditori din ai căror bani şi muncă a luat nascere averea care este a se impărţi.

Nr. 343. — Dna Theodora Şumlescu a chiămat in judecată pe creditorii sociului sĕu a nume: Vostacof, G. Stănescu şi alţii, pentru a 'i se recunósce, facia cu ei, dreptul de preferenţă asupra unei sume de bani.

S'a presentat reclamanta asistată de D. avocat M. Rahtivan şi D. N. G. Stefănescu pentru parte din creditorii defendori.

Tribunalul, deliberând :

Asupra acţiunei intentată de Theodora Şumlescu contra creditorilor sociului sĕu, Vostacof, G. Stănescu, căpitan Pretorian şi P. Cutof, pentru a 'i se recunósce facia cu dênşii dreptul de preferenţă asupra unei sume de bani, aprosimativ 4,000 lei, ce sociul sĕu are a lua de la Ministerul lucrărilor publice dupe lucrările făcute la Scóla de agricultură, şi cari bani se află depuşi la secţiunea comercială a acestui Tribunal ;

Avênd in vedere că reclamanta pretinde acest drept in virtutea creanţei sale dotale constituită sub imperiul legiuirei Caragea şi a hotărirei secţiunei II a acestui Tribunal sub Nr. 325, din 1882, care 'i-a acordat separaţiunea de bunuri ;

Considerând că de şi Codul Caragea acordă femeei măritate un drept de preferenţă asupra averei sociului chiar facia cu creditorii ipotecari, totuşi reclamanta nu póte opune defendorilor un asemenea drept, de óre-ce din actele produse de dênşii se constată : 1° că lui G. Stănescu 'i s'a recunoscut dreptul de proprietar asupra unei părţi din suma de 4,000 lei, puşi in discuţiune, prin uă decisiune definitivă a Curţei de apel, pentru că a făcut lemnăria la Scóla de agricultură ; 2° că căpitanul Pretorian a imprumutat pe sociul reclamantei cu uă sumă de 4,000 lei spre a o intrebuinţa la lucrările de construcţiune la Scóla de agricultură, pentru care sumă 'i-a şi făcut uă cesiune autentică şi comunicată Ministerului lucrărilor publice ; şi, in fine, 3° că tabloul de ordinea creditorilor s'a inchis definitiv ;

Considerând că din tóte acestea mai reese că suma ce face obiectul acţiunei de facia a luat nascere şi a resultat numai prin munca şi banii depuşi de creditorii Stănescu şi Pretorian, astfel că reclamanta nu póte esercita dreptul sĕu de preferenţă facia cu acei creditori, ale căror creanţe absorb intrégа sumă in discuţiune ;

Pentru aceste motive, făcênd aplicaţiunea art. 1737 alin. 4 şi 5 şi art. 1169 Cod. civil cum şi a art. 587 Proc. civilă, respinge ca nefundată acţiunea, etc.

Semnaţi : Al. Costescu, Ar. Eustaţiu.

TRIBUNALUL DIN BRAILA

(Corespondenţa particulară a *Dreptului*)

Şedinţa din 13 Ianuarie 1883

Preşedinţa Dlui Victor Macri, preşedinte

Dimitrie şi Irina E. Petala cu Penelopi Petala

TESTAMENT. — REGULELE DE DREPT LOCUS ŞI TEMPUS REGIT ACTUM. — SUNT APLICABILE IN MATERIE DE TESTAMENTE.

TESTAMENT. — CODUL CARAGEA. — CONDIŢIUNILE VALIDITAŢEI SALE. — ACT SCRIS. — SEMNATURA TESTATORULUI ŞI ADEVERIREA DE ARCHIEREUL LOCULUI, JUDECATOR SAU TREI MARTORI. — ART. 26, PART. IV, CAP. III, CODUL CARAGEA.

TESTAMENT AUTENTIC. — DISPOSIŢIUNILE ART. 861 ŞI 862 COD. CIVIL NU COPRIND FORME SAU ESPRESIUNI SACRAMENTALE. — INDEPLINIREA LOR SE PÓTE CONSTATA PRIN EQUIPOLENTE SAU DIN COMBINAREA TOTALULUI ENUNŢARILOR COPRINSE IN ACT.

1° Regulele de drept *locus* şi *tempus regit actum* sunt aplicabile şi in materie de testamente.

2° Sub imperiul Codului Caragea, pentru validitatea unui testament, se cer următórele condiţiuni: să fiă făcut scris, semnat de dispunĕtor şi adeverit de archiereul locului, de judecător, sau de trei martori cari să fi vĕdut sau să fi audit de la cel ce a testat că testamentul este al sĕu.

3° Disposiţiunile art. 861 şi 862 Cod. civil nu coprind forme sau espresiuni sacramentale, destul numai ca voinţa şi scopul legei să resulte din alte espresiuni equipolente sau din combinaţiunea totalului enunţărilor coprinse in act.

Astfel, daca, in procesul-verbal al judecătorului delegat să ia declaraţiunea unui testator, se constată că s'a citit dispunĕtorului testamentul din cuvênt in cuvênt in audul lui şi că a declarat că este al sĕu, făcut cu libera sa voinţă, omisiunea cuvintelor că citirea s'a făcut in presenţa lui nu póte atrage nulitatea testamentului.

Tribunalul,

Asupra oposiţiunei făcută de către Dlor Dimitrie şi Irina E. Petala contra sentinţei cu Nr. 292, din 1882, prin care li s'a respins ca nesusţinută reclamaţiunea ce au făcut contra Dnei Penelopi pentru revendicarea averei ce se deţine de către Dsa de la defunctul Constantin P. Statatos şi Nicolae P. Statatos in virtutea testamentului lăsat de acestia:

Considerând că, in fapt, din actele presentate Tribunalului se constată că Constantin P. Statatos, prin testamentul cu data din 28 Ianuarie 1864, semnat de el, scris de către delegatul vice-consulului elen de aici, legalisat de acest vice-consulat şi adeverit de martorii G. P. Alexandratos, N. Saroian şi C. Peta, cari au asistat la facerea lui, a lăsat intréga sa avere mobilă şi imobilă fratelui sĕu Nicolae P. Statatos, cu indatorire de a plăti mai multe legate, şi acesta, prin testamentul din 12 Noembre 1880, autentificat de acest Tribunal la Nr. 1022, a lăsat éraşi intréga sa avere mobilă şi imobilă sociei sale Penelopi Petala, defendórea de astădi, cu obligaţiune d'a plăti un legat sociei defunctului sĕu frate Constantin P. Statatos.

In ceea ce privesce testamentul lui Constantin P. Statatos:

Considerând că, daca este a se cerceta validitatea unui act relativ la forma sa esterióră, trebue să se aibă in vedere legea locului unde dênsul a fost făcut şi legea care era in vigóre in momentul facerei lui; prin urmare şi in ce privesce testamentele trebue să se observe aceleaşi regule, căci şi lor sunt aplicabile maximele *locus* şi *tempus regit actum;* că sub acest punct de vedere este a se cerceta daca testamentul lui Constantin P. Statatos, făcut sub imperiul Codului Caragea, intrunesce tóte condiţiunile de formă cerute de acea lege;

Considerând că, dupe disposiţiunile art. 26 de la Mostenirile cu diată, Partea IV, Cap. III, din Codul Caragea, ca să fiă valabil un testament, se cer trei condiţiuni: 1° să fiă făcut in scris; 2° iscălit de testator; 3° adeverit de archierul locului, sau de judecător, sau de trei martori cari să fi vĕdut sau să fi audit de la cel ce a testat că testamentul este al sĕu;

Considerând că din traducţiunea presentată de către intimată şi din procesul verbal cu data 2 Decembre 1882, dresat de D. membru-supleant, delegat de Tribunal pentru a constata esistenţa originalului testament in archiva consulatului elen şi starea sa materială, resultă că testamentul lui Constantin P. Statatos cu data din 28 Ianuarie 1864 este făcut in scris, iscălit de el şi adeverit de martorii arĕtaţi mai sus, aşa că dênsul intrunesce tóte condiţiunile de formă cerute de menţionatul act;

Considerând că, de şi prin procesul verbal al Dlui membru-supleant se constată că testamentul conţine mai multe indreptări şi adăogiri, totuşi testamentul nu incetéză d'a fi valabil, pentru că acele indreptări şi adăogiri sunt făcute in scris, iscălite de testator şi adeverite de trei martori (tot cei arĕtaţi), condiţiuni ce sunt cerute de art. 38 din acelaşi Cod;

Considerând că nu se póte face un motiv de nulitate a testamentului din impregiurarea că nu vorbesce testatorul la ântâia persónă despre modul cum inţelege a'i se regula averea dupe mórtea lui, ci vorbesce un martor (delegatul consulului) asistat de alţi trei, de óre-ce, incă uă dată dicem, legea Caragea cerea să se dovedéscă ultima voinţă a testatorului indeplinindu-se cele trei condiţiuni arĕtate, pe cari testamentul am vĕdut că le intrunesce, fără să se preocupe de modul şi forma in care să fiă scris;

Considerând, de asemenea, că nu se póte invoca de către reclamanţi disposiţiunile art. 20 şi 21, Partea VI, Cap. II, Codul Caragea, pentru că aceste disposiţiuni sunt relative la cărţile cu cari trebuesc să fiă dovedite tocmelele, éră nu la testamente; că, chiar daca le-am aplica şi la testamente, totuşi singura disposiţiune de care puteau usa era art. 20 şi in virtutea lui, pentru că martorii sunt morţi, puteau să dea jurământ pîrîtei, ceea ce nu au făcut, déră sub nici un motiv nu puteau usa de art. 21, pentru că dênsul prevede casul când cartea nu are martori, şi prin urmare nu este aplicabil in speciă;

Considerând in fine că, din momentul ce testamentul lui Constantin P. Statatos, dupe principiul Codului Caragea, este valabil, motivul invocat de către mandatarul reclamanţilor,

că consulatul elen nu era competent a 'l legalisa, nu are nici uă importanță in causă, și astfel nu este necesitate de a 'l discuta.

In ceea ce privesce testamentul lui Nicolae P. Statatos:

Considerând că motivele de nulitate invocate de mandatarul reclamanților in contra acestui testament se pot resuma la trei: 1° că judecătorul delegat nu constată prin procesul sĕu verbal că a citit testamentul in presența testatorului, și că citirea a avut loc in gura mare; 2° că același judecător nu a constatat cine a scris și subscris testamentul; 3° că atât in procesul verbal al judecătorului cât și in adeverirea Tribunalului nu se arată causa imposibilității testatorului de a subscrie testamentul;

Considerând că art. 861 și 862 din Codul civil nu conțin forme sau espresiuni sacramentale, cari sunt inlăturate din legislațiunea nóstră, și prin urmare omisiunea unui cuvênt in raportul judecătorului delegat sau in adeverirea testamentului nu atrage nulitatea lui, când voința și scopul legei resultă din alte espresiuni equipolente sau din combinațiunea totalului enunțărilor coprinse in act;

Considerând că, in speciă, din raportul cu data 12 Noembre 1880 al membrului de ședință, delegat pentru a lua consimțimêntul testatorului și a indeplini cele-alte formalități cerute de lege, se constată că 'i s'a citit testamentul din cuvênt in cuvênt in auḑul lui și că a declarat că este al sĕu, făcut cu libera sa voință, așa că aceste mențiuni indeplinesc indestul cerințele art. 862, căci, daca testamentul a fost citit in auḑul testatorului și acesta a declarat că este al sĕu și făcut cu libera sa voință, este evident că testamentul a fost citit in presența sa, și astfel omisiunea acestui cuvênt nu póte atrage nulitatea testamentului;

Considerând că intre condițiunile cerute de lege pentru testamentele autentice nu este și citirea testamentului in gura mare, cum se pretinde de reclamanți, și astfel citirea póte fi dată ori-cum, indestul numai să resulte că testatorul a auḑit și ințeles ceea ce 'i s'a citit și că a dat consimțimêntul sĕu in cunoscință de causă;

Considerând, de asemenea, că legea nu cere ca să se arate de judecătorul delegat sau de Tribunal persóna care a scris și subscris testamentul, in casul când testatorul nu scie să scrie, sau este in imposibilitate d'a scrie și subscrie, astfel că acest motiv de nulitate invocat nu póte fi luat in considerațiune;

Considerând, in fine, că din raportul Dlui membru delegat se constată că testatorul a declarat că este in imposibilitate de a subscrie testamentul din causă de bólă și, cu tóte că mențiunea acestei cause este separată de prima declarațiune astfel că nu formézâ un contest cu dênsa, totuși testamentul nu incetéză d'a fi mai puțin valabil, căci art. 863 Cod. civil nu prevede locul unde trebue să se facă mențiunea causei imposibilității și astfel dênsa póte fi făcută ori unde, destul numai să fiă făcută in raportul ce judecătorul dă Tribunalului;

Considerând că, chiar daca am admite că acéstă mențiune posterióră nu póte fi luată in considerațiune, totuși pentru că art. 863 menționat, ca și art. 861 și 862, nu conține forme sau cuvinte sacramentale, este suficient ca voința legiuitorului să resulte din cuvinte equipolente sau din combinațiunea mai multor frase distincte și chiar separate unele de altele prin disposițiuni coprinse atât in raportul judecătorului delegat cât și in adeverirea Tribunalului; că, in speciă, atât in raportul membrului delegat cât și in adeverirea Tribunalului se constată că testatorul a fost găsit la domiciliul sĕu bolnav, și mai in urmă se constată declarațiunea sa că in acel moment nu póte să subscrie: ori, acéstă declarațiune combinată cu constatarea stărei de bólă a testatorului este evident că arată causa pentru care nu a putut să subscrie, adică bóla ce se constată și prin certificatul medical anexat la petițiunea de legalisare (Veḑi, asupra materiei, Laurent, Demolombe și Aubry et Rau);

Pentru aceste motive, respinge oposițiunea, etc.

Semnați: V. Macri, A. Nenovianu.

BIBLIOGRAFIE

Anunțăm cu multă plăcere aparițiunea folositórei lucrări a Dlui Ioan Rădoi, actualul președinte al Tribunalului comercial din Ilfov, și despre care am vorbit in unul din numerele nóstre trecute:

MANUALUL

SAU

CĂLĔUSA CETAȚENULUI

IN

MATERIE JUDICIARA

Prețul: 10 lei

Bucuresci. — Typ. Curței Regale, pr. F.Göbl Fii, Pasagiul Român, 12

ANUL XII. — Nr. 30. DUMINICA 20 MARTE 1883

DREPTUL

LEGISLATIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENTIA — ECONOMIE POLITICA

Prim-Redactor: DEMETRU C. POPESCU

ESE DE DOUE ORI PE SEPTEMANA

Redactor-Administrator: NICOLAE CHRISTESCU

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA ḑIARULUI, PASAGIUL ROMAN, 10

ABONAMENTELE se fac pe an şi pe jumĕtate de an: la 1[iu] Decembre şi 1[iu] Maiu. De la 1[iu] Iulie pênĕ la 20 August ḑiarul nu apare.

Anunţuri: linia 40 bani. *Scrisorile nefrancate se refusă* Un numĕr: 50 bani

COSTUL ABONAMENTULUI Pe an, 40 lei; pe jumĕtate an, 20 lei. *Studenţii plătesc pe jumĕtate* Pentru străinĕtate se adaogă timbrul poştal.

SUMAR

JURISPRUDENŢA ROMANA

CURTEA DE APEL DIN BUCURESCI, SECŢIUNEA I

Şedinţa din 14 Februarie 1883

Preşedinţa Dlui A. Cantacuzino, prim-preşedinte

Fraţii Stoicescu cu Primăria capitalei

DOMENIU PUBLIC.—CANALISAREA DAMBOVIŢEI.—PROPRIETAR RIVERAN AVÊND STABILIMENT DE BAI. — IMPOSIBILITATEA DE A MAI SCURGE APELE DE LA BAI PE MATCA DAMBOVIŢEI. — NEESISTENŢA ALTUI CANAL COLECTOR. — ACŢIUNE IN DAUNE-INTERESE. — ADMISIBILITATE. — ART. 480, 481 şi 615 COD. CIVIL.

Drepturile de cari se bucură proprietarii riverani asupra domeniului public nu constituesc nisce servituţi; fac însă parte integrantă din usul legitim al proprietăţei, şi astfel ori-ce atingere gravă adusă acestui drept de folosinţă atrage condemnarea la despăgubirea prejudiciului suferit.

Regula acésta este tot-d'a-una aplicabilă, nefiind nici uă distincţiune in trediferitele specie de domeniu public: strade, pieţe, riuri navigabile, etc.

Astfel, in Bucuresci, unde Dâmboviţa a servit mult timp şi servesce in parte şi astăḑi de canal colector, un proprietar de băi, care 'şi varsă apele pe matca riului şi care prin schimbarea cursului cu ocasiunea canalisărei nu se mai póte folosi de dênsa şi nici esistă un alt canal colector, este in drept a cere despăgubiri pentru pagubele suferite din acéstă causă.

Nr. 30. — DD. fraţi Petre, Alexandru şi Dimitrie Stoicescu au interjetat apel contra sentinţei Tribunalului Ilfov, secţiunea I, cu Nr. 311, din 1882, pronunţată in procesul ce au cu Primăria capitalei.

S'au presentat apelanţii asistaţi de DD. avocaţi P. Grădistênu şi I. Lahovari, şi Primăria prin D. avocat B. Brătianu.

Curtea, deliberând:

Considerând că apelanţii, proprietari ai stabilimentului de băi din strada Poliţiei, Nr. 6, din Bucuresci, construit încă din anul 1850, pe marginea apei Dâmboviţa, au chiămat in judecată pe Primăria capitalei spre a fi despăgubiţi de valórea industrială a sus-ḑisului stabiliment, care, in urma lucrărilor de rectificare şi canalisare a Dâmboviţei, nu mai póte funcţiona;

Considerând că apelanţii, in susţinerea pretenţiunei lor, arată că causele cari produc acéstă stare de lucruri sunt: 1° secarea puţurilor din cari se alimentéză stabilimentul lor cu apă trebuinciósă; 2° declasarea stradei Riureanu şi desfiinţarea podului de pe acea stradă, care face a depărta stabilimentul de centrul comercial al oraşului; 3° ridicarea nivelului cheului nou şi al stradelor de prin pregiur, care face a se ingropa proprietatea lor; 4° strămutarea albiei riului Dâmboviţa şi proibiţiunea de a mai scurge ca mai 'nainte apele stabilimentului lor in Dâmboviţă, ceea ce, in lipsă de canal colector, nici pe noul cheu, nici pe strada Poliţiei ai căror riverani sunt, face absolut imposibilă continuarea esploatărei stabilimentului lor de băi;

Considerând că din cercetările la facia locului, din desbaterile urmate [illegible]ctele pro[illegible]tât la T[illegible] cât și la Curte, in special [illegible]n adresa [illegible]rin[illegible]riei, direcţiu[illegible]ea generală a serviciului [illegible]yd[illegible]ulic, Nr. [illegible] di[illegible] 11 Ianuarie [illegible]882, și din *Monitorul c[illegible]* Nr. 4, di[illegible] [illegible]882, resultă [illegible]ptele alegate de apelanţi in susţinerea pretenţiunei lor şi consecinţele vătămătóre esercițiului lor sunt in adevĕr justificate; că rĕmâne déră a se discuta daca in drept aceste fapte şi prejudiciul suferit de apelanţi dă nascere in favorul lor la un drept de despăgubire;

In ceea ce privesce secarea puţurilor, declasarea stradei Riureanu şi desfiinţarea podului de pe Dâmboviţă in acea stradă:

Considerând că aceste fapte, ori cât de prejudiciabile ar fi pentru apelanţi, nu pot dà drept la uă indemnitate, de óre ce prejudiciul resultând din depărtarea centrului comercial şi al mijlócelor de comunicare este numai indirect, éră in privinţa puţului, art. 579 Cod. civil arată clar că secarea lui nu póţe da drept la despăgubire;

In ceea ce privesce însă imposibilitatea pentru apelanţi de a scurge pe viitor, ca in trecut, apele provenind din stabilimentul lor de băi din Dâmboviţa, ceea ce pentru uă industrie de asemenea natură equivaléză in a o pune in imposibilitate de a mai funcţiona:

Considerând că intimata Primărie pretinde că matca Dâmboviţei fiind de domeniu public, nici un particular nu póte dobêndi vre un drept de servitute asupra ḍisului riu, şi prin urmare nu póte fi nici un drept de despăgubire pentru apelanţi, ori-care ar fi prejudiciul suferit de dênşii;

Avênd in vedere că este incontestabil in drept că tóte lucrurile cari fac parte din domeniul public sunt inalienabile, imprescriptibile, şi ca atari nici uă servitute propriu ḍisă nu póte fi constituită in sarcina lor;

Avênd in vedere că acest principiu nu se opune la plata unei indemnisaţiuni in favorul proprietarilor riverani ai unei porţiuni a domeniului public cari suferă un prejudiciu in esercițiul legitim al dreptului lor de proprietate, in urma unor lucrări de utilitate publică, — lucrări cari ar avé de resultat desfiinţarea unor drepturi de cari se bucurau pênĕ atunci, sau chiar depreţiarea imobilelor riverane cu domeniul public; că astfel, spre esemplu: daca autoritatea publică ar desfiinţa uă stradă sau uă piaţă publică, proprietarii riverani cari ar perde dreptul lor de vedere, de scurgere al apelor pluviale, conform art. 615 Cod. civil, şi de eşire pe strada sau piaţa desfiinţată, nu sunt ţinuţi prin nici uă disposiţiune de lege a suferi aceste prejudicie fără indemnisare;

Considerând că tóte drepturile de cari se bucură proprietarii riverani asupra domeniului public, daca nu constituesc nisce servituţi propriu ḍise, totuşi ele fac parte integrantă din usul legitim şi din folosinţă, cari sunt atributele cele mai esenţiale ale dreptului de proprietate, de unde resultă că ori-ce vătĕmare gravă adusă dreptului de folosinţă al unei proprietăţi dă drept, in virtutea art. 480 şi 481 Cod. civil, la uă despăgubire echivalentă cu prejudiciul suferit;

Considerând că dreptul la indemnisare resultă in mod neindouios nu numai din disposiţiunile art. 480 şi 481 Cod. civil, déră chiar şi din principiul că tóte sarcinele publice trebuesc repartisate in mod egal asupra tutulor cetăţenilor, după cum o ḍice Curtea de casaţiune din Francia prin decisiunea din 18 Ianuarie 1826 (Dalloz, vol. 38, pag. 221), şi adică: „daca este adevĕrat că autoritatea publică are dreptul să esecute lucrări vătămătóre proprietăţei private, trebue însă să indemniseze pe proprietari când efectul imediat al lucrărilor este de a ruina sau depreţia in mod simţitor un imobil...“; că acésta resultă şi din obligaţiunea impusă de lege d'a impărţi in mod egal serviciele publice;

Considerând că doctrina şi uă jurisprudenţă constantă, in Francia, au consfinţit aceste principie;

Considerând că in zadar s'a silit partea intimată a stabili uă distincţiune in acéstă privinţă intre diferitele specie de domeniu public, adică intre strade, pieţe de uă parte, şi riuri navigabile de alta; că acéstă distincţiune nu se găsesce stabilită prin nici un text de lege, nici in jurisprudenţă şi nici de vre un singur autor; că principiele pe cari se intemeiéză dreptul de despăgubire, şi a nume neatingerea proprietăţei in nici una din atribuţiunile sale şi egalitatea sarcinelor publice, nu permit a face uă astfel de distincţiune;

Considerând că adevĕrata teorie in acéstă materie este că proprietarii riverani au dreptul de a usa de domeniul public, intru cât printr'acésta nu se pun in contradicţiune cu destinaţiunea acelui domeniu şi nu micşoréză usul public (Dalloz, vol. 17, Nr. 53 şi 54); că, precum destinaţiunea unei strade este de a servi la trecere, d'a procura caselor riverane lumină, intrare şi eşire, tot aşa şi destinaţiunea unui riu, intr'un oraş necanalisat, este de a servi de canal colector al tutulor apelor din oraş, pe cari le adună şi cari se scurg pe matca lui;

Avênd in vedere că Regulamentul Organic, declarând că pe viitor Dâmboviţa se destinéză a deveni navigabilă, nu mai permitea a se face nici uă lucrare, a nume: móră, zăgaz, stăvilar, zidărie, care ar fi adus uă pedică posibilităţei de a o transforma in apă navigabilă; că resultatul acestei legi a fost d'a clasa pe viitor Dâmboviţa in categoria lucrurilor cari fac parte din domeniul public;

Considerând că nici acéstă destinaţiune şi clasificare şi nici legea din 1865 nu impedică intru nimic ca Dâmboviţa să continue a fi ceea ce este şi pênĕ astăḍi, adică colectorul in care se scurge tóte apele, pluviale şi menagiere, din oraşul Bucuresci, chiar şi acelea cari trec mai ântâiu prin canalurile suterane astăḍi in fiinţă;

Considerând că insuşi Regulamentul Organic ordonă printr'uă serie de disposiţiuni ca să se ia mĕsuri pentru scurgerea in Dâmboviţă, in interiorul oraşului, a tutulor lacurilor şi mocirlelor din Bucuresci; că, astfel fiind, la 1850, când părinţii apelanţilor au infiinţat acest stabiliment de băi, in lipsă de ori-ce canal suteran in tot coprinsul Bu-

curescilor, ar fi fost imposibil ca uă industrie de asemenea natură să fiă așeḑată in alt loc de cât pe marginea Dâmboviței, unicul colector al tutulor apelor pluviale și menagiere din oraș; că, așa fiind, ei au făcut un us legitim al dreptului lor de proprietate, intocmai ca proprietarul unei case care deschide ferestre sau scurge apele sale pluviale pe uă stradă publică;

Considerând că, daca uă mică parte neinsemnată, ca două sau trei cabine de la băile acestui stabiliment cad pe zona prohibită, acéstă cestiune n'are interes in causă, de óre-ce nu din esistența sau neesistența acestor cabine atârnă posibilitatea sau imposibilitatea scurgerei in Dâmbovița a apelor provenind din băi; și, in fine, pentru că apelanții au declarat in instanță că sunt gata a dărima acele cabine fără nici uă indemnitate;

Avênd in vedere că din cele ce preced resultă incontestabil pentru apelanți dreptul de a fi despăgubiți de prejudiciul ce li se aduce prin imposibilitatea in care sunt puși de a mai esploata ca in trecut stabilimentul lor de băi;

Avênd in vedere că Curtea are elemente suficiente de aprețiare pentru estimarea prejudiciului ce sufer, ținênd in sémă valórea locului și a construcțiunei ce le rĕmâne;

Pentru aceste motive, in majoritate: admite apelul; infirmă sentința Tribunalului; condamnă pe Primărie a plăti fraților Petre, Alexandru și Dimitrie Stoicescu 30,000 lei, etc.

Semnați: B. Arvanezo, C. Câmpinénu, Ap. Mănescu, I. Dendrino.

OPINIUNE

Subsemnatul, pentru motivele din sentința Tribunalului, sunt de opiniune a se respinge apelul interjetat contra sentinței Tribunalului Ilfov, secțiunea I civilo-corecțională, cu Nr. 311, din 1882, și a se confirma menționata sentință.

Semnat: Ad. Cantacuzino.

CURTEA DE APEL DIN BUCURESCI, SECȚIUNEA II

Ședința din 12 Februarie 1883

Președința Dlui Al. Filitis, președinte

Principele Gr. Basarab de Brâncovénu cu Constantin Gh. Movilă

BILET LA ORDINE. — COMPETENȚA. — DECLARAȚIUNE DATĂ DE UN GARANT CA VA PLATI FARA A SE MAI FACE PROTEST. — FIDEJUSIUNE CIVILA. — INCOMPETENȚA TRIBUNALULUI COMERCIAL. — ART. 163 COD. COMERCIAL.

Declarațiunea dată de un girant, că va plăti conținutul unui bilet la ordine fără a se mai face protest, constituesce uă fidejusiune civilă, de competența Tribunalelor ordinare.

Nr. 5. — Principele Gr. Basarab de Brâncovénu a făcut oposițiune contra decisiunei acestei Curți cu Nr. 16, din 1882, in procesul ce are cu Constantin Gh. Movilă.

S'a presentat oponentul asistat de DD. avocați P. Grădistênu și I. N. Lahovari, și defendorul de DD. avocați T. Maiorescu și Al. Antimescu.

Curtea, deliberând:

Asupra oposițiunei făcută de principele Gr. Basarab de Brâncovénu contra decisiunei cu Nr. 16, din 1882, prin care 'i s'a respins apelul făcut in contra sentinței Tribunalului comercial de Ilfov cu Nr. 40, din 1882, pronunțată intre Dsa cu D. Constantin Gh. Movilă;

Avênd in vedere acțiunea intimatului Constantin Gh. Movilă, prin care chiamă in judecată pe Nicolae Bibescu ca subscriitor a șése bilete la ordine cu scadența la 9 Marte 1881 in valóre de 8,000 napoleoni de aur date la ordinele lui C. Movilă;

Avênd in vedere că prin aceeași petițiune C. Movilă acționéză și pe Gr. Basarab de Brâncovénu ca girant al acelorași bilete la ordine;

Considerând că prin lipsă de protest la scadență beneficiarul Movilă a perdut ori-ce drept in contra girantului Gr. Brâncovénu, conform art. 163 Cod. comercial;

Considerând insă că creditorul Movilă n'a renunțat la dreptul de a face protest la scadență de cât in schimbul unui act ce 'i-a dat fostul girant Gr. Brâncovénu, prin care acesta garantéză platnic integrala valóre a sus-ḑiselor bilete la ordine pênĕ la intórcerea fratelui sĕu Nicolae Bibescu, spre a se plăti sau regula intr'un mod convenabil Dlui Movilă;

Considerând că acest act nu póte fi considerat ca aval, de óre-ce avalul nu póte fi dat nici de subscriitor nici de girant, ci numai de uă persónă străină contractului constatat prin biletul la ordine;

Avênd in vedere că, astfel fiind, obligațiunea constatată prin actul de la 9 Marte 1881 nu póte fi considerată de cât ca o fidejusiune civilă, care nu e de cât un contract de binefacere vis-à-vis de debitorul principal N. Bibescu, avênd drept causă uă afecțiune fraternă, éră relativ la creditorul Movilă un act prin care se garantéză plata datoriei debitorului principal Nicolae Bibescu; că, prin urmare, actul din 9 Marte 1881 nici prin natura nici prin forma sa nu presintă nici un caracter comercial;

Considerând că, de și, in specia, fidejusiunea este accesoriul unei obligațiuni comerciale, insă calitatea ei de accesoriu nu e suficientă pentru a 'i schimba natura civilă ce a avut acéstă obligațiune la nascerea ei; că, prin urmare, obligațiunea accesorie, de și nu póte avé mai mare intindere de cât cea principală, totuși ea póte păstra uă natură civilă, esistând alături de uă datorie comercială;

Considerând că juridicțiunea consulară fiind uă instanță escepțională, competența ei trebue restrânsă in limitele indicate de Codul comercial, fără a puté fi intinsă de jurisprudență la alte casuri, numai pentru motiv de utilitate sau pentru a evita creditorului inconvenientul de a urmări acțiunea la două instanțe;

Considerând că incompetența in cestiune, privind orga-

nisarea judecătorescă, este de ordine publică şi Curtea este in drept a o ridica *ex officio*; că, astfel fiind, Tribunalul comercial de Ilfov a fost incompetent de a judeca acéstă acţiune in ceea ce privesce obligaţiunea fidejusorului Gr. Basarab de Brâncovénu;

Pentru aceste motive, in majoritate: admite oposiţiunea; admite apelul; anuléză hotărirea Tribunalului ca dată fără competenţă.

Semnaţi: G. D. Economu, D. Cuculi, Gr. Petroniu, Th. I. Brătianu.

OPINIUNE

Avênd in vedere că apelantul, garantând plata a 8,000 napoleoni coprinşi in biletul la ordine cu data 29 Decembre 1880, subscris de Bibescu şi andosat de un comerciant, a garantat un efect comercial, de competenţa Tribunalului comercial, conform art. 308 din Regulamentul Organic;

Considerând că, uă dată stabilit că creanţa garantată de 8,000 napoleoni este comercială, portorul Movilă trebuia neapărat să acţioneze pe subscriitorul biletului la ordine inaintea Tribunalului comercial, şi prin consecinţă şi pe garant inaintea aceluiaşi Tribunal;

Considerând că Tribunalul, de şi a calificat garanţia de civilă, totuşi nu putea să scindeze procesul, declinându'şi in parte competenţa;

Considerând că, daca s'ar admite teoria majorităţei, ca creanţă principală să se judece de Tribunalul comercial, éră garanţia la Tribunalul civil, adesea s'ar intêmpla ca garantul să fiă condemnat, éră debitorul principal să rĕmâe apărat;

Considerând in fine art. 61 Cod. Procedurei civile care se pronunţă intr'un mod categoric că acţiunea accesorie cată să fiă intentată inaintea judecătorilor competenţi a judeca pe cea principală;

Pentru aceste motive, sunt de opiniune că Tribunalul comercial de Ilfov a fost competent a judeca acest proces.

Semnat: A. Filitis.

CURTEA DE APEL DIN FOCŞANI, SECŢIUNEA I.

(Corespondenţa particulară a *Dreptului*)

Şedinţa din 13 Noembre 1882

Preşedinţa Dlui G. Giurgea, preşedinte

Maria G. H. Macri cu Comitetul spitalului Elisabetha-Dómna.

APEL. — HOTĂRIRE ATACATĂ CU OPOSIŢIUNE LA PRIMA INSTANŢĂ ŞI CU APEL. — APEL NEADMISIBIL. — ART. 140, 146, 318 şi 319 PROC. CIVILĂ.

Hotăririle date in lipsă de prima instanţă se pot ataca pe calea apelului sau a oposiţiunei. Uă dată insă aléså calea oposiţiunei, apelul format devine neadmisibil, şi astfel nu se póte cere conexarea lui cu acela format contra hotărirei date asupra oposiţiunei.

Nr. 165. — Dna Maria G. H. Macri a făcut apel contra hotărirei Tribunalului Covurluiu, secţiunea I, cu Nr. 114, din 1882, pronunţată in procesul ce are cu Comitetul spitalului Elisabetha-Dómna din Galaţi, pentru anularea unui legat.

S'a presentat apelanta prin DD. avocaţi G. Apostolénu şi Pavel Macri, şi Comitetul prin D. avocat G. Robescu.

Curtea,

Considerând că, conform art. 318 Proc. civilă, partea judecată in lipsă are două căi de a ataca uă hotărire pronunţată in lipsa sa: cu oposiţiune inaintea Tribunalului care a dat hotărirea, sau cu apel, şi in acest din urmă cas termenul de apel curge din ḍiua espirărei termenului de oposiţiune, conform ultimului aliniat de sub art. 318 menţionat;

Considerând că, in cas când partea judecată in lipsă uséză de dreptul de oposiţiune, dupe art. 319 Proc. civilă termenul de apel curge din ḍiua hotărirei prin care s'a respins oposiţiunea;

Considerând că din menţionatele articole resultă intr'un mod constant că, daca partea judecată in lipsă sesiséză pe Tribunal cu oposiţiune la hotărirea pronunţată in lipsa sa, dreptul de apel nu mai este deschis de cât dupe pronunţarea hotărirei dată asupra oposiţiunei, căci, daca s'ar admite contrariul, s'ar da loc la contrarietate de hotăriri, fiind că in casul când s'ar respinge oposiţiunea şi s'ar confirma hotărirea oposată, éră in apel s'ar reforma prima hotărire, ar fi, dupe cum s'a ḍis mai sus, contrarietate de hotăriri; că, prin urmare, rĕmâne stabilit că, din momentul ce uă parte judecată in lipsă uséză de dreptul de oposiţiune, dreptul sĕu de apel este deschis numai contra hotărirei ce s'ar da asupra oposiţiunei, nĕ mai putênd să atace prima hotărire cu apel;

Considerând, in specià, că Dna Maria G. H. Macri, prin hotărirea cu Nr. 114, din 1882, apelată, fiind judecată in lipsă, a făcut oposiţiune contra acelei hotăriri care s'a judecat prin hotărirea cu Nr. 155, din 1882; că Dna Macri interjetéză apel contra primei hotăriri cu Nr. 114, din 1882, éră nu contra celei d'a doua hotăriri dată asupra oposiţiunei şi prin care se confirmă prima hotărire; că prin urmare apelul Dnei Macri făcut contra primei hotăriri este inadmisibil;

Considerând că, din momentul ce apelul Dnei Macri este inadmisibil şi cererea părţei apelante de a se conexa acest apel cu acela care este pendent la secţiunea II a acestei Curţi contra hotărirei cu Nr. 97 este inadmisibil, de óre ce Curtea nu este sesisată de un apel regulat spre a pronunţa conexitatea ambelor apeluri;

Vĕdênd şi art. 140 şi 146 Proc. civilă;

Pentru aceste motive, in majoritate, respinge apelul ca neadmisibil şi, prin consecinţă, respinge cererea de conexitate.

Semnaţi: G. Giurgea, S. Hocnung, G. C. Sipsian, G. I. Constantinescu.

OPINIUNE

Avênd in vedere cererea de conexare făcută atât de Dna

Macri cât şi de D. Robescu, avocatul Comitetului spitalului Elisabetha-Dómna, a celor două apeluri interjetate de Dna Macri contra hotăririlor cu Nr. 114 şi 97, din 1882, cari au acelaşi obiect, unul pendent la acéstă secţiune, éră celalt la secţiunea II a acestei Curţi;

Avênd in vedere că, de şi procedura conexităţei nu este prevĕdută in legislaţiunea nóstră, totuşi este in genere admis de tóte instanţele judecătoresci că conexarea póte să fiă admisă ori de câte ori acest raport are legături intre două afaceri pendente naintea aceleeaşi instanţe;

Avênd in vedere că, in lipsă de ori ce dispoşiţiuni in Procedura civilă română relativ la conexare, urméză că pentru a se admite conexarea trebue să recurgem la Procedura francesă de unde s'a introdus cea mai mare parte de articole in Procedura română;

Avênd in vedere că, dupe disposiţiunile Procedurei francese şi dupe jurisprudenţă, pentru ca judecătorii să admită conexitatea, cată să esamineze numai daca esistă acest raport sau legături intre două procese pendente inaintea justiţiei, fără a se ocupa câtuşi de puţin nici de termenele prevĕdute de lege pentru oposiţiune şi apeluri, nici de veri ce altă esceptiune care ar tinde la respingerea unuia din cele două procese, ceea ce se póte judeca in urma admiterei conexităţei, procedura prin care se admite conexitatea fiind uă procedură cu totul sumară (Vedi *Carré*, II);

Pentru aceste motive, sunt de opiniune a se admite conexitatea cerută de părţi, fără a se esamina daca apelurile pendente sunt in termen sau nu, ceea ce se va judeca la termenul defipt de Curte pentru judecarea fondului procesului.

Semnat: N. Prisecénu.

TRIBUNALUL ILFOV, SECŢIUNEA I

Şedinţa din 23 Iunie 1882

Preşedinţa Dlui Al. Costescu, prim-preşedinte

Fraţii Stoicescu cu Primăria capitalei

RIURI NAVIGABILE.— DAMBOVIŢA. — DOMENIU PUBLIC. — NU ESTE SUSCEPTIBIL DE VRE UN DREPT DE PROPRIETATE PRIVATA. — PROPRIETAR DE BAI. – SCURGEREA APELOR MENAGIERE. — ACŢIUNE IN DAUNE-INTERESE. — NEADMISIBILITATE. — LEGEA DIN 17 MARTE 1865. — REGULAMENTUL ORGANIC, ART. 10 SECŢIUNEA III.

Riurile navigabile sunt de domeniu public şi, ca atari, asupra lor nu se póte dobêndi nici un drept de proprietate privată.

Astfel, riul Dâmboviţa fiind declarat navigabil prin Regulamentul Organic şi legea de la 17 Marte 1865, un proprietar de băi de unde apele se scurgeau in Dâmboviţă nu póte pretinde nici uă despăgubire pentru schimbarea matcei riului prin canalisare.

Nr. 311. — DD. Alexandru, Petre şi Dimitrie fraţi Stoicescu au cerut chiămarea in judecată a Primăriei capitalei.

S'au presentat reclamanţii asistaţi de DD. avocaţi P. Grădisténu şi I. Lahovari, şi Primăria prin D. avocat B. Brătianu.

Tribunalul,

Asupra acţiunei formulată şi introdusă in instanţă de fraţii Stoicescu contra Primăriei capitalei, prin care tind a se obliga Primăria a le plăti valórea industrială şi comercială a stabilimentului lor de băi din Bucuresci, strada Poliţiei, Nr. 6, rĕmâind acel stabiliment in proprietatea Primăriei, de óre ce prin lucrările de canalisare şi rectificare a riului Dâmboviţa stabilimentul a devenit impropriu destinaţiunei sale, causându-se pagube şi deterioraţiunea integrului edificiu prin depunerea de pămênt, prin ridicarea nivelului stradei Poliţiei, prin astuparea canalului de scurgerea apelor menagiere in albia riului şi secarea puţului acelui stabiliment;

Avênd in vedere conclusiunile orale şi scrise ale părţilor, motivele de susţinerea acţiunei şi mijlócele invocate in apărare;

Avênd in vedere jurnalul preparatoriu din 21 Aprilie a. c. sub Nr. 1555 şi raportul făcut in causă de către esperţi numiţi din oficiu;

Avênd in vedere că reclamanţii, in susţinerea acţiunei lor, au invocat disposiţiunile art. 10 secţiunea III din Regulamentul Organic, relative la scurgerea tutulor mocirlelor din oraşul Bucuresci, referindu-se in mare parte şi la argumentele trase din jurisprudenţa şi doctrina francesă;

Avênd in vedere şi disposiţiunile legei din 17 Marte 1865 invocată de representantul Primăriei defendóre;

Avênd in vedere incă că reclamanţii, pentru a stabili pretenţiunile lor intru cât se atinge de astuparea canalului stabilimentului de băi cu scurgerea in matca riului Dâmboviţa, se fundéză pe un vechiu drept de scurgere ce l'au avut incă de la deschiderea acelui stabiliment;

Considerând că, atât dupe Regulamentul Organic cât şi dupe legea din 1865 vizată mai sus, riul Dâmboviţa este declarat de riu navigabil şi de domeniu public şi ca atare nu póte fi susceptibil de a deveni un drept de proprietate privată;

Considerând că, daca in fapt reclamanţii au fost toleraţi de a avé scurgerea apelor menagiere din stabilimentul lor de băi in riul Dâmboviţa, prin acésta nu au putut dobêndi nici un drept real in contra disposiţiunilor categorice ale legilor citate mai sus şi a principielor decurgênd din modul de folosinţă asupra proprietăţilor de domeniu public;

Considerând că insuşi Regulamentul Organic (art. 10 secţiunea III), invocat de reclamanţi, departe de a recunósce un asemenea drept de scurgere proprietarilor riverani, dênsul nu se preocupă de cât de mijlocul de a face a se scurge băltile şi mocirlele ce erau la acea epocă in Bucuresci şi numai in interesul general al salubrităţei publice, in neputinţă de a face altfel, a prevĕdut formarea canalelor de scurgerea acelor bălţi in Dâmboviţa; éră nici cum că legiuitorul de sub acel Regulament a inţeles a da riului Dâmboviţa destinaţiunea ce reclamanţii se incércă a 'i-o da;

Considerând că şi argumentele de analogie trase de reclamanţi din jurisprudenţa şi doctrina francesă nu 'şi pot avé aplicaţiunea lor in speciă, dênsele fiind relative la strade şi la dreptul de vedere; că, prin urmare, reclamanţii nu pot pretinde nici un drept de scurgere in matca riului Dâmboviţa şi déră nici nu pot a se plânge că prin lucrările de canalisare şi rectificare a riului Dâmboviţa li s'au inchis canalul ce aveau de scurgerea apelor menagiere, desfiinţânduli-se un drept câstigat;

Considerând că din raportul esperţilor şi din chiar cercetarea *de visu*, făcută de completul Tribunalului la localitate, se constată că uă parte laterală a imobilului reclamanţilor s'a afectat de umiditate prin depunerea pământului estras din matca riului Dâmboviţa;

Considerând insă că acea parte a stabilimentului fiind construită pe zona proibită de legea din 1865, reclamanţii nu pot avé nici un drept, griefurile lor rĕmâind şi in acéstă privinţă nefundate;

Considerând de asemenea că Primăria nu póte respunde de pagubele ce reclamanţii ar puté incerca prin secarea puţului stabilimentului, intru cât Primăria prin lucrările de canalisare nu a făcut de cât să'şi esercite un drept de esclusivă proprietate; că, aşa fiind, nu póte fi locul de a se considera ca directă şi supusă la uă despăgubire faptul secărei acelui puţ, ca provenind din lucrările făcute de Primărie;

Considerând că şi pretinsele daune ce ar puté decurge pentru reclamanţi din ridicarea nivelului stradei Poliţiei pe care se află situat stabilimentul lor de băi, pe lêngă că aceste daune nu au putut lua nascere, căci acea stradă se află in aceeaşi stare de mai 'nainte, déră incă din relaţiunea inginerului şef insărcinat cu conducerea lucrărilor de canalisare şi din chiar mărturisirea acestuia, făcută in instanţă, resultă că pretinsa ridicare de nivel nu va avé loc pe acea stradă;

Considerând, in fine, că acest punct rĕmâne a face obiectul unei noui acţiuni in urma terminărei lucrărilor de nivel de către Primărie;

Considerând déră că şi in acéstă privinţă pretenţiunile reclamanţilor rĕmân nefundate, cel puţin pentru astăḑi, când ridicarea de nivel nu esistă;

Pentru aceste motive, respinge acţiunea, etc.

Semnaţi: Al. Costescu, C. Tătăranu, M. I. Ghimpa.

TRIBUNALUL DIN IAŞI, SECŢIUNEA II

(Corespondenţa particulară a *Dreptului*)

Şedinţa din 9 Februarie 1883

Preşedinţa Dlui M. Suţu, prim-preşedinte

Creditorii lui Inge Robert cu S. Meerhoffer, pentru anularea unei ipoteci

ACŢIUNE REVOCATORIE. — PREJUDICIU. — FRAUDA. — INSOLVABILITATEA DEBITORULUI. — ART. 975 COD. CIVIL.

CREDITORI POSTERIORI ACTULUI FRAUDULOS.— ADMISIBILITATEA ACŢIUNEI REVOCATORIE PENTRU DÊNŞII.

CONCERT FRAUDULOS INTRE DEBITOR ŞI CEL D'AL TREILEA. — DATA CERTA. — ART. 1182 COD. CIVIL INAPLICABIL.

CREDITORII CARI ESERCITA ACŢIUNEA REVOCATORIE SUNT CEI D'AL TREILEA. — DOVADA FRAUDEI. — PROBA TESTIMONIALA. — ADMISIBILITATE.

1° Creditorii cari intentéză acţiunea revocatorie trebue să dovedéscă prejudiciul suferit, frauda debitorului şi complicitatea terţiului aquisitor.

2° Creditorii posteriori actului fraudulos pot să 'l atace ca şi creditorii anteriori.

3° Creditorii cari au dovedit concertul fraudulos dintre debitor şi cel d'al treilea nu sunt datori a justifica cu dată certă că creanţele lor sunt anterióre actului prejudiciabil, art. 1182 fiind străin de acéstă materie. Cel d'al treilea póte insă dovedi că creanţele creditorilor reclamanţi sunt antidate.

4° Creditorii cari esercitéză acţiunea revocatorie, conform art. 975, in numele lor personal, nu represintă pe debitor ca in ipotesa art. 974, ci sunt terţie persóne şi, prin urmare, pot usa de proba testimonială pentru a dovedi frauda.

Nr. 27. — Creditorii lui Inge Robert au intentat acţiune civilă contra Dlui bancher Samoil Meerhoffer şi succesori pentru anularea unei obligaţiuni ipotecare din 27 Ianuarie 1882, in sumă de 62,000 napoleoni, constituită de Inge Robert in favórea lui Meerhoffer. Dupe mai multe amânări, astăḑi fiind ultimul termen defipt pentru judecarea acestui proces, s'a presentat din partea creditorilor DD. avocaţi Pandele Zamfirescu, A. C. Şendre, N. Ceaur Aslan, Dimitrie Alexandrescu, Grigore Buicliu, Iacob Negrutzi şi S. Goldenthal, éră D. Meerhoffer cu avocaţii A. M. Şendre şi Grigore Macri.

Tribunalul, deliberând:

Avênd in vedere că anularea ḑisei creanţe se cere: 1° pentru că ar fi fără causă reală, prin urmare simulată, şi 2° că, chiar daca ar fi seriósă, ar fi in frauda creditorilor.

In cât privesce punctul al douilea:

Considerând că creditorii reclamanţi, pentru a puté stabili acţiunea lor, intentată, conform art. 975, in numele lor personal, trebue să dovedéscă că actul ce atacă le-a adus prejudiciu de fapt şi că a fost făcut cu intenţiune fraudulósă intre debitorul lor şi Meerhoffer spre a le aduce pagubă;

Considerând că, pentru ca un act făcut de debitor să pótă aduce prejudiciu creditorilor lui, trebue ca acel act să fi micşorat in aşa mod patrimoniul debitorului, in cât averea rĕmasă să nu mai ajungă pentru indestularea creditorilor, ceea ce se esprimă ḑicênd că actul daunator să fi produs direct sau să fi mărit măcar insolvabilitatea debitorului;

Considerând că, de şi, pentru a se stabili insolvabilitatea debitorului, cea mai sigură probă se face prin discuţiunea bunurilor acestuia, totuşi, atunci când insolvabilitatea lui

este vĕdită şi manifestă, sau când póte fi dovedită prin acte scrise şi fapte notorie, ar fi de prisos a se mai administra prin discuţiunea bunurilor uă probă ce se póte stabili pe deplin şi fără acest mijloc ;

Considerând că, in fapt, se dovedesce din mai multe impregiurări că creanţa de 62,000 napoleoni a avut de resultat indirect insolvabilitatea lui Inge Robert; că, daca se stabilesce pe deplin că insolvabilitatea lui Inge Robert este resultatul actului atacat de creditorii lui, totuşi, pentru ca acest act să pótă fi revocat ca prejudiciabil lor, trebue incă să se stabiléscă că creditorii reclamanţi sunt din acei ce au fost atinşi in drepturile lor prin actul ce tind a revoca; că, in acéstă privinţă, se admite in parte de doctrină că creditorii reclamanţi, pentru a dovedi prejudiciul, n'au indatorire să justifice cu dată certă că creanţele lor sunt anterióre actului prejudiciabil, intru cât cele-alte elemente ale acţiunei revocatorie, şi in special concertul fraudulos dintre debitor şi cel d'al treilea, sunt stabilite ;

Considerând că in adevĕr art. 1182, care prevede condiţiunile sub cari inscrisurile private capĕtă dată certă, are de scop de a protegia pe cei d'al treilea contra fraudei antidatărei, déră că el nu mai póte fi invocat atunci când frauda se stabilesce că este pe partea debitorului şi a celui d'al treilea, de óre ce tocmai lipsa de dată certă a creditorilor a făcut cu putinţă şi a fost un element al concertului fraudulos intre debitor şi cel d'al treilea (Veḑi Demolombe, XXV, Nr. 234); că, in casul cel mai avatagios pentru cel d'al treilea, el ar avé numai dreptul să facă el proba că creanţele reclamanţilor sunt antidate (Veḑi Aubry et Rau, IV, § 313, nota 2); că, astfel fiind, lipsa de dată certă a creanţelor unora din reclamanţi nu s'ar opune ca acţiunea lor, dovedită de altminteri, să fiă admisă, in câtă vreme pîrîtul Meerhoffer nu póte invoca beneficiul art. 1182 de loc, sau că invocându'l n'a administrat proba antidatărei ;

Considerând că, chiar de s'ar urma opiniunea dominantă contra celei espuse mai sus, creditorii sunt scutiţi şi dupe acéstă opiniune de a eshiba data certă, din momentul in care se dovedesce că frauda intervenită intre debitor şi cel d'al treilea a fost de aşa natură in cât actul fraudulos să prejudicieze chiar şi pe creditorii posteriori lui; că, astfel fiind, soluţiunea acestei cestiuni depinde, dupe amândouĕ sistemele de interpretare, de stabilirea elementelor de frauda ce s'a concertat la formarea actului atacat de creditorii lui Inge Robert ;

Considerând că creditorii esercitând acţiunea revocatorie, conform art. 975, in numele lor personal, au dreptul de a usa de proba testimonială pentru a dovedi elementele fraudei, fiind terţie persóne; că pe lângă acéstă probă ei au recurs şi la interogatoriul părţilor, şi că din tóte aceste doveḑi resultă că la formarea creanţei ipotecare de 62,000 napoleoni constituită de Inge Robert a intervenit intre debitorul lor şi Samoil Meerhoffer un deplin acord fraudulos, un concert viclén, pentru a frustra pe creditorii lui Inge Robert de drepturile lor ;

Considerând că faptele stabilite sunt de aşa natură in cât nu au nici uă esplicare posibilă de cât că Inge Robert şi Meerhoffer s'au ascuns de ochii creditorilor şi au indeplinit pe ascuns resultatul acordului lor fraudulos, acel resultat in urma căruia creditorii chirografari nu mai pot să fiă aquitaţi pentru restul creanţei lor din porţiunea liberă a averei imobiliare a lul Inge Robert ;

Considerând că, chiar daca s'ar presenta numai faptul că uă creanţă ipotecară pe uă sumă aşa de mare a căutat a fi autentificată şi inscrisă cu d'a sila prin case particulare şi cu aducerea la lucru in timpul nopţei a funcţionarilor de la Casierie şi de la Tribunal, incă acest fapt ar fi uă presumpţiune că este la mijloc uă fraudă la care sunt de uă potrivă părtaşi şi cel ce constitue ipoteca şi cel ce o primesce drept siguranţă ;

In vederea acestor considerante, Tribunalul admite reclamaţiunea ; anuléză creanţa ipotecară pe suma de 62,000 napoleoni, etc (1).

Semnaţi: M. Suţu, P. Missir, N. Volenty.

TRIBUNALUL DIN BRAILA

(Corespondenţa particulară a *Dreptului*)

Şedinţa din 23 Decembre 1882

Preşedinţa Dlui Victor Macri, preşedinte

F. D. Stan cu Damian Nicolau

URMARIRE. — FRUCTE DOTALE. — SUNT PROPRIETATEA BARBATULUI. — CREDITORII SEI LE POT URMARI PÊNE LA SEPARAŢIUNEA PATRIMONIELOR. — ART. 1233, 1242, 1248 ŞI 1251 COD. CIVIL.

Bărbatul, in timpul căsătoriei şi pênĕ la separaţiunea de patrimonie, este proprietarul fructelor dotale, şi astfel creditorii sĕi le pot urmări ca avere a lui.

Femeia nu se póte opune la urmărirea creditorilor de cât obţinênd separaţiunea de patrimonie.

Tribunalul,

Asupra contestaţiunei ridicată de D. F. D. Stan contra urmărirei venitului imobilului sĕu dotal, situat in acest oraş, strada Bucuresci, făcută de către D. Damian Nicolau :

Considerând că contestatorul işi baséză contestaţiunea pe motivul că venitul averei dotale nu este supus urmărirei, pentru că servesce la susţinerea sarcinelor căsătoriei ;

Considerând că din dispoziţiunile art. 1233, 1242, 1251 şi din chiar natura regimului dotal, astfel cum este organisat de lege, resultă că bărbatul din momentul celebrărei căsătoriei devine administratorul legal al averei dotale şi in acelaşi timp dobêndesce folosinţa acestei averi ;

Considerând că, de şi legea nu a reglementat dreptul de folosinţă al bărbatului, totuşi intréga doctrină şi jurisprudenţă admite că el este supus in general la aceleaşi regule

(1) Sentinţa Tribunalului mai conţine şi alte considerante cari nu s'au mai reprodus, fiind pur de fapt. *(N. R.)*

ca şi dreptul usufructuarului ordinar; că déră bărbatul, avênd folosinţa bunurilor dotale, are dreptul ca şi usufructuarul ordinar asupra fructelor şi veniturilor dotale, adică că ele intră in patrimoniul sěu, devin ale sale, dobêndesce asupra lor proprietatea; căci, daca nu ar fi astfel, cum le-ar puté el consuma?

Considerând că, daca bărbatul devine proprietarul fructelor dotale, daca ele intră in patrimoniul sěu şi póte să dispună de dênsele cum va voi, este evident că de aci decurge consecinţa logică că creditorii le pot urmări, căci sunt gagiul lor, ca tóte bunurile cari se găsesc in patrimoniul debitorului lor;

Considerând că, daca dota este adusă bărbatului pentru a'l ajuta la susţinerea sarcinelor căsătoriei, nu se póte face din acest motiv un argument in favórea teoriei susţinută de contestator, căci, a decide astfel, este a confunda causa dreptului ce aparţine bărbatului cu efectele ce el produce, şi, daca argumentul ar fi fundat, ar urma să deducem că bărbatul nu devine proprietarul veniturilor dotale de cât in limita sarcinelor ce trebue să suporte, ceea ce nu póte fi admisibil;

Considerând că singura sancţiune prevěḑută de lege pentru asigurarea destinaţiunei dotei este dreptul ce are femeia de a cere separaţiunea de patrimonie; altă měsură nu este prevěḑută de lege; şi, ori cât ar căta cine-va ca să o găséscă, in scopul negreşit de a asigura bunul traiu in familie, nu o póte face de cât forţând prea mult principiele de drept ce predomină regimul dotal din legislaţiunea nóstră actuală;

Considerând că, de asemenea, nu se póte invoca in sprijinul aceleeaşi teorii principiul inalienabilităţei dotei, căci art. 1248 din Codul civil declară inalienabile imobilele dotale, nu şi venitul lor, aşa că aceste venituri pot fi alienabile şi prin urmare urmăribile, ca ori şi ce bun in privinţa cărui nu este uă disposiţiune de lege contrarie;

Pentru aceste motive, respinge, etc.

Semnaţi: V. Macri, Sc. Popescu.

CHRONICA JUDICIARA

De câte ori, prin mahalalele mărginaşe ale capitalei, vocea gângavă a vênḑătorului de cărnaţi nemţesci pronunţă silaba tradiţională: *virst*, ecoul, sub forma glumétă a vre unui drac de copil, 'i respunde ivariabil: „Carne de pisici!“ Esasperaţiunea bietului negustor e mare in tot-d'a-una, căci nu e puţin lucru pentru dênsul să auḑă ḑicêndu-i-se că işi prepară varmevurşii cu uă carne ce nu se află in comerciu: pe lêngă desonóre, el póte fi espus să 'şi pérdă şi clientela.

Pênĕ la ce punct uă astfel de gravă acusaţiune este adevěrată in ceea ce privesce pe věduva Verrier, de profesiune cârnăţărésă, ar fi cu greu să o spunem, căci fabricanţii cari işi procură provisiunile lor prin podurile caselor şi pe invelitori nu se duc să destăinuéscă consumatorilor acéstă particularitate a profesiunei lor.

Ori-cum ar fi, doui vecini ai numitei věduve, socii Maurice, au rěspândit sgomotul in mahala că cârnăţărésa avea obiceiu să atragă la dênsa, prin tot felul de machinaţiuni, pe cotoii şi pisicele de prin vecinătate, cari, uă dată intraţi pe mâna ei, părăseau pentru tot-d'a-una acéstă vale de lacrime şi de... miorlăit, spre a se transforma in varmevurşi. Se pare totuşi că socii Maurice n'au deschis gura cât timp věduva 'şi-a esercitat pe socotéla altora industria ei. In ḑiua insă când a dispărut şi cotoiul lor, ei au asmuţit tótă vecinătatea in contră'i, acusând'o pe facià că „a mâncat fripte“ tóte pisicele din mahala.

Neapărat, lucrurile nu s'au mărginit aci, căci vorbele rěspândite au dat loc la injurie şi injuriele au degenerat intr'uă adevěrată păruială, care 'i-a adus pe toţi naintea Tribunalului corecţional.

Reclamanta esplică astfel preliminariele incăerării:

— Intr'uă diminéţă, m'am pomenit cu D. Maurice că intră la mine, ḑicêndu'mi să 'i dau inapoi pisica. Apoi, nici una nici alta, a inceput să mĕ facă cum 'i-a venit la gură, ḑicêndu'mi că 'mi dau copii la cutie, şi uă grămadă de lucruri necuviinciόse ce 'mi-e ruşine să spuiu...

Preşedintele: A ḑis că copii ţi'i pui la cutie, éră pisicele de prin vecinătate le pui in cârnaţi.

Reclamanta: Da cum se póte una ca asta, Domnule judecător? Ce! trăim sub pământ? Apoi, n'ar vedé vecinii códa şi capetele lor?

In sfêrşit, n'a trecut mult şi a venit şi cucóna Dlui, care m'a făcut ca pe uă albie de porci şi m'a lovit in cap cu un corp contondent...

Preşedintele: Cu ce?

Reclamanta: Eu nu prea sciu bine cu ce. Doctorul a ḑis că cu un corp contondent, şi aşa trebue să fiă, căci el scie ce ḑice.

Maurice: Tot ce v'a spus dumneaei, Domnilor judecători, e un şir de minciuni. Să vedeţi cum s'a intêmplat. Când m'am dus la dumneaei să'mi cer pisica, a inceput să mĕ ocăréscă şi a vrut să'mi sgârie obrazul cu unghiile. In timpul acesta venind şi nevastă-mea, a sărit asupră'i şi a lovit'o de mai multe ori cu un corp contondent...

Preşedintele: Va să ḑică, şi nevasta Dtale a fost lovită cu un corp contondent. De unde o scii?

Maurice: Aşa scrie in certificatul medical.

Femeia Maurice, văetându-se: Uite, aci in şold m'a lovit, de mĕ dóre şi acum de nu mai pot. Daca domnii judecători vor să vadă, pot să le arĕt... Se adunase lumea ca la urs, atât de tare 'i striga gura când ne ocăra. Era ca la douĕ mii de ómeni strânşi...

Maurice, incet: Prea o incornorezi şi tu; să tot fi fost trei-ḑeci la numĕr.

Procesul s'a terminat prin aquitarea femeei Maurice şi prin condemnaţiunea bărbatului la 25 franci amendă şi a věduvei Verrier la 16 franci.

Bucuresci. — Typ. Curţei Regale, pr. F. Göbl Fii, Pasagiul Român, 12

ANUL XII. — Nr. 31. JOI 24 MARTE 1883

DREPTUL

LEGISLATIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENTIA — ECONOMIE POLITICA

Prim-Redactor: DEMETRU C. POPESCU

ESE DE DOUE ORI PE SEPTEMANA

Redactor-Administrator: NICOLAE CHRISTESCU

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA ḌIARULUI, PASAGIUL ROMAN, 10

ABONAMENTELE se fac pe an şi pe jumĕtate de an: la 1[iu] Decembre şi 1[iu] Maiu. De la 1[iu] Iulie pênĕ la 20 August ḍiarul nu apare.

Anunţuri: linia 40 bani. *Scrisorile nefrancate se refusă* Un numĕr: 50 bani

COSTUL ABONAMENTULUI Pe an, 40 lei; pe jumĕtate an, 20 lei. *Studenţii plătesc pe jumĕtate* Pentru străinĕtate se adaogă timbrul postal.

SUMAR

Un nou proiect de reorganisare judiciară in Francia

Cu tóte preocupaţiunile politicei din afară şi cu tóte neajunsurile causate de socialismul ameninţător, cestiunea reformei judiciare continuă incă a fi la ordinea ḍilei in Francia. Am puté chiar ḍice că fie-care ministru de justiţie se crede obligat să se presente naintea Corpurilor legiuitóre cu un nou plan de reforme, mai mult sau mai puţin diferit de acela al predecesorului sĕu, spre a scóte magistratura din situaţiunea falsă şi din provisoratul in cari se află de atâta timp.

Astfel, abia a apucat să se constituéscă ministerul Jules Ferry, şi noul titular al departamentului justiţiei, D. Martin-Feuillée, fost subsecretar de Stat in cabinetul Gambetta, a şi depus pe biuroul Adunărei deputaţilor un nou proiect de reorganisaţiune judiciară, care este, pe cât ne aducem a minte, a patra lucrare oficială de acest fel.

Ideele principale de cari s'a inspirat reformatorul actual se pot resuma in modul următor:

1° Instituirea juriului corecţional;

2° Estinderea competenţei judecătorilor de pace;

3° Crearea unui „consiliu superior al magistraturei“;

4° Suprimarea unui mare numĕr de posturi.

*

Juriul corecţional nu este uă instituţiune tocmai nouă. In timpul republicei din 1848, el a fost unul din punctele recomandate Adunărei naţionale de comitetul insărcinat cu elaborarea unui proiect de constituţiune. In ultimele ḍile ale celui de al douilea imperiu, el făcea parte din mai tóte programele de reforme presentate de liberali. In fine, juriul funcţionéză astăḍi, sub uă formă mai mult sau mai puţin variată, in Anglia şi in America.

Paternitatea acestei idei nu este déră a Dlui Martin-Feuillée, care, in acéstă privinţă, nu face de cât să continue tradiţiunea cabinetului Gambetta, care a preconisat'o mai ântâiu.

Juriul corecţional, sau, cum 'l numesce proiectul, „tribunalul de asise corecţionale“, va fi uă juridicţiune care va statua, dupe cum arată numele sĕu chiar, cu concursul juraţilor. Spre deosebire de juriul criminal, el se va compune dintr'un preşedinte şi din patru juraţi, cari vor juca rolul de asesori. Acest tribunal, astfel constituit, se va pro-

nunţa atât asupra faptelor şi impregiurărilor causei supuse esaminărei sale, cât şi asupra aplicărei pedepsei şi cererilor de restituţiuni sau de daune-interese. Cu tóte acestea, preşedintele va resolva singur escepţiunile ridicate şi incidentele audienţei, şi hotărirea sa nu va puté fi atacată de cât cu recurs.

Cum vedem, proiectul combină juriul cu elementul judiciar, de óre ce transformă pe juraţi in membri reali ai tribunalului, dându-le dreptul să se pronunţe asupra culpabilităţei şi să aplice şi pedépsa. Cu modul acesta, magistratul civil care 'i asistă este in acelaşi timp preşedintele tribunalului şi primul jurat.

Acéstă combinaţiune riscată, de şi ingeniósă, a două elemente diterite a dat nascere celor mai viue critice in presa francesă. Mulţi 'şi-au pus intrebarea daca juraţii vor fi destul de luminaţi şi de independenţi spre a 'şi forma uă opiniune personală a lor şi, la trebuinţă, spre a o susţine cu destulă tărie in contra aceleia a preşedintelui, care va avé singur direcţiunea desbaterilor. Daca le va lipsi vre una din aceste calităţi, este evident că preşedintele va constitui singur juriul şi că voinţa lui va decide despre sórta delincuentului adus inaintea sa. Prin urmare, in loc de a se da inculpaţilor uă garanţie mai mult, li se vor ridica şi acelea pe cari le au astădi.

Daca ar fi să raţionăm la noi, am puté dice că esperienţa este deja făcută nu numai cu membrii comerciali, déră chiar cu asesorii curţei cu juraţi. Cine ar puté óre să susţie cu seriositate că acesti magistraţi nu numai asistă la desbateri, déră că iau parte la aplicaţiunea pedepsei? Tótă lumea va conveni cu noi că in realitate, afară negreşit de fórte rare escepţiuni, preşedintele dictézá, şi voinţa sa, fiă prin deferenţă din partea asesorilor, fiă prin slăbiciune de caracter din parte-le, nu intêmpină nici un obstacol. In ceea ce privesce pe membrii comerciali, esperienţa este incă şi mai concluantă: in fapt, ei nu participă la judecată, care se pronunţă de judecătorii civili. Şi lucrul este natural: cum óre un simplu comerciant, ori-cât de capabil 'l-am presupune de altminteri pentru treburile sale, insă căruia 'i lipsesc cunoscinţele juridice necesare, se va despărţi de colegii săi civili, când legea 'i impune obligaţiunea de a 'şi motiva in scris opiniunea sa ?

Acest inconvenient al tribunalelor consulare, pe care mulţi au avut ocasiunea să 'l constate la noi, este micşorat in parte in ceea ce privesce juriul corecţional prin faptul că juraţii, ca şi in materie criminală, vor avé să respundă printr'un *da* sau printr'un *nu* la cestiunile ce li se vor pune; hotărirea lor va fi déră un adevărat verdict.

Acest verdict insă nu va fi susceptibil de apel, şi prin urmare inculpatul, care de ordinar, când delictul nu este de uă natură tocmai gravă, vede reducêndu-i-se pedépsa de Curte, va perde una din garanţiile pe cari póte compta astădi. Pedépsa pe care preşedintele o va pronunţa singur, in maioritatea casurilor, va fi definitivă, şi nici prevenitul nu va puté să o atace pe calea apelului ca fiind prea esagerată, nici procurorul nu va mai avé dreptul să se plângă in contră'i ca insuficientă. Preşedintele singur, s'a dis cu drept cuvênt, va avé mai multă putere de cât are astădi Tribunalul intreg.

Verdictul totuşi va fi susceptibil de recurs, pentru viţie de formă şi neregularităţi de procedură. In realitate, dreptul de recurs va esista numai pe chârtie, de óre ce mai nici uă dată nu va puté fi esercitat pentru violare de lege sau rea aplicaţiune a vre unui text penal. Astfel, s'a dis, sunt uă mulţime de delicte, ca escroqueria, abusul de incredere, bancruta şi altele, a căror definiţiune legală a fost stabilită cu cele mai mari dificultăţi de Curtea de casaţiune: cum óre se va mai controla esacta aplicaţiune a legei in asemenea casuri, de vreme ce hotăririle juriului corecţional vor fi nemotivate? In fapt déră recursul va deveni ilusoriu.

Şi să nu se dică că acelaşi lucru se petrece astădi cu juriul criminal, căci situaţiunile nu sunt identice: juraţii sunt sesisaţi printr'uă decisiune a camerei de punere sub acusaţiune care e datóre să se pronunţe asupra naturei inculpaţiunei, şi decisiunea ei este susceptibilă separat de recurs; pe când juriul corecţional este chiămat să se pronunţe in urma unei simple ordonanţe a judecătorului de instrucţiune, in contra căreia nu se póte recurge, sau chiar d'a dreptul printr'uă petiţiune a părţei vătêmate.

Cum vedem, „asisele corecționale“ ale Dlui Martin-Feuillée sunt investite cu uă omnipotență pe care nu o posedă nici uă altă juridicțiune represivă. Ele insă constituesc evident uă incercare curagiósă, de care trebue să ținem sémă autorului lor.

*

In ceea ce privesce estinderea competenței judecătorului de pace, reforma propusă este fórte timidă. Cu tóte garanțiile de sciință și de imparțialitate ce 'i inspiră judecătorii de pace, D. Martin-Feuillée stă la indouială daca, in materie penală mai ales, competența lor trebue mărită sau nu. Sub acest raport, proiectul nu se pronunță incă in mod categoric. El pare a lăsa să se ințelégă că judecătorii de pace vor judeca pe viitor contravențiunile polițienesci cari nu se pedepsesc cu mai mult de cinci-spre-ḑece franci amendă și cinci ḑile de inchisóre.

Reformatori mai tineri și prin urmare mai cutezători, noi n'am stat multă vreme pe gânduri și am investit pe acesti judecători cu atribuțiuni fórte complexe și, adese-ori, fórte intinse. Nu scim insă daca trebue să aprobăm sau să deplângem acéstă reformă grăbită, căci esperiența nu e făcută incă in deajuns.

*

Uă creațiune originală a proiectului este „consiliul superior al magistraturei“, a cărui misiune va fi de a aplica pedepsele disciplinare și de a'și da avisul asupra cererilor de permutare și de inlocuire a magistraților, făcute de puterea esecutivă. In fapt, inamovibilitatea, astfel cum este ințelésă și aplicată astăḑi in Francia, va fi desființată, de óre ce magistratul va puté fi inlocuit sau depărtat dupe cererea ministrului justiției; insă acéstă inlocuire sau depărtare va trebui făcută dupe avisul conform al consiliului. Proiectul ridică astfel miniștrilor arma puternică de care au usat și abusat atât de mult la noi și in contra căreia am strigat adese-ori in aceste colóne.

Modul compunerei acestui consiliu merită să fiă semnalat. Vor face parte dintr'ênsul: primul președinte al Curței de casațiune, ca președinte de drept; patru consilieri ai acestei Curți, aleși de colegii lor; cinci prim-președinți de Curți de apel, aleși de primii-președinți ai Curților din Francia și din Algeria, și cinci membri ai Consiliului de Stat. Elementul judiciar va fi representat astfel prin două din trei părți a membrilor sěi.

Daca compunerea unui asemenea consiliu ofere tóte garanțiile putinciόse și nu lasă nimic de dorit, in schimb este greu a'și face cine-va ilusiune asupra posibilităței sale de a funcționa. Se póte ca, la Francesi, lucrul să fiă fórte lesnicios. La noi insă, negreșit cu elemente reduse sau modificate in parte, funcționarea lui ni s'ar păré un adevěrat fenomen, daca ținem compt de esperiența făcută cu alte consilie.

Ori-cum ar fi și ori-cari 'i-ar puté fi neajunsurile, uă asemenea incercare ar trebui să se facă și la noi, spre a emancipa uă dată pe magistrat, mai cu sémă pe cel de tribunal, de dependența absolută a ministrului justiției și, in multe casuri, de aceea a prefectului de județ, mai tiranică și mai umilitóre de cât a superiorului sěu ierarchic.

*

In fine proiectul Dlui Martin-Feuillée suprimă, la curțile de apel, 18 președinți de secțiune și 245 consilieri, éră la tribunale, 56 vice-președinți și 134 membri. Aceste eliminări se vor face asupra totalităței personalului. Ca compensațiune pecuniară, magistrații suprimați cari vor fi servit de la șése pêně la cinci-spre-ḑece ani vor primi uă pensiune egală cu a patra parte a apuntamentelor lor; aceia cari vor avé cinci-spre-ḑece pêně la trei-ḑeci ani vor primi jumětate léfa, și așa mai in colo. Apuntamentele magistraților conservați vor fi sporite.

Desisiunile Curților de apel vor fi date pe viitor cu cinci judecători cel puțin. Președinții, vice-președinții, procurorii, membrii de ședință, substituții și supleanții vor trebui să fiă licențiați in drept și, deosebit, să fi făcut doui ani de stagiu in Barou.

N. Christescu

JURISPRUDENȚA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE, SECȚ. I

Ședința din 1iu Marte 1883

Președința Dlui N. L. Gherassi, președintele secțiunei

C. A. Filitis cu G. Cușaclău

APEL. — CARTE DE JUDECATA. — OPOSIȚIUNE RESPINSA. — DE

CAND CURGE TERMENUL DE APEL. — ART. 74 ŞI 82 DIN LEGEA JUDECATORIILOR DE OCÓLE; ART. 319 PROC. CIVILA.

Termenul de apel in contra cărţilor de judecată, fiă pronunţate contradictoriu, fiă date in lipsă, este de uă lună socotit de la comunicarea lor.

Art. 319 din Procedura civilă nu se póte aplica la judecătoriile de ocóle, cari au uă procedură specială a lor.

Nr. 69. — Casată, sentinţa Tribunalului Prahova, secţiunea II, cu Nr. 8, din 1882, in urma recursului făcut de D. C. A. Filitis in procesul ce are cu D. G. Cuşaclău, pentru posesiune.

S'au ascultat: D. N. Mandrea, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă; D. A. Vericénu, avocatul recurentului, in desvoltarea motivului de casare; D. I. Pretor, avocatul intimatului, in combateri.

Curtea, deliberând:

Asupra unicului motiv de casare, astfel formulat:

„Tribunalul a violat art. 74 şi 82 din legea judecătoriilor de ocóle, făcênd uă greşită aplicaţiune a art. 319 Proc. civilă."

Avênd in vedere că prin sentinţa supusă recursului se constată că recurentul, judecat in lipsă de judecătorul de ocol, a făcut oposiţiune şi 'i s'a respins, că in urmă a făcut apel la Tribunal şi că Tribunalul 'l-a respins ca tardiv aplicând art. 319 Proc. civilă, socotind că termenul de apel curge de la pronunţarea cărţei judelui de ocol prin care 'i s'a respins oposiţiunea;

Considerând că procedura ce este a se urma dinaintea judecătoriilor de ocóle şi comunale e organisată prin legea din 9 Marte 1879, care, intre altele, in art. 79 şi 82 reproduce in totul disposiţiunile vechi coprinse in Procedura civilă; că acéstă procedură prevede, in art. 74, că termenul de apel contra cărţilor de judecată a judecătoriilor de ocóle la Tribunal e de uă lună de la primirea sau lăsarea cărţei de judecată la domiciliu; că astfel art. 74 prevede că termenul apelului nu curge de cât de la primirea sau comunicarea copiei cărţei de judecată dată in mod contradictoriu sau numai in lipsă şi de uă carte de judecată prin care s'ar fi respins oposiţiunea; că acelaşi principiu al art. 74 este consacrat şi prin art. 82, dupe care cărţile de judecată sunt supuse recursului in termen de uă lună de la comunicarea lor, érăşi fără nici uă distingere daca e vorba de uă carte de judecată contradictoriu sau de uă carte prin care s'a respins oposiţiunea făcută ca tardivă sau in lipsă;

Considerând că disposiţiunea art. 319 Proc. civilă e prin natura ei uă disposiţiune specială care, ca să se pótă aplica la apelurile făcute la Tribunal contra cărţilor de judecată prin cari se respinge uă oposiţiune, ar trebui ca a nume să se fi referit la ea legiuitorul in procedura specială organisată pentru judecătoriile de ocóle, ceea ce nu e; că, precum inaintea legei din 9 Marte 1879 legiuitorul nu s'a referit in procedura judecătoriilor de ocóle la disposiţiunea art. 319 Proc. civilă, asemenea el nu s'a referit nici când a refăcut legea in privinţa judecătoriilor de ocóle; că, daca in procedura judecătoriilor de ocóle ar fi uă lacună, ea s'ar puté completa prin uă disposiţiune din procedura prescrisă pentru Tribunale şi pentru Curţile de apel numai când e vorba de uă disposiţiune de un caracter general, nu insă de uă disposiţiune cu totul specială; că insă in speciă nu e lacună; că, aşa fiind motivul, sentinţa Tribunalului urmézĕ a fi casată;

Pentru aceste motive, casézĕ, etc.

Controversa resolvată prin hotărirea de mai sus durézĕ aprópe de la punerea in aplicare a nouei legi organice a judecătoriilor de ocóle. Am publicat in acéstă privinţă mai multe hotăriri contradictorie, de cari cititorii *Dreptului* 'şi-aduc a minte negreşit. Astfel, pe când secţiunea I a Tribunalului din Ilfov şi Tribunalele din Iaşi şi din Brăila fac să curgă termenul de apel, in tóte casurile, de la comunicarea cărţei de judecată, secţiunea II a Tribunalului din Ilfov şi Tribunalul din Mehedinţi aplică art. 319 din Procedura civilă ori de câte ori este vorba de apel făcut in contra unei cărţi de judecată prin care se respinge oposiţiunea.

Am arĕtat aiurea (1) motivele pentru cari credem că prima soluţiune este singură conformă şi textului şi spiritului legei. Acéstă soluţiune o vedem impărtăşită astăḑi şi de Curtea de casaţiune.

Principiul comunicărei cărţilor de judecată in tóte casurile fiind astfel recunoscut de cea mai inaltă instanţă judiciară a ţĕrei, socotim că controversa semnalată de noi nu mai are raţiune de a fi.

Şedinţa din 5 Marte 1883

Preşedinţa Dlui N. L. Gherassi, preşedintele secţiunei

Ministerul de finanţe cu G. Lupu

CREDITOR IPOTECAR. — DREPTURILE SALE FACIA CU CEA-ALTA AVERE A DEBITORULUI NESUPUSA IPOTECEI. — ART. 1828 COD. CIVIL; ART. 1718 ŞI 1719 ACELAŞI COD. — RESPINGERE.

Creditorul ipotecar, ca şi cel chirografar, are dreptul să se despăgubéscă din ori-ce avere a debitorului sĕu. Acest drept insă el nu'l póte esercita de cât in casul când, urmărind şi vênḑând imobilul ce'i este ipotecat, nu 'şi-a acoperit creanţa intrégă, sau când a propus şi dovedit că valórea acelui imobil nu ajunge spre a'l desinteresa.

Nr. 73. — Respins, ca nefundat, recursul făcut de Mini-

(1) Veḑi *Dreptul* Nr. 86, din 22 Noembre 1881.

sterul de finanţe contra decisiunei Curţei de apel din Focşani, secţiunea I, cu Nr. 165, din 1881, in procesul ce are cu G. Lupu, pentru contestaţiune.

S'au ascultat: D. Al. Giani, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă; D. B. Brătianu, avocatul Statului, in desvoltarea motivelor de casare; in absenţa intimatului; D. G. Liciu, procuror de secţiune, in conclusiuni, fiind in causă interese de minori.

Curtea, deliberând:

Asupra unicului motiv de casare, formulat astfel: „Greşită interpretaţiune a art. 1828 Cod. civil şi violarea art. 1718 şi 1719 acelaşi Cod."

Considerând că, dupe art. 1828 Cod. civil, creditorii ipotecari, de şi au dreptul a se despăgubi ca şi creditorii chirografari din ori-ce altă avere a debitorului lor, insă un atare drept ei nu pot să 'l esserciteze de cât in cas când urmărind şi vênḑând imobilul ipotecat nu s'au putut indestula de intréga creanţă, sau când au propus şi dovedit că imobilele ipotecate nu sunt indestulătóre pentru acoperirea intregei creanţe;

Considerând că, in specia, Ministerul de finanţe fiind creditor ipotecar, pe de uă parte nu urmărise averea imobilă ce 'i era constituită ipotecă, cu care chip nu se mai putea cunósce daca creanţa sa nu s'a acoperit din preţul eşit la vênḑare şi că pentru rest mai rĕmâne creditor in concurenţă cu cei-alţi creditori chirografari ai debitorului sĕu, éră pe de alta nu a propus şi dovedit inaintea Curţei apelative că imobilul ipotecat nu este indestulător ca din preţul ce va eşi la vênḑare să acopere creanţa; că, in facia acestora, Curtea, respingênd cererea Ministerului de a fi admis şi inscris cu creanţa ipotecară in tablou la ordinea creditorilor ce se forma la Tribunal pentru distribuirea preţului prins din vênḑarea altei averi a debitorului, urmărită de alţi creditori chirografari, n'a violat nici un text de lege;

Pentru aceste motive, respinge, etc.

INALTA CURTE DE CASAŢIUNE ŞI JUSTIŢIE, SECŢ. II

Şedinţa din 6 Marte 1883

Preşedinţa Dlui C. E. Schina, preşedintele secţiunei

P. Al. Nicolae, condemnat pentru loviri

CURTE CU JURAŢI. — COMPLETAREA MAGISTRAŢILOR EI PRINTR'UN MEMBRU AL UNUI TRIBUNAL VECIN. — LIPSA UNUI PROCES-VERBAL CARE SA CONSTATE CAUSELE ABSENŢEI SAU IMPEDICAREI JUDECATORILOR LOCALI. — ART. 255 PROC. PENALA. — CASARE.

Pentru ca uă Curte cu juraţi, completată cu un judecător de la un Tribunal vecin, să fiă bine constituită, trebue: 1° să se constate şi să se justifice printr'un proces-verbal lipsa sau impedicarea judecătorilor şi a preşedintelui unde funcţionéză Curtea, şi 2° ca acel judecător să fiă tras la sorţi, conform art. 255 din Procedura penală.

Nr. 91. — Casată, decisiunea Curţei cu juraţi din Argeş cu Nr. 16, din 1882, in urma recursului făcut de P. Al. Nicolae, condemnat la 4 ani inchisóre corecţională, pentru loviri.

S'au ascultat: D. D. Zamfirescu, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă; D. M. Theodorénu, avocatul recurentului, in desvoltarea motivului de casare; D. G. Liciu, procuror de secţiune, in conclusiuni.

Curtea, deliberând:

Asupra motivului de casare:

„Neregulată constituire a Curţei.—Curtea completându-se cu suplinintele Tribunalului vecin din Olt, nu se constată in procesul verbal nici causa care a făcut ca un membru de la Tribunalul vecin să ia parte, nici că a fost tras la sorţi sau delegat de preşedinte conform art. 255 Proc. penală."

Vĕḑênd art. 255 Proc. penală;

Considerând că, dupe acest articol, un judecător de la un Tribunal vecin nu póte lua parte la Curtea cu juraţi de cât sub acéstă indouită condiţiune, ca să se justifice lipsa sau impedicarea judecătorilor şi a preşedintelui Tribunalului unde funcţionéză Curtea cu juraţi, şi apoi chiar in acest cas judecătorul care a luat parte trebue să fiă tras la sorţi; că ambele aceste formalităţi, fiind introduse in lege ca uă garanţie a impricinaţilor, trebue a fi constatate prin un proces-verbal; că, in specia, neesistând acel proces-verbal, presumpţiunea este că ele n'au fost indeplinite; că, astfel fiind, luând parte acel judecător care n'avea cădere dupe lege de cât dupe ce s'au indeplinit aceste formalităţi, s'a violat disposiţiunile art. 255 Proc. penală, şi déră mijlocul invocat este fundat;

Pentru aceste motive, in unire cu conclusiunile Dlui procuror, caséză, etc.

Şedinţa din 7 Marte 1883

Preşedinţa Dlui C. E. Schina, preşedintele secţiunei

Costache Popa, condemnat pentru bătae

APEL. — DELICTE DE LOVIRE PREVEḐUT DE ART. 238 COD. PENAL. — SE JUDECA IN PRIMA ŞI ULTIMA INSTANŢA DE TRIBUNAL CAND NU S'A PROPUS DECLINATORIUL DE COMPETENŢA. — INADMISIBILITATEA APELULUI.

Tribunalul judecă in prima şi ultima instanţă delictele de lovire prevĕḑute de art. 238 din Codul penal, când inaintea lui nu s'a ridicat declinatoriul de competenţă.

Prin urmare, Curtea de apel nu comite nici un esces de putere când respinge ca inadmisibil apelul declarat contra unei asemenea sentinţe.

Nr. 94. — Respins, recursul făcut de Costache Popa contra decisiunei Curţei de apel din Bucuresci, secţiunea III, cu Nr. 673, din 1882, prin care se condamnă la şése luni inchisóre şi 100 lei despăgubiri civile, pentru bătae.

S'au ascultat: D. St. Silion, consilier al Curţei, in citirea

raportului făcut in causă; D. G. Liciu, procuror de secţiune, in conclusiuni.

Curtea, deliberând:

Asupra motivelor de casare:

„1° Onorabila Curte de apel, respingêndu'mi apelul ce făcusem contra sentinţei Tribunalului Dâmboviţa ca neadmisibil, prin esces de putere a violat dispoziţiunile art. 238 şi 239 Cod. penal, de óre-ce delictul ce mi se atribue, dupe cum am susţinut la Tribunal şi dupe cum se constată din actele aflate in dosarul afacerei, intră in previsiunile art. 239 Cod. penal şi, ca atare, sentinţa Tribunalului era susceptibilă de apel.

„Curtea de apel, prin faptul sĕu de a mĕ sustrage de a nu fi judecat de judecătorii firesci in ce privesce fondul, incă a comis un dublu esces de putere."

Avênd in vedere că Tribunalul Dâmboviţa stabilind din probele reproduse in instanţă că faptul recurentului intră in previsiunile art. 238 Cod. penal, delict de competenţa judelui de ocol, pe cât timp n'a invocat nimeni declinatoriul de competenţă, a judecat afacerea şi neapărat că hotărirea sa trebuia considerată ca dată in ultimă instanţă; că Curtea din Bucuresci, cu ocasiunea apelului făcut de recurent, verificând sentinţa Tribunalului şi vĕḑênd că s'a făcut uă calificare justă a faptului şi că legea a fost bine aplicată, cu drept cuvênt a declarat de inadmisibil acel apel, de óre-ce ea nu era competentă a judeca acel delict fiind că el se judecă de Tribunal in ultimă instanţă; că, procedând astfel, Curtea n'a violat disposiţiunile art. 238 Cod. penal şi déră mijlocul invocat este nefundat;

Pentru aceste motive, in unire cu conclusiunile Dlui procuror de secţiune, respinge, etc.

CURTEA DE APEL DIN IAŞI, SECŢIUNEA II

(Corespondenţa particulară a *Dreptului*)

Şedinţa din 5 Marte 1883

Preşedinţa Dlui I. A. Antoniu, preşedinte

Spiridon Atanasiu cu Casa de Economie

URMARIRE IMOBILIARA. — CONTESTAŢIUNE. — TERMEN UTIL. — ART. 527, 529 şi 537 PROC. CIVILA.

Oposiţiunea la uă urmărire imobiliară, făcută chiar in ḑiua defiptă pentru adjudicare, trebue respinsă ca tardivă.

Nr. 33. — D. Spiridon Atanasiu a făcut apel contra sentinţei Tribunalului din Iaşi, secţiunea III, cu Nr. 3, din 14 Ianuarie 1883, prin care 'i s'a respins oposiţiunea ce a făcut la vênḑarea caselor lui Enache Atanasiu, urmărite de Casa de Economie din strada Băncei.

S'a presentat apelantul asistat de D. avocat Dimitrie Alexandresco şi D. avocat Ioan Fotea din partea Casei de Economie.

Curtea,

Avênd in vedere că, in privinţa oposiţiunilor la urmăriri imobiliare, legea nu spune că ele se adresézǎ la Tribunalul prin care se face urmărirea (art. 525); că Tribunalul in termen de trei ḑile de la primire o va comunica atât creditorului ce urmăresce, cât şi debitorului urmărit, daca nu este el acela care se opune (art. 527); că Tribunalul, citând pe părţi, se va pronunţa asupra tuturor oposiţiunilor şi cererilor incidente *inaintea ḑilei* pentru adjudicare (art. 529); că aceste disposiţiuni, daca intr'adevĕr nu declară in termeni formali care e momentul fatal in care oposiţiunile nu se mai pot introduce, din combinarea lor insă şi spiritul chiar al legiuitorului resultă invederat că intenţiunea sa a fost că oposiţiunea trebue să fiă făcută la timp, aşa in cât să aibă Tribunalul putinţă de a se pronunţa asupra ei inaintea ḑilei de adjudicare (art. 529); că, in fapt, se constată că oposiţiunea in specia a Dlui Atanasiu la urmărirea imobilului părintelui sĕu de către Casa de Economie s'a făcut chiar in ḑiua adjudicărei (14 Ianuarie 1883) şi Tribunalul, fără a ţine sémă de disposiţiunile combinate ale art. 527, 529 şi 537 Proc. civilă, dintre cari cel d'ântâiu ḑice că in termen de trei ḑile de la primire se va comunica persónelor in drept, a admis'o in principiu; că din acest articol resultă in destul că oposiţiunea trebue să fiă făcută inaintea ḑilei pentru adjudicare, căci trei ḑile se acordă pentru a o comunica (art. 527), şi, de s'ar puté face chiar in ḑiua adjudicaţiunei, care ar fi termenul de trei ḑile de la comunicare? apoi art. 537 ḑice că licitaţiunea va fi precedată intre altele şi de citirea hotăririlor cari au regulat oposiţiunile, precauţiune care nu s'ar puté observa şi care n'ar insemna prin urmare nimic daca oposiţiunile s'ar puté face, precum s'a admis de Tribunal, chiar in ḑiua adjudicaţiunei, şi este de interesul acelora cari concură să scie daca s'a indeplinit prescripţiunile legei in materie de urmărire şi cari sunt a nume imobilele ce se urmăresc; că, fără a mai intra astfel in discuţiunea mijlócelor invocate in fond, oposiţiunea este a se respinge ca tardivă, intru cât este făcută chiar in ḑiua defiptă pentru adjudicaţiune;

Pentru aceste motive, respinge apelul, etc.

Semnaţi: I. A. Antoniu, A. Teodorénu, I. I. Vrâncénu.

TRIBUNALUL DIN IAŞI, SECŢIUNEA III

(Corespondenţa particulară a *Dreptului*)

Şedinţa din 14 Ianuarie 1883

Preşedinţa Dlui D. Profiriu, preşedinte

Brigadir Spir. Atanasiu cu Enache Atanasiu

URMARIRE IMOBILIARA. — CONTESTAŢIUNI. — SE POT RIDICA PÊNĔ IN MOMENTUL ADJUDICAREI. — ULTIMUL ACT DE ESECUTARE. — ART. 408, 527 şi 529 PROC. CIVILA.

In materie de urmărire imobiliară, se pot ridica contestaţiuni de cei interesaţi pênĕ in momentul

adjudicațiunei, care se consideră ca cel din urmă act de esecutare.

Nr. 3. — D. Brigadir Spiridon Atanasiu a făcut oposițiune la vêndarea caselor Dlui Enache Atanasiu, din despărțirea V din Iași, urmărite de Casa de Economie, susținênd că casele urmărite sunt proprietatea Dsale dupe un testament.

S'a presentat oponentul prin D. avocat Donos și defendórea prin D. avocat Fotea.

Tribunalul,

Asupra tardivităței oposițiunei:

Avênd in vedere că D. B. Spir. Atanasiu a făcut oposițiune la urmărire chiar astăḑi, ḑiua fixată pentru adjudicare;

Considerând că, dupe art. 403 Proc. civilă, uă contestațiune asupra esecuțiunei silite este admisibilă pênĕ in momentul când nu este terminat cel din urmă act de esecutare; că acest articol este aplicabil, dupe chiar rubrica sub care este pus, la tot felul de esecuțiune silită, formulând astfel uă regulă generală;

Considerând că, dupe art. 529 Proc. civilă, cel din urmă act de esecutare in materie de urmărire imobiliară este prima adjudicare, și pênĕ in momentul adjudicărei părțile mai sunt incă in termen a face ori ce contestațiune; că argumentul tras din art. 527, dupe care unii susțin că uă contestațiune in materie de urmărire imobiliară nu s'ar puté face de cât cel puțin cu trei ḑile inainte de adjudicare, pentru ca Tribunalul să o pótă comunica părților, nu este serios, căci acest articol statuéză *de eo quod plerumque fit:* se presupune că contestațiunea s'a făcut inainte de adjudicare, déră nu arată nici un termen fatal, nici nu modifică principiul inscris in art. 403, dupe care uă contestațiune póte avé loc pênĕ la cel din urmă act de esecutare;

Pentru aceste motive, in majoritate, admite in principiu oposițiunea, etc.

Semnați: D. Profiriu, I. D. Mănăstirénu.

OPINIUNE

Avênd in vedere oposițiunea Dlui Sp. Atanasiu;

Avênd in vedere că in materie de urmărire imobiliară legea, prin art. 527, prescrie că oposițiunea la atari urmăriri trebue făcută in termen de trei ḑile mai 'nainte de adjudicare; că, de și din textul acestui articol nu se vede anume termenul in care se pot introduce cererile de oposițiune, totuși art. 527 lasă a se ințelege că oposițiunile pot fi făcute in ori-ce ḑi, destul numai să pótă fi comunicate creditorului inainte de adjudicare; că, daca s'ar face in ḑiua adjudicărei, n'ar mai avé nici uă aplicațiune termenul de trei ḑile; că acest argument resultă clar și din art. 529, care ḑice că Tribunalul se va pronunța asupra tutulor oposițiunilor și cererilor incidentale inaintea ḑilei pentru adjudicare;

Avênd in vedere că, daca oposițiunile s'ar puté face chiar in ḑiua adjudicărei, precauțiunile luate de legiuitor prin aceste două articole, că asupra oposițiunilor și cererilor incidentale Tribunalul să se pronunțe inaintea ḑilei pentru adjudicare, n'ar mai avé nici uă insemnătate și debitorul de rea credință ar presenta in tot-d'a-una in ḑiua adjudicărei uă oposițiune, și creditorul urmăritor nefiind pregătit de a respunde, de óre ce nu 'i-a fost comunicată la timp, ar urma consecința neevitabilă a amânărei adjudicărei, și déră nici oposițiunea nu va puté fi cercetată, nici adjudicarea efectuată, uă șicană pe care legiuitorul n'a ințeles a o introduce in lege;

Pentru aceste motive, sunt de opiniune a se respinge oposițiunea.

Semnat: C. N. Busdugan.

TRIBUNALUL DIN OLT

(Corespondența particulară a *Dreptului*)

Ședința din 11 Marte 1883

Președința Dlui I. Condéescu, președinte

I. B. cu socia sa

FEMEIA MARITATA. — CERERE DE DIVORȚ FACUTA DE DÊNSA. — ESTE IN DREPT A PARASI DOMICILIUL CONJUGAL. — BARBATUL NU ARE DREPT A CERE READUCEREA EI MANU MILITARI IN CASA CONJUGALA. — ART. 196, 212 ȘI 250 COD. CIVIL.

Femeia măritată, in urma introducerei acțiunei de divorț, este in drept a părăsi domiciliul conjugal și, prin urmare, bărbatul nu póte cere readucerea ei *manu militari* in casa conjugală.

D. I. B. a cerut aducerea sociei sale E. B. in domiciliul conjugal *manu militari*.

Tribunalul,

Avênd in vedere că defendérea E. B. a cerut divorțul contra bărbatului sĕu I. B. in basa art. 212 Cod. civil;

Avênd in vedere că, in principiu, uă femeiă măritată are facultatea de a părăsi domiciliul conjugal ori de câte ori se află in proces de divorț cu sociul ei;

Avênd in vedere că acéstă facultate, pe care singură femeia o póte esercita in timpul divorțului, resultă din termenii preciși ai art. 250 din Codul civil;

Avênd in vedere că din același text de lege resultă că singura cerere ce póte femeia adresa Tribunalului este acea relativă la uă pensiunne de intreținere, când dênsa a părăsit domiciliul conjugal in timpul divorțului;

Considerând că, in specie, defendórea E. B., părăsind domiciliul conjugal in urma acțiunei de divorț intentată sociului sĕu, n'a făcut de cât a usa de un drept ce'l avea de la lege, nesubordonat la nici uă autorisațiune din partea Tribunalului;

Considerând déră că din tóte acestea resultă că femeia n'a călcat in un mod ilegal obligațiunea ce'i este impusă

prin art. 196 Cod. civil, și prin urmare nu póte fi constrânsă *manu militari* a intra in domiciliul conjugal;

Pentru aceste motive, respinge, etc.

Semnați: I. Condéescu, M. Iulian, N. Cecropide.

JURISPRUDENȚA STRAINA

TRIBUNALUL CORECȚIONAL DIN SENA, SECȚ. VIII

Audiențele din 7 și 14 Marte 1883

Președința Dlui Breton

Girantul jurnalului *Triboulet*, prevenit pentru organisare de loterie

ABONAMENTE LA JURNAL CU PREMIE DATORITE NOROCULUI. — CONSTITUE DELICTUL DE ORGANISARE DE LOTERIE. — SE PEDEPSESCE DUPE LEGEA ASUPRA LOTERIILOR ȘI ART. 410 ȘI 411 DIN CODUL PENAL. — CONDEMNARE.

Punerea la disposițiunea publicului de către administrațiunea unui jurnal a unui numĕr óre-care de obiecte, ce au a se distribui prin tragere la sorți intre acei cari s'ar abona la acel jurnal intr'un termen determinat, constitue delictul de organisare de loterie și, prin urmare, se pedepsesce ca atare.

Impregiurarea că obiectele oferite ca câstig ar avé uă valóre neinsemnată nu póte schimba natura faptului, intru cât prin lege nu se fixéză nici uă limită in acéstă privință.

Tribunalul,

Considerând că in numerele de la 17, 24 și 31 Decembre 1882, precum și intr'un supliment din 10 Decembre 1882, jurnalul *Triboulet*, al cărui girant este Bertrand, a anunțat că pune la disposițiunea ori-cărui abonat ce s'ar inscrie mai 'nainte de 25 Decembre 1882, și ori-care ar fi durata abonamentului, un óre-care numĕr de loturi, precum cărți, obiecte de parfumerie, vinuri, etc., cari obiecte se vor distribui intre acei abonați prin tragere la sorți cu ajutorul unei combinațiuni de numere;

Considerând că, dupe art. 1 din legea de la 21 Maiu 1836, ori ce operațiune oferită publicului prin care s'ar face să nască speranța unui câstig realisat prin noroc este uă loterie;

Considerând că operațiunea imputată lui Bertrand intrunesce primul element al infracțiunii, oferta făcută publicului, de óre-ce ori-ce persónă care ar fi contractat in timp util un abonament putea să participe la dênsa; că, de altă parte, ea avea de scop tocmai de a atrage pe public ca să se aboneze oferindu'i posibilitatea unui câstig datorit norocului;

Considerând că Bertrand susține, in adevĕr, că loturile aveau uă valóre fórte neinsemnată pentru a puté constitui un câstig in sensul legei, déră că legea nu fixéză pentru acésta nici uă limită; că, de altă parte, in speciă, acéstă valóre era a nume calculată și considerată ca indestulătóre pentru a determina un óre-care numĕr de persóne să se aboneze; că, astfel fiind, faptul incriminat intrunesce tóte elementele indouitului delict de organisare și publicare de loterie, delict prevĕḑut și pedepsit de art. 1, 2, 3, 4 din legea de la 21 Maiu 1836, și de art. 410 și 411 din Codul penal, 365 din Codul de instrucțiune criminală;

Considerând insă că, in speciă, esistă circumstanțe atenuante;

Pentru aceste motive, condamnă pe Bertrand la 5 franci amendă.

Legea francesă din 21 Maiu 1836 a servit drept model legiuitorului nostru in alcătuirea legei din 20 Ianuarie 1883 asupra lotăriilor. Și in adevĕr, dupe uă simplă inspecțiune a ambelor texte, ori-cine se póte incredința că cea din urmă este reproducțiunea fidelă a acelei d'ântâiu, afară de mici variațiuni de redacțiune.

Astfel fiind lucrurile, ne putem lesne esplica pentru ce la noi legile se votéză așa de repede și mai fără nici uă discuțiune: alții au studiat cestiunile in locul nostru; noi ne mulțămim a ni le insuși, lucru pentru care nu se cere multă bătae de cap.

Prin urmare, pentru resolvarea ori-cărei dificultăți la care ar puté da nascere interpretarea acestei legi, va trebui să ne urcăm la sorgintea ei, legea francesă din 21 Maiu 1836, ale cărei comentarie le găsim in Faustin Hélie, V, § 2328 și următorii.

Relevăm uă singură disposițiune introdusă in legea nóstră și care nu se află in cea francesă, aceea conținută in art. 6 prin care se autorisă dirigintele ori-cărui oficiu postal să opréscă și să inainteze procurorului respectiv ori-ce bilete, anunțuri sau liste de lotării neautorisate, sub bandă or plicuri deschise.

Acest articol abrógă, cel puțin in parte, disposițiunea art. 156 din Codul penal, dupe care ori-ce *supresiune* sau *deschidere de scrisori*, incredințate la postă, făcută sau inlesnită de un funcționar sau agent al guvernului or al administrațiunei postelor, se pedepsesce cu inchisórea pênĕ la doui ani și cu amendă de la 50—500 lei.

Bucuresci — Typ. Curței Regale, pr. F. Göbl Fii, Pasagiul Român, 12

ANUL XII. — Nr. 32. DUMINICA 27 MARTE 1883

DREPTUL

LEGISLATIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENTIA — ECONOMIE POLITICA

Prim-Redactor: DEMETRU C. POPESCU

ESE DE DOUE ORI PE SEPTEMANA

Redactor-Administrator: NICOLAE CHRISTESCU

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA ḐIARULUI, PASAGIUL ROMAN, 10

ABONAMENTELE se fac pe an şi pe jumĕtate de an: la 1ᵢᵘ Decembre şi 1ᵢᵘ Maiu.
De la 1ᵢᵘ Iulie pĕnĕ la 20 August ḑiarul nu apare.

Anunţuri: linia 40 bani.
Scrisorile nefrancate se refusă
Un numĕr: 50 bani

COSTUL ABONAMENTULUI
Pe an, 40 lei; pe jumĕtate an, 20 lei.
Studenţii plătesc pe jumĕtate
Pentru străinĕtate se adaogă timbrul postal.

JUSTIŢIA CRIMINALA

CURTEA CU JURAŢI DIN ILFOV

Şedinţa din 24 Marte 1883

Preşedinţa Dlui G. E. Economu, preşedinte

CRIMA DE LA RADU-VODA. — STERIE POPESCU ŞI STEFAN MAICANESCU, ACUSAŢI PENTRU ASASINATUL MARIEI COSTESCU. — CONDEMNATIUNE LA MUNCA SILNICA PE VIAŢA.

Acéstă dramă judiciară, cea mai considerabilă din sesiunea actuală, atrăsese un public fórte numeros in sala spaţiósă a teatrului Orfeu, unde se ţin de ordinar audienţele Curţei cu juraţi.

La orele $11^1/_2$ preşedintele deschide desbaterile, fiind asistat de DD. C. N. Năcescu şi D. Dobrescu, judecători ai Tribunalului Ilfov. Fotoliul ministerului public se află ocupat de D. Ciru Oeconomu, procuror general al Curţei de apel din Bucuresci. Ca apărători figuréză DD. Mich. Korne, G. Palladi şi V. Atanasiu pentru Măicănescu şi D. Const. Disescu pentru Sterie Popescu. Partea civilă este asistată de D. avocat Gr. M. Jipescu.

Preşedintele ordonă gardei să introducă pe acusaţi, ceea ce produce uă mare mişcare in mulţime.

Sterie Popescu, de statură mijlocie, sméd la faciă, cu sprêncenele negre şi puţin imbinate, cu figura energică, păşesce posomorit insă decis in mijlocul gendarmilor, cu aerul unui om care nu'şi mai face nici uă ilusiune asupra sórtei ce'l aştéptă. Măicănescu pare fórte abătut; facia 'i e palidă şi pasul şovăitor. Lêngă locul reservat juraţilor, pe uă bancă, se află tênĕra lui socie imbrăcată in doliu. Nenorocita işi sterge necontenit lacrimele cu batista şi'şi frânge mâinele de durere.

Dupe constituirea juriului, preşedintele incepe interogatoriul acusaţilor. Sterie Popescu manţine tóte declaraţiunile sale făcute la instrucţiune, declaraţiuni consemnate de altminteri intr'un proces-verbal scris in intreg de dênsul şi semnat şi de tovarăşul sĕu.

Măicănescu se esprimă cu multă facilitate. El protestéză cu destulă putere in contra acusaţiunei ce 'i se aduce şi afirmă că este inocent.

*

Nu vom insista mult asupra faptelor ce se aduc in sarcina celor duoi agenţi poliţienesci, căci ele sunt espuse ca uă minunată claritate in requisitoriul ce publicăm mai la vale. Ne vom mărgini numai să le resumăm in câte-va cuvinte.

In ḑiua de 28 Ianuarie 1882, intre orele 7 şi $7^1/_2$ de diminéţă, Maria Costescu, care trăise in relaţiuni intime de mai mulţi ani cu doctorul Vasiliadi, incetat din viaţă cu două ḑile mai 'nainte, se găsesce asasinată in domiciliul sĕu din strada Radu-Vodă, Nr. 12. Parquetul şi poliţia, ducêndu-se la facia locului, constată următórele: cadavrul, cald incă, ceea ce lăsa să se inţelégă că omorul se petrecuse de curênd, se afla lungit pe scânduri, plin de sânge, cu piciórele spre pat, cu capul spre stânga şi cu

facia intórsă spre uşă. La gât victima avea uă tăietură adâncă de cuţit; la cap se vedea semnul unei lovituri produse cu un corp contondent şi cu muchiă; lêngă sprêncéna ochiului stâng, in partea dréptă a gâtului, se aflau mai multe alte semne de unghii infipte; palmele erau crestate de cuţit şi sfêrcurile unor degete tăiate; in fine, spinarea era plină de vineţeli. Lêngă cadavru se afla un şiret mare cu care nenorocita Costescu fusese probabil apucată de gât ca cu un laţ şi resturnată pe scânduri. In fine sertarele unui scrin, pe care se aplicase sigilie de judecătorul de ocol cu ocasiunea inventariărei averei doctorului Vasiliadi, erau sfărimate, şi tóte efectele şi bijuteriile ce conţineau dispăruseră.

Mult timp justiţia rătăci in cercetări zadarnice; cel mai profund mister invĕlui acéstă crimă, pĕnĕ in momentul când un bilet anonim trămis judecătorului de instrucţiune veni să desemneze pe Măicănescu şi pe Popescu de autori ai asasinatului.

Ce fel justiţia căpĕtă convingerea deplină a culpabilităței lor, o vom vedé mai la vale.

*

După citirea actului de acusaţiune, preşedintele procedéză la ascultarea martorilor.

Primul martor este Bojin Gheorghe, sergent de oraş, postat la óre-care distanţă de locul unde s'a comis crima. Depunerea lui n'are nici uă importanţă.

Ilie Ionescu, epistat, espune astfel lucrurile:

D. Măicănescu, dupe venirea Dlui judecător de pace la facia locului, dase ordin să se inchidă porţile, să priveghiăm ori ce mişcare şi, pentru ori ce sgomot, să insciinţăm comisia. Nimeni n'avea voe să intre sau să ésă, afară de Dna Costescu. In ḑiua de 28 Ianuarie, pe la orele 9 de diminéţă, trecênd pe dinaintea casei, am vĕḑut pórta deschisă. Am intrat in intru şi am inceput să strig: Cucónă! cucónă! Fiind că nu'mi respundea nimeni, am pĕtruns in odaia din drépta cu Bojin şi am vĕḑut că sigiliele erau rupte, scrinul deschis şi chârtiile aruncate pe jos. Atunci am dat fuga şi am insciinţat pe D. comisar Niculescu, care, cum a venit, mi-a ḑis: „Ia uite ce ne-a făcut nebuna!“ D. comisar credea că Costésca furase lucrurile; nu scia că e omorită. Mergênd mai departe, a dat peste cadavru..

Preşedintele: Când s'a făcut inventariul averei doctorului Vasiliadi, ai vĕḑut pe Costésca dând judecătorului plicul cu cei 25,000 franci in bonuri? Ce a ḑis atunci Măicănescu?

Martorul: Am vĕḑut plicul cu cei 25,000 franci. Dupe ce s'au pus sigiliele, Măicănescu mi-a ḑis in sală: „Ia uite, mĕ, eu vĕḑusem plicul acela pe masă, şi creḑusem că e uă scrisóre!“

Martorul nu'şi aduce a minte daca a ḑis, la instrucţiune, că Măicănescu ar fi adăogat: „Lucrul dracului! de sciam una ca asta, il făceam nevĕḑut!“

D. *V. Atanasiu:* Era caldă Costésca?

Martorul: Da ce, am pus eu mâna pe dênsa! (Ilaritate).

Dupe Ionescu vine rêndul Dlui *Tobias* Sălcianu, june avocat de la judecătorul de pace, cu fresura lipită cu cosmetic pe têmple, cu pĕrul tuns breton *à la Capoul*, purtând uă ţintă de aur in urechia dréptă. Martorul işi ţine pĕlăria sa forma *bébé* in mâna stângă, éră cu cea dréptă mânuesce cu uă supremă eleganţă un uşor jonc, ale cărui graţióse mişcări servă de punctuaţiune esplicaţiunilor sale.

Se pare că martorul fusese insărcinat de mostenitorii lui Vasiliadi ca să asiste la punerea peceţilor. El işi scandéză frasele cu mare băgare de sémă şi face să şuere adese ori consumanta *r*:

Domnilor, când a venit judecătorul la facia locului, Costésca 'l-a apostrofat cu aceste espresiuni: „Trebue să fii vre un Bulgar; nu 'ţi deschid!“ D. judecător a somat'o atunci in numele legei să 'i deschidă; apoi, in facia refusului ei formal, a plecat. A doua ḑi D. judecător a insărcinat pe ajutorul sĕu, care, transportându-se la localitate şi intêmpinând acelaşi refus formal, a recurs la mijlócele unui lăcătuş. Atunci Costésca a inceput să ne atace cu furie. Dupe ce s'a mai calmat puţin, fiind că Măicănescu o vĕḑuse ascunḑênd ceva in sĕn şi o intrebase ce este, ea a scos un plic şi l'a dat judecătorului ḑicêndu'i: „Aici sunt cinci bonuri de câte 5,000 lei fie-care pe cari Vasiliadi mi le-a lăsat mie.“ Aceste bonuri au fost puse in scrin, care s'a sigilat.

Restul depunerei nu presentă nici un interes.

Rosa Kaulban, cornărésă, declară că in ḑiua de 28, pe la orele 7 de diminéţă, a vêndut, ca de obiceiu, cornuri Costescei, care plângea la pórtă ḑicêndu'i: „A murit bărbatu-meu!“ Nu mai era nimeni prin pregiur.

Deposiţiunea acestei femei e de mare importanţă, căci, dupe cum vom vedé mai departe, Măicănescu a propus un *alibi* prin care voia să dovedéscă că, la 7 $^1/_2$ şi câte-va minute, se afla cu nevastă-sa la Filaret, unde avea misiune să supraveghieze in fiecare ḑi plecarea şi sosirea trenului.

Schiffer, ceasornicar:

Intr'uă ḑi a venit Sterie Popescu la mine impreună cu un altul şi a cumpărat un ceas de aur cu 85 franci şi unul de

argint cu 35 franci. Persóna care 'l insoţea n'a stat pênĕ la sfêrşit. Dupe ce mi-a plătit ceasórnicele, Sterie m'a rugat să 'i schimb ḑece fiorini de chărtie, ceea ce am şi făcut.

Cu Schiffer se termină seria martorilor acusaţiunei. Cel d'ântâiu martor al apărărei este Teodor Măldărescu, fost inspector de poliţie, a cărui deposiţiune n'are nici uă importanţă.

Petrescu, ingrijitorul aresturilor prefecturei poliţiei capitalei, respunde, la intrebările puse, că instrucţiunea se făcea şi la poliţie, séra, pe la orele 8. N'a auḑit insă nici uă dată vre un sgomot sau vre uă plângere din partea acusaţilor.

D. *G. Palladi:* Cunósce martorul esistenţa cabinetului secret de la poliţie ḑis «sfântul Gheorghe?»

Martorul: Nu cunosc asemenea cabinet.

Ingrijitorul esplică mai departe că judecătorul de instrucţiune are uă cameră a sa in localul prefecturei, unde face cele d'ântâiu cercetări in casuri grave.

D. Mich. Korne protestă in contra conclusiunilor pe cari ministerul public voesce a le trage din acéstă depunere. Nu se póte cere de la asemeni funcţionari subalterni virtutea catoniană de a spune in gura mare ceea ce sciu. Afirmă că Măicănescu a fost bătut şi torturat la poliţie.

Emilia Cobiesky, intreprinḑĕtórea bufetului de la gara Filaretului, declară :

In ḑiua omorului, pe la orele 7 $^1/_2$—8, dupe plecarea trenului, Măicănescu a venit cu socia sa la gară, unde au luat impreună caféua. Măicănescu n'a lipsit nici un minut de acolo. Fiind că eu aveam un proces la tribunal, m'am suit in trăsură cu Mme Măicănescu pe la 9 $^3/_4$ şi am plecat la D. Pantazi Ghika.

Vasilescu, şeful gărei Filaret, *G. Ionescu* şi *Pavelescu,* ingineri ai drumului de fer, declară că la orele arĕtate, pe cât işi aduc a minte, au vĕḑut in bufet pe fostul subcomisar cu socia sa. D. Pavelescu adaugă chiar că a făcut mai multe glume cu dênsul şi că n'a observat nimic estraordinar in figura lui.

Vasile, fost servitor la Măicănescu, declară că, in timp de patru luni cât a slujit pe stăpânul sĕu, scie că numai intr'uă ḑi cucóna s'a dus cu domnul la gară. N'a venit nimeni la Măicănescu in ḑiua omorului.

Constantinescu Anghel, sergent de oraş :

In ḑiua omorului, pe la orele 8 $^1/_2$—8 $^3/_4$, am dat fuga la gară ca să insciinţez pe D. subcomisar Măicănescu. Cum 'l-am vĕḑut şi 'i-am spus despre ce este vorba, Dumnealui mi-a ḑis : «la să veḑi că nici astăḑi n'o să fiu odihnit.» Apoi a plecat la facia locului.

Martorul *Costescu,* archivar al penitenţiarului Văcăresci, a fost propus de apărare spre a dovedi că Măicănescu, in momentul când a fost depus, avea semne de bătae pe cap şi pe figură. Etă declaraţiunea sa :

Când a venit la Văcăresci, Măicănescu avea uă favorită mai mică şi alta mai mare. Se vedea că fusese bătut. Mi-a dat să 'i păstrez intr'uă chărtie firele ce 'i se smulsese din barbă. In condică nu s'a trecut, ca dupe obiceiu, starea in care se afla arestatul.

Un gardian al penitenţiarului face uă declaraţiune identică, adăogând că Măicănescu era tras la faciă şi cu barba jumulită. N'a vĕḑut insă sânge pe la urechiele lui.

Se suspendă şedinţa pentru câte-va minute.

*

La redeschidere, preşedintele declară că, in virtutea puterei sale discreţionare, acordă cuvêntul Dlui judecător Dimitriu care a instruit afacerea spre a da óre-cari lămuriri juraţilor, sub titlu de simplă informaţiune, fiind că 'i s'au adus grave acusaţiuni din partea apărărei.

D. Korne cere atunci ca, conform precedentului creat cu procesul Armand Peltzer din Belgia, D. judecător de instrucţiune să presteze jurămêntul ca ori-care martor.

Curtea respinge incidentul.

D. Dimitriu esplică, in câte-va cuvinte, ce fel a ajuns să descopere pe autorii asasinatului de la Radu-Vodă. Apoi protestéză cu indignaţiune in contra bănuielei ce 'i se aduce că ar fi bătut sau pus să tortureze pe acusaţi.

*

D. procuror general are in urmă cuvêntul spre a susţine acusaţiunea. Etă cum s'a esprimat Dsa :

Domnilor ai Curţei,

Domnilor juraţi,

Prin luna lui Ianuarie 1882, uă crimă oribilă aruncă spaima in capitală. Uă femeiă, de uă condiţiune relativ bună, vĕḑută cu câte-va ore mai 'nainte plină de viaţă, fu tot de uă dată găsită omorită in casa ei din strada Radu-Vodă. Misterul cel mai profund părea că invĕlue circumstanţele in

cari acest fapt spăimêntător se comisese, căci autorii lui nu lăsaseră nici uă urmă apreţiabilă, şi bănuielele nu se scia contra cui să se indrepteze. In fine, dupe uă instrucţiune laboriósă, lumina se putu face. Criminalii sunt astăḑi pe deplin descoperiţi. Culpabilitatea lor este dovedită in mod care nu mai lasă indouială in spirit. Ei sunt acusaţii Stefan Măicănescu şi Sterie Popescu.

Inainte de a pĕtrunde in detaliele crimei monstruóse ce se imputǎ acestor doui rĕi-făcĕtori, este bine să ne oprim un moment asupra lor. Studiând cine sunt, care este trecutul lor, ne vom esplica mai lesne fapta săvêrşită de dênşii. Vom vedé asemenea că ei erau capabili să o săvêrşéscă, şi vom aşeḑa astfel acusaţiunea pe nisce base cari nu se mai pot distruge.

Stefan Măicănescu este născut, prin anul 1848, in têrgul Măicănesci, districtul Râmnicu-Sărat Familia lui, onorabilă, era grea şi numerósă. El are incă şése fraţi şi două surori. Primele elemente ale instrucţiunei, el le primi in casă, unde invĕţă să scrie şi să citéscă. Dupe acésta părinţii 'l deteră la scóla primară din Focşani. Apoi 'l puseră in calitate de estern in pensionul grecesc al lui Dimitriadi din Brăila. Pe urmă 'l aduseră érăşi in Focşani şi'l aşeḑară in pensionul lui Sabini. In fine 'l găsim in Bucuresci, in pensionul lui Gianelony, urmând cursurile liceului Sf.-Sava. In anul 1864, el incepu a se prepara pentru scóla militară, unde reuşi a fi admis in anul 1865 şi unde urmà pênĕ in anul 1868. La acéstă epocă, din causă de bólă el fu reformat şi, fiind că de la părinţi n'avea să astepte mari ajutóre, el intră ca funcţionar pentru a'şi câstiga viaţa. Debuturile sale in acéstă carieră avură loc in Basarabia. El incepu in anul 1868 prin a fi scriitor la sub-prefectura Cahulo-Prut. Dupe acésta trecu ca ajutor de casier la aceeaşi plasă; apoi se numi notar la comuna Brânḑa, unde rĕmase pênĕ in 1872. La acéstă epocă el se apucă de plugărie pe moşia Statului Corbeasca din Tecuciu. Duoi ani in urmă, el găsi uă fată orfană, de familie bună, pe Dra Casandra Rojniţă, crescută de Dna Nastasia Hociung din Bacău, care 'i plăcea şi pe care o luă in căsătorie. Din acest maritagiu se născură trei copii, déră nici unul nu trăi. In anul 1876, Măicănescu se lăsă de agricultură care nu'i reuşise şi recurse érăşi la funcţiuni publice. In 1877 'l găsim comisar de poliţie in Focşani unde funcţionà vr'o nouĕ luni. Rĕmas pe din afară, el duse uă viaţă cum putu pênĕ in 1879, când se decise să céră slujbă in Dobrogea. Numit scriitor la administraţiunea din Mangalia, districtul Constanţa, el rĕmase acolo pênĕ prin Februarie 1880 când fu numit şef al poliţiei din Sulina. Aci el avu primele sale aventuri cu justiţia. Prin luna lui Maiu 1880 pentru a'şi procura bani, el inventéză următórea manoperă : trămite pe un agent poliţienesc in casa de prostituţiune a femeei Rosa Solomon să ridice pe uă fată numită Alexandrina Niculescu şi s'o ducă la poliţie ca lucrând din ordinul procurorului local. Bărbatul Rosei Solomon, Haim Braumberg, vine să reclame liberarea fetei in cestiune. Măicănescu rĕspunde că nu'i póte da drumul căci procurorul 'i ordonase arestarea. Cu tóte acestea propune pe un Zeilic Fridman de mijlocitor intre Haim Braumberg şi procuror. Zeilic Friedman, care era inţeles cu Măicănescu, se face că se duce la procuror, că stăruesce; apoi se intórce spunênd că fata nu se póte libera fără 25 lire. Haim Braumberg 'i dă 12 napoleoni şi Măicănescu pune pe fată in libertate. Dat in judecată pentru acest fapt, Măicănescu, care 'şi luase precauţiunile ca să nu se compromită personal, este aquitat; insă complicele lui, Zeilic Friedman, e condamnat la 6 luni inchisóre şi 480 lei amendă. — Cu cât-va timp inainte, prin luna lui Aprile 1880, se sparseră ferestrele consulatului otoman din Sulina şi se furară bani şi bijuterii in valóre considerabilă. Primele investigaţiuni fuseseră făcute de Măicănescu, insă nici un indiciu de culpabilitate nu resultase contra nimĕnui. Deosebite alte furturi indrăsneţe comise la un scurt interval dupe acésta, anquetate tot de Măicănescu şi cari nu daseră asemenea nici un resultat, atraseră atenţiunea parquetului contra acestuia. El fu bănuit că lucréză cu rea credinţă, că ocrotesce pe rĕu-făcĕtori pentru a impărţi cu dênşii folósele ce trăgeau din faptele lor. Uă anquetă se deschise contra lui Măicănescu, insă lucrul fiind greu de probat, nu se constată nimic. Totuşi bănuelile indreptate contra lui nu erau lipsite de fundamente. Vom vedé mai târḑiu, când el va veni in Bucuresci ca sub-comisar, că, in complicitate cu Sterie Popescu, puse in aplicaţiune acelaşi sistem de a ocroti pe hoţi pentru a beneficia din profiturile lor. — De şi necondemnat in Dobrogea pentru faptele pentru cari fusese dat in judecată, atenţiunea şefilor sĕi fusese atrasă asupra lui. In opiniunea lor el era perdut. De aceea, prin Septembre 1880 'l şi inlocuiră cu altul. De la acéstă epocă Măicănescu locui in Tulcea pênĕ in Maiu 1881, când veni in Bucuresci. Prin Iunie 1881 el fu numit sub-comisar clasa I la despărţirea X de negru. La acea epocă el locuia in Strada Plantelor No. 2; puţin dupe acésta el fu transferat, prin mĕsură administrativă, in aceeaşi calitate la despărţirea IV colórea albastru, unde făcu cunoscinţă cu Sterie Popescu ; aci el stătu pênĕ la 26 Octombre 1881 când fu transferat la despărţirea II de albastru, unde funcţionà pênĕ in momentul crimei care 'l aduce d'inaintea juraţilor.

Sterie Popescu s'a născut prin anul 1855 dintr'uă familie mediocră în comuna Cometu din vale. Tată-sĕu, preotul Radu, şi mumă-sa, preotésa Tudora, locuesc incă in calea Rahovei, faciă cu biserica Bărbătescu vechiu. Sterie Popescu era destinat a urma cariera tatălui sĕu, adică a se face popă. Dupe ce invĕţă să scrie şi să citéscă in scólele primare, el intră in seminarul central din facia sfântului Spiridon. In timpul acesta, el fusese admis ca cântăreţ, in urmă ca dascăl la biserica Sf. Ioan Moşi, şi prisosul timpului sĕu il intrebuinţa candidând în cancelaria parquetului de Ilfov sau a portăreilor secţiunea II, ca copist. In anul 1875 el se insură cu Alexandrina, fata lui Gheorghe Albişor, din strada Fôntânei Nr. 89, şi i se recunoscu chiar uă zestre de vre-uă 2000 lei. Acéstă insurătóre nu fu din

cele norocite. Popescu 'şi maltrata socia şi nu putea suferi pe părinţii ei. Intr'uă ḑi chiar bătu pe socrul sĕu Albişor, care venise să 'l vaḑă. Prin anul 1878 incepură daraverile lui Popescu cu justiţia. Dat în judecată uă primă dată sub imputaţiune că furase luminările de la biserica Sf. Ioan Moşi, unde ajunsese paracliser, el fu aquitat de judele ocolului de galben. In anul viitor 1879, el este asemenea implicat intr'un furt prin spargere comis in strada Vaselor; insă nici astă dată nu se pot aduna destule probe de culpabilitate contra lui. In fine, in anul 1880, părintele Eosevie, archimandritul Mitropoliei, pe la care Popescu se ducea destul de des, stăruind ca să'l popéscă, face plângere contra lui că l'a adormit cu substanţe soporifice şi 'i a furat mai multe obiecte, printre cari multă rufărie. Popescu rândul acesta este depus in penitenciarul Văcăresci. Instrucţiunea totuşi rătăcită, nu putu aduna probe indestulătóre contra lui şi 'l declară neculpabil prin ordonanţa judelui instructor. Culpabilitatea lui în acéstă afacere nu deveni invederată de cât mai târḑiu, când comise crima pentru care se judecă astă-ḑi, şi când, făcêndu-i-se perquisiţiune, se desgropă de el insu'şi dintr'un loc unde le avea ascunse şi se presintă judelui instructor rufele furate de la părintele Eosevie cu an înainte. Mesaventurile sale cu justiţia il desgustară de aspiraţiunile eclesiastice ce avea şi 'l determinară să intre in poliţie. Find-că insă numele de Sterie Popescu primise onorurile unei menţiuni puţin onorabile in registrele penitenciarului Văcăresci, el 'şi schimbă numele şi adoptă pe cel de Rădulescu. Sub acéstă denumire el fu numit, prin luna lui Iunie 1881, epistat la despărţirea IV din Albastru, unde funcţionă pênĕ prin Noembre acelaşi an, când fu destituit in urma stăruinţelor comisarului Balasachi. El rĕmase fără funcţiune pênĕ la 5 Ianuarie 1882, când fu numit la despărţirea II de Albastru, dupe recomandaţiunea lui Măicănescu. Măicănescu, dupe cum am spus, avusese ocasiunea să 'l cunóscă şi să apreţuéscă profiturile ce va puté trage din acest om decis la tot încă de când fusese cu dênsul la despărţirea IV de Albastru. Inainte de a'l recomanda, diferiţi agenţi 'i atraseră atenţiunea că Popescu este un om pericolos şi certat de justiţie; insă Măicănescu nu voi să asculte de nimic; el medita încă de pe atunci vre uă crimă care să 'l imbogăţéscă, şi aruncase ochii pe Sterie Popescu ca să 'i dea cuvenitul ajutor. — Etă câte-va fapte, mărturisite de Popescu, cari arată cum aceşti duoi ómeni 'si făceau datoria şi ce legături esistau intre dênşii: Când prindeau câte un pungaş, 'i dau drumul, dupe ce 'i luau banii, pe cari 'i impărţeau impreună. Intr'un rând, Popescu a luat de la un pungaş un inel de aur cu pétră de briliant, de uă valóre, dupe apreţuirea lui Popescu, de 140 sau 160 franci. Acest inel l'a dat lui Măicănescu spre a'l pune amanet şi din produsul acestei amanetări el a primit 55 franci. Când se băteau ómenii prin mahalale, arestau pe cei ce se bătuseră, şi, spre a le da drumul, le cereau bani şi garanţie. Pentru garanţie inventaseră cóla de 5 lei. Cereau uă asemenea cólă, insă garanţia o făceau de formă pe hârtie liberă, éră cóla de 5 franci o păstrau şi o vindeau. Când Măicănescu dresa vre un proces-verbal, punea pe Popescu să céră bani de la impricinaţi pentru a apăsa pe adversar etc.

Aceştia sunt criminalii. Să vedem acum cine a fost victima lor.

Maria Costescu, care, in realitate, ar fi trebuit să se numéscă Maria Şerpescu, căci astfel il chiăma pe tatăl sĕu, s'a născut prin anul 1843. Prin urmare, la mórtea ei, avea etatea de aprópe 39 ani. Rĕmasă, de mică, fără mumă, ea fu crescută in casa mătuşei sale, Catinca Balaban. In anul 1855, tată-sĕu Costache Şerpescu se insură de a doua óră cu Vasilichia Georgescu, care ea insăşi era vĕduvă. La acea epocă, Maria avea etatea de 12 ani. Ea fu luată de la mătuşă-sa şi crescută in noua familie a părintelui sĕu, unde locui 8 ani. Era, dupe spusa mumei sale vitrege, uă fată înzestrată cu bune calităţi, blândă, deşteptă, cinstită, frumósă. Prin anul 1863, tată-sĕu se despărţi de a doua sa socie, şi, trei ani dupe acéstă despărţenie, muri. Maria rĕmasă singură, fără avere, căci tătă-sĕu trăia din funcţiuni publice, fără protector, ajunsese acolo unde ajung tóte fetele cari n'au pe cine să le sprijine: cunoscu pe un om, pe doctorul Vasiliadi, şi consimţi a trăi cu dênsul in concubinagiu. Doctorul Vasiliadi, cu incetul, prinse atâta dragoste de dênsa, în cât nu o mai schimbă, şi o trată ca pe uă socie a sa pênĕ in ultimele sale momente. Din parte-i Maria, care, pentru a nu arunca ruşine asupra numelui familiei sale adoptase numele de Costésca, se legă de doctorul Vasiliadi, cu strânse legături de inimă. Ei trăiră astfel 16 ani, pênĕ prin postul Crăciunului anului 1881, adică pênă câte-va luni inaintea crimei Trebue să spuiu că Maria Costésca era de uă economie care de multe ori trecea limitele posiţiunei ei sociale. 'I plăcea să'şi facă singură serviciul; slugi nu ţinea, sau acelea pe cari le băga le gonea indată. Acest lucru făcu pe mulţi să o considere ca esaltată, de şi in realitate se bucura de intregimea minţilor sale. Pe de altă parte, doctorul Vasiliadi era om cu dare de mână. La mórtea lui, a lăsat uă avere destul de frumósă, şi, intre altele, otelul Gabroveni, al cărui proprietar era. In cei din urmă timpi ai vieţuirei lui cu Maria Costésca, el locuia pe strada Radu-Vodă No. 12. Prin postul Crăciunului 1881, imbolnăvindu-se şi fiind că Maria n'avea slujnică, doctorul Vasiliadi, impins póte şi de poveţele rudelor sale cari presimţiseră că acea bólă era cea din urmă şi voiau să 'l sustragă influenţei unei femei cu care coabitase atâţia ani, plecă din strada Radu-Vodă şi se mută in otelul sĕu de la Gabroveni. Acest eveniment a avut loc la 26 Decembre 1881, şi din acel moment Mariei Costescu nu i-a mai fost permis să vaḑă pe "*neica al ei*" dupĕ cum 'l numea, cu tóte silinţele ce 'şi dete. Doctorul Vasiliadi era totuşi un om consciinţios. Aducêndu-şi aminte de bunul traiu ce avusese cu Maria, şi, in prevederea morţei sale pe care o simţea că se apropie, el nu voi sĕ o lase fără mijlóce de vieţuire. In consecinţă, prin mijlocirea martorului Dimitrie Pop, 'nainte de a se muta in

otelul sĕu, el luà titluri de rentă amortisabilă in valóre de 25 mii franci şi le remise Mariei Costescu. Mai mult decât atât, el 'i făcu chiar lot in testamentul sĕu, constituindui uă rentă viageră de 100 lei pe lună, şi legându-i tóte mobilele din casă. Mórtea doctorului Vasiliadi avu loc in ḑiua de 25 Ianuarie 1882. Maria Costescu incercà uă durere vie şi sinceră de acéstă perdere. Ea 'l insoci pênĕ la cimitir, şi toţi putură să constate jalea in care o aruncase incetarea lui din viaţă.

Abia rĕposat, moştenitorii doctorului Vasiliadi se gândiră a lua mĕsuri de asigurare in privinţa averei rĕmase de la dênsul. Chiar in ḑiua decesului, 25 Ianuarie, ei provocară punerea peceţilor pe casa de fer a doctorului din otelul Gabroveni. A doua ḑi, 26, ei se presentară, cu ajutorul judelui ocolului IV, şi in strada Radu-Vodă Nr. 12, la locuinţa Mariei Costescu, pentru a pune peceţile pe averea ce pretindeau că era tot a doctorului Vasiliadi. Maria Costescu nu era a casă şi porţile erau inchise. Ei sunară in mai multe rânduri fără succes. In cele din urmă, uă servitóre de la uă casă vecină eşi şi le spuse că stăpâna casei se dusese să 'şi bage uă servitóre şi, prin urmare, era absentă. Moştenitorii stăruiră să se deschiḑă uşile printr'un lăcătuş. Erau facià la acéstă scenă Gheorghe Dumitrescu, ajutorul judelui de pace; Nae Doicescu şi Tobias Sălcianu, moştenitori; Măicănescu, sub-comisar la despărţirea II de Albastru, delegat să asiste la punerea peceţilor, de şi domiciliul Costescei se găsea in despărţirea III, adică in altă despărţire de cât a lui; epistatul Ilie Ionescu şi sergentul Mihalache Georgescu. Judele de pace, in urma insistenţei moştenitorilor, trămise să aducă pe un lăcătuş, pe Karo Arbar, ca să deschiḑă pórta şi odăile. Maria Costésca avea doui căţei şi un canar. Judele de pace scóse căţeii şi colivia afară şi incepu să aplice peceţile pe uşi. Pe când era ocupat cu acéstă operaţiune, étă că sosi şi Maria Costésca. Ea incepu mai ântâiu să facă gură, vĕḑênd că domiciliul sĕu fusese deschis, ceru să vaḑă hârtia prin care judele de pace se delega să pue sigiliele şi terminà prin a se linişti. Apoi, fiind-că trebuia să i se reserve uă odae pentru locuinţa şi usul ei, judele de pace rupse sigiliele ce pusese deja pe uşa odăei din stânga, cum intri. — In acéstă odae, douĕ ḑile in urmă, Maria Costésca a fost găsită asasinată.— Dupe acésta intrară cu toţii in acea odae, unde chiar se schimbară câte-va cuvinte displăcute intre unul din moştenitori, Doicescu, şi Maria Costésca. In timpul acesta, judele de pace era ocupat cu punerea peceţilor pe alte camere şi dulapuri. Măicănescu observà că Maria Costésca se apropie de pat şi ia de sub saltea un plic galben, pe care 'l băgà in buzunarul hainei cu care era imbrăcată. Nesciind ce conţine acel plic, el comunicà faptul unui din moştenitori, lui Sălcianu, care, la rêndul lui, 'l aduse la cunoscinţa judelui de pace, cerênd ca plicul să se dea pe faţă. Judele de pace intimà Mariei Costescu să presinte acel plic. Ea terminà prin a 'l scóte şi, adresându-se către moştenitori, le ḑise: „Cunósceţi acéstă scriptură? Aici sunt 25 mii franci pe cari mi 'i-a dat mie.„ Apoi, luând dintr'un sertar un săculeţ de pele roşie, băgà plicul intr'ênsul impreună cu diferitele bijuterii cari erau proprietatea ei şi uă óre-care sumă in numerar, inchise săculeţul cu uă cheă şi 'l presintà judelui de pace. Acesta trecu in odaia din faţă, in salon, şi inchise săculeţul intr'un sertar al unui sicriu, puse peceţile şi recomandà ómenilor poliţiei să veghieze pentru ca să nu vie cine-va care să le rupă.

Pe când judele de pace sigila scrinul in care inchisese cele 25 mii de franci, Măicănescu eşise afară, pe galerie, şi ḑicea ómenilor poliţiei cari se aflau acolo, lui Ionescu şi lui Georgescu: „Uite mĕ? ca dracu! nu sciţi voi ceva! Eu am vĕḑut plicul acela; era in el 25 mii franci; n'am sciut acésta; credeam că e plic de scrisori! ca dracu să nu 'l iau! Ar fi fost un bun viitor pentru mine!„ şi, vorbind ast-fel, fuma şi 'şi frângea mâinele. Mihalache Georgescu i-a ḑis: „Domnule sub-comisar, dacă le luai, ai fi dat cuiva ceva din ele?„ Aceaaşi intrebare o făcu şi Ilie Ionescu. Măicănescu rĕspunse: „V'aş fi dat şi voĕ ceva.„ Apoi intrară cu toţii in odaia unde judele de pace terminase de a pune sigiliele pe scrin. Când fu vorba de a părăsi şi acéstă odae pentru a i se sigila uşile, Măicănescu, care deja concepuse idea crimei pe care trebuia să o esecute in urmă (şi) 'şi pregătea deja mijlócele de esecutare. Rĕmas cel din urmă, se făcu că incércà dacă uşile aveau ambele zăvóre bine aşeḑate, trase in jos zăvorul de sus al uşei ca să o pótă deschide mai cu facilitate şi, dupe ce 'şi luà aceste precauţiuni, eşi şi dênsul afară. Sigiliele se aşeḑară pe uşă. Măicănescu, inainte de a părăsi casa, remarcà un oblon care se inchidea pe din năuntru cu un cuiu. Pentru ori-ce imprejurare şi in cas când ar fi avut mai in urmă necesitate de a pĕtrunde la Maria Costésca pe acolo, luà cuiul şi 'şi menajà ast-fel uă intrare. Aceste precauţiuni luate cu repeḑiciune şi fără să fi atras atenţiunea nimenui, el se retrase, dinpreună cu cei-l'alţi, ducênd cu dênsul cugetul, conceput intr'un minut de orbire, de a pune mâna pe cei 25 mii de franci cari luciseră pe dinaintea ochilor lui şi pe cari 'i vĕḑuse unde se găsesc.

Măicănescu, intorcêndu-se de la sigilare, agita in spiritul sĕu cum să facă ca să 'şi insuşéscă acea sumă care 'i luase vederile. Căci, incă uă dată, dorinţa de a o avea cu ori-ce preţ era fixată in capul lui şi nu 'i rĕmânea de cât mijlócele de esecuţiune. La despărţire sosi pe la orele $5^1/_2$ séra. Acolo găsi pe Popescu care 'l intrebà unde fusese. Măicănescu 'i respunse că fusese la sigilarea unei averi; că se inchiseseră 25 mii franci intr'un scrin, dimpreună cu alţi bani şi bijuterii, şi că in acea casă nu locuia de cât uă femeiă singură. Apoi, fiind că serviciul 'l chiăma la gara Filaret şi nu avea timp să vorbéscă mai multe, plecà lăsând pe Popescu la despărţire. Pe la $8^1/_2$, Măicănescu se intórse de la gară la despărţire, găsi pe Popescu şi redeschise érăşi vorba asupra averei Mariei Costescu. El 'i propuse chiar să 'l ducă ca să 'i arate casa. Popescu primi. şi amândoui se indreptară spre strada Radu-Vodă, Nr. 12. Dinaintea acestei case păzea un sergent de nópte Bratolovénu, care avea ordin să

supravegheze casa spre a nu se intêmpla ceva sigiliurilor puse de cu ḑiua. Măicănescu se apropiă de dênsul, 'i spuse să fiă cu băgare de sémă, apoi se depărtă urmat de Popescu.

Pe drum, el intrebă pe acesta daca n'are pe cineva care să ridice acei bani. Popescu 'i respunse că nu. Măicănescu atunci 'i propuse să facă faptul impreună. Ei se hotărîră să lucreze intr'un moment când nu vor fi sergenţi pe stradă, fiind-că sciau că poliţia avea ochii pe casa unde trebuiau să opereze.

Rĕmânea ultimele detalie de esecuţiune de hotărit şi ora de ales.

A doua ḑi, 27, Măicănescu se intórse de la gară pe la ora $9^1/_2$ diminéţa. La despărţire găsi pe Popescu, 'l chiămă in odaia sa, care era deosebită de a epistaţilor, şi reluă érăşi convorbirea asupra tâlhăriei ce meditau să comiţă. Printre altele, 'l intrebă daca are instrumente, căci prevedea că are să fiă nevoe de asemenea unelte. Popescu 'i rĕspunse că are uă daltă, pe care o găsise intr'uă ḑi lêngă Usina de gaz şi pe care o ţinea la despărţire, şi un şiret, lat şi solid, cu care se vor puté servi la trebuinţă. Măicănescu, din parte'i, spuse că se va ingriji de cuţit. Apoi se despărţiră, Măicănescu avênd să se ducă de isnóvă la gară, unde trebuia să stea pênĕ la sosirea trenului de séra, de la 8 ore.

La 8 ore $^1/_2$, revenind de la gară, el hotări cu Popescu, că crima trebuia să se esecute a doua ḑi 28 Ianuarie intre orele 7 şi 8, oră când, din causa schimbului sergenţilor, stradele sunt cu totul singuratice. In consecinţă, recomandă lui Popescu să se culce nóptea aceea la despărţire, pentru a se putea scula mai de diminéţă, şi veni să 'l ia de a casă pe la ora hotărită; 'i recomandă asemenea să nu uite instrumentele; apoi plecă la dênsul a casă, strada Şerban-Vodă, Nr. 153.

Dupe plecarea lui Măicănescu, Popescu scóse dalta şi şiretul şi le ascunse in odaia subcomisarului, dupe sobă. Apoi, prevĕḑênd că, in urma celor ce medita să săvêrşéscă a doua ḑi, 'i va fi imposibil să se presinte la serviciu sau, de se va presinta, va avé póte un aer care va destepa bănuielele, se rugă de cel-alt epistat, Cracevescu, care nu era el de serviciu ḑiua aceea, să 'i ţie locul, promiţêndu'i un leu drept rĕsplată şi pretestând că avea afacere la Tribunal, unde voia să liciteze pentru cumpărarea unei case. Cracevescu 'i promise că va face serviciul pentru el in ḑiua de 28 Ianuarie. Dupe acésta plecă şi el a casă la dênsul strada Senatului, Nr. 8.

In ḑiua de 28 Ianuarie, ora $4^1/_2$ diminéţa, el se sculă, se imbrăcă şi plecă la despărţire, de unde luă dalta şi şiretul. Acolo găsi pe Cracevescu, căruia 'i ḑise să se ducă cu espediţiunea la despărţire. Cracevescu plecă. In urma lui şi Popescu o apucă spre locuinţa lui Măicănescu. El era imbrăcat cu uă blusă de postav, cu uă pereche de pantaloni inchişi, cu un palton vechiu peste blusă. In cap, avea chepiul de epistat şi in picióre nisce ghete rupte. Dalta, infăşurată in şiret, o avea ascunsă in sên, sub palton.

Măicănescu nu se sculase incă. Popescu găsi uşa de la antreu deschisă. El se sui sus şi bătu incet la uşa camerei unde dormea Măicănescu. Acesta se sculă, crăpă uşa, 'i ḑise să astepte pênĕ se va imbrăca. Popescu asteptă ca uă jumĕtate oră. In timpul acesta, Măicănescu işi făcu toaletn şi eşi afară. Era $6^1/_2$ diminéţa. Criminalii urmară calea Şerban-Vodă pênĕ in strada Radu-Vodă şi se opriră in colţ la uă simigirie pentru a observa daca e vre un sergent pe stradă. Strada era pustie. Atunci se indreptară spre casa Nr. 12, unde trebuiau să săvêrşéscă crima ce 'şi propuseseră mai dinainte.

In diminéţa aceea, cu câte-va minute inainte, Maria Costescu, care era matinală, se sculase ca dupe obiceiu şi eşise la pórtă să astepte trecerea cornăresei, care 'i vindea franzelă şi cornuri la fi-ecare douĕ ḑile. Maria Costésca era imbrăcată cu uă scurteică cenuşie. Ea luase obiceiu, cu vre uă douĕ septĕmâni inainte, să cumpere cornurile şi franzela de care avea trebuinţă de la Rosa Kaulban, care trecea in tóte ḑilele pe dinaintea porţei ei. Pe la orele 7, Rosa Kaulban trecu pe dinaintea casei Mariei Costésca, ca de ordinar. Ea o vĕḑu stând la pórtă şi plângênd. Se opri dinainte'i şi o intrebă de ce plânge. Maria Costésca 'i rĕspunse: „Mi-a murit bărbatul, şi mi-e greu.“ Apoi luă uă franzelă de 50 centime şi opt cornuri a 5 cinci centime unul, in schimbul cărora dete un franc, in douĕ bucăţi de argint, invĕlui franzela şi cornurile intr'uă basma de cap cu flori şi reintră in curte fără a mai cere restul de 10 bani, căci avea obiceiu să dea mai tot-d'a-una cornăresei un asemenea bacşiş. Rosa Kaulban işi continuă drumul inainte.

Câte-va minute dupe acéstă scenă, étă că sosiră, dupe cum am spus, Măicănescu şi Popescu. Ei găsiră portiţa de la pod deschisă şi intrară in curte. Uşa de la antreu era asemenea deschisă. Măicănescu mergea inainte, Popescu venea dupe dênsul. Maria Costésca, auḑind paşi de om, deschise uşa de la odaia sa şi intrebă cine este şi ce caută. Măicănescu se apropiă şi respunse că este sub-comisarul poliţienesc şi a venit să inspecteze daca sigiliele sunt in bună stare. Maria Costésca, cunoscêndu'l, fiind că'l vĕḑuse la sigilare, il pofti să intre inăuntru. Măicănescu şi Popescu intrară atunci in camera nenorocitei femei.

Maria Costescu era ocupată a'şi face ceaiu şi supraveghia un ibric cu apă care ferbea la foc. Măicănescu incepu să'i vorbéscă despre afacerile ei, să'i dea consilie. Maria Costésca il asculta in picióre şi, din timp in timp, se intorcea spre sobă spre a vedé daca apa ferbe. Popescu, care sta in picióre, la spate, scosese, pe când Măicănescu vorbea cu Costésca, dalta din sên, desfăşurase şiretul de pe dênsa şi o aşeḑase, fără să fiă vĕḑut, pe uă canapea. Dupe 3 sau 4 minute de conversaţiune, Măicănescu, creḑênd momentul sosit şi pe când Costésca era intórsă spre sobă, făcu semn lui Popescu. Acesta apucă şiretul şi cu răpeḑiciunea cugetului 'l aruncă dupe gâtul Costéschei, trăgênd tare spre dênsul. Costésca, surprinsă, căḑu cu facia in sus, aruncând un ţipăt.

Aci incepu uă scenă din cele mai spăimêntătóre care s'a putut vre uă dată comite sau povesti.

La ţipătul Costéschei, Măicănescu apucă dalta de pe canapea şi o plesni in cap, făcêndu'i uă rană adâncă. Popescu, pe d'altă parte, 'i pusese un genuchi pe pept şi o manţinea in posiţiunea in care căḑuse. Nefericita femeiă, simţind ce 'i se pregătea, renunţase de a mai striga. De uă dată, ea vēḑu pe Măicănescu că scóte un cuţit şi 'i 'l trece lui Popescu. In disperarea ei, ea avu puterea să apuce acel cuţit cu mâna şi să arunce asasinilor ei aceste cuvinte, cari sunt un crunt şi ironic blăstem: „D'astia 'mi-aţi fost, Domnule sub-comisar?" Popescu nu'i lăsă timpul să ḑică mai multe. El trase cu violenţă cuţitul, pe care Costésca 'l apucase de tăiş şi 'i 'l smulse, tăindu'i degetele. Apoi, cu răpeḑiciunea fulgerului, pe când Măicănescu ţinea pe sĕrmana lor victimă de cap, i 'l implântă in gât, tăindu'i beregata. Maria Costescu 'şi dete sufletul, manţinută de asasinii ei in posiţiunea in care se afla, pentru a nu'i stropi de sânge, pe când se bătea şi se svêrcolea in spasmele agoniei.

Când constatară că Costésca murise, asasinii se sculară dupe dênsa. Popescu sterse cuţitul cu pulpana paltonului şi 'l restitui lui Măicănescu. Apoi amêndoui luară dalta şi se răpeḑiră spre salon, unde se afla scrinul cu bonurile şi bijuteriile. Ei n'avură mare dificultate pentru a deschide uşile acelui salon, căci, dupe cum se scie, Măicănescu, incă din ḑiua de 26, avuse precauţiunea să tragă zăvorul de sus. Pĕtrunḑênd inăuntru, ei se indreptară spre scrin. Popescu săltă cu dalta sertarul de sus, in care nu se afla nimic, 'l scóse şi'l puse pe masă; apoi scóse şi sertarul de jos in care se afla génta cu bonurile şi bijuteriile. In graba lor, ei rupseră acel sac, luară tot ce se afla intr'ênsul, şi acele obiecte le băgă Măicănescu in busunar. Apoi, fiind că nu mai aveau ce căta acolo şi de témă de a nu fi surprinşi, eşiră repede fără a fi vēḑuţi de cine-va, o apucară pe strada Crişului, Popescu mergênd inainte şi Măicănescu urmându'l; eşiră in strada Cuza-Vodă, pe care o traversară; intrară prin curtea bisericei Sf.-Spiridon; deteră in strada Şerban-Vodă, şi o luară in fine pe strada Principatelor-Unite, pênĕ ajunseră la despărţire. Măicănescu scóse tot ce avea in busunar şi'l inchise in sertarul lui de subcomisar. Apoi, in prevederea ori-cărei eventualităţi, avênd necesitate de a 'şi stabili un alibi, plecă repede la gară, cu mult inainte de timpul serviciului sĕu, căci trenul nu sosesce de cât pe la 9 ¼ şi atunci nu erau de cât aprópe 8 ore. Inainte de a pleca, el recomandă lui Popescu să nu se misce de la despărţire.

Popescu rĕmâind singur băgă de sémă un lucru, pe care pênĕ atunci nu'l observase. Cu tóte precauţiunile ce luaseră, el se umplusese de sânge pe mânecă şi pe pulpana paltonului. Acéstă circumstanţă 'l făcu să se desbrace şi să'şi ascunḑă paltonul sub patul epistaţilor. Apoi, pentru a ucide timpul, fiind că n'avea nimic de făcut la despărţire, trecu la uă bărbierie, a lui Nae Popescu Olténu, care se găsea in facia despărţirei şi se aşeḑă pe laviţă, incepênd să formeze uă ţigară. Pe la orele 8 ¾, el vēḑu pe epistatul Cracevescu venind de la comisie la despărţire. El alergă inaintea lui şi'l intrebă ce caută şi 'i repetă ceea ce 'i ceruse, ḑiua precedentă, adică de a se duce să facă serviciul pentru dênsul la comisie. Cracevescu 'i ceru francul ce'i promisese. Popescu 'i spuse că il dă mai tărḑiu, căci nu'l are asupră'i. Cracevescu porni la comisie, şi Popescu se indreptă spre gară, ca să vaḑă ce face Măicănescu şi să'i ḑică să vie mai iute pentru a impărţi ceea ce luaseră de la Costésca.

In timpul acesta, Măicănescu se dusese la gară. Voind, dupĕ cum am spus, să 'şi creeze un alibi şi pentru mai multă ostentaţiune, el trecu pe a casă, unde 'şi găsi socia imbrăcată. Fără a 'i spune nimic, şi contra obiceiului, 'i propuse să mérgă cu dênsul la gară, ca să ia uă cafea cu lapte. Scopul lui ca să atragă mai mult atenţiunea asupră-i. La gară, intră in bufet, se instală la uă masă, ceru cafea cu lapte, conversă cu diferite persóne, cu martura Cobieski, anteprenórea bufetului. In ḑiua aceea tocmai, printr'uă stranie coincidenţă, sosea cu trenul de la Giurgiu, pentru a fi judecată de Curtea cu juraţi, Alesandrina Dumitrescu, otrăvitórea bărbatului sĕu. Acésta dete subiect de conversaţiune lui Măicănescu şi 'i servi de pretest pentru a 'şi pune persóna in evidenţă şi a 'şi crea martori pentru mai tărḑiu. Dupe sosirea trenului, şi pe când se pregătea să plece, vēḑu pe Popescu viind de la despărţire. El conduse pe nevastă-sa şi o aşeḑă într'uă birje, dimpreună cu anteprenórea bufetului Cobieskina, refusă de a se urca cu acele dómne in birje, şi, insocit de Popescu, se indreptă spre despărţire.

Primul lucru ce'l făcură, sosind la despărţire, fu de a distruge paltonul lui Popescu. Dupe ce 'l rupseră, trăgênd amênduoi de dênsul, il aruncară bucată cu bucată in sobă. Focul nu consumase incă intregul palton şi soba se incinsese intr'un ast-fel de grad, in cât ei judecară că nu mai puteau băga intr'ênsa, fără pericol, ceea ce mai rĕmăsese dintr'ênsul. Măicănescu luă dér uă mânecă şi uă bucată din pulpană şi se duse de le aruncă in privată, creḑêndu-le acolo tot aşa de bine ascunse ca şi in foc. Apoi se puseră se impartă resultatul crimei lor. Măicănescu reţinu bonurile, un degetar de aur, cu uă pétră roşie in vêrf, şi uă sumă in numerar de 13 napoleoni in aur şi 10 franci in douĕ bucăţi a cinci franci una. Popescu primi bijuteriile, cari se compuneau dintr'uă păreche cercei cu 3 petre de briliant, fără atârnături; dintr'uă broşă cu uă flóre; dintr'uă brăçară cu petre de briliant şi cu uă flóre asemenea cu briliante, care se punea şi se scotea; dintr'uă cruce cu 5 petre de diamant; dintr'un medalion panat cu diamante; dintr'un lanţ lung de aur pentru damă, dintr'un ac de aur pentru ficsarea flórei de la broşă şi din 11 linguriţe de argint. El primi asemenea in numerar 10 napoleoni in aur, 30 franci in 6 bucăţi a cinci franci una, alţi 15 franci in 3 bucăţi a 5 franci una şi dintr'un numĕr de fiorini austriaci in hărtie, care nu s'a putut determina cu precisiune. Trebue să se observe că acéstă impărţélă n'avea nimic de definitiv. Inţelegerea era că la transformarea bonurilor şi a bijuteriilor in numerar, un nou partagiu să aibă loc şi atunci fie-care să 'şi priméscă drépta sa parte.

Dacă Măicănescu reţinuse bonurile, acésta era prin mĕsură de prudenţă, de témă ca Popescu să nu comiţă cu ele

(*A se vedé Suplimentul*)

cu ele vre-uă greşélă, care să 'i dea de gol. Pe de altă parte, bijuteriile se daseră lui Popescu, fiind-că trebuia şi dênsul să fie asigurat cu uă porţiune óre-care resultând din furtişagul comis. Acéstă cestiune ast-fel regulată, Măicănescu rĕmase la despărţire, éră Popescu plecă in oraş pentru a 'şi cumpăra un nou palton.

Pe când se petreceau tóte acestea, pe la orele $9^1/_2$, unul din epistaţii cari fuseseră faciă la sigilarea din ḑiua de 26, trecênd prin strada Radu-Vodă, observà că portiţa de fer a curţei era deschisă; ceva mai mult, chiar uşa antreului se afla crăpată. Uă vagă bănuială venindu-i, fiind-că se scia că Maria Costésca avea de obiceiu a ţine uşile tot d'a una inchise, el intrà in curte şi incepu să strige: cucónă! cucónă! Nimeni nu 'i respunse, de cât nisce lătrături de câini. El se intórse şi printr'uă femeă ce trecea pe stradă chemà pe sergentul Bojin Gheorghe care staţiona in colţul stradei lângă simigirie. Insocit de acesta, el pĕtrunse in intru şi constată că sigilieile de la uşa salonului erau rupte. Intrând in acéstă incăpere, vĕḑu scrinul forţat, un sertar scos afară şi pus de-uă parte, génta in care se aflaseră bonurile şi bijuteriile ruptă şi aruncată pe jos. El bănui ântâiu că Maria Costescu săvêrşise acest fapt, şi 'şi traduse bănuiala prin aceste cuvinte: „a fugit nebuna cu lucrurile.“ Apoi trămise pe sergent să vestéscă pe sub-comisarul Niculescu, care veni indată şi care, dimpreună cu epistatul Ionescu, se urcă érăşi in salon pentru a vedé starea in care se aflau. Dupe acéstă inspecţiune, şi pe când se pregăteau să se retragă, ei auḑiră de isnóvă lătrăturile câinilor cari loviseră de la inceput auḑul lui Ionescu. Ele veneau din camera situată in facia salonului. Ei deschiseră uşia acelei camere, şi un spectacol oribil le lovi privirea. Maria Costésca zăcea intinsă pe jos intr'un lac de sânge, in posiţiunea in care o lăsaseră asasinii ei. Duoi căţei, pe cari 'i crescea, lătrau şi se văitau in cameră, simţind cu inteligenţa lor de animal că un lucru spăimêntător se săvârşise asupra stăpânei lor.

Agenţii poliţiei insciinţară imediat parquetul, şi D. procuror Dobriceanu se transportă la facia locului. Dsa constată prin procesele-verbale ce incheià starea in care găsi cadavrul şi puse mâna pe obiectele cari puteau servi mai in urmă la descoperirea criminalilor. Printre acele obiecte, era şi şiretul adus de Popescu, care se aruncase dupe gâtul victimei când o trântiseră jos, şi pe care, in precipitarea evenimentelor, uitaseră să 'l ia. La aceste constatări diferiţi agenţi poliţienesci veniră să asiste. Printre alţii, insuşi Măicănescu, autorul crimei, veni se 'şi vaḑă opera. El asistă cu sânge rece la constatările făcute de magistratul investigator, privi cu ochi indiferenţi pe nenorocita victimă a pasiunilor sale şi nu lăsà să se trădea cea mai mică emoţiune. Impetrit suflet trebue să aibă omul care e capabil să stea, ca dânsul, fără a se turbura, in facia corpului in sângele căruia şi-a muiat mânele!

Instrucţiunea se găsi, de la început, in facia celor mai mari dificultăţi. Afară de şiretul mai sus pomenit, criminalii nu lăsară nici uă urmă palpabilă dupe dênşii, şi, pe de altă parte, nimenui nu'i venea in cuget măcar să bănuéscă că crima putuse fi comisă de ómenii poliţiei. Bănuielele se indreptară contra a diferite persóne. Se presupuse mai ântâiu că crima se putuse comite de lăcătuşul Karo Arbar care deschisese uşile la aplicarea sigilielor, şi uă perquisiţiune făcută la dênsul nu dete nici un resultat. Se cercetă asemenea un Zane Mihăescu care a lucrat la preparativelei ngropăciunei doctorului Vasiliadi, insă se vĕḑu indată că nu i se putea imputa nimic. Se cercetă incă, dupe uă denunţare anonimă, trămisă parquetului, póte de insuşi autorii crimei, protosinghelul Lazăr, născut Drăghicénu, de la monastirea Cernica, care se pretindea că avusese relaţiuni cu Maria Costésca, insă şi aci erórea urmăririlor reeşi fără intârḑiare. In fine se urmări un nenorocit măcelar din strada Radu-Vodă, a nume Şerban Zestraşu, care, tocmai in ḑiua crimei, plecase din Bucuresci pentru treburile sale. Déră nu se putu aduna nimic serios nici contra lui. Instrucţiunea părea condemnată a se perde in bănueli, fără resultat. Nici uă dată crimă aşa de ingrozitóre nu se presentase cu mai puţine şanse de descoperire. Se credea că omorîtorii Mariei Costésca vor rĕmâne intr'un etern mister.

In timpul acesta, culpabilii se credeau scăpaţi, şi, ceea ce se intêmplă adesea-ori in asemenea impregiurări, comiteau deosebite imprudenţe cari trebuiau să 'i trădea. Ast-fel Sterie Popescu, chiar in ḑiua de 28 Ianuarie, indată dupe impărţéla provisorie dintre el şi Măicănescu, se ducea şi 'şi cumpĕra, in schimbul paltonului sĕu distrus, uă manta de cauciuc oficeréscă, de natură a bate la ochi şi a atrage atenţiunea. Apoi, tot in acea ḑi, mergea la un ceasornicar, M. Schiffer, de pe strada Smârdan, Nr. 41, tocmia şi cumpĕra două ceasornice, unul de argint pentru dênsul, altul de aur pentru nevastă-sa. Costul 'l plătia in argint, aur şi fiorini de hârtie. Cu acéstă ocasie, el spuse lui Schiffer că a fost la Braşov şi că i-a rĕmas incă şi alţi asemenea fiorini de hârtie, şi 'l intrebà décă voesce să 'i schimbe dênsul drept monedă naţională. Schiffer se informà de la un băiat al sĕu din prăvălie, Iosef Stulbarch, care este cursul fiorinilor, află că e de 2 lei 10 bani şi primi a schimba lui Popescu incă 20 sau 30 bucăţi de acéstă monedă ce 'i mai rĕmăsese. Dupe acésta, cu fatuitatea omului nedeprins a avea adesea-ori bani şi scule preţióse asupră'i, el incepu a face fanfaronade, cu riscul chiar de a se trăda. Ast-fel, el arĕtă colegului sĕu Cracevescu mai ântâiu ceasornicul de argint, apoi cel de aur, 'i spuse că a cumpĕrat uă casă in strada Francmasonilor Nr. 8 şi incepu a duce uă viaţă disipată. Negândindu-se că exiguitatea mijlócelor sale bine cunoscute are să fie remarcată, el incepu uă viaţă de beţii şi de disipaţiuni. Printre alte isprăvi de felul acesta, 'i plăcea să se plimbe nóptea pe strade insoţit de tacâmuri de lăutari cari 'i cânta. Tóte acestea 'i păreau lucruri fără consecinţă, insă pentru ochii acelora cari 'i cunosceau genul vieţei de mai 'nainte băteau straşnic la vedere. Pe de altă parte, Măicănescu el-insuşi, in genere mai reservat şi mai prudent, uità cele mai ele-

mentare regule ale înţelepciunei. El nu se sfii a arĕta lu Popescu uă amiciţie din ce in ce crescêndă, ţinu limbagiuri nesocotite, se plânse la cei ce 'l apropiau că inspectorul Dimitrescu 'l bănuise că era culpabil in cestiunea omorului Mariei Costésca, şi, ca culme a neroḑiilor sale, rupse intr'uă ḑi, in presinţa epistatului Cracevescu, lista de bonurile furate de la Costésca ce se trămisese de la Poliţie la despărţirea sa şi care fusese atârnată intr'un cuiu spre a se avea mereu in vedere.

Pe când se petreceau tóte acestea, un ochiu vigilent, fără a avea aerul, supraveghia atitudinea culpabilor şi aduna observaţiunile ce făcea. Era ochiul epistatului Cracevescu. Acesta, incă din ḑiua de 26 Ianuarie pe când Măicănescu şi Popescu, in biuroul celui d'ântâiu, plănuiau crima ce trebuiau să esecute in ḑiua de 28, fără a voi, nici a se gândi, surprinse óre-cari cuvinte pronunţate de Măicănescu, cari 'i-se intipăriră in memorie: „*E singură a casă*". Mai in urmă, dupe ce crima fu comisă, ducêndu-se intr'uă séră la privată, vĕḑu la lumina lămpei mâneca şi pulpana paltonului lui Sterie Popescu, pe cari, neputêndu-le arde, dupe cum am vĕḑut, Măicănescu le aruncase in acel loc. Fără a arĕta vre uă bănuială, el chiămă pe Popescu şi 'i le arĕtă. Acesta, ajutat de un lemn, le scóse de unde se aflau. Cu ele scóse incă uă batistă care prin urmele de coclélă ce se aflau pe dênsa arĕta că servise a conţine bani in ea. Era batista in care criminalii legaseră numerarul răpit de la Costésca. Popescu le aduse in camera epistaţilor, ḑise lui Cracevescu că póte le aruncase acele obiecte in acel loc nisce băeţi implicaţi cu câte-va ḑile inainte intr'un furt de bani şi cari, pênĕ să fie anchetaţi, fuseseră inchişi in privată. Apoi, profitând de uă mică absenţă a lui Cracevescu, aruncă acele obiecte in soba despărţirei şi le distruse. La intórcerea sa Cracevescu dete peste mirosul infect ce respândiseră acele obiecte consumându-se şi intrebă pe Popescu pentru ce le arsese. Acesta incurcă uă scusă, pe care Cracevescu avu aerul a o admite de bună, insă care in forul lui interior 'i desteptă şi mai mult bănuielele. Pe urmă, ceasórnicele lui Popescu, prodigalităţile lui, prieteşugul lui crescênd cu Măicănescu, ruperea listei numerelor bonurilor de către acesta, 'l confirmară din ce in ce mai mult in bănuielele sale. In cele din urmă, ele se transformară intr'uă adevĕrată convicţiune că ei erau autorii crimei din strada Radu-Vodă.

Am spus că justiţia era pe uă cale greşită şi că se frămênta in zadar pentru a descoperi pe culpabili. Pe la finele lunei Februarie Măicănescu făcu uă nouă greşélă mai mare decât tóte. El ceru prin raport către prefectura poliţiei depărtarea epistatului Cracevescu, care nu'i plăcea şi pe care, cu instinctul de om care se scie vinovat, el simţia că'l urmăresce şi'i supraveghiază mişcările. Cracevescu fu depărtat. Acesta, care nu se mai credea legat prin nici uă consideraţiune, se hotări să denunţe faptul. El spuse instrucţiunei tot ce vĕḑuse, tot ce observase. Acesta fu puntul de plecare. De aci instrucţiunea intră pe adevĕrata cale a descoperirilor.

Popescu, arestat cel d'ântâiu şi intrebat, prin declaraţiunea sa de la 8 Marte 1882, cătă mai ântâiu să nege tot. El mărturisi, ce e drept, că a cumpărat de la Schiffer un ceasornic de argint; negă insă pe cel de aur. Schiffer, intrebat, spuse tóte circumstanţele in cari vênduse douĕ ceasórnice lui Popescu. El adăogă că 'şi aduce a minte particularitatea că acele ceasórnice 'i fuseseră plătite parte in fiorini de chărtie. Popescu cătă să tăgăduéscă circumstanţa fiorinului, insă atât Schiffer cât şi socia lui precum şi Stulbach, băiatul din prăvălie, 'i deteră desminţirile cele mai formale. Mai mult de cât atât, ei dovediră cu registrele lor că Popescu cumpărase, nu numai ceasornicul de argint pe care 'l recunoscea, déră incă şi unul de aur. Pe de altă parte, şiretul găsit pe teatrul crimei, presintat sociei lui Popescu, fu recunoscut de dênsa ca aparţinênd sociului ei şi adause că el 'l avea de la fratele ei, Albişor, care fusese intr'uă vreme calfă de legător de cărţi la Bauer şi care 'l adusese intr'uă ḑi de la prăvălie. Pus in facia acestor impregiurări, Popescu vĕḑu că nu mai era chip să tăgăduiască şi, la 12 Marte, se hotări să vorbéscă. El totuşi conserva incă speranţa de a se scăpa şi nu spuse adevĕrul de cât pe jumĕtate. El declară că Măicănescu 'i făcuse in adevĕr propunerea să omóre şi să jefuéscă pe Maria Costésca, insă el nu primise acéstă propoşiţiune şi Măicănescu o esecutase dimpreună cu nisce ómeni ai lui aduşi de la Giurgiu cari dormiră in ajunul crimei la el a casă. La 13 Marte, el făcu mărturisiri şi mai complete. El arĕtă că el cu Măicănescu omorîse pe Maria Costésca in tóte impregiurările mai sus specificate, că instrumentele cari serviseră la crimă erau, independent de şiret, uă daltă găsită de el lêngă uzina de gaz, a cărei formă uă desină şi un cuţit adus de Măicănescu. El adăogă că bijuteriile se aflau la dênsul şi că le va da de facià. La 17 Marte, el se decise a arĕta unde sunt ascunse bijuteriile şi le predete in mâna justiţiei. La 24 Marte, el mărturisi asemenea faptul in tótă intregimea şi impregiurările lui, prin interogatoriul in formă ce 'i se luă de judele intructor. Tot atunci el scrise un fel de confesiune a comiterei crimei in intregul ei pe care o şi semnă. Apoi conduse pe judele instructor şi 'i arĕtă itinerarul ce urmase pentru a se duce şi intórce de la Maria Costésca. In fine spuse totul, fără reservă, fără restricţiune, şi mărturisirile lui intărite prin arĕtarea martorilor şi prin găsirea obiectelor nu mai lăsară cel mai mic dubiu de nevinovăţie in spiritul nimĕnui.

In timpul pe când se produceau aceste descoperiri, Măicănescu, care nu fusese ăncă arestat, se afla in prada temerilor celor mai mari ce este dat unui om să simţă. El scia că libertatea sa atârna de un fir de aţă, de cea mai mică indiscreţiune ce va face Popescu, şi tremura la fie-care moment să nu fie trădat. In locurile pe unde se ducea, el apăra pe Popescu, se plângea că i s'a arestat epistatul cel bun. Martorul Ioan Georgescu, cârciumarul la care Măicănescu mânca adesea, spune că el era nelinistit, parcă'l rodea ceva. De câte ori 'i vorbea cine-va de crima de la Radu-Vodă, el schimba vorba sau nu respundea. Pênĕ aci, in ge-

nere, sobru, el căta uitarea in bĕuturi și făcea dese libațiuni. In fine, frica intrase intr'ênsul, căci incepuse să calculeze consecințele faptului ce săvêrșise.

Acéstă stare de lucruri nu putea dura multă vreme. Dupe primele mărturisiri ale lui Popescu, Măicănescu fu, la rândul lui, arestat și intrebat. El cătă asemenea să tăgăduéscă, insă uă confruntare intre dênsul și Popescu avênd loc, confruntare in cursul căreia Popescu 'i aduse a minte crima comisă de dênsul, el se decise la rêndul lui să mărturiséscă, și, in ḑiua de 20 Marte, declară tóte circumstanțele asasinatului, astfel precum le arĕtase Popescu, fără cea mai mică deosebire. El spuse cum 'i venise idea crimei, cum o comunicase lui Popescu, cum merseseră mai ântâiu se vaḑă casa, apoi, in diminéța de 28, cum se introduseseră la Costésca și o omoriseră. El intări aceste mărturisiri printr'un fapt material, care nu mai putea lăsa dubiu despre culpabilitatea lui. Se scie, in adevĕr, că, la impărțéla provisorie ce a avut loc intre Popescu și Măicănescu, acesta a reținut pentru dênsul un degetar de aur cu uă pétră roșie in vêrf. Dupe ce spuse cum săvêrșise faptul, el oferi judelui instructor să 'l conducă unde ascunsese acel degetar. El merse, sub escortă, in strada Profesori No. 9, unde ridicând uă cărămidă din colțul casei, scóse de sub dênsa degetarul in cestiune, care fu recunoscut și de Popescu că era acela luat de la Costésca. Măicănescu adause că ascunsese acolo acel obiect in ḑiua de 28 Ianuarie, atunci când, dupe descoperirea crimei, se transportase el insuși la casa victimei sale. Trecênd prin strada Profesori, pusese degetarul unde s'a găsit pentru ca să nu se găséscă asupra sa. Trei ḑile dupe acésta, la 23 Marte, Măicănescu este de isnóvă ascultat de judele instructor și repetă aceleași mărturisiri. El le repetă și in ḑiua de 26 Martie, când i-se iea interogatoriu in formă. El le repetă și in declarațiunea olografă a lui Popescu pe care o semnéză, adăogând cu propriul sĕu condeiu că conține tot adevĕrul. Cât despre bonuri, el spuse că, dupe ce le a păstrat câtă-va vreme la despărțire ascunse in sertarul mesei sale și prin dosarele din archivă, vĕḑênd că numerile lor sunt cunoscute și perḑênd ori-ce speranță de a le puté negoția, el le a ars intr'uă ḑi in presența lui Popescu, fapt declarat și de către acesta. Cu modul acesta, autorii Costéschei fură constatați in modul cel mai neinduios.

Acestea sunt faptele imputate acusaților și adunate de instrucțiunea ce s'a urmat atât dinaintea judelui instructor cât și a Curței cu jurați. Espunêndu-le, am spus in același timp și probele pe cari ele se sprijină. Aceste probe, incă uă-dată, se pot recapitula in modul următor:

1) Diferiții martori cari, prin arĕtările lor, confirmă tóte detaliele in care crima s'a comis;

2) Găsirea obiectelor in locurile unde acusații le ascunseseră;

3) Mărturisirile făcute in diferite rânduri, de insiși acusați.

Aceste mărturisiri sunt fórte complecte și intărite prin impregiurări de fapt cari nu se pot pune in indouială. Ele singure ar fi de natură a forma pe deplin convingerea judecătorilor cari au a se pronunța asupra sórtei acusaților.

Și acum Dlor jurați, dupe ce am espus crima odiósă comisă de acești rĕu-făcĕtori, dupe ce am produs probele sdrobitóre ce esistă contra lor, nu 'mi rĕmâne de cât să mĕ refer la consciința Dv. luminată pentru a o lăsa să'și ḑică puternicul ei cuvênt de indignare și de reprobațiune. Resbunarea sângelui Mariei Costésca, asasinată in circumstanțele spăimêntătóre pe cari vi le-am descris; pedepsirea ucigașilor acelei femei care nu făcuse rĕu nimĕnui și care de sigur avea drept la porțiunea ei de esistență pe acest pămênt, étă tot ce mai puteți face pentru dênsa! Ceea ce nu mai puteți face, nici Dv. nici nimeni intr'astă lume, este de a reinvia acea esistență ștérsă pentru tot-d'a-una, este de a impedica ca acea femeiă să nu fi fost una din cele mai nenorocite și din cele mai pe nedrept lovite din câte au esistat! Căci, intreb, póte fi un destin mai aspru și mai de plâns de cât al ei? Orfană din mica'i copilărie, dupe cum v'am spus, prin devotamentul și prin calitățile inimei sale ea reușise să'și creeze uă posițiune in societate când modestul ei patrimoniu, care representa pentru dênsa ani de abnegațiune in trecut, speranțe de ḑile asigurate in viitor, deștéptă cupiditatea acusaților. Ei se introduseră pe furiș la dênsa și, fără șovăire, fără remușcare, cu uă cruḑime neobicinuită la nisce ființe omenesci, 'i deteră cea mai ingrozitóre dintre morți. Viața, Dlor jurați, étă ceea-ce nu 'i mai puteți restitui Mariei Costescu! Ceea-ce mai puteți face pentru dênsa, grăbiți-vĕ a o face. Grăbiți-vĕ a depărta, prin verdictul Dv., pe acesti doui reu-făcĕtori din sênul societăței pentru care sunt un pericol și in care nu mai sunt demni de a sta. Condemnațiunea lor se impune ca uă datorie pentru ori-ce om care are grijă și respect pentru viața aprópelui. Impovărați de lanțuri, imbrăcați in livréua infamiei lor, să vaḑă scurgêndu-se, fără speranță, in locul de espiațiune, uă viață de oprobriu și de rușine! Dreptatea Dv. să 'i siléscă la muncă și să 'i facă să aibă sfâșietórele căințe ale trecutului lor. Căci numai ast-fel ei pentru cari reclam severitatea Dv., ei cari, așeḑați in bune condițiuni pentru a duce un traiu onorabil, au călcat in picióre cele mai sânte legi ale societăței, vor ințelege că sunt rigori contra cărora nu 'și-au adăpostit inima. In mijlocul suferințelor lor, a miseriilor lor neincetat renăscênde, ei vor deschide in fine ochii, vor calcula tótă intinderea faptei monstruóse ce au săvêrșit, iși vor pleca fruntea dinaintea dreptăței care 'i-a lovit, și vor accepta tóte relele lor in schimbul crimei fără nume ce au comis!

Sfêrșitul requisitoriului este primit cu aplause de public, devenit din ce in ce mai numeros.

*

Dintre apărători ia cuvêntul ântâiu D. *Constantin Disescu*.

Onorabilul avocat caută să stabiléscă, incă de la

ceput, că nu e drept să se pue pe acelaşi picior culpabilitatea lui Măicănescu cu aceea a clientului sĕu. Susţine că Sterie Popescu n'a luat parte la omor; el n'a fost, in calitatea lui de subordonat, de cât un instrument in mâinele lui Măicănescu, care a avut singur idea asasinatului şi singur 'l-a esecutat. Că a asistat la furtişagul comis, fiă in odaia unde a fost omorită Costésca, fiă afară, nu contestă; insă el nu póte fi pedepsit de cât pentru acest delict, nu insă şi pentru asasinat. Justiţia trebue să fiă recunoscĕtóre lui Popescu că a mărturisit faptul pe deplin, căci altminteri crima nu s'ar fi putut descoperi. In cas, prin urmare, când Măicănescu ar fi declarat culpabil, cere ca Sterie să fiă condemnat numai pentru furt, acordându-i-se insă circumstanţe atenuante pentru motivele espuse şi in consideraţiune că era beat când a comis faptul. Daca Măicănescu va fi recunoscut nevinovat, atunci, negreşit, acusaţiunea in contra lui Popescu nu va mai avé nici un fundament, şi acesta va trebui aquitat.

Intr'uă pledoarie remarcabilă, plină de fapte, insufleţită de uă mimică bogată şi atrăgĕtóre, D. *G. Palladi* rógă pe juraţi să se desbrace de tóte prejudecăţile cu cari au venit la audienţă, să facă abstracţiune de tot ce au auḑit şi de tot ce au citit prin ḑiare in privinţa acestui proces şi, judecând numai cu probele pe cari s'a intemeiat acusaţiunea, să 'şi pronunţe verdictul aşa cum cere legea. Onorabilul apărător 'i previne că are să fiă lung: „Să mĕ certaţi şi Dvóstră şi D. preşedinte, esclamă dênsul, dacă nu mĕ voiu ţine de cuvênt!"

D. Paladi demonstréză apoi că *alibiul* invocat de Măicănescu nu se póte derima; n'a putut acusatul să fiă in acelaşi timp pe teatrul crimei şi la gară. In ceea ce privesce cestiunea degetarului, acésta este uă invenţiune a judecătorului de instrucţiune. Nu Măicănescu a descoperit acel degetar, ci tovarăşul sĕŭ Popescu. Cât despre declaraţiunea subscrisă de el, juraţii vor inţelege in ce mod 'i-a fost stórsă semnătura când işi vor aduce a minte in ce hal a fost dus Măicănescu la Văcăresci.

Terminând, apărătorul cere cu multă căldură aquitarea clientului sĕu.

In urma unei elocuente pledoarii a Dlui Mich. Korne, care ia din nou unul câte unul argumentele acusaţiunei spre a le combate, D. preşedinte resumă desbaterile şi, la $8\frac{1}{2}$ séra, formuléză cestiunile asupra cărora trebue să respundă juraţii.

*

Dupe uă deliberare de douĕ-ḑeci minute, comisiunea ese cu un verdict afirmativ, fără circumstanţe atenuante, in virtutea căruia Curtea condamnă pe Stefan Măicănescu şi pe Sterie Popescu la munca silnică pe viaţă.

In momentul pronunţărei verdictului, se aude un strigăt in mulţime: „A luat otravă!" şi un om arată uă sticluţă gólă pe care o dă procurorului general; in acelaşi timp uă femeiă dă un ţipăt intr'uă tribună de sus şi leşină. Uă mare invălmăşélă se nasce in public, căci vorba respândită este că nevasta lui Măicănescu a bĕut uă disoluţiune de chibrituri şi a căḑut jos. Nenorocita este ridicată pe braţe şi dusă intr'uă cameră de alături, unde doctorul Steiner chiămat in grabă, 'i administréză un vomitiv. Socia lui Sterie Popescu, care leşinase, 'şi-a revenit repede in simţiri.

Nevasta lui Măicănescu a fost transportată la spitalul Colţei.

Mulţimea a părăsit sala adânc impresionată de desbateri.

BIBLIOGRAFIE

Bucuresci — Typ. Curţei Regale, pr. **F. Göbl Fii**, Pasagiul Român, 12

ANUL XII. — Nr. 33. JOI 31 MARTE 1883

DREPTUL

LEGISLATIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENTIA — ECONOMIE POLITICA

Prim-Redactor: DEMETRU C. POPESCU

ESE DE DOUE ORI PE SEPTEMANA

Redactor-Administrator: NICOLAE CHRISTESCU

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA ḌIARULUI, PASAGIUL ROMAN, 10

ABONAMENTELE se fac pe an şi pe jumětate de an: la 1iu Decembre şi 1iu Maiu. De la 1iu Iulie pênĕ la 20 August ḍiarul nu apare.

Anunţuri: linia 40 bani. *Scrisorile nefrancate se refusă* Un numĕr: 50 bani

COSTUL ABONAMENTULUI Pe an, 40 lei; pe jumĕtate an, 20 lei. *Studenţii plătesc pe jumĕtate* Pentru străinĕtate se adaogă timbrul postal.

SUMAR

JURISPRUDENŢA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAŢIUNE ŞI JUSTIŢIE, SECŢ. I

Şedinţa din 4 Marte 1883

Preşedinţa Dlui N. L. Gherassi, preşedintele secţiunei

G. Niculescu cu Statul

REVISUIRE. — STAT. — DREPTUL STATULUI DE A FACE REVISUIRE ATAT PENTRU CASURILE SPECIALE PREVEḌUTE DE LEGE, CAT ŞI PENTRU CASUL CAND NU A FOST APARAT. — NU TREBUE SA SE DISTINGA DACA S'A FACUT OR NU OPOSIŢIUNE CONTRA HOTARIREI DEFINITIVE DATE IN LIPSA. — ART. 288, 291 ŞI 293 PROC. CIVILA. — RESPINGERE.

EMBATIC. — EGUMENI. — NU POT CONCEDA EMBATICURI FARA AUTORISAREA STAPANIREI. — LEGEA DIN 1868 INCUVIINŢÉZA NUMAI RESCUMPARAREA LOCURILOR PE CARI SE ḌGASESC IMBUNATAŢIRI. — ART. 2 PART. III, CAP. IV. — ART. 5 PART. III, CAP. V. — ART. 5 PART. III, CAP. II, COD. CARAGEA. — ART. 1 ŞI 2 DIN LEGEA DE LA 1843. — ART. 42 LEGEA DIN 1868. — RESPINGERE.

ACŢIUNE IN REVENDICARE. — EMBATIC. — VIŢIOSITATEA TITLULUI. — PROBA. — OBLIGAŢIUNEA DETENTORULUI DE A DOVEDI PRESCRIPŢIUNEA CE INVÓCA. — APREŢIAREA POSESIUNEI. — SUVERANITATEA INSTANŢELOR DE FOND.

LUCRU JUDECAT. — NU SE PÓTE INVOCA, DREPT LUCRU JUDECAT, CONTRA UNEI PERSÓNE UA HOTARIRE IN CARE DÊNSA N'A FIGURAT CA PARTE LITIGANTA.

RESCUMPARAREA EMBATICURILOR. — COMITETUL CENTRAL INSTITUIT PRIN LEGE. — ARE SINGUR CADEREA A SE PRONUNŢA ASUPRA RESCUMPARAREI. — CONSTATARILE ŞI HOTARIRILE SALE SUNT DEFINITIVE PENTRU STAT. — ART. 15 DIN LEGEA DE LA 1868. — ART. 3, § 2 ŞI 3; ART. 17, 18, 22 ŞI 31 REGULAMENTUL ACESTEI LEGI.

1° Statul este in drept a cere revisuirea hotăririlor in cari n'a fost apărat, fără a se distinge intre casul când hotărirea este dată in lipsă şi nu s'a făcut oposiţiune şi intre casul când oposiţiunea făcută s'a respins ca nesusţinută.

2° Sub imperiul Codului Caragea, egumenii monastiresci nu erau in drept a conceda embaticuri fără autorisarea stăpânirei.

Legea din 1868 nu confirmă embaticurile concedate de egumeni contra legei, ci incuviinţéză rescumpărarea numai a locurilor date de egumeni in urma legei din 1843 şi cari ar avé făcute pe dênsele imbunătăţiri.

3° Intr'uă acţiune in revendicare basată pe viţiul titlului de stăpânire, şi uă dată acesta dovedit, incumbă celui de la care se revendică a dovedi posesiunea pe care işi fundéză prescripţiunea.

Instanţa de fond este suverană apreţiatóre a caracterului posesiunei, fiind in drept a decide daca esistă or nu prescripţiune.

4° Uă parte nu póte propune, ca autoritate a lucrului judecat, uă hotărire definitivă in care cea-altă parte n'a figurat ca litigant, ci ca defendor la uă acţiune făcută de altă persónă.

5° Constatările şi hotăririle comitetului central instituit prin legea din 1866 şi 1868 pentru vênḍarea domenielor Statului sunt definitive pentru Stat, dênsul avênd numai căderea a se pronunţa asupra rescumpărărei embaticurilor.

Nr. 70. — Respinse, ca nefundate, recursurile făcute atât de D. G. Niculescu cât şi de Stat contra decisiunei Curţei de apel din Bucuresci, secţiunea III, cu Nr. 39, din

1881 (1), pronunţată in procesul ce au, pentru revendicarea unei proprietăţi.

S'au ascultat: D. consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă; DD. B. Boerescu, C. Boerescu şi Gr. G. Peucescu, avocaţii Dlui Niculescu, şi DD. G. Danielénu şi Matheiu Corbescu, avocaţii Statului, in desvoltarea motivelor de casare.

Curtea, deliberând:

In privinţa recursului lui G. Niculescu:

Asupra primului mijloc de casare:

„Curtea a violat art. 291 Proc. civilă şi principiele in materie de revisiune, declarând admisibilă cererea Statului de a se revisui sentinţa Curţei cu Nr. 26, din 1874, atunci când acéstă sentinţă dobêndise autoritatea lucrului definitiv judecat prin espirarea termenului de recurs, şi dupe ce Statul usase de dreptul de oposiţiune, etc."

Considerând că din combinaţiunea art. 291 cu art. 293 Proc. civilă resultă că Statul, stabilimentele publice şi minorii pot cere revisuirea unei hotăriri, dată in ultimă instanţă, de la judecătorii cari au pronunţat'o nu numai pentru casurile prevĕḑute de art. 288, 289 şi 290 Proc. civilă, déră, in consideraţiune că dreptul acestor persóne ar puté să fiă perdut din negligenţă sau rea credinţă a celor insărcinaţi a'i apăra, incă şi pentru casul când acestia nu 'i-au apărat sau au făcut'o in mod fraudulos; că insă daca, legea nu admite calea estraordinară a revisuirei in contra hotăririlor pentru cari era deschisă calea ordinară a apelului chiar şi când acéstă cale a fost abandonată, veri cari ar fi cuvintele cari au condus pe legiuitor la acéstă disposiţiune, fiă chiar uă presumată acquiesare a părţei interesate, de aci nu resultă, in facia disposiţiunei clare a art. 291 Proc. civilă, că se póte face uă distincţiune, pe care legea nu a făcut'o, intre casul când Statul şi cei-alţi au fost judecaţi prin uă hotărire dată in ultimă instanţă, insă in lipsă pentru că cei insărcinaţi nu 'i-au apărat, şi intre casul când, dupe acéstă judecată in lipsă, oposiţiunea făcută nu a fost susţinută de cei insărcinaţi a'i apăra, căci şi intr'un cas şi in cel-alt Statul şi cei-alţi se aflau judecaţi in ultima instanţă fără ca să fi fost apăraţi in realitate, in vreme ce voinţa legiuitorului este ca pentru Stat şi cei-alţi apărarea să le fiă posibilă pênĕ la espirarea termenului de revisuire.

Asupra celui d'al douilea mijloc de casare:

„Curtea violéză şi rĕu interpretéză legea din 1843, art. 2, legea din 1868, art. 37, şi art. 4 combinat cu art. 28 din regulamentul de aplicaţiune al acestei legi."

Considerând că egumenii monastirilor nu numai nu erau volnici a vinde imobilele monastirei (art. 5 din Codul Caragea) sau să schimbe un imobil cu alt imobil fără scirea stăpânirei, déră incă nici să arendeze moşiile monastiresci fără scirea stăpânirei pe un termen mai lung de cât un an (art. 2 de la Capul despre inchiriare sau arendă din Codul Caragea, mai 'nainte d'a se modifica acest Cap prin legea din 1851 a lui Stirbey); că, de vreme ce legiuitorul la Cap. V, *Pentru sădire sau clădire* (embatic), prin art. 1 definesce acest contract că este un chip de inchiriare de pământ fără termen, este evident că egumenii nu puteau, fără scirea stăpânirei, să concedeze pământuri monastiresci cu embatic, căci daca ei nu puteau să inchirieze pământuri de cât numai pe un an fără scirea stăpânirei, prin un *a fortiori* ei nu puteau să dea pământ cu embatic, adică să inchirieze pe un termen nemărginit, fără uă asemenea incuviinţare; că prin nici uă lege posterióră nu s'au ratificat concesiunile de embaticuri făcute de egumeni fără scirea stăpânirei, căci legea din 1843, prin art. 2 combinat cu art. 1, are de obiect de a mărgini pentru viitor concedarea cu embatic numai la locurile de prin oraşe, şi atunci cu invoirea stăpânirei, éră prin art. 42 (37) din legea din 1868 se dispune că locurile date cu embatic de egumeni in urma legiuirei din 1843, câte au pe dênsele imbunătăţiri, clădiri sau sădiri, pot fi rescumpărate, éră locurile ce nu au primit nici uă imbunătăţire reintră imediat in posesiunea Statului; că din aceste disposiţiuni nu resultă că legea a confirmat embaticurile date in contra legei de egumeni inainte de 1843; că chiar prin art. 4 din legea citată din 1868 şi art. 28 al regulamentului pentru aplicaţiunea acestei legi nu se face uă confirmaţiune a embaticurilor date in contra legei, ci se pune obligaţiune embaticarilor, cari au cotropit ceva pământ peste intinderea terenelor coprinse in actele lor, d'a rescumpăra şi pământul cotropit, insă pe basa evaluaţiunei venitului pământului cotropit; că déră şi acest mijloc este nefundat.

Asupra mijlócelor III, IV şi V de casare:

„Curtea violéză regula de drept dupe care cine cere trebue să dovedéscă, regulă recunoscută de ea-insăşi prin incheiărea Nr. 3072, din 27 Maiu 1880, pe cât timp mĕ obligă pe mine să dovedesc aceea ce Statului incumba să dovedéscă in calitatea sa de reclamant al pământului in litigiu.

„Curtea nu motivéză asupra posesiunei mele ca embaticar, de vreme ce motivele invocate de dênsa se distrug reciproc şi denaturéză invederat deposiţiunile martorilor.

„Curtea nu motivéză sau omite de a se pronunţa şi violéză regulele de la prescripţiune, fiind că, de şi recunósce că titlul meu de proprietate s'a creat in 1839, totuşi pune in indoinţă continuitatea şi neequivocitatea posesiunei mele, fără să ḑică un cuvênt asupra actelor şi recunóscerei Statului invocate de mine pentru a dovedi acésta."

Considerând că, de vreme ce recurentul G. Niculescu susţine că pământul se deţinea de dênsul cu act de embatic din 1839 dat de egumenul monastirei Plumbuita, este invederat că Statul, daca proba că actul de embatic este dat contra legei atunci in vigóre (ceea ce a şi făcut), nu mai avea nimic alt de dovedit; că recurentului Niculescu, care opunea la acţiunea in revendicare a Statului şi prescripţiunea de trei-ḑeci ani, incumba de a dovedi daca in adevĕr a posedat pământul in cestiune in tot acest interval cu concursul elementelor cerute de lege, intre cari este continuitatea, şi fără viţiuri, spre a duce la prescripţiune; că Curtea de apel, suve-

(1) Veḑi *Dreptul* Nr. 41, din 1881, pag. 327. (*N. R.*)

rană in apreţiarea resultatului cercetărilor de la facia locului, a depositiunilor martorilor şi a actelor produse, constată in specià că recurentul Niculescu n'a probat uă posesiune continuă de trei-ḑeci ani; că, in facia acestei constatări, omisiunile ce se pretinde că ar fi făcut Curtea nu sunt esenţiale, şi déră şi aceste trei mijlóce de casare sunt netundate.

Asupra mijlocului VI de casare:

„Curtea comite uă altă omisiune esenţială, nevoind a se pronunţa asupra prescripţiunei de ḑece ani."

Considerând că nici acéstă omisiune nu este esenţială, in facia constatărei de fapt a Curţei de apel că nu s'a probat continuitatea posesiunei, şi fără ca recurentul să fi susţinut că a avut cel puţin uă posesiune continuă de ḑece ani, plus buna credinţă.

Asupra mijlocului VII de casare:

„Curtea violéză autoritatea lucrului judecat resultând din sentinţa Tribunalului Ilfov, secţiunea II, cu Nr. 378, din 1871, şi din actul de esecutare din 30 Iunie 1876, comiţênd şi uă omisiune sau nemotivare când inlătură in tăcere acest mijloc peremptoriu cu ajutorul caruia am dovedit că s'a judecat definitiv facià cu Statul că eu sunt proprietarul pământului de care Curtea de apel mě espropriéză."

Considerând că nici violarea autorităţei lucrului judecat nici omisiune esenţială nu a făcut Curtea, căci in judecata la care s'a pronunţat sentinţa Tribunalului cu Nr. 378, din 1871, Statul n'a fost parte litigantă cu recurentul, ci ambii figurau ca defendori la acţiunea făcută de un D. Bechianu pentru confirmarea hotărniciei moşiei sale cu care se invecina Statul şi recurentul cu moşiile lor.

In privinţa recursului Statului:

Asupra unicului mijloc de casare:

„Rea aplicaţiune a legei din 1868 relativă la rescumpărarea embaticurilor şi violarea regulei de drept relativă la notificare. Legea din 1868 n'a dat Comitetului insărcinat cu rescumpărarea dreptul d'a constitui alte titluri valide in locul celor absolut nule facià cu legile cari au regulat constituirea embaticurilor; din contră, textul positiv al legei din 1868 şi principiele dreptului comun stabilesc, pe de uă parte că comitetul nu are alt drept de cât acela numai de a opera rescumpărarea concesiunilor embaticare valid contractate, éră pe de altă parte, că un act absolut nul nu se póte ratifica.

„Decisiunea supusă controlului inaltei Curţi constată că Curtea de apel recunósce positiv că titlul original al pretinsei emfiteuse a fost şi este absolut nul in facia legei, déră, fundându-se pe idea eronată in drept că Comitetul póte ratifica ceea ce a fost absolut nul *ab initio*, că Comitetul póte instrăina şi alte bunuri afară de cât acele prevěḑute in mod limitativ prin legea din 1868 şi inlăturând principiul de drept că numai persónele cari au liberul eserciţiu al drepturilor pot contracta şi se pot obliga valid, respinge in parte acţiunea Statului şi recunósce pe adversar proprietar pe singurul motiv că Comitetul a consimţit la rescumpărare."

Considerând că Comitetul central instituit prin legea din 1866—68, pentru vênḑarea domenielor Statului (art. 15 al legei), şi comisiunile districtuale instituite de regulamentul făcut pe temeiul art. 30 din lege pentru aplicaţiunea acestei legi şi determinarea atribuţiunilor Comitetului central, erau in drept, dupe art. 17 din Regulament, a lua ca basa constatărei bunurilor Statului nu numai titlurile şi documentele presentate de cei interesaţi, déră incă şi posesiunea, in lipsă de documente, şi Comitetul central avea, dupe art. 3, alin. 2 şi 3, combinat cu art. 18, 22 şi 31 din Regulament, dreptul a hotări fiă asupra sincerităţei actelor, fiă asupra posesiunei, şi hotărirea acelui Comitet era atacabilă la Tribunal de către particularii nemulţumiţi, de unde resultă că pentru Stat constatările şi hotăririle Comitetului central erau definitive, singur acest Comitet, dupe art. 22 citat, avênd cădere a se pronunţa asupra rescumpărărei embaticurilor; că déră Curtea de apel n'a violat legea din 1868 sau vre uă alta când a decis că contractul de rescumpărarea embaticului intervent intre Stat, prin Comitetul central, şi G. Niculescu, nu mai póte fi anulat de cât pentru violenţă, eróre sau dol, ceea ce, dupe constatarea in fapt a Curţei, nu a esistat in specià, şi déră şi mijlocul Statului este nefundat;

Pentru aceste motive, respinge, etc.

INALTA CURTE DE CASAŢIUNE ŞI JUSTIŢIE, SECŢ. II

Şedinţa din 1iu Marte 1883

Preşedinţa Dlui Al. Creţescu, prim-preşedinte

G. San-Marin cu N. Blaramberg

DELICT. — DREPTUL DE APARARE. — PREVENITII AU CEI DIN URMA CUVÊNTUL. — NU SE APLICA ACEEAŞI REGULA CAND LI S'A REFUSAT CUVÊNTUL DUPE UA SIMPLA OBSERVAŢIUNE A PROCURORULUI, MAI ALES DACA PREVENIŢII VOIAU SA RESPUNDA LA ALTE PUNCTE. — ART. 186 PROC. PENALA. — RESPINGERE.

DELICT. — PARTE CIVILA. — DESTINAŢIUNEA SUMELOR ACORDATE NU IMPEDICA PE PARTEA CIVILA DE A LUA PARTE IN PROCES.

1° Preveniţii inaintea instanţelor corecţionale au dreptul a replica dupe acusaţiune, pentru a derima probele aduse contra lor.

Cu tóte acestea, nu se violéză dreptul de apărare când li se refusă cuvêntul dupe Ministerul public, daca in fapt se dovedesce că au vorbit dupe conclusiunile procurorului; mai ales daca, dupe terminarea desbaterilor, procurorul făcuse uă simplă observaţiune şi partea prevenită ceruse cuvêntul, nu pentru a respunde la dênsa, ci pentru a vorbi asupra despăgubirilor civile.

2° Declaraţiunea făcută de partea civilă intr'un proces corecţional că destină săracilor sumele acordate nu equivaléză cu uă renunţare la despăgubiri şi nu o impedică de a lua parte in proces.

Nr. 84. — Respins, ca nefundat, recursul făcut de G. San-Marin contra decisiunei Curţei de apel din Bucuresci, sec-

ţiunea III, cu Nr. 665, din 1882, prin care este condemnat la un an inchisóre corecţională, 100 lei amendă, 10,000 despăgubiri civile Dlui N. Blaramberg şi 300 lei Anichei Scorţénu, pentru loviri şi răniri grave.

S'au ascultat: D. C. C. Stefănescu, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă; DD. P. Grădisténu şi Gr. G. Peucescu, avocaţii recurentului, in desvolarea motivelor de casare; DD. Al. Lahovari, G. Vernescu, D. Giani, Ar. Pascal şi C. Arion, avocaţii intimatului, in combateri, renunţând la desvoltarea motivelor de casare invocate de D. Blaramberg; G. Filitis, procuror general, in conclusiunile sale.

Curtea, deliberând:

Asupra mijlocului de casare:

„Violarea art. 186 Proc. penală şi a dreptului de apărare. — Se constată prin procesul verbal al şedinţei Curţei de apel care a pronunţat decisiunea atacată că D. procuror general a luat cuvêntul in urma apărărei, că D. P. Grădisténu, apărătorul subsemnatului, a cerut indată cuvêntul, şi că Curtea a ridicat şedinţa şi a intrat in deliberare."

Vědênd art. 186 Proc. penală;

Considerând că acest articol nu atribue preveniţilor facultatea de a replica şi a vorbi cei din urmă de cât in scopul de a respecta dreptul intreg al apărărei şi pentru ca ei să fiă puşi in posiţiune de a sfărima probele ce se aduc in greutatea lor; că, in specià, resultă din procesul verbal al şedinţei că recurentul a avut replica dupe ce procurorul general al Curţei resumase afacerea şi dedese conclusiunile Dsale in acest proces; că in urmă, dupe terminarea desbaterilor, D. procuror general, fără să fi cerut cuvêntul de la preşedinte, a reamintit Curţei ca să nu comită erórea Tribunalului care a trecut in sentinţă articolul din legea cea vechiă, observaţiune pe care o făcuse deja in şedinţele anteriόre cu ocasiunea conclusiunilor luate şi care nu interesa nici pe prevenit, nici pe partea civilă; că apărătorii recurentului San-Marin n'au cerut cuvêntul ca să vorbéscă asupra acestei simple observaţiuni, ci asupra despăgubirilor civile in privinţa cărora vorbiseră deja cei-alţi apărători in urma procurorului, aşa că acéstă cestiune era epuisată; că, astfel fiind, Curtea, refusând cuvêntul apărătorilor prevenitului asupra unei cestiuni de pură redacţiune a hotărirei, n'a violat dreptul de apărare şi, prin urmare, mijlocul invocat este nefundat.

Asupra mijlocului al douilea de casare:

„Esces de putere şi incompetenţă. — D. Blaramberg, atât prin declararea sa de parte civilă cât şi in şedinţă, a declarat că cere daune-interese nu pentru dênsul, ci pentru săraci. Tribunalul a luat act de acéstă declarare şi n'a judecat cererea de daune-interese. La Curte a cerut daune-interese pentru sine, déră nu o mai putea face pentru prima óră la Curte.

„Curtea, judecând şi admiţênd acéstă cerere făcută pentru prima óră inaintea ei, a violat regula celor douĕ grade de juridicţiune şi competenţa sa."

Avênd in vedere că e inesact in fapt că D. Blaramberg a renunţat la despăgubirile civile, de óre ce Dsa n'a făcut alt de cât a indicat intrebuinţarea ce voesce să facă cu acei bani; că, astfel fiind, cu drept cuvênt Curtea de apel a menţinut in proces pe D. Blaramberg, şi déră mijlocul invocat este neintemeiat;

Pentru aceste motive, in unire cu conclusiunile Dlui procuror general, respinge, etc.

CURTEA DE APEL DIN BUCURESCI, SECŢIUNEA III

Şedinţa din 30 Noembre 1882

Preşedinţa Dlui N. Predescu, preşedinte

G. San-Marin şi C. I. Stoicescu cu N. Blaramberg

COMPLICITATE. — ASISTENŢA LA FAPTELE CARI INLESNESC, PREGATESC SAU SAVÊRŞESC DELICTUL. — FAPT MATERIAL AVÊND INRIURIRE POSITIVA ŞI INVEDERATA CU DELICTUL.

Complicitatea esistă numai atunci când se manifestă prin asistenţa agentului la faptele cari au inlesnit, pregătit sau săvêrşit delictul. Prin urmare, complicitatea, pentru a fi pedepsită, trebue să se manifeste printr'un fapt material avênd inriurire positivă şi invederată cu delictul.

Nr. 665. — DD. George San-Marin şi C. I. Stoicescu, ca preveniţi, şi N. Blaramberg, ca parte civilă, au făcut apel contra sentinţei Tribunalului Ilfov, secţiunea II civilo-corecţională, cu Nr. 719, din 1882.

S'au presentat: DD. San-Marin şi Stoicescu, asistaţi de DD. avocaţi P. Grădisténu, Gr. G. Peucescu, M. E. Schina, R. Stanian şi N. Crătunescu; D. Blaramberg prin DD. avocaţi G. Vernescu, N. Ionescu, N. Fleva, D. Giani, M. D. Korne, Al. Lahovari, Ar. Pascal şi C. Arion; Dna Anica Scorţénu prin D. avocat Gr. E. Peucescu. Fotoliul Ministerului public a fost ocupat de D. procuror general Ciru Oeconomu.

Curtea, deliberând:

Considerând că George San-Marin este dat judecăţei pentru că in ḑiua de 24 Maiu 1882 a bătut şi rănit pe Anica Scorţénu, causându'i uă incapacitate de lucru care a durat mai multe ḑile; că a mai comis loviri şi răniri de aceeaşi natură in ḑiua de 26 Maiu asupra persónei Dlui Nicolae Blaramberg; éră Constantin Stoicescu se presentă dinaintea justiţiei pentru că a participat impreună cu primul prevenit la lovirile administrate Anichei Scorţénu şi pentru că a servit de complice lui San-Marin in aplicarea isbirilor suferite de D. Blaramberg;

Considerând că din propriele mărturisiri ale lui G. San-Marin dinaintea judecătorului de instrucţiune şi dinaintea Tribunalului se constată că dênsul in ḑiua de 24 Maiu a lovit de repeţite ori pe Anica Scorţénu, 'i-a rupt rochia, tăiat códele şi pisat ceasornicul, mărturisire, in privinţa bătăei, care este coroborată şi cu actul medical al Dlui doctor legist Alexianu; că tot din mărturisile prevenitului San-

Marin, făcute dinaintea aceloraşi autorităţi judecătoresci, se dovedesce că in ḑiua de 26 Maiu a lovit in mai multe rênduri pe D. Nicolae Blaramberg, isbiri de uă violenţă atât de tare in cât 'i-a rupt osul nasului şi osul pometei, 'i-a pricinuit mari vĕrsări de sânge cari erau aprópe să 'i causeze mórtea, dupe cum acésta reese din arĕtările sub prestare de jurământ dinaintea Tribunalului ale Drilor Alexianu, Severénu şi Davila; că, astfel fiind, G. San-Marin s'a făcut pasibil de pedépsa prevĕḑută in art. 239 combinat cu art. 40 Cod. penal;

Considerând că prevenitul, in scop de a 'şi atenua pedépsa, invócă indignarea ce a resimţit auḑind propunerile ruşinóse făcute sorei sale de către Anica Scorţénu, trămisă in adins in acest scop de D. N. Blaramberg;

Considerând că Anica Scorţénu declară că, daca s'a introdus in casa lui C. Stoicescu şi a adresat cuvêntul Dnei Iosefina Stoicescu, a fost ca socia să indemne pe consociul sĕu ca să se angagieze să 'i pledeze gratis un proces ce 'l avea cu uă Francesă; că, intrebând'o Dna Stoicescu daca nu mai cunósce şi alţi avocaţi şi dênsa spundu'i că cunósce pe D. Petre Grădisténu, pe D. Blaramberg pe care l'a servit déră cari n'au ajutat intru nimic la proces, Dna Stoicescu pe dată la pronunţarea numelui Dlui Blaramberg s'a supărat, şi la moment au eşit dintr'uă odea C. Stoicescu şi San-Marin, cari s'au năpustit asupră'i şi au bătut'o cumplit;

Considerând că alegaţiunea Anichei Scorţénu că dênsa n'ar fi făcut propuneri ruşinóse Dnei Stoicescu nu este verisimilă, căci nu se esplică intr'un mod natural cum, la simpla pronunţare a numelui Blaramberg, fratele şi bărbatul să se indigneze intr'atât in cât să comită uă atare bătae fără umbra unui motiv; că, de asemenea, scopul visitei Anichei Scorţénu nu e fundat, pe cât timp s'a probat că procesul intentat de Anica Scorţénu Francesei Boyer era terminat incă din 14 Iunie 1878, dupe cum resultă din sentinţa Tribunalului de Ilfov cu Nr. 5, din care se vede că procesul dintre Anica Scorţénu şi Elena Boyer a fost câstigat de acésta din urmă, in urma jurământului prestat, şi pe cât timp daca intenţiunea venirei Anichei Scorţénu in casa lui Stoicescu ar fi fost procesul, atunci nu se esplică de ce dênsa a ascuns causa bătăei suferite ḑicênd preotului Marin Duhovnicul, când a vĕḑut'o zăcênd dupe bătae, că daca este bolnavă este fiind că a isbit'o un cal,

Considerând că nu este esact ce se afirmă, că, daca San-Marin a lovit pe pacienta, a fost pentru că a căḑut sub influenţa unei năluciri inchipuindu'şi că s'a rostit nisce cuvinte negrăite in realitate, şi acésta pentru că uă persónă care se bucură de integritatea facultăţilor sale mintale nu 'şi face atare inchipuire şi pentru că, in speciă, nu se póte ḑice că pasiunea esaltată a gelosiei a turburat mintea şi a impins mâna să isbéscă; că érăşi nu sunt intemeiate alegaţiunile că Anica Scorţénu, fiind uă femeiă incultă, s'a putut adresa la avocaţi fără pricepere cari au indemnat'o să consulte avocaţi mai cu esperienţă, căci nu e avocat cât de obscur care să nu scie că un proces terminat prin jurământ deferit d'uă parte şi prestat e cu desăvêrşire terminat; că instanţele judecătoresci vĕd individi cari urcă treptele judecătoresci voind să reinoueze procese definitiv perdute de ani, intrebuinţând perseveranţe demne de cause mai bune, şi că Anica Scorţénu cată să se prenumere intre ei, de óre-ce Anica Scorţénu nu s'a vĕḑut pênĕ acum să fi avut asemenea deprinderi şi de óre ce persónele intregi la minte trebue să serve de normă la buna şi adevĕrata apreţiare a faptelor omenesci, éră nu aceia a cărora judecată nu e dréptă;

Considerând că, de şi e constant că propuneri amoróse s'au făcut de Anica Scorţénu Dnei Iosefina Stoicescu ca din partea Dlui Blaramberg, insă acésta nu 'l autorisa pe G. San-Marin ca s'o bată;

Considerând că nu e probat prin nimic de cât prin spusa prevenitului că in realitate D. N. Blaramberg a dat mandat pacientei ca să facă atari propuneri, D. Blaramberg negând intr'un mod categoric să fi insărcinat pe Anica Scorţénu cu astfel de misiune; că, chiar daca s'ar dovedi că D. Blaramberg dupe perpetrarea bătăei suferită de Scorţénca s'a dus la dênsa, acésta nu dovedesce că Dsa a trămis'o, căci D. Blaramberg aflând că Scorţénca este bolnavă a putut să mérgă s'o vadă fiind vechiă servitóre in casa decedatei Profiriţa Blaramberg, muma, pe care a ingrijit'o pênĕ in ultimele sale momente; că de şi San-Marin pretinde că s'a incredinţat din inseşi spusele Marghiólei, sora Anichei, că Anica a fost trămisă de către D. Blaramberg, insă Marghióla a negat cu totul faptul;

Considerând că, chiar de s'ar admite, ceea ce am demonstrat că e neverisimil, că D. Blaramberg a trămis pe Anica Scorţénu, totuşi G. San-Marin trebuesce pedepsit, acéstă circumstanţă neautorisându'l să comită un atare delict;

Considerând că, in privinţa bătăei ce pretinde Anica Scorţénu că a suferit de la C. Stoicescu, nu cade in greutatea acestuia de cât afirmarea pacientei care susţine că prevenitul in ḑiua de 24 Maiu 1882 a bătut'o in casa sa intre orele 5 şi 6, afirmare ce este combătută prin deposiţiunea mai multor martori, din cari deposiţiuni reese că prevenitul, la ora in care se pretinde că s'a urmat bătaia, nu se afla la domiciliul sĕu;

Considerând că G. San-Marin arată că a bătut singur pe Anica Scorţénu in citata ḑi pe la 5 ore şi jumĕtate, éră Stoicescu declară că in arĕtata ḑi a avut patru procese la Tribunal şi la Curte unde a stat târḑiu, că in urmă s'a dus cu trăsura la Avram Atias ca să cumpere nisce obligaţiuni d'ale Statului cu şése la sută, că Atias 'i-a esplicat uă judecată dintre Bedros şi Frunzenescu pe care s'a insărcinat s'o pledeze, dându-i-se şi actele relative la afacere; că, dupe aceea, la 6 ore trecute s'a dus in strada Gabroveni la Gutman, care 'i-a vorbit de uă judecată a unchiului sĕu Bömches şi de un proces in privinţa unor poliţe pe cari le primise in acea ḑi de la Lipsca, că in urmă a plecat a casă tot in trăsură stând câte-va momente să convorbéscă cu un amic in strada Colţei; că, ajuns a casă la 7 ceasuri, s'a dat

jos in pavilionul din grădină unde a prânḍit, şi că astfel fiind 'i-a fost imposibil să participe la bătaia suferită de Anica Scorţénu şi care a avut loc intre 5 şi 6 ore;

Considerând că, ca să se combată afirmările prevenitului, s'a susţinut că vizitiul sĕu, George Balint, a arĕtat că stăpânul sĕu a plecat de la Curte in ḍiua de 24 Maiu la 4 ore, că de acolo s'a dus la persónele mai sus citate şi in urmă a sosit a casă; că, astfel fiind, rĕmâne prevenitului să probeze cum a putut să stea trei lungi ore cu doui bancheri; că, daca chiar s'ar lua mărturisirea lui Avram Atias astfel dupe cum a depus'o la Tribunal, că adică prevenitul a venit la dênsul in ḍiua de 24 Maiu, cu tóte că dinaintea judecătorului de instrucţiune a declarat că Stoicescu s'a presentat la contoarul sĕu in ḍiua de 25 şi 26 Maiu, éră Enric Atias, nepotul celui d'ântâiu, a arĕtat la instrucţiune că prevenitul n'a venit in ḍiua de 24 Maiu in magasinul unchiului sĕu, cu tóte astea, astă mărturisire nu póte veni in favórea lui Stoicescu, pe cât timp Atias a depus dinaintea Tribunalului că prevenitul n'a stat la el mai mult de cât un sfert de ceas, şi pe cât timp Gutman a mărturisit că visita prevenitului la dênsul a avut aceeaşi durată, şi că astfel Stoicescu a trebuit să bată pe Anica Scorţénu fiind a casă in ora când s'a urmat bătaia; că deposiţiunea Dnei Golgoténu in sens că prevenitul n'a fost la domiciliul sĕu când s'a comis delictul cată să nu se ţină in sémă, fiind că martora e rudă cu Stoicescu şi locuesce in casa sa de mai mult timp; că de asemenea declaraţiunile lui Avram Cosma, care arată că in ḍiua de 24 Maiu a intêlnit pe prevenit la 7 ore aprópe pe piaţa Sf. George, nu e sinceră, de óre ce ascultarea lui nu s'a propus la instrucţiune;

Considerând că nu este esact a se afirma că George Balint a mărturisit că stăpânul lui a plecat de la Curte la 4 ore, căci Balint a arĕtat că in ḍiua de 24 Maiu, dupe ce a intrebat pe un birjar care'i a spus că sunt 4 ceasuri, dupe aceea a mai stat, in urmă a eşit stăpânul sĕu, şi apoi a plecat, dênsul arĕtând din contra că prevenitul a plecat de la Curte pe la 5 ore şi chiar mai târḍiu; că astfel Stoicescu cată să justifice intrebuinţarea timpului in arĕtata ḍi cu incepere de la 5 ore, éră nu de la 4; că daca Avram Atias şi Gutman au declarat că prevenitul in ḍiua de 24 Maiu n'a stat mai mult la dênşii de cât câte un sfert de ceas, uă atare mărturisire nu presentă un mare caracter de sinceritate, căci de multe ori in convorbiri timpul trece cu uă iuţélă surprinḍĕtóre; că de şi Enric Atias a arĕtat dinaintea Tribunalului că n'a vĕḍut pe Stoicescu venind la contoarul unchiului sĕu in ḍiua de 24 Maiu, insă afirmarea lui nu este concluentă in causă pe cât timp dênsul in urmă a declarat că n'a stat continuu in contoar;

Considerând că nu se vede de ce nu s'ar pune temeiu pe depunerile Golgoténchi, căci gradul de rudenie ce o légă cu prevenitul fiind prea depărtat nu e de temut că acéstă impregiurare să influenţeze asupra veracităţei mărturisirei depuse; că éraşi circumstanţa şederei sale la prevenit nu e de natură a altera sinceritatea afirmărei făcute; că de asemenea cele susţinute de Cosma sub prestare de pământ cată să fiă privite ca adevĕrate, de óre ce simpla impregiurare că martorul nu s'a propus la instrucţiune nu face ca arĕtarea lui să fiă bănuită;

Considerând că, independent de tóte aceste mărturisiri şi impregiurări, mai resultă din deposiţiunea lui George Balint că, indată ce C. Stoicescu a ajuns a casă, in ḍiua de 24 Maiu, pe la 7 ore, s'a dat jos din trăsură şi a mers la pavilionul care se află in grădină unde a inceput să prânḍéscă, şi că astfel 'i-a fost imposibil prevenitului ca să bată pe Scorţénca;

Considerând că lui C. Stoicescu 'i se mai impută că a fost complice lui G. San-Marin când acesta a administrat loviri Dlui Blaramberg, complicitate ce se négă de prevenit;

Considerând că Tribunalul face să reésă complicitatea din circumstanţa că C. Stoicescu, luând parte cu cumnatul sĕu la maltratările Anichi Scorţénu, a trebuit amândoui să fiă insufleţiţi de acelaşi sentiment de resbunare in contra pacientului; că prevenitul conducênd pe San-Marin in ḍiua de 26 Main la şosea şi acesta stând in trăsură dinainte, n'a putut vedé trăsura unde staţiona D. Blaramberg de cât prin ajutorul semnului cu mâna ce Stoicescu a făcut către pacient când trăsura sa a trecut pe lêngă birja unde se afla D. Blaramberg, ceea ce reese din deposiţiunea birjarului Nae Constantinescu că, indată ce prevenitul a trecut de trăsura pacientului, a ordonat să intórcă şi San-Marin s'a dat jos, fără ca trăsura să mérga pênĕ la rondul al douilea ca dupe obiceiu; că ambii preveniţi dupe perpetrarea faptului s'au reintors in capitală impreună; că complicitatea mai resultă din contraḍicerile ce esistă in mărturisirile intre ele ale preveniţilor: astfel Stoicescu, la interogatoriul ce 'i s'a luat de către judecătorul de instrucţiune, a declarat că cumnatul sĕu, când s'a dat jos din trăsură, 'i-a spus că se duce să dea bună ḍiua cui-va, de vreme ce San-Marin arată că 'i-a spus că se duce să se plimbe; Stoicescu, când cumnatul-sĕu s'a urcat in trăsură, indică că 'i-a declarat că a bătut pe uă persónă, de vreme ce San-Marin spune că 'i-a articulat că a bătut pe D. Blaramberg;

Considerând că, ca unei persóne să 'i se pótă imputa delictul de complicitate, cată neapărat ca dênsa să aibă cunoscinţă de delictul sau crima ce autorul principal are de gând să comită, cunoscinţă care constitue un element esenţial in constituirea delictului; că, in speciă, nu e probat cu nimic că prevenitul avea uă asemenea cunoscinţă; că, astfel fiind, sentimentul de a rĕsbuna onórea consórtei sale ultragiate n'a putut să indemne pe Stoicescu ca să fiă complicele cumnatului sĕu, dupe cum s'a pretins, pe cât timp era cu totul necunoscută insulta ce 'i s'a adus; că chiar daca prevenitul ar fi cooperat la bătaia Anichei Scorţénu, ceea ce am demonstrat că nu s'a urmat, totuşi acéstă circumstanţă nu era de natură să 'l facă să scie ce s'a petrecut in mintea cumnatului sĕu când dênsul a dat cu ochii de D. Blaramberg la şosea;

Considerând că s'a susţinut că nu e cu putinţă ca uă pro-

punere de felul aceleia ce Anica Scorţénu se pretinde că a voit să facă să fi rĕmas necunoscută bărbatului, că nu e cu putinţă ca, ori cât de mare 'i-ar fi fost dorinţa lui San-Marin să ascundă faptul cumnatului sĕu, să fi luat asupră'i rĕspunderea săvêrşirei unei bătăi aşa de crâncene, intr'uă casă străină, fără a pune şi pe stăpânul casei in curentul lucrurilor;

Considerând că de multe ori, in sênul familiilor, consortele cari se tem de scandaluri, de urmăriri ale căror nenorocite consecinţe nu se pot calcula, in inalta lor inţelepciune, prefer mai bine să tacă când li se face atari propuneri, de cât să le reveleze, mulţumindu-se să acopere de cruntul lor dispreţ pe femeile neruşinate ce 'şi permit să le adresoze cuvinte insultătóre; se intêmplă éră şi adesea ca persóne escitate de mânie să săvêrşéscă fapte pe cari nu le-ar comite daca necazul nu 'i-ar orbi, negândindu-se in acele momente de aprindere la urmările ce ar puté resulta din faptele ce urmăresc cu aşa inverşiunare;

Considerând că, ca să esiste complicitate, simplul indemn ce uă persónă face alteia de a comite delictul sau crima, daca nu e insocit şi de alte impregiurări, nu e suficient, legiuitorul definind că acela va fi privit ca complice, care a asistat sau a ajutat pe agent in faptele cari au inlesnit, au pregătit sau au săvêrşit delictul, de unde resultă neapărat că, ca să esiste complicitate, trebue ca ea să se manifeste printr'un fapt material care să aibă uă inriurire positivă, invederată cu delictul; că, astfel fiind, cată să vedem in speciă cari ar fi faptele materiale ce se pot imputa prevenitului ca posedând atari insuşiri şi cari s'au determinat in următórele puncte principale: fiind că prevenitul a condus pe cumnatul sĕu in trăsură la şosea indicându'i cu mâna unde staţiona birja in care se afla D. Blaramberg, că dupe perpetrarea bătăei ambii cumnaţi s'au intors in capitală impreună;

Considerând că conducerea lui G. San-Marin de către cumnatul sĕu la şosea n'are uă legătură strânsă cu delictul, Stoicescu avênd obiceiu să conducă pe cumnatul sĕu şi mai 'nainte de a se fi comis delictul la şosea; că ambii preveniţi nici că au putut sci că pacientul era să se afle la plimbare atunci; că G. San-Marin n'avea nevoe nici de Stoicescu nici de trăsura sa ca să se ducă la şosea, el putênd să mérgă cu birja sau pe jos singur acolo; că nu e dovedit că semnul, ce se pretinde că s'a făcut de către Stoicescu lui San-Marin in dreptul trăsurei unde staţiona D. Blaramberg, a fost făcut cu scop de a indica pe pacient, insuşi birjarul G. Constantinescu arĕtând in deposiţiunea sa că nu póte să ia acésta pe sufletul lui, el asigurând pur şi simplu numai că s'a făcut un semn; că, chiar daca un atare semn s'ar fi făcut in scop de a arĕta pe pacient, totuşi acéstă circumstanţă nu constitue pe Stoicescu in complice, pe cât timp G. San-Marin cunoscea pe D. Blaramberg din vedere, neavênd nevoe de semnul cumnatului sĕu ca să 'l observe; că de şi prevenitul sta dinaintea trăsurei când trăsura a trecut pe lêngă birja unde staţiona pacientul, cu tóte astea prevenitul a trebuit să 'l vadă fără să aibă nevoe de nici un gest, vedere care de sigur s'a continuat prelungindu-se câte-va secunde pênĕ ce birja nu s'a mai vĕdut; că darea jos din trăsură a lui San-Marin, mergerea in urmă in pas a cailor, starea şi reluarea prevenitului, pornirea in urmă in trapăt a cailor sunt fapte fórte naturale cari se esplică din firea lucrurilor, căci, intr'adevĕr: nimic mai natural ca uă persónă ce insoţesce pe altele să doréscă să se dea pe jos ca să se plimbe, fără ca acéstă impregiurare să dea loc la nici uă bănuială; e fórte firesc éră ca un individ care a condus pe altul la un loc tot acela să 'l intórcă inapoi; mergerea in sfêrşit in pas a cailor e obicinuită la inceput când se vine spre capitală, mergere care se transformă in trapăt mare când se atinge sfêrşitul şoselei şi când persónele se intorc spre casă;

Considerând că din arĕtările atât ale prevenitului cât şi ale vizitiului G. Balint dinaintea Tribunalului resultă că intórcerea trăsurei s'a urmat in ḑiua de 26 Maiu, ca dupe obiceiu, la rondul al douilea; că daca Stoicescu a ḑis vizitiului să intórcă trăsura sau daca vizitiul a intors de la sine, daca cuvintele ḑise de San-Marin când s'a dat jos şi s'a suit in trăsură nu sunt tocmai bine reproduse de cumnatul sĕu ca fiind grăite de San-Marin, din tóte acestea nu se póte deduce esistenţa complicităţei din partea lui Stoicescu, de óre ce in privinţa unor atari fapte de uă insemnătate atât de minimă atenţiunea preveniţilor n'a putut să fiă bine fixată ca ei să pótă sci cum in realitate s'a esprimat;

Considerând că in contra lui Stoicescu s'a susţinut că vinovăţia 'i reese din imediata dispariţiune; că, daca dênsul era nevinovat, căta să stea a casă şi să dea esplicaţiunile necesare pentru a inlătura umbra ori-cărei bănuieli, éră nu să părăséscă domiciliul, să dea ordin să inchidă porţile şi a doua ḑi să pue pe servitori să declare la intrebările ce li s'ar face că stăpânul lor a plecat la ţară; că prevenitul nu póte justifica repedea'i dispariţiune prin temerea ce 'i insufla căpitanul Alexandru Blaramberg, fratele pacientului, care vrea să 'şi resbune asupră'i, de óre ce nu 'i-a fost cu putinţă să cunóscă intĕritarea fratelui de cât a doua ḑi, adică la 27 Maiu, la 6 ore şi jumĕtate diminéţa, dupe anunţul ce 'i-a făcut colonelul Polyzu de surescitarea in care se afla căpitanul;

Considerând că plecarea lui Stoicescu de a casă se esplică intr'un mod natural, dênsul ducêndu-se dupe arestarea cumnatului sĕu de la dênsul de a casă la D. San-Marin, tatăl, ce era bolnav, ca să 'l linistéscă despre arestarea fiului; că daca a doua ḑi a ḑis servitorilor să declare că a plecat la ţară şi n'a stat locului, acésta a făcut'o ca să evite consecinţele mâniei fratelui iritat, mânie ce 'i se anunţase la acea epocă; că, astfel fiind, C. Stoicescu cautăsă fiă aquitat de ambele delicte ce 'i se impută;

Considerând că prin incheiarea Curţei cu Nr. 2685, din 17 Noembre, in urma conclusiunilor părţilor şi pentru motivele acolo arĕtate, s'a decis că trebue să se manţie D. N. Blaramberg in proces ca parte civilă;

Considerând că Curtea, in suveranitatea ei, fixéză despăgubirile civile datorite de G. San-Marin Dlui N. Blaram-

berg la 10,000 lei, avênd in vedere lungul timp cât a fost bolnav şi 'i-a fost cu neputinţă să eserseze profesiunea Dsale de avocat; éră cele datorite Anichei Scorţénu la 300 lei pentru rochia ce 'i-a rupt şi ceasornicul ce 'i 'l-a distrus;

Considerând că, astfel fiind, G. San-Marin s'a făcut pasibil de pedépsa prevĕḑută in art. 239 Cod. penal combinat cu art. 40 tot din citata Condică, făcênd aplicaţiunea şi a art. 60, penultimul aliniat, din menţionata Condică, găsind că in favórea prevenitului milită circumstanţe uşurătóre;

Pentru aceste motive, ascultând şi conclusiunile Dlui procuror general, admite in parte apelurile făcute, condamnă pe G. San-Marin la un an de ḑile inchisóre corecţională, 10,000 lei despăgubiri civile Dlui Blaramberg şi 300 lei Scorţénchei; aquită pe C. Stoicescu de veri ce penalitate şi despăgubiri, etc.

Semnaţi: N. Predescu, M. Poianaru-Bordea, Gr. Th. Brătianu, Gr. Cireşénu, G. N. Bagdat.

CHRONICA JUDICIARA

Uă scenă de moravuri, petrecută in fundul unei mahalale.

E nópte. Sub influenţa crivĕţului care a inceput să sufle dupe ameḑi, zăpada s'a transformat in poleiu.

Strada e déşertă, şi nu se aude in depărtare de cât lătratul singuratic al vre unui câine.

Cu uşa coridorului puţin crăpată, tremurând de frig şi de emoţiune, cucóna Mariţa — o vom numi astfel prin discreţiune — aştéptă pe Costică, june oficiar şi vecin al casei, care 'i-a cerut de diminéţă un *rendez-vous*. Bărbatul, un modest negustor, a plecat dupe treburi, lăsând vorbă nevestei că se va intórce ceva cam târḑiu.

Nu trece mult, şi un uşor zăngănit de sabie se aude, mai dulce negreşit pentru urechiele cucónei Mariţei de cât clavirul lui Rossini sau arcuşul lui Wiest. E Costică. Uşa coridorului se inchide de grabă, şi amanţii, dupe ce intunecă lampa, sue cu repeḑiciune treptele scărei şi se ascund in iatac.

Din nenorocire, plăcerea de a se afla impreună e de scurtă durată, căci un sgomot neobicinuit se aude in casă.

— L'am vĕḑut intrând! strigă, jos, uă voce.

— Ţine-te bine la uşă, că l'am prins! adaogă alta.

— Am să'i satur eu de curte şi de amor! ameninţă uă a treia, posomorită.

Vai! e bărbatul insuşi, a căruia plecare „dupe treburi" n'a fost de cât un pretext spre a surprinde pe infidelă in flagrant delict de adulter. Ca tot-d'a-una, femeia a dat in cursă, ori-cât 'i s'ar ḑice că e fiică a Evei, căci nu de giaba amorul e legat la ochi. Sociul, ascuns in umbră impreună cu câte-va rude şi prieteni, a pândit momentul favorabil şi, cu inima muncită de gelosie şi de resbunare, s'a repeḑit ca un tigru in urma culpabililor, armat cu un revolver.

Situaţiunea e critică, căci nici uă altă eşire nu esistă de cât aceea a coridorului.

Pĕtrunḑênd in odaia de culcare, bărbatul dă cu ochii numai de socie care, agitată, se plimbă din lung in larg cu copila in bracie.

— Unde l'ai ascuns? intrébă el gâfâind.

— Inchide uşa, că recesce fata! strigă ea drept respuns.

— Unde l'ai ascuns, iţi ḑic? repetă bărbatul ameninţător.

— Cine? cine? Ci inchideţi uă dată uşa, că'mi recesce copila! esclamă nevasta.

In acest moment, uă tuse inăbuşită se aude in salon. Bărbatul se repede să deschidă, insă uşa e inchisă.

— Unde sunt cheile de la salon? rĕcnesce el.

— Nu sciu; pe semne că le-am uitat unde-va, respunde ea ingălbenind.

Esasperat, bărbatul incepe să impingă cu umĕrul in uşă; insă uşa resistă. Socia repetă necontenit, fără să scie ce ḑice: „Ci inchideţi uşa, că recesce fata!"

Pe când nenorocitul se silesce in zadar să pĕtrundă in salon, óre-cine strigă de afară: „A fugit prin balcon!" In acelaşi timp, un om, cu capul gol, se vede fugind prin curte, alunecând pe poleiu, căḑênd şi sculându-se, érăşi căḑênd şi érăşi sculându-se, pênĕ se face nevĕḑut. Uă lovitură de revolver, trasă in urmă'i de bărbat, salută fuga Donjuanului.

*

Acéstă romantică intêmplare 'şi-a avut desnodemêntul, ḑilele trecute, inaintea secţiunei II a Tribunalului Ilfov preşeḑută de D. C. N. Năcescu, membru. Nu vom da numele părţilor, de óre ce şedinţa a fost secretă, şi suntem datori să fim reservaţi.

Prevenita, uă mahalagiócă grăsulie cu ochii mari şi negri umbriţi de lungi cene, cu obrajii sulemeniţi, este imbrăcată in doliu şi pe cap pórtă un vĕl negru, care 'i acopere fruntea pe jumĕtate.

Oficiarul se bucură de aceeaşi corpulenţă, e fórte tênĕr şi nu pare ingrijat de proces.

La intrebarea preşedintelui cum s'au petrecut lucrurile, cucóna Mariţa respunde:

— D. ofiţer mĕ curta de mult, fiind că suntem vecini, şi 'mi făcea bisele de la feréstră; insă eu n'am vrut să primesc curtea dumnealui şi am spus lui bărbatu-meu, care mi-a ḑis (*cu ochii in pămênt*) că să 'i dau *rendez-vous* intr'uă séră, ca să 'i tae pofta de curte...

(In timpul acestei neasteptate esplicaţiuni, bărbatul se agită pe scaun cu un neastêmpăr vĕdit, pe când amantul işi resucesce mustaţa suriḑênd.)

Cât despre prevenit, el esplică că vĕḑênd „uă dómnă" care face apel la dênsul şi creḑênd că póte să aibă trebuinţă de „braciele sale", s'a grăbit să o satisfacă...

Dintre depunerile de martori, nu vom reţine de cât pe aceea a unei vecine bĕtrâne şi guralive, care urmărea pas cu pas, insă fără să fiă observată, dragostea celor doui amanţi:

— In séra când s'a făcut *scalandru* — a ḑis dênsa — am vĕḑut pe D. sublocotinent fugind cu mantaua têriş; fugea şi cădea, fugea şi cădea, că era poleiu. O fi căḑut de vr'uă patru ori. Sunt bĕtrână, şi nu'mi place să spuiu minciuni...

Preşedintele: Dumneata ce căutai afară pe la ora aceea?

Martorul: Să vedeţi Dvóstră: odaia mea e sub a Dlui sublocotinent. Când am auḑit gălăgie in curte, am eşit şi eu afară să vĕd ce este, şi am vĕḑut pe d. sublocotinent fugind: fugea şi cădea, fugea şi cădea...

Preşedintele: Bine, bine; destul!

Martora mai adaogă că a vĕḑut adesea pe D. sublocotinent — bată'l sănĕtatea de tênĕr! — făcênd „bisele" cucónei Mariţei.

Dupe pledoariile urmate, căci fie-care parte venise cu avocat, Tribunalul a amânat pronunţarea sentinţei pentru altă ḑi.

Vom publica resultatul acestui proces in numĕrul viitor.

Bucuresci — Typ. Curţei Regale, pr. F. Göbl Fii, Pasagiul Român, 12

ANUL XII. — Nr. 34. DUMINICA 3 APRILIE 1883

DREPTUL

LEGISLATIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENTIA — ECONOMIE POLITICA

Prim-Redactor: DEMETRU C. POPESCU

ESE DE DOUE ORI PE SEPTEMANA

Redactor-Administrator: NICOLAE CHRISTESCU

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA ḐIARULUI, PASAGIUL ROMAN, 10

ABONAMENTELE se fac pe an şi pe jumĕtate de an: la 1^{iu} Decembre şi 1^{iu} Maiu. e la 1^{iu} Iulie pênĕ la 20 August ḑiarul nu apare.

Anunţuri: linia 40 bani. *Scrisorile nefrancate se refusă* Un numĕr: 50 bani

COSTUL ABONAMENTULUI Pe an, 40 lei; pe jumĕtate an, 20 lei. *Studenţii plătesc pe jumĕtate* Pentru străinĕtate se adaogă timbrul postal.

SUMAR

UA CESTIUNE

Doui soci se căsătoresc sub imperiul unei legi care admite indisolubilitatea căsătoriei; sociul, in urmă, obţine impămêntenirea in Ţara-Românéscă. Sociul impămêntenit cere divorţul, pentru că el participă la tóte avantagiele de cari se bucură un pămêntén; socia se opune, pe motiv că statutul ei personal, legea ei naţională, care o urmăresce ori-unde s'ar afla, nu admite divorţul, considerând căsătoria ca un sacrament, şi ómenii nu pot desface ceea ce a unit Dumneḑeu. Ecă-ne déră in facia unui conflict de legi: in adevĕr, a admite divorţul, este a paralisa legea naţională a femeei; a nu'l admite, este a nimici efectul impămêntenirei obţinute cu cea mai bună credinţă (ne punem in ipotesa in care impămêntenirea nu s'a dobêndit spre a frauda legea contractului sau drepturile femeei, căci *fraus omnia corrumpit*).

Cum să eşim din acest impas?

Cred că acéstă cestiune este dominată de alta, adică de aceea de a se sci daca femeia nu'şi schimbă şi dênsa naţionalitatea uă dată cu impămêntenirea sociului; in urmă, ne vom intreba daca, in casul când am admite sistemul ce susţine că femeia işi conservă naţionalitatea, divorţul este sau nu admisibil.

In ceea ce privesce prima cestiune, avem art. 19 Codul civil, care ḑice că femeia urméză condiţiunea bărbatului. Acéstă disposiţiune este de ordine publică, pentru că este basată pe principiul indivisibilităţei căsătoriei.

Autorii, insă, se impart asupra intinderei acestei disposiţiuni: unii (minoritatea) susţin că femeia işi schimbă condiţiunea ori de câte ori 'şi-o schimbă şi bărbatul; alţii (majoritatea) ḑic că femeia nu urméză condiţiunea bărbatului de cât in momentul căsătoriei.

In primul sistem se ḑice: femeia a consimţit la acésta; ea este presupusă a fi dat un consimţimênt general in momentul căsătoriei, pentru că scia că naţionalitatea nu este un ce imuabil, că bărbatul póte ori când să 'şi-o schimbe. Acest principiu este stabilit şi de lege, pentru că se ḑice că femeia urméză condiţiunea bărbatului, fără a se face nici uă distincţiune. Şi apoi, ce devin căsătoriile de va lipsi unitatea, intimitatea prin cari ele se cimentéză, daca s'ar permite ca bărbatul să aibă uă naţionalitate şi femeia alta! Femeia nu datoresce ea óre supunere bărbatului? Art. 195 şi 196 Codul civil ar deveni ilusorii daca s'ar permite femeei a refusa naţionalitatea dobêndită de bărbat. Acéstă diferenţă de naţionalitate ar fi chiar periculósă, căci am vedé in aceeaşi casă, sub acelaşi acoperemênt, acolo unde trebue să guverneze armonia şi unitatea, riva-

lităţi dintre naţiuni, interese opuse, afecţiuni diferite diferite patrii, aspiraţiuni diferite, urări diferite pentru ţĕrile ce sunt póte in resboiu, şi acésta tocmai intre bărbat şi femeiă, cari 'şi-au jurat credinţă şi dragoste!

Al douilea sistem ḑice: legea n'a resolvat cestiunea; tot ce ḑice art. 19 Codul civil este că străina ce se căsătoresce cu un pământén devine româncă şi invers, déră nu se ocupă de schimbările survenite in timpul căsătoriei; că cestiunea déră trebue resolvată dupe principiele generale in materie de naturalisare, şi in adevĕr naturalisarea este un contract petrecut intre cel impământenit, in vederea calităţilor sale personale, şi naţiunea ce'i acordă impământenirea; acest contract nu póte produce efect de cât intre părţile contractante, deci nu póte nici profita nici vatĕma femeei.

In al douilea rênd, se ḑice, femeia n'a putut consimţi a adopta naţionalitatea bărbatului de cât pe aceea ce o avea in momentul căsătoriei, pe care o cunoscea, a apreţiat'o şi 'i-a convenit; n'a putut să consimţă in un mod general, evasiv şi orbesce, ca de câte ori 'i va conveni bărbatului a'şi schimba naţionalitatea să 'şi-o schimbe şi ea, n'a putut consimţi la acésta, pentru că nu se gândea la un lucru atât de anormal.

In ceea ce privesce incompatibilitatea a douĕ naţionalităţi diferite in uă aceeaşi căsătorie, acest sistem respunde că nu se admite óre in aceeaşi căsătorie douĕ religiuni distincte, şi óre credinţele politice sunt mai grele in balanţă de cât credinţele religióse?

In fine, este adevĕrat că femeia datoresce supunere bărbatului; déră acésta autorisă óre pe bărbat a impune in un mod tiranic femeei de a'şi schimba naţionalitatea? Bărbatul póte să siléscă pe femeiă de a'l urma, de a se stabili acolo unde interesele sale 'l reclamă; bărbatul este liber de a'şi alege reşedinţa sa, déră nu mai mult.

Acum, de am admite primul sistem, adică că femeia işi schimbă naţionalitatea uă dată cu bărbatul, cestiunea ce ne pusesem nu mai face nici uă dificultate, adică sociul impământenit va puté cere divorţul, ne mai esistând nici un conflict posibil.

Quid insă, daca admitem cel d'al douilea sistem?

Erăşi douĕ sisteme sunt in presenţă, căci vom depărta incă de acum un al treilea, numit *sistem american*, care constă in a ḑice că starea şi capacitatea persónelor sunt guvernate dupe legea domiciliului; adică ar fi de ajuns ca doui soci, de şi căsătoriţi sub imperiul unei legi ce admite indisolubilitatea căsătoriei, să se stabilésca in România, să'şi aibă domiciliul, spre a se puté divorţa. Acest sistem, basat pe uă circumstanţă atât de schimbătóre şi care adesea depinde de hasard, n'a fost nici uă dată admis in Europa.

Prima opiniune ḑice: legea contractului a fost indisolubilitatea căsătoriei; numai in acéstă speranţă socii au consimţit la căsătorie, póte că in altfel de condiţiuni nu s'ar fi căsătorit; ei au déră un drept dobêndit pe care uă lege posterióră nu 'l póte desfiinţa. La ce consecinţe bizare n'am ajunge cu sistemul contrariu: de s'ar admite divorţul, sociul se va considera ca neinsurat, pe când femeia dupe legea ei personală va fi măritată: am avé uă femeiă măritată déră fără bărbat; femeia dupe legea ei va avé drept a cere sprijin şi ajutor, déră nu va avé de la cine cere, căci, voind să esecute acea hotărire in ţara nóstră, ar da peste un bărbat divorţat; copii ce'i va nasce se vor nasce sub presumpţiunea: *Pater is est...;* ea nu se mai póte recăsători fără să cadă in bigamie; ea datoresce incă fidelitate sociului, putênd fi urmărită pentru adulter, pe când sociul sĕu nu va puté fi constrâns la nici uă obligaţiune, el se va puté recăsători; egalitatea dintre soci este cu totul ruptă!

In a doua opiniune se ḑice: divorţul este basat pe conservaţiunea ordinei şi moralei sociale, deci este de ordine publcă; de şi indisolubilitatea căsătoriei nu este contrarie ordinei publice, cu tóte acestea, in cas de conflict intre legea naţională şi cea străină, judecătorii pământeni urméză să prefere legea ţĕrei de la care depind.

In ceea ce privesce argumentul tras din legea contractului care a fost indisolubilitatea căsătoriei, acest sistem respunde că acésta nu forméză un drept dobêndit; că in materie de starea şi capacitatea persónelor nu póte fi vorba de drepturi câstigate; că legiuitorul n'a renunţat uă dată pentru tot-d'a-una de a organisa societatea astfel cum o inţelege şi dupe trebuinţele sale; legea póte să facă din majori minori, fără ca să se póte pretinde

drepturi câştigate; tot asemenea uă lege care prohibe astăḑi divorţul, mâine uă altă lege póte să 'l permită, şi socii căsătoriţi sub imperiul vechei legi se vor puté divorţa; când uă ţară se anexéză la alta care admite divorţul, locuitorii anexaţi se vor puté divorţa. Cu alte cuvinte, daca legea căsătoriei se póte schimba in vremuri, se póte schimba şi in locuri. Nu póte déră fi vorba de consimţimêntul părţilor in materii de ordine publică şi socială; ba incă mai mult, ori ce convenţiune in acéstă privinţă este nulă. Nu voinţa părţilor a făcut căsătoria indisolubilă, ci voinţa legiuitorului basată pe consideraţiuni de ordine publică şi socială, şi acéstă voinţă se póte schimba, fiă că acéstă schimbare se face de acelaşi legiuitor in diferite epoce, fiă că schimbarea se face de alt legiuitor in altă localitate. Impămêntenitul, prin faptul impămêntenirei, capětă uă nouă patrie, uă nouă legiuire, şi acest lucru nu 'i se póte contesta fără a atinge in drepturile de suveranitate ale naţiunei ce a acordat impămêntenirea şi fără a atinge in libertatea celui impămêntenit. In România divorţul este admis, impămêntenitul se bucură de aceleaşi drepturi ca indigenii, noul sěu statut este acela al patriei adoptive, deci póte cere şi obţine divorţul.

Este adevěrat că acest sistem póte da loc la conflicte, la resultate bizare, şi că misiunea dreptului internaţional privat are de scop de a evita aceste conflicte; déră, spre a evita aceste contrarietăţi, nu sunt de cât trei mijlóce: sau ca legea să declare espres că, ori de câte ori bărbatul işi schimbă naţiolitatea, 'şi-o schimbă şi femeia; sau să nu permită impămêntenirea bărbatului de cât cu condiţiunea aderărei femeei; sau ca tóte naţiunile să admită divorţul. In fine, daca este adevěrat că acest sistem rupe egalitatea dintre soci, acéstă imputare se adreséză legiuitorului; şi, in cele din urmă, nu este adevěrat că posiţiunea socilor nu este identică: divorţul pronunţat la noi nu se póte să nu reflecteze şi asupra sociei, indivisibilitatea căsătoriei o cere; chiar vis-à-vis de femeiă căsătoria va fi disolvată şi ea se va puté recăsători, căci unde se ḑice in legile cari nu admit divorţul că trebue ca sociul să fi murit ca să se considere căsătoria ca desfăcută? Ore, când in Francia se admitea mórtea civilă, căsătoria nu era considerată ca desfăcută şi socia se putea recăsători, de şi sociul trăia incă? Tot ce cere legea este ca căsătoria să fiă desfăcută, şi in speciă, prin circumstanţele causei, prin efectul impămêntenirei şi prin obţinerea divorţului, căsătoria este desfăcută, căci noi am inlocuit separaţiunea de corp, care lasă să esiste legăturele căsătoriei slăbindu-le numai, prin divorţul care le rupe cu totul. Acéstă teorie a fost susţinută in Francia de D. Daniel de Folleville cu ocasiunea celebrului proces al principelui Beauffremont şi al princesei Bibescu.

In ceea ce privesce obiecţiunea că trebue salvgardate drepturile terţielor persóne, acest sistem respunde că este adevěrat că statutul bărbatului nu se va aplica ori de câte ori s'ar frauda legea naţională sau drepturile femeiei, căci *fraus omnia corrumpit*, şi pentru că nu este permis a face ceva in mod indirect când legea definde espresamente de a 'l face; când insă bărbatul a obţinut impămêntenirea cu cea mai bună credinţă şi fără să se gândéscă ca prin ea să obţină mai târḑiu divorţul, când ori ce ideă de fraudă lipsesce, statutul bărbatului trebue aplicat, şi divorţul este admisibil.

N. D. Budisteanu

JURISPRUDENŢA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAŢIUNE ŞI JUSTIŢIE, SECŢ. I

Şedinţa din 21 Februarie 1883

Preşedinţa Dlui N. L. Gherassi, preşedintele secţiunei

Vasilina Andonescu cu maiorul I. Crainic

DONAŢIUNI DEGHISATE SUB FORMA DE ACTE DE VÊNḐARE. — VALIDITATE. — ART. 791 şi 812 COD. CIVIL. — RESPINGERE.
MARTURISIRE. — INDIVISIBILITATE. — RESPINGERE.
OMISIUNE. — TREBUE SA FIA ESENŢIALA PENTRU A PUTÉ CONSTITUI UN MOTIV DE CASARE — RESPINGERE.

1° Sunt valabile donaţiunile deghisate sub formă de vênḑare, daca sunt indeplinite formalităţile prevěḑute de lege.

2° Mărturisirea unei părţi este indivisibilă.

Astfel, când uă parte recunósce că nu a plătit preţul unei instrăinări pentru că 'i s'a făcut un dar, uă asemenea mărturisire nu se póte divide.

3° Omisiunea, pentru a forma un motiv de casare, trebue să fiă esenţială.

Nr. 60. — Respins, ca neintemeiat, recursul făcut de Dna Vasilina Andonescu contra decisiunei Curţei de apel din

Focşani, secţiunea II, cu Nr. 74, din 1882 (1), in procesul ce a avut cu D. maior I. Crainic, pentru uă casă.

S'au ascultat: D. D. Zamfirescu, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă; DD. N. Fleva şi M. Korne, avocaţii recurentei, in desvoltarea motivelor de casare; D. maior Crainic, in combaterile sale.

Curtea, deliberând:

Asupra motivului de casare astfel formulat:

„Curtea, obligând pe recurentă a constata că donaţiunea alegată de D. maior Crainic nu a avut loc şi respingênd cel mai puternic mijloc de probă ce recurenta avea, acela că actul petrecut intre părţi se găsea chiar in mâinele ei, sub motivul că acésta ar fi uă simplă presumpţiune de fapt, a violat art. 813 Cod. civil, care prescrie că uă donaţiune nu se póte constata de cât printr'un act autentic, şi a resturnat rolul părţilor violând art. 1169 Cod. civil, care obligă pe acel ce face uă alegaţiune inaintea justiţiei să o dovedéscă."

Avênd in vedere că din decisiunea supusă recursului resultă că Vasilina Andonescu a cerut uă casă ce se deţinea de intimatul Crainic, susţinênd că acea casă 'i s'ar fi vêndut de sócra Maria Ionescu, precum ar fi dovedind cu un act de vênḑare ce l'a produs, fără ca să se fi plătit preţul; că, pentru a se stabili daca s'a plătit sau nu preţul, partea reclamantă s'a referit la mărturisirea lui Crainic; că acesta a declarat că n'a plătit preţul fiind că casa, de şi in aparenţă şi dupe actul produs ar păré vêndută, insă ea ar fi fost dăruită;

Avênd in vedere că Curtea de apel consideră mărturisirea făcută de Crainic ca indivisibilă şi aşa admite că acea casă a fost dăruită; că, pentru a se intări faptul că e donaţiune şi că donaţiunea e sinceră, Curtea se mai intemeiéză pe uă serie de impregiurări şi de fapte invocate de Crainic şi intre altele ea esplică pentru ce actul de vênḑare e in mâinele reclamantei;

Considerând că e invederat că pe temeiul unei mărturisiri, precum a făcut Crainic, şi in privinţa căreia e lucru judecat că e indivisibilă, Curtea de apel trebuia să admită ca constant că acea casă a fost dăruită éră nu vêndută, fiind uă donaţiune deghisată sub forma unei vênḑări regulate, ceea ce Codul civil admite, precum resultă din art. 812 şi 791 Cod. civil; că pentru acésta nu se póte ḑice că s'a violat art. 812 Cod. civil, intru cât nu e vorba de uă donaţiune făcută sub forma unui contract de donaţiune;

Considerând că, de asemenea, nici art. 1169 Cod. civil nu e violat, căci, dupe părerea recurentului, maiorul Crainic, mărturisind că casa e dăruită, ar fi trebuit a nume să mai probeze săvêrşirea donaţiunei, de vreme ce dovada este a se considera ca făcută prin mărturisirea părţei, care e un mijloc de dovedire dupe lege; că, aşa fiind, motivul e sub tóte raporturile neintemeiat.

Asupra motivului al douilea de casare:

„Curtea, resunoscênd că presumpţiunea câstigată in favorul intimatului prin indivisibilitatea mărturisirei sale, că imobilul 'i s'ar fi dăruit, éră nu vêndut de Maria Ionescu, se póte combate prin probe contrarii, şi respingênd cererea recurentei pe motiv că n'ar fi adus alte probe in combaterea acestei alegaţiuni de cât simple presumpţiuni de fapt, comite uă omisiune esenţială, nepronunţêndu-se asupra a două acte scrise emanate de la intimat şi cu cari pe lêngă altele am susţinut că actul petrecut intre părţi ar fi vênḑare, éră nu donaţiune."

Considerând că omisiunea, daca estistă, nu este esenţială, căci, chiar daca Curtea s'ar fi ocupat de acele acte şi le-ar fi discutat, ele n'ar fi putut schimba opiniunea Curţei de apel asupra naturei relaţiunei de drept, opiniune care, precum s'a vêḑut mai sus, e intemeiată in drept şi in fapt; că, aşa fiind, şi acest motiv are a fi respins;

Pentru aceste motive, respinge, etc.

(1) Veḑi *Dreptul* Nr. 59, din 1882, pag. 478, in care s'a publicat decisiunea Curţei din Focşani, şi Nr. 15, din 1883, pag. 120, unde s'a publicat decisiunea inaltei Curţi, secţiuni unite, dată tot in acest proces, insă numai asupra ântâiului motiv de casare, remâind a se judeca de secţiunea I cele-alte motive. (*N. R.*)

CURTEA DE APEL DIN FOCŞANI, SECŢIUNEA I

(Corespondenţa particulară a *Dreptului*)

Şedinţa din 11 Marte 1883

Preşedinţa Dlui G. Giurgea, preşedinte

Societatea bulgară cu Tarsia Eftival

PERSÓNE MORALE. — SOCIETAŢI DE BINE-FACERE CARI AU LUAT NASCERE INAINTE DE LEGEA NOUA. — AUTORISAŢIUNE DATA DE MINISTER. — AU ESISTENŢA LEGALA ŞI POT VALABIL CONTRACTA.

IPOTECA CONVENŢIONALA. — CONSIMŢIMÊNT DAT AUTENTIC DE DEBITOR. — CERERE DE INSCRIERE FACUTA DE CREDITOR PRINTR'UN MANDATAR FARA PROCURA AUTENTICA. — NU SE PÓTE CERE NULITATEA IPOTECEI NICI DE CATRE DEBITOR, NICI DE CREDITORII SEI CHIROGRAFARI. — ART. 1781 COD. CIVIL. — ART. 2148 COD. NAPOLEON — ART. 85 LEGEA IPOTECARA BELGIANA.

1° Inainte de promulgarea Codului nou, nu se prevedea de cine trebue să se dea autorisaţiunile necesare esistenţei persónelor morale şi societăţilor de bine-facere.

Usul se introdusese ca asemenea autorisări să se dea de Minister, şi astfel societăţile de bine-facere, autorisate in modul acesta, au esistenţă legală şi prin urmare şi capacitatea de a contracta.

2° Este valabilă ipoteca consimţită in mod autentic de către debitor, chiar când creditorul işi dă consimţimêntul printr'un mandatar fără procură autentică.

Nu se póte invoca nulitatea unei asemenea ipotece nici de acela care a contractat ipoteca, nici de creditorii sĕi chirografari.

Societatea bulgară de bine-facere din Bucuresci a făcut

apel contra sentinţeĭ Tribunalului Brăila cu Nr. 401, din 18 Noembre 1882, in procesul cu Dna Tarsia Eftival, pentru anularea unui act de ipotecă.

S'au presentat in instanţă ambele părţi.

Curtea,

Avênd in vedere că acest proces are de obiect cererea Dnei Tarsia Eftival, in calitate de creditóre chirografară a debitorului sĕu, defunctul C. Popovici, de a se anula actul de ipotecă inscris la Nr. 70, din 1870, intervenit intre numitul debitor şi Societatea bulgară de bine-facere din Bucuresci, pentru suma de 3,000 galbeni;

Avênd in vedere că reclamanta, atât la Tribunal cât şi la Curte, in susţinerea reclamaţiunei invócă următórele motive: 1° că Societatea bulgară nefiind autorisată regulat, ea nu póte fi privită ca uă persónă juridică care să pótă avé drepturi şi datorii, şi prin urmare ipoteca sa ar fi nulă, ca constituită in favórea unei persóne ce nu avea esistenţă; 2° că actul de ipotecă al societăţei e nul, fiind că Societatea, ca creditóre ipotecară, s'a presentat la cererea de inscripţiune a actului de ipotecă prin mandatar cu procură neautentică; 3° că Tribunalul nu ar fi constatat liberul consimţimênt al părţilor prin jurnalul prin care dispune inscripţiunea acestei ipoteci;

Avênd in vedere că apelanta Societate a susţinut că este autorisată in regulă de Ministerul de interne, dupe cum se usa inainte de legea nouă; că Societatea, ca creditóre ipotecară, a fost bine representată prin procurator cu procură legalisată de comisie, intru cât legea nu cere şi din partea creditorului ipotecar procură autentică sub pedépsă de nulitate; că, in fine, cerênd inscripţiunea actului de ipotecă, părţile prin acésta chiar au inţeles a'şi manifesta liberul consimţimênt şi Tribunalul, prin dispunerea inscripţiunei, a constatat implicit consimţimêntul părţilor;

Avênd in vedere, in cât privesce primul motiv, că din adresa Ministerului de interne către Ministerul de finanţe cu Nr. 452, din 1862, Ianuarie 25, resultă că Ministerul de interne a incuviinţat acest aşeḑămênt de bine-facere, ceea ce se mai confirmă şi prin adresele cu Nr. 219 şi 451 tot din acel an şi lună prin cari acel Minister arată Poliţiei incuviinţarea acestui aşeḑămênt de bine-facere, trămiţêndu'i şi statutele spre cunoscinţă;

Considerând că, inainte de legea nouă, care a dispus ca asemenea autorisaţiuni să se dea prin decret Domnesc, intru cât nu esista uă lege care să reguleze cine trebuia să dea autorisaţiunile persónelor civile şi usul era ca ele să se dea de Minister, urméză că acéstă Societate, avênd autorisaţiunea Ministerului, avea şi capacitatea de a contracta, şi astfel acest motiv trebue a fi respins ca nefundat.

Asupra celor-alte motive de nulitate invocate contra actului de ipotecă:

Avênd in vedere, in fapt, că din actul de ipotecă autentificat şi inscris de Tribunalul Brăila la Nr. 70, din 1870, se constată că debitorul Popovici in persónă şi D. Vericénu ca procurator al Societăţei bulgare de bine-facere, cu procură legalisată de comisia de Roşu din Bucuresci, s'au presentat la Tribunal cu actul de ipotecă in cestiune, cerênd inscrierea lui in registrele de inscripţiune, şi Tribunalul, fără a constata in mod formal consimţimêntul părţilor, dispune insă cercetarea titlurilor de proprietate şi a sarcinelor şi in urmă inscrie actul de ipotecă in registrul respectiv;

Considerând că, de şi Tribunalul, primind actul de ipotecă de la constituentul Popovici, nu constată in mod formal liberul consimţimênt al părţilor prin jurnalul prin care dispune inscripţiunea, totuşi, intru cât in dreptul modern nu sunt forme sacramentale, acéstă constatare a liberului consimţimênt al părţilor resultă implicitamente din faptul că Tribunalul, luând act de cererea de inscripţiune a ipotecei făcută de constituentul Popovici, a procedat la lucrările ulteriόre spre a o puté opera, şi in urmă, găsind actul investit cu tóte formele cerute de lege, a şi ordonat inscripţiunea;

Considerând, in cât privesce nulitatea dedusă din art. 1781 Cod. civil, că, de şi Societatea creditóre la cererea inscripţiunei a fost representată printr'un procurator cu procură neautentică, contra dispoziţiunilor prescrise prin articolul sus-citat, totuşi, in lipsă de uă nulitate espres pronunţată de lege, urméză a discuta daca voinţa legiuitorului a putut fi ca actul de ipotecă pentru acest motiv să fiă nul;

Considerând că este recunoscut in doctrină că, afară de casurile unde legea pronunţă espres nulitatea, mai sunt uă sumă de disposiţiuni sub formă prohibitivă şi imperativă cari evident implică in sine nulitatea actelor făcute cu călcarea lor, şi alte disposiţiuni tot sub aceste forme, déră a căror neobservare, dupe părerea tutulor, nu atrage nulitatea actelor; că, in asemenea casuri, este asemenea recunoscut in doctrină că judecătorul este ţinut, in tăcerea legei, a scruta voinţa legiuitorului şi a face distincţiuni pe cari legiuitorul ar fi trebuit să le facă déră nu le-a făcut, şi de aci a resultat doctrina astăḑi generalmente recunoscută a formalităţilor substanţiale şi accidentale, inţelegêndu-se prin cele substanţiale acelea cari constituesc esenţialmente substanţa unui act şi fără de cari actul este inesistent, éră prin forme accidentale, acele străine de substanţa actului şi neatrăgênd prin urmare nulitatea lui;

Considerând că, conform acestor principie, şi mai ales faciă cu simplicitatea şi cu lipsa de sancţiune cu care legiuitorul nostru a regulat sistemul ipotecelor, urméză a judeca fie-care disposiţiune lipsită de sancţiune cu privire la totalitatea disposiţiunilor prescrise pentru uă ipotecă valabilă şi, dupe importanţa motivelor raţionale şi juridice cari au dictat acea disposiţiune, a apreţia apoi daca in spiritul legiuitorului constitue uă formă substanţială sau accidentală, spre a decide in consecinţă daca neobservarea acelei disposiţiuni atrage sau nu nulitatea actului;

Considerând că legiuitorul, prin art. 1772 Cod. civil, dispunênd in formă prohibitivă că ipoteca convenţională nu va puté fi constituită de cât prin act autentic, a inţeles a declara prin acésta chiar că autenticitatea actului este uă

formalitate substanţială, pentru că prin ea şi in interesul celor d'al treilea se organiséză publicitatea, element esenţial al regimului ipotecar, şi ca atare trebue observată sub pedépsă de nulitate ;

Considerând insă că, spre a resolva cestiunea daca se póte invoca de reclamantă ca creditóre chirografară nulitatea ipotecei din speciă pentru lipsa de consimţimênt autentic din partea creditorului ipotecar, trebue a cerceta mai ântâiu ce se inţelege, conform cu natura specială a acestei convenţiuni, prin constituirea de ipotecă;

Considerând că ipoteca, fiind prin natura ei un accesoriu al contractului de imprumut, care este un contract unilateral, este şi ea, in esenţa ei, un contract unilateral şi, prin urmare, autenticitatea cerută imperios prin art. 1772 se refere specialmente la constituentul ipotecei, care ca obligat are partea principală in acest contract, şi astfel numai consimţimêntul sĕu trebue a fi constatat in mod autentic, sub pedépsă de nulitate ;

Considerând că acéstă interpretare resultă mai evident din chiar motivele ce se dau de autori pentru justificarea cerinţei ca constituirea ipotecei să fiă in mod autentic, şi acestea sunt că imprumuturile pe ipotecă trebue să fiă de tot sigure, pentru că sórta lor nu trebue să depindă de la uă simplă denegare a unei semnături, fiind in cestiune interesul public şi necesităţile creditului ;

Considerând că aceste scopuri se ajung in casul când actul de ipotecă este autentic din partea constituentului ipotecei, căci in ceea ce privesce pe creditor, pe lêngă că nu el va avé interes de a contesta actul luat numai in favórea sa, déră in tot casul ar fi ceva straniu a se pretinde la noi procură autentică de la uă persónă pentru un act care este luat numai in favórea ei, pe când acésta nu se pretinde când se tratéză de a fi representată dinaintea instanţelor judecătoresci şi unde sunt in joc interese fórte grave ;

Considerând că daca legiuitorul, când reguléză modalitatea inscripţiunei ipotecei prin art. 1781 Cod. civil, ḑice că „spre a opera inscripţiunea creditorul şi debitorul, in persónă sau prin mandatari cu procure autentice, vor presenta preşedintelui Tribunalului actul autentic al convenţiunei prin care se constitue ipoteca", prin acésta legiuitorul a inţeles a arĕta numai modul unei inscripţiuni regulate, insă n'a declarat nulă uă ipotecă in care creditorul ar fi consimţit la inscriere şi intr'un mod neautentic, căci, dupe cum s'a ḑis mai sus, autenticitatea la asemenea act este raţional şi juridic cerută numai din partea celui care se obligă in interesul general atât al creditorilor cât şi al celor d'al treilea ;

Considerând că acest mod de a interpreta aplicarea nulităţilor in materia ipotecelor este consfinţit şi prin jurisprudenţa indelungată din Francia, unde, cu ocasiunea discuţiunei sancţiunei acestui art. 1781 de la noi (2148 frances), s'a admis că călcarea unor disposiţiuni din acelaşi articol atrage nulitatea actului, ca fiind substanţiale prin aceea că intereséză ordinea publică, şi călcarea altora nu atrage nulitatea, fiind numai de un interes secundar ;

Considerând că autorii belgiani cari se invócă pentru a susţine sancţiunea de nulitate a art. 1781, departe de a se puté invoca, căci acolo numai creditorul este obligat a cere inscripţiunea, déră din contra parte din autorii belgiani şi disposiţiunile legei Belgiei, luate in totalitatea lor, probéză esactitatea juridică a argumentaţiunei de mai sus, căci acolo legiuitorul, dupe ce a făcut esperienţa inconvenientului de a prescrie in materia ipotecelor formalităţi, din cari numai parte sunt substanţiale, éră parte nu, şi fără a cuteza să prescrie nulitatea numai pentru cele substanţiale de témă ca nu cele-alte să nu se mai observe, a pus sancţiunea observărei a uă sumă de formalităţi relative la inscripţiuni prin art. 85, care conţine că „omisiunea uneia sau a mai multor formalităţi prescrise prin cele două articole precedente nu va atrage nulitatea inscripţiunei sau a menţiunei de cât când va resulta un prejudiciu in detrimentul celor d'al treilea" ;

Considerând că, faciă cu un asemenea mare principiu de equitate care consistă in aceea că să nu esiste nici uă nulitate fără prejudiciu, şi care, trebuind să domineze in cestiuni de interese curat materiale, póte fi luat ca criteriu just şi in sistemul nostru ipotecar, rĕmâne a se vedé daca lipsa unei procuri autentice din partea creditorului ipotecar, in speciă, a căşunat reclamantei, ca persónă a treia şi mai ales ca creditóre chirografară, vre un prejudiciu, căci numai in atare cas drepturile celor d'al treilea fiind considerate ca de interes general, urméză că acea formalitate ar fi substanţială şi, prin urmare, de uă nulitate absolută ;

Considerând că creditorii chirografari nu pot justifica nici un prejudiciu din causa unei asemenea neregularităţi, căci nu se póte inţelege ca uă inscripţiune defectuósă să pótă induce in uă eróre prejudiciabilă pe alte persóne de cât pe acelea cari, pentru direcţiunea şi conservarea intereselor lor, trebue să consulte registrul de inscripţiuni ipotecare, adică pe acele persóne cari au făcut a li se conceda de către debitor drepturi reale asupra imobilului ipotecat, căci este evident că creditorii chirografari nu se hotărĕsc a face credit debitorului dupe enunţiaţiunile mai mult sau mai puţin complete ale inscripţiunilor luate de debitor, ci insăşi natura titlului lor de creditori chirografari atestă in deajuns că ei nu s'au ocupat de drepturile reale, mulţumindu-se a da banii lor pe creditul personal al debitorului ;

Considerând déră că, in lipsa unei nulităţi espres pronunţate de lege pentru neobservarea acestei formalităţi, şi ea neputênd fi in spiritul legiuitorului substanţială, dupe cum s'a ḑis mai sus, intru cât neobservarea ei nu lovesce in nici un drept legitim al celor d'al treilea, acéstă lipsă a consimţimêntului autentic al creditorului, precum nu s'ar puté invoca de către debitorul ipotecar, fără a proba vre un interes legitim, de cât consacrându-se dreptul spoliaţiunei, tot de asemenea nu se póte invoca cu succes nici de

creditorii chirografari, căci, intru cât acéstă inscripţiune nu a putut fi causa nici unui prejudiciu şi nici este substanţială, a admite nulitatea, ar fi a admite dreptul cui-va de a se imbogăţi pe nedrept din averea altuia; că déră, din cele ce preced constatându-se că consimţimêntul constituentului a fost luat şi constatat implicit prin jurnalul Tribunalului care a ordonat inscripţiunea, şi consimţimêntul autentic din partea creditorului nefiind cerut sub pedépsă de nulitate, reclamaţiunea cată a se respinge;

Vĕḑênd şi art. 140 şi 146 din Procedura civilă;

Pentru aceste motive, Curtea, in majoritate, admite apelul, etc.

Semnaţi: G. Giurgea, S. Hociung, N. Prisăcénu, D. Iuraşcu.

OPINIUNE

Nu mĕ unesc cu onorabila majoritate numai in ce privesce motivul al douilea, susţinut in apel de intimata Dna Tarsia Eftival, şi care este basat pe violarea art. 1781 Cod. civil, adică că actul de ipotecă intervenit intre defunctul C. Popovici şi Societatea bulgară este nul pentru că Societatea ca creditóre a fost representată la operarea inscripţiunei printr'un mandatar care nu avea procură autentică:

Considerând că, conform art. 1781 Codul civil, pentru a se puté opera uă inscripţiune ipotecară, trebue ca atât debitorul cât şi creditorul să se presinte la Tribunal in persónă sau prin mandatari cu procure autentice;

Considerând că, in speciă, din actul de ipotecă a cărui nulitate se cere resultă că la luarea inscripţiunei s'au presentat naintea Tribunalului de Brăila debitorul Popovici in persónă, éră creditórea Societate bulgară prin mandatar D. Verícénu, autorisat cu procură legalisată de comisia colorei de Roşu din Bucuresci;

Considerând că, ipoteca fiind prin natura sa un act solemn, formalităţile prescrise de legiuitor in asemenea acte sunt *ad solemnitatem*, şi neindeplinirea lor atrage nulitatea ipotecei; că, intru cât creditorul n'a fost representat la operarea inscripţiunei printr'un mandatar care să aibă procură autentică, căci autenticitatea nu póte fi dată de cât de Tribunalele de prima instanţă, dupe cum acésta resultă din tóte dispositiunile legei cari se ocupă de actele autentice, acéstă inscripţiune a fost luată cu călcarea formelor prescrise de art. 1781 Cod. civil şi, ca atare, este isbită de nulitate; că acéstă nulitate, in lipsă de veri ce distincţiune, póte fi invocată atât de terţiele persóne, cât şi de inseşi părţile contractante;

Pentru aceste motive, sunt de opiniune a se respinge apelul Societăţei bulgare şi a se confirma sentinţa Tribunalului Brăila.

Semnat: G. C. Sişman.

JURISPRUDENŢA STRAINA

CURTEA DE CASAŢIUNE DIN FRANCIA
SECŢIUNEA CIVILA

Audienţa din 27 Februarie 1883

Preşedinţa Dlui Mercier, prim-preşedinte

Socii Goussoult şi Vouthier cu eredii Quinard

INTERDICŢIUNE LEGALA. — PEDÉPSA TIMPORARA. — DREPTUL DE A TESTA.

Dreptul de a testa aparţine tutulor acelora pe cari legea nu 'i-a declarat incapabili de a dispune in acest mod. Prin urmare, intru cât incapacitatea de a testa nu este uă consecinţă necesară a interdicţiunei legale, ceea ce resultă din textul art. 3 al legei de la 31 Maiu 1854 şi din acela al art. 29 din Codul penal, individul condemnat la uă pedépsă aflictivă şi infamantă timporară, cum ar fi de esemplu reclusiunea, póte să facă un testament valabil in timpul cât durézá pedépsa şi interdicţiunea legală de care este isbit.

Curtea,

Asupra unicului mijloc de casare invocat: „Violarea art. 902 din Codul civil şi art. 29 din Codul penal."

Avênd in vedere citatele articole cari sună astfel:

Articolul 902 din Codul civil: „Ori-cine póte dispune prin donaţiune intre viui şi prin testament, afară de aceia pe cari legea 'i-a declarat incapabili."

Articolul 29 din Codul penal: „Ori-cine va fi fost condemnat la pedépsa muncci silnice pe timp mărginit, la aceea a detenţiunei or reclusiunei, va fi, osebit de acésta, in tot timpul cât va dura pedépsa, in stare de interdicţiune legală; 'i se va numi un tutor şi un subrogat-tutor pentru a'i gira şi administra bunurile, cu paza formelor prescrise pentru numirea tutorilor şi a subrogaţilor-tutori la interḑişi."

Considerând că, dupe art. 902 sus-citat, ori-cine póte dispune prin donaţiune intre viui şi prin testament, afară de aceia pe cari legea 'i declară incapabili;

Considerând că acéstă incapacitate, in ce privesce dispoşiţiunile testamentare, nu póte resulta in privinţa celui condemnat la uă pedépsă aflictivă şi timporară din prescripţiunile art. 29 din Codul penal; că in adevĕr acest articol n'a reprodus in textul lui dispoşiţiunea legei din 6 Octombre 1791, care declara pe acest condemnat incapabil de a esercita prin sine-insuşi vre un drept civil; că prin el se decide numai că, in timpul duratei pedepsei, el (condemnatul) va fi in stare de interdicţiune legală, şi că 'i se va numi un tutor şi un subrogat-tutor cari să'i gireze şi să'i administreze bunurile; că de aci resultă că, in tot timpul osândei, cel condemnat este privat numai de esercitiul dreptului de a consimţi acte de instrăinare, acte pe cari nu le-ar puté face prin sine-insuşi fără a se călca regulele prescrise pentru ad-

ministraţiunea bunurilor interḑisului; dérĕ că nimic nu se opune ca el să pótă dispune de averea lui printr'un act testamentar care nu are să'şi producă efectele de cât dupe mórte'i şi nu comportă in sine nici uă instrăinare a bunurilor supuse gestiunei tutorului; că atât sensul cât şi insemnătatea art. 29 din Codul penal au fost, pe lêngă acésta, cu claritate determinate prin legea din 31 Maiu 1854 care, dupe ce prin art. 2 prescrie că cei condemnaţi la uă pedépsă aflictivă perpetuă vor fi, in virtutea acestei condemnaţiuni, in stare de interdicţiune legală, printr'uă dispoziţiune specială şi separată, inserată in art. 3, 'i declară de incapabili de a puté face un testament, de unde urméză a se deduce că prohibiţiunea de a testa nu este uă consecinţă necesară a interdicţiunei legale;

Considerând, de altă parte, că nici uă altă lege nu ridică celui condemnat la uă pedépsă aflictivă timporară facultatea de a face un testament; că, astfel fiind, intru cât Curtea de apel din Nancy prin hotărirea atacată cu recurs a declarat nule testamentele făcute la 14 Octombre 1872, 8 Marte şi 31 Maiu 1874 de către Quinard in profitul Dnei Goussoult şi al Dlui Vouthier pentru singurul motiv că in momentul confecţiunei lor acest testator era in stare de interdicţiune legală in urma condemnaţiunei la pedépsa reclusiunei ce suferea la acele epoce, ea a interpretat in mod greşit şi prin urmare a violat art. 902 din Codul civil şi 29 din Codul penal;

Pentru aceste motive, caséză, etc.

CHRONICA JUDICIARA

Din causa divergenţei de opiniuni ivite intre judecători, soluţiunea procesului de adulter despre care am vorbit in chronica judiciară a numĕrului trecut a fost amânată pentru altă ḑi.

* * *

Ḑilele trecute, Conferenţa avocaţilor parisiani, sub preşedinţa Dlui Oscar Falateuf, a discutat cestiunea următóre: „Decorurile, machinele şi cele-alte accesorie ale unui teatru sunt ele imobile prin destinaţiune?"

Conferenţa s'a pronunţat pentru afirmativă.

* * *

Este uă credinţă generalmente respândită la noi in popor că un simplu fir de *iarba fiarelor* ajunge spre a deschide uă comóră, ori cât de mari şi de grele ar fi lacătele ce o inchid. Din nenorocire, acéstă fabulósă iarbă nu esistă de cât in creerii plini de fantasie ai unor visători, ceea ce contribue ca misterul ce invĕlue tesaurele să remâe pentru tot-d'a-una nepĕtruns.

Etă insă că uă Francesă, uă Parisiană chiar, Dna Cailhava, susţine că a descoperit ceva mai bun de cât problematica plantă despre care am vorbit, şi a nume un instrument miraculos care posedă proprietatea de a atrage metalele preţióse şi de a descoperi prin urmare ori ce comóră, cât de adânc să fiă ascunsă in pămênt. Dna Cailhava, incredinţată că se află un tesaur in suteranele vechiei monastiri din Saint-Denis, a cerut voe administraţiunei domenielor să facă săpături spre a o scóte la lumină cu ajutorul nepreţuitei sale baghete. Se pare că, propunerea ei fiind primită de directorul acestei administraţiuni, s'a incheiat un contract care o autorisa să incépă săpăturile sub direcţiunea architectului catedralei, a unui funcţionar al domenielor şi a stariţului monastirei.

Condiţiunile principale, in cas de reuşită, erau următórele:

Art. 8. — Obiectele descoperite se vor clasa de esperţi in trei categorii:

Categoria ântâia va coprinde tóte obiectele cari n'au nici uă valóre din causa materiei, dérĕ cari pot fi interesante din punctul de vedere istoric sau artistic (manuscripte, tablouri, etc.).

Categoria a doua va coprinde obiectele cari sunt compuse din metale şi pietre preţióse şi cari, deosebit de valórea lor intrinsecă, vor presenta un interes istoric sau artistic (ornamente de biserică, vase sfinte, medalii, etc.).

Categoria a treia va coprinde obiectele cari n'au alt preţ de cât prin metalul din care sunt compuse (monete, bucăţi de aur sau de argint, etc.).

Art. 9. — Obiectele descoperite vor deveni proprietate a Statului. Cu tóte acestea, spre recompensă a ostenelelor sale, Dna Cailhava va avé:

1° Uă treime din produsul net al vênḑărei obiectelor din a doua categorie sau uă treime din preţuirea lor făcută de esperţi, dupe alegerea Dlui ministru al frumóselor arte, fără ca totuşi, in acest din urmă cas, partea cuvenită Dnei Cailhava să trécă de 500,000 franci;

2° Uă treime din obiectele categoriei a treia, sau, daca nu se pot impărţi, uă treime din produsul net al vênḑărei ce se va face.

Obiectele din ântâia categorie nu vor da loc la nici uă indemnisaţiune. Totuşi, daca manuscriptele descoperite vor arĕta locul unde se află ascunse alte valori de cât cele de cari se vorbesce in presentul act, Dna Cailhava va avé asupra acestor valori aceleaşi drepturi ca şi acelea ce'i sunt concedate deja in privinţa lucrurilor ce se vor descoperi in suteranele basilicei din Saint-Denis.

In urma acestei convenţiuni, Dna Cailhava incepu a face săpături in diferite părţi. Din nenorocire, nu putu descoperi nimic, cu tótă bagheta magică de care se servea. De aceea, intr'uă bună diminéţă, lucrările fură intrerupte din ordin superior.

Peste câtă-va vreme uă sémă de rĕu-făcĕtori se introduse in monastire şi fură tesaurul cel nou al basilicei, de uă valóre istorică şi artistică considerabilă, — acésta negreşit ca respuns la cercetările făcute pentru descoperirea problematicei comori.

Ori-cum ar fi, Dna Cailhava n'a renunţat incă la proiectul sĕu; ea pretinde că administraţiunea n'avea dreptul să intrerupă lucrările incepute, şi, in consecinţă, a chiămat naintea Tribunalului pe prefectul Senei, spre a fi obligat să lase a se continua săpăturile, éră in cas contrariu să'i plătéscă 500,000 franci ca daune-interese.

Procesul a compărut in ḑiua de 29 Marte naintea secţiunei I civile, insă cercetarea lui a fost amânată pentru altă ḑi.

Vom publica resultatul la timp.

Bucuresci — Typ. Curţei Regale, pr. F. Göbl Fii, Pasagiul Român, 12.

ANUL XII. — Nr. 35. JOI 7 APRILIE 1883

DREPTUL

LEGISLATIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENTIA — ECONOMIE POLITICA

Prim-Redactor: DEMETRU C. POPESCU

ESE DE DOUE ORI PE SEPTEMANA

Redactor-Administrator: NICOLAE CHRISTESCU

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA ĐIARULUI, PASAGIUL ROMAN, 10

ABONAMENTELE se fac pe an şi pe jumĕtate de an: la 1-iu Decembre şi 1-iu Maiu. De la 1-iu Iulie pênĕ la 20 August ḑiarul nu apare.

Anunţuri: linia 40 bani. *Scrisorile nefrancate se refusă* Un numĕr: 50 bani

COSTUL ABONAMENTULUI Pe an, 40 lei; pe jumĕtate an, 20 lei. *Studenţii plătesc pe jumĕtate* Pentru străinĕtate se adaogă timbrul postal.

SUMAR

JURISPRUDENŢA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAŢIUNE ŞI JUSTIŢIE, SECŢ. I

Şedinţa din 4 Marte 1883

Preşedinţa Dlui N. L. Gherassi, preşedintele secţiunei

Aristide Casso cu Martin Laslau şi alţii

JUDECATOR DE INSTRUCŢIUNE. — DREPTUL SEU DE A COMPUNE COMPLETUL TRIBUNALULUI ŞI DE A JUDECA. — ART. 16 ŞI 23 LEGEA ORGANISAREI JUDECATORESCI. — RESPINGERE.

COMPETENŢA. — JUDECATORIILE DE PACE ŞI TRIBUNALELE CA INSTANŢE DE APEL. — SE POT PRONUNŢA NUMAI IN POSESORIU. — NU POT PREJUDECA INSUŞI DREPTUL DE PROPRIETATE. — RESPINGERE.

1° Judecătorul de instrucţiune este in drept, in casurile in cari nu este ocupat cu afaceri de instruit, să compună completul Tribunalului şi să judece diferitele cause pendente.

2° Judecătoriile de pace şi Tribunalele judeţene ca instanţe de apel nu se pot pronunţa de cât asupra acţiunilor posesorii, nefiind competente a resolva şi cestiunile de proprietate.

Nu se póte invoca insă necompetenţa acestor instanţe, când, cu ocasiunea judecărei posesoriului, hotărirea coprinde şi considerante relativ la constatarea insuşi a dreptului de proprietate, de óre ce acestea se consideră ca inutile in causă şi neprejudecând nimic contra celor judecaţi.

Nr. 71. — Respins, ca nefundat, recursul făcut de D. Aristide Casso contra sentinţei Tribunalului Bacău cu Nr. 520, din 1880, pronunţată in procesul ce are cu Dlor Martin Laslau, Varvara Laslau şi Joje Pĕtrascu, pentru lăsarea liberă a scurgerei unui pîrîu.

S'au ascultat: D. G. Platon, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă; D. L. Sachelarie, avocatul recurentului, in desvoltarea motivelor de casare; D. Aurel Comănescu, avocatul intimaţilor, in combateri.

Asupra primului motiv de casare, astfel formulat:

„Tribunalul de Bacău, când a judecat acéstă afacere in apel, n'a fost regulat constituit: Tribunalul a fost preşeḑut de D. judecător de instrucţiune Eugeniu Lupascu şi completat de D. membru supleant Rudolf Sturzea, fără ca prin sentinţa Tribunalului să se fi justificat causa absenţei preşedintelui şi a judecătorului de şedinţă. — Apoi, in tot casul, D. judecător de instrucţiune Eugeniu Lupascu nu putea să inlocuéscă pe preşedinte, căci art. 23 din legea Organisărei judecătoresci spune precis acésta."

Vĕḑênd art. 23 din Organisarea judecătoréscă care ḑice: „In cas de lipsă a unui judecător, supleantul 'i va ţine locul. In cas de lipsă a preşedintelui, 'i va ţine locul cel mai vechiu numit judecător la acel Tribunal, care nu va fi şi instructor";

Avênd in vedere că sensul acestui articol nu póte fi că judecătorul de instrucţiune ar avé intr'un Tribunal numai competenţa de a instrui causele corecţionale;

Avênd in vedere că art. 16 din aceeaşi lege ḑice că Tribunalele se compun din doui judecători şi că din cei doui judecători unul va fi insărcinat cu instruirea causelor corecţionale, de unde resultă că, in cas când dênsul n'ar avé

cause de instruit, el face de drept parte din Tribunal şi urméză să ia parte la tóte lucrările Tribunalului;

Avênd in vedere că acest art. 23 prescrie că, in cas de lipsă a preşedintelui, judecătorul de şedinţă 'i ţine locul, chiar când ar fi mai nou numit de cât judecătorul de instrucţiune, pentru ca acesta să nu fiă distras de la ocupaţiunile sale de a face instrucţiunea, éră nici cum că judecătorul de instrucţiune n'are competenţa a compune completul Tribunalului şi a judeca causele deferite lui; că, astfel fiind, motivul de casare este neintemeiat.

Asupra motivului al douilea de casare, astfel formulat: „Tribunalul de Bacău a depăşit limitele competenţei sale, violând art. 56, aliniatul ultim, al legei judecătoriilor de ocóle, căci rolul Tribunalului ca ultimă instanţă era numai de a hotări restabilirea cursului liber al apei, éră nu să declare că noi am perdut proprietatea isvorului prin prescripţiune. Cestiunea proprietăţei şi a prescripţiunei isvorului este de competenţa Tribunalului in prima instanţă şi cu apel la Curte, conform articolului sus-citat."

Avênd in vedere că locuitorii Martin Laslau, Joje Pĕtrascu şi Varvara Antal Laslau neplătind redevenţa proprietarului moşiei Faraóna pentru morile ce au pe pîrîul Cleja de pe acéstă proprietate, D. Aimé Rochas, administratorul acestei moşii, a deturnat cursul apei de la morile locuitorilor lăsându-le pe uscat şi nelucrătóre;

Avênd in vedere că locuitorii au reclamat la judele de ocol contra acestei turburări a posesiunei lor, cerênd şi desdaunări;

Avênd in vedere că judele de ocol, prin cartea sa de judecată, a restabilit posesiunea locuitorilor, acordându-le şi 1,440 lei despăgubiri pentru venitul acelor morisce pe timpul cât au stat nelucrătóre;

Avênd in vedere că Tribunalul de Băcău, către care apelase D. Aimé Rochas, confirmă prin sentinţa sa cu Nr. 520, din 1880, acéstă carte de judecată, respingênd apelul Dlui Rochas, şi o reforméză numai in parte intru cât privesce despăgubirile acordate locuitorilor, reducêndu-le la 600 lei;

Avênd in vedere că este neindouios că in acest proces s'a judecat numai acţiunea posesorie numită *reintegrandă;*

Avênd in vedere că atât părţile au cerut dinaintea judelui de pace restabilirea lor in posesiune, cât şi judele de pace a judecat numai acţiunea posesorie, şi că daca in sentinţa Tribunalului s'a strecurat unele considerante vorbind de stăpânire *animo domini* şi de plata sau neplata redevenţei pe trecut către proprietar, acésta Tribunalul a adăogat spre deslușirea procesului şi a impregiurărilor lui, éră nici cum pentru a judeca in petitoriu, de óre ce proprietatea pîrîului nu fusese discutată la instanţa inferióră şi nici putea fi judecată pentru prima óră de Tribunal când el judeca ca instanţă de apel şi judeca uă cestiune posesorie;

Avênd in vedere că cestiunea proprietăţei pîrîului este nejudecată intre părţi şi le este reservată intrégă;

Avênd in vedere că atât cartea de judecată cât şi sentinţa Tribunalului sunt de altminteri bine şi suficient motivate şi sentinţa Tribunalului nu póte fi casată pentru că conţine intre altele şi unele considerante greşite cari insă sunt superflue in causă; că, astfel fiind, şi acest motiv urméză a fi respins;

Pentru aceste motive, respinge, etc.

INALTA CURTE DE CASAŢIUNE ŞI JUSTIŢIE, SECŢ. II

Şedinţa din 2 Marte 1883

Preşedinţa Dlui C. E. Schina, preşedintele secţiunei

Recurs făcut de procurorul general pe lêngă Curtea de compturi in contra decisiunei acestei Curţi cu Nr. 11, din 1882

CURTE DE COMPTURI. — REVISUIRE. — DREPTUL COMPTABILILOR DE A CERE REVISUIREA SOCOTELELOR, CAND AU OBŢINUT ACTE JUSTIFICATIVE IN URMA DAREI HOTARIREI. — REVISUIREA ESISTA NUMAI UA SINGURA DATA. — UA NOUA REVISUIRE NU SE PÓTE FACE DE CAT IN FOLOSUL STATULUI. — ART. 19 DIN LEGEA CURŢEI DE COMPTURI. — CASARE.

Revisuirea socotelelor nu se póte face in folosul comptabililor de cât uă singură dată, şi numai atunci când vor fi obţinut acte justificative dobêndite in urma dărei hotărirei.

Uă nouă revisuire *ex officio* nu se póte face de cât in folosul Statului.

Nr. 16. — Casată, decisiunea Curţei de compturi, secţiuni unite, cu Nr. 11, din 1882, dupe recursul făcut de D. procuror general de pe lêngă acéstă Curte.

S'au ascultat: D. T. Rosetti, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă; D. G. Liciu, procuror de secţiune, in desvoltarea motivelor de casare; D. P. Grădisténu, avocatul intimatului, in combateri.

Curtea, deliberând:

Asupra mijlocului de casare:

„Violarea art. 19 din legea Curţei de compturi. In speciă, fiind făcută revisuirea prin hotărirea cu Nr. 5, din 1882, dată in urma cererei Dnei Algiu, Curtea de compturi nu mai putea face uă nouă revisuire *ex officio* de cât in favorul Statului."

Vĕḑênd art. 19 al legei Curţei de compturi;

Avênd in vedere că, dupe acest articol, revisuirea compturilor nu se póte face in folosul comptabililor cari au cerut'o de cât uă singură dată, şi acésta numai in casul când ei vor sprijini cererea lor cu acte justificative dobêndite in urma dărei hotărirei; că, in speciă, Dna Algiu făcênd cerere de revisuire şi Curtea de compturi, găsind că ea intră in previsiunile citatului articol, prin hotărirea cu Nr. 5, din 1882, a statuat asupra ei liquidând sumele ce era datóre casa să plătéscă; că, astfel fiind, Curtea de compturi nu mai putea face uă nouă revisuire *ex officio* de cât in folosul Statului, éră nu şi in folosul comptabilului, de óre ce nu era prevĕḑută de lege; că, procedând astfel, Curtea de comp-

turi a violat dispositiunile textului de lege menționat mai sus, și déră mijlocul invocat este fundat;

Pentru aceste motive, și fără a mai discuta cele-alte mijlóce, caséză, etc.

Ședința din 14 Marte 1883

Președința Dlui C. E. Schina, președintele secțiunei

Statul cu Gh. Barabulă și altul

DELICTE SILVICE. — CIRCUMSTANȚE ATENUANTE. — SE POT ACORDA IN ACÉSTA MATERIE. — ART. 46 COD SILVIC. — RESPINGERE.

Instanțele judecătoresci sunt in drept a acorda circumstanțe atenuante și in materie de delicte silvice.

Nr. 102. — Respins, recursul făcut de Stat contra sentinței Tribunalului Sucéva cu Nr. 46, din 1883, prin care Gh. Barabulă și Gh. Turcu sunt condemnați la amendă și daune civile, pentru delict silvic.

S'au ascultat: D. St. Silion, consilier al Curței, in citirea raportului făcut in causă; D. G. Liciu, procuror de secțiune, in conclusiuni.

Curtea, deliberând:

Asupra mijlocului de casare:

„Tribunalul Sucéva, prin sentința cu Nr. 46, din 1883, constată că delincuenții Gh. Barabulă și Gh. Turcu au comis delictul silvic ce li se impută și 'i condamnă la amendă numai de 10 lei și daune civile 24 lei din valórea de 143 lei 40 bani, cu aplicațiunea art. 60 Cod. penal.

„Legea silvică din 1881, fiind uă lege specială a nume pentru delictele silvice, a determinat și penalitatea dupe natura fie-cărui delict, fără a prevedé și facultatea pentru judecători d'a acorda circumstanțe atenuante, și déră Tribunalul, prin sentința menționată, aplicând art. 60 Cod penal, a violat art. 19 și urm. Cod silvic și a făcut uă eronată aplicațiune a art. 46 citata lege, căci, in speciă, pedépsa fiind determinată prin legea silvică fără a se puté reduce, nu era casul d'a recurge la dreptul comun."

Avênd in vedere că dupe art. 46 Cod silvic, in casurile neprevědute prin acea lege, se aplică dispositiunile dreptului comun; că, pe cât timp in Codul silvic nu se vorbesce nimic despre circumstanțele atenuante, apoi, conform principiului admis prin textul de lege menționat mai sus, trebue să ne referim la dreptul comun; că, dupe dreptul comun, circumstanțele atenuante se acordă in ori ce fel de delicte; că faptul d'a tăia sau fura lemne din pădurea Statului este calificat de lege ca delict, și ca atare se póte acorda circumstanțe atenuante;

Pentru aceste motive, respinge, etc.

CURTEA DE APEL DIN BUCURESCI, SECȚIUNEA I

Ședința din 19 Octombre 1882

Președința Dlui Adolf Cantacuzino, prim-președinte

Zoe Zotescu cu Eforia spitalelor civile din Bucuresci și alții

PROBA CU MARTORI. — OBLIGAȚIUNI RESULTAND DIN DELICTE SAU QUASI-DELICTE. — SUSTRAGEREA UNUI TESTAMENT DE UNA DIN PARȚILE IN PROCES.—ADMISIBILITATEA PROBEI CU MARTORI.— ART. 1198 COD. CIVIL.

CERTIFICAT MEDICAL. — CONSTITUESCE UA MARTURISIRE ESTRAJUDICIARA. — CHIAMAREA MEDICULUI SA INCREDINȚEZE CU JURAMÊNT CELE COPRINSE IN CERTIFICATUL SEU.

OPOSIȚIUNE. — MATERIE CIVILA. — LEGEA NU CERE JUSTIFICAREA CAUSEI NEVENIREI. — ART. 154 PROC. CIVILA.

1° Proba cu martori este admisibilă pentru a se dovedi obligațiuni resultând din delicte sau quasi-delicte.

Astfel, se póte stabili prin martori esistența unui testament posterior și sustragerea lui de către partea care invócă alt testament anterior.

2° Certificatele medicale sunt nisce mărturisiri estrajudiciare, cari, spre a fi oposabile părților, urméză a fi incredințate cu juramênt.

Astfel, când se aduce un certificat medical pentru a se justifica uă oposițiune făcută, partea interesată este in drept a cere chiămarea medicului să incredințeze cu jurămênt cele coprinse intr'ênsul.

3° Art. 154 Proc. civilă nu obligă pe oponent să justifice causele nevenirei in ḑiua când s'a pronunțat hotărirea in lipsă.

Nr. 240. — Dna Zoe Zotescu a făcut oposițiune la decisiunea acestei Curți cu Nr. 110, din 1881, prin care 'i s'a respins apelul interjetat in contra sentinței Tribunalului Ilfov, secțiunea II, cu Nr. 174, din 1878, apel prin care tinde a se anula testamentul defunctului C. Donescu.

S'au presentat D. M. Korne din partea oponentei și D. G. Angelescu din partea Eforiei spitalelor civile, lipsind Dna Ana Papadopulo.

Curtea,

Asupra admisibilităței probei testimoniale:

Avênd in vedere argumentele invocate de apelantă, cari sunt: 1° că defunctul C. Donescu a făcut un alt testament de cât cel din 1864 cu care se servă Dna Sofia Donescu, și care este numai un proiect de testament; 2° că acest al douilea testament s'a sustras și distrus de Dna Sofia Donescu, care locuia cu defunctul in casă, fapt pentru dovedirea căruia cere a 'i se admite proba cu martori;

Avênd in vedere și argumentele invocate de intimate, prin cari se opun la ascultarea de martori, că apelanta n'a făcut acéstă cerere la Tribunal și nu o póte face astăḑi inaintea Curței, de óre-ce este uă nouă cerere;

Avênd in vedere testamentul olograf al defunctului C. Donescu din 2 Iulie 1864;

Considerând că apelanta cere a dovedi cu martori că defunctul C. Donescu a făcut un al douilea testament posterior celui din 1864, Iulie 2, prin care 'i lasă parte din averea sa; că acest al douilea testament s'a sustras şi distrus de Dna Sofia Donescu; că acéstă cerere a făcut'o şi la Tribunal; că ea nu tinde a stabili in favorul apelantei disposiţiuni testamentare verbale ce defunctul 'i-ar fi lăsat, ci pur şi simplu constatarea unui fapt material: esistenţa testamentului şi sustragerea lui, care daca s'ar proba de adevěrat ar constitui un delict din partea intimatei Sofia Donescu; că, dupe disposiţiunile coprinse in alin. 1 de sub art. 1198 Cod. civil, proba testimonială este admisibilă in tóte casurile in cari obligaţiunea uneia din părţi resultă dintr'un delict sau quasi-delict; că testamentul olograf in virtutea căruia Dna Sofia Donescu cere a fi recunoscută de legatară universală a defunctului C. Donescu fiind un act sub semnătură privată, mostenitorii *ab intestat* ai defunctului precum şi ori ce alte persóne interesate se pot opune la esecutarea acestui testament declarându'l de nul, in total sau in parte, pentru viţiu de formă sau ca fiind desfiinţat printr'un alt testament posterior care conţinea disposiţiuni testamentare in favórea apelantei; că aceste fapte se pot dovedi cu martori pentru motivul sus-indicat; că, aşa fiind, proba testimonială invocată de apelantă, spre a dovedi că defunctul C. Donescu a făcut un al douilea testament posterior celui din 2 Iulie 1864 care s'a sustras de către Sofia Donescu, prin care testament 'i-a lăsat parte din avere, este admisibilă;

Pentru aceste motive, admite proba testimionială, etc.

Semnaţi: D. V. Polyzu-Micşunescu, P. Veropolu, Al. Vlădescu.

OPINIUNE

Părerea mea, in drept, este că nu este absolut imposibil a dovedi prin martori că a esistat un testament posterior unui testament ce esistă şi că acest testament a fost sustras sau distrus, fiind că, daca acéstă probă s'ar refusa, ar fi să se pună in imposibilitate uă parte lesată şi care ar fi privată de un drept ce 'i se cuvenea de a'şi redobêndi dreptul sěu deţinut pe injust, ceea ce ar fi a lăsa tótă latitudinea fraudei; insă acéstă probă trebue a fi admisibilă atunci numai când sunt presumpţiuni că acest testament a esistat, presumpţiuni tari cari pot convinge pe judecători a admite proba testimonială.

Avênd in vedere că, in speciă, din faptele espuse de demandori resultă că dênşii voesc a proba pur şi simpu prin martori că a esistat un alt testament, fără să producă nici uă presumpţiune sau fapt verisimil;

Pentru aceste motive, sunt de părere a se respinge proba prin martori.

Semnat: C. Câmpinénu.

Asupra cererei Dlui avocat al Eforiei d'a se chiăma medicul inaintea Curţei pentru a susţine prin jurământ cele atestate de dênsul prin certificatul liberat Dnei Zoe Zotescu:

Considerând că din spiritul şi chiar textul Codului de procedură civilă resultă că oposiţiunea nu este admisibilă de cât când oponentul va justifica motivele cari l'au impedicat a veni la infăcişare;

Avênd in vedere că Zoe Zotescu, pentru a justifica lipsa sa in ȡiua de 29 Aprilie 1881, când acéstă Curte a pronunţat decisiunea cu Nr. 110, din 1881, a presentat un certificat medical cu data 7 (19) Maiu 1881 semnat de doctorul Hepites, in care se vede că oponenta a suferit de la 25 Aprilie şi pênĕ la 2 Maiu acelaşi an de uă bronchita catarală;

Avênd in vedere că intimata Eforie a spitalelor civile, prin avocatul sěu, a cerut ca Curtea să nu admită oposiţiuna ca justificată de cât daca medicul nu va confirma prin jurământ cele conţinute in actul sěu;

Considerând, in drept, că certificatul medical liberat de Drul Hepites, şi prin care constată maladia oponentei Zoe Zotescu, nu este de cât uă mărturisire estrajudiciară, care, pentru a puté forma convicţiunea justiţiei şi pentru a se puté opune părţei intimate, urméză a fi sprijinită prin jurământ;

Pentru aceste motive, admite cererea, etc.

Semnaţi: N. Al. Demetrescu, M. Poianaru-Bordea, Gr. Cereşianu

OPINIUNE

Nu ne unim cu opiniunea majorităţei, pentru următórele motive:

Considerând că legiuitorul nespecificând causele cari pot justifica absenţa de la infăcişare, remâne constant că şi casurile de forţă majoră fac admisibilă oposiţiunea; că in acéstă clasă intră maladia de care suferea oponenta, intru cât a fost gravă, impedicând'o d'a compărea inaintea instanţei judecătoresci;

Considerând că, pentru dovedirea bólei şi a gravităţei sale, certificatul medicului curant face uă probă completă, de óre-ce afirmaţiunea unui fapt neadevěrat intr'un atare act constitue, dupe art. 127 Cod. penal, un delict, imdependent de mobilul agentului;

Considerând că chiămarea medicului inaintea judecătorului, ca să confirme prin jurământ veracitatea casului alegat in certificatul pus la indouială, este inadmisibilă, căci daca in realitate dênsul, liberând testimoniul, a comis uă infracţiune la legile represive, atunci, de temerea pedepsei, se va grăbi a presta jurământul despre propria sa turpitudine, ceea ce nu ar acoperi responsabilitatea sa penală, nici ar adăoga la validitatea actului; că déră este neesact a se ȡice că certificatul ar fi un act estrajudiciar de care judecăterul nu trebue să ţină socotélă pênĕ nu se va intări prin jurământ, de óre ce legiuitorul, in cas d'a fi contra verităţei, calificându'l delict, 'l-a asimilat cu deposiţiunea unui martor dovedit judecătoresce mincinos; că, aşa fiind, certificatul medical trebue creȡut pênĕ la proba contrarie;

Considerând, in speciă, că nici se alégă de către avocatul Eforiei, nici se invócă a dovedi falsitatea actului in cestiune, cerêndu-se numai chiămarea medicului ca să jure, cerere ce cată a fi respinsă pe temeiurile mai sus arĕtate ;

Pentru aceste motive, sunt de opiniune a se admite opoşiţiunea ca justificată, etc.

Semnaţi: Al. Filitis, Ath. C. Kivu.

Asupra refusului Drului Hepites, venit inaintea Curţei, de a susţine prin jurămênt cele conţinute in certificatul sĕu liberat Dnei Zotescu:

Avênd in vedere dispositiunile art. 154 Procedura Codului civil ;

Avênd in vedere că din conţinutul acestui articol nu reese că oponentul este obligat să justifice causa nevenirei sale in ḑiua când s'a pronunţat decisiunea oposată ;

Avênd in vedere şi dispositiunile art. 207 din menţionata Procedură, care prevede că, daca martorul refusă de a jura fără just motiv, el se va condemna la amendă care nu va trece peste 300 lei ;

Pentru aceste motive, admite opos iţiunea, etc.; condamnă pe doctorul Hepites a plăti amendă 100 lei (1), etc.

Semnaţi: Ad. Cantacuzino, Ap. Mănescu, B. D. Arvanezo, Al. Sc. Ghika, I. Dendrino.

CURTEA DE APEL DIN FOCŞANI, SECŢIUNEA II

(Corespondenţa particulară a *Dreptului*)

Şedinţa din 19 Noembre 1882

Preşedinţa Dlui D. Hănţescu, prim-preşedinte

Sani Strasberg cu D. I. Anastasiu

FALIMENT — INCETAREA PLAŢILOR. — TREBUE FACUTA ACÉSTA DOVADA PENTRU A SE DECLARA UN COMERCIANT IN FALIMENT. — ART. 185 COD. COMERCIAL.

Comerciantul care incetéză plăţile se socotesce falit.

Nu se póte prin urmare cere declararea in faliment a unui comerciant, pênĕ ce nu se dovedesce mai ântâiu că nu este in stare să facă faciă plăţilor sale.

Curtea,

Asupra apelului interjetat de Sani Strasberg in contra sentinţei comerciale a Tribunalului Covurluiu, secţiunea I, cu Nr. 115, din 1882 :

Avênd in vedere că prin acéstă sentinţă s'a declarat apelantul in stare de faliment, dupe cererea creditorului D. I. Anastasiu, pentru neaquitarea unei poliţe in valóre de 616 lei şi 20 bani, protestată la timp ;

Avênd in vedere că apelantul susţine că un comerciant nu póte fi declarat in stare de faliment de cât când se va constata incetarea reală a plăţilor sale, éră nu uă genă momentană, şi, in speciă, dênsul n'a incetat plăţile, căci a aquitat pe toţi creditorii cari s'au presentat la judele-comisar;

Considerând că, dupe art. 185 din Codul comercial, comerciantul care incetéză plăţile sale se socotesce falit ; că prin urmare, spre a se puté declara un comerciant in stare de faliment, trebue a se stabili in fapt că a incetat plăţile sale;

Considerând, in speciă, că declaraţiunea de faliment a apelantului a fost provocată de creditorul D. I. Anastasiu pentru neaquitarea la timp a unei poliţe in valóre de 616 lei şi 20 bani;

Avênd in vedere că, dupe cum se constată din declaraţiunea Dlui Anastasiu, legalisată de grefa Tribunalului Covurluiu, precum şi din faptul că poliţa de 616 lei şi 20 bani se află in mâinele Dlui Strasberg, aquitată, acéstă datorie, in virtutea căreia s'a cerut declararea in faliment, s'a plătit;

Considerând că din certificatul grefei aceluiaşi Tribunal cu Nr. 11886 se constată că nu s'a vĕḑut protestate, de la 15 Octombre şi pênĕ la 13 Noembre curent, alte poliţe de ale apelantului de cât una a Dlui Schapira şi I. D. Cohn in valóre de 249 lei şi 95 bani şi alta de 644 lei şi 30 bani subsemnată la ordinul Dlui I. Sternberg;

Considerând că aceste poliţe, apelantul le-a presentat astăḑi in instanţă aquitate;

Considerând că din procesul-verbal al judelui comisar cu data de 1iu Noembre corent resultă că singurul creditor ce s'a presentat spre a alege pe sindicul definitiv al acestui faliment a fost intimatul Anastasiu, lucru ce denotă că apelantul nu mai avea nici un creditor in suferinţă; că, prin urmare, din tóte acestea se constată că comerciantul Sani Strasberg n'a incetat plăţile sale; că, astfel fiind, el nu póte fi declarat in stare de faliment; că déră apelul făcut de dênsul in contra sentinţei care 'l declară in acéstă stare cată a se admite şi a se reforma sentinţa apelată;

Pentru aceste motive, in majoritate, admite apelul, etc.

Semnaţi: D. Hănţescu, I. C. Robescu, A. Abgarovici, C. N. Nicolau.

OPINIUNE

Avênd in vedere că din conţinutul art. 185 Cod. comercial resultă că două sunt condiţiunile cerute de lege pentru ca cine-va să pótă fi declarat falit: 1° calitatea sa de comerciant, şi 2° incetarea plăţilor ;

Avênd in vedere că calitatea de comerciant a apelantului Sani Strasberg nu se contsetă ;

Avênd in vedere că, in ceea ce privesce incetarea plăţilor sus-numitului comerciant, ea resultă din refusul apelantului de a plăti către D. D. Anastasiu uă poliţă de 616 lei şi 20 bani, cu data de 22 Maiu a. c., din actul de protest sub Nr. 2125, din 18 Octombre a. c., care constată că sus-ḑisa poliţă s'a protestat la scadenţă, cum şi din certificatul grefei

(1) In fond, oposiţiunea a fost respinsă de Curte. — N'am publicat considerantele, fiind tóte relative la cestiuni de fapt, cari n'au nici uă importanţă juridică. (*N. R.*)

Tribunalului Covurluiu, secţiunea I, cu Nr. 11,886, din 1882, constatător a două poliţe protestate ale apelantului, una a Dlui Schapira et I. D. Cohn, in valóre de 249 lei 95 bani, şi alta a Dlui Sternberg, pentru suma de 644 lei şi 30 bani ;

Avênd in vedere că refusul plăţilor sumelor de mai sus in raport cu comerciul de mică importanţă al apelantului constitue uă adevĕrată imposibilitate de continuarea operaţiunilor comerciale ce intreprindea, éră nu uă genă momentană ;

Avênd in vedere că susţinerile apelantului făcute astăḑi in instanţă, că el in urma declarărei in faliment, pronunţată de Tribunal, a şi aquitat sumele ce debita, astfel in cât nu mai póte fi considerat in incetare de plăţi, nu póte fi luat in consideraţiune, pentru că, in comerciu, plăţile sunt obicinuit esigibile la termene riguros esacte, in cât neefectuarea lor regulată la acele epoce chiar, cum e in speciă, produce confusiune mare in afacerile de comerciu cari se baséză pe credit, confusiune care atrage dupe sine declararea in faliment a comercianţilor ce nu fac onóre angagiamentelor lor ;

Avênd in vedere că, pe cât timp darea pe faciă a falimentului are de efect de a face esigibile contra falitului tóte creanţele, chiar şi acele al căror termen nu s'a implinit, pe cât timp falitul n'a depus la Tribunal bilanţul cerut de art. 187 din Codul comercial, iscălit de dênsul, care să conţie intre cele-alte cerinţe şi arĕtarea datoriilor ce are să ia şi ce are să dea, şi pe cât timp termenele fixate de art. 236 din Codul de comerciu, relativ la cercetarea şi adeverirea datoriilor falitului, atât a acelor din ţară, cât şi a acelor din străinĕtate, n'a trecut, nu se póte admite ca dovedit in fapt că tóte datoriile falitului sunt aquitate ;

Avênd in vedere că, in materie de faliment, legiuitorul prescrie mĕsuri de asigurare a egalităţei proporţională cea mai rigurósă intre toţi creditorii, şi acésta tocmai in interesul creditorilor celor mai depărtaţi, cari vor fi dificil şi prea târḑiu puşi in curentul situaţiunei debitorului, astfel in cât plata făcută de falit unor creditori cunoscuţi nu póte profita, spre a'l apăra de faliment, in contra altor creditori necunoscuţi, mai cu sémă pe cât nici termenul prevĕḑut de Codul comercial relativ la cercetarea şi adeverirea datoriilor falitului n'a espirat ;

Avênd in vedere că, chiar când s'ar fi dovedit că nu e nici un alt creditor in străinĕtate afară de cei locali aquitaţi, totuşi acéstă aquitare făcută posterior incetărei plăţilor nu póte da alt drept falitului de cât de a se reabilita, bine inţeles dupe ce va indeplini tóte formalităţile prevĕḑute pentru reabilitare ;

Pentru aceste motive, sunt de opiniune a se respinge apelul şi a se confirma sentinţa Tribunalului.

Semnat : E. G. Economu.

TRIBUNALUL DIN BRAILA

(Corespondenţa particulară a *Dreptului*)

Şedinţa din 22 Decembre 1882

Preşedinţa Dlui Victor Macri, preşedinte

Ioan Movilă cu Paul Carnavali

ADJUDICATAR. — CONTRACTE DE LOCAŢIUNE. — ACTE AUTENTICE SAU CU DATA CERTA. — TRANSCRIEREA CONTRACTULUI DE LOCAŢIUNE, DACA TRECE PESTE TREI ANI. — OPOSABILITATEA CONTRA ADJUDICATARULUI. — ART. 516 ŞI 566 PROC. CIVILA. — ART. 1441 COD. CIVIL.

ADJUDICATAR. — PLAŢI ANTICIPATIVE DE CHIRII. — SUNT OPOSABILE ADJUDICATARULUI, DACA SUNT FACUTE CONFORM CONTRACTULUI DE LOCAŢIUNE. — ART. 516 § 2 şi 566 PROC. CIVILA.

1° Adjudicatarul este dator să respecte contractele de inchiriare făcute inainte de adjudicaţiune, daca sunt constatate prin acte autentice sau cu dată certă, şi transcrise, când termenul locaţiunei trece peste trei ani.

2° Plăţile anticipative de chirii sunt oposabile adjudicatarului, daca sunt făcute in conformitate cu dispoziţiunile contractului de locaţiune.

Tribunalul,

Vĕḑênd acţiunea intentată de D. Ioan Movilă contra Dlui Paul Carnavali, prin care tinde la anularea contractului de inchiriare transcris in registrele acestui Tribunal la Nr. 152, din 1881, ce a intervenit intre acesta şi Achil Caravia ;

Vĕḑênd că, in fapt, din actele presentate se constată că D. Achil Caravia, prin actul inscris la Nr. 38, din 1880, a ipotecat pentru uă sumă óre-care de bani către D. Ioan Alexandrescu, intre alte imobile, mai multe magazii de producte situate in portul acestui oraş Brăila, luându'şi obligaţiunea, intre altele, ca să nu le inchirieze de cât pe un an, adică pênĕ la 12 Maiu 1881, când espira termenul de plată a datoriei sale; că, contrariu acestei obligaţiuni, D. Achil Caravia, in ḑiua de 12 Maiu 1881, prin contractul de locaţiune transcris in registrul acestui Tribunal la Nr. 152, din 1881, inchiriéză către D. Paul Carnavali tóte aceste magazii pe termen de patru ani, de la care primesce inainte preţul locaţiunei pentru tot acest termen ;

Considerând in fine că, in urma acestora, creditorul Ioan Alexandrescu, nefiind aquitat de către Achil Caravia, scóte in vênḑare imobilele ce 'i erau ipotecate, intre cari şi magaziile arĕtate, cari au fost trecute in listele de publicaţiune cu sarcina inchiriărei către D. Paul Carnavali, şi trei dintr'ênsele se adjudică definitiv asupra Dlui Ioan Movilă, dupe ce s'a pus in vederea concurenţilor petiţiunea ce a adresat in acea ḑi D. Carnavali, pentru respectarea dreptului sĕu de locatar, dupe cum se constată din ordonanţa de adjudicare cu Nr. 178, din 1882, rĕmasă definitivă ;

Considerând, in drept, că din combinaţiunea art. 566 din Procedura civilă, relativ la efectele adjudicaţiunei in ce pri-

vesce inchiriările şi arendările imobilului adjudicat, cu art. 516, acelaşi Codice şi art. 1441 din Codul civil, resultă că adjudicatarul este dator să respecte tóte contractele de inchiriare sau arendare făcute inainte de adjudicaţiune, intru cât dênsele sunt constatate printr'un act autentic, sau chiar privat, déră cu dată certă, şi cu condiţiunea transcrierei, cerută de art. 724 din Procedura civilă, când termenul locaţiunei este mai mare de trei ani ;

Considerând că, in speciă, contractul de locaţiune a cărui anulare se cere este făcut printr'un act autentic transcris in registrele Tribunalului, trecut in listele de publicaţiune ale vêndărei, şi, ce este mai mult, chiar pus in vederea concurenţilor la ḑiua de licitaţiune; că, astfel fiind, contractul menţionat trebue să fiă respectat de către reclamant, fiind nefundată cererea de anulare din acest punct de vedere;

Considerând că reclamantul nu póte să invóce in sprijinirea acţiunei sale clausa prin care A. Caravia işi luase obligaţiunea de a nu inchiria magaziile ipotecate pe mai mult de cât un an, căci acéstă clausă este luată de creditorul Alexandrescu in interesul şi pentru apărarea drepturilor sale, şi astfel nu póte fi invocată de cât de către Dsa, sau de către representanţii Dsale, éră nici de cum de către reclamant, care nu represintă in nici un mod pe fostul creditor;

Considerând că, manţinêndu-se contractul de locaţiune a cărui anulare s'a cerut, urméză de a se esamina cestiunea daca trebue să fiă manţinută plata anticipată pentru tot timpul locaţiunei, şi astfel daca trebue să fiă oposabilă Dlui Movilă adjudicatarul ;

Considerând că singurele disposiţiuni legislative cari reguléză acéstă materie sunt: art. 566 şi 516, alin. II, din Procedura civilă ;

Considerând că din combinaţiunea acestor articole resultă că plăţile anticipate nu sunt oposabile adjudicatarului daca ele sunt făcute in contra clauselor din contractul de inchiriare sau arendare, şi din contra 'i sunt oposabile, daca se prevede prin contract ;

Considerând, in speciă, că contractul de locaţiune intervenit intre DD. A. Caravia şi Paul Carnavali coprinde clausa că plata să fiă făcută prin anticipaţiune pentru tot timpul locaţiunei, şi astfel plata făcută in asemenea condiţiuni este bine făcută şi nu se mai póte reclama de către adjudicatarul Ioan Movilă ;

Considerând că nu se póte invoca de către reclamant motivul de drept că debitorul Caravia nu putea să dispue prin anticipaţiune de aceste venituri, căci acest mijloc de apărare nu póte fi invocat éră̆şi de cât de creditorul ipotecar sau de representanţii sĕi, in cas când s'ar crede prejudiciaţi, éră nu şi de terţiele persóne, cum este in speciă reclamantul, care nu are să impute nimĕnui nimic de cât sieşi, căci a sciut prea bine că cumpără aceste magazii cu sarcina inchiriărei şi a plăţei anticipate ;

Pentru aceste motive, respinge, etc.

Semnaţi: V. Maciı, Const. C. Mărgăritescu.

TRIBUNALUL DIN VASLUIU

(Corespondenţa particulară a *Dreptului*)

Şedinţa din 13 Octombre 1882

Preşedinţa Dlui Al. Gh. Hinna, membru

Natalia Vârnav cu G. Vârnav

TUTELA LEGALA A SOCIULUI SUPRAVIEŢUITOR. — ADMINISTRAŢIUNEA AVEREI. — SE APLICA ACELEAŞI REGULE CA CELE STABILITE PENTRU TUTELA ORDINARA.

TUTELA LEGALA. — DREPTUL DE ADMINISTRAŢIUNE A AVEREI MOBILE A MINORILOR. — COMPETENŢA TRIBUNALULUI DE A DETERMINA MODUL INTREBUINŢAREI CAPITALURILOR MINORULUI.

Dupe incetarea căsătoriei, sociul supravieţuitor este tutorul legal al minorilor sĕi copii, administrând averea dupe regulele relative la tutelă.

Tribunalul, ca autoritate tutelară supremă, este tot-d'a-una in drept să determine modul cum tutorul are să intrebuinţeze capitalul minorului.

Nr. 158. — Dna Natalia Vârnav a chiămat in judecată pe D. Gheorghe I. Racoviţă, tutorul *ad hoc* al minorului George Vârnav, pentru desfiinţarea unei asigurări luate in favórea minorului sĕu fiu.

S'a presentat reclamanta asistată de D. avocat Sipsomos şi D. tutor *ad hoc* Gh. I. Racoviţă in persónă.

Tribunalul,

Considerând că Dna Vârnav, incă de la 1878, a căutat prin tóte mijlócele a ajunge la instrăinarea fondului Bârzesci-Dobroslovesci, singura avere a minorului, vênḑând pădurea, făcênd un imprumut de 12,900 lei noui la Creditul funciar din Bucuresci, cerênd chiar vinderea imobilului, atunci când nici un interes nu reclama acésta ;

Considerând că Dna Vârnav, vĕḑênd opunerea Tribunalului de a 'i acorda instrăinarea moşiei, pe motiv că nu era nici uă mare nevoe, a ameninţat casa cu vinderea silită a moşiei pentru retragerea dotei Dsale asigurată in ḑisul imobil ;

Considerând că, faciă cu acéstă ameninţare tocmai din partea Dnei Vârnav care ca mumă ar fi putut tare bine salva averea fiului, de óre ce nu esista asupra moşiei de cât datoria către Credit ce se plătea cu incetul şi aceea către Dsa, éră venitul moşiei era suficient pentru plata anuităţilor către Societatea creditului, şi pentru intreţinerea Dsale şi a minorului, Tribunalul a admis vênḑarea benevolă ca fiind mai favorabilă minorului de cât uă vênḑare silită ;

Considerând că Tribunalul, prin ḑiarul cu Nr. 1465, admiţênd vênḑarea, a dispus că banii ce vor rĕmâne minorului să se asigure prin cumpărare de imobile sau plasân-

du-se cu imprumut cu ipotecă intr'un imobil care să asigureze restituirea capitalului rĕmas dupe ce se va achita mai ântâiu dota Dnei Vârnav şi se va plăti debitul către Creditul funciar; că in acéstă condiţiune fiind admisă vêndarea remâne a se vedé daca Tribunalul avea sau nu dreptul de a lua acéstă mĕsură asigurătóre averei minorului;

Considerând că pentru acésta trebue a nu se confunda, ci a se distinge fórte bine posiţiunea Dnei Vârnav de tutrice legală a fiului sĕu, éră nu de administratóre legală;

Considerând că intre atributele puterei paterne este şi acela al administraţiunei legale a averei minorului conferit de art. 343 Cod. civil, care insă durézá numai atât cât esistă căsătoria; că déră, dupe incetarea căsătoriei, sociul supravieţuitor, in specia Dna Vârnav, avênd administraţiunea averei minorului in virtutea dreptului sĕu de tutrice legală, urmézá a aplica administraţiunei sale tóte regulele privitóre la tutelă, dupe distincţiunile ce le face legea in a nume articole, éră nu a privi acest drept al Dsale din punctul de vedere al administraţiunei legale ce au părinţii asupra copiilor in timpul căsătoriei, care, de şi atribut al puterei paterne, pentru consideraţiune de ordine publică, totuşi se susţine, şi cu drept cuvênt, că in a nume casuri se póte restrânge şi chiar lua (Demolombe, VI, Nr. 424 şi 458; Duranton, III, 375; Zachariæ, I, § 207, pag. 407);

Considerând déră că dreptul Dnei Vârnav fiind acela al administraţiunei tutelare, Tribunalul a luat uă mĕsură prudentă care să asigure averea minorului, indicând că cu acesti bani sau să se cumpere un imobil sau să se plaseze intr'uă ipotecă solvabilă;

Considerând că, prin acéstă mĕsură, Tribunalul nu numai că n'a contravenit vre unui text positiv de lege care 'i-ar definde dreptul d'a lua disposiţiuni in interesul conservărei averei minorului, déră, ce e mai mult, n'a luat Dnei Vârnav nici chiar dreptul de a administra acesti bani, de óre ce tot Dsa 'i administrézá, insă 'i-a indicat numai modul unei administraţiuni sigure pentru minor;

Considerând că, fără a mai discuta dreptul necontestat al Tribunalului de a lua asemenea mĕsuri, totuşi, astădi, Dna Vârnav 'şi-a creat uă posiţiune asupra căreia nu mai póte reveni, căci Dsa inspirată, in timpul când Tribunalul a admis vinderea, de aceleaşi sentimente ca şi Tribunalul: de a conserva banii minorului, a acceptat condiţiunea ca banii să nu'i priméscă in mâinele Dsale, ci să se servéscă de dênşii plasându'i prin controlul Tribunalului şi să percépă fructele, — vêndând moşia in virtutea acelui diar, — fără a dice nimic contra dispositivului sĕu;

Considerând că este absurd a se susţine că uă atare mulţămire pe menţionatul jurnal, constituind uă renunţare la dreptul de a administra averea minorului, este nulă fiind contrarie ordinei publice, căci dreptul de administraţiune tutelară — daca acésta s'ar fi luat Dnei Vârnav — nu este un drept ce decurge din consideraţiuni de ordine publică; şi ordinea publică nu este lovită, ci chiar satisfăcută prin aceea că mama ca tutrice administrézá averea minorului sub óre-cari condiţiuni cari asigură ori ce perdere eventuală a averei; acéstă susţinere a Dnei Vârnav este cu atât mai eronată, cu cât mama póte renunţa chiar la tutela sa legală (art. 346 Cod. civil) şi prin urmare cu atât mai mult póte renunţa la dreptul de administraţiune al averei minorului, ce decurge din dreptul sĕu de tutelă, şi incă, ce este mai mult, Tribunalul póte chiar lua insuşi dreptul de tutelă (art. 385 *ibid.*);

Considerând că alegaţiunea Dnei Vârnav, că Dsa nu cunoscea acea disposiţiune a Tribunalului de óre ce nu 'i s'a comunicat şi că nu s'a discutat contradictoriu cu Dsa, este cu totul futilă şi neverişimilă, căci Tribunalul, chiămat a se pronunţa, conform art. 402 din Codul civil, urma a decide in cameră secretă şi nici uă disposiţiune a legei nu'l obliga a lua asemenea mĕsuri coutradictoriu şi a'i le comunica, cu atât mai mult că Dna Vârnav avênd cunoscinţă de admiterea vêndărei a avut prin urmare cunoscinţă de dispositivul jurnalului Tribunalului;

Pentru aceste motive, respinge, etc (1).

Semnaţi: Al. G. Hinna, Gr. Staver.

BIBLIOGRAFIE

(1) Am suprimat mai multe considerante, cari nu sunt de cât uă amplificaţiune a argumentelor deja espuse in hotărire. *(N.R.)*

Bucuresci — Typ. Curţei Regale, pr. F. Göbl Fii, Pasagiul Român, 12.

ANUL XII. — Nr. 36. DUMINICA 10 APRILIE 1883

DREPTUL

LEGISLATIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENTIA — ECONOMIE POLITICA

Prim-Redactor: DEMETRU C. POPESCU

ESE DE DOUE ORI PE SEPTEMANA

Redactor-Administrator: NICOLAE CHRISTESCU

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA ḌIARULUI, PASAGIUL ROMAN, 10

ABONAMENTELE se fac pe an şi pe jumĕtate de an: la 1iu Decembre şi 1iu Maiu. De la 1iu Iulie pênĕ la 20 August ḍiarul nu apare.

Anunţuri: linia 40 bani. *Scrisorile nefrancate se refusă*. Un numĕr: 50 bani

COSTUL ABONAMENTULUI Pe an, 40 lei; pe jumĕtate an, 20 lei. *Studenţii plătesc pe jumĕtate*. Pentru străinĕtate se adaogă timbrul postal.

SUMAR

JURISPRUDENŢA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAŢIUNE ŞI JUSTIŢIE, SECŢ. I

Şedinţa din 12 Marte 1883

Preşedinţa Dlui N. L. Gherassi, preşedintele secţiunei

Maria Van-Saanen cu colonelul Cruţescu şi Statul

CITAŢIUNE LASATA PROPRIETARULUI CARE LOCUESCE INTR'UA CASA CU CITATUL, DUPE CE PORTARELUL CONSTATA CA ACESTA LIPSEA DE LA LOCUINŢA. — VALIDITATE. — ART. 74 PROC. CIVILA. — RESPINGERE.

ART. 151 PROC. CIVILA. — NU ESTE APLICABIL PENTRU LIPSA BARBATULUI, CARE FIGURÉZA NUMAI CA AUTORISATOR. — RESPINGERE.

AUTORISAŢIUNE MARITALA. — AUTORISAŢIUNEA DE A FACE UN RECURS IMPLICA AUTORISAREA DE A STA IN JUDECATA CU ACÉSTA OCASIUNE. — ART. 197 COD. CIVIL. — RESPINGERE.

LEGI INTERPRETATIVE. — AU PUTERE DIN ḌIUA APLICAREI LEGILOR INTERPRETATE. — RESPINGERE.

AUTORITATEA LUCRULUI JUDECAT. — NU SE PÓTE ATINGE PRIN LEGI INTERPRETATIVE. — RESPINGERE.

AUTORITATEA LUCRULUI JUDECAT. — NU SE PÓTE FUNDA PE UA HOTARIRE CARE RESOLVA UA CESTIUNE NUMAI INCIDENTAL ŞI CA MIJLOC DE APARARE.

AUTORITATEA LUCRULUI JUDECAT. — DECISIUNILE CURŢEI DE CASAŢIUNE N'AU ACEST CARACTER. — RESPINGERE.

1° Este valabil predată citaţiunea de agentul judecătoresc când acesta, dupe ce constată că adresantul nu se află la locuinţa lui, o lasă in primirea proprietarului casei, care, şeḍênd tot acolo, se consideră ca un vecin.

2° Art. 151 Proc. civilă nu se aplică pentru lipsa bărbatului intr'un proces unde figurézā nu ca parte, déră ca autorisator al femeei sale.

3° Autorisaţiunea dată de bărbat pentru ca femeia să pornéscă un proces or să facă recurs implică autorisaţiunea de a sta in judecată.

4° Legile interpretative fac corp cu cele interpretate şi prin urmare, fără chiar uă disposiţiune positivă care să prevadă acésta, 'şi-au aplicaţiune din ḍiua punerei in lucrare a legilor ce interpretă.

5° Legile interpretative nu ating autoritatea lucrului judecat.

Cu tóte acestea, nu se póte pretinde că esistă lucru judecat, atunci când instanţele judecătoresci se pronunţă asupra unui punct numai incidental şi ca mijloc de apărare.

6° Decisiunile inaltei Curţi de casaţiune nu se pot invoca ca autoritate de lucru judecat, de óre ce printr'ênsele sau se respinge un recurs făcut, şi atunci lucrul judecat resultă din hotăririle instanţelor de fond, sau se admite, şi in acest cas remâne a se judeca din nou cestiunea.

Nr. 82. — Respins, ca nefundat, recursul făcut de Dna Maria Van-Saanen contra decisiunei Curţei de apel din Bu-

curesci, secţiunea II, cu Nr. 168, din 1882 (1), pronunţată in procesul cu D. colonel Cruţescu şi Statul, pentru moşie.

S'a presentat recurenta asistată de D. avocat G. Danielénu, D. colonel Cruţescu de D. avocat G. Vernescu şi Statul prin D. avocat B. Brătianu.

Curtea, deliberând:

Asupra primei escepţiuni ridicată de D. avocat Danielénu: „Citaţiunea către D. Adolf Van-Saanen este nulă, de óre ce nu s'a predat in conformitate cu art. 74 Proc. civilă."

Considerând că, dupe art. 74 citat, când agentul judecătoresc nu găsesce la domiciliu nici pe vre uă rudă, nici vre un servitor al citatului in judecată, atunci citaţiunea cată s'o dea la un vecin; că proprietarul caselor unde locuesce citatul in judecată trebue a fi considerat de adevĕrat vecin când locuesce in aceleaşi case; că, in specia, portărelul constată că la domiciliul Dlui A. Van-Saanen nu a găsit nici vre uă rudă, nici vre un servitor al sĕu, ci pe proprietarul caselor unde locuia, către care s'a adresat conform cu prescripţiunile aliniatului din urmă al citatului articol de lege; că déră acéstă escepţiune este nefundată.

Asupra celei d'a doua escepţiuni dilatorie, ridicată tot de D. Danielénu, „că urméză a se amâna cercetarea procesului spre a se cita din nou D. Adolf Van-Saanen care lipsesce, in conformitate cu art. 151 Proc. civilă".

Considerând că D. Adolf Van-Saanen n'a figurat ca parte prigonitóre in proces, ci numai pentru a autorisa pe socia sa, Dna Maria Van-Saamen, care singură şi in numele sĕu propriu a făcut recursul de facia; că art. 151 Proc. civilă işi are aplicaţiune când vre una din părţile principale lipsesce; aşa déră şi acéstă escepţiune este nefundată.

Asupra celei d'a treia escepţiuni a recurentei, „că Dna Van-Saanen nu este autorisată de sociul ei a sta in judecată, ci numai de a face recurs in Casaţiune".

Considerând că din termenii art. 197 şi urm. Codul civil resultă că autorisaţiunea dată de bărbat d'a porni socia sa uă judecată (prin urmare a face un recurs in Casaţiune) implică in sine autorisaţiunea d'a sta in judecată, şi nu este necesitate de altă autorisaţiune, căci bărbatul, autorisând pornirea in judecată, autorisă virtualmente pe socia sa să urmeze instanţa incepută; aşa déră şi acéstă escepţiune este nefundată;

Pentru aceste motive, respinge aceste escepţiuni, şi incuviinţéză a intra in cercetarea recursului.

S'au ascultat in urmă: D. Al. Petrescu, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă; D. avocat al recurentei, in desvoltarea motivelorde casare, şi DD. avocaţi ai intimaţilor, in combateri.

Curtea, deliberând:

Asupra motivelor I, II, III, IV şi V de casare, astfel formulate:

„Violarea legei din 1868, relativă la vênḑarea bunurilor Statului, dupe care, conform decisiunei Curţei de casaţiune, secţiuni unite, cu Nr. 1, din 21 Ianuarie 1882, Tribunalul situaţiunei imobilului este competent, éră nu Comitetul, a vinde in socotéla cumpărătorului bunul fost al Statului, pentru ineseeuţiune a obligaţiunilor sale către Stat.

„Rea aplicare a legei pretinse interpretative din Maiu 1882; acéstă lege nu se póte aplica la uă moşie a căreia vênḑare a fost in secţiuni unite declarată nulă: e un principiu intre părţi definitiv judecat care nu se póte atinge printr'uă lege interpretativă.

„Uă asemenea lege nici interpretativă nu póte fi calificată, căci ea nu interpretă un punct dubios, ci adaogă de la sine uă disposiţiune nouă; prin urmare, nici se póte ca uă lege interpretativă să aibă efect retroactiv, căci legiuitorul numai in legi interpretative, şi atunci intr'un mod abusiv, póte pronunţa efectul retroactiv.

„Din chiar lucrările pregătitóre ale Camerei se vede că legiuitorul n'a voit să dea acestei legi caracterul de retroactivă, ce pe nedrept 'i se atribue de Curte.

„Curtea violéză Constituţiunea ţĕrei când aplică legea din 1882 la uă specia al cărei principiu decisiv a fost resolvat definitiv intre părţi de către puterea judecătoréscă prin decisiunea Curţei de casaţiune, secţiuni unite."

Considerând că legiuitorul prin uă lege interpretativă avĕnd de scop d'a inlătura ambiguitatea, dubiositatea şi obscuritatea unei legi precedente, este evident că interpretaţiunea dată de dênsul este manifestaţiunea intenţiunei şi cugetărei ce acel legiuitor a avut, pe timpul când a făcut legea interpretată, asupra unei disposiţiuni al cărei sens a părut intunecos şi care da loc la diverse interpretaţiuni, este, cu alte cuvinte, espresiunea mai clară a voinţei legiuitorului asupra sensului legei sale precedente; de unde resultă că legea interpretativă cată a fi considerată, dupe natura lucrului, ca contimporană cu legea interpretată, că face necesarmente parte integrantă din legea interpretată, fără să fiă nevoe ca acésta să fiă ḑis in lege; că, prin urmare, legea interpretativă are efect din ḑiua precedentei legi şi se aplică chiar la faptele juridice petrecute in interval pênĕ la darea legei interpretative; că legea din 1868, pentru vênḑarea unei părţi din domeniele Statului, conţinea uă disposiţiune ce a părut obscură, dubiósă şi ambiguă, căci, dupe ce la art. 12 şi 14 se dispune că vênḑarea bunurilor Statului se face sub direcţiunea şi este incredinţată comitetelor instituite prin acea lege, la art. 26 se dispune că „moşiile vêndute insă cu anuităţi remân ipotecate fiscului pênĕ la aquitarea definitivă a sumei datorite", şi că „nerespectarea condiţiunilor vênḑărei de către cumpărător atrage revinderea bunului pe comptul sĕu fără a mai mijloci judecată"; că disposiţiunea din lege, despre revinderea bunului pe comptul cumpărătorului şi pentru casul când revinderea se face pentru neplata la termen a anuităţilor, a părut obscură, dubiósă şi ambiguă, nefiind deluşit daca acéstă revindere trebue să se facă tot naintea Comitetului, prin care şi naintea căruia s'a făcut vênḑarea, sau naintea Tribunalului situaţiunei imobilului; că acéstă ambiguitate şi obscuritate a legei s'a in-

(1) Veḑi *Dreptul* Nr. 60, din 1882, pag. 484. (*N. R.*)

vederat mai cu sémă prin conflictul iscat intre instanțele de fond și Curtea de casațiune, conflict care, dupe art. 74, aliniatul din urmă, din legea Curței de casațiune, impunea uă interpretațiune legislativă; că prin interpretațiunea dată de legiuitor atât prin legea din 1881 cât și prin aceea din 1882 nu se dispune ceva nou, ci se deslușesce in termeni clari care a fost intențiunea legiuitorului la 1868 când a redactat paragraful sus-citat și care a fost de la inceput sensul acelui pragraf al legei din 1868, pe care instanțele de fond susțineau că virtualmente il conține; că, astfel fiind, acéstă interpretațiune cată a se aplica și la faptele juridice ce au precedat interpretațiunei; că, osebit de acésta, insăși legea din 1882 dispune că dispozițiunile interpretative ale legei sunt considerate ca fiind coprinse in legile din 1868 și 1881 incă de la promulgarea lor; că daca in adevěr drepturile câstigate prin uă hotărire judecătorésca ce are dobêndit puterea lucrului definitiv judecat nu pot fi atinse prin uă lege interpretativă, in speciă, nu esistă in favórea recurentei uă asemenea hotărire judecătorésca, căci, de și lucrul judecat este și atunci când judecătorul s'a pronunțat in mod incidental asupra unei cestiuni cu ocasiunea judecăței unei acțiuni principale, cată insă ca părțile să fi făcut conclusiuni formale asupra acestei cestiuni și in mod prejudicial, éră nu să fi fost făcută cerere ca mijloc de apărare, cum a fost cu procesul anterior, căci la acțiunea principală a Dlui colonel Crutescu, de a'i se restitui fructele de către Dna Maria Van-Saanen de óre ce el devenise proprietar al moșiei Măruntișu prin cumpărătórea de la licitațiunea urmată inaintea Comitetului de vênḑare a bunurilor Statului, Dna Van-Saanen opunea, ca mijloc de apărare, că acea acțiune este nefundată, de óre-ce revinderea și licitațiunea făcute inaintea acelui Comitet pentru neplata ratelor de anuitate erau nule, și prin urmare moșia Măruntișu era proprietate tot a sa, revinderea și licitațiunea urmând să se facă, dupe dreptul comun, prin Tribunalul situațiunei imobilului; că din acestea déră resultă că instanțele de fond și Curtea de casațiune cu ocasiunea acelei acțiuni au fost chiămate a se pronunța numai asupra unui mijloc de apărare la uă acțiune principală care avea de obiect restituirea de fructe, in vreme ce acțiunea principală, actualmente intentată de Dna Van-Saanen, are de obiect direct anularea revênḑărei și licitațiunei in cestiune; că, osebit de acestea, din uă decisiune a Curței de casațiune nu póte resulta autoritatea lucrului judecat, fiind că acéstă Curte sau respinge un recurs, și atunci autoritatea lucrului judecat nu póte resulta de cât de la hotărirea instanței de fond care a dobêndit autoritatea lucrului definitiv judecat prin respingerea recursului indreptat contră'i, sau caséză, in care cas trămite prigonirea la uă instanță de fond spre din nou judecată, și atunci din hotărirea acestei instanțe va puté resulta autoritatea lucrului judecat; așa déră tóte aceste mijlóce de casare sunt nefundate.

Asupra mijlocului din urmă de casare:

„Curtea, in ori-ce cas, violéză legea din 1868 și rěu aplică legea din 1882, declarând că nulitățile resultând din neindeplinirea formelor de publicitate pentru vênḑarea bunurilor pe séma cumpărătorilor nu se pot invoca de cât inaintea Comitetului vênḑărei bunurilor."

Considerând că este natural ca autoritatea instituită de lege a face licitațiunea tot dênsa să fiă insărcinată cu judecarea contestațiunilor și opozițiunilor cari au de obiect anularea licitațiunei pentru neindeplinirea formalităților ce trebue să precédă licitațiunei, și tocmai de aceea legea din 1868 sus-citată dispune prin art. 17 că ori-ce contestațiune se va face in momentul licitațiunei asupra adjudicărei va fi hotărită de indată de către comisiunile inaintea cărora se va ține licitațiunea;

Pentru aceste motive, respinge, etc.

Ședința din 19 Marte 1883

Președința Dlui N. L. Gherassi, președintele secțiunei

Z. Zamfiropolu cu Ministerul de finanțe

LEGEA VAMALA. — TAXA DE UA JUMETATE LA SUTA IN FOLOSUL PORTURILOR. — PENALITAȚILE PREVEḐUTE DE LEGEA VAMALA GENERALA NU SUNT APLICABILE LA ACESTE SPECIE. — LEGEA DIN 22 NOEMBRE 1863. — LEGEA DIN 1881. — CASARE.

Prin legea de la 22 Noembre 1863 s'a creat taxa de jumětate la sută din valórea productelor și mărfurilor numai in folosul orașelor și têrgurilor cari servesc ca porturi la Dunăre, fără să se prevaḑă vre-uă penalitate pentru infracțiunile comise la acéstă lege.

Prin legea din 1881 perceperea acestei taxe s'a dat sub administrațiunea vămilor, fără insă a se deroga intru ceva de la legea din 1863, și cu modul acesta pedepsele prevěḑute in legea generală a vămilor nu sunt aplicabile la asemenea specie.

Nr. 96.— Casată, sentința Tribunalului de Covurluiu cu Nr. 208, din 1882, in urma recursului făcut de Z. Zamfiropolu, in procesul cu Ministerul de finanțe, pentru pretențiuni (delict vamal).

S'au ascultat: D. C. E. Schina, președinte de secțiune, in citirea raportului făcut in causă; D. Al. Tacian, avocatul recurentului, in desvoltarea motivului de casare; D. B. Brătianu, avocatul Statului, in combateri.

Curtea, deliberând:

Asupra unicului motiv de casare formulat astfel:

„Violarea legei din 22 Noembre 1863 care nu prevede nici uă confiscațiune, precum și a legei din 15 Noembre 1881, care nu face de cât dă numai dreptul administrațiunei acestui venit, fără a spune că tóte dispozițiunile legei vamale din 1875, precum confiscațiuni, etc., să se aplice și la acéstă taxă de jumětate la sută."

Věḑênd art. 1 din legea din 22 Noembre 1863 care are

următórea coprindere: „Tóte orașele și têrgurile d'a lungul Dunărei, cari adi servă de porturi de esport și de import de cereale și alte mărfuri, sunt autorisate a percepe in folosul lor, numai pentru imbunătățirea portului și cheurilor, 1/2 % din valórea productelor și mărfurilor importate și esportate prin ele. Se ințelege că acest venit este deosebit de dările ce se strâng in folosul fiscului";

Considerând că, precum resultă din coprinderea acestui articol, legiuitorul a creat taxa de 1/2 % din valórea productelor și a mărfurilor ce se importă și se esportă esclusiv numai in folosul porturilor aflate in orașele și têrgurile aflătóre pe lungul Dunărei și unde se află asemenea porturi, fără ca prin acéstă lege să se prevadă vre uă penalitate pentru infracțiunile ce s'ar comite la acéstă lege;

Considerând că, dacă prin legea din 1881 perceperea acestei taxe de 1/2 % s'a dat sub administrațiunea vămilor, prin acésta insă nu s'a derogat intru nimic la dispozițiunile legei din 1863 in care nu se prevede nici uă penalitate, precum se prevede in legea generală a vămilor, și anume confiscațiune, etc.; că, in speciă, Tribunalul, aplicând recurentului pedépsa confiscărei prevědută in legea generală a vămilor pe basa legei din 1881, in adevĕr a făcut uă manifestă violare a legei din 1863 și uă greșită aplicațiune a legei generale vămilor din 1874, și déră sentința trebue a fi casată;

Pentru aceste motive, caséză, etc.

Ședința din 23 Marte 1883

Președința Dlui N. L. Gherassi, președintele secțiunei

Ana I. Stoicescu cu Enache Piscanu și altul

ACTE CU PUNERE DE DEGET. — FORȚA LOR PROBANTA. — PRESENTA CARACTERUL DE AUTENTICITATE IN PRIVINȚA SEMNATURELOR CE COPRIND. — ART. 863, 1170, 1171, 1173, 1176, 1180 și 1912 COD. CIVIL. — RESPINGERE.

Actele cu punere de deget, legalisate de autoritatea administrativă, dobêndesc caracterul autenticității in ceea ce privesce semnăturele ce coprind, avênd forță probantă despre conținutul lor.

Nr. 106. — Respins, ca nefundat, recursul făcut de Dna Ana I. Stoicescu contra decisiunei Curței de apel din Craiova, secțiunea I, cu Nr. 198, din 1882, in procesul ce are cu DD. Enache Piscanu și Joița Piscanu, pentru restituirea unei averi succesorale.

S'au ascultat: D. Al. Degre, consilier al Curței, in citirea raportului făcut in causă; D. I. Stoicescu, sociul recurentei, in desvoltarea motivelor de casare; D. C. Boerescu, avocatul intimaților, in combateri.

Curtea, deliberând:

Asupra motivului ântâiu de casare:

„Esces de putere și violarea art. 1170 combinat cu art. 1171, 1176 și 1180 Cod. civil. — In adevĕr, Curtea, admițênd că legalisarea pusă de autoritatea administrativă, polițienéscă sau comunală, pe un act emanând de la uă persónă ce nu scie a subscri, are puterea de a da forța probatorie acelui act, care de altminteri nu ar avé nici uă esistență, comite un esces de putere in acest sens că crează in drept un mijloc de probațiune pe care legea (art. 1170) nu 'l prevede și violéză astfel articolele de lege sus-menționate, dupe cari proba literală nu se póte face de cât prin actel sub semnătură privată sau prin acte autentice, condițiuni pe cari actul ce ni s'au opus, și pe care noi nu l'am recunoscut ca emanând de la autórea nóstră, nu le intrunesce, pentru că acel act nu este semnat de autórea nóstră nici nu este făcut in formă autentică."

Considerând că hotărirea constată că Dna Ana I. Stoicescu, ca fiică și mostenitóre a rĕposatei Elena Rascovici, a chiămat in judecată pe DD. Enache Piscanu și Joița Piscanu ca să fiă obligați să 'i dea in stăpânire a patra parte din averea de mostenire a rĕposatului Călin Piscanu; că in contra acestei pretențiuni pîrîții au produs in instanță un act de desfacere cu data 17 Ianuarie 1871 iscălit de rĕposata Elena Rascovici cu punere de deget și legalisat de poliția Craiovei, act de desfacere din care reese că Elena Rascovici a primit partea sa ereditară; că reclamanta Ana I. Stoicescu a tăgăduit actului de desfacere ori-ce valóre, iscălitura cu punere de deget nefiind uă adevĕrată iscălitură și poliția neavênd căderea să dea autenticitate unor asemeni iscălituri;

Considerând că hotărirea atacată a respins apelul Dnei Ana I. Stoicescu, a recurentei de astădi, declarând că actul de desfacere de mai sus a devenit autentic in privința semnăturei prin faptul că s'a legalisat de poliția Craiovei;

Considerând că autenticitatea actelor e supusă dupe lege la óreși-cari condițiuni de competență, de capacitate și de forme; că se numesce titlu autentic actul care e făcut de un funcționar public avênd dreptul de a instrumenta in locul unde actul se incheiă și cu solemnitățile cerute; că aceste solemnități consist, intre altele, in iscălitura funcționarului public și in iscălitura părților (art. 1171 și 1173 Cod. civil); că a semna un act este, nu a pune degetul pe el, ci a pune pe el *sua manu* numele sĕu de familie, adică tóte literele alfabetice cari compun acest nume; că, daca partea declară că nu scie sau că nu póte iscăli, funcționarul public trebue să facă mențiune in actul autentic despre declarațiunea părței și despre causa ce o impedică de a iscăli (arg. art. 863 Cod. civil);

Considerând că numai actele solemne, precum donațiunile, contractele de căsătorie, testamentele, ipotecele, trebue să fiă făcute in forma autentică observându-se cerințele legale arĕtate mai sus; că, din contra, actele nesolemne fac probă in justiție, fiă că sunt semnate de părțile contractante cu uă iscălitură adevĕrată, fiă că sunt iscălite numai cu punere de deget déră legalisate in privința semnăturei de funcționarii administrativi competenți;

Considerând că sub legislațiunile anteriore ale țĕrei s'a

format uă practică judiciară neschimbată, care recunoscea competenţa funcţionarilor administrativi de a da autenticitate iscăliturelor cu punere de deget, practică judiciară care 'şi avea, se pare, rădĕcina sa in Cod., Titlul 30, Cartea 6, legea 22, § 2, sau in Basil. XXXV, 14, legea 22, § 2: „... *vel si ignaros sit literarum, vel scribere præpediatur, speciali tabulario ad hoc solum adhibendo, ut pro eo literas supponat...*" ;

Considerând că dreptul consuetudinal (obiceiul pământului) era pus sub imperiul legiuirilor Caragea şi Callimach pe aceeaşi linie ca şi legile, in conglăsuire cu acéstă regulă a Dreptului roman : *Et quidem imprimis illud observare debet judex, ne aliter judicet, quam legibus, aut constitutionibus, aut* moribus *proditum est* (Pr. Inst. *de officio judicis*, 4, 17) ;

Considerând că legea nouă a abrogat legile anteriŏre numai in disposiţiunile cari sunt incompatibile cu regulele prescrise in *urmă* (art. 1912 Cod. civil) ;

Considerând că in cât se atinge de validitatea actelor iscălite cu punere de deget şi legalisate de poliţie nu este nici uă incompatibilitate, nici uă contradicere intre coprinsul legei vechi şi coprinsul legei noue ;

Considerând că, aşa fiind, hotărirea atacată n'a contravenit câtuşi de puţin art. 1170, 1171, 1176 şi 1180 Cod. civil, déră a făcut din contra uă sănĕtósă aplicare a art. 1912 Cod. civil, hotărînd că actul de desfacere din 17 Ianuarie 1871 a devenit autentic in privinţa iscăliturei prin faptul că s'a legalisat de poliţia Craiovei ;

Pentru aceste motive, respinge, etc.

CURTEA DE APEL DIN CRAIOVA, SECŢIUNEA I

Şedinţa din 4 Noembre 1882

Preşedinţa Dlui G. M. Eliescu, membru

Ana I. Stoicescu cu Enache Piscanu şi altul

ACTE CU PUNERE DE DEGET. — LEGALISAREA LOR DE COMISARI, POLIŢAI SAU PRIMARI. — SUNT PROBANTE DESPRE CONŢINUTUL LOR. — ART. 1171 COD. CIVIL

Actele cu punere de deget, legalisate de comisari, poliţai sau primari, sunt probante despre conţinutul lor, avênd caracterul unui act autentic in privinţa semnăturelor ce coprinde.

Nr. 198. — Dna Ana I. Stoicescu a făcut apel contra sentinţei Tribunalului Doljiu, secţiunea II, cu Nr. 367, din 1879, in procesul ce are cu Enache şi Joiţa Piscanu.

S'a presentat D. Ioan Stoicescu, sociul apelantei, şi DD. avocaţi Aug. Peşacov şi P. Chiţu pentru intimaţi.

Curtea, deliberând :

Avênd in vedere că acţiunea in speciă are de obiect cererea apelantei, făcută la prima instanţă, de a fi obligaţi intimaţii Enache Piscanu şi Joiţa Piscanu ca să'i dea in posesiune a patra parte din averea succesorală a părintelui lor Călin Piscanu cuvenită defunctei Elena Rascovici, muma apelantei;

Avênd in vedere că intimaţii se opun la acéstă cerere pe motiv că Elena Rascovici 'şi-a primit dreptul de a patra parte, cum se constată din actul de desfacere cu data 1871, Ianuarie 17, legalisat de poliţia Craiovei la Nr. 126, din 1871;

Avênd in vedere că apelanta négă validitatea actului in cestiune, de óre-ce nu este autentic, pe cât timp nu se vede legalisat de un oficiăr competent, conform art. 1171 Cod. civil, şi, prin urmare, nu se póte privi nici ca un act sub semnătură privată, căci semnătórea din el nu scia carte;

Considerând că cestiunea este de a se sci dacă actul in speciă semnat de Elena Rascovici prin tragere de deget póte avé caracterul unui act autentic in privinţa semnăturei dintr'ênsul;

Considerând că, in materie de desfacere sau de aquitare de ori-ce natură intre părţi, legea neprevĕdênd ca actul să fiă autentic, in asemenea cas poliţaii, comisarii şi primarii in tot-d'a-una legaliséză semnătura din contractele nesolemne ale persónelor cari nu sciu carte, şi acest us a luat nascere in scopul acela de a facilita tot felul de transacţiuni intre persónele cari nu sciu carte şi cari, in imposibilitate de a semna, ar fi trebuit să recurgă la calea mult mai dificilă a confecţionărei actelor autentice;

Considerând că, astfel fiind, actul menţionat constatând din partea Elenei Rascovici primirea dreptului sĕu de a patra parte, care formézá obiectul acţiunei de astădi, apoi apelanta nu mai póte pretinde acest drept, şi prin urmare cererea sa, negăsindu-se fundată, cată a se respinge ;

Pentru aceste motive, respinge apelul, etc.

Semnaţi : G. M. Eliescu, D. I. Eustaţiu, G. D. Bildirescu.

OPINIUNE

Avênd in vedere că intimaţii, pentru a se apăra de cererea reclamantei, presentă uă quitanţă de desfacere ;

Avênd in vedere că apelanta nu recunósce acéstă quitanţă ;

Avênd in vedere că quitanţa de desfacere este dată de uă persónă care nu scia carte ;

Considerând că de şi pe acéstă quitanţă se vede pusă uă legalisare dată de poliţie;

Avênd in vedere insă că poliţia nu era competentă a da autenticitatea unei asemenea quitanţe ;

Că, ast-fel fiind, acéstă quitanţă nu póte fi considerată ca uă probă de desfacere pretinsă de intimat ;

Pentru aceste motive déră suntem de părere că acest act nu se póte opune apelantei.

Semnaţi : C. Plopşorénu, G. I. Columbénu.

CURTEA DE APEL DIN FOCŞANI, SECŢIUNEA I

(Corespondenţa particulară a *Dreptului*)

Şedinţa din 16 Februarie 1883

Preşedinţa Dlui G. Giurgea, preşedinte

Haim Iacobson, declarat in stare de faliment

FALIMENT. — INCETAREA PLAŢILOR. — PLAŢI FACUTE DUPE DECLARAREA FALIMENTULUI ŞI INAINTE DE ESPIRAREA TERMENELOR DE ARETAREA CREDITORILOR. — NU FAC SA INCETEZE FALIMENTUL. — ART. 185 ŞI 187 COD. COMERCIAL.

Se declară in faliment comercianţii cari au incetat plăţile.

Incetarea plăţilor se consideră in momentul dărei pe facià a falimentului. Plăţile făcute dupe declarare nu pot autorisa ridicarea falimentului, mai ales când n'au trecut termenele prevĕdute de lege pentru arĕtarea creditorilor.

Curtea,

Asupra apelului interjetat de D. Haim Iacobson contra sentinţei Tribunalului Putna cu Nr. 52, din 1882 :

Avĕnd in vedere că apelantul prin sentinţa apelată este declarat in stare de faliment dupa cererea creditorului Hamburger ;

Avĕnd in vedere că apelantul, in sprijinirea apelului sĕu, susţine că dupe pronunţarea sentinţei a aquitat pe toţi creditorii, şi in acest cas nu póte fi considerat că a incetat plăţile şi că nu mai póte face facià angagiamentelor sale ;

Considerând că, conform art. 185 din Codul comercial, douĕ sunt condiţiunile pentru ca cine-va să fiă declarat de falit: 1° calitatea de comerciant, şi 2° incetarea plăţilor ;

Considerând, in specià, că calitatea apelantului de comerciant este stabilită ;

Considerând că apelantul, nefiind consecuent de a aquita la scadenţă douĕ poliţe din 1882 in ordinul Dlor Fildermann şi Steinberg, trecute cu gir către D. Hamburger, cari au fost protestate, precum şi alte douĕ poliţe din 1881 devenite esigibile şi neprotestate, prin acésta a incetat plăţile, ne mai putĕnd face facià angagiamentelor sale ;

Considerând că, de şi apelantul susţine că in urma pronunţărei sentinţei de Tribunal a aquitat atât pe D. Hamburger cât şi pe cei-alţi creditori, ast-fel in cât nu mai póte fi considerat in incetare de plăţi ; insă acéstă plată făcută in urma declarărei in stare de faliment nu póte justifica intru nimic pe apelant că n'a incetat plăţile, pe cât timp şi momentul declarărei in stare de falit incetase plăţile;

Considerând că darea pe facià a falimentului are de efect de a face esigibile contra falitului tóte creanţele, chiar şi acele ale căror termene nu espirase, şi falitul neconformându-se art 187 din Cod. comercial de a depune la Tribunal bilanţul iscălit de dênsul cu arĕtare de toţi creditorii, in cât nu se póte constata dacă afară de acei creditori cari s'au arĕtat la Tribunal şi s'au aquitat, dupe cum susţine, nu mai sunt şi alţi creditori cari nu s'au aquitat şi ale căror creanţe au devenit esigibile prin declarare in stare de faliment a apelantului, cu atât mai mult că prin art. 236 din acel Cod se prevĕd termenele pentru creditorii din ţară şi străinĕtate, termene cari n'au espirat, şi că plata unor creditori cunoscuţi nu póte să apere de faliment in contra altor creditori necunoscuţi ; că, chiar dacă s'ar fi probat că nu mai sunt şi alţi creditori, totuşi aquitarea, fiind făcută posterior incetărei plăţilor, nu póte da alt drept apelantului de cât de a cere reabilitarea prin indeplinirea formalităţilor prevĕdute de Codul comercial; că, astfel fiind, apelul Dlui Haim Iacobson urmézà a se respinge ca nefundat ;

Pentru aceste motive, in majoritate, respinge apelul, etc (1).

Semnaţi : G. Giurgea, S. Hociung, G. I. Constantinescu, D. Iuraşcu.

OPINIUNE

Avĕnd in vedere că, conform art. 185 Codul comercial, pentru ca uă persónă să pótă fi declarată falită, se cere pe lêngă condiţiunea de a fi comerciant şi aceea d'a fi incetat plăţile sale; că acéstă din urmă condiţiune fiind uă cestiune de fapt este lăsată la suverana apreţiare a judecătorului de fond ;

Avĕnd in vedere că, de şi pênĕ in momentul când Tribunalul a pronunţat sentinţa prin care declară in stare de falit pe apelantul Haim Iacobson, acesta nu achitase poliţele cu data de 13 Septembre 1882, pentru 500 lei, in ordinul lui M. Feldman, şi cu data de 7 Octombre 1882, pentru 791 lei, in ordinul lui I. P. Steinberg, ambele protestate la scadenţă şi trecute prin gir in persóna Dlui Hamburger, care a făcut cererea de darea pe facià a falimentului; insă, in urma sentinţei, apelantul a plătit nu numai aceste creanţe, dérà incă şi altele, dintre cari unele nu ajunsese la scadenţă, dupe cum acésta se dovedesce din biletele la ordin presentate de apelant in instanţă şi din declaraţiunile sindicului falimentului care afirmă că toţi creditorii cunoscuţi sunt achitaţi;

Considerând că Curtea, in puterea efectului devolutiv al apelului, urmézà a cerceta daca apelantul a incetat intr'adevĕr plăţile sale, sau daca a fost numai intr'uă genă momentană de a face facià angagiamentelor sale ;

Considerând că, uă dată constatat că apelantul a plătit tóte creanţele ce datora, nu se mai póte susţine că dênsul a incetat plăţile, ne mai putĕnd face facià obligaţiunilor sale ; cel mult n'a putut fi de cât uă genă momentană, care adesea ori se intêmplă in comerciu ;

Pentru aceste motive, sunt de opiniune a se admite apelul, etc.

Semnat : G. C. Sişman.

---

(1) V. uă hotărire contradictorie a aceleeaşi Curţi publicată in numĕrul trecut. (*N. R.*)

TRIBUNALUL ILFOV, SECȚIUNEA II

Ședința din 11 Marte 1883

Președința Dlui M. Ciocârdia, președinte

Ioan I. Eliad Romånul cu Jules Delaroche

MINOR. — OBLIGAȚIUNI CONTRACTATE IN TIMPUL MINORITAȚEI. — NU SUNT NULE DE DREPT. — BILETE SEMNATE PENTRU NUTRIMENTUL ȘI INTREȚINEREA FOSTULUI MINOR. — SUNT OBLIGATORIE. — ART. 1157 ȘI 1164 COD. CIVIL.

Obligațiunile contractate in timpul minorității nu sunt nule; minorul este numai in drept a cere desființarea lor, daca nu se dovedesce că 'i-au folosit.

Sarcina probei incumbă acelui ce reclamă esecutarea ingagiamentelor luate de fostul minor.

Astfel, biletele semnate pentru intreținerea și nutrimentul fostului minor sunt obligatorie pentru dênsul.

Nr. 117. — D. Ioan I. Eliad Românul a făcut oposițiune contra sentinței acestui Tribunal cu Nr. 667, din 1882, pronunțată in procesul ce are cu D. Jules Delaroche.

S'a presentat oponentul asistat de D. avocat D. Ionescu și defendorul prin D. avocat I. Pală.

Tribunalul, deliberând :

Avênd in vedere că acéstă cestiune are de obiect cererea Dlui Jules Delaroche de a se condemna D. Ioan I. Eliad să'i plătéscă suma de 1,667 lei 75 ce'i datoréză cu douĕ bilete la ordin semnate de dênsul in Geneva, ambele cu data de 16 Februarie 1878;

Avênd in vedere că in susținerea acestei reclamațiuni D. Delaroche presentă biletele la ordin arĕtate pe cari insuși intimatul le recunósce a fi ale sale și semnate de dênsul;

Avênd in vedere insă că intimatul opune in descărcarea sa de acéstă obligațiune necapacitatea in care se găsea la epoca la care a semnat biletele fiind minor, fapt ce nu se contestă nici de reclamant; astfel că remâne a se stabili daca in condițiunile in cari acéstă obligațiune a luat nascere intimatul este, astăḑi, sau nu ținut ca să o esecute;

Considerând că minorul, conform art. 1157 și urm. Codul civil, putênd esercita acțiunea de rescisiune pentru contractele incheiate in minoritate, póte de asemenea opune unei obligațiuni ce 'i se reclamă anulabilitatea dênsei;

Considerând insă că, conform principielor consacrate in art. 1164 Cod. civil, uă creanță de uă asemenea natură nu póte fi anulată de cât atunci când s'ar proba că minorul n'a profitat de ceea ce 'i s'a dat, fapt care se invócă de intimat și care se contestă de reclamant;

Considerând că, intr'uă atare speciă, reclamantului 'i incumbă sarcina de a proba că banii pentru cari s'a semnat biletele au profitat minorului, ceea ce reclamantul și probéză prin insăși declarațiunea intimatului din bilete unde afirmă că valórea lor representă cheltuieli de nutriment și intreținere, cum și prin scrisórea intimatului alăturată pe lêngă biletele din care de asemenea resultă clar că dênsul fiind in institutul reclamantului a semnat aceste acte de creanță pentru suma rĕmasă datorită;

Considerând că, de și se alegă de intimat că acea scrisóre a fost intenționat dictată de reclamant tocmai pentru a se acoperi nulitățile ce s'ar fi putut invoca in majoritate, insă in facia faptului constant și recunoscut că intimatul a fost in institutul reclamantului, unde a locuit, s'a nutrit și invĕțat, nu se póte stabili alt de cât că banii datorați au profitat minorului;

Considerând că, astfel fiind, acțiunea, găsindu-se fundată, trebue a fi admisă;

Pentru aceste motive, respinge oposițiunea ca nefundată, etc.

Semnați : M. Ciocârdia, C. N. Năcescu.

JURISPRUDENȚA STRAINA

CURTEA DE APEL DIN BESANÇON

Audiența din 14 Ianuarie 1883

Președința Dlui Dayras

Casimir Vorbe cu Félicien Vorbe și alții

BILET LA ORDIN SUBSCRIS IN STRAINETATE DE UN FRANCES IN PROFITUL UNUI ALT FRANCES. — PRESCRIPȚIUNE. — STATUT PERSONAL. — REGULA LOCUS REGIT ACTUM. — TRIBUNALUL COMPETENT. — INTRERUPEREA PRESCRIPȚIUNEI. — NOVAȚIUNE.

Regula *Locus regit actum* primesce uă escepțiune in casul când actul a fost făcut in străinĕtate de către nisce persóne de aceeași naționalitate și când circumstanțele causei fac să se presupună că aceste persóne au ințeles să se supună legilor țerei lor.

Prescripțiunea estinctivă de obligațiune este regulată dupe legea domiciliului debitorului.

Acéstă prescripțiune se intrerupe, in ceea ce privesce biletele la ordin, prin plata dobênḑilor, care constitue uă adevĕrată recunóscere a datoriei.

Novațiunea nu se póte opera fără voința creditorului, și, daca acest consimțimênt nu este espres formulat, el nu póte resulta de cât din nisce presumpțiuni cari să manifeste uă intențiune formală de a face novațiune.

Curtea,

Considerând că intimații, fiind semnați toți in biletul la ordin de 6,000 dolari subscris in ordinul apelantului, recunosc că sunt obligați solidar către acest din urmă la plata acestei sume, pretinḑênd insă că creanța ce resultă din acest

act este stinsă prin prescripţiune şi, in ori ce cas, prin novaţiune.

Asupra esceptiunei de prescripţiune :

Considerând că intimaţii susţin că, biletul la ordin fiind subscris la San Francisco de către Francesi in profitul unui Frances, ambele părţi contractante sunt presupuse că s'au supus legilor ţĕrei unde au contractat; că, conform statutului californian, ori ce acţiune basată pe un contract sau un bilet la ordin se prescrie dupe trecere de patru ani de la scadenţă, de unde urmézâ că creanţa apelantului esigibilă la 1iu Aprilie 1861 este stinsă prin prescripţiune, din causă că acest din urmă a negligiat de a cere plata ei, sau cel puţin revinderea ei, mai 'nainte de 1iu Aprilie 1865;

Considerând că regula *Locus regit actum* sufere uă esceptiune in casul când actul a fost făcut in străinĕtate de către nisce persóne de aceeaşi naţionalitate şi când circumstanţele particulare ale causei permit de a presupune că aceste persóne au inţeles să se supună legilor ţĕrei lor; că din tóte aceste circumstanţe resultă invederat, in fapt, că părţile contractante n'au avut intenţiunea de a alege pentru esecutarea actului ce făceau statutul californian; că mai lesne se póte presupune că in acéstă privinţă ele au inţeles a se supune legei ţĕrei unde aveau să se intórcă in curênd, legi francese, legea ţĕrei lor de origine;

Considerând, pe lêngă acestea, că prescripţiunea estinctivă de uă obligaţiune este regulată dupe legea domiciliului debitorului; că, in adevĕr, prescripţiunea nu stinge *ipso facto* dreptul creditorului, ci constitue numai uă esceptiune pe care debitorul are facultatea de a o opune sau nu creditorului, de unde urmézâ că prescripţiunea trebue naturalmente să se reguleze dupe legea locului unde acest debitor caută să fiă acţionat, adică dupe legea locului domiciliului sĕu; că, astfel fiind, intru cât intimaţii sunt astăḑi domiciliaţi in Francia şi acţiunea lui Casimir Vorbe a fost introdusă inaintea Tribunalului domiciliului acestora, pentru soluţiunea esceptiunei ce ei invócă caută să se aplice legea francesă;

Considerând că, dupe acéstă lege, ori-ce acţiune relativă la nisce efecte de comerciu se prescrie prin cinci ani calculaţi din ḑiua protestului sau a celui din urmă act de urmărire, afară numai de nu se va fi pronunţat uă hotărire condemnatóre sau se va fi recunoscut datoria printr'un act deosebit (art. 189 Cod. comercial); că insă, in speciă, acéstă esceptiune nu póte fi opusă de către intimaţi;

Considerând, in adevĕr, că dupe art. 2248 Cod. civil prescripţiunea se intrerupe prin recunóscerea din partea debitorului a dreptului aceluia contra căruia el incepuse a prescrie;

Considerând că plata dobênḑilor unei creanţe este recunóscerea cea mai invederată din partea debitorului că el datoréză capitalul acelei creanţe şi că voesce să o plătéscă; că atunci când uă asemenea plată se face de către unul din debitorii solidari, acésta este in destul pentru a intrerupe prescripţiunea şi contra celer-alţi, fapt ce este constatat că a avut loc in speciă.

Asupra mijlocului de apărare basat pe novaţiune :

Considerând că novaţiunea este transformarea unei obligaţiuni intr'alta care 'i ia locul; că acéstă operaţiune nu póte să aibă loc fără acordul debitorilor şi al creditorului; că daca in unele casuri consimţimêntul acestui din urmă ar puté să resulte din nisce presumpţiuni trase din circumstanţele causei, trebue insă ca aceste presumpţinni să invedereze lămurit intenţiunea lui de a nova; că insă circumstanţele invocate de intimaţi nu denotă uă intenţiune in destul de precisă din partea lui Casimir Vorbe de a face uă novaţiune a creanţei sale, şi că ele se esplică cu totul din contră prin aceea că Félicien Vorbe era unul din debitorii solidari ai biletului cu data 1iu Aprilie 1860; că este imposibil a se admite, faciă numai cu circumstanţele invocate, că Casimir Vorbe ar fi consimţit să noveze creanţa lui prin substituirea unui singur debitor in loc de şése, şi ca astfel să fi renunţat, fără nici uă compensaţiune, să'şi reducă garanţia ce avea in virtutea titlului sĕu orginar;

Pentru aceste motive, admite apelul, etc.

BIBLIOGRAFIE

Bucuresci — Typ. Curţei Regale, pr. **F. Göbl Fii**, Pasagiul Român, 12.

ANUL XII. — Nr. 37. JOI 14 APRILIE 1883

DREPTUL

LEGISLATIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENTIA — ECONOMIE POLITICA

Prim-Redactor: DEMETRU C. POPESCU

ESE DE DOUE ORI PE SEPTEMANA

Redactor-Administrator: NICOLAE CHRISTESCU

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA ĐIARULUI, PASAGIUL ROMAN, 10

ABONAMENTELE se fac pe an şi pe jumĕtate de an: la 1iu Decembre şi 1iu Maiu. De la 1iu Iulie pênĕ la 20 August ḑiarul nu apare.

Anunţuri: linia 40 bani. *Scrisorile nefrancate se refusă* Un numĕr: 50 bani

COSTUL ABONAMENTULUI Pe an, 40 lei; pe jumĕtate an, 20 lei. *Studenţii plătesc pe jumĕtate* Pentru străinĕtate se adaogă timbrul postal.

Din causa serbătorilor Pascelui şi a vacanţei Tribunalelor, numĕrul viitor al DREPTULUI va apăré in ḑiua de 24 ale lunei curente.

REDACTIUNEA

SUMAR

Uă cestiune asupra constituţionalităţei legilor

Fără indouială că misiunea instanţelor judecătoresci stă in aplicarea legilor. Magistratul nu este in drept să creeze de la dênsul sau să suprime dispoziţiuni esistente, adevĕrata lui glorie fiind impărţirea dreptăţei dupe starea legislaţiunei. Adese insă se nasc dificultăţi asupra acestui punct: este obligat judecătorul să aplice legile fără să mai cerceteze nimica, sau intră in căderea lui să constate esistenţa lor *legală*, daca ne este permis să ne esprimăm astfel. Şi să specificăm mai bine: se scie că, in ţĕrile democratice, organisarea Statului se determină prin constituţiuni, coprinḑĕnd atât formalităţile necesare pentru alcătuirea legilor, cât şi principiele organice pe cari se fundéză starea socială. Care este dreptul judecătorului? Are să esamineze dênsul, intr'uă lege, numai daca s'au indeplinit formele constituţionale, sau chiar este in drept să observe de este or nu conformă principielor stabilite prin Constituţiune, şi prin urmare să decidă daca este sau nu aplicabilă?

In ceea ce privesce formele sau constituţionalitatea esternă a legilor, nici uă dificultate. Magistratul póte şi chiar este obligat, dupe părerea tutulor, să cerceteze despre indeplinirea formalităţilor prevĕḑute de Constituţiune: votarea, sancţionarea şi publicarea, refusând aplicarea legilor lipsite de unele din aceste condiţiuni.

Greutatea este numai când cercetăm constituţionalitatea internă a legilor, adică daca dênsele contravin or nu vre unei regule sau principiu constituţional. Póte să facă acésta judecătorul? Cestiunea este destul de delicată: de uă parte, legea fundamentală, *lex legum*, pusă in discuţiune prin stirbiturile ce 'i se aduc; de alta, puterea legiuitóre atinsă prin hotăririle puterei judecătoresci. Ce trebue să ia in consideraţiune judecătorul, Constituţiunea sau legea?

Lucrul merită discuţiune, mai ales intr'uă ţară democratică, unde trebue să se scie lămurit drepturile cetăţénului şi cu deosebire să se determine căderile diferitelor instituţiuni şi organe ale Statului. De aceea ne permitem şi noi a schiţa câte-va idei asupra materiei, cercetând aceea ce se petrece şi la alte popóre şi căutând a vedé cum s'ar resolva mai bine dupe legislaţiunea nóstră.

I

Când vorbim de democrații, negreșit că in primul rênd trebue să ne gândim la Statele-Unite ale Americei.

Acolo, judecătorul are uă mare putere politică, pentru că este in drept a cerceta daca uă lege este sau nu conformă Constituțiunei, putênd refusa aplicarea ei daca o crede inconstituțională.

Raționamentul Americanului este simplu și logic: Constituțiunea este patrimoniul tutulor cetățenilor, și nu se póte schimba de cât in condițiunile a nume stabilite. Pênĕ nu se modifică, judecătorul cel d'ântâiu trebue să'i asigure inviolabilitatea. Legiuitorul nu este și constituant in același timp, și de aceea legile modificătóre Constituțiunei, daca nu sunt date in condițiunile hotărite, nu pot avé nici uă valóre.

Afară de acestea, când este vorba despre un Stat federativ, uă asemenea mĕsură se impune, pentru că numai astfel se conservă intactă legătura dintre diferitele State. „Trebue să esiste uă Curte supremă de justiție, ḑice Stuart Mill (1), și un sistem de Curți subordinate in fie-care Stat al Uniunei pentru a judeca asemenea cestiuni: și hotărirea acestor Curți, in ultimă instanță, trebue să fiă definitivă.“ Și, mai departe: „Acésta implică consecuența insemnată dobêndită in Statele-Unite, că uă Curte de justiție, Tribunalul federal cel mai inalt, posedă puterea supremă asupra tutulor guvernămintelor, guvernul Statelor și guvernul federal, pentru că are dreptul de a declara că ori-ce lege sau act emanând de la dênsele trece peste limitele date de Constituțiunea federală, și astfel nu are nici uă valóre legală.“

Deosebit, cercetarea constituționalității legilor se face fără sgomot, cu discuțiuni seriόse, nepronunțându-se nici uă dată in mod general și făciș contra puterei legiuitóre, ci numai cu ocasiunea diferitelor casuri isolate: nu sunt de temut déră nici sbuciumările pasiunilor, nici lupta directă intre cele douĕ puteri ale Statului. „Strânsă in limitele sale, ḑice Tocqueville (2), puterea dată Tribunalelor americane de a se pronunța asupra inconstituționalității legilor formézá incă una din cele mai puternice stavile ridicate contra tiraniei adunărilor politice.“

Resultatele produse in America au dat mult folos, și nimeni pênĕ astăḑi nu s'a plâns de puterea politică incredințată judecătorului (3).

In Englitera domnesc alte idei. Acolo Parlamentul are puterea supremă. Este și legiuitor și constituant. Indată ce uă lege intrunesce condițiunile constituționalității esterne, judecătorul trebue să o aplice. „Ar fi irațional, ḑice Tocqueville (4), de a da judecătorilor englesi dreptul de a resista voinței corpului legiuitor, pentru că Parlamentul care face legea face și Constituțiunea, și, prin urmare, nu se póte, in nici un cas, să se numéscă uă lege inconstituțională când emană de la cele trei puteri.“

Pe continent, intêlnim alte disposițiuni.

In general Constituțiunile se pot modifica, insă, pentru acésta, esistă a nume condițiuni, neputênd legislatura ordinară să introducă schimbări constituționale. Cu tóte acestea, daca cercetăm practica urmată, mai pretutindeni nu se dă judecătorului puterea de a pipăi constituționalitatea legilor. Lucrul se póte esplica printr'un argument istoric. De la constituirea Statelor, lumea avea să se plângă mai mult contra atotputerniciei monarchilor, castelor, și adese chiar contra ordinelor judiciare. Adunările deliberante s'au considerat tot-d'a-una ca factori de oposițiune și de dĕrimare a puterei opresorilor. Adunările Statelor-Generale, memorabile prin raritatea chiămărei lor și prin opsițiunea contra voinței absolute a capilor Statului; Constituanta Revoluțiunei francese, care resturnă puterea monarchilor și introduse libertatea, sunt atâtea tradițiuni trumóse pentru adunările legiuitóre ale diferitelor State constituționale. Să se adaoge și farmecele ce insoțesc deliberațiunile sgomotóse ale corpurilor *cari emană din suveranitatea populară*, cum și téma ce esistă incă de corpurile judiciare, și lesne se va ințelege popularitatea de care se bucură adunările legiuitóre, și, prin urmare, puterea absolută ce se recunósce voturilor date.

(1) *Le Gouvernement représentatif*, pag. 366 și urm.

(2) *De la Démocratie en Amérique*, vol. I, pag. 172.

(3) Se citéză numai uă enormitate comisă de Tribunalul federal, care, contra voinței locuitorilor, declara că sclavia este de drept comun și, prin urmare, legitimă pe teritoriele neconstituite in State (STUART MILL, *ibid.*, pag. 368).

(4) *Loc. cit. supra*, pag. 168.

Să luăm câte-va esemple.

In Francia, mult timp parlamentele, corpuri judiciare, au esercitat uă putere politică, avênd dreptul a se opune la inregistrarea legilor şi chiar a aduce mustrări capului Statului. Instituţiunea insă a fost desfiinţată in urma Revoluţiunei, şi de atunci nici uă dată vre uă constituţiune francesă n'a permis judecătorilor cercetarea constituţionalităţei legilor.

In practică, lucrul s'a presentat atât cu ocasiunea aplicărei regulamentelor formate de capul Statului, cât şi a legilor votate dupe formele constituţionale. Pentru cele d'ântâiu, in doctrină şi jurisprudenţă, aprópe intr'un mod constant se dă voe judecătorului a esamina daca sunt sau nu conform cu legea. „Nu vom esita déră a recunósce, ḑice Dalloz (5), cu aprópe unanimitatea Tribunalelor, că justiţia nu trebue să aplice dispoziţiunile unei ordonanţe regale contrarie unei disposiţiuni legislative.“

In ceea ce privesce insă legile, nici uă dată instanţele judecătoresci nu 'şi-au permis a cerceta daca contravin or nu vre unei regule constituţionale. „Considerând, ḑice Curtea de casaţiune, că uă lege deliberată şi promulgată cu formele constituţionale devine obligatorie pentru Tribunale şi nu póte fi atacată inaintea lor pentru inconstituţionalitate“ (6).

Comentatorii merg pênĕ acolo că consideră uă adevĕrată eresie teoria contrarie. „Orbirea spiritului de partidă, ḑice Dalloz (7), a putut numai să ne aducă să susţinem că uă lege liber votată nu este obligatorie. Nu credem că este cu putinţă a presenta in drept uă eresie mai monstruósă, pentru că ea tinde numai să isbéscă de mórte, dupe voia pasiunilor şi intereselor, ori-ce lege care s'ar susţine că nu decurge direct din disposiţiunile constituţiunei sau că este in oposiţiune cu dênsa, şi să pună autoritatea judecătoréscă, pênĕ in fracţiunile ei cele mai depărtate, pe d'asupra puterei legiuitóre.“

In Francia, spirite escelente s'au gândit de mult să resolve cestiunea, care de altminteri are mare importanţă in viaţa practică. Astfel, Sieyès preconisa idea unui juriu constituţional, recrutat dintre legislatori; Destutt de Tracy credea că este bine a se forma un corp a parte care să se ocupe cu asemenea lucruri, constituţiunile imperiale dau Senatului acéstă putere, etc (8).

(5) *Répert.*, XXX, v• Lois, pag. 195.

(6) Hotărire din 11 Maiu 1833, ap. DALLOZ, *loc. cit. supra*, pag. 206.

(7) Ibid.

In Belgia domnesc apópe ideele francese.

In constituţiunea acestui Stat nu este scris nicăeri dreptul puterei judecătoresci de a se ocupa despre contituţionalitatea internă a legilor. Ba incă esistă uă disposiţiune (art. 107), relativă la neaplicarea regulamentelor contrarie legilor, şi pe care mulţi o consideră ca un argument puternic contra neaplicărei legilor constituţionale. „Constituţiunea, ḑice D. Laurent (9), nu dă drept judecătorului de a esamina constituţionalitatea legilor; acésta este de ajuns pentru a decide cestiunea. Este adevĕrat că legiuitorul este legat prin Constituţiune; el nu póte să deróge de la dênsa, şi, in teorie, s'ar puté ḑice că legea care violéză Constituţiunea este isbită de nulitate, intocmai ca şi ordonanţa regală care violéză uă lege. Déră Constituţiunea nu consacră acéstă teorie. Indată ce legea este dată in formele constituţionale, ea obligă pe Tribunale, ca şi pe guvern şi cetăţeni; ar trebui uă disposiţiune formală in Constituţiune pentru a autorisa pe judecător să nu o aplice pentru că este inconstituţională“ (10).

In România asemenea nu avem vre uă disposiţiune constituţională care să recunóscă uă asemenea putere judecătorului. In general găsim aceleaşi disposiţiuni ca şi in Belgia. Cu tóte acestea, jurisprudenţa nóstră pare a fi fixată in sensul recunóscerei puterei magistratului de a decide daca legile sunt sau nu constituţionale şi, prin urmare, daca trebue or nu aplicate (11). Ea se fundéză pe douĕ

(8) A. SAINT-GIRONS, *Essai sur la séparation des pouvoirs*, pag. 560 şi urm.

(9) *Principes de Droit civil*, vol. I, pag. 67 şi urm.

(10) In acest sens este şi jurisprudenţa: Cas. belgiană, 23 Iulie 1849; Curtea din Bruxelles, 7 Iulie 1847, etc. D. THONISSEN, *la Constitution belge*, se pronunţă tot astfel, pag. 335 şi urm.—In Belgia, esistă multă discuţiune asupra acestui punct şi mulţi publicisti nu impărtăşesc ideele jurisprudenţei. (EUGÈNE VERHAEGEN, *Etudes de Droit public*, şi autorităţile acolo citate.)

(11) Cas. Rom., secţiunea II, 24 Septempre 1875; Tribunalul Ilfov, secţiunea I, 14 Februarie 1875; Curtea de apel din Iaşi, secţiunea II, 27 Septembre 1876. — Tóte aceste notiţe le-am luat din escelenta lucrare a Dlui G. Meitani, *Studie asupra Constituţiunei Românilor*, care se pronunţă tot in acest sens. (Fascicula VII, pag. 37 şi urm.)

argumente principale: de uă parte, idea că Constituţiunea este obligatorie pentru toţi fără deosebire, neputênd chiar legiuitorul să se atingă de dênsa, şi, de alta, indatorirea judecătorului de a aplica Constituţiunea, ceea ce resultă şi din formula jurămêntului chiămat a presta la intrarea sa in funcţiune.

Intr'unul din numerele viitóre, vom cerceta mai de aprópe argumentele ce se pot invoca pentru cele două sisteme, căutând a ne da séma despre acela care este mai compatibil cu principiele Constituţiunei nóstre şi cu ideele sănĕtóse dupe cari trebue să se conducă uă ţară democratică.

D. C. Popescu

JURISPRUDENŢA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAŢIUNE ŞI JUSTIŢIE, SECŢ. I

Şedinţa din 15 Marte 1883

Preşedinţa Dlui N. L. Gherassi, preşedintele secţiunei

Maiorul D. Ghiţescu cu Panait Balş şi altul

APEL. — TERMEN. — HOTARIRE DE RESPINGEREA UNEI OPOSIŢIUNI NESUSŢINUTE. — TERMENUL CURGE DE LA DATA PRONUNŢAREI. — ART. 319 PROC. CIVILA. — CASARE.

Termenul de apel contra hotărirei de respingerea unei oposiţiuni curge din ḑiua pronunţărei, când oponentul nu s'a presentat să o susţină, chiar daca oposiţiunea fusese mai 'nainte primită şi in contradictoriu se ordonase uă cercetare locală.

Nr. 88. — Casată, decisiunea Curţei de apel din Iaşi, secţiunea II, cu Nr. 232, din 1871, in urma recursului făcut de maiorul D. Ghiţescu, in procesul ce are cu DD. Panait Balş şi Ruxandra Balş, pentru uă vie şi bani.

S'au ascultat: D. Al. Degre, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă; D. M. Teodorénu, avocatul recurentului, in desvoltarea motivului de casare; in absenţa intimatului.

Curtea, deliberând:

Asupra motivului de casare astfel formulat: „Violarea art. 319 Proc. civilă. — Curtea trebuia să respingă apelul Dnei Ruxandra Balş şi al sociului sĕu D. Panait Balş ca tardiv, de óre ce sentinţa apelată a fost dată asupra oposiţiunei respinsă ca nesusţinută şi apelul in atare cas nu curge din ḑiua notificărei sentinţei, cum ḑice Curtea din Iaşi, ci din ḑiua când Tribunalul a respins oposiţiunea."

Vĕḑênd art. 319 Proc. civilă;

Considerând că dispoziţiunile art. 319 citat, — dupe care, daca oposiţiunea contra hotăririlor date in lipsă s'a respins, termenul de apel va incepe din ḑiua hotărirei prin care s'a respins oposiţiunea, — sunt aplicabile nu numai când oposiţiunea s'a respins ca neregulată in formă sau tardivă, or nejustificată sau nesusţinută, ci incă in casul când s'a dat uă hotărire de respingere pentru că partea care făcuse oposiţiune, in urma admiterei acei oposiţiuni, şi chiar in urma unei ordonanţe preparatorii de instrucţiune, n'a mai stăruit, ci a lipsit la judecata asupra fondului prigonirei, căci nici in acest din urmă cas hotărirea de respingere nu póte fi considerată ca dată contradictoriu; că, in specià, Curtea de apel, asupra escepţiunei de tardivitatea apelului ridicată de recurent acolo intimat, a respins'o, pe cuvênt că termenul de apel cată a fi calculat nu de la data hotărirei prin care s'a respins oposiţiunea făcută de D. şi Dna Balş, ci de la notificarea acei hotăriri, pentru că oposiţiunea fusese deja admisă şi se ordonase contradictoriu uă cercetare prin martori, de şi oponenţii Balş n'au mai stăruit la judecată asupra fondului prigonirei, ci, lipsind, li s'a respins, pe temeiul art. 149 Proc. civilă, oposiţiunea; că, judecând astfel, Curtea de apel a violat precitatul articol de lege;

Pentru aceste motive, şi fără a mai discuta pe cele-alte motive de casare, caséză, etc.

Şedinţa din 16 Marte 1883

Preşedinţa Dlui N. L. Gherassi, preşedintele secţiunei

Alter Şperber cu Anton Ioan

POPRIRE DE CHIRII. — TREBUE SA ESISTE PROCES-VERBAL INCHEIAT DE AGENTUL TRIBUNALULUI ORDONAND POPRIREA CHIRIEI. — UA SIMPLA SOMAŢIUNE NU ESTE SUFICIENTA. — ART. 482 PROC. CIVILA. — CASARE.

Poprirea unei chirii nu esistă in mod valabil de cât in urma unui proces-verbal incheiat de agentul Tribunalului, conform art. 482 Proc. civilă. Uă simplă somaţiune nu póte indatora pe un chiriaş, care a plătit proprietarului, să mai plătéscă incă uă dată aceluia care a trămis'o.

Nr. 90. — Casată, decisiunea Curţei de apel din Iaşi, secţiunea I, cu Nr. 171, din 1881, in urma recursului făcut de Alter Şperber in procesul ce are cu Anton Ioan, pentru bani.

S'au ascultat: D. Gr. Lahovari, consilier al Curţei, in citirea rapotului făcut in causă; D. T. Maiorescu, avocatul

recurentului, in desvoltarea motivului de casare; D. Gabr. Theodoru, avocatul intimatului, in combateri.

Curtea, deliberând:

Asupra motivului de casare intemeiat pe „violarea art. 482 Proc. civilă, căci agentul judecătoresc insărcinat de Tribunal cu aplicarea secuestrului ordonat dupe cererea Dlui Anton Ioan pe venitul Dnei Elena Manoliu nu 'l-a prevenit a depune chiria in timp de şépte ani, aşa că neavênd cunoscinţă despre acest secuestru a plătit chiria la termen Dnei Manoliu, proprietara imobilului inchiriat."

Vědênd art. 482 Proc. civilă;

Avênd in vedere că recurentul este condemnat, in calitate de chiriaş al unei magazii a Dnei Maria Manoliu, ca să plătéscă Dlui Anton Ioan, creditorul acesteia, chiria cuvenită de la 26 Octombre 1873 şi pênĕ la 26 Octombre 1880, socotit câte 36 galbeni pe fie-care an cu procente;

Avênd in vedere că recurentul la Curtea apelativă s'a opus la acéstă cerere, pe motiv că, nefiind incunosciinţat in conformitate cu art. 482 Proc. civilă, a respuns chiria direct in mâinele proprietarei;

Avênd in vedere că Curtea apelativă, pentru a condemna pe recurent, se intemeiéză numai pe uă simplă somaţiune ce intimatul 'i-ar fi făcut prin portărei in anul 1873;

Considerând că, dupe art. 482 Proc. civilă, in cas când se ordonă de Tribunal secuestru conform art. 481, aceeaşi Procedură, pe veniturile debitorului, trebue ca un agent al Tribunalului să mérgă in facia locului şi, formând proces-verbal, conform art. 416, despre veniturile averei debitorilor şi cari au a se aduna pe séma creditorului, să previe şi să indatoreze pe chiriaşi a depune chiriile datorite sau acele cari vor datora la Tribunalul local;

Considerând cá, in specia, fără ca formalităţile prescrise de art. 482 să se fi indeplinit, condamnă pe recurent la plata chiriei către creditori luând de temeiu numai simpla somaţiune făcută de acesta; prin urmare, Curtea in adevĕr a violat citatul articol de lege;

Pentru aceste motive, caséză, etc.

CURTEA DE APEL DIN BUCURESCI, SECŢIUNEA II

Şedinţa din 27 Ianuarie 1883

Preşedinţa Dlui Al. Filiti, preşedinte

Olga Gigârtu şi altele cu N. Chiriţă Marinovici şi alţii

LEGATE. — TESTAMENT. — DETERMINAREA CARACTERULUI LEGATELOR. — SE FACE DUPE INTENŢIUNEA TESTATORULUI. — ART. 924 şi 926 COD. CIVIL.

Caracterul unor legate coprinse intr'un testament se determină dupe intenţiunea ce a avut dispunĕtorul când le-a constituit.

Nr. 24. — Dnele Olga Gigârtu, Zoe Mandrea şi Ana Bălcescu ađi Culcer, prin procuratorul lor N. Mandrea, au interjetat apel contra sentinţei Tribunalului Ilfov, secţiunea I, cu Nr. 81, din 1881, in procesul ce au cu N. Chiriţă Marinescu, Anton Gugiu şi alţii.

S'au presentat apelantele prin DD. avocaţi T. Maiorescu şi M. Korne şi defendorii prin DD. avocaţi P. Grădisténu, G. Vernescu, B. Brătianu şi I. Ralian, fotoliul Ministerului public fiind ocupat de D. procuror de secţiune M. Zenide.

Curtea, deliberând:

Avênd in vedere că D. N. Mandrea, ca procurator al apelantelor, a acţionat pe mostenitorii defunctelor Alexandrina Nicolaide şi Cleopatra Gugiu la Tribunalul Ilfov spre a fi obligate să delase in deplina proprietate a reclamantelor moşiile Tomaşii din districtul Ilfov şi Boşarii din Dâmboviţa, şi tot de uă dată a se condemna la restituirea veniturilor acestor moşii de la anul 1873 de când le deţin fără causă;

Avênd in vedere că pretenţiunea reclamantelor se baséză pe faptul că defunctul C. Orĕscu prin trei testamente, unul autentic din anul 1871 şi cele-alte douĕ olografe din 1872 şi 1873, lasă universalitatea averei sociei sale Mariţa, muma reclamantelor, decedată, şi că de şi C. Orĕscu prin ultimul sĕu testament din anul 1873, Marte 7, lasă aceste douĕ moşii revendicate strănepótei sale de soră Cleopatra Gugiu in locul a una miă galbeni lăsaţi ei prin cele douĕ testamente din anii 1871 şi 1872, acest legat fiind condiţional, a 'i se constitui dotă la măritiş, şi de óre-ce legatara Cleopatra Gugiu a murit inaintea indeplinirei condiţiunei, legatul a devenit caduc şi cată a intra in patrimoniul legatarei universale Mariţa Orĕscu, representată astăđi de reclamante conform art. 924 Cod. civil;

Considerând că, atât dupe jurisprudenţă cât şi dupe doctrină, judecătorul fondului cată a apreţia daca intenţiunea testatorului a fost a lăsa un legat depinđênd de uă condiţiune óre-care, sau daca legatul este lăsat dupe incetarea din viaţă a testatorului fixându-i-se un termen de predare;

Avênd in vedere că testatorul C. Orĕscu, prin ultimul sĕu testament din anul 1873, Marte 7, la art. 6 dispune in modul următor: „Moşia mea Tomaşii şi Boşarii, ce le am mostenite de la părinţii mei, le las dupe incetarea mea din viaţă strănepótei mele Cleopatra Gugiu, a 'i se da la măritiş, éră acea una miă galbeni, ce 'i prevĕđusem in notatul testament, să nu 'i se dea, insă pe cât va trăi consórta mea va dispune de venitul lor, éră la măritiş 'i se va constitui ca dotă; éră cea altă avere a mea miscătóre şi nemiscătóre, tot ce se va găsi dupe mórtea mea, o las consórtei mele Mariţa a o stăpâni absolut." La inceputul testamentului, testatorul s'a esprimat in termenii următori: „In anul 1871 am făcut un alt testament legalisat, prin care fiind că pentru ertarea pĕcatelor mele nu am lăsat nimic a se face milostenii şi alte faceri de

bine, revoc cu acésta acel testament şi dispuiu printr'acesta, care este ultima mea voinţă...“ ;

Considerând că din termenii : „Moşia mea Tomaşii şi Boşarii, le las strănepótei mele dupe incetarea mea din viaţă“, reese intr'un mod manifest că intenţiunea testatorului a fost a le lăsa indată dupe incetarea sa din viaţă in patrimoniul strănepótei sale, reservând usufructul sociei sale; asemenea din termenii „ce l'am mostenit de la părinţi“ resultă că voinţa sa a fost ca moşiile mostenite să remâe la rudele lui de sânge, dupe cum era tradiţiunea şi usul ca căminul să rĕmâe la rude, acésta se vede şi din căinţa ce arată in ultimul sĕu testament;

Considerând că din dorinţa arĕtată de dênsul, să'i se dea la măritiş, nu resultă că măritişul a fost uă condiţiune *sine qua non* a legatului, de óre ce fata fiind in etate numai de şépte ani, nu este probabil nici logic a presupune că testatorului 'i-a fost témă că fata se va destina la celibat, şi că scopul legatului a fost a o constrânge a se căsători;

Considerând că termenii „a 'i se constitui dotă la măritiş“ nu pot fi invocaţi in favórea reclamantelor, de óre ce nu reese câtuşi de puţin că testatorul a insărcinat pe socia sa a'i constitui dota; din contra, reese intr'un mod evident că constituirea dotei a fost lăsată la cei in drept, adică or fata de va fi majoră, or epitropul ei ;

Considerând că din conţinerea testamentului şi din tótă economia lui nu reese că in intenţiunea testatorului a fost că, daca nu se va mărita Cleopatra Gugiu, aceste legate să rĕmâe sociei sale ;

Considerând că din termenii espreşi şi precişi ai testatorului se constată intr'un mod indubitabil că testamentul anterior este revocat;

Considerând că, din tóte aceste circumstanţe, din desbaterile urmate inaintea Curţei şi mai cu sémă din textul testamentului, Curtea 'şi-a format pe deplin convicţiunea că legatul este cu termen, éră nu condiţional, şi, astfel fiind, moşiile Tomaşii şi Boşarii au trecut in patrimoniul Cleopatrei Gugiu din momentul incetărei din viaţă a usufructuarei Mariţa Orĕscu, in conformitate cu dispoşiţiunile art. 926 Cod. civil.

In privinţa venitului cerut de apelante:

Considerând că, uă dată ce cererea de revendicare a moşiilor in cestiune este respinsă ca nefundată, virtualmente cată a se respinge şi cererea de venit;

Pentru aceste motive, in majoritate, şi in unire cu conclusiunile Dlui procuror, respinge apelul, etc.

Semnaţi : Al. Filiti, D. Cuculi, Al. Stoicescu.

OPINIUNE

Avênd in vedere pretenţiunea apelantelor Zoe Mandrea, Olga Gigârtu şi Ana Culcer, tindênd a li se recunósce dreptul lor de proprietate asupra moşiilor Tomaşii şi Boşarii, pe motiv că aceste moşii le revin cu drept de mostenire *ab intestat* de la bunica lor Mariţa Orĕscu, care insăşi le mostenise ca legatară universală a sociului sĕu Costache Orĕscu, mort in 1873;

Avênd in vedere testamentul olograf al defunctului Constantin Orĕscu din 1873, Marte 7, prin care defunctul, revocând alte două testamente anterióre, institue pe socia sa Mariţa legatară universală, lăsând şi diferite legate particulare;

Avênd in vedere in special art. 7 al acelui testament, care articol decide soluţiunea litigiului şi care conţine cele următóre : „Moşiile Tomaşii şi Boşarii...., ce le am mostenire de la părinţii mei, le las dupe incetarea mea din viaţă strănepótei mele Cleopatra născută Gugiu, *a 'i se da la măritiş*, éră acei 1,000 galbeni prevĕḑuţi in testamentul anterior să nu 'i se dea; insă, pe cât va trăi consórta mea, va dispune de venitul lor arendându-le, fără a se amesteca nimeni intru nimic, *éră la măritiş 'i le va constitui ca dotă;* éră cea-altă a mea avere miscătóre şi nemiscătóre, tótă ce se va găsi la mórtea mea, o las consórtei mele Mariţa a o stăpâni ca stăpână absolută făcênd cu dênsa ce va voi“ ;

Considerând că din cele ce preced şi din contextul intregului testament, ceea ce resultă mai lămurit, fiind date principiele juridice, este că Costache Orĕscu, prin ultima sa voinţă ţinênd să resplătéscă ingrijirile şi iubirea ce in timp de trei-ḑeci şi patru ani a primit zilnic de la socia lui, a instituit'o legatară universală, dorind insă in acelaşi timp ca strănepóta sa Cleopatra Gugiu să priméscă la măritişul ei moşiile Tomaşii şi Boşarii *ca dar nupţial*, in amintirea unchiului sĕu. A avut insă grijă defunctul de a esclude pe muma Cleopatrei chiar de la usufructul acelor moşii, usufruct ce 'i-ar fi revenit de drept pentru un timp óre-care, daca legatul Cleopatrei ar fi fost pur şi simplu. Cu alte cuvinte, testatorul din averea sa legată sociei sale abstrage două moşii pe cari le lasă sub uă modalitate óre-care strănepótei sale Cleopatra ;

Considerând că Cleopatra Gugiu a murit asasinată inainte chiar de a fi nubilă; că, in acéstă situaţiune, totul se reduce la cestiunea de a se sci daca testatorul a voit a face Cleopatrei Gugiu un legat condiţional sau un legat cu termen;

Considerând că testatorul, dispunênd că acele două moşii *să fiă constituite ca dotă Cleopatrei la măritişul ei*, a subordonat virtualmente esistenţa acelui legat la realisarea unui eveniment viitor şi incert, unui moment al viitorului care putea sosi la uă epocă mai mult sau mai puţin depărtată, déră care putea să nu soséscă de loc, cum s'a şi intêmplat in realitate;

Considerând că măritişul unei fete nu póte fi considerat ca un termen, adică ca un eveniment viitor şi cert, care nu suspendă de cât esecutarea legatului, de óre ce măritişul, din diferite cause, putea să nu se intêmple nici uă dată; că, chiar de am considera măritişul legatarei ca un termen, el nu póte fi de cât termen incert, şi atunci incă legatul a devenit caduc prin mórtea Cleopatrei inainte de măritiş, conform principiului *Dies incertus conditionem in testamen-*

tum facit, regulă de drept care decurge din natura chiar a legatului, care tot-d'a-una e presupus făcut in favórea legatarului insuşi, éră nici de cum in favórea eredilor legatarului; că, astfel fiind, ceea ce resultă mai logic din testamentul olograf din 1873 este că defunctul a voit să institue pur şi simplu pe socie legatară universală peste tótă averea lui, esceptând insă moşiile Tomaşii şi Boşarii, al căror usufruct 'l lasă pur şi simplu tot sociei, insă a căror nudă proprietate o lasă strănepótei sale Cleopatra Gugiu sub condiţiunea suspensivă a măritişului ei; prin urmare, pênĕ la acel măritiş acéstă nudă proprietate aparţine tot vĕduvei Mariţa Orĕscu sub condiţiunea resolutorie a măritişului menţionat, căci, daca nuda proprietate a acelor moşii ar fi intrat in patrimoniul Cleopatrei Gugiu incă de la mórtea lui Constantin Orĕscu, n'ar mai avé nici un sens espresiunile prin cari testatorul insărcinéză pe legatara sa universală să constitue acele moşii ca dotă Cleopatrei la măritişul aceteia;

Considerând că espresiunile: „las dupe mórtea mea", din testament, nu fac de cât să escludă idea unei donaţiuni intre viui, şi nu pot resolva cestiunea daca legatul e condiţional sau cu termen;

Considerând că, prin mórtea legatarei inainte chiar de a deveni nubilă, realisarea condiţiunei legatului devenind imposibilă, legatul particular a devenit caduc conform art. 925 Cod. civil şi, prin urmare, de la mórtea Cleopatrei Gugiu proprietatea moşiilor Tomaşii şi Boşarii s'a fixat definitiv in patrimoniul Mariţei Orĕscu (sau al eredilor ei);

Considerând că, de şi intimaţii pretind că, chiar caduc fiind legatul, cele două moşii insă le aparţin ca mostenitori *ab intestat* ai lui Constantin Orĕscu; insă nici acest argument nu e intemeiat, de óre ce defunctul Orĕscu, instituind pe vĕduva sa legatară universală, a esclus prin acésta chiar deschiderea succesiunei *ab intestat* a eredilor nereservatari: prin urmare, Mariţa Orĕscu avênd vocaţiunea eventuală a intregei eredităţi, ea singură a profitat de caducitatea legatului particular, care nu era de cât un element detaşat din ereditate (*delibatio hæreditatis*);

Considerând că argumentul intimaţilor basat pe predarea acelor două moşii, făcută de bună voe incă de la 1873 de către tutorul apelantelor legatarei Cleopatra Gugiu, nu are nici uă valóre juridică, de óre-ce un fapt de rea administraţiune a unui tutor (ori-care 'i-ar fi fost mobilul), neconstituind un mod legal de transferare a proprietăţei, n'a putut espropria pe apelante nici a le modifica patrimoniul lor in privinţa celor două imobile in cestiune;

Considerând că, daca s'ar pune cestiunea pentru care din părţile litigante de astădi defunctul ar fi avut mai multă afecţiune, adică, in privinţa acelor două moşii, pe cine ar fi preferit el intre descendentele sociei sale şi intre rudele colaterale ale strănepótei sale, nimeni nu póte respunde cu siguranţă;

Prin urmare, obiectul litigiului trebue resolvat dupe principiele juridice, fiind date espresiunile de cari s'a servit testatorul şi căutând intenţiunea defunctului in momentul alcătuirei testamentului;

Pentru aceste motive, neputêndu-ne uni cu decisiunea colegilor nostri, suntem de opiniune a se infirma sentinţa Tribunalului şi a se recunósce apelantelor dreptul de proprietate asupra moşiilor Tomaşii şi Boşarii.

Semnaţi: G. D. Economu, Gr. Petroniu.

JURISPRUDENŢA STRAINA

CURTEA DE APEL DIN PARIS, SECŢIUNEA IV

Audienţa din 29 Marte 1883

Preşedinţa Dlui de Loverdo

Demol cu Appay

CARIERA. — SURPAREA EI. — LUCRATOR RANIT. — IMPRUDENŢA. — PATRON. — OBLIGAŢIUNEA LUI DE A LUA MESURI DE PROTECŢIUNE. — RESPONSABILITATE.

Intreprindĕtorii şi patronii cari intrebuinţéză lucrători sunt datori să ia tóte mĕsurile necesare pentru a'i garanta contra propriei lor imprudenţe şi a evita astfel pericolele ce presintă lucrarea la care 'i intrebuinţéză, fără ca totuşi acestia să fiă scutiţi de a nu observa regulele dictate de prudenţă.

Curtea,

Considerând, in drept, că intreprindĕtorii şi patronii cari intrebuinţéză lucrători sunt datori să ia tóte mĕsurile necesare spre a'i garanta contra propriei lor imprudenţe şi a evita astfel pericolele ce presintă acea lucrare; că Appay, insărcinând mai mulţi lucrători ca să astupe uă carieră părăsită, era dator or să supraveghieze insuşi acéstă lucrare, mai cu sémă că acesti lucrători 'i erau necunoscuţi, or cel puţin să insărcineze pe unul din ómenii sei cu indatorire de a nu da curs lucrărei de cât numai dupe ce se vor fi luat mĕsurele necesare pentru a evita ori-ce surpare de pămênt, sau daca nu se putea impedeca surparea, cel puţin ea să nu pue in pericol viaţa lucrătorilor ocupaţi la acea carieră;

Considerând, in fapt, că la 17 Maiu 1880 Demol, lucrător neocupat, s'a presentat la Appay cerêndu'i de lucru şi că acesta 'l-a insărcinat să astupe uă carieră părăsită, aruncând inăuntru pămêntul de d'asupra; că Demol, fără a lua cea mai mică precauţiune dictată de prudenţa cea mai elementară, fără a se preocupa de greutatea pămêntului, a inceput lucrarea prin a mişca uă pétră mare a cărei estracţiune trebuia să atragă uă inevitabilă surpare a solului superior; că el nu a voit să ţină compt nici măcar de ob-

servaţiunile ce 'i s'au făcut de către Bruyère, companionul sĕu de lucru; că surparea avĕnd loc intr'un mod brusc, 'i-a ocasionat uă fractură a piciorului, din care causă a fost nevoit să stea mai bine de şése luni in spitalul din Corbeil; că din informaţiunile culese resultă că, de şi astădi s'a vindecat de acéstă rană, el este insă pentru tot-d'a-una supus unei infirmităţi care 'l impedecă, de a se deda la óre-cari lucrări şi mai ales la acelea cari constituesc principala sa resursă; că, totuşi, el nu stabilesce cu nimic că de acum chiar este in absolută incapacitate de a se deda la vre uă lucrare manuală şi intru cât-va chiar la lucrări de terasmente cari nu necesitéză flexiunea genuchiului; că din totalitatea acestor fapte şi consideraţiuni resultă că daca, de uă parte, responsabilitatea patronului este ingagiată, de altă parte insă imprudenţa personală a victimei 'i diminuéză insemnătatea şi 'i atenuéză consecinţele;

Pentru aceste motive, condamnă pe Appay să plătéscă lui Demol uă rentă anuală şi viageră de 200 franci, etc.

CHRONICA JUDICIARA

Adulterul este la modă, cu tótă instituţiunea divorţului de care Tribunalele nóstre uséză cu atâta liberalitate.

De astă dată, ecoul ne vine din Têrgoviste. Etă in ce termeni bărbatul 'şi-a formulat plângerea in contra infidelei sale socii:

Domnule Procoror!

Socia mea legitimă a nume Maria, sunt trecute peste 8 luni de dile de când numita a inceput a'şi părăsi armonia inconjugal căsătorii nóstre. Acéstă neunire de incăsnicie nu provine din alte puncte de vedere de cât numai din causa unui Dumitru M..., de profesiune invĕţător de copii la acéstă comună, cel care a convenit prin felurimi de amăgiri viclene ale vieţei naturale a trata amor. — Pênĕ joi 17 spre 18 Iunie, pe la orele inaintate din miedul nopţei, 'i-am surprins in comiterea faptelor de adulter in luncă intr'uă ogradă de pruni, unde era distanţă de casă de un chilometru.

Deosebit de acestea că numiţii sunt conjugaţi şi căduţi in aceste fapte, esistă mai multe scrisori *tipărite* ale acestui invĕţător adresate către acéstă socie...

Dupe ce au fost surprinşi in fapt, atât numitul M... cât şi socia mea au fugit, care 'mi-a luat mai multe lucruri, şi am prins'o la gara Găesci, cu scop de a se pune in trin şi a se duce la Bucuresci. — Socia mea a călĕtorit in urmă la Bucuresci pentru care am şi martori cari au vĕdut'o plimbându-se in traivan cu trei domni.

Domnule Procoror!

Ne mai putĕnd indura şi suferi acéstă tristă şi nenorocită viaţă in petrecerea acestei mărşave căsătorii, vĕ rog, etc.

Etă şi un mic specimen de stilul epistolar al inflăcăratului „invĕţător de copii“:

Salutare, Mariţo dragă, Guriţa Neichi a scumpă şi dulce!

Aduţi a minte de sărutul cel mai dupe urmă ce l'am făcut Vineri in grădină lĕngă dud, priveste'l de câte ori vei trece pe lĕngă el şi crede, Matale Puiule, că póte rozele nóstre Buze nu s'or mai intâlni pênĕ la Mormênt când se vor vestezi.

Adio incă uă dată 'ţi spun şi mai privesce cele din urmă salutări şi imbrăcişări oferite din adâncul inimei mele, păstrându'mi şi matale, Puiule dragă, necontenit marea iubire ce a fost intre noi, dupe cum ai promis.

Singura mângăere ce ne mai rĕmâne va fi insciinţarea prin scrisori.

Al matale care te iubesce
Dumitru M...

Procesul a compărut de curênd inaintea Tribunalului din Dâmboviţa. Uă serie de martori a venit să atesteze relaţiunile adulterine ale sociei cu prevenitul. Acesta insă a negat faptele ce'i se aduceau in sarcină cu multă indrăsnélă, susţinênd că scrisorile „tipărite“ de cari se vorbesce in petiţiunea bărbatului nu erau ale sale.

Un incident destul de curios s'a petrecut cu acéstă ocasiune. Esperţii numiţi de Tribunal spre a verifica scripturele s'au aflat in mare incurcătură, de óre-ce conţinutul acestor scrisori imita literele tipărite şi nu se putea găsi nici un mijloc serios de comparaţiune.

Tribunalul totuşi 'şi-a format pe deplin convicţiunea despre culpabilitatea preveniţilor şi 'i-a condemnat la câte trei luni de inchisóre corecţională.

Bucuresci — Typ. Curţei Regale, pr. F. Göbl Fii, Pasagiul Român, 12.

ANUL XII. — Nr. 38. DUMINICA 24 APRILIE 1883

DREPTUL

LEGISLATIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENTIA — ECONOMIE POLITICA

Prim-Redactor: DEMETRU C. POPESCU

ESE DE DOUE ORI PE SEPTEMANA

Redactor-Administrator: NICOLAE CHRISTESCU

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA ḌIARULUI, PASAGIUL ROMAN, 10

ABONAMENTELE se fac pe an şi pe jumĕtate de an: la 1ia Decembre şi 1ia Maiu. De la 1ia Iulie pênĕ la 20 August ḍiarul nu apare.

Anunţuri: linia 40 bani. *Scrisorile nefrancate se refusă* Un numĕr: 50 bani

COSTUL ABONAMENTULUI Pe an, 40 lei; pe jumĕtate an, 20 lei. *Studenţii plătesc pe jumĕtate* Pentru străinĕtate se adaogă timbrul postal.

Rugăm cu stăruinţă pe toţi abonaţii nostri cari se află in intârḍiare cu plata abonamentului să bine-voéscă a se aquita, cel puţin acum la sfêrşitul semestrului curent.

Redacţiunea

SUMAR

Uă cestiune asupra constituţionalităţei legilor

(Urmare şi fine. — Veḍi *Dreptul* Nr. 37.)

II

Remâne acum să cercetăm argumentele celor două sisteme şi să vedem care a nume este preferibil de urmat.

In general, pe continent, se crede că judecătorul nu este in drept să esamineze constituţionalitatea unei legi, şi acésta, nu numai din punctul de vedere al textului diferitelor constituţiuni, déră chiar in pură raţiune şi ca sistem de organisare socială.

Ca argumente principale pentru justificarea acestei păreri, se pot invoca următórele:

Mai ântâiu, este greu să presupunem că intr'adins puterea legiuitóre ar voi să atace legea fundamentală. S'ar puté inţelege lucrul din partea puterei esecutive, insă ea este ţinută in frêu de cea legiuitóre; ar fi chiar cu putinţă de la adunările deliberante, daca nu am avé tot-d'a-una, in ţările constituţionale, uă adunare matură, Senatul, care să modereze espansiunile Camerei de jos. Când déră cele trei corpuri: Cameră, Senat şi capul Statului, concurg la formarea unei legi, este peste putinţă a presupune că s'a adus vre uă atingere constituţiunei pe care se rézemă inseşi puterea şi esistenţa lor.

Aşa déră, putem ḍice că nici uă dată constituţiunea nu va fi violată in litera ei. Se va ḍice insa că spiritul constituţiunei este stirbit? Ajungem atunci la interpretări. Déră intrebăm: cu ce drept puterea judecătoréscă să pretindă a da numai dênsa adevĕratul sens al consituţiunei, şi să se refuse acésta puterei legiuitóre, singura in stare a da interpretări obligatorii? „Legiuitorul din parte'i, ḍice Bluntschli (12), care consideră şi cântăresce tóte circumstanţele, tóte trebuinţele publice, care se silesce in realitate să dea poporului tóte satisfacţiunile la cari are drept, se va crede mai puţin legat de litera de cât de spiritul constituţiunei. Va puté déră stabili cu multă bună credinţă uă lege care s'ar păré inconstituţională dupe uă logică cu totul juridică. In aşa impregiurări, autoritatea legiuitorului sau a legilor s'ar puté slăbi in mod periculos, daca asemenea disposiţiuni ar puté fi inlătu-

(12) MAURICE BLOCK, *Dictionnaire général de Politique*, v° Loi, vol. II, pag. 225.

rate sau desfiinţate de Tribunale, şi daca aceste din urmă ar puté pune interpretarea lor mai presus de a legiuitorului."

Este incă şi altă impregiurare. Intr'un Stat cu uă bună organisare, caută să esiste bine determinată separaţiunea celor trei puteri: esecutiva, legislativa şi judiciara. Fie-care dintr'ênsele să lucreze in sfera ei, căci altfel amestecul lor şi domnia uneia peste cele-alte dĕrimă adevĕrata libertate. Când avem uă hotărire judecătorescă definitivă şi investită cu formula esecutorie, ea representă insuşi adevĕrul, şi nici uă putere, nici cea legiuitóre, nici cea esecutivă, nu este in stare a desfiinţa caracterul sĕu. Pentru ce nu ar fi tot astfel in ceea ce privesce decisiunile puterei legiuitóre? De unde privilegiul judecătorului de a desfiinţa lucrarea legiuitorului, când acesta nu are nici uă putere asupra hotăririlor luate de cel d'ântâiu? „Hotăririle unui Tribunal sau ale unei Curţi, ḑice Bluntschli (13), nu datoresc validitatea lor de cât formei in care sunt date. Când decisiunea este pronunţată in ultimă instanţă şi are autoritate de lucru judecat, dênsa crează un drept pe care insuşi guvernul trebue să 'l respecte, chiar daca ar avé convicţiunea intimă că Tribunalul a greşit in fond. Asemenea, când legiuitorul crează uă lege, el stabilesce tot aşa un drept formal, sau mai bine uă prescripţiune, care devine obligatorie, chiar daca s'ar fi inşelat şi ar fi sancţionat uă disposiţiune pe care interpretarea ar puté-o pune in contradicţiune cu Constituţiunea."

Pe lêngă tóte acestea, şi ceea ce este peremptoriu, in constituţiunile europene nici se coprinde dreptul puterei judecătoresci de a cerceta constituţionalitatea internă a legilor. Fără uă asemenea disposiţiune nici uă dată nu se póte pretinde esistenţa unei asemenea puteri pentru judecător, fiind că 'i s'ar recunósce drepturi pe cari in regulă generală nu le póte avé şi s'ar atinge chiar principiul constituţional al separaţiunei puterilor intr'un Stat. „Constituţiunea, ḑice D. Thonissen, a conferit judecătorilor dreptul de a nu aplica ordonanţele regale de cât fiind conforme cu legile; déră art. 107 nu coprinde un singur cuvênt de unde să se pótă induce dreptul de a nu aplica legile daca nu sunt conforme cu Constituţiunea."

(13) Ibid.

Aceste idei işi găsesc in tocmai aplicaţiune in ţara nóstră, unde legea fundamentală nu crează asemenea privilegie pentru magistraţi. Din contra, din impregiurarea că Constituţiunea dă drept Tribunalelor să nu aplice ordonanţele capului Statului neconforme cu legea (art. 93, § 9) resultă implicit şi fără putinţă de discuţiune că dênsa le-a oprit de a esamina daca legile sunt sau nu contrarii principielor constituţionale.

III

Mărturisim că argumentele ce se invócă in primul sistem, şi mai ales cele relative la separaţiunea puterilor şi la lipsa unui text constituţional, sunt fórte puternice. Cu tóte acestea, credem că intr'uă ţară liberă şi bine organisată trebue să se recunóscă judecătorului dreptul de a cerceta daca legea votată este in realitate uă lege şi daca este conformă Constituţiunei.

Fără indouială, luăm lucrurile aşa cum trebue să fiă. Când vorbim de magistratură, inţelegem uă instituţiune serios organisată, dând tóte garanţiile de independenţă şi imparţialitate; ne inchipuim acea putere care tocmai are de scop a precumpăni dorinţa de dominare ce ar puté incolţi in mintea capului Statului sau a legiuitorului.

Când esistă uă constituţiune, care nu se póte modifica de cât in a nume condiţiuni şi de care nu se póte atinge nici puterea esecutivă nici cea legiuitóre, nu este bine să esiste uă putere, independentă de cele douĕ, care să veghieze asupra inviolabilităţei ei şi să facă a fi respectată de toţi? Lucrul ni se pare afară din ori-ce discuţiune. Nu este de ajuns să avem uă bună organisare a Statului; mai trebue ca fundamentele pe cari se rézemă să fiă solide. Ce folos ar fi că Constituţiunea, intr'un mod platonic, ar prevedé tóte libertăţile, când, in fapt, ele ar fi uă jucărie in mâinele uneia din puterile Statului?

In ceea ce privesce pe capul Statului, se găsesc chiar disposiţiuni formale in diferitele constituţiuni cari dau judecătorului uă asemenea putere (art. 107 Const. belg.; art. 93, § 9, Const. rom.). Pentru ce nu s'ar aplica aceeaşi regulă şi legiuitorului?

In alte timpuri, se putea inţelege deosebirea intre condiţiunea făcută capului Statului şi aceea a pu-

terei legiuitóre. Tótă téma venea de la cel d'ântâiu, éră adunările deliberante serveau ca păḑitóre a libertăţei. Astăḑi s'au schimbat lucrurile.

Aprópe pretutindeni avem domnia democraţiei şi atotputernicia puterei legiuitóre. Capii Statelor, puterea esecutivă, insemnéză prea puţin, şi esistă — vorbim de guverne, cari singure numai astăḑi esercită puterea esecutivă — numai prin voinţa adunărilor deliberante. Aşa déră, contra acestora trebue luate tóte mĕsurile de asigurare, mai ales cu ideele epocei de chiămarea maselor la viaţa politică. Se póte ca in unele ţĕri, precum este Englitera, să se crédă in omnipotenţa Parlamentului; pe continent insă şi in ţĕrile democratice, suntem departe de a avé asemenea idei. Adesea, şi lucrul nu este de mirat, s'au vĕḑut adunări legiuitóre in momente de precipitare, şi une-ori fără să'şi dea socotélă, votând disposiţiuni in contradicţiune cu legea fundamentală. Acesta este un pĕcat inerent regimului democratic, unde legile in general se forméză nechibzuite şi sub impresiunea momentului. Demagogii, cari sunt fruntaşii Statului in democraţii, fug de muncă şi de studie serióse: cum déră să fiă cu putinţă ca din creerii lor să ésă lucruri bine cumpănite?

Prin urmare, este de absolută necesitate ca să esiste intr'un Stat democratic uă putere care să aibă misiunea a manţine intactă constituţiunea şi să o apere contra isbirilor ce'i s'ar aduce din ori-ce parte. Cine să indeplinéscă insă acest rol?

Inainte de tóte, trebue să se repudieze idea unei instituţiuni cu caracter politic şi emanând din luptele partidelor. Astfel ar fi comisiunile ce s'ar institui de puterea legiuitóre sau chiar unul din corpurile deliberante. Nu s'ar produce nici un resultat folositor: ele ar fi sau prea puternice, şi atunci am cădé sub dictatura lor, sau prea slabe, şi s'ar supune orbesce acelora cari dispun de dênsele. In tot casul, dênsele ar vedé cu pasiunile partidelor ce le-au dat nascere. Esemplu putem avé in Senatul constituţional creat de Imperiu in Francia, şi care nici uă dată nu a corespuns misiunei sale.

Dupe pĕrerea tutulor ómenilor bine cugetători, numai puterea judecătoréscă ar puté indeplini acéstă delicată misiune. Ea póte oferi garanţii de imparţialitate şi independenţă ca nici uă altă instituţiune, şi inaintea ei nu putem avé nici uă dată spectacolul sgomotos al discuţiunilor din adunările politice. Nici se póte ḑice că este vorba de un adevĕrat conflict, pentru că decisiunile justiţiei nu se dă pe cale regulamentară şi d'a dreptul contra puterei legiuitóre, ci numai cu ocasiunea proceselor judecate şi in folosul părţilor. „Daca judecătorul, ḑice Tocqueville (14), ar fi putut să atace legile in mod teoretic şi general; daca ar fi putut să ia iniţiativa şi să censureze pe legiuitor, atunci ar fi intrat cu sgomot pe scena politică; devenit campionul sau adversarul unui partid, ar fi pus in luptă tóte pasiunile ce impart ţara. Déră, când judecătorul atacă uă lege intr'uă desbatere obscură şi intr'uă afacere particulară, se acopere in parte importanţa atacului pentru privirile publicului. Hotărirea sa are drept scop de a lovi intr'un interes individual; legea este isbită numai din intêmplare." Şi, mai departe: „Nu sciu daca acest mod de a lucra al Tribunalelor americane, pe lêngă că este cel mai favorabil ordinei publice, nu este şi in acelaşi timp cel mai favorabil libertăţei."

Propriu ḑis déră, nici se atacă principiul separaţiunei puterilor, pentru că, dupe cum ḑice prea bine Tocqueville, scopul hotărirei nu este desfiinţarea legei votate, ci interesul particular ingagiat in proces. Este adevĕrat că efectul moral ce reese din mai multe hotăriri constatând neaplicarea unei legi, o va desfiinţa in cele din urmă; insă tocmai acesta este interesul ca, fără sdruncinări, să se ajungă la inlăturarea legilor neconstituţionale.

Din contra, uă aplicare intocmai a unei legi de puterea judecătoréscă ar constitui un adevĕrat pericol. Când cetăţenii se vĕd atinşi in drepturile lor, şi se găsesc mai mulţi in aceste condiţiuni, şi când nu au unde să se adreseze pe cale legală ca să céră indreptare, atunci de sigur vor alerga la mijlóce violente. Daca interḑicem puterei judecătoresci dreptul de a esamina de esistă or nu legea a cărei aplicare se cere, fără indouială că trebue să prescriem şi dreptul la revoltă. „Astfel, in 1848, ḑice D. Laboulaye (15), cestiunea de a sci daca cetăţenii aveau sau nu dreptul de a face banquete trebuia să se termine printr'un proces; aşa cel puţin s'ar fi petrecut

(14) *Loc. cit. supra*, pag. 170.

(15) *Histoire des Etats-Unis*, vol. III, pag. 478.

lucrurile in Statele-Unite. In Francia, s'a preferit a se tăia dificultatea printr'uă revoluţiune. Este ceva mai scump de cât un proces, şi libertatea plătesce cheltuielele."

Unde punem, pe lêngă acestea, că ar fi uă adevĕrată subordinare a puterei judecătoresci către cele-alte, când dênsa ar aplica fără cercetare ori-ce lege 'i s'ar aduce? Intr'adevĕr, dupe legile constitutive (16), judecătorul este dator să facă a se respecta Constituţiunea in primul rênd: când déră se convinge că uă lege, nedată in condiţiunile cerute pentru modificarea Constituţiunei, atacă principiele şi regulele constituţionale, şi tot o aplică, atunci neapărat că renunţă la independenţa sa şi se supune la ordinele celor-alte puteri. Şi este sciut de toţi că este cel mai mare pericol când justiţia ascultă de ordine şi nu caută să aplice de cât *legi*, legi in adevĕratul sens constituţional.

Chiar daca s'ar aduce uă mică stirbitură principiului separaţiunei puterilor, şi in fapt esistă, totuşi pericolele ce ar resulta din supunerea orbéscă a judecătorului la tóte legile votate ar fi aşa de mari, că nu trebue să stăm la indouială un singur moment de a respinge aplicaţiunea rigurósă a acestui principiu. Cine iubesce regimul democratic, caută să se siléscă a avé un corp judiciar independent, nesupus partidelor, care să ţină dréptă cumpăna intre cetăţeni şi puterile Statului. „Violarea principiului separaţiunei puterilor, ḑice D. Saint-Girons (17), este departe de a fi un argument hotăritor. Nu trebue să respectăm un principiu de cât in consecuenţele sale cele bune, făcêndu'l să sufere escepţiuni, restricţiuni, indată ce póte deveni vătĕmător. Caută să ne păzim mult, in materie politică, de escesele logicei şi să evităm fetişismul abstracţiunilor. Am observat in nenumĕrate rênduri pericolele separaţiunei absolute a puterilor: trebue, din contra, unirea combinată cu independenţa. Daca puterile şi autorităţile nu sunt unite in acţiunea lor socială şi independente in esistenţa lor proprie, daca isolarea este completă, ajungem la imobilitate sau la conflicte fără sfêrşit."

Gândim că nu putem incheia mai bine de cât citând cuvintele unui mare cugetător frances, fórte liberal şi radical chiar in ideele sale. „Trebue déră, ḑicea Louis Blanc in 1839 (18), să căutăm un frêu despotismului legei, câte uă dată mai de temut şi mai mare de cât despotismul omului. Am propune de a se da puterei judecătoresci dreptul de a desfiinţa in aplicarea lor parţială legile ce 'i s'ar păré inconstituţionale. S'ar afla astfel, lêngă puterea legiuitóre, uă putere destul de forte pentru a o modera şi destul de slabă pentru a nu o puté combate... Neputênd anula legea in mod regulamentar şi general, puterea judecătorésca isbesce pe legiuitor incetinel şi cu mici lovituri... Este un adversar real şi nepipăit in acelaşi timp, permanent şi multiplu... In fine, in casul puţin probabil al unei lupte sistematice intre puterea judecătorésca şi cea legiuitóre, intervenirea pacifică a opiniunei va astêmpăra totul."

Ideele acestea le-a esprimat Louis Blanc tot aşa de clar şi in 1873: „Voiu ḑice in sfêrşit că, pentru a pune stavilă despotismului unei adunări, despotism fórte de temut, cel mai bun mijloc ar fi acela prin care 'i s'ar reprima escesele fără a'i destepta gelosia, fără a'i irita orgoliul..., acela care ar resulta, dupe cum se petrece in Statele-Unite, din dreptul recunoscut puterei judecătoresci de a anula legile neconstituţionale, fără sgomot, fără sdruncinări, fără provocaţiuni, şi pe mesura aplicărei lor la casuri particulare" (19).

Nu numai ideele sănĕtóse ce trebue să conducă democraţiile, déră chiar textele legilor nóstre ne permit să imbrăcişăm acest sistem:

1° Art. 107 Organisarea judecătorésca, care, in formula jurămêntului prestat de tot magistratul, coprinde: „Jur credinţă... *Constituţiunei ţĕrei mele.*"

2° Art. 93, § 9, din Constituţiune, care interḑice capului Statului de a face regulamente contrarie legilor: „El face regulamentele necesare..., fără să pótă vre uă dată modifica sau suspenda legile." Argumentul prin *a fortiori* se póte aplica cu succes in ceea ce privesce legile contrarii Constituţiunei.

3° Art. 129 din Constituţiune, care prevede modul cum se pot schimba disposiţiunile sale. Aşa déră ori-ce modificare introdusă in Constituţiune, fără indeplinirea condiţiunilor prevĕḑute, nu are

(16) La noi, in legea Organisărei judecătoresci, magistratul jură că va aplica Constituţiunea şi legile.

(17) *Loc. cit. supra*, pag. 557.

(18) *De la Pairie en France*, ap. SAINT-GIRONS, *loc. cit. supra*, pag. 562.

(19) *Discours*, ibid., 562—563.

nici uă valóre. Ar fi uă lege neesistentă in facia Constituţiunei şi prin urmare neaplicabilă de puterea judecătoréscă.

Aceste disposiţiuni, unite cu principiele, justifică pe deplin idea ce presentăm, şi a nume: intr'un regim adevĕrat democratic, caută să esiste garanţii indestulătóre pentru respectul şi inviolabilitatea Constituţiunei.

Pericolele seriόse, in epoca nόstră, vin cu deosebire din partea puterei legiuitóre, care tinde la dominarea absolută. Contra ei trebue luate mĕsuri, fiă căutând a mlădia espansiunile Camerei celei tinere prin manţinerea unui Senat matur, fiă recunoscênd puterei judecătoresci, aşeḑată pe un fundament solid, dreptul de a cerceta constituţionalitatea legilor. Numai astfel credem că vom avé dreptul a fi cetăţeni liberi şi a trăi intr'un regim adevĕrat liber.

D. C. Popescu

JURISPRUDENŢA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAŢIUNE ŞI JUSTIŢIE, SECŢ. I

Şedinţa din 8 Marte 1883

Preşedinţa Dlui N. L. Gherassi, preşedintele secţiunei

Statul cu Nicolae Barbovescu şi alţii

URMARIRE SILITA. — URMARIRE CERUTA DE STAT. — TERŢII CONTESTATORI. — NU SUNT ŢINUŢI SA DEPUNA SUMELE RECLAMATE. — ART. 15 ŞI 20 DIN LEGEA DE URMARIRI DE LA 1877.

URMARIRE SILITA. — CERERE DE A SE SCÓTE IMOBILUL URMARIT DIN VÊNḐARE. — CONTESTATORI IN POSESIUNE. — NU SUNT OBLIGAŢI A DA GARANŢIE. — ART. 530 ŞI 533 PROC. CIVILA.

URMARIRE SILITA. — CREDITOR IPOTECAR. — NU PÓTE URMARI AVEREA NEIPOTECATA DE CAT LA CAS DE NEAJUNGERE DE A SE DESPAGUBI DIN IPOTECA. — ART. 1828 COD. CIVIL.

1° Terţii cari ridică contestaţiuni contra urmăririlor efectuate de Stat nu sunt indatoraţi a depune suma pentru care se face urmărirea. Acéstă indatorire esistă numai pentru aceia cari au legături juridice cu Statul.

2° Contestatorii cari se află in posesiunea imobilelor urmărite nu sunt indatoraţi a da garanţie pentru a obţine scóterea lor din vênḑare.

3° Creditorul ipotecar nu póte urmări averea neipotecată de cât când averea ipotecată nu este indestulătóre pentru aquitarea sa.

Nr. 76. — Respins, ca nefundat, recursul făcut de Stat contra decisiunei Curţei de apel din Craiova, secţiunea I, cu Nr. 174, din 1880, in procesul ce are cu DD. Nicolae, Ioan şi Stefan Barbovescu, pentru uă contestaţiune la urmărire.

S'au ascultat: D. Al. Giani, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă; D. M. Schina, avocatul Statului, in desvoltarea motivelor de casare; D. N. Barbovescu, in combaterea lor.

Curtea, deliberând:

Asupra primului mijloc de casare:

„Violarea art. 20 din legea de urmărire din 1877, căci se admite contestaţiunea Dlui Barbovescu fără ca să fi depus recepisa constatătóre a consemnărei sumei pentru care Statul făcea urmărirea.“

Considerând că obligaţiunea prescrisă de art. 20 din legea de urmărire din 1877, de a depune contestatorii mai ântâiu suma pentru care se face urmărirea spre a se puté admite contestaţiunea lor inaintea autorităţilor financiare, este impusă numai celor cari au uă legătură juridică cu Statul şi cărora Statul le-a făcut uă somaţiune prealabilă, éră nu şi celor de al treilea interesaţi, pentru esercitarea vre unui drept real asupra imobilului urmărit, ca in speciă, in care cas, dupe art. 15 aceeaşi lege, contestaţiunile se vor adresa şi judeca de Tribunalul local de urgenţă, conform regulelor de procedură civilă.

Asupra celui d'al douilea mijloc de casare:

„Anulând urmărirea, Tribunalul işi insuşesce competenţa de a judeca cestiunea de proprietate şi violézā art. 533 Proc. civilă care nu permite amânarea vênḑărei de cât in puterea unei cauţiuni.“

Considerând că Tribunalul şi, prin urmare, Curtea de apel s'a conformat sus-menţionatului art. 15 din legea de urmărire când a judecat contestaţiunea făcută de intimaţi pentru escluderea de la urmărirea silită a imobilelor ce ei pretindeau că sunt in posesiunea lor şi nici că urma să oblige pe intimaţi a depune cauţiunea prescrisă de art. 533 Proc. civilă, acéstă obligaţiune avênd aplicaţiune când se face uă revendicaţiune, când adică contestatorul nu are in posesiunea sa imobilul urmărit, éră nu şi in casul când acest contestator, avênd in a sa posesiune imobilul, cum constată Curtea de apel in specià, cere, spre conservarea dreptului sĕu de proprietate, a 'l scóte din urmărire.

Asupra mijlocului al treilea şi al patrulea de casare:

„Averea intrégă a debitorului fiind gagiul creditorilor sĕi, Curtea de apel nu era fundată a spune că Statul era obligat să urmăréscă ântâiu garanţia lui Stefan Barbovescu.

„Contractul de arendare dintre Stat cu Stefan Barbovescu neavênd putere de cât intre părţile contractante, nu contestatorii, cari sunt terţii, ci numai arendaşul putea să ne céră a'i urmări garanţia inainte de ori-ce altă avere. — Curtea déră violézā regula: *Res inter alios acta.*“

Considerând că, dupe art. 1828 Cod. civil, creditorul nu póte urmări vênḑarea imobilelor ce nu'i sunt ipotecate de cât la cas când bunurile ce 'i sunt ipotecate nu ajung spre

plata creanței sale; că din decisiunea atacată nu resultă că recurentul a propus acolo că imobilul ce 'i era dat in garanție (ipotecat) nu ajunge spre plata creanței sale și că Tribunalul a dispus neurmărirea celor-alte bunuri ale lui Stefan Barbovescu, fără ca acesta să fi făcut la Tribunal uă asemenea cerere; că déră și aceste mijlóce de casare sunt nefundate;

Pentru aceste motive, respinge, etc.

Ședința din 19 Marte 1883

Președința Dlui N. L. Gherassi, președintele secțiunei

Stefan Ioan cu Gheorghiță Andreiu

APEL NEFACUT IN CONDIȚIUNILE LEGEI TIMBRULUI. — ALATURAREA TAXELOR DUPE ESPIRAREA TERMENULUI. — NULITATE. — ART. 17, § 3, ȘI 35 LEGEA TIMBRULUI DIN 1877. — RESPINGERE.

Actele de procedură au ființă numai fiind făcute in conformitate cu legea timbrului.

Astfel, este neesistent apelul neformat pe chârtie timbrată legală, chiar daca, dupe espirarea termenului, s'ar fi completat timbrul cerut.

Nr. 97. — Respins, ca nefundat, recursul făcut de Stefan Ioan contra decisiunei Tribunalului Doljiu, secțiunea I, cu Nr. 271, din 1881, pronunțată in procesul ce are cu Gheorghiță Andreiu, pentru posesiune.

S'au ascultat: D. G. Crețénu, consilier al Curței, in citirea raportului făcut in causă; D. I. Brătășénu, avocatul recurentului, in desvoltarea motivului de casare; D. Ath. Kiriac, avocatul intimatei, in combateri.

Curtea, deliberând:

Asupra unicului motiv de casare:

„Violarea art. 35 din legea timbrului din 1877, căci, de și petițiunea de apel a fost scrisă pe chârtie liberă, totuși acésta nu constitue un cas de nulitate a apelului, pe cât mai in urmă s'a depus chârtia timbrată de cinci lei, cum cere legea."

Considerând că dispozițiunea art. 35 din legea timbrului din 1877, dupe care lipsa timbrului nu atrage nulitatea actelor cari nu au fost investite cu timbrul cerut de lege, ci supune pe părți la penalitatea fiscală prevĕḑută in acea lege, nu este aplicabilă la actele de procedură, cari nu pot avé ființă legală de cât numai când sunt făcute pe chârtia timbrată prescrisă de lege; că déră Tribunalul, in specià, cu drept cuvênt a declarat că apelul interjetat de recurent, de și in termen, insă pe chârtie netimbrată, contra prescripțiunilor art. 17, alin. 3, din acea lege, nu se póte considera ca avênd ființă legală, și că depunerea chârtiei timbrate, in urma espirărei termenului de apel, era tardivă;

Pentru aceste motive, respinge, etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE, SECȚ. II

Ședința din 21 Marte 1883

Președința Dlui C. E. Schina, președintele secțiunei

Ilariu Isvoranu cu M. Milotĕnu

MATERIE ELECTORALA. — ALEGETORII COLEGIULUI I. — TREBUE SA AIBA UN VENIT FUNCIAR DE CEL PUȚIN 300 GALBENI PE AN. — ORI-CE ALT VENIT NU PÓTE DA UN ASEMENEA DREPT. — ART. 3, 9 ȘI 18 LEGEA ELECTORALA. — CASARE.

Pentru a puté fi cine-va alegĕtor in colegiul I, trebue să aibă un venit funciar de cel puțin 300 galbeni. Produsul unui capital bănesc nu dă un asemenea drept.

Astfel, acela cărui se constituesce prin actul dotal un venit anual de 400 galbeni, chiar garantat intr'uă proprietate rurală, nu póte să céră a figura printre alegĕtorii primului colegiu.

Nr: 9. — Casată, in urma recursului făcut de D. Ilariu Isvoranu, hotărirea electorală a Tribunalului Mehedinți, secțiunea II, cu Nr. 1, din 1883, prin care se manține inscrierea Dlui M. Milotĕnu in listele electorale ale colegiului I pentru Cameră și Senat.

S'au ascultat: D. T. Rosetti, consilier al Curței, in citirea raportului făcut in causă; DD. Ilariu Isvoranu și G. Vernescu, avocatul recurentului, in desvoltarea motivului de casare; DD. P. Grădisténu și N. Fleva, avocații intimatului, in combateri.

Curtea, deliberând:

Asupra mijlocului de casare: „Violarea art. 3, 9 și 18 din legea electorală."

Avênd in vedere că, atât dupe art. 59 din Constituțiune cât și dupe art. 3 și 9 din legea electorală, pentru ca cine-va să pótă figura in listele electorale ale colegiului I pentru Cameră și Senat, se cere să aibă un venit funciar de la 300 galbeni in sus; că, in specià, titlul pe care l'a eshibat D. Milotĕnu inaintea Tribunalului, și in virtutea căruia s'a manținut de către Tribunal inscrierea Dsale in colegiul I pentru Cameră și Senat, este actul dotal prin care Dlor Ioan Cernătescu și Ana Cernătescu 'i constitue un venit dotal de 400 galbeni garantați in jumĕtatea proprietăței lor Căpinteni din județul Doljiu; că acest venit, departe de a fi un venit funciar, nu constitue de cât produsul unui capital bănesc asigurat in acel imobil; că, prin urmare, D. Milotĕnu neavênd un venit funciar așa dupe cum se prevede prin menționatele texte de lege, ca atare n'are calitate de a figura in listele electorale ale colegiului I pentru Cameră și Senat din acel județ;

Pentru aceste motive, casézā, etc.

Ședința din 28 Marte 1883

Președința Dlui C. E. Schina, președintele secțiunei

N. Protopopescu cu G. Rascovici

MATERIE ELECTORALA. — VENITUL CERUT DE LEGE PENTRU IN-

SCRIERE TREBUE SA FIA PROPRIU AL ALEGETORULUI. — TUTORII, AFARA DE PARINȚI, NU POT SA SE FOLOSÉSCA DE VENITUL MINORILOR. — ART. 3 LEGEA ELECTORALA. — CASARE.

Pentru a se inscrie cine-va in listele electorale, trebue să aibă, al sĕu propriu, venitul prevĕḑut de lege.

Astfel, un tutor, afară de tată, nu póte cere inscrierea sa in colegiele electorale dupe venitul minorilor a căror avere o administréză.

Nr. 24. — Casată, in urma recursului făcut de D. Nae Protopopescu, sentința electorală cu Nr. 3, din 1883, a Tribunalului Olt, prin care se admite inscrierea Dlui G. Rascovici in colegiul I de deputați și senatori.

S'au ascultat: D. G. Crețénu, consilier al Curței, in citirea raportului făcut in causă; D. I. Poianaru-Bordea, avocatul recurentului, in desvoltarea mijlócelor de casare; D. G. Meitani, avocatul intimatului, in combateri.

Curtea, deliberând:

Asupra mijlocului de casare:

„Violarea art. 3 din legea electorală, intru cât D. Rascovici, nefiind de cât un epitrop, ca atare nu putea fi inscris in colegiul I electoral pentru deputați și senatori cu averea minorilor."

Considerând că resultă, in fapt, că D. Rascovici, ca tutor al minorilor mostenitorilor lui Achim Capșa, a fost inscris in rolul de contribuțiuni in locul acelor minori cu un venit anual de 4,000 lei noui; că averea minorilor epitropisiți nu póte da tutorului dreptul de alegĕtor, ci numai tatălui, tutorul legal; că, in speciă, chiar Tribunalul nu l'a considerat ca părinte, ci l'a inscris numai in virtutea averei mostenitorilor lui Achim Capșa; că, intru cât D. Rascovici nu are un venit personal al sĕu, ca atare nu póte figura intre alegĕtorii acelui colegiu, și Tribunalul, inscriindu'l, a violat dispozițiunile art. 3 din legea electorală;

Pentru aceste motive, caséză, etc.

CHRONICA JUDICIARA

Berbion este un fel de Toma Necredinciosul de uă natură cu totul particulară: el nu voesce să crédă cu nici un preț că a fost inșelat de nevastă-sa, cu tóte probele neindouióse ce 'i se pun sub ochi.

Intr'uă ḑi, sburdalnica Dna Berbion, sătulă de dragostea conjugală, s'a făcut nevĕḑută impreună cu un vecin, luând cu dênsa și uă sumă de 600 franci, economiile casei. Sociul s'a grăbit a da de scire poliției, care a pus mâna pe culpabili. Reclamațiunea lui insă era privitóre numai la furtul suferit, nu și la adulter, așa in cât socia a fost pusă imediat in libertate, neputĕnd fi urmărită dupe lege, și numai vecinul a fost tradus inaintea Tribunalului corecțional.

Luându-i-se interogatoriul de către președinte, prevenitul declară că avea de amantă pe femeia Berbion, care, intrebată la rêndu'i in calitate de martor, recunósce faptul de adevĕrat.

Berbion, inaintând la bară: Consórta mea este nevinovată.

Președintele: Ce vrei să ḑici?

Berbion: Vreau să ḑic că consórta mea mi-a fost credinciósă.

Președintele: Cum! n'ai auḑit ce a spus singură?...

Berbion: Ei! sciu eu: 'i-a venit gust să ḑică așa; déră nu e adevĕrat.

Președintele: In sfêrșit, asta e tréba Dtale: crede cum ți-o veni mai bine. Povestesce Tribunalului ce fel ți s'a furat banii.

Berbion: Oh! simplu de tot: a pus mâna binișor pe ei și a plecat p'aci in colo.

Prevenitul: Eu? Nevasta Dtale 'i-a luat; 'i avea in portofel, când a venit la mine.

Președintele: Tocmai de aceea Dta esci urmărit ca complice.

Prevenitul: Fórte bine; déră atunci să nu mai ḑică că eu 'i-am furat paralele, de vreme ce nevastă-sa 'i le-a luat.

Femeia Berbion: Așa este.

Președintele, către bărbat: Ei! te-ai convins acum?

Berbion: Că m'a inșelat? Feréscă Dumneḑeu! Tată-meu este un soldat bĕtrân decorat cu medalia militară; și eu asemenea am fost soldat, insă n'am căpĕtat medalia, prin urmare nu este cu putință ca consórta mea să mĕ fi inșelat.

Președintele: Va să ḑică, pretinḑi că prevenitul ți-a furat paralele a casă la Dumneata?

Berbion: Nu ḑic asta, de vreme ce consórta mea insăși le-a luat și le-a dus la el.

Președintele: Atunci, recunosci că dênsa a fost la el?...

Prevenitul: A stat douĕ-spre-ḑece ḑile.

Berbion: Fiă și așa; déră că m'a inșelat, imi puiu capul jos că nu. Astfel 'i-a abătut ei să ḑică. De altminteri, noi suntem ómeni de trébă in familie: tatăl meu este un bĕtrân soldat decorat cu medalia militară; eu...

Președintele: Ne-ai mai spus'o incă uă dată.

Berbion: Consórta mea este uă femeiă fórte cum se cade. Negreșit, a făcut rĕu să șédă douĕ-spre-ḑece ḑile departe de casă; déră atâta a greșit. Familia ei este fórte cinstită, ca și a mea; consórta mea e muncitóre, económă...

Președintele: Atâta numai că economiile le dă amantului.

Berbion: O fi și așa; insă eu nu cred că m'a inșelat, căci un om ca mine care mi-am făcut datoria ca militar pe câmpul de onóre...

Tribunalul il intrerupe condemnând pe complice la șése luni de inchisóre corecțională.

Berbion a eșit din audiență convins mai mult de cât ori-când că „consórta sa" nu l'a inșelat nici uă dată.

* * *

Curtea din Bucuresci va avé să judece in curênd apelul făcut de un óre-care Mișu Constantinescu in contra unei

sentinţe a Tribunalului din Prahova care 'l condamnă, pentru furt prin escaladare şi cu chei mincinóse comis in prejudiciul unui pacinic locuitor din Ploesci, D. Ignaz Ipcar, la trei ani de inchisóre corecţională, la interdicţiune pe termen de cinci ani şi la 500 lei despăgubiri civile.

Cititorii nostri n'au ghicit, suntem siguri, ce perversitate de caracter se ascunde sub acest nume blajin de „Mişu Constantinescu".

Mai ântâiu, nu tot-d'a-una eroul nostru s'a numit astfel; requisitoriul procurorului ne spune, intr'adevĕr, că, dupe timpuri şi impregiurări, el s'a iscălit Constantin Michail Vălénu, Michail Georgescu, Iancu Petrini, şi chiar — fără să scie uă bóbă nemţesce — *Demeter Wilhelm*. Cu aceeaşi facilitate cu care işi schimba numele, işi schimba şi profesiunea: aci se da de student, — in drept, in sciinţe, in litere, dupe trebuinţă, — şi, cu „jobenul" pe cap, cu un volum sub subţióră, intra prin familii informându-se de vre uă odae cu chirie sau de vre un copil de meditat; aci, in calitate de medic vaccinator sau de inginer al Primăriei, se introducea prin curţile şi casele ómenilor, inspecta locurile şi, când ocasiunea era priincióśă, sfeterisea ori ce obiect 'i venea la indemână; aci se recomanda de „proprietar de vii" sau de arendaş; aci, in fine, devenea actor, „boer mare", intreprenor de lucrări publice, şi altele.

Figura 'i era tot aşa de variabilă ca şi profesiunea, căci une-ori purta barba intrégă, alte-ori o rădea de tot sau lăsa numai favorite. Pe timpul când trecea de actor, — se pare că era unul din admiratorii pasionaţi ai reposatului Pascaly, — umbla tot-d'a-una ras.

Tóte aceste schimbări la faciă şi insuşiri de profesiune au avut de efect, pe de uă parte inscrierea lui in albumul poliţiei Capitalei, éră pe de alta uă serie de condemnaţiuni corecţionale, pronunţate de Tribunalele din Ilfov, din Covurluiu şi, acum in urmă, din Prahova.

Reproducem, de curiositate, depositiunea femeei Paraschiva Andreiu Bunea, spre a se vedé traiul pe care 'l ducea acest incorigibil recidivist in Ploesci.

Este un timp de cinci septĕmâni — a ḑis dênsa — de când acest domnişor (*sic*) intrase ca chiriaş la stăpâna-mea Mariţa Drăghicénu, care in urmă a intrat in tratatiune de concubinagiu, cheltuind in acest timp câte 5 şi 6 franci pe têrguieli, osebit ce mai cheltuia pe bĕuturi spirtóse, déră toţi acesti bani erau numai in monetă de aramă (gologani de 10 bani); trăind un traiu fericit cu cântece şi veselie, ḑiua şi nóptea ambii intr'uă cameră, astfel că nimeni nu avea permisiune de a intra in casă la ei, nici chiar fiul sĕu, stând cu uşile inchise, ba chiar de multe ori remânea şi de la scólă fiindu'i cărţile inchise in casă şi n'avea permisiune a intra.

In ceea ce privesce cheltuielele ce le făcea cu kiefurile şi ziafeturile, am auḑit de la stăpână-mea că domnul acesta ar fi avênd vie şi a arendat'o. Am intrebat'o cum il chiamă, şi dumneaei mi-a respuns că nu trebue să'i sciu numele, de cât numai să'i ḑic „Domnule", şi că n'am ce căuta şi vorbi cu dênsul, căci e *boer mare* şi eu sunt uă mojică...

Se pare că, aflându-se in arestul poliţiei din Ploesci, Vălénu sau Constantinescu, in prada remuscărei, ar fi voit să ia chibrituri spre a pune capĕt vieţei sale „ruşinóse", dupe cum se esprimă singur in următórele douĕ poesii ce credem interesant a reproduce mai jos.

UN INFORTUNAT

I

Incărcat de lanţuri grele,
In arest sunt aruncat,
Ducênd viaţa in durere,
De tótă lumea uitat.

II

In celula întunecóśă
Mĕ vĕḑuiu eu arestat,
Şi 'ntr'uă nópte durerósă
Viaţa eu mi-am ridicat.

III

Libertatea e frumósă,
N'am sciut s'o preţuesc;
Şi uă viaţă ruşinósă
Nu mai voiu ca să trăesc.

(Făcută de mine in arestul poliţiei Ploesci)

1882, August 27 — **Un Arestat**

ḐILE NEGRE

Ḑile negre pentru mine
S'a ivit aḑi pe pămênt,
Şi de cât in lanţ ca câinii (*sic*)
Mai ferice-aş fi 'n mormênt.

Viaţa'mi este cunoscută,
Fericiri şi al vieţei tot.
Speranţa 'mi este perdută,
Şi de viu sunt chiar ca mort.

1882, August 27 — **Un Arestat**

Din fericire, dosa de fosfor fiind fórte mică, Vălénu a scăpat teafăr din incurcătură, cu tótă dorinţa lui de a muri.

Vom publica la timp resultatul apelului sĕu.

Bucuresci — Typ. Curţei Regale, pr. **F. Göbl Fii**, Pasagiul Român, 12.

ANUL XII. — Nr. 39. JOI 28 APRILIE 1883

DREPTUL

LEGISLATIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENTIA — ECONOMIE POLITICA

Prim-Redactor: DEMETRU C. POPESCU

ESE DE DOUE ORI PE SEPTEMANA

Redactor-Administrator: NICOLAE CHRISTESCU

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA ḐIARULUI, PASAGIUL ROMAN, 10

ABONAMENTELE se fac pe an şi pe jumětate de an: la 1[ia] Decembre şi 1[ia] Maiu. De la 1[iu] Iulie pênĕ la 20 August ḑiarul nu apare.

Anunţuri: linia 40 bani. *Scrisorile nefrancate se refusă* Un numĕr: 50 bani

COSTUL ABONAMENTULUI Pe an, 40 lei; pe jumĕtate an, 20 lei. *Studenţii plătesc pe jumĕtate* Pentru străinĕtate se adaogă timbrul postal.

SUMAR

JURISPRUDENŢA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAŢIUNE ŞI JUSTIŢIE, SECŢ. I

Şedinţa din 21 Marte 1883

Preşedinţa Dlui N. L. Gherassi, preşedintele secţiunei

St. Perieţénu-Buzĕu şi alţii cu Christache Nicolau.

PEREMPŢIUNE. — CERERE DE REDESCHIDERE NEINSOCITA DE PLATA TAXELOR DE CITAŢIUNI. — NU INTRERUPE PEREMPŢIUNEA. — ART. 256 ŞI 257 PROC. CIVILA. — RESPINGERE.

Simpla cerere de redeschidere a unui proces nu intrerupe perempţiunea; ca să fiă eficace, trebue să fiă insocită şi de plata taxelor pentru citaţiuni.

Nr. 101. — Respins, ca nefundat, dupe uă divergenţă, recursul făcut de Dlor St. Perieţénu-Buzĕu, Anastasia Perieţénu şi alţii contra decisiunei Curţei de apel din Craiova, secţiunea I, cu Nr. 238, din 1880, in procesul ce au cu D. Christache Nicolau, pentru perimarea unui apel.

S'au ascultat: D. Al. Giani, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă; D. B. M. Missir, avocatul recurenţilor, in desvoltarea motivelor de casare; D. G. Vernescu, avocatul intimatului, in combateri; D. G. Filitis, procuror general, in conclusiunile sale.

Curtea, deliberând:

Asupra mijlocului de casare astfel formulat:

„Curtea de apel a violat art. 256 Proc. civilă admiţĕnd cererea de perimare din 8 Februarie 1879 a adversarului meu, fără ca să fi trecut doui ani de la data primirei cererei mele de redeschidere din 11 Septembre 1878 şi data ultimului jurnal al Curţei din 16 Noembre 1878 cu Nr. 3505, cari fie-care in parte sunt acte de procedură in sensul art. 257 ce acoper ori-ce perempţiune fără să mai fiă necesitate de plata citaţiunilor, căci legea nu cere alt-ceva (art. 257) de cât un act de procedură din care să resulte că partea nu inţelege a abandona instanţa incepută."

Considerând că, dupe art. 257 Proc. civilă, procesul se perimă, când partea care are interes va fi făcut cerere, daca au trecut doui ani de la cel din urmă act de procedură fără să reincépă judecata; că prin art. 256 aceeaşi procedură se stabilesce că, in casul când părţile au cerut suspendarea sau au lipsit de la infăcişare, judecata va reincepe dupe uă nouă cerere ce se va face şi dupe noue citaţiuni; că cestiunea care se discută şi care importă in causă este daca simpla cerere de redeschidere a procesului constitue un act de procedură de natură a intrerupe perempţiunea, sau daca acea cerere pentru a intrerupe perempţiunea trebue să fiă insocită şi de plata taxelor pentru citaţiuni;

Considerând că, termenii intrebuinţaţi de legiuitor nefiind destul de clari, trebue ca prin interpretaţiune să sĕ determine adevĕratul sens al acelor articole; că, argumentând conform regulelor admise in materie de interpretare a legilor, pe cât timp scopul pentru care s'a inscris in lege perempţiunea este ca să nu se perpetueze in infinit procesele, daca s'ar admite că uă simplă cerere de redeschidere care n'ar avé nici un resultat practic, de óre ce partea cea-altă n'ar avé nici uă cunoscinţă de acea cerere, fiind că nu s'a plătit şi taxele pentru scóterea citaţiunilor, ar face să se

intrerupă termenul peremptiunei, apoi nu s'ar mai atinge scopul legiuitorului de a nu se prelungi procesele; că legea de procedură fiind luată dupe Procedura genevesă şi cea francesă, neapărat că legiuitorul nostru a adoptat sistemul admis de acele Proceduri, dupe cari simpla cerere de redeschidere nu face să se intrerupă cursul peremptiunei; că, pe lêngă acésta, art. 256 Proc. civilă stabilind că judecata se va reincepe dupe uă nouă cerere şi noue citaţiuni, apoi ambele formalităţi trebuesc indeplinite, şi, daca s'ar decide că cererea de redeschidere care n'a fost insocită de plata taxelor e de ajuns ca să intrerupă cursul peremptiunei, consecinţa logică ar fi că dispositiunile finale ale acestui articol relative la scóterea de citaţiuni n'ar avé nici uă aplicaţiune in practică; că, astfel fiind, din combinaţiunea acestor douě articole resultă că simpla cerere de redeschidere nu constitue un act de procedură scris de natură a intrerupe peremptiunea, ci trebue ca acea cerere să fiă insocită şi de plata taxelor pentru citaţiuni; că, in speciă, dupe cum se constată din incheiarea cu Nr. 500, din 1881, atacată cu recurs, prin jurnalul Curţei de apel, secţiunea I, cu Nr. 310, din 29 Ianuarie 1877, suspendându-se procesul intervenit intre DD. Ch. Nicolau şi DD. Perieţeni prin nepresentarea părţilor, recurenţii, in ḑiua de 11 Septembre 1878, prin petiţiunea dată, au cerut redeschiderea fără a plăti şi taxele pentru citaţiuni; că Curtea de apel, perimând procesul pe motiv că de la data jurnalului de suspendare şi pênĕ in momentul cererei de perimare făcută de D. Ch. Nicolau au trecut doui ani, fără ca in acel interval să se fi intrerupt cursul peremptiunei in conformitate cu legea, a făcut uă justă aplicaţiune a art. 256 şi 257 Proc. civilă;

Pentru aceste motive, respinge, etc (1).

INALTA CURTE DE CASAŢIUNE ŞI JUSTIŢIE, SECŢ. II

Şedinţa din 23 Marte 1883

Preşedinţa Dlui C. E. Schina, preşedintele secţiunei

D. C. Burcă cu Gr. N. Chabudénu

MATERIE ELECTORALA. — ALEGETORI IN COLEGIUL I. — INSCRIEREA IN LISTE NU CONSTITUESCE NICI UA DOVADA A DREPTULUI SEU. — 'I INCUMBA SARCINA A FACE PROBA. — ART. 18 LEGEA ELECTORALA. — CASARE.

Pot figura in listele colegiului I numai aceia cari au venitul fonciar prevĕḑut de lege. Impregiurarea că uă persónă este trecută intre alegĕtori nu crează nici un drept in favórea sa; dênsei incumbă sarcina să facă dovada dreptului ce reclamă.

Nr. 10. — Casată, in urma recursului făcut de D. D. C. Burcă, sentinţa electorală a Tribunalului Teleorman cu Nr. 4, din 1883, prin care s'a dispus inscrierea Dlui Gr. N. Chabudénu in listele electorale ale colegiului I pentru Cameră şi II pentru Senat.

S'au ascultat: D. G. Creţénu, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă; D. N. Christescu, avocatul recurentului, in desvoltarea mijlócelor de casare; in absenţa intimatului.

Curtea, deliberând:

Asupra mijlócelor de casare:

1° „Violarea art. 3 şi 4 din legea electorală. — Tribunalul constată, in fapt, că D. Gr. Chabudénu este inscris ca alegĕtor in colegiul I cu proprietatea din Socetul, că moşia Socetul este proprietate a Statului şi că D. Chabudénu, arendaş al moşiei, plătesce imposit numai pentru uă móră, că deci nu e proprietar, şi cu tóte acestea ordonă inscrierea lui in colegiul I pentru Cameră şi II pentru Senat.“

2° „Eróre gravă de fapt şi esces de putere prin violarea principiului că cine afirmă trebue să dovedéscă, éră nu cine tăgăduesce.— Tribunalul constată că am presentat certificatul Primăriei din care se vede că D. Chabudénu n'are nici uă palmă de pămênt in comuna Socetul şi cu tóte acestea ḑice că n'am probat cu nimic că D. Chabudénu nu e şi el proprietar in comuna Socetul.“

3° „Esces de putere prin violarea principiului că cine afirmă trebue să probeze, éră nu cine tăgăduesce.—Din momentul in care noi am probat că moşia Socetul, cu care D. Chabudénu este inscris in roluri, este proprietatea Statului şi că D. Chabudénu nu este de cât un arendaş care a clădit uă móră pe acea proprietate, proba nóstră este intrégă. D. Chabudénu, daca pretinde că in moşia Statului sau alături are şi Dsa uă proprietate care se chiamă tot Socetul, este dator să probeze ca unul ce devine la rêndul sĕu *actor*. Tribunalul ne impune nouĕ să facem acéstă probă negativă, să dovedim noi că D. Chabudénu n'are şi el proprietate in comuna Socetul.“

Considerând că Tribunalul de Teleorman ordona inscrierea Dlui Gr. Chabudénu in lista alegĕtorilor colegiului I pentru Cameră şi al II pentru Senat, pe motiv că plătesce imposit funciar 90 lei pentru uă proprietate urbană şi 180 pentru uă proprietate rurală a nume moşia Socetul;

Considerând că acéstă inscriere era contestată inaintea Tribunalului pentru motiv că rĕu Chabudénu figuréză in roluri cu moşia Socetul, acéstă moşie fiind a Statului, şi Chabudénu neavênd pe dênsa de cât uă móră cu care a obţinut de a figura pe rolul de contribuţiune fonciară, insă acea móră nu este proprietatea sa şi la espirarea contractului de arendă ce deţine de la Stat rĕmâne a Statului;

Considerând că Tribunalul, de şi recunósce că moşia Socetul este proprietatea Statului, insă respinge contestaţiunea pe motiv că se póte ca şi Chabudénu să aibă uă moşie care póртă acelaşi nume cu moşia ce o ţine in arendă de la Stat;

Considerând că uă asemenea argumentaţiune a Tribunalului, basată pe uă posibilitate in loc de a se basa pe un fapt constant şi probat, nu póte servi de temeiu unei deci-

(1) Soluţiunea dată prin acéstă hotărîre a fost admisă, pentru aceleaşi considerante, şi de secţiunea II a inaltei Curţi. — V. *Dreptul* Nr. 16, din 30 Ianuarie 1883, procesul dintre DD. G. Alexianu şi C. Boerescu. (*N. R.*)

siuni judecătoresci, şi violéză tóte principiele de drept din materia de probaţiune: in adevĕr, de vreme ce contestatorul probase că moşia Socetul este proprietatea Statului, trebuia ca Chabudénu să dovedéscă că esistă şi altă moşie cu acelaşi nume care este proprietatea sa, căci, conform art. 1169 Cod. civil, cel ce face uă propunere inaintea judecăţei trebue să o dovedéscă;

Considerând că nu se póte susţine că de vreme ce Chabudénu dovedesce că este inscris cu uă contribuţiune suficientă pentru a figura in colegiul I, proba dreptului sĕu de proprietate este pe deplin făcută in privinţa dreptului electoral, căci art. 18 nu se póte inţelege in acest sens, că toţi aceia cari reuşesc a figura pe lista de contribuţiune fonciară, au drept de alegĕtori in colegiul proprietarilor, chiar de n'ar fi in realitate proprietari, acest resultat ar fi cu totul contrariu spiritului legei electorale şi ar viola in mod flagrant art. 3 din legea electorală;

Pentru aceste motive, sentinţa Tribunalului violând art. 1169 Cod. civil şi 3 din legea electorală, Curtea caséză, etc.

Sedinţa din 26 Marte 1883

Preşedinţa Dlui C. E. Schina, preşedintele secţiunei

Ioan Manolescu cere a fi inscris in listele electorale

MATERIE ELECTORALA. — CENS. — SCUTIRE PROVISORIE. — NU ATINGE DREPTUL DE A FI ALEGETOR. — ART. 18 DIN LEGEA ELECTORALA. — CASARE.

Scutirea provisorie a unui contribuabil nu 'l impedică de a 'şi esercita dreptul de alegĕtor, din momentul ce se constată că el are censul prevĕḍut de lege pentru a puté figura ca atare.

Nr. 21. — Casată, in urma recursului făcut de D. Ioan Manolescu, sentinţa electorală cu Nr. 8, din 1883, a Tribunalului de Botoşani, prin care 'i respingea cererea de a fi inscris in listele alegĕtorilor colegiului al II de deputaţi şi senatori.

S'au ascultat: D. Sc. Ferechide, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă; D. P. Borş, avocatul recurentului, in desvoltarea motivelor de casare.

Curtea, deliberând:

Asupra mijlocului de casare astfel formulat:

„Violarea art. 4 şi eronată interpretare a art. 18 din legea electorală impunêndu'mi a dovedi censul meu prin roluri de contribuţiuni, quitanţe sau avertismente din partea implinitorilor de dări pe anul incetat şi pe anul curent, sarcină neimpusă de lege, intru cât imobilul ce 'l posed şi in virtutea căruia am cerut inscrierea fiind construcţiune nouă e apărată de plata foncierei pe termen de trei ani, déră acest fapt nu póte impedica de a nu mi se considera venitul lui şi ca cens, venit care, dupe cum resultă din contractul de inchiriare, e de 140 galbeni anual, şi ca atare urméză să figurez in lista colegiului al II pentru Cameră şi Senat."

Considerând că art. 18 din legea electorală are de obiect constatarea censului prin quitanţe de plată de imposite sau avertismente; că, in speciă, fiind vorba de uă construcţiune nouă care dupe lege era scutită de plata de imposite, acéstă scutire legală nu putea face pe recurent a perde dreptul de alegĕtor, intru cât dênsul in fapt constată că are venitul cerut de lege pentru a fi inscris in acel colegiu;

Pentru aceste motive, caséză, etc.

Şedinţa din 28 Marte 1883

Preşedinţa Dlui C. E. Schina, preşedintele secţiunei

Gh. Nicolau cere a fi inscris in listele electorale

MATERIE ELECTORALA. — SUBINTENDENŢI DE MOŞIE. — SE CONSIDERA CA SERVITORI. — NU POT SA FIA ALEGETORI. — ART. 3 DIN LEGEA ELECTORALA INTERPRETATIVA. — RESPINGERE.

Subintendenţii de moşie, nefiind prevĕḍuţi de art. 3 din legea electorală interpretativă, sunt consideraţi ca servitori şi, prin urmare, nu pot fi alegĕtori, chiar când ei ar avé censul prescris de lege.

Nr. 26. — Respins, ca nefundat, recursul făcut de D. Gh. Nicolau contra sentinţei electorale a Tribunalului Putna cu Nr. 16, din 1883, prin care se esclude din listele electorale pentru motiv că este servitor.

S'au ascultat: D. D. Zamfirescu, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă; D. Gr. G. Pĕucescu, avocatul recurentului, in desvoltarea mijlocului de casare.

Curtea, deliberând:

Asupra mijlocului de casare:

„Violarea legei electorale şi greşită apreţiare a faptelor."

Avênd in vedere că pe cât timp Tribunalul constată in fapt că recurentul este subintendent la moşie, că, prin urmare, nu intră in categoria persónelor enumerate prin art. 3 din legea interpretativă, de óre ce legea vorbesce numai de intendenţi; că, astfel fiind, Tribunalul ordonând stergerea numitului din listele electorale, a făcut uă aplicaţiune justă a legei electorale articolul citat;

Pentru aceste motive, respinge, etc.

Şedinţa din 28 Marte 1883

Preşedinţa Dlui C. E. Schina, preşedintele secţiunei

P. Chiru cere a fi inscris in listele electorale

MATERIE ELECTORALA. — CONDEMNAT PENTRU ABUS DE INCREDERE. — INCAPACITATE DE A FIGURA IN LISTELE ELECTORALE. — NU ESTE NECESITATE CA INCAPACITATEA SA FIA COPRINSA IN HOTARIREA CONDEMNATÓRE. — ART. 20 LEGEA ELECTORALA. — RESPINGERE.

Cei condemnaţi pentru abus de incredere sunt incapabili de a figura in vre un colegiu electoral; ca să esiste acéstă incapacitate nu este nevoe să

fiă coprinsă in hotărirea condemnătóre, de óre ce ea resultă din lege.

No. 25. — Respins, ca nefundat, recursul făcut de D. P. Chiru contra sentinței electorale cu Nr. 4, din 1883, a Tribunalului Tutova.

S'au ascultat: D. Sc. Ferechide, consilier al Curței, in citirea raportului făcut in causă; D. Al. Vlădescu, avocatul recurentului, in desvoltarea motivului de casare.

Curtea, deliberând :

Asupra mijlocului de casare :

„Tribunalul a făcut uă interpretațiune greșită a art. 20 din legea electorală statuând, ca principiu, că este nedemn de a fi alegĕtor și eligibil tot individul care a suferit uă condemnațiune pentru abus de incredere, căci, pentru ca acéstă incapacitate să esiste, trebue ca judecătorul prin sentința sa de condemnare să se pronunțe daca se va ridica condemnatului dreptul de a fi alegĕtor și eligibil și pentru cât timp; că, in casul present, subsemnatul a fost condemnat de Curtea de apel din Focșani numai la uă amendă de cinci-sute lei noui și ar fi injust ca pentru un fapt de mică importanță să sufer pentru perpetuitate interdicțiunea drepturilor mele politice."

Considerând că din sentința Tribunalului și din mijlocul de recurs resultă că insuși recurentul a recunoscut că a fost condemnat la amendă pentru un fapt de abus de incredere, susținênd numai că sentința condemnătóre nu conține și interdicțiunea dreptului de alegĕtor;

Considerând că legiuitorul prin art 20 din legea electorală declară incapabili de a figura in vre un colegiu electoral pe cei condemnați pentru abus de incredere; că incapacitatea coprinsă in acest articol nu este mărginită numai pe cât timp ține și pedépsa; că intru cât acéstă incapacitate derivă de drept din lege, nu e trebuință să fiă prevĕḑută a nume in sentința condemnătóre pentru ca cine-va să fiă șters din listele electorale dupe ce a fost condemnat pentru acel delict; că, astfel fiind, Tribunalul ordonând ștergerea, a făcut uă bună aplicațiune a art. 20 din legea electorală.

Pentru aceste motive, respinge etc.

Ședința din 29 Marte 1883

Președința Dlui C. E. Schina, președintele secțiunei

Anton Dumitrescu Mavrodin cere a fi inscris in listele electorale

MATERIE ELECTORALA. — CENS. — SCUTIRI DE PLATA UNOR DARI. — NU MICȘORÉZA CENSUL ȘI NU ATINGE DREPTURILE ALEGETORILOR. — ART. 18 LEGEA ELECTORALA. — CASARE.

Capacitatea alegĕtorilor se determină prin cens, éră nu prin modul plăței dărilor.

Astfel, scutirea eventuală a unui alegĕtor de plata unor dări nu 'i diminuéză censul și nu póte atinge drepturile sale.

Nr. 30. — Casată, sentința electorală a Tribunalului Teleorman cu Nr. 12, din 1883, in urma recursului făcut de D. Anton Dimitrescu Mavrodin

S'au ascultat: D. C. C. Stefănescu, consilier al Curței, in citirea raportului făcut in causă; D. Gr. G. Pĕucescu, avotul recurentului, in desvoltarea motivului de casare.

Curtea, deliberând :

Asupra mijlocului privitor pe Năstase Țapu ;

„Am dovedit cu certificatul perceptorului comunei Roșiori sub Nr. 537, din 1883, că numitul plătesce darea de patentă și foncieră in sumă de 29 lei și 50 bani anual, éră pentru căile de comunicațiune am constatat că este scutit fiind părinte de militar; Tribunalul insă găsesce că intru cât este scutit de acea dare in sumă de 12 lei anual, nu póte avé censul cerut de art. 5 din legea electorală și cu așa mod Tribunalul violéză intr'un chip manifest art. 18 din legea electorală."

Considerând că legea nu se ocupă de modul plăței dărilor unui alegĕtor ci de censul sĕu, căci censul probéză capacitatea alegĕtorului; că daca unui alegĕtor 'i se aduce uă scutire eventuală de una din dările cari constituesc censul și pe un timp mărginit, precum este in speciă că Năstase Țapu este scutit de plata căilor de comunicațiune pe timpul cât fiul sĕu va fi călăraș cu schimbul, acéstă scutire provisorie nu póte să se considere ca uă diminuare de cens și să lovéscă in drepturile alegĕtorului; că, in speciă, recurentul a probat naintea Tribunalului că plătesce uă dare anuală de 29 lei și 50 bani și a cerut că pentru rest să se considere că este provisoriu scutit de darea căilor de comunicațiune ca părinte de militar, și Tribunalul neținênd sémă de acéstă dréptă cerere a recurentului Țapu a violat principiul stabilit prin art. 18 din legea electorală, astfel că sentința Tribunalului cată să fiă casată ;

Pentru aceste motive, caséză, etc.

Ședința din 29 Marte 1883

Președința Dlui C. E. Schina, președintele secțiunei

Costescu-Comănénu cu C. Răcénu

MATERIE ELECTORALA. — ELECȚIUNE DE DOMICILIU. — ESTE VALABILA DACA ESTE FACUTA CU TREI LUNI INAINTE DE INCHEIAREA LISTELOR DEFINITIVE. — ART. 30 DIN LEGEA ELECTORALA. — CASARE.

Termenul de trei luni prescris de art. 30 din legea electorală pentru elecțiunea de domiciliu se calculéză de la incheiarea listelor definitive, éră nu a celor provisorie.

Prin urmare, pentru ca declarațiunea de alegerea domiciliului politic să fiă valabilă, este destul ca ea să fiă făcută cu trei luni mai inainte de încheiarea listelor definitive.

Nr. 31. — Respins, recursul făcut de D. Costescu-Comănénu contra sentinței electorale a Tribunalului Dêmbovița

cu Nr. 6, din 1883, prin care se admite inscrierea Dlui C. Răcénu in listele electorale ale colegiului I pentru Cameră şi Senat.

S'au ascultat: D. St. Silion, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă; D. C. Disescu, avocatul recurentului, in desvoltarea mijlócelor de casare; D. C. Răcénu, in combateri.

Curtea, deliberând:

Asupra mijlocului de casare:

„Violarea art. 30 din legea electorală, de óre ce declaraţiunea de elecţiune a domiciliului politic este făcută peste termen."

Considerând că, dupe art. 30 din legea electorală, când uă persónă işi transferă domiciliul politic dintr'uă localitate intr'alta, urméză să facă declaraţiune de alegerea domiciliului cu trei luni inaintea termenului incheiărei listelor, atât la autoritatea comunală a locului unde pênĕ atunci 'şi avea domiciliul politic, cât şi la administraţiunea locului unde voesce a 'l transfera; că legiuitorul neesprimându-se destul de clar asupra cestiunei de a se sci daca trebue să se înţelégă lista provisorie sau definitivă, intru cât intrebuinţéză acelaşi termen „incheiarea listelor", fiă vorba de liste provisorie sau de liste definitive, apoi, conform principiului admis in materie de interpretaţiune a legei electorale, dubietatea se interpretă in favorul alegĕtorului; că acéstă interpretaţiune este cu atât mai raţională, cu cât dupe art. 37 din legea electorală consiliele comunale nu sunt desesisate de cât dupe incheiarea listelor definitive; că intru cât de la data acestei declaraţiuni a alegerei de domiciliu şi pênĕ la incheiarea listelor definitive au trecut trei luni, ca atare acea declaraţiune a fost făcută in termenul prevĕḑut de lege şi mijlocul invocat este nefundat;

Pentru aceste motive, respinge, etc.

Şedinţa din 29 Marte 1883

Preşedinţa Dlui C. E. Schina, preşedintele secţiunei

C. N. Herĕscu cu C. Lehliu

MATERIE ELECTORALA. — STABILIMENT DE BAI. — VENITUL LOR SE CONSIDERA CA UN VENIT FUNCIAR RURAL. — DA DREPT PROPRIETARULUI A FACE PARTE DIN ALEGETORII PENTRU SENAT. — ART. 3 ŞI 9 DIN LEGEA ELECTORALA. — CASARE.

Stabilimentele de băi fiind un mijloc de a esploata produsele pământului, venitul lor se consideră ca un venit funciar rural şi, prin urmare, indreptăţesce pe acela care 'l posede să figureze ca alegĕtor pentru Senat.

Nr. 35. — Casată, in urma recursului făcut de D. C. N. Herĕscu, sentinţa Tribunalului Vâlcea cu Nr. 9, din 1883, prin care s'a ordonat stergerea Dlui C. Lehliu din colegiul I pentru Senat.

S'a ascultat: D. C. C. Stefănescu, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă; D. Ioan N. Lahovari, avocatul recurentului, in desvoltarea mijlocului de casare.

Curtea, deliberând:

Asupra mijlocului de casare:

„Rea interpretaţiune şi violare a art. 3 şi 9 din legea electorală."

Avênd in vedere că D. Lehliu a cerut inscrierea la Tribunal şi in colegiul I de senatori, pe motiv că este proprietar al băilor Olănesci cari sunt inscrise in roluri cu uă foncieră de 258 lei noui anual; că Tribunalul 'i-a respins acéstă cerere, neconsiderând venitul băilor ca un venit funciar rural;

Considerând că, intru cât acel venit este un produs direct al pământului, de óre-ce pământul dupe natura sa produce diferite róde, impregiurarea că esistă un stabiliment care nu are alt scop de cât de a esploata acel venit nu'i póte schimba natura sa de a fi considerat ca un venit rural; că, prin urmare, Tribunalul considerându'l ca un venit funciar urban a violat disposiţiunile art. 3 şi 9 din legea electorală;

Pentru aceste motive, caséză, etc.

TRIBUNALUL DIN BRAILA

(Corespondenţa particulară a *Dreptului*)

Şedinţa din 31 Marte 1883

Preşedinţa Dlui Victor Macri, preşedinte

T. Petrescu face apel in contra unui proces-verbal al inspectorului financiar

LEGEA TIMBRULUI. — INSCRIS CU TIMBRU INSUFICIENT. — ART. 25, ALIN. 1; ART. 63 ŞI 65. — INTERPRETARE.

Sancţiunea prevĕḑută de art. 65 din legea timbrului este aplicabilă numai persónelor sau stabilimentelor civile şi comerciale cari 'şi-au făcut uă profesiune din imprumuturi, incasări şi altele, nu insă şi particularilor cari au esecutat operaţiuni de asemenea natură in mod accidental.

Asupra apelului interjetat de D. T. Petrescu, casierul general al judeţului Brăila, in contra procesului-verbal cu data de 15 Marte 1883, dresat de inspectorul financiar I. C. Constantinescu, prin care este supus a plăti 100 lei amendă şi 5 lei diferenţă de timbru perceputǎ in mai puţin de Dsa de la un inscris:

Avênd in vedere că din actul eshibat de mandatarul apelantului se constată că intre Erse Rosenfeld, Hail L. Rosenfeld şi David Bacner, in ḑiua de 21 Decembre 1881, a intervenit un act prin care cei doui d'ântâiu se imprumută de la cel din urmă cu suma de 160 lei, act care, fiind făcut numai pe timbru de 10 bani, s'a presentat Dlui casier general T. Petrescu care a incasat 1 leu şi 10 bani diferenţă de timbru;

Considerând că inspectorul financiar, constatând că D. casier general, la perceperea ḑisei amende, a aplicat dispo-

siţiunile art. 63, éră nu art. 65 din legea timbrului, a amendat pe numitul cu suma de 105 lei, in virtutea art. 61 din ḑisa lege;

Considerând că, dupe disposiţiunile art. 25, alin. 1, din legea timbrului, tóte actele de creanţă şi zapisele de imprumuturi chirografare sau cu amanet sunt supuse la taxa timbrului de 10 bani la suta de lei, éră in cas de contravenţiune legiuitorul a prevĕḑut in ultimul aliniat penalitatea prevĕḑută de art. 65 din legea timbrului numai in ceea ce privesce plata taxei timbrului pentru cupóne, fără să se refere şi la cele-alte acte indicate in art. 25, dupe cum acésta a făcut'o la art. 24 *ibid.*;

Considerând că legiuitorul, prin art. 63, obligă pe ori-ce persónă care s'ar servi cu un act lipsit de timbrul legal a plăti amenda compusă din cifra inḑecită a valórei timbrului legal, éră prin art. 65 face uă escepţiune la regula de mai sus in ceea ce privesce zapisele, poliţele, biletele la ordin şi altele, in vederea importanţei şi frecuenţei acestor acte;

Considerând că din termenii in cari e format art. 65 resultă că legiuitorul a prevĕḑut acea pedépsă numai in contra persónelor sau stabilimentelor civile şi comerciale cari au de meserie şi fac speculă prin imprumuturi, incasări şi alte fapte de asemenea natură şi cari, prin efectuarea de ordinar a unor atari operaţiuni, sunt puse in posiţiune d'a cunósce mai bine disposiţiunile legei timbrului, éră nu şi in contra acelora cari nu au uă atare meserie, dupe cum sunt persónele cari au făcut actul care face obiectul apelului de faciă; că, daca legiuitorul ar fi voit să facă aplicaţiunea art. 65 in general la ori-ce act de creanţă din acelea prevĕḑute de alin. 1 de sub art. 25, ar fi ḑis'o acésta in ultimul aliniat in care prevede pedépsa prevĕḑută de art. 65 numai pentru contravenţiunea relativă la plata taxei timbrului pentru cupóne, de şi aceste acte sunt prevĕḑute tot de art. 25; că, astfel déră, actul in cestiune nefiind din acelea menţionate de art. 65, in aşa cas D. T. Petrescu, casierul general, cu drept cuvênt a facut aplicaţiunea art. 63 care prevede in general tóte transacţiunile indicate in legea timbrului;

Considerând că, chiar daca am admite că apelantul a făcut uă rea aplicaţiune a art. 63, totuşi nu póte fi condemnat la amenda prevĕḑută de art. 61 legea timbrului, de óre ce Dsa, in calitate de casier general, nu a dat curs acelui act netimbrat, ci numai constatând esistenţa unei contravenţiuni a perceput uă amendă mai mică de cât acea prevĕḑută de lege, fapt care nu atrage aplicarea acelei amende, ci obligaţiunea sa de a incasa de la contravenient intréga sumă ce era dator să respundă pentru netimbrarea actului, căci prin nici uă disposiţiune a legei timbrului nu se vede că, in cas când casierul care este indrituit de lege a constata contravenţiunile, in cas când ar percepe uă amendă mai mică de cât acea prevĕḑută de lege, să sufere şi dênsul asprimea legei;

Considerând că, daca am admite că atât cei ce au presentat actul de imprumut cât şi casierul care a perceput amenda trebue să sufere consecinţele legei timbrului, in aşa cas s'ar anihila disposiţiunile art. 71 din legea timbrului prin perceperea a două amende la uă contravenţiune, de şi legea prevede perceperea unei singure amende, ori cât ar fi numĕrul contravenienţilor;

Pentru aceste motive, in majoritate, admite apelul, etc.

Semnaţi: V. Macri, Constantin C. Mărgăritescu.

OPINIUNE

Asupra apelului interjetat de D. T. Petrescu, casierul general al judeţului Brăila, contra procesului-verbal cu data de 15 Marte 1883, dresat de inspectorul financiar I. C. Constantinescu, prin care este supus a plăti 100 lei amendă şi 5 lei diferenţa de timbru percepută in mai puţin de Dsa la un act de imprumut:

Avênd in vedere că actul de care este vorba este un act de imprumut semnat de Erse Rosenfeld şi Hail L. Rosenfeld, cu data 21 Decembre 1881, in valóre de 160 lei făcut pe timbru de 10 bani, la care D. casier a perceput cu recepisa Nr. 5632 numai lei 1 bani 10, ca diferenţă de timbru şi amendă, basându-se pe art. 63 din legea timbrului;

Considerând că, dupe art. 25, alin. 1, din legea timbrului, tóte actele de creanţă şi zapisele de imprumuturi chirografare sau cu amanet sunt supuse la taxa timbrului proporţional de 10 bani la suta de lei, éră pedépsa, la cas de contravenţiune, ne-o spune ultimul aliniat de sub acest articol, că va fi cea prevĕḑută de art. 65; că, astfel déră, actul in cestiune nefiind de la inceput format pe timbru suficient, D. casier trebuia să percépă ca amendă 10 % din valórea actului, conform art. 65, éră nu amenda prevĕḑută de art. 63. Şi să nu se ḑică că art. 65 'şi-are aplicaţiunea numai in casul când actul nu va purta nici un timbru şi că prin urmare ori de câte-ori el ar fi făcut pe timbru inferior celui stabilit de lege trebue să se facă aplicaţiunea art. 63, fiind că termenii in cari e conceput art. 63 ne arată că şi acest articol se aplică nu numai in casul când actul este făcut pe timbru insuficient, ci şi atunci când actul nu pórtă nici un timbru. Deosebirea intre art. 63 şi 65 constă in aceea că, pe când art. 63 conţine regula generală dupe cari tóte transacţiunile civile sau comerciale, pentru cari nu s'a plătit taxa legală, or s'a plătit uă taxă insuficientă, dau loc la aplicaţiunea unei amende egale cu inḑecitul taxelor neaquitate, art. 65 conţine uă escepţiune la regula de mai sus: in vederea importanţei şi frecuenţei actelor de creanţă, poliţe, bilete la ordine, etc., fiă ele comerciale sau civile, acest articol prevede uă pedépsă escepţională, mult mai aspră, in contra celor ce nu vor respecta legea. Or, actul Dlor Erse Rosenfeld şi Hail L. Rosenfeld făcênd parte din actele enumerate la art. 25, alin. 1, nefiind de la inceput făcut pe timbru legal şi sancţiunea acestor acte fiind prevĕḑută de art. 65, la care ne trămite şi art. 25 in ultima sa parte, D. casier T. Petrescu, făcênd aplicaţiunea art. 63, pe de uă parte a dat curs unui act fără ca pentru acest act să se fi perceput taxele legale, éră pe de alta a adus şi Statului un prejudiciu;

Pentru aceste motive, sunt de opiniune a se respinge apelul Dlui casier T. Petrescu, etc.

Semnat: Sc. Popescu.

JURISPRUDENŢA STRAINA

TRIBUNALUL CIVIL DIN SENA, SECŢIUNEA I

Audienţa din 24 Aprilie 1883

Preşedinţa Dlui Flogny

Périnaud cu Edetvallée

SOCIE FRANCESA. — DIVORŢ PRONUNŢAT IN STRAINETATE. — A DOUA CASATORIE. — NULITATE.

Socia francesă, chiar când işi are reşedinţa in străinĕtate, rĕmâne supusă legei francese, in ce privesce starea ei civilă, şi, pe cât timp divorţul nu este admis in Francia, ea nu póte divorţa in mod valabil in străinĕtate.

Prin urmare, uă a doua căsătorie contractată in străinĕtate de către uă femeiă in condiţiunile de mai sus trebue să fiă declarată de nulă, dupe art. 147 şi 184 din Codul civil, de óre ce prima căsătorie se consideră ca esistentă.

Tribunalul,

Considerând că Dna Reine-Victorine-Héloise Vesque, născută la Lisieux in 1814 Octombre 25, s'a căsătorit la 20 Iulie 1839 inaintea oficiărului stărei civile din comuna Batignolles cu Jacques-Isidore Edetvallée, născut la Breteuil in 1881 Iunie 24; că ambii soci erau supuşi francesi; că la 8 Aprilie 1848 Dna Edetvallée a obţinut de la Curtea districtului V din Nouvelle-Orléans (Statele-Unite ale Americei) uă hotărire de divorţ şi că la 17 ale aceleeaşi luni ea s'a căsătorit dinaintea judecătorului de pace din acel oraş cu Jean Périnaud, născut la 26 Decembre 1821 in oraşul Saintes (Charente-Inférieure), frances de origine, şi care se naturalisă cetăţén american la 18 Februarie 1855, dupe efectuarea căsătoriei, déră care mai in urmă fu reintegrat in calitatea sa de frances prin decretul din 16 Decembre 1882; că, in aceste impregiurări, Périnaud cere a se pronunţa nulitatea căsătoriei contractată de el la 17 Aprilie 1848 cu Dna Edetvallée, invocând dispoziţiunea art. 147 din Codul civil, şi, ca consecenţă, radiarea inscripţiunei ipotecare luată asupra averei lui de către susḑisa dómnă la biuroul de ipoteci din Sena;

Considerând că la epoca pronunţărei divorţului, in 1848, Dna Edetvallée era francesă; că, prin urmare, conform principiului stabilit de art. 3, § 3, din Codul civil, ea era supusă legei francese, in ce privesce starea ei civilă, cu tóte că 'şi avea reşedinţa in Statele-Unite; că, pe cât timp divorţul nu este admis de legea francesă, Dna Edetvallée nu a putut divorţa in mod valabil in străinĕtate, şi că déră, cu tótă hotărirea ce a obţinut, ea totuşi a rĕmas legată de prima sa căsătorie faciă cu legislaţiunea care singură 'i se póte aplica de către Tribunalele francese;

Considerând că, dupe art. 147 din Codul civil, nimeni nu póte contracta uă a doua căsătorie mai 'naintea disoluţiunei celei d'ântâiu; că din documentele causei se constată că la epoca celei de a doua căsătorii a Dnei Edetvallée in 1848 primul sĕu bărbat trăia incă; că, astfel fiind, acéstă a doua căsătorie urméză să fiă declarată nulă şi deci Périnaud este in drept să céră pronunţarea acestei nulităţi dupe art. 184 din Codul civil; că uă dată ce acéstă căsătorie este declarată de nulă şi intru cât efectele căsătoriei putative nu au fost cerute, inscripţiunea ipotecară luată de Dna Edetvallée asupra imobilelor reclamantului nu mai póte subsista şi, prin urmare, caută a se ordona radiarea ei;

Pentru aceste motive, declară nulă şi de nul efect căsătoria contractată de Perinaud cu Dna Edetvallée la 17 Aprilie 1848 in oraşul Nouvelle-Orléans şi, in consecinţă, ordónă radiarea inscripţiunei ipotecare etc.

CHRONICA JUDICIARA

Uă depeşă a agenţiei Havas de ḑilele trecute ne-a făcut cunoscut că Bradlaugh a fost esclus definitiv din Parlamentul engles dupe propunerea lui sir Stafford Northcote.

Se scie câte neajunsuri a avut să sufere celebrul deputat din causa refusului sĕu de a presta jurămêntul cerut de regulament ori-cărui membru al Camerei comunelor. Nu de mult a fost condemnat la uă amendă de 500 livre sterlinge pentru că a luat parte la desbateri şi la vot fără să fi indeplinit acéstă obligaţiune prealabilă. Din fericire, Bradlaugh este fiu de *solicitor*, a fost clerc in tinereţea lui şi trece de fórte tare in procedură. El işi pledéză procesele singur, şi adese-ori le câstigă: astfel s'a intêmplat cu condemnaţiunea de mai sus, care a fost anulată de Camera lorḑilor in urma apelului făcut.

Acum de curênd a avut să se apere dinaintea Curţei Băncei Reginei. Era vorba de urmăriri indreptate, in numele reginei, insă dupe cererea lui sir Henry Tylor, in contra sa şi a lui Foote şi Ramsay, pentru nisce articole publicate in ḑiarul *the Freethinker*, sau Liberul cugetător, cari ar fi

constituind blasfeme la adresa divinitǎţei şi a religiunei chrestine.

Foote şi Ramsay au fost deja condemnaţi fórte sever pentru nisce delicte anteriόre de aceeaşi naturǎ, ceea-ce a silit pe Bradlaugh sǎ stǎruéscǎ a fi judecat deosebit in acest proces. De şi cererea sa a fost admisǎ, coacusaţii sěi au fost aduşi totuşi la audienţǎ in virtutea unui *habeas corpus*, spre a fi ascultaţi ca martori sub óre-cari restricţiuni.

Insistǎm asupra acestui proces, pentru cǎ el desvělesce óre-cari obiceiuri judiciare englese fórte originale in felul lor.

Bradlaugh mǎrturisesce inaintea Curţei cǎ in anul 1877 s'a unit cu uǎ damǎ Bezant spre a funda uǎ asociaţiune literarǎ, intitulatǎ *Freetought publishing Company*, sau societate de publicaţiuni liber-cugetǎtóre. Dênsul a procurat fondurile necesare, a inchiriat localul şi a ingagiat funcţionarii pentru vênḑarea şi distribuirea operelor şi broşurelor eşite din editura societǎţei. Ḑiarul *Freethinker* a apǎrut pentru ântâia órǎ in Aprilie 1881 sub auspiciele acelei asociaţiuni. Cu incepere insǎ din luna lui Noembre acelaşi an societatea a refusat de a mai continua cu publicarea lui din causa caracterului agresiv al ilustraţiunilor sale. Ramsay s'a insǎrcinat atunci singur cu acéstǎ publicaţiune, pe riscul şi pericolul sěu. Bradlaugh adaogǎ cǎ e gata sǎ ia asuprǎ'şi respunderea operelor editate de asociaţiunea din care face parte, şi al cǎror catalog 'l póte consulta ori-cine, insǎ numai pêně la Noembre 1881, când ḑiarul a trecut asupra lui Ramsay.

Tesa sa este coroboratǎ de numeroşi martori, din cari mare parte se ḑic atei şi refusǎ de a jura. Mai multe incidente se ivesc cu acéstǎ ocasiune.

Un librar declarǎ cǎ nu se crede legat intru nimic prin jurǎmênt şi, in virtutea legei din 1869, este admis sǎ 'şi facǎ depősiţiunea in urma unei simple afirmǎri de a spune adevěrul.

Foote, unul din copreveniţi, a cǎruia depunere este primitǎ, dupe uǎ viuǎ discuţiune, cu óre-cari restricţiuni, obiectézǎ asemenea cǎ nu póte jura.

Lordul Coleridge, preşedintele Curţei, 'i pune intrebarea daca un jurǎmênt 'i-ar lega consciinţa.

— Eu sunt ateu, respunde martorul.

— Acésta nu e destul, ḑice preşedintele; legea nu scutesce de cât pe aceia a cǎrora consciinţǎ nu este legatǎ printr'un jurǎmênt. Respunde, prin urmare, la cestiunea mea.

Martorul declarǎ cǎ n'ar puté sǎ spue daca se crede sau nu legat printr'un jurǎmênt.

Dupe uǎ discuţiune intre lordul Coleridge şi Bradlaugh care invócǎ autori, martorul declarǎ cǎ un jurǎmênt, considerat ca uǎ invocaţiune, n'ar avé *per se* nici un efect asupra consciinţei sale. In urma acestei subtile distincţiuni, el este admis sǎ depunǎ dupe uǎ simplǎ afirmaţiune.

Un incident identic se petrece cu Dna Bezant, care este primitǎ sǎ depunǎ in acelaşi mod.

In urma mai multor intrebǎri fǎcute de sir Hardinge Giffard, avocat pus de Henry Tylor ca sǎ susţie preventiunea, martorul respunde cǎ ilustraţiunile anteriόre lunei Noembre n'au avut nimic agresiv in ele. Astfel este cu Iona şi Chitul, cu Samuel eşind pe coşul unei case cu mai multe pisici in bracie, şi altele, cari nu sunt de cât caricaturele unor tablouri cunoscute.

Dupe uǎ interminabilǎ pledoarie a lui sir H. Giffard, lordul Coleridge resumǎ procesul fǎcênd sǎ se observe cǎ, daca vechiele legi ar fi aplicate in litera lor, ar trebui sǎ se urmǎréscǎ de uǎ potrivǎ atât scrierile umoristice ale lui Hume, operele filosofice ale lui Comte şi ale altor autori, cât şi atacurile injuriόse in contra religiunei. Preşedintele indémnǎ pe juraţi sǎ se desbrace de ori-ce preventiune, de ori-ce patimǎ religiόsǎ, şi sǎ esamineze faptele cu nepǎrtinire.

Juraţii aduc un verdict negativ, in urma cǎruia Bradlaugh este aquitat.

Sǎ sperǎm cǎ acesta va fi ultimul sěu proces.

BIBLIOGRAFIE

Bucuresci — Typ. Curţei Regale, pr. F. Göbl Fii, Pasagiul Român, 12.

ANUL XII. — Nr. 40. DUMINICA 1iu MAIU 1883

DREPTUL

LEGISLATIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENTIA — ECONOMIE POLITICA

Prim-Redactor: DEMETRU C. POPESCU

ESE DE DOUE ORI PE SEPTEMANA

Redactor-Administrator: NICOLAE CHRISTESCU

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA ḌIARULUI, PASAGIUL ROMAN, 10

ABONAMENTELE se fac pe an şi pe jumĕtate de an: la 1iu Decembre şi 1iu Maiu. De la 1iu Iulie pênĕ la 20 August ḍiarul nu apare.

Anunţuri: linia 40 bani. *Scrisorile nefrancate se refusă* Un numĕr: 50 bani

COSTUL ABONAMENTULUI Pe an, 40 lei; pe jumĕtate an, 20 lei. *Studenţii plătesc pe jumĕtate* Pentru străinĕtate se adaogă timbrul postal.

Persónele cari doresc a li se continua abonamentul şi pe semestrul incepĕtor astăḍi 1iu Maiu sunt rugate să ne insciinţeze la timp, spre a se evita ori ce intrerupere in espediţiunea ḍiarului.

Tot de uă dată rugăm cu stăruinţă pe toţi DD. abonaţi, cari au rĕmas incă neaquitaţi pe trecut, să bine-voéscă a ne trămite banii ce ne dato réză.

Redacţiunea

SUMAR

Uă cestiune de drept internaţional privat

Marea influenţă ce unele persóne pot esercita, in óre-cari momente, asupra spiritului altor persóne a decis pe legiuitor ca să creeze óre-cari incapacităţi relative de a puté dispune or profita de disposiţiuni intre viui sau testamentare. Aşa, legea opresce pe minorul de şése-spre-ḍece ani, care, in principiu, póte testa pentru jumĕtate din bunurile sale, ca să testeze in favórea tutorului sĕu (art. 807 şi 809 Cod. civil); de asemenea crează, in principiu, pentru doctorii in medicină, oficiarii de sănĕtate şi spiţerii, cari au tratat pe uă persónă in bóla din care móre, uă incapacitate relativă de a puté profita de disposiţiunile intre viui sau testamentare făcute in favórea lor in cursul acestei bóle (art. 810 Cod. civil).

Acéstă disposiţiune a art. 810 Cod. civil, scrisă in tóte legislaţiunile cari au imitat Codul Napoleon, mi se pare cu atât mai inţeléptă, cu cât bolnavul care recurge la ajutorul ómenilor din arta medicală se găsesce de ordinar in stare de slăbiciune, şi, prin urmare, fórte uşor 'i se póte smulge consimţimêntul de a dispune in favórea acelor persóne cari 'i dau speranţe că 'i vor scăpa viaţa.

Cu ocasiunea art. 810 Cod. civil, se póte nasce uă importantă cestiune de drept internaţional privat, in ipotesa când disposantul şi donatarul sau legatarul nu sunt de aceeaşi naţionalitate şi au statute personale diferite.

In facia déră a art. 810 Cod. civil, este indiscutabil că medicul sau spiţerul român nu pot profita de liberalităţile intre viui sau testamentare făcute in favórea lor de către uă persónă bolnavă pe care o căutau, când liberalitatea a luat nascere in cursul acelei bóle şi când chiar dintr'ênsa pacientul a murit. De asemenea nici uă dificultate, când medicul sau spiţerul sunt străini, déră legea lor naţională 'i isbesce de aceeaşi incapacitate.

Déră, daca soluţiunea este facilă in aceste ipo-

tese, nu este insă tot astfel când medicul sau spiţerul aparţin unei alte naţionalităţi, şi statutul lor personal nu 'i opresce de a profita de asemenea disposiţiuni.

Casuri de acéstă natură se pot intêmpla fórte des la noi, unde mai toţi farmacistii sunt străini şi chiar uă mare parte din medici, naţionalitatea nefiind uă piedică la eserciţiul profesiunei lor, când au studiat in ţară sau au trecut un esamen de liberă practică in România.

Ce vom decide intr'un asemenea cas? Asimila-vom óre pe medicii sau spiţerii străini cu cei români declarându'i incapabili de a primi, sau, din contra, considera-vom liberalitatea ca bună, căci legea lor personală 'i face capabili?

Pentru a da uă soluţiune, trebue mai ântâiu să fixăm cărui statut aparţine acéstă incapacitate: statutului personal, or statutului real?

S'a susţinut de unii că legea a creat acéstă incapacitate de a profita, pentru medici sau farmacisti, in vederea conservaţiunei bunurilor bolnavului; deci dênsa aparţine statutului real (1).

Este cert că, ori de câte ori uă lege declară pe uă persónă incapabilă de a dispune şi pe alta incapabilă de a primi, acéstă lege are de resultat conservarea bunurilor in patrimoniul aceluia pe care 'l opresce de a dispune; déră acésta nu probéză că legiuitorul a avut principalmente in vedere conservarea bunurilor in familie, ci trebue să vedem motivele pentru cari legea a oprit pe unii de a dispune şi pe alţii de a primi, şi, in specià, motivele sunt cu totul personale şi constau in dependenţa in care se găsesce pacientul facià cu medicul sau spiţerul. Ceea ce invederéză şi mai mult că scopul acestei incapacităţi nu este conservarea bunurilor in familia bolnavului, este că dênsul póte dispune in mod valabil in favórea ori-cui altul.

Aşa déră, incapacitatea creată de art. 810 Cod. civil, ca ori-ce incapacitate, forméză un statut personal. Astfel fiind, daca legea naţională a medicului sau spiţerului străin, cu alte cuvinte daca statutul lor personal, nu 'i declară incapabili de a primi in ipotesa art. 810 Cod. civil, putea-vom noi decide că dênşii vor fi cu tóte acestea incapabili şi că art. 810 Cod. civil se aplică şi lor?

(1) BROCHER, *Droit intern. privé*, pag. 262.

Vedem numai de cât conflictul de legislaţiuni. Legea română opresce profitul de asemenea liberalităţi; legea lor naţională le permite. Pe care din amândouĕ o vom urma?

S'a pretins de unii că legea disposantului trebue aplicată, şi, prin urmare, medicul sau spiţerul străin vor fi incapabili de a profita de disposiţiunile intre viui sau testamentare ce li s'ar face contra art. 810 Cod. civil, chiar daca statutul lor personal le-ar permite acésta.

Credem insă că acéstă soluţiune este contrarie atât principielor de drept internaţional privat, cât şi termenilor clari ai art. 810 Cod. civil.

Este constant că un străin nu póte fi lipsit in România de beneficiele resultând din legea sa naţională, căci dênsa 'l urméză chiar in ţară străină? Nu călcăm noi in picióre acest principiu, daca decidem că străinul, capabil dupe statutul sĕu personal, va fi incapabil in România, unde legea sa il urméză?

Este de asemenea indiscutabil că incapacitatea de a dispune atrage pe aceea de a primi şi incapacitatea de a primi dă nascere aceleia de a dispune.

Aceste premise stabilite, să esaminăm acum art. 810 Cod. civil. El sună astfel: „Doctorii in medicină sau in chirurgie, oficiarii de sănĕtate, spiţerii, cari au tratat pe uă persónă in bóla din care móre, *nu pot profita de disposiţiunile* intre viui sau testamentare ce dênşii au făcut in favóre-le in cursul acestei bóle."

Daca déră art. 810 ar crea pentru bolnav uă incapacitate de a dispune, este evident că, ori-care ar fi naţionalitatea medicului, el va fi incapabil de a primi. Déră art. 810 Cod. civil nu ḑice acésta. El opresce pe medici sau spiţeri de a primi, şi de aci resultă pentru bolnav incapacitatea de a dispune.

Incapacitatea principală creată de art. 810 este déră *aceea de a primi*.

Acum, daca medicul sau farmacistul străin nu sunt incapabili de a primi dupe statutul lor personal, nu s'a putut nasce nici incapacitatea de a dispune pentru bolnavul român; deci dênsul póte valabil dispune in favórea medicului sau farmacistului străin.

Afară de acésta, daca legea declară nulă libera-

litatea făcută unui medic sau spiţer in ipotesa art. 810 Cod. civil, causa e că presupune un abus de influenţă, şi, daca legea lor personală 'i declară capabili de a primi, declară prin acésta că abusul de influenţă nu mai este de temut; de aci resultă că nu mai póte fi un motiv pentru a anula disposiţiunea.

In ipotesa inversă, când bolnavul ar fi străin şi legea sa personală nu 'l-ar declara incapabil de a dispune şi medicul sau spiţerul ar fi români, este departe de ori-ce indouială că art. 810 Cod. civil işi are intréga sa aplicaţiune, căci, dupe cum am stabilit mai sus, in acest articol e vorba de uă incapacitate de a primi: or, daca medicul sau spiţerul români nu pot primi, puţin importă că bolnavul străin ar puté dispune in favórea lor.

Cât pentru casul când disposantul şi legatarul sau donatarul medic sau spiţer ar fi străini, natural că statutul lor personal va decide. Cu tóte acestea, chiar atunci se póte nasce uă dificultate in ipotesa când liberalitatea ar consta in imobile situate in România. Trebue óre să aplicăm art. 2, alin. 1, Cod. civil, dupe care tóte imobilele aflate in ţară sunt supuse legilor române ori-care ar fi naţionalitatea proprietarului?

Este generalmente admis că capacitatea, in materie de succesiune, formézĕ un statut personal.

Astfel fiind, cred că trebue să aplicăm alin. 2 de sub art. 2 Cod. civil şi să decidem că legea naţională a medicului sau spiţerului străin se va aplica chiar in casul când bolnavul străin ar dispune de imobile situate in România, căci legea care crează incapacitatea nu are drept obiect direct imobilele, dênsa nu are in vedere de cât persónele, bunurile nefiind afectate de cât in mod accesoriu.

Conchid déră ḑicênd că un medic sau farmacist străin, şi a cărui lege naţională 'i permite de a primi de la bolnavul pe care 'l-a ingrijit intr'uă bólă din care móre, póte beneficia de disposiţiunile intre viui sau testamentare făcute in favórea lor de un bolnav român; cu alte cuvinte, incapacitatea de a primi resultând din art. 810 Cod. civil nu privesce de cât pe medicii sau farmacistii români.

A. C. Constantinescu

JURISPRUDENŢA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAŢIUNE ŞI JUSTIŢIE, SECŢ. I

Şedinţa din 29 Marte 1883

Preşedinţa Dlui N. L. Gherassi, preşedintele secţiunei

Tudoriţa Mongescu cu Bălaşa Brosténu şi altele

CODUL CARAGEA. — PROBA PRIN MARTORI. — ADMISIBILITATEA EI IN ORI CE FEL DE CONTESTAŢIUNE. — MATERNITATE. — SE PÓTE DOVEDI PRIN MARTORI. — ART. 5, ALIN. II, PART. VI, CAP. II, COD. CARAGEA. — CASARE.

In regulă generală, sub imperiul Codului Caragea proba prin martori era admisibilă pentru ori ce fel de contestaţiune şi ori de câte ori părţile prigonitóre nu 'şi procuraseră un alt mijloc de dovedire. Proba numai prin acte scrise era cerută de legea Caragea pentru a numite casuri.

Paternitatea, maternitatea şi filiaţiunea se puteau tot-d'a-una dovedi prin martori, intru cât nici uă disposiţiune a legei nu proibea uă asemenea dovedire.

Nr. 114. — Casată, in urma recursului făcut de Dna Tudoriţa Mongescu, decisiunea Curţei de apel din Craiova, secţiunea II, cu Nr. 63, din 1882, pronunţată in procesul ce are cu Dlor Bălaşa Brosténu, Elena Urdărénu şi Catinca Cernătescu, pentru mostenire.

S'au ascultat: D. G. Platon, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă; D. T. Maiorescu, avocatul recurentei, in desvoltarea motivelor de casare; lipsind intimatele.

Curtea, deliberând:

Asupra motivului al douilea de casare:

„Cerênd inaintea Curţei ca să dovedesc prin martori că sunt muma lui Haralambie crescut de Efrim şi Linţa Cernătescu, a cărui mostenire o reclamam, Curtea mi-a respins cererea, pe motiv că nu se póte admite proba testimonială fără un inceput de dovadă, — teorie eronată, de vreme ce eu ceream a dovedi un fapt petrecut sub Còdul Caragea, unde proba testimonială era admisă *de plano*, dupe cum a inţeles chiar minoritatea acei Curţei, astfel că Curtea a comis esces de putere violând art. 5, alin. 2, Part. VI, Cap. II, Cod. Caragea."

Considerând că legiuitorul Caragea, la art. 5 Part. VI, Cap. II, prevede intre mai multe feluri de doveḑi şi martorii; că numai in unele casuri speciale prescrie că dovedirea să fiă făcută prin acte scrise, cum la tocméla embaticului (art. 2), compromisului (art. 5), de unde resultă că in regulă generală dovada cu martori este admisibilă in ori-ce fel de contestaţiune şi ori de câte ori părţile prigonitóre nu 'şi-au procurat, pentru dovedirea faptelor alegate de ele, alte mijlóce de dovedire; că, prin urmare, sub domeniul legei Caragea, atât nascerile cât şi paternitatea, maternitatea

precum şi filiaţiunea copiilor puteau să fiă dovedite prin martori, nefiind prin nici uă disposiţiune a legei poprite acest fel de dovedire in acéstă materie; că numai de la Regulamentul Organic (1832) s'a dispus intocmirea actelor stărei civile; că, precum insuşi legiuitorul o arată in preambulul legei, aceste acte servesc spre dovedirea faptului nascerei, insurărei şi al morţei; că, prin urmare, cu intocmirea acestor acte legiuitorul nepropunêndu'şi a se dovedi incă şi paternitatea sau filiaţiunea, este evident că acestea au rĕmas sub domeniul legei Caragea de a se puté dovedi prin martori;

Considerând, in speciă, că, dupe cum se constată din decisiunea atacată cu recurs, recurenta a susţinut că defunctul Haralambie Cernătescu, a cărui avere se deţine de către intimate, este fiul sĕu, éră nu al lui Efrim şi Linţa Cernătescu, şi pentru dovedirea acestui fapt, care se contestă de intimate, a invocat dovada cu martori, care este unul din mijlócele de probaţiune admise de legea Caragea;

Considerând insă că Curtea apelativă a respins acest mijloc de probaţiune pentru cuvêntul că nu esistă un inceput de probă scrisă sau presumpţiuni or indicie cari să resulte din fapte constatate de uă astfel de gravitate in cât să facă admisibilă proba testimonială; că déră Curtea de apel, in facia textului positiv al art. 5 Part. VI, Cap. II, Cod. Caragea, care nu prevede vre uă restricţiune in privinţa admisibilităţei dovedei cu martori, când a respins cererea recurentei, de a proba cu martori că dênsa este mumă şi a născut pe defunctul Haralambie Cernătescu pe timpul când era in vigóre legea Caragea, pentru motivul susindicat, a comis un invederat esces de putere şi a violat in adevĕr articolul de lege citat;

Pentru aceste motive, şi fără a mai discuta cel d'ântâiu mijloc de casare, caséză, etc.

CURTEA DE APEL DIN BUCURESCI, SECŢIUNEA I

Şedinţa din 7 Aprilie 1883

Preşedinţa Dlui Adolf Cantacuzino, prim-preşedinte

I. Em. Florescu cu Alina Florescu şi Costea Christodor

APEL. — ADMISIBILITATEA LUI CHIAR CAND S'A FACUT MAI 'NAINTE DE COMUNICAREA HOTARIREI APELATE. — RESPINGEREA CEREREI DE SUSPENSIUNE.

PENSIUNE ALIMENTARA. — POPRIRE IN MANA UNUI AL TREILEA. — SE PÓTE FACE NUMAI PENTRU RATELE DEVENITE ESIGIBILE, NU INSA ŞI PENTRU CELE VIITÓRE. — ART. 455 PROC. CIVILA.

1° Apelul făcut inaintea comunicărei hotărirei apelate este valabil; prin urmare, judecătorii nu pot suspenda cercetarea lui pênĕ când se va notifica hotărirea, intru cât nici un articol din lege nu autorisă acéstă suspensiune.

2° Socia care a obţinut uă sentinţă prin care sociul sĕu este condemnat să 'i servéscă uă pensiune alimentară pe fie-care lună, pe tot timpul cât va dura procesul de divorţ, nu póte să popréscă in mâna unui al treilea de cât uă sumă equivalentă cu ratele espirate, de óre ce numai acestea sunt *liquide* şi *esigibile*.

Nr. 76. — D. general Ioan Em. Florescu a interjetat apel contra sentinţei Tribunalului Ilfov, secţiunea de notariat, cu Nr. 62, din 1883, prin care 'i se respinge contestaţiunea şi se declară valabilă poprirea făcută de socia sa, Dna Alina Florescu, pe venitul anual al moşiei dotale Izmicea din judeţul Mehedinţi, in mâinele arendaşului Costea Christodor, pentru pensiune alimentară.

S'a presentat apelantul prin DD. avocaţi B. Boerescu şi G. Marian, defendórea prin DD. avocaţi P. Grădisténu şi C. C. Arion, şi arendaşul in persónă.

Curtea, deliberând:

Avênd in vedere contestaţiunea generalului Ioan Em. Florescu, care tinde a se respinge cererea Dnei Alina Florescu, născută Stirbey, d'a se popri arenda moşiei Izmicea, proprietatea Dsale dotală, in mâinele arendaşului Costea Christodor, pentru a'i se plăti pensiunea alimentară de 2000 lei pe lună ce 'i s'a acordat prin sentinţa Tribunalului Ilfov, secţiunea II, cu Nr. 68, din 1882, pronunţată cu esecuţiunea provisorie;

Avênd in vedere cererea de amânare făcută de D. P. Grădisténu, avocatul Dnei Florescu, sub cuvênt că nu 'i s'a comunicat copie de pe hotărirea Tribunalului care face obiectul apelului de astădi;

Avênd in vedere că nici uă lege nu obligă pe judecător de a suspenda afacerea pênĕ la comunicarea hotărirei Tribunalului;

Avênd in vedere că pensiunea alimentară este datorită de către apelant de la 21 Octombre 1882, când s'a pronunţat sentinţa Tribunalului Ilfov, secţiunea II, cu Nr. 68, din 1882;

Avênd in vedere că resultă din quitanţele presentate de D. Marian, avocatul generalului, că acesta a plătit la 29 Noembre in mâinele Dlui V. G. Porumbaru, insărcinatul de afaceri al Dnei Florescu, suma de 4,000 lei, ceea ce face că pensiunea s'a plătit pênĕ la 21 Decembre, pe două luni, ultima rată chiar cu anticipaţiune de câte-va dile; că la 26 Ianuarie 1883 asemenea s'au plătit incă 2,000 lei;

Avênd in vedere insă că pe Februarie şi Marte apelantul n'a respuns suma de 4,000 lei ce datora pênĕ la 21 Marte 1883;

Avênd in vedere că, pentru a se justifica de neplata acestei sume, Dsa alegă că, aflând că se va face uă poprire in mânele arendaşului, n'a mai voit să avanseze pensiunea pênĕ ce judecata va hotări asupra poprirei;

Considerând că, cu tóte acestea, apelantul a făcut uă somaţiune Dnei Florescu prin portărei, invitând'o a primi suma de 4000 lei datorită pênĕ la 21 Marte;

Considerând insă că acéstă procedare nu equivaléză cu

oferta reală făcută conform legei, de óre ce, intre altele, recepisa se găsesce incă in mâinele generalului şi, prin urmare, Dsa putênd să ridice banii când va voi, rĕmâne dator suma acésta care este liquidă şi esigibilă, şi, prin urmare, susceptibilă de a fi poprită, conform legei de procedură civilă;

Considerând déră că ori ce creditor, fără escepţiune, póte, in virtute de titluri esecutorie, să urmăréscă şi să popréscă pentru sumele coprinse in titlul sĕu sumele datorite debitorului sĕu de către un al treilea, in speciă arendaşul, când ele sunt liquide şi esigibile; că acéstă mĕsură nu violéză intru nimic art. 1242 Cod. civil, care dă numai bărbatului administrarea averei dotale in timpul căsătoriei, de óre ce dênsul, plătind la termen, va fi liber de a dispune de restul venitului sĕu zestral;

Considerând că, astfel fiind, poprirea pentru suma esigibilă de 4000 lei pênĕ la 21 Marte trebue a fi manţinută, anulându-se poprirea numai *pentru viitor*, fiind că sumele ce se vor datora *in viitor* nu sunt astădi nici *liquide* nici *esigibile*, conform legei, sequestrul astfel putênd dura un timp indelungat, nesciindu-se cât va dura divorţul intre soci, şi dreptul bărbatului asupra administrărei averei dotale ar deveni ilusoriu;

Pentru aceste motive, admite apelul, admite in parte contestaţiunea, declară valabilă poprirea făcută numai pentru suma de 4000 lei, etc.

Semnaţi: Adolf Cantacuzino, C Câmpinénu, I. Dendrino, A. Sc Ghika.

TRIBUNALUL ILFOV, SECŢIUNEA DE NOTARIAT

Şedinţa din 22 Marte 1883

Preşedinţa Dlui C. Tătăranu, membru

I. Em. Florescu cu Alina Florescu şi Costea Christodor

PENSIUNE ALIMENTARA.—POPRIRE IN MANA UNUI AL TREILEA.—ESTE UN ACT DE CONSERVAŢIUNE. — SE PÓTE FACE NU NUMAI PENTRU RATELE ESPIRATE, CI ŞI PENTRU CELE NEDEVENITE INCA ESIGIBILE. — ART. 455 PROC. CIVILA; ART. 1016 COD. CIVIL.

Socia, care a obţinut uă sentinţă prin care sociul sĕu este condemnat a 'i servi uă pensiune alimentară pe fie-care lună pe tot timpul cât va dura procesul de divorţ, este in drept să popréscă in mâna unui al treilea nu numai uă sumă equivalentă cu valórea ratelor lunare espirate, ci intréga sumă datorită de acest al treilea.

Usând de acest drept, socia, in calitate de creditóre cu termen, nu face de cât un simplu act de conservaţiune, act ce 'i este recunoscut, printr'un argument *a fortiori*, de art. 1016 Cod. civil.

Nr. 62. — D. Ioan Em. Florescu a făcut contestaţiune contra poprirei efectuată de socia sa, Dna Alina Florescu, in mâinele arendaşului Costea Christodor pe arenda moşiei Izmicea, averea ei dotală, pentru plata pensiunei alimentare de 2000 lei pe lună ce 'i s'a acordat prin sentinţa Tribunalului Ilfov, secţiunea II civilo-corecţională, cu Nr. 68, din 1882, pronunţată cu esecuţiunea provisorie.

S'a presentat contestatorul prin D. avocat G. Marian; DD. avocaţi P. Grădisténu, Matheiu Corbescu şi C. C. Arion din partea Dnei Alina Florescu, şi arendaşul Costea Christodor in persónă.

Tribunalul,

Avênd in vedere că acéstă poprire se contestă de D. I. Em. Florescu pe motivul că ea nu póte avé loc de cât cel mult pentru suma de 4000 lei ce 'i datoréză pentru douĕ luni trecute, éră pentru viitor să se desfiinţeze ca contrarie dispoşiţiunilor art. 1242 Cod. civil care dă dreptul bărbatului de proprietar al fondului dotal şi de administrator in timpul căsătoriei, şi că pentru femeiă nu esistă nici dispoşiţiune in lege care să o autorise a face acéstă poprire;

Considerând că femeia, ca creditóre a bărbatului pentru pensiune alimentară, are dreptul de urmărire asupra averei sociului, ca ori ce creditor ordinar, pentru creanţa coprinsă in titlul sĕu; că acéstă urmărire nu violéză intru nimic drepturile de administrare ale bărbatului acordate de art. 1242 Cod. civil;

Considerând că, conform art. 455 combinat cu art. 464 Procedura Codului civil, ori ce creditor póte să popréscă, pentru sumele coprinse in titlul sĕu, sumele sau efectele datorite debitorului sĕu de către un al treilea, cari sume se vor plăti in modul şi la termenele coprinse in titlul constitutiv al datoriei celui de al treilea; cu alte cuvinte, de şi poprirea se face pe lêngă suma datorită in present ca pensiune alimentară şi pentru lunele viitóre, totuşi plata acestei pensiuni alimentare nu se va face de cât lunar şi la termenele coprinse in titlul de creanţă, şi arenda moşiei nu se va depune pentru suma totală anuală de 2000 galbeni, ci câstiuri-câstiuri, conform contractului de arendare; că art. 455, care vorbesce de ori ce creditor, fiă cu termen, fiă sub condiţiune, combinându-se cu art. 1016 Cod. civil, care prevede că creditorii, chiar inaintea indeplinirei condiţiunei, pot să esercite tóte actele conservatóre pentru drepturile lor, resultă evident şi prin *a fortiori* că creditorii cu termen pot să 'şi eserciteze inaintea termenului actele de conservaţiune pentru manţinerea dreptului lor;

Considerând că, daca s'ar admite că femeia pentru pensiunea alimentară să nu pótă urmări averea sociului de cât numai pentru sumele datorite, ar urma a se face de socie popriri in fie-care lună, lucru care ar conduce la cheltuieli enorme şi zadarnice, ceea ce nu a putut să intre in spiritul practic al legiuitorului;

Considerând, pe lêngă acésta, că s'ar puté intêmpla ca, atunci când socia ar reveni să facă urmărirea pentru sumele datorite chiar lunar, veniturile sociului să nu fiă disponibile şi dênsa să nu aibă de unde să se despăgubéscă, de óre ce este constant ca generalul Florescu nu are nici uă avere per-

sonală cu care să asigureze lunar pensiunea alimentară de 2000 fr., şi că, in atari condiţiuni, pentru esecutarea hotărîri, poprirea trebue făcută in mâinele arendaşului nu numai pe trecut, ci şi pe viitor pênĕ la desfacerea căsătoriei;

Pentru aceste motive, respinge contestaţiunea Dlui I. Em. Florescu etc.

Semnaţi: C. Tătăranu, St. Cornea.

JUDECATORIA OCOLULUI II DIN BRAILA

(Corespondenţa particulară a *Dreptului*)

Şedinţa din 4 Marte 1883

Chr. Marghiloman cu Comitetul permanent din Brăila

SERVITUTE. — TITLUL CONSTITUTIV. — INDATORIREA PRORIETARULUI FONDULUI DOMINANT ŞI A CELUI SERVIENT DE A SE CONFORMA ACELUI TITLU. — ART. 634, 635 ŞI 637 COD. CIVIL.

Uă dată ce servitutea s'a stabilit, fiă prin titlu, fiă prin prescripţiune, nici proprietarul fondului servient şi nici acela al fondului dominant nu mai pot face vre uă lucrare de natură a micşora sau agrava folosinţa. Şi unul şi altul sunt ţinuţi a se conforma titlului constitutiv al servituţei.

Nr. 130. — D. Chr. Marghiloman, in calitate de administrator al domeniului Brăila, a intentat proces contra onorabilului Comitet permanent al judeţului Brăila, spre a fi obligat să 'l lase liber a se servi de un canal de irigaţiune ce a făcut pe sub şoséua Brăila-Călăraşi pentru a introduce apă printr'ênsul in grădina sa de zarzavat.

S'a presentat reclamantul prin D. avocat I. G. Pavelescu, şi Comitetul permanent prin D. avocat G. Bercénu.

Judecata,

Avênd in vedere că Comitetul permanent, nedepunênd conclusiunile, dupe cum s'a dispus prin jurnalul din 22 Februarie a. c., s'a abătut de la obligaţiunea impusă de lege prin art. 98 Proc. civilă şi, in atare cas, judecata nu póte ţine intru nimic compt de cele susţinute de către mandatarul sĕu in precedentele şedinţe;

Considerând, in fapt, că din adresa Dlui prefect local cu Nr. 1633, din 12 Marte 1881, către administratorul antreprisei domeniului Brăila, se constată că Comitetul permanent, prin decisiunea sa de la 10 Marte acel an, 'i-a admis cererea sa d'a face canalul de irigaţiune intre cantónele cu Nr. 1 şi 2 de pe şoséua Brăila-Călăraşi in condiţiunile arĕtate prin raportul cu Nr. 39 al inginerului judeţului, comunicat in copie pe lêngă ḑisa adresă; că din acest raport se constată că lucrarea canalului urma să se facă sub controlul Dlui inginer care avea să inspecteze materialul şi să dea instrucţiuni pentru esecutarea lucrărei, ceea ce se presupune că s'a şi efectuat; că din somaţiunea Comitetului permanent sub Nr. 5, făcută prin portărei la 3 Ianuarie 1883, către administratorul domeniului se constată că Comitetul are numai pretenţiunea de a se face óre-cari lucrări la canal spre a nu se deteriora şoséua, căci in cas contrariu dispune inchiderea acelui canal;

Considerând că Comitetul permanent, prin ḑisa somaţiune tinḑênd a inchide acest canal, ar impedica pe antreprenorii domeniului de la esploatarea fondului lor care servă de grădină, şi, in principiu, un teren nu póte fi condemnat la sterilitate numai pentru că, spre a ajunge la sorgintea necesară esploatărei, ar trebui să trécă pe proprietatea altuia;

Considerând, in drept, că, dupe disposiţiunile art. 620 Cod. civil, proprietarul unui fond póte stabili in folosul proprietăţei sale servituţi ce nu ar supune pe proprietarul fondului servient la obligaţiunea unui fapt personal, şi acésta numai in casul când s'ar stabili uă servitute fără voinţa proprietarului fondului servient, căci din spiritul art. 623 şi 628 Cod. civil resultă clar că atari servituţi se pot stabili şi prin titlu şi prin prescripţiuni; că, in speciă, antreprenorii domeniului prin acel canal au stabilit pe proprietatea judeţului uă servitute in folosul fondului lor, şi titlul constitutiv al acestei servituţi este decisiunea Comitetului şi cele-alte acte emanate de la el şi trecute mai sus; că, dupe principiul consacrat de legiuitor prin art. 634 Cod. civil, uă dată ce servitutea s'a stabilit, proprietarul fondului servient nu mai póte face nimic spre a scădé celui-alt proprietar intrebuinţarea sau a 'i-o agrava, obligat fiind de lege a lăsa lucrurile in *statu quo*, ceea ce reese şi din disposiţiunile art. 637 Cod. civil, prin care legea face ca atari servituţi să renască chiar daca ele au incetat;

Considerând insă că şi proprietarul in folosul căruia s'a stabilit servitutea este dator, dupe disposiţiunile art. 635 Cod. civil, să nu ésă din coprinderea titlului sĕu, ceea ce in speciă este decisiunea Comitetului pemanent prin care pune obligaţiune reclamantului a face canalul in condiţiunile propuse de inginer;

Considerând că din actul de espertisă al Dlor esperţi se constată că este necesitate de óre-cari lucrări cu cari atât canalul ar funcţiona regulat, cât şi proprietarul fondului servient nu ar fi espus la pagube; că, astfel fiind, acţiunea reclamantului, pentru a fi lăsat liber să continue servitutea, este pe deplin intemeiată şi, prin urmare, ea cată a fi admisă, cu restricţiunea insă d'a face lucrările propuse de DD. esperţi;

Pentru aceste motive, admite acţiunea Dlui Chr. Marghiloman, administratorul domeniului Brăila, cu restricţiunile următóre:

1° Obligă pe Comitetul permanent al judeţului Brăila să lase liberă pe administraţiunea domeniului Brăila a 'şi esercita servitutea asupra canalului de irigaţiune ce a făcut pe sub şoséua Brăila-Călăraşi şi situat intre cantónele cu Nr. 1 şi 2, spre a se puté servi de dênsul pentru a introduce prin el apă in grădina de zarzavat ce o are in drépta peste ḑisa şosea;

2° Mai obligă pe Comitet a 'i plăti şi 100 lei spese;

3° Obligă pe reclamanta administrațiune a domeniului Brăila, representată prin D. Marghiloman, ca, spre a usa de canal, să păstreze și să facă următórele lucrări: *a*) rótele idraulice precum și apeducul să se lase cum sunt actualmente, etc., etc.

Judecător: D. Eliescu.

JURISPRUDENȚA STRAINA

TRIBUNALUL COMERCIAL DIN SENA

Audiența din 14 Februarie 1883

Preşedința Dlui Deshayes

Vĕduva Royer cu Compania drumurilor de fer din Orléans

COMPANIE DE DRUM DE FER. — OM DE SERVICIU OMORIT DIN INTÊMPLARE IN CURSUL UNEI MANEVRE. — CERERE IN DAUNE-INTERESE ŞI IN PLATA UNEI PENSIUNI VIAGERE FACUTA DE VEDUVA CELUI OMORIT. — NECOMPETENȚA TRIBUNALULUI COMERCIAL.

Impregiurarea că uă companie de drum de fer, prin imprudență sau neobservarea regulamentelor, a dat nascere unui accident care a ocasionat mórtea unuia din ómenii sĕi de serviciu nu póte fi asimilată cu un act de comerciu; ea nu constitue de cât un quasi-delict de drept comun care cade sub juridicțiunea Tribunalelor ordinare.

Disposițiunile art. 634 din Codul de comerciu, chiar daca le-am intinde prin analogie la acțiunile pornite de comiși contra patronilor lor, nu sunt aplicabile și la acțiunea individuală intentată contra patronului de către uă vĕduvă sau eredi cari 'i impută că 'i-au privat de sprijinul capului de familie printr'un quasi-delict de drept comun; uă asemenea acțiune nu póte să fiă introdusă naintea Tribunalului comercial.

Tribunalul,

Asupra escepțiunei de necompetență *ratione materiæ*:

Considerând că Tribunalul comercial este uă juridicțiune escepțională a căreia competență se mărginesce la casurile ce'i sunt a nume atribuite de lege;

Considerând că regulele generale ale acestei competențe sunt prevĕdute de art. 631 din Codul de comerciu, care recunósce Tribunalului comercial dreptul de a judeca nu numai contestațiunile isvorite din convențiunile petrecute intre comercianți, déră incă și cercetarea contestațiunilor relative la actele de comerciu petrecute intre ori ce persóne;

Considerând că daca, in aplicarea uneia sau alteia din aceste disposițiuni, nu este loc a se face distincțiune intre ingagiamentele contractuale și acelea cari se formézā fără convențiune, mai cu sémă acelea cari resultă din quasi-delicte, nu este indestul, pentru determinarea competenței Tribunalelor de comerciu, ca actul ce dă nascere contestațiunei să se raporteze intr'un mod mai mult sau mai puțin direct la comerciul defendorului, ci trebue ca insuși acel act să constitue din parte'i un act de comerciu;

Considerând, in speciă, că faptul de imprudență sau de neobservarea regulamentelor ce se impută companiei defendóre, fapt care a ocasionat mórtea lui Royer și care servesce de basă acțiunei personale a vĕduvei ce pretinde uă despăgubire pentru ea și copii sei, nu póte fi considerat ca un act de comerciu; că un asemenea fapt, ce n'are nimic de comercial, ce n'a causat un prejudiciu de natură comercială, nu póte constitui de cât un quasi-delict de drept comun de competența Tribunalelor ordinare; că in zadar reclamanta invócă disposițiunile art. 634, care atribue Tribunalelor de comerciu competența de a judeca acțiunile intentate contra factorilor sau comișilor neguțătorilor sau servitorilor lor pentru faptul numai al traficului neguțătorului la care sunt ingagiați;

Considerând, in adevĕr, că acéstă disposițiune a legei, chiar de am intinde-o prin analogie la acțiunile intentate de către comiși contra patronilor lor, nu se póte aplica insă de cât la litigiele ce pot nasce intre patron și comis din esecutarea contractului de locațiune de lucrări ce esistă intre ei; că nu esistă nici un motiv serios pentru a o aplica și la acțiunea in despăgubire indreptată contra patronului de către uă vĕduvă sau eredi, acțiune care tinde la reparațiunea prejudiciului causat prin privațiunea sprijinului capului de familie in urma unui quasi-delict de drept comun, astfel precum s'a petrecut in speciă;

Considerând, de altă parte, că nici nu s'a justificat că Royer ar fi avut altă calitate de cât aceea de lucrător, și că déră nici nu póte fi trecut in categoria comișilor sau factorilor, a nume și in mod limitativ prevĕduți in disposițiunea escepțională a art. 634 din Codul de comerciu;

Considerând că, astfel fiind, sub nici un punct de vedere reclamațiunea introdusă de către vĕduva Royer nu intră in competența Tribunalului comercial a o judeca;

Pentru aceste motive, Tribunalul se declară necompetent, etc.

CHRONICA JUDICIARA

E de tradiţiune astăḑi ca toţi publicistii să critice cu uă estremă severitate moliciunea instituţiunilor judiciare ale Statelor-Unite. Nu scim pênĕ la ce punct criticele lor sunt intemeiate. Etă insă un esemplu care dovedesce indestul că, cel puţin in materie de divorţ, legea nu e atât de blândă pe cât se crede.

Un óre-care Constantin Faber, locuitor din Statul New-Yorkului, s'a apucat să'şi maltrateze socia cu scopul hotărit de a o sili să se despartă de dênsul. Judecata a admis in adevĕr divorţul in favórea sociei, care 'şi-a recăstigat libertatea de a se mărita din nou, insă a interḑis in mod formal bărbatului dreptul de a se recăsători şi el.

Faber nu voi să ţie sémă de acéstă interdicţiune, şi se insură a doua óră. Nu trecu mult, şi 'i se făcu proces de bigamie Avocatul sĕu, ca să'l scape din incurcătură, susţinu inaintea Curţei criminale că nu esista bigamie in causă, de vreme ce prima căsătorie fusese anulată, şi că tot ce se putea imputa clientului sĕu, era călcarea unei hotăriri judecătoresci lipsită de ori ce sancţiune. Judecătorul interpretă legea cu totul altfel, şi recomandă juraţilor să dea un verdict de culpabilitate daca vor fi de părere că faptul celei de a doua căsătorii e netăgăduit.

Faber, recunoscut culpabil, fu condemnat la cinci ani de inchisóre. Curtea de apeluri confirmă mai târḑiu interpretaţiunea primului judecător stabilind că cea de a doua căsătorie constituia crima de bigamie, din momentul in care judecata care pronunţase divorţul oprise pe bărbat de a se mai insura.

Etă uă hotărire care pĕcătuesce invederat prin esces de severitate, căci este greu să admitem că uă căsătorie desfiinţată faciă cu unul din soci subsistă incă pentru cel-alt.

* * *

Fiind că e vorba de instituţiunile şi de obiceiurile americane, să povestim şi următorul incident de audienţă petrecut inaintea Tribunalului de poliţie municipală din Milwankee, oraş al Statelor-Unite renumit prin berea şi prin comerciul sĕu de lemnărie şi de cereale.

Baroul din Milwankee are fericirea să numere printre membrii sĕi uă representantă a sexului frumos. Miss Kate Kane, „avocăţóia“ sau „avocăţésa“ in cestiune, cum 'i va plăcé cititorului să o numéscă, este uă persónă fórte cum se cade cât timp n'o contrariéză nimeni; indată insă ce'i se pricinuesce cel mai mic necaz, o apucă nevricalele, şi e vai de contradictorul ce 'i ese inainte.

In ḑiua de 8 Aprilie trecut, miss Kane asista la audienţa Tribunalului de poliţie municipală, preşeḑut de judecătorul Malloy. Ea spera să apere pe unul din preveniţi cu care schimbase deja câte-va cuvinte. Judecătorul insă dete acéstă insărcinare altui avocat, ceea ce mânia grozav pe miss Kane, care hotări să 'şi resbune. Ca să 'şi pótă ajunge scopul, ea voi mai ântâiu să se inarmeze cu uă perechiă de călimări; insă mâna 'i delicată nu putu să ridice greoiul recipient. Miss Kate, vĕḑênd acésta, apucă carafa de apă destinată avocaţilor şi, nici una nici două, pe când magistratul da instrucţiunile necesare juriului, 'i-o aruncă in cap, ḑicêndu'i : „Adapă-te, dobitocule!“

Judecătorul, muiat de sus pênĕ jos, ordonă şerifilor insărcinaţi cu poliţia şedinţei să aducă pe delincuentă la bară şi, dupe un scurt interogatoriu, o condemnă la uă amendă de 50 dolari. Miss Kate respunse printr'uă serie de ocări, adăogând că n'are să plătéscă amenda, că mai bine se duce la puscărie, că puscăria e un local mai puţin murdar de cât Curtea de poliţie municipală şi de cât preşedintele ei care s'a ales prin fraudă, prin corupţiuni de tot felul, şi altele, şi altele.

Abia cu multă greutate agenţii putură să scótă afară din pretoriu pe miss Kate, care spuma de mânie şi ţipa de sculase lumea in picióre. Ea fu inchisă in temniţa oraşului.

Incidentul luă numai de cât proporţiunile unui adevĕrat eveniment. Locuitorii din Milwankee se impărţiră in două tabere opuse, unii pentru judecător, alţii pentru avocăţésă. Amicii acesteia cerură imediat liberarea ei in virtutea bilului de *habeas corpus*; alţii propuseră să se deschidă uă subscripţiune pentru a plăti amenda.

Emoţiunea continuă şi astăḑi.

* * *

Cântăreţul unei biserice din Marsilia a fost concediat de preotul local, intre alte motive, pentru faptul că, cu ocasiunea unei leturgii dominicale, n'a voit să cânte *Domine, salvam fac rempublicam*, conform instrucţiunilor ministeriale. Se pare că aceste cuvinte aveau darul să'l umple de gróză, căci el spunea la tótă lumea că, ori de câte ori era obligat să le pronunţe in gura mare, gâtlejul 'i se strângea par'că 'l-ar fi apucat cine-va cu un cleste de fer.

Dupe ce a fost dat afară din slujbă, el a chiămat pe preot inaintea judecătorului de pace cerêndu'i 150 lei despăgubiri. Magistratul a respins pur şi simplu pretenţiunile acestui neasteptat adversar al republicei, al cărei nume nu póte să'l sufere nici macar in musică, condemnându'l şi la cheltuieli.

BIBLIOGRAFIE

Bucuresci — Typ. Curţei Regale, pr. F. Göbl Fii, Pasagiul Român, 12.

ANUL XII. — Nr. 41. JOI 5 MAIU 1883

DREPTUL

LEGISLATIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENTIA — ECONOMIE POLITICA

Prim-Redactor: DEMETRU C. POPESCU

ESE DE DOUE ORI PE SEPTEMANA

Redactor-Administrator: NICOLAE CHRISTESCU

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA ḌIARULUI, PASAGIUL ROMAN, 10

ABONAMENTELE se fac pe an şi pe jumĕtate de an: la 1iu Decembre şi 1iu Maiu. De la 1iu Iulie pĕnĕ la 20 August ḍiarul nu apare.

Anunţuri: linia 40 bani. *Scrisorile nefrancate se refusă* Un numĕr: 50 bani

COSTUL ABONAMENTULUI Pe an, 40 lei; pe jumĕtate an, 20 lei. *Studenţii plătesc pe jumĕtate* Pentru străinĕtate se adaogă timbrul postal.

SUMAR

JURISPRUDENŢA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAŢIUNE ŞI JUSTIŢIE, SECŢ. I

Şedinţa din 15 Marte 1883

Preşedinţa Dlui N. L. Gherassi, preşedintele secţiunei

M. Constantinescu şi alţii cu P. T. Dancovici

DAUNE-INTERESE. — FAPTUL OMULUI ŞI CHIAR NEGLIGENŢA. — INSTANŢA DE FOND. — APREŢIARE. — ART. 998 ŞI URM. COD. CIVIL. — RESPINGERE.

Ori ce fapt al omului, şi chiar negligenţa sa, atrage condemnarea la daune.

Instanţele de fond sunt in drept a apreţia impregiurările şi a determina daca esistă culpă sau negligenţă.

Nr. 85. — Respins, ca nefundat, recursul făcut de DD. M. Constantinescu, N. Christu şi I. Diamandescu contra decisiunei Curţei de apel din Focşani, secţiunea II, cu Nr. 105, din 1880, pronunţată in procesul ce au cu Petre T. Dancovici, pentru daune.

S'au ascultat: D. Al. Petrescu, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă; D. Sc. Boroşnai, avocatul recurenţilor, in desvoltarea motivelor de casare; D. Em. Protopopescu-Pake, avocatul intimatului, in combateri.

Curtea, deliberând:

Asupra motivelor de casare astfel formulate:

„Violare şi rea interpretaţiune a art. 998 şi 999 Cod. civil, de óre ce legea nu cere că fapta ce causéză prejudiciul trebue să fi fost intenţionată spre a obliga la desdaunare pe făptaş, căci legea nu cere mai mult de cât negligenţă sau imprudenţă.

„Denegare de dreptate şi esces de putere, de óre ce daunatul, când a formulat uă cerere de despăgubire şi nu ofere doveḍi mai de aprópe pentru cuantumul lor, s'a referit negreşit la apreţiarea judecătorului de fond, care nu póte să decline sarcina d'a face uă asemenea apreţiare, fiind că şi admiterea probelor pentru constatarea daunelor este lăsată de lege la libera lui apreţiare; când este vorba de privaţiune de libertate individuală, chiar legile penale conţin deja uă estimaţiune, de şi minimă, in cas de comutarea amenḍilor."

Considerând că Curtea de apel constată că, in urma furtului comis de la intimat, acesta, incunosciinţând poliţia, s'a mărginit prin petiţiunea dată a esprima numai nisce simple bănuieli asupra recurenţilor, cari atunci se aflau in serviciul sĕu, şi că pentru inchisórea preventivă ce in cursul instrucţiunei penale recurenţii au suferit, nu póte fi responsabil intimatul Dancovici, fiind că acesta a denunţat cu bună credinţă un fapt adevĕrat, furtişagul a 350 lire, ce insuşi intimaţii nu au tăgăduit, şi că era natural ca bănuiala intimatului să fiă indreptată către recurenţi, fiind că ei erau in fie-care moment cu Dancovici in prăvălie, unde era casa de fer din care s'a furat banii; că, in facia acestor constatări de fapt, Curtea, departe de a viola art. 998 şi 999 Cod. civil, s'a conformat lor, căci prin arĕtarea motivelor pentru cari Curtea declară că intimatul Dancovici nu póte fi responsabil se inlătură virtual că ar fi esistat in speciă chiar negligenţă sau imprudenţă; că Curtea de apel numai in mod subsidiar respinge cererea recurenţilor pe motivul că nu au dovedit cu nimic daunele ce pretind că au suferit;

Pentru aceste motive, respinge, etc.

CURTEA DE APEL DIN IAŞI, SECŢIUNEA I

(Corespondenţa particulară a *Dreptului*)

Şedinţa din 8 Decembre 1882

Preşedinţa Dlui I. A. Antoniu, preşedinte

I. A. Ralet cu Statul

PROBA. — ACTE. — PROBA RESULTAND DIN ACTE ESTE INDIVISIBILA.

CODUL CALLIMACH. — PROBA CU MARTORI ŞI PRESUMPŢIUNI. — ESTE ADMISIBILA, ORI-CARE AR FI VALÓREA OBIECTULUI IN LITIGIU.

CODUL CALLIMACH. — AVERE IMOBILIARA A MONASTIRILOR. — SCHIMBURI FACUTE DE EGUMENI. — APROBAREA MITROPOLITULUI ŞI A DIVANULUI. — NEINDEPLINIREA ACESTOR FORME CONSTITUESCE NUMAI UA NULITATE RELATIVA. — ART. 13 DIN CHRISOVUL SOBORNICESC DIN 1785. — ART. 1402 ŞI 1429 COD. CALLIMACH.

CODUL CALLIMACH. — AVERI MONASTIRESCI. — EGUMENII MONASTIRILOR NU AVEAU DREPTUL DE A CONSTITUI EMFITEUSE PERPETUE ASUPRA IMOBILELOR MONASTIRESCI. — ART. 13 DIN CHRISOVUL SOBORNICESC DIN 1785. — ART. 1429 COD. CALLIMACH.

CODUL CALLIMACH. — TUTORI. — NU AU DREPTUL DE A INSTRAINA AVEREA MINORILOR. — REVENDICAREA ESERCITATA DE FOSTII MINORI. — ACŢIUNEA ACÉSTA SE RESPINGE, CAND INSTRAINAREA A FOST RATIFICATA, TACIT SAU ESPRES, DE FOSTUL MINOR, DUPE AJUNGEREA LA MAJORITATE SAU DUPE OBŢINEREA ERTAREI DE VÊRSTA. — ART. 307, 308 472 DIN AŞEḌ. EPITROPICESC DIN 1840. — ART. 60 ŞI 61 DIN FORMELE SPECIALE ASUPRA MINORILOR. — ART. 390, 1190, 1546, 1890, 1900 COD. CIVIL. — ART. 333, 334, 335, 1366, 1943, 1949, 1953 CODUL CALLIMACH.

CODUL CALLIMACH. — CONVENŢIUNI INTRE FOSTUL TUTOR CU FOSTUL PUPIL. — SUNT VALABILE, DACA SUNT FACUTE DUPE DESFACEREA TUTELEI ŞI PREDAREA COMPTURILOR. — ART. 72 DIN AŞEḌAMÊNTUL EPITROPICESC DIN 1840. — RESPINGERE.

1° Proba resultând dintr'un act este indivisibilă: cei interesaţi nu 'şi pot insuşi numai părţi din act, refusând de a se prevala de rest.

2° Sub imperiul Codului Callimach, dovada cu martori şi presumpţiuni este primită, ori-care ar fi valórea obiectului in litigiu.

3° Conform sobornicescul chrisov din 1785 şi art. 1402 Cod. Callimach, schimburile de averi imobiliare ale monastirilor se săvêrşeau cu aprobarea Mitropolitului şi a Divanului.

Aceste intervenţiuni nu constituesc nisce formalităţi solemne fără de cari schimbul nu ar puté esista, ci numai nisce mĕsuri prescrise pentru garantarea celor incapabili. De aceea, nulitatea resultând din neindeplinirea acestor formalităţi este numai relativă.

4° Egumenii monastirilor, sub imperiul Codului Callimach, nu aveau dreptul de a constitui emfiteusă perpetuă asupra imobilelor monastiresci.

5° Dupe principiele Codului Callimach, tutorul nu are dreptul a instrăina imobilele pupililor sĕi. Uă asemenea alienaţiune este inesistentă pentru fostul minor, care, de la majoritate, póte esercita acţiunea in revendicare in termenul ordinar de trei-ḑeci ani, afară daca, dupe majoritate, nu a ratificat, espres sau tacit, actul săvêrşit de fostul tutor.

Asemenea este valabilă ratificarea făcută de fostul minor dupe ce a dobêndit ertarea de vêrstă.

6° Sunt valabile, dupe principiele Codului Callimach, convenţiunile dintre fostul tutor şi fostul pupil, daca s'au săvêrşit dupe desfacerea tutelei şi predarea compturilor.

Nr. 165. — D. Iancu A. Ralet a făcut apel contra sentinţei Tribunalului Botoşani cu Nr. 93, din 1882, in procesul ce are cu Statul.

S'a presentat apelantul asistat de DD. avocaţi Al. Enacovici şi St. C. Şendrea, şi din partea defendórei DD. avocaţi C. Fortunatu şi Al. M. Şendrea.

Curtea, deliberând:

Avênd in vedere apelul declarat de către Iancu A. Ralet contra sentinţei Tribunalului Batoşani cu Nr. 83, din 1882, prin care 'i se respinge acţiunea dirigiată contra Administraţiunei domenielor Statului pentru restituirea in jumĕtate a moşiilor Nicşenii, Bucecea şi Teişóra, Nicşenii in plină proprietate, Bucecea şi Teişóra in emfiteusă perpetuă;

Avênd in vedere că din documentele causei şi desbaterile urmate resultă că apelantul D. Ralet, in anul 1873, intentând uă acţiune Adminstraţiunei domenielor, acţiune pe care o califica de Publiciană, a cerut ca Statul să fiă condemnat a delăsa aceste moşii in posesiunea sa, pe cuvênt că ele 'i aparţin cu titlul de succesor al părinţilor sĕi, defuncţii Al. Ralet şi socia sa Maria, decedată muma in anul 1835, éră părintele in 1845; că, pentru a proba insă că aceste moşii s'au posedat de părinţi fiind in viaţă şi, de la mórtea lor, in indivisiune cu defunctul Dsale frate Dimitrie Ralet pênĕ la anul 1868, când pretinde că Statul 'i-a deposedat intr'un mod arbitrar, şi că aquisiţiunea imobilelor se făcuse in virtutea unui just titlu (*justa causa*), a invocat mai multe acte ale Tribunalului, intre cari inventariul averei remase dupe părinţii Dsale. in care se arată intre alte bunuri rĕmase şi aceste moşii, şi nisce acte pretinse de trămitere in posesiune; că causa judecându-se in lipsa Statului, Tribunalul, prin sentinţa cu Nr. 36, din 8 Februarie 1874, găsind că reclamaţiunea e justificată *in fapt* şi *in drept*, a condemnat pe Stat să restitue aceste moşii reclamantului D. Ralet; că, făcêndu-se oposiţiune contra acestei sentinţe, avocatul Statului, in audienţa de la 1iu Octombre 1874, când s'a judecat oposiţiunea, conchiḑênd la respingerea acţiunei ca neprobată, a găsit necesar in apărarea drepturilor Statului a produce *un contract de schimb* sau, dupe cum 'l califică părţile, de *invoială*, petrecut la anul 1848, Noembre 23, de uă parte, intre epitropia Sf. Mormênt şi representantul patriarchiei din Ierusalim şi, de alta, baronul Ioan Mustéţă, fiu al defunctului Theodor Mu-

stéţă şi frate al mumei Dlui Ralet, şi defunctul Dimitrie Ralet, frate mai mare al apelantului, ambii lucrând in numele lor şi ca tutor al apelantului I. Ralet (act intărit de Divanul apelativ la 1848, Maiu 11, sub Nr. 890 şi de chrisovul domnesc de la 1851, sub Nr. 1); că acest contract, dupe ce recunósce in primul loc că patriarchul Antim, prin actele din 1791 şi 1793, Maiu, intărite cu deosebite chrisóve ale Domnilor de pe atunci ai Moldovei Michail Suţu şi Constantin Moruzi, a constituit in favórea defunctului baron Theodor Mustéţă, bunul apelantului, şi a fratelui Dsale Dimitrie, defunct, uă emfiteusă perpetuă asupra mai multor moşii din Bucovina şi din Moldova, Teişóra şi Bucecea, proprietăţi ale sfintei monastiri Galata; in al douilea loc, convin ca actele de emfiteusă din 1791 şi 1793 să se desfiinţeze trecênd pentru viitor aceste moşii, adică Bucecea şi uă parte din Teişóra sub denumire de *Cotargaci*, in plina proprietate a mostenitorilor baronului Th. Mustéţă representaţi prin fraţii Ralet, Dimitrie şi Iancu (apelantul), nepoţii de fiică ai baronului Th. Mustéţă, de soră ai baronului Ioan Mustéţă; éră in schimb sau ca equivalent al acestor moşii, fraţii Ralet dau epitropiei Sf. Mormênt moşia Nicşenii vecină cu Teişóra, proprietate dotală a mumei lor, reservându'şi insă dreptul de folosinţă asupra acestei moşii pe timp de 20 ani incepĕtori de la 23 Aprilie 1848, şi limitându'şi emfiteusa perpetuă asupra moşiei Teişóra la un timp mărginit (20 ani) cari se implinesc tot la aceeaşi dată Aprilie 1868, când fraţii Ralet au a trăda epitropiei Sf. Mormênt şi moşia Nicşenii; că, in facia acestui act produs de avocatul Statului, care constată că moşia Nicşenii a trecut in proprietatea Sf. Mormênt, că pentru Teişóra dreptul de emfiteusă s'a redus la 20 ani, cari espirase la 1868, şi că pentru *Bucecea*, ea a fost lăsată Statului de defunctul Dimitrie Ralet prin testamentul sĕu din 1858, a admis oposiţiunea Statului, şi prin sentinţa cu Nr. 191, dată in lipsă, a respins acţiunea Dlui I. Ralet; că, la rêndul sĕu, Ralet, făcênd şi dênsul oposiţiune in audienţa de la 3 Maiu 1882, când s'a infăcişat causa şi s'a pronunţat sentinţa atacată prin apel, prin conclusiunile sale se prevaléză de enunţarea făcută in titlul produs de către avocatul Statului, a nume actul de schimb de la 1848 Noembre, care ar dovedi că moşiile in litigiu au fost date in emfiteusă perpetuă familiei Mustéţă la 1791 şi 1793 şi cere pe acest temeiu ca Statul să fiă condemnat a delăsa aceste imobile apelantului ca mostenitor prin dreptul de representaţiune (muma defunctului) a defunctului baron Th. Mustéţă; éră in contra contractului de schimb opus de Stat pentru a justifica dreptul sĕu de proprietate asupra imobilelor revendicata, opune: 1° că nu se probéză prin nimic esistenţa acestui contract, căci aceea ce se presintă ca dovadă este uă copie de pe copie trasă din registrele Tribunalului din Cernăuţi şi, dupe art. 1188, § 4, nu face nici uă dovadă; 2° că, probată chiar esistenţa sa, contractul este afectat de uă nulitate radicală absolută fiind făcut fără intervenţiunea mitropolitului ţărei, dupe cum cere art. 1402 Cod. Callimach şi 13 Sobornicescul chrisov din 1785, sub pedépsă de nulitate; 3° că este apoi nul in formă fiind făcut fără observarea formelor cerute de Codul Callimach, art. 307 şi 308, şi Aşeḑământul epitropicesc din 1840, art. 59, 60 şi 61, forme speciale cerute de lege in interesul minorilor; 4° că ratificarea nu esistă din partea sa, căci actul de impărţélă din 1852, incheiat intre Dsa şi fratele Dsale, nu face nici uă menţiune despre aceste viţie, şi, chiar de ar face, pentru ca ratificarea să fiă eficace trebue a fi făcută in condiţiunile art. 1190; că actul chiar de impărţélă este anulabil fiind făcut in timpul minorităţei sale, la 1852 D. Ralet nu avea incă etatea legiuită;

Avênd in vedere că apelantul se contraḑice cu sine-insuşi când, pe de uă parte se prevaléză de actul de schimb pentru a proba proprietatea sa asupra imobilului in cestiune şi in acelaş timp, de altă parte, tăgăduesce esistenţa contractului de schimb; că in adevĕr, ori ce s'ar ḑice asupra producerei acestui titlu de către avocatul Statului de la Tribunal, care ca pîrît nu era obligat a 'l produce, acţiunea nefiind justificată prin nimic, presentat uă dată el, face parte din desbateri şi, prin urmare, apelantul ca reclamant póte a se prevala de el, precum ar fi putut Statul ca pîrît a se prevala de titlurile ce apelantul 'i ar fi opus, căci titlurile ce pîrîtul produce sunt de asemenea opuse reclamantului şi in acest sens 'i aparţin, proba insă ce resultă e indivisibilă, actul probéză astfel aceea ce el constată in profitul tuturor părţilor interesate: ori-care din ele să 'l fi produs, faptul acesta n'are nimic de comun cu puterea probantă a actului; că nu póte déră apelantul a divide puterea probatorie a actului, prevalându-se numai de constatarea care este uă probă in favórea sa şi respinge pe aceea care este in contra sa; că chiar de ar fi să se aplice in speciă principiele asupra probelor, nu Codul actual, art. 1188, § 4, ar fi să se aplice, ci Codul Callimach sub al căruia regim s'au petrecut faptele, probele fiind contimporane actului, şi, dupe Codul Callimach, dovada cu martori şi, prin urmare, presumpţiunile sunt admise ori-care să fiă valórea obiectului in litigiu, şi, in speciă, esistă chiar recunóscerea apelantului (veḑi actul de impărţélă şi cele-alte acte citate in resumatul de conclusiuni al avocatului Statului); că, daca in adevĕr din resumatul de conclusiuni depus la Tribunal şi Curte pare că apelantul ar fi produs insuşi şi actele de emfiteusă din 1791 şi 1793, acte cari constată drepturile familiei Mustéţă asupra imobilelor in litigiu, şi că avocatul Statului a recunoscut acestea, éră nu că a produs actul de schimb, care singur face menţiune de actele vechi de emfiteusă şi de cari apelantul se prevaléză, acéstă afirmare este neesactă, căci actele de emfiteusă din 1791 şi 1793 nu s'au produs de nici uă parte şi nici putea să se producă, fiind restituite Epitropiei Sf. Mormênt cu ocasiunea schimbului din 1848 (veḑi actul de schimb litera *c*); că, de asemenea, nu s'a produs nici pretinsul act de impărţélă in viaţă din 1852, prin care se pretinde că baronul Th. Mustéţă a donat fiicei sale, muma apelantului, moşiile *Bucecea* şi *Teişóra*, precum nici fóia dotală prin care 'i s'ar fi transmis la căsătorie moşia

Nicşenii, fiind menţiune numai in actul de schimb că *Nicşenii* ar fi daţi dotă ;

Avênd in vedere că, in privinţa nulităţei pretinsă absolută a actului de schimb produs de Stat, apelantul fondéză acéstă nulitate pe disposiţiunile art. 13 din legea sobornicescului chrisov din 1785 şi Codul Callimach, art. 1402;

Avênd in vedere că din textul insuşi al acestor disposiţiuni resultă că intervenţiunea mitropolitului ţĕrei ca şi a Divanului domnesc nu se cere de cât pentru a se verifica daca este cu cale şi mai de folos monastirei; că, prin urmare, din chiar natura şi scopul disposiţiunei edictate resultă că intervenirea mitropolitului şi a Divanului nu s'au cerut ca formalităţi solemne fără de cari actul n'ar puté să esiste, ci ca uă mĕsură destinată a protége interesele uneia din părţi, precum in genere sunt tóte mĕsurile prescrise pentru persónele incapabile; că, daca nulităţile de forme şi acelea cari derivă din consideraţiuni de ordine publică sunt in general absolute, este cu tóte acestea de altminteri când e vorba de nulităţi prescrise esclusiv in interesul uneia din părţi, precum ar fi, spre esemplu, neobservarea formelor prescrise pentru bunurile imobile ale minorului şi, precum este in speciă, pentru neobservarea formelor cerute la schimbul moşiilor monăstiresci, vêndarea acestor imobile fiind cu totul proibită (art. 1429 Cod. civil); că, astfel, nulitatea este relativă şi, prin urmare, numai partea in favórea căreia este creată póte să o invóce, éră nu ambele părţi contractante; că espresiunile de cari se servesce sobornicescul chrisov, art. 13, precum şi Regulamentul Organic, anexa *litera T*, art. 1, *litera D*, ori cât de energice ar păré : *să nu se ţie in sémă, să nu aibă uă tărie*, nu au aceeaşi semnificaţiune care li se atribue in vechia legislaţiune, căci Regulamentul Organic, la articolul citat *litera D*, incă se servesce de aceste espresiuni in privinţa formalităţei transcrierei foilor dotale, şi este necontestat că lipsa trascripţiunei nu face ca contractul de căsătorie să fiă nul, ci numai ridică femeei dreptul de a se prevala cu precădere contra celor d'al treilea de privilegiul sĕu dotal (art. 1640 Cod. Callimach) ; că astfel nu s'ar puté susţine cu certitudine că nulitatea ar fi absolută pentru că se pronunţă de legiuitor; că nu resultă din nici uă disposiţiune că cercetarea prealabilă, daca schimbul este sau nu in folosul monastirei, ar trebui să reésă chiar din intăritura Mitropolitului şi a Divanului; că este inesact de a se susţine că, in speciă, nici Divanul n'a intervenit, de óre ce Divanul dând intăritura sa se presupune că a făcut cercetările posibile pentru a se incredinţa daca schimbul este in folosul monastirei; că, in speciă, apoi, pentru aceeaşi lipsă de formă care se invócă nulitatea in contra Statului, ar trebui să se declare de neesistente şi titlurile de cari se prevaléză apelantul, căci actele de emfiteusă din 1791 şi 1793 nu sunt făcute nici prin intervenţiunea Mitropolitului nici a Divanului domnesc, şi daca legea definde schimbul moşiilor mănăstiresci fără un adevĕrat folos, ordonând să se cerceteze mai ântâiu de către Mitropolitul ţĕrei şi de către Divan daca este cu cale şi mai de folos monastirei, cu mai mult cuvênt acéstă formalitate trebue să se aplice la emfiteusele perpetue prin cari se transmit mai multe moşii pentru nisce redevanţe sau canóne aprópe derisorie (3610 lei pe fie-care an pentru opt moşii, intre cari şése in Bucovina şi douĕ in Moldova); că, mai mult, art. 13 din Sobornicescul chrisov de la 1875 ca şi art. 1429 Cod. Callimach interqicênd egumenilor monastirilor a instrăina moşiile monastirilor sub nici un chip, emfiteusa perpetuă constituită in favórea familiei Mustéţă in anii 1791 şi 1793 asupra moşiilor Bucecea şi Teişóra, şi de care se prevaléză apelantul, ar trebui declarată şi din acest punct de vedere ca nulă : călugării sau egumenii nu erau proprietari ai moşiilor inchinate sf. Mormênt, ci simpli administratori şi, ca administratori, nu puteau face acte de disposiţiune, acte de instrăinare, precum s'au făcut in speciă;

Avênd in vedere că, in al treilea loc, actul de schimb se atacă ca neoposabil apelantului, fiind făcut fără observarea formelor cerute de Codul Callimach, art. 307 şi 308, şi Aşeqămêntul epitropicesc din anul 1840, art. 60 şi 61, forme speciale cerute de lege in interesul minorilor;

Avênd in vedere că tutorul, cu tóte că mandatar legal al minorului (art. 472, Epitr. din 1840; art. 390 Cod. actual), puterea sa insă nu se intinde pênĕ a instrăina imobilele minorilor, căci acéstă instrăinare fiind un lucru care escede puterile sale de administraţiune, nu este in acéstă privinţă faptul minorului, *factum tutoris factum pupilli*, precum n'ar fi faptul ori-cărui străin care 'şi-ar fi permis de a vinde sau instrăina acest imobil; că astfel minorul, devenit major, póte să revendice imobilul, fără ca pentru acésta să aibă necesitate de a ataca in nulitate contractul de instrăinare făcut de tutorul sĕu, precum n'ar avé când instrăinarea s'ar fi făcut de un străin fără caracter : tutorul, in actele cari 'intrec puterea sa, este a se asimila cu ori-care alt străin fără nici un caracter; că acéstă cestiune, cu tóte că e controversată in Codul nostru actual fiind că art. 1900 derogă la regula generală a art. 1890, in ce privesce acţiunea in nulitate a convenţiunilor prescriind un termen nu mai mare de qece ani, in Cod. Callimach nefiind nici uă derogaţiune, ci din contra art. 1949 combinat cu art. 1943 şi 1953 trămiţênd la regula generală, urméză că minorul devenind major are uă acţiune ordinară de 30 ani, precum ar avé in casul unde un al treilea fără nici uă putere de a representa pe minor ar fi dispus de bunul sĕu; că acéstă regulă este conformă apoi regulelor dreptului civil, dupe cari tutorul este mandatarul legal al minorului, şi, dupe art. 1366 Cod. Callimach şi art. 1546 Codul nou, mandantul nu este ţinut de a esecuta ingagiamentele contractate de către mandatarul sĕu de cât când sunt făcute conform puterilor ce 'i sunt date, şi nu este ţinut de aceea ce mandatarul ar fi făcut afară din limitele puterilor sale de cât intru atât cât ar fi ratificat *espres* sau *tacit;* că nu se póte déră qice, atât timp cât minorul n'a ratificat : *Factum tutoris factum pupilli*, fără a face ca mandatul prin care legea insăşi a voit a pro-

tege pe minori să ofere mai puţine garanţii de cât un simplu mandat convenţional de drept comun; că cestiunea, prin urmare, pusă astfel, totul se reduce in a se sci daca in specia apelantul devenit major a ratificat actul de schimb făcut in numele sĕu de tutor, fără observarea formelor cerute de lege;

Avênd in vedere că, in acéstă privinţă, din actele produse de către avocatul Statului resultă că in anul 1852, adică patru ani dupe incheiărea actului de schimb din 1848, interveni un partagiu intre apelant şi fratele sĕu, defunctul Dimitrie Ralet, fostul tutor, partagiu prin care intre altele la punctul ântâiu se stipuléză că „fratele (apelantul) primesce şi intăresce pentru tot-d'a-una atât regularisirile consiliului de familie din 1845 şi 1846, cât şi actul de invoială săvêrşit cu Epitropia Sf. Mormênt la 1847, acte cu cari Epitropia, adică moşul meu baronul I. Mustéţă, şi fratele D. Ralet l'a asigurat in totul prin aceste regularisiri folositóre şi incuviinţate in tocmai dupe imbunătăţirea coprinsă cu deosebire in adresa Comisiunei epitropicesci Nr. 1841 către Epitropie“; éră la punctul al douilea, dupe ce se arată averea de mostenire atunci in fiinţă, părţile declară că au convenit cu defunctul Dimitrie Ralet, fratele mai mare, să rĕmâe deplin vecinic stăpân pe moşia Bucecea, trecută prin actul de schimb in plină proprietate a mostenitorilor baronului T. Mustéţă, éră apelantul fratele mai mic a primit partea sa in plină proprietate moşia Cotargacii in intindere de 500 fălci, care, dupe cum ḑice actul de schimb, ar fi uă parte din Teişóra, şi moşiile Teişóra şi Nicşenii in emfiteusă pe timp de 15 ani, incepĕtori de la 23 Aprilie 1853; că enunţarea de la art. 1 din contractul de schimb, emanând de la insuşi apelantul şi redigiată in vedere de a ratifica, constitue uă ratificare espresă, şi efectul ei este de a pune pe aceeaşi linie actele escesive ale mandatarului cu actele făcute in condiţiunile mandatului; că, osebit de ratificarea espresă, din fapte resultă că apelantul, care nu ignora gestiunea fratelui sĕu tutor şi omisiunea formelor prescrise in favórea sa pentru instrăinarea imobilelor, a profitat cu tóte acestea de actele consimţite de el in afară de procuraţiune, de óre ce a acceptat in partea sa moşia Cotargacii, cari s'au vêndut pentru 11,000 galbeni de creditorul sĕu ipotecar D. Teodor Busdugan, şi veniturile moşiilor Nicşenii şi Teişóra pe 15 ani impliniţi la 1868 când s'a restituit Statului, in sumă de 15,000 galbeni, care s'a perceput tot de Dsa; că tăcerea apoi indelungată de a se esplica când scia esecutarea abusivă a mandatului, este incă uă dovadă despre aprobarea actelor tutorului, fratele Dsale; că esistă prin urmare in specia uă dublă ratificare, una espresă şi alta tacită; că nu este şi nu póte fi nimic de comun intre ratificaţiunea art. 1190 invocată de apelant şi ratificaţiunea art. 1546 Cod. civil, cu tótă identitatea de espresiuni, căci e suficient a se citi acest articol pentru a se convinge că el nu se aplică la ratificaţiunea art. 1546, nefiind vorba in specia de uă convenţiune anulabilă in contra căreia legea admite acţiunea in nulitate (art. 1190), ci de nisce acte afectate de esces, in aceea că acel de la care emană n'avea destule puteri pentru a consimţi; că deci, pentru ca viţiul să fiă reparat, este suficient ca acela a căruia voinţă a fost recunoscută să vie a recunósce actul, a şi'l apropria precum ar fi fost făcut de dênsul insuşi, şi acéstă ratificare nu are necesitate pentru a produce efectul sĕu de a fi acompaniată de menţiuni şi enunţări la cari numai ratificarea obligaţiunilor este supusă prin art. 1190 Cod. civil: ratificaţiunea de care e vorba in art. 1546, alin. 2, este regulată unicamente prin acest articol, care nu o supune la nici uă formă specială; că, fiind déră uă ratificaţiune, faptul tutorului este faptul minorului, şi nu póte prin urmare apelantul susţine că actul făcut de tutor 'i este neoposabil; că partagiul nu este nul, dupe cum se susţine, căci apelantul, cu tóte că nu ajunsese majoratul in momentul incheiărei partagiului (art. 1 aşeḑĕmêntul epitropicesc), obţinuse de la Comisia epitropicéscă, dupe intervenirea rudelor şi a epitropului, ertare de vêrstă, conform art. 333 Cod. Callimach şi 'l publicase ca desăvêrşit la vêrstă; că acésta reese din chiar actul de impărţélă, care declară in primul articol că impărţéla se face in virtutea actului de emancipare cu Nr. 2196, menţionat şi in quitanţa cu data 28 Octombre 1852 eliberată de apelant pentru primirea actului de la Tribunal; că astfel, de şi actul de impărţélă nu pórtă data, citindu-se in el numai luna şi anul (1852, Octombre), omiţêndu-se ḑiua, este cu tóte astea evident că s'a făcut intre părţi in timp când apelantul obţinuse ertarea de vêrstă, căci, precum s'a ḑis, actul de impărţélă declară in primul loc că se face pe temeiul actului de emancipaţiune cu Nr. 2196, ceea ce probéză că la acea epocă (incheiarea actului) actul de emancipare sau, precum se esprimă Codul Callimach, art. 335, „adeverinţa inscrisă cu care să se socotéscă de sine stăpân şi neoprit cărmuitor al averei sale“, esista şi nu se póte astfel conchide la minoritate din lipsa datei; că se probéză in urmă că actul de emancipaţiune cu Nr. 2185 primit din Tribunal de D. Ralet la 28 Octombre 1852 a fost trămis de Comisia epitropicéscă Tribunalului pentru a se elibera Dlui Ralet la 13 Octombre, aşa că se invederéză că el purta uă dată anterióra chiar datei de 13 Octombre când a fost trămis Tribunalului, sau, in tot casul, că data sa este de 13 Octombre, adică ḑiua când s'a espediat Tribunalului pentru a 'l elibera Dlui Ralet, şi, daca Dsa a negligiat de a'l primi din Tribunal mai curênd, din acésta nu se póte deduce că data sa ar fi data primirei (28 Octombre): astfel e probat şi mai clar că in momentul incheiărei impărţelei care se făcea pe temeiul actului de ertare de vêrstă, apelantul avea dobêndită acéstă ertare şi nu mai putea fi vorba de minoritatea sa; că proba cum că ertarea de vêrstă ce s'a acordat este aceea prevĕḑută de art. 333 şi 335 Cod. Callimach şi nu aceea a art. 327, este insăşi adresa Comisiei epitropicesci cu Nr. 2197 cu care s'a trămis actul Tribunalului şi, prin urmare, se ḑice că s'a acordat ertare de vêrstă conform art. 333 şi 335; că interpretarea dată art. 334 Cod. Callimach pentru a ajunge la uă distincţiune arbitrară intre ertarea de vêrstă prevĕḑută de art. 333 şi 334 este falsă, căci dupe art. 334

minorul dobêndesce ertare de vêrstă prin insuşi faptul că 'i se permite să eserciteze comerciu, ceea ce póte face şi inainte de 20 ani, fiind uă esceptiune in favórea comerciului, pe când dupe art. 333 numai minorului ce a trecut peste 20 ani póte să 'i se acorde ertarea de vêrstă, dupe intervenirea insă a rudelor mai apropiate şi a epitropului; că, astfel, daca ar fi să se facă uă distincţiune intre ipotesa art. 333 şi 334, ar fi singura acéstă distincţiune, éră nu că art. 334 ar da mĕsura capacităţei nevêrsnicului emancipat conform art. 333, căci puterea sau capacitatea este aceeaşi in ambele ipotese: art. 334 şi 333 se servesc de aceleaşi espresiuni: „a se socoti intru legiuită vêrstă", a se publica ca desăvêrşit la vêrstă„, şi nu se póte astfel restrânge puterea ce se dă prin art. 333 fără a se forţa textul; că nu se póte tăgădui in mod serios esistenţa impărţelei, intru cât apelantul insuşi prin quitanţa de la 28 Octombre 1852, pentru primirea părţei sale de avere, afirmă că se face in virtutea actului de impărţélă incheiat cu fratele sĕu, precum şi cele-alte acte prin cari érăşi se recunósce esistenţa impărţelei; că art. 72 din Aşeḑămêntul epitropicesc de la 1840 se invócă de asemenea fără succes pentru a se susţine că partagiul este nul, căci acel articol declară in adevĕr că ori ce convenţiune incheiată intre tutori şi minori ajunşi in majoritate este nulă daca s'ar fi făcut mai 'nainte de desfacerea tutelei, şi, in speciă, tutela incetând prin ertarea de vêrstă dată apelantului (art. 333 şi 335 Cod. Callimach), care a avut loc la 13 Octombre, când s'a trămis Tribunalului actul de emancipare, éră partagiul purtând uă dată posterióră, nu se póte ḑice că este făcut inainte de incetarea tutelei; că, chiar de s'ar admite că tutela ar mai dura pênĕ la predarea definitivă a compturilor, dupe cum acésta ar păré că resultă din desvoltările apelantului de la audienţă, şi in acest cas s'a probat că sumele s'au depus şi aprobat de Comisia epitropicéscă şi actul de partagiu este posterior;

Pentru aceste motive, respinge apelul făcut, etc.

Semnaţi: I. A. Antoniu, Al. Teodorénu, V. Tassu, Gh. Dimachie, I. I. Vrâncénu.

CURTEA DE APEL DIN FOCŞANI, SECŢIUNEA II

(Corespondenţa particulară a *Dreptului*)

Şedinţa din 29 Ianuarie 1883

Preşedinţa Dlui I. G. Robescu, consilier

Petre Stefănescu cu Antofi Corbénu

DAUNE-INTERESE. — FAPTUL OMULUI. — DENUNŢARE ADUSA CONTRA UNEI PERSÓNE, AQUITATA IN URMA. — ŢINEREA SA LA AREST ŞI PERDEREA SUFERITA IN AFACERI. — CONDEMNARE LA DESPAGUBIRI. — ART. 187 PROC. PENALA.

Faptul de a ridica uă plângere la instanţele corecţionale contra unei persóne care in urmă este aquitată, déră care din acéstă causă sufere arest preventiv şi pagube in afacerile sale, atrage condemnarea la despăgubiri.

Curtea,

Avênd in vedere apelul făcut de Petre Stefănescu contra sentinţei Tribunalului Brăila cu Nr. 583, din 1882, asupra procesului ce are cu Antofi S. Corbénu, pentru pretenţiuni civile derivate dintr'un delict;

Avênd in vedere actele de instrucţiune formate in acest proces, din cari resultă că intre apelantul Petre Stefănescu şi intimatul Corbénu esistând uă societate pentru afaceri comerciale constituită, la 23 Aprilie 1882, pe termen de patru ani şi jumĕtate, acéstă societate a avut durata sa pênĕ la Septembre acelaşi an, când născêndu-se nisce neinţelegeri intre dênşii, Corbénul, unul din societari, denunţă pe Stefănescu că in nóptea de 5—6 Septembre 1882 ar fi spart tisghéua prăvăliei unde esercitau comerciul lor şi ar fi furat suma de 600 franci; apoi, prin uă altă denunţare adresată Dlui procuror al Tribunalului Brăila, a arĕtat că suma sustrasă s'ar urca la 4,000 franci precum şi registrul comercial şi alte acte de valóre;

Avênd in vedere că Corbénu presentând inaintea Dlui judecător de instrucţiune contractul intervenit intre el şi Stefănescu in privinţa tovărăşiei, Stefănescu a declarat că semnătura sa din acel contract era falsificată şi că autorul falsului era Corbénu, contestând astfel esistenţa tovărăşiei dintre dênşii; că, in urma acestei declaraţiuni din partea lui Stefănescu făcută in contra coasociatului sĕu şi a instrucţiunei ce s'a mai urmat, Corbénu a fost depus in preventiuni la 30 Septembre 1882;

Avênd in vedere că Tribunalul din Brăila, judecând acest fapt, ce se imputa lui Corbénu, de fals in acte private, 'l-a achitat de veri ce penalitate prin sentinţa sa din 4 Noembre 1882, venită in apel, intemeiându-se pe faptul că ar fi lipsă unul din elementele principale ale delictului ce 'i se imputa, alterarea de adevĕr, căci de fapt esistenţa societăţei era dovedită prin insăşi impregiurarea că Corbénu gira prăvălia in care esercita comerciul de la inceput, semnând chiar poliţe impreună cu Stefănescu, sentinţa care a rĕmas definitivă in ceea ce privesce faptul de fals al semnăturei din contractul de asociaţiune ce se imputa lui Corbénu;

Avênd in vedere că Antofi Corbénu a pretins, atât la Tribunal cât şi astăḑi in instanţă, de a 'i se acorda despăgubiri, provenite din prejudiciul ce 'i s'a causat prin faptul denunţărei de falsificator ce 'i s'a adus de către Stefănescu, care a avut de consecuenţă deţinerea sa mai mult timp in prevenţiune şi perderea'incercată in afacerile sale; că acéstă cerere a lui Corbénu, Tribunalul a incuviinţat'o pe temeiul art. 187 Proc. penală acordându'i trei mii lei ca despăgubiri pentru prejudiciul ce 'i s'a causat in acest proces; că, dupe apreţiarea făcută de Curte, se găsesce admisibilă pretenţiunea intimatului Corbénu, şi, prin urmare, manţine despăgubirile acordate de Tribunal in favórea sa;

Pentru aceste motive, in majoritate, respinge apelul, etc.

Semnaţi: I. C. Robescu, Abgarovici, C. N. Nicolau.

OPINIUNE

Avênd in vedere apelul făcut de D. P. Stefănescu, in cali

tate de parte civilă, contra sentinţei Tribunalului de Brăila cu Nr. 583, din 1882, apel prin care tinde a fi apărat de Curte de suma de trei mii lei la care a fost condemnat de Tribunal a plăti lui Antofi Corbénu ca despăpubiri civile ;

Avênd in vedere că Tribunalul, prin menţionata sentinţă, achitând pe Corbénu de delictul de fals in acte private, condamnă tot de uă dată pe Petre Stefănescu a despăgubi pe Corbénu cu suma de trei mii franci ca daune-interese, basându'şi acéstă condemnare pe faptul lui P. Stefănescu de a se fi plâns către Ministerul public că 'i s'a causat un fals de Corbénu, fapt care a avut de consecuenţă privaţiunea de libertate a lui Corbénu pe timpul facerei instrucţiunei acestui proces ;

Avênd in vedere că, conform art. 998 şi următorii din Codul civil, nu ori ce fapt al omului care causéză altuia un prejudiciu dă loc la reparaţiuni, ci numai faptul ilicit comis cu rea credinţă şi care dă nascere la un prejudiciu óre-care ;

Avênd in vedere că faptul lui P. Stefănescu, prin care s'a plâns către Ministerul public pentru uă infracţiune suferită din partea lui Corbénu, nu póte fi considerat ca un fapt ilicit, fiind permis ori-cărui cetăţén a se plânge autorităţilor constituite pentru infracţiunile suferite ;

Avênd in vedere că nu se póte susţine nici că plângerea reclamantului a fost făcută cu rea credinţă de a causa un prejudiciu lui Corbénu, pentru că, dupe cum resultă din actele de instrucţiune, acéstă plângere a fost seriósă, dându-se chiar cas de urmărire contra lui Corbénu de către judecătorul de instrucţiune in unire cu Ministerul public, şi daca Tribunalul 'l-a achitat, acésta a făcut'o numai pentru că ar fi avut indouială despre comiterea faptului ;

Avênd in vedere că, daca Corbénu a stat cât-va timp in arestul preventiv, acésta nu póte fi imputat apelantului, ci magistraţilor cari, insărcinaţi fiind cu facerea instrucţiunei, au găsit de cuviinţă in interesul descoperirei adevêrului a 'l depune ;

Avênd in vedere că, astfel fiind, P. Stefănescu nu póte fi responsabil către Corbénu de daune-interese ;

Pentru aceste motive, sunt de opiniune a se admite apelul părţei civile, apărându-se de despăgubirile la cari este condemnată de Tribunal.

Semnat : E. G. Economu.

LEGISLAŢIUNEA STRAINA

In urma decretului din 27 Marte 1876 se infiinţă la Ministerul de justiţie din Francia uă bibliotecă de legislaţiune străină, pusă sub administraţiunea unui comitet care este insărcinat cu conservarea şi clasarea ei.

Infiinţarea acestei bibliotece avea un indouit scop : mai ântâiu, să se organiseze crearea unei biblioteci in care să fiă adunate colecţiunile legilor străine, ale lucrărilor parlamentare şi ale principalelor studie publicate in diferite ţĕri asupra fie cărei ramure din sciinţa dreptului ; apoi, să se observe publicarea Codurilor sau legilor a căror traducţiune ar fi fost autorisată de Ministeriul de justiţie.

Ecă, dupe un raport recent al preşedintelui acelui comitet, uă dare de sémă asupra stărei lucrărilor.

Biblioteca. Incă din anul 1879, comitetul a publicat un catalog sistematic al colecţiunilor, cari se compuneau din una mie cinci sute opere, formând peste tot cinci mii volume. Legislaţiunea, jurisprudenţa, doctrina tutulor Statelor europene şi a mai multor state din America erau representate aci.

De la acéstă dată, biblioteca s'a mai inavuţit. Mai ântâiu, ea a dobêndit nenumerate scrieri asupra dreptului internaţional şi legislaţiunei comparate. Apoi, pentru fie-care ţară in parte precum şi pentru fie-care ramură a dreptului, s'au intrunit tratatele de doctrină şi scrierile istorice cele mai insemnate.

Graţie bunei voinţe a guvernelor străine, comitetul a putut să 'şi procure, cu ajutorul schimbului, colecţiunile de legi a mai tutulor statelor secundare ale Germaniei precum şi acelea ale colonielor celor mai insemnate ale Angliei. De asemenea, Statele-Unite din America de Nord şi Mexicul au trămis colecţiuni din legile lor cele mai recente, la cari comitetul a mai adăogat colecţiuni de jurisprudenţă, indispensabile pentru a se puté studia legislaţiunea acestor ţări unde codificarea este incă necompletă.

Legile principalelor state din America de Sud, precum Brasilia, Chili, Peruvia şi Republica Argentină sunt éră̦şi puse la disposiţiunea jurisconsulţilor.

In urma acestor noui acquisiţiuni, numĕrul volumelor aflate astă̦di in fiinţă a crescut de la 5000 la 14,000, pentru cari comitetul prepară publicarea unui nou catalog.

Traducţiuni. Lucrarea traducţiunilor, fiind mai lungă şi mai delicată, n'a mers aşa de repede. Prepararea şi esecutarea acestor lucrări, cari nu au uă valóre de cât numai atunci când sunt insocite de uă introducere şi de note esplicative asupra caracterului, motivelor şi importanţei legilor, cere un timp indelungat. Uă altă causă de intârḑiare este şi impregiurarea că personalul căruia comitetul ar fi putut incredinţa esecutarea acelor traduceri este puţin numeros, şi ómenii cei mai competenţi sunt generalmente absorbiţi de ocupaţiunile lor profesionale. Cu tóte acestea, lucrările publicate şi acelea a căror imprimare este deja anunţată nu sunt tocmai neinsemnate. Astfel avem :

Codul de comerciu al Germaniei apărut anul trecut şi a cărui traducţiune a fost incredinţată la patru persóne de un talent necontestat : DD. Paul Gide, Charles Lyon-Caen, Dietz şi Flach.

Codul de procedură penală al Germaniei, tradus şi anotat de D. Ferdinand Daguin, avocat pe lêngă Curtea de apel din Paris, şi Codul de organisarea judecătoréscă al Germaniei tradus şi anotat de D. Dubarbe, avocat la Troyes, vor apără in curênd.

Se mai află sub presă incă alte trei traducţiuni :

Codul de organisare judiciară al Rusiei, tradus de D. Comite Jean Kapinst, ataşat la secţiunea de codificare a imperiului Rusiei ;

Codul penal al Ţĕrilor-de-jos, de D. Wilhelm Joan Wintgem, avocat la Haya, ataşat pe lêngă Ministerul de resboiu ;

Culegere de chartele şi constituţiunile Statelor-Unite din America de Nord, de D. Gourd, avocat pe lêngă Curtea de apel din Lyon.

Comitetul speră ca, chiar in acest an, să încépă a tipări :

1° Codul de procedură civilă al Germaniei, tradus de DD. Glasson, membru al Institutului şi profesor la facultatea din Paris, Lederlin, decan al facultăţei de drept din Nancy, şi Rodolphe Dareste, avocat din Lyon ;

2° Studiu asupra falimentelor din Germania, tradus şi anotat de DD. Bufnoir şi Gérardin, profesori la facultatea de drept din Paris ;

3° Codul penal al Ungariei, de DD. Martinet, substitut la Tribunalul Senei, şi Pierre Dareste, avocat din Paris ;

4° Codul civil al Portugaliei, de D. Laneyrie, judecător de instrucţiune la Tribunalul din Meaux.

In fine, Ministerul de justiţie a autorisat acum de curênd traducerea următórelor şése Coduri :

1° Codul de comerciu italian, pus in vigóre la 1iu Ianuarie 1883 ;

2° Codul de comerciu austriac, impreună cu legea asupra falimentelor şi disposiţiunile relative la organisarea juridicţiunei comerciale in Austria ;

3° Codul civil al Republicei Argentine, din 1870, cel mai recent şi mai bun Cod civil ispano-american ;

4° Codul penal şi Codul de procedură penală al Statului New-York, promulgat anul trecut ;

5° Codul de procedură civilă spaniol, de curênd remaniat ;

6° Uă culegere de legi ale diverselor state europene, asupra proprietăţei literare şi artistice, asupra brevetelor de invenţiune, mărcilor de fabrice şi de comerciu.

CHRONICA JUDICIARA

Ajutorul judecătorului de ocol al plăşei ... — lăsăm numele in alb, de şi faptul este autentic — e fórte sever in eserciţiul funcţiunei sale. Etă prin ce fenomenale considerante a ajuns el să condamne pe un biet ţĕran a nume Zamfirache Sandu Linte la trei luni de inchisóre corecţională şi la 400 lei despăgubiri, pentru faptul că, la horă, a tras uă palmă „domnişórei" Mira Nicolae Neaţă. Reproducem in intreg hotărirea, din causa originalităţei ei :

Judecata,

Asupra acţiunei de faciă :

Vĕḑênd procesul-verbal dresat de primarul comunei..., din acest judeţ, in ḑiua de 14 Ianuarie anul curent, esistent in dosar ;

Vĕḑênd că din deposiţiunile martorilor Ioan Marin, C. Dumitru, Ioan Duret, Păuna Ioan Pelticu şi Stoian R. Brăilă, audiaţi in şedinţa publică din 9 Februarie trecut anul curent in facia inculpatului sub prestare de jurămênt, cum şi din deposiţiunile martorilor Maria Ioan Pelticu numită acum Maria Dobrescu şi Michaiu Stanciu Albu, audiaţi tot in şedinţă publică aḑi sub prestare de jurămênt conform art. 153, Proc. penală, resultă clar şi indubitabil că inculpatul Zamfirache Sandu Linte cu voinţă a aplicat in ḑiua de 9 Ianuarie, ḑi de Duminică, uă lovitură in facia Dşórei Mira Nicolae Neaţă, pe când dênsa, destul de pacientă, juca cu mai multe tinere şi tineri intr'uă horă, ce se făcuse afară pe bătătură la nunta unui tênĕr, fiind la acéstă horă, dupe cum e obiceiul nostru romănesc, multă lume asistentă de tóte condiţiunile şi etăţile ;

Considerând că faptul acesta, prevĕḑut şi penat de art. 238, alin 3, Cod. penal, de şi este uă lovire simplă, déră e grav din tóte punctele de vedere, căci e bine sciut că o tênĕră june *(sic)* şi mai ales fiind din uă familie considerabilă in localitate, merge la asemenea priveliste, ingrijind a fi bine şi curat imbrăcată, dupe condiţiunea sa socială, pe de uă parte a se distra mai revĕḑêndu'şi amicele şi camaradele sale de jocuri inocente, éră pe de alta incongiurată de părinţi şi rude se espune lumei plină de modestie şi onorabilitate, fiind că aci se fac vederile şi se concep ideele de maritagiu ; că culpa se mai agravéză incă şi prin faptul că inculpatul fiind şi dênsul june trebuia să vină la horă pacinic şi modest, şi acésta conform bunelor nóstre moravuri, éră nu predominat de un caracter barbar să comită bătăi fără provocaţiune, lucru care pe dênsul 'l pune sub dispreţul poporului şi pedépsa legiuitorului, cum şi pe pacientă la presupuneri de tot felul, fiind jună fata, atacând'o astfel in prestigiul şi reputaţiunea sa ; că déră art. 238, alin. 3, de care inculpatul s'a făcut pasibil, şi care s'a citit in şedinţă, sumă... ;

Apreţiând şi asupra cererei de despăgubire civilă, urméză a o acor da in suma de 400 lei ca bine cerută ;

Pentru aceste motive, condamnă, etc.

Din fericire pentru el, Linte n'a fost faciă la judecată şi 'i s'a dat drept de oposiţiune, cu ocasiunea cercetărei căreia judecătorul titular a reformat acéstă stranie hotărire, mărginindu-se a condemna pe inculpat la uă simplă amendă de ḑece lei.

Judele de instrucţiune al Tribunalului Ilfov, cab. III

CRIMA DE LA CIMITIRUL SF. TROITIA

(24–25 APRILIE 1883)

Signalmentele asasinului *Radu Christea* sunt : statura mijlocie, ca de 20 ani, ócheşi, slăbănog, mustaţa abia se vede, buzele delicate, imbrăcat cu cămaşă şi ismene albe, zăbunu cu vĕrgi verḑi şi negre, căciulă négră in cap, ghete in picióre. Semn caracteristic : vorbesce une-ori cu *f* in loc de *t* ; aşa, in loc de „din partea asta", ḑice „din parhia asta."

Bucuresci — Typ. Curţei Regale, pr. F. Göbl Fii, Pasagiul Român, 12.

ANUL XII. — Nr. 42. DUMINICA 8 MAIU 1883

DREPTUL

LEGISLATIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENTIA — ECONOMIE POLITICA

Prim-Redactor: DEMETRU C. POPESCU

ESE DE DOUE ORI PE SEPTEMANA

Redactor-Administrator: NICOLAE CHRISTESCU

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA ḌIARULUI, PASAGIUL ROMAN, 10

ABONAMENTELE se fac pe an şi pe jumĕtate de an: la 1[iu] Decembre şi 1[iu] Maiu. De la 1[iu] Iulie pênĕ la 20 August ḍiarul nu apare.

Anunţuri: linia 40 bani. *Scrisorile nefrancate se refusă* Un numĕr: 50 bani

COSTUL ABONAMENTULUI Pe an, 40 lei; pe jumĕtate an, 20 lei. *Studenţii plătesc pe jumĕtate* Pentru străinĕtate se adaogă timbrul postal.

SUMAR

TITLUL III

DESPRE CONTRACTE SAU CONVENŢIUNI (1)

(Urmare)

B. CE TREBUE SA PROBEZE CEL CE INTENTA ACTIUNEA PAULIANA

SUMAR

372. Observaţiune asupra redacţiunei art 975 Cod. civil comparată cu redacţiunea art. 1167 Cod. Napoleon. — Două condiţiuni necesare pentru a intenta acţiunea Pauliană: frauda creditorului şi paguba debitorului.

373. De câte ori este vorba de un act cu titlu oneros, tradiţiunea şi logica cer încă uă condiţiune: complicitatea terţiului la frauda debitorului.

374, I. *Paguba* pentru creditori este atunci când debitorul a devenit insolvabil prin actul atacat şi este încă insolvabil in momentul in care se intentă acţiunea Pauliană.

375. Espunerea controverselor la cari dă loc acéstă primă condiţiune a acţiunei Pauliane

376. Debitorul este insolvabil numai atunci când nu are de loc avere, nu şi atunci când averea lui este anevoe de urmărit.

377. Nu se póte cere revocarea unui act atunci când insolvabilitatea nu provine d'a dreptul din acel act.

378. Creditorul reclamant in acţiunea Pauliană este dator să probeze paguba de care se plânge. De nu o probéză, lipsa prejudiciului se póte invoca in ori ce stare a procesului. Chiar judecătorul de la sine póte să respingă acţiunea pentru că nu s'a probat paguba.

379. Cum se probéză prejudiciul şi cum se combate proba prejudiciului. Deosebiri intre beneficiul de discuţiune şi dreptul ce are terţiul de a respinge cererea de revocare trămiţĕnd pe creditor să vêndă mai ântâiu averea debitorului.

380. Observaţiuni asupra acţiunei Pauliane când se aplică la un comerciant. — Falimentul este uă presumpţiune de insolvabilitate.

381, II. *Viclenia*, dupe opiniunea lui Julian, care a prevalat, era cerută in tóte casurile in Dreptul roman, éră nu numai pentru actele oneróse, cum susţinuse Gaius.

382. In dreptul modern a reinviat controversa cea vechiă care se născuse in Dreptul roman asupra acestui punct.

383. Dupe unii este de ajuns paguba de câte ori se atacă un act cu titlu gratuit, şi nu e nevoe de fraudă.

384. Déră acéstă ideă este de neprimit, căci este contrarie cu principiele dreptului şi cu textul formal al art. 975 care este scaunul materiei.

385. Urmare. — Frauda trebue să esiste in tóte casurile, atâta că ea se póte proba mai uşor când e vorba de acte cu titlu gratuit

386. Frauda, in acţiunea Pauliană, este cunoscinţa debitorului că actul, pe care 'l face, va avé de efect de a păgubi pe creditori.

387. Urmare. — Este fraudă şi atunci când actul nu aduce nici un prejudiciu, déră este făcut cu scop de a ascunde averea.

388, III. *Complicitatea terţiului* care a contractat cu debitorul fraudător este cea de a treia condiţiune a acţiunei Pauliane. — Observaţiune asupra textului. — Ea nu e cerută de cât in actele oneróse.

389. Ce se inţelege prin complicitatea terţiului.

390. Cum se probéză colusiunea.

(1) V. *Dreptul* Nr. 86, din 28 Noembre 1882, precum şi numerele anteriore. *(N. R.)*

Ce trebue să probeze creditorul ca să isbutéscă in acţiunea Pauliană

372. Art. 1167 Cod. Napoleon se esprimă astfel: «Ei (creditorii) pot asemenea, in numele lor personal, să atace actele făcute de debitorul lor in frauda drepturilor lor.»

Aşa in cât dupe textul frances s'ar părê că creditorul care esercită acţiunea Pauliană n'are să probeze, pentru a dobêndi revocarea actului pe care 'l atacă, de cât că debitorul a făcut cu fraudă acel act.

Textul nostru este mai corect. Art. 975 cere lămurit ca creditorul să probeze nu numai că debitorul a făcut

cu fraudă actul pe care 'l atacă, déră şi că acel act 'i-a causat prejudiciu.

Art. 975 : «Ei pot asemenea, in numele lor personal, să atace actele *viclene*, făcute de debitor in *prejudiciul* drepturilor lor.»

Astfel două lucruri trebue să stabiléscă creditorul care atacă un act al debitorului sĕu : paguba lui şi frauda debitorului.

Şi acésta este fórte natural!

Căci, de uă parte, cu ce drept te-ai plânge contra unui act, ori cât de fraudulos, prin care debitorul 'şi-a risipit parte din averea lui, daca acest act nu'ţi causéză nici uă pagubă şi daca printr'ênsul debitorul 'şi-a făcut rĕu numai lui!

Erá, de altă parte, frauda este condiţiunea neapărată a acţiunei Pauliane; numai réua credinţă a debitorului dă creditorului dreptul de a se amesteca in averea lui şi a cere nulitatea actelor făcute de dênsul.

De aceea este uă maximă de drept vechiă şi necontestată că două lucruri sunt necesare pentru a triumfa in acţiunea Pauliană : *eventus damni et consilium fraudis*, un fapt şi uă intenţiune.

Şi chiar in Dreptul frances, in care legea nu cere in mod espres de cât frauda, toţi recunosc că şi prejudiciul este necesar.

Precum, din contra, de şi textele legei Caragea nu vorbeau a nume de cât de stricăciunea sau paguba imprumutătorilor (Veḑi art. 44 Vinderi şi 14 Imprumutare şi Datorie), totuşi nimeni nu s'a indouit că trebue, pe lêngă faptul pagubei, şi intenţiunea fraudulósă.

Pentru cuvêntul pe care 'l dă Papinian că *Fraudis interpretatio semper, in jure civili, non ex eventu dumtaxat, sed ex consilio quoque desideratur* (L. 79, ff. *De reg. juris*).

Observaţiune ingeniósă, căci frauda, in acţiunea Pauliană, nu este de cât voinţa debitorului de a păgubi pe creditori de creanţele lor şi prin urmare idea de prejudiciu este coprinsă in cuvêntul fraudă.

Şi vice-versa, in materia acésta, idea de fraudă este coprinsă in cuvêntul de stricăciune : indată ce stabilesci că debitorul a făcut un act ca să causeze prejudiciu creditorilor, ai dovedit frauda; căci in acţiunea Pauliană frauda nu este de cât cunoscinţa debitorului că prin actul ce face păgubesce pe creditori.

373. Art. 975 cere invederat ca două lucruri să probeze creditorul ca să pótă triumfa in acţiunea Pauliană : paguba lui şi frauda debitorului.

Şi acéstă indouită probă este intr'adevĕr neapărată. Este ea de ajuns?

Daca creditorul n'ar avé in facia lui de cât pe debitor, este lesne de inţeles că 'i-ar fi destul să probeze că acesta a violat obligaţiunea ce a luat de a administra averea sa cu bună credinţă şi că prin acésta l'a păgubit, ca să pótă cere desdaunarea pagubei ce incércă.

Déră prin acţiunea Pauliană creditorul cere revocarea unui act prin care debitorul a păgubit, a instrăinat parte din averea lui, şi prin urmare, afară de debitor, trebue să chiăme in judecată şi pe terţiul cu care debitorul a contractat şi care s'a folosit póte de actul fraudulos al debitorului.

Şi este lesne de inţeles că, contra acestuia, nu este destul a proba numai frauda debitorului şi paguba sa :

«Ce stric eu, va ḑice terţiul, daca debitorul Dtale a violat obligaţiunea ce a luat către Dta ?»

La acéstă replică creditorul n'are de cât un respuns :

«Te-ai imbogăţit in paguba mea !»

Déră acest respuns, bun când terţiul s'a imbogăţit pe nedrept, este neindestulător de câte ori el a câstigat prin efectul natural al contractului.

De aceea uă doctrină vechiă şi consacrată de timpuri admite uă deosebire :

Se atacă un act cu titlu gratuit ?

Este destul să probezi că debitorul, cu fraudă, te-a păgubit: in acest cas este invederat că nu e drept ca terţiul să păstreze uă avere care cu rea credinţă a fost luată din patrimoniul creditorilor şi pusă in patrimoniul sĕu.

Se atacă insă un act cu titlu oneros ?

Atunci paguba creditorilor şi frauda debitorului nu este de ajuns. Terţiul este in drept să păstreze ceea ce a primit de la debitor ca equivalent al lucrului pe care 'l-a dat, chiar daca a câstigat. Căci este fórte legitim ca fiecare să caute a câstiga din contractele pe cari le face.

Numai intr'un cas póte creditorul susţine că terţiul s'a inavuţit pe nedrept in paguba sa : daca a fost complice al fraudei debitorului, *conscius fraudis*.

Trei lucruri déră trebue să probeze acela ce intentă acţiunea Pauliană :

1° Paguba creditorului ;

2° Frauda debitorului, şi

3° Complicitatea terţiului la acea fraudă.

Cele d'ântâiu două trebuesc probate tot-d'a-una; cea din urmă numai când actul, ce se atacă, este cu titlu oneros.

374, 1° Paguba déră este prima condiţiune ca să poţi esercita acţiunea Paliană.

Fără interes, nu e acţiune !

Şi daca actul, ori cât de fraudulos, al debitorului, nu 'ţi-a adus nici uă pagubă, n'ai drept să te plângi.

Când póte ḑice un creditor că un act al debitorului 'i-a adus pagubă ?

Ca un act al unui debitor să aducă prejudiciu creditorului, sau trebue ca, din causa acelui act, creditorul să nu 'şi mai pótă lua banii de la debitor, sau să nu pótă lua cât ar fi putut; trebue, cu alte cuvinte, ca, prin acel act, debitorul să fi devenit insolvabil sau să 'şi fi mărit insolvabilitatea.

Şi nu e destul ca debitorul prin actul atacat să fi de-

venit insolvabil sau să 'şi fi mărit insolvabilitatea, mai trebue să fiă incă insolvabil in momentul când se intentă acţiunea.

Căci daca, dupe ce, printr'un act fraudulos, 'şi-a risipit averea, pe urmă a dobêndit avere indestulă ca să 'şi plătéscă creditorii, acestia au de unde se plăti şi, prin urmare, n'au interes de a esercita acţiunea Pauliană.

Din contra, nu e destul ca debitorul să fiă insolvabil in momentul in care se intentă acţiunea Pauliană, trebue să fi devenit insolvabil prin actul chiar a cărui revocare se cere.

375. Ecă principiele in ceea ce privesce prejudiciul, şi aceste principie sunt constante.

Déră, in practică, se nasc două cestiuni destul de anevoe de deslegat:

Mai ântâiu, când se póte ḑice că debitorul este insolvabil: numai atunci când nu mai are de loc avere, sau şi atunci când averea ce 'i-a mai remas este anevoe de urmărit?

Şi, pe urmă, când se póte ḑice că insolvabilitatea debitorului a provenit din actul atacat: numai atunci când, numai prin acel act, debitorul a devenit insolvabil, sau şi atunci când insolvabilitatea lui a provenit mai mult sau mai puţin şi din acel act?

376. Un creditor, speriat de zăbavele procedurei spaniole, urmăresce averea pe care debitorul sĕu o avea in Francia. Acesta 'şi vinde averea pe care o avea in Francia, invederat ca să o scape de urmărirea creditorului.

Póte creditorul, astfel fraudat, să céră revocarea vênḑărei?

Curtea din Montpellier a admis afirmativa, pentru cuvêntul invocat de Tribunalul din Prades:

«Considerând că resultatul fraudei astfel constatate ar fi de a face, daca nu imposibilă, cel puţin fórte anevoiósă plata creanţei; că nu se póte prevala de bunurile ce se află in ţară străină şi a căror valóre este necunoscută;...»

Şi Curtea de casaţiune a respins recursul, fără chiar a se ocupa de cestiunea pusă in discuţiune, ca cum art. 1167 Codul Napoleon n'ar cere de cât frauda, nu şi prejudiciul:

«Considerând că, pentru a anula vinderea, decisiunea se fundéză pe un concurs de circumstanţe pe cari le-a apreţiat şi din cari deduce că vinderea a fost fructul fraudei şi al dolului...»

Atât D. Devilleneuve, intr'uă notiţă fórte intinsă şi interesantă, cât şi D. Demolombe aprobă acéstă decisiune, fundându-se pe vechia jurisprudenţă a Franciei asupra acestui punct şi pe idea că apreţiarea pagubei intră in apreţiarea fraudei.

«Ca debitorul să nu mai aibă nimic, sau să aibă bunuri pe cari creditorii să nu le pótă atinge, fiă pentru că sunt prea depărtate, fiă pentru că sunt litigióse, sau prin natura lor inalienabile sau neurmăribile, pentru creditori resultatul este acelaşi... Când debitorul posedă bunuri, când nu este absolut insolvabil, totul consistă pentru judecători a apreţia, dupe circumstanţele causei, gradul de dificultate, sau, daca vrei, de imposibilitate ce esistă pentru creditori de a le urmări... Judecătorul va decide daca regula generală trebue să fiă aplicată sau daca greutăţile urmărirei sunt aşa de mari in cât trebuesc asemănate, pentru creditor, cu imposibilitatea de a obţine plata, cu insolvabilitatea reală a debitorului. Şi, ori-care ar fi asupra acestui punct decisiunea judecătorului de fapt, acéstă decisiune, care intră invederat in apreţiarea circumstanţelor de dol şi de fraudă, in care este suveran, scapă de controlul Curţei de casaţiune.» (Devil., Observaţ. asupra decisiunei Curţei de casaţiune din 22 Iulie 1835. Sir. D. 1836, 1, 346 urm.)

Şi acésta este şi părerea Dlui Demolombe:

«Părerea nóstră este că intră in atribuţiunile judecătorilor de fapt de a apreţia daca bunurile, pe cari chiămatul le arată, sunt la indemâna creditorului, şi daca 'i ofer un gagiu indestulător.» Şi, dupe ce constată că acésta este doctrina autorilor vechi, adaogă: «Trebue să păstrăm cu atât mai mult acéstă doctrină, cu cât este tot atât de conformă cu principiele dreptului ca şi cu equitatea.» (Demol. 25, 184).

Şi cu tóte acestea ne pare invederat că a admite acéstă ideă, este a transforma intr'uă cestiune de fapt uă cestiune eminamente de drept.

Nu contestăm că judecătorul de fapt are drept să apreţieze prejudiciul ce a incercat creditorul prin actul pe care 'l atacă, şi că daca in adevĕr constată, fiă că bunurile rĕmase debitorului nu ajung pentru a acoperi creanţa, sau sunt imposibile de urmărit, acţiunea Pauliană este admisibilă şi, in tot casul, apreţiarea judecătorului de fapt scapă de sub controlul Curţei de casaţiune.

Ceea ce credem insă este că, daca judecătorul de fapt n'a constatat nici una nici alta, prejudiciul nu e constatat şi deci decisiunea este supusă casaţiunei; căci nu putem primi că simpla greutate de urmărire equivaléză cu insolvabilitatea debitorului.

D. Dalloz afirmă unde-va că opiniunea pe care o susţinem noi ar fi opiniunea generală a autorilor; déră, oricum ar fi in Francia, ne pare invederat că, in dreptul nostru, teoria Dlor Devilleneuve şi Demolombe nu se póte admite, pentru cuvêntul că articolul nostru 975, diferind de art. 1167 frances, cere in special, nu numai frauda, déră şi prejudiciul.

Şi deci, in legislaţiunea nóstră, nu se póte ḑice ceea ce ḑic autorii citaţi, luându-se dupe decisiunea Curţei de casaţiune de mai sus, că indată ce Curtea constată că actul e făcut in frauda creditorilor, legea nu e violată.

In legislaţiunea nóstră, legea ar fi violată, căci se cere in mod espres să se constate şi prejudiciul.

377. Pentru a constata prejudiciul, nu este destul să dovedesci că debitorul este insolvabil, trebue să dovedesci incă că insolvabilitatea lui provine din actul pe care 'l ataci ca fraudulos.

Un bancher mărită pe fia sa in Aprilie şi 'i constituesce dotă 100,000 lei, déră, in Septembre, dă faliment.

Creditorii atacară constituirea de dotă ca fraudulósă.

Déră s'a probat că bancherul nu devenise insolvabil prin inzestrare, ci prin impregiurări fortuite cari se intêmplase in urmă.

Şi de aceea Curtea din Agen printr'uă decisiune din 13 Ianuarie 1845 a respins acţiunea creditorilor. (Dalloz, 1845, II, 78.)

Şi in adevér, daca ar puté creditorii să céră revocarea unui act numai pentru cuvêntul că prin acel act debitorul a perdut din averea lui, de şi n'a devenit insolvabil, atunci unde ne-am mai opri? Ar trebui să esaminăm administraţiunea intrégă a debitorului şi să vedem nu cum-va, óre-când, a făcut un act păgubitor!

Acésta nu se póte: un act nu póte fi atacat pentru că a păgubit pe debitor; trebue să fi păgubit pe creditori, şi, pentru acésta, trebue să fiă causa directă şi imediată a insolvabilităţei lui.

«Oh! fără indouială, ḑice D. Demolombe, daca actul anterior ar fi fost făcut in vederea insolvabilităţei viitóre, care trebuia să resulte din actul posterior, ar trebui să decidem altfel; căci aceste douĕ acte ar fi atunci legate unul cu altul prin aceeaşi intenţiune de fraudă; şi cel de al douilea n'ar fi de cât urmarea celui d'ântâiu!»

Astfel D. Demolombe admite că, chiar atunci când, dupe facerea unui act, debitorul a rĕmas incă solvabil, actul acela ar puté fi atacat numai pentru că debitorul avea de gând, când l'a făcut, să mai facă incă unul prin care să devie insolvabil!

Şi D. Laurent pare a admite aceeaşi ideă când ḑice:

«Daca insolvabilitatea ar fi consecuenţa actului atacat, de şi nu s'ar produce imediat in urma actului, creditorii ar avé acţiunea Pauliană. Nuanţa este fórte delicată. déră este juridică. Ceea ce va ajuta pe judecători a determina caracterul actului, este intenţiunea cu care a fost făcut. Daca debitorul face uă serie de acte, tóte cu intenţiunea de a frauda pe creditori, judecătorul va puté să le anuleze pe tóte, de şi cel d'ântâiu n'a causat insolvabilitatea.»

In acest sens s'a pronunţat şi Curtea de casaţiune din Francia, la 9 Ianuarie 1865 (*Rép.* Dalloz, 1865, I, 19), in specia următóre:

Doui soci dăruesc in 1844 copiilor lor nuda proprietate a mai multor bunuri, reservându'şi usufructul. In 1851 le dăruesc un alt imobil, cu sarcina de a plăti datoriile cari 'l afectau şi, in 1852, donatorii renunţă la usufructul ce 'şi reservaseră prin prima donaţiune.

Déră, chiar din momentul primei donaţiuni, donatorii erau chiămaţi in judecată pentru plata unei sume de bani. Ei au intrebuinţat tóte mijlócele ca să intârḑie condemnaţiunea, aşa in cât, când au fost condemnaţi, nu mai aveau nimic.

Creditorul a atacat tóte donaţiunile făcute incă de la 1844, şi Curtea le-a admis cererea, pentru cuvêntul că donaţiunea din 1844 făcuse plata creanţei mai problematică şi mai anevoiósă, şi că câte trele donaţiunile formau, in intenţiunea dăruitorilor, un intreg de acte fraudulóse prin cari debitorul se desbrăca de averea lui ca s'o scape de urmărirea creditorilor.

D. Laurent, care reproduce acéstă speciă, crede insă că decisiunea nu e conformă cu principiele; mai ântâiu «pentru că insolvabilitatea nu este uă stare de indouială, ci uă stare reală care nu permite debitorului să 'şi plătéscă datoriile», şi pe urmă, pentru că nu esistă prejudiciu: «Cel d'ântâiu act era fraudulos, déră nu era prejudiciabil, de óre ce debitorul rĕmânea solvabil. Deci, dupe rigórea principielor, nu putea fi atacat prin acţiunea Pauliană.»

Acest din urmă raţionament 'mi pare fără replică!

Déră atunci, cum rĕmâne cu principiul pus de D. Demolombe şi recunoscut de D. Laurent, că de câte ori un act face parte dintr'uă serie de acte destinate de a frauda pe creditori, se póte anula şi cel d'ântâiu, de şi debitorul, dupe ce 'l-a făcut, a rĕmas solvabil?

Părerea nóstră este că acest principiu era fals şi in Francia şi că este cu totul neadmisibil in dreptul nostru.

Pentru că, din momentul ce e constant că debitorul dupe ce a făcut un act a rĕmas solvabil, este invederat că acel act n'a adus pagubă creditorilor şi că ei nu au interes să 'l atace.

Şi din momentul ce actul, ori cât de păgubitor, n'a adus pagubă de cât debitorului care 'l-a făcut, este invederat că el nu e fraudulos; nimeni nu se inşélă pe sine.

Dérá acest act face un singur tot cu alte acte cari au adus insolvabilitatea, şi incă de când l'a făcut debitorul s'a gândit că va face şi altele prin cari să devie insolvabil!

Tot ce s'ar puté proba, ar fi cel mult că el a avut de atunci gând să inşele mai in urmă pe creditori, că chiar, daca voiţi, a avut intenţiunea de a 'i păgubi incă de atunci, déră actul n'a adus nici uă pagubă creditorilor, şi intenţiunea de a păgubi nu e destul, trebue şi faptul pagubei.

(Va urma)

Gr. G. Peucescu

JURISPRUDENŢA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAŢIUNE ŞI JUSTIŢIE, SECŢ. I

Şedinţa din 26 Marte 1883

Preşedinţa Dlui N. L. Gherassi, preşedintele secţiunei

D Simionescu cu Leon Esarchu şi alţii

INSTANŢE DE FOND. — CARACTERISAREA ACTELOR ŞI STABILIREA ELEMENTELOR CE LE CONSTITUESC. — SUVERANITATEA INSTANŢELOR DE FOND. — SE PÓTE INVOCA, DREPT MOTIV, SCHIMBAREA NATUREI CONTRACTELOR NUMAI DACA ELEMENTELE CONVENŢIUNEI SUNT DETERMINATE ŞI, PRIN ERÓRE, SE CALIFICA ALTFEL DE CUM AR TREBUI. — ART. 37, § 6, LEGEA CURŢEI DE CASAŢIUNE. — RESPINGERE.

1° Caracterisarea actelor dupe intenţiunea părţilor şi stabilirea in fapt a elementelor ce le constituesc sunt lăsate la suverana apreţiare a instanţelor de fond.

Nu se póte invoca, drept motiv de casare, schimbarea naturei contractului de cât numai când, fiind constante in fapt elementele juridice ale unei convenţiuni, dênsa prin eróre s'a calificat altfel de cum ar fi trebuit.

2° Instanţele de fond sunt in drept a interpreta actele şi a determina daca părţile au renunţat or nu la clausele resolutorii intr'ênsele conţinute.

Nr. 109. — Respins, dupe uă divergenţă, recursul făcut de D. Dimitrie Simionescu contra decisiunei Curţei de apel din Focşani, secţiunea I, cu Nr. 71, din 1882 (1), pronunţată in procesul cu DD. Leon Esarchu, Al. Esarchu şi Ioan M. C. Iepurénu, eredele defunctului M. C. Iepurénu, pentru anularea unui act de invoială.

S'au ascultat: D. G. Platon, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă; DD. G. Apostolénu şi M. Korne, avocaţii recurentului, in desvoltarea motivelor de casare; D. Sculy-Logothétidès, avocatul Dlui Al. Esarchu, in combateri, lipsind cei-alţi intimaţi.

Curtea, deliberând:

Asupra motivului ântâiu de casare:

„Schimbarea naturei contractului. — Curtea din Focşani calificând actul din 17 Octombre 1877 dintre D. Leon şi Al. Esarchu, făcut şi in interesul Dnei Sofia Esarchu (de óre ce dênsa a fost scutită de ori ce datorie şi evicţiune), de un act de vêndare, pe când din termenii clari coprinşi in el „că D. Leon 'şi ia porţiunea ereditară in bani şi că motivul actului este inlesnirea plăţei datoriilor", şi prin deducţiunea afacerei in juriu a partagiului, şi din impregiurarea neplăţei unei taxe de mutaţiune, resultă că este uă transacţiune voită de părţi asupra dificultăţilor partagiului, de care a profitat şi Dna Sculy-Logothétidès, cu acéstă calificare Curtea schimbă natura tocmelei, şi astfel dupe § 6 art. 37 al legei Curţei de casaţiune decisiunea Curţei de apel devine casabilă."

Avênd in vedere că Curtea de apel din Focşani, prin decisiunea supusă recursului, cercetéză care e natura actului intervenit intre Al. Esarchu şi Leon Esarchu la 17 Octombre 1877, prin care s'au invoit asupra averei rĕmase de la defunctul lor părinte Christodor Esarchu şi de la defunctul lor frate Eugeniu Esarchu, daca este un act de impărţélă, un act care ţine loc de act de impărţélă, un act de transacţiune asupra dificultăţilor reale ale partagiului, sau un act prin care Leon Esarchu vinde lui Alexandru Esarchu drepturile sale succesorale sub condiţiunile a nume stipulate de părţile contractante;

Considerând că Curtea de apel, fără a se preocupa de denominaţiunile ce părţile contractante au dat actului, constată şi analiséză tóte impregiurările, interpretéză disposiţiunile din act şi conchide că intenţiunea părţilor nu a fost de a face un act de partagiu sau un act care să ţie locul actului de impărţire, ci uă transacţiune avênd de obiect vêndarea drepturilor de succesiune cuvenite lui Leon Esarchu;

Considerând că, dupe art. 37, § 6, se póte admite ca motiv de casare schimbarea naturei contractului de câte ori, fiind constante in fapt elementele juridice ale unui contract óre-care, prin eróre se va califica altfel contractul de cum ar fi trebuit; când insă este a se cunósce ce fel de contract au voit să incheie părţile, instanţa de fond analiséză faptele şi impregiurările, interpretéză disposiţiunile din insuşi actul spre a cunósce care a putut fi intenţiunea părţilor: in acest cas sentinţa sau decisiunea instanţei de fond nu póte fi supusă casărei, fiind că, a cerceta şi a stabili care a putut fi intenţiunea părţilor, este uă cestiune cu totul de fapt, éră nu de drept; că, făcênd aplicaţiune de acéstă distingere la motivul in discuţiune, este invederat că nu póte fi vorba de violarea § 6 al art. 37, fiind că decisiunea nu comite uă greşélă in definirea sau stabilirea asupra naturei contractului, ci deduce numai din impregiurări, din fapte şi din disposiţiunile coprinse in act care a putut fi intenţiunea părţilor şi ce fel de contract ele au voit a incheia; că, aşa fiind, motivul are a fi respins ca neintemeiat.

Asupra motivului al douilea de casare:

„Violarea art. 791 şi 5 Cod. civil.—Spiritul legei fiind favorabil eşirei din indivisiune şi evitarea unei recăderi in indivisiune cu generarea proceselor sdruncinătóre, când tocmai pentru inlăturarea de dificultăţi in partagiu, ori-cari ar fi fost acelea, s'a făcut transacţiunea prevĕdută de art. 791, apoi urméză că Curtea, admiţênd de condiţiunea valabilă resolutorie din actul de invoială din 17 Octombre 1877, a violat şi art. 791 şi art. 5, admiţênd uă clausă contra unei legi proibitive."

Avênd in vedere că motivul are de obiect cestiunea daca, fiind vorba de un act de partagiu, condiţiunea resolutorie se póte subinţelege, şi, in ipotesa că actul e uă transacţiune

(1) Veḑi *Dreptul* Nr. 25, din 1883, pag. 199, in care s'a publicat decisiunea Curţei de apel, precum şi Nr. 25, din 1883, pag. 183, unde s'a publicat decisiunea Casaţiunei Nr 38, din 1883, dată asupra a două din motivele invocate. *(N R)*

asupra dificultăților partagiului, recurentul găsesce că s'a violat art. 791 Cod. civil;

Considerând că e fără interes a discuta cestiunea, intru cât ea s'ar fi putut discuta atunci când motivul ântâiu ar fi fost intemeiat și admis; că motivul ântâiu fiind insă respins, și fiind déră consacrat că actul in discuțiune e un act de vêndare, in acest cas nu mai póte fi vorba de violarea art. 791 Cod. civil, pentru că condițiunea resolutorie are a fi admisă ca valabilă nu numai fiind că părțile espres au stipulat'o, precum o declară Curtea, ci fiind că asemenea condițiune se și subințelege conform art. 1020 Cod. civil; că din acest punct de vedere și motivul al douilea are a fi respins.

Asupra motivului al treilea de casare:

„Violarea art. 978 și 1130, prin uă eróre grosieră de fapt, admițêndu-se valabilă condițiunea resolutorie in actul din 1877, Octombre 17, adică ca necontrarie unei legi proibitive, totuși, intru cât D. Leon Esarchu, când a luat actul de ipotecă pentru 13,000 galbeni de la D. Al. Esarchu, și a stipulat, la cas de neplata banilor din partea Dlui Alexandru, numai vinderea ipotecei, stipulațiune contradictorie cu clausula resolutorie din actul anterior, și ori ce stipulațiune trebuind a avé un efect, urmézā că Curtea, neadmițênd novațiunea, adică renunțul la clausula resolutorie din transacțiune, a violat art. 978 și 1130 Cod. civil, făcênd tot de uă dată uă eróre de fapt și uă omisiune esențială, admițênd că noi din alte fapte am fi dedus novațiunea, fapte ce n'am adus in justiție, ceea ce a făcut că Curtea nu s'a pronunțat asupra cestiunei astfel cum a fost pusă, adică că prin actul de ipotecă s'a modificat actul de invoială in punctul relativ la clausula resolutorie."

Avênd in vedere că Curtea declară că nu se póte ḑice că Leon Esarchu a renunțat la clausa resolutorie stipulată in actul de invoială, fiind că acéstă presupusă renunțare nu s'ar puté referi de cât numai la suma de 13,000 galbeni, éră nici cum la aquitarea creditorilor lui Leon Esarchu despre care nu s'a făcut nici uă mențiune prin act; că astfel Curtea, prin interpretare, stabilesce că nu esistă uă renunțare la clausa resolutorie, și de violarea art. 978 și 1130 nu póte fi vorba; că, asemenea, nici omisiune esențială nu e asupra cestiunei puse in motivul de recurs fiind că nu e renunțare precum declară Curtea, de aci urmézā că nici actul de invoială nu s'a modificat prin actul de ipotecă; că astfel și acest motiv are a fi respins;

Pentru aceste motive, respinge, etc.

TRIBUNALUL DIN BRAILA

(Corespondența particulară a *Dreptului*)

Sedința din 22 Marte 1883

Președința Dlui Victor Macri, președinte

T. Petrini cu Comitetul permanent din Brăila

PERCEPTOR. — INCASAREA ḐECIMILOR JUDEȚIANE, COMUNALE ȘI ALE CAMEREI DE COMERCIU. — DREPTUL LA REMISA. — NU ESISTA DE CAT PENTRU VENITURILE PROPRII ALE STATULUI. — ART. 49 ȘI 50 DIN LEGEA DE LA 29 MARTE 1882 ASUPRA CONSTATAREI ȘI PERCEPEREI CONTRIBUȚIUNILOR.

Dupe art. 49 din legea de la 9 Marte 1882 asupra constatărei și perceperei contribuțiunilor, agenții fiscali insărcinați cu incasarea lor nu sunt in drept a pretinde remisă de cât numai la sumele ce au incasat pentru Stat și ca venituri proprii ale sale. Nici uă remisă insă nu se cuvine perceptorului pentru incasarea ḑecimilor județiane, comunale sau ale camerei de comerciu.

Nr. 89. — D. T. Petrini, perceptorul orașului Brăila, a intentat acțiune contra Comitetului permanent al acestui județ pentru plata remisei de 7 % cuvenită la suma de 102,715 lei 44 bani, incasați din rĕmășițele prestațiunilor și ḑecimile pentru drumurile județiane.

S'a presentat D. T. Petrini, asistat de DD. avocați G. Teișanu și D. Mărgăritescu, éră Comitetul permanent representat prin D. avocat G. Bercénu.

Tribunalul,

Avênd in vedere că prin art. 1 al legei pentru modificarea legei drumurilor din 1868, in ceea ce privesce prestațiunea in natură, promulgată la 4 Iulie 1881 și care s'a pus in aplicațiune la 1iu Ianuarie 1882, se desființézā cele trei ḑile județiane de prestațiune in natură, ce locuitorii erau obligați, dupe art. 28 din menționata lege, a face pentru drumurile județiane, éră prin art. 2 al aceleeași legi se autorisă consiliele județiane ca in locul acestor ḑile să percépă pênĕ la douĕ ḑecimi adiționale asupra foncierei, patentei și licenței;

Avênd in vedere că, posterior acestei legi, venind legea pentru constatarea și perceperea contribuțiunilor, decretată la 9 Marte 1882 și care s'a pus in aplicațiune la 1iu Aprilie 1882, prin art. 42 din acéstă lege se prevede că implinirea contribuțiunilor directe și celor-alte taxe sau venituri ale Statului, *precum și a ḑecimilor adiționale* și căilor de comunicațiune ale județelor, comunelor și camerilor de comerciu, se va face direct de Stat prin agenții sĕi fiscali numiți perceptori; că atât din spiritul cât și din litera acestui articol resultă destul de clar că percepțiunea, care dupe legea din 1871 era in sarcina comunelor, prin noua lege a trecut in sarcina Statului, care se insărcinézā a percepe prin agenții sĕi fiscali numiți perceptori nu numai veniturile sale proprii, ci tóte veniturile, privéscă ele pe județ, comună sau camera de comerciu, fără a se omite, intru cât privesce pe județ, ḑecimile adiționale create prin art. 2 al legei modifi-

cătóre a drumurilor şi cari au inlocuit cele trei ḑile judeţiane de prestaţiuni in natură desfiinţate;

Considerând că cu organisarea acestui nou serviciu de percepţiune, unde perceptorul Statului este insărcinat, dupe cum am vĕḑut, şi cu incasarea veniturilor judeţiane, comunale şi camerei de comerciu, legiuitorul a avut grija, spre a nu se da loc la neinţelegeri, ca să arate de cine au să fiă plătiţi acesti perceptori, cum şi din ce fonduri. Astfel, art. 49 in primul sĕu aliniat ne spune clar că pentru indemnisarea perceptorilor li se acordă uă remisă de 3 pênĕ la 9 la °|₀ *din tóte sumele ce se vor indeplini pe comptul Statului*, éră prin ultimul aliniat al aceluiaşi articol se esplică şi mai bine, arĕtând că nici uă remisă nu se va plăti perceptorilor pentru sumele implinite din taxele asupra bĕuturilor spirtóse produse in fabricele permanente, pe lêngă cari Statul are stabiliţi agenţi de control speciali, *nici asupra ḑecimilor judeţiane*, comunale şi ale camerilor de comerciu; că ḑecimele judeţiane menţionate in acest ultim aliniat al art. 49 nefiind altele de cât ḑecimile adiţionale prevĕḑute la art. 42 cari au inlocuit prestaţiunile judeţiane, pentru că in lege nu se mai vorbesce şi de alte ḑecimi, urméză déră că perceptorul nu are drept la nici uă remisă pentru implinirea lor, şi cuvêntul este că aceste ḑecimi fiind alipite de dările către Stat (fonciera, patenta şi licenţa) la cari se referă, ele se percep in acelaşi timp cu aceste dări, pentru cari Statul plătesce deja remisă perceptorilor; că numai Statul este ţinut ca să plătéscă remisă perceptorilor conform art. 49, acésta reese cu suficienţă din art. 50 al legei de percepţiune care ḑice: „Pentru acoperirea cheltuielilor ocasionate cu constatarea şi implinirea dărilor, Statul va percepe uă ḑecime asupra principalelor imposite, adică asupra căilor de comunicaţiune, patentei, foncierei şi licenţelor, care ḑecime se prevede prin roluri şi se implinesce uă dată cu contribuţiunea principală.“ Cum vedem, prin acest articol Statul crează un venit şi prin art. 51 arată la ce are a servi acest venit, astfel că in realitate Statul nu dă nimic din casa sa. Osebit de acésta, termenii generali in cari este conceput art. 50, *pentru acoperirea cheltuielilor ocasionate cu constatarea şi implinirea dărilor...*“, fără a distinge daca e vorba numai de dările Statului, ne arată destul de lămurit că se inţelege tóte dările, fiă ele pentru stat, judeţ etc. şi că numai statul urméză a plăti remisa perceptorului; că daca legiuitorul ar fi inţeles că judeţul trebue să plătéscă remisă perceptorului pentru ḑecimile adiţionale pentru drumuri ce au inlocuit prestaţiunile judeţiane, trebuia să creeze şi judeţului un venit, cum a făcut pentru Stat in art. 50, sau să arate cel puţin din ce fond să se plătéscă aceste remise; că pe cât timp déră n'a făcut'o, ci din contra aliniatul 3 de sub art. 49 ne spune destul de clar că nici uă remisă nu se va plăti perceptorilor asupra ḑecimilor judeţiane, conclusiunea naturală este că perceptorii şi, in speciă, reclamantul de astăḑi nu are dreptul a pretinde de la judeţ asemenea remise; că uă probă şi mai mult sunt quitanţele ce liberéză perceptorul cu ocasiunea implinirei diferitelor contribuţiuni in cari este a nume prevĕḑută ḑecimea pentru percepere creată Statului de art. 50 şi nici uă asemenea ḑecime pentru judeţ;

Considerând că de şi reclamantul a produs in susţinerea acţiunei sale copie dupe telegrama sub Nr. 11,082, din 1882 ce D. Ministru de financie a adresat Dlui prefect al judeţului şi prin care 'i face cunoscut că perceperea ḑecimilor ce inlocuesc prestaţiunile judeţiane şi comunale nu se face in mod gratuit de perceptori, ci judeţul şi comuna vor plăti pentru acésta uă remisă hotărită liberând uă quitanţă specială perceptorului, insă acéstă telegramă se vede revocată in urmă prin ordinul cu Nr. 12,283, din 1882, prin care D. ministru, revenind asupra menţionatei telegrame, face cunoscut Dlui prefect că, pentru a nu ingreuna situaţiunea judeţului, a dispus ca de uă cam dată şi perceperea ḑecimei pentru drumuri infiinţată conform legei din 1881 să se facă in mod gratuit de perceptorii Statului; că chiar daca n'ar fi revocată acea telegramă, totuşi ea nu ar puté lega in ceva pe Tribunal, cât timp esistă uă disposiţiune clară in lege care definde perceptorilor d'a lua vre uă remisă la aceste ḑecimi;

In cât privesce remisa la rĕmăşiţele din prestaţiuni incasate de reclamant sub legea nouă;

Considerând că legiuitorul, prin art. 68 din noua lege de percepţiune, a avut grija d'a insărcina cu implinirea rĕmăşiţelor in genere tot pe perceptor, éră ultimul aliniat de sub acel articol adaogă că pentru implinirea din aceste rĕmăşiţe Statul va beneficia perceptorilor remisa prevĕḑută la art. 49; că, astfel fiind, nici pentru aceste rĕmăşiţe reclamantul nu póte pretinde vre uă remisă de la judeţ;

Pentru aceste motive, respinge, ca nefundată, acţiunea intentată de D. T. Petrini, perceptorul oraşului Brăila, etc.

Semnaţi: V. Macri, Sc. Popescu.

JURISPRUDENȚA STRAINA

CURTEA DE APEL DIN PARIS, SECȚIUNEA II

Audiența din 14 Marte 1883

Preşedința Dlui Rousselle, consilier

Minorii Rousset cu vĕduva Delondre

TESTAMENT OLOGRAF. — DISPOSIȚIUNE STÉRSA. — INCUVIINȚAREA ACELOR STERSATURI PRIN DECLARAȚIUNE FACUTA PE MARGINE, SCRISA ŞI SUBSCRISA DE TESTATOR. — LIPSA DE DATA. — VALDITATE.

Mențiunea făcută pe marginea unui testament, scrisă de mâna testatorului şi subscrisă de el, prin care se declară de anulată uă disposițiune inserată intr'un testament olograf, nu este nevoe să fiă datată, daca acea disposițiune a fost stérsă.

Tribunalul,

Considerând că testamentul olograf a lui Ambroise Delondre, făcut la Paris in 20 Februarie 1858, conține, intre altele, următórele douĕ disposițiuni :

„Dau Dei Paulina Rousset, născută Delondre, nepóta mea, suma de 50,000 franci, spre a se folosi de dênsa dupe mórtea sociei mele." — „Daca Dna Paulina Rousset ar inceta din viață inaintea mea, suma ce 'i-am legat se va da copiilor sei ce se vor găsi in viață la mórtea mea şi cărora le o fac legat in acest cas."

Considerând că din prima disposițiune relativă la Dna Rousset s'au sters cuvintele : Dau Dei Paulina Rousset ; că cea de a doua disposițiune a fost stérsă cu desăvêrşire, afară de vre-uă şépte cuvinte cari nu mai formézǎ nici un sens inteligibil, şi că, pe margine, se găsesce acéstă mențiune semnată de testator : „Cele cinci rinduri relative la Dna Rousset şi copii sei sunt nule."

Considerând că Dna Rousset, născută Paulina Delondre, incetând din viață inaintea testatorului, se pretinde astăḑi plata legatului făcut in profitul copiilor sei ; că reclamanții susțin că nu trebue să se țină in sémă disposițiunea aflată pe marginea testamentului care, nefiind datată, este nulă şi deci nu póte fi considerată că avênd puterea de a manifesta intențiunea testatorului de a revoca liberalitatea făcută in favórea lor ;

Considerând că acéstă interpretare ar puté fi admisă daca Delondre s'ar fi mărginit ca prin acea mențiune să enunțe voința de a anula legatul de 50,000 franci făcut in profitul copiilor Dei Rousset in casul de predeces al acesteia, déră că insăşi disposițiunea care formézǎ titlul reclamanților este stérsă ; că stersăturile, ca şi intreliniile, au de efect de a nimici porțiunea testamentului la care ele se aplică, când este constant că acele stersături sau intrelinii emană de la testator ; că distrugerea materială din partea acestuia a tot sau parte din aceste disposițiuni fac proba cea mai invederată despre schimbarea voinței lui ; că nu este contestat că mențiunea marginală este scrisă de mâna testatorului ; că de şi nulă ca disposițiune avênd de scop a modifica testamentul, totuşi ea dovedesce că stersăturile sunt făcute de insuşi Delondre ; că, in aceste circumstanțe, vĕduva Delondre este in drept a susține că testamentul sociului sĕu nu conține nici uă disposițiune in favórea copiilor Dei Rousset ;

Pentru aceste motive, respinge acțiunea, etc.

CHRONICA JUDICIARA

Uă mică statistică.

In anul acesta, inalta Curte de casațiune a avut să judece 73 recursuri in materie electorală. In anul trecut s'au judecat 80. Am format un mic tabel din care putem vedé Tribunalele ale căror hotăriri s'au atacat şi resultatul dat,— casare sau respingere. Dintre tóte, notăm Tribunalul Teleorman, care a avut cele mai multe hotăriri casate şi Tribunalul Gorjiu, ale cărui tóte hotăririle atacate s'au casat. Ecă Tabelul :

	Casate	Respinse
Botoşani	6	5
Brăila	2	—
Bacău	—	4
Babadac	—	1
Covurluiu	1	—
Némțu	3	3
Putna	—	3
Ialomița	—	1
Teleorman	5	1
Mehedinți	3	1
Tulcea	1	2
Vasluiu	—	2
Tecuci	—	2
Fălciu	2	4
Olt	1	—
Tutova	—	1
Dâmbovița	—	1
Vâlcea	1	2
Roman	—	3
Prahova	—	1
Gorjiu	3	—
Iaşi	—	4
R.-Sărat	2	5
Total	27	46

In anul trecut 1882 s'au făcut 80 de recursuri, cari s'au resolvat.

Bucuresci — Typ. Curței Regale, pr. F. Göbl Fii, Pasagiul Român, 12.

ANUL XII. — Nr. 43. JOI 12 MAIU 1883

DREPTUL

LEGISLATIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENTIA — ECONOMIE POLITICA

Prim-Redactor: DEMETRU C. POPESCU

ESE DE DOUE ORI PE SEPTEMANA

Redactor-Administrator: NICOLAE CHRISTESCU

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA ḌIARULUI, PASAGIUL ROMAN, 10

ABONAMENTELE
se fac pe an şi pe jumĕtate de an: la 1[iu] Decembre şi 1[iu] Maiu.
De la 1[iu] Iulie pênĕ la 20 August ḍiarul nu apare.

Anunţuri: linia 40 bani.
Scrisorile nefrancate se refusă
Un numĕr: 50 bani

COSTUL ABONAMENTULUI
Pe an, 40 lei; pe jumĕtate an, 20 lei.
Studenţii plătesc pe jumĕtate
Pentru străinĕtate se adaogă timbrul postal.

SUMAR

DESPRE CASATORIA SURDO-MUŢILOR

Când privim cestiunea căsătoriei surdo-muţilor la Romani, vedem că surḍii şi muţii din nascere erau consideraţi ca sminitiţi şi, prin urmare, incapabili a 'şi manifesta consimţimêntul lor. Deci, la Romani, li se numea un curator, pentru că se ḍicea că singuri nu pot priveghia administraţiunea bunurilor lor. (*Inst.*, lib. I, tit. 23, § 4.) Nu puteau asemenea face testament, codicil, danie. Acela care devenise surd şi mut prin accident şi invĕţase mai 'nainte a scrie avea dreptul de a face disposiţiuni testamentare. Cât pentru orbi, ei se bucurau de tóte drepturile ca toţi cei-alţi, insă nu puteau testa de cât prin testament nuncupativ şi inaintea a şépte martori.

Când consultăm incă alte epoce mai apropiate de noi, vedem că in Francia căsătoria surdo-muţilor din nascere era permisă când se putea esprima consimţimêntul prin semne. Uă astfel de căsătorie a fost validată la 16 Ianuarie 1688 prin uă hotărire a parlamentului din Paris (1).

Procesele-verbale asupra redacţiunei Codului civil in Francia incă ne arată că posiţiunea surḍilor şi a muţilor din nascere a fost obiectul unei lungi disertaţiuni in Consiliul de Stat. Aşa, ne spune Locré că, dupe lungi discuţiuni, s'a convenit ca prin art. 146 din Codicele frances, cel român art. 129, să se tacă in privinţa căsătoriei surdo-muţilor, in cât apreţiarea consimţimêntului dat de surdo-mut şi a probelor in acéstă privinţă s'au lăsat Tribunalelor (2).

Aşa déră, Codul nostru civil, care este traducţiunea Codului frances cu fórte puţine modificări, nu presentă nici uă disposiţiune pentru căsătoria surdo-muţilor, şi ei sunt supuşi la disposiţiunile generale ale legei, care voesce să nu se facă căsătoria fără consimţimênt.

Cât pentru manifestarea consimţimêntului, oficiarul de stare civilă trebue să se convingă, şi daca consimţimêntul s'ar tăgădui, daca nulitatea chiar a căsătoriei s'ar cere pe motivul că n'a fost consimţimênt din partea surdo-mutului, Tribunalele, in asemenea cas, vor trebui să verifice faptele şi să deosebéscă impregiurările şi semnele cari ar puté da certitudinea că surdo-mutul a consimţit sau n'a consimţit. Se inţelege de la sine cât de dificile ar fi asemenea verificări şi descoperiri; insă, in cas

(1) Veḍi ROUSSEAU-LACOMBE, *Jurisprudence civile*, la cuvêntul *Mariage*, Partea 4, I, şi autorii pe cari 'i citéză.

(2) Veḍi LOCRÉ; *Esprit du Code civil*, asupra articolului frances 146, 1[a] divisiune, a 2[a] subdivisiune.

de indouială, sau mai bine când probele cele mai tari şi cele mai clare asupra lipsei consimţimêntului nu s'ar presenta judecăţei, in asemenea cas căsătoria ar trebui să fiă manţinută.

Ar fi fost mai bine ca legiuitorul nostru să fi făcut uă regulă pentru a fixa modul de manifestare a consimţimêntului surdo-mutului. Uă asemenea regulă salutară 'l-ar fi protegiat in contra surprinderilor, şi ar fi garantat societăţei şi justiţiei căsătoria, căci atunci ar fi fost efectul unei voinţe libere şi luminate.

Cel puţin, pentru un act aşa de important ca căsătoria, ar fi trebuit ca surdo-mutul să fiă asistat de un curator numit pentru acest sfêrşit, căci atunci legiuitorul ar fi fost consecuent cu dispoziţiunile sale relative la acceptarea donaţiunilor, unde surdomutul care nu scie a scrie nu póte accepta el singur.

Stranie anomalie, precauţiuni sunt prescrise surdo-mutului când este vorba să priméscă uă liberalitate, şi când este vorba de sacrificiul persónei, averei, fericirei şi esistenţei sale, este abandonat şi lăsat in puterea sa morală şi la tóte primejdiile la cari 'l espune privaţiunea auḑului şi a cuvêntului, aceste sentinele vigilente ce natura ne-a acordat pentru a descoperi frauda altuia şi a recunósce chiar greşélele nóstre proprii.

Legiuitorul nostru nu s'a ocupat special de surdomut de cât prin art. 816 din Codul civil, despre care am vorbit mai sus, şi prin art. 357 din Codul de instrucţiune criminală; acest din urmă articol voesce ca să fiă numit un interpret surdo-mutului, acusat sau martor, care nu scie a scrie.

Acest mod aplicat la căsătorie n'ar presenta nici uă siguranţă, precum observă cu multă justeţă D. Vazeilles:

„Se póte acorda sau refusa confienţa in interpretarea declaraţiunei surdo-mutului, acusat sau martor; tot aşa se póte crede sau nu declaraţiunea presupunênd'o fidel tradusă, şi se póte cerceta şi găsi in altă parte mărturisiri şi probe. Pentru căsătorie nu este suficient de'a verifica simplu faptul, trebue a se asigura de priceperea şi de voinţa surdomutului“ (3).

La căsătorie, un curator special ales de către consiliul de familie al surdo-mutului, compus din rudele cele mai de aprópe, cari 'şi cunosc legăturile şi afecţiunile, ar oferi surdo-mutului uă asistenţă salutară şi ar asigura veritatea consimţimêntului, garantând pe surdo-mut de cursele ce 'i s'ar intinde din causa infirmităţilor sale.

Insă, asteptând ca uă inovaţiune inţeléptă să se facă legei, sau mai bine ḑicênd lacuna să se indeplinéscă, trebue să recunóscem că, dupe lege, nimic nu póte impedica ca surdo-mutul să contracteze căsătoria, şi, pentru acest sfêrşit, el nu este supus la alte formalităţi sau la alte condiţiuni de cât acele ce sunt prescrise in genere pentru tóte persónele ce voesc să formeze asemenea legăminte.

La noi in ţară nu s'a vĕḑut incă nici uă hotărire in privinţa căsătoriei surdo-mutului; in Francia insă s'au ivit asemenea casuri, şi judecata a ḑis că mutul e capabil a se căsători.

Ef. Maslâm,
avocat (Iaşi)

(3) VAZEILLES, *Traité du Mariage*, I, pag. 95

UA CESTIUNE ELECTORALA

S'a presentat adesea, — şi nu este cu neputinţă să nu revină in Cameră cu ocasiunea verificărei titlurilor nouilor aleşi, — următórea cestiune: care este majoritatea *absolută* ce trebue să intrunéscă un ales, deputat or senator?

Lucrul este afară din ori-ce discuţiune, atunci când iau parte la vot alegĕtori in numĕr cu soţ. Se va puté determina fără dificultate care este jumĕtatea numĕrului alegĕtorilor şi, adăogându-se unul, se va găsi majoritatea absolută, necesară pentru ca cine-va să fiă declarat ales la prima votare.

Ce se va ḑice insă când participă la alegere un numĕr fără soţ de alegĕtori? Să luăm un esemplu: 79 votéză intr'un colegiu; unul din candidaţi intrunesce 39 voturi şi cel-alt 40. Acesta din urmă póte fi considerat că are majoritatea absolută, de şi peste jumĕtatea numĕrului votanţilor ($39^1/_2$) are numai uă fracţiune? Cu alte cuvinte, pentru a se puté ḑice că cine-va a intrunit majoritatea absolută, spre a fi ales la primul scrutin, trebue neapărat să aibă cel puţin un vot peste jumĕtatea alegĕtorilor ce au luat parte la alegere, sau este destul să aibă ceva, uă fracţiune chiar, peste jumĕtatea numĕrului votanţilor?

Credem mai bună idea cea din urmă. Astfel, este suficient, pentru a fi ales cu majoritatea absolută,

ca alesul să intrunéscă măcar uă fracţiune peste jumĕtatea votanţilor. Pentru acésta, ne intemeiăm pe aceste consideraţiuni :

1° Legea electorală, atât cea vechiă (art. 68) cât şi cea interpretativă (art. 80), cere numai ca alesul să intrunéscă *majoritatea absolută a voturilor esprese*, adică să dobêndéscă ceva mai mult peste jumĕtatea numĕrului votanţilor.

Afară de acésta, nicăeri nu se spune că alegerea este neesistentă daca candidatul nu are un vot măcar peste jumĕtatea voturilor esprese. Se scie asemenea că nulităţile sunt de drept strict şi că interpretările se fac aşa ca legea să producă efecte. La ce resultat am ajunge când, precum este esemplul luat mai sus, s'ar refusa a se consnidera 40 ca majoritate absolută din 79 voturi esprese? Ăr trebui ca alesul să fi intrunit cel puţin 41 voturi, adică 1½ sufragie peste jumĕtate, ceea ce este cu desăvêrşire arbitrar. Legea vrea numai să esiste ceva peste jumĕtatea voturilor esprese, fiă un vot, aceea ce se intêmplă de ordinar, fiă chiar uă fracţiune, pentru că tot majoritate absolută esistă şi in acest cas, şi nicăeri nu se impune necesarmente ca peste jumĕtate să fiă çel puţin un vot intreg, éră nu numai uă fracţiune.

2° Practica ţĕrilor parlamentare, unde esistă legi identice ca la noi, este tot in acest sens.

Daca considerăm Francia, atât in timpul Restauraţiunei cât şi sub Ludovic-Filip, jurisprudenţa parlamentară era fixată tot astfel. „Când numĕrul sufragielor esprese şi valabile este cu soţ, este lesne să se determine cifra de mai mult de jumĕtate; este de sigur jumĕtate plus unul; déră când acest numĕr este fără soţ, ne mulţămim cu fracţiunea care trece peste jumĕtate, adică jumĕtate plus un semi-sufragiu. Jurisprudenţa Camerei este de mult fixată in acest sens“ (1). Să se noteze că, in Francia, atât legea electorală de la 1817 cât şi cea din 1831 cereau, pe lêngă cele-alte condiţiuni, şi majoritatea absolută pentru a fi cine-va ales la primul scrutin.

La noi, cestiunea nu este definitiv hotărită. Ni se pare insă că, la ultimele alegeri, dupe propunerea Dlui C. A. Rosetti, idea ce espunem a triumfat in Cameră.

D. C. Popescu

(1) DALLOZ, *Répert.*, v° *Droit politique*, Nr. 748, pag. 148 şi urm. şi monumentele acolo citate.

JURISPRUDENŢA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAŢIUNE ŞI JUSTIŢIE, SECŢ. I

Şedinţa din 28 Marte 1883

Preşedinţa Dlui N. L. Gherassi, preşedintele secţiunei

N. Cóndă cu Statul

REVISUIRE. — STATUL. — NEAPARAREA SA. — DUPE ADMITEREA REVISUIREI, NU ESTE OBLIGAT A JUSTIFICA CAUSELE NEVENIREI CU OCASIUNEA RESPINGEREI APELULUI. — ART. 154 şi 291 PROC. CIVILA.

LEGEA REQUISIŢIUNILOR. — COMISIUNILE DE LIQUIDARE. — COMPETENŢA LOR. — NU AU DREPTUL A VERIFICA PRODUCTELE NESUPUSE REQUISIŢIUNEI — LEGILE DE REQUISIŢIUNI DIN 1877 şi 1878. — CASARE.

1° Când Statul face cerere de revisuire pentru că nu a fost apărat, nu póte fi obligat, dupe admiterea revisuirei, să justifice causa nevenirei cu ocasiunea respingerei apelului ca nesuşţinut.

2° Comisiunile instituite prin legea requisiţiunilor sunt competente a verifica şi liquida treimea productelor ce se putea lua de la fie-care proprietar; pentru cele-alte producte insă, cei interesaţi sunt in drept a se adresa Tribunalelor ordinare.

Nr. 111. — Casată, decisiunea Curţei de apel din Bucuresci, secţiunea II, cu Nr. 80, din 1882, in urma recursului făcut de D. N. Cóndă, in procesul ce are cu Ministerul de resboiu şi Statul, pentru bani.

S'au ascultat: D. N. Mandrea, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă; DD. Dim. Giani şi D. C. Popescu, avocaţii recurentului, in desvoltarea motivelor de casare; D. St. Perieţénu-Buzĕu, avocatul Statului, in combateri.

Curtea, deliberând :

Asupra motivului ântâiu de casare :

„Violarea art. 154 Proc. civilă şi rea interpretare a regulelor admise in materie de revisuire. — Statul lăsase să 'i se respingă oposiţiunea făcută şi a făcut cerere de revisuirei pentru că nu fusese apărat. Admiţêndu-se revisuirea, Statul devenea oponent şi, conform cu legea, nu putea fi ascultat in conçlusiunile sale pênĕ ce nu justifica causa nevenirei.“

Avênd in vedere că Statul, făcênd oposiţiune, acésta nefiind susţinută s'a respins, şi, conform art. 291 Proc. civilă, cerêndu-se revisuirea, Curtea a admis'o;

Considerând că Statul avênd dreptul a cere revisuirea conform art. 291 Proc. civilă pentru motivul că cei insărcinaţi a'l apăra nu 'l-au apărat, acest drept de revisuire 'l are Statul când oposiţiunea făcută s'a respins ca nesusţinută, ca in speciă, fără ca in urma admiterei revisuirei să fiă obligat a justifica causa lipsei, conform art. 154 Proc. civilă; că, a impune necesitatea justificărei lipsei, ar fi a inlătura revisuirea acordată Statului tocmai pentru că n'a fost

apărat, şi n'a fost apărat când 'i s'a respins oposiţiunea ca nesusţinută; că, daca in urma admiterei revisuirei, conform art. 291 Proc. civilă, Statul trebue să justifice daca apelul sau daca oposiţiunea sunt in termen făcute, acésta fiind că revisuirea admisă, conform art. 291 Proc. civilă, nu póte dispensa pe Stat şi de formele şi de condiţiunile in cari trebue să fiă făcute apelul sau oposiţiunea; că, aşa fiind, motivul ântâiu e neintemeiat.

Asupra motivului al treilea de casare:

„Aplică şi interpretă greşit legea şi regulamentul requisiţiunilor, cari nu dic că cei requisiţionaţi nu au dreptul d'a se presenta inaintea instanţelor judecătoresci, ci numai că lucrările sale sunt definitive in ceea ce privesce plata, care trebue făcută indată."

Avênd in vedere că, constant fiind că luându-se lui Cóndă ca requisiţiune tot fênul ce avea şi nefiind despăgubit pentru cele două din trei părţi de fên luate mai mult de cât se putea, conform şi art. 15 al regulamentului de requisiţiuni, astfel precum cerea, Cóndă a acţionat pe Ministerul de resboiu pentru a fi despăgubit pentru fênul luat mai mult; că Curtea de apel din Bucuresci, prin decisiunea din 11 Marte 1882, supusă recursului, 'şi-a declinat competenţa, pe motivul că numai comisiunile instituite prin legea requisiţiunilor ar avé competenţa a judeca neinţelegerile dintre Stat şi particulari pentru liquidarea requisiţiunilor;

Considerând că, conform legei requisiţiunilor şi regulamentului pentru aplicarea ei din 1877, nu se póte lua ca requisiţiune de cât a treia parte, remânênd, pentru plata acestor lucruri luate ca requisiţiune, ca verificarea şi liquidarea să se facă de către comisiunile instituite; că, in casuel insă când, ca in speciă, s'ar lua cui-va ca requisiţiune mai mult de cât a treia parte, pentru tot ce trece peste a treia parte proprietarul lucrurilor nefiind despăgubit de valórea lucrurilor dupe valórea lor, el e in drept a se adresa la instanţele judecătoresci ordinare spre a cere a se hotări plata ce 'i se cuvine pentru lucrurile luate mai mult, fiind că legile din 1877 şi 1878 nu au avut de scop a institui comisiunile pentru a judeca in mod definitiv ori ce fel de neinţelegeri pentru liquidarea plăţei requisiţiunilor, ci numai acele neinţelegeri pentru liquidarea plăţei acelor requisiţiuni făcute conform legei şi regulamentului din 1877; in colo, cetăţénul, căruia se ia lucrurile pe calea requisiţiunilor, nu are trebuinţă a cere repararea daunelor causate şi despăgubirea cuvenită adresându-se la comisiunile administrative instituite prin legile de requisiţiuni, ci e in drept a se adresa la justiţia ordinară, la judecătoriile ordinare, cari singure sunt chiămate, conform Constituţiunei şi legilor organice, a apăra viaţa, onórea şi averea locuitorilor, şi a hotări reparările cuvenite; că, aşa fiind, motivul al treilea fiind intemeiat, decisiunea supusă recursului urméză a fi casată, fără a mai cerceta motivul al douilea;

Pentru aceste motive, caséză, etc.

Şedinţa din 4 Aprilie 1883

Preşedinţa Dlui N. L. Gherassi, preşedintele secţiunei

Costache Ene cu Profira Codrescu şi alta

OMISIUNE. — CONSTITUESCE UN MOTIV DE CASARE NUMAI CAND MIJLOCUL DE APARARE, INVOCAT LA INSTANŢA DE FOND, ERA PEREMPTORIU ŞI DECISIV. — ART. 1960 COD. CALLIMACH. — ART. 1907 COD. CIVIL.

CODUL CALLIMACH. — LOCAŢIUNE. — RIDICARE DIN FOLOSINŢA ARENDAŞULUI A UNEI PORŢIUNI DE MOŞIE. — RESILIAREA CONTRACTULUI SAU ACORDAREA DE DESPAGUBIRI. — CAND ARENDAŞUL STIPULÉZA RESILIAREA, NU MAI ESTE IN DREPT A CERE DAUNE. — ART. 1482 COD. CALLIMACH. — RESPINGERE.

1° Omisiunea făcută de instanţele de fond a se pronunţa asupra unui mijloc de apărare atrage casarea decisiunei date numai când este peremptoriu şi decisiv.

Astfel, omisiunea de a se pronunţa asupra unei prescripţiuni neaplicabile in speciă nu constituesce uă omisiune esenţială.

2° Sub imperiul Codului Callimach, arendaşul cărui se ridică bucurarea unei porţiuni din moşie este in drept a cere resiliarea contractului sau despăgubiri; are, prin urmare, facultatea a opta pentru una sau alta din aceste căi.

Astfel, când prin contractul de arendă aredaşul, in cas de a se aplica legea rurală şi a 'i se lua din moşie, işi reservă facultatea numai de a cere desfiinţarea contractului, nu mai este in drept a cere despăgubiri, mai ales când in fapt nici se dovedesce vre uă pagubă.

Nr. 136. — Respins, ca nefundat, recursul făcut de D. Costache Ene contra decisiunei Curţei de apel din Iaşi, secţiunea II, cu Nr. 160, din 1882, in procesul ce are cu Dlor Profira Codrescu şi Sevastiţa Codrescu, pentru bani.

S'au ascultat: D. G. Platon, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă; D. G. Theodoru, avocatul recurentului, in desvoltarea motivelor de casare; D. M. Korne, avocatul intimatelor, in combateri.

Curtea, deliberând:

Asupra primului motiv de casare:

„Omisiune esenţială, căci Curtea nu se pronunţă asupra mijlocului peremptoriu al prescripţiunei invocat de mine, singurul mijloc pe care se baséză Tribunalul in sentinţa sa, când respinge acţiunea intimatelor ca prescrisă (§ 1960 Cod. Callimach, art. 1907 Cod. civil)."

Considerând că omisiunea de a se pronunţa uă instanţă de fond asupra unui mijloc de apărare, atunci póte să atragă casarea hotărirei sale, când mijlocul de apărare este peremptoriu astfel că omisiunea este esenţială; că, in speciă,

prescripţiunea invocată de recurent nu póte fi peremptorie, căci prin § 1960 Cod. Callimach se prevede uă prescripţiune de trei ani pentru acţiunea in reparaţiunea pagubei causate printr'un delict sau quasi-delict, adică printr'un fapt imputabil, fără să esiste uă convenţiune, in vreme ce când e vorba de pagube causate prin neesecutarea convenţiunei, sau când, ca in speciă, era vorba de plată de câstiuri de arendă, § 1960 Cod. Callimach nu e aplicabil; éră prescripţiunea cincinală prevĕḑută de art. 1907 Cod. civil actual nu putea să fiă aplicabilă in speciă, căci, dupe cum resultă din decisiune, câstiul din urmă era esigibil inainte de 1iu Decembre 1865, data punerei in lucrare a actualului Cod; că, astfel fiind, omisiunea nu este esenţială.

Asupra mijlocului al douilea de casare:

„Violarea § 1482 Cod. Callimach, şi nemotivare.— Daca dupe contractul de arendare nu se póte acorda in cas când s'ar pune in lucrare legea rurală de cât facultatea de a 'l resilia, nu este mai puţin adevĕrat că n'am renunţat nici espres nici tacit la dreptul ce 'mi acorda legea sub imperiul căreia s'a născut legământul nostru juridic. — M'am apărat susţinênd că despăgubirile ce mi se cuvin din causa perderilor suferite prin aplicaţiunea legei rurale, *le pun in compt pe principiele de drept comun.*

„Curtea nu 'şi motivéză decisiunea asupra acestor puncte: 1° pentru care cuvênt certificatul presentat de mine pentru un numĕr de 14 locuitori improprietăriţi nu face probă; 2° pentru ce nu primesce apărarea mea fundată pe dreptul comun, căci mica probă ce eram ţinut a face era aceea că mi s'a luat uă parte din folosirea moşiei, şi 3° pentru ce nu admite socotéla făcută de judecătorul Tribunalului Iaşi la 11 Ianuarie 1869, dupe care resultă un rest numai de 69 galbeni. Uă dată acéstă probă făcută, Curtea nu era in drept a 'mi cere altele, ci numai a apreţia in suveranitatea ei cuantumul despăgubirei."

Considerând că prin art. 1482 Cod. Callimach se prevede că arendaşul, când 'i s'a luat in ori ce chip intrebuinţarea sau folosirea unei moşii, avea alegerea să céră anularea tocmelei sau să opréscă analogia din câstiul arendei, de unde resultă că, in cas de a opta pentru resiliarea contractului, nu mai póte cere vre un scăḑĕmênt din preţ; că, in speciă, părţile contractante au convenit, dupe cum constată Curtea, incă de la contractare, in cas când s'ar pune in lucrare legea rurală pe timpul arenduirei, ca arendaşul să aibă numai facultatea de a resilia contractul, facultate de care a usat recurentul resiliând contractul de la 23 Aprilie 1866; că, osebit de acestea, Curtea de apel mai constată că recurentul nici a dovedit că 'i s'a causat vre uă daună cu ocasiunea aplicărei legei rurale, pentru ca să pótă dobêndi un scăḑĕmênt in câstiuri; că déră şi acest mijloc de casare este nefundat;

Pentru aceste motive, respinge, etc.

INALTA CURTE DE CASAŢIUNE ŞI JUSTIŢIE, SECŢ. II

Şedinţa din 27 Aprilie 1883

Preşedinţa Dlui C. E. Schina, preşedintele secţiunei

Simion Labin, materie electorală

LISTE ELECTORALE. — CONSILIE COMUNALE. — DREPTUL LOR DE A ESAMINA DREPTURILE ACELORA CE SUNT A FIGURA IN LISTE. — IMPREGIURAREA CA UA PERSÓNA ESTE INSCRISA IN LISTELE COMUNALE NU'I CREAZA DREPTUL DE A FIGURA IN LISTELE PENTRU CAMERA. — ART. 23 DIN LEGEA DE LA 4 NOEMBRE 1882.

NATURALISARE. — EFECTELE SALE. — ESTE INDIVIDUALA. — COPII ESISTENŢI NU POT BENEFICIA DE NATURALISAREA OBŢINUTA IN URMA DE TATAL LOR.

NATURALISARE. — COPII NASCUŢI ŞI CRESCUŢI IN ROMANIA. — SUNT DISPENSAŢI NUMAI DE STAGIU. — SUNT SUPUŞI LA FORMELE PREVEḐUTE PENTRU NATURALISAŢIUNE. — LEGEA DIN 13 OCTOMBRE 1879 MODIFICATÓRE ART. 7 DIN CONSTITUŢIUNE. — RESPINGERE.

1° Consiliele comunale sunt in drept, inainte de a inscrie in listele electorale, a esamina drepturile acelora ce pot figura intr'ênsele.

Trecerea unor persóne in listele electorale comunale nu autorisă inscrierea d'a dreptul şi fără control in listele pentru Cameră.

2° Naturalisarea obţinută de un străin este individuală şi, prin urmare, nu produce efecte asupra copiilor esistenţi ai străinului naturalisat.

Astfel, copilul unui străin, născut in 1861, nu póte beneficia de naturalisarea câstigată de tatăl sĕu in 1880.

3° Dupe legea din 13 Octombre 1879 modificătóre art. 7 din Constituţiune, persónele născute şi crescute in România sunt numai dispensate de stagiu, fiind supuse, in ceea ce privesce dobêndirea naţionalităţei române, la formalităţile prevĕḑute pentru naturalisaţiune.

Nr. 78. — Respins, ca nefundat, dupe uă divergenţă, recursul făcut de Simion Labin contra sentinţei electorale a Tribunalului Botoşani cu Nr. 22, din 1883, prin care este esclus din listele alegĕtorilor comunali ale colegiului IV.

S'au ascultat: D. D. Zamfirescu, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă; DD. P. Borş, G. Meitani şi C. Disescu, avocaţii recurentului, in desvoltarea motivelor de casare.

Curtea, deliberând:

Asupra motivului ântâiu de casare:

„Violarea art. 23 din legea comunală, modificată la 4 Noembre 1882."

Considerând că Consiliul comunal fiind insărcinat cu confecţiunea listelor electorale comunale, el are prin acésta chiar datoria de a nu inscrie de cât persónele ce intrunesc condiţiunile cerute de lege pentru a fi alegĕtori in comună;

că, de şi, dupe primul aliniat de sub art. 23 din legea de la 4 Noembre 1882, listele definitive pentru Cameră servesc şi pentru alegerile comunale, totuşi nu resultă din acésta că ori ce persónă inscrisă in listele pentru Cameră trebue a figura şi in listele electorale comunale, de óre ce, dupe ultimul aliniat al aceluiaşi articol, persónele ce nu intrunesc condiţiunile cerute pentru a fi alegĕtori in comună pot fi contestate; că prin urmare, daca legiuitorul a prevĕḑut radiarea unor asemenea persóne in urma unei contestaţiuni, apoi el a trebuit a recunósce şi dreptul Consiliului comunal de a nu le inscrie, căci nu s'ar pricepe pentru ce raţiunea legiuitorului ar fi impus Consiliului comunal confecţionarea unei lucrări ilegale, menită incă de la inceput a fi contestată şi reformată; că, astfel fiind, Consiliul comunal din Botoşani, neinscriind pe Simion Labin intre alegĕtorii acelei comune, ca unul ce nu avea calitatea de român, n'a violat intru nimic disposiţiunile art. 23 din legea de la 4 Noembre 1882;

Asupra motivului al douilea de casare:

„Violarea principiului că naturalisarea părintelui de familie produce efectele ei şi asupra copiilor minori dinaintea naturalisărei."

Considerând că Simion Labin este născut la 1861, éră părintele lui s'a naturalisat român in anul 1880; că naturalisarea fiind un beneficiu ce se acordă străinului, ea este individuală, privesce numai persóna ce a obţinut'o, şi nu 'şi póte intinde efectele asupra copiilor esistenţi ai străinulni naturalisat; că acésta este cu atât mai adevĕrat, cu cât copilul dobêndesce de la lege naţionalitatea ce avea părintele in momentul nascerei sale, şi acéstă calitate esenţială a stărei sale civile dênsul n'o mai póte perde de cât printr'un act al vointei sale, espres sau tacit manifestată; că, de altă parte, daca naţionalitatea este un drept de care numai cetăţénul singur póte dispune, apoi părintele, in timpul minorităţei copiilor sĕi, n'are nici uă calitate nici mandat de la lege pentru a schimba patria şi naţionalitatea lor originară; că, de altminteri, nici un argument decisiv nu se póte trage din autoritatea puterei părintesci, de óre ce legiuitorul n'a acordat părintelui de cât dreptul de a veghia asupra crescerei şi educaţiunei copiilor sĕi minori, precum şi de a ingriji de averea lor, éră nici cum dreptul abusiv de a renunţa in numele lor la beneficiul unei naţionalităţi, ce era câstigată atât copiilor cât şi naţiunei căreia ei aparţineau.

Asupra motivului astfel desvoltat in şedinţă:

„Tribunalul, neţinênd sémă că Simion Labin a fost născut şi crescut in România şi că la venirea lui in majoritate a adresat uă declaraţiune Consiliului comunal din Botoşani, prin care opta pentru naţionalitatea română, a nesocotit principiul că persónele ce se găsesc in atari condiţiuni dobêndesc naţionalitatea prin beneficiul legei, conform art. 8 din Codul civil."

Considerând că, prin legea de la 13 Octombre 1879 modificătóre a art. 7 din Constituţiune, legiuitorul n'a admis in favórea persónelor născute şi crescute in România de cât dispensa de stagiu, éră, in ce privesce dobêndirea naţionalităţei romăne, le-a supus la formalităţi necesare pentru obţinerea naturalisărei; că Simion Labin, neindeplinind acele formalităţi de la Cameră şi mulţumindu-se numai de a face uă simplă declaraţiune la Consiliul comunal, autoritate necompetentă, cu drept cuvênt Tribunalul din Botoşani n'a voit a recunósce recurentului naţionalitatea de român ce nu 'i fusese acordată printr'uă lege, astfel cum se cere dupe paragraful III al sus-menţionatei legi din 4 Noembre 1882;

Pentru aceste motive, respinge, etc.

JURISPRUDENŢA STRAINA

CURTEA DE APEL DIN PARIS, SECŢIUNEA III

Audienţa din 14 Februarie 1883

Preşedinţa Dlui Alexandre

Milliaud cu Sasle

OPERAŢIUNI DE BURSA. — PROBA SE PÓTE FACE PRIN INSCRIEREA AFLATA PE CARNETELE PARŢILOR.

NEPREDAREA TITLURILOR DE CATRE VÊNḐATOR. — PUNERE IN INTARḐIARE. — CUMPARATÓTE FACUTA MAI IN URMA CU UN PREŢ MAI MARE. — PREJUDICIU. — DAUNE-INTERESE DATORITE. — OFERTA DE A PREDA TITLURILE FACUTA IN CURSUL INSTANŢEI DE APEL. — DEPREŢIAREA VALORILOR. — INADMISIBILITATEA OFERTEI.

Proba unei operaţiuni de vênḑare or cumpărare la Bursă, conform ordinului dat de comitent, se póte face şi prin inscrierea şi menţiunea de ordine, cari, dupe obiceiu, se inscriu de către părţile interesate pe carnetele lor respective.

Cumpărătorul care n'a putut obţine de la vênḑător predarea titlurilor este in drept ca, dupe ce 'l-a pus in intârḑiare, să cumpere prin ministerul unui agent de schimb titlurile a căror predare nu 'i s'a putut face; şi prejudiciul ce a suferit prin urcarea cursului acelor titluri cautā să fiă reparat prin condemnarea vênḑătorului la daune-interese egale cu valórea diferenţei legalmente constatată.

Vênḑătorul nu póte să céră in apel ca să fiă descărcat de condemnaţiunea pronunţată contră'i din causa nepredărei titlurilor, oferind de a le preda acum, daca aceste titluri, in urma mai multor variaţiuni de urcare şi scădere, au perdut in ḑiua in care se face oferta ori ce valóre.

Curtea,

Considerând că din documentele presentate resultă că la 6 Iunie 1881 Sasle a dat ordin lui Milliaud ca să 'i cumpere la Bursă douĕ sute acţiuni ale Băncei Franco-Olandese, şi că predarea lor nu 'i s'a putut face nici uă dată;

Considerând că de şi Milliaud nu recunósce că 'i s'ar fi dat un asemenea ordin, insă din carnetul de bursă presentat de Sasle se constată că in adevĕr ordinul 'i s'a dat la 6 Iunie; că, pe lêngă acésta, din corespondenţa cu data 7 şi 12 Iulie mai resultă că Sasle a reclamat predarea acelor titluri, şi că la 15 Iulie a pus in intârḑiare pe vênḑător;

Considerând, de altă parte, că este de obiceiu la Bursă de a 'şi da unul altuia ordine cari se inscriu de către cei interesaţi pe carnetele lor respective; că Milliaud a refusat să presinte carnetul sĕu; că deci Curtea este in drept să considere că cumpărătórea celor douĕ acţiuni s'a făcut de către apelant in comptul lui Sasle;

Considerând că, dupe punerea in intârḑiare din 15 Iulie, Sasle a cumpărat la Bursă, prin ministerul unui agent de schimb, in ḑiua de 18 Iulie, cele douĕ sute acţiuni pentru cari a plătit 6,415 franci 50 centime; că, prin urmare, Milliand trebue să fiă condemnat la plata acestei sume drept reparaţiunea prejudiciului suferit de Sasle;

Asupra conclusiunilor subsidiare:

Considerând că titlurile ce Milliaud ofere a le preda chiar astăḑi nu mai au nici uă valóre, şi nu pot fi primite de către Sasle, de óre ce nu 'l-ar puté despăgubi de prejudiciul ce a suferit;

Pentru aceste motive, respinge apelul, etc.

SCHULZE DELITZSCH

Mórtea Dlui Schulze Delitzsch, intêmplată ḑilele trecute, a causat in lumea economică uă mare şi legitimă emoţiune. Cu greu se póte cita, intr'adevĕr, un om care să fi lucrat cu atâta folos ca dênsul pentru imbunătăţirea sórtei claselor muncitóre, şi care, prin actele şi chiar lucrările sale practice, să fi dat uă demonstraţiune aşa de peremptorie a adevĕrurilor pe cari se fundéză economia politică. El a arĕtat, prin metoda esperimentală cea mai inţeléptă, cea mai inatacabilă, că ajutorul de sine-insuşi, *self help* al Englesilor, este unica basă, unicul motor pe care numai aceia cari trăesc cu munca lor pot compta pentru a se ridica, din situaţiunea unde destinul 'i-a aşeḑat, la uă condiţiune superióră. Şi nu se mărginesce numai aci serviciul adus claselor laboriose şi sărace: confirmând celebra maximă a lui Franklin: „Acela care ḑice lucrătorilor că pot imbunătăţi sórta lor altfel de cât prin muncă şi economie este un otrăvitor", Schulze Delitzsch a arĕtat că ajutorul de sine nu implică un egoism strimt, un individualism esclusiv, din contra 'i dă forţe noue cu principiele de solidaritate şi mutualitate, daca se iau in adevĕratul lor sens, şi nu sunt denaturate şi falsificate prin spiritul de sectă şi de sistem.

D. Schulze Delitzsch a fost in Germania, şi se póte ḑice aprópe in Europa, adevĕratul creator al cooperaţiunei; a sciut să determine adevĕratele limite in cari póte produce folos, să o conducă pe calea bună, să o preserve de nesocotinţele ce a intêmpinat in alte părţi, să dea, cu un cuvênt, societăţilor cooperative scopul, mijlócele de acţiune şi de organisare cari sunt pentru dênsele condiţiunile necesare ale vieţei şi ale succesului.

Hermann Schulze s'a născut la 29 Aprilie 1808 la Delitzsch, un orăşel al Saxei prusiane, unde tatăl sĕu esercita funcţiunile de judecător şi primar. Evenimentele din 1848 'i deschiseră cariera politică: electorii din Delitzsch 'l trămiseră in Adunarea constituantă. Acolo a luat parte ca membru, apoi ca preşedinte al unei comisiuni insărcinate de a esamina petiţiunile venite de la cercurile lucrătorilor, invitând Adunarea a resolva cât mai curênd „cestiunea socială". Aceste petiţiuni ajunseră pênĕ la una mie şése sute, cele mai multe espunênd proiecte şi sisteme destinate, in cugetarea propuitorilor, a realisa, ca prin minune, fericirea poporului; — ceea ce arată, fiă ḑis in trécĕt, că Germanii, in 1848, erau cel puţin tot aşa de neraţionali ca şi Francesii.

Petiţiunile ce avusese ocasiune să esamineze erau suficiente pentru a lumina pe Schulze Delitzsch despre valórea concepţiunilor comuniste şi socialiste şi pentru a'i inspira, in ceea ce privesce intervenirea Statului in materiile economice, uă salutară neincredere. „De altă parte, ḑice D. Bernstein, el era convins de imposibilitatea de a reveni la vechiele corporaţiuni. Studiul asociaţiunilor, cari in Englitera luaseră un mare avênt, 'l convinsese că aceeaşi cale trebuia să se urmeze şi in Germania." Incă din 1849, graţie iniţiativei sale, uă casă de ajutóre se fundase la Delitzsch. Tot atunci mai organisă uă asociaţiune de cismari pentru a cumpăra, cu preţul fabricei, materii prime, şi in 1850 fundă, tot la Delitzsch, sub numele de „Societate de avansuri", prima bancă populară.

Acesta fu punctul de plecare al operei ce avea să indeplinéscă de aici inainte Schulze Delitzsch. In 1850, el publică *Studie asupra asociaţiunilor industriale şi lucrătóre,* şi in 1854 *Codul Asociaţiunei pentru lucrătorii şi meseriaşii germani.* Douĕ idei esenţiale determină caracterul acestei opere. In primul rênd, Schulze Delitzsch inlătură cu desăvêrşire intervenţiunea Statului: el cere totul de la iniţiativa privată, fortificată şi fecundată prin spiritul de unire şi asociaţiune. In al douilea rênd, el a inţeles că inainte de tóte asociaţiunile de lucrători şi meseriaşi trebue să aibă drept obiect asistenţa mutuală, creditul mutual şi economia. De aceea, el consacră mai ântâiu tóte sforţele sale ca să fundeze societăţi de prevedere, case de ajutóre şi retragere, bănci populare şi societăţi de consumaţiune. Societăţile de producţiune vin tocmai la sfêrşit: in idea sa, ele forméză incoronarea sistemului.

Nimic mai judicios de cât acéstă metodă, nimic mai inţelept şi mai conform cu natura lucrurilor. Schulze Delitzsch a murit inainte de a vedé incoronată opera sa: trebuia să se astepte la acésta; déră a avut cel puţin satisfacţiunea de a asista la deplina şi larga sa desvoltare, şi de a se puté convinge că a judecat bine şi că a găsit adevĕrata soluţiune, soluţiunea practică a uneia din cele mai importante şi mai dificile probleme ale sciinţei sociale.

Astăḑi, esistă in Germania 1889 bănci populare. Numĕ-

rul total al societarilor este necunoscut, pentru că numai 902 societăţi au publicat socoteli de operaţiunile lor. Ele numĕră 462,212 membri. Capitalul lor era, in 1881, de 119,770,167 mărci, adică aprópe una sută cinci-ḑeci milióne de franci, éră operaţiunile se ridică la suma de 374,298,414.

Din Germania, sistemul fecund al lui Schulze Delitzsch s'a intins in Italia, unde dênsul a găsit in DD. Luzzatti şi Vigano nisce discipoli şi colaboratori plini de zel. Societăţi de consumaţiune şi bănci populare s'au infiinţat in Elveţia, in Belgia, in Ţĕrile-de-Jos, in Danemarca, chiar in Rusia, in Francia in fine unde, o spunem cu părere de rĕu, ne găsim in perióda de incercare. Nu vorbim de Englitera care, cea d'ântâiu, a intrat pe calea cooperaţiunei: acolo, am spus'o, a găsit Schulze Delitzsch primele sale modele.

L'Economiste français **A. Dufrénoy**

CHRONICA JUDICIARA

Se scie că decretul din 29 Decembre 1864 in privinţa „uniformei" magistraţilor şi avocaţilor a căḑut de mult in desuetudine. Trebue să recunóscem că el n'a fost primit nici uă dată cu favóre de cei interesaţi. Acésta esplică pentru ce, afară de consilierii Curţei de casaţiune şi de unii preşedinţi ai Curţilor cu juraţi, nici un judecător şi nici un avocat nu se mai imbracă, astăḑi, cu roba când intră in audienţă ca să judece sau ca să pledeze.

Mulţi susţin că „uniforma" in cestiune ar contribui mult la reinălţarea prestigiului magistratului. Nu discutăm acéstă opiniune, in privinţa căreia ar fi multe de ḑis. Ne mărginim numai a comunica cititorilor nostri că D. Macca, primul preşedinte al Tribunalului Ilfov, a luat iniţiativa reintroducerei costumului la magistraţi. Dupe informaţiunile nóstre, mai toţi judecătorii acestui Tribunal precum şi membrii Parquetului ar fi aderat la acéstă propunere, care se va aplica in curênd.

***

Clopotele bisericelor sunt ele proprietate comunală? Acéstă gravă cestiune s'a presentat de curênd inaintea Tribunalului civil din Toulon, şi desbaterile urmate au ţinut uă şedinţă intrégă, fără ca să se fi dat uă soluţiune óre-care.

Etă faptele ce au dat nascere acestui proces original:

In ajunul festivităţei de la 14 Iulie, primarul din Ollioules, un têrguleţ aşeḑat intr'uă posiţiune incântătóre, conformându-se instrucţiunilor ministeriale, intrebă pe preotul local dacă ar fi dispus să tragă clopotele a doua ḑi in onórea Republicei. Printre localnici mergea vorba că preotul nu prea făcea haz serbarea in cestiune, şi de aceea mare fu mirarea tutulor aflând că primesce bucuros propunerea. Ceva mai mult, de cu séra chiar, dupe obiceiul locului, el puse să tragă unul din clopote, spre a vesti publicul pentru serbarea de a doua ḑi.

Lucru ciudat insă, clopotul părea că sună a mort. Primarul ascultă uă dată, ascultă de două. „Nu mai incape indouială, işi ḑise el, afurisitul de popă a pus să tragă clopotul par'c'ar duce Republica la grópă!" Aceeaşi impresiune se produse şi asupra mai multora din administraţii sĕi, cari veniră să se plângă contra acestei batjocure.

Necăjit, capul comunei se puse la masă şi asternu un proces-verbal pe care 'l notifică de grabă preotului printr'un vătăşel. Motivul principal era redactat astfel: „Considerând că modul cum s'a tras clopotul bisericei nu e câtuşi de puţin in raport cu solemnitatea naţională ce va avé loc mâine..." Ca conclusiune, magistratul municipal prevenea pe servitorul bisericei că, in coformitate cu circulara ministerială, va pune el-insuşi să sune clopotele. Popa, care se culcase, 'i trămise respuns că 'şi-a implinit datoria aşa cum inţelegea el; că totuşi, daca D. primar scie să tragă clopotele altfel, n'are de cât să o facă, pe respunderea sa.

A doua ḑi, dupe invitaţiunea primarului, câţi-va băeţi se suiră in clopotniţă şi esecutară un concert asurḑitor, pe când lumea, adunată in facia bisericei, bătea din palme şi ridea cu hohot.

Ca să 'şi resbune, preotul chiămă in judecata Tribunalului civil din Toulon atât pe primar cât şi pe tinerii cari se supuseseră ordinelor sale.

Procesul a fost pledat de D. Noble, decanul Ordinului avocaţilor locali, care 'şi-a inceput cuvêntarea printr'uă lungă şi savantă espunere a dreptului antic, a dreptului intermediar şi a dreptului modern, avênd de scop să probeze că, afară de óre-cari esceptiuni, clopotele au fost considerate in tot-d'a-una ca obiecte destinate esclusiv ceremoniilor religióse.

Dupe un remarcabil respuns din partea adversarului sĕu, D. Blache, Tribunalul a amânat afacerea peste opt ḑile pentru ca procurorul să 'şi pótă formula conclusiunile.

Vom publica resultatul la timp.

Bucuresci — Typ. Curţei Regale, pr. F. Göbl Fii, Pasagiul Român, 12.

ANUL XII. — Nr. 44. DUMINICA 15 MAIU 1883

DREPTUL

LEGISLATIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENTIA — ECONOMIE POLITICA

Prim-Redactor: DEMETRU C. POPESCU

ESE DE DOUE ORI PE SEPTEMANA

Redactor-Administrator: NICOLAE CHRISTESCU

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA ĐIARULUI, PASAGIUL ROMAN, 10

ABONAMENTELE se fac pe an şi pe jumĕtate de an: la 1[iu] Decembre şi 1[iu] Maiu. De la 1[iu] Iulie pênĕ la 20 August ḑiarul nu apare.

Anunţuri: linia 40 bani. *Scrisorile nefrancate se refusă* Un numĕr: 50 bani

COSTUL ABONAMENTULUI Pe an, 40 lei; pe jumĕtate an, 20 lei. *Studenţii plătesc pe jumĕtate* Pentru străinĕtate se adaogă timbrul postal.

SUMAR

TITLUL III

DESPRE CONTRACTE SAU CONVENŢIUNI

(Urmare)

378. Prejudiciul este uă condiţiune a acţiunei Pauliane, este fundamentul chiar al acestei acţiuni.

Şi prin urmare creditorul, care intentă acţiunea Pauliană, este dator să'l probeze mai 'nainte de tóte.

Şi terţiul, chiămat in judecată, are dreptul să invóce lipsa de prejudiciu, nu numai de la inceput, déră in ori ce stare a procesului, şi chiar pentru prima óră inaintea Curţei de apel.

Déră póte judecătorul să invóce de oficiu lipsa de prejudiciu? D. Demolombe observă că tăcerea părţei interesate equivaléză invederat cu uă recunóscere că debitorul este insolvabil. Acésta se póte; déră se póte asemenea ca judecătorul să se găséscă in presenţa unui pîrît care nu scie a se apăra şi a cărui tăcere să dovedéscă ignoranţă, éră nu recunóscere, şi de aceea credem că judecătorul trebue să fiă apreţiator suveran al acestei cestiuni de fapt şi să respingă acţiunea ca neprobată, când, din desbateri, va resulta pentru dênsul convicţiunea că tăcerea pîrîtului nu este din partea lui uă recunóscere a insolvabilităţei.

379. Déră cum se probéză prejudiciul? Ce trebue să dovedéscă creditorul ca să justifice că esistă acest prim element al acţiunei Pauliane?

Trebue el să se apuce a preţui, de uă parte, averea debitorului şi a face, de alta, inventariul datoriilor lui, ca să constate că averea nu e de ajuns pentru plata datoriilor?

In practică acéstă cestiune se simplifică fórte mult: creditorul este dator să probeze că debitorul nu mai are nici uă avere, sau, cel puţin, că debitorul nu mai are nici uă avere pe care să o pótă el urmări.

Aşa in cât proba prejudiciului se reduce curat şi simplu la uă probă că ai vrut să urmăresci pe debitor şi că n'ai găsit nimic.

Daca debitorul mai are avere pe care creditorul să o pótă urmări, acţiunea Pauliană este prematură: creditorul este dator să discute mai ântâiu, adică să vênḑă, averea rĕmasă debitorului.

In acest inţeles se ḑice că acţiunea Pauliană este uă acţiune subsidiară, ea nu vine de cât dupe ce s'a vêndut averea debitorului.

Daca creditorul vine inainte de a fi urmărit averea rĕmasă debitorului, pîrîţii pot să'i respingă acţiunea pentru acest cuvênt:

Vinde mai ântâiu averea debitorului, şi, daca nu te vei plăti, atunci vin de atacă, cu acţiunea Pauliană, actul debitorului pe care 'l pretinḑi fraudulos.

Avem aci beneficiul de discuţiune?

Nu, fără indouială: beneficiul de discuţiune este uă escepţiune pe care cauţiunea, obligată prin contract a plăti in locul debitorului principal, póte să o invóce ca să inlăture urmărirea averei sale, pentru cuvêntul că debitorul are de unde plăti.

Pe când mijlocul de apărare pe care 'l invócă terţiul atacat prin acţiunea Pauliană constitue uă cestiune órecum prejudicială; el constată că creditorul n'a indeplinit uă condiţiune prealabilă a acţiunei sale.

Şi de aceea regulele edictate pentru beneficiul de discuţiune nu sunt aplicabile la mijlocul de apărare tras de pîrît in acţiunea Pauliană din lipsa de prejudiciu.

Astfel, dupe art. 1663 Cod. civil, garantul trebue să invóce beneficiul de discuţiune «de la cele d'ântâiu lucrări indreptate contra sa»; de unde nu, perde acest beneficiu.

De óre ce terţiul, pîrît in acţiunea Pauliană, póte, in ori ce stare a procesului, să respingă acţiunea creditorului, pentru cuvêntul că n'a discutat mai ântâiu pe debitor.

Asemenea, dupe art. 1664 Cod. civil, fidejusorul, care cere discuţiunea, trebue să indice creditorului averea de urmărit a debitorului principal şi să inainteze cheltuielele necesare pentru esecutare; şi nu póte arĕta de cât bunuri cari să fiă aşeḑate in circumscripţiunea Curţei de apel unde trebuia a se face plata, şi cari să nu fiă nici litigióse, nici eşite din posesiunea debitorului, daca au fost afectate cu ipotecă la plata datoriei.

Terţiul acţionat nu este dator in nici un cas să inainteze cheltuielele de urmărire!

El nu e dator in general nici măcar să arate bunurile debitorului ce ar puté fi urmărite. Şi cu tóte astea, dupe cum observă cu drept cuvênt D. Laurent, daca creditorul pretinde că debitorul n'are nici uă avere şi terţiul susţine din contra că are, este invederat că creditorul nu póte face uă probă imposibilă, şi că terţiul va trebui, el, să constate că debitorul are bunuri cari să pótă fi urmărite.

380. Uă observaţiune fórte insemnată ne rĕmâne de făcut. Este că multe din regulele acţiunei Pauliane nu se aplică in casul in care debitorul este comerciant.

In special, nu se aplică regulele de mai sus asupra constatărei prejudiciului.

Când debitorul este comerciant, creditorul are un mijloc fórte simplu să probeze prejudiciul; el n'are de cât să provóce declararea in faliment.

Declararea in faliment nu este, fără indouială, uă probă de insolvabilitate, déră este uă presumpţiune legală, care scutesce pe cel ce o produce de ori ce altă probă.

Tocmai pentru că declararea in faliment probéză incetarea plăţilor, credem că este unicul mijloc prin care se póta proba prejudiciul contra debitorului comerciant.

Cum s'ar puté susţine că debitorul este insolvabil, când el nu se află nici măcar in stare de incetare a plăţilor?

Déră, vice-versa, presumpţiunea de insolvabilitate, ce resultă din declararea in faliment, se póte combate prin proba contrarie. Şi, daca se stabilesce că, cu tótă incetarea plăţilor, activul debitorului intrece pasivul, acţiunea Pauliană nu va puté fi admisă.

Déră acéstă probă trebue să o facă debitorul, ale cărui acte sunt atacate ca fraudulóse, sau terţiul care a contractat cu dênsul. Daca nu o face, remâne in picióre presumpţiunea de insolvabilitate ce resultă din declararea in faliment.

381, II. Am arĕtat care este primul punct pe care trebue să 'l constate creditorul care intentă acţiunea Pauliană.

Presupunem acum că creditorul a probat că actul a cărui revocare o cere 'i-a causat pagubă.

Acéstă probă este de ajuns ca să dobêndéscă revocarea actului pe care 'l atacă, sau trebue el să dovedéscă incă că creditorul a făcut acel act cu rea credinţă?

Ca un act să pótă fi revocat prin acţiunea Pauliană, este destul ca să fi causat pagubă, sau trebue incă ca să fi fost făcut cu viclenie?

Acésta era cestiunea pe care 'şi-o punea Gaius discutând uă disposiţiune din legea Ælia Sentia care declara nulă liberarea de sclavi când era făcută in paguba creditorilor.

Şi Gaius respundea că in adevĕr liberarea era nulă când stăpânul era insolvabil sau devenea insolvabil prin faptul liberărei, chiar daca stăpânul nu lucrase cu rea credinţă, *sine fraudis consilio.*

Déră Julian era de altă părere; Julian nu declara nulă liberarea de sclavi de cât daca era şi păgubitóre pentru creditori şi făcută cu gândul de a 'i păgubi.

Şi acéstă doctrină a devenit regula comună in dreptul roman in ce privesce acţiunea Pauliană.

Şi din dreptul roman acéstă doctrină a trecut fără contestaţiune la tóte popórele cari au primit principiele romane, atât in Occident, cât şi in Orient.

S'a cerut tot-d'a-una, pentru a se anula un act făcut de debitor dupe cererea creditorilor, douĕ condiţiuni: *eventus damni et consilium fraudis.*

382. Şi acestă idea este admisă şi in dreptul nostru fără contestaţiune pentru actele cu titlu oneros.

Când insă prin acţiunea Pauliană se atacă un act cu titlu gratuit, uă sémă de jurisconsulţi pretind că Codul Napoleon ar fi schimbat vechiele principie ale materiei.

Şi douĕ sisteme disidente, douĕ schisme, cum le numesce D. Demolombe, s'au format asupra acestui punct.

Sunt jurisconsulţi cari pretind că paguba este de ajuns de câte ori este vorba de simple renunţări la drepturi.

Sunt alţii cari se mulţumesc cu paguba nu numai pentru renunţări, déră pentru tóte actele cu titlu gratuit.

Este, dupe cum se vede, idea lui Gaius intrégă, omorită de Julian şi care reinviéză dupe atâta mare de vreme.

383. Susţiitorii acestei idei se fundéză mai ântâiu pe textul art. 562 şi 699 Cod. civil cari dau drept creditorilor să céră anularea renunţărei făcute de debitorul lor la un drept de usufruct sau la uă succesiune, in paguba lor.

Ei se fundéză incă pe art. 1840 Cod. civil care dă drept creditorilor şi ori-cărei alte persóne interesate să opue prescripţiunea câstigată debitorului sau codebitorului sau proprietarului, chiar daca acestia renunţă la dênsa.

Intr'adins, dupe acesti jurisconsulţi, aceste texte vorbesc numai de paguba sau interesul creditorilor şi nu adaogă şi viclenia sau frauda debitorului.

Pentru că una din ideele, pe cari repausă acţiunea Pauliană, ar fi idea că nimenui nu'i e permis a se inavuţi in paguba altuia.

Aşa in cât este conform cu principiele dreptului, in materie de acţiune Pauliană, ca actele gratuite ale debitorului să pótă fi anulate numai pentru cuvêntul că au causat pagubă creditorilor.

Déră să ascultăm pe cei mai autorisaţi interpreţi ai acestei doctrine:

«Dupe părerea nóstră, Codul Napoleon s'a depărtat, asupra acestui punct, de doctrina Dreptului roman. Şi, in adevĕr, art. 622, 788 şi 1053 (art. nóstre 562 şi 699, căci art. 1053 Cod. Napoleon n'a trecut la noi) acórdă acţiunea Pauliană contra renunţărilor gratuite de cari se ocupă, făcênd abstracţiune de ori ce intenţiune de fraudă din partea debitorului, numai pentru că s'a causat prejudiciu creditorilor. Aceste dispoziţiuni sunt cu atât mai de insemnat, cu cât espresiunea de pagubă s'a pus in locul espresiunei de fraudă, dupe cererea Tribunalului de casaţiune şi tocmai pentru cuvêntul că prejudiciul ar fi de ajuns. Ţiind sémă de acéstă schimbare de redacţiune şi de cuvêntul care a adus'o, nu e cu putinţă să considerăm dispoziţiunile articolelor citate ca esceptionale, şi trebue, din contra, să le privim ca aplicaţiunea principiului depus in textul art. 975. De altă parte, spiritul legislaţiunei nóstre celei noui se arată intr'un mod şi mai energic in art. 2225 (art. 1843 al nostru) care autorisă pe creditori să cérá revocarea renunţărilor la prescripţiune, chiar atunci când nu este pătată de fraudă. Déră, daca uă asemenea renunţare, care cu tóte acestea nu constitue uă liberalitate curată, póte fi atacată numai pentru că s'a făcut cu titlu gratuit şi in paguba creditorilor, ar fi neraţional să nu aplicăm aceeaşi decisiune la donaţiunile adevĕrate. In sfêrşit, nu se vede pentru ce admisibilitatea acţiunei Pauliane contra terţiilor, in folosul cărora s'a făcut acte cu titlu gratuit, ar trebui să atârne de réua credinţă a debitorului, de óre ce, chiar in casul in care debitorul ar fi de bună credinţă, terţii, *qui certant de lucro captando*, tot s'ar imbogăţi in paguba creditorilor, *qui certant de damno vitando.*" (Aubry et Rau, Zachariæ, t. IV, pag. 135, nota 18.)

(Va urma)

Gr. G. Peucescu

Art. 810 Codul civil in raport cu uă legislaţiune străină

„Doctorii in medicină sau in chirurgie, oficiării de sănĕtate şi spiţerii, cari au tratat pe uă persónă in bóla din care móre, *nu pot profita* de dispoziţiunile intre viui sau testamentare ce dênşii au făcut in favóre-le in cursul acestei bóle.

„Sunt esceptate: 1° dispoziţiunile remuneratorii făcute cu titlu particular; se va ţine insă sémă de starea dispunĕtorului şi serviciele făcute; 2° dispoziţiunile universale in cas de rudenie pênĕ la al patrulea grad inclusiv, afară numai daca mortul va avé eredi in linie dréptă, etc.

„Aceleaşi regule sunt aplicabile in privinţa preoţilor."

Libertatea individuală şi dreptul de proprietate sunt douĕ drepturi inerente naturei omului; pentru consacrarea şi stabilirea lor pe fundamente indestructibile s'a vĕrsat in Francia in secolul trecut un preţios riu de sânge, riu ce prin numeróse artere a străbătut prin cele mai depărtate ţĕri. Botezul de sânge, ce aceste drepturi au primit, le face să stea neclintite de aprópe un secol, şi de sigur că vor domina incă numeróse altele. Formula prin care ele se esprimă, este că *convenţiunea părţilor are putere de lege.* De unde vine déră că găsim numeróse legi ce merg in contra voinţei părţilor? Legiuitorul, făcênd acésta, nu distruge óre drepturile de cari vorbirăm?

Daca cestiunea ar fi pusă in termenii următori: *Pentru ce legea merge in contra voinţei părţilor*, de sigur s'ar puté dice că legiuitorul atinge libertatea individuală şi dreptul de proprietate, că acel preţios riu de sânge a secat prin lipsă de alimentaţiune, şi că nu a mai rĕmas dintr'ênsul de cât albia, adică uă reminiscenţă.

Cestiunea insă este rĕu pusă. Trebue să ne intrebăm daca legiuitorul, edictând óre-cari prohibiţiuni in ceea ce privesce óre-cari persóne, merge sau nu in contra voinţei lor?

Trebue să distingem intre voinţa aparentă şi cea reală.

Legiuitorul interdice unui minor de şése-spre-dece ani de a dispune prin testament; nu'i permite a face singur nici un act civil; interdice socilor vêndarea intre ei, in regulă generală, şi nu le-o permite de cât in câte-va casuri determinate; opresce nebunilor dreptul de ori ce contractare. Ei bine! ce face legiuitorul in tóte aceste casuri? merge óre in contra voinţei acestor persóne? Da, el merge in contra voinţei lor aparente; déră nici de cum in contra celei reale, căci aceste persóne nu pot avé uă voinţă plină şi liberă. Edictând aceste diferite prohibiţiuni, legiuitorul consacră şi protege libertatea individuală şi dreptul de proprietate. A lăsa averea unor persóne, ce nu pot avé uă voinţă, in asemenea condiţiuni in cât ori-cine să 'şi-o pótă insuşi, este a permite comunismul care distruge dreptul de proprietate inerent naturei omului.

In tóte aceste dispoziţiuni prohibitive sau restrictive ale legiuitorului nu putem vedé de cât protecţiunea ce societatea acordă acelor persóne ce nu se pot apăra, acelor persóne ce fără dênsa ar fi fost victimele primului venit.

Este constant că una din cele mai importante preocupaţiuni a legiuitorului nostru precum şi a celui frances, preocupaţiune ce trebue să aibă ori ce legiuitor demn de acest nume, este de a protege persónele ce nu pot avé uă voinţă plină şi liberă, adică uă voinţă reală. Ori de câte ori intâlnim in lege uă prohibiţiune presentând analogie cu cele date ca esemplu mai sus, trebue să vedem intr'ênsa uă protec-

ţiune acordată unor persóne, éră nu uă isbire in acele ce ar contracta sau vor voi să contracteze cu ele.

Premisele necesare fiind puse, să ne ocupăm de art. 810 Cod. civil.

Acéstă dispoziţiune a legei, ca ori-care alta, dă loc la multe discuţiuni; nu mě voiu ocupa aci de tóte dificultăţile la cari ea dă nascere, ci numai de aceea care se rapórtă la opoziţiunea sa unei legi străine diferite.

Punctul ce 'mi pare a avé un asemenea raport, este acela al *naturei incapacităţei* ce crează, adică al cestiunei de a se sci daca crează uă incapacitate pasivă éră nu activă, sau, şi mai clar vorbind, daca incapacitatea creată reşéde in persóna *beneficiarului*, éră nu in aceea a *disponentului*.

Să spunem pe dată de ce este vorba.

Un bolnav român, ingrijit in România de către un medic străin, dispune in favórea acestuia, prin donaţiune sau testament, şi móre in cursul bólei de care 'l-a tratat donatarul sau legatarul medic străin. Acéstă dispoziţiune este sau nu valabilă? Art. 810 Cod. civil póte sau nu să fiă aplicat?

Acésta este cestiunea de care se ocupă onor. meu confrate şi amic, D. Al. C. Constantinescu, doctor in Drept de la facultatea din Paris, in Nr. 40 din acest an al revistei judiciare *Dreptul*.

Pentru ca acéstă cestiune să pótă fi ridicată, este indispensabil bine inţeles ca legislaţiunea naţională a medicului străin să nu conţină uă dispoziţiune de natura celei din art. 810 Cod. civil român.

Tesa ce susţine cu mult talent autorul studiului intitulat: „*Uă cestiune de drept internaţional privat*“, este că art. 810 Cod. civil nu póte fi aplicat acestui medic, şi că prin urmare dispoziţiunea bolnavului mort este valabilă.

Argumentaţiunea susţinětorului acestei tese este pe atât de simplă pe cât de subtilă.

1° Nu avem de cât să citim art. 810 Cod. civil, care ḑice: „Doctorii in medicină... *nu pot profita...*“, pentru a vedé că legiuitorul crează uă incapacitate pasivă, adică in persóna beneficiarului.

2° Cestiunile de *stat* şi de *capacitate* fiind de statut personal, trebue să aplicăm legea naţională a medicului străin. Or, acéstă lege nu'l opresce de a beneficia de uă asemenea dispoziţiune, prin urmare nici legea română nu'l póte opri. „Este constant că un străin nu póte fi lipsit in România, ḑice autorul, de beneficiele resultând din legea sa naţională, căci dênsa 'l urméză chiar in ţară străină? Nu călcăm noi in picióre acest principiu, daca decidem că străinul, capabil dupe statutul sěu personal, va fi incapabil in România, unde legea sa il urméză?“ (1)

3° „Afară de acésta, daca legea declară nulă liberalitatea făcută unui medic sau spiţer in ipotesa art. 810 Cod. civil, causa e că presupune un abus de influenţă, şi, *daca legea lor personală 'i declară capabili de a primi, declară prin acésta că abusul de influenţă nu mai este de temut;* de aci resultă că nu mai póte fi un motiv pentru a anula dispoziţiunea“ (2).

Talentul cu care acéstă opiniune este susţinută e departe de a mě convinge.

Cred că soluţiunea cea mai admisibilă e aceea de a anula dispoziţiunea făcută in asemenea circumstanţe. Acéstă din urmă soluţiune este singura ce póte conveni preocupaţiunei constante a legiuitorului, equităţei naturale, amorului propriu naţional şi suveranităţei unei ţěri.

1° Principalul capět de argumentaţiune in favórea sistemului precedent este litera legei. Legiuitorul ḑice: „*nu pot profita*“... Interpretaţiunea literală nu póte fi admisă. Dupe cum in convenţiuni trebue să recurgem la intenţiunea părţilor, éră nu la termenii de cari s'au servit, tot asemenea şi in interpretaţiunea unei dispoziţiuni legale trebue să avem in vedere spiritul legiuitorului, éră nu cuvintele de cari s'a servit redactorul dispoziţiunei. Or, care este spiritul legiuitorului in acest cas? Dispoziţiunile coprinse in acest capitol nu sunt de cât continuarea sistemului de protecţiune in favórea unor clase de persóne, sistem ce urmăresce legiuitorul, cu uă obstinaţiune laudabilă şi póte insuficientă, in tot cursul operei sale. Legiuitorul a věḑut că, atunci când uă persónă este pe cale de a se ineca şi uă alta 'i propune de a'l scăpa insă cu condiţiune de a'l recompensa cu uă sumă enormă, promisiunea ce face acel ce are necesitate de ajutor trebue redusă, de óre ce acel ce a promis nu avea libera voinţă şi posibilitatea de a reduce el-insuşi suma cerută ca resplată. De asemenea, el anuléză dispoziţiunea făcută de un minor in favórea tutorului sěu, de óre ce acel minor se găsesce in atari condiţiuni cu tutorul sěu in cât nu are uă voinţă liberă şi plină. Tot de asemenea legiuitorul a creḑut de cuviinţă să anuleze dispoziţiunea făcută de un bolnav ce se găsesce in mâinele unei persóne de la care aşteptă viaţa. Acel bolnav este considerat de legiuitor in imposibilitate de a se sustrage pretenţiunilor abusive şi mişele ale medicului sěu; el este considerat in asemenea stare de slăbiciune in cât trebuesce apărat, protegiat. Déră in ce consistă acéstă protecţiune? Nu avem de cât să luăm unul câte unul tóte casurile in cari legiuitorul a creḑut de cuviinţă să intervină cu protecţiunea sa, pentru a vedé că mijlocul de care s'a servit este acela de a interḑice persónelor ce protege facerea cutărui sau cutărui act, de a anula actele sale, adică de a face din acele persóne nisce *incapabili*. Astfel că in acest cas, ca şi in celelalte tóte, este vorba de uă incapacitate *activă*, adică de uă incapacitate reşeḑênd in persóna *disponentului*.

A decide contrariul, adică că incapacitatea reşéde in persóna *beneficiarului*, este a da uă soluţiune inadmisibilă unei ipotese ce autorul studiului făcut in *Dreptul* de la 1iu Maiu acest an trece cu multă prudenţă cu vederea. Să presupunem un bolnav român ce dispune prin testament, in străinětate, in favórea unui medic străin a cărui lege naţională nu conţine dispoziţiunea art. 810 Cod. civil român. Acest

(1) V. *Dreptul* Nr. 40, pag. 326, colóna 2, rêndul 14.

(2) Idem, in fine.

medic puté-va cere liberarea legatului in România. Da, trebue să ḑică primul sistem pentru ca să fiă consecuent. Eu voiu ḑice nu. Care din aceste două respunsuri conciliéză sistemul de protecţiune ce legiuitorul urmăresce in tot cursul operei sale? Am ḑis nu, de óre ce mi se pare că in spiritul legiuitorului a fost de a face ca incapacitatea ce crează să reşédă in persóna disponentului. Cestiunile de capacitate, fiind de statul personal, urmăresc pe disponent chiar in ţară străină, şi, prin urmare, dispoşiţiunea este nulă, medicul străin nu póte să reclame liberarea legatului in România. Ceea ce am ḑis pênĕ acum este suficient; insă, pentru a face să reésă cu mai multă evidenţă viţiul sistemului ce combat, voiu imbrăcişa pentru un moment interpretaţiunea literală, interpretaţiune ce convine aşa de mult sistemului oposit, şi voiu face uă comparaţiune cu un alt capitol din Codicele civil. Consecuenţele la cari voiu fi condus nu cred a fi admise de onorabilul meu confrate şi amic.

Daca este adevĕrat că legiuitorul a voit să creeze două feluri de incapacităţi : una *activă*, in art... Cod. civil, éră alta *pasivă* in art. 810 Cod. civil, atunci trebue să ḑicem că in capitolul II de la Vênḑare a creat de asemenea două incapacităţi, una activă in art. 1307 prin care opresce un sociu de a vinde celui-alt, éră alta pasivă in art. 1308 prin care interḑice tutorilor, mandatarilor, etc. de a cumpăra bunurile minorului sau ale mandantului. Să luăm casul tutorului. Uă femeiă străină póte fi tutrice copilului sĕu român. Se scie că se discută fórte mult cestiunea de a se sci daca uă persónă străină póte să fiă tutorul copilului sĕu. In Francia jurisprudenţa este pentru negativă. Doctrina şi somităţile invĕţământului ḑic da. Nu cred că apărătorul primului sistem să fiă contra acestei soluţiuni. In asemenea cas avênd uă incapacitate pasivă şi legea tutricei străine permiţêndu'i a deveni adjudicatară a bunului minorului, acéstă tutrice va puté cumpăra, éră tutricea română nu.

De asemenea cu mandatarul, cu administratorul.

Ecă la ce consecuenţă inadmisibilă ne conduce interpretarea literală.

2° Nu pot admite că legiuitorul a voit să creeze aci, ca şi in cele-alte casuri, uă incapacitate de a *primi*. A admite acéstă opiniune, este a pune persónele vizate in art. 810 Cod. civil pe aceeaşi tréptă legală şi *juris et de jure* cu condemnaţii la uă pedépsă aflictivă şi infamantă. Departe de mine uă asemenea asimilaţiune.

3° Să presupunem incă uă dată că incapacitatea reşéde in persóna medicului. Nu ne putem insă opri de a ne intreba pentru ce legiuitorul a creat acéstă incapacitate? In ce scop? Sistemul ce combatem respunde: „Marea influenţă ce unele persóne pot esercita, in óre-cari momente, asupra spiritului altor persóne a decis pe legiuitor ca să creeze óre-cari incapacităţi relative de a puté dispune or profita de dispoşiţiuni intre viui sau testamentare (3).“ Ceea ce se traduce astfel: legiuitorul a vĕḑut că in óre-cari casuri cine-va póte fi in imposibilitate de a manifesta uă voinţă liberă şi plină. In asemenea casuri legiuitorul a intervenit cu părintésca sa protecţiune. Pentru a 'şi implini scopul de protecţiune, a creat incapacităţi active şi pasive, adică de a dispune sau de a profita. Este incontestabil că protecţiunea legiuitorului este de *ordine publică*, şi că, chiar daca am privi incapacitatea in persóna beneficiarului, statutul sĕu personal nu va puté fi aplicat, de óre ce este contrariu ordinei publice.

(3) Veḑi *Dreptul* Nr. 40, la inceput.

4° A declara valabilă dispoşiţiunea făcută in favórea medicilor străini şi nulă atunci când e făcută medicilor naţionali, este a face din naţionali uă clasă suspectă, sau cel puţin a da străinilor in România mai multe drepturi de cât naţionalilor. Inţeleg să imping liberalismul, dupe cum fac somităţile invĕţământului in Francia, pênĕ in punctul de a acorda străinilor aceleaşi drepturi civile ca şi naţionalilor; déră nu inţeleg nici de cum de a le acorda drepturi superióre. Legiuitorul ce ar fi făcut acésta, ar fi fost lipsit cu totul de patriotism, ar fi călcat in picióre amorul propriu naţional, ar fi făcut uă operă incompletă; protecţiunea sa ar fi fost nulă, de óre ce ar fi permis captaţiunea atunci când acel ce o face este un străin, care de sigur ar fi impins acéstă nedemnă acţiune cu atât mai departe, cu cât nu are cu acel bolnav nici chiar legătura unui sânge derivat din vinele aceleiaşi mume. Nu, de uă miă de ori; nu putem crede pe legiuitorul nostru atât de culpabil sau inconsecuent.

5° Argumentul ce consistă in a ḑice, că străinul este considerat de legea lui incapabil de captaţiune şi, prin urmare, şi legea română trebue să 'l considere astfel, este unul din cele mai puţin admisibile. El plécă legea română jugului legei străine, şi atunci, cu drept cuvênt alarmat, mĕ intreb ce s'a făcut suveranitatea ţĕrei nóstre ?

6° In fine, una din două, sau legiuitorul român nu a prevĕḑut ipotesa de care ne ocupăm sau din contra a prevĕḑut'o :

a) Daca a prevĕḑut acéstă ipotesă şi a voit ca medicul străin să beneficieze de dispoşiţiunea făcută lui de către bolnav, ar fi simţit gravitatea decisiunei ce iea şi s'ar fi esprimat categoric, ar fi inserat in aliniatele posterióre acéstă escepţiune adusă regulei generale stabilite in aliniatul 1. Daca prevĕḑênd ipotesa şi simţind gravitatea soluţiunei favorabile străinului, nu a făcut insă uă escepţiune, este că nu a voit să o facă şi, prin urmare, ceea ce el nu a voit să facă, cum o vom puté face noi ?

Ni se va ḑice póte că legiuitorul a voit să dea uă soluţiune favorabilă străinului de şi nu a creat in mod espres incă uă escepţiune. Voiu respunde că esceptiunile sunt de drept strict, că nu este probată cu nimic acéstă pretinsă voinţă a legiuitorului, că suntem in dubiu asupra intenţiunei sale, şi că dubiul trebue să profite regulei éră nici de cum esceptiunei ;

b) Daca legiuitorul nu a prevĕḑut ipotesa, avem dreptul de a 'l consulta pentru a vedé care din cele două soluţiuni

admite. Pênĕ atunci insă avem datoria de a da acestei cestiuni soluţiunea ce nu face din protecţiunea vizată şi creată de legiuitor uă protecţiune ilusorie şi incompletă, ce nu dă străinilor mai multe drepturi in România de cât naţionalilor, ce nu crează din naţionali uă clasă suspectă, ce nu atinge ordinea publică şi in fine ce nu lovesce in suveranitatea şi independenţa ţĕrei.

6/18 Maiu 1883. Paris. **I. A. Filitis**

JURISPRUDENŢA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAŢIUNE ŞI JUSTIŢIE, SECŢ. I

Şedinţa din 23 Marte 1883

Preşedinţa Dlui N. L. Gherassi, preşedintele secţiunei

I. A. Corban cu I. C. Corban şi altul

SUCCESIUNE. — RENUNŢARE. — EFECTELE SALE. — PARTEA RENUNŢATORULUI PROFITA TUTULOR COEREDILOR. — ART. 696 şi 697 COD. CIVIL. — CASARE.

In cas de renunţare la mostenire, partea eredelui renunţător profită tutulor coeredilor.

Astfel, când renunţă la succesiune un frate german al defunctului, partea ce 'i se cuvine profită celor-alţi fraţi şi surori, consângeni, uterini sau germani.

Nr. 107. — Casată, decisiunea Curţei de apel din Focşani, secţiunea I, cu Nr. 45, din 1879, in urma recursului făcut de D. Iancu Anton Corban, in procesul ce are cu Dlor Iancu Constantin Corban şi Elena Lupaşcu, pentru avere.

S'au ascultat: raportul făcut in causă de D. Al. Cantacuzino, consilier al Curţei: D. I. Ralian, avocatul recurentului, in desvoltarea motivelor de casare; D. D. Chebapcea, avocatul intimaţilor, in combateri.

Curtea, deliberând:

Asupra mijlocului al douilea de casare:

„Nemotivare şi greşită aplicaţiune a art. 696 şi 697 Cod. civil. Smaranda Ciucu, suroră consângénă a mea şi a mortului Al. Corban, renunţând la succesiunea acestuia, partea sa Curtea o dă numai intimaţilor, fără a basa acésta pe ver un text de lege; de óre ce din articolele suscitate reese că şi subscrisul urma a participa, ca frate consângén."

Vĕdênd art. 696 şi 697 Cod. civil;

Considerând că, dupe art. 696 citat, eredele ce renunţă este considerat că n'a fost nici uă dată erede şi, ca consecuenţă, dupe art. 697 partea renunţătorului profită coeredilor sĕi; că de vreme ce la mostenirea unui frate iau parte, dupe art. 674 Cod. civil, atât fraţii din aceeaşi căsătorie cât şi cei din căsătorii deosebite, in casul insă din urmă mostenirea se divide pe jumĕtate intre cele douĕ linii paterne şi materne a defunctului, şi fraţii primari iau parte in amêndouĕ liniile éră consângenii şi uterinii in linia lor numai, este evident că, daca un consângén sau uterin renunţă, partea renunţătorului profită nu numai consângénului sau uterinului ci şi fratelui primar, fiind că dênsul este erede in fie care linie; că, in speciă, Curtea de apel din Focşani, de şi recunósce că recurentul era frate primar cu defunctul Al. Corban, éră Smaranda Ciucu soră consângénă cu dênşii, precum şi intimaţii nepoţi din frate consângén, decide că partea Smarandei Ciucu, care a renunţat la mostenirea defunctului Al. Corban, profită numai intimaţilor éră nu şi recurentului; că judecând astfel, a violat precitatele articole de lege;

Pentru aceste motive, şi fără a mai discuta pe cele-alte motive de casare, caséză, etc.

CURTEA DE APEL DIN BUCURESCI, SECŢIUNEA I

Şedinţa din 28 Marte 1883

Preşedinţa Dlui A. Cantacuzino, prim-preşedinte

I. Călinescu cu Safta Hagi State Călinescu

AUTORITATEA LUCRULUI JUDECAT. — ELEMENTELE SALE. — ART. 1201 COD. CIVIL.

IMOBIL DOTAL. — CONSTRUCŢIUNI ADAUSE DE BARBAT. — DREPTUL SEU DE A FI DESPAGUBIT DE PLUS-VALUTA CE RESULTA DIN FORMAREA LOR. — ART. 31, PART. III, CAP. XVI, COD. CARAGEA. — ART. 539 COD. CIVIL.

1° Nu se póte invoca autoritatea lucrului judecat, când, in procesul ce este a se judeca, nu esistă identitate de persóne, obiect şi causă, cu aceea ce s'a judecat mai 'nainte.

2° Atât sub Codul Caragea cât şi sub cel actual, bărbatul are dreptul a fi despăgubit de plus-valuta câstigată prin reconstrucţiunile făcute la imobilul dotal.

Nr. 69. — D. I. Călinescu a interjectat apel contra sentinţei Tribunalului Prahova, secţiunea I, cu Nr. 168, din 1882, pronunţată in procesul ce are cu Dna Safta Hagi State Călinescu.

S'a presentat apelantul asistat de D. avocat I. Villacrose şi defendórea prin D. avocat N. P. Răscan.

Curtea, deliberând:

Considerând că specia acestui proces este pretenţiunea apelantului d'a obliga pe Safta Călinescu, fostă socie a unchiului sĕu decedat Hagi State Călinescu, să'l desdauneze de valórea hanului clădit de rĕposatul pe locul sĕu dotal;

Avênd in vedere că avocatul intimatei, in apărarea sa orală, nu a contestat calitatea apelantului de unic mostenitor al lui Hagi State Călinescu;

Considerând că Tribunalul a respins pretenţiunea lui Ioan Călinescu, pe următórele douĕ cuvinte: 1° esistă autoritatea lucrului judecat intre reclamant şi defendóre; 2° daca s'ar admite chiar că nu e lucru judecat, totuşi hanul a fost construit sub imperiul legei celei noui şi, conform

dispoziţiunilor art. 539 Cod. civil, nu se cuvine reclamantului nici uă despăgubire;

In ceea ce privesce primul motiv :

Considerând că Tribunalul, spre a ajunge la acest resultat, pretinde că este lucru judecat, fiind că Ioan Călinescu trebuia să facă acéstă cerere cu ocasiunea revendicărei intentată de Safta Călinescu in contră'i, şi că neprocedând astfel, acţiunea sa a devenit inadmisibilă; că apelantul nu s'a destoinicit să stabiléscă diferenţa ce ar esista intre cererea de revendicare, tranşată de Curte prin decisiunea cu Nr. 314, din 1879, şi aceea ce se judecă acum;

Considerând că, daca cu ocasiunea revendicărei apelantul nu a voit să opună Saftei Călinescu pretenţiunile sale de despăgubire, nu urméză că acéstă cerere nu o mai póte face pe cale principală; că deşeanţa ce Tribunalul face să curgă in contra apelantului e arbitrarie şi nesprijinită pe un text de lege;

Considerând că, spre a fi lucru judecat in prevederile art. 1201 Cod. civil, se cere : identitate de obiect, identitate de causă şi identitate de persóne: *eadem res*, *eadem causa petendi, eadem conditio personarum ;*

Considerând că, intre acţiunea in revendicare şi cea de facià, nu esistă identitate de obiect, căci prin decisiunea Curţei cu Nr. 314, din 1879, s'a resolvat cestiunea de a se sci a cui e proprietatea imobilului, pe când prin acţiunea presentă se reclamă de la Safta Călinescu plus-valuta resultată din construirea de către sociu a unui adaos cu totul nou pe locul sĕu dotal; că nu este identitate de causă, de óre ce motivul primei acţiuni era dreptul de proprietate nesocotit al Dnei Safta Călinescu, pe când causa procesului de astăḑi este plata materialului şi impenselor cu cari proprietara cantă să se imbogăţéscă in detrimentul apelantului; că, in fine, nici *eadem conditio personarum* nu esistă, căci de şi sunt aceleaşi persóne fisice, déră din decisiunea Curţei cu Nr. 314, din 1879, se vede că Ioan Călinescu era defendor in acţiunea in revendicare, pe când in aceea ce se tratéză acum, el reclamă plata materialului şi a cheltuielilor la cari a dat nascere construcţiunea hanului;

In ceea ce concerne al douilea motiv :

Considerând că din actele presentate de Ioan Călinescu, specialmente din autorisaţiunea primăriei oraşului Ploesci din 15 Februarie 1865, resultă că clădirea hanului in litigiu a inceput in primăvara acelui an; că acésta mai reese şi din depositiunea martorilor ascultaţi cu ocasiunea anquetei efectuată de D. supleant al Tribunalului la facia locului; că, aşa fiind, e inesact de a se ḑice că apelantul nu a fost in stare să probeze epoca construcţiunei hotelului;

Considerând că, daca se probéză că construcţiunea in litigiu a inceput in primăvara anului 1865, trebue să admitem că la acea epocă ne găseam sub imperiul legei Caragea; că situaţiunea respectivă a socilor urméză să se reguleze dupe art. 31, Partea III, Capitolul XVI, de la Zestre; că, dupe acest text de lege: „câte cheltueli va face bărbatul spre paza lucrurilor de zestre, sunt ale lui; éră cât va cheltui la zidiri din temelii, cum nămesti, sau spre venit nuou al zestrei, acele cheltueli ale muerei sunt;" că, aşa fiind, sub imperiul vechei legislaţiuni, dreptul de despăgubire al apelantului nu putea măcar fi discutat;

Considerând insă că, chiar daca am admite că construcţiunea hotelului s'ar fi săvêrşit sub imperiul Codicelui celui nou, totuşi interpretarea ce dă Tribunalul prin art. 539 este greşită; că, in adevĕr, din anqueta cu martori efectuată la facia locului resultă că hanul a fost reconstruit din temelie; că menţionatul articol vorbesce de imbunătăţiri, éră nu de construcţiuni totalmente noui; că legiuitorul prin espresiunile: „chiar când printr'ênsele s'ar spori valórea lucrului" a inţeles simplele amelioraţiuni, pe cari usufructuarul le săvêrşesce spre a face lucrul mai avantagios şi mai agreabil pentru dênsul, fără să cugete la vre uă despăgubire viitóre; că atunci când usufructuarul, dupe cum e in specià bărbatul, a ridicat pe terenul sociei sale, in locul unei clădiri ruinate, un edificiu nou care a sporit valórea imobilului cu 30,000 de lei, ar fi uă iniquitate de a'l pune intr'uă situaţiune mai desavantagiósă ca acea a constructorului de rea credinţă; că, in fine, pe când usufructuarul are un drept real asupra imobilului şi lucréză pe socotéla sa, bărbatul din contra póte pretinde uă desdaunare, căci nu pentru dênsul singur ca usufructuar a făcut clădirea, in specià hanul in litigiu, déră pentru familie şi in interesul femeei al cărei mandatar legal este;

Considerând că nici obiecţiunea făcută de intimată, cum că cu acest mod de interpretare s'ar nimici dota, nu e fundat, de óre ce bărbatul, usufructuarul, in cea mai favorabilă situaţiune pentru dênsul, nu póte să esige de cât costul materialului şi al impenselor; că, ori-care ar fi dorinţa de a conserva zestrea femeei, nu e posibil de a se legitima sistemul unei espropriaţiuni silite pentru causă de utilitate privată;

Considerând că din espertisa făcută la facia locului prin martori şi inginer a resultat că Hagi State Niculescu a cheltuit cu clădirea hanului trei-ḑeci mii lei; că Curtea apreţiând găsesce că acéstă evaluare nu e esagerată;

Pentru aceste motive, admite apelul, infirmă sentinţa Tribunalului, etc.

Semnaţi: Adolf Cantacuzino, C. Câmpinénu, I. Dendrino, A. Sc. Ghica.

CURTEA DE APEL DIN CRAIOVA, SECŢIUNEA II

(Corespondenţa particulară a *Dreptului*)

Sedinţa din 24 Marte 1883

Preşedinţa Dlui I. N. Titulescu, prim-preşedinte

Tiţa Iorgulescu cu Tache Iorgulescu şi alţii

TESTAMENT AUTENTIC. — LEGALISARE. — ACEEA CE TREBUE SA CONŢINA. — CUVINTELE PREVEḐUTE DE LEGE NU SUNT SACRA-

MENTALE. — SE POT INLOCUI CU EQUIPOLENȚI. — ART. 861 ȘI 862 COD. CIVIL.

Cuvintele prevĕḑute in art. 861 Cod. civil, relativ la legalisarea testamentelor autentice, nu sunt sacramentale, și pot fi inlocuite prin equipolenți.

Astfel, omisiunea, in legalisare, că testamentul este al testatorului, póte fi inlocuită prin equipolentul că testamentul este făcut din libera voință a dispunĕtorului.

Nr. 54. — D. președinte al Curței de casațiune, secțiunea vacanțelor, a trămis in cercetarea acestei Curți procesul dintre Tița Iorgulescu cu Tache Iorgulescu și alții, pentru anularea unui testament.

La apelul nominal, s'au presentat, Tița Iorgulescu prin D. avocat B. Boerescu, și Tache Iorgulescu, Elisa G. Voiculescu și cei-alți prin DD. avocați D. Giani și P. Chițu.

Curtea, deliberând :

Avênd in vedere apelul făcut de Dna Tița (Maria) C. Iorgulescu contra sentinței Tribunalului Prahova, secțiunea I, cu Nr. 198, din 1881 (1), in procesul dintre dênsa cu Dlor Tache Iorgulescu, locotenent A. Iorgulescu și Elisa G. Voiculescu, pentru anularea unui testament făcut de rĕposatul C. Iorgulescu, cu data 1879, Septembre 19, și legalisat de Tribunalul Prahova la Nr. 942, din acel an, lună și ḑi, in favórea consórtei 'sale Tița C. Iorgulescu și recunóscerea dreptului de singură mostenitóre a averei decedatului ;

Avênd in vedere că acest proces este venit in urmarea decisiunei inaltei Curți de casațiune și justiție cu Nr. 191, din 1882 (2), prin care caséză decisiunea Curței de apel din Bucuresci, secțiunea III, cu Nr. 55, din 1882, și ordonă judecarea procesului din nou de acéstă Curte ;

Avênd in vedere că din testamentul presentat de apelantă se vede că defunctul C. Iorgulescu a testat in formă autentică ;

Avênd in vedere că una din formalitățile cerute la testamentele autentice este ca in adeverire să se facă mențiune espresă de indeplinirea tutulor condițiunilor prevĕḑute in art. 861 și 862 Cod. civil ;

Avênd in vedere că Codul civil, neindicând forma in care acéstă mențiune trebuesce a fi făcută, apoi nici esistă in acéstă privință termeni sacramentali ; că omisiunea unui cuvênt cerut de lege nu póte atrage nulitatea actului, daca acest cuvênt se găsesce inlocuit ptintr'un equipolent ;

Avênd in vedere că, in speciă, Tribunalul, prin jurnalul de legalisare, constată in adevĕr că testamentul s'a citit din cuvênt in cuvênt, in auḑul și facia testatorului ; că testatorul a declarat că testamentul conține libera Dsale voință și mulțumire și că este iscălit de dênsul, insă declarațiunea testatorului că testamentul depus in Tribunal este al sĕu nu se vede menționată in acel proces-verbal ;

Considerând insă că cuvêntul *al sĕu*, omis de Tribunal in autentificarea testamentului, se vede inlocuit printr'un equipolent: „*libera Dsale voință*", și acéstă ideă reese din impregiurarea că este imposibil a admite un testament care s'a citit unui om din cuvênt in cuvênt, care a auḑit tótă coprinderea lui, care scie că acel testament este relativ la averea sa, și care coprinde declarațiunea că acel testament conține libera Dsale voință, să nu scie că acel testament este al sĕu ; că, pe lêngă acésta, uă probă că testamentul este al defunctului, este că chiar testatorul 'și-a manifestat din nou ultima voință cu scrierea sa proprie in josul testamentului, unde ḑice: „*Constantin Iorgulescu, cu voința mea, las mostenitóre pe averea mea pe socia mea Tița*" ; că din tóte acestea resultă că cuvêntul „*al sĕu*", omis de Tribunal, este inlocuit in autentificare prin equipolentul „*a Dsale voință*" ;

Considerând că art. 862 Cod. civil nu prescrie nici uă formulă specială, nici uă espresiune sacramentală pentru mențiunea formalităților ce cere ; apoi, pentru ca scopul legei să fiă indeplinit, e destul ca indeplinirea formalităților prescrise să reésă intr'un mod manifest din alte cuvinte ale actului, adică din equipolenți ;

Considerând că, astfel fiind, mențiunea cerută de lege sub pedépsă de nulitate pentru indeplinirea tutulor formalităților unui testament autentic vĕḑêndu-se efectuată in casul de faciă, apoi testamentul se recunósce a fi bun și făcut in prevederile legei, și prin urmare apelanta Tița este singură in drept a mosteni averea lăsată prin acel testament ;

Pentru aceste motive : admite apelul ; reforméză sentința Tribunalului Prahova, secțiunea I, cu Nr. 198, din 1881 ; recunósce de bun testamentul, etc.

Semnați : I. N. Titulescu, L. Leonțénu, Eug. Angelescu, G. Orman, G. Milianu.

(1) Veḑi *Dreptul* Nr. 28, din 1882, pag. 231. (*N. R.*)
(2) Veḑi *Dreptul* Nr. 57, din 1883, pag. 463. (*N. R.*)

Bucuresci — Typ. Curței Regale, pr. F. Göbl Fii, Pasagiul Român, 12.

ANUL XII. — Nr. 45. JOI 19 MAIU 1883

DREPTUL

LEGISLATIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENTIA — ECONOMIE POLITICA

Prim-Redactor: DEMETRU C. POPESCU

ESE DE DOUE ORI PE SEPTEMANA

Redactor-Administrator: NICOLAE CHRISTESCU

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA ḑIARULUI, PASAGIUL ROMAN, 10

ABONAMENTELE se fac pe an şi pe jumĕtate de an: la 1[iu] Decembre şi 1[iu] Maiu. De la 1[iu] Iulie pĕnĕ la 20 August ḑiarul nu apare.

Anunţuri: linia 40 bani. *Scrisorile nefrancate se refusă* Un numĕr: 50 bani

COSTUL ABONAMENTULUI Pe an, 40 lei; pe jumĕtate an, 20 lei. *Studenţii plătesc pe jumĕtate* Pentru străinĕtate se adaogă timbrul postal.

SUMAR

RAPORTUL NATURAL INTRE DRĔPT SI MORALA

(Urmare. — Veḑi *Dreptul* Nr. 5, 11 şi 28.)

III

Ori-ce schimbare in ordinea naturei se produce pe basa unei *legi*, care 'i prescrie regule fixe. Evenimentele reale au uă insemnătate logică şi evenimentele logice uă insemnătate reală. Natura, cu tóte că dênsa ne arată un tablou pururea schimbat, e totuşi in *armonie constantă* cu schema logică a lumei.

Seria organisaţiunilor şi succesiunea specielor in domeniul formaţiunilor plantale şi animale e uă dovadă pipăită a esistenţei unor *principie creatóre*, cari nu se mulţumesc numai cu reproducerea imaginilor trecute, ci mai adaogă incă elemente noue formelor vechi de esistenţă şi de viaţă (1).

Istoria omenirei, care singură ne interesézā in momentul de faciă, ne infăcişézā uă schemă analogă.

Interesul economic e causa constantă a schimbărilor sociale; aceste schimbări se produc insă pe basa unei legi care le prescrie regule fixe, pe basa legei *simpatiei*.

(1) DUEHRING, *Cursus der Philosophie als streng wissenschaftlicher Weltanschauung und Lebensgestaltung*, pag. 28.

Ordinea socială nu stă pe loc, nu se copiézā, nu se intórce intr'un cerc viţios; dênsa se reinoesce continuu, ca ordinea naturei.

Statele per şi din cenuşa lor se nasc alte State mai sănĕtóse, in cari consciinţa datoriei se strecóră in straturi sociale mai adânci.

Omul are privilegiul a poseda elementul cel mai esenţial al vieţei sale in desvoltarea afecţiunilor sale simpatice, cari au uă valóre absolută, cu tóte că sunt şi remân nedespărţite de instinctele egoiste, cari sunt basa lor biologică (2).

Libertatea morală e scopul şi ţinta omenirei; indestularea trebuinţelor *economice* nu e de cât un efect, un cas special, un fapt de a doua ordine.

Vechiele popóre (Fenicienii, Tyrienii, Carthaginesii) şi inşişi Grecii aveau numai uă presimţire *vagă* a acestui adevĕr şi posedau mai mult geniul comerciului, al literaturei, al artei, de cât geniul *dreptului* şi al *legislaţiunei*.

In anticitate, un singur popor era inzestrat cu acest geniu, poporul roman (3), care punea greutatea decisivă pe interesul economic numai in legile sale abstracte (4); in dreptul sĕu practic insă, in

(2) DUEHRING, *Der Werth des Lebens*, pag. 76.

(3) BRAVARD-VEYRRIÈRES, *Traité de Droit commercial*, Livre préliminaire, pag. 2 şi 3.

(4) HERING, *Zweck im Recht*, pag. 274. — Interesul economic e, in ochii admiratorilor *codificaţiunei justiniane*, elementul esclusiv al dreptului. Lucrând pentru interesul meu propriu, se ḑice, lucrez printr'acésta chiar pentru binele societăţei. Acéstă concepţiune e adevĕrată, daca se adaogă că omul *moral* ajută interesul societăţei prin aceea că lucrézā pentru propria sa conservare. Ei bine! intr'uă societate cârmuită de un despot, omul e prin forţa elementară a lucrurilor

moravurile sale, pe *consciința datoriei. Moribus antiquis stat res romana virisque* (5).

Idealurile cari ne atrag, ne miscă, ne incăldesc, nu sunt apreţiabile in bani. *Virtus suo ære censetur.* Omul se luptă, se jertfesce, móre pentru dreptul sĕu.

Nu sciința a creat acéstă abnegare, acéstă uitare de sine a omului. Şi sĕlbaticul deosebesce dreptul de nedrept.

Sciința impodobesce de sigur cu uă corónă maiestósă capul omenirei; elementul de viaţă insă al sciinţei, nervul sĕu, esența sa, e morala.

Ceea ce impune arbitrariului, e caracterul, nepărtinirea, vointa morală, nu nimbul de sfinţenie cu care ideologii imbracă principiele abstracte.

Sciința e incă fórte inapoiată. Problemele cele mai grele astéptă incă soluţiunea lor. Cine se póte făli că cunósce ultimele principie?

Invĕţatul se jertfesce, se chinuesce, se ingrópă moros in cărţile sale, ca să ridice un colţ al vĕlului, ca să se apropie de ideal, ca să câstige un tĕrâm nou adevĕrului. Sciinţa cea mai inaintată va fi identică cu morala cea mai perfectă.

Unde nu propăşesce morala nu póte să fiă vorba nici de inflorirea sciinţelor.

Condiţiunile morale nefiind aceleaşi in Orient şi in Occident, consecuenţa era că şi civilisaţiunea nu avea aceeaşi sórtă intr'uă parte a Europei ca in cea-altă.

Bisericele din Europa orientală erau pururea in prada agitaţiunei; biserica latină, din contra, urmărea un scop practic, organisarea.

Intr'uă parte se propagară neorênduielele prin concilie; in cea-altă era un om apostolic care representa un criteriu al adevĕrului (6).

Conciliele nu aveau uă organisare determinată, atârnau de curtea din Constantinopoli; anarchia opiniunilor era fără frêu, şi episcopii, incapabili cum erau să se disciplineze singuri, se robiră impĕrăţiei.

nemoral, de óre ce nu e liber. Nu putem déră să derivăm dreptul din norma despotului (cum propune D. HERING, *op. cit.*, pag. 332), precum nu putem deriva binele pupilului din egoismul tutorului, prosperitatea societăţilor cu acţiuni din lăcomia nesăţiósă a fundatorilor, fericirea lucrătorilor cu mâna din neomenia cămătarilor, inflorirea republicei din réua credinţă a viperelor demagogice.

(5) HERING, *Geist des röm. Rechtes*, II, pag. 290.

(6) DRAPER, *Istoria desvoltărei intelectuale a Europei*, tradusă de AUBERT, II, pag. 1—91.

Episcopatul de la Roma, din contra, mai bine ajutat de impregiurări (7) de cât episcopatul de la Constantinopoli şi episcopatul de la Alexandria, deveni rivalul Statului şi trase in cercul magic al instituţiunilor sale tóte elementele sociale, fără să escludă mulţimea care căuta şi găsea protecţiunea sa.

Sciinţa era, prin invasiunea teologiei, isbită de uă suspensiune fatală şi intr'uă parte a Europei şi in cea-altă. In Occident se iviră insă două impregiurări, cari erau de bun augur pentru viitorul sciinţei, a nume: 1° disciplina de fer a bisericei, care a pus uă stavilă anarchiei opiniunilor, şi 2° desvoltarea elementului popular, care a făcut posibilă reforma bisericei şi, ca consecuenţă, nascerea unei sciinţe in acelaşi timp liberă şi religiósă.

In Europa occidentală se realţă sciinţa, mulţumită acestor impregiurări, mai imposantă, mai măréţă, mai roditóre de cât óri-şi-când; robirea bisericei in Europa orientală, din contra, robire care astădi se póte studia mai bine de cât ori unde la Moscwa (8), născu aparenţa că biserica nu e uă resursă necesară a Statului, şi sciinţa deveni *nihilistă*.

Sciinţa nu e uă bine-facere pentru omenire de cât când dênsa devine *spontan religiósă*, când dênsa scie să ţie cumpăna intre simţul moral, care e un frêu, şi ipotesele temerare, cari sunt uă revoluţiune.

Libertatea nu consistă in a alege dupe plac intre nenumĕratele ipotese posibile, in puterea de a face un lucru sau contrariul sĕu, de a face dupe hasard bine sau rĕu, de a afirma morala sau de a o tăgădui. Libertatea nu se póte defini nici ca uă stare de lucruri, unde nu atârnăm de cât de noi, de raţiunea pură sau de vointa pură. Insuşi *Kant* a recunoscut că mintea omenéscă e neputinciósă a esplica cum raţiunea pură fără alt motiv ar puté deveni un lucru practic. Libertatea e din contra sinonimă cu credinţa (hrănită de sciinţă in concurs cu uă biserică democratic organisată) in posibilitatea unei indreptări *reale* a naturei omenesci, credinţă care aduce cu sine disciplinarea maselor nu pentru a le robi, ci pentru a ridica forţele lor.

(7) Şi invasiunea lui Alaric era favorabilă.

(8) LABOULAYE, *l'Etat et ses limites.*

Unde am ajunge daca ne-ar lipsi un minut măcar acéstă credinţă? Progresul ar fi, fără dênsa, uă prăpastie, sciinţa un isvor nesfêrşit de rele, şi singura scăpare din acéstă incurcătură sinuciderea universală.

Pesimismul face să lucéscă, cum se esprimă un filosof modern, de pe piedestalul relelor sociale lumina fosforescentă a putregiunei.

Credinţa sĕlbaticului valéză de uă miă de ori mai mult de cât uă civilisaţiune care se sfêrşesce cu uă asemenea bancrută morală.

Miturile omului primitiv se nasc pe un pămênt incult déră roditor. El nu cunósce corupţiunea, putregiunea morală, cultura falsă, care nu e, vĕdută la lumină, de cât un cloac de fraudă şi de inepţie. Natura a format in ochii sĕi raportul intre mulţumire şi durere, aşa că cea d'ântâiu are de regulă precădere.

Mântuirea omenirei e condiţionată prin propăşirea simultaneă a sciinţei, care descopere legile naturei, şi a voinţei morale, care le rodesce, le insufleţesce.

Teoriile sunt un blestem pentru ómeni când nepărtinirea, sanctitatea, probitatea invĕţaţilor devin un mit, uă poveste.

Nici neatârnarea eruditilor nu e in stare a le face roditóre, daca dênsele, impregiurările fiind contrarii, cad pe un tĕrâm sterp.

Morala invĕţată de *Socrate*, de esemplu, era ca uă flóre pe uă stâncă gólă. Filosoful a meditat numai *isolat* teoria sa morală, care era uă anticipare ideală a moralei chrestine; chrestinii, din contra, au realisat'o *in masă*, au pecetluit'o in sângele lor. *Volo* (non cogito), ergo sum.

Progresul teoriilor şi mai cu sémă al teoriei dreptului nu e posibil, daca nu se ridică in acelaşi timp nivelul moral.

Dreptul nu e uă putere intelectuală, ci una morală. Numai voinţa morală e in stare să dea dreptului aceea ce face esenţa sa; numai dênsa are uă putere real formătóre şi creatóre. Un popor póte să fiă, intelectual, ori cât de talentat; de 'i lipsesce forţa morală, energia, perseverenţa, dreptul nu va prospera nici uă dată la dênsul. Legile sale nu vor fi de cât bunele intenţiuni ale unui om fără caracter, inspiraţiuni ale momentului pe cari le desminte realitatea şi le isgonesce momentul de mai apoi (9).

Morala déră invĕţată de scólă in concurs cu biserica populară trebue să pĕtrundă tótă viaţa juridică a societăţei. Puterea imensă de opiniune ce posedă Curtea supremă in Statele-Unite repausă pe contingentul cel mare de forţe morale ce sciinţa liberă (10) şi biserica pură (11) aduc celor şépte judecători federali.

In mâna celor şépte judecători federali stă pacea, prosperitatea, esistenţa chiar a Uniunei. Fără dênşii, constituţiunea este uă lucrare mórtă; la dênşii recurge puterea esecutivă pentru a resista impietărilor corpului legislativ; legislatura, pentru a se apăra in contra intreprinderilor puterei esecutive; Uniunea, pentru a face să fiă ascultată de State; Statele, pentru a respinge pretenţiunile esagerate ale Uniunei; interesul public in contra interesului privat, spiritul de conservaţiune in contra nestatorniciei democratice (12).

Radicalii, cari iubesc aşeḑămintele americane cu uă iubire de maimuţă, nu trebue să uite că aceea ce intipăresce civilisaţiunei americane uă pecete deosebită este tocmai raportul caracteristic intre sciinţă şi religiune, drept şi morală. Sciinţa păşesce in America de Nord pe un tĕrâm sfânt; un legământ simpatic unesce scóla şi clerul de jos; invĕţatul impĕrăţesce, nu ca un oracol, ci ca un martir care 'şi dă tóte silinţele să desvolte metodele intuitive ca să facă posibilă vulgarisarea cunoscinţelor (13); dreptul nu se desparte de morală; codificaţiunea nu dĕrimă obiceiurile.

Radicalii nu cunosc acéstă armatură solidă a libertăţei. Armele lor: dreptul abstract, filosofia abstractă, sunt luate din arsenalul vechiului regim. Pumnul domnesce; dreptul plăsmuit ţese uă frânghie pentru gâtuirea equităţei; un abis desparte dreptul de morală.

Déră nu forţa trebue să ocupe tronul (14). So-

(9) HERING, *Geist des röm. Rechtes*, I, pag. 332.

(10) Literatura e spontan religiósă in America.

(11) V. *supra*, II, text şi nota 16.

(12) TOCQUEVILLE, *de la Démocratie en Amérique*, I, pag. 252.

(13) TOCQUEVILLE, *op. cit.*, III, Cap. X, pag. 65 şi urm.

(14) D. HERING, care susţine părerea opusă, adaogă totuşi un temperament. Dreptul ne invaţă, ḑice dênsul, cum să intrebuinţăm mai bine forţa, déră nu in vederea numai a unui cas concret, ci in vederea *scopului abstract*, conceput *in perpetuitatea urmărirei sale*, adică

cietatea, sguduită de demagogi, e in fine sătulă de agitaţiuni sterpe şi caută să găséscă schema pentru reconstituirea sintesei sociale.

Când Statul se absórbe in societate; când basele tradiţiunilor viţióse incep a tremura; când se invederéză că principiele, pe cari nu le mai rodesce uă voinţă morală constantă, se schimbă in scheme sterpe, in ieroglife născocite de legisti servili; când subtitităţile scólei deductive nu mai sunt de cât uă materie de ris pentru consciinţa redesteptată a omenirei; când insăşi scolastica declară că ficţiunea unei diferenţe intre Drept şi Morală a schimbat dreptul in teorie, a desbrăcat legea de demnitatea ei, a inlesnit lăţirea pesimismului, a făcut să péră ideele de drept (15); când se face descoperirea şi in domeniul economiei politice că sórta economică a omenirei nu se póte separa de etică (16), cum să ne mai indouim atunci că a sunat in fine ora cea de pe urmă pentru falsa teorie care pretinde că abnegarea, gratuitatea, interesul moral nu sunt de cât nisce adiafora (lucruri indiferente) in domeniul dreptului, sau, cu alte vorbe, că dreptul trebue să tindă a intemeia indestularea trebuinţelor omenesci *esclusiv* pe egoism?

Jurisprudenţa s'a resculat de mult in contra ficţiunei unei deosebiri specifice intre Drept şi Morală. Vom cita câte-va esemple. Impregiurarea că mandatarul işi póte stipula un salariu nu desbracă mandatul de *gratuitate*, care 'i s'a pus ca un titlu de nobilime in légăn. Judecătorul póte să reducă salariul, daca 'l găsesce escesiv. Legea, prin aceea chiar că a consfinţit principiul gratuităţei mandatului, a recunoscut implicit că salariul stipulat de mandatar trebue să fiă, nu un câstig negustoresc, uă *merces*, ci uă remuneraţiune, a căreia valóre reşéde mai mult in intenţiune de cât in bani (17). Uă reacţiune analogă s'a ivit in domeniul obligaţiunilor naturale (18). Obligaţiuni naturale sunt, dupe principiele jurisprudenţei, tóte obligaţiunile cari derivă din equitate sau consciinţă, sau pe cari le impune delicateţa sau onórea (19). Nu este esact că indatoririle juridice presupun tot-d'a-una posibilitatea legitimă şi raţională a unei coerciţiuni esterióre, aceea ce nu póte avé loc la obligaţiunile pur morale (20). Normele lipsite de ori-ce sancţiune esterióră devin norme juridice prin aceea că le observăm de bună voe (21). Un alt esemplu este acesta. Pentru validitatea quasi-contractului gestiunei de afaceri, nu se cere să esiste din partea girantului un interes apreţiabil in bani. Puţin importă că dênsul s'a condus de motive de interes pur personal sau in consideraţiunea interesului stăpânului afacerei. Acésta este adevĕrat şi in privinţa stipulaţiunei pentru altul, care se confundă une-ori cu quasi-contractul gestiunei de afaceri (22). Unii merg chiar pênĕ a pretinde că un interes moral póte să fundeze in general uă obligaţiune, nefiind de esenţa obligaţiunilor ca dênsele să coprindă un interes bănesc pentru creditor (23).

in vederea *scopului practic* aşa cum 'l concepe *individul tipic* al timpului (Germania imperială?) in fie-care epocă. (HERING, *Zweck im Recht*, I, pag. 288.) „Istoria — observă acelaşi autor — nu sufere in viaţa popórelor pe cei mici. Cucerirea, instinctul de espansiune al Statelor e protestul societăţei in contra mărginirei geografice ce 'i impun cerinţele constrângerei sociale. Statul are să se intindă dimpreună cu societatea asupra pământului intreg (*op. cit.*, pag. 309).“ D. HERING a trecut, precum vedem, in tabăra socialistilor de catedră (*op. cit.*, pag. 511, nota), de care am vorbit *supra*, Partea I, text şi nota.

(15) TRENDELENBURG, *Naturrecht*, pag. 21.

(16) Trebue să ţinem sémă, ḑice CAREY, de calităţile distinctive ale omului şi să nu ne mărginim numai la calităţile materiale ce dênsul le are comune cu boul, calul sau alte dobitóce. (*Sciinţa socială*, tradusă de ADLER, I, pag. 411.) Insuşi ADOLF WAGNER abhorĭ separaţiunea economiei politice de morală. (*Politische Oeconomie*, I, pag. 238, text şi nota 28.

(17) In acest sens, jurisprudenţa francesă şi belgiană; in sens contrariu, doctrina. (V. LAURENT, *Droit civil français*, XXVII, Nr. 349 şi urm.)

(18) Teoria obligaţiunilor naturale infăcişéză un mare interes practic. Obligaţiunile naturale se pot opune ca escepţiuni in contra acţiunei in repetiţiune a indebitului, pot servi apoi de causă valabilă unei obligaţiuni civile. Obligaţiunile incheiate pentru aquitarea unei obligaţiuni naturale se privesc ca acte cu titlu oneros. Obligaţiunile anulabile sau rescindabile din causa incapacităţei civile a datornicului pot forma obiectul unei cauţiuni civile eficace.

(19) Jurisprudenţa e fixată in acest sens. Doctrina e divisată. Majoritatea autorilor aprobă teoria jurisprudenţei. (V. ZACHARIAE, edit. ANSCHUTZ, II, pag. 213, § 297, text şi nota 1.) In sens opus, AUBRY et RAU (IV, § 297, pag. 4) şi LAURENT (XVII, Nr. 6 şi urm.). Obligaţiunile naturale sunt, dupe acesti autori, de uă parte, obligaţiunile cari, fundate pe uă causă juridică, ar fi primitóre de uă coerciţiune esterióră, déră pe cari totuşi legiuitorul nu le-a recunoscut ca obligaţiuni civile, éră, de altă parte, obligaţiunile cari erau civile in Dreptul roman, cărora insă legiuitorul le-a retras dreptul de acţiune, precum obligaţiunea părinţilor de a inzestra pe copiii lor, care astăḑi nu mai esistă (art. 186 Cod. civil).

(20) Acésta este obiecţiunea de căpetenie care se opune teoriei ce susţinem.

(21) V. PUCHTA, *Pandecten*, § 11, nota g.

(22) V. *Dreptul* Nr. 42, din 9 Maiu 1882.

(23) WINDSCHEID, *Pandecten*, II, § 251, text şi nota 3. — Părerea opusă invócă l. 9, § 2, Dig. *De statu lib.*, 40, 7: *„ea enim in obligatione consistere quæ pecunia lui præstarique possunt.“* Acéstă disposiţiune stă insă in legătură cu necesitatea condemnaţiunei bănesci a dreptului

Dreptul separat de Morală e de sigur mult mai sistematic, mai conform cu disciplina de fer a naturei de cât dreptul equitabil; déră să nu uitâm că tótă natura lucréză să se ridice la *consciința omului de bine*, vêrful și incoronarea universului. Principiele dreptului sunt mai simple, mai espresive, mai clare când nu contradic equitatea. Uniformitatea in aplicarea principielor trebue să decurgă dintr'uă voință morală constantă, nu din jurisprudența stabilită de uă castă de legisti.

Siguranța dreptului nu e nicăeri așa in acord cu progresul și libertatea ca in Statele-Unite, unde simțul și pietatea valézâ mai mult de cât rațiunea abstractă.

Siguranța dreptului, ca ideal, nu trebue să ne-o inchipuim sub forma unei voințe morale constante a Statului ipercivilisat, in oposițiune cu arbitrarul asiatic (24), ci sub forma unei voințe morale constante a societăței lăsate la propria ei inițiativă.

Inamovibilitatea magistraturei e, in America, in parte practic realisată, in parte reclamată de cei mai mari scriitori. Un popor ințelept iși mărginesce de bună voe puterea in propriul sĕu interes bine ințeles.

Un popor copt pentru libertate se gândesce și la stabilitatea administrațiunei. Cari biurocrații din lume s'ar puté mĕsura cu selfgovernmentul american rațional modificat!

Funcționarii administrativi nu se pot de sigur numi pe viață. Statul n'ar puté să trăéscă un minut, daca subalternul ar avé dreptul să refuse a esecuta ordinele superiorului sĕu in materie de administrațiune pură. Neatârnarea funcționarilor administrativi s'ar mări insă considerabil, daca 'i-am autorisa să judece cestiunile de drept public, cum se judecă cestiunile de drept privat, in concurs cu alți judecători periodic aleși. Decernatul administrativ in materie de poliție rurală, de igienă publică, de concesiuni de a zidi sau de a inființa stabilimente industriale, de dări, de drumuri publice, de recrutație, de tocmeli agricole, s'ar puté atribui subprefectului. In contra incheiărilor subprefectului s'ar puté deschide recursul la *Consiliul districtual*, compus din prefect, un membru municipal al orașului de reședință al districtului și trei membri aleși pe uă periódă de opt ani, care să decidă asupra recursului ca instanță de apel definitiv, cu esclusiunea recursului in casațiune. Alegerile pentru aceste funcțiuni să se facă cum se fac alegerile pentru Corpurile legiuitóre.

Siguranța dreptului mai reclamă in fine uă putere esecutivă neatârnată, stabilă, déră in același timp rațional controlată, respundĕtóre.

Un om genial, un talent organisator, se nimicesce când 'l miscă numai majoritatea unui partid, nu insă când 'l controléză un *Consiliu de Stat*, compus din legisti profesionali eminenți aleși de parlament pe uă periódă de opt ani și inamovibili in cursul duratei funcțiunei lor.

Controlul in privința intereselor economice ale națiunei trebue să rĕmâe intreg și direct parlamentului; controlul, din contra, in privința numirei și a destituirei funcționarilor (25), a decorațiunilor (26), a mĕsurilor de luat in impregiurări estraordinare (*salus reipublicœ suprema lex esto*), se cuvine de drept unui Consiliu de Stat care are, afară de acésta, chiămarea naturală de a elabora proiecte de legi, de a verifica titlurile deputaților și senatorilor, de a numĕra voturile in țĕrile unde s'ar adopta sistemul lui *Tomas Hare* (27).

vechiu roman, care nu mai esistă astădi. In dreptul modern nu póte să facă in acéstă privire dificultate nici cestiunea esecuțiunei, judecătorul avĕnd facultatea de a da uă sancțiune indirectă hotărîrei sale prin condemnarea la daune-interese de atât pentru fie-care di de intârdiere.

(24) Pămĕnturile din Turcia, cu tótă fertilitatea lor estraordinară, au uă valóre fórte indouielnică din causa nesiguranței dreptului. Valórea bunurilor atârnă, nu numai de la importanța lor economică, déră mai cu sémă de la garanția ce ne-o dă dreptul că posesiunea lor ne este asigurată.

(25) Destituirea să nu pótă avé loc bine ințeles de cât pe basa și in limitele unei legi disciplinare raționale. Numai așa se póte inchiezășui nepărtinirea și neatârnarea funcționarilor publici. Prelații și preoții trebue să fiă supuși aceluiași mod de numire și de destituire ca cei-alți funcționari publici.

(26) Recompensa ideală (onórea, lauda, gloria) este uă resursă importantă a dreptului. Nepărtinirea trebue să domnéscă, dupe esemplul vechiei Rome, neapărat și in acest domeniu. De se cuvenea unui strateg un triumf, uă ovațiune, de avea sau nu drept un cetățén la uă corónă murală, eră esact regulat de lege și putea chiar să fiă obiectul unui proces. (V. HERING, *Zweck im Recht*, *op. cit.*, pag. 188

(27) Numĕrul votanților se imparte, dupe acest sistem, prin numĕrul membrilor representanților națiunei: fie-care candidat care are acéstă sumă de mijloc a voturilor să fie considerat ca ales, puțin importă din câte districte diferite s'a adunat acéstă sumă; fie-care alegĕtor să aibă libertatea a vota pentru ori ce candidat, in ori-ce parte a țĕrei s'ar fi pus candidatura acestuia, și, afară de acésta, de a insemna pe listă subsidiar și alte nume. Voturile să se numere pentru cel de al douilea, daca cel d'ântâiu n'a reușit, etc.

Frasa gólă nu ţine sceptrul in mână intr'uă societate bine organisată. Amănunţimile minuţióse recâstigă locul de onóre care le aparţine. Literatura şi scrierile autorilor renumiţi ocupă rangul ântâiu. Presa politicianilor necopţi şi corupţi e *capitis diminutio.* Scóla nu se mai mulţumesce cu rolul secundar de a respândi cunoscinţele incomplete ale timpului, ci reincepe activitatea sa creatóre.

Este in interesul bine inţeles al elementului popular să incuragieze, nu presa efemeră, superficială, robită de pasiuni rele, ci literatura superióră, care e miscată de iubirea pasionată a adevĕrului, care adună cu răbdare materialul empiric, descopere ḑilnic noue amănunţimi interesante, lărgesce cercul cunoscinţelor sub impresiunea ce lasă aceste descoperiri minuţióse, desvoltă logica reală, care e de uă miă de ori mai roditóre de cât dialectica subtilă, şi perfecţionéză cu acest chip metódele intuitive, cari singure impărtăşesc mulţimei bine-facerile civilisaţiunei.

Va sosi timpul, mai curênd sau mai târḑiu, când şi sciinţele superióre vor cădé sub bunul simţ ca de douĕ ori douĕ face patru. In locul metódei lui Euclid se va intrebuinţa uă dată, in materie de geometrie, uă metódă genetică, intuitivă, simplă. Axiomele mecanicei superióre, acele ale astronomiei vor trece ca uă monetă curentă din mână in mână.

In ḑilele nóstre, din contra, nu se póte câstiga technica superióră de cât prin studie indelungate şi penibile. Câte formule, mai mult sau mai puţin neinţelese, nu trebue să ţi le intipăresci memoriei ca să te faci apt pentru uă profesiune superióră! Câte jertfe trebue să aduci ca să inveţi uă limbă, ca să cunosci dreptul unei ţĕri! Technica insutesce, inmiesce puterea; déră dênsa cere de la adepţii sĕi sforţări estraordinare, şi nu se póte déră intinde asupra maselor. Limba e uă armă puternică pentru cel ce o cunósce. Limba cugetă pentru noi; deosebirile fine, ce ni le inlesnesc cuvintele, sunt un contingent mare de lumine ce ómenii perspicaci din tóte timpurile 'l-a adus in cursul secolelor.

Amenință óre acéstă supremaţie a sciinţei interesul maselor? Câtuşi de puţin.

Sciinţa e autoritară, este adevĕrat, căci dênsa cere pênĕ la un punct supunerea şi increderea bunului simţ necultivat; dênsa e insă in acelaşi timp populară, căci lucrarea marilor cugetători deschide căi noue progresului.

Sciinţa apoi nu ajută numai progresul, déră, aceea ce valéză mai mult, dênsa ridică morala. Invĕţămêntul, daca nu 'l strică un despot, daca nu 'l corupe anarchia, găsesce in ocupaţiunea sa un element moralisator. Sciinţa dă voinţei calm, equilibru, armonie.

Cine ḑice: Luminézâ-te şi vei fi, Voesce şi vei puté, trebue să adaoge că omul semi-civilisat e mult mai depărtat de lumină şi de adevĕr de cât sĕlbaticul, şi că lumina cea sfântă nu se póte vedé de cât de acela care consacră tótă viaţa sa studiului. Numai invĕţatul cunósce vocalele sfinte fără de cari nu se póte citi cartea naturei şi nu se póte rosti cuvêntul care nasce din chaos uă lume. De şi póte să aparţie lui Socrate, ḑice *J.-J. Rousseau*, şi spiritelor de trampa sa de a câstiga virtutea prin raţiune, specia omenéscă ar fi incetat de mult de a fi daca conservarea sa n'ar fi atârnat de cât de la raţionamentul acelor ce o compun (28). Sciinţa nu póte déră să indeplinéscă misiunea ei de căpetenie, care este de a imbunătăţi sórta maselor, fără conlucrarea religiunei.

Progresul ar inceta fatal, daca morala n'ar mai găsi nicăeri un loc sub sóre. Naturalistul păstréză uă credinţă in vagurile cele mai secrete ale pieptului sĕu şi când dênsul işi inchipuesce că a perdut tóte ilusiunile. Dupe ce Orpheus a perdut idealul sĕu şi a fost rupt in bucăţi de Menade, a sunat incă pe lyra sa: Eurydike! Eurydike! (29)

Geologii spun că creaţiunea nu e sfêrşită, că ea nu se va opri la om, că ea va fĕta uă lume nouă, uă lume superióră omenirei. Nu este acésta, intrébă cu drept cuvênt Edgar Quinet, uă profeţie care intrece pe aceea a lui Isaia şi Ezechiel? Creaţiunea nu ne insuflă ea óre uă mai mare admiraţiune, când o reducem, nu la uă legendă biblică, ci la legi eterne, „rugismente ale naturei in dureri de facere, şuerări de şerpi diluvieni, cari au găsit un ultim ecou in inima omului, presimţiminte ascunse de forme viitóre, incă invĕlite in formele presentului, uă credinţă in uă viaţă viitóre ce ni-

(28) J.-J. ROUSSEAU, *Contrat social*, pag. 61.

(29) Imprumutăm acéstă imagine frumósă Dlui ERNEST RENAN, care a intrebuinţat'o intr'uă scriere recentă.

mic nu póte să o sece, strigăt a ori-ce creatură, aspirațiune a ori-ce viață la uă viață mai inaltă și mai completă (30)?

Lumea are trebuință astăḑi de uă morală nouă, de uă morală basată pe concepțiunea sciințifică a lumei și a vieței (31). Scopul este nu de a declara resboiu chrestinismului, ci de a turna in coprinsul sĕu idealurile sciinței, de a imbrăca sciința cu formele plastice ale religiunei.

Fie-care lucru are uă piele, uă colóre. Uă religiune abstractă ar invĕli lumea cu giulgiul morței.

Chrestinismul reimpăcat cu sciința va intemeia ordinea fără să opréscă progresul, va infăcișa un tablou luminos, in care nu se vor mai vedé punctele negre cari 'i strâmbau facia in trecut.

Chrestinismul a scăpat lumea de „ciuma ce respândea mumia Romei imbălsămată cu parfumurile lui Nerone", dênsul a lăsat insă in acelaşi timp civilisațiunea antică să fiă prada barbarilor; chrestinismul a apărat, a incuragiat, a mângâiat pe cei săraci și desmosteniți, dênsul a ajutat insă in acelaşi timp ascetismul care e uă crimă in contra naturei; chrestinismul a propoveduit iubirea și pacea, dênsul a acoperit insă lumea cu uă rețea de călugări ignoranți; chrestinismul a dat vieței mersul grav, solemn, maiestos care 'i aparține de drept, dênsul s'a incongiurat insă cu uă pompă ridiculă, cu caricature, cu sfinți zugrăviți.

Concepțiunea fundamentală a epocei nóstre nu e descolorată, cum pretind unii. Dênsa găsesce rapsoḑi, pictori, sculptori, cari inflaméză lumea pentru nouele idealuri.

Sciința are uă colóre ideală ce dă uă direcțiune nouă religiunei, crează legăminte noue de unire, desvoltă metódele intuitive, niveléză cunoscințele, dă uă basă mai largă consciinței datoriei, zidesce un pod către concepțiunea istorică și concepțiunea rațională a dreptului, face ca uă voință morală constantă să esecute de bună voe schema dreptului.

In paragraful ultim vom cerceta care este materialul istoric dat in societatea română și cum dênsul s'ar puté indrepta spre ideal.

Alexander

(30) EDGAR QUINET, *op. cit.*, II, Cap. V, pag. 105—106.
(31) DUHRING, *Der Werth des Lebens.*

JURISPRUDENȚA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE, SECȚ. I

Ședința din 23 Marte 1883

Preşedința Dlui N. L. Gherassi, președintele secțiunei

Marghióla I. Berendeiu cu Tița Istrate Istrătescu și alții

TESTAMENT SUB CODUL CARAGEA. — ISCALITURA PRIN PUNERE DE DEGET. — ADEVERIREA EI DE SCRIITOR ȘI DE TREI MARTORI. — VALIDITATE. — ART. 26, § 3, CAP. III; ART. 7 ȘI 8 PARTEA VI, CAP. II, CODUL CARAGEA.

Sub imperiul Codului Caragea, era valabil testamentul făcut de un om care nu scia carte, daca subscrierea prin punere de deget era adeverită de scriitor și de trei martori.

Nr. 143. — Respins, ca nefundat, recursul făcut de Marghióla I. Berendeiu, in calitate de tutrice a minorilor sĕi copii, și de D. Ilie Berendeiu, soçiul ei, contra decisiunei Curței de apel din Bucuresci, secțiunea II, cu Nr. 161, din 1882 (1), in procesul ce are cu Dlor Tița Istrate Istrătescu, dascălul Istrate Istrătescu și I. Popescu, pentru anularea unui testament.

S'au ascultat: D. P. Orbescu, consilier al Curței, in citirea raportului făcut in causă; D. Matheiu Corbescu, avocatul recurentei, in desvoltarea motivelor de casare; D. Gr. Stănescu, avocatul intimaților, in combateri; D. G. Filitis, procuror general, in conclusiuni.

Curtea, deliberând:

Asupra motivului ântâiu de casare:

„Violarea art. 26 de la Mostenire cu diată și a art. 7 de la Cărți, cât și rea aplicațiune a art. 8 tot de la Cărți din Codul Caragea, dupe cari cei ce nu sciau scrie urmau a face testamente autentice."

Vĕḑênd art. 26, § 4, Cap. III, Cod. Caragea și art. 7 și 8 Partea VI, Cap. II, acelaşi Codice;

Considerând că, daca art. 26 de la Diete și art. 7 de la Cărți prevede că diata, daca nu este olografă, să fiă iscălită de cel ce o face și mărturisită cu iscălitura sa, a archiereului locului, sau a judecătoriei, sau a trei martori cari să fi vĕḑut sau să fi auḑit de la cel ce a făcut diata că este a sa, de aci nu se póte deduce uă incapacitate de a testa pentru cei cari nu sciu carte, căci art. 8 tot de la Cărți, completând pe art. 7 de mai sus, prevede că cărțile, intre cari intră și testamentele, acelora cari nu sciu carte sunt valabile daca se vor pecetlui cu pecetea lor, și vor fi adeverite de scriitor și martori, sau de judecători; că este evident că pentru cei cari nu obicinuiau d'a avé pecete, tragerea cu deget, dupe un us vechiu, inlocuia pecetea; că déră un testament făcut sub legea Caragea din partea unui om care nu scie carte este valabil și nu se póte strica in privința formei când subscrierea este inlocuită prin punere de deget, adeverită de scriitor și de trei martori; că, in specià, testamentul

(1) Veḑi *Dreptul* Nr. 66, din 1882, pag. 533. *(N. R.)*

a cărui nulitate se cere fiind făcut in condiţiunile articolelor de lege citate. Curtea, manţinêndu'l, n'a violat nici un text de lege ;

Pentru aceste motive, şi fără a mai discuta al douilea mijloc de casare, intemeiat pe violarea principiului de drept că un act nul nu póte fi considerat ca just titlu translativ de proprietate care póte duce la prescripţiunea de ḑece ani, căci decisiunea se manţine prin respingerea celui-alt mijloc ;

In unire cu conclusiunile Dlui procuror general, respinge, etc.

JURISPRUDENŢA STRAINA

CURTEA DE CASAŢIUNE DIN FRANCIA
SECŢIUNEA CRIMINALĂ

Audienţa din 4 Maiu 1883

Preşedinţa Dlui Saint-Luc-Courborieu, consilier

De la Rouveraye cu Dna Garnier

DIFAMAŢIUNE. — CARTA POSTALA. — PUBLICITATE. — AGENŢI POSTALI. — LOJA PORTARULUI. — CASARE.

Delictul de difamaţiune póte să resulte din espediarea unei cărţi postale persónei difamate, daca acéstă cartă a primit uă publicitate de fapt ale cărei circumstanţe urméză a se precisa şi stabili de judecătorii fondului.

In drept, acéstă publicitate nu esistă numai prin depunerea cărţei la postă, de óre ce agenţii administraţiunei postelor sunt ţinuţi de secretul profesional ca să nu divulge şi nici măcar să citéscă scrisorile incredinţate postei.

Acéstă publicitate nu esistă nici măcar atunci când carta postală a stat mai mult timp in loja unui portar, căci, in adevĕr, acéstă loje nu este un local public in sensul legei. Şi érăşi nu se póte considera ca uă adunare publică, care implică in sine idea unei intruniri simultanee a unui numĕr óre-care de persóne, impregiurarea că in loja unui portar neincetat intră şi ese un numĕr insemnat de persóne.

Soluţiunea ar fi cu totul alta şi caracterul public al difamaţiunei se póte considera ca esistent, atunci când judecătorii fondului constată că din rĕutate sau chiar fără voe carta postală a fost pusă de către portar in vederea publicului.

Curtea,

Asupra unicului mijloc de casare tras din violarea art. 23 şi 30 din legea de la 29 Iulie 1881, prin aceea că hotărirea atacată condamnă pe recurent pentru difamaţiune, de şi faptul ce constitue delictul nu a primit publicitatea cerută de lege:

Considerând că difamaţiunea nu se pedepsesce de lege de cât numai in casul când a fost comisă printr'unul din mijlócele arĕtate in mod limitativ de art. 23 şi 28 din legea de la 29 Iulie 1881; că, daca este vorba, ca in specie, de uă difamaţiune făcută prin scriere, pentru ca delictul să esiste legalmente, trebue ca scrierea să fi fost vêndută sau distribuită, pusă in vênḑare sau espusă in nisce localuri sau adunări publice (art. 23);

Considerând că hotărirea atacată constată in fapt că de la Rouveraye, in scop de a vătĕma pe Dna Garnier, a depus la postă, la adresa acestei dómne, uă cartă postală ce conţinea nisce imputări de natură a'i atinge consideraţiunea; că hotărirea mai constată că acéstă cartă incredinţată deschisă postei a fost astfel espusă nu numai la privirile agenţilor acestei administraţiuni, ci şi ale portarului casei unde locuia Dna Garnier şi ale persónelor ce trebuinţa le adusese in loja acestui portar;

Considerând că publicitatea difamaţiunei nu póte resulta din simpla depunere la postă a unei cărţi postale; că, pe cât timp acéstă cartă se găsesce in mâinile funcţionarilor postali, ea nu capĕtă nici uă publicitate; că, in adevĕr, conform instrucţiunilor ministeriale, cărţile postale sunt asimilate scrisorilor inchise din punctul de vedére al secretului; că, aşa fiind, este cu totul interḑis impiegaţilor, factorilor şi celor-alţi agenţi ai administraţiunei de a citi coprinsul lor, sub pedépsă de a'şi călca jurămêntul ce au prestat;

Considerând că nici cele-alte fapte de publicitate constatate prin hotărirea atacată nu intră in modurile de publicaţiune prevĕḑute de art. 23 din legea de la 29 Iulie 1881; că de şi, in adevĕr, hotărirea constată că carta postală mai 'nainte de a fi remisă Dnei Garnier a fost espusă la privirile atât ale portarului casei, cât şi ale persónelor ce intrau şi eşeau din loja acestuia, totuşi de aci nu resultă că acéstă cartă ar fi fost espusă in condiţiunile ce presupune articolul mai sus citat, că adică ar fi fost pusă intr'un mod făciş pentru ca astfel să atragă privirile tutulor şi să pótă fi citită de public;

Considerând, de altă parte, că loja unui portar, dependentă de uă locuinţă privată, nu este prin natura or destinaţiunea ei un loc in care publicul să aibă dreptul de a intra şi şedé; că, astfel fiind, ea nu póte fi considerată ca un local public in sensul restrâns ce art. 23 al legei citate dă acestei espresiuni, afară de acele circumstanţe escepţionale ce nu esistă in specia de faciă;

Considerând érăşi că hotărirea nu constată daca vre unii din locatari au luat cunoscinţă de conţinutul cărţei postale, sau daca acéstă cartă a fost espusă in vre uă adunare, care presupune presenţa simultanee a unui numĕr óre-care de persóne in acelaşi loc, éră nu numai uă simplă succedare de persóne cari intră şi es, precum se vorbesce in hotărire; că, astfel fiind, condiţiunile cerute de art. 23 din legea citată pentru a stabili publicitatea nu se găsesc indeplinite, şi că, de şi faptul relevat in sarcina recurentului ar puté constitui uă injurie, el nu presintă insă caracterele legale ale delictului de difamaţiune;

Pentru aceste motive, caséză, etc.

Bucuresci — Typ. Curţei Regale, pr. F. Göbl Fii, Pasagiul Român, 12.

ANUL XII. — Nr. 46. DUMINICA 22 MAIU 1883

DREPTUL

LEGISLATIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENTIA — ECONOMIE POLITICA

Prim-Redactor: DEMETRU C. POPESCU

ESE DE DOUE ORI PE SEPTEMANA

Redactor-Administrator: NICOLAE CHRISTESCU

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA ḌIARULUI, PASAGIUL ROMAN, 10

ABONAMENTELE se fac pe an şi pe jumětate de an: la 1[ia] Decembre şi 1[ia] Maiu. De la 1[iu] Iulie pênĕ la 20 August ḍiarul nu apare.

Anunţuri: linia 40 bani. *Scrisorile nefrancate se refusă* Un numĕr: 50 bani

COSTUL ABONAMENTULUI Pe an, 40 lei; pe jumĕtate an, 20 lei. *Studenţii plătesc pe jumĕtate* Pentru străinĕtate se adaogă timbrul postal.

SUMAR

TITLUL III

DESPRE CONTRACTE SAU CONVENŢIUNI

(Urmare)

384. Acéstă doctrină să fiă ea esactă? Să fiă óre adevĕrat că legislatorii Codului Napoleon au inţeles să modifice asupra acestui punct esenţial principiele Dreptului roman, aşa cum s'au inţeles şi s'au aplicat in tóte ţĕrile in cari s'au aplicat acele principie? Să fiă óre adevĕrat că, despărţindu-ne de tradiţiunile vechi şi consacrate de timp, legiuitorul permite a se anula actele debitorului chiar când au fost făcute de el cu bună credinţă, când acele acte constitue fiă nisce simple renunţări, fiă in general acte cu titlu gratuit? Acéstă ideă este de necreḍut şi tóte argumentele ce se aduc in susţinerea ei nu sunt de ajuns pentru a o intemeia.

1° Şi mai ântâiu argumentul de text tras din art. 562 şi 699 nu ne atinge câtuşi de puţin. Am observat in adevĕr că, in acéstă materie, frauda, nefiind de cât cunoscinţa ce are debitorul de paguba ce aduce creditorilor prin actul atacat, legiuitorii dupe timp au intrebuinţat adesea fiă cuvêntul de pagubă fiă cuvêntul de fraudă şi nici uă dată amândouĕ, şi jurisconsulţii au cerut tot-d'auna şi una şi alta, dupe observaţiunea ingeniósă a lui Papinian, că unul din aceste cuvinte coprinde pe cel-alt.

Astfel, chiar de la inceput, legea Ælia Sentia intrebuinţa numai dea de pagubă şi tocmai de aceea Gaius a creḍut că nu era nevoe de fraudă; déră doctrina contrarie a invins şi jurisconsulţii au decis că e vorba de uă pagubă făcută cu bună sciinţă de debitor, că idea de pagubă coprinde in sine idea de fraudă.

Tot astfel legea lui Caragea nu vorbesce peste tot de cât de stricăciunea creditorilor, şi nimeni nu s'a indouit că Codul Caragea nu cere şi viclenia.

Şi, vice-versa, Codul Napoleon nu cere de cât frauda, şi cu tóte acestea nimeni nu se indouesce că cuvêntul de fraudă coprinde in sine şi idea de pagubă.

Ce mirare este déră să vedem şi in legea nouă aceleaşi espresiuni ce s'au intrebuinţat in legislaţiunile vechi şi să le dăm acelaşi inţeles astăḍi pe care 'l-au avut pênĕ ieri!

Cu atât mai mult, cu cât, in acţiunea Pauliană, se cere frauda debitorului şi paguba creditorilor, aşa in cât când te uiţi la debitor veḍi numai fraudă şi când te uiţi la creditori veḍi numai pagubă: de aceea legislatorul vorbind de creditori a putut cere paguba fără a esclude cu acésta frauda, pe care o amintesce de câte-ori vorbesce de creditori.

Când insă legislatorul vorbesce de debitor şi de creditor, când vrea să aşeḍe regulele acestei materii, atunci cere espres şi paguba şi frauda, precum o face in art. 975 Cod. civil.

Şi trebue observat că art. 975 este scaunul materiei, acolo legislatorul a edictat principiele acţiunei Pauliane, acolo s'a gândit la intréga cestiune de a sci in ce cas un creditor póte ataca actele făcute de debitorul sĕu şi a rĕspuns, fără nici uă deosebire, că nu póte să le atace de cât daca debitorul cu fraudă 'i-a causat prejudiciu.

Aşa déră, chiar când e vorba de acte cu titlu gratuit sau chiar de simple renunţări, legea cere aceste douĕ condiţiuni.

2° Şi nu este esact că lucrările pregătitóre ar proba că legea nouă a vrut să modifice principiele vechi.

Din contra, lucrările pregătitóre dovedesc că Codul Napoleon n'a vrut să adópte idea Tribunalului de casaţiune. Acest Tribunal in adevĕr ceruse nu numai să se intrebuinţeze cuvêntul de pagubă in locul cuvêntului de fraudă, déră incă, simţind că aceste vorbe se pot lua una pentru alta, propusese un alt articol in care să se ḑică lămurit că acţiunea Pauliană trebue admisă tot-d'a-una când e vorba de uă renunţare făcută de debitor la un titlu gratuit.

Şi secţiunea de legislaţiune a Consiliului de Stat formulase in adevĕr un nou articol care urma dupe art. 975, şi in care era coprinsă acea ideă.

Déră articolul acela a dispărut şi a rĕmas numai art. 975 care cere frauda in tóte casurile.

Déră ceea ce mi se pare şi mai decisiv in lucrările pregătitóre este că, daca, cu bună sémă, legiuitorii Codului Napoleon ar fi voit să schimbe, in acest punct esenţial, principiele vechi pe cari nimeni nu le contestase pênĕ atunci, ar fi declarat'o prin vocea oratorilor cari erau insărcinaţi a espune principiele nouei legislaţiuni şi a arĕta modificările ce ea introduce la legislaţiunea anterióră.

In loc de acésta, ce vedem? Un text laconic care nu s'ar puté aplica de loc daca nu l'am completa cu principiele Dreptului roman, şi nici un cuvênt din partea oratorilor, fiă ai guvernului, fiă ai Tribunalului prin care să se declare că s'a modificat in ceva tradiţiunea la care se referea!

Mi se pare că, aşa fiind, nu e cu putinţă a se susţine că lucrările pregătitóre dovedesc voinţa legiuitorului de a schimba, in acest punct esenţial, principiele romane.

3° Aşa déră atât textul legei cât şi lucrările pregătitóre condamnă teoria susţinută de DD. Aubry şi Rau. Şi mai mult o condamnă principiele dreptului.

Nu se póte pricepe cum uă convenţiune făcută de un om capabil şi făcută cu bună credinţă să fiă anulată numai pentru că 'i causéză pagubă lui şi prin urmare creditorilor. Ori cât de dator ar fi un om, el rĕmâne stăpân pe averea lui şi actele lui sunt oposabile creditorilor lui numai să fiă făcute cu bună credinţă. Creditorii nu pot să susţie că n'au fost representaţi de debitorul lor, nu pot să atace actele făcute de dênsul de cât atunci când el a lucrat cu rea credinţă, când a violat obligaţiunea ce 'şi-a luat către dênşii de a administra averea sa cu bună credinţă.

A susţine că actele făcute de debitor fiă chiar cu titlu gratuit pot fi atacate, numai pentru cuvêntul că a păgubit pe creditori, este a declara că un om care are datorii nu póte contracta cu titlu gratuit, şi a aplica la contracte maxima *Nemo liberalis nisi liberatus*, care, pênĕ acum, n'a esistat de cât pentru testamente.

Se susţine că creditorii ar avé drept să céră nulitatea in acest cas in puterea principiului că nimeni nu se póte inavuţi in paguba altuia!

Déră acest pretins principiu este fals: din contra, fie-care se póte inavuţi in paguba altuia, destul să nu se inavuţéscă pe nedrept.

Şi nu se inavuţesce pe nedrept acela care cu bună credinţă contractéză cu altă persónă de bună credinţă, chiar cu titlu gratuit!

De unde acéstă incapacitate nouă?

Nu, nu! Ori cât de dator, fie-cine rĕmâne stăpân pe averea sa, şi este in drept a dispune de dênsa in mod absolut, cu uă singură condiţiune, să fiă de bună credinţă! (Laurent, 16, Nr. 443 şi urm.; Demolombe, 25, Nr. 192 şi urm.)

385. Nu este déră adevĕrat că de câte ori se atacă un act cu titlu gratuit sau chiar uă renunţare este destul să se probeze prejudiciul pentru a se anula actul.

Şi textul legei, care este art. 975, şi tradiţiunile, şi, mai presus de tóte, principiele dreptului cer ca actul debitorului să fiă oposabil creditorilor sĕi indată ce a fost făcut cu bună credinţă.

Ceea ce este adevĕrat numai, este că proba fraudei este fórte uşor de făcut când se atacă un act cu titlu gratuit şi in special uă renunţare la un drept.

Ceea ce este adevĕrat, este că in ipotesele prevĕḑute de art. 562 şi 699 Cod. civil şi, in general, in tóte casurile in cari se atacă prin acţiunea Pauliană un act cu titlu gratuit, evidenţa prejudiciului causat creditorilor esclude, cum ḑice Curtea din Grenoble, intr'uă decisiune din 20 Aprilie 1852, esclude ori-ce bună credinţă şi vĕdesce uă hotărire manifestă de a frauda pe creditori.

386. Căci, in acţiunea Pauliană, dupe cum am observat'o, frauda nu este alt-ceva de cât cunoscinţa ce are debitorul de paguba ce are să resulte pentru creditori din actul pe care 'l face.

Nu e vorba in materia nóstră de dol propriu ḑis, nu are nevoe cel ce intentă acţiunea Pauliană să stabiléscă machinaţiuni viclene urzite pentru a inşela pe creditori. Acéstă probă este necesară in casul in care una din părţile contractante cere nulitatea convenţiunei ce a incheiat, pentru cuvêntul că consimţimêntul sĕu a fost viţiat; déră nu are nevoe de dênsa creditorul care atacă convenţiunea făcută de debitor in paguba sa.

Acesta din urmă n'are nevoe să probeze nici măcar că debitorul a făcut actul atacat numai ca să 'i frustreze de drepturile sale. Acéstă intenţiune, dupe cum observă D. Laurent, va esista mai tot-d'a-una; déră creditorul nu are nevoe să o dovedéscă şi să caute mobilul secret al debitorului.

Singurul lucru, ce creditorul trebue să stabiléscă, este că debitorul sciind că actul, pe care 'l face, 'l va pune in neputinţă de a 'şi plăti datoriile, 'l face cu tóte acestea. Face un act sciind că nu mai póte plăti şi, prin urmare, voind să nu mai plătéscă.

«*Qui creditores habere se scit*, ḑice Julian, *et universa bona sua alienavit, intelligendus est fraudandorum creditorum animum habuisse*» (L. 17, § 1, ff. 4, 1.)

Nu trebue cu tóte acestea să cădem in esagerațiunea contrarie și să deducem, in tóte casurile, intențiunea viclénă a debitorului din paguba ce au suferit din actul sĕu creditorii; și să ajungem a anula chiar acte pe cari debitorul le-a făcut cu gând, nu de a păgubi pe creditori, ci de a 'și imbunătăți posițiunea și a puté să muncéscă mai departe.

Sæpe enim de facultatibus suis amplius quandiu his est, sperant homines!

Adesea ómenii nu 'și dau bine séma de starea afacerilor lor și contractéză, fără a sci unde stau și unde au să ajungă, comptând pe mijlóce pe cari nu le au, sau esagerând pe acelea pe cari le au.

Adesea éră și ómenii cari sciu că starea afacerilor lor este rea fac opintiri uriașe ca să ésă de asupra și de cele mai multe ori in asemeni casuri se afundă și mai rĕu.

Nu trebue déră să judecăm actele debitorului numai dupe paguba ce au adus, ci și dupe intențiunea cu care au fost făcute.

Așa déră, daca, de uă parte, trebue să ne ferim a cere de la creditorul, care intentă acțiunea Pauliană, să probeze că debitorul a făcut actul atacat numai ca să 'l păgubéscă pe dênsul, de altă parte trebue să ne ferim de a hotări că ori-ce act, ori-care ar fi fost intențiunea cu care a fost săvêrșit, trebue anulat, numai pentru cuvêntul că a causat prejudiciu creditorilor.

Acésta ar fi uă altă esagerațiune!

In acéstă esagerațiune ne pare că a cădut Curtea de apel din Bucuresci anulând un act prin care un debitor, amenințat de a fi sequestrat, arendéză, cu un preț fórte bun, moșia sa cu tot ce se găsea pe dênsa, stipulând că prețul arendei să se plătéscă creditorilor ce stau gata să sequestreze bunurile instrăinate.

Acest om nu avusese gândul de a frustra pe creditori, ci de a vinde averea sa cu preț favorabil, tocmai ca să 'și plătéscă creditorii:

«Este un element esențial, dice D. Laurent, fără care nu esistă frauda, trebue ca patrimoniul debitorului să fi fost micșorat cu viclenie; indată ce acest element esistă, esistă frauda, ori cari ar fi fost mijlócele intrebuințate pentru a ajunge la acest resultat.»

387. Frauda esistă chiar daca, prin act, nu s'a micșorat averea in mod fraudulos; déră actul a fost făcut cu gând ca să o risipéscă sau să o ascundă. Se intêmplă fórte adesea ca debitorul să 'și vêndă averea cu prețul ei; déră cu intențiunea de a ascunde prețul.

Nu este cu putință să regulăm tóte casurile in cari esistă frauda. Sunt cestiuni grave de fapt pe cari judecătorul le va apreția din diferitele circumstanțe ale fiecărui cas; căci frauda este ingeniósă și nu e cu putință să o ingrădesci cu regule generale.

Ne vom mulțămi déră a reproduce formula la care s'a oprit doctrina și jurisprudența. «Frauda, dice Curtea de casațiune din Francia, nu resultă din fapte și circumstanțe precise și determinate, ci din tot ce, in general, constitue un prejudiciu causat creditorilor cu intențiunea de a le causa acest prejudiciu.» (Respingere, 6 Maiu 1857. Dalloz, 1057, I, 299).

388, III. Complicitatea terțiului care a contractat cu debitorul fraudator forméză a treia condițiune a acțiunei Pauliane.

Acéstă condițiune se deosibesce de cele-alte două intr'un punct fórte insemnat: unde paguba creditorului și frauda debitorului sunt cerute in tot felul de acte, complicitatea terțiului nu e cerută de cât in actele cu titlu oneros.

Ce e mai mult, daca ne-am lua dupe redacțiunea art. 975 Cod. civil, ar trebui să dicem că acéstă condițiune nu este cerută in nici intr'un cas: articolul nostru declară nule actele viclene făcute de debitor in paguba creditorilor, ceea ce insemnéză că legea se mulțămesce cu frauda și cu paguba.

Și cu tóte acestea atât doctrina cât și jurisprudența sunt unanime ca să recunóscă că, de câte-ori este vorba de un act cu titlu oneros, nu e destul ca acel act să fi adus pagubă creditorilor și să fi fost făcut cu viclenie de debitor, ci trebue incă ca terțiul care a contractat cu debitorul să fi fost de rea credință.

Vedi că toți recunosc că textul nostru, in laconismul lui, s'a referit la vechiele tradițiuni ale dreptului in acéstă materie.

Și nimic nu e strict, nimic nu e de rigóre in acéstă instituțiune eminamente pretoriană, eminamente de equitate.

Și equitatea, daca se invoesce cu idea ca un om fiă chiar de bună credință să pérdă câstigul gratuit pe care 'i 'l-a dat un debitor de rea credință in paguba creditorilor sĕi, nu se impacă cu idea ca uă persónă care cu bună credință a incheiat un contract oneros cu un debitor de rea credință să pérdă ceea ce a primit in schimbul valorilor ce a dat și pe cari nu le mai póte lua inderăt.

In casul ântâiu, cel ce a primit un folos fără să fi dat nimic, de la un debitor de rea credință, n'are drept să 'l păstreze: ar fi chiar rea credință din partea lui să priméscă un lucru care 'i s'a dat, nu din averea debitorului, căci el era sau a devenit insolvabil, ci din averea creditorilor: el s'ar lupta să ție un câstig făcut din averea altuia, *certat de lucro captando.*

In casul al douilea, acela care a primit lucrul altuia in schimbul lucrului sĕu, are drept să păstreze ceea ce a primit ca equivalentul celor ce a dat, căci altminteri ar incerca el uă pagubă, adică creditorii s'ar despăgubi din averea lui, ceea ce n'au drept a face.

El se luptă să inlăture ua pagubă, *certat de damno vitando,* ca și creditorii fraudați, și, de uă parte, ambele părți fiind in aceeași posițiune este natural ca cel ce posede să fiă preferit, *in pari causa potior causa possidentis.*

Eră, de altă parte, intre creditorii fraudaţi şi terţiul care a tratat cu bună credinţă cu debitorul fraudator, acesta din urmă n'are a 'şi imputa absolut nimic, pe când cei d'ântâiu sunt in culpă că s'au increḑut in onórea unui om de rea credinţă.

Astfel, din tóte punctele de vedere equitatea cere ca terţiul care a tratat cu titlu oneros să nu pótă fi evins de cât daca a fost şi el de rea credinţă, daca a luat parte la frauda debitorului, daca a fost *conscius fraudis.*

389. Déră pentru acésta nu este nevoe ca terţiul să fi luat parte la manopere fraudulóse urzite de debitor ca să 'şi inşele creditorii. Am arĕtat mai sus că frauda, in materia nóstră, nu constă in fapte viclene prin cari s'a surprins buna credinţă a altuia, şi deci participarea terţiului la frauda debitorului nu póte să esiste numai când a luat parte la asemeni fapte.

Nu e nevoe nici măcar să fi concertat cu debitorul actul prin care creditorii au fost fraudaţi, căci nici intenţiunea debitorului de a păgubi pe creditori nu este neapărată pentru a se cere revocarea unui act ca fraudulos.

Debitorul lucrézĕ cu fraudă când scie că actul pe care 'l face 'i va micşora neapărat averea, aşa in cât să nu mai aibă cu ce 'şi plăti creditorii, şi totuşi face acel act; şi este destul ca terţiul care tratézĕ cu dênsul să cunóscă acelaşi lucru, este destul să aibă cunoscinţă de gândul debitorului de a nu 'şi mai plăti creditorii.

«*Quod ait prætor : sciente, sic accipimus: te conscio et fraudem participante.*»

Déră, precum am demonstrat că trebue să ne ferim de a vedé fraudă acolo unde n'a fost de cât pagubă, tot asemenea este neapărat să nu vedem complicitate la fraudă acolo unde nu este.

Astfel jurisconsulţii romani ne spun că cunoscinţa mea că un om este dator nu este destul pentru a mĕ constitui complice la frauda lui, pentru că nu toţi ómenii cari au datorii sunt, prin acésta chiar, de rea credinţă.

«*Non enim si simpliciter scio illum creditores habere, hoc sufficit ad contendendum teneri eum in actum actione, sed si particeps fraudis sit.*»

Şi acésta este adevĕrat, chiar atunci când prin act devine insolvabil, daca gândul lui nu este de a frustra pe creditori, ci de a munci ca să'şi imbunătăţéscă posiţiunea ca să'i pótă plăti.

Astfel a judecat Curtea din Caen la 24 Iulie 1857 (Dalloz, 1858, 2, 12) in specia următóre :

Un debitor cedézĕ recolta unuia din creditori pentru a'l plăti de ce avea să'i dea. Debitorul era insolvabil şi vinderea recoltei impuţina averea creditorilor. Cu tóte acestea el nu avusese intenţiunea de a frustra pe nimeni.

Şi când se găsesc decisiuni cari spun că un om s'a făcut insolvabil şi deci a frustrat pe creditori, causa este că in unele specie intenţiunea fraudulósă reese din act chiar, şi nu e nevoe să o mai stabilesci deosebit.

Astfel Curtea de casaţiune la 6 Maiu 1857 a judecat in principiu că terţiul este complice când cunósce insolvabilitatea debitorului şi scie prin urmare că actul ce va face va aduce prejudiciu creditorilor. (Dalloz, 1857, 1, 299).

Déră acest principiu nu e de cât uă decisiune de specie. In specie un comerciant cedase tot activul sĕu unei persóne care se obligase a plăti câţi-va din creditori. Este invederat că gândul lui era ca celor-alţi să nu le dea nimic şi prin urmare că era de rea credinţă.

Ca să esiste fraudă este destul, déră neapărat să fiă rea credinţă !

390. Déră nimic nu este mai anevoe de descoperit !

Guy-Coquille observă cu multă inteligenţă că, daca ar fi cunoscută, nici n'ar mai fi fraudă şi «acela care scie, nu póte să fi fost fraudat».

Greutatea probei este şi mai mare pentru complicitate: căci, daca creditorul cunósce pe debitorul sĕu, căci este in relaţiuni cu dênsul; déră nici nu cunósce, de cele mai multe ori, pe terţiu.

Şi de aceea mijlócele de probaţiune caută să fiă cât se póte mai largi. Presumpţiuni, martori, tóte sunt bune pentru creditori ca să dovedéscă frauda debitorului şi complicitatea terţiului.

Şi din tóte judecătorul póte să'şi formeze convicţiunea !

In vechiul Drept al Franciei, mulţime de presumpţiuni fuseseră admise in materie de dovedire. Este invederat că nici una nu mai esistă, cel puţin ca presumpţiuni legale. Ca presumpţiuni de fapt insă, judecătorul se va ajuta tot-d'a-una cu dênsele.

Astfel vilitatea preţului, gradul de rudenie al părţilor contractante, etc. vor ajuta mult in dovedirea fraudei şi complicităţei.

(Va urma) **Gr. G. Peucescu**

JURISPRUDENŢA ROMANA

CURTEA DE APEL DIN FOCŞANI, SECŢIUNEA I

Şedinţa din 12 Iunie 1881

Preşedinţa Dlui M. Grigoriu, consilier

Eduard Grabcinschi cu creditorii Irinei Grabcinschi

CODUL CALLIMACH. — ZESTRE. — DECLARAREA UNEI CASATORII DE NEESISTENTA. — STRICAREA TOCMELELOR CASATORESCI. — RESTITUIREA ZESTREI CATRE CONSTITUITOR. — ACQUISIŢIUNEA ZESTREI DE CATRE FEMEIA CU AJUTORUL PRESCRIPŢIUNEI — ART. 1618 COD. CALLIMACH.

ACT DOTAL. — TRANSCRIPŢIUNEA LUI. — SE CERE IN INTERESUL CELOR D'AL TREILEA. — CINE PÓTE INVOCA LIPSA TRANSCRIPŢIUNEI. — ANEXA LITERA T, § 19, REGULAMENTUL ORGANIC AL MOLDOVEI.

PRESCRIPŢIUNE DE ḐECE ANI. – JUST TITLU ŞI BUNA CREDINŢA. — LIPSA DE TRANSCRIPŢIUNE A ACTULUI DOTAL. — NU IMPEDICA PRESCRIPŢIUNEA. — ART. 1920, 1922 ŞI 1924 COD. CALLIMACH.

1° Declaraţiunea de neesistentă a unei căsătorii

contractate sub imperiul Codului Callimach atrage dupe sine desfiinţarea tocmelelor căsătoresci.

Averea prevěḑută in actul dotal se intórce constituitorului zestrei; prin urmare, când constituitorul este un al treilea, zestrea se restitue acestuia sau representanţilor lui, éră nu femeei inzestrate.

Cu tóte acestea, daca in urma hotărirei care declară căsătoria de neesistentă, femeia a continuat a poseda ca al ei propriu imobilul ce 'i s'a constituit zestre, in decurs de ḑece ani, ea póte invoca prescripţiunea de bună credinţă.

2° Transcripţiunea actului dotal prescrisă de Anexa lit. *T*, § 19, Regulamentul Organic al Moldovei este cerută in interesul celor d'al treilea. Lipsa indeplinirei acestei formalităţi nu póte fi invocată de constituitorul zestrei, obligat dupe lege a cere transcripţiunea, şi prin urmare nici de representanţii lui *(ayant cause).*

3° Lipsa de transcripţiune a actului dotal nu póte fi uă piedică pentru femeiă de a dobêndi prin prescripţiune imobilul constituit zestre, daca 'l-a posedat in timpul şi condiţiunile prescrise de lege.

Nr. 59.—D. avocat al Statului şi D. Eduard Grabcinschi, tutorul minórei sale fiice, au interjetat apel contra sentinţei Tribunalului Putna cu Nr. 323, din 1880, in procesul ce au cu creditorii Dnei Irina Grabcinschi, pentru contestaţiune la urmărirea moşiei Bizighesci.

S'a presentat Statul prin D. avocat N. Voinov, D. Grabcinschi asistat de D. avocat V. G. Poenaru, şi defendorii prin DD. avocaţi G. Apostolénu şi P. Barotzi. Fotoliul ministerului public ocupat de D. procuror Ath. Cătunénu.

Curtea, deliberând :

Avênd in vedere contestaţiunea Statului prin care tinde a se scóte de sub urmărire moşia Bizighesci urmărită de creditorii Dnei Irina Grabcinschi ca proprietate a sa, fiind că acea moşie nu e proprietatea Dnei Grabcinschi, ci a defunctului Dimitrie Cantacuzino ;

Avênd in vedere că şi Dna Grabscinschi asemenea intervine ca tutóre legală a fiicei sale, in calitate de cesionară a drepturilor lui Theodor şi Alexandru Cantacuzino, in numele cărora cere a se scóte de sub urmărire moşia Bizighesci ;

Avênd in vedere că intimaţii, creditori ai Dnei Irina Grabcinschi, probéză că moşia Bighizesci a fost constituită dotă Dnei Cantacuzino (astăḑi Grabcinschi) la căsătoria sa, in anul 1860 Aprilie 25, cu D. Tomassé de către tatăl sěu principele Dimitrie Cantacuzino; că Sinodul, prin procesul-verbal de la 29 Marte 1862, a declarat că căsătoria dintre Dna Irina Grabcinschi şi Tomassé este contrarie atât dispoziţiunilor § 91 Cod. Callimach cât şi canónelor, şi astfel căsătoria o socotesce ca fără să fi avut fiinţă ;

Considerând că acel proces-verbal al Sinodului este dat fără chiămarea părţilor, in cât nu s'au indeplinit formalităţile prevěḑute pentru darea unei hotăriri ;

Considerând că, dupe dispoşiţiunile art. 1618 Cod. Callimach, in cas de anularea căsătoriei, tocmelele căsătoriei de asemenea se desfiinţéză dându-se inapoi alcătuitorilor dota constituită; că interpretarea ce s'ar da acestui articol, in sensul că dota se dă inapoi de bărbat sociei sale, nu póte fi juridică, căci textul legei e clar in sensul că dota revine alcătuitorului sau constituitorului; că contractul de căsătorie de şi se stabilesce intre părţi, insă zestrea fiind constituită de un al treilea, care in speciă este D. Cantacuzino, astfel că prin alcătuitor nu se inţelege de cât donatorul, căci numai dênsul alcătuesce obiectul care forméză tocméla căsătoriei socilor, éră nici cum socii ;

Considerând că dota, de şi in principiu este uă donaţiune, insă fiind reglementată intr'un capitol special al legiuitorului Callimach, interpretarea ce se face paragrafelor relative la donaţiune cu aplicaţiune la dotă nu póte fi de natură a schimba condiţiunea darului care a fost cu titlu de dotă, şi ca atare numai dispoşiţiunile relative la dotă cată a se avé in vedere; că, in cât privesce consideraţiunile trase prin analogie din dispoşiţiunile legei relative la maritagiul putativ, § 215 Cod. Callimach, nu se póte admite in speciă, intru cât beneficiele maritagiului putativ nu folosesc copiilor născuţi din un maritagiu contractat contra prohibiţiunei art. 91 Cod. Callimach, cum in speciă, prin analogie, nici femeei, chiar de ar fi de bună credinţă, intru cât părintele Dnei Gabcinschi nu se póte presume că a ignorat dispoşiţiunile legei şi nici s'a dovedit că principele Cantacuzino nu a avut cunoscinţă de impedimentul prevěḑut de art. 91, dovadă ce incumbă de la lege a se face de Dsa sau acei ce 'l represintă ;

Considerând că Dna Grabcinschi, in urma pronunţărei Sinodului asupra căsătoriei sale prin menţionatul proces-verbal, n'a incetat de a stapâni imobilul Bizighesci dat dotă ca al sěu, căci din contractul autentificat de Tribunalul Putna la Nr. 69, din 1862 August 28, se constată că principele D. Cantacuzino ia in arendă acest imobil pe termen de trei ani, de la fiica Dsale Dna Grabcinschi; că fonciera acestei moşii plătindu-se de prinpele Cantacuzino, nu face uă probă că era dênsul proprietar şi nici póte obori contractul de arendă, ci numai că in calitate de arendaş a aquitat fonciera; că Dna Grabcinschi, stăpânind ca propriu acest imobil din anul 1860 pênĕ astăḑi, prescripţiunea invocată de creditorii sĕi este fundată, timpul de ḑece ani fiind implinit incă de la 1870, avênd buna credinţă care se presume de drept şi care nu s'a combătut prin nici uă probă juridică, şi intru cât posedă şi in virtutea unui just titlu translativ de proprietate, actul dotal la căsătoria sa cu D. Tomassé ;

Censiderând că dispoşiţiunile Anexei lit. T, § 9, Regula-

mentul Organic al Moldovei prevĕd transcripţiunea actului dotal, insă acéstă formalitate nu se prescrie de cât pentru a face actul oposabil vis-à-vis de cei de al treilea; că, in speciă, Statul nu este de cât representantul Dlui Cantacuzino, revendicând in numele sĕu imobilul, esercitând astfel uă acţiune a debitorului sĕu; că Cantacuzino este constituitorul zestrei şi obligat a cere transcripţiunea, astfel că nu póte opune acéstă lipsă de transcripţiune; că minóra Grabcinschi nu este de cât tot un *ayant-cause* al defunctului Cantacuzino, intru cât represintă drepturile fraţilor sĕi in succesiunea defunctului; că acéstă lipsă de transcripţiune in tot casul se cere numai pentru valabilitatea actului dotal vis-à-vis de cei d'al treilea, pe când, pentru a prescrie, este suficient de un just titlu care să fiă translativ de proprietate: in speciă, actul dotal, de şi neoposabil vis-à-vis de terţii, totuşi fiind translativ de proprietate şi valabil precum şi oposabil *inter partes*, astfel că acéstă lipsă de formă nu este de natură a declara nul titlul, ci numai cel mult actul vis-à-vis de cei d'al treilea, şi pe câtă vreme nu l'a anulat, actul remânênd valabil, profită posesorului pentru a prescrie, conform art. 1920, 1821, 1922 şi 1924 Cod. Callimach; că, astfel fiind, ambele apeluri urméză a se respinge ca nefundate;

Vĕḍênd art. 140 şi 146 Proc. civilă;

Pentru aceste motive, respinge apelurile făcute, etc (1).

Semnaţi: M. Grigoriu, G. C. Sişman, P. Vidraşcu.

TRIBUNALUL DIN BRAILA

(Corespondenţa particulară a *Dreptului*)

Şedinţa din 28 Marte 1883

Preşedinţa Dlui Victor Macri, preşedinte

St. P. Economu cu mostenitorii decedatului M. G. Caciulea

SOCIETAŢI CIVILE. — DOVADA. — INCEPUT DE DOVADA SCRISA. — NEDEPUNEREA UNUI CAPITAL SAU A UNEI INDUSTRII. — NEDOVEDIREA SOCIETAŢEI. — ART. 1511 COD. CIVIL.

1° Părţile contractante pot stabili, chiar prin martori şi presumpţiuni, daca este inceput de dovadă scrisă, esistenţa unor tovărăşii civile.

Rĕmâne insă la apreţiarea magistratului a determina daca scrierile presentate insuşesc calitatea de inceputuri de dovadă.

2° Nu esistă societate fără depunerea unui capital sau a unei industrii.

La apelul nominal s'a presentat D. St. P. Economu, asistat de D. avocat I. Gold şi mostenitorii Caciulea, representaţi prin D. avocat Sterie Ionescu, asistat şi de DD. avocaţi G. Bercénu şi D. Obénu.

Tribunalul,

Avênd in vedere acţiunea intentată de către D. Stefan P. Economu contra mostenitorilor decedatului M. G. Caciulea, prin care tinde de a fi condemnaţi: 1° la suma de 9,000 lei derivaţi dintr'un contract de societate civilă intervenit intre reclamantul, decedatul Caciulea, şi locotenentul Dobrescu, relativ la furagiul cailor regimentului de artilerie din acest oraş pe anul 1883, şi 2° la suma de 10,800 lei noui ce 'i se datoréză de către decedat pentru serviciele ce 'i-a adus ca avocat mai in tóte afacerile sale ce au fost pendente inaintea Tribunalelor şi Curţilor din ţară de la 1877 şi pênĕ la 1882 Decembre;

In ce privesce prima parte a acţiunei:

Considerând că reclamantul, pentru a proba contractul de societate ce susţine că a esistat intre D. locotenent Dobrescu şi decedatul M. G. Caciulea, a invocat un estract din registrul ce decedatul ţinea relativ la intreprisa furagiului cailor artileriei, format in condiţiunile art. 1188, alin. 1, din Codul civil, din care se constată, intre alte cheltuieli, următórea menţiune: „lui Economu 1,000 lei“;

Considerând că contractul de societate civilă, fiind un contract consensual, se póte dovedi cu tóte probele comune tutulor contractelor de asemenea natură, şi prin urmare, in lipsă de alte probe suficiente, se póte dovedi chiar prin martori şi presumpţiuni, de şi obiectul sĕu ar trece peste suma de 150 lei vechi, daca insă, in acest cas, esistă un inceput de dovadă scrisă care să intrunéscă condiţiunile art. 1197 Cod. civil;

Considerând că, pentru resolvarea acestui cap de cerere, cestiunea se reduce la a se sci daca menţiunea coprinsă in registrul decedatului Caciulea, relativă la reclamant, este un inceput de dovadă scrisă ce intrunesce condiţiunile art. 1197 Cod. civil, şi care ar autorisa pe Tribunal ca să admită martori, presumpţiuni şi chiar jurămêntul supletoriu pentru dovedirea cererei, cum se pretinde de către mandatarul reclamantului;

Considerând că din textul menţionatului articol resultă că trei sunt elementele ce trebue să intrunéscă un act pentru a avé caracterul unui inceput de dovadă scrisă: 1° să fiă un inscris; 2° ca acel inscris să emane de la persóna cărei se opune, fiă de la aceea pe care o represintă, sau prin care a fost representată, şi 3° ca conţinutul inscrisului să facă de a fi creḍut faptul pretins;

Considerând că actul invocat de către reclamant intrunesce in adevĕr primele douĕ elemente ale inceputului de dovadă scrisă, déră nu intrunesce al treilea element, căci nu se scie daca cele scrise sunt relative la societatea ce se pretinde sau sunt relative la plata unui serviciu de avocat pentru susţinerea dreptului decedatului Caciulea in intreprisa furagiului, şi ceea ce face pe Tribunal să se indouiască mult asupra acestui punct, este că din acelaşi estract se constată

(1) Recursul făcut contra acestei hotăriri s'a judecat ḍilele trecute şi s'a respins ca tardiv. De şi vechiă, o publicăm totuşi in vedere că Curtea de apel dă uă soluţiune contrarie celei admise de Curtea de casaţiune asupra cestiunei de a se sci cui se restitue dota in cas de a se declara uă căsătorie de neesistentă. (Veḍi *Dreptul* Nr. 23, din 1882, pag. 183. — *N. R.*)

că, pe lêngă multe alte plăţi făcute in interesul acestei intreprise, când este vorba de D. Dobrescu nu se face aceeaşi menţiune ca la reclamant, ci se ḑice astfel: „dat Dlui Dobrescu pênĕ astăḑi, precum se vede in partida lui, 4,127 lei şi 15 bani"; că déră cele conţinute in registrul decedatului relativ la apelant nu se pot lua ca un inceput de dovadă scrisă, şi prin urmare Tribunalul nu póte recurge la proba testimonială, la presumpţiuni sau la jurământul supletoriu, cum se pretinde;

Considerând că, admiţênd chiar că actul invocat intrunesce condiţiunile unui inceput de dovadă scrisă ce ar autorisa pe Tribunal să admită probe suplimentare, şi admiţênd incă că din aceste probe s'ar dovedi că a esistat societatea ce se reclamă, rĕmâne a se cerceta daca dênsa ar puté avé esistenţă legală;

Considerând că, din combinaţiunea art. 1491 şi 1492 Cod. civil, resultă că trei sunt elementele esenţiale ale contractului de societate, fiă universală fiă particulară: 1° consimţimêntul părţilor; 2° uă depunere de bani, obiecte sau industrie de către fie care din părţi, in scopul de a constitui fondul social, şi 3° un fond comun creat cu intenţiune de a trage folos şi de a impărţi beneficiele ce ar resulta din operaţiunile făcute cu ajutorul acestui fond;

Considerând, in speciă, că nu numai nu s'a probat indeplinirea celui de al douilea element al contractului de societate, déră chiar s'a afirmat de mandatarul reclamantului că clientul sĕu a fost luat la parte din câstigul ce se va realisa fără să fiă obligat de a depune in societate nici bani, nici alte obiecte sau industria sa, aşa că convenţiunei ce se reclamă, lipsindu'i acest element esenţial al contractului de societate, adică depunerea unui lucru in comun, acéstă convenţiune incetézá de a fi uă societate şi devine uă liberalitate supusă tutulor regulelor contractelor de donaţiune;

Considerând că, trecênd peste acéstă consideraţiune şi admiţênd, ceea ce o recunóscem că este imposibil, că societatea este valabilă sub tóte raporturile, totuşi, la urma urmelor, Tribunalul ar da peste imposibil, căci nu ar sci ce sumă trebue să acorde reclamantului, sumă care să represinte adevĕrata sa parte din capitalul social; in adevĕr, art. 1511 din Cod. civil dispune că in casul când prin contractul de societate nu se determină partea de câstig sau perdere a fie-cărui asociat, atunci acea parte va fi proporţională cu suma pusă in comun de fie-care; or, nefiind intre părţi nici un contract de societate care să determine porţiunea de câstig sau perdere a fie-cărui asociat, şi de către reclamant nepunêndu-se nimic pentru crearea fondului social, Tribunalul nu ar puté să 'i fixeze uă sumă ori cât de mică fără ca dênsa să nu fiă arbitrară.

In ce privesce a doua parte din acţiune:

Considerând că reclamantul sau mandatarul sĕu nu a probat cu nimic Tribunalului că in adevĕr a fost avocatul decedatului in tóte afacerile sale pendente inaintea diferitelor instanţe judecătoresci din ţară; din contra, din procurele şi certificatele presentate de către mandatarii pîrîţilor se constată că decedatul Caciulea a avut ca procurator general pentru tóte acele afaceri pe D. avocat Sterie Ionescu;

Considerând insă că este in adevĕr bine cunoscut Tribunalului că reclamantul a servit pe decedatul Caciulea alături cu D. Ionescu in multe procese ce erau pendente inaintea sa, dupe cum acésta s'a afirmat in instanţă chiar de către representanţii pîrîţilor, aşa că de aci reese constant că reclamantul a fost ingagiat ca avocat de către decedat in multe procese in cari se reclama presenţa sa alături cu a Dlui Ionescu;

Considerând că reclamantul cu drept cuvênt cere uă plată pentru indeplinirea acestui mandat, de şi nu probéză uă stipulaţiune in acest sens, de óre-ce plata este tacitamente convenită intr'un mandat, ori de câte ori afacerea cu care a fost insărcinat mandatarul este relativă la profesiunea sa;

Considerând insă că, pentru a se apreţia de Tribunal ce sumă de bani se cuvine a se acorda reclamantului, urma ca să presinte Tribunalului acte constătătóre de numĕrul proceselor in cari a figurat ca avocat şi de valórea obiectului in litigiu, ceea ce nu a făcut şi, in lipsa lor, Tribunalul se află in imposibilitate materială de a fixa uă sumă de bani care să represinte cel puţin aproximativ acele servicie, mai cu sémă avêndu-se in vedere declaraţiunile representanţilor pîrîţilor, că decedatul Caciulea a plătit pe reclamant pentru tóte serviciele sale de avocat şi arĕtările acestuia că a primit numai parte din banii ce 'i se cuvine;

Pentru aceste motive, respinge acţiunea intentată de D. St. P. Economu, prima parte ca nefundată şi a doua parte ca neprobată; apără pe mostenitorii defunctului M. G. Caciulea de atari pretenţiuni, etc.

Semnaţi: V. Macri, Sc. Popescu.

JURISPRUDENŢA STRAINA

CURTEA DE APEL DIN AIX, SECŢIUNEA I

Audienţa din 25 Aprilie 1883

Preşedinţa Dlui Caresme

Bogliano cu primăria oraşului Nizza şi altul

INCENDIUL TEATRULUI MUNICIPAL DIN NIZZA. — COMITET DE IMPARŢIRE DE AJUTÓRE FAMILIILOR VICTIMELOR. — RENUNŢAREA ACESTORA LA ORI CE ALTE PRETENŢIUNI. — NEVALIDITATEA RENUNŢAREI.

Ingagiamentul contractat de victimele unui incendiu către un comitet de ajutóre, insărcinat cu distribuirea unor sume de bani date fără nici uă condiţiune de donatori, cu titlu de charitate şi binefacere, ingagiament prin care acele victime ar declara că renunţă de a pretinde mai in urmă vre uă despăgubire de la ori ce altă persónă, şi in special de la proprietarul teatrului incendiat, nu crează un

fine de neprimirea unei acţiuni in despăgubire civilă contra acestui din urmă.

Din contra, un asemenea ingagiament caută să fiă anulat ca unul ce a fost luat in nisce condiţiuni cari nu corespundeau nici intenţiunei donatorilor, nici misiunei cu care era insărcinat comitetul de impărţirea ajutórelor.

Curtea,

Considerând că D. Bogliano, a cărui socie a fost victima incendiului de la teatrul municipal din Nizza, a chiămat in judecată pe comuna oraşului Nizza şi pe D. Bolognini, directorul acelui teatru, ca fiind responsabili de incendiu, cerêndu-le drept reparaţiunea prejudiciului suferit suma de 25,000 franci;

Considerând că defendorii opun pretenţiunei Dlui Bogliano un fine de neprimire tras din impregiurarea că acest din urmă ar fi primit 6,000 franci de la comitetul de ajutóre pentru victimele incendiului, şi că, dând quitanţă de primirea acelei sume, el a renunţat la ori ce altă acţiune sau pretenţiune ulterióră in privinţa acestui incendiu, nu numai contra ḑisului comitet, déră incă şi contra primăriei oraşului Nizza şi contra ori-cărei alte persóne;

Considerând că subscripţiunile deschise fiă la Nizza, fiă aiurea, in urma acestui incendiu, n'au avut de cât un scop de charitate, acela de a inlesni nenorocitele victime sau familiile lor, procurându-le ajutórele de cari aveau trebuinţă; că n'a fost de loc in intenţiunea subscriitorilor ca cu aceste sume să se plătéscă despăgubirea ce victimele incendiului puteau fi in drept a pretinde de la acele persóne cari ar fi declarate responsabile civilmente de acel incendiu; că comitetul creat in urma acestor suscripţiuni n'a avut altă misiune de cât acea de a distribui ajutórele adunate in proporţiune cu necesităţile fie-cărei victime; că el a lucrat numai in interesul acestora, şi prin urmare nu se póte admite ca, in acéstă calitate, să le fi impus pentru liberarea fondurilor uă clausă care le era completamente prejudiciabilă, intru cât acele sume devenise deja proprietatea victimelor, fără nici uă restricţiune ori condiţiune; că, chiar de am admite modul de vedere al defendorilor, că adică comitetul ar fi fost mandatarul subscriitorilor, totuşi el era dator să nu ésă din limitele mandatului sĕu, şi prin urmare el nu putea să subordoneze alocaţiunea sumelor de cari e vorba condiţiunei ca victimele să renunţe din parte-le la dreptul ce aveau de a pretinde reparaţiunea prejudiciului suferit de la persónele acelea cari nu luau parte la acest ingagiament şi nici măcar contribuiseră pentru adunarea fondurilor ce comitetul era insărcinat a distribui;

Considerând că, in sprijinul validităţei acestei clause, nu se póte invoca dispoziţiunile art. 1121 Cod. civil, dupe cari se póte stipula in profitul unui al treilea, când astfel este condiţiunea unei stipulaţiuni ce cine-va face pentru sine insuşi sau a unei donaţiuni ce se face unui altuia; că ipotesa prevĕḑută de acest articol nu are nimic de comun cu specia de faciă, unde comitetul, dupe cum s'a demonstrat mai sus, n'a lucrat in numele lui propriu, ci numai ca *negotiorum gestor* al victimelor sau ca mandatar al subscriitorilor; că el nu a impărţit banii sei proprii; că nu avea nici un interes deosebit la impărţire şi că, in definitiv, nu s'a dat nimic victimelor in schimbul ingagiamentului ce li se cerea să ia, acela adică de a nu mai pretinde pe viitor vre uă despăgubire de la persónele civilmente responsabile de incendiu;

Considerând, de altă parte, că comitetul stabilit pentru adunarea subscripţiunilor şi impărţirea ajutórelor la victimele sinistrului primise uă insărcinare bine determinată, uă misiune numai de bine-facere şi charitate; că, in afară de acéstă misiune astfel caracterisată, ḑisul comitet, care nu era de cât un simplu intermediar mai mult sau mai puţin oficial intre subscriitori şi victime, nu avea nici uă competenţă ca să discute cestiunile de responsabilitate civilă şi să apreţieze drepturile acelora in profitul cărora el era insărcinat să le distribue uă adevĕrată eleimosină; că insemnătatea sumelor distribuite nu póte schimba caracterul cu desăvêrşire gratuit al distribuţiunei; că aci era vorba de impărţirea unor ajutóre intre cei interesaţi, ajutóre al căror quantum le era deja câstigat fără nici uă restricţiune ori prin singura voinţă a părţilor; că comitetul ales pentru distribuire era invederat fără calitate ca să pótă cere sau primi de la persónele ajutate vre uă renunţare valabilă la nisce drepturi litigióse; că cea obţinută in speciă de la Bogliano este déră nulă din tóte punctele de vedere, şi mai ales din acela al unei lipse absolute de calitate din partea stipulantului, fiă acesta preşedintele comitetului, fiă comitetul insuşi; rĕmânênd insă, bine inţeles, in drept judecătorii ca mai in urmă să ţină sémă de sumele deja primite de reclamant cu titlu de ajutor, in ipotesa când s'ar decide că esistă vre uă responsabilitate din partea cui-va relativ la incendiul teatrului din Nizza;

Pentru aceste motive,

Curtea respinge apelul, etc.

Bucuresci — Typ. Curţei Regale, pr. F. Göbl Fii, Pasagiul Român, 12.

ANUL XII. — Nr. 47. JOI 26 MAIU 1883

DREPTUL

LEGISLATIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENTIA — ECONOMIE POLITICA

Prim-Redactor: DEMETRU C. POPESCU

ESE DE DOUE ORI PE SEPTEMANA

Redactor-Administrator: NICOLAE CHRISTESCU

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA ḌIARULUI, PASAGIUL ROMAN, 10

ABONAMENTELE se fac pe an şi pe jumĕtate de an: la 1iu Decembre şi 1iu Maiu. De la 1iu Iulie pênĕ la 20 August ḑiarul nu apare.

Anunţuri: linia 40 bani. *Scrisorile nefrancate se refusă* Un numĕr: 50 bani

COSTUL ABONAMENTULUI Pe an, 40 lei; pe jumĕtate an, 20 lei. *Studenţii plătesc pe jumĕtate* Pentru străinĕtate se adaogă timbrul postal.

SUMAR

DIVERSÆ CAUSARUM FIGURÆ

I. *Cererea in judecată ca causă de intrerupere a prescripţiunei.* (Art. 1868 şi 1870 Cod. civil.)

Citaţiunea in justiţie dată chiar unui Tribunal necompetent intrerupe prescripţiunea (art. 1870 Cod. civil).

Codul Napoleon coprinde uă normă identică. Art. 2246 Cod. Napoleon.

Quid, in casul când citaţiunea este *nulă in formă?*

„Daca citaţiunea este nulă pentru defect de formă, — dispune art. 2247 Cod. Napoleon, — intreruperea este privită ca neavenită."

Nu este nici uă raţiune care să indreptăţéscă acéstă normă.

In cas de necompetenţă, legiuitorul se pronunţă pentru proprietar in contra celui ce prescrie.

De ce să nu fiă tot aşa in cas de viţiu de formă?

De aceea s'a vĕḑut silit legiuitorul nostru a se despărţi in acest punct de idealul sĕu teoretic, statuând espres că cererea in judecată intrerupe prescripţiunea şi chiar daca este nulă pentru viţiu de formă. Art. 1870 Cod. civil.

Cererea déră adresată unui Tribunal necompetent sau nulă in formă intrerupe prescripţiunea, cu tóte că dênsa nu s'a incuviinţat de judecătorie.

Efectul intreruptiv alipit de cererea in judecată este, afară de aceste douĕ casuri, supus hotărirei care va recunósce dreptul reclamat.

Acéstă restricţiune o pronunţă legiuitorul in art. 1868 Cod. civil, alin. 1, care sună astfel:

„Cererea făcută in judecată nu va intrerupe prescripţiunea de cât daca va fi incuviinţată de judecătorie prin hotărire de nerevocabilă autoritate."

Aşa déră prescripţiunea nu incetéză de a curge, cu tóte că s'a făcut uă cerere in judecată, in cele trei casuri următóre: 1° daca reclamantul se desistă de cererea sa (adică nu de dreptul ce pretinde că are, ci de *instanţa* ce a inceput) (art. 260 Proc. civilă); 2° daca el lasă să se perime instanţa, sau daca, in lipsă de cerere de perempţiune, instanţa se prescrie prin trecere de trei-ḑeci ani (art. 1891 Cod. civil); 3° daca cererea sa se respinge pur şi simplu *in formă* şi definitiv (nu in fond), ca şi când s'ar fi desistat de la instanţă.

Art. 1868 Cod. civil presupune evident că cererea n'a fost depărtată de cât printr'uă fine de neprimire care nu se opune la reinoirea sa ulterióră, precum de esemplu când hotărirea s'a mărginit a apăra pe pîrîţi *en l'état*, in lipsă de justificare indestulătóre; căci, daca cererea s'ar fi respins in fond, cestiunea intreruperei prescripţiunei n'ar presenta

nici un interes, de óre ce pîrîtul ar avé escepţiunea lucrului judecat in contra a ori ce cerere nouă s'ar porni in contră'i (1).

Ne putem insă inchipui casuri escepţionale, unde cestiunea intreruperei prescripţiunei presentă un interes practic şi chiar daca cererea a fost respinsă in fond; aşa de esemplu când cererea, care a fost definitiv respinsă, a fost intentată de un creditor solidar (2). Acţiunea sa intrerupe prescripţiunea in privirea tutulor creditorilor (art. 1036 Cod. civil). Hotărirea de respingere insă nu are putere de lucru judecat in privinţa celor-alţi creditori solidari. Art. 1868 Cod. civil 'şi are déră deplina sa aplicare in acéstă ipotesă. Cererea, de şi respinsă in fond, este a se considera ca neavenită in privirea celor-alţi creditori solidari. Dênşii nu mai pot invoca beneficiul intreruptiunei, de óre ce cererea a fost respinsă. Tot aşa ar fi daca ar fi vorba de un drept nedivisibil.

Art. 1868 Cod. civil mai vorbesce (lucru absolut de prisos!) de efectul hotărirei definitive care ar admite cererea făcută in judecată. In casul acesta, ḑice legiuitorul, nici uă prescripţiune nu póte curge de la formarea cererei in judecată şi pênĕ la pronunţarea unei asemenea hotăriri.

Nu era trebuinţă să se accentueze uă consecuenţă aşa de invederată. Ori ce hotărire retroage la data cererei.

Déră intreruperea nu este a se considera ca neavenită daca cererea n'a fost respinsă de cât provisoriu, incuviinţându-se uă amânare sau admiţêndu-se uă escepţiune de procedură, astfel ca instanţa să nu fiă definitiv stinsă.

Un creditor, de esemplu, nu obţine colocaţiunea intr'un tablou de ordine pe motiv că inscripţiunea sa este nulă sau că nu mai sunt fonduri. Respingerea nu va face să se privéscă intreruperea ca neavenită, căci cererea, de şi inlăturată, rĕmâne intrégă in cât se atinge de urmărirea asupra unei alte averi a debitorului. *Salva manet petitio. Non obstat* art. 1868 Cod. civil. Acest articol nu vorbesce de cât de uă respingere pur şi simplu, care nimicesce cererea şi nu'i permite să se reinoéscă ca şi când reclamantul s'ar fi desistat de cererea sa (3).

(1) AUBRY et RAU, II, § 215, pag. 349, text şi nota 16.
(2) V. LAURENT, *Droit civil français*, XXXII, Nr. 101.
(3) TROPLONG, *Prescription*, II, Nr. 568

Quid, când cererea ar fi respinsă *a limine judicii* şi de oficiu, de esemplu pentru că nu s'a plătit taxa de timbru prescrisă de lege?

In asemenea cas nu se póte imâna citaţiunea şi, dupe principiele jurisprudenţei nóstre, uă cerere ca să opereze uă intrerupere de prescripţiune, trebue să fiă insinuată părţei adverse (4).

II. *Terţie oposiţiune.*

Art. 286 Procedura genevesă a inlocuit, pentru creditori şi succesorii acestora, victime ale unei colusiuni fraudulóse a impricinaţilor, terţia oposiţiune organisată de art. 474 Procedura francesă.

Art. 286 Procedura genevesă sună astfel :

„Creditorii sau succesorii lor vor puté ataca pe calea *revisuirei* hotăririle cari s'ar fi dat in contra debitorului sau autorului lor, daca a fost colusiune fraudulósă sau atingere a dreptului lor."

Frauda constituia şi in Dreptul roman uă *causa restitutionis* in contra hotăririlor, avênd putere de lucru judecat, intre altele, când hotărirea era resultatul unei prevaricaţiuni in paguba implorantului. Const. 1 C. *De avocat. diversor. judic.*, 2, 7. Mijlocul pentru a se obţine retractarea hotărirei era acţiunea in nulitate care se prescria in ḑece ani, intocmai ca acţiunea in nulitate in contra convenţiunilor.

Revisuirea sau acţiunea in nulitate nu este, in acéstă ipotesă, de cât acţiunea Pauliană revocatorie aplicată hotăririlor.

Găsim uă aplicaţiune a acestei teorii in art. 1264 Cod. civil şi in art. 633 Proc. civilă. Disposiţiunile coprinse in aceste articole nu sunt de cât aplicaţiuni speciale ale unei regule generale (1).

Creditorii pot déră ataca, dupe legea nóstră, hotăririle pronunţate şi chiar esecutate cu fraudă in contra drepturilor lor.

Ce cale le deschide legea in acéstă privire ?

Codul nostru nu cunósce terţia oposiţiune.

Intre casurile de revisuire enumerate in art. 288 şi urm. nu se citéză şi frauda impricinaţilor.

Nu rĕmâne déră de cât acţiunea in nulitate cu filiera ordinară de juridicţiuni.

Este acésta uă alegere raţională a unui sistem mai bun de cât cel adoptat de art. 474 frances,

(4) UNGER, *op. cit.*, § 121, text şi nota 28.
(1) DEMOLOMBE, XXX, Nr. 400—401.

sau uă simplă lacună ce a lăsat'o tăcerea legiuitorului ?

Regnard condamnă terția oposițiune și propune, *de lege ferenda*, adoptarea modului de a proceda indicat de Dreptul roman (2).

Părerea majorității autorilor este, din contra, că termenul de ḑece ani al prescripțiunei aplicat hotăririlor ar face imposibilă indeplinirea celei d'ântâiu condițiuni a unei bune justiție, care este promptitudinea, și că déră este neapărat a se acorda hotăririlor uă mai mare autoritate de cât convențiunilor.

III. *Art. 735 Procedura civilă.*

Nici un act de procedură nu póte să fiă declarat nul, dispune art. 1031 Procedura civilă francesă, daca nulitatea nu e formal pronunțată de lege.

Chauveau observă cu drept cuvênt că nu esistă nici un text de lege mai incurcat de cât acesta.

Jurisprudența, ca să scape din impasul creat prin acéstă disposițiune, a pus pe uă linie nulitățile *virtuale* cu nulitățile espres pronunțate de lege.

Reforma legislativă in acéstă materie trebue să fiă dominată de două principie.

Inainte de tóte se impunea principiul natural că un act nu trebue să fiă declarat nul de cât când se dovedesce că esistă uă vătĕmare. *Pas de nullité sans grief.*

Pe urmă venea principiul mai meteșiugit, déră tot așa de neapărat, care cere de la noi ca să ne conducem de principie *a priori* când sunt in joc interese de ordine publică.

Procedura cantonului Genevei a adoptat, intemeiată pe aceste considerațiuni, un sistem mixt, care se póte resuma astfel: indată ce legea anuléză espres un act, ea presupune esistența prejudiciului, și nici uă probă nu este primită in contra acestei presumpțiuni ; in lipsa unei nulități textual pronunțată de lege, din contra, actul nu se póte anula de cât numai daca călcarea formelor a causat părței care o invócă uă vătĕmare pe care nu o póte repara de cât anulând actul.

Dupe acest sistem, imitat intocmai in Italia, și pe care articolul nostru 735 Proc. civilă 'l consfințesce, vine in ântâiul loc ca causă de nulitate incompetența aceluia care a făcut actul.

(2) REGNARD, *Organisation judiciaire*, Nr. 522—532.

Pe urmă se prevede casul când partea dovedesce că neregularitatea comisă 'i causéză un prejudiciu care nu se póte repara de cât anulându-se actul.

In fine se vorbesce de formalitățile textual prescrise de lege sub pedépsă de nulitate.

Nu póte să fiă loc la casațiune pentru violarea art. 735, alin. 2, Proc. civilă. Tribunalele sunt in adevĕr suverane a constata esistența prejudiciului (1).

Indouielele in privința cestiunei de a se sci de esistă sau nu uă sancțiune formală se pot lesne inlătura

Nu se póte admite, de esemplu, părerea că mențiunea jurămêntului martorilor nu e prescrisă sub pedépsă de nulitate, art. 196 Proc. civilă necoprinḑênd uă asemenea sancțiune.

Art. 196 forméză un tot nedespărțit cu art. 198 Proc. civilă care pronunță textual nulitatea actelor făcute in contraḑicere cu aceste disposițiuni. Formalitățile privitóre la depunerea martorilor nu se pot separa de forma care premerge depunerei, de prestarea jurămêntului, *de admonitio de vitando perjurio* (2).

Adăogăm că, in apel, nu se incheiă proces-verbal despre ascultarea martorilor; se face numai mențiune in hotărire de numele martorilor și de resultatul depunerei lor.

Acésta resultă din art. 332 combinat cu art. 333 Proc. civilă.

Legiuitorul dispune in adevĕr, in art. 332 Proc. civilă, că tóte procedurele probatorii făcute la prima instanță se vor repeta in apel daca judecătorii le află defectuóse sau incomplete, și adaogă dupe acésta, in art. 333, că tóte *cele-alte* regule prescrise pentru Tribunalele de prima instanță se vor aplica și la Curți. De aci decurge, credem, că, in ceea ce privesce constatarea depunerei martorilor ascultați in instanța de apel, nu se aplică art. 198 Proc. civilă.

Când cercetarea cu martori se face de un judecător-comisar (art. 209 Proc. civilă) sau dinaintea Tribunalului de prima instanță, este neapărat să se incheiă un proces-verbal și să se constate tóte for-

(1) ALLARD, *Projet de révision du Code de Procédure civile*, pag. 246 și urm.

(2) Cas. Rom., secț. II, din 3 Noembre 1882.

malitățile minuțióse precisate de lege, decisiunea causei urmând a se intemeia pe uă anchetă, care, fiind făcută de alții, trebue să fiă supusă controlului judecătorilor cari 'și-o insușesc.

Déră ar fi fără sens și frustratoriu, a se incheia procese-verbale in instanța de apel. Recursul in casațiune fiind singur admis (3), Curtea supremă nu are sub nici un raport trebuință să cunóscă declarările martorilor.

Daca este adevĕrat, aceea ce nu se contestă, că uă hotărire dată in materie corecțională sau poliție-néscă scapă de casare când dênsa constată că martorii s'au supus jurămêntului conform art. 185 și 153 Proc. penală, rațional ar fi óre să se céră forme mai rigurόse in materie civilă ?

Cât pentru afacerile deferite cunóscerei judecătorilor de plăși, nu póte să fiă nici uă indouială in acéstă privire. In causele cari nu sunt supuse la apel, dice art. 45 Proc. civilă, nu se va face proces-verbal, ci declarațiunile martorilor vor fi in scurt coprinse in cartea de judecată (art. 40 frances).

Uă normă analogă se găsesce in art. 410 frances in cât se atinge de modul de a procede al Tribunalelor in materie sumară.

Alexander

Errata

In articolul semnat *Alexander* din *Dreptul* Nr. 45, să se citéscă: la pagina 367, colóna II, rêndul 8, in loc de „biserica pură", biserica *puritană;* la pagina 368, colóna I, rêndul 12, in loc de „a schimbat dreptul", a *strâmbat* dreptul; la pagina 370, colóna I, rêndul 6, in loc de „capitis diminutio", capitis *deminuta;* la pag. 370, colóna II, rêndurile 2 și 3, in loc de „invĕțămêntul", *invĕțatul;* la pagina 370, colóna I, rêndurile 23 și 24, in loc de „Eraclid", *Euclid;* la pagina 370, colóna II, rêndul 27, in loc de „credința in vagurile cele mai secrete ale pieptului sĕu", credința in *unghiurile* cele mai secrete ale pieptului sĕu; la nota 8, in loc de „Laboulaye...", Laboulaye, *l'Etat et ses limites*, pag. 16; la notele 4, 5, 9, 14 și 26, in loc de „Hering", *Ihering.*

(3) Legea nu deschide nici calea revisuirei pentru defect de formă a anchetei.

JURISPRUDENȚA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE, SECȚ. I

Ședința din 2 Maiu 1883

Președința Dlui Gr. Lahovari, președintele secțiunei

Epitropia spitalelor civile din Bucuresci cu Dr. Paul Petrini

INSTANȚE DE FOND. — PENSIUNI. — EFORIA SPITALELOR CIVILE. — CONSIMȚIMÊNTUL PARȚILOR ESPRES SAU TACIT. — APREȚIARE. OMISIUNE. — NU CONSTITUE UN MOTIV DE CASARE DACA NU ESTE ESENȚIALA. — RESPINGERE.

1° Instanța de fond este in drept să determine esistența sau neesistența unui consimțimênt tacit sau espres pentru formarea unei invoieli.

2° Omisiunea de a statua asupra unei propuneri nu constitue un motiv de casare, daca nu este esențială.

Nr. 157. — Respins, ca nefundat, recursul făcut de Eforia spitalelor civile din Bucuresci contra decisiunei Curței de apel din Bucuresci, secțiunea I, Nr. 206, din 1882 (1), in procesul ce are cu D. Dr Paul Petrini, pentru restituire de rețineri.

S'au ascultat: D. Al. Degre, consilier al Curței, in citirea raportului făcut in causă ; D. N. Bresianu, avocatul recurentei Epitropii, in desvoltarea motivelor de casare ; DD. C. Nacu și I. Pallă, avocații intimatului, in combateri.

Curtea, deliberând :

Asupra motivelor de casare astfel formulate :

„Violarea legei din 17 Octombre 1864, combinată cu art. 969 Cod. civil, și rea interpretare a art. 6 al acelei legi. — Convențiunile legal făcute au putere de lege, și Curtea prin decisiunea atacată denégă Eforiei spitalelor dreptul de a face asemenea convențiuni cu funcționarii sĕi, fără de uă lege specială, ceea ce atinge independența și capacitatea completă a Eforiei recunoscută prin legea sus-menționată. Art. 6 din acéstă lege confirmă éră nu limitéză capacitatea juridică a acestei instituțiuni.

„Omisiune esențială, de óre ce Tribunalul ale cărui motive le adoptă Curtea nu discută nici nu se pronunță asupra motivului propus de Eforie, că budgetele sale, in cari sunt inscrise reținerile efectuate, fiind aprobate de Camere conform art. 4 al legei din 17 Octombre 1864, ele sunt ratificate déră prin lege, care recunósce și confirmă din nou capacitatea Eforiei de a face asemenea rețineri."

Considerând că se constată că D. Dr Paul Petrini a cerut restituirea sumei de 3,065 lei 75 bani ce Eforia spitalelor civile din Bucuresci 'i-a reținut fără causă din salariul sĕu ca medic și profesor la diferite spitaluri ;

Considerând că instanța de fond a admis acéstă cerere a Dlui Dr Petrini ca intemeiată, pe motiv că, neesistând uă lege de pensiuni pentru funcționarii Eforiei, nu se póte pre-

(1) Vedi *Dreptul* Nr. 78, din 1882, pag. 626. *(N. R.)*

supune că D. Dr Petrini numai prin tăcerea sa a aprobat reţinerile făcute de Eforie;

Considerând că, statuând astfel, instanţa de fond n'a atins câtuşi de puţin capacitatea completă a Eforiei, tăgăduindu'i dreptul de a incheia cu funcţionarii sĕi convenţiuni relative la reţineri pentru pensiune, ci a recunoscut din contra implicit deplina capacitate a Eforiei, raţiunea de a decide fiind trasă, nu din lipsa de capacitate a Eforiei, ci din impregiurarea că dênsa nu s'a invoit cu D. Dr Petrini nici espres nici prin consimţimêntul mutual tăcut să facă reţineri pentru pensiune;

Considerând că omisiunea din partea instanţei de fond de a statua asupra propunerei făcută de Eforie că budgetele sale, in cari sunt trecute reţinerile, fiind aprobate de Cameră, ele sunt ratificate prin uă lege, nu se póte privi ca uă omisiune esenţială, budgetele nefiind de cât uă aprobare anuală a veniturilor şi a cheltuielelor Statului, a comunelor şi a stabilimentelor publice;

Pentru aceste motive, respinge, etc.

CURTEA DE APEL DIN BUCURESCI, SECŢIUNEA III

Şedinţa din 26 Aprilie 1883

Preşedinţa Dlui N. Predescu, peeşedinte

Nedelea Mărculescu cu Păunica Protopopescu

CODUL CARAGEA. — TESTAMENT. — CONDIŢIUNI DE VALIDITATE. — LEGALISAREA ARCHIEREULUI. — DELEGAŢIUNE. — SE PRESUPUNE CA ESISTA PÊNE LA PROBA CONTRARIE. — ART. 26, PART. IV, CAP. III, CODUL CARAGEA.

CODUL CARAGEA. — RESERVA ASCENDENŢILOR ŞI DESCENDENŢILOR. — TESTAMENT ATACAND RESERVA. — REDUCTIBILITATEA LUI. — ART. 33 ŞI ART. 41 LIT. *c*, PART. IV, CAP. III, CODUL CARAGEA.

1° Testamentul făcut sub imperiul Codului Caragea este valabil daca este subscris de testator şi adeverit de archiereul locului, sau de judecători, sau de trei martori.

Legalisarea din partea archiereului locului se putea face şi prin delegaţiune de către uă altă persónă care declară că iscălesce in locul archiereului. Acéstă delegaţiune se presupune tot-d'a-una ca dată, pênĕ la proba contrarie.

2° Sub Codul Caıagea ca şi sub cel actual, ascendenţii şi descendenţii aveau un drept de reservă asupra averei lui *de cujus*, drept regulat de art. 33 de la Mosteniri.

Testamentul care ataca acest drept de reservă nu era insă nul, ci numai reductibil pênĕ la concurenţa cotităţei disponibile.

Nr. 88. — Dna Nedelea Mărculescu a făcut apel contra sentinţei Tribunalului Ilfov, secţiunea II, cu Nr. 470, din 1882, in procesul ce are cu Păunica Protopopescu, pentru avere.

S'a presentat apelanta asistată de D. avocat N. Lepădătescu şi defendórea de D. avocat N. Crătunescu.

Curtea, deliberând:

Asupra apelului făcut de Dna Nedelea Mărculescu, apel prin care tinde la recunóscerea de valabil a testamentului defunctului V. Mărculescu cu data 16 Februarie 1860 şi intru a 'i se recunósce dreptul de a mosteni jumĕtate din averea numitului defunct;

Avênd in vedere că defunctul V. Mărculescu, prin testamentul sĕu cu data 16 Februarie 1860, a lăsat legatară asupra intregei sale averi pe socia sa Nedelea Mărculescu;

Avênd in vedere că Dna Păunica Protopopescu, ca fiică şi succesóre a mumei sale Anghelina Vĕduva, prin acţiunea intentată cere a se condemna Nedelea Mărculescu să 'i restitue tótă averea rĕmasă de la defunctul V. Mărculescu ce o posedă in virtutea testamentului de mai sus, pentru motivul că testamentul ar fi nul pentru lipsă de formă, şi pentru că defunctul Mărculescu incetând din viaţă fără să lase copii, in asemenea cas, dupe legea Caragea, mostenirea se cuvine mumei sale Anghelina Vĕduva, singura mostenitóre a lui Mărculescu in calitatea sa de mumă.

In privinţa nulităţei testamentului din causă de viţie de formă:

Avênd in vedere că Păunica Protopopescu intemeiéză atare nulitate pe motiv că martorii cari au subscris testamentul nu sciu carte şi pentru că testamentul nu este legalisat de archiereul locului, conform art. 26 din legea Caragea de la Mosteniri, de óre ce de şi se vede uă legalisare a mitropolitului, insă acéstă legalisare nu este subscrisă de chiar mitropolitul, ci de uă persónă care nu se vede că ar fi fost delegată de mitropolit cu atare putere;

Considerând că art. 26 din Condica Caragea, Partea IV, Cap. III, de la Mosteniri, dispune că diata să se facă in scris, iscălind'o cel ce o face şi mărturisind'o cu iscălitura sa şi a archiereului locului, sau a judecătorilor, sau a trei martori;

Considerând că testamentul defunctului V. Mărculescu de şi se vede scris de uă altă mână, insă este subscris de dênsul, de trei martori şi legalisat de Mitropolie, legalisare trecută şi in condica respectivă a Mitropoliei la Nr. 2, din 1860;

Considerând că, chiar de s'ar admite că iscălitura din testament a acelor trei martori prin punere de deget nu este valabilă, totuşi testamentul este bun pe cât timp e subscris de testator, legalisat de mitropolit, legalisare trecută in condica respectivă a Mitropoliei la Nr. 2, din 1860, sub condica Caragea iscălitura defunctului in testament şi legalisarea mitropolitului fiind suficiente ca testamentul să fiă valabil; că, de şi legalisarea nu se vede subscrisă de chiar mitropolitul, ci de Agache Terapolin, insă acéstă persónă declarând că iscălesce in locul prea sfinţiei sale părintelui mitropolit, de sigur că avea delegaţiune din

parte'i, neprobându-se cu nimica că subscriitorul nu avea uă atare delegaţiune, nefiind verisimil că uă persónă să ia uă asemenea insuşire fără s'o aibă sciind respunderea la care ar cădé; că, aşa fiind, testamentul defunctului V. Mărculescu cu data 16 Februarie 1860 nu póte fi declarat nul;

Considerând că Dna Păunica Protopopescu cere de a se condemna apelanta Nedelea Mărculescu să'i predea tótă averea rĕmasă de la defunctul V. Mărculescu, pe motiv că V. Mărculescu murind inaintea mumei sale Anghelina Vĕduva, acésta cată să'i mostenéscă intréga avere, care Anghelina murind şi dênsa trebue să vie la succesiunea sa Dsa care 'i este fiică;

Considerând că, de şi prin art. 18, lit. *a*, de la Part. IV, Cap. III, de la Mosteniri din Codul Caragea se dispune că părinţii mostenesc pe copii când acestia nu au mostenitori, insă din conţinutul art. 33 din ḑisa lege reese că de câte ori cel ce face diată n'are de cât un singur mostenitor de sus, atunci el trebue să lase jumĕtate din averea sa eredelui de sus, putênd să dispue de cea-altă jumĕtate ori-cum ar voi;

Considerând că defunctul Mărculescu prin testamentul sĕu n'a lăsat jumĕtate din patrimoniul sĕu mamei sale Anghelina, conform mai sus citatului art. 33; că, in asemenea cas, testamentul nu se póte declara de nul dupe cum s'a pretins, de óre ce, conform art. 41, lit. *c*, din Condica Caragea, când cel ce face diată nu lasă mostenitorului din jos sau din sus deplin partea jumĕtate ce e dator să o lase, nu se strică de tot diata, ci se drege; că, aşa fiind, indreptându-se diata defunctului Mărculescu, averea sa urméză a se mosteni jumĕtate de Păunica Protopopescu şi jumĕtate de Nedelea Mărculescu, femeia sa;

Pentru aceste motive, admite apelul, recunósce Dnei Păunica Protopopescu, in calitate de succesóră a mumei sale Anghelina Vĕduva, dreptul la jumĕtate din averea defunctului, etc.

Semnaţi: N. Predescu, G. E. Schina, Gr. T. Brătianu, G. N. Bagdat.

CURTEA DE APEL DIN IAŞI, SECŢIUNEA II

(Corespondenţa particulară a *Dreptului*)

Şedinţa din 26 Aprilie 1883

Preşedinţa Dlui I. A. Antoniu, preşedinte

Maria Faur cu M. Caţichi

REVISUIRE. — HOTARIRILE SUPUSE REVISUIREI. — HOTARIRI DEFINITIVE PRIN NEAPELARE. — HOTARIRI PRONUNŢATE IN ULTIM RESORT.

SENTINŢE SAU DECISIUNI REMASE DEFINITIVE IN CAT PRIVESCE INSTANŢA CARE A PRONUNŢAT. — ART. 288 ŞI 293 PROC. CIVILA.

Revisuirea, fiind uă cale estraordinară, nu este admisă de cât contra unei sentinţe sau decisiuni pronunţată in ultimă instanţă, nu insă şi contra unei sentinţe susceptibilă de apel rĕmasă definitivă prin neapelare.

In cât privesce contradicţiunea intre art. 288 şi art. 293 Proc. civilă, ea se esplică astfel: atât sentinţa cât şi decisiunea care ar fi susceptibilă de revisuire trebue să fiă definitivă in cât privesce instanţa care o pronunţă, adică să fiă contradictorie, sau să se fi judecat oposiţiunea, sau să fi rĕmasă definitivă prin neoposare.

Nr. 53. — Dna Maria Faur a interjetat apel contra sentinţei Tribunalului Iaşi, secţiunea II, cu Nr. 169, din 1882, dată asupra cererei de revisuire făcută de C. Faur, tutorul *ad hoc* al minorilor defunctului D. Davidel, prin care Tribunalul respinge cererea de revisuire făcută contra sentinţei acelui Tribunal cu Nr. 292, din 1876, in procesul intentat de D. M. Caţichi casei Davidel, pentru bani.

S'a infăcişat apelanta asistată de D. avocat Grigorovici şi intimatul de D. avocat I. Niculescu.

Curtea,

Avênd in vedere că cestiunea, dupe cum se presentă astăḑi, este de a se sci daca sentinţa Tribunalului dată in prima instanţă era sau nu susceptibilă de revisuire;

Avênd in vedere că, calea revisuirei fiind uă cale estraordinară, nu se póte usa de dênsa de cât dupe epuisarea căilor ordinare, şi acésta conform literei şi spiritului art. 293 Proc. civilă, care dispune că sentinţa sau decisiunea contra căreia se cere revisuire să fiă pronunţată in ultimă instanţă, aşa că, precum nu se póte face recurs in casaţiune daca nu s'a făcut mai ântâiu apel, nu se póte face nici revisuire contra unei sentinţe a Tribunalului daca nu s'a făcut apel; că, in cât privesce art. 288, care ḑice că se va puté cere revisuirea *unei sentinţe sau decisiuni rĕmasă definitivă*, trebue inţeles că atât sentinţa cât şi decisiunea care ar fi susceptibilă de revisuire să fiă definitivă in cât privesce instanţa care a pronunţat'o, adică să fiă contradictorie, sau să se fi judecat oposiţiunea daca a fost dată in lipsă, sau să fiă rĕmasă definitivă prin neoposare; că tot ce resultă din acestea, este că daca nu e indispensabil de a se usa de calea oposiţiunei pentru a trece la revisuire, nu trebue insă să fiă deschisă incă calea ordinară de oposiţiune, când se face cererea de revisuire, ci trebue ca hotărirea să rĕmâe *definitivă prin neoposare*, astfel că prin acésta se esplică pentru ce legea ḑice că se va puté cere revisuirea unei sentinţe sau decisiuni rĕmasă definitivă, şi când cuvêntul *definitiv* se aplică de uă dată intr'uă singură proposiţiune la sentinţe ca şi la decisiuni, nu póte să aibă un inţeles amfi-

bologic, definitiv adică prin neapelare pentru sentinţe şi definitiv prin neoposare pentru decisiuni, ci trebue din contra să conţie uă singură ideă, şi acea singură posibilă este definitivă prin neoposare, fiind că acésta se póte ḑice şi despre sentinţe şi despre decisiuni; că acéstă interpretare resultă apoi şi din compararea art. 281 şi 282 Proc. genevesă, corespunḑĕtóre cu ale nóstre 288, 289, şi art. 480, alin. 6, Proc. francesă, din care resultă acéstă diferenţă că, cel puţin in casurile art. 288 unde in sistemul geneves revisuirea se póte face chiar când calea apelului şi a oposiţiunei este deschisă, in sistemul nostru acésta este cu neputinţă intru cât termenul de apel şi oposiţiune n'a espirat; că, pentru a se găsi deci intenţiunea legiuitorului, trebue să recurgem la Procedura francesă, art. 480, de óre ce la prelucrarea Procedurei nóstre s'a avut in vedere şi Procedura francesă, şi in acest articol se găsesce: „Sentinţele contradictorii, date in ultimă instanţă (*en dernier ressort*) de Tribunalele de prima instanţă şi de apel, şi sentinţele in lipsă date asemenea in ultimă instanţă, cari nu mai sunt susceptibile de oposiţiune, vor puté fi retractate, etc.“; că din acésta resultă că Procedura nóstră s'a apropiat mai mult de art. 480 Proc. francesă, căci cuvintele *rĕmase definitive* din textul nostru nu se găsesc in textul geneves, ci in acel frances in cuvintele „in ultimă instanţă (*en dernier ressort*)“ pe cari legiuitorul român le-a tradus incorect prin cuvintele *sentinţe sau decisiuni rĕmase definitive*; că, comparând şi art. 282 geneves, corespunḑĕtor cu al nostru 289, şi art. 480 fr., alin. 6, reese şi mai clar acéstă ideă, căci cuvintele „sentinţe sau decisiuni definitive“ nu se găsesc in textul geneves, ci numai in art. 480 frances şi textul nostru 289;

Pentru aceste motive, Curtea respinge apelul şi declară că sentinţa Tribunalului nu este susceptibilă de revisuire, etc.

Semnaţi: I. A. Antoniu, Gh. Dimachi, I. I. Vrâncénu.

JURISPRUDENŢA STRAINA

TRIBUNALUL CIVIL DIN SENA, SECŢIUNEA I

Audienţa din 24 Aprilie 1883

Preşedinţa Dlui Flogny

Le Hardelay fiul cu Le Hardelay tatăl

OPOSIŢIUNE LA CASATORIE. — CERERE DE RESPINGEREA EI. — ACTE RESPECTUÓSE. — NOTIFICAREA LOR. — NEOBSERVAREA FORMALITAŢILOR PRESCRISE DE ART. 68 DIN PROCEDURA CIVILA RELATIV LA NOTIFICAREA ACTELOR. — NULITATE.

1° In materie de notificarea actelor respectuóse, legea neprescriind nici uă regulă specială, s'a referit la dreptul comun.

Prin urmare, când notarul suplinesce notificarea „in persónă“ printr'unul din mijlócele indicate de art. 68 din Procedura civilă, este dator, sub pedépsă de nulitatea actului, să aplice acest articol in tóte prescripţiunile lui.

In special, in casul când partea lipsesce de la domiciliu, remiterea actului respectuos nu se póte face in mâna primarului de cât numai atunci când tóte cele-alte persóne arĕtate in art. 68 precitat (rude, servitori, portar, vecini....) au refusat de a'l primi.

2° Intervalul de uă lună prescris de art. 152 din Codul civil pentru reinouirea actului respectuos caută a se socoti de la uă notificare la cea-altă.

Tribunalul,

In ce privesce primul act respectuos făcut dupe cererea lui Le Hardelay fiul şi notificat lui Le Hardelay tatăl de către Legay, notar la Paris, prin actul dresat la 4 Septembre 1882:

Considerând că din ḑisul act de notificare resultă că notarul, negăsind pe nimeni in apartamentul ocupat de Le Hardelay tatăl, strada Dunkerque, 48, s'a adresat la portar care 'i-a respuns că acest din urmă lipsea de la domiciliu şi nu lăsase pe nimeni a casă; că in urma acestui respuns notarul s'a transportat la primăria arondismentului şi a notificat primarului actul respectuos; că Le Hardelay tatăl susţine că acéstă notificare este neregulată, intru cât copia dupe act, mai 'nainte de a fi lăsată in mâna primarului, trebuia să fiă oferită portarului, considerat ca prepus in serviciul locatarului, şi, in cas de refus din partea portarului, să se dea unui vecin, conform art. 68 din Procedura civilă, şi că neobservarea acestor formalităţi trebue să atragă nulitatea notificărei, in virtutea art. 70 din acelaşi Cod;

Considerând că art. 68 sus-citat este singurul text de lege care, in materie de notificare de acte, indică cari sunt formalităţile ce urméză să se indeplinéscă in casul când partea insăşi lipsesce de la domiciliu; că déră el forméză asupra acestui punct dreptul comun, şi deci caută să fiă observat in tóte prescripţiunile lui şi cu sancţiunea ce compórtă, ori care ar fi natura actului notificat sau oficiărul public care procede la notificare; că intru cât legea, in ma-

terie de notificarea actelor respectuóse, nu a edictat nici uă regulă specială, prin acésta chiar a inţeles a se referi la dreptul comun; că nu se póte admite că notarul, inlocuind notificarea in persónă printr'unul din mijlócele indicate de art. 68, să nu fiă ţinut a aplica acest articol in tóte prescripţiunile lui, şi să'i fiă permis a nu'l observa de cât in parte;

Considerând că, conform citatului articol, remiterea copiei, in casul când partea lipsesce de la domiciliu, nu se póte face in mâna primarului de cât numai atunci când cele-alte persóne arĕtate de acest articol au refusat de a'l primi; că, in speciă, intru cât actul de notificare nu a fost oferit nici portarului nici vre unui vecin, notificarea făcută de a dreptul primarului constitue uă abatere de la citatul articol şi, prin urmare, notificarea este nulă, in virtutea art. 70;

In ce privesce al treilea act respectuos:

Considerând că cel d'al douilea act a fost notificat lui Le Hardelay tatăl la 5 Noembre 1882 şi că la 25 ale aceleiaşi luni Le Hardelay fiul s'a presentat la cancelaria consulatului frances din Veneţia şi a formulat pentru a treia óră cererea sa de consiliu, şi că acest al treilea act s'a notificat tatălui la 13 Februarie 1883; că defendorul pretinde că acest act trebue să fiă declarat de nul, mai ântâiu pentru motivul că nu a trecut uă lună intre data celui d'al douilea act şi ḑiua in care reclamantul a compărut pentru a treia óră la cancelaria consulatului;

Considerând că, intru cât reclamantul este mai mic de trei ḑeci ani, dupe art. 152 din Codul civil, actul respectuos urma să fiă reinouit din lună in lună; că actul nu póte fi considerat ca reinouit de cât numai atunci când el a devenit perfect prin notificare; că, prin urmare, in speciă, intervalul de uă lună trebue să fiă calculat avêndu-se in vedere, nu timpul care a trecut intre cel d'al douilea act respectuos şi comparuţiunea ulterióră a reclamantului inaintea cancelariei consulatului, ci avêndu-se in vedere timpul coprins intre acest al douilea act şi notificarea celui d'al treilea, notificare ce era indispensabilă pentru a puté constitui reinouirea actului; că, aşa fiind, acest prim motiv de nulitate urméză a fi respins;

Considerând că, in al douilea rênd, Le Hardelay tatăl pretinde că copie dupe notificarea celui d'al treilea act respectuos trebuia să fiă lăsată servitorului sĕu găsit a casă de către notar, şi că rĕu a fost lăsată portarului;

Considerând insă că actul de notificare constată că „servitorul a declarat că are ordin formal de la stăpânul sĕu de a nu primi nici un notar“; că acéstă declaraţiune constituea un adevĕrat refus din partea servitorului de a primi actul; că, prin urmare, cu drept cuvênt copia a fost remisă portarului, acest din urmă trebuind a fi considerat ca prepus nu numai in serviciul proprietarului, ci şi in acela al locatarilor; că şi acest motiv contra celui d'al treilea act respectuos urméză să fiă respins;

Considerând, in fine, că din cele ce preced stabilindu-se că primul act respectuos este nul, una din formalităţile prescrise de art. 151 şi 152 din Codul civil nu se găsesce indeplinită; că, aşa fiind, cererea lui Le Hardelay fiul de a se respinge oposiţiunea făcută de tatăl sĕu la căsătorie nu póte fi primită;

Pentru aceste motive, respinge, etc.

CHRONICA JUDICIARA

Intr'una din chronicele nóstre precedente, am vorbit despre procesul intentat de un preot din têrguleţul Ollioules (Francia) in contra primarului local care pusese nisce tineri să tragă clopotele bisericei in onórea serbătórei naţionale de la 14 Iulie.

In urma conclusiunilor procurorului, Tribunalul, considerând afacerea ca un act de pură administraţiune, 'şi-a declinat competenţa de a statua asupră'i, şi a condemnat pe preot la cheltuieli de judecată.

Bucuresci — Typ. Curţei Regale, pr. F. Göbl Fii, Pasagiul Român, 12.

ANUL XII. — Nr. 48. DUMINICA 29 MAIU 1883

DREPTUL

LEGISLATIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENTIA — ECONOMIE POLITICA

Prim-Redactor: DEMETRU C. POPESCU

ESE DE DOUE ORI PE SEPTEMANA

Redactor-Administrator: NICOLAE CHRISTESCU

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA ḌIARULUI, PASAGIUL ROMAN, 10

ABONAMENTELE se fac pe an şi pe jumĕtate de an: la 1[iu] Decembre şi 1[iu] Maiu. De la 1[iu] Iulie pênĕ la 20 August ḍiarul nu apare.

Anunţuri: linia 40 bani. *Scrisorile nefrancate se refusă* Un numĕr: 50 bani

COSTUL ABONAMENTULUI Pe an, 40 lei; pe jumĕtate an, 20 lei. *Studenţii plătesc pe jumĕtate* Pentru străinĕtate se adaogă timbrul poştal.

SUMAR

JURISPRUDENŢA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAŢIUNE ŞI JUSTIŢIE, SECŢ. I

Şedinţa din 25 Aprilie 1883

Preşedinţa Dlui Al. Creţescu, prim preşedinte

Moise Iancu sin Leibu cu Epitropia bisericei Tâlpari

BESMAN. — LUCRURI BISERICESCI. — SE DESFIINŢEZA DACA NU SE FACE PLATA IN TERMENUL DE DOUI ANI. — DESFIINŢARE DE DREPT. — NU ESTE NEVOE DE PUNERE IN INTARḌIARE. — §§ 1517 ŞI 1761 COD. CALLIMACH. — NOVELA 7, CAP. III, § 2. — RESPINGERE.

Besmanul de lucruri bisericesci se desfiinţéză de drept daca, in termenul de doui ani, nu se face plata cuvenită proprietarului.

Pentru acésta nu este nevoe de nici uă punere in intârḍiare, implinirea termenului fiind uă adevĕrată interpelaţiune in spiritul Codului Callimach.

Nr. 145. — Respins, dupe uă divergenţă, recursul făcut de Moise Iancu sin Leibu contra decisiunei Curţei de apel din Iaşi, secţiunea II, cu Nr. 117, din 1882, pronunţată in procesul cu Epitropia bisericei Tâlpari din Iaşi, pentru besman

S'au ascultat: D. G. Platon, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă; D. G. Teodoru, avocatul recurentului, in desvoltarea motivelor de casare; D. P. Şuţu, avocatul intimatei epitropii, in combateri.

Curtea, deliberând:

Asupra motivelor III şi IV de casare, astfel formulate:

„Greşită interpretaţiune a § 1415 Cod. Callimach. Dupe disposiţiunea § 1517 se scóte besmenarul din proprietatea locului cu besman prin judecată. Desfiinţarea contractului nu se operă de drept. Aşa déră proprietarul folosirei (besmenarul) trebue să fiă pus in intârḍiare (art. 1079 Cod. civil aplicat in sentinţa Tribunalului) şi plata făcută in cursul instanţei pênĕ la pronunţarea judecăţei fiind valabilă, nu se póte intemeia desfiinţarea contractului pe neplata la termen.

„Rea aplicaţiune a § 1761 Cod. Callimach care tratéză despre dritul despăgubirei şi al satisfacţiunei, despre paguba pe care datornicul a pricinuit creditorului sau prin prelungirea alcătuitei plăţi a capitalului etc., principiu cu totul străin de firea pricinei ce o desbatem, căci aci e vorba de espropriarea besmenarului, care rĕmâne lipsit şi de binale şi de imbunătăţirea lucrului (§ 1517 Cod. Callimach).“

Vĕḍênd § 1517 Cod. Callimach care sună astfel:

„Se scóte besmenarul din proprietatea locului cu besman prin judecată, când nu va plăti besmanul la lucruri bisericesci in termen de doui ani“;

Considerând că embaticarul atât dupe Novela 7, Cap. III, § 2 cât şi dupe § 1761 Cod. Callimach e de drept pus in intârḍiare la implinirea termenului, fără să fiă trebuinţă de notificare sau interpelare;

Considerând că regula „Dies interpellat pro homine“, consfinţită de § 1761 Cod. Callimach, e uă normă generală pentru punerea in intârḍiare, căci, daca se vorbesce de dênsa

sub titlul „Despre ditrul despăgubirei şi al satisfacţiunei“, causa e că efectul de căpetenie al punerei în intârdiare este că datornicul trebue să presteze interesul, să plătéscă daune-interese;

Considerând că plata sau oferta de plată şi consemnaţiune intrerupe decăderea pronunţată de § 1517 Cod. Callimach numai când e făcută inăuntrul termenului peremptoriu in causă;

Considerând că nu se póte opune proprietarului lucrului cu besman, care cere depărtarea besmenarului, că a renunţat implicit la dreptul sĕu prin aceea că a primit in cursul judecăţei fără reservă plata canonului datorit pentru trecut, căci dênsa are din contra facultatea a cere cumulativ şi depărtarea besmenarului şi plata restului datoriei;

Pentru aceste motive, respinge, etc.

Şedinţa din 13 Maiu 1883

Preşedinţa Dlui St. Silion, consilier

Simion Pisoschy cu Iohan Zavuschy

MARTORI. — DEPUNERILE LOR. — CAUTA SA SE IA SUB JURAMÊNT ŞI IN CONDIŢIUNILE LEGEI DE PROCEDURA. — ART. 196 ŞI 198 PROC. CIVILA — CASARE.

Depunerea martorilor face credinţă in justiţie şi servesce ca probă legală, numai când este făcută sub jurămênt, prestat in condiţiunile şi dupe formele prescrise in art. 196 şi 198 Proc. civilă.

Nr. 179. — Casată, decisiunea Curţei de apel din Iaşi, secţiunea I, cu Nr. 155, din 1882, in urma recursului făcut de D. Simion Pisoschy, in procesul ce are cu D. Iohan Zavuschy, pentru anularea unui act de vênḑare.

S'au ascultat: D. Gr. Lahovari, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă; D. Manoliu, avocatul recurentului, in desvoltarea motivelor de casare; D. Leon Sachelarie, avocatul intimatului, in combateri.

Curtea, deliberând:

Asupra motivului de casare intemeiat pe „violarea art. 186 şi 198 Proc. civilă“.

Avênd in vedere că Curtea, pentru a anula actul de cumpărătóre al recurentului in puterea căruia se pretinde cumpărtor al caselor Dnei Elena Hofman urmărite de inimatul Zavuschy, se intemeiéză esclusiv pe depunerile unor martori ascultaţi inaintea sa;

Considerând că, pentru ca depunerea unor martori să facă credinţă in justiţie şi să servéscă ca probă legală, trebue să fiă făcută cu jurămênt, prestat in condiţiunile şi dupe formele presrise in art. 196 şi 198 Procedura Codului civil;

Considerând că formalităţile relative la jurămêntul martorilor fiind substanţiale, căci are de scop a garanta sinceritatea arĕtărilor ce martorii fac in justiţie, de aceea legiuitorul le-a prescris sub pedépsă de nulitate;

Considerând că, in specià, nici din decisiunea Curţei nu resultă că martorii pe a căror depuneri se fundéză au prestat jurămênt inainte de a depune, şi nici intimatul conform obligaţiunei ce 'i s'a pus prin decisiunea cu Nr. . . . n'a putut aduce astăḑi vre un act din care să resulte că acéstă formalitate s'a indeplinit, prin urmare alegaţiunea sa este nejustificată şi deci rĕmâne constant că martorii au fost ascultaţi fără jurămênt;

Pentru aceste motive, caséză, etc.

INALTA CURTE DE CASAŢIUNE ŞI JUSTIŢIE, SECŢ. II

Şedinţa din 4 Maiu 1883

Preşedinţa Dlui Gr. Lahovari, consilier

Dimitrie Cantili cu Dr. George Sachelarie

IPOTECA. — CAUSA FICTIVA ŞI LIPSA DE CAUSA. — PARTEA CARE A CONSIMŢIT IPOTECA PÓTE CERE DESFIINŢAREA EI. — RESPINGERE.

Ipotecele fictive şi fără causă se pot desfiinţa de instanţele judecătoresci, chiar dupe cererea părţei ce le-a consimţit.

Astfel, când, pentru asigurarea plăţilor ce sunt a se face de un debitor al defunctului, mostenitorul acestuia, spre a primi plata 'i dă uă garanţie ipotecară, dênsul este in drept a cere desfiinţarea ei, daca este constant că nu mai esistă alt mostenitor, fiind singur trămis in posesiunea averei lui *de cujus* fără nici uă condiţiune.

Nr. 166. — Respins, ca nefundat, recursul făcut de D. Dimitrie Cantili contra decisiunei Curţei de apel din Bucuresci, secţiunea II, cu Nr. 254, din 1882, in procesul ce are cu D. Dr. George Sachelarie, pentru radiarea unei ipoteci.

S'au ascultat: D. N. L. Gherassi, preşedintele secţiunei, in citirea raportului făcut in causă; D. M. Schina, avocatul recurentului, in desvoltarea motivelor de casare; D. Dem. C. Popescu, avocatul intimatului, in combateri.

Curtea, deliberând:

Asupra motivelor de casare:

„Violarea legei părţilor conţinută in ambele acte de ipotecă, pe câtă vreme fusese convenit intre părţile contractante că imobilul Dlui Sachelarie să rĕmână ipotecat pentru garantarea Dlui Cantili pênĕ când va rĕmâne legalmente constatat că Cantili nu póte fi rĕspunḑĕtor către un alt mostenitor al lui Alexandru Sachelarie.

„Violarea principiului că cestiunile de stat nu pot face obiectul unei transacţiuni: Curtea de apel face să resulte faptul cum că Alexandru Sachelarie n'are mostenitori direcţi dintr'uă convenţiune incheiată de adversar cu vĕduva repausatului.

„Violarea art. 966, 967 şi 968 Cod. civil. — Intr'adevĕr, causa obligaţiunei contractată de D. Sachelarie cu ocasiunea constituirei ipotecelor nu este faptul că in acel moment nu se arĕta alt mostenitor al lui Alexandru Sachelarie, căci

intr'un asemenea cas nici că putea Cantili să numere banii Dr. Sachelarie, nici să céră prin urmare uă asigurare prin ipotecă; causa obligațiunei adversarului meu este dreptul ce am stipulat eu de a recurge asupra imobilului sĕu daca in termen legal ar veni un alt mostenitor al lui Al. Sachelarie să 'mi céră mie partea lui de mostenire, și incontestabil eu sunt espus incă la un asemenea recurs.

„Violarea art. 1788 Cod. civil, dupe care uă ipotecă nu se póte radia de cât sau prin consimțimêntul părților, sau prin esecutarea obligațiunei ce ipoteca era menită a garanta.

„Denaturarea jurnalului Tribunalului prin care Dr. Sachelarie e trămis in posesiunea mostenirei lui Alexandru Sachelarie, căci in acel jurnal Tribunalul nu afirmă, și nici că putea afirma, cum că adversarul e singur mostenitor al defunctului."

Avênd in vedere că, dupe cum resultă din sentința Tribunalului pe care o adoptă in totul și Curtea apelativă prin decisiunea atacată cu recurs, acțiunea care a fost discutată inaintea instanțelor de fond are de obiect cererea Dlui Dr. Sachelarie d'a se radia douĕ inscripțiuni ipotecare luate in partea sa de moșie numită Berésca-de-Jos pentru suma de 9200 galbeni pe persóna Dlui Dimitrie Cantili, recurentul de astăḑi, intemeiănd cererea pe motivul că inscripțiunile luate ar fi fictive și fără causă;

Avênd in vedere că, precum resultă din menționatele sentințe, inscripțiunile ipotecare a căror radiare se cere s'au făcut de D. Dr. Sachelarie dupe cererea Dlui Dimitrie Cantili spre a se asigura acest din urmă pentru plata sumei de 9200 galbeni ce mai datora repausatului Alexandru Sachelarie din prețul vênḑărei moșiei Berésca-de-Jos și cari bani 'i-a respuns Dlui G. Sachelarie, ca erede al defunctului sĕu frate, in cas când mai târḑiu s'ar ivi și alții cu drept la mostenirea defunctului Al. Sachelarie;

Considerând că din actele produse de părți inaintea instanțelor de fond se constată că D. Dr. G. Sachelarie este singurul erede al defunctului sĕu frate Alexandru Sachelarie, pentru care sfêrșit s'a și incuviințat de către Tribunalul respectiv punerea in posesiune a Dlui Dr. Sachelarie in averea defunctului sĕu frate Alexandru Sachelarie fără nici uă condițiune;

Considerând că, uă dată ce aceste fapte sunt constatate de Tribunal și din ele reese in mod cert și neindouios că D. Dr. Sachelarie este singurul erede al defunctului sĕu frate Alexandru Sachelarie, apoi mĕsura de precauțiune luată de recurentul Cantili pentru a 'i se constitui ipotecă in moșia intimatului spre a 'i servi ca siguranță in cas eventual când s'ar mai ivi și alții cu drept de mostenire, fiind in adevĕr fictivă și fără causă seriósă, Tribunalul cu drept cuvênt și fără a viola vre un text de lege sau vre un principiu de drept a ordonat radiarea ipotecelor făcute in acest scop de D. Dr. Sachelarie in proprietatea sa Berésca-de-Jos, și astfel motivele sunt neintemeiate;

Pentru aceste motive, respinge, etc,

CURTEA DE APEL DIN IAȘI, SECȚIUNEA II

(Corespondența particulară a *Dreptului*)

Ședința din 12 Marte 1883

Președința Dlui I. A. Antoniu, președinte

Iacob Șor și altul cu Sevastița și Ecaterina Grigoriu

APEL. — CERERI NOUE. — MIJLÓCE DE APARARE. — ADMISIBILITATE. — ART. 327 PROC. CIVILA.

COMUNICARE DE ACTE. — APREȚIAREA MAGISTRATULUI. — ART 97 PROC. CIVILA.

1° Se pot invoca pentru prima óră, in apel, cereri noue cari constituesc mijlóce de apărare

Astfel, intr'uă contestațiune la un tablou de distribuțiune, creditorii contestați sunt in drept, inaintea Curței, să dovedéscă neesistența creanței contestatorilor și, prin urmare, lipsa de interes de a urmări instanța.

2° Disposițiunile art. 97 Proc. civilă nu sunt imperative, ci lăsate la aprețiarea judecătorului, care are să esamineze daca trebue or nu să se incuviințeze comunicarea de acte.

Nr. 37. — DD. Iacob Șor și Leon Felder, de uă parte, și Vasile Maximovici, ca tutor al Sevastiței și Ecaterina Grigoriu (aḑi majore), de alta, au interjetat apel contra sentinței Tribunalului Iași, secțiunea III, cu Nr. 66, din 1878, dată asupra contestațiunei făcută de cei d'ântâiu la tabloul de ordine al creditorilor defunctului Stefan Grigoriu.

S'a presentat Maximovici asistat de DD. avocați C. Machedon și Gr. Macri, Felder prin D. avocat Al. Obreja, și Șor asistat de DD. avocați M. D. Sipsomo și Al. Xenopolu.

Curtea, deliberând:

Avênd in vedere apelurile declarate, de uă parte, de Iacob Șor și Leon Felder și, de alta, de către minorii defunctei Zamfira Grigoriu, prin tutorul lor, contra sentinței Tribunalului Iași, secțiunea III, cu Nr. 66, din 1878, prin care se admite in parte cererea apelanților Șor și Felder contra minorilor reducêndu-se creanța cu care erau inscriși in tabloul ordinei creditorilor defunctului Stefan Grigoriu la 2,170 galbeni, 5 franci și 75 bani, éră pentru alți creditori de asemenea contestați și cari n'au declarat apel se dispune a se sterge din tabloul ordinei;

Avênd in vedere că contestațiunea indreptată contra minorilor are de obiect privilegiul sau ipoteca cu care creanța minorilor este inscrisă in tablou; că cestiunea preferenței discutându-se in prima instanță, Tribunalul, prin sentința atacată cu apel, recunósce că creanța minorilor este uă creanță pupilară și că, dupe Codul Callimach, sub imperiul căruia s'a deschis tutela, minorii au uă ipotecă ocultă asupra averei tutorului, dispensată astfel de formalitatea inscripțiunei (art. 298, 300, 586 și 1997 Cod. Callimach); că, in apel, intimații minori, intre alte mijlóce de apărare, opun estincțiunea sau stingerea creanțelor apelanților, astfel că ei, neavênd calitatea de creditori, n'au interes de a

contesta şi disputa drepturile lor, fiă că creanţa ce au contra tutorului ar fi privilegiată, fiă că ar fi chirografară, sau chiar simulată, dupe cum in subsidiar s'a susţinut, fiind că le lipsesce calitatea de creditori, şi contestaţiunea ar fi să se respingă astfel ca lipsită de interes; că acéstă cerere, cu tóte că făcută pentru prima óră in apel, ea este permisă dupe esceptiunile ce consacră art. 327 Proc. civilă de la regula pusă in cel d'ântâiu aliniat, că adică, in apel, nu se va face nici uă cerere nouă, chiar daca ar constitui nu un mijloc de apărare, precum in adevĕr este când se invócă ca mijloc de liberaţiune remisiunea, plata, confusiunea sau novaţiunea, déră chiar când cererea ar constitui uă adevĕrată cerere nouă, daca ea servesce ca mijloc de apărare la acţiunea principală; că cererea, in speciă, avênd acest caracter, ea este admisibilă, regula din art. 327 apasă cu mai puţină rigóre pe pîrîtul originar de cât pe reclamant căruia 'i este interḑis in mod absolut a forma vre uă cerere nouă in apel;

Avênd in vedere că din actele presentate de tutorul minorilor apelanţi şi chiar unul dintre intimaţi, Felder, resultă că ambii intimaţi, Şor şi Felder, pretinşi creditori ai defunctului Stefan Grigoriu, sunt desinteresaţi de creanţele lor, căci unul ca şi altul aveau, pentru siguranţa creanţei lor, amanete de uă valóre mult superióră sumelor ce au imprumutat; aşa lui Felder, pentru 56 galbeni imprumutaţi in Aprilie 1869, 'i s'a remis, sub titlu de amanet, uă pereche cercei de diamant, uă braţeletă cu douĕ cifre de diamant şi uă broşă de diamant, éră lui Şor pentru 140 galbeni imprumutaţi in Iunie 1870 'i s'a dat douĕ inele, cari, cu tóte că nu se preciséză calitatea pietrelor şi a celui-alt material, totuşi este constant că in generalitatea casurilor valórea lucrurilor remise ca amanet este in dublu datoriei contractate, fapt care a decis pe legiuitor a pronunţa nulitatea prevĕḑută de art. 1689, alin. 2, Cod. civil pentru casul când s'ar conveni ca in cas de neplată să'şi pótă apropria lucrul amanetat; că din aceste acte resultă in adevĕr că apelantului Felder, dupe cererea sa făcută Tribunalului conform art. 1689, 'i s'a lăsat in plata creanţei sale cu procente bijuteriile remise amanet (veḑi sentinţa cu Nr. 226, din August 1871); că, daca acésta implică necesitatea unei estimaţiuni când are destule elemente de apreţiare, fiind de principiu că judecătorii sunt esperţi de drept, de unde urméză că chiar atunci când legea ordónă uă espertisă, ei nu sunt obligaţi a recurge la acéstă espertisă de cât atunci când nu sunt indestul de luminaţi asupra valórei lucrurilor, de la acéstă regulă numai printr'uă dispoşiţiune espresă s'ar puté obliga judecătorii a recurge la espertisă, or art. 1689 Cod. civil dispune in termenii dreptului comun, de unde resultă că judecătorii nu sunt legaţi prin părerea espertului, şi că pot prin urmare singuri a decide fără a ordona uă espertisă; că nu se póte déră susţine că sentinţa in speciă a inţeles a autorisa vênḑarea lucrurilor amanetate, pe cât timp nu s'a făcut uă espertisă, şi că acésta presupunênd un regulament de compturi, causa ar trebui a se ajurna pênĕ ce se va presenta acel regulament, spre a se constata daca cu suma resultată din vênḑare s'a acoperit sau nu creanţa cu procentele, şi care este restul pentru care ar trebui să figureze in tablou; că chiar de s'ar admite că sensul sentinţei cu Nr. 226, din August 1871, ar fi că s'a autorisat vênḑarea prin licitaţiune, şi in acest cas causa n'ar puté să se ajurne, căci prin nici un text al Procedurei civile instanţele judecătoresci nu sunt autorisate a acorda părţilor termene pentru a 'şi procura doveḑi, şi de aplicaţiunea art. 97 Proc. civilă nu póte fi vorba in speciă, intru cât actul produs in sentinţa cu Nr. 226 este presentat de insuşi apelantul Feder şi nu de adversarii sĕi minori pentru a puté fi necesitate de depunere la grefă spre a lua cunoscinţă de el; că, de asemenea, in ce privesce pe Iacob Şor, al doilea dintre creditorii cari au făcut contestaţiunea contra minorilor, nu este loc a se aplica art. 97, actul produs de minori fiind uă somaţiune de plată cu data din 1871 făcută de Şor debitorului sĕu defunct Grigoriu şi, prin urmare, emanând de la el, nu póte pretinde că nu are cunoscinţă de conţinutul sĕu; că prin acea somaţiune apelantul Şor declarând insuşi că prin contractul de amanet (contract care nu s'a presentat) este autorisat la cas de neplată a vinde bijuteriile amanetate fără licitaţiune, acéstă clausă, ori-ce s'ar puté ḑice in contra ei, pe cât timp s'a convenit ca vênḑarea să se facă fără licitaţiune, nulitatea ei nu s'ar puté opune de cât de debitor fiind dispoşiţiunea art. 1689, alin 2, Cod. civil uă favóre acordată debitorului; că, astfel, fiind constatat prin chiar declaraţiunile sale că era autorisat a vinde lucrurile şi că invederat le-a vêndut, pe cât timp nu afirmă insuşi că le posedă, el este acoperit de creanţa sa şi nu putea astfel a se mai inscrie in tabloul ordinei uă dată ce era plătit de creanţă, de altminteri ar trebui să restitue gagiul sau amanetul, daca nu voesce a esercita facultatea ce 'i acordă art. 1689 Cod. civil sau daca, precum a afirmat, a esercitat una din aceste facultăţi, a nume că obiectele s'au vêndut şi incă cu autorisaţiunea justiţiei, atunci să probeze prin acte că preţul vênḑărei n'a acoperit creanţa sa, şi că fiind un rest óre-care, pentru acéstă sumă ar trebui să fiă inscris in tablou, ceea ce nu s'a făcut, şi cererea de a 'i se acorda uă remisiune a causei pentru a face acéstă probă este a se respinge pentru aceleaşi motive care s'a respins şi cererea lui Felder făcută tot in acest sens; că astfel, din tóte acestea fiind constatat că apelanţii fără drept s'au inscis in tablou şi că făcênd uă contestaţiune au adus uă intârḑiare in plata creanţei minorilor, sunt obligaţi a desdauna pe minori de dauna suferită prin intârḑiarea plăţei care consistă in diferenţa procentelor legale de acelea ce plătesce Casa de consemnaţiuni (art. 577 combinat cu art. 581 Proc. civilă);

Pentru aceste motive, in majoritate, respinge apelurile lui Şor şi Felder, admite in parte apelul făcut de Maximovici, etc.

Semnaţi: I. A. Antoniu, T. Burada, Gh. Dimachi.

OPINIUNE

Avênd in vedere că acţiunea in specia are de obiect contestaţiunea făcută de Felder şi Şor, apelanţii de astădi, in calitate de creditori, la tabloul de ordine a creditorilor defunctului Stefan Grigoriu; că inaintea Curţei pentru ântâia dată intimaţii in apel au declat că nu recunosc calitatea de creditori a apelanţilor pentru cuvêntul că creanţele lor ar fi stinse prin plată, eshibând, pentru stabilirea acestui fapt, uă hotărire judecătoréscă şi uă notificaţiune; că apelanţii, pentru a se puté opune la acestea, au cerut comunicarea actelor la grefă;

Considerând că comunicarea actelor la grefă dupe lege, art. 97, este imperativă şi nu facultativă; că, astfel fiind, de câte ori părţile recurg la acéstă mĕsură, judecătorul este obligat a o ordona;

Pentru aceste motive, suntem de părere a se admite cererea de comunicarea actelor la grefă.

Semnaţi: A. Teodorénu, V. Tassu.

TRIBUNALUL ILFOV, SECŢIUNEA IV

Şedinţa din 4 Maiu 1883

Preşedinţa Dlui At. Atanasovici, membru

Gavril Ismenzi şi Nicolae Gavril, preveniţi că au comis delictul prevĕdut de art. 78 din legea electorală

ALEGERI DE DEPUTAŢI ŞI SENATORI. — VOTAREA UNOR ALEGĔTORI FARA DREPT. — CONSTITUE UN DELICT POLITIC. — NECOMPETENŢA TRIBUNALELOR ORDINARE. — ART. 105 DIN CONSTITUŢIUNE ŞI ART. 78 DIN LEGEA ELECTORALA.

Faptul unui cetăţén de a lua parte la alegerile de deputaţi sau senatori sciind că nu are dreptul de alegĕtor constitue un delict politic care nu póte fi judecat de cât de Curtea cu juraţi.

Nr. 451. — Adi fiind la ordinea dilei cercetarea procesului in care se inculpă Gavril Ismenzi şi Nicolae Gavril pentru faptul prevĕdut de art. 78 din legea electorală, la apelul nominal au respuns inculpaţii Gavril Ismenzi şi Nicolae Gavril, cum şi reclamanţii Othon Suţu, G. N. Alexandrescu, etc. prin DD. avocaţi C. Răcénu şi Al. Dristorénu; fotoliul Ministerului public fiind ocupat de D. procuror H. H. Fundăţénu.

Tribunalul,

Asupra declinatoriului de competenţă invocat de inculpaţi:

Avênd in vedere faptele imputate;

Avênd in vedere că aceste fapte intră in categoria delictelor politice, de óre ce violările aduse legei electorale ating una din condiţiunile de a fi ale Statului;

Avênd in vedere că asemenea delicte dupe art. 105 din Constituţiune urméză a se judeca de juriu;

Avênd in vedere că, de şi legea interpretativă din 23 Aprilie 1878, la art. 49 şi 52, prevede ca instanţe judiciare, in casul când primarul n'ar distribui la timp cărţile de alegĕtor, Tribunalele şi Curţile de apel, insă acéstă dispoziţiune a legei vizéză un fapt particular comis in afară de operaţiunile de alegere propriu dise, un fapt care constitue mai mult un cas de refus de serviciu şi uă simplă abatere de la datoriile impuse primarilor;

Avênd asemenea in vedere că cuvêntul „Tribunal" intrebuinţat la art. 51 aceeaşi lege nu se póte lua de cât cu inţelesul generic de „instanţă judecătoréscă", căci intr'altfel ar fi conflict intre acest articol şi art. 105 din Constituţiune;

Considerând că, admiţênd chiar că acest cuvênt urméză a fi luat intr'un sens restrâns de Tribunal, totuşi fiind două dispoziţiuni contrarie urméză a avé tărie numai aceea a legei fundamentale, adică in casul de faciă a art. 105 din Constituţiune;

Pentru aceste motive, in unire cu conclusiunile Dlui procuror, admite declinatoriul de competenţă *ratione materiæ* propus de apărare, etc.

Semnaţi: At Atanasovici, St. Christu.

JURISPRUDENŢA STRAINA

TRIBUNALUL COMERCIAL DIN SENA

Audienţa din 7 Maiu 1883

Preşedinţa Dlui Truchy

Compania de fonderie din Terrenoire cu sindicatul falimentului societăţei Union générale

VÊNDARE PE BANI GATA DE RALIURI PREDABILE LA MARSILIA. — DECLARARE IN STARE DE FALIMENT A CUMPARATORULUI MAI 'NAINTE DE PREDAREA MARFURILOR. — SCADEREA PREŢULUI. — RETENŢIUNEA MARFURILOR. — CERERE IN DESPAGUBIRE PENTRU DIFERENŢA. — RESPINGERE.

Vêndătorul care a esercitat faciă de cumpărător dreptul de retenţiune prevĕdut de art. 577 din Codul de comerciu (art. 316 Cod. comercial român) nu póte să mai pretindă şi daune-interese pentru neesecutarea contractului de vêndare sau pentru scăderea preţului.

Tribunalul,

Considerând că compania din Terrenoire pretinde ca să reţină raiurile vêndute societăţei *Union générale* şi să fiă admisă şi la masa acestui faliment cu suma de 1,340,000 franci resultând din diferenţa de curs, conchiḑênd in mod subsidiar la numirea unui espert care să procédă la determinarea acestei diferenţe; că, din parte'i, sindicatul declară că este gata să admită pe ḑisa companie la masa falimentului ca creditóre a intregului preţ al mărfei vêndute, sub condiţiune insă ca acea marfă să 'i se predé, neputênd fi loc la despăgubire in cas de nepredare;

Considerând că compania, pentru a justifica pretenţiunea ei, susţine că vênḑătorul pe bani gata nefiind dator să predé marfa de cât de uă dată cu plata preţului, ea se găsesce in-

tr'uă situaţiune particulară şi esceptională; că ea póte să 'şi esercite dreptul de retenţiune, nu numai in virtutea art. 567 şi 577 din Codul de comerciu, ci chiar şi dupe dreptul comun, in basa art. 1612, 1613, 1650, 1651, 1654 şi 1657 din Codul civil; că, in fine, prin singurul fapt al convenţiunei de vêndare pe bani gata, ea trebue să fiă considerată ca un creditor gagist;

Considerând insă că intru cât legea nu face nici uă deosebire intre vêndătorul pe bani gata şi vêndătorul cu termen, şi unul şi altul sunt de uă potrivă espuşi la pagubă; că nu este in căderea Tribunalului a face uă asemenea distincţiune;

Considerând că compania nu s'ar puté prevala de vre un avantagiu óre-care, de cât numai atunci când ea ar puté invoca uă clausă a contractului de vêndare care să 'i fi reservat dreptul de retenţiune a mărfurilor pênĕ la plata integrală a preţului; că dênsa nu numai că nu face uă asemenea dovadă, déră din contra resultă din desbaterile urmate că părţile au inţeles ca predarea să se facă inainte de plată; că, in adevĕr, raiurile vêndute franco la Marsilia nu trebuia să fiă plătite de cât dupe incărcarea lor pe bastiment, care devenea astfel magazia cumpărătorului, şi, prin urmare, dupe ce predarea se va fi efectuat; că ori-cât ar fi de scurt, totuşi şi in speciă esistă un termen de plată;

Considerând că gagiul nu póte să fiă constituit in mod tacit, ci din contra el trebue să fiă manifest şi sigur; că uă modalitate a plăţei preţului nu ar puté sub nici un cuvênt să equivaleze, prin analogie, cu uă constituire de gagiu regulată şi legală; că déră compania nu este nici creditóre gagistă;

Considerând éră şi că acest proces a luat nascere prin declararea in stare de faliment a cumpărătorului; că, prin urmare, el trebue să fiă judecat dupe dispoşiţiunile Codului de comerciu care reguléză acéstă materie; că intru cât, in speciă, vêndĕtorul nu a făcut incă predarea şi voesce să reţiună mărfurile, urméză să se aplice art. 577 din Codul de comerciu care resumă şi limitéză drepturile lui; că legiuitorul prin acéstă dispoşiţiune de lege, făcută numai in scop ca să evite uă pagubă vêndătorului, n'a inţeles sub nici un cuvênt să 'i creeze un avantagiu care ar fi in sarcina falimentului, de óre ce ea are drept efect, in tocmai ca şi resoluţiunea vêndărei, de a pune pe părţile contractante in aceeaşi situaţiune ca şi când vêndarea n'ar fi esistat;

Considerând că din tot ceea ce precede resultă că aşa disa convenţiune de vêndare pe bani gata, singura basă a pretenţiunei companiei, n'a esistat; că chiar de ar fi esistat, ea nu putea conferi companiei nici un drept de preferenţă oposabil masei creditorilor falimentului; că neavênd alt drept de cât acela ce 'i se recunósce de art. 577 din Codul comercial, compania nu póte să pretindă in acelaşi timp şi daune-interese; că, prin urmare, din tóte punctele de vedere, cererea ei urméză să fiă respinsă;

Pentru aceste motive, respinge, etc.

Raportul preşedintelui Tribunalului din Brăila către ministrul justiţiei

D. Victor Macri, preşedintele Tribunalului din Brăila, conformându-se art. 144 şi 145 din Legea organisărei judecătoresci, a presentat, nu de mult, ministrului justiţiei un tablou despre tóte afacerile cercetate de Tribunal in anul trecut, precum şi uă espunere amănunţită a viţielor, a lacunelor şi a dificultăţilor ce practica dilnică 'i-a probat că esistă in diferitele legi relative la justiţie, şi cari reclamă uă urgentă indreptare.

Socotim interesant a pune sub ochii cititorilor nostri, in părţile ei esenţiale, lucrarea tênĕrului şi inteligentului magistrat. Observaţiunile sale privesc Codul civil, Codul comercial şi Codul penal, fiecare cu Procedura sa, precum şi legea de recrutare.

Publicăm astădi prima parte a acestei meritorie lucrări, remânênd a insera restul in numerele viitóre.

CODUL CIVIL

1° Este recunoscut de toţi că tutelele pendente inaintea Tribunalelor sunt in nenorocită stare, şi acésta se datoresce in mare parte relei lor organisaţiuni de către actuala legislaţiune. In adevĕr, am credut mult timp că causa acestei stări de lucruri este nepăsarea Tribunalelor de a da tótă ingrijirea lor tutelară celor slabi; déră, in urma unei mai indelungate esperienţe, m'am putut convinge că Tribunalele, ori cât de vigilente ar fi, nu pot face de cât să imbunătăţéscă puţin starea lor, déră nici cum d'a le aduce la ţinta ce 'şi-a propus legiuitorul edictând mĕsurile prevĕdute in lege. Nu mai vorbesc de micele averi, şi in special de averile sătenilor, cari remân in părăsire din causa lipsei de mijlóce de a procura timbrèle necesare şi transportul judecătorului la localitate pentru ca să indeplinéscă formele cerute de lege relative la asigurarea şi predarea averei. Din parte'mi tot ce am putut face pentru aceste nenorocite tutele, a fost de a recomanda Dlor judecători de a se transporta din oficiu la localitate, când s'ar afla in ocolul Dlor de reşedinţă, şi in casul când ar fi afară, să intervie urgent către primarul comunei respective, pentru ca să ia cel puţin mĕsurile necesare la asigurarea averei.

Causele cari, in general, au provocat şi provócă incă starea de lucruri arĕtată mai sus, sunt, intre altele, consiliele de familie, cari in rare ocasiuni au probat că sciu să corespundă nobilei misiuni ce le este incredinţată prin lege. Ele corespund cu multă anevoinţă chiămărei ce li se face, astfel că in multe ocasiuni Tribunalul a trebuit să useze de art. 367 din Cod, şi a luat decisiuni fără să mai astepte avisul lor; éră in casul când se presenta, dau avisul fără multă

cugetare, numai ca să implinéscă uă datorie pe care o consideră ca o nenorocire pe capul lor.

Afară de acésta, lipsa unei mĕsuri de constrângere, edictată de lege pentru tutorii cari nu predau socotelele la timp, a adus de multe ori intârḑiere in luarea unei decisiuni din partea Tribunalului. De mai mult timp insă Tribunalul, alungând atât constrângerea corporală cât şi amendarea, a admis, ca mĕsură de constrângere, secuestrarea averei tutorului, şi de şi dênsa nu este prevĕḑută nici prin art. 417 care vorbesce de esecutare, nici de vre un alt articol de lege, totuşi s'a părut Tribunalului mai conformă cu spiritul legei şi in acelaşi timp destul de eficace.

Multe averi ale minorilor au fost nimicite sau reduse din causa tutorilor cari le-au administrat cu rea credinţă şi cari prin urmare port pe spinarea lor delictul de abus de incredere prevĕḑut de art. 330 Cod. penal; déră trist şi revoltător este că s'au găsit părinţi denaturaţi cari, in calitate de tutori legali, au compromis cu totul averea copiilor lor. Câte-va esemple de asemenea natură se găsesc şi printre dosarele Tribunalului ce presidez. Prin urmare disposiţiunile art. 1767, care scutesce pe tată şi mamă d'a depune garanţie pentru administraţiunea averei incredinţată lor, sunt funeste, şi ar trebui ca să se ia uă mĕsură care să garanteze averea minorilor şi in acelaşi timp să respecte dreptul de usufruct al părinţilor.

In fine, pentru averile mici garanţia ce sunt datori să dea tutorii pentru gestiunea lor este uă causă care fórte adese-ori a făcut ca ele să remână neadministrate ani intregi, din causă că tutorii aleşi nu aveau avere, aşa că Tribunalul pentru a evita acéstă stare de lucruri, de şi art. 1762 Cod. civil este categoric, in multe ocasiuni a trebuit să admită tutori fără garanţie, când persóna lor 'i-a inspirat incredere şi când consiliele de familie au declarat că respund de gestiunea tutorilor aleşi.

2° Uă cestiune care dă nascere la multe dificultăţi in practică este următórea: Care este mijlocul de constrângere pentru a face pe femeiă să locuéscă impreună cu bărbatul ei conform art. 196 Cod. civil?

Legea nu prevede acest cas, şi cu tóte acestea mai pe fiecare septĕmână se presentă Tribunalului. Precum se scie, doctrina şi jurisprudenţa este fórte mult impărţită asupra acestui punct; unii admit forţa publică, alţii secuestrarea veniturilor ce aparţin femeei, şi alţii, mergênd mai departe, le atribue bărbatului, voind să dea póte cu acésta uă măgulire supărărei lui, aşa că uă confusiune şi uă diversitate de decisiuni nasc din acéstă causă. Cât pentru mine, pênĕ in present am adoptat sistemul de a face mai ântâiu cunoscut femeei printr'uă adresă datoriile ei conjugale, punêndu'i tot uă dată in vedere că, daca va continua a persista in decisiunea ei, voiu recurge la mijlóce de constrângere; in urma acestora, daca bărbatul a probat că femeia sa n'a reintrat in domiciliul conjugal, am supus casul Tribunalului, care, apreţiând starea şi condiţiunea socială a socilor, a ordonat in multe ocasiuni ca femeia să fiă adusă cu forţa la domiciliul bărbatului. Adevĕrul este că acest sistem in multe ocasiuni a isbutit, căci femeia, mai ales cea de la ţară, reintórsă la casa sa şi in mijlocul copiilor sĕi, a continuat de a duce viaţa conjugală de mai 'nainte.

Dificultatea insă s'ar puté nasce atunci când s'ar presenta cu asemenea cereri persóne de alte condiţiuni sociale, şi de aceea ar trebui indeplinită şi acéstă lacună de lege.

3° Materia care strălucesce in Codul civil prin lacune, contraḑiceri şi neinţelegeri este aceea relativă la copii naturali, şi in special la recunóscerea paternităţei lor.

Asupra acestei materii, legiuitorul din 1864, nevoind a ţine sémă de disposiţiunile sănĕtóse ale Codului Callimach şi inspirat de obscurităţile Codului Caragea, a omis secţiunea relativă la recunóscerea acestor copii din Codul Napoleon, şi a creat astfel uă lege mai obscură şi mai defectuósă de cât chiar Codul de care au fost inspiraţi. Cestiunea déră pe care ne-o punem este acésta: Esistă, la noi, recunóscerea paternităţei naturale?

Cestiunea s'a presentat Tribunalului uă singură dată, şi a decis că nu esistă, basându-se pe omisiunea ei din lege şi pe diferitele texte relative la căutarea paternităţei şi a maternităţei lor, la dreptul de corecţiune din partea numai a mumei, şi in fine la dreptul de succesiune unde se vĕd escluşi cu totul din averea tatălui lor. Cu tóte acestea incertitudinea esistă şi este necesar ca dênsa să dispară.

4° Uă altă cestiune de un interes practic este următórea: Inscrisurile semnate prin punere de deget şi legalisate de uă autoritate administrativă fac probă in justiţie?

Daca ne vom ţine strict de lege, nu vom puté respunde de cât negativ, căci din diferitele sale disposiţiuni resultă că proba literală nu póte să reésă de cât dintr'un act autentic, sau dintr'un act sub semnătură privată făcut in condiţiunile art. 1180 din Cod; or, actul de care este vorba nu este nici autentic, căci art. 18 din Legea de organisare judecătoréscă determină care este autoritatea competentă de a autentifica actele, nu este nici act sub semnătură privată, pentru că nu conţine uă semnătură, aşa că el nu póte fi considerat de cât cel mult ca un inceput de probă. Astfel a decis şi Tribunalul ori de câte ori a avut ocasiune să judece atare acte, cel puţin de când am onóre a 'l presida.

Cu tóte acestea, cestiunea merită atenţiune pentru că cu sistemul acesta se isbesce cea mai mare parte a populaţiunei nóstre care nu scie carte de incapacitatea de a contracta fără intervenţiunea Tribunalului şi se dă loc uă mulţime de acesta la câte inconveniente in practică.

De cât-va timp Tribunalul, ţinênd compt de aceste inconveniente şi de scandalul ce producea un sistem atât de sever al legei, a inceput a considera asemenea inscrisuri ca nisce inceputuri de dovadă scrisă ce intrunesc condiţiunile art. 1197 din Codul civil şi, pentru completarea probei despre conţinutul lor, admite proba testimonială, éră in lipsă de atare probă recurge la jurămêntul supletoriu permis de art. 1219 şi 1220 din acelaşi Cod şi 'l dă părţei care 'i inspiră mai multă incredere.

Cu modul acesta Tribunalul a calmat puţin spiritele acelora cari, in buna lor credinţă, intemeiată pe un obiceiu constant, puneau basă pe asemenea inscrisuri. Cu tóte acestea ingrijirea tot continuă a ocupa pe fie-care şi transacţiunile cu persónele cari nu sciu nici să se iscăléscă, sunt fórte mult impedicate.

5° Sociul in contra căruia s'a pronunţat divorţul de către Tribunal póte da mulţumire pe sentinţă şi, prin urmare, să renunţe la dreptul de apel ?

Cestiunea s'a presentat in două rênduri Tribunalului şi a decis in prima dată afirmativ, pe motivul că daca sociul póte să dea mulţumire tacitamente prin neapelare in termenul prevĕḑut de lege, cu atât mai mult póte espres; éră a doua óră a decis negativa, pe motiv că divorţul este de ordine publică, şi nu póte să formeze obiectul unei transacţiuni.

Nedomirire déră esistă asupra acestei delicate cestiuni, şi, cât pentru mine, declar că nu am curagiul ca să mĕ pronunţ categoric care din aceste două sisteme este de preferit.

6° Schimbul imobilelor dotale, admis prin art. 1254 Cod. civil, este permis intre soci? Art. 1307 Cod. civil opresce vênḑările intre soci, şi art. 1409 din acelaşi Cod declară că regulele prescrise pentru vênḑări se aplică şi la contractul de schimb.

Prin urmare, ce urméză a se decide in causă ?

De şi cestiunea ofere óre-care dificultate din causa articolului citat 1409, totuşi Tribunalul de mai mult timp 'şi-a format uă jurisprudenţă constantă in sensul permisiunei schimbului, pe principalul considerant, intre altele, că motivele ce au determinat pe legiuitor ca să interḑică vênḑarea intre soci, adică téma de a nu 'şi face prin vênḑări simulate liberalităţi cari să escédă cotitatea disponibilă, sau posibilitatea de a frauda pe creditori, nu pot esista la contractul de schimb, şi atunci nu se vede raţiunea care a făcut pe legiuitor să edicteze uă incapacitate fără motiv.

7° Dupe separaţiunea patrimonielor, femeia autorisată de bărbat póte să instrăineze imobilul dotal declarat inalienabil prin contractul de căsătorie ?

Se susţine de unii că, faciă cu disposiţiunile art. 1265 Cod. civil, cestiunea nu ofere nici uă greutate, şi admit in consecuenţă afirmativa. Déră tocmai termenii prea mult liberali ai acestui articol au dat nascere la dificultăţi şi la deosebiri de vederi. Tribunalului ce prezidez 'i s'a presentat casul uă singură dată, şi nu a esitat de a admite negativa, basându-se, intre altele, pe considerantele că art. 1265 din Codul civil nu face alt-ceva de cât să reguleze capacitatea personală a femeei care dodêndit separaţiunea de patrimonie fără insă să atingă principiul inalienabilităţei imobilului dotal stabilit prin contractul de căsătorie ; că nu se póte admite că femeia separată de bunuri dobêndesce şi dreptul de a instrăina imobilul sĕu dotal, declarat inalienabil prin contractul de căsătorie, căci este greu de presupus că legiuitorul, care a voit prin separaţiunea bunurilor să asigure averea dotală, mai mult de cât o asigura regimul dotal, tot el să acorde dreptul socilor de a instrăina acéstă avere, şi astfel să o compromită de tot in loc să o asigure.

Curtea de apel din Focşani, in urma apelului declarat de soci, a admis acest mod de a vedé al Tribunalului ; cu tóte acestea, ori-cine vede că cestiunea presentă dificultate, şi va continua a se discuta viu daca nu se vor lua mĕsuri de indreptare.

8° In fine, uă ultimă cestiune destul de delicată presentată Tribunalului este relativă la art. 1815 Cod. civil.

Se scie cât de mult sunt impărţite opiniunile asupra acestui articol, din causa obscurităţei sale şi a lipsei de sancţiune. Prin urmare, intrebarea ce voesc să fac este : Ce inţeles póte avé art. 1815 citat? Sau, ca să fiu mai esplicit: Ce se face in casul când femeia a negligiat de a lua inscripţiune ipotecară asupra imobilelor bărbatului sĕu pentru asigurarea dotei in cursul unui an de la promulgarea actualului Codice ? Perde dênsa drepturile ce avea sub legea vechiă, sau şi le conservă? Etă cestiuni asupra cărora este greu de rĕspuns, pentru că este greu de ghicit intenţiunea legiuitorului dintr'uă disposiţiune de lege obscură şi lipsită de sancţiune.

Casul s'a presentat uă singură dată Tribunalului, déră nu s'a resolvat, pentru că s'a ivit divergenţă de opiniuni intre membrii sĕi.

(Va urma) **V. Macri**

BIBLIOGRAFIE

ANUNCIU

Bucuresci — Typ. Curţei Regale, pr. F. Göbl Fii, Pasagiul Român, 12.

ANUL XII. — Nr. 49. JOI 2 IUNIE 1883

DREPTUL

LEGISLATIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENTIA — ECONOMIE POLITICA

Prim-Redactor: DEMETRU C. POPESCU

ESE DE DOUE ORI PE SEPTEMANA

Redactor-Administrator: NICOLAE CHRISTESCU

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA ḌIARULUI, PASAGIUL ROMAN, 10

ABONAMENTELE se fac pe an şi pe jumĕtate de an: la 1ᵢᵘ Decembre şi 1ᵢᵘ Maiu. De la 1ᵢᵘ Iulie pênĕ la 20 August ḍiarul nu apare.

Anunţuri: linia 40 bani. *Scrisorile nefrancate se refusă* Un numĕr: 50 bani

COSTUL ABONAMENTULUI Pe an, 40 lei; pe jumĕtate an, 20 lei. *Studenţii plătesc pe jumĕtate* Pentru străinĕtate se adaogă timbrul postal.

SUMAR

JURISPRUDENŢA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAŢIUNE ŞI JUSTIŢIE, SECŢ. I

Şedinţa din 3 Maiu 1883

Preşedinţa Dlui Gr. Lahovari, consilier

Barbu Bellu cu locuitorii comunei Bezdat

OPOSIŢIUNE. — TERMEN DE CINCI-SPRE-ḌECE ḌILE. — SE APLICA NUMAI LA HOTARIRILE DATE DE TRIBUNALE IN ULTIMA INSTANŢA. — NU SE APLICA LA DECISIUNILE CURŢILOR DE APEL. — ART. 154 PROC. CIVILA.

INCOMPETENŢA. — FAPTE NEPROPUSE SPRE VERIFICARE INSTANŢELOR DE FOND. — NU SE PÓTE PROPUNE PENTRU PRIMA ÓRA INAINTEA CURŢEI DE CASAŢIUNE. — RESPINGERE.

1° Regula escepţională prevĕḍută de art. 154 Proc. civilă, dupe care termenul de oposiţiune se prelungesce la cinci-spre-ḍece ḍile in casurile acolo stabilite, se aplică numai la hotăririle pronunţate de Tribunale in ultimă instanţă, nu şi la decisiunile Curţilor de apel.

2° Escepţiunea de necompetenţă, fundată pe verificarea unor fapte nediscutate inaintea instanţelor de fond, nu se póte propune pentru prima óră inaintea Curţei de casaţiune.

Nr. 161. — Respins, ca nefundat, recursul făcut de D. Barbu Belu contra decisiunei Curţei de apel din Bucuresci, secţiunea III, cu Nr. 167, din 1881, pronunţată in procesul ce are cu locuitorii comunei Bezdat, pentru pământ.

S'au ascultat: D. Al. Degre, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă; D. B. Bellu, in desvoltarea motivelor de casare; D. Al. Penescu, avocatul intimaţilor, in combateri.

Curtea, deliberând:

Asupra mijlocului de casare intemeiat pe „violarea art. 154 Proc. civilă, căci decisiunea pronunţată in lipsă nefiindu'i comunicată in persónă, ci lăsată la domiciliu, in acest cas termenul de oposiţiune fiind de cinci-spre-ḍece ḍile, nu putea să o respingă ca tardivă pentru că nu s'a făcut in termen de opt ḍile“.

Vĕḍênd art. 154 Proc. civilă;

Considerând că legiuitorul, prin ultima disposiţiune a art. 154 Proc. civilă, a creat uă escepţiune numai in cât privesce sentinţele Tribunalelor pronunţate in ultimă instanţă, prelungind termenul oposiţiunei la cinci-spre-ḍece ḍile, de óre ce, in regulă generală, termenul de oposiţiune este de opt ḍile, calculat de la notificarea copiei de hotărire in persónă sau la domiciliu; că acéstă escepţiune de la regula generală fiind creată numai in favorul celor condemnaţi de Tribunal in ultimă instanţă, fără a fi ascultaţi şi fără drept de apel, nu se póte aplica şi la decisiunile Curţilor de apel, unde partea a usat de dreptul apărărei la prima instanţă; că déră, in specia, Curtea apelativă din Bucuresci, respingênd ca tardivă oposiţiunea Dlui Bellu ca fiind dată dupe espirarea celor opt ḍile libere calculate de la lăsarea copiei de decisiune la domiciliu, n'a violat intru nimic disposiţiunile articolului de lege citat.

Asupra motivului al douilea de casare intemeiat pe ne-

competență, căci acțiunea, avênd de obiect cererea locuitorilor pentru a li se da pământ dupe legea rurală, trebuia judecată de uă comisiune *ad hoc* constituită conform legei rurale :

Considerând că faptele ce se propun astăḑi, nefiind relevate inaintea instanțelor de fond spre a le verifica și constata, nu se pot invoca pentru prima óră in casațiune;

Pentru aceste motive, respinge, etc.

CURTEA DE APEL DIN IAȘI, SECȚIUNEA II

(Corespondența particulară a *Dreptului*)

Ședința din 9 Marte 1883

Președința Dlui I. A. Antoniu.

Statul cu G. Măcărescu

URMARIRE SILITA. — APEL. — MULȚUMIRE SCRISA DATA PE HOTARIREA TRIBUNALULUI. — NEADMISIBILITATEA APELULUI. — ART. 337 PROC. CIVILA.

URMARIRE SILITA. — APEL. — HOTARIRE PRIN CARE SE ANULÉZA PROCEDURA URMARIREI ȘI FACEREA DE NOUE PUBLICAȚIUNI. — NEADMISIBILITATEA APELULUI. — ART. 525 ȘI 529 PROC. CIVILA.

1° Partea care dă mulțumire in scris pe uă hotărire nu are dreptul de apel.

Astfel, este neadmisibil apelul făcut de Stat contra unei hotăriri a Tribunalului in materie de urmărire, daca casierul județului a cerut in scris a se face uă nouă urmărire in sensul hotărirei date.

2° In materie de vênḑare silită, este neadmisibil apelul format contra hotărirei primei instanțe prin care se anuléză procedura urmăririi și se ordonă formarea de noue publicațiuni.

Nr. 35. — D. avocat al Statului a făcut apel contra sentinței Tribunalului Sucéva cu Nr. 4, din 1883, in procesul dintre Stat cu D. George Măcărescu, pentru urmărirea unui imobil.

S'a presentat D. avocat G. Roiu pentru Stat și D. avocat Theodor Mândru pentru Măcărescu.

Curtea, deliberând :

Avênd in vedere apelul Administrațiunei domenielor Statului contra sentinței Tribunalului Sucéva cu Nr. 4, din 1883, prin care, admițêndu-se oposițiunea lui G. Măcărescu, se anuléză urmărirea silită indreptată de Stat asupra unor case din orașul Fălticeni rĕmase oponentului de la reposatul sĕu părinte N. Măcărescu, fost arendaș al moșiei Statului Giulescii pe anul 1860, care urmărire silită se esercitéză de Stat pentru a se indestula cu un rest din câstiurile ḑisei moșii cu cari a rĕmas dator rĕposatul N. Măcărescu ;

Avênd in vedere că oposițiunea la urmărire se face pe douĕ motive : 1° că Statul urmăresce imobilul pentru uă sumă mai mare de cât acea datorită, conform cu decisiunea Curței de apel din 30 Maiu 1881, sub Nr. 91, căci urmărirea se face pentru suma de 13,567 lei vechi cu procente legale de la 1880, pe când dupe decisiunea Curței se acordă Statului procente la citata sumă numai de la data inceperei urmărirei care a avut loc in luna Aprilie 1880 ; 2° că uă dată ce Curtea prin citata decisiune a redus procentele, apoi titlul in puterea căruia se incepuse urmărirea este anulat ;

Avênd in vedere că din lucrări se constată că ḑiua fixată pentru adjudicarea imobilului a fost la 14 Ianuarie a. c., când adjudicațiunea nu s'a efectuat din causă că s'a anulat lucrările de urmărire prin menționata sentință a Tribunalului din acea ḑi, așa in cât a rĕmas să se facă noue publicațiuni; că Statul a rĕmas mulțumit cu sentința Tribunalului prin care s'a anulat lucrările de urmărire, precum resultă acésta din adresa Nr. 1153, din 9 Februarie a. c., a casierului general de Sucéva către președintele Tribunalului, prin care adresă se ḑice că in urma anulărei lucrărilor de urmărire de către Tribunal s'a luat mĕsuri pentru secuestrarea și urmărirea din nou a imobilului defunctului N. Măcărescu pentru plata sumei constatată prin decisiunea Curței Nr. 91, din 1881, adică suma de 13,587 lei vechi cu procente numai de la data urmărirei; că, dupe art. 317 Proc. civilă, partea care dă mulțumire in scris pe uă sentință nu mai are drept de apel; că, prin urmare, in speciă apelul Statului nu este admisibil;

Avênd in vedere, afară de acestea, că este inutil a se mai statua asupra validităței lucrărilor de urmărire cari nu mai pot produce nici un efect din causă că termenul adjudicațiunei fixat in acele lucrări a trecut fără ca să se fi făcut adjudicarea; că oposițiunile la urmărire evident că nu se pot face și judeca de cât daca esistă urmărire și in timpul cât ține acea urmărire (art. 525 și 529 Proc. civilă); că, in speciă, neesistând lucrări de urmărire, Curtea nu are asupra ce statua, de óre ce lipsesce obiectul oposițiunei judecate in prima instanță; că déră și din acest punct de vedere apelul Statului nu este admisibil;

Pentru aceste motive, in majoritate, respinge apelul, etc

Semnați : Al. Teodorénu, V. Tasu, Gh. Dimachi.

OPINIUNE

Sunt de părere că sentința Tribunalului Nr. 98, de la 14 Februarie a. c., prin care s'a anulat urmărirea, nu este definitivă, căci apelul Statului este dirigiat tocmai contra acelei sentințe. Adresa casierului general Nr. 1153, de la Februarie 9, din care ar resulta că Statul, dupe cum se susține, s'a mulțumit cu acéstă sentință și că a luat mĕsuri in consecuență, adică a incepe uă nouă urmărire pentru suma cât in adevĕr 'i se datoresce, nu este uă desistare de la apel in sensul art. 317 Proc. civilă, dupe cum se admite de onorabila majoritate, căci casierul nu representă pe Administrațiunea domenielor, Administrațiunea este representată prin avocații publici (art. 14 și 21 legea domenielor), și chiar avocații publici n'ar fi putut face uă asemenea declarațiune fără un mandat special din partea Administrațiunei, care nu

se dă de cât in urma avisului Consiliului de avocaţi, conform art. 17 (veḑi art. 20, alin. 2).

Lipsa de interes érăşi nu se póte opune Statului, căci daca Tribunalul in adevĕr a anulat urmărirea pentru că se cerea mai mult de cât se datora, de aicea nu urméză că urmărirea nu mai esistă, sentinţa sa fiind supusă apelului şi apelul este suspensiv de esecutare. Articolii déră citaţi 527, 525 şi 529 Proc. civilă nu tranşéză dificultatea, ci se ocupă numai de cestiunea de a se sci pênĕ in ce moment pot fi introduse oposiţiunile la urmărire, éră nu de efectul apelului (art. 337). Find astfel, Statul are interes, căci durata publicaţiunilor n'are a mai fi aceea prevĕḑută in art. 510 Proc. civilă, ci prin analogie ar trebui să se aplice art. 534, alin. 2, şi 535 Proc. civilă, fiind că Tribunalul găsesce că procesul-verbal incheiat de controlor şi aprobat de Administraţiunea domenielor ar fi suspendat óre-cum de Curte prin decisiunea cu Nr. 91, din 1881, care reduce procentele numai de la data urmărirei ; că in fond Statul este fundat, de óre ce un articol formal declară că urmărirea nu póte fi anulată sub pretext că creditorul ar fi inceput uă urmărire pentru uă sumă mai mare de cât 'i se datoresce (art. 1853 Cod. civil).

Tribunalul déră neputênd pronunţa anularea urmărirei, apelul Statului este admisibil.

Semnat : I. A. Antoniu.

TRIBUNALUL DIN VÂLCEA

(Corespondenţa particulară a *Dreptului*)

Şedinţa din 3 Marte 1883

Preşedinţa Dlui D. P. Pârvulescu, preşedinte

Ioan N. Lahovari şi alţii cu Consiliul comunal din Râmnicul-Vâlcei

MATERIE ELECTORALA. — PERSÓNE INSCRISE IN LISTE CONTESTATE PENTRU CA NU AR AVÉ CALITATEA DE ROMANI. — OBLIGAŢIUNEA DOVEḐEI INCUMBA CONTESTATORILOR. — CEI CONTESTAŢI NU AU SA DOVEDÉSCA NIMIC.

MATERIE ELECTORALA. — POSESIUNE DE STAT A DREPTURILOR CETAŢENESCI. — CONSTITUESCE TITLU SUFICIENT, IN LIPSA PROBEI CONTRARIE.

NAŢIONALITATE. — LEGEA VECHIA. — INAINTE DE REGULAMENTUL ORGANIC, CASATORIA UNUI STRAIN CU UA ROMANCA 'I CONFEREA CALITATEA DE ROMAN. — DUPE REGULAMEMTUL ORGANIC, CASTIGAREA UNEI BOERII DE NEAM PRESUPUNE PREESISTENŢA CALITAŢEI DE ROMAN. — ART. 81 REGULAMENTUL ORGANIC.

1° Persónele deja inscrise in listele electorale nu sunt indatorate să probeze, cu ocasiunea contestaţiunilor ridicate, calitatea lor de români ; contestatorii sunt obligaţi a dovedi că sunt de naţionalitate străină.

2° Posesiunea de stat, in ceea ce privesce esercitarea drépturilor cetăţenesci, este un titlu suficient, când nu se dovedesce din contra lipsa naţionalităţei române a celor inscrişi in listele electorale.

3° Sub legea vechiă, inainte de introducerea Regulamentului Organic, căsătoria unui străin cu uă Româncă 'i conferea cetăţenia românéscă; éră sub Regulamentul Organic, câstigarea unei boerii de neam făcea să se presupună preesistenţa calităţei de român.

Tribunalul,

Avênd in vedere apelul făcut de DD. Ioan N. Lahovari, George Lahovari, Al. Lahovari şi locotenent-colonel Iacob Lahovari in contra hotărirei Consiliului comunal al urbei Râmnicul-Vâlcei cu Nr. 22, din 7 Februarie 1883, prin care 'i-a sters din listele electorale ale primului colegiu pentru Adunarea deputaţilor şi senatorilor ;

Considerând că din listele electorale pe anii trecuţi se constată că apelanţii au figurat inscrişi intr'ênsele şi, prin urmare, Dlor avênd posesiunea dreptului electoral, urma ca contestatorul să dovedéscă că apelanţii ar fi de naţionalitate străină, conform dreptului comun in materie de probe, ceea ce contestatorul n'a dovedit, căci numai când uă persónă străină cere inscrierea in listele electorale pentru prima óră, este datóre să probeze ea-singură calitatea sa de român, éră nu şi in casul când uă persónă, care este deja in posesiunea dreptului electoral, este contestată de uă alta pe motiv de naţionalitate străină, cum e in specià (Veḑi, in acest sens, decisiunea Casaţiunei din 17 Iunie 1877, *Buletinul* Nr. 6, din 1877; decis. Cas. din 27 Aprilie 1877, *Buletinul* Nr. 4, din 1877; idem Nr. 18, 40 şi 54, din 1870; Nr. 46, 58, 59 şi 63, din 1871; Nr. 90, din 1872, şi Nr. 49 din 1871, şi Al. Creţescu, *Comentariul legei electorale*, pag. 46) ;

Considerând că, ceea ce este mai mult, din actele eshibate de apelanţi, a nume: *Almanachul Statului* din 1873, citaţiunile acestui Tribunal cu Nr. 2240, 3246, din 1833, şi Nr. 4808, din 1834, aflate in dosarul monastirei Cozia cu Nr. 2, din 1833, raportul isprămnicatului de Vâlcea cu data 2 Septembre 1818, adresat către căimăcamia Craiovei, şi copia de pe nisce depuneri ale unor locuitori bĕtrâni cu dată vechiă, adeverite de presidentul acestui Tribunal la 31 Octombre 1835, cum şi din desbaterile urmate in instanţă, se constată: 1° că defunctul Ioan Lahovari, tatăl şi moşul apelanţilor, incă de la 1818 incóce, timp destul de indelungat, de 65 ani, a ocupat funcţiuni inalte in ţară, ca president de Tribunal şi prefect ; 2° că a fost căsătorit la 1806 cu uă Româncă din familie nobilă numită Socoténu, fapt care nu este tăgăduit de procuratorul contestatorului, din potrivă s'a recunoscut; 3° că 'i s'a conferit de Domnul ţĕrei de pe acel timp titlul de boerie „stolnic", şi 4° că apelanţii au posesiunea de stat ;

Considerând că, prin faptul că defunctul Ioan Lahovari, tatăl şi moşul apelanţilor, s'a căsătorit la 1806 cu uă pămênténcă, cum s'a recunoscut de intimat in instanţă, se dovedesce că numitul defunct este român, căci, chiar, de ar fi fost străin, totuşi căsătoria unui străin cu uă pămênténcă

era, mai 'nainte de Regulamentul Organic (1832), unul din modurile de impămêntenire, consacrat nu prin vre uă lege specială, ci prin obiceiul pămêntului, şi dupe cum constată Caragea Voevod in preambulul Codicelui cu care a dotat ţara la 1818, obiceiul pămêntului avea putere de lege (Veḍi, in acest sens, decis. Cas. cu Nr. 139, din 1873);

Considerând că prin titlul de boerie, ce s'a conferit numitului defunct de Domnul ţěrei de pe atunci, asemenea se constată că dênsul este român, de óre ce acest titlu, dupe art. 81 din Regulamentul Organic, presupune preesistenţa calităţei de român, cum se inţelege din chiar numirea sa „boerie de neam" ce se da numai la cei de neam român. (V., in acest sens, decis. Cas. cu Nr. 78, din 19 Maiu 1876, secţunea II; idem din 10 Aprilie 1879, cu Nr. 111, secţ. II; idem cu Nr. 145, din 1876, şi Al. Creţescu, pag. 44, 45, *Comentariul legei electorale*);

Considerând incă că calitatea de cetăţeni români resultă pentru apelanţi şi din posesiunea de stat, căci in deobste este cunoscut că Dlor au fost inscrişi incă de mulţi ani in listele electorale ale citatului colegiu şi au ocupat funcţiuni inalte in ţară, cum, de esemplu: membru la Curtea de compturi, membru la Curtea de casaţiune, procuror general, ministru, deputaţi şi senatori in Corpurile Legiuitóre, ceea ce face uă deplină dovadă că sunt de naţionalitate română, când nu se dovedesce contrariul cu alte acte legale, pentru că toţi Românii cari n'au dobêndit calitatea de român prin beneficiul legei, conform art. 8 şi 16 din Codul civil şi conform Regulamentului Organic, nu pot justifica calitatea de român de cât prin posesiunea de stat, de óre ce altfel nici unul n'ar fi in stare a dovedi că e român (Veḍi, in acest sens, decis. Cas. din 12 Aprile 1882 şi aceea din 16 Aprilie 1882, *Buletinul*, fascicula IV, din 1882); că, in facia acestora, se constată in mod neindouios că defunctul Ioan Lahovari a fost cetăţén român, că, prin urmare, fii şi nepoţii sěi (apelanţii de astăḍi) urmând condiţiunea tatălui şi moşului lor, ei nu pot fi consideraţi altfel de cât ca români, calitate care se stabilesce şi prin posesiunea de stat (Veḍi, in acest sens, decis. Cas. din 5 Aprilie 1882, inserată in *Buletinul Curţei*, fascicula IV, din 1882);

Considerând că, deşi procuratorul contestatorului a presentat uă dovadă din partea a trei cetăţeni din oraşul Râmnicul-Vâlcei prin care se atestă că defunctul Ioan Lahovari, tatăl şi moşul apelanţilor, a fost Grec, totuşi, in facia probelor de mai sus, presentate de apelanţi, şi a posesiunei de stat ce au, din care Tribunalul 'şi-a format pe deplin convicţiunea că apelanţii sunt români, nu póte face nici uă credinţă acea dovadă, chiar daca persónele subscrise intr'ênsa ar face uă atare declaraţiune sub prestare de jurămênt inaintea Tribunalului; că, in fine, in ce privesce alegaţiunea procuratorului contestatorului, ca apelanţii să dovedéscă că persóna din actele ce au infăcişat este chiar tatăl şi moşul Dlor, şi că acele acte sunt privitóre la persóna tatălui şi moşului Dlor, éră nu la altă persónă care va fi purtat tot acest pronume, pentru că pronumele de Lahovari 'l pórtă mai multe familii in mai multe districte, se privesce ca nefundată, in tru cât acele acte se află in mâinele apelanţilor, şi n'a mai fost nici este in acest judeţ uă altă familie care să pórte pronumele de Lahovari;

Pentru aceste motive, admite apelul, ordonă in scrierea in listele electorale, etc.

Semnaţi: D. P. Pârvulescu, I. St. Budurescu, I. Pârâianu.

JURISPRUDENŢA STRAINA

CURTEA DE APEL DIN PARIS, SECŢIUNEA II

Audienţa din 27 Februarie 1883

Preşedinţa Dlui Ducreux

Fraţii Gay cu sindicatul falimentului Guendré

FALIMENT. — MARFURI ESPEDIATE FALITULUI ŞI DEPUSE PE NUMELE LUI IN MAGASINELE DE INTREPOSIT 'NAINTEA DECLARAREI FALIMENTULUI. — REVENDICARE DIN PARTEA ESPEDITORULUI 'NAINTEA PREDAREI EFECTIVE. — ASIMILARE CU MAGASINELE FALITULUI. — SPESE DE TRANSPORT ŞI VAMA PLATIBILE DE CATRE DESTINATAR. — RESPINGERE.

Magasinele de intreposit in cari s'au depus pe numele unui comerciant, declarat mai in urmă in stare de faliment, nisce mărfuri espediate acestuia, trebue să fiă asimilate cu inseşi magasinele falitului. Acéstă soluţiune are loc chiar atunci când mărfurile au fost revendicate de către espeditor mai 'nainte de tradiţiunea efectivă in mâinile destinatarului, fiă că depositul s'a făcut din oficiu de către transportator, fiă dupe arĕtarea destinatarului.

Impregiurarea că recipisa de depunere in magasinele de intreposit s'a conservat de intreprenorul de transport drept garanţia speselor făcute de el, precum şi acea că destinatarul nu póte ridica mărfurile de cât numai dupe ce va fi plătit spesele de transport şi vamă, nu pot modifica acéstă soluţiune

Curtea,

Considerând că fraţii Gay in sprijinul pretenţiunei lor invócă art. 576 şi 577 din Codul de Comerciu (art. 315 şi 316 Cod. comercial român);

Considerând că, in specia, fiind vorba de nisce mărfuri espediate, nu este loc a se aplica dispoziţiunile art. 577; că singurul punct de discutat este de a se sci daca predarea mărfurilor s'a făcut in magasinele falitului sau in acelea ale comisionarului insărcinat d'ale vinde, conform art. 576;

Considerând că falimentul a fost declarat la 14 Ianuarie 1881, éră sacii de cafea revendicaţi s'au depus la 12 ale aceleeaşi luni in magasinele de intreposit de la administra-

ţiunea vămilor, dupe ordinul, pe numele şi in socotéla falitului;

Considerând că magasinele generale trebue a se considera, nu ca nisce magasine ale cărăuşului, astfel precum pretind reclamanţii, ci ca ale falitului; că, astfel fiind, predarea a avut loc; că faptul alegat de fraţii Gay, cum că mai in urmă ar fi plătit tot ei cartea de cărat, oposiţiunea ce au făcut dupe declararea falimentului, precum şi nepresentarea poliţei lor la scadenţă, n'au putut să le creeze nisce drepturi noui şi să'i repue in posesiunea lucrului vêndut şi predat in mod definitiv destinatarului; că, prin urmare, din acest punct de vedere privită, cererea urméză a fi respinsă;

Asupra mijlocului basat pe impregiurarea că Compania de Orléans posede recipisa liberată de administraţiunea magasinelor generale;

Considerând că acéstă circumstanţă accidentală nu póte sfărima faptul positiv al tradiţiunei in mâinile lui Guendré, adevĕratul beneficiar al recipisei;

Considerând, in adevĕr, că predarea s'a operat prin depunerea materialmente efectuată a mărfurilor in magasinele generale, şi prin faptul corelativ şi concomitent al liberărei recipisei pe numele lui Guendré la 10 Ianuarie 1881;

Considerând că Compania drumului de fer de Orléans a recunoscut insăşi că nu deţinea recipisa de cât cu titlu precar facià cu Guendré; că in scrisórea cu data 14 Ianuarie 1881, adresată apelanţilor, Compania le pune in vedere necesitatea de a forma oposiţiune in mâinile şefului de gară de la Ivry la liberarea recipisei magasinelor de intreposit;

Considerând, de altă parte, că acéstă recipisă aflată in mâinile Companiei nu avea altă eficacitate de cât să asigure plata cărţei de cărat; că acéstă plată efectuată la 21 Februarie n'a putut să aibă efect retroactiv asupra faptului predărei consumat incă de la 10 Ianuarie, astfel precum s'a ḑis mai sus;

Pentru aceste motive, respinge apelul, etc.

Raportul preşedintelui Tribunalului din Brăila către ministrul justiţiei

(Urmare. — Veḑi numĕrul precedent.)

PROCEDURA CODULUI CIVIL

1° Laconismul termenilor art. 154 din Procedură dă nascere la mare confusiune, şi de aci deosebire de vederi nu numai intre diferitele instanţe judecătoresci, déră chiar intre membrii aceleeaşi instanţe. Acéstă latitudine de interpretaţiune este vătĕmătóre justiţiabililor, cari nu sunt nici uă dată siguri de modul cum se inţelege acel articol.

Tribunalul ce am onórea a presida a admis ca constant că oponentul nu trebue să justifice motivele nevenirei sale la prima infăcişare, şi consideraţiunile sunt, intre altele, că nu este admisibil ca prin interpretaţiune să se impună oponenţilor uă obligaţiune pe care legea nu o prevede formal.

2° Uă cestiune care are des aplicaţiunea sa in practică, şi asupra căreia esistă asemenea neinţelegere, este urmărirea: Care este forma de jurământ pe care trebue să o presteze ovreii ?

Pênĕ in present Tribunalul a variat asupra acestei cestiuni, deciḑênd une-ori că ovreii să depună jurământul in sinagogă şi cu formalităţile ordonate de legea mosaică, éră alte-ori in pretoriul Tribunalului, in şedinţă publică, fără să aibă in presenţa sa nici tablele lui Moise nici vre un rabin.

Ambele aceste sisteme cred că nu corespund voinţei legiuitorului. Cel d'ântâiu calcă legea, care cere ca jurământul să se presteze in pretoriul Triaunalului şi in şedinţă publică, schimbându-se numai formula; éră cel d'al douilea crează uă inegalitate intre părţile ce sunt supuse la jurământ, căci pe când chrestinul are inaintea sa crucea, simbolul credinţei lui, ovreiul nu are nimic, şi tot de uă dată calcă legea, de óre ce permite un jurământ care este lipsit de caracterele unui act solemn, in acelaşi timp civil şi religios.

Sistemul cel mai de preferit, şi care cred că se va admite de Tribunal pênĕ ce prin lege se va determina, este acela care admite că ovreii să depună jurământul in audienţă publică, insă facià cu rabinul şi avênd in mâna sa Tablele.

3° Preoţii ortodoxi se pot supune la jurământ ? Etă altă cestiune care nu de mult timp s'a presentat Tribunalului. Dênsa se discută, pentru că avem de uă parte art. 1208 din Codul civil şi art. 240 Procedura sa cari nu conţin nici uă escepţiune, şi de altă parte canónele bisericesci, cari interḑic preoţilor de a presta jurământul. Tribunalul insă, avênd a se pronunţa asupra ei, a decis negativa, pe motivul că canónele bisericesci constitue legea organică a clerului şi, prin urmare, fac parte din legea ţĕrei acum in vigóre, căci art. 1912 din Codul civil a abrogat numai legile civile, éră nu şi cele bisericesci. A supune déră pe preoţi la jurământ, este a nu ţine in sémă uă lege esisentă, ceea ce nu e permis judecătorului, şi a forţa pe preot să alégă intre a asculta de poruncele canónelor sau de ordinele judecătorului.

4° Ce inţeles póte avé art. 288 din Procedură, când ḑice că se va puté cere revisuirea unei sentinţe sau decisiuni rĕmase definitive? Sau, mai bine, ce a inţeles legiuitorul nostru prin cuvintele „sentinţe sau decisiuni rĕmase definitive“? A inţeles el numai sentinţele sau decisiunile pronunţate in ultimă instanţă, sau şi sentinţele susceptibile de apel déră remase definitive prin neapelare ?

Cestiunea presentă dificultate din causa laconismului

art. 288 citat, şi de aceea a fost şi este incă fórte mult desbătută de ómenii nostri de drept, cari sunt impărţiţi in două tabere, luând unii de basă Procedura genevesă, şi alţii pe cea francesă. Cât pentru acest Tribunal, uă singură dată, dupe cum imi aduc aminte, 'i s'a presentat cestiunea, şi a decis, dupe mai multe ḑile de deliberaţiune, că revisuirea nu se póte cere de cât contra sentinţelor pronunţate in ultimă instanţă. Considerantele pe cari s'a basat Tribunalul au fost că in Procedura nóstră, ca şi in cea francesă de care a fost inspirat legiuitorul nostru, revisuirea este uă cale estraordinară ca şi recursul in casaţiune, şi dupe cum nu se póte face recurs pênĕ ce nu s'a făcut apel, tot aşa nu se póte cere revisuirea pênĕ ce nu s'a terminat tóte căile ordinare, căci in ambele casuri acest principiu este constant. Pe lêngă acest considerant, a mai avut in vedere art. 293 din Procedură care vorbesce de sentinţe sau decisiuni pronunţate in ultimă instanţă, şi 296, care prevede că revisuirea trebue să se facă in termen de uă lună de la primirea copiei de sentinţă: or, e sciut că uă sentinţă nu rĕmâne definitivă de cât dupe două luni, atunci adică când termenul de revisuire a espirat.

5° Redacţiunea confusă şi laconică a art. 371 din Procedură dă loc in practică la numeróse inconveninte. Fie-care se intrébă ce a voit să inţelégă legiuitorul prin cuvintele „titlu esecutoriu" din aliniatul *b* de sub acel articol, şi respunsul e greu de dat.

La venirea mea ca preşedinte al acestui Tribunal, am găsit uă jurisprudenţă constantă, de a nu se investi cu formula de cât actele autentice cari conţin clausa că se vor esecuta fără curs de judecată, şi se vede că justiţiabilii au cunoscut bine acéstă jurisprudenţă, căci de atunci nu s'au presentat nici uă dată cu acte autentice cari nu conţin clausa vorbită pentru a fi investite cu formula esecutorie.

6° Cestiunea delicată care a dat ocasiune la dese dificultăţi in practică, din causa tăcerei art. 374 din Procedură, este următórea: Ce forme trebue să indeplinéscă Tribunalul pentru a declara esecutorie hotăririle sau actele autentice date in ţară străină? Trebue să aplice formula esecutorie pe ele fără indeplinirea nici unei formalităţi şi fără să citeze pe părţi? Are dreptul să intre in judecarea fondului causei şi să dea uă hotărire faciă cu părţile citate? Sau trebue să citeze pe părţi şi să esamineze numai daca hotărirea intrunesce condiţiunile censtitutive ale unui atare act, daca este dată cu competenţă, şi daca nu violéză vre uă disposiţiune de ordine publică? Etă trei sisteme la cari a dat loc, precum am ḑis, tăcerea art. 374 şi cari se practică de Tribunalele nóstre.

La Tribunalul ce presidez am găsit că se practica primul sistem, acela adică de a se comunica hotărirea debitorului şi, imediat dupe primirea dovedei relative, se dispunea investirea cu formula esecutorie. Dupe ce am urmat puţin timp acéstă procedură, am constatat că dênsa producea mari inconveniente in practică şi lovea nedrept comerciul oraşului Brăila, in cât am abandonat'o cu desăvêrşire, şi astăḑi se urméză un sistem mai drept şi in acelaşi timp destul de espeditiv.

Sistemul de care voesc să vorbesc este următorul: Indată ce primesc pentru esecutare uă hotărire dată in ţară străină, dispun comunicarea ei debitorului şi indatoresc pe agentul respectiv ca să 'i pună in vedere că are un termen de ḑece ḑile in care póte să adreseze motivele sale de nemulţămire; daca in acest interval nu se primesce nici uă reclamaţiune, pun in deliberarea Tribunalului investirea cu formula esecutorie a hotărirei şi, dupe ce esamineză forma sa esterióră, dă decisiunea sa; când primesc vre uă reclamaţiune esaminez motivele invocate şi, găsind că au importanţa lor, le comunic ministerului, rugându-'l in acelaşi timp ca să intervie către autoritatea in drept, pentru a ne da informaţiunile de cari se simte necesitate şi la sosirea lor se pune afacerea in deliberarea Tribunalului, care, luând in băgare de sémă atât reclamaţiunea debitorului cât şi informaţiunile date de minister, se pronunţă in cunoscinţă de causă asupra cererei de investire cu formula esecutorie.

Sistemul acesta se practică de mai mult timp la acest Tribunal, şi pênĕ acum a dat resultate destul de mulţămitóre atât pentru comerciul oraşului, căci este scutit acum de străgăniri şi cheltuieli imense, cât şi pentru creditorii din străinătate cari 'şi dobêndesc dreptul lor, de indată ce se găsesce fundat.

7° Hotăririle date in materie de contestaţiune sunt supuse oposiţiunei?

Se ḑice că art. 154 din Procedură conţine uă regulă de drept comun şi ca atare este aplicabil şi in materie de contestaţiune, de şi art. 402 nu vorbesce nimic despre dênsa. Cestiunea este mult desbătută in teorie şi a produs uă divergenţă mare in aplicaţiune; cât pentru acest Tribunal, ori de câte ori a avut ocasiunea ca să se pronunţe asupra ei, a decis că oposiţiunea nu este admisibilă in asemenea materie, de óre ce legiuitorul, preocupat de urgenţa ce li se cade pentru judecarea lor, a creat uă Procedură specială prin art. 399—405, atât in privinţa termenului de apel, pe care 'l fixéză art. 402 la uă lună din ḑiua pronunţărei hotărirei, éră nu de la comunicarea ei, şi a derogat astfel de la Procedura comună in ce privesce formele de mai sus, precum şi in ce privesce dreptul de oposiţiune de care nu vorbesce nimic. Că, pe lêngă aceste considerante, mai vine in favorul acestei teorii şi art. 402 menţionat, care dispune că termenul de apel curge din ḑiua pronunţărei hotărirei şi, prin urmare, daca este să se admită şi oposiţiune, atunci de când incepe dênsa şi de când termenul de apel?

Acéstă cestiune atrage dupe dênsa alta, érăşi de uă importanţă practică necontestată, acea de a se sci daca este aplicabil in materie de contestaţiune art. 151 din Procedură când sunt mai multe părţi cu acelaşi interes in causă.

Ca uă consecinţă logică, cei cari admit că in acéstă materie esistă dreptul de oposiţiune ar trebui să admită şi aplicaţiunea art. 151, de óre-ce făcênd contrariul ar puté da

nascere la hotăriri contradictorie, éră cei cari nu admit oposiţiunea nu au raţiunea de a 'l aplica. Cu tóte acestea, in practică am avut ocasiunea să cunosc instanţe cari nu au aplicat art. 151, de şi admiteau oposiţiunea in asemenea materie, şi altele cari 'l aplică de şi nu admit oposiţiunea. Astfel, acest Tribunal, care a respins intr'un mod constant oposiţiunea, a admis cu tóte acestea in mai multe ocasiuni aplicaţiunea art. 151; déră de mai mult timp acéstă contradicţiune a incetat şi se respinge ca constant atât oposiţiunea cât şi aplicaţiunea art. 151.

8° Tribunalele sunt competente de a cerceta pe cale incidentală validitatea actelor presentate de părţi?

Etă uă cestiune de uă importanţă capitală, care se presintă fórte des Tribunalului şi care interesézǎ mult cursul justiţiei.

Un text de lege asupra acestei cestiuni nu avem şi de aceea s'a produs atâtea deosebiri de vederi in practică.

Tribunalul ce am onóre de a presida urma aprópe ca constant teoria că nu este competent ca să cerceteze şi să judece pe acéstă cale validitatea actelor, şi astfel le menţineau cu tóte că isbeau pe ori-cine prin nesinceritatea lor, şi Tribunalul se basa pe singurul motiv că aceste acte trebue să fiă luate in consideraţiune pênĕ ce intervine uă hotărire judecătorescă dată pe căile ordinare care să le anuleze Un asemenea sistem vedeam că este cu totul funest, căci tindea la imulţirea proceselor zadarnice, in contra voinţei manifeste a legiuitorului, şi forţa pe judecător să dea uă hotărire nedréptă şi in necunoscinţă de causă, de indată ce 'i lua dreptul de a discuta probele aduse de părţi asupra actului produs şi a decide astfel asupra sincerităţei lui. De aceea, incă de la venirea mea, am căutat să inlătur acest sistem şi, cu ajutorul celegilor mei de atunci, am admis incetul cu incetul sistemul contrariu, şi astăḑi Tribunalul 'şi-a stabilit uă jurisprudenţă constantă in sensul că se póte cerceta validitatea actelor presentate de părţi pe cale incidentală sau de contestaţiune.

9° In Procedură la titlul „Despre esecuţiunea silită asupra veniturilor imobilelor" esistă secţiunea relativă la urmărirea lor, unde se arată formele ce trebuesc indeplinite când imobilele sunt locuite de chiriaşi, déră nici in acéstă secţiune nici in veri alta nu se arată ce a nume formalităţi trebuesc indeplinite când dênsele nu ar fi inchiriate.

Procedura civilă éră in asemenea materie nu prevede prin ce a nume formalităţi să se facă inchiriarea unui imobil, nu prevede care este termenul ce trebue să se acorde pentru ţinerea licitaţiunei, nici daca trebue să se anunţe inchiriarea prin vre uă fóie oficială şi in ce termen, precum asemenea şi despre titlul ce trebue să se dea adjudicatarului. In facia acestei lacune regretabile, Tribunalul prin analogie iea de normă parte din formalităţile ce urméză a se indeplini la vênḑările lucrurilor mobile şi parte la vênḑarea imobilelor.

10° Art. 557 din Procedură dispune că, in cas de nedepunere a preţului in termenul acordat de lege, lucrul se va adjudica asupra altuia chiar cu un preţ mai mic, éră fostul adjudicatar va fi indatorat a plăti diferenţa pênĕ la preţul adjudicaţiunei sale, precum şi cheltuielile ocasionate cu noua adjudicare. Dificultatea la care a dat nascere acest articol este relativă la modul cum se póte implini diferenţa la care a fost condemnat fostul adjudicatar, adică daca póte fi urmărit in basa ordonanţei de adjudicare sau va trebui să fiă obţinută mai ântâiu contra lui uă hotărire dată pe cale ordinară.

Uă singură dată s'a presentat cestiunea Tribunalului şi nu a esitat un singur moment de a decide că ordonanţa de adjudicare formézǎ un titlu esecutoriu contra fostului adjudicatar in basa căruia póte fi urmărit, de óre-ce art. 557 vorbesce de indatorarea lui, prin urmare, de condemnarea éră nu de recunóscerea unei creanţe care trebue să fiă confirmată prin uă sentinţă judecătorescă dată pe calea ordinară. Afară de aceste consideraţiuni, nu se vede interesul practic de a trămite pe părţi pe calea lungă, ordinară, pentru constatarea unui drept, declarat deja prin lege şi constatat deja de Tribunal prin jurnalul nouei adjudicaţiuni şi prin ordonanţa de adjudicare.

11° In fine, uă ultimă cestiune de procedură care merită a fi semnalată este relativă la sistemul adoptat de Procedură in ce privesce efectele adjudicaţiunei. Cestiunea delicată de care voesc să vorbesc este următórea: Ce drepturi dobêndesce adjudicatarul facia cu terţiele persóne: dobêndesce el sau nu imobilul purgat de ori ce drept de proprietate?

Tótă economia legei este basată pe sistemul purgaţiunei. Sunt articole cari in efectele adjudicaţiunei consacră sistemul legei genevese, acela adică al purgaţiunei bunurilor de sarcinele şi drepturile reale consimţite inaintea adjudicaţiunei de debitorul urmărit asupra lucrului adjudicat. Astfel este art. 506, alin. 3, şi art. 568 din Procedură. Sunt insă alte articole cari, consacrând sistemul legei francese, declară că adjudicaţiunea nu transmite adjudicatarului de cât numai drepturile ce avea şi urmăritul asupra lucrului vêndut: astfel este art. 565 din Procedură. In acéstă situaţiune, cestiunea pusă ofere dificultatea ei, de şi s'ar puté susţine cu drept cuvênt că art. 565, care conţine un sistem intreg, nu póte fi nimicit de art. 506, alin, 3, care nu conţine de cât uă mĕsură de formalitate.

Este bine déră ca acéstă antinomie să dispară dintr'uă materie atât de importantă, care are de efect de a nasce temerea in sufletele tutulor şi de a depreţia astfel preţul ce ar puté da uă licitaţiune care ar asigura mai mult pe adjudicatar.

(Va urma) **V. Macri**

CHRONICA JUDICIARA

In momentul de a pune ḑiarul sub presă, aflăm despre următórele numiri in magistratură :

D. N. Predescu, consilier la inalta Curte de casaţiune;

D. G. E. Schina, preşedinte de secţiune la Curtea de apel, in locul Dlui Predescu;

DD. Ath. Kivu şi G. N. Bagdat, membri in locurile rĕmase vacante la Curtea de apel, şi D. G. Polytimos, procuror de secţiune in locul Dlui Ath. Kivu.

Constatăm cu uă deosebită plăcere că guvernul nu putea face nisce numiri mai nemerite.

* * *

Conferenţa avocaţilor parisiani, sub preşedinţa Dlui Oscar Falateuf, a discutat următórea cestiune, in intrunirea sa de la 4 Iunie (stil nou):

Tutorul bărbatului interḑis póte esercita in numele sĕu acţiunea in nerecunóscere de paternitate?

DD. Boullay şi Lailler au susţinut afirmativa; DD. Blondel şi Jacques Hubbard, negativa; ministerul public fiind representat prin D. Raoul Morise.

Conferenţa a adoptat afirmativa.

* * *

Pentru a unspreḑecea óră Hareng este adus inaintea Tribunalului corecţional. Să nu se crédă insă cum-va că aceste numeróse condemnaţiuni sunt resultatul perversităţei sale de caracter; nu. Daca a avut a face aşa de des cu justiţia represivă, causa este numai bunĕtatea inimei sale, atât de adevĕrat e că infernul se află pavat cu bune intenţiuni.

Etă, in adevĕr, cum esplică el preşedintelui diferitele delicte trecute in casierul sĕu.

Preşedintele: Esci dat judecăţei pentru injurie adresate agenţilor.

Hareng: Adică, să vedeţi, Domnule preşedinte: mi s'a făcut milă — bată-mĕ pustia! — vĕḑênd pe agenţi că goneau pe uă biată femeiă care 'şi vindea zarzavatul intr'un cărucior ca să 'şi hrănéscă copilaşii sĕi...

Preşedintele: De unde scii Dta că acea femeiă avea copii?

Hareng: De! n'am intrebat'o, la ce să ḑic; déră mi-am inchipuit că trebue să aibă. De aceea am ḑis agenţilor: „Ti! da nu vĕ e milă şi pĕcat..."

Preşedintele: Bine, bine; va să ḑică te-ai amestecat intr'uă afacere unde n'aveai ce căuta.

Hareng: Sunt om milos, Domnule preşedinte; şi tot-d'auna mi se intêmplă aşa.

Preşedintele: E a cincea óră de când esci dat judecăţei pentru injurie la adresa agenţilor.

Hareng: Aşa este. Antâia óră, un biet nenorocit voia să se inece de sărăcie, fiind că nu mai avea mijlóce ca să aducă pâinea de tóte ḑilele nevestei şi copiilor sĕi...

Preşedintele: Il cunosceai?

Hareng: Eu? Nu.

Preşedintele: Atunci, de unde scii că sărăcia il făcea să se inece?

Hareng: Imi dau cu părerea că nu putea fi altă pricină la mijloc.

Preşedintele: Ai fost condemnat de trei ori pentru vagabondagiu.

Hareng: Aşa este. Intr'uă ḑi mĕ intêlnesc pe bulevard cu un prieten care n'avea nici un căpĕtâiu. Fiind că era nedormit, bun la suflet cum m'a lăsat Dumneḑeu, scot cheia din buzunar şi 'i-o dau ḑicêndu'i: Na! du-te de odihnesce la mine a casă. Inchipuiţi-vĕ că pungaşul a profitat de ocasie şi mi-a furat tot. Ne mai avênd pe ce să mĕ culc...

Preşedintele: Ai mai fost condemnat de douĕ ori pentru cerşetorie.

Hareng: Oh! am cerut, nu pentru mine, ci pentru uă biată fetiţă care sta sub un gang cu măsa şi nu indrăsnea să intindă mâna.

Preşedintele: Cum vĕd eu, ai fost pururea condemnat pentru fapte bune.

Hareng: Nimic mai adevĕrat.

Preşedintele: Cum se face, atunci, că ai mai fost osândit şi la douĕ luni de inchisóre pentru loviri şi răniri?

Hareng: Să vedeţi cum. Un om s'apucase să'şi bată nevasta, care ţipa de sculase vecinii in picióre. Necăjit, m'am apropiat de el şi 'i-am ḑis: Nu ţi-e ruşine să baţi uă biată femeiă care n'are destulă putere ca să'ţi intórcă loviturile? „Ei! da tu ce ai să te amesteci, pĕcătosule!" mi-a respuns el. Atunci 'l-am umflat de pĕr şi 'i-am tras uă sfântă de bătae de a stat trei luni in spital.

Preşedintele: Şi asta tot fiind că te-a făcut Dumneḑeu milos.

Cu tóte esplicaţiunile lui, Tribunalul a condemnat pe Hareng la opt ḑile de inchisóre corecţională.

Bucuresci — Typ. Curţei Regale, pr. F. Göbl Fii, Pasagiul Român, 12.

ANUL XII. — Nr. 50. DUMINICA 5 IUNIE 1883

DREPTUL

LEGISLATIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENTIA — ECONOMIE POLITICA

Prim-Redactor: DEMETRU C. POPESCU

ESE DE DOUE ORI PE SEPTEMANA

Redactor-Administrator: NICOLAE CHRISTESCU

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA ĐIARULUI, PASAGIUL ROMAN, 10

ABONAMENTELE se fac pe an şi pe jumĕtate de an: la 1iu Decembre şi 1iu Maiu. De la 1iu Iulie pênĕ la 20 August ḑiarul nu apare.

Anunţuri: linia 40 bani. *Scrisorile nefrancate se refusă* Un numĕr: 50 bani

COSTUL ABONAMENTULUI Pe an, 40 lei; pe jumĕtate an, 20 lei. *Studenţii plătesc pe jumĕtate* Pentru străinĕtate se adaogă timbrul postal.

SUMAR

UA CESTIUNE

ASUPRA DIVORŢULUI PRIN CONSIMŢIMÊNT MUTUAL

Dupe cum este cunoscut, legiuitorul nostru a stabilit, sub pedépsă de nulitate, termene pentru inscrierea hotăririlor cari pronunţă divorţul, fiă pentru causă determinată, fiă prin consimţimênt mutual. Pentru primul mod de despărţenie, nu esistă nici uă dificultate: legea prevede şi timpul in care să se facă inscrierea la oficiărul civil, şi epoca de la care incepe a curge (art. 246 şi 248 Cod. civil). Ore-care greutate se presentă in ceea ce privesce determinarea epocei de când curge termenul de inscriere pentru hotăririle date cu ocasiunea divorţului mutual, şi asupra acestui punct ne propunem a ḑice câte-va cuvinte.

Mai ântâiu, nici uă controversă când este vorba despre uă hotărire pronunţată contradictoriu, de Curtea de apel sau de Curtea de casaţiune: in primul cas, cele douĕ luni de inscriere curg de la espirarea termenului de recurs, şi, in cel d'al douilea, de la respingerea recursului (art. 276 Cod. civil). De ordinar insă lucrurile nu se presentă in aceste condiţiuni. Adesea, şi acésta este aprópe generalitatea, părţile capĕtă divorţul prin hotărirea primei instanţe şi nu mai au nevoe a merge mai departe. Cum se calculéză, in asemenea cas, termenul inscrierei? Se comptéză şi termenele apelului şi ale recursului, sau acestea nu se mai ţin in socotélă? Şi, daca se admite acest din urmă sistem, de când curg cele douĕ luni ale inscrierei: de la pronunţarea hotărirei, sau de la comunicare?

Fără indouială că uă discuţiune seriósă nu se póte ridica cât privesce termenul de recurs. *Omisso medio* ori ce recurs este declarat neadmisibil, şi tocmai intr'uă asemenea situaţiune ne găsim când nu s'a format apel contra hotărirei Tribunalului: sentinţele neatacate prin apel nu sunt susceptibile de recurs. Aşa déră, neesistând posibilitate de a se intrebuinţa acéstă cale, nici termenele prevĕḑute pentru dênsa nu se mai calculéză.

In cât privesce termenul de apel insă, esistă controversă.

Unii raţionéză in modul acesta: pentru a se puté inscrie, hotărirea de divorţ trebue să fiă definitivă. Dupe legea de procedură, ori ce sentinţă a primei instanţe, susceptibilă de apel cum este in specie, se consideră esecutorie numai dupe espirarea termenului de apel. Prin urmare, şi sentinţele cari pronunţă divorţul dupe consimţimêntul părţilor caută a fi supuse la aceeaşi regulă, pentru că tot d'a-una se aplică dreptul comun acolo unde legea specială nu contravine, şi, in materia de care ne ocupăm, nici un text de lege nu condamnă acéstă teorie. „Considerând, ḑice uă decisiune a Curţei din

Bucuresci (1), că ceea ce ne intăresce şi mai mult in acéstă credinţă, e că art. 274 şi 275 dau dreptul de a recurge in casaţiune şi când divorţul mutual a fost admis şi când a fost respins; că este absolut imposibil a se concipe ca legiuitorul să proibe apelul intr'uă specià in care a admis recursul; că ar fi de neinţeles ca el să aibă două raţiuni diferite pentru două specie identice; că, din cele ce preced, urméză să admitem dreptul comun şi in casul nostru; că, ca consecuenţă, dreptul de apel curge in timp de două luni de la notificarea sentinţei."

Cu tóte puternicele argumente ce se invócă, credem preferibilă părerea contrarie şi a nume că uă hotărire a Tribunalului, care pronunţă despărţenia dupe consimţimêntul părţilor, trebue inscrisă in termenul de două luni de la pronunţarea ei, fără a se mai socoti termenele de apel sau recurs. Pentru justificarea acestui sistem se pot invoca următórele consideraţiuni:

Hotărirea care admite divorţul nu póte fi susceptibilă de apel, şi de aceea, la inscriere, nu se mai calculéză termenele sale. Acésta resultă din impregiurarea că art. 270 Cod. civil vorbesce de dreptul de apel numai in casul când cererea de divorţ este *refusată* de prima instanţă, şi mai ales din idea că acţiune fără interes nu póte esista: ce ar mai puté intr'adevĕr pretinde inaintea Curţei socii cari au cerut impreună divorţul şi cari au câştigat aceea ce au pretins? Argumentul de text tras din art. 270 Cod. civil, justificat şi in pură raţiune, este cu totul peremptoriu, mai cu sémă daca ne gândim că materia divorţului este esceptională, avênd óre-cari regule deosebite de dreptul comun. Contra ideei nóstre se invócă insă două obiecţiuni:

1° Legea crează dreptul de recurs in casul când Curtea admite divorţul; cum s'ar puté presupune că nu a permis acelaşi lucru şi in privinţa apelului?

Mai ântâiu, argumentele de analogie sunt tot-d'a-una periculóse, mai ales când idea generală ce domină materia le repudiéză. Şi, intr'adevĕr, procedura divorţului fiind regulată a nume de Codul civil, nu putem invoca dreptul comun şi nici trebue să alergăm la analogii atunci când nu avem un text formal. Astfel, când legea regulamentéză dreptul de apel numai in a nume casuri, fără indouială că nu este permis să mai creăm şi altele.

Pe lêngă acestea, in ce termen se va puté face apelul? Art. 270 Cod. civil prevede 20 ḑile de la notificare numai in casul de respingere a cererei de divorţ; nu se póte déră aplica in specia nóstră. Să alergăm la termenul dreptului comun de două luni? Déră atunci pentru ce acéstă deosebire intre casul când se refusă divorţul şi când se admite?

Argumentul tras din art. 275 Cod. civil nu ne atinge şi din punctul de vedere că acéstă disposiţiune este un adevĕrat non sens. Este uă inovaţiune a legiuitorului nostru, care aprópe nici uă dată nu a fost fericit când 'şi-a propus să schimbe sau să adauge ceva din textele străine pe cari le-a avut in vedere: este un lucru neinţeles facerea de recurs din partea aceluia care a câştigat la Curte, şi, prin urmare, art. 275 nu póte folosi ca argument de analogie in casul nostru.

2° Se mai aduce incă, contra sistemului ce presentăm, şi consideraţiunea că materia divorţului este de ordine publică şi că nu se póte presupune că legea a privat pe părţi de calea apelului prin care pot cere restabilirea căsătoriei.

Să ne inţelegem. Negreşit că legiuitorul, in interesul manţinerei vieţei conjugale, a introdus, când e vorba de despărţenie, multe formalităţi, cari se pot considera de ordine publică in atât că neindeplinirea lor atrage nulitatea divorţului. In colo, pentru că totul decurge de la voinţa părţilor, ordinea publică nu mai este interesată. Şi astfel, când legea permite socilor despărţirea prin consiţimênt mutual, societatea nu are dreptul să se mai amestece, destul numai ca voinţa lor să se fi dat in mod valabil.

Pe lêngă acestea, solicitudinea arĕtată către socii cari au obţinul divorţul nu are nici un interes, de óre ce legea (art. 276) ordonă inscrierea sentinţei de divorţ *numai daca ambele părţi se presentă la oficiărul civil*. Aşa déră, daca unul sau amândoui socii, dupe pronunţarea despărţeniei, se căesc de acésta, nu au de cât să nu se presente la oficiărul civil pentru trecerea hotărirei in registre; şi, dupe cum vedem, nu mai au nici uă nevoe de calea apelului, unde nu au ce căuta pentru că instanţa su-

(1) Decisiunea de la 9 Noembre 1882, secţiunea I, publicată in *Dreptul* Nr. 3, din 9 Decembre 1882.

periórǎ nu ar avé ce sǎ judece uǎ datǎ ce pǎrţile au câstigat ceea ce au cerut.

Remâne dérǎ positiv pentru noi cǎ termenul de apel se calculézǎ socotindu-se numai cele douě luni prevěḑute de lege şi cari curg de la data *pronunţǎrei* hotǎrirei. Nu vorbim de notificarea sentinţei Tribunalului, pentru cǎ art. 276 nu cere acésta, şi legea francesǎ şi belgianǎ, de unde s'a luat dênsul, sunt tot in acest sens. Afarǎ de acestea, nici este interes de notificare când cererea este admisǎ intocmai, fiind cǎ nu au ce sǎ esamineze pǎrţile şi sunt de faciǎ la darea hotǎrirei; asemenea nevoe esistǎ numai când reclamaţiunea lor s'a respins.

„Hotǎrirea care permite divorţul, ḑice D. Villequet (2), nu este susceptibilǎ de apel. Socii nu pot avé interes a anula uǎ hotǎrire care le dǎ ceea ce reclamǎ, şi de care sunt liberi a nu se folosi. Tǎcerea art. 294 relativ la timpul in intrul cǎruia apelul, daca era posibil, ar trebui sǎ se facǎ dovedesce indestul cǎ legea a voit sǎ 'i interḑicǎ acéstǎ facultate.“ Şi, mai departe: „Intr'adevěr (3), daca sentinţa primei instanţe admite divorţul prin consimţimêntul mutual, acéstǎ hotǎrire este definitivǎ; uǎ decisiune a Curţei nu este posibilǎ pentru cǎ nici pǎrţile nici ministerul public nu se pot adresa la Curte, cel d'ântâiu fiind fǎrǎ interes şi cel din urmǎ fǎrǎ drept. Negreşit dérǎ cǎ de la pronunţarea acestei hotǎriri judecǎtoresci definitive va curge termenul de inscriere“ (4).

D. C. Popescu

JURISPRUDENŢA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAŢIUNE ŞI JUSTIŢIE, SECŢ. I

Şedinţa din 4 Aprilie 1883

Preşedinţa Dlui N. L. Gherassi, preşedintele secţiunei

Rǎducan Ipcénu cu Maria N. Georgescu

SUCCESIUNE. — LEGAT. — MINOR. — TUTORUL ESTE IN DREPT A PRIMI LEGATUL PARTICULAR CUVENIT MINORULUI, FARA SA FIA NEVOE DE AUTORISAREA CONSILIULUI DE FAMILIE. — ART. 405 COD. CIVIL.

(2) *Du Divorce en Droit civil*, pag. 217 şi urm.

(3) Ibid., pag. 234 şi urm. — In acest sens şi D. LAURENT, *Principes de Droit civil*, vol. III, Nr. 286.

(4) La Belgiani acest termen este de 20 ḑile. Este incǎ şi altǎ deosebire, şi a nume: Tribunalul declarǎ numai admisibilǎ cererea de divorţ, érǎ despǎrţenia se pronunţǎ de oficiǎrul civil, care o trece şi in registrele sale. In acest mod se proceda şi in Francia (art. 294 Cod. Napoleon).

ACTE SUB SEMNATURA PRIVATA. — AU DEPLINA PUTERE INTRE PARŢILE CONTRACTANTE ŞI REPRESENTANŢII LOR, FARA SA FIA NEVOE DE DATA CERTA. — QUITANŢA UNUI MANDATAR LEGAL SAU CONVENŢIONAL ESTE OPOSABILA MANDANTULUI. — ART. 1182 COD. CIVIL. — CASARE.

1° Regula stabilitǎ de art. 405 Cod. civil, dupe care epitropul nu póte accepta mostenirea cuvenitǎ minorilor fǎrǎ avisul consiliului de familie şi atunci sub beneficiu de inventariu, nu este aplicabilǎ când este vorba de primirea unui legat particular, pentru care nu este nevoe de nici uǎ autorisare.

2° Intre pǎrţile contractante, actele sub semnǎturǎ privatǎ au deplinǎ valóre, fǎrǎ sǎ fiǎ nevoe de datǎ certǎ.

Quitanţele liberate de un mandatar, legal sau convenţional, sunt oposabile mandantului.

Nr. 135. — Casatǎ, decisiunea Curţei de apel din Craiova, secţiunea I, cu Nr. 47, din 1882, in urma recursului fǎcut de Rǎducan Ipcénu, in procesul cu Maria N. Georgescu, pentru bani.

S'au ascultat: D. P. Orbescu, consilier al Curţei, in citirea raportului fǎcut in causǎ; D. Aurel Comǎnescu, avocatul recurentului, in desvoltarea motivelor de casare; D. Em. Michǎescu-Porumbaru, avocatul intimatei, in combateri.

Curtea, deliberând:

Asupra motivului ântâiu de casare:

„Violarea art. 405 Cod. civil, de timp cǎ acest articol nu cere pentru tutor, in cas de bani datoraţi minorilor, autorisaţiunea consiliului de familie, acel articol fiind relativ la altǎ materie.“

Considerând cǎ dispositiunile art. 405 Cod. civil, dupe care tutorul nu póte accepta uǎ mostenire cǎḑutǎ unui minor fǎrǎ autorisaţiunea consiliului de familie, şi atunci cu beneficiul de inventariu, nu are aplicaţiunea când este vorba de un legat particular, de óre ce acceptaţiunea unei mosteniri, fiǎ *ab intestat*, fiǎ testamentarǎ (legat universal), pótǎ sǎ devinǎ din pricina sarcinelor şi datoriilor mostenirei, in loc de folositóre, impovǎrǎtóre, şi de aceea legea cere in asemenea cas ca tutorul sǎ fiǎ autorisat de consiliul de familie; cǎ insǎ, pentru primirea unui legat particular, pe lêngǎ cǎ din textul citatului articol nu resultǎ acésta, apoi nici esistǎ un cuvênt pentru ca sǎ se cérǎ uǎ asemenea autorisaţiune, de vreme ce legatarul particular nu este dupe art. 909 Cod. civil obligat a plǎti datoriile succesiunei; cǎ prin urmare predarea lucrului legat in primirea tutorului unui minor legatar particular fǎrǎ uǎ prealabilǎ autorisaţiune a consiliului de familie este bine fǎcutǎ de cǎtre mostenitorul sau legatarul universal obligat cu acéstǎ sarcinǎ; cǎ dérǎ, când Curtea de apel din Craiova a decis cǎ recurentul Rǎducan Ipcénu, legatar universal al reposatei Sevastiţa Ipcénu, n'a fǎcut uǎ valabilǎ platǎ când a dat in primirea tutorului intimatei, atunci minórǎ, legatul de 150

galbeni fără avisul consiliului de familie, a făcut uă greşită aplicaţiune şi prin urmare a violat precitatul articol de lege.

Asupra motivului al douilea de casare :

„Eróre grosieră de fapt, cum că quitanţele n'ar avé dată certă şi n'ar fi recunoscute, de timp ce din hotărirea Tribunalului ataşată pe lêngă a onor. Curţi se vede că acele quitanţe nu s'au negat, ci numai s'a susţinut că plata se făcuse rĕu in mâinele tutorului, neautorisat de consiliul de familie, ceea ce probéză că plata era făcută."

Considerând că intimata, atât la Tribunal cât şi la Curtea apelativă, n'a declarat că quitanţa de descărcare, presentată de recurent, ca din partea tutorului, care constată respunderea sumei de 150 galbeni, nu emană de la acel tutor, ci a susţinut că tutorul nu avea drept a primi banii fără avisul consiliului de familie; că intre părţile contractante actul sub semnătură privată are acelaşi efect ca şi actul autentic; că prin urmare data din asemenea act face credinţă intre acele părţi şi intre representanţii lor pênĕ la dovada contrarie, şi că numai in contra persónelor a treia interesate nu are, dupe art. 1182 Cod. civil, credinţă de cât de la inregistrare, etc.; că actele ce face un mandatar, fiă legal, fiă convenţional, in numele mandantului, sunt actele acestui mandant; că prin urmare data actelor făcute de mandatar trebue să fiă credută de mandant pênĕ la dovada contrarie; că, osebit de acestea, de obiceiu, in graba primirei banilor, nu se liberéză quitanţe cu dată certă; că déră Curtea, declarând că quitanţele tutorului nu'i pot forma convingerea despre plata sumei coprinsă in testament pe cuvênt că nu are uă dată certă, a făcut uă greşită aplicaţiune a citatelor articole de lege, şi astfel a comis esces de putere ;

Pentru aceste motive, caséză, etc.

Raportul preşedintelui Tribunalului din Brăila către ministrul justiţiei

(Urmare şi fine. — V. numerele precedente.)

CODUL COMERCIAL ŞI PROCEDURA SA

1° Prima cestiune, care dă loc la dese divergenţe in practică, este aceea relativă la transmisibilitatea unei poliţe sau a unui bilet la ordine comercial dupe scadenţă. Art. 131 şi urm. din Cod, relative la gir, nu deosebesc casul daca aceste efecte comerciale au ajuns sau nu la scadenţă, şi cu tóte acestea cestiunea a dat nascere la controverse in teorie şi la deosebiri de resultate in practică. Aşa, se dice de unii că transmisibilitatea efectelor de comerciu printr'un singur gir este uă derogaţiune la dreptul comun relativ la transmisibilitatea creanţelor, drept consacrat prin art. 1393 Cod. civil pentru tóte creanţele in genere; că acéstă derogaţiune a avut de scop de a facilita şi a asigura circulaţiunea efectelor de comerciu ca uă adevĕrată monetă comercială, şi, prin urmare, ea este aplicabilă poliţelor şi biletelor la ordine cari au ajuns la scadenţă, căci atunci perd calitatea lor de atari acte şi, prin urmare, devin simple inscrisuri, supuse, in ce privesce transmisibilitatea lor, regulelor dreptului comun prevĕdute la art. 1393, éăr nu formelor prescrise pentru gir.

In cât privesce pe acest Tribunal, ori de câte ori a avut ocasiunea, s'a pronunţat in favorul celei-alte teorii, şi cred că cu drept cuvênt. In adevĕr, art. 131 din Cod, fără să se preocupe de epoca transmiterei, spune că proprietatea poliţelor se transmite prin gir, şi prin urmare nu este permis judecătorului ca prin interpretaţiune să facă uă deosebire pe care legea nu o face. Pe lângă acésta nu este adevĕrat că actul işi perde calitatea sa de poliţă dupe scadenţă, căci protestul tocmai acest scop a voit să atingă, adică să'i conserve calitatea sa de poliţă, şi ast-fel consideraţiunile cari au militat pentru cererea girului persisă incă şi dupe scadenţă.

Considerând incă cestiunea şi din punctul de vedere al utilităţei comerciului, care reclamă ca espirarea termenului să nu pótă schimba şi distruge natura şi condiţiunile titlului transmis, cred că se va vedé şi mai mult fundamentul acestei ultime teorii.

2° Femeia falitului este in drept a se presenta la masa falimentului ca creditóre zestrală pentru a 'şi adeveri creanţa sa?

Nu de mult timp sindicatul unui faliment a respins pe femeiă, sub motiv că dênsa nu póte fi considerată in timpul căsătoriei ca creditóre a sociului sĕu, pentru banii ce 'i-a adus ca zestre, daca n'a obţinut separarea de bunuri; déră Tribunalul, in urma raportului judecătorului comisar, a reformat mĕsura luată de sindicat şi a admis pe femeia falitului ca creditóre. Cu tóte că cestiunea este in adevĕr discutată mult, s'a părut Tribunalului mai dréptă opiniunea ce a admis şi in acelaşi timp juridică, pentru că hotărirea declarativă de faliment dă drept creditorilor falitului a cere şi mai 'nainte de implinirea termenului datoriile ce au luat de la dênsul, şi prin urmare femeia, care a adus uă zestre bărbatului sĕu falit constatată prin actul dotal, a devenit ast-fel creditórea lui şi nu póte fi tratată mai aspru de cât cei-alţi creditori, obligênd'o să astepte disolvarea căsătoriei sau să obţie separarea bunurilor sale de ale bărbatului sĕu.

3° Femeia falitului are vre un drept de preferenţă pentru banii sĕi dotali vis-à-vis de masa creditorilor?

Pentru prima óră mi s'a presentat acéstă importantă cestiune ce se disctuă mult din causa tăcerei art. 301 şi urm. din Cod, şi dênsa este incă pendentă naintea Tribunalului, ast-fel că nu pot să arĕt modul de vedere al sĕu. Pe cât sciu insă, inalta Curte de casaţiune, printr'uă hotărire dată in anul trecut, a admis teoria că femeia falitului nu are un drept de preferenţă pentru banii sĕi dotali vis-à-vis de masa creditorilor daca nu a luat inscripţiune ipotecară in averea bărbatului, conform art. 1754 din Codul civil.

Nesiguranţă totuşi esistă asupra acestei cestiuni, şi este bine ca să dispară dintr'uă materie care intereséză in cel

mai inalt grad creditul public. Déră de resolvarea acestei cestiuni depinde şi următórea : Femeia falitului, in calitate de creditóre recunoscută, póte să ia parte la deliberarea concordatului ?

Negreşit că ar trebui să fiă admisă când nu 'i s'ar recunósce dreptul de preferenţă de care am vorbit, căci, ca ori-care alt creditor, femeia nu póte fi lipsită de un drept dat de la lege. In casul insă când 'i s'ar recunósce dreptul de preferenţă, nu póte fi admisă de cât in condiţiunile art. 252 din Cod, ca şi ori ce alt creditor privilegiat.

In fine, uă ultimă dificultate intêmpinată de Tribunal adesea ori este organisaţiunea Tribunalelor comerciale in judeţe.

Sunt sciute motivele ce au determinat pe legiuitor când a creat asemenea Tribunale: voind să vie in ajutorul comerciului, a acordat comercianţilor facultatea de a fi judecaţi unii de alţii şi a organisat ast-fel Tribunale comerciale permanente in capitalele judeţelor importante, éră in cele-alte judeţe pe lângă judecătorii civili a adăogat doui judecători comerciali cari se vor lua de pe uă listă formată de primărie.

Nu pot să sciu daca judecătoriile comerciale permanente au atins scopul ce 'şi-a propus legiuitorul, pentru că nu am avut onórea de a participa ca judecător al unui asemenea Tribunal; déră cunosc şi afirm cu incredere că cele din judeţe sunt departe de a corespunde intenţiunei legiuitorului.

Celeritatea afacerilor comerciale este de esenţa comerciului şi, pe cât am putut, am căutat ca să le resolv in termenul cel mai scurt. Ei bine! pare că a fost dat tocmai judecătorilor comerciali ca să fiă causa impedicărei resolvărei urgente a unor asemenea afaceri, căci nici uă dată nu am amânat judecarea şi resolvarea lor din causa judecătorilor civili, déră de multe ori, şi prea de multe ori, din causa judecătorilor comerciali, cari se arată de uă indiferenţă nepricepută in esercitarea drepturilor lor.

Legiuitorul din 1870 a cunoscut bine tóte aceste dificultăţi, şi a credut că le va depărta sau cel puţin le va imputina daca va prescrie penalitatea amendei de 80 lei ; insă pot afirma că asteptările sale au fost zadarnice. Nu mai vorbesc, pentru stima ce am către mulţi din comercianţii Brăilei cari in adevĕr işi fac datoria, sau mai bine cari sciu a 'şi esercita drepturile lor, de colusiunile ce cu mâhnire am constatat că se intêmplă intre părţile prigonitóre de rea credinţă şi unii judecători, colusiuni cari au de efect nevenirea acestuia la ḑiua chiămărei şi, prin urmare, amânarea procesului.

Am căutat să evit asemenea amânări revoltătóre, şi am recurs la mijlocul ca, in cas de lipsă a unui judecător, să chiăm imediat pe judecătorul care vine la ordine pe listă, pentru a lua parte la judecarea procesului ; déră de puţine ori am isbutit in dorinţa mea, căci părţile, temêndu-se ca să nu obţie uă hotărire casabilă, au preferit mai bine uă amânare, şi cu tóte că temerea lor nu este fundată, de óre ce art. 42 din legea de Organisare judecătoréscă, relativ la chiămarea judecătorilor, conţine uă simplă recomandaţiune in scopul numai al judecărei proceselor pentru ḑiua fixată, totuşi Tribunalul a trebuit să ţie compt de cererea lor şi să le amâne in consecuenţă judecarea procesului.

Pe lêngă acestea, intenţiunea legiuitorului când a creat astfel de Tribunale a fost negreşit şi aceea ca judecătorii comerciali să ajute pe cei civili, prin cunoscinţa şi esperienţa lor comercială, in multe afaceri cari necesitéză asemenea cunoscinţe.

Şi din acest punct de vedere legiuitorul nu a fost tocmai fericit in atingerea scopului sĕu, căci sunt mulţi din judecătorii comerciali cari nu sunt in stare să dea celor civili uă lumină in afacere şi cari mai in tot-d'a-una, la intrebările ce li se pun, respund prin vorbele: De! scim noi? ce ḑiceţi şi Dvóstră, Dle preşedinte!

Soluţiunile ar puté fi trei: 1° desfiinţarea unor asemenea Tribunale şi incredinţarea judecărei afacerilor comerciale tot Tribunalelor civile; 2° alăturarea unui singur judecător comercial permanent şi timpurar pe lêngă Tribunalul civil, şi 3° a se acorda părţilor litigante dreptul de a 'şi alege fiecare un judecător comerciant care, impreună cu judecătorii civili, să judece şi să resolve procesul.

Tóte aceste sisteme le găsesc că sunt de preferit actualului şi din tóte, daca nu se va preferi cel d'ântâiu, atunci cred că ar fi de adoptat ultimul sistem, care lasă dreptul comercianţilor de a fi judecaţi de către aceia in cari au increedere, şi este de sperat mult că dênşii vor face uă mai bună alegere de cât legiuitorul şi vor da judecătorilor civili colegi cari in adevĕr ar puté să le vie in ajutor prin esperienţa lor comercială.

CODUL PENAL ŞI PROCEDURA SA

1° Art. 307 din acest Cod declară că tainicele luări urmate intre persónele ce menţionéză nu se socotesc furturi, ci sunt supuse la despăgubiri civile. Acest articol vorbesce numai de persónele intre cari esistă uă legătură intimă din causa rudeniei, şi nu spune nimic despre persónele străine cari au cooperat ca coautori sau ca complici ai acelor rude la sustracţiune.

Cestiunea déră care nasce din acéstă lacună a legei este următórea: Persónele cari au participat ca coautori sau ca complici la comiterea unor asemenea sustracţiuni pot să invóce disposiţiunile art. 307 in favórea lor şi, prin urmare, să scape de ori ce penalitate ?

Se ḑice de unii că nu se póte considera nimeni coautor sau complice al unui fapt ce nu este nici crimă nici delict, şi, prin urmare, ridică acestor persóne ori ce responsabilitate penală. Alţii fac uă distincţiune intre coautori şi intre complici, şi fac responsabili numai pe cei d'ântâiu; éră alţii disting intre aceia cari au participat la sustracţiune, cu scop de a 'şi apropria lucrul altuia, pe cari 'i fac responsabili, şi intre aceia cari nu au participat de cât in scopul de a ajuta pe una din rudele menţionate in art. 307, fără nici

uă intențiune de fraudă, pe cari 'i declară liberi de ori ce responsabilitate.

Déră acest din urmă sistem se fundéză pe ultimele disposițiuni ale art. 380 frances, pe dispositiunea: *A l'égard de tous autres individus qui... il seront punis comme coupables de vol*, care lipsesce din art. 307 și, prin urmare, cu greu s'ar puté admite și la noi.

Tribunalul a fost uă singură dată sesisat de casul unei sustracțiuni comise de un fiu minor in prejudiciul tatălui sěu, avênd de coautor un major, și, dupe ce a constatat bine că in realitate principalul autor al sustracțiunei era majorul, care infăcișa uă perversitate mare, 'i-a aplicat pedépsa delictului de furt prevěḑută de art. 308. Prin acésta cred că Tribunalul a făcut uă justă aplicațiune a textului de lege, nevoind să aplice străinului culpabil uă dispositiune de lege esceptională, care a voit să garanteze unirea familiei și inlăturarea turburărei și mâniei, la care putea da nascere uă urmărire publică.

Cestiunea insă ofere și mai mare dificultate când este vorba de un complice, și este bine să dispară acéstă lacună din lege pentru a se ridica judecătorului dreptul de interpretare in asemenea materii, care póte varia de multe ori dupe circumstanțele faptului și astfel póte da nascere asprimei arbitrariului.

2° Legiuitorul din 1874, ingrijat de desele aquitări din partea Curților cu jurați, a transformat mai multe pedepse criminale in pedepse corecționale, mărind și maximul acestor pedepse pentru ca să le trécă in competența Tribunalelor corecționale. Cu acéstă ocasiune legiuitorul, preocupat numai de acéstă ideă, a lăsat uă lacună relativă la tentativa acestor crime devenite delicte, și, prin urmare, nasce intrebarea :

Tentativa unor asemenea delicte se pedepsesce ?

Se scie că tentativa de crimă precum și crima neisbutită se pedepsesc in tóte casurile, déră că tentativa de delict precum și delictul neisbuit se pedepsesc numai când vre uă dispositiune de lege prevede acésta (art. 38 și 39 din Cod).

Prin urmare, in basa cărui text de lege se vor pedepsi asemenea delicte, și, ca să luăm un esemplu, delictul de furt cu efracțiune sau escaladare prevěḑut de art. 310 ?

In acest articol nu se prevede pedepsirea tentativei de furt cu efracțiune sau escaladare, și prin urmare, conform art. 39 din Cod, nu se póte aplica vre uă pedépsă pentru asemenea tentative. De aceea Tribunalul, avênd ocasiunea să judece uă singură dată asemenea cas, a pronunțat absolvirea prevenitului, pentru că n'a voit printr'un argument, fiă de analogie, fiă de *a fortiori* tras din art. 308 și 309 din Cod, să creeze uă pedépsă.

Precum vedem, lacuna este regretabilă, căci este scandalos d'a se pedepsi, de esemplu, tentativa de furt simplu din art. 308 și tentativa furtului calificat din art. 309, și să nu se pedepséscă tentativa de furt cu efracțiune sau cu escaladare prevěḑută de art. 310 din Cod.

3° Art. 185 din Procedură pune ca principiu că delictele se pot proba prin procesele-verbale dresate de către oficiării poliției judecătoresci și prin martori. Cum se pot proba insă delictele cari 'și-au basa lor in violațiunea unui contract? Se vor proba prin martori, conform art. 185 citat, sau se vor proba conform regulelor scrise in Codul civil și, prin urmare, să se admită martorii numai in condițiunile art. 1191 din acel Cod?

Cestiunea s'a presentat fórte des Tribunalului și, de și la inceput a variat in decisiunea sa, de mai mult timp 'și-a format jurisprudența constantă in sensul că asemenea delicte trebuesc probate conform regulelor scrise in Codul civil, și, prin urmare, aplică probațiunei lor art. 1191 din acest Cod.

Așa, de esemplu, daca este vorba de dovedirea unui abus de incredere și daca suma ce se pretinde că s'a incredințat trece peste 150 lei vechi, Tribunalul cere să fiă dovedit acest fapt, nu prin martori, ci prin inscris sau prin inceput de dovadă scrisă pentru a se puté admite și martorii.

Cred că acéstă teorie este mai adevěrată și mai juridică de cât aceea care admite proba cu martori fără nici uă restrângere, de óre ce prin acéstă ultimă teorie se distruge intregul sistem de probe admis in civil și se dă ocasiune fiecăruia ca să vie să dovedéscă in penal ceea ce nu ar puté dovedi in civil, pentru că ar găsi uă cale mai ușóră, déră in acelaşi timp mai periculósă.

4° La venirea mea ca președinte al acestui Tribunal, am găsit regula constantă d'a se respinge apelurile declarate in materie penală in contra cărților de judecată date de judecătoriile de ocóle indată ce nu se presenta apelantul la ḑiua fixată pentru cercetarea apelului sěu.

Puțin timp am urmat și eu acéstă regulă, déră in urmă, vĕḑênd resultatele funeste la cari dedea nascere prin faptul că rĕmâneau fórte adese ori necontrolate de Tribunal condemnațiuni definitive, unele nedrepte și multe esagerate, am luat mai d'aprópe cestiunea și, studiând'o, m'am putut convinge că regula ce se urma de Tribunal era nu numai nedréptă și funestă, déră chiar și puțin juridică. In adevěr, in art. 169 și urm. din Procedură, relativ la apelul in contra sentințelor polițienesci, nu avem nici uă dispositiune care să prevadă acéstă cestiune, déră avem art. 204, relativ la apelurile contra sentințelor Tribunalului, care dispune că „apelul va fi judecat la audiență...“ Or, a judeca, va să ḑică a cerceta faptul imputat prevenitului, a cântări probele aduse in sarcina și in descărcarea lui, și in urmă a pronunța hotărirea, independent daca se presentă apelantul or nu, căci legea nu face acéstă deosebire; cum că acésta a fost și intențiunea legiuitorului, resultă și din comparațiunea acestui articol cu art. 184 și 203, căci, pe când aceste două articole din urmă dispun că oposițiunea va rĕmâné nulă daca oponentul nu se presentă la ḑiua infăcișărei, art. 204 dispune că apelul se va judeca, fără să se preocupe de casul când se presentă și când nu se presentă apelantul.

De aceea déră Tribunalul, incă de mult timp, basat pe

aceste consideraţiuni, urméză ca constant regula de a judeca apelurile, indată ce se vĕd date in termen, chiar lipsind apelantul, şi modică astfel fórte adese ori condemnaţiunile rĕu aplicate sau esagerate ale judecătoriilor de ocóle.

Pe cât sciu insă, aprópe mai tóte cele-alte Tribunale urméză regula contrarie acesteia.

LEGEA DE RECRUTARE

Legea recrutaţiunei, prin art. 41 şi urm., a dispus că apelurile ce se fac la Tribunal de părţile nemulţămite pe decisiunile consiliului de revisiune, date asupra reclamaţiunilor ce se ating de starea lor civilă, să se judece de urgenţă, fără a regula şi termenul de apel ce are tênĕrul inscris contra acelor decisiuni, aşa că din acéstă causă nasce cestiunea a se sci care este termenul de apel contra unor asemenea decisiuni ?

Tribunalul a avut să judece uă singură dată acest cas in anul trecut, şi majoritatea membrilor sĕi a decis că apelul trebue să fiă făcut şi resolvat de Tribunal pênĕ in ḑiua inchiderei operaţiunilor de revisiune, ḑi fixată prin art. 45 din legea recrutaţiunei, şi că peste acest termen nu mai póte fi admisibil ori ce apel.

Motivele ce au determinat atunci pe majoritate ca să admită acéstă teorie au fost că legea recrutaţiunei prin art. 41, alin. 2, prevede că aceste reclamaţiuni să fiă judecate de urgenţă contradictoriu cu preşedintele consiliului de revisiune, ceea ce n'ar puté avé loc daca aceste reclamaţiuni s'ar puté judeca dupe inchiderea consiliului de revisiune, şi că hotăririle ce se dau contra acestor cestiuni trebue să servéscă ca act in contra consiliului de revisiune, pentru a se pronunţa asupra cererei de scutire a reclamantului; or, adăoga majoritatea, consiliul fiind inchis, hotărirea Tribunalului nu ar puté avé efect, de óre ce consiliul inchiḑêndu-se nu mai póte lua nici uă hotărire.

In ce mĕ privesce, am creḑut atunci cum cred şi acum că teoria admisă de către majoritate nu este fundată şi motivele mele sunt următórele: 1° legea neregulând termenul de apel ce are tênĕrul inscris contra decisiunilor consiliului de revisiune, acest termen nu póte fi de cât acela prevĕḑut de Procedura comună, căci nu este admisibil a se crea alt termen prin interpretare de către judecător; 2° din disposiţiunile legei relative la aceste apeluri, resultă că preşedintele consiliului, sau daca voim Ministerul de resboiu, póte să se presente inaintea Tribunalului chiar dupe terminarea acelor operaţiuni, căci se póte de multe ori ca Tribunalul să nu se pótă pronunţa in intrul acelui termen, aşa că in acest cas drepturile părţei nemulţămite nu pot fi atinse câtuşi de puţin, de óre ce ele nu sunt lăsate la bunul plac al acelor ce aplică legea, ci 'i sunt date chiar de lege, şi 3° că a se interpreta legea in sensul majorităţei, ar fi ca apelurile să devină ilusorie de câte ori ar voi consiliele de rivisiune să nu se pronunţe mai inainte de ḑiua inchiderei acelor operaţiuni (cum se şi intêmplase in specia apelului de atunci), aşa că cu modul acesta s'ar inlătura intréga economie a legei de recrutaţie cu tóte garanţiile luate de legiuitor.

LEGEA JUDECATORIILOR DE OCOLE

1° Art. 197 şi 198 din Codul civil dispun că femeia măritată nu póte sta in judecată ca reclamantă sau ca pîrîtă fară autorisaţiunea bărbatului ei, şi art. 624 şi următorii din Procedura civilă reguléză modul cum femeia va trebui să obţină autorisaţiunea Tribunalului in cas când bărbatul ar refusa autorisarea sa.

Aceste regule vor avé aplicaţiunea lor in casul când femeia va avé un proces pendent inaintea judecătoriilor de ocóle? In lipsă de uă disposiţiune specială in legea judecătoriilor de ocóle, respunsul afirmativ este lesne de dat, de óre ce principiele de mai sus sunt generale şi, prin urmare, aplicabile şi acelor instanţe.

Cu tóte acestea, cred că n'a fost acésta intenţiunea legiuitorului din 1879, şi că numai din scăpare de vedere cestiunea a rĕmas neresolvată, căci cum s'ar puté admite că acel legiuitor, care a voit să simplifice atât de mult formalităţile ce trebuesc indeplinite pentru ca justiţiabilul să dobêndéscă mai lesne drepturile sele, depărtându-se astfel de la procedura complicată a Tribunalelor, tot el să lase obligatoriu pentru judecătoriile de ocóle regula autorisărei femeei de către Tribunal şi să forţeze astfel pe reclamant ca să alerge pe la Tribunale, să pérḑă acolo mai multe ḑile pênĕ ce se vor indeplini formalităţile art. 624 din Procedură şi să cheltuéscă cu somaţiunea şi cu citaţiunile, pentru ca, indefinitiv, să fiă despăgubit de uă sumă de bani care de ordinar nu va trece peste 100 lei ?

Cred déră că ar fi bine să se indeplinéscă acéstă lacună din lege şi să se dea dreptul judecătorului de ocol de a autorisa pe femeiă in cas când bărbatul refusă, căci cu modul acesta se va atinge şi scopul legiuitorului, adică acela al celerităţei, in dobêndirea drepturilor fie-căruia.

2° Art. 319 Proc. civilă dispune că daca cererea de oposiţiune s'a respins, termenul de apel va incepe din ḑiua hotărirei prin care s'a respins oposiţiunea.

Cestiunea desbătută mult şi tranşată in mod fórte diferit de Tribunalele nóstre este aceea daca acest articol este aplicabil şi la judecătoriile de ocóle.

Cât pentru acest Tribunal, ori de câte ori a avut ocasiunea ca să se pronunţe asupra cestiunei, a decis că art. 319 Proc. civilă nu este aplicabil judecătoriilor de ocóle, şi că, prin urmare, termenul de apel curge, fără nici uă esceptiune, de la comunicarea hotăririlor. Tribunalul, admiţênd sistemul acesta, s'a basat pe art. 74, 77 şi 78 din legea judecătoriilor, din cari se deduce că astfel a fost intenţiunea legiuitorului şi, ori cât de generali ar fi termenii art. 319, el nu se póte aplica acestor instanţe, cari au legea lor organică şi din care se deduce inlăturarea aplicaţiunei lui.

V. Macri

CHRONICA JUDICIARA

Inregistrăm şi următórele importante numiri in magistratură, pe lêngă cele anunţate deja de noi in numĕrul trecut:

D. *Teodor Rosseti*, preşedinte de secţiune la inalta Curte de casaţiune, in locul Dlui N. L. Gerassi, demisionat;

D. *G. Giurgea*, doctor in drept, actual preşedinte al Curţei apelative din Focşani, consilier in locul Dlui Rosseti;

D. *G. Liciu*, actual procuror al Curţei de casaţiune, prim-preşedinte al Curţei de apel din Iaşi, in locul Dlui S. Ney, demisionat;

D. *Remu Opran*, procuror in locul Dlui Liciu;

D. *Gr. I. Columbénu*, actual consilier al Curţei de apel din Craiova, procuror general pe lêngă acea Curte;

D. *C. Vălimărescu*, actual supleant al Curţei de apel din Craiova, membru in locul Dlui Columbénu.

* * *

Afacerea Bloch-Schperlich, de care cititorii nostri 'şi-aduc negreşit a minte, 'şi-a avut epilogul, ḑilele trecute, inaintea Tribunalului comercial al Senei.

Se scie că cutia conţinênd pretinsele diamante fusese asigurată de către A. Ségal et fils, ceasornicari la Chaux-de-Fonds, in Elveţia, pentru uă sumă de 160,000 la societăţile *la Baloise* şi *la Suisse*.

Cu tóte desbaterile urmate inaintea Tribunalelor române, din cari a resultat că cutia in cestiune nu conţinuse diamante şi, prin urmare, că asigurarea fusese făcută pe uă valóre fictivă, Ségal, cumnatul lui Bloch, a chiămat in judecată pe numitele societăţi şi a cerut a fi condemnate să 'i plătéscă suma de 160,000 lei, preţul asigurărei, sub cuvênt că diamantele espediate de el fuseseră furate pe drum sau la Bucuresci.

La acéstă cutezătóre pretenţiune societăţile au respuns printr'uă cerere reconvenţională de 5000 lei ca daune-interese.

Dupe cum era de asteptat, Tribunalul, in consideraţiune că reclamantul n'a fost in stare să probeze nici prin registrele sale, nici prin corespondenţa sa, nici prin vre un alt document esistenţa acelor diamante, a respins acţiunea, condemnându'l şi la cheltuieli de judecată.

Cererea reconvenţională a fost de asemenea inlăturată, de óre-ce societăţile n'au dovedit cu nimic că ar fi suferit vre un prejudicu.

* * *

Al cui e copilul?

Prevenita, uă fetişcană de vre uă opt-spre-ḑece ani, este adusă inaintea Tribunalului corecţional din Paris, sub inculparea de cerşetorie pe uliţă.

Preşedintele: Adevĕrat e că ai luat cu chirie un copil pentru ca să'l inveţi să céră?

Prevenita: Nu este adevĕrat, Domnule judecător. Copilul n'a cerşit; am cerşit eu singură, find că n'aveam de lucru.

Preşedintele: Bine; déră Dta de unde ai acest copil?

Prevenita: A venit uă prietenă la mine, Mlle Blanche, şi mi 'l-a lăsat, ḑicênd că o să se intórcă să 'l ia pe séră. D'atunci n'am mai vĕḑut'o.

Preşedintele: Al ei e copilul?

Prevenita: Nu.

Preşedintele: Atunci, cum se face că ţi-a lăsat un copil care nu era al ei?

Prevenita: Mi s'a spus că ea avea obiceiu să inchirieze copii cu un franc pe ḑi ca să'i pue să céră.

Preşedintele: Atunci, ţi-a inchiriat copilul cu un franc?

Prevenita: Ba nici de cum, Domnule judecător.

Preşedintele: E de mirat lucru ca uă femeiă care face astfel de meserie să 'ţi lase copilul de giaba.

Prevenita: Suntem prietene.

Preşedintele: Ce fel de prietene, de vreme ce nu scii nici ce face, nici unde şéde? In sfêrşit, de ce ţi-a lăsat copilul?

Prevenita: Ec'aşa. Mi-a ḑis că o să se intórcă séra; şi n'am mai vĕḑut'o.

Preşedintele: Déră copilul ce s'a făcut?

Prevenita: 'L-a luat la poliţie.

Uă fată de vre uă douĕ-ḑeci ani, ţinênd un copil in bracie, vine la bară.

Preşedintele: Cine esci Dta?

Fata: Eu sunt mătuşa copilului. Să vedeţi cum s'a intêmplat. Pe când copilul era la mine, écă vine Mlle Blanche şi 'i ḑice: Daca vii cu mine, o să mergem la tuşa, să 'ţi dea cofeturi.

Copilul, trăgênd'o de mânecă: Aide, tuşo, a casă...

Preşedintele: Déră bine, par'că ḑiseşi că Dta esci mătuşa copilului?

Fata: Apoi mai are una! Atunci a luat copilul şi nu s'a mai intors.

Preşedintele: Va să ḑică, nu e copilul pe care 'l ţii in bracie?

Fata: Ba da, Domnule; tocmai mi 'l-a dat inderĕt de la poliţie.

Copilul, bâziind: Aide, tuşo, a casă...

Preşedintele: N'are mumă copilul?

Fata: Ba da, déră e in spital.

Tribunalul a condemnat pe prevenită la trei luni de inchisóre.

Bucuresci — Typ. Curţei Regale, pr. F. Göbl Fii, Pasagiul Român, 12.

ANUL XII. — Nr. 51. JOI 9 IUNIE 1883

DREPTUL

LEGISLATIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENTIA — ECONOMIE POLITICA

Prim-Redactor: DEMETRU C. POPESCU

ESE DE DOUE ORI PE SEPTEMANA

Redactor-Administrator: NICOLAE CHRISTESCU

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA ḌIARULUI, PASAGIUL ROMAN, 10

ABONAMENTELE se fac pe an şi pe jumĕtate de an: la 1ⁱᵘ Decembre şi 1ⁱᵘ Maiu. De la 1ⁱᵘ Iulie pĕnĕ la 20 August ḍiarul nu apare.

Anunţuri: linia 40 bani. *Scrisorile nefrancate se refusă* Un numĕr: 50 bani

COSTUL ABONAMENTULUI Pe an, 40 lei; pe jumĕtate an, 20 lei. *Studenţii plătesc pe jumĕtate* Pentru străinĕtate se adaogă timbrul postal.

SUMAR

JURISPRUDENŢA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAŢIUNE ŞI JUSTIŢIE, SECŢ. I

Şedinţa din 16 Maiu 1883

Preşedinţa Dlui Al. Creţescu, prim-preşedinte

Iancăl Şapira cu Leon Comino şi alţii

APEL. — TAXE. — CERTIFICAT DE PAUPERTATE ŞI BILET DE CONTRIBUŢIUNE. — NEDEPUNEREA IN INTRUL TERMENULUI. — NULITATEA APELULUI. — ART. 18 ŞI 21 DIN LEGEA TIMBRULUI DIN 1877. — RESPINGERE.

Dupe legea timbrului din 1877, pentru validitatea apelurilor, caută să se depună in intrul termenului taxa de 50 lei sau, in cas de neavere, certificatul de paupertate insocit de biletul de contribuţiune.

Depunerea biletului de contribuţiune dupe espirarea termenului de apel atrage nulitatea sa.

Nr. 186. — Respins, ca nefundat, recursul făcut de Iancăl Şapira contra decisiunei Curţei de apel din Iaşi, secţiunea II, cu Nr. 202, din 1879, pronunţată in procesul ce are cu Leon Comino, Nusim Vaiselberg şi alţii, pentru pretenţiuni.

S'au ascultat: D. D. Zamfirescu, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă; DD. G. Meitani şi D. Chebapcea, avocaţii recurentului, in desvoltarea motivelor de casare; D. Gabr. Theodoru, avocatul intimaţilor, in combateri.

Curtea, deliberând:

Asupra mijlocului de casare:

„Biletul de contribuţiune 'l-am trămis prin postă in termen util inainte de espirarea dreptului de apel, căci dreptul de apel espira abia la 7 Februarie 1878, pe când petiţiunea cu care am trămis prin postă biletul era de la 5 Februarie, fapt ce se probéză din dosarul respectiv al Curţei.— Intârḍiarea postei nu póte cădé in culpa mea, nici resoluţiunea Curţei despre data primirei biletului de contribuţiune, etc.

„Art. 21 din legea timbrului obligă numai a presenta biletul de contribuţiune, el nu prescrie un termen fatal, precum o face pentru certificatul de sărăcie, etc."

Considerând că, dupe art. 18 din legea timbrului din anul 1877, apelul, pentru ca să fiă valabil făcut, trebue a fi insocit de uă taxă de 50 lei, éră in cas de neavere de un certificat de paupertate pe lêngă care să se alăture şi biletul de contribuţiune ce plătesce conform art. 21 din ḍisa lege; că aceste formalităţi relative la validitatea apelului, dupe cum resultă din contextul citatului articol, trebue să fiă indeplinite in timp util, adică in lăuntrul termenului de două luni prevĕḍut de art. 318 Proc. civilă;

Considerând, in specia, că, dupe cum Curtea prin decisiunea atacată constată, de şi apelul şi actul de paupertate s'au primit in timp util, insă nu s'a depus tot uă dată şi biletul de contribuţiune şi nu s'a putut da curs apelului de cât dupe ce a fost completat apelul, atunci când espirase termenul de două luni; astfel fiind déră, rĕmânênd constant că formalităţile cerute de lege pentru apelurile ce se fac cu

acte de paupertate nu au fost indeplinite, Curtea, respingênd ca inadmisibil apelul, departe de a viola vre un text de lege, din contra a făcut uă justă aplicaţiune ;

Pentru aceste motive, respinge, etc.

Şedinţa din 18 Maiu 1883

Preşedinţa Dlui St. Silion, consilier

Al. Negruzzi cu Statul

CONTESTAŢIUNI. — HOTARIRI PRONUNŢATE IN ACÉSTA MATERIE. — SE POT ATACA PE CALEA OPOSIŢIUNEI. — ART. 154, 309 – 405 PROC. CIVILA. — RESPINGERE.

Hotăririle date in materie de contestaţiuni asupra esecutărilor silite se pot ataca pe calea oposiţiunei.

Legiuitorul, in acéstă privinţă, a derogat numai in cât privesce urgenţa judecărei, fără a se depărta de la regulele dreptului comun.

Nr. 195. — Respins, dupe uă divergenţă, recursul făcut de D. Al. Negruzzi contra decisiunei Curţei de apel din Focşani, secţiunea II, cu Nr. 151, din 1882, in procesul ce are cu Statul, pentru uă moşie.

S'au ascultat: raportul făcut in causă de D. N. L. Gherassi, preşedintele secţiunei ; DD. G. Theodoru şi D. Şendrea, avocaţii recurentului, in desvoltarea motivului de casare ; D. C. Nacu, avocatul Statului, in combateri.

Curtea, deliberând :

Asupra motivului de casare, rĕmas in divergenţă :

„ Violare şi greşită interpretare a art. 402 Proc. civilă.— Hotăririle date in materie de contestaţiune la esecutare nu sunt susceptibile a fi atacate pe calea oposiţiunei ; prin derogaţiune la Procedura comună, părţile nu sunt admise a usa de facultatea ce le acordă legea asupra judecărei fondului prin art. 154 Proc. civilă ; deci rea aplicare făcută de Curte acestui articol.“

Considerând că legiuitorul prin art. 399 şi urm. Proc. civilă nu a avut in vedere de cât urgenţa cercetărei contestaţiunilor la esecutări, fără să facă vre uă derogaţiune in privinţa dreptului de oposiţiune acordat părţei ce a lipsit, conform regulei comune prevĕḑută de art. 154 aceeaşi Procedură ; că, in specià, Curtea de apel, admiţênd oposiţiunea făcută de Stat, a interpretat intr'un mod raţional art. 399—405 combinat cu art. 154 Proc. civilă ;

Pentru aceste motive, respinge, etc.

Inalta Curte, dupe cum vedem, ḑice in substanţă acest lucru : calea oposiţiunei este deschisă pentru hotăririle date in materie de contestaţiune. Cu tóte acestea, tot dênsa, aceeaşi secţiune, tot anul acesta, spunea următórele :

„ Considerând că legiuitorul, in privinţa contestaţiunilor asupra esecuţiunei silite, preocupat de urgenţa ce urméză a li se da in judecarea lor, pe cât procesul se găsesce deja judecat pe calea ordinară şi dupe procedura comună, a creat uă procedură esceptională prin art. 399—405, derogând la procedura comună atât in privinţa citărei părţilor cât şi in privinţa termenului de apel, pe care 'l fixéză la uă lună din ḑiua pronunţărei (art. 402), éră nu de la comunicarea copiei hotărirei ; *de unde resultă că partea judecată in lipsă in atari contestaţiuni nu póte usa pe aséstă cale esceptională de dreptul oposiţiunei, de care a putut face us, pe calea ordinară, la judecarea procesului conform art. 154 Proc. civilă*“, etc (1).

Aceeaşi specià, de altminteri de mare importanţă in practica afacerilor, judecată la intervale aşa de scurte şi in mod cu desăvêrşire contradictoriu ! Uă singură asemănare esistă : in ambele casuri de cari ne ocupăm este vorba de respingerea recursului.

Daca ar fi să ne pronunţăm, am imbrăcişa cu totul noua ideă a inaltei Curţi, adoptată aprópe generalmente de Curţile de apel. Dificultatea insă nu stă in acésta, ci in desele schimbări ale jurisprudenţei sale, mai ales când sunt in joc cestiuni de drept cari au mare inriurire in viaţa practică. Ne este cu greu a ne forma cu idea unor variaţiuni aşa de dese in spiritele inalţilor magistraţi, şi acésta din causa influenţei nenorocite ce se esercită asupra impricinaţilor şi asupra instanţelor inferióre.

Ţara nóstră este bântuită de uă mare nenorocire : nestatornicia ; o găsim in climă, in obiceiuri, in idei, in caractere. Cu toţii caută să ne silim a o inlătura, şi cu cât cine-va este mai sus pus, cu atât să dea esemplu mai bun. In ordinea ideei de care ne ocupăm, fără indouială că inaltei Curţi 'i este dat a impune magistraţilor de la Curţi şi Tribunale uă regulă mai constantă in hotăririle lor. Altfel, vom asista ḑilnic la hotăriri contradictorii, la controverse fără sens şi fără sfêrşit, la sentinţe precipitate şi fără matură deliberaţiune. Daca ar fi cu putinţă să ascultăm pe impricinaţi, cari nu 'şi pot da socotélă de multele controverse ce esistă, ne-am convinge lesne despre necesitatea unei jurisprudenţe cât s'ar puté mai constante. „ Ce fel ! — 'i auḑi in tóte ḑilele — nu ni se aplică şi noĕ ace-

(1) Veḑi *Dreptul* de la 20 Februarie 1883.

eași lege ? Pentru ce eu să nu am dreptul de oposițiune, pe când altuia 'i se recunósce ? Ce fel de legi sunt acestea ?"

Inalta Curte ar trebui să adopte obiceiul admis in țările civilisate, și a nume să fiă fixată asupra tutulor cestiunilor importante cari se presentă fórte adesea in practică. Indată ce se nasce vre uă dificultate in aceste materii, să ducă cestiunea pênĕ in secțiuni unite, a căror decisiune să se impună celor douĕ secțiuni. Cu modul acesta, numai la intervale mari, și atunci când positiv se demonstră erórea unei idei admise, va reveni Curtea supremă de la jurisprudența sa. Modul acesta de procedare se imbrăcișéză câte uă dată și la noi; avem un esemplu recent in ceea ce privesce efectul hotăririlor in raport cu aquisitorii posteriori introducerei unui proces (2).

Ne-am permis să facem aceste observațiuni, pentru că stimăm prea mult Curtea nóstră supremă și simțim uă adevĕrată durere când o vedem dând asemenea esemple de nestatornicie. Pe lêngă acestea, cum este compusă astădi, ori-cine este in drept a privi cu incredere la decisiunile sale. Și tocmai din acest punct de vedere am dori să aibă uă influență mai mare asupra instanțelor inferióre, influență ce, o constatăm cu părere de rĕu, nu o esercită in destul, și acésta, să o spunem franc, din causa prea deselor variațiuni ale jurisprudenței sale, cu deosebire in cestiunile importante.

(2) La 18 Decembre 1883 secțiunea I judecase că hotărirea urmată cu uă persónă este oposabilă tutulor succesorilor particulari și posteriori introducerei acțiunei. Dilele trecute, Curtea a revenit de la acéstă ideă. De astă dată insă s'a luat calea regulată, ducêndu-se divergența pênĕ in secțiuni unite.

CURTEA DE APEL DIN BUCURESCI, SECȚIUNEA II

Ședința din 6 Aprilie 1883

Președința Dlui Al. Filitis, președinte

Alexandrina Em. Grădisténu cu frații Darvari

DONAȚIUNI MANUALE. — SUNT SUPUSE LA FORMALITAȚILE PREVEDUTE PENTRU TÓTE DONAȚIUNILE. — SE SCUTESC NUMAI PRESENTURILE OBICINUITE. — ART. 751, 758, 813, 827 ȘI 1642 COD. CIVIL.

DONAȚIUNI MANUALE. — DOVEDIREA LOR. — SE POT STABILI CU TÓTE MIJLÓCELE PERMISE DE LEGE. — APREȚIAREA MAGISTRATULUI.

1° Donațiunile manuale, pentru a fi valabile, sunt supuse, ca ori-ce donațiune, la tóte formalitățile prevĕdute de lege.

Sunt scutite de formalități numai darurile și presenturile obicinuite, aprețiate de instanțele judecătoresci dupe circumstanțele de fapt.

2° Darurile manuale se pot dovedi cu tóte mijlócele permise de lege.

Magistratul este in drept a apreția probele și impregiurările aduse pentru stabilirea lor.

Nr. 104. —Dna Alexandrina Em. Grădisténu, de uă parte, și DD. Alexandru, George, Iosef și Ioan Darvari, de alta, au făcut apel contra sentinței Tribunalului Ilfov, secțiunea I, cu Nr. 14, din 1881.

S'a presentat Dna Grădisténu prin DD. avocați P. Grădisténu și Math. Corbescu, și DD. Darvari asistați de DD. avocați C. Boerescu, M. Korne și C. Disescu.

Curtea, deliberând :

Considerând, in fapt, că Dna Alexandrina Grădisténu chiamă in judecată pe frații și surorile sale, in calitate de mostenitori ai reposatei Maria Gănescu, sora lor, pentru a fi obligați să'i recunóscă ca valabilă donațiunea unor bonuri funciare urbane in valóre de 97,000 lei ce pretinde că le deține de la repausata cu titlu de dar manual; că, pentru susținerea pretențiunilor sale, invócă mai ântâiu cestiunea de fapt că in puținele dile inainte de mórtea surorei sale, in de facià cu sora sa Elena Darvari, cea d'ântâiu 'i-ar fi dis: „Ia bonurile din biuroul meu și pune-le in casa ta de fer" ; că, a doua di, fiind lêngă patul bolnavei impreună cu sociul sĕu D. Emanoil Grădisténu, reposata a dis și acestuia: „Luați bonurile și puneți-le in casa de fer, pentru că le-am dat Alexandrinei" ; că, pentru constatarea acestor fapte, chiamă la interogatoriu pe sora sa Elena Darvari; ca mijlóce de drept, invócă că darurile manuale sunt scutite de ori ce formalitate, că bonurile fiindu'i posesiunea sa, este scutită a proba titlul cu care le deține, de óre ce are prescripțiunea instantaneă, și in fine că mărturisirea sa la interogatoriu nu póte fi divisată ;

Considerând că, in facia acestei cereri a intimatei, unul din mostenitori, Alexandru Darvari, a făcut cerere pentru ca sora sa Alexandrina Grădisténu și sociul acesteia să fiă condemnați a aduce la masa succesiunei sorei lor Maria Gănescu suma de 97,000 lei in bonuri urbane, avere a reposatei și care se deține de cei d'ântâiu fără nici un titlu ;

Considerând că intimata, pentru a proba esistența donațiunei pretinse, invócă propria sa mărturisire și, in facia contestărei acelei donațiuni de către apelanți, numai simpla mărturisire nu póte fi admisă, pe motiv că nimeni nu e primit martor in propria sa causă in cas de contestare ;

Considerând că, pentru a'și confirma mărturisirea, intimata a chiămat la interogatoriu pe sora sa Elena Darvari, pe care insă in urmă a scos'o din proces, și care cu tóte acestea, la interogatoriul ce 'i s'a luat in prima instanță, a declarat că cu puțin inaintea morței sorei lor Maria Gănescu a audit pe acésta dicênd către intimata: „Ia bonurile din

biuroul meu şi pune-le in casa ta de fer," de unde nu resultă că 'i le-a şi dăruit; că, astfel, tóte aceste circumstanţe de fapt nu probéză esistenţa donaţiunei;

Considerând că intimata invócă ca argument de drept indivisibilitatea mărturisirei sale cu ocasiunea interogatoriului ce 'i s'a luat in prima instanţă dupe cererea apelanţilor, adică daca a luat bonurile dupe cum 'i ḑisese reposata, la care intimata a respuns că, a doua ḑi dupe cele petrecute in facia sorei sale Elena Darvari, găsindu-se impreună cu sociul sĕu la patul bolnavei, acésta a ḑis din nou: „Luaţi bonurile şi puneţi-le in casa de fer a vóstră, că le-am dat Alexandrinei", ceea ce a şi făcut in acea ḑi;

Considerând că mărturisirea unei părţi devine indivisibilă atunci când faptele la cari se refere sunt lipsite de ori ce altă probă, de unde resultă că mărturisirea făcută póte fi combătută prin ori ce mijlóce; că, in specia, faptul deţinerei bonurilor de către intimată era recunoscut incă din momentul sigilărei averei Mariei Gănescu, când intimata a recunoscut că bonurile prevĕḑute in carnetul reposatei se găsesc la dênsa, fără a face nici uă reservă in privinţa lor; că deţinerea lor de către intimată nu resultă numai din acéstă recunóscere estrajudiciară, déră chiar din faptul intentărei acţiunei de facia, care avea de obiect tocmai validarea posesiunei acelor bonuri daca ar proba donaţiunea;

Considerând că din inseşi rĕspunsurile date de intimată la interogatoriu asupra intrebărei: *Ce ar fi făcut cu bonurile daca nu murea sora sa Maria Gănescu*? respunde că *nu scie ce ar fi făcut cu ele*, resultă că nu are convicţiune intimă că fusese date in mod irevocabil, astfel in cât, uă dată intrate in patrimoniul ei, nici chiar donatórea să nu 'i le mai pótă relua; că, dupe dispoziţiunile art. 801, 802 şi 803 Cod. civil, irevocabilitatea constitue elementul esenţial al ori-cărei donaţiuni, aşa in cât acolo unde nu se póte stabili acest element nici donaţiune nu póte fi;

Considerând, de asemenea, că numai faptul posesiunei acelor bonuri nu este suficient pentru a 'i legitima dreptul la proprietatea lor, căci daca numai simplul fapt al posesiunei conduce la prescripţiunea bunurilor mobile, totuşi acéstă prescripţiune nu este admisă ori de câte ori se stabilesce că posesiunea acelor mobile este precară sau ilicită; că, in specia, Maria Gănescu, pe patul ei de zăcere, locuind in aceeaşi casă cu intimata sora sa, a putut incredinţa acesteia acele bonuri spre mai multă siguranţă, şi in asemenea cas dênsa le deţine cu titlu precar de deposit;

Considerând că, pe lêngă elementele de fapt cari trebuesc să concure pentru a constitui uă donaţiune, legiuitorul a mai prescris şi uă serie de formalităţi solemne in interesul ordinei sociale spre a se preveni surprinderile la cari póte fi espus ori-cine intr'un moment de nematură cugetare; că, astfel, art. 813 Cod. civil cere ca *tóte donaţiunile să se facă prin act autentic;* că, in facia unui text atât de clar şi precis, nimenui nu 'i este permis a crea uă escepţiune pentru donaţiunile mobiliare; că, din contra, art. 827 Cod. civil pentru validarea acestor donaţiuni mai prescrie un act estimativ subsemnat de donator şi donatar; că daca din art. 751, 758 şi 1642 Cod. civil ar resulta că esistă óre-cari liberalităţi recunoscute ca valabile cu tóte că nu sunt făcute prin act autentic, de aci nu resultă că tóte darurile manuale să fiă valabile prin simplul fapt al predărei lucrului; că speciele prevĕḑute in sus-citatele articole constituesc nisce adevĕrate escepţiuni cari nu pot fi generalisate, şi in specia darurilor manuale sau a „presenturilor obicinuite", dupe cum se esprimă legea, in cas de contestare judecătorul are să apreţieze avênd in vedere persónele, lucrul dăruit şi valórea lui, circumstanţele in cari a fost dat şi obiceiul in asemenea ocasiuni, pentru a determina daca actul petrecut intre părţi constitue uă adevĕrată donaţiune sau un simplu act de minimă liberalitate, care n'ar atinge in mod vĕdit chiar fondul patrimoniului donatorului;

Considerând că din desbaterile urmate, din concordanţa tutulor faptelor, mai cu sémă bóla şi incetarea din viaţă a Mariei Gănescu puţin in urma darului pretins, locuinţa acesteia sub acelaşi acoperămênt cu sora sa, intimata, valórea bonurilor in cestiune, cari constituesc mai intregul patrimoniu mobiliar al reposatei, respunsurile intimatei la interogatoriu, din tóte acestea Curtea, apreţiând, işi forméză convicţiunea că rĕposata Maria Gănescu nu a consimţit a se desbrăca imediat şi irevocabil de proprietatea acestor bonuri; că, in lipsa prescripţiunilor cerute de lege, actul petrecut intre intimata şi rĕposata soră neputênd constitui uă donaţiune propriu ḑisă, Curtea nu 'l póte considera nici ca dar sau present obicinuit; că, in consecuenţă, bonurile in cestiune urméză a se aduce la masa succesiunei Mariei Gănescu;

Pentru aceste motive, respinge apelul Dnei Grădisténu; admite apelul Dlor Darvari, etc.

Semnaţi: G. D. Economu, A. Stoicescu, T. Brătianu.

OPINIUNE

Avênd in vedere că, uă dată stabilit intr'un mod indubitabil că donaţiunea manuală pretinsă de intimata Grădisténu n'a avut esistenţă, dupe cum se demonstră de majoritate prin considerantele sale, la cari mĕ raliez intru tóte, nu mai vĕd necesitate a mĕ pronunţa şi asupra cestiunei de drept invocată de fraţii Darvari, adică daca donaţiunile manuale sunt permise de Codul nostru, considerând'o in casul de facia ca uă pură disertaţiune teoretică.

Pentru singurul acest motiv, am diferit de majoritate.

Semnat: Al. Filitis.

OPINIUNE

Motivele pentru cari nu mĕ unesc cu considerantele onor. majorităţi sunt următórele:

Avênd in vedere acţiunea intentată de Alexandrina Grădisténu, cu autorisaţiunea sociului ei Emanoil Grădisténu, prin care cere a se recunósce de către fraţii sĕi uă donaţiune de 97,000 lei noui in bonuri urbane, ce 'i s'ar fi făcut de repausata lor soră Maria Gănescu pe când era incă in viaţă;

Avênd in vedere şi cererea făcută in prima instanţă de către Alexandru Darvari, unul din intimaţi, cu ocasiunea acestei acţiuni, prin care tinde ca Emanoil Grădisténu să fiă obligat a depune la masa succesiunei defunctei Maria Gănescu aceleaşi bonuri, fiind date acestuia dè defuncta spre păstrare;

Avênd in vedere că reclamanta Alexandrina Grădisténu recunósce că aceste bonuri urbane in valóre de 97,000 lei noui au fost ale repausatei sorei sale Maria Gănescu; susţine insă că acésta, inainte de a muri, dându-i-le spre a le pune in casa de fer, 'i-a făcut un dar manual;

Avênd in vedere că, astfel fiind, cestiunea de la care depinde soluţiunea procesului este d'a se sci daca donaţiunile manuale sunt sau nu permise de lege;

Avênd in vedere că, dupe principiul stabilit prin art. 800 şi 813 Cod. civil, nimeni nu póte dispune de averea sa cu titlu de donaţiune de cât numai prin formele actului autentic;

Avênd in vedere că, daca legiuitorul modern a supus tóte donaţiunile la formele solemne ale actului autentic, acésta a făcut'o in scop d'a apăra pe donatori in contra sugestiunilor şi captaţiunilor şi d'a conserva bunurile in patrimoniul familiilor;

Avênd in vedere că nici uă disposiţiune a legei nu esceptézá donaţiunile manuale de la aplicaţiunea regulei generale stabilite prin art. 800 şi 813 Cod. civil;

Avênd in vedere că ceea ce dovedesce că legiuitorul român a avut intenţiunea de a proibi darurile manuale şi a face să inceteze ori ce indouială asupra nevalidităţei lor, este insuşi textul art. 813 Cod. civil prin care, departe d'a reproduce espresiunile neprecise ale articolului corespundĕtor frances: „*Tous actes portant donation*“, el a dispus intr'un mod clar şi precis că „tóte donaţiunile se vor face prin acte autentice“;

Avênd in vedere că ar fi contrariu nu numai textului déră şi scopului pe care legea 'l-a urmărit când a incongiurat donaţiunile de formele solemne ale actului autentic, dacă admiţêndu-se teoria contrarie s'ar permite unui donator a dispune din mână in mână de uă parte insemnată a averei sale mobiliare;

Avênd in vedere că, daca presenturile obicinuite şi ori ce alte mici daruri, despre cari nu este vorba in casul de faciă, pot fi considerate ca valabile de şi neconstituite prin acte autentice, acésta se esplică intru cât ele din causa minimei lor importanţe nu constituesc in drept donaţiuni propriu ḑise, nu micşorézá patrimoniul donatorului, fiind presupuse că sunt prelevate tot-d'a-una asupra veniturilor;

Avênd in vedere că argumentul tras din art. 1909 Cod. civil, relativ la prescripţiunea lucrurilor miscătóre, nu probézá nimic in casul de faciă, de óre ce principiul stabilit prin acest text de lege are de scop a regula raporturile deţinĕtorilor de lucruri miscătóre faciă cu cei d'al treilea, şi nu se póte invoca cu succes veri de câte ori insăşi causa posesiunei este contestată intre părţi sau mostenitorii lor;

că, astfel fiind, bonurile urbane in valóre de 97,000 lei noui, cari sunt ale defunctei Maria Gănescu, cată a se depune la succesiunea acesteia spre a se impărţi d'uă potrivă intre toţi mostenitorii;

Pentru aceste motive, mĕ unesc intru tóte cu dispositivul majorităţei, difer insă numai in ce privesce considerantele.

Semnat: D. Cuculi.

CURTEA DE APEL DIN BUCURESCI, SECŢIUNEA III

Sedinţa din 3 Maiu 1883

Preşedinţa Dlui N. Predescu, preşedinte

Safta Panait cu G. Ionescu şi alţii

SUCCESIUNE. — MOSTENIREA UNUI FRATE DE IMPARŢIT LA FRAŢI ŞI SURORI. — FRAŢI GERMANI, CONSANGENI ŞI UTERINI. — MOSTENESC IN MOD EGAL. — REGULA ART. 674 COD. CIVIL ESTE ESCEPŢIONALA ŞI SE APLICA NUMAI LA SPECIA CE PREVEDE. — ART. 659, 660, 663, 672, 674 COD. CIVIL. — ART. 733 COD. NAPOLEON.

ACT DOTAL. — DE ŞI NEREGULAT, ARE FORŢA PROBANTA CONTRA MOSTENITORILOR CAND AUTORUL LOR L'A RECUNOSCUT.

1° Impărţirea unei mosteniri cuvenite fraţilor şi surorilor unui defunct se face in părţi egale, chiar când nu sunt toţi de acelaşi tată şi mumă fiind intre dênşii uterini sau consâgeni.

Regula art. 674 Cod. civil, constituind uă escepţiune, se aplică numai in specia a nume prevĕḑută intr'ênsul.

2° Un act dotal, neefectuat dupe formele legale şi chiar nesemnat de părţi, este probant despre conţinutul sĕu contra unor mostenitori, când a fost recunoscut de autorul lor.

Nr. 93. — Dna Safta Panait a făcut apel contra sentinţei Tribunalului Ilfov, secţiunea II civilo-corecţională, cu Nr. 622, din 1882, in procesul ce are cu Dlor G. Ionescu, Paulina Oprescu şi Elena Constantinescu, pentru succesiune.

S'a presentat apelanta prin D. avocat B. Brătianu, şi defendorii prin DD. avocaţi D. C. Popescu şi C. Disescu; fotoliul ministerului public fiind ocupat de D. consilier Gr. Cireşénu.

Curtea, deliberând:

Asupra apelului interjetat de Safta Panait, prin care tinde să nu vie la succesiunea fratelui sĕu monachul Ioil Busdrună in părţi egale cu fraţii sĕi vitregi de mumă, şi a nume: G. Ionescu, rĕposata Marinésca, representată prin două fete, una minoră şi alta măritată cu N. Constantinescu, şi Paulina Oprésca, şi ca in patrimoniul de impărţit intre fraţi al lui Ioil Busdrună să nu intre prăvălia şelăriei din calea Moşilor, Nr. 222, care este proprietatea sa;

Considerând că apelanta işi intemeiézá pretenţiunea, in sens că fraţii sĕi vitregi n'au dreptul să vie la succesiunea

lui Ioil Busdrună in părţi egale, pe art. 674 din Condica civilă, susţinênd că, de şi menţionatul articol prevede un cas deosebit, adică când părinţii vin in concurs cu fraţi asupra impărţirei averei a unuia din ei decedat, insă că in realitate disposiţiunea ce conţine e generală şi ea cată să se aplice tot d'a-una când este vorba de impărţéla averei intre diferitele feluri de fraţi; că, afară din textul legei care 'i vine in favor, Dsa se basézǎ pe Condica Caragea, pe Condica francesă, Condică care a servit de normă legiuitorului român, pe spiritul legei in materie de succesiune, care consistă in conservarea bunurilor in familie, şi pe ordinea firéscă a afecţiunilor ce domină intre ómeni, fraţii buni nefiind puşi in aceeaşi linie cu cei vitregi in dragostea ce fraţii au intre ei ;

Considerând că Dna Safta Panait voesce ca patrimoniul monachului Ioil Busdrună să se imparţă in douĕ părţi, una pentru linia paternă şi alta pentru linia maternă, fraţii consângeni avênd dreptul să ia parte in ambele linii, éră cei uterini numai intr'uă linie, in virtutea art. 674 din Condica civilă ;

Considerând că uă atare impărţélă insă nu póte fi admisă in specià, de óre ce nu 'şi are aplicaţiunea de cât in casul prevĕḑut in citatul articol, adică când fraţii vin in concurenţă cu ascendenţii, éră nu când fraţii buni şi vitregi concurg intre ei numai pentru impărţirea mostenirei unui alt frate, un atare cas regulându-se de dreptul comun dupe principiele generale cari domină ordinea succesiunilor conform art. 659 din Condica civilă, care statuézǎ că succesiunile sunt deferite dupe ordinea şi regulele mai jos stabilite, şi art. 672 care mai la vale, specificând cari sunt acele regule, dispune că fraţii şi surorile ce sunt chiămaţi la succesiunea unuia din ei depărtézǎ pe ascendenţi, afară de tată şi mumă, şi pe cei-alţi colaterali, fără să distingă intre fraţii consângeni şi uterini ;

Considerând că din mai sus citatele articole reese că legiuitorul român a voit ca intre colaterali mostenirea unuia din ei să nu se imparţă in linii; că, acésta fiind regula statornicită de dênsul, éră esceptiunea la acéstă regulă fiind stabilită prin art. 674, nu se póte lua esceptiunea drept regulă şi generalisa casul special espres prevĕḑut in art. 674, şi acésta pentru că casurile restrictive nu se pot intinde, şi de óre ce, de s'ar admite contrariul, ar fi ca magistratul să nu interpreteze legea, ci s'o creeze ;

Considerând că argumentaţiunea ce apelanta trage din art. 19 din Condica Caragea, lit. *c*, care dispune că fraţii cei buni se protimisesc la mostenire in facia celor vitregi, şi din Condica francesă, care admite partagiul succesiunei colateralilor pe linii, nu 'i póte profita, de óre ce, daca in intenţiunea legiuitorului nostru era să se urmeze vechiei Condice Caragea, atunci n'avea de cât să se esprime in modul cum s'a esprimat acea Condică, sau să urmeze conform Condicei francese, şi atunci n'avea de cât să copieze art. 733 din Condica Napoleon, care tocmai stabilesce partagiul succesiunei fratelui pe linie; că, daca legiuitorul n'a făcut astfel, este invederat pentru că n'a fost insufleţit de asemenea cugetare ;

Considerând că, in facia nereproducerei art. 733 din Condica francesă in Condica nóstră, apelanta nu se póte prevala nici de spiritul legei in materie de succesiuni, care consistă in conservarea bunurilor in familie, nici de afecţiunea viuă ce esistă intre fraţii consângeni, afecţiune ce dispare intre dênşii şi cei uterini, de óre ce din suprimarea citatului articol reese că legiuitorul n'a voit să se inspire din atari argumente ;

Considerând că alegaţiunea apelantei, in sens că art. 674 trebuia să fiă privit ca conţinênd uă disposiţiune generală pentru că intre colaterali nicăeri nu se prevede că mostenirea se transmite către cel mai apropriat in grad, precum se spune intre ascendenţi şi descendenţi, nu este fundată, de óre ce legiuitorul prin art. 659, 660, 663 şi 672 a reglementat complet materia şi in privinţa succesiunei colateralilor ;

Considerând că, daca nu se póte stabili motivul care a indemnat pe legiuitor să imparţă in douĕ linii succesiunea unui frate când fraţii vitregi şi buni vin in concurenţă cu ascendenţii şi să nu se facă tot uă atare impărţélă când fraţii consângeni concurg numai cu uterinii, dintr'acésta nu cată să se deducă de loc, dupe cum s'a pretins, că succesiunea in ambele casuri treube să se impartă identic, de óre ce restricţiunile de drepturi nu se pot deduce prin analogie, mai ales când principiul general nu permite acésta; că, astfel fiind, patrimoniul rĕmas de la monachul Ioil Busdrună trebue să se impartă in părţi egale intre fraţi, fără distincţiune ;

Considerând că prăvălia de şelărie cu Nr. 222 este in realitate proprietatea Dnei Safta Panait éră nu a lui Busdrună resultă (din faptul posesiunei apelantei: intimaţii dupe trecere de cinci ani, dupe ce au cerut şi au intrat in averea monachului, vin şi tăgăduesc tocmai acum dreptul de proprietate al apelantei asupra prăvăliei); din actul de cumpărătóre prin care tatăl Dnei Safta Panait, jupân Ioniţă cojocaru, cumpără acest imobil de la Michalache băcanu, in anul 1825, imobil care in 1834 s'a constituit de zestre apelantei; din recunóscerea de bună a foii de zestre in care era trecut imobilul de către chiar Busdrună, autorul părţilor litigante de astăḑi, dupe cum acésta reese din hotărirea Tribunalului Ilfov, secţiunea I, cu Nr. 268, din 1845, in care a figurat Busdrună ca epitrop al Saftei Panait ;

Considerând că actele de cumpărătóre ale lui Ioil Busdrună a douĕ prăvălii, invocate de intimaţi, se raportă la prăvăliile de cârcimă, éră nu la prăvălia de şelărie ce este astăḑi in litigiu; că nu e clară de loc recunóscerea ce ar resulta dni hotărirea cu Nr. 874, din 1879, a judecătorului ocolului V din Bucuresci, că prăvălia in litigiu ar fi fost a lui Busdrună, şi că, prin urmare, nu e nevoe să se chiăme la interogatoriu apelanta ca să se intrebe asupra recunóscerei făcută de fiul sĕu inaintea acelei instanţe; că nu e nevoe să

se probeze prin martori că Busdrună a posedat prăvălia, căci el, daca a posedat'o, a posedat'o in calitate de epitrop al Dnei Safta Panait, nici că el a construit'o, de óre ce uă atare probă se combate prin insăşi recunóscerea lui Ioil a foii de zestre; că, astfel fiind, intimaţii nu au nici un drept de proprietate asupra prăvăliei de şelărie din calea Moşilor, Nr. 222, acea prăvălie neintrând in patrimoniul monachului Busdrună;

Pentru aceste motive, admite apelul; reforméză in parte sentinţa; recunósce apelantei Safta Panait dreptul de proprietate asupra prăvăliei de şelărie din calea Moşilor, Nr. 222, etc.

Semnaţi: N. Predescu, M. Poianaru-Bordea, Gr. T. Brătianu.

JURISPRUDENŢA STRAINA

TRIBUNALUL CIVIL DIN SENA, SECŢIUNEA II

Audienţa din 17 Marte 1883

Preşedinţa Dlui Bernier

Socii Duval cu Féral

DONAŢIUNE MANUALA — TRANSFERT. — CERERE IN NULITATE. — RESPINGERE.

Donaţiunea deghisată sub forma unui transfert de rentă este valabilă, când ea nu intrece quotitatea disponibilă şi când s'a făcut in profitul unei persóne capabile de a primi.

Tribunalul,

Considerând că socii Duval cer ca să se declare că Féral nu are nici un drept de proprietate asupra unui titlu de rentă in valóre de 3,200 franci, imatriculat in 1876 pentru nuda proprietate pe numele lui, éră pentru usufruct pe numele văduvei Barre, decedată in 1881; că ei pretind că acest titlu de rentă aparţine in mod esclusiv succesiunei văduvei Barre;

Considerând, in fapt, că este constant că văduva Barre a dat ordin lui Guyon, agent de schimb, ca să facă imatricularea mai sus-ḑisă; că proba acestui fapt resultă mai ales din scrisórea cu data 18 Iunie 1873, semnată de Marni, şeful biuroului de transferturi, şi de Guyon, agent de schimb; că este, prin urmare, constant că văduva Barre a voit să facă donaţiune defendorului nuda-proprietate a unui titlu de rentă asupra Statului in valóre de 3,200 franci, reservându'şi numai venitul;

Considerând că acéstă liberalitate a fost făcută sub forma unui transfert operat prin ministerul unui agent de schimb, in mod regulat şi conform legei speciale a rentelor asupra Statului; că soluţiunea procesului depinde de cestiunea de a se sci daca uă donaţiune deghisată sub forma unui transfert de rentă este contrarie legei, chiar când nu intrece quotitatea disponibilă şi este făcută unei persóne capabile de a primi;

Considerând că este permis, dupe art. 1973 Codul Napoleon, de a constitui uă rentă viageră in profitul unui terţiu, de şi preţul ei s'a numărat de uă altă persónă, éră nu de beneficiar; că, in acest cas, cu tóte că renta viageră are caracterul unei liberalităţi, totuşi ea nu este supusă formalităţilor cerute pentru donaţiuni; că constituirea de nudă-proprietate asupra unui titlu de rentă póte, prin analogie, să fiă făcută in favórea unui terţiu, fără ca acesta să fi numerat preţul şi fără ca acéstă constituire să fiă supusă formalităţilor ordinare ale donaţiunei; că, in adevĕr, este admis in doctrină şi jurisprudenţă că donaţiunile deghisate sunt valabile când ele sunt insocite de voinţa de a dărui, de uă deposedare actuală şi irevocabilă a donatorului, de acceptarea donatarului şi de implinirea formelor cerute pentru constatarea actului sub care ele s'au făcut;

Considerând că voinţa vĕduvei Barre de a dărui lui Féral este demonstrată pênĕ la evidenţă prin faptele espuse in proces; că deposedarea vĕduvei Barre de nuda-proprietate asupra rentei a fost imediată şi irevocabilă in momentul efectuărei transfertului in profitul lui Féral; că acceptarea acestui din urmă resultă din intervenirea lui pe lêngă agentul de schimb in momentul transfertului, dupe cum se constată din scrisórea lui Marni mai sus-ḑisă; că, in fine, formele prescrise pentru transfertul titlurilor de rentă nominative şi pentru imatricularea lor au fost pe deplin observate; că din tóte cele ce preced resultă că donaţiunea deghisată făcută lui Féral intrunesce tóte condiţiunile cerute pentru validitatea ei, şi că Féral este in drept ca de la mórtea vĕduvei Barre să percépă venitul titlului de rentă reclamat; că, prin urmare, acţiunea socilor Duval urméză a se respinge;

Pentru aceste motive, respinge, etc.

CHRONICA JUDICIARA

Uă scenă caracteristică s'a petrecut ieri, pe la amédi, la judecătoria ocolului III din Verde.

Avocatul L... luându-se la cértă cu confratele sĕu M... din causa unui proces, n'a găsit nimic mai bun de făcut, in focul supărărei, de cât să'l lovéscă in cap cu uă umbrelă.

Judecătorul titular, găsind că argumentul era prea brutal in felul lui, a credut de datoria sa să facă óre-cari observaţiuni irascibilului avocat. Se pare că acesta, drept respuns, 'l-a amenințat că'i va face acelaşi lucru, daca va mai adăoga ceva.

Dupe câte suntem informaţi, magistratul a cerut imediat darea in judecată a lui L... pentru ultragie.

* * *

Uă altă scenă de moravuri judiciare, petrecută de astă dată in Statele-Unite ale Americei.

Dupe ridicarea şedinţei Curţei din Helena, judecătorul

Sanders se apucase să 'şi aşeḑe chărtiile pe biurou, când vĕḑu intrând pe avocatul Winton Moore, fiul unui cetăţian onorabil din oraş. Moore, beat fiind, ḑise judecătorului că ar vrea să 'i vorbéscă ceva in particular; însă Sanders rĕspunḑêndu'i că n'are vreme să 'l asculte, avocatul puse mâna pe un Cod de procedură şi 'i-l aruncă in cap. Judecătorul luă şi el de pe masă un enorm volum conţinênd Statutele revisuite şi 'l trânti in nasul avocatului. Moore, atunci, scóse un revolver din pozunar şi trase de două ori asupra lui Sanders rănindu'l la mână. Din fericire, câte-va persóne săriră in ajutorul magistratului şi desarmară pe agresor, care fu indată arestat.

* * *

Se pare că, in Filadelfia, nisce criminali au incercat să otrăvéscă uă comisiune intrégă de juraţi. In adever, membrii juriului insărcinat să se pronunţe asupra sórtei unui óre-care Thomas Lyons, acusat pentru asasinatul unui Chines, s'au bolnăvit mai toţi in acelaşi timp. Miercuri séra, dupe masă, doui din juraţi au inceput să se plângă de tăieturi in stomach; n'a trecut mult, şi toţi ceilalţi au resimţiţ aceleaşi dureri. Joui diminéţa toţi erau aşa de fără putere, in cât judecătorul a fost nevoit să amâne procesul pentru altă ḑi şi 'i-a trămis in apartamentul ce le era reservat. Spre séră rĕul se agravase, şi cinci medici fură chiămaţi ca să 'i caute.

S'a numit de grabă uă anchetă care să cerceteze causele acestei stranie maladii. Se va lua mai cu sémă interogatoriu proprietarului şi băeţilor unui restaurant vecin cu Tribunalul de unde s'a adus prênḑul in urma căruia juraţii s'au bolnăvit.

* * *

In ḑiua de 6 Iunie, stil nou, Tribunalul din Gand a judecat douĕ-ḑeci de indivizi inculpaţi pentru usurpare de nume şi de titluri nobiliare. Acesti marchisi, baroni şi conţi de contrabandă au fost condemnaţi la amende variând intre 26 şi 100 franci.

* * *

Baléchoux este dat judecăţei pentru lovituri aplicate unui pacinic cetăţian.

Preşedintele, către prevenit: Cum se face că, fără să fii provocat, fără să cunosci pe pacient şi fără ca el să te cunóscă, ai sărit asupră'i şi 'l-ai sdrobit in pumni?

Baléchoux : Ah! Domnule judecător, daca ţi-ar fi dat Dumneḑeu piciórele mele, m'ai pricepe.

Preşedintele : Esplică-te mai bine, căci nu te inţeleg.

Baléchoux : Dle judecător, ia uitaţi-vĕ, mĕ rog, la cismele mele!

Preşedintele : Te ivit incă uă dată să te esplici mai lămurit.

Baléchoux : Tocmai asta vreau să fac şi eu, şi de aceea vĕ ḑic: Ia uitaţi-vĕ la cismele mele! La piciorul drept a trebuit să fac un ochiu, căci m'a prăpădit uă afurisită de bătătură; la cel stâng, vedeţi, am altfel de incălţăminte, căci mi s'a umflat şi abia pot să calc pe el...

Preşedintele : Vrei să ḑici că martorul te-a călcat pe picior?

Baléchoux : Ah! Domnule judecător, daca ai avé piciórele mele şi daca te-ar fi călcat ca pe mine... uite, ḑĕu! vedeam stele verḑi inaintea ochilor d'atâta usturime!

Martorul : N'am făcut'o intr'adins, şi m'am grăbit a'i cere ertare.

Baléchoux : Bine, bine; eu nu mai sunt supărat pe Dta.

Martorul : Atât ar mai trebui!

Baléchoux : Vorba că, atunci, te-aş fi sfâşiat in bucăţi, pre legea mea! căci 'mi sfâria carnea de nu mai vedeam inaintea ochilor.

Preşedintele : Din nenorocire, ai mai fost osândit incă de trei ori tot pentru lovituri şi răniri.

Baléchoux : Ah! Domnule judecător, daca ai avé bătăturile mele...

Preşedintele : Déră, bine, tótă lumea te calcă pe picior?

Baléchoux : Oh! nu e trebuinţă să mĕ calce! Inchipuiţi-vĕ că pênĕ nu aveam afurisitele astea de bătături (pe cari le am mostenit de la mătuşă-mea, — Dumneḑeu să 'i erte pĕcatele!), eram omul cel mai bun de pe faţa pământului, blând ca un mieluşel; déră de când m'am pomenit cu ele, m'am făcut ca un tigru, şi eu care inainte nu eram in stare să taiu un puiu de găină...

Preşedintele : Destul!

Baléchoux : Incă uă vorbă, Domnule judecător. Uite, am adus cu mine pe prietenul meu Tourtebotte, ca să vĕ povestéscă ce bătae a mâncat de la mine tot din pricina asta...

Preşedintele : Nu e trebuinţă.

Baléchoux : El e om de trébă, şi n'a reclamat.

Preşedintele : Destul, iţi ḑic!

Baléchoux, mai incet: Jucam cărţi amândoui, şi ne puseserăm piciórele in apă, ca să scăpăm de purici...

Risul publicului acopere vocea lui Baléchoux, pe care Tribunalul il condamnă la şése ḑile de inchisóre.

Baléchoux : Afurisite bătături! pentru a patra óră sunt osândit din pricina lor.

BIBLIOGRAFIE

Bucuresci — Typ. Curţei Regale, pr. F. Göbl Fii, Pasagiul Român, 12.

ANUL XII. — Nr. 52. DUMINICA 12 IUNIE 1883

DREPTUL

LEGISLATIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENTIA — ECONOMIE POLITICA

Prim-Redactor: DEMETRU C. POPESCU

ESE DE DOUE ORI PE SEPTEMANA

Redactor-Administrator: NICOLAE CHRISTESCU

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA ḌIARULUI, PASAGIUL ROMAN, 10

ABONAMENTELE se fac pe an şi pe jumětate de an: la 1ia Decembre şi 1ia Maiu. Dela 1ia Iulie pênĕ la 20 August ḍiarul nu apare.

Anunţuri: linia 40 bani. *Scrisorile nefrancate se refusă* Un număr: 50 bani

COSTUL ABONAMENTULUI Pe an, 40 lei; pe jumětate an, 20 lei. *Studenţii plătesc pe jumĕtate* Pentru străinĕtate se adaogă timbrul postal.

SUMAR

JURISPRUDENŢA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAŢIUNE ŞI JUSTIŢIE, SECŢ. I

Şedinţa din 25 Maiu 1883

Preşedinţa Dlui Gr. Lahovari, consilier

N. T. Marinescu cu Siţa Popescu

URMARIRE SILITA. — ALIENAŢIUNE POSTERIÓRA AFIPTELOR ŞI PUBLICAŢIUNILOR DE VÊNḌARE SILITA. — NULITATE. — ART. 514, 515 ŞI 523 PROC. CIVILA. — RESPINGERE.

Sunt nule instrăinările posterióre afiptelor şi publicaţiunilor de urmărire silită.

Constatarea faptelor este lăsată la suverana apreţiare a instanţelor de fond.

Nr. 204. — Respins, ca nefundat, recursul făcut de D. N. T. Marinescu contra decisiunei Curţei de apel din Craiova, secţiunea II, cu Nr. 15, din 1882, in procesul ce are cu Siţa Popescu, pentru anularea unui act de vênḍare.

S'au ascultat: D. G. Platon, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă; D. C. Disescu, avocatul recurentului, in desvoltarea motivelor de casare; D. Alexandrescu, avocatul intimatei, in combateri.

Curtea, deliberând:

Asupra motivului de casare:

„Violarea art. 514, 515 şi 523 Proc. civilă."

Avênd in vedere că, dupe cum resultă din decisiunea ce se atacă, obiectul acţiunei de la prima instanţă a fost cererea intimatei Siţa Popescu d'a se anula vênḍarea făcută de sociul sĕu a unor case către recurentul N. T. Marinescu, cari erau puse in urmărire;

Vĕḍênd art. 514 Proc. civilă;

Considerând că, dupe acest articol, este nulă ḍe drept ori ce instrăinare a imobilului urmărit făcută de debitor dupe prima afişare a urmărirei, afară de casurile arĕtate in art. 515 din aceeaşi Procedură, şi a nume când inainte de adjudicare cumpărătorul a dobêndit ratificarea creditorilor urmăritori sau a consemnat sumele necesare pentru plata tutulor creanţelor, capital, dobêndă şi cheltuieli;

Considerând că, in speciă, Curtea apelativă, prin decisiunea sa, constată in fapt că recurentul Marinescu a cumpărat acest imobil de la debitorul sĕu pe când el era pus in vênḍare, pe când afiptele erau făcute, pe când urmărirea era pendentă dinaintea Tribunalului, fără ca ea să fi incetat vre uă dată şi fără ca imobilul cumpărat să se fi scos din vênḍarea silită; că déră, in facia acestor constatări de fapt, Curtea, anulând actul de vênḍare intervenit intre recurent şi sociul intimatei, n'a violat intru nimic articolele de lege citate;

Pentru aceste motive, respinge, etc.

INALTA CURTE DE CASAŢIUNE ŞI JUSTIŢIE, SECŢ. II

Şedinţa din 16 Maiu 1883

Preşedinţa Dlui C. E. Schina, preşedintele secţiunei

I. Crucénu cu Moses Veinstein

MATERIE COMERCIALA. — OPOSIŢIUNE. — CALCULAREA TERMENULUI DE OPOSIŢIUNE. — ART. 34 ŞI 35 PROC. COMERCIALA.

In materie comercială, termenul de oposițiune se calculéză in acest mod: pentru hotăririle puse in esecutare, termenul este de opt ḑile de la comunicare; éră pentru cele-alte, de două luni de la primirea hotărirei date in lipsă.

Nr. 30. — Casată, decisiunea Curței de apel din Bucuresci, secțiunea III, cu Nr. 273, din 1882, in urma recursului făcut de I. Crucénu, in procesul ce are cu Moses Veinstein, pentru pretențiuni.

S'au ascultat: D. D. Zamfirescu, consilier al Curței, in citirea raportului făcut in causă; DD. D. Chebapcea și I. Poianaru-Bordea, avocații recurentului, in desvoltarea motivelor de casare; D. G. Demetrescu, avocatul intimatului, in combateri.

Curtea, deliberând:

Asupra mijlocului de casare:

„Violarea art. 35 Proc. Codului comercial."

Avênd in vedere că oposițiunea făcută de I. Crucénu contra sentinței Tribunalului Buzĕu, dată in materie comercială, a fost anulată de Curtea de apel din Bucuresci prin decisiunea ce se atacă cu recurs, pe motivul că n'a fost făcută in termenul de opt ḑile prevĕḑute de art. 35 Proc. comercială, luându-se de Curte ca punct de plecare, pentru a face să curgă acest termen, ḑiua comunicărei hotărirei;

Considerând că termenul de opt ḑile prevĕḑut și calculat in modul ce se arată in sus-citatul articol nu incepe a curge de cât pentru hotăririle date in lipsă ce se vor fi pus in lucrare; că pentru cele ce nu s'au pus in lucrare, precum era in specià, același articol acordă un termen de două luni de la ḑiua primirei hotărirei;

Considerând că din ultima dispozițiune a art. 35: „or s'a făcut uă lucrare din care se vede curat că dositorul a cunoscut hotărirea", nu se póte deduce, precum s'a pretins, că, in cas de neesecutare a hotărirei, comunicarea ei constitue uă asemenea lucrare și a se ḑice că de la acea comunicare are să curgă in modul prevĕḑut de art. 35 termenul de opt ḑile, căci in același articol, prevĕḑêndu-se casul când uă hotărire nu s'ar fi pus in lucrare, termenul ce se acordă pentru a face oposițiune este nu de opt ḑile, ci de două luni de la comunicare, și déră ar fi fost uă invederată contraḑicere intre aceste două dispozițiuni ale aceluiași articol, ceea ce nu se póte admite; că cuvintele de mai sus fiind puse in lege pentru a arĕta intre alte casuri și acest cas ca unul din acelea in cari judecătorul trebue să socotéscă hotărirea judecăței ca pusă in lucrare, și pentru că ori ce cerere de punere in lucrare a unei hotăriri trebue, in virtutea art. 34 din același Cod, să fiă precedată de comunicarea acelei hotăriri, acéstă comunicare nu se póte socoti ca uă lucrare de esecutare, căci nu se póte admite că legiuitorul să fi considerat in acest articol ca act de esecutare un act ce in articolul precedent a cerut să precédă ori ce inceput de esecutare; că daca comunicarea hotărirei póte să facă a curge tot același termen de opt ḑile pentru facerea oposițiunei ca și punerea in lucrare a hotărirei, pentru că punerea in lucrare a hotărirei trebue tot-d'a-una să fiă precedată de comunicarea ei, termenul ar fi atunci in realitate de opt ḑile de la comunicare in tóte casurile, și déră tóte distincțiunile și dispozițiunile art. 35 n'ar avé nici un ințeles și ar fi fost de prisos in lege, ceea ce asemenea nu se póte admite;

Considerând că acest art. 35 este tras din art. 159 Proc. civilă francesă și că dupe acest din urmă articol se socotesce pusă in lucrare uă hotărire când esistă vre un act din care să resulte neapărat că partea condemnată a cunoscut *esecutarea* hotărirei; că in articolul citat 35 nefiind pus cuvêntul „esecutare", acésta nu se póte esplica, in urma considerațiunilor de mai sus, de cât ca uă scăpare de vedere din partea legiuitorului, déră nici cum ca uă modificațiune adusă textului original, și déră nu se póte ḑice că simpla cunoscință a hotărirei prin comunicarea ce s'ar face părței ar fi suficientă pentru a face să curgă de la acea ḑi, in cas de neesecutare a hotărirei, termenul de opt ḑile pentru oposițiune;

Considerând, prin urmare, că Curtea, admițênd că, pentru uă hotărire dată in lipsă și care nu s'a pus in esecutare, termenul oposițiunei era de opt ḑile de la comunicarea acelei hotăriri, a violat sus-citatul articol 35;

Pentru aceste motive, caséză, etc.

Hotărirea ce publicăm mai sus este fórte importantă, conținênd uă soluțiune cu totul gravă, mai ales prin consecuențele sale. Daca nu ne inșelăm, pentru prima óră se judecă astfel și se dă acéstă interpretare Procedurei comerciale. Putem ḑice cu drept cuvênt că ne găsim in facia unei resturnări complete a stărei de lucruri și a jurisprudenței esistente pênĕ astăḑi. De aceea, ne permitem a face câte va observațiuni.

Daca ne dăm bine sémă de textul art. 34 și 35 din Procedura comercială și de conținutul decisiunei inaltei Curți, idea ce trebue să ne formăm in privința hotăririlor comerciale date in lipsă este următórea: indată ce s'a pronunțat hotărirea in lipsa defendorului, caută să 'i se comunice; a doua ḑi chiar dupe notificare, cel interesat este in drept a cere esecutarea conformându-se art. 313 Regulamentul Organic, adică dând cauțiune, fiă in depuneri de valori, fiă in ipotecă, or altfel. Pirîtul trebue chiămat pentru a discuta garanția. Obținêndu-se esecutarea, caută să se incépă urmărirea, și dreptul de oposițiune curge din momentul punerei in lucrare a hotărirei. In cas de neesecutare, termenul de oposițiune este de două luni de la notificare.

Cu alte cuvinte, când cine-va are miljóce și póte depune garanție, are să astepte nu numai cele opt ḑile ale oposițiunei, dérǎ incǎ și timpul necesar pentru obținerea esecutǎrei, citându-se din nou debitorul. Pentru cǎ, daca cercetǎm art. 34, ne convingem cǎ numai in urma dǎrei hotǎrirei se póte cere esecutarea; și lucrul este lesne de ințeles, de óre ce de la inceput nu se póte sci daca debitorul va lipsi sau nu, și legea cere chiǎmarea lui pentru a discuta garanția. Astfel, in casul cel mai bun, uǎ lunǎ minimum va trebui sǎ astepte creditorul cel mai diligent pentru a sili pe debitorul sěu sǎ facǎ oposițiune! De altǎ parte, daca creditorul nu póte depune garanție, ceea ce de ordinar se petrece, va trebui sǎ astepte douĕ luni de la notificare, și apoi sǎ incépǎ procedura unei noui cercetǎri a procesului in urma oposițiunei fǎcute. Sǎ se adauge incǎ termenul enorm de trei luni al apelului, multele șicane posibile dupe procedura nóstrǎ, facilitatea amânǎrilor consacratǎ de jurisprudența nóstrǎ, și ori-cine va ințelege cǎ afacerile comerciale, urgente prin natura lor, cǎutând sǎ aibǎ uǎ judecare espeditivǎ, se vor eternisa inaintea instanțelor judecǎtoresci.

Etǎ resultatele.

Sǎ ne intrebǎm acum daca legea permite uǎ asemenea procedare și daca hotǎrirea inaltei Curți este sau nu bine datǎ.

Referindu-ne numai la textul art. 34 și 35 Proc. comercialǎ, fǎrǎ indouialǎ cǎ nimic nu este de ḑis contra acestei decisiuni. Se mai póte invoca, ca argument puternic, și art. 740 Proc. civilǎ, care abrógǎ tóte legile contrarii, *afarǎ de disposițiunile de procedurǎ coprinse in Codul comercial.* Se scie, pe lêngǎ acestea, cǎ in materie de procedurǎ și de termene textul legei trebue sǎ se consulte inainte de tóte.

Cu tóte acestea, daca considerǎm urgența materiilor comerciale și sistemul mult mai practic și mai espeditiv admis pentru afacerile civile, ne indouim daca este cu putințǎ sǎ primim aplicarea intocmai a art. 34 și 35 Proc. comercialǎ.

Ideele Procedurei nóstre sunt acestea: hotǎririle date nu sunt esecutorii inainte de judecarea definitivǎ, afarǎ de casurile a nume prevĕḑute când se acordǎ esecutarea provisorie; efectele lor sunt suspendate prin termenele in cari se pot ataca pe cǎile ordinare, nu prin formarea actelor necesare pentru acésta. Astfel, nu faptul formǎrei oposițiunei sau apelului impedicǎ esecutarea hotǎrirei, ci termenele in cari se pot introduce oposițiunea și apelul. De altǎ parte, hotǎririle, fǎrǎ deosebire, iși perd efectele lor numai dupe trecerea lapsului de trei-ḑeci ani. Nu este acesta sistemul procedurei francese. Maiu ântâiu, hotǎrirea pronunțatǎ in lipsǎ este esecutorie. Efectele sale se impedicǎ numai prin formarea oposițiunei; tot asemenea numai facerea apelului, nu și termenul in care se póte introduce, 'i suspendǎ efectele. Partea câstigǎtóre este chiar obligatǎ a incepe esecutarea hotǎrirei in lipsǎ in termen de șése luni, sub pedépsǎ de nulitate: un fel de perempțiune scurtǎ a efectelor sentințelor susceptibile de oposițiune.

Procedura nóstrǎ comercialǎ a admis aprópe ideele francese. Astfel hotǎririle date in lipsǎ trebue sǎ fiǎ esecutate. Acésta este uǎ reproducțiune a ideelor conținute in art. 156, 158, 159 Proc. civilǎ francesǎ și art. 643 Codul comercial. Legiuitorul nostru de la 1842 a omis insǎ câte-va puncte principale:

1° Nu prevede nulitatea hotǎririlor date in lipsǎ pentru neesecutare in timp de șése luni (art. 156); din contra, stabilesce, in asemeneǎ impregiurare, cǎ oposițiunea curge in termen de douĕ luni de la notificare.

2° Legea românǎ, art. 34 Proc. comercialǎ și 313 Regulamentul Organic, acordǎ esecutarea in urma pronunțǎrei hotǎrirei, și acésta numai in basǎ de garanție pentru care se chiamǎ din nou pǎrțile. Legea francesǎ este mult mai practicǎ; esecutarea se acordǎ și chiar fǎrǎ depunere de garanție, in casurile prevĕḑute de art. 439.

In colo, ori și cine vede cǎ idea fundamentalǎ francesǎ, adicǎ esecutarea hotǎrirei in lipsǎ pênĕ la facerea oposițiunei, este primitǎ de Procedura nóstrǎ comercialǎ, ideǎ insǎ repudiatǎ cu totul de Procedura nóstrǎ civilǎ. Intr'uǎ asemenea stare de lucruri, este bine și trebue sǎ se aplice regula art. 34 și 35 Procedura comercialǎ?

Daca ne referim la texte, o repețim, hotǎrirea inaltei Curți este neatacabilǎ. Daca insǎ considerǎm spiritul general al legislațiunei nóstre asupra

materiei şi daca ne aducem a minte de celeritatea reclamată de afacerile comerciale, fără indouială că nu putem primi aplicarea intocmai a textelor legei comerciale. Ar fi straniu ca intr'uă afacere mai puţin urgentă termenul de oposiţiune să fiă de opt ḑile, pe când, in procesele urgente, să fiă de douĕ luni! Afară de acestee, legea civilă este legea mamă, ale cărei principie caută să se resfrângă asupra materiilor speciale, cum sunt cele de comerciu. In tot casul, pentru că jurisprudenţa preconisată de inalta Curte se póte primi şi de cele-alte juridicţiuni din causa puternicelor argumente pe cari se fundéză, cerem cu insistenţă douĕ lucruri:

1° Pênĕ la uă reformare a legei comerciale in privinţa termenelor, prea lungi şi păgubitóre intereselor comerciale, instanţele să caute a espedia cât se póte de repede procesele de acéstă natură pendente inaintea lor. In special, să permită a se face cerer de esecutare uă dată cu introducerea acţiunei şi să acorde esecutarea chiar fără garanţie, daca reclamantul este solvabil, daca actul este netăgăduit şi daca ar fi pericol. Să nu se mărginéscă in textul art. 313 Regulamentul Organic, ci să aplice prin analogie art. 156 Proc. civilă, inspirându-se şi de disposiţiunile art. 439 Proc. civilă francesă.

2° Legiuitorul să se intereseze de acéstă cestiune, pentru că sunt enorme termenele de trei luni pentru apel şi douĕ luni pentru oposiţiune. Legea caută să protégă afacerile comerciale, cari nu pot esista de cât judecate şi puse in esecuţiune cu cea mai mare inlesnire. Cu acéstă ocasiune s'ar puté arunca uă privire generală asupra intregei Proceduri comerciale, formându-se un tot armonios, simplu, practic şi fără a da loc la şicane. Caută să se convingă uă dată legiuitorul nostru că legea trebue să ocrotéscă pe acela care işi indeplinesce obligaţiunile, éră nu pe cei rĕi de plată.

Pênĕ atunci insă sperăm că instanţele nóstre judecătoresci vor cumpăni bine lucrul şi vor lua mĕsurile cuvenite pentru a nu se atinge interesele comerciale.

CURTEA DE APEL DIN BUCURESCI, SECŢIUNEA III

Şedinţa din 23 Marte 1883

Preşedinţa Dlui N. Predescu, preşedinte

Răducanu Popescu cu Nastasia Chiriţescu şi alţii

TESTAMENT. — INDEPLINIREA FORMELOR CERUTE DE LEGE — SEMNAT DE DISPUNETOR SUB UN NUME STRAIN. — VALIDITATE. TESTAMENT. — NEINDEPLINIREA CONDIŢIUNILOR, NEPREVEḐUTE SUB PEDÉPSA DE NULITATE. — NU SE DESFIINŢÉZA TESTAMENTUL. SUCCESIUNE. — DREPTUL TATALUI SAU MAMEI SUPRAVIEŢUITÓRE IN CONCURENŢA CU MOSTENITORII TESTAMENTARI. — ARE DREPT LA JUMETATEA AVEREI. — ART. 843 COD. CIVIL.

1° Este valabil testamentul făcut in condiţiunile legei şi emanând de la dispunĕtor, de şi dênsul ar fi semnat cu alt nume de cât al familiei sale.

Astfel, nu se póte desfiinţa testamentul format de uă femeiă, semnat sub numele de familie al concubinului sĕu, daca nu se dovedesce intrebuinţarea de manopere fraudulóse.

2° Se póte cere desfiinţarea unor testamente pentru neindeplinire de condiţiuni numai atunci când legea prevede acésta.

3° Tatăl sau mama unui defunct, in concurenţă cu ereḑii sĕi testamentari, are drept la jumĕtate din averea remasă.

Nr. 71.—D. Răducanu Popescu a făcut apel contra sentinţei Tribunalului Ilfov, secţiunea IV, cu Nr. 382, din 1882.

Apelantul a fost asistat de D. avocat Gr. Triandafil, éră intimata de D. avocat C. Bossie.

Curtea,

Avênd in vedere că obiectul acestui proces consistă in cererea făcută la Tribunal de intimata Nastasia Chiriţescu d'a se anula testamentul făcut in anul 1882, 12 Maiu, de către fiica sa Luxiţa Constantinescu in persóna apelantului de aḑi, Răducanu Popescu, şi să 'i se recunóscă intimatei dreptul de succesóră unică a defunctei, Luxiţa Constantinescu, pe motivele că acest testament se vede făcut de Luxiţa Răducanu Popescu, când dênsa nu era socie legitimă a acestuia, ceea ce lasă a se inţelege că a fost luat prin manopere fraudulóse, şi că condiţiunile impuse, aceea d'a se imormênta defuncta la monastirea Cernica şi aceea d'a ingriji pe mama sa, intimata de aḑi, nu s'au indeplinit;

Considerând că din actele presentate de părţi şi din desbateri resultă că testamentul mai sus menţionat este făcut chiar de către defuncta Luxiţa, fiica intimatei Nastasia Chiriţescu, şi impregiurarea că testatórea, care n'a fost socie legitimă a apelantului, a iscălit in acel testament numele acestuia cu care trăia in concubinagiu pe lêngă numele ei, in loc să iscăléscă numele părintelui sĕu, nu constitue un motiv de nulitate a testamentului;

Considerând că intimata n'a dovedit cu nimic, astăḑi in instanţă, alegaţiunea sa, cum că apelantul, ca să facă pe defuncta Luxiţa să testeze tótă averea ei in favórea sa, ar fi intrebuinţat manopere fraudulóse;

Considerând că, chiar de s'ar admite ca constantă alegaţiunea intimatei cum că apelantul nu 'şi-ar fi indeplinit obligaţiunile ce 'i s'au impus prin acel testament de către testatórea Luxiţa, totuşi, acele condiţiuni nefiind din acele

a nume prevĕḑute de lege, neindeplinirea lor de către apelant nu este de natură a atrage nulitatea testamentului; că, astfel fiind, tóte motivele de nulitate a testamentului invocate de către intimată sunt nefundate;

Considerând insă că, dupe art. 843 Cod. civil, intimata Nastasia Chiriţescu are dreptul la jumĕtate din averea mobilă şi imobilă lăsată de testatórea Luxiţa Răducanu Popescu in momentul morţei sale;

Pentru aceste motive: admite apelul; reformézǎ menţionata sentinţă; declară valabil testamentul cu data din 12 Maiu 1882, semnat de Luxiţa Răducanu Popescu şi autentificat de Tribunalul Ilfov, secţiunea de notariat, prin jurnalul cu Nr. 833, din 14 Maiu acel an, şi recunósce intimatei Nastasia Chiriţescu dreptul la jumĕtate din averea mobilă şi imobilă lăsată de testatórea Luxiţa Răducanu Popescu in momentul morţei sale.

Semnaţi: N. Predescu, Al. Poianaru-Bordea, Gr. T. Brătianu, Gr. Cireşianu.

Şedinţa din 5 Maiu 1883

Preşedinţa Dlui N. Predescu, preşedinte

Sultana Pănculescu cu Statul

FRUCTE. — POSESIUNE DE BUNA CREDINŢA. — SE PRESUPUNE CA ESISTA PÊNE LA PROBA CONTRARIE. — HOTARNICIE. — ADUCERE LA INDEPLINIRE. — CONSTATAREA UNEI POSESIUNI NECONFORME ACTULUI DE HOTARNICIE. — NU CONSTITUE REA CREDINŢA. — ART. 485 COD. CIVIL.

Dupe art. 485 din Codul civil, posesorul de rea credinţă este dator să inapoieze impreună cu lucrul posedat pe nedrept şi fructele percepute de el.

Réua credinţă nu se presupune, ci trebue a fi dovedită de acel care o invócă.

In special, réua credinţă nu póte să resulte numai din impregiurarea că cu ocasiunea aducerei la indeplinire a hotărirei prin care s'a confirmat uă hotărnicie, s'a constatat că una din părţi a posedat uă porţiune mai mult din proprietatea vecinului, daca mai ales din hotărnicie resultă că n'a esistat vre uă călcare.

Nr. 100. — Dna Sultana Pănculescu a făcut apel contra sentinţei Tribunalului Ialomiţa cu Nr. 105, din 1882, dată in procesul ce are cu Statul, pentru restituirea venitului unui pământ.

S'a presentat apelanta prin D. avocat D. C. Popescu, şi din partea Statului D. avocat public M. Schina.

Curtea,

Avênd in vedere că obiectul procesului consistă in cererea Statului de a se condemna apelanta Pănculescu la plata veniturilor a 17 pogóne şi jumĕtate percepute de pe proprietatea Statului Rogózele, ca posedate pe nedrept de la anul 1858 şi pênĕ la punerea Statului in posesiune;

Avênd in vedere că in anul 1846, dupe cererea egumenului monăstirei Sf. George-Nou din Bucuresci, s'a făcut alegerea hotarelor moşiei Rogozul din districtul Ialomiţa de către inginerul hotarnic Zefkide; că prin citata alegere de hotar, numitul inginer hotarnic afirmă că, in ce privesce despre vecinătatea moşiei Rogozul cu D. Moise Pănculescu, la capul moşiei Rogozul, hotarul drumului numit al Brăgăresei, s'a urmat cu stăpânirea precm s'a urmat in tótă vremea şi a aşeḑat pe plan din colţul de sub litera *D* despre moşia Balanu, a Dlor fraţi Pitesceni, in sus pênĕ in colţul despre moşia Rogózele;

Considerând că, dupe art. 485 Cod. civil, posesorul de rea credinţa este dator să inapoieze dimpreună cu lucrul pe nedrept pesedat şi fructele acelui lucru;

Considerând că un posesor este de rea credinţă când resultă, sau prin modul cum se conduce, sau prin titlul in virtutea căruia lucrul se află in posesiunea lui, că cunósce că acel lucru este al altuia;

Considerând că, in speciă, nu se dovedesce cu nimic că Dna Sultana Pănculescu a posedat cu rea credinţă pământul de pe proprietatea Rogózele, de óre ce prin hotărnicia hotarnicului Zefkide nu se arată rea călcare, ci din contra se arată că părţile au posedat ca şi in vechime; că ḑisa hotărnicie din anul 1846 confirmâdu-se prin sentinţa Tribunalului cu Nr. 150, din 1881, rĕmasă definitivă, cu ocasiunea esecutărei acestei hotăriri s'a constatat numai că Dna Pănculescu a avut in posesiune uă porţiune mai mult din proprietatea Statului, asupra căreia Statul s'a şi pus in posesiune; că, aşa fiind, Dna Pănculescu pênĕ in momentul esecutărei ḑisei sentinţe a posedat cu bună credinţă şi nu póte fi obligată a inapoia venitul pretins de Stat, şi déră cată a se admite apelul Dnei Sultana Pănculescu şi a se reforma sentinţa Tribunalului;

Pentru aceste motive, admite apelul, etc.

Semnaţi: N. Predescu, M. Poianaru-Bordea, Gr. Cireşianu, Gr. T. Brătianu, G. N. Bagdat.

CURTEA DE APEL DIN FOCŞANI, SECŢIUNEA II

Şedinţa din 22 Octombre 1882

Preşedinţa Dlui G. Giurgea, preşedinte

Statul cu Al. Negruzzi

CONTESTAŢIUNE. — DREPTUL DE OPOSIŢIUNE. — DECISIUNI ALE CURŢILOR DE APEL DATE IN LIPSA. — SE POT ATACA PE CALEA OPOSIŢIUNEI. — ART. 402 PROC. CIVILA.

Decisiunile Curţilor de apel, in materie de contestaţiuni, date in lipsă, se pot ataca pe calea oposiţiunei.

Nr. 151. — D. avocat al Statului a făcut oposiţiune contra decisiunei acestei Curţi cu Nr. 92, din 1882, prin care 'i s'a respins ca nesusţinută contestaţiunea făcută de Stat la

esecutarea chrisovului Domnesc cu Nr. 82, din 1844, dupe cererea Dlui Al. Negruzzi, representantul casei Rosetti.

S'au presentat DD. avocaţi N. Voinov şi N. Ciurea pentru Stat, şi D. A. C. Şendrea pentru intimat.

Curtea, deliberând :

Avênd in vedere incidentul ridicat de partea intimată, de a se declara de neadmisibilă oposiţiunea făcută de Stat la decisiunea acestei Curţi cu Nr. 92, din 1882, pentru motiv că obiectul procesului fiind uă contestaţiune la esecutare, părţile judecate in lipsă nu pot beneficia de dreptul de oposiţiune ;

Considerând, in principiu, că ori-ce parte judecată in lipsă are dreptul de a face oposiţiune la hotărirea dată in lipsa sa ;

Considerând că, de şi la acest principiu se face derogaţiune prin art. 402 Proc. civilă, prevĕḑêndu-se că apelul in materie de contestaţiune este numai de uă lună de la data hotărirei, cu alte cuvinte că asemenea hotăriri nu sunt susceptibile de oposiţiune, insă disposiţiunile menţionatului articol nu se pot aplica de cât in contestaţiunile ce se fac inaintea Tribunalului, éră nu şi in contestaţiunile ce se adresézā direct la Curte, care este ultima instanţă de fond ;

Considerând, in speciă, că oposiţiunea Statului la decisiunea acestei Curţi cu Nr. 92, din 1882, este admisibilă ; că, daca nu s'a prevĕḑut prin decisiunea oposată că Statul are drept de oposiţiune, acéstă impregiurare nu dă loc a se ḑice că Statul nu mai are drept de oposiţiune, pe cât timp acest drept 'l are de la lege ;

Pentru aceste motive, respinge incidentul ridicat şi dă cuvêntul părţilor in fond, etc (1).

Semnaţi : G. Giurgea, S. Hociung, G. Sişman, G. Constantinescu, D. Iuraşcu.

TRIBUNALUL ILFOV, SECŢIUNEA IV

Şedinţa din 28 Ianuarie 1883

Preşedinţa Dlui M. Macca, preşedinte

Sia G. Niţescu cu Sevastiţa Niţescu şi alţii

PENSIUNI. — CEDAREA LOR. — LEGEA DE LA 1iu MARTE 1881. — ARE PUTERE RETROACTIVA. — NULITATEA CESIUNILOR.

PENSIUNI. — REGULAMENTUL ORGANIC. — APLICAREA LUI LA TRANSMITEREA PENSIUNILOR REGULATE DUPE ACÉSTA LEGE. — ART. 27, 29, 30, 35 ŞI 36 DIN LEGEA REGULAMENTARA ASUPRA PENSIUNILOR. — ART. 409 ŞI 410 PROC. CIVILA.

1° Pensiunile viagere, dupe legea de la 1iu Marte 1881, nu se pot ceda, sub pedépsă de nulitate, nici in tot nici in parte, fiă prin acte intre viui, fiă prin testament.

Disposiţiunile acestei legi se aplică cu efect retroactiv.

2° Pensiunile acordate in virtutea Regulamentului Organic se transmit la mostenitorii pe cari 'i prevede acéstă lege.

Astfel, murind un pensionar, pensiunea sa se cuvine pe jumĕtate vĕduvei şi pe jumĕtate copiilor din prima căsătorie.

S'au presentat: Sia Niţescu, prin D. avocat D. Ionescu; Sevastiţa Niţescu, asistată de DD. avocaţi Gr. Păucescu şi Al. Vlădescu; Elena Talpă, de D. avocat Valerian; Casa pensiunilor prin D. avocat Dimancea; éră Bally, intervenient, a lipsit.

Tribunalul,

Asupra acţiunilor făcute de Sia G. Niţescu, Sevastiţa G. Niţescu şi Elena Talpă, şi aceea de interventiune făcută de Solomon Bally :

Avênd in vedere că acţiunea Dnei Sia G. Niţescu tinde de a se pronunţa de Tribunal, faciă cu Dnele Sevastiţa şi Elena Talpă, anularea contractului de căsătorie din 1872 dintre Sia G. Niţescu şi decedatul sĕu sociu G. Niţescu, in ce privesce modul regulărei pensiunei lui G. Niţescu, şi recunóscerea sa de a primi intréga pensiune; că acţiunea Dnelor Sevastiţa Niţescu şi Elena Talpă are de scop d'a se pronunţa faciă cu Dna Sia G. Niţescu anularea menţionatului contract de căsătorie tot asupra modului regulărei pensiunei şi recunóscerea dreptului Dnei Sevastiţa Niţescu de a lua jumĕtate din pensiunea părintelui sĕu decedat G. Niţescu, din momentul morţei sale, deducêndu-se pênĕ aḑi sumele primite de la Sia G. Niţescu, conform ḑisului contract; éră Sia G. Niţescu cere să 'i se respundă plusul primit peste partea sa de jumĕtatea pensiunei, şi in acelaşi timp să se oblige Sia G. Niţescu de a respecta şi rĕspunde sumele prevĕḑute Dnei Elena Talpa ;

Avênd in vedere că ambele părţi susţin anularea contractului de căsătorie intervenit la anul 1872 intre Dna Sia G. Niţescu şi sociul sĕu G. Niţescu, prin care acesta dispunea că, „dupe mórtea sa, intréga pensiune ce 'i se cuvine să se priméscă de către fiitórea socie Sia G. Niţescu, dând acésta câte 250 galbeni anual fiicelor sale Elena şi Sevasta", basate pe disposiţiunile art. 409 şi 410 din Procedura civilă şi legea din 1iu Marte 1881, ca contrarii acestor disposiţiuni ;

Considerând că, dupe disposiţiunile acestor articole, pensiunile de retragere, recompensele naţionale şi lefile eclesiasticilor, militarilor şi tutulor impiegaţilor plătiţi din tesaurul public sau din alte case publice nu se pot ceda, nici in total nici in parte, sub pedépsă de nulitate a actului făcut in contra prescripţiunilor legei, remâind dreptul cesionarilor cu titluri anterióre acestei legi de a 'şi obţine despăgubirea prin urmărirea pênĕ la uă treime a pensiunei ;

Considerând că disposiţiunea din contractul de căsătorie, fiind contrarie disposiţiunilor legei de faciă care are putere retroactivă, urmézā a se anula ;

Considerând că defunctului G. Niţescu recunoscêndu'i-se

(1) V., in numĕrul trecut, hotărirea Curţei de casaţiune dată asupra aceleeaşi cestiuni. *(N. R.)*

dreptul la pensiune incă fiind in viaţă conform Regulamentului Organic, tot acéstă lege trebue să fiă aplicată şi persónelor cu drept a primi acéstă pensiune dupe mórtea sa ;

Considerând că se constată că in urma morţei lui G. Niţescu a rĕmas douĕ fete din prima căsătorie şi vĕduva Sia G. Niţescu din a doua căsătorie; că déră este a se sci daca pensiunea la care defunctul avea drept se cuvine numai vĕduvei, numai fetei Sevastiţa Niţescu (Elena Talpă fiind măritată), sau se cuvine şi uneia şi alteia, conform menţionatei legiuiri coprinsă in Regulamentul Organic ;

Considerând că, dupe espresiunile art. 35 din legea sus citată, s'ar păré că dreptul la pensiunea unui funcţionar se cuvine numai vĕduvei şi, in lipsa acesteia, apoi copiilor ; că acéstă interpretaţiune, curat literală, a art. 35 ar conduce a denega in speciă Dnei Sevastiţa Niţescu dreptul măcar la jumĕtate din pensiune; că acésta e contrariu spiritului şi intenţiunei legiuitorului ; că acesta a voit a acorda pensiunea vĕduvei şi copiilor şi el a făcut menţiune, voind a limita transmiterea dreptului la pensiune numai vĕduvei şi la copii ; in vreme ce, in lipsa unei menţionări, toţi succesibilii, dupe dreptul comun, ar fi avut dreptul la pensiunea funcţionarului, care lasă uă vĕduvă şi copii născuţi cu ea: muma, ca ingrijitóre naturală a copiilor, va avé a percepe pensiunea defunctului sociu; éră când, ca in speciă, copila nu e a vĕduvei, ci din uă altă căsătorie şi când dênsa n'a trecut in căsătorie, a ḑice că nu are dreptul la pensiune şi a se acorda numai vĕduvei, acésta ar fi uă aplicare a literei legei, nu insă şi uă aplicare conform spiritului şi voinţei legiuitorului ; că daca atât vĕduva cât şi copii au drept la pensiune, pensiunea trebue a se impărţi pe jumĕtate intre ei ;

Considerând că prin acéstă interpretare s'ajunge şi scopul legiuitorului, căci el a voit să resplătéscă pe slujbaşi (art. 27 şi 29) şi pe toţi urmaşii lor imediaţi (art. 30, 35 şi 36), pe cât timp uă altă interpretare ar esclude pe unii din cei din urmă, cum sunt copii dintr'uă primă căsătorie, când trăesce ultima vĕduvă, ei cari totuşi au vocaţiunea personală, de óre ce, nefiind mostenitorii vĕduvei de a doua, nu li s'ar lega partea intrégă in cas de mórte sau de măritiş a vitregei lor fără copii ; că, in facia argumentelor şi a textelor de lege, cererea Dnei Sevastiţa Niţescu este fundată ;

Considerând că dreptul d'a primi Dna Sevastiţa Niţescu jumĕtate din pensiunea părintelui sĕu urméză a se acorda de la mórtea lui G. Niţescu, deducêndu-se sumele primite pênĕ acuma de la Sia Niţescu, in virtutea clausei din contractul de căsătorie, şi respunḑêndu-se de către Sia Niţescu plusul primit peste jumĕtatea pensiunei, partea sa ;

Considerând că, uă dată anulată clausa din contractul de căsătorie, cererea Dnei Elena Talpă este neadmisibilă, obligarea Dnei Sia Niţescu la respectarea acelor condiţiuni putea să'şi aibă locul atunci când 'i se recunoscea dreptul la pensiunea intrégă ;

Pentru aceste motive : anuléză clausa din contractul de căsătorie datat, etc., in ce privesce modul regulărei pensiunei lui G. Niţescu ; recunósce Dnei Sevastiţa Niţescu dreptul la jumĕtate din pensiunea cu care decedatul G. Niţescu este regulat la Casa pensiunilor, din momentul morţei defunctului G. Niţescu, deducêndu-se sumele primite de Sevastiţa Niţescu de la vĕduva Sia Niţescu ; obligă pe Casa pensiunilor a respunde Dnei Sevastiţa Niţescu jumĕtate din pensiunea decedatului G. Niţescu, lei 462 bani 96 % lunar ; éră Dna Sia Niţescu se obligă a restitui Dnei Sevastiţa Niţescu sumele incasate pênĕ acum mai mult peste partea sa de jumĕtatea pensiunei de lei 462 bani 96 % ; respinge, ca nefundată, cererea Dnei Elena Talpă, etc.

Semnaţi : M. Macca, St. P. Christu.

JURISPRUDENŢA STRAINA

CURTEA DE CASAŢIUNE DIN FRANCIA
SECŢIUNEA CRIMINALA

Audienţele din 8 şi 9 Iunie 1883

Preşedinţa Dlui Baudouin, preşedinte

Dna Meisels cu sociul sĕu

ADULTER. — PROBA. — SCRISORI CUMPARATE DE BARBAT DE LA COMPLICE. — PRINCIPIUL INVIOLABILITAŢEI SCRISORILOR.

Proba unui delict de adulter póte să resulte din scrisorile cumpărate de bărbat de la complicele sociei sale şi produse de el in justiţie.

Principiul că secretul scrisorilor este inviolabil nu se opune ca judecătorul de represiune să le ia in consideraţiune, mai ales in acéstă materie specială, indată ce mijlócele intrebuinţate de bărbat pentru a 'şi procura acele scrisori nu constituesc vre un delict nici sunt proibite de lege.

Curtea,

Asupra mijlocului de casare tras din violarea principiului că secretul scrisorilor este inviolabil :

Asupra admisibilităţei acestui mijloc :

Considerând că, pentru a proclama culpabilitatea sociei Meisels, hotărirea atacată cu recurs se baséză in parte pe corespondenţa prevenitei cu pretinsul sĕu complice, corespondenţă care, dupe cum resultă din hotărire chiar, ar constitui complimentul unui tot de presumpţiuni grave, precise şi concordante ; că, prin urmare, daca introducerea acestei corespondenţe in desbateri ar fi viţiósă, condemnaţiunea prevenitei nu s'ar rezima pe uă basă legală ; că déră mijlocul invocat este admisibil ;

Considerând, in fond, că inviolabilitatea secretului scrisorilor este un principiu de inaltă moralitate care interesézá esenţialmente ordinea publică ; că insă respectul ce acest principiu comandă nu este atât de absolut in cât prin esceptiune să nu incline óre-cum in interesul adevĕrului in

materie de justiție criminală; că, fără indouială, chiar in acéstă materie nu se póte atinge câtuși de puțin principiul inviolabilitățeí secretului scrisorilor prin intrebuințarea unor mijlóce delictuóse, proibite de lege chiar; că insă, pentru ca justiția criminală să pótă respinge proba unui delict sau crime resultând dintr'uă corespondență produsă naintea ei, nu este indestul ca posesiunea acestei corespondențe să se fi obținut prin intrebuințarea unor mijlóce cari, de și in facia legei nu sunt culpabile, ar puté insă atinge óre-cari scrupule;

Considerând, in speciă, că, in ceea ce privesce proba delictului de adulter urmărit de sociu contra sociei sale, acesta este invederat că are, in virtutea autorităței sale domestice recunoscute de lege, nisce drepturi de investigațiune și de cercetare mai intinse, fiă pentru a descoperi probele de ofensa adusă onórei sale, fiă pentru a alunga din familia sa, prin calea desavuărei, un copil care 'i este străin; că este imposibil să 'i se refuse uă latitudine de acțiune deosebită pentru protecțiunea intereselor lui și ale acelora a lor sei; că ar fi escesiv să se escludă ca fiind cu desăvêrșire nedemn pentru justiție ori ce probă obținută de el cu ajutorul unor procedări sau espediente la cari el n'a recurs de cât sub influența unui mobil onorabil in fond, și in vederea unui delict pe care justiția 'l recunósce ca constant;

Considerând, in fapt, că Curtea de apel avênd in vedere tóte circumstanțele causei cari 'i-au permis să aprețieze condițiunile in cari Meisels 'și-a procurat scrisorile sociei sale, de și a criticat cu severitate procedeul intrebuințat și a cărui turpitudine se resfrângea mai mult asupra complicelui, totuși a socotit că deținerea acelor scrisori de către bărbat era legitimă și că proba ce resulta dintr'ênsele putea și trebuia chiar să fiă ținută in sémă; că prin acéstă aprețiare Curtea de apel nu a violat nici un text de lege și nici a călcat principiul de inviolabilitatea secretului scrisorilor;

Pentru aceste motive, respinge, etc.

CHRONICA JUDICIARA

Etă uă intêmplare care a pus in mare incurcătură pe judecătoria și primăria ocolului Mostistea:

Nu de mult, femeia Uța lui Șerban a fost condemnată, pentru nu mai scim ce contravențiune, la câte-va ḑile de inchisóre. Pênĕ să rĕmâe hotărirea definitivă, de și nu s'a făcut apel, a trecut negreșit vreme la mijloc, astfel că, in momentul când primarul a primit ordinul de arestare și s'a dus a casă la dênsa ca să 'l esecute, a găsit pe Uța dând țiță unui voinic de băiat pe care 'l născuse de curênd.

Primarul, in facia acestei priveliste, rĕmase pe gânduri: să aresteze numai pe mumă, era a pune in pericol viața copilului; de altă parte, să 'i ai pe amândoui, 'i se părea cu neputință, căci mandatul nu vorbea de cât de uă singură persónă; in fine, să nu esecute ordinul ce 'i se dase, era uă călcare flagrantă a datoriilor sale.

Nesciind ce să facă, el se adresă către judecătorul de ocol cerêndu'i povață cum trebue să procedeze. Se pare că magistratul, dupe matură chibsuință, n'a găsit alt-ceva mai bun de făcut de cât să céră grațiarea femeei.

Recomandăm și noi cu tot dinadinsul guvernului acéstă soluțiune, care ni se pare pe atât de nemerită, pe cât este de umană.

* * *

La uă altă judecătorie de pace s'a presentat, ḑilele trecute, un individ cu uă petițiune prin care cerea darea in judecată a unui óre-cine, „decedat", pentru ca să 'i plătéscă uă sumă de bani ce 'i rĕmăsese dator.

Judecătorul, om glumeț, puse resoluțiune să se citeze părțile pentru uă ḑi fixă, obligând pe reclamant, dupe obiceiu, „să indeplinéscă singur procedura".

Acest neimpăcat creditor nu perdu vremea și alergă la comisie. Dupe ce 'i citi jalba, comisarul, păstrându'și seriositatea, 'i ḑise că trebue mai ântâiu să se informeze de ultimul domiciliu al „defendorului", căci așa cere legea.

Când se intórse a doua ḑi, reclamantul dete peste subcomisar, căruia 'i puse in vedere scopul venirei sale.

Agentul se așeḑă la masă, iși luă condeiul de la urechiă și, fără multă bătae de cap, asternu un proces-verbal, in care declară că, transportându-se la domiciliul „sus-numitului decedat" și găsindu'l „absent, dus prin capitală dupe afacerile sale", 'i-a lăsat cidulă de cunóscerea termenului.

„Drept care operațiune — adăogă el — am dresat presentul proces-verbal, spre a se inainta locului competinte."

Și astfel „sus-numitul decedat" va avé să compară in curênd inaintea judecătoriei de ocol.

* * *

Ieri s'a judecat din nou de secțiunea II a Tribunalului Ilfov procesul de adulter despre care am vorbit in chronica acestui ḑiar de la 13 Marte trecut, și a cărui soluțiune fusese amânată din causa divergenței de opiniuni ivite printre judecători.

Dupe desbaterile urmate, Tribunalul, găsind că delictul nu era destul de stabilit, a pronunțat aquitarea atât a oficiarului cât și a mult milostivei „cucóna Marița".

*

Cu acéstă ocasiune s'a petrecut următorul incident:

Inainte de strigarea părților, avocatul „cucónei Marița", vĕḑênd mulțimea de martori cu cari venise bărbatul la audiență, se adresă către un amic și 'i ḑise:

— Ce dracu caută *Othello* ăsta cu atâția martori la Tribunal?

— Ce otel, Domnule, respunse supărat bărbatul, care se afla, din intêmplare, la spatele lui; eu am venit aci cu martori luați de la mine de a casă, nu de la otel!

Bucuresci — Typ. Curței Regale, pr. F. Göbl Fii, Pasagiul Român, 12.

ANUL XII. — Nr. 53. JOI 16 IUNIE 1883

DREPTUL

LEGISLATIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENTIA — ECONOMIE POLITICA

Prim-Redactor: DEMETRU C. POPESCU

ESE DE DOUE ORI PE SEPTEMANA

Redactor-Administrator: NICOLAE CHRISTESCU

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA ḌIARULUI, PASAGIUL ROMAN, 10

ABONAMENTELE se fac pe an şi pe jumĕtate de an: la 1iu Decembre şi 1iu Maiu. De la 1iu Iulie pênĕ la 20 August ḍiarul nu apare.

Anunţuri: linia 40 bani. *Scrisorile nefrancate se refusă* Un numĕr: 50 bani

COSTUL ABONAMENTULUI Pe an, 40 lei; pe jumĕtate an, 20 lei. *Studenţii plătesc pe jumĕtate* Pentru străinĕtate se adaogă timbrul postal.

SUMAR

JURISPRUDENŢA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAŢIUNE ŞI JUSTIŢIE, SECŢ. II

Şedinţa din 11 Maiu 1883

Preşedinţa Dlui C. E. Schina, preşedintele secţiunei

Iosef Rafailovici cu Maria Mavrogheni şi alţii

ACTE DE PAUPERTATE. — FORME ESTERIÓRE. — DREPTUL INSTANŢELOR DE A OBSERVA DACA SUNT INDEPLINITE. — CERCETAREA ESISTENŢEI SCAPATACIUNEI. — ESCES DE PUTERE. — CASARE.

Instanţele judecătoresci nu sunt in drept să apreţieze esistenţa scăpătăciunei, cu ocasiunea presentărei unui certificat de paupertate; ele au să observe numai forma esteriórĕ a actelor de paupertate şi să cerceteze daca sunt investite cu formele prevĕḍute de lege.

Se comite un esces de putere când instanţa judecătoréscă inlătură un certificat de paupertate şi actele sĕvêrşite in virtutea lui, sub motiv că beneficiarul nu ar fi in realitate sărac.

Nr. 28. — Casată, ordonanţa de adjudicare a Tribunalului Iaşi, secţiunea III, cu Nr. 532, din 1882, in urma recursului făcut de Iosef Rafailovici, in procesul ce are cu Maria Mavrogheni şi alţii, pentru vênḍarea unui imobil.

S'au ascultat: D. Al. Giani, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă; D. P. Zamfirescu, avocatul recurentului, in desvoltarea motivelor de casare; in absenţa intimaţilor.

Curtea, deliberând:

Asupra motivului de casare:

„Că prin esces de putere şi rea interpretare a legei timbrului 'mi-a respins actul meu de paupertate, că a făcut uă violare a marelui principiu că tot cel ce propune aşa fapt inaintea justiţiei trebue să'l probeze. — In speciă, cestiunea paupertăţei nu este de competenţa instanţelor judecătoresci, ci a celor a nume indicate de lege. — Prin urmare, Tribunalul, escedând limitele atribuţiunei sale, a invalidat actul de paupertate numai dupe simplele alegaţiuni ale părţei adverse şi a comis astfel un adevĕrat esces de putere. Daca Tribunalul a recunoscut vre uă nedreptate şi nesinceritate in act, trebuia denunţat şi culpabilii daţi judecăţei, spre a se sci daca actul de paupertate este sau nu viţiat, ceea ce n'a făcut, mărginindu-se numai a ḍice că „respingêndu-se se consideră ca neavenită“, dérĕ eu ce fac cu dreptul apărărei mele?“

Considerând că resultă in fapt că recurentul, făcênd oposiţiune la vênḍare inaintea Tribunalului care ordonase urmărirea, acel Tribunal a considerat oposiţiunea sa ca neavenită, pe motiv că de şi presentase un act de paupertate din partea primarului comunei Podul-Ilóei, unde el domicilia, vizat de casierul judeţului, dérĕ avocatul părţei adverse dovedise in instanţă că numitul poseda nisce case ce 'i aduceau un venit anual de 40 galbeni;

Considerând că resultă din art. 30 legea timbrului că Tribunalul nu póte să apreţieze esistenţa scăpatăciunei şi că singura competenţă a sa este de a esamina forma esterióră a actului de paupertate ; că intru cât acel act era investit cu tóte formele legale, Tribunalul, respingênd oposiţiunea la vênḑare in virtutea unei apreţiări care nu intră in căderea sa de a o face, a comis un esces de putere şi a violat disposiţiunile art. 30 din legea timbrului ;

Pentru aceste motive, caséză, etc.

Şedinţa din 13 Maiu 1883

Presedinţa Dlui Al. Creţescu, prim-preşedinte

Procurorul general al Curţei de apel din Bucuresci face recurs in procesul intentat lui Justinian Seviglio

MATERIE PENALA. — SCHIMBAREA PREVENŢIUNEI STABILITE PRIN REQUISITORIUL MINISTERULUI PUBLIC. — NEMOTIVARE.— ART. 140 COD. PENAL. — CASARE.

Instanţele de fond sunt in drept a schimba caracterul prevenţiunei stabilite prin requistoirul Ministerului public, fiind insă indatorate, in asemenea impregiurare, să motiveze hotărirea lor.

Nr. 191. — Casată, dupe uă divergenţă, in urma recursului făcut de D. procuror general, decisiunea Curţei de apel din Bucuresci, secţiunea I, cu Nr. 561, din 1882, prin care aquită pe Justinian Seviglio, prevenit pentru delictul prevĕḑut de art. 146 Cod. penal.

S'au ascultat: D. C. C. Stefănescu, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă; D. G. Filitis, procuror general, in desvoltarea motivelor de casare rĕmase in divergenţă; D. D. Chebapcea, avocatul intimatului, in combateri.

Curtea, deliberând :

Asupra primului motiv de casare :

„ Eróre grosieră de fapt şi denaturarea prevenţiunei. Faptul pentru care Ministerul public a dat in judecată pe Justinian Seviglio consistă că dênsul a cerut şi a primit un inscris in valóre de 300 lei in numele Dlui C. Fronescu, pentru ca acesta, in calitate de şef de divisiune la Ministerul justiţiei, să grăbéscă a da curs decretului de graţiare a lui Emanoel Canetti.

„ Curtea, denaturând prevenţiunea, aquită pe Justinian Seviglio, pe motiv că nu intră in atribuţiunile Dlui C. Fronescu de a face să se graţieze condemnatul Canetti, schimbând astfel faptul pentru care Ministerul public cerea condemnarea lui Justinian Seviglio."

Avênd in vedere că resultă din actele aflate la dosarul causei, că prevenţiunea stabilită de Ministerul public şi pentru care Justinian Seviglio a fost trămis inaintea instanţelor represive este pentru faptul că a cerut şi primit un inscris in valóre de 300 lei de la un óre-care Canetti in numele unui funcţionar public, in specià, şeful divisiunei penale din Ministerul justiţiei, pentru ca acesta să activeze esecutarea decretului de graţiare relativ la acel Canetti; că Curtea de apel, aquitând pe prevenit, se intemeiéză pe argumentele că unul din elementele esenţiale ale art. 146 Cod. penal este ca faptul pentru săvêrşirea căruia agentul cere sau primesce bani in numele unui funcţionar public să intre in atribuţiunile acelui funcţionar; că intru cât eşirea unui decret de graţiare in favorul unui condemnat nu intră in căderile unui şef de divisiune din Ministerul justiţiei, de óre ce era un atribut al Corónei, ca atare unul din elementele cerute de art. 146 citat lipsea şi, prin urmare, nu 'i se putea imputa lui Seviglio acel fapt ;

Considerând că Curtea, pentru a ajunge la acel raţionament, schimbă prevenţiunea aşa dupe cum ea era adusă in judecata sa de către ministerul public denaturând faptele, de óre ce, in specià, nu era vorba că Seviglio a luat banii pentru a face să se graţieze acel Canetti, astfel precum pare a crede Curtea de fond, ci pentru a grăbi lucrările de scóterea decretului de graţiare, deja semnat de Rege, ceea ce intră in căderile şefului de divisiune al Ministerului justiţiei, dupe cum se prevede chiar şi prin Art. 11 din Regulamentul pentru serviciul interior al acelui minister; că de şi instanţele de fond pot constata că faptele ce se impută unor preveniţi au un alt caracter legal de cât cel prevĕḑut prin requisitoriul Ministerului public, prin care sesiséză instanţa de judecată, insă in acest cas sunt datóre să motiveze, ceea ce in specià n'a făcut Curtea; că, prin urmare, mijlocul invocat este intemeiat ;

Pentru aceste considerante şi fără a mai discuta cele-alte mijlóce de casare, Curtea, in unire cu conclusiunile Dlui procuror general, caséză, etc

---

Şedinţa din 27 Maiu 1883

Preşedinţa Dlui C. E. Schina, preşedintele secţiunei

Consiliul de disciplină al gardei civice din Craiova cu H. Christescu

LEGEA GARDEI CIVICE. — STRAMUTARE DE LOCUINŢA. — MICI ABSENŢE DE LA DOMICILIU. — ART. 295 LEGEA GARDEI CIVICE. — CASARE.

Dupe art. 295 legea gardei civice, gardistii, cari işi strămută locuinţa in altă localitate sau in altă culóre a oraşului unde erau stabiliţi, sunt datori a incunosciinţa despre acésta pe comandanţii lor.

Acéstă regulă nu se aplică in cas de mici absenţe făcute de gardisti pentru casurile când sunt reclamaţi de interesele lor.

Nr. 228. — Casată, dupe uă divergenţă şi fără trămitere, sentinţa Consiliului de disciplină al legiunei I a gardei civice din Craiova, cu Nr. 3, din 1882, in urma recursului făcut de H. Christescu.

S'au ascultat: D. P. Orbescu, consilier al Curței, in citirea raportului făcut in causă; D. G. Liciu, procuror de secțiune, in conclusiunile emise asupra mijlocului rĕmas in divergență, in absența recurentului.

Curtea, deliberând:

Asupra mijlocului de casare:

„Rea interpretațiune a art. 295 din legea gardei civice, de óre ce dispositiunile acestui text de lege se refer numai la casul de eşire şi strămutare definitivă, éră nu şi la acei gardisti cari pentru afaceri urgente părăsesc oraşul intr'un mod provisoriu."

Considerând că prin art. 295 din legea gardei civice se prevede că gardistii ce plécă afară din oraş sau 'şi strămută locuința dintr'uă colóre intr'alta sunt datori să insciințeze pe comandanții lor depuind armele şi munițiunile; că resultă atât din litera cât şi din spiritul acelui articol că nu intră in previsiunile acelui articol micele absențe făcute de către gardistii din oraş, când sunt reclamați de interesele lor de natură urgentă, dupe cum e in casul de faciă; că, prin urmare, Consiliul de disciplină, aplicând intr'uă speciă străină dispositiunile acestui text de lege, 'l-a interpretat intr'un mod eronat, şi déră mijlocul invocat e fundat;

Pentru aceste motive, in unire cu conclusiunile Dlui procuror de secțiune, caséză, fără trămitere, faptul nefiind prevĕḑut de lege, etc.

CURTEA DE APEL DIN BUCURESCI, SECȚIUNEA I

Şedința din 3 Decembre 1882

Preşedința Dlui Ad. Cantacuzino, prim-preşedinte

Justinian Seviglio, condemnat la 6 luni inchisóre corecțională şi 100 lei amendă

MATERIE PENALA. — DELICTUL PREVEḐUT DE ART. 146 COD. PENAL. — ELEMENTELE SALE.

Unul din elementele esențiale ale delictului prevĕḑut de art. 146 Cod. penal este ca actul, pentru săvêrşirea căruia agentul primesce bani sau promisiuni in numele unui funcționar, să fiă privitor la atribuțiunile acestuia.

Astfel, faptul primirei unei sume de bani sau obligațiuni pentru grațiarea unui condemnat in numele unui şef de divisiune din Ministerul justiției nu intră sub aplicarea pedepsei prevĕḑute de art. 146 Cod. penal, de óre ce nu cade in atribuțiunile sale scóterea decretelor de grațiare in favórea diferiților condemnați.

Nr. 561. — Justinian Seviglio a făcut oposițiune contra decisiunei acestei Curți cu Nr. 198, din 1882, care confirmă sentința Tribunalului Ilfov, secțiunea III, cu Nr. 134, din 1882, prin care se condamnă la 6 luni inchisóre corecțională şi 100 lei amendă, pentru delictul prevĕḑut de art. 146 Cod penal

S'a presentat inculpatul asistat de D. avocat N. Fleva. Fotoliul Ministerului public ocupat de D. procuror Ath. C. Kivu.

Curtea, deliberând:

Avênd in vedere că faptul ce se impută inculpatului Seviglio este că dênsul ar fi luat de la condemnatul Emanoil Canetti, in numele Dlui Fronescu, şef de divisiune la Ministerul de justiție, uă obligațiune de uă valóre de 300 lei, pentru ca acest funcționar să facă să ésă cât mai curênd un decret de grațiare in favorul numitului Canetti, şi astfel ar fi comis delictul prevĕḑut şi pedepsit de art 146 Cod. penal;

Avênd in vedere că, dupe termenii art. 146 Cod. penal, unul din elementele esențiale pentru esistența delictului prevĕḑut de ḑisul articol este ca actul pentru săvêrşirea căruia agentul primesce bani sau promisiuni in numele unui funcționar să fiă privitor la atribuțiunile ḑisului funcționar; că eşirea unui decret de grațiare in favorul unui condemnat nu intră cătuşi de puțin in atribuțiunile unui şef de divisiune la Ministerul justiției; că, astfel fiind, faptul incriminat, chiar daca ar fi constant, nu intră sub aplicațiunea legei penale;

Avênd in vedere şi art. 10, alin. 2 Proc. penală;

Pentru aceste motive, in neunire cu conclusiunile Dlui procuror, admite oposițiunea, reformézā decisiunea, aquită pe numitul Seviglio, etc.

Semnați: Ad. Cantacuzino, Ap. Mănescu, A. Sc. Ghika.

CURTEA DE APEL DIN BUCURESCI, SECȚIUNEA II

Şedința din 30 Marte 1883

Preşedința Dlui Al. Filitis, preşedinte

Lina Fometescu cu Al. Popescu şi alții

PARTAGIU. — MINOR DEVENIT MAJOR. — ATACAREA PARTAGIULUI PENTRU NEINDEPLINIRE DE FORMALITAȚI. — NEREGULATA COMPUNERE A CONSILIULUI DE FAMILIE ŞI NUMIREA TUTORULUI FARA A SE ASCULTA MINISTERUL PUBLIC. — TRANSACȚIUNE IN CARE JURISCONSULȚII CONSULTAȚI NU AU FOST DESEMNAȚI DE PROCUROR. — NEINDEPLINIREA FORMELOR CERUTE PENTRU PARTAGIUL DE MINORI. — ART. 411, 412 ŞI 747 COD CIVIL.

PARTAGIU. — MINOR DEVENIT MAJOR. — RESCISIUNEA PARTAGIULUI PENTRU LESIUNE. — ART. 1157 COD. CIVIL.

1° Fostul minor póte cere nulitatea unei impărțeli pentru neindeplinirea formalităților prevĕḑute de lege sub pedépsă de nulitate.

Astfel, este nul partagiul când minorul nu a fost bine representat, fiă că consiliul de familie nu a fost constituit din rude dupe lege ci din prieteni, fiă că epitropul *ad hoc* pentru a 'l asista a fost numit de Tri-

bunal fără ascultarea Ministerului public, sau când partagiul s'a făcut sub formă de transcţiune, fără ca jurisconsulţii să fi fost desemnaţi de procuror şi fără să se fi indeplinit formalităţile prevĕḑute de lege pentru partagiele de minori: evaluarea prin esperţi, licitaţiunea, etc (art. 411 şi 412 Cod. civil).

2° Minorul neemancipat este in drept a cere nulitatea unui partagiu pentru lesiunea suferită.

Nr. 98. — Dna Lina Fometescu a făcut apel contra sentinţei Tribunalului Ilfov, secţiunea II, cu Nr. 262, din 1882, in procesul ce are cu Dlor Al. Popescu, Tarsiţa Elmazoglu şi alţii, pentru anularea unui act de partagiu.

S'a presentat apelanta asistată de DD. avocaţi P. Grădisténu, Şoimescu şi I. Brătescu, şi intimaţii prin DD. avocaţi C. Nacu, C. C. Arion, N. Vrăbiescu şi P. N. Voinescu; fotoliul ministerului public fiind ocupat de D. procuror de secţiune Michail Zenide.

Curtea, deliberând:

Avênd in vedere cererea apelantei tinḑênd la anularea actului de partagiu cu data 17 Februarie 1874, făcut intre dênsa ca minóră la acea epocă şi intre intimaţi relativ la averea rĕmasă mostenire de la defunctul lor tată;

Avênd in vedere că apelanta cere anularea partagiului: 1° că s'a făcut fără formalităţile protectrice cerute de lege pentru impărţelele in cari figuréză minori; 2° pentru că dênsa se găsesce grav lesată de acel partagiu nedrept in privinţa ei (art. 1157 Cod. civil);

In ce privesce formalităţile abilitante:

Considerând că consiliul de familie al unui minor, conform art. 357, 358 şi 359 Cod. civil, trebue compus cel puţin din cinci rude ale minorului, şi numai in cas când in districtul unde s'a deschis tutela nu se vor găsi rude in numĕr indestulător, atunci Tribunalul va puté chiăma rudele cele mai apropiate din coprinsul ţĕrei, şi numai in lipsa rudelor Tribunalul póte recurge pentru completarea consiliului la alte persóne cunoscute că au avut legătură de amiciţie cu defunctul;

Considerând că, in speciă, in consiliul de familie figurau persóne străine de familie, persóne calificate de amici numai de comostenitorii majori cari aveau interes contrariu in causă, pe când chiar in coprinsul comunei Bucuresci se aflau rude de ale minórei către cari Tribunalul nici s'a adresat;

Considerând că tutorul special cerut de art. 747 Cod. civil a fost numit fără a se asculta şi procurorul; că totuşi acest tutor a depăşit mandatul ce 'i s'a dat de consiliul de familie procedând la uă transacţiune in numele minorului, pe câtă vreme incheiarea consiliului de familie nu 'i da altă insărcinare de cât facerea unui partagiu legal; că, in ori ce cas, transacţiunea prin care s'a curmat indivisiunea e nulă, de óre ce cei trei jurisconsulţi n'au fost arĕtaţi conform art. 413 Cod. civil de către procurorul Tribunalului, care este protectorul firesc al persónelor ce nu 'şi pot apăra singure dreptul lor in justiţie;

Considerând că argumentul intimaţilor, cari invócă aḑi testamentul defunctului prin care se face partagiul de ascendent şi că transacţiunea n'a avut alt scop de cât curmarea contestaţiunilor ce au isvorit din acel testament, — considerând că argumentul acesta e nefundat, de óre ce testamentul in cestiune n'a fost nici uă dată invocat dupe mórtea defunctului, din contra intimaţii au cerut, in 1874, de la Tribunal partagiul legal al averei defunctului, partagiu in care figurând minori nu se putea face de cât in formele prescrise de art. 411 şi 412 Cod. civil;

Considerând că formalităţile prescrise de acele articole, adică numirea esperţilor prin prestare de jurământ, vênḑarea bunurilor prin licitaţiune, etc., sunt atâtea garanţii de cari legiuitorul, in inţelepciunea lui, ingrădesce partagiul minorilor pentru a 'i pune la adăpost de cupiditatea comostenitorilor lor, mai ales când acesti comostenitori sunt nisce fraţi vitregi ca intimaţii in speciă; că, independent de aceste formalităţi, legea prin art. 412, declarând ori-ce altă impărţélă ca *nelegală*, a inţeles a esclude in mod imperativ ori-ce altă cale pentru eşirea din indivisiune; că, astfel fiind, nu se póte pretinde că pe cale de transacţiune se póte eşi din indivisiune chiar intre minori, de óre ce legea nu admite transacţiunea pentru minori de cât ca un rĕu necesar şi numai in casul când minorul s'ar găsi incurcat intr'un proces imprudent al cărui resultat 'i ar fi probabil funest, ceea ce nu s'a probat in speciă, éră nici de cum in casul nostru, când, prin formele cerute de lege, bunurile ar fi fost estimate la justa lor valóre şi vêndute la licitaţiunea publică, adică la adăpost de ori-ce inţelegeri ascunse şi dolóse făcute in scop de a despoia pe minori; că interesul *minórei* ar fi fost ca partagiul să fiă just şi in privinţa ei, chiar daca formele legale ar fi intârḑiat puţin eşirea din indivisiune.

In ce privesce argumentul de fond, adică lesiunea suferită de minor prin actul de partagiu:

Avênd in vedere că, conform art. 1157 Cod. civil, minorul neemancipat esercită acţiunea in rescisiune pentru simpla lesiune in contra ori-cărei convenţiuni;

Avênd in vedere că apelanta la 1874 era minoră neemancipată, prin urmare aḑi e in drept, daca e lesată, să céră rescisiunea convenţiunei de impărţélă;

Considerând că din actele presentate şi din desbateri resultă că părţile intimaţilor sunt cu mult mai mari de cât partea apelantului; astfel, chiar prin testamentul invocat aḑi de intimaţi, in apărarea lor, nu se da Tarsiţei Elmazoglu de cât usufructul unei vii (de óre-ce ea primise zestre la măritişul ei), pe când prin transacţiune 'i se dă peste acele bunuri casele din calea Moşilor; astfel, se atribue un venit de 6—7 mii lei anual, pe când venitul lotului apelantei nu trece de 3—4 mii lei; asemenea intimatul Popescu are din lotul sĕu un venit cu mult superior venitului apelantei, de óre ce prin transacţiune 'i se atribue peste partea lăsată de

defunct in testament pădurea de pe moşia Boteni, una miă galbeni din venit, plus tóte creanţele succesiunei;

Considerând că egalitatea loturilor este basa unui partagiu şi că nu se póte inţelege din punctul de vedere al dreptăţei opunerea intimaţilor la un nou partagiu al averei succesorale; că acest principiu devine şi mai sacru când e vorba de minori cari nu 'şi-au putut apăra singuri drepturile lor;

Pentru aceste motive, admite apelul, etc.

Semnaţi: Al. Filitis, D. Cuculi, A. Stoicescu, Gr. Petroniu, Th. I. Brătianu.

TRIBUNALUL DIN BRAILA

(Corespondenţa particulară a *Dreptului*)

Şedinţa din 2 Marte 1883

Preşedinţa Dlui Victor Macri, preşedinte

N. de Lemeni şi alţii cu Last şi Moscovici

CONTESTAŢIUNI. — COMPETENŢA INSTANŢELOR JUDECATORESCI DE A ESAMINA VALIDITATEA ACTELOR.

SIMULAŢIUNE. — CREDITORI. — MODUL PROBAŢIUNEI. — CONVENŢIUNI MATRIMONIALE. — DE CAND PRODUC EFECTE. — CELEBRAREA CASATORIEI.

1° Instanţele judecătoresci, sesisate pe cale de contestaţiune, sunt competente a cerceta validitatea actelor presentate de părţi.

2° Creditorii sunt in drept a dovedi prin ori ce mijlóce simulaţiunea actelor făcute de către debitorii lor.

Pentru acésta nu sunt obligaţi a stabili condiţiunile cerute pentru acţiunea Pauliană.

3° Efectele convenţiunilor matrimoniale se produc numai din ḑiua celebrărei căsătoriei.

Astfel, un imobil urmărit de creditori inainte de celebrarea căsătoriei intră grevat de acéstă sarcină in patrimoniul inzestratului.

Nr. 66. — D. A. Michalopulo, in calitate de procurator al Dlor N. de Lemeni, Minerva de Lemeni şi Victoria G. Caravia, a ridicat contestaţiune contra urmărirei veniturilor imobilului numit *Hanu Roşu*, din strada Silistrei, şi a caselor din strada Polonă, Nr. 6, şi Braşovenilor, din Brăila, urmărire ce se face de către DD. Last şi Moscovici in calitate de creditori necontestaţi ai Dnelor Paraschiva şi Achil G. Caravia.

La ḑiua infăcişărei s'au presentat contestatorii prin D. avocat Michalopulo, éră intimaţii Last şi Moscovici asistaţi de DD. avocaţi Teişanu şi Lerescu.

Tribunalul,

Vĕḑênd că contestaţiunile sunt basate pe motivul că aceste imobile sunt proprietatea contestatorilor, in basa actului transcris cu Nr. 264, din 5 Octombre 1881, prin care Dna Paraschiva Caravia le face donaţiune fiicelor sale Minerva Caravia, acum Lemeni, şi Victoria Caravia, precum şi a actului dotal transcris cu Nr. 10, din 10 Ianuarie 1883, prin care acestea le trec in proprietatea Dlui N. de Lemeni la căsătoria sa;

Vĕḑênd că DD. Last şi Moscovici au opus contra acestei contestaţiuni motivele că ambele acte invocate sunt simulate şi că urmărirea, fiind efectuată inainte de celebrarea căsătoriei dintre contestatorii N. de Lemeni şi Minerva Caravia, e bine efectuată; éră contestatorii au obiectat că actele ce invócă nu pot fi discutate pe acéstă cale a contestaţiunei, pe cât timp sunt investite cu tóte formele cerute de lege pentru validitatea lor şi că, in ori ce cas, intimaţii nu pot face asemenea cerere, de óre ce creanţa lor este posterióră actului de donaţiune invocat;

In ce privesce necompetenţa Tribunalului d'a discuta pe calea contestaţiunei actele presentate:

Considerând că este afară din ori ce dubiu că Tribunalul, avênd a se pronunţa cui aparţin imobilele ce formézá obiectul contestaţiunei, este dator să asculte pe ambele părţi, să cumpănéscă probele aduse, in fine să discute actul infăcişat şi să decidă astfel in cunoscinţă de causă; că a nega Tribunalului acest drept şi a obliga pe partea ce atacă actul ca să vie pe calea ordinară de a'l discuta, pe când nici un text de lege nu cere acésta, este a forţa pe Tribunal să pronunţe in general hotăriri in necunoscinţă de causă şi a face să se imulţéscă procesele in contra voinţei manifeste a legiuitorului;

In fond:

Considerând că DD. Last şi Moscovici, in calitate de creditori ai Dnei Paraschiva Caravia cu două bilete la ordin, unul anterior şi altul posterior actului de donaţiune din 5 Octombre 1881, au cerut declararea acestui act de simulat;

Considerând, in drept, că trebue a se distinge actele reale şi seriόse ce debitorul face in frauda creditorilor, de actele simulate sau fictive, ce asemenea au de scop d'a inşela pe creditori şi de a'i prejudicia, căci pe când, pentru cele d'ântâiu, creditorii cari le atacă sunt datori să dovedéscă că prin ele debitorul a devenit insolvabil sau 'şi-a mărit insolvabilitatea şi să dovedéscă incă că creanţa lor este anterióră actului ce atacă, pentru cele d'al douilea, adică cele simulate sau fictive, n'au de dovedit de cât simulaţiunea, fără altă condiţiune, de óre ce actul aparent fiind fictiv, nu are uă esistenţă reală şi ori ce creditor trebue să aibă dreptul de

a respinge neantul. Rațiunea impune chiar acéstă deosebire : când actul ce se atacă este serios, avem in joc interesul terției persóne pe care o lipsim de beneficiul contractului sĕu, și de acea se cere ca să se dovedéscă că printr'ênsul debitorul a devenit insolvabil sau 'și-a mărit insolvabilitatea, căci numai astfel frauda e posibilă și numai atunci anularea actului devine legitimă. Asemenea, pentru acțiunea Pauliană se cere ca actul ce se atacă să fiă posterior creanței ce se pretinde, căci numai pe bunurile atunci esistente in patrimoniul debitorului a comptat creditorul, éră nu și pe cele eșite deja din patrimoniul sĕu la nascerea creanței. Tóte aceste considerațiuni nu se pot vedé când actul nu este real și, prin urmare, nu putem cere creditorului intr'uă acțiune in simulațiune de cât să o dovedéscă, de óre ce ori ce creditor, anterior sau posterior actului ce se atacă, trebue să aibă dreptul de a'l respinge când el n'are esistență adevĕrată ;

Cât pentru dovadă, este incontestabil că se póte face prin ori ce probe, chiar și prin presumpțiuni, căci a decide altfel ar fi a lua ori ce posibilitate creditorului de a proba simulațiunea ;

Considerând că Dna Paraschiva Caravia intr'un timp când avea contra sa intentate un numĕr insemnat de acțiuni, când avea un numĕr tot așa insemnat de hotăriri judecătoresci condemnătóre, și când in fine astepta altele și mai multe, de óre ce astădi archiva Tribunalului e bogată in dosare relative la Dsa, a făcut donațiune fiicelor Dsale, Minerva și Victoria, imobilele aflate in contestațiune, lipsindu-se astfel de intréga sa avere in folosul acestora ; Dna Paraschiva Caravia déră, avênd mai mulți copii, face acéstă donațiune și transmite chiar de atunci la doui din copii sĕi, cari dispuneau de uă avere mult mai frumósă de cât a Dsale, renunțând la tótă averea sa, se lipsesce de esistența dilnică a sa proprie, in speranță că va fi ajutată de copii Dsale favorisați și acésta intr'un timp când datoriile Dsale, constatate prin sentințe judecătoresci, se urcă la uă sumă insemnată și când mai astepta incă și altele contră'i ;

Considerând că un act făcut in asemenea circumstanțe dă probă evidentă ori-cui că este simulat, numai ca să se sustragă astfel prin el uă avere de sub gagiul și despăgubirea unui important numĕr de creditori ;

Considerând că, fără a opune contestatorului N. de Lemeni maxima *Resoluto jure dantis, resolvitur jus accipientis*, contestată cu drept cuvênt de către majoritatea doctrinei și a jurisprudenței, să esaminăm intru cât actul dotal ce invócă ajută la contestațiunea sa ;

Considerând, in drept, că contractul dotal, fiind un contract accesoriu al căsătoriei, nu póte să producă efectele sale de cât numai din diua celebrărei căsătoriei inaintea oficiărului stărei civile, ceea ce resultă destul de clar din dispozițiunile art. 1232 din Codul civil, căci daca din acea di incepe regimul căsătoriei, fiă legal fiă convențional, este evident că efectele sale nu pot să incépă la uă epocă anterióră acesteia ; că déră numai din momentul celebrărei căsătoriei bărbatul cărui s'a constituit dota devine administratorul și usufructarul sau proprietarul ei, dupe cum distinge actul constitutiv, și numai din acel moment dênsul póte impedica ori-ce urmărire in acéstă avere, déră sub nici un cuvênt nu póte cere desființarea urmăririlor efectuate mai inainte de celebrarea căsătoriei, căci pe atunci acea avere aparținea altora de cât lui, afară daca nu dovedesce vre uă conivență intre creditorul urmăritor și inzestrător in scopul de a 'l prejudicia ;

Considerând, in speciă, că intimații Last și Moscovici fiind creditorii Dnei Paraschiva Caravia au urmărit in diua de 20 Ianuarie acest an veniturile imobilelor ce sunt in contestațiune și, de și contractul dotal este anterior acestei urmăriri, celebrarea căsătoriei a avut loc in diua de 26 Ianuarie 1883, dupe cum constată actul oficiărului stărei civile circomscripțiunea I, din Bucuresci, sub Nr. 7, adică posterior urmărirei efectuată și, prin urmare, contestatorul nu se póte prevala cu succes de argumentul invocat in sprijinirea contestațiunei sale ;

Considerând că argumentațiunea contestatorului că contractul dotal este făcut sub condițiunea suspensivă a celebrărei căsătoriei și că acéstă condițiune fiind indeplinită contractul dotal trebue să producă efectele sale din diua confecționărei lui, este falsă, căci se pune in contradicțiune evidentă cu art. 1232 citat care dispune, o repetăm, că efectele convențiunilor matrimoniali incep numai din diua celebrărei căsătoriei ;

Considerând că chiar daca tribunalul ar admite teoria susținută de contestator, totuși trebue să se cerceteze daca actul dotal invocat este sincer sau făcut in interesul causei, dupe cum s'a susținut de contestator, fiind deja admisă teoria competenței Tribunalului de a discuta actele chiar pe cale incidentală sau de contestațiune ; că, esaminându-se actul, la prima citire, fără multă ostenélă reese că nu conține intr'ênsul nici uă umbră de seriositate și că este un act simulat, in virtutea căruia debitorii Caravia s'au incercat ca să sustragă averea de sub gagiul numeroșilor lor creditori ; căci ce insemnéză acea liberalitate fără margini a Dșórei Victoria

Caravia in favorul surorei sale şi a cumnatului sĕu Lemeni, prin care trece acestui din urmă in plină proprietate tótă averea sa mobilă şi imobilă? Nu se póte admite cu seriositate un singur moment că acéstă constituitóre de dotă s'a lipsit de uă avere insemnată, necesară pentru a 'şi constitui mai târḑiu uă dotă, sau pentru susţinerea trebuinţelor vieţei, numai pentru un sentiment de iubire ce ar avé pentru aceste persóne. Apoi ce insemnéză aceeaşi liberalitate cu tótă averea sa mobilă şi imobilă tot in favorul socilor de mai sus, din partea Dnei Paraschiva Caravia, care are incontestabil necesitate de avere pentru susţinerea trebuinţelor vieţei, agravată prin necesităţile bĕtrâneţei. Că déră numai aceste consideraţiuni, fără multe comentarie, unite cu circumstanţele in cari s'a făcut actul, adică intr'un timp când familia Caravia era din tóte părţile urmărită, sunt suficiente pentru a face convingerea ori-cui că şi acest act, ca şi cel de donaţiune, este neserios, este simulat şi făcut numai in scopul arĕtat mai sus;

Pentru aceste motive, respinge, etc.

Semnaţi: V. Macri, Al. Vlădicescu.

JURISPRUDENŢA STRAINA

TRIBUNALUL CIVIL DIN SENA, SECŢIUNEA I

Audienţa din 20 Iunie 1883

Preşedinţa Dlui Aubépin

Morand cu Calmann-Lévy

PROPRIETATE LITERARA. — SCRISORILE LUI SAINTE-BEUVE.— PUBLICAŢIUNILE LES JEUNES ANNÉES ŞI LA CORRESPONDANCE GÉNÉRALE. — CONCURENŢA — CERERE IN DAUNE-INTERESE. — SCRISORI-MISIVE.— AUTOR ŞI DESTINATAR.

In principiu, dreptul de proprietate literară se aplică şi la scrisorile misive ca şi la ori ce alte scrieri, şi numai autorul lor este in drept să le publice dupe placul şi in profitul lui esclusiv. Dacă destinatarul dobêndesce vre un drept asupra scrisórei, ca obiect corporal, el nu dobêndesce insă prin faptul recepţiunei ei şi proprietatea lucrărei conţinută intr'ênsa.

Acest drept de proprietate al autorului nu se póte transmite asupra destinatarului de cât numai in urma unei renunţări esprese or tacite a celui d'ântâiu in profitul celui d'al douilea.

Prin urmare, când renunţarea autorului este constatată, destinatarul are deplina proprietate a scrisorilor conservate de el, şi, dupe mórtea autorului, el devine un adevĕrat detentor de manuscript, cu drepturile determinate prin decretul de la 1iu germinal anul XIII asupra operelor postume.

Tribunalul,

Considerând că Morand a publicat in 1872, sub titlul *Les jeunes années de Sainte-Beuve*, un volum ce conţine patru-ḑeci şi douĕ scrisori adresate de acest scriitor lui Morand, abatelui Barbe şi lui Laisné; că reclamantul impută lui Calmann-Lévy că ar fi copiat din publicaţiunea de mai sus 27 scrisori cu notele făcute de el-insuşi şi că le-ar fi reprodus intr'un volum publicat in 1880 sub titlul: *Sainte-Beuve, nouvelle correspondance*, violând cu modul acesta dreptul ce are dobêndit asupra acestor scrisori;

Considerând că, in principiu, dreptul de proprietate literară se aplică la scrisorile misive ca şi la ori ce alte scrieri, şi că numai autorul este in drept să le publice dupe placul şi in profitul lui personal; că destinatarul cărui ele au fost adresate, de şi dobêndesce asupra scrisórei insăşi, ca obiect corporal, un drept óre-care, nu dobêndesce insă, prin faptul recepţiunei, şi proprietatea lucrărei coprinsă intr'ênsa; că, in adevĕr, dacă autorul nu a conservat uă copie de pe scrisóre, dreptul sĕu póte să fiă paralisat prin refusul destinatarului de a i-o remite spre a fi publicată; că, de asemenea, destinatarul are chiar facultatea de a se opune la publicaţiune pentru motive de interes sau convenienţă trase din caracterul confidenţial al scrisórei; că insă dreptul autorului, de şi diminuat in esercițiul lui prin natura lucrurilor, totuşi esistă in tótă plenitudinea lui şi că acest drept el 'l transmite succesorilor astfel precum 'l-a posedat fiind in viaţă;

Considerând că acest drept, astfel definit, póte să fiă transmis de autor in profitul destinatarului, in momentul chiar in care scrisórea i-a fost espediată; că acéstă transmitere póte să fiă espresă sau tacită, şi că, in acest din urmă cas, este in căderea judecătorului de a decide dupe circumstanţele causei, natura corespondenţei, releţiunile părţilor, cu un cuvênt, dupe voinţa presumată a autorului; că renunţarea tacită resultă mai cu sémă şi de cele mai multe ori din acest fapt că scriitorul n'a conservat copie de pe scrisórea misivă şi s'a pus astfel in imposibilitate de a 'şi esercita dreptul sĕu, in casul când destinatarul ar distruge-o sau ar refusa mai in urmă să 'i-o remită;

Considerând că renunţarea autorului fiind uă dată stabilită, destinatarul are dobêndită deplina proprietate asupra scrisorilor ce a conservat şi că autorul lor fiind mort, el devine detentorul unui adevĕrat manuscript asupra cărui el dobêndesce, indată ce 'l-a publicat, drepturile prevĕḑute in decretul din germinal anul XIII relativ la operele postume; că el este dator numai să céră consimţimêntul succesorilor scriitorului, cari se pot opune la divulgarea scrisorilor pentru motive de convenienţă trase din natura lor confidenţială;

Considerând că corespondenţa lui Sainte-Beuve, astfel

precum a fost publicată de Morand, nu revelézá in nici uă parte intenţiunea de a 'şi reserva proprietatea in vederea unei publicaţiuni ulteriòre; că mai cu sémă in scrisorile adresate abatelui Barbe, dintre cari cele d'ântâiu datézá din timpul adolescenţei autorului, corespondenţa are un caracter cu totul intim şi personal, ceea ce resultă din fisionomia ei generală şi din câte-va subiecte ce tratézá; că in fine şi mai ales Sainte-Beuve nu şi'a conservat copie dupe aceste scrisori, chiar dupe acelea ce le a scris in apogeul şi la finele vieţei sale, şi că nici uă dată el nu le a cerut indărăt de la corespondenţii lui; că in acéstă privinţă el n'a făcut de cât uă singură esceptiune, care invederézá şi mai mult adevĕrata sa voinţă, cu uă scrisóre adresată abatelui Barbe la 1 Octombre 1836, a cărei minută s'a găsit printre chârtiile lui;

Considerând că din tot ceea ce precede resultă că Morand este fundat să pretindă un drept esclusiv de proprietate asupra scrisorilor lui Sainte-Beuve pe cari le-a publicat in 1872, afară de scrisórea adresată abatelui Barbe, cu data 1 Octombre 1876, şi că Calmann-Lévy a reprodus pe nedrept aceleaşi scrisori; că Morand era ţinut numai să solicite, inainte de publicare, consimţimêntul legatarului universal al scriitorului, care 'i-a şi fost acordat la 6 Iulie 1870, dupe cum a probat in instanţă;

Considerând, in ce privesce notele luate din publicaţiunea reclamantului, că ele menţionézá nisce fapte dintre cari cea mai mare parte erau de notorietate publică şi cari prin urmare aparţin tutulor; că Calmann-Lévy 'şi-a insuşit aceste fapte fără a imprumuta forma particulară sub care ele au fost revestite;

Considerând că Tribunalul are elementele necesare pentru a determina natura şi importanţa prejudiciului suferit de Morand, şi să'i asigure in acelaşi timp respectul drepturilor sale pe viitor;

Pentru aceste motive,

Condamnă pe Calmann-Lévy să plătéscă lui Morand 500 lei daune-interese şi 'i interdice dreptul de a mai publica scrisorile in cestiune, etc

CHRONICA JUDICIARA

Curtea cu juraţi din Sena-Inferióră (Francia) a avut să judece, in diua de 30 Maiu espirat, pe un surdo-mut a nume Decaqueray acusat de omorul sociei sale.

Decaqueray era insurat de un an cu uă femeiă mult mai tênĕră de cât dênsul, a cărei conduită 'i inspirase incă de la inceput uă gelosie órbă. In diua de 25 Ianuarie trecut, intorcêndu-se a casă pe la 7 ore séra şi dărind pe nevasta-sa vorbind in bucătărie cu un individ, el puse mâna pe un revolver şi trase două focuri asupră'i. Unul din glónţe se opri in corset fără a causa vre uă rană, pe când cel-alt 'i intră in piept şi provocă uă pleuresie sanguinolentă, in urma căreia nenorocita femeiă muri.

Inaintea juraţilor surdo-mutul este asistat de un interpret. La intrebările puse de preşedinte, el respunde prin gesturi şi 'şi scrie singur pe palmă numele şi pronumele precum şi cifra anilor sĕi.

Intrebat daca a voit să 'şi omóre nevasta, el face un gest energic insemnând: da.

Preşedintele: Pentru ce ai omorit'o?

Acusatul respunde prin aceeaşi mimică espresivă că a tras asupră'i fiind că a suprins'o in flagrant delict de adulter. Complicele ar fi un tênĕr din localitate a nume Carpentier.

Preşedintele: Pe patul morţei femeia a declarat că e nevinovată şi că ai vrut s'o omori numai ca să te poţi insura cu alta?

Acusatul face semn că nu e adevĕrat.

Martorul Carpentier este adus la bară.

Preşedintele: Ai avut vre uă relaţiune cu nevasta lui Decaqueray?

Martorul: Nu.

Preşedintele: Cu tóte acestea, când bărbatul a tras asupra femeei cu revolverul, erai lêngă dênsa in bucătărie.

Martorul: Aşa este; insă am plecat de grabă.

Preşedintele: Nu te-ai gândit să 'i vii in ajutor?

Martorul: Mi-a fost frică de *Mut*.

Preşedintele: Şi ai fost soldat!

Dupe ascultarea judecătorului de pace şi a altor martori, cari declară că acusatul e om de trébă pe când nevastă-sa se bucura de uă reputaţiune fórte urită, juriul pronunţă un verdict negativ, in urma căruia Curtea aquită pe surdo-mut.

BIBLIOGRAFIE

Bucuresci — Typ. Curţei Regale, pr. F. Göbl Fii, Pasagiul Român, 12.

ANUL XII. — Nr. 54. DUMINICA 19 IUNIE 1883

DREPTUL

LEGISLATIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENTIA — ECONOMIE POLITICA

Prim-Redactor: DEMETRU C. POPESCU

ESE DE DOUE ORI PE SEPTEMANA

Redactor-Administrator: NICOLAE CHRISTESCU

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA ĎIARULUI, PASAGIUL ROMAN, 10

ABONAMENTELE se fac pe an şi pe jumĕtate de an: la 1iu Decembre şi 1iu Maiu. De la 1iu Iulie pĕnĕ la 20 August ďiarul nu apare.

Anunţuri: linia 40 bani. *Scrisorile nefrancate se refusă* Un numĕr: 50 bani

COSTUL ABONAMENTULUI Pe an, 40 lei; pe jumĕtate an, 20 lei. *Studenţii plătesc pe jumĕtate* Pentru străinĕtate se adaogă timbrul postal.

SUMAR

TITLUL III

DESPRE CONTRACTE SAU CONVENŢIUNI

(Urmare. — V. *Dreptul* din 22 Maiu 1883.)

C. CARI SUNT ACTELE DEBITORULUI PE CARI CREDITORII LE POT ATACA PRIN ACTIUNEA PAULIANA

SUMAR

391. Deosebire intre dreptul de care debitorul dispune printr'un act al sĕu şi actul prin care debitorul dispune de un drept al sĕu.

392. Urmare. — Acéstă deosebire este naturală; ea se reduce la deosebirea cunoscută intre fond şi formă. — Divisiune.

391. Ca să putem decide daca creditorii pot să atace un act fraudulos al debitorului lor, trebue să esaminăm douĕ cestiuni cu totul deosebite: care este actul ce creditorii voesc să atace, şi care este dreptul care făcea obiectul acelui act.

Căci, de uă parte, un debitor póte să instrăineze sau să micşoreze, prin mai multe moduri, unul şi acelaşi drept, éră de alta, el póte să instrăineze sau să micşoreze, prin acelaşi mod, mai multe drepturi.

Un debitor, in adevĕr, póte să dispue de un drept de proprietate, fiă printr'un contract de vênďare, fiă printr'uă donaţiune, fiă chiar printr'uă simplă renunţare. Şi trebue să ne intrebăm daca creditorii pot cere revocarea vênďărei, donaţiunei sau a renunţărei.

Şi, vice-versa, un debitor póte printr'uă renunţare să dispue de un legat, sau de un mandat, sau de un atribut al puterei părintesci. Şi, prin urmare, trebue să ne intrebăm daca creditorii pot ataca şi renunţarea la un legat, şi renunţarea la un mandat, şi renunţarea la puterea părintéscă.

Aşa in cât trebue să ne intrebăm, mai ântâiu, care este dreptul de care debitorul a dispus, ori-care ar fi fost modul de disposiţiune; şi, pe urmă, care este modul prin care debitorul a dispus de dreptul sĕu, ori-care ar fi fost acel drept.

Sunt déră douĕ ordine de idei cu totul deosebite:

Alta este actul prin care un debitor a dispus de un drept al sĕu.

Şi alta dreptul de care debitorul a dispus printr'un act al sĕu.

392. Acéstă deosebire, de şi nu se face de nici un jurisconsult, este, dupe cum se vede, in natura lucrurilor, căci este deosebirea naturală intre formă şi intre fond, intre modul cu care instrăinezi şi lucrul ce instrăinezi.

Şi presentă un interes practic fórte mare, căci imediat zăresci principiul dupe care trebue să te indreptezi ca să dai soluţiunea ce ţi se cere.

Este vorba in adevĕr de actul de disposiţiune, de formă? Este cunoscut că forma este indiferentă, şi, ori-care ar fi fost modul prin care ai instrăinat un drept, creditorii pot să'l atace sau nu, dupe cum era dreptul al lor sau nu; şi singura cestiune ce se póte ridica din acest punct de vedere este cestiunea de a sci prin ce mijlóce pot să atace cutare act şi prin ce mijlóce pe cutare altul.

Este vorba insă de drept? Atunci cestiunea este mai anevoiósă, căci trebue să te intrebi daca dreptul, care a fost instrăinat, era al creditorilor; de óre ce, fără in-

douială, creditorii nu pot ataca de cât actele prin cari s'a dispus de un drept al lor.

De aceea trebue să esaminăm in parte fie-care din aceste două cestiuni :

1° Cari sunt drepturile debitorului de a căror atingere pot să se plângă creditorii prin acţiunea Pauliană.

2° Cari sunt actele pe cari creditorii le pot ataca prin acéstă acţiune.

I. CARI SUNT DREPTURILE DEBITORULUI DE A CAROR ATINGERE SE POT PLANGE CREDITORII PRIN ACTIUNEA PAULIANA

SUMAR

393. Comparaţiune intre art. 975 şi art. 974 Cod. civil. — Creditorii, in virtutea art. 975 Cod. civil, se pot plânge de atingerea acelorași drepturi pe cari le pot esercita in virtutea art. 974. — Creditorii nu se pot plânge de cât de instrăinarea unui drept pecuniar care este in patrimoniul debitorului şi care póte fi urmărit.

394. Creditorii nu pot ataca prin acţiunea Pauliană un act care constitue esercițiul unui drept politic sau de familie.

395. Pot ei ataca căsătoria contractată de debitor in frauda lor?

396. Pot ei ataca emanciparea care lipsesce pe debitorul lor de usufructul legal?

397. Pot ei să atace un compt de tutelă făcut cu viclenie in paguba lor?

398. Creditorii nu se pot plânge de un act prin care se atinge un drept care nu era incă intrat in patrimoniul debitorului lor.

399. Creditorii se pot plânge de actele prin cari debitorul refusă de a'şi mări averea?

400. Legislatorul nostru a consacrat principiul roman şi n'a suprimat de cât consecuenţele subtile la cari ajungeau Romanii.

401 Creditorii pot in numele lor să atace actele de administraţiune ale debitorului, de şi nu pot, in numele debitorului, să facă acte de administraţiune.

402. Drepturi ce nu pot fi cedate nici urmărite.

403. Creditorii nu pot să atace actele cari au de obiect un drept esclusiv personal.

393. Respunsul la prima cestiune 'l-am făcut deja comentând art. 974 Cod. civil. (Vedi Nr. 327 şi urm.)

Prin acţiunea Pauliană, in adevĕr, creditorii nu pot de cât să anuleze actele făcute de debitorul lor şi să readucă in patrimoniul acestuia dreptul instrăinat. Ca să'şi priméscă plata creanţelor lor, trebue déră ca să esercite, ei, dreptul care fusese instrăinat.

De unde urmarea că creditorii nu pot să céră in numele lor revocarea instrăinărei unui drept, de cât atunci când pot să esercite acel drept in numele debitorului lor.

Ceea ce va să dică că aceleaşi drepturi pot face obiectul art. 975, cari fac obiectul art. 974.

Am observat, incă de la inceput, că aceste două articole nu sunt de cât unul şi acelaşi lucru, punerea in aplicare a siguranţei ce au creditorii asupra averei debitorului :

Când un drept este in patrimoniul debitorului, creditorii esercită acel drept in numele debitorului, ca să obţie plata;

Când insă un drept a eşit din patrimoniul debitorului, ei caută mai ântâiu să'l readucă, prin acţiunea Pauliană, şi pe urmă 'l esercită, ca să obţie plata.

Şi tocmai de aceea in ambele aceste articole aceiaşi creditori se luptă cu aceiaşi debitori şi pentru aceleaşi drepturi.

Şi totuşi, ca să inţelegem cestiunile ce se ridică asupra art. 975 din punctul de vedere ce ne preocupă, este neapărat să reluăm soluţiunile ce am dat asupra art. 974 şi să vedem daca ele se aplică şi cum se aplică la art. 975.

394. Comentând art. 974, am demonstrat că sunt drepturi cari nu servesc de asigurare creditorilor şi pe cari ei nu le pot esercita, şi sunt drepturi cari servesc drept asigurarea creditorilor. Am demonstrat asemenea că legea nu permite creditorilor să le esercite pe cele d'ântâiu, şi că nu le permite să esercite nici pe tóte drepturile din a doua categorie, ci le interdice de a esercita pe tóte acelea cari sunt esclusiv personale.

Am stabilit déră uă regulă, drepturile cari servesc de asigurare creditorilor.

Şi uă esceptiune la acéstă regulă, drepturile esclusiv personale, cari, de şi servesc de asigurare creditorilor, déră legea nu le permite să le esercite.

Regula pe care am găsit'o este acésta, că nu servesc spre asigurarea creditorilor de cât drepturile pecuniare, cari sunt in patrimoniul debitorului şi cari pot fi urmărite.

Aceeaşi regulă vom edicta şi pentru art. 975 Cod. civil: vom dice déră că creditorii nu pot să atace de cât actele cari au de obiect un drept pecuniar, cari să fiă in patrimoniul debitorului şi cari să fiă supuse la urmărire, pentru cuvêntul că numai aceste drepturi le pot ei urmări ca să ajungă la plata creanţelor lor, şi, prin urmare, numai instrăinarea lor 'i vatĕmă.

De unde consecuenţa că creditorii nu pot să atace un act al debitorului, atunci când actul are de obiect un drept pecuniar, sau un drept ce nu e in patrimoniul debitorului, sau un drept care nu póte fi cedat nici urmărit.

395. Din principiul că creditorii nu pot esercita de cât drepturile bănesci, am tras consecuenţa că creditorii nu pot esercita nici drepturile politice, nici drepturile de familie ale debitorului lor.

Şi, prin urmare, vom dice că, de câte ori un act nu este de cât esercițiul unuia din aceste drepturi, creditorii nu pot să 'l atace.

Creditorii nu pot să atace autorisaţiunea ce bărbatul dă femeei sale in virtutea puterei maritale, nici consimţimêntul dat de el la căsătoria fiului sĕu, in virtutea puterei părintesci, nici adopţiunea ce ar face debitorul lor.

Acésta este invederat!

Şi cu tóte acestea D. Larombière, care recunósce cu tótă lumea acest principiu, susţine că creditorii pot să atace actele cari constituesc esercițiul unor asemenea

drepturi cel puţin in cât privesce consecuenţele lor bănesci.

«Ori-cine inţelege ce prejudicie pot să incerce creditorii din asemeni acte, şi chiar din separaţiunea de corp, (cum am ḑice noi: 'din divorţ) care trage dupe sine separaţiunea de bunuri: vor fi déră primiţi să esercite acţiunea Pauliană; şi, fiind că acéstă acţiune nu le e dată de cât in mĕsura intereselor lor, nu vor puté ataca aceste acte fraudulóse din punctul de vedere al urmărilor lor păgubitóre. Astfel, recunóscerea filiaţiunei, legitimarea, separaţiunea de corp, vor fi manţinute şi vor produce tóte efectele lor, intru cât constituesc uă stare civilă de acum indiferentă pentru terţii, cari au primit satisfacţiunea legitimă a intereselor lor particulare.» (Larombière, I, art. 1167.)

Acéstă ideă, de a despărţi in două unul şi acelaşi act, este neadmisibilă, şi cu tóte acestea a fost admisă de Curtea din Bruxelles in impregiurările următóre:

396. Un bărbat poseda, in virtutea contractului sĕu de căsătorie, usufructul averei femeei sale care incetase din viaţă. El era cufundat in datorii, şi numai creditorii profitau de acel usufruct. Ca să scape de ei, bărbatul se insóră cu uă femeiă de 72 de ani şi perde usufructul, căci in contractul de căsătorie se ḑicea că va perde usufructul in cas de a se insura din nou.

Creditorii atacară contractul de căsătorie prin acţiunea Pauliană, şi Curtea din Bruxelles decise că căsătoria, inatacabilă in privinţa unirei persónelor, nu putea fi opusă creditorilor pentru că nu era seriósă.

D. Laurent constată că ar fi fost cu neputinţă să se aplice art. 975 Cod. civil, de óre ce dreptul de a se insura nu face parte din asigurarea creditorilor, şi de aceea Curtea s'a vĕḑut nevoită a considera căsătoria ca simulată.

Déră acéstă ideă mi se pare şi mai stranie de cât cea d'ântâiu; căci, daca este sigur că dreptul de a se insura nu e dat spre siguranţa creditorilor, déră uă căsătorie solemn contractată nu póte fără indouială să fiă declarată simulată. Cum a putut ḑice că e simulată, când chiar Curtea o manţine, in ce privesce unirea pesónelor?

Cu atât mai mult că, in speciă, căsătoria era evident seriósă, atâta numai că era fraudulósă. Decisiunea Curţei din Bruxelles este déră in contradicţiune cu principiul pe care tótă lumea se invoesce a 'l vedé coprins in art. 975 Codul civilă. (Laurent, XVI, Nr. 475; Bruxelles, 11 Ianuarie 1837, *Pasicrisie*, 1877, 2, 16.)

397. Mult mai seriósă este cestiunea de a sci daca creditorii pot să atace emanciparea unui copil care ridică părintelui emancipator usufructul legal asupra bunurilor copilului emancipat.

Merlin a susţinut, in două rênduri, inaintea Curţei de casaţiune afirmativa.

DD. Laurent şi Demolombe constată că emanciparea dată de părinte fiului sĕu este un atribut al puterei părintesci, in care creditorii nu au să se amestece.

Este invederat că ajutorul dat de lege creditorilor nu póte să inlăture tóte fraudele şi că, daca prin art. 975 Cod. civil ei pot să reprime abusul ce fac debitorii cu averea lor, déră nu pot să reprime abusul ce fac cu drepturile lor de familie. Art. 975 'i scapă de pagubele ce ar incerca din eserciţiul drepturilor patrimoniale, déră nu póte să 'i scape de tóte pagubele.

Şi acéstă ideă este tot atât de equitabilă, pe cât este de legală: creditorii nu au dreptul să compteze, pentru plata creanţelor lor, pe averea pe care debitorul lor n'o are de cât ca părinte sau ca sociu, şi care incetéză de a mai fi a lui, indată ce perde calitatea care 'i-o da.

398. Cu totul altfel am decide daca ar fi vorba de un act care ar avé de obiect uă cestiune curat bănéscă, ori-cari ar fi calitatea in care debitorul a făcut acel act. Curtea din Gand nu s'a sfiit a sfărima uu compt de tutelă, prin care muma insolvabilă trecea uă mare parte din avere la copii sĕi ajunşi in majoritate. Ea esagera veniturile pe cari le primise, micşora sau chiar ascundea cheltuielele ce făcuse, numai ca să dea copiilor uă avere care era a creditorilor sĕi. «Pentru a cere revocarea acestui act, creditorii, ḑice D. Laurent, nici n'aveau nevoe să probeze complicitatea copiilor, de óre ce comptul fraudulos le da folóse gratuite: era de ajuns frauda mumei debitóre.» (Laurent, XVI, Nr. 477, *Pasicrisie* 1857, 2, 137.)

(Va urma)

Gr. G. Peucescu

JURISPRUDENŢA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAŢIUNE ŞI JUSTIŢIE, SECŢ. I

Şedinţa din 1iu Iunie 1883

Preşedinţa Dlui Al. Creţescu, prim-preşedinte

Maria Mareş cu Luxiţa Georgescu

MARTORI. — FORMALITAŢILE JURAMÊNTULUI. — NECONSTATAREA INDEPLINIREI LOR. — NULITATE. — ART. 196 PROC. CIVILA. — CASARE.

Formalităţile prevĕḑute pentru jurămêntul martorilor sunt substanţiale. Neconstatarea indeplinirei lor in procesele-verbale, sau cel puţin nevizarea articolului din Procedură relativ la acésta, atrage nulitatea hotărirei.

Nr. 211. — Casată, dupe uă divergenţă, decisiunea Curţei de apel din Bucuresci, secţiunea II, cu Nr. 233, din 1882, in urma recursului făcut de Dna Maria Mareş, in procesul ce are cu Dna Luxiţa Georgescu, pentru bani.

S'au ascultat: D. N. Mandrea, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă; D. Dem. C. Popescu, avocatul recurentei, in desvoltarea motivelor de casare; D. Rachtivan, avocatul intimatei, in combateri.

Curtea, deliberând :

Asupra motivului ântâiu de casare :

„ Violarea art. 196 Proc. civilă: in procesele-verbale de ascultarea martorilor, Curtea nu constată nici ce formulă s'a intrebuinţat pentru jurământul martorilor, nici că s'au legat martorii să spună tot adevĕrul şi nimic de cât adevĕrul, nici că s'au indeplinit formalităţile, or că s'au ḑis cuvintele sacramentale prevĕḑute de art. 196 Proc. civilă, mulţămindu-se numai a spune că martorii au săvêrşit jurământul pe sfânta cruce."

Considerând că, ori de câte ori cere trebuinţa de a se asculta martori, ei trebue ca, mai 'nainte de a depune sciinţa lor, să presteze jurământul dupe formula prescrisă in art. 196 Proc. civilă ;

Considerând că formalitatea relativă la jurământul martorilor, prescrisă de legiuitor, este substanţială, căci are de scop a garanta sinceritatea arĕtărilor ce sunt chiămaţi a face, astfel că indeplinirea ei trebue observată sub pedépsă de nulitate şi trebue constatată prin insăşi hotărirea ce se pronunţă ;

Considerând, in speciă, că, in privinţa martorilor ce s'au ascultat de Curte şi pe ale căror depuneri se fundézĕ in mod indivisibil in procesele-verbale, de pe cari s'a presentat copie de către partea recurentă, se arată numai că martorii au prestat jurământul, fără insă să se arate şi formula jurământului prestat, sau cel puţin fără să se vizeze articolul de lege relativ la formula jurământului; că déră, in facia unei simple afirmaţiuni că martorii au jurat, fără să să arate formula jurământului, Curtea in adevĕr a violat art. 196 Proc. civilă ;

Pentru aceste motive, şi fără a mai discuta şi cele-alte motive invocate, caséză, etc.

INALTA CURTE DE CASAŢIUNE ŞI JUSTIŢIE, SECŢ. II

Şedinţa din 1iu Iunie 1883

Preşedinţa Dlui G. E. Schina, preşedintele secţiunei

Michail Delénu cu Ioan Cumpănăşescu

RECURS. — DELICT DE PRESA. — SCUTIREA DE TAXELE RECURSULUI. — ADMISIBILITATE.

Natura faptelor şi a juridicţiunilor determină modul formărei recursurilor şi al taxelor de plătit.

Astfel, cel condemnat de juraţi pentru delict de presă nu este obligat, pentru recursul ce face, a plăti taxele prevĕḑute in materie corecţională.

Nr. 237. — Declarat admisibil, dupe uă divergenţă, recursul făcut de Michail Delénu contra decisiunei Curţei cu juraţi cu Nr. 1, din 1883, prin care este condemnat la 1,000 lei despăgubiri civile către Ioan Cumpănăşescu.

S'au ascultat: D. Sc. Ferechide, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă; D. R. Opran, procuror de secţiune, in conclusiunile sale, asupra punctului daca recursul este admisibil intru cât el a fost făcut fără plată de taxe.

Curtea, deliberând :

Considerând că legiuitorul, prin art. 418 şi 419 Proc. penală şi art. 22 din legea timbrului, dispune că numai recursurile in materie corecţională urmézĕ a fi făcute cu plată de taxă, dispensând de acéstă taxă pe cei condemnaţi in materie criminală; că, din acéstă privire, natura faptului precum şi juridicţiunea determină şi modul cum trebuesc făcute recursurile; că, in speciă, recurentul Delénu fiind condemnat pentru un delict de presă, cari sunt date de lege in judecata juraţilor, apoi neapărat că el trebue să se bucure de tóte prerogativele, intre cari şi aceea de a fi dispensat de plata taxei pentru recurs ;

Pentru aceste motive, in unire cu conclusiunile Dlui procuror de secţiune, declară recursul admisibil, etc (1).

CURTEA DE APEL DIN FOCŞANI, SECŢIUNEA I

(Corespondenţa particulară a *Dreptului*)

Şedinţa din 2 Aprilie 1883

Preşedinţa Dlui G. Giurgea, preşedinte

Michail Lagotin cu Statul

IMOBILE. — TRANSMISIUNEA LOR. — APLICAREA LEGILOR NAŢIONALE.

JURIDICŢIUNEA CONSULARA. — NEAPLICAREA EI LA TRANSMISIUNILE IMOBILIARE. — HOTARIRILE CONSULATELOR ASUPRA ACESTUI PUNCT NU FORMÉZA JUSTE TITLURI PENTRU PRESCRIPŢIUNEA DE DECE ANI.

CODUL CALLIMACH.—PRESCRIPŢIUNE. — MOSTENIREA RELEI CREDINŢE. — ART. 1921 COD. CALLIMACH.

CODUL CALLIMACH. — TESTAMENT. — PRESCRIPŢIUNEA DE PATRU ANI. — MOMENTUL DE CAND CURGE. — ART. 1928 şi 1929 COD. CALLIMACH.

POSESOR DE BUNA CREDINŢA. — DREPTUL DE A FI DESPAGUBIT DE IMBUNATAŢIRILE SAVÊRŞITE.

1° Legile naţionale sunt aplicabile in ceea ce privesce transmisiunea bunurilor imobiliare esistente in ţară. Acéstă regulă, admisă sub Codul actual, era in vigóre şi sub imperiul Regulamentului Organic.

Juridicţiunea consulară privea numai diferendele personale dintre supuşii străini, nu insă şi transmisiunea imobilelor situate in România.

Astfel, actul unui consul rusesc, petrecut in 1852, prin care se trece proprietatea unor nemiscătóre rĕmase de la un supus rus asupra unei alte persóne, nu póte constitui pentru acésta un titlu valabil

(1) Prin hotărirea cu Nr. 238, din 1883, dată asupra fondului, s'a respins recursul Dlui Delénu ca nefundat in fapt. *(N. R.)*

şi nici un just titlu de aquisiţiune pentru a funda prescripţiunea de ḑece ani.

2° Dupe principiele Codului Callimach, réua credinţă a unei persóne se transmite asupra mostenitorului sĕu.

3° Sub imperiul Codului Callimach, nu se mai putea ataca conţinutul unui testament, daca trecea patru ani din momentul publicărei sale.

4° Posesorul de bună credinţă este in drept a fi desdaunat de valórea imbunătăţirilor efectuate pe imobilul posedat.

Nr. 51. — D. Michail Lagotin a făcut apel contra sentinţei Tribunalului Covurluiu, secţiunea I, cu Nr. 275, din 1874, pronunţată in procesul cu Statul, pentru avere de succesiune.

S'a presentat apelantul prin D. avocat Celibidache şi intimatul prin D. avocat N. Voinov.

Curtea, deliberând :

Avênd in vedere că reclamaţiunea Statului are de obiect obligaţiunea apelantului Michail Lagotin a 'i delăsa in deplină proprietate un loc cu uă căsuţă şi uă móră de vênt situate in oraşul Galaţi, rĕmase pe urma defunctului Ivan Simionov Galuschin; că Statul esercitéză acţiunea de faciă in calitate de succesor al numitului defunct Galuschin;

Avênd in vedere că apelantul Lagotin, in apărarea sa de reclamaţiunea Statului, a opus că locul 'l posede de bună credinţă, in virtutea testamentului defunctului sĕu unchiu Theodor Ardief, cu data 18 August 1855, acesta 'l poseda in virtutea unui act emanat de la consulatul rusesc din Galaţi, din 17 Maiu 1852, prin care 'i dă locul cu móra şi căsuţa de pe el, pentru aquitarea unei datorii ce avea să ia de la Simionov, cu obligaţiune pentru Ardief să plătéscă şi cele alte datorii ale succesiunei, in total lei vechi 13,397 şi 5 parale; prin urmare, posedând in virtutea unui titlu just şi de bună credinţă, a prescris prin trecere de ḑece ani; asemenea acţiunea Statului de succesiune este prescrisă trecênd patru ani de la testament pênĕ la reclamaţiune, éră, in mod subsidiar, a cerut ca Statul să fiă condemnat la plata valórei construcţiunilor făcute pe loc, conform espertisei, plus valórea cu cât a crescut locul prin facerea construcţiunilor;

Considerând, in principiu, că cel ce deţine un lucru óre care fără drept este dator de a'l restitui persónei ce 'i se cuvine;

Considerând, in speciă, că din susţinerile părţilor resultă că la 1852 murind, in oraşul Galaţi, Ivan Simionov Galuschin fără succesori, pe urmă 'i-a rĕmas un loc cu uă móră de vênt şi uă căsuţă, şi care loc defunctul Galuschin 'l poseda in virtutea actului comisiunei de infrumuseţarea oraşului Galaţi cu Nr. 662, din 30 Noembre 1851 ;

Considerând că defunctul Galuschin fiind supus rusesc, consulatul rusesc din Galaţi printr'un act din 7 Maiu 1852, cu Nr. 313, dă locul cu móra şi căsuţa lui Theodor Ardief, pentru aquitarea unei datorii ce acesta avea să ia de la Simionov Galuschin, cu obligaţiune pentru Ardief să plătéscă şi cele-alte datorii ale lui Galuschin, in total 13,397 lei vechi ;

Considerând că actul consulatului rusesc menţionat nu póte constitui nici pentru apelantul Lagotin şi nici pentru autorul sĕu un titlu just, translativ de proprietate, căci in acel timp de şi esista juridicţiunea consulară, insă numai in cât privesce diferendul personal dintre supuşii rusesci, éră nu şi in cât privesce imobilele situate in România, căci, in acest cas, nu se putea transmite şi dobêndi de cât conform legei atunci in vigóre, Regulamentul Organic ; că, prin urmare, rĕmâne constatat că actul emanat de la consulatul rusesc nu este un act translativ de proprietate şi, prin urmare, un titlu just şi ca atare neoposabil Statului, şi in acest cas apelantul trebue se delase in stăpânirea Statului imobilul de succesiune; că, aşa fiind, rĕmâne a se vedé daca prescripţiunile invocate de apelant pentru a usucapia sunt admisibile ;

Considerând că, conform art. 1921 Cod. civil Callimach, stăpânirea unui lucru, spre a puté duce la usucapiune, trebue să fiă neprihănită : deci, daca a luat cine-va un lucru cu putere, sau cu vicleşug, sau când a intrat in stăpânire pe sub cumpăt, or a stăpânit un lucru numai prin rugăminte, atunci nu póte nici el nici mostenitorii lui să câstige prin usucapiune acest lucru ;

Considerând că prin art. 1930 din acel Cod se prevede că mostenitorul stăpânitorului celui cu rea credinţă nu póte usucapia prin stăpânirea indelungată, nici se socotesc dimpreună anii autorului de mai 'nainte, căci greşelile mortului trec la mostenitorii lui;

Considerând că de şi D. Michail Lagotin stăpânesce imobilul in virtutea testamentului defunctului sĕu unchiu Ardief şi care ar constitui un titlu just, insă acesta, neposedând cu un titlu just de proprietate, se socotesce de rea credinţă, care trece şi la apelantul Lagotin ca succesor; că, prin urmare, atât apelantul cât şi autorul sĕu nu póte usucapia şi, in acest cas, prescripţiunea de ḑece ani este neadmisibilă ;

Considerând că nici prescripţiunea de patru ani, conform art. 1923 Cod. Callimach, este neadmisibilă, căci, dupe art. 1929 acel Cod, termenul de patru ani se numĕră de la publicarea testamentului şi apelantul Logotin n'a probat Curţei că a publicat testamentul, in cât reclamaţiunea Statului se consideră ca făcută in termen de patru ani ;

Considerând că de şi apelantul se socotesce de rea credinţă pentru a usucapia, insă dênsul in basa testamentului s'a creḑut că este proprietar absolut şi cu bună credinţă a făcut mai multe construcţiuni pe acel loc, dupe cum se constată din anqueta locală ordonată de Curte; că Statul este dator d'a despăgubi pe apelant cu valórea acelor construcţiuni ;

Considerând că esperţii numiţi de Curte evaluéză valórea construcţiunilor la suma de 9,000 lei şi Curtea apreţiând reduce valórea acelor construcţiuni la suma de 7,000 lei, la care sumă urméză a se condemna Statul ;

Considerând că, in cât privesce cererea apelantului de a fi despăgubit cu crescerea valórei locului, acéstă cerere este neadmisibilă, fiind că nu se constată că valórea locului a crescut prin facerea acestor construcţiuni ;

Pentru aceste motive, admite in parte apelul, etc.

Semnaţi : G. Giurgea, S. Hociung, N. Prisăcénu, G. I. Constantinescu, D. Jurascu.

TRIBUNALUL DIN IAŞI, SECŢIUNEA I

(Corespondenţa particulară a *Dreptului*)

Şedinţa din 9 Iunie 1883

Preşedinţa Dlui Ioan Duca, preşedinte

C. Pascariu şi Gh. Nistor, pentru tentativă de furt cu efracţiune

FURT CU EFRACŢIUNE. — TENTATIVA. — ABSOLVIRE. — ART. 310 şi 39 CODUL PENAL.

Tentativa de furt cu efracţiune, nefiind a nume prevĕdută de art. 310 din Codul penal, nu se pedepsesce dupe legea nóstră, căci ori ce lacună in legile penale se interpretă in favórea prevenitului.

Camera de punere sub acusare a Curţei din Iaşi a trămis in judecata Tribunalului corecţional pe C. Pascariu şi Gh. Nistor, pentru tentativă de furt cu efracţiune. Astădi fiind termenul defipt pentru judecarea acestui proces, s'au presentat inculpaţii asistaţi de avocatul Dimitrie Alexandrescu, ministerul public fiind representat prin D. Nanu, membru supleant.

Tribunalul,

Avênd in vedere că, conform art. 39 Codul penal, tentativa de delict se pedepsesce numai in casurile a nume prevĕdute prin uă dispoziţiune specială a legei ;

Considerând că art. 310 prevede pedépsa numai pentru furtul cu efracţiune săvêrşit, éră despre tentativă nu face nici uă menţiune ; că, astfel fiind textele art. 39 şi 310 Codul penal, nu putem conchide de cât că tentativa furtului cu efracţiune este fără nici uă penalitate in legea nóstră ;

Avênd in vedere că susţinerea ce consistă a dice că legiuitorul, prevĕdênd uă pedépsă prin art. 308 atât pentru furtul indeplinit cât şi pentru cercarea de furt, a inţeles a coprinde in acest articol şi tentativele celor-alte varietăţi de furturi, cari nu sunt de cât nisce furturi insocite de uă circumstanţă agravantă, cum este şi furtul cu efracţiune, nu póte fi luată in consideraţiune facià cu art. 309, care prin cele patru aliniate, de şi trateză fie-care despre câte uă specià de furt cu circumstanţe agravante, totuşi la fiecare din ele a prevĕdut in mod espres şi tentativa ;

Avênd in vedere că, de şi s'ar păré nelogic a se pedepsi tentativa unui furt simplu şi a se scuti de ori ce pedépsă tentativa furtului cu efracţiune, fapt mai grav, şi s'ar păré la prima vedere mai logic ca printr'uă argumentaţiune *a fortiori* să se deducă uă pedépsă şi pentru tentativa furtului cu efracţiune, totuşi in penal nu se póte deduce prin analogie şi nici prin argumentaţiuni *a fortiori* vre uă pedépsă fără uă a nume dispoziţiune de lege, cu atât mai mult cu cât lacunele legilor penale, fiind de drept strict, nu pot fi implinite prin interpretaţiune ; că, astfel fiind, pentru faptul ce se impută preveniţilor nefiind prevĕdută nici uă pedépsă in Codul penal, de şi reprobat şi imoral, cată a se absolve conform art. 10 Procedura penală ;

Pentru aceste motive, in unire cu ministerul public, absolve pe inculpaţi.

Semnaţi : D. Sofian, Flaişlen.

OSEBITA OPINIUNE

Subsemnatul nu se póte uni cu opiniunea majorităţei Tribunalului in cât privesce absolvirea preveniţilor, pentru următórele motive :

Considerând că legiuitorul, prin dispoziţiunile art. 308, pedepsesce tentativa de furt in genere, şi furtul cu efracţiune nefiind de cât un furt calificat, tentativa unui asemenea delict, de şi neprevĕdută de art. 310 Codul penal, urméză a fi pedepsită ca şi insuşi delictul de furt cu efracţiune, principiul pedepsirei tentativei de furt in genere fiind stabilit de legiuitor, şi, astfel fiind, nu se póte susţine că pedepsirea unui asemenea fapt s'ar face in contra dispoziţiunilor art. 39 Codul penal ;

Pentru aceste motive, sunt de părere a se condemna preveniţii, etc.

Semnat : Ioan Duca.

JURISPRUDENŢA STRAINA

TRIBUNALUL CIVIL DIN NIORT

Audienţa din 29 Maiu 1883

Preşedinţa Dlui Constant Ferret

Ospiciul din Niort cu eredii Tirant

LEGATAR CU TITLU UNIVERSAL. — DREPTUL DE A PERCEPE FRUCTELE LUCRULUI LEGAT DIN MOMENTUL MORŢEI TESTATORULUI.

Legatarul cu titlu universal, fiind ţinut din dioa morţei lui *de cujus* să plătéscă şi dobêndile la datoriile aferente părţei sale, este in drept, tot din acea di, să percépă şi el dobêndile sau fructele lucrului legat.

Tribunalul,

In fapt :

Considerând că Ospiciul din Niort, in calitate de legatar cu titlu universal al Dlui Tirant, mort fără eredi reservatari, a chiămat in judecată pe eredii naturali ai acestuia şi

pe esecutorul testamentar, pentru a obţine secuestrul şi predarea legatului sĕu cu dreptul de folosinţă asupra fructelor şi dobênḑilor din ḑiua morţei lui *de cujus*; că defendorii se opun la acéstă cerere numai in ce privesce dreptul de perceperea fructelor sau dobênḑilor din chiar ḑiua morţei testatorului; că, prin urmare, cestiunea de resolvat este numai daca legatarul cu titlu universal trebue să fiă asimilat, in ce privesce fructele, cu legatarul universal sau cu cel particular;

In drept:

Considerând că legatarul cu titlu universal este chiămat să priméscă uă parte aliquotă a eredităţei, cu indatorirea de a plăti ca şi legatarul universal impreună cu ereḑii reservatari datoriile şi sarcinele succesiunei testatorului, personal pentru partea sa aliquotă şi ipotecar pentru tot; că, din contra, legatarul particular nu este nici uă dată ţinut personal la plata datoriilor succesiunei, chiar in casul când aceste datorii ar fi fost contractate pentru aquisiţiunea, conservarea sau imbunătăţirea lucrului legat;

Considerând că tot-d'a-una s'a admis ca principiu că fructele măresc ereditatea, şi că acolo unde sunt sarcinele trebue să fiă şi câstigurile; că de aci urméză:

1° Că pe cât timp uă ereditate nu este impărţită, fructele acesteia se unesc ca un accesoriu cu principalul, afară numai de uă derogaţiune espresă, şi

2° Că legatarul cu titlu universal fiind ţinut din chiar ḑiua lui *de cujus* la plata dobênḑilor datoriilor aferente părţei sale, este drept şi natural ca, spre compensare, să 'i se atribue şi lui dobênḑile sau fructele lucrului legat;

Considerând că a decide altfel, ar fi să asimilăm pe legatarul cu titlu universal legatarului particular (care, dupe cum am vĕḑut, este dispensat de a contribui la plata datoriilor) şi să 'l privăm de uă folosinţă pe care legiuitorul a refusat'o numai legatarului particular, dupe cum acésta resultă din lucrările preparatorie ale Codului civil; că, in adevĕr, art. 1014, a cărui disposiţiune originară coprindea şi pe legatarul cu titlu universal alături cu legatarul particular, a fost mai ântâiu astfel redactat:

„Ori-ce legat pur şi simplu făcut sau cu titlu universal sau cu titlu particular va da legatarului din ḑiua morţei testatorului un drept asupra lucrului legat, drept transmisibil ereḑilor sau representanţilor lui.

„Cu tóte acestea legatarul nu se va puté pune in posesiunea lucrului legat, nici să pretinḑă fructele sau dobênḑile produse de el de cât numai din ḑiua cererei in justiţie făcută contra eredelui, sau din ḑiua in care eredele de bună voe a consimţit a 'i face predarea."

„Că, cu ocasiunea redacţiunei definitive, cuvintele „fiă cu titlu universal, fiă cu titlu particular" au fost suprimate in cel d'ântâiu aliniat, şi, fapt semnificativ şi concludent, legiuitorul a adăogat in cel d'al douilea aliniat cuvêntul „particular" dupe cuvêntul „legatar"; că acéstă esceptiune fiind astfel redusă numai la legatarul particular, in ce privesce punctul de plecare al dreptului de folosinţă asupra fructelor sau dobênḑilor, nu póte fi intinsă şi la legatarul cu titlu universal, pentru că acest din urmă fiind pus, in ceea ce concerne plata datoriilor şi sarcinelor succesiunei, intr'uă posiţiune analógă cu acea a legatarului universal in concurs cu ereḑii reservatari, urméză in mod logic şi necesar, din causa tăcerei legei, să aibă ca şi legatarul universal folosinţa bunurilor coprinse in partea sa de ereditate din ḑiua morţei;

Considerând că dreptul legatarului universal asupra fructelor incepe din ḑiua morţei chiar in casul când el n'are sesina din causă că esistă ereḑi reservatari; că dreptul legatarului cu titlu universal asupra fructelor din ḑiua morţei nu póte prin urmare să'i fiă contestat nici pentru acest cuvênt, că adică el n'are nici uă dată sesina; că acésta resultă éră̆şi din lucrările preparatorie unde se ḑice espres că in sesină trebue a se distinge douĕ efecte: posesiunea şi folosinţa, şi nimic nu se opune ca eredele testamentar să obţină fructele din ḑiua deschiderei succesiunei;

Considerând că in vechia jurisprudenţă legatul cu titlu universal nu se deosebea de legatul universal; că nu esistau de cât douĕ specie de legate, adică: legatul universal sau cu titlu universal, şi legatul particular sau cu titlu particular; că singura deosebire mai insemnată ce făcură mai in urmă redactorii Codului consistă in acea că sesina resultă generalmente din legatul universal, pe când ea nu póte resulta nici uă dată din legatul cu titlu universal propriu ḑis;

Considerând că asemĕnarea completă ce legea face intre legatarul cu titlu universal şi legatarul universal, nu numai in ceea ce concerne datoriile şi sarcinele succesiunei, déră şi relativ la cererea pentru predarea legatului, când legatarul universal se găsesce in concurs cu un erede reservatar, dovedesce incă uă dată mai mult că legatarul cu titlu universal are şi el dreptul la fructe din ḑiua morţei, pentru cuvêntul că in ipotesa de mai sus legatarul universal nu este in realitate de cât un legatar cu titlu universal;

Considerând că asimilarea legatarului cu titlu universal cu legatarul particular, relativ la punctul de plecare al folosinţei asupra fructelor, nu se póte motiva nici justifica prin nimic;

Considerând, in fine, că nu eşim din dreptul comun când decidem că legatul unei părţi aliquote dintr'uă ereditate dă drept la fructe sau dobênḑi din ḑiua morţei éră nu numai din ḑiua când s'a făcut cererea pentru predarea legatului, pentru că fiind vorba de uă parte aliquotă de ereditate şi nu de uă cerere ordinară, fructele sau dobênḑile sunt datorite de drept, afară numai de casul când ar esista uă disposiţiune de lege contrarie şi espresă; că daca legiuitorul ar fi considerat cererile pentru predarea legatelor ca nisce reclamaţiuni ordinare, făcênd să curgă dobênḑile din ḑiua cererei prin judecată, el n'ar fi avut trebuinţă să facă in cele din urmă uă esceptiune pentru legatarul particular;

Pentru aceste motive,

Admite cererea ospiciului din Niort, etc.

CHRONICA JUDICIARA

Dupe informaţiunile ce ne-am putut procura dintr'uă sorginte demnă de incredere, planurile relative la palatul de justiţie ce este a se clădi pe locul de la Dómna-Bălaşa sunt deja terminate. Comisiunea insărcinată cu supraveghiarea acestei constructiuni, inainte de a lua uă resoluţiune definitivă, a obligat pe architect să se ducă la Paris spre a supune esamenului unei comisiuni technice lucrarea sa, şi 'i-a acordat in acest scop un nou credit de trei mii lei. La 15 August viitor D. Monturénu va trebui să se intórcă in Bucuresci cu planurile verificate, spre a se puté incepe clădirea chiar in primăvara viitóre.

Se ḑice că noul edificiu, conceput in stilul palatului de justiţie din Bruxela, va intruni tóte condiţiunile cerute din punctul de vedere al solidităţei, al igienei şi al comodităţei. El va costa aproximativ cinci-spre-ḑece milióne.

* * *

Se pare că şi Francesii cunosc acea interesantă categorie de cetăţeni numiţi, la noi, „avocaţi de la facultatea din Têrgoviste", sau „procuratori", dupe cum 'i-a botezat odinióră in Cameră celebrul D. Pană Buescu. Pe malurile Senei acesti interpreţi ai Codului se chiamă „ómeni de legi" sau „jurisconsulţi de la judecătoriile de pace". Ei pot să intindă mâna cu incredere confraţilor lor de pe marginea Dâmboviţei, căci nu rĕmân intru nimic mai pe jos.

Etă un esemplu elocuent:

Dşóra Mousseux, tênĕră şi drăgălaşă Parisiană, nu s'a lăsat să fiă ademenită de inflăcăratele declaraţiuni de amor ale lui Alfred Bouton de cât dupe ce acesta s'a ingagiat, pe chârtie timbrată, să o ia de nevastă indată ce va remâné grea.

Din ce pricină, acum, numitul Bouton a fost pĕruit de un óre-care Biscaret, om insurat care nu cunósce de fel pe Dşóra Mousseux, nu vom puté-o afla de cât din desbaterile urmate inaintea Tribunalului corecţional.

Preşedintele, către Bouton : Ia să ne spui Dta pentru ce te-a bătut Biscaret.

Bouton : Să vedeţi de ce. Mai ântâiu, vina este a Dşórei Mousseux, care a rĕmas grea, insă eu nu voiu să recunosc că copilul este al meu, căci ea s'a purtat cu mine ca uă femeiă de uliţă...

Preşedintele : Ce are a face acésta cu bătaia de care te plângi ?

Bouton : Apoi, să vedeţi! Mĕ invoisem cu dênsa pe uă cólă timbrată s'o iau de nevastă indată ce o remânea grea. S'a intêmplat insă să lipsesc două luni de a casă şi, la intórcere...

Preşedintele : Incă uă dată te intreb, ce are a face asta cu bătaia?

Bouton : Să vedeţi, să vedeţi; aveţi numai răbdare un minut! Aşa déră, mĕ pomenesc intr'uă ḑi cu uă somaţie (scoţênd uă chârtie din pozunar); éc'o (*citesce*) :

> Dupe cererea Dşórei Mousseux, etc., etc.
> Considerând că reclamanta a rĕmas grea in urma coabitaţiunei sale intime cu Bouton ;
> Avênd in vedere că numitul a luat obligaţiunea să ia in căsătorie pe reclamantă daca va rĕmâné in posiţie ;
> Somăm, aşa déră, pe sus-numitul Bouton ca, in termen de trei ḑile de la primirea presentei...

Preşedintele : Fórte bine; déră ce are a face somaţia Dtale cu Biscaret ?

Bouton : Cum, Domnule preşedinte ! Ce are a face, un uriaş ca dumnealui, cum il vedeţi, care mi-a sdrobit ósele in pumni ?

Preşedintele : Déră cu ce ocasiune ?

Bouton : Ca să puteţi inţelege, trebue să vĕ povestesc ce s'a intémplat cu Dşóra Mousseux.

Preşedintele : Ba nu voiu să mai povestesci nimic. (Către prevenit): Recunosci că ai lovit şi rănit pe reclamant ?

Prevenitul : Recunosc; aşa este.

Preşedintele : Din ce causă ?

Prevenitul : Să vedeţi cum: Dşóra Mousseux pe care...

Preşedintele : Erăşi Dşóra Mousseux ?

Bouton : Nu v'am spus'o eu ? Nu e mijloc altfel.

Prevenitul : Nu se póte inţelege lucrul altfel. Căci, Domnilor judecători, trebue să vĕ spun că eu nu cunosceam de loc pe D. Bouton. Numai, intr'uă ḑi, m'am pomenit cu Dşóra Mousseux că vine la mine cu uă cólă timbrată in mână şi 'mi ḑice : „ Poftim, citesce ce chârtie am primit. " Mi-arunc ochii şi... déră, uite, o am asupră'mi (*citind*) :

> Dupe cererea Dlui Bouton, etc., etc.
> Considerând că, de la epoca relaţiunilor reclamantului cu demoasela Mousseux, acésta a intrat in trataţie de amor cu numitul Biscaret, om insurat, părinte de familie cu şépte copii...

(*Prevenitul*, intrerupênd citirea): Vĕ rog să credeţi, Domnilor judecători, că tóte astea sunt minciuni. Când am primit somaţia, nevasta s'a făcut foc şi mi-a tras uă gură de a sculat mahalaua in picióre.

Preşedintele : Va să ḑică, asta e causa loviturilor şi rănirilor ce ţi se imputã.

Bouton : Ah! d'astea mi-ai fost, domnişóră Mousseux ! Bine, daca e aşa: să vedeţi, Dlor judecători, şi somaţia ce mi-a trămis mie (*citesce*) :

> Considerând că consórta sus-numitului Biscaret este fórte depravată, dupe cum o scie toţi vecinii, şi că cei şépte copii ai sĕi sunt făcuţi cu altul...

Biscaret, indignat: Protestez, Dle preşedinte !

Preşedintele : Tăcere !

Tribunalul a condemnat pe bietul Biscaret la 50 franci amendă.

Cât despre somaţiunile cari au fost in realitate causa condemnaţiunei sale, ele sunt opera „jurisconsulţilor" de cari am vorbit mai sus.

Bucuresci — Typ. Curţei Regale, pr. F. Göbl Fii, Pasagiul Român, 12.

ANUL XII. — Nr. 55. JOI 23 IUNIE 1883

DREPTUL

LEGISLATIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENTIA — ECONOMIE POLITICA

Prim-Redactor: DEMETRU C. POPESCU

ESE DE DOUE ORI PE SEPTEMANA

Redactor-Administrator: NICOLAE CHRISTESCU

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA ḌIARULUI, PASAGIUL ROMAN, 10

ABONAMENTELE se fac pe an şi pe jumĕtate de an: la 1[iu] Decembre şi 1[iu] Maiu. De la 1[iu] Iulie pênĕ la 20 August ḍiarul nu apare.

Anunţuri: linia 40 bani. *Scrisorile nefrancate se refusă* Un numĕr: 50 bani

COSTUL ABONAMENTULUI Pe an, 40 lei; pe jumĕtate an, 20 lei. *Studenţii plătesc pe jumĕtate* Pentru străinĕtate se adaogă timbrul postal.

SUMAR

TITLUL III

DESPRE CONTRACTE SAU CONVENŢIUNI

(Urmare. — Veḍi numĕrul precedent.)

399. Din idea că creditorii nu pot esercita de cât drepturile ce sunt in patrimoniul debitorului, urmézā neapărat că ei nu pot să se plângă de cât de actele prin cari debitorul dispune de un drept care este intrat in patrimoniul lui, ei nu pot să se plângă că debitorul lor nu bagă un drept óre-care in patrimoniu. Ei ar atinge nu patrimoniul, asupra căruia au drept, ci activitatea proprie a debitorului şi óre-cum libertatea şi persóna lui, asupra căreia n'au nici un drept.

Persóna omenéscă este un isvor nesecat de fapte juridice cari se traduc in drepturi active sau pasive. Dupe ce persóna a făcut un act juridic, poţi să atingi dreptul ce resultă din acel fapt, fiă esercitându'l in virtutea art. 974, fiă sfărimând in virtutea art. 975 actele cari il instrăinézā, il micşorézā, or il nimicesc. Déră, pe câtă vreme debitorul n'a făcut actul producĕtor de drepturi, pe câtă vreme dreptul stă in isvor, nu poţi să 'l atingi, căci ai atinge persóna chiar.

Cea d'ântâiu aplicaţiune a acestei idei este că creditorii nu pot să consimţă, in numele debitorului, la uă convenţiune ce se propune acestuia, sau să priméscă, in numele lui, uă donaţiune; şi este invederat că ei nu pot să atace, in numele lor personal, refusul debitorului de a consimţi la uă convenţiune sau de a primi uă donaţiune.

400. Romanii mergeau mult mai departe cu aplicarea acestui principiu de cât noi; ei hotărau că, in general, creditorii nu se pot plânge de actele prin cari debitorul refusă de a'şi mări averea, ci numai de actele prin cari 'şi-o micşorézā.

Pertinet etenim edictum ad deminuentes patrimonium suum, non ad eos, qui id agunt, ne locupletentur, ḍicea Ulpian (L. 6 *Dig.*, 22, 8), pentru cuvêntul că *non fraudantur creditores, quum quid non acquiritur a debitore, sed quum quid de bonis deminuitur* (L. 134 *Dig.*, 50, 17).

Şi de aceea ei nu recunosceau creditorilor dreptul de a ataca renunţarea debitorului la un legat sau la uă succesiune.

Şi mulţi jurisconsulţi din cei mai autorisaţi susţin că acéstă regulă esistă şi in dreptul nostru.

«Pentru ce, intrébă D. Laurent, permitem creditorilor să atace actele făcute de debitor in frauda drepturilor lor? Pentru că debitorul, care dispune de averea sa, micşorézā sau nimicesce cu viclenie amanetul pe care legea 'l acordă creditorilor asupra bunurilor debitorului lor. Nu póte déră fi vorba de acţiunea Pauliană de cât atunci când un act scóte din patrimoniul debitorului un bun care era in patrimoniu şi care forma asigurarea creditorilor. Prin urmare, acţiunea Pauliană nu se concepe când debitorul neglige de a dobêndi un bun.»

Şi, dupe ce discută cestiunea din punctul de vedere al principielor, adaogă: «Conclusiunea nóstră este că tre-

bue să manţinem tradiţiunea romană, pentru că isvoresce din chiar natura acţiunei Pauliane, şi nimic nu probéză că autorii Codului au voit să deróge la dênsa... Prin urmare, in tóte casurile in cari un debitor neglige numai de a dobêndi un drept, creditorii nu au acţiunea Pauliană.» (Laurent, XVI, Nr. 438 şi 439. — In acelaşi sens, Marcadé. art. 1673; Mourlon, II, 528; Colmet de Santerre, V, Nr. 82 bis, 3.)

Acéstă soluţiune este fórte contestată.

«Şi mai ântâiu, ḑice D. Demolombe, că legislatorii francesi, in Dreptul cel vechiu, ca şi in cel nou, au considerat ei-singuri că modifică, asupra acestui punct, regula acţiunei Pauliane, acésta nu se póte contesta.

«Boutarie, ca şi Pothier, o mărturisesc.

«Domat, mai ales, este in acéstă privinţă fórte lămurit.

«Şi, in Codul nostru, art. 788 (art. nostru 699) n'a fost făcut inadins cu scopul acesta!» (Demolombe, XXV, Nr. 164 şi urm.; Zachariæ, Aubry şi Rau, III, 89.)

401. In colo tótă lumea se invoesce a ḑice că acéstă discuţiune n'are absolut nici uă insemnătate practică. Şi in adevĕr singurele cestiuni ce ar fi putut resolva acéstă discuţiune sunt resolvate de legiuitor prin texte formale.

Art. 699 Cod. civil ne spune că creditorii pot să atace renunţarea debitorului lor la uă succesiune, şi tótă lumea aplică acéstă soluţiune şi la renunţarea la un legat.

Au incercat unii jurisconsulţi să aplice acest articol prin schimbarea principielor in materie de succesiuni: in dreptul roman trebuia să primesci succesiunea, pe când in dreptul modern mostenitorul este de drept investit; aşa in cât in dreptul roman cine renunţa la uă succesiune refusa de a câstiga uă avere străină, de óre ce in dreptul nostru cine renunţă la succesiune, instrăinéză uă avere intrată in patrimoniul lui. Şi jurisconsulţii de cari vorbim susţin că ceea ce s'a schimbat prin art. 699 nu ar fi principiele acţiunei Pauliane, ci principiele succesiunilor.

Déră acéstă esplicaţiune a fost respinsă de toţi: căci, chiar in jurisprudenţa vechiă şi in ţĕrile unde se păstraseră principiele romane, in materie de succesiuni, creditorii puteau să atace renunţarea fraudulósă a debitorului lor.

Este déră constant că ceea ce s'a schimbat sunt principiele acţiunei Pauliane.

Abrogatu-s'a regula romană că creditorii nu pot ataca de cât actele prin cari debitorul 'şi-a micşorat averea?

Déră, atunci, care este regula cu care s'a inlocuit? Trebue să ḑicem acum că creditorii pot să atace chiar actele prin cari debitorul dispune de un drept care nu e in patrimoniul lui?

Invederat că nu; şi tótă lumea este de acord că creditorii nu pot să atingă, fiă prin art. 974, fiă prin art. 975, de cât drepturile ce sunt in patrimoniul debitorului!

Atunci ce s'a schimbat din principiele acţiunei Pauliane?

Daca nu mĕ inşel, legiuitorul modern a manţinut tóte principiele romane, atâta numai că a scos subtilităţile la cari ajungeau Romanii cu idea că creditorii nu pot să atingă de cât drepturile ce sunt in averea debitorului lor.

Daca este adevĕrat, dupe principiele dreptului, că mostenitorul care renunţă n'a fost nici uă dată mostenitor şi prin urmare că, renunţând, el nu perde din averea lui, déră in realitate nu este aşa: cine renunţă la uă mostenire, lépădă uă avere pe care o avea şi cu care putea să 'şi plătéscă creditorii.

Şi legea, uitându-se la fapt, in acéstă materie de equitate, a lăsat de uă parte deducţiunea logică, déră subtilă, a principielor.

402. Cea de a doua urmare a ideei, că creditorii nu se pot atinge de cât de actele cari au de obiect drepturi ce sunt intrate in patrimoniul debitorului, este că creditorii nu pot să se amestece in administrarea averei debitorului: ei au primit, de uă dată cu creanţele lor, mandatul de a instrăina averea debitorului pentru a se plăti, nu mandatul de a administra averea debitorului.

Trebue să ḑicem că ei nu pot ataca prin acţiunea Pauliană actele de administraţiune făcute de debitor?

Fără nici uă indouială!

Ei nu pot să arendeze or să inchirieze averea debitorului, să dea cu dobêndă capitalurile lui, şi deci nu pot nici să atace arendarea sau inchiriarea făcută de debitor!

Cu uă restricţiune insă: nu care cum-va actul de administraţiune să ascundă uă adevĕrată disposiţiune, care tocmai ar constitui frauda.

Căci, daca a arendat pe nimic un imobil insemnat, sau daca a declarat, in inţelegere cu arendaşul, că a primit arenḑile inainte, creditorii vor puté să restabiléscă adevĕrul şi să 'şi caute averea lor dăruită arendaşului sau ascunsă de acesta.

Cât pentru drepturile cari dupe lege nu pot fi nici cedate nici urmărite, cestiunea nóstră nu se póte pune de loc, de óre ce nici debitorul nu le póte instrăina, şi deci nu póte fi vorba de dreptul creditorilor de a anula actele lui de disposiţiune.

403. Am arĕtat cari sunt drepturile ce nu sunt bănesci, nu sunt in patrimoniu, or nu pot fi cedate sau urmărite, şi cari, pentru acésta, nu cad sub aplicaţiunea regulei stabilite de art. 975 Cod. civil, precum nu cad nici sub aplicaţiunea regulei stabilite de art. 974 Cod. civil.

Tóte cele-alte drepturi ale debitorului servă drept siguranţă creditorilor lui şi, prin urmare, acestia au dreptul să atace actele prin cari debitorul le micşoréză, sau le instrăinéză, sau le ascunde.

Cu uă condiţiune insă, ca să nu fiă esclusiv personale.

Chiar dintre drepturile cari servesc de siguranţă creditorilor, asupra cărora ei au, cum ḑic autorii francesi, amanet tăcut pentru plata creanţelor lor, am ḑis'o cu

ocasiunea art. 974 Cod. civil, sunt unele pe cari creditorii nu le pot esercita şi, prin urmare, creditorii nu pot să atace actele cari au de obiect aceste drepturi.

Acestea sunt drepturile pe cari art. 974 le numesce «esclusiv personale».

Am incercat să dăm uă ideă lămurită de aceea ce trebue să inţelegem prin acéstă espresiune, şi am recunoscut că sunt esclusiv personale drepturile cari constituesc indeplinirea unui mandat fiă legal, fiă judiciar, fiă convenţional, şi, in general, tóte drepturile cari presupun obligaţiuni corespunḑĕtóre.

Astfel, usufructul pe care părintele 'l-are asupra averei copiilor sĕi minori, usufructul bărbatului asupra averei dotale, sunt fără indouială drepturi bănesci şi sunt in patrimoniul părintelui sau al bărbatului, şi cu tóte acestea creditorii lor nu au dreptul să le esercite, şi actele făcute de dênşii cu privire la aceste drepturi nu pot fi revocate de creditori prin acţiunea Pauliană.

Pentru cuvêntul că acele bunuri nu intră in patrimoniul debitorului de cât cu condiţiunea ca el să indeplinéscă óre-cari obligaţiuni, şi numai părintelui sau soţului 'i se cuvine să vaḑă cât este obligat să cheltuéscă din acea avere şi ce să 'i remână. Acésta mi se pare soluţiunea la care conduc principiele, de şi unele soluţiuni sunt contestate. (Veḑi, intre altele, Demolombe, VI, Nr. 592—594.)

Cea de a doua categorie de drepturi esclusiv personale sunt acelea ce presupun, din partea debitorului, uă apreţiaţiune morală pe care numai el este in posiţiune de a o face.

Doctrina şi jurisprudenţa nu citéză in acéstă categorie de cât separaţiunea de patrimonie; şi, in acéstă privinţă, avem un text de lege, art. 1264, fórte insemnat, de óre ce rupe corelaţiunea dintre art. 974 şi 975 Cod. civil.

De şi creditorii femeei nu pot cere, in numele lor, separaţiunea de patrimonie; déră ei pot să atace in numele lor hotărirea pronunţată dupe cererea ei.

Este fără indouială singurul cas in care creditorii pot, in numele lor, să atace prin acţiunea Pauliană esercitarea de către debitorul lor a unui drept pe care nu pot să 'l esercite in numele debitorului.

(Va urma) **Gr. G. Peucescu**

JURISPRUDENŢA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAŢIUNE ŞI JUSTIŢIE, SECŢ. II

Şedinţa din 3 Iunie 1883

Preşedinţa Dlui C. E. Schina, preşedintele secţiunei

Vasile Busdugan, condemnat la ḑece ani de reclusiune

JURIU. — VERDICT. — FORMALITAŢILE SALE. — NECONSTATAREA CA S'A DAT CU MAJORITATE DE VOTURI. — NULITATE. — ART. 371 PROC. PENALA. — CASARE.

Verdictul juraţilor, atât asupra faptului principal cât şi asupra circumstanţelor atenuante, trebue să se dea cu majoritate de voturi, sub pedépsă de nulitate.

Neconstatarea indeplinirei acestei formalităţi atrage nulitatea verdictului.

Nr. 241. — Casată, in urma recursului făcut de Vasile Busdugan, decisiunea Curţei cu juraţi din Dâmboviţa, cu Nr. 21, din 1883, prin care se condamnă la ḑece ani reclusiune pentru atentat la pudóre.

S'au ascultat: D. St. Silion, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă; D. V. Dimitropolu, avocatul recurentului, in desvoltarea motivelor de casare; D. R. Opran, procuror de secţiune, in conclusiuni.

Curtea, deliberând:

Asupra motivului de casare:

„Violarea disposiţiunilor art. 371, care prevede sub pedépsă de nulitate ca verdictul juraţilor să fiă pronunţat cu majoritate de voturi. Acéstă violare se constată ca esistentă in fapt din corpul chiar al verdictului."

Considerând că, dupe art. 371 Proc. penală, verdictul juraţilor, atât asupra faptului principal cât şi asupra circumstanţelor atenuante, trebue a fi dat cu majoritate de voturi sub pedépsă de nulitate; că acéstă majoritate nu se póte presupune, ci trebue a fi constatată de primul jurat in chiar corpul verdictului; că, in speciă, verdictul nefăcênd nici uă menţiune, neobservarea acestei formalităţi atrage nulitatea, şi déră mijlocul invocat este fundat;

Pentru aceste motive, şi fără a mai discuta cele-alte mijlóce, in unire cu conclusiunile Dlui procuror de secţiune, caséză, etc (1).

CURTEA DE APEL DIN BUCURESCI, SECŢIUNEA II

Şedinţa din 12 Maiu 1883

Preşedinţa Dlui Al. Filitis, preşedinte

Ministerul de financie cu A. Diamandescu

LEGEA TIMBRULUI. — CONTRAVENŢIUNI. — HOTARIRILE TRIBUNALELOR. — CARACTERUL LOR. — APEL LA CURTE. — NEADMISIBILITATE. — ART. 57 LEGEA DIN 1881.

CONTRAVENŢIUNI LA LEGEA TIMBRULUI. — CONTRAVENŢIUNI INTÊMPLATE SUB LEGEA DE LA 1877. — JUDECAREA LOR DUPE LEGEA DIN 1881.

1° Dupe legea timbrului din 1881, Tribunalele de prima instanţă, in materie de contravenţiuni la acéstă lege, judecă definitiv şi sentinţa lor este supusă numai recursului in casaţiune.

Astfel, este neadmisibil apelul format contra unei asemenea hotăriri.

(1) In acelaşi sens s'au pronunţat şi hotăririle cu Nr. 242 şi 243 prin cari s'au casat decisiunile Curţei cu juraţi din Dâmboviţa cu Nr. 22 şi 25, din 1883. *(N. R.)*

2° Legile de procedură au putere retroactivă şi se aplică specielor cari, de şi au luat nascere sub uă altă lege, se judecă insă sub imperiul legilor noui.

Astfel, de şi uă contravenţiune a luat nascere sub legea timbrului de la 1877, fiind judecată dupe punerea in aplicare a legei din 1881, acésta din urmă determină caracterul hotărirei date.

Nr. 115. — Ministerul de financie a făcut oposiţiune contra decisiunei acestei Curţi cu Nr. 86, din 1882, pronunţată in procesul ce are cu A. Diamandescu.

S'a presentat D. avocat B. Brătianu din partea Statului şi D. avocat I. N. Lahovari din partea defendorului.

Curtea, deliberând :

Avênd in vedere escepţiunea ridicată de către avocatul Statului de a se declara neadmisibil apelul făcut de A. Diamandescu in contra sentinţei Tribunalului Vlasca cu Nr. 85, din 1882 ;

Avênd in vedere că prin acéstă sentinţă Tribunalul a respins contestaţiunea făcută de A. Diamandescu contra procesului-verbal incheiat de casierul general de Vlasca la 20 Aprilie 1881, confirmat de Ministerul de financie, prin care este amendat cu 475 lei pentru contravenţiune la legea timbrului ;

Avênd in vedere că esceptiunea ridicată de avocatul Statului, de a se declara apelul neadmisibil, se baséză pe motivul că, in asemenea materii, Tribunalul, conform legei timbrului din 1881, judecă in ultimă instanţă ;

Avênd in vedere că art. 57 din legea timbrului şi inregistrărei din 1881 prescrie că, in materie de contravenţiune la legea timbrului, Tribunalul judecă in prima şi ultima instanţă, sentinţa fiind supusă numai recursului in casaţiune ;

Avênd in vedere că, de şi faptele cari constitue contravenţiunea de faciă s'au petrecut inainte de 1881, sub imperiul unei alte legi, adică legea timbrului din 1877, care nu declara Tribunalul de ultimă instanţă, totuşi insă procesul de faciă s'a judecat in 1882, şi termenul de apel fiind uă regulă de procedură, este de principiu că la un proces nu se póte aplica de cât regulele de procedură ale legei esistente in momentul judecărei procesului ; că, prin urmare, procesul fiind pendent in momentul punerei in lucrare a legei timbrului din anul 1881, tóte regulele de procedură prevĕḑute de acéstă lege sunt aplicabile in casul de faciă ; că, astfel fiind, dupe art. 57 din ḑisa lege, sentinţa Tribunalului nu este susceptibilă de apel, fiind dată in ultima instanţă, şi déră apelul este neadmisibil ;

Avênd in vedere şi art. 57 din Procedura civilă ;

Pentru aceste motive, admite oposiţiunea, declară neadmisibil apelul, etc.

Semnaţi : Al. Filitis, G. D. Economu, D. Cuculi, Al. Stoicescu, Gr. Petroni.

Şedinţa din 28 Maiu 1883

Preşedinţa Dlui Al. Filitis, preşedinte

Alexandrina Boria născută Manu şi D. Boria cu Anghelina şi Sotir Manu

VEDUVA STRAINA. — DREPTUL EI LA UA PORŢIUNE VIRILA IN USUFRUCT DIN INTRÉGA AVERE A BARBATULUI, CAND ACESTA LASA DESCENDENŢI. — ART. 684 CODUL CIVIL.

Vĕduva străină, aflată in condiţiunile art. 684 din Codul civil, când sociul sĕu lasă descendenţi, are drept la uă porţiune virilă in usufruct din intréga avere succesorală, intocmai ca şi vĕduva română, afară numai daca, in cât privesce averea mobiliară, s'ar dovedi că statutul sĕu personal s'ar opune la acésta.

Nr. 141. — Dlor Alexandrina Boria născută Manu şi D. Boria au făcut apel contra hotărirei Tribunalului Ilfov, secţiunea I, cu Nr. 349, din 1882, pronunţată in procesul ce au cu Dlor Anghelina şi Sotir Manu.

S'au presentat apelanţii prin D. avocat B. M. Missir şi defendorii prin D. avocat Em. Protopopescu-Pake.

Curtea, deliberând :

Avênd in vedere că obiectul procesului consistă in cererea făcută de Alexandrina Boria de a se ordona eşirea din indivisiune asupra averei rĕmase de la defunctul sĕu părinte M. Manu ;

Avênd in vedere că in acest proces a intervenit Alexandrina Manu, in calitate de socie a defunctului Manu, cerênd a 'i se recunósce dreptul la uă porţiune virilă in usufruct in mostenirea sociului, ca vĕduvă săracă ;

Avênd in vedere că apelanta a recunoscut calitatea de socie legitimă a intervenientei atât in apel cât şi in prima instanţă ; că, de şi a susţinut, déră nu s'a destoinicit a proba cum că dênsa are vre uă avere ;

Avênd in vedere că avocatul apelantei a cerut a se admite intervenienta la mostenirea sociului ei numai in cât privesce imobilele, de óre ce dênsa, fiind străină, nu póte invoca legea română asupra averei mobiliare ;

Avênd in vedere că nu s'a probat câtuşi de puţin că legea personală, conform căreia ar urma să se reguleze vocaţiunea Alexandrinei Manu la mostenirea averei mobiliare, ar fi contrarie disposiţiunei stabilite prin art. 684 din Codul civil român, dupe care vĕduva care n'are avere are dreptul la uă porţiune virilă in usufruct in succesiunea bărbatului, daca acesta are descendenţi ;

Pentru aceste motive, respinge apelul făcut, etc.

Semnaţi : Al. Filitis, G. D. Economu, D. Cuculi, Gr. Petroni, Th. I. Brătianu.

TRIBUNALUL ILFOV, SECŢIUNEA DE NOTARIAT

Şedinţa din 11 Iunie 1883

Preşedinţa Dlui C. Tătăranu, membru

Filip Focşănénu cu Banca Românіei

VÊNDARE DE PADURI. — AUTENTICITATEA ACTULUI. — LIPSA TRANSCRIPŢIUNEI. — CONTESTAŢIUNE DIN PARTEA TERŢIILOR. — VALIDITATEA INSTRAINAREI. - ART. 1295 COD. CIVIL ŞI ART. 722 PROC. CIVILA.

Numai strămutarea drepturilor de proprietate imobiliară este supusă formalităţei transcripţiunei actului.

In special, vênḑarea unei păduri nefiind de cât uă instrăinare mobiliară, căci aquisitorul nu dobêndesce de cât dreptul de a'şi apropria lemnele detaşate de sol, autenticitatea actului este suficientă spre a face ca vênḑarea să fiă oposabilă celor d'al treilea.

Nr. 125. — S'au presentat: contestatorul Filip Focşănénu asistat de D. M. Corbescu şi D. G. Angelescu pentru Banca României, lipsind debitorul N. G. Bibescu.

Tribunalul,

Vĕḑênd contestaţiunea Dlui Filip Focşănénu, prin care tinde a se scóte de sub urmărire pădurile cumpărate de la principele N. G. Bibescu prin actul autentificat de acest Tribunal sub Nr. 703, din 1883, anterior urmărirei şi cari păduri sunt publicate prin *Monitorul* cu Nr. 252, din 1883, spre vênḑare impreună cu moşia Mogoşóia-Chitila de către Banca României ;

Vĕḑênd că Banca României, prin avocatul sĕu, se opune, pe motiv că contractul de vênḑare nefiind transcris in registrele de strămutarea proprietăţilor imobiliare, vênḑarea pădurilor ar fi nulă faciă cu Banca ;

Considerând că, spre a se cunósce daca vênḑarea esploatărei pădurilor trebue sau nu a fi supusă transcripţiunei, urméză a căuta de ce natură este dreptul transmis dobênditorului ;

Considerând că esploatatorul unei păduri nu dobêndesce alt de cât dreptul de a 'şi apropria produsul solului, adică dreptul de proprietate pe lemnele detaşate de sol ;

Considerând că din termenii espreşi ai art. 1295 Codul civil, aliniatul final, combinat cu art. 722 din Procedura civilă, resultă positiv că legiuitorul a supus formelor de transcripţiune numai dobêndirea şi transmiterea drepturilor de proprietate imobiliară; că, in speciă, nefiind vorba de dobêndirea unui drept de proprietate imobiliară, forma autenticităţei actului devine oposabilă terţiilor, conform dreptului comun ;

Pentru aceste motive, admite contestaţiunea, etc.

Semnaţi: C. Tătăranu, St. Cornea.

TRIBUNALUL DIN BRAILA

(Corespondenţa particulară a *Dreptului*)

Şedinţa din 19 Maiu 1883

Preşedinţa Dlui Victor Macri, preşedinte

Ecaterina Vasilof cu M. Truşanof

PRESCRIPŢIUNE. — ACŢIUNI IN NULITATE. — VIŢIU DE CONSIMŢIMÊNT. — ART. 1900 COD. CIVIL.

PROCURA. — MANDAT PENTRU A CONSIMŢI LA UA VÊNḐARE. — CERTIFICAREA POLIŢIEI. — VALIDITATE.

JURAMÊNT SUPLETORIU. — CAND SE PÓTE DEFERI. — ART. 1219 COD. CIVIL.

1° Prescripţiunea prevĕḑută de art. 1900 Cod. civil se aplică numai la acţiunea in nulitate a convenţiunilor pentru viţiu de consimţimênt, éră nu şi pentru viţie de formă.

2° Contractele de vênḑare nu sunt acte solemne, şi de aceea mandatul dat de vênḑător pentru a consimţi la formarea actului de vênḑare póte fi sub formă autentică sau chiar numai certificat de autoritatea administrativă.

3° Jurămêntul supletoriu se póte deferi când esistă óre-care indouială asupra probelor presentate.

S'a presentat oponenta prin D. avocat I. Gold şi intimatul prin D. avocat G. Demetrescu.

Tribunalul,

Asupra oposiţiunei făcută de Dna Ecaterina Vasilof in contra sentinţei cu Nr. 423, din 1882, prin care se recunósce Dlui M. Truşanof dreptul d'a lua jumĕtate din averea rĕmasă pe urma decedatei Chirana Mihu şi s'a ordonat eşirea numiţilor din indivisiune din proprietatea situată in acest oraş, strada Galbenă, Nr. 16 ;

Avênd in vedere că oponenta, prin mandatarul sĕu, in susţinerea oposiţiunei sale, intemeiându-se pe actul de vênḑare transcris sub Nr. 48, din 1872, a invocat prescripţiunea de ḑece ani prevĕḑută de art. 1900 Cod. civil, éră mandatarul intimatului a opus acesteia nulitatea actului, pe motiv că procura in virtutea căreia s'a legalisat şi transcris acel act nu este făcută in formă autentică, căci este legalisată de comisarul respectiv, care n'avea competenţa de a dă autenticitate unor atari acte.

Asupra prescripţiunei invocată de mandatarul oponentei:

Considerând că prescripţiunea estinctivă de ḑece ani este fundată pe uă presumpţiune de ratificare a convenţiunei, care ar fi putut fi atacată pentru viţiu de consimţimênt, şi a cărei anulare nu s'a cerut in termenul fixat de art. 1900 Cod. civil; că din conţinutul acestui articol resultă evident că prescripţiunna ce el prevede nu se póte aplica de cât la contracte in sine, éră nu şi la actele destinate a constata esistenţa lor, sau, mai bine ḑis, ea se aplică numai la acţiunea in nulitate a convenţiunilor pentru un viţiu órecare al consimţimêntul, éră nu şi la instrumentul probato-

riu al lor, când dênsul este atacat de nul; că, in speciă, mandatarul intimatului atacând insăşi convenţiunea ca nulă şi neesistentă, in aşa cas oponenta nu se póte prevala de dispoşiţiunile art. 1900 Cod. civil, de óre ce principiul enunţat mai sus nu póte fi intins la alte casuri de cât acele coprinse in art. 1900.

In ce privesce forţa probantă a procurei in virtutea căreia s'a făcut actul de vênḑare care face obiectul acţiunei de faciă :

Avênd in vedere că in legalisarea făcută de Tribunal actului de care se prevaléză oponenta Ecaterina Vasilof se atestă că vênḑătórea Ioana Mihu a fost representată naintea Tribunalului prin procuratorul Ioan Rădulescu, autorisat cu procură legalisată de comisarul colórei de Galben din Brăila, prin care 'i se dă dreptul d'a stărui pentru legalisarea actului de vênḑare şi d'a subscrie ori-unde necesitatea va cere ;

Considerând că proba literară, in dreptul nostru civil, nu resultă de cât sau dintr'un inscris autentic, sau dintr'un inscris sub semnătură privată, dupe formele şi in condiţiunile cerute de lege; că, in ceea ce privesce actul autentic, esistenţa şi valórea lui ca atare depinde intre altele de faptul că oficiărul public care 'l-a dresat să aibă a nume dată de lege atribuţiunea d'a 'l dresa, éră intru cât se atinge de actul sub semnatură privată, condiţiunea esenţială a esistenţei lui este semnătura părţei ce se obligă, de unde resultă că cel ce nu scie să scrie şi, prin urmare, nu póte face un act sub semnătură privată avênd forţă probantă, este, prin forţa legei, silit să recurgă pentru facerea unui act valabil la funcţionarul competent; că, in ceea ce privesce punctul competenţei agenţilor administrativi d'a legalisa procurele ce li se presentă de părţi, este constant că ei pot face atari acte, pe basa unei practice judiciare ce s'a format sub legislaţiunile anteriόre, care continuă şi astăḑi, căci tóte instanţele judecătoresci admit pe mandatari a representa in justiţie pe părţile litigante in virtutea unei procure legalisată numai de autoritatea administrativă; că, in specia, fiind vorba de un contract de vênḑare a cărui validitate nu este supusă la vre uă formă esteriόră şi care se póte forma verbal sau prin inscris, fiă privat, fiă autentic, in aşa cas actul de vênḑare făcut in virtutea procurei in cestiune este valabil, de óre ce prin mandatul in cestiune se atestă de vênḑătórea Ioan Mihu cele trei condiţiuni esenţiale ce se cere de lege pentru esistenţa unei vênḑări : 1° consimţimêntul ; 2° lucrul, şi 3° preţul ;

Considerând că, de şi actul de vênḑare făcut in virtutea acelei procure faciă cu uă posesiune de ḑece ani a imobilului vêndut şi cu remiterea titlului de proprietate de către numita vênḑătóre ar puté face uă probă suficientă că acesta din urmă a transmis oponentei drepturile de proprietate ce avea asupra imobilului din acest oraş strada Galbenă, Nr. 16, şi că a primit preţul vênḑărei, insă, pentru a inlătura ori-ce dubiu, Tribunalul găsesce necesar a usa de dispoşiţiunile art. 1219 Cod. civil, căci, daca s'ar puté susţine că atare act póte face uă probă prin el-insuşi in ce privesce convenţiunea ce constată, cu atât mai mult el póte fi luat cel puţin ca un inceput de dovadă in scris ;

Pe aceste base, dă jurămêntul supletoriu oponentei asupra punctelor: daca a convenit cu muma sa pentru cumpărarea imobilului pus in discuţiune, şi daca a numĕrat preţul arĕtat in actul de vênḑare presentat de ea.

Semnaţi : V. Macri, Al. Vlădicescu.

TRIBUNALUL DIN MEHEDINŢI, SECŢIUNEA I

Şedinţa din 24 Septembre 1882

Preşedinţa Dlui G. Tanovicénu, prim-preşedinte

I. Pană cu Direcţiunea generală a vămilor

CONTRAVENŢIUNI LA LEGEA GENERALA A VAMILOR. — CARACTERUL LOR. — PE CE CHARTIE TREBUE FACUT APELUL IN CONTRA DECISIUNEI CARE CONFIRMA PROCESUL-VERBAL DE CONTRAVENŢIUNE.

PROCES-VERBAL DE CONTRAVENŢIUNE. — CONFISCARE DE LUCRURI NESUPUSE LA DREPTURI DE VAMA. — NULITATEA INTREGULUI PROCES-VERBAL. — ART. 8, ALIN. 8, 167, 169, 192 LEGEA GENERALA A VAMILOR.

1° Contravenţiunile comise la legea generală a vămilor sunt de natură penală şi, ca atari, presenţa ministerului public este necesară pentru judecarea lor.

Ca consecuenţă resultă că apelul in contra decisiunei care confirmă procesul-verbal constatător al contravenţiunei nu este supus la nici uă taxă de timbru.

2° Confiscarea unor lucruri nesupuse la drepturi de vamă atrage nulitatea intregului proces-verbal de contravenţiune, de şi el ar fi legal in parte.

Nr. 376. — D. I. Pană a făcut apel contra decisiunei Direcţiunei generale a vămilor cu Nr. 25,259 prin care se confirmă procesul-verbal al Dlui şef-perceptor al biuroului vamal din Severin, pentru contravenţiune la legea vamală.

S'a presentat apelantul asistat de D. avocat Aristide Anastasiu şi partea defendóre prin D. avocat public Fr. Milescu; fotoliul ministerului public fiind ocupat de D. procuror de secţiune Gr. D. Călinescu.

Tribunalul,

Asupra propunerei Dlui avocat al Statului de a se considera afacerea in specia ca civilă :

Considerând că, in general, ori ce infracţiune la uă lege penală dă nascere unei acţiuni publice şi se pedepsesce pe lêngă inchisóre şi cu amenda prevĕḑută de diferite texte de lege, dupe natura infracţiunei şi gravitatea ei ;

Considerând că legea vamală, de şi este uă lege specială, insă prescrie intr'ênsa şi dispoşiţiuni penale pentru acei ce contravin scopului pentru care este creată ;

Considerând că apelantul I. Pană fiind condemnat numai la amendă pentru că a introdus mărfuri in ţară contra dispoșițiunilor citatei legi, nu se póte susține că afacerea este civilă, de óre ce amenda este uă pedépsă pecuniară ce se pronunță de justiție contra unei persóne care vatĕmă interesul legei, éră nu uă despăgubire civilă, cum se susține;

Pentru aceste motive, consideră afacerea ca penală, in resolvarea căreia D. procuror urméză a lua parte.

Asupra incidentului ridicat de D. avocat al Statului pentru neadmiterea apelului pe chârtie liberă:

Avênd in vedere că decisiunea apelată confirmă procesul verbal al șefului-perceptor vamal din Severin, prin care apelantul pe lêngă confiscațiunea unor obiecte este condemnat și la 200 lei amendă;

Considerând că amenda pronunțată de vameșul din Severin fiind uă penalitate pecuniară contra apelantului pentru că a călcat dispozițiunile legei vamale, in acest cas afacerea este penală, și nu se póte susține că, fiind pronunțată penalitatea in bani, afacerea 'și-ar schimba caracterul sĕu de penal;

Considerând că legea vamală, prin art. 190 prevĕdênd că unor asemenea apeluri nu li se póte da curs daca nu se vor plăti taxele pentru emiterea citațiunilor, nu póte obliga pe apelant și la plata taxei timbrului pentru simpla presumpțiune că taxa pentru citațiuni se plătesce numai la procese de natură civilă, de óre ce legea timbrului nu prevede in mod precis că taxa urméză să se plătéscă sau pe ce timbru urméză să fiă făcute asemenea apeluri, și, astfel fiind, apelantul nu póte fi obligat la plata unor taxe pe cari legea nu le prevede;

Pentru aceste motive, in unire cu conclusiunile Dlui procuror, respinge incidentul, etc.

In fond:

Avênd in vedere procesul-verbal al șefului-perceptor al vămei Severin cu data 4 Iunie 1882, aprobat prin decisiunea apelată, din care resultă că, in ḑiua de 4 Iunie 1882, s'a confiscat apelantului două care, cu trei mori de vênturat complete, două banițe de lemn pentru cereale, cinci saci vechi goi, două cergi de cânepă vechi și 15 saci cu gosuri de meiu, supunând pe numitul apelant și la 200 lei amendă, valórea pe jumĕtate a obiectelor confiscate;

Considerând că apelantul, intre altele, ca motiv de apel invócă că obiectele confiscate, fiind pentru esercitarea profesiunei sale de grânărie, sunt scutite de taxe precum și de confiscațiune, putênd numai dupe lege pronunța uă amendă contra proprietarului lucrurilor introduse contra dispozițiunilor legei;

Avênd in vedere că, dupe dispozițiunile art. 8 din legea vamală, intre alte obiecte scutite de drepturi de vamă la alin. 8 se prevede și machinele de tot felul servind la esercițiul unui meșteșug sau unei industrii óre-care, éră la art. 169 se prevede că contrabanda de mărfuri scutite de taxă se pedepsesce cu amenda de 25 lei, ori-care ar fi locul pe unde mărfurile se vor importa, etc.;

Considerând că, faciă cu dispozițiunile art. 192 din ḑisa lege, procesele-verbale uă dată intărite prin decisiunea Administrațiunei generale a vămilor, Tribunalele nu le pot anula de cât pentru lipsă de formalități prescrise pentru constatarea infracțiunei;

Considerând că șeful perceptor vamal local, confiscând apelantului lucrurile cari nu erau supuse la plată de drepturi vamale, a violat dispozițiunile alin. 8 de sub art. 8 din legea vamală, făcênd uă greșită aplicațiune a art. 167, când in realitate urma, in ce privesce morile, a aplica art. 169 din legea vamală, astfel că procesul sĕu verbal nu este conform prescripțiunilor precise ale art 179 nearĕtând articolul privitor la infracțiune, in care cas Tribunalul, in basa facultăței ce'i este lăsată prin art. 192, urméză a admite apelul lui Pană declarând nul procesul-verbal de constatarea contravențiunei, neputêndu-se mantine numai in parte;

Pentru aceste motive, in neunire cu conclusiunile Dlui procuror, in majoritate, admite apelul, etc

Semnați: G. Tanovicénu, N. Cutcudache.

OPINIUNE

Subsemnatul nu mĕ unesc cu opiniunea majorităței pentru următórele motive:

Avênd in vedere art. 65, 74, 76, 154, 166, 169, 175, 179 și 192 din legea generală a vămilor de la 15 Iulie 1874;

Considerând că apelantul Pană nu s'a conformat nici uneia din dispozițiunile clare și categorice ale articolilor prevĕḑuți mai sus și că, astfel fiind, urméză ca apelul sĕu să fiă respins;

Pentru aceste motive, sunt de opiniune a se respinge apelul ca nefundat, etc (1).

Semnat: A. Antonescu.

JURISPRUDENȚA STRAINA

TRIBUNALUL CIVIL DIN SENA, SECȚIUNEA V

Audiența din 12 Maiu 1883

Președința Dlui Thureau

Guillou tatăl cu Pouquet

AGENT DE SCHIMB. — TITLURI FURATE. — OPOSIȚIUNE. — VÊNḐARE. — TRADIȚIUNE. — REVENDICARE. — GARANȚIE.

Numai predarea in mâna cumpărătorului a titlurilor vêndute completéză efectul unei vênḑări la Bursă și transmite cumpărătorului proprietatea lor.

De unde urméză că, daca predarea n'a avut loc inainte de publicarea oposițiunei făcută asupra valorilor vêndute, impregiurarea că vinderea lor s'ar fi efectuat inaintea acestei publicări nu póte impe-

(1) Contra acestei sentințe s'a făcut recurs de Stat, și prin hotărirea inaltei Curți de casațiune. secțiunea II, cu Nr. 481, din 13 Iunie 1883, s'a trămis a se judeca de secțiunea I a acestei Curți. *(N. R.)*

dica acţiunea in revendicare din partea proprietarului titlurilor sustrase.

Tribunalul,

Considerând că Guillou tatăl probéză că el a fost, in luna August 1881, proprietarul a opt obligaţiuni comunale şi a şése obligaţiuni fonciare ale căror numere se află enunţate in conclusiuni; că aceste titluri 'i-au fost sustrase şi că la 11 August 1881 el a publicat prin *Buletinul oficial* oposiţiunea notificată de el sindicatului agenţilor de schimb;

Considerând că Pouquet, agent de schimb citat in revendicare, nu póte să conteste că el era detentorul acestor patru-spre-ḑece obligaţiuni in timpul când s'a făcut reclamaţiunea lui Guillou tatăl; că acest fapt resultă din două scrisori cu data 25 şi 27 August 1881 ale casierului sĕu şi prin cari acesta propune lui Guillou tatăl de a'i remite acele titluri contra unui rambursă de 6,397 franci 40 centime; că de şi, conform unei menţiuni aflate pe marginea acelor scrisori, ele nu pot să ingageze responsabilitatea agentului in lipsa de semnătură a titularului sau a imputernicitului sĕu, totuşi din ele póte resulta cel puţin constatarea faptului material mai sus enunţat;

Considerând că Pouquet recunósce că a primit aceste titluri de la Guillou fiul cu ordin de a le vinde, şi pretinde că le-ar fi negoţiat chiar la Bursă in nisce condiţiuni cari 'l apără de ori ce respundere facià cu Guillou tatăl;

Considerând insă că din chiar documentele produse de defendor resultă că cele opt obligaţiuni comunale nu 'i-au fost remise de Guillou fiul de cât la 22 August, adică in urma publicărei oposiţiunei, şi că prin urmare ele nu puteau face obiectul unei negoţiări regulate, conform art. 12 din legea de la 15 Iunie 1832; că, in ceea ce privesce cele şése obligaţiuni fonciare, nu mai este nici un interes de a se verifica daca ele au fost or nu negoţiate la Bursă in ḑiua de 17 şi 18 August, dupe cum se află trecut in estractul de registre al lui Pouquet; căci, in adevĕr, numai aquisitorul nu insă şi vênḑătorul ar fi in drept să se prevaleze de aceste date pentru a se socoti bine şi legalmente investit cu proprietatea titlurilor; că insă presenţa acestor titluri in mâinele lui Pouquet in ḑilele de 25 şi 27 August probéză că predarea, care singură numai putea să completeze efectul vênḑărei la Bursă şi să transmită proprietatea, nu avusese incă loc inainte de publicarea oposiţiunei; că aquisitorul era prin urmare in drept să le refuse, şi că negoţiarea trebuia să fiă anulată; că, aşa fiind, ea nu póte impedeca acţiunea in revendicare a lui Guillou tatăl;

Considerând că mai ales Pouquet, care nu se pretinde că ar fi cumpărat acele titluri pentru sine-insuşi, nu ar puté să se prevaleze de art. 2280 din Codul civil, nici in numele lui propriu, nici ca representând drepturile lui Guillou fiul de la care el a primit titlurile şi pe care 'l-a citat in garanţie; că de şi justifică că ar fi numĕrat acestui din urmă suma de 6397 fr. 40 c. drept valórea obligaţiunilor, in ḑiua in care 'i-au fost remise spre vênḑare, şi că ar fi in drept facià cu mandantul sĕu ca să reţină titlurile pênĕ la restiuirea avansului făcut, insă el nu se póte prevala de acest drept de retenţiune facià cu Guillou tatăl; că, de altminteri, se constată din quitanţele produse de Pouquet că cea mai mare parte din acéstă sumă, adică 5,489 fr. 40 c., nu s'a numĕrat de cât la 17 şi 25 August, adică posterior datelor in cari buletinul oposiţiunilor 'l avertisa să nu plătéscă; că, in cele din urmă, el nu póte să 'şi impute de cât lui-insuşi că s'a increḑut intr'un client puţin cunoscut şi 'i-a numĕrat pe dată suma de 908 fr., mai inainte chiar de realisarea completă şi definitivă a vênḑărei titlurilor in comptul cărora el numĕra acéstă valóre;

Pentru aceste motive, condamnă pe Pouquet să restitue lui Guillou tatăl cele patru-spre-ḑece obligaţiuni sau valórea lor, etc.

Condamnă pe Guillou fiul să restitue lui Pouquet suma de 6397 fr. 40 c., etc.

CHRONICA JUDICIARA

Secţiunea vacanţelor Tribunalului din Ilfov va fi compusă din DD.: *I. Radoi*, preşedinte; *Teodor Capitanovici*, membru civil; *C. Caracaş*, supleant; *N. Danielopolu*, membru comercial.

* * *

Conferenţa avocaţilor parisiani, in şedinţa sa din 25 Iunie, stil nou, a discutat, sub preşedinţa Dlui Oscar Falateuf, decanul Ordinului, următórea cestiune:

Femeia străină, căreia legea sa naţională 'i acordă uă ipotecă asupra imobilelor bărbatului sĕu, are ea ipotecă asupra imobilelor bărbatului sĕu situate in Francia?

DD. Petié şi Vien au susţinut afirmativa; DD. Saleilles şi de Autié, negativa; ministerul public fiind representat prin D. Milhaud.

Conferenţa a adoptat afirmativa.

*

Cestiunea ce va avé să discute Conferenţa la intrunirea viitóre va fi acésta:

Pot Tribunalele, in cas de refus din partea bărbatului, să autoriseze pe socie să publice uă operă literară sau să represente uă operă dramatică compusă de dênsa?

Bucuresci — Typ. Curţei Regale, pr. **F. Göbl Fii**, Pasagiul Român, 12.

ANUL XII. — Nr. 56. DUMINICA 26 IUNIE 1883

DREPTUL

LEGISLATIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENTIA — ECONOMIE POLITICA

Prim-Redactor: DEMETRU C. POPESCU

ESE DE DOUE ORI PE SEPTEMANA

Redactor-Administrator: NICOLAE CHRISTESCU

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA ḑIARULUI, PASAGIUL ROMAN, 10

ABONAMENTELE se fac pe an şi pe jumătate de an: la 1[lu] Decembre şi 1[lu] Maiu. De la 1[lu] Iulie pênĕ la 20 August ḑiarul nu apare.

Anunţuri: linia 40 bani. *Scrisorile nefrancate se refusă* **Un numĕr: 50 bani**

COSTUL ABONAMENTULUI Pe an, 40 lei; pe jumĕtate an, 20 lei. *Studenţii plătesc pe jumĕtate* Pentru străinĕtate se adaogă timbrul postal.

Prevenim pe onorabilii nostri abonaţi că publicaţiunea DREPTULUI, conform anunţului aflat in frontispiciul sĕu, va fi suspendată pe tot timpul vacanţelor mari.

Astfel, numĕrul viitor al ḑiarului va apăré Joi 18 August 1883.

REDACŢIUNEA

SUMAR

DESPRE PROBA IN MATERIE DE ADULTER

Proba delictului de adulter se face dupe dreptul comun admis in materie penală, fiă in ceea ce privesce pe sociul adulter, fiă pe complice. Legea nóstră, derogând in acéstă privinţă la dispositiunile legei francese, a inlăturat esceptiunea prevĕḑută de art. 338 alin. 2 Codul penal frances, dupe care „singurele probe ce pot fi admise contra celui prevenit de *complicitate*, vor fi, osebit de flagrantul delict, acelea ce vor resulta din scrisori sau alte acte scrise de insuşi prevenit."

Acéstă derogaţiune la dreptul comun, admisă de legea francesă numai in vedere ca să se pună uă pedică maliţiei, a fost, cu drept cuvênt dupe noi, stérsă din Codul nostru penal. Şi in adevĕr, in pură raţiune, nu inţelegem pe ce s'ar puté motiva uă deosebire intre sociul adulter şi intre complicele lui. Una din două: sau sociul este convins de adulter, şi in acest cas el a trebuit să aibă un complice, sau adulterul nu este constant, şi atunci nu mai póte fi vorbă de complicitate. Daca, in prima ipotesă, proba adulterului póte resulta faciă cu sociul fiă chiar din nisce presumpţiuni grave (1), trase din arĕtările martorilor sau din acte scrise, altele de cât cele ce ar emana de la complice insuşi, nu inţelegem, ḑicem, pentru ce aceste presumpţiuni, daca pot proba adulterul, să nu'l pótă proba şi faciă cu complicele.

Motivul invocat de legiuitorul frances „că s'ar da loc maliţiei să găsescă probele unei complicităţi chiar in nisce indicie frivole, in conjecturi hasardate sau apropiări fortuite", este un motiv fără nici uă valóre in sine insuşi şi care are, pe lêngă acésta, desavantagiul de a discredita magistratura, căci cum s'ar puté admite că s'ar găsi judecători cari se condamne pe cine-va ca culpabil de complicitate basându-se numai pe nisce asemenea indicie sau conjecturi. Aprobăm déră modificarea introdusă de legea nóstră in acéstă privinţă.

Aşa déră, in regulă generală, adulterul se póte dovedi:

1° Prin procesele-verbale dresate de oficiarii poliţiei judiciare (art. 183 combinat cu art. 152 din Codul de Procedură penală);

2° Prin martori;

3° Prin mărturisirea preveniţilor;

4° Prin scrisorile emanând de la sociu sau de la complicele lui;

(1) V. DALLOZ, v. *Adultère*, Nr. 99.

5° In fine, prin presumpțiuni grave și precise, trase fiă din fapte arĕtate de martori, fiă din scrisori.

Proba cea mai decisivă in materie de adulter este și nu póte fi alta de cât aceea a flagrantului delict, probă care póte resulta atât din constatarea făcută de un oficiăr al poliției judiciare, cât și din arĕtările martorilor. Cu tóte acestea, avêndu-se in vedere misterul de care pururea este incongiurată perpetrarea acestui delict, s'a admis atât de doctrină cât și de jurisprudență că nu este indispensabil ca oficiărul poliției judiciare sau martorii să constate *de visu* consumarea delictului; este destul ca din faptele arĕtate de dênșii să resulte pentru judecători convincțiunea că delictul a fost consumat. Altfel, ar fi fost a se ridica justiției, in cele mai multe casuri, posibilitatea unei represiuni.

Mărturisirea judiciară a sociului adulter sau a complicelui sĕu este de asemenea admisă ca uă probă a delictului.

In principiu, simpla mărturisire a prevenitului nu face uă probă completă in justiție; pentru a puté motiva uă condemnare, ea trebue să fiă coroborată și confirmată prin circumstanțele de fapt. Motivul pentru care se refusă in penal unei simple mărturisiri puterea probatóre este că, de multe ori, s'ar puté intêmpla ca un inocent să ia locul celui culpabil asumându'și faptele imputate acestui din urmă, și atât utilitatea socială cât și justiția absolută se opun contra unei asemenea inlocuiri. In ce privesce insă delictul de care ne ocupăm, acéstă suposițiune de persóne nu ar puté avé loc de cât numai pentru complice. Și, de aceea, credem noi că singura mărturisire a acestuia nu póte fi considerată ca un argument convingĕtor, pe când mărturisirea sociului adulter, fiă judiciară, fiă estrajudiciară, trebue tot-d'a-una să fiă ținută in sémă.

Doctrina și jurisprudența francesă fac insă uă distincțiune intre mărturisirea sociei adultere și aceea a sociului. Pe când cea d'ântâiu mai tot-d'a-una este considerată ca avênd forță probantă, celei d'a doua nu 'i se dă același credămênt. S'a ḑis că nu trebue să se pue la indouială sinceritatea declarațiunei unei femei pe care nici rușinea nici temerea de inchisóre nu au putut'o determina să ascundă adevĕrul; pe când bărbatul, nefiind espus la pedépsa inchisórei și adulterul lui neavênd in ochii opiniunei publice aceeași gravitate, mărturisirea lui ar puté să fiă făcută cu scop de a ascunde uă separațiune de corp voluntară (2).

Distincțiunea acésta nu are nici uă rațiunede a se face la noi. Mai ântâiu, pentru că legea nóstră pune pe un terêm de perfectă egalitate pe sociu și pe socie, atât in ce privesce condițiunile de esistența delictului cât și penalitatea, egalitate ce nu esistă in legea francesă. Prin urmare, daca este să ne indouim de sinceritatea declarațiunei sociului, nu vedem pentru ce nu ne am indoui și de aceea a sociei, căci și unul și altul au același interes. Al douilea, legea nóstră permite divorțul prin consimțimênt mutual (art. 354 și urm.), pe când la francesi separațiunea de corp, care inlocuia divorțul, nu se putea nici uă dată obține pe acéstă cale (art. 307 Cod. Napoleon). De unde urméză că sociul nu are in legea nóstră nici un interes ca să se recunóscă culpabil de adulter pentru a puté deghisa, in conivență cu socia, un divorț prin consimțimênt mutual. Sau daca chiar ar fi un interes, acela adică că divorțul pentru causă determinată și a nume pentru adulter se póte obține cu mai multă facilitate, pe când divorțul prin consimțimênt mutual este supus la mai multe condițiuni și deci este mai dificil de incuviințat, apoi, și in acéstă ipotesă, posițiunea socilor fiind egală, pentru ce declarațiunile lor să nu aibă aceeași putere, să inspire aceeași incredere ?

Presumpțiunile sunt generalmente intrebuințate ca mijlóce de probarea adulterului, căci, dupe cum am ḑis mai sus, flagrantul delict, constatarea *de visu*, nu se póte căpăta de cât fórte rar. Presumpțiunile insă pentru a puté servi ca mijloc de probă, trebue să fiă precise, concordante, grave.

Astfel, de esemplu, socia trebue să fiă declarată culpabilă de adulter, daca, născênd un copil, sociul ar constata că a fost in imposibilitate fisică de a coabita in intervalul de la a 300 pênĕ la a 180 ḑi inainte de nascerea copilului. De asemenea, fuga sociei culpabile cu complicele ei, coincidența intre epoca concepțiunei copilului și aceea a fugei, ascunderea acestui copil etc. sunt atâtea și atâtea pre-

(2) DALLOZ, *ibidem*, Nr. 100 și 101.

sumpţiuni grave cari pot motiva uă condemnaţiune pentru socie.

Pentru sociu insă nu esistă asemenea presumpţiuni grave; totul se reduce la uă serie de fapte cari pot face probabilă consumarea delictului, déră nu dau certitudinea lui. De aceea, judecătorii fondului sunt datori să useze cu fórte multă reservă de acest mijloc de probaţiune. Cu atât mai mult ei sunt datori a face acésta, cu cât apreţiarea probelor intrând in esclusiva lor suveranitate, uă rea apreţiare a faptelor nu póte nici uă dată motiva un recurs in casaţiune.

Scrisorile misive sau alte acte scrise sunt érăşi admise ca probe pentru constatarea adulterului. Şi incă acest mod de probaţiune ni se pare că este, dupe flagrantul delict, cel mai convingĕtor. In adevĕr, arĕtările martorilor pot să fiă mai mult sau mai puţin interesate, de multe ori pasionate, une ori chiar greşite, din causă că nu toţi ómenii vĕd acelaşi lucru la un fel. Sunt mulţi pentru cari uă simplă legeritate a femeei ar trece drept un argument convingĕtor al adulterului, şi sunt érăşi mulţi cari nu cred nici ceea ce vĕd cu ochii. Se póte vedé de aci că nu trebue să se pună multă basă pe nisce simple deposiţiuni de martori, daca nu vor fi coroborate cu alte probe trase din impregiurările causei. De asemenea, presumpţiunile simple nefiind de cât nisce conclusiuni ce magistratul trage din faptele arĕtate de martori, se inţelege de la sine că nici ele nu pot să aibă mai multă forţă probantă.

In scrisóre insă pasiunea se desvelesce in tótă goliciunea ei. La adăpostul ori cărei temeri, sociul adulter nu se sfiesce a descoperi complicelui sĕu tóte fasele şi consecuenţele delictului. Fórte rare ori consumarea delictului nu va resulta dintr'acele scrisori. In ele numai se póte citi şi vedé impregiurările cari au dat nascere delictului şi gradul de imoralitate al sociului adulter. Scrisorile sunt oglinda adulterului in care se póte observa cu deplină certitudine trecutul, presentul şi viitorul sociului căḑut. Dupe noi, proba ce resultă din scrisori este mai tare chiar de cât aceea resultând din flagrantul delict, căci, de multe ori, acesta nu probéză de cât greşala unui moment, pe când cele d'ântâiu ne dau mijlocul a cunósce caracterul şi gradul de perversitate al delicuentului, mobilul care 'l-a determinat, resistenţa ce a opus, şi in fine uă mulţime de alte circumstanţe cari servesc judecătorului pentru aplicarea pedepsei in limitele maximului şi minimului acordat de lege.

Nu este nevoe ca scrisorile misive şi produse in justiţie să fiă semnate de partea cărei se opun; este indestul că să se constate numai că sunt scrise de dênsa. Din contra, mărturisirea consemnată in ori ce alt act scris trebue să fiă subsemnată pentru a'i puté fi oposabilă. Astfel, s'a judecat că actul de nascere semnat de complice, dupe ce 'i s'a dat citire, şi prin care recunósce că el este părintele unui copil născut de uă femeă măritată, este un act scris care probéză complicitatea la adulter şi care, prin urmare, póte motiva uă condemnaţiune (3). Credem că aceeaşi soluţiune trebue să adoptăm şi noi.

Prin ce mijloc insă sociul inocent 'şi va procura el scrisorile adresate de sociul adulter complicelui, spre a le puté produce in justiţie? Ideia unei remiteri voluntare din partea complicelui trebue să fiă inlăturată la noi, căci nu se póte admite ca acesta de bună voe să dea justiţiei probe contra lui insuşi.

La francesi, se pot ivi asemenea casuri, căci aci legea nepedepsind pe complice de cât numai in casul de flagrant delict sau când esistă scrisori din parte'i, se póte intêmpla ca, fiă pentru bani fiă pentru a'şi resbuna de uă infidelitate, să remită sociului inocent scrisorile ce posede, fiind fórte sigur că printr'acésta nu se espune la nici uă pedépsă. La noi insă neesistând nici uă deosebire intre sociul, adulter şi complice, in ceea ce privesce condiţiunile de esistenţa delictului, este lesne de inţeles că scrisórea care ar constata perpetrarea delictului faciă cu sociul 'l-ar constata şi faciă cu complicele lui. Şi de aceea, acest din urmă este ţinut a nu divulga secretul.

Faciă cu legea nóstră, nu rĕmâne déră sociului inocent de cât un singur mijloc de a 'şi procura acele scrisori: mijlócele neoneste şi ilegale, precum corupţiunea intermediatorului, sau a factorilor postali, sustracţiunea lor din mâna complicelui, etc.

Se nasce deci intrebarea daca scrisorile dobên-

(3) DALLOZ, *ibidem*, Nr. 114.

dite de sociu prin nisce asemenea mijlóce pot fi produse in justiţie, daca justiţia primind aceste scrisori nu ar sancţiona prin faptul acesta chiar legalitatea mijlócelor intrebuinţate de sociu spre a şi le procura; daca, in fine, nu este nedemn de uă justiţie care se respectă ca să calce ea insăşi in picióre principiul inviolabilităţei secretului scrisorilor.

Tóte aceste consideraţiuni nu au oprit pe D. Demolombe şi alţi autori insemnaţi de a se pronunţa categoric pentru afirmativă. Dupe D. Demolombe, ori ce scrisóre emanând de la sociul defendor in separaţiune de corp póte să fiă produsă de sociul reclamant, ori-care ar fi modul cu care 'şi a apropriat acea scrisóre. Acéstă teorie a fost de curênd sancţionată şi de Curtea de casaţiune din Francia prin horărirea sa din 8 Iunie corent, publicată in *Dreptul* Nr. 52, de la 12 Iunie 1883.

Ca argument pentru susţinerea acestei opiniuni se invócă: că daca judecătorul de instrucţiune are dreptul ca, in interesul instrucţiunei crimelor sau delictelor, să facă perquisiţiuni domiciliare şi să pue mâna pe scrisorile preveniţilor chiar când s'ar găsi in mâna unor terţie persóne, acelaşi drept trebue să'l recunóscem şi sociului inocent care, in materie de adulter, are singur in mână dreptul de a pune in miscare acţiunea publică, de a o dirige şi de a aduna probele de convingere. Şi pentru că el nu are calitatea de a face perquisiţiuni, trebue să recurgă la mijlóce neoneste spre a 'şi aduna probele, cu cari numai fiind inarmat póte porni uă plângere in adulter.

Rĕmâne insă bine inţeles că persónele cari au ajutat pe sociu la dobêndirea acelor scrisori prin mijlóce nelegali sunt fie-care in parte responsabile de faptul lor. Astfel, factorul este respunḑĕtor de sustracţiunea scrisorei incredinţate lui spre a fi remisă la destinaţiune, etc.

Suntem şi noi de opiniunea acestor din urmă şi credem că, in materia de care ne ocupăm, nelegalitatea sau neonestitatea mijlócelor intrebuinţate de sociu pentru a'şi procura probele convingĕtóre de adulter, nu pot fi opuse ca un fine de neprimire.

Al. Capitolin

JURISPRUDENŢA ROMANA

CURTEA DE APEL DIN IAŞI, SECŢIUNEA I

(Corespondenţa particulară a *Dreptului*)

Şedinţa din 13 Ianuarie 1883

Preşedinţa Dlui St. Nei, prim preşedinte

Maior C. Teleman cu Statul

MILITAR IN ACTIVITATE. — NUMIREA LUI INTR'UA FUNCŢIUNE CIVILA. — NU'L PUNE DE DREPT IN POSIŢIUNE DE NEACTIVITATE.

DREPT LA SOLDA GRADULUI. — ACŢIUNE IN REPETIŢIUNE. — RESPINGERE.

INTERPRETAREA UNUI REGULAMENT. — TREBUE SA FIA CONFORMA SPIRITULUI ŞI TEXTULUI LEGEI. — ART. 7, ALIN. 3 DIN LEGEA DE LA 1872, ASUPRA POSIŢIUNEI OFICIARILOR; ART. 20 DIN REGULAMENTUL SOLDELOR.

1° Primirea unei funcţiuni civile de către un militar in activitate nu'l pune de plin drept in posiţiune de neactivitate; pentru acésta se cere un decret regesc dat in urma unui raport motivat al ministrului de resboiu.

2° Militarul in activitate de serviciu are drept la solda gradului sĕu, chiar când ocupă provisoriu uă funcţiune civilă.

3° Interpretarea ce este a se da regulamentului unei legi trebue să fiă conformă cu spiritul şi textul legei.

Astfel, de şi prin art. 20 din regulamentul soldelor se prescrie că nici uă soldă nu se póte da oficiărului care a primit un alt post salariat de Stat, insă acest articol trebue a fi interpretat in sensul legei din 1872, asupra posiţiunei oficiărilor; aşa in cât acest articol nu privesce de cât pe acei oficiăr cari, primind uă altă funcţiune salariată de Stat, au fost puşi mai in urmă in posiţiune de neactivitate printr'un decret regesc dat asupra unui raport motivat al ministrului de resboiu.

Nr. 6. — D. maior Costache Teleman a făcut apel contra sentinţei Tribunalului Fălciu, cu Nr. 439, din 1880, pronunţată in procesul ce are cu Statul, pentru restituirea unei sume de bani.

S'a presentat apelantul asistat de D. avocat Gr. M. Buiciu şi intimatul prin D. avocat G. Roiu.

Curtea, deliberând:

Avênd in vedere că din actele presentate şi din desbaterile urmate in instanţă resultă, in fapt, că apelantul Maior C. Teleman, cu activitate de serviciu la scóla de cavalerie, primind ordin de la Ministerul de resboiu de a se pune la disposiţiunea Ministerului de interne pentru a ocupa in mod provisoriu funcţiune civilă, se supune ordinului şefului sĕu şi, la August 1874, este numit cu titlu provisoriu prefect, mai ântâiu la judeţul Dorohoiu, apoi la judeţul Fălciu, funcţiune pe care o ocupă pênĕ la Aprilie 1876; in acest timp, la scóla de cavalerie şi la intendenţă ivindu-se nedomirire asupra punctului de a se sci daca maior Teleman (care primise funcţiunea civilă de prefect) mai este sau nu in drept de a primi şi salariul cuvenit gradului sĕu ca oficiăr supe-

rior in activitate, cu raportul cu Nr. 146, din 1iu Februarie 1875, s'a cerut deslegare Dlui ministru de resboiu, cu care ocasiune se atrage atenţiunea Ministerului asupra art. 20 din Regulamentul soldelor. Dupe corespondenţa urmată intre D. ministru de interne şi D. ministru de resboiu, D. ministru de interne, cu adresa cu Nr. 2374, din 6 Februarie 1875, respunde colegului sĕu Dlui ministru de resboiu că atât maiorul Teleman, cât şi cei-alţi oficiări superiori ce mai sunt chiămaţi a indeplini funcţiuni civile, nu ocupă aceste funcţiuni in mod definitiv ci numai provisoriu, şi că cu consimţimêntul ambelor ministere impunêndu-se uă misiune, in puterea acesteia gerézǎ afacerile in mod provisoriu; că astfel, nu este loc la aplicarea art. 20 din Regulamentul soldelor, şi că D. ministru de resboiu, prin resoluţiunea cu Nr. 359, din 7 Februarie 1875, decide că maior Teleman, impreună cu cei-alţi oficiări superiori, fiind consideraţi ca in misiune, au dreptul la solda de presenţă a gradului lor, resoluţiune care se şi comunică intendenţei, ordonându-se de a o esecuta. Conform acestei interpretări a Regulamentului soldelor, făcută de D. ministru de interne şi de resboiu, apelantul Teleman continuă a primi solda cuvenită gradului sĕu pênĕ la Aprilie 1876, când noul ministru de resboiu, D. general Slănicénu, prin ordinul Nr 8, din 1876, Decembre 15, dispune a se restitui din solda cuvenită maiorului Teleman sumele primite ca soldă de la August 1874 pênĕ la Aprilie 1876. — La Maiu 1877, fiind ministru de resboiu D. general Cernat, cu ordinul din 22 Maiu, dispune a nu se mai face reţineri din soldă şi tot de uă dată se adreséză la Cameră cerênd a 'i se acorda fonduri pentru despăgubirea apelantului de sumele ce 'i se reţinuse conform ordinului Dlui general Slănicénu, fonduri cari 'i s'au refusat de Cameră prin votul emis la 21 Februarie 1879 (*Monitorul oficial* Nr. 42, din 1879). — Inalta Curte de compturi, sesisată prin cererea Dlui ministru de resboiu, prin decisiunea cu Nr 54, din 22 Septembre 1876, luând act dispune a se avé in vedere casul la cercetarea compturilor respective, şi, in urmă, procedând la cercetarea menţionatelor compturi presentate de intendenţă, prin decisiunile cu Nr. 271 şi 288, din 1878, le aprobă şi le confirmă fără nici uă reservă ;

Avênd in vedere că, in conformitate cu dispoşiţiunile art. 7, alin. 3 din legea posiţiunei oficiărilor din 1872, oficiării din activitate, primind uă funcţiune civilă, nu sunt puşi in neactivitate de plin drept, pentru ca astfel să nu mai pótă primi din acel moment solda gradului lor, ci, pentru a fi puşi in neactivitate, este necesar a se da un decret regesc, in urma unui raport motivat al Dlui ministru de resboiu;

Considerând că acestea fiind dispoşiţiunile legei relative la solda oficiărilor, urméză că şi Regulamentul soldelor, aprobat prin inaltul decret Nr. 499, şi publicat in *Monitorul óstei* Nr. 9, din 1874, trebue a fi interpretat tot in sensul legei enunţate mai sus, in basa căreia este făcută; că, astfel fiind, art. 20 din Regulamentul soldelor ce se invócă de D. avocat al Statului şi prin care se dispune că nici uă soldă nu se póte da oficiărului care primesce vre un alt post salariat al Statului, nu póte să coprindă de cât pe oficiării cari, dupe ce au primit vre un alt post salariat al Statului, au fost puşi in neactivitate prin retragerea funcţiunei militare, in urma unui raport motivat al Dlui ministru de resboiu, de óre ce acestea fiind dispoşiţiunile legei (art. 7), Regulamentul soldelor făcut in basa acestei legi nu putea să conţină alte dispoşiţiuni contrarie ei; că, astfel fiind, intru cât din faptele şi considerantele enunţate mai sus se constată că apelantul maior Teleman n'a fost pus in neactivitate de serviciu militar, intru cât nu numai că D. ministru de resboiu n'a făcut nici un raport motivat prin care să fi cerut de la Suveran punerea lui in neactivitate, ci, din contra, casul fiind supus Dlui ministru de interne şi de resboiu, Dlor, interpretând art. 20 din Regulamentul soldelor in conformitatea principielor conţinute in art. 7 din legea posiţiunei oficiărilor, ordonă ca maiorul Teleman să fiă considerat ca in activitate de serviciu, detaşat numai de la corp pentru a indeplini uă misiune civilă pe lêngă Ministerul de interne, şi ca să se continue a 'i se plăti solda gradului sĕu, şi intru cât in fine inalta Curte de compturi, prin decisiunile enunţate mai sus, a aprobat compturile intendenţei in cari erau coprinse şi sumele plătite ca soldă maiorului Teleman, intru atâta este evident că apelantul Teleman a fost in drept a primi solda gradului sĕu de oficiăr superior, şi ca atare dênsul primind cu drept solda ce 'i se debita, nu mai póte fi obligat a o restitui, neputêndu-se, in speciă, aplica dispoşiţiunile art. 992 Cod. civil, dupe cum cere D. avocat al Statului, de óre ce ipotesa acestui articol fiind ca plata primită prin erórе sau cu sciinţă să nu fiă debită, in speciă solda maiorului Teleman 'i era debită, fiind că legea acorda acésta tutulor oficiărilor din activitate, şi maiorului Teleman, din serviciul activ al armatei, 'i se cuvine solda, prin urmare causa esistă;

Considerând că, chiar in casul in care s'ar admite că in materia de faciă ar fi uă infracţiune a Regulamentului soldelor, acéstă infracţiune insă nu consistă in faptul că maiorul Teleman a primit solda gradului sĕu, ci in faptul că apelantul Teleman nu a fost pus in neactivitate, pentru ca astfel să nu mai fiă in drept a primi solda; că, prin urmare, daca Statul a suferit uă pagubă, acésta provine numai din causa că ministrul de rĕsboiu de atunci (D. general Florescu) nu a făcut raportul motivat, cerut de art. 7 din legea posiţiunei oficiărilor, pentru a provoca retragerea funcţiunei militare şi punerea apelantului in neactivitate, şi ca atare, conform dispoşiţiunilor art. 998 Cod. civil, numai autorul faptului, D. general Florescu (ministrul de rĕsboiu) póte fi responsabil faciă cu Statul; şi acéstă argumentaţiune se confirmă uă dată mai mult şi prin dispoşiţiunile art. 39 din legea comptabilităţei Statului, care face responsabili pe ordonatorii de plăţile făcute fără drept şi, in speciă, ordonator este tot D. general Florescu, căruia comptabilii şi casierii 'i-au atras atenţiunea, conform alin. 2 de sub acelaşi art. 39, şi cu tóte acestea Dsa, ca ministru de rĕsboiu, in cercul atribuţiunilor sale avênd dreptul de a interpreta legea şi regulamentele ce le aplică, decide că maiorul Teleman să fiă considerat ca oficiăr in activitate, detaşat insă de la corpul sĕu pentru a indeplini provisoriu misie civilă pe lêngă Ministerul de interne, şi, interpretând art. 20 din Regulamentul soldelor in sensul art. 7 din lege, decide că nu póte fi aplicat in speciă şi ordonă a se continua cu plata soldei ce se cuvenea apelantului maior C. Teleman; că de asemenea, D. avocat al Statului nu póte invoca in favorul causei ce apără votul Camerei dat in şedinţa de la 21 Februarie 1879, de óre ce prin acel vot Camera s'a mărginit numai a admite conclusiunile Dlui raportor al comisiunei financiare, care este in următórea coprindere: „să se respingă creditul cerut, ca tinḑênd a reveni din nou la uă călcare de regulament, şi să se emită părerea că D. ministru de rĕsboiu ar trebui să urmeze a aplica pe deplin art. 20 din Regulamentul soldelor", şi din care vot resultă numai că Camera a refusat creditul cerut de D. general Cernat (ministrul de rĕsboiu); aşa că acest vot, nefiind uă lege interpretativă, interpretarea legei şi a regulamentului trebue a se face numai de puterea judecătorescă, conform legilor in vigóre;

Din tóte aceste puncte de vedere resultă că apelul maio-

rului C. Teleman este fundat; că, ca atare, cată a fi primit şi Statul, representat de D. ministru de resboiu, fiind căḑut in judecată, cată a fi condemnat la plata cheltuielilor de apel, pe cari Curtea, apreţiându-le, le fixéză la 120 lei, şi prin consecuenţă sentinţa Tribunalului atacată cu apel cată a fi reformată ca nefundată in fapt şi in drept;

Pentru aceste considerante, in majoritate, admite apelul, etc.

Semnaţi: St. Nei, N. Bârzu, M. Grigoriu.

OSEBITA OPINIUNE

Avênd in vedere că din actele eshibate de ambele părţi şi din discuţiunile orale resultă, in fapt, că C. Teleman, in activitate de serviciu ca maior militar, la 1iu August 1876, a fost numit prin decret domnesc prefect la judeţul Dorohoiu, unde a servit pênĕ la 1iu Septembre 1875, când a fost numit tot prefect la judeţul Fălciu şi a funcţionat in astă calitate pênĕ la 28 Aprilie 1876, primind in acest interval atât salariul de prefect de 661 lei şi 50 bani plus 100 lei pe lună diurnă, in totul suma de 15,502 lei 18 bani, cât şi salariul de maior in activitate suma de 478 lei 80 bani pe lună dimpreună cu accesoriile, in totul suma de 10,018 lei 94 bani, din cari a restituit Statului suma de 690 lei 20 bani;

Avênd in vedere că cestiunea de resolvat din punctul de vedere juridic este a se sci daca maiorul C. Teleman trebue sau nu să restitue Statului suma de 9,328 lei 74 bani, pe care a primit'o ca soldă de maior in activitate, de drept, fără să fiă de fapt pe timpul cât a ocupat uă funcţiune civilă salariată din budgetul Ministerului de interne, sau daca Dsa are dreptul să priméscă in acelaşi timp două salarie pentru două funcţiuni deosebite: una militară şi alta civilă, una servită şi alta neservită;

Avênd in vedere că C. Teleman, pentru a se apăra de a restitui sumele primite ca soldă de maior in activitate, invócă dispoziţiunea art. 7, alin. 3, din legea posiţiunei oficiărul din 1872, prin care se ḑice că oficiărul in activitate, primind uă funcţiune civilă, va fi pus in neactivitate prin retragerea funcţiunei in urma unui raport motivat al ministrului de resboiu, şi că, nefăcêndu-se acest raport, Dsa nu a incetat de a fi considerat in activitate de şi nu a servit, şi, prin urmare, cu dreptul de a primi solda pe tot timpul cât a ocupat funcţiunea de prefect;

Avênd insă in vedere că dispositiunile acestui articol, coprins in legea generală asupra posiţiunei oficiărilor, sunt lămurite prin art. 20 din regulamentul special asupra soldelor oficiărilor, care ne spune că, nici un fel de soldă de activitate nu se póte da aceluia care primesce uă pensiune de retragere or ocupă vre un alt post salariat de Stat;

Avênd in vedere că acest regulament special asupra soldelor, posterior şi esplicător legei generale de mai sus, consideră de drept ca in neactivitate pe oficiărul care a primit un alt post salariat de Stat, fără a fi necesitate de vre un raport al ministrului de resboiu (ceea ce se vede şi din art. 9 Regulamentul soldelor din 1881) in cât privesce solda;

Considerând că insăşi intendenţa militară, observând că D. maior Teleman prin ocuparea unei funcţiuni civile de prefect nu mai póte primi şi solda de maior in activitate in virtutea art. 20 din legea soldelor, a fost silită a cere lămurire de la D. ministru de resboiu, care, cerênd desluşiri de la D. ministru de interne, acesta, veḑênd că in adever art. 20 din Regulamentul soldelor prohibe ca un oficiăr să mai priméscă solda de activitate din momentul ce a ocupat uă funcţiune civilă salariată de Stat, a căutat să intervertéscă funcţiunea de prefect calificând'o de *serviciu provisoriu* şi de *trămitere in misie;*

Avênd in vedere că acéstă calificaţiune este absolutamente eronată, atât din punctul de vedere etimologic şi juridic cât şi de fapt, căci ideea coprinsă in cuvêntul *provisoriu* şi *misie* esprimă prin sine-insăşi timp scurt, mărginit in durata sa, două luni pentru misie (art. 41, alin. ultim. legea din 1881), éră nu indelungat şi permanent acest provisorat, misiunea se inţelege numai pentru serviciuri militare sau politice, éră nu administrative (art. 26 combinat cu art. 62 din legea posiţiunei oficiărilor din 1882);

Avênd in vedere că, chiar când maiorul Teleman s'ar fi considerat prefect provisoriu sau trămis in misie, totuşi nu putea să priméscă de cât uă indemnitate de 12 lei pe ḑi (art. 8 legea din 3 Ianuarie 1873), şi probă că Dsa n'a fost nici provisoriu nici trămis in misie, este că, in loc a 'i se da numai acéstă indemnisaţiune, a fost remunerat cu diurna de 100 lei pe lună şi 661 lei salariu fix, reţinêndu-i-se chiar jumĕtate prima lună ca ori-căruia funcţionar civil numit definitiv;

Avênd in vedere că acéstă abatere de la dispositiunile art. 20 din legea soldelor a facut atât pe D ministru de resboiu din 1876, observând dispositiunile art. 20, să reţină din solda maiorului Teleman uă parte din sumele primite pe nedrept ca soldă, cât şi pe onorabila Cameră legiuitóre a atrage atenţiunea Dlui ministru de resboiu a observa dispositiunile art. 20 din legea soldelor pentru a nu mai plăti soldele oficiărilor cari au ocupat funcţiune civilă salariată de Stat;

Avênd in vedere că D. Teleman, prin avocatul sĕu Buicliu, pentru a fi apărat de restituirea sumelor primite ca soldă, mai susţine că D. ministru de resboiu este singurul in drept a aplica legile şi regulamentele militare şi, chiar in casul când ar fi aplicat şi interpretat rĕu art. 7, alin 3, din legea posiţiunei oficiărilor şi art. 20 din Regulamentul soldelor, acel care ar puté fi responsabil, ar fi numai D. ministru de resboiu care a ordonat plata soldei, éră nu maiorul Teleman care a primit'o;

Avênd in vedere că daca uă rea aplicaţiune şi interpretaţiune a legei face responsabil pe acel care a violat'o, nu póte fi scutit prin acésta acela care a beneficiat din acéstă călcare de lege;

Avênd in vedere că, in specià, cestiunea de resolvat şi de judecat este de a se sci, nu daca un ministru are sau nu dreptul d'a aplica şi interpreta legile şi regulamentele şi modul respunderei sale, ci daca maiorul Teleman, care a primit un salariu pentru uă funcţiune in care n'a servit, trebue sau nu să restitue acel salariu, de şi nu a fost pus in neactivitate prin un raport către rege;

Avênd in vedere că elementul esenţial al fie-cărei obligaţiuni este uă causă şi a fie-cărei plăţi este uă datorie, şi acolo nu este uă causă nu póte fi nici datorie nici plată; prin urmare, Statul plătind pe un funcţionar al sĕu, nu 'i plătesce nici titlul, nici rangul, déră serviciul pe care 'l face, ca equivalent al unei sume de bani determinată, şi ori ce sumă de bani s'ar plăti fără a avé in schimb un serviciu real, póte a se repeta de la acela care fără causă a primit acea sumă, soldă sau salariu: or, ministrul, plătind pe uă persónă óre-care din budgetul ţĕrei prin violaţiunea legilor şi regulamentelor, fără ca acéstă persónă să fi adus vre un serviciu real, face uă gratificaţiune éră nu uă plată, şi acel care a beneficiat de acéstă gratificaţiune făcută de mandatar peste marginile mandatului póte fi supus la restituţiune prin *condictio sine causa;*

Avênd in vedere că D. ministru de rĕsboiu, plătind uă soldă maiorului Teleman fără causă, fără ca acesta să fi adus vre un serviciu real, n'a făcut alt de cât, printr'uă eróre de drept şi trecênd peste marginile atribuţiunilor sale, să plătéscă uă sumă nedatorită ;

Avênd in vedere că erórea de drept nu vatĕmă nici uă dată aceluia care a comis'o sau aceluia in numele căruia s'a comis de câte-ori este luptă pentru a evita uă perdere, *quoties certat de vitando damno et hujus rei indebitæ solu tione sentit*, şi că tot-d'a-una se póte opune cu succes aceluia care se luptă pentru a câstiga un folos, *qui certat de lucro captando ;*

Avênd in vedere déră, in speciă, că Statul caută a evita uă perdere, éră maiorul Teleman a se imbogăţi, a realisa un profit prin uă causă lucrativă, cum ḑice Cujas, „*acquisitio rei alienæ ex causa lucrativa, vel ex causa non onerosa*" şi, prin urmare, ceea ce 'i s'a plătit fără causă, fără să fiă datorie, prin eróre de drept, póte fi repetat de Stat, care a suferit un prejudiciu, uă perdere : *indebitum solutum per ignoratione juris condictione indebiti repeti potest ;*

Avênd in vedere că, in speciă, nu numai că este uă eróre şi ignoranţă de drept prin aplicarea şi interpretarea in mod eronat a legei posiţiunei ofiaiărilor şi a Regulamentului soldelor, déră şi uă eróre de fapt calificându-se funcţiunea de prefect de trămitere in misie provisoriu, ceea ce dă dreptul mai mult incă Statului a repeta de la maiorul Teleman sumele ce a primit şi cari nu erau datorite ;

Considerând că aceste principie de drept sunt prevĕḑute şi prin disposiţiunile art. 966, 992, 993 şi 1072 Cod. civil;

Avênd in vedere in fine şi disposiţiunile art 70 din legea serviciului soldelor, prin care se prevede că militarul se plătesce pe lună şi numai pe timp servit: prin urmare, acela care n'a servit nu póte primi solda şi, intâmplându-se să 'i se fi plătit, este dator a restitui, căci insăşi equitatea naturală cere ca nimeni să nu se imbogăţéscă pe nedrept in paguba altuia, *jure naturæ æquum est neminem cum alterius detrimento, et injuria fieri locupletiorem* (ff 20, L. 6 *De reg. juris*) ;

Pentru aceste motive, subscrisul, membru supleant, sunt de opiniune a se respinge apelul făcut, etc.

Semnat : I. G. Simionescu.

TRIBUNALUL DIN BRAILA

(Corespondenţa particulară a *Dreptului*)

Şedinţa din 17 Iunie 1883

Preşedinţa Dlui Victor Macri, preşedinte

Gheorghe Zervo şi alţi cinci-spre-ḑece inşi, daţi in judecată pentru că 'şi-ar fi insuşit calitatea de mijlocitori de mărfuri

MIJLOCITORI DE MARFURI. — INSUŞIREA DREPTURILOR LOR DE CATRE NISCE PARTICULARI. — LIPSA DE SANCŢIUNE. — ART. 30 ŞI 88 LEGEA BURSELOR.

MIJLOCITORI DE MARFURI. — NU SUNT FUNCŢIONARI PUBLICI.

1° Faptul unor particulari cari işi insuşesc drepturile mijlocitorilor de mărfuri nu cade sub previsiunile art. 30 din Legea burselor. Acest articol nu pedepsesce de cât numai pe aceia cari usurpă titlurile şi funcţiunile *mijlocitorilor de schimb* sau fac operaţiuni de atribuţiunea acestor mijlocitori.

Art. 88 din Legea burselor, in ultima sa parte, nu se refere la pedépsa edictată de art. 30 din aceeaşi lege, ci numai la regulele ce sunt datori să observe mijlocitorii de mărfuri in operaţiunile lor, regule cari sunt aceleaşi cu ale mijlocitorilor de schimb.

2° Mijlocitorii de mărfuri, nefiind retribuiţi din budgetul Statului şi neavênd drept la pensiune, nu pot fi consideraţi ca funcţionari publici.

Fotoliul Ministerului public a fost ocupat de D. procuror D. Giuvara.

S'au presentat: din partea camerei de comerciu D. avocat Lerescu ; din partea mijlocitorilor legali, constituiţi parte civilă, D. avocat I. Gold.

Inculpaţii au fost apăraţi de DD. avocaţi M. Korné şi G. Demetrescu.

Tribunalul,

Asupra acţiunei publice deschisă in contra lui Gheorghe Zervo, Iane Economu, Constantin Naum, etc., pentru că ar fi contravenit legei burselor prin aceea că, insuşindu'şi dreptul de mijlocitori de mărfuri, au săvêrşit operaţiuni de atribuţiunile acestor mijlocitori:

Avênd in vedere că atât din procesele-verbale dresate de primarul comunei Islaz in ḑilele de 7, 9 şi 11 Iunie anul curent, cât şi din chiar mărturisirea făcută de inculpaţi inaintea Tribunalului, se constată că numiţii, ducêndu-se in oborul Brăilei, ce se află situat afară din bariera Bucuresci, pe teritoriul comunei Islaz, au cumpărat producte de la ţĕranii ce veniseră cu carele, fie-care pentru un a nume comerciant din Brăila, fără insă a primi vre un onorariu (dragomănit) de la vênḑător;

Considerând că cestiunea este acum d'a se sci daca faptul numiţilor, in impregiurările in cari s'a urmat, póte fi privit ca uă insuşire a dreptului mijlocitorilor de mărfuri şi daca, prin urmare, ei pot fi pedepsiţi pe basa art. 88 din legea burselor, a căruia aplicaţiune s'a cerut de D. procuror prin reqistrul sĕu ;

Considerând că, de şi legiuitorul prin art. 19, 20, 21 şi 22 din legea burselor supune la aceleaşi formalităţi, cere aceleaşi condiţiuni de capacitate şi supune la aceleaşi regule pe mijlocitorii de mărfuri ca şi pe mijlocitorii de schimb, când e vorba insă de drepturile şi obligaţiunile unora şi altora şi de protecţiunea ce legea le acordă, ele sunt cu totul diferite: intr'adevĕr, pe când pentru mijlocitorii de schimb găsim art. 30 care pedepsesce ca usurpatori de titluri şi funcţiuni pe cei ce 'şi vor insuşi dreptul de mijlocitori de schimb fără drept, sau vor săvêrşi operaţiuni de atribuţiunile acestor mijlocitori, pentru mijlocitorii de mărfuri nu găsim de cât art. 88 care, in ultima sa parte, ḑice : „Mijlocitorii de mărfuri sunt supuşi la aceleaşi regule prevĕḑute la art. 30 pentru mijlocitorii de schimb";

Că, astfel fiind, nasce intrebarea daca acéstă trămitere la art. 30 se refere la pedépsă sau la obligaţiunile impuse mijlocitorilor de schimb prin acel articol, sau daca se ra-

pórtă şi la una şi la alta. Daca vom observa cu atenţiune termenii in cari este conceput art. 88, ultima parte, ori-cine póte vedé că nu este câtuşi de puţin vorba de pedépsă, ci numai de regulelele ce trebue să observe mijlocitorii de mărfuri, cari sunt aceleaşi cu cele ce trebue să păzéscă mijlocitorii de schimb. Şi intr'adevĕr, pe când art. 30 ne spune clar că *„cei ce 'şi vor insuşi dreptul de mijlocitori de schimb, etc... se vor pedepsi...“*, art. 88 conţine cu totul uă altă ideă: el se ocupă de cei ce au calitatea de mijlocitori de mărfuri, éră nu de cei ce 'şi insuşesc uă asemenea calitate şi ne arată că sunt supuşi la aceleaşi regule prevĕḑute la art. 30 pentru mijlocitorii de schimb, adică la regulele prevĕḑute in partea finală a art. 30 şi cari sunt relative la modul cum dênşii trebue să opereze in registre şi carnet. Şi să nu se ḑică că, de óre ce art. 88 spune la inceput că mijlocitorii de mărfuri sunt datori, ca şi agenţii de schimb, a avé registre şi carnet, nu mai era nevoe de uă nouă trămitere la art. 30 daca ar fi fost vorba tot de aceste registre şi că, prin urmare, trămiterea nu póte fi de cât relativă la pedépsă, fiind că art. 88, in prima sa parte, se mărginesce numai in a enumera registrele ce trebue să ţină mijlocitorii de mărfuri, fără a indica şi regulele in cari trebuesc ţinute, şi de aceea in ultima sa parte ne trămite la art. 30 care arată, in partea sa finală, modul cum dênşii trebue să opereze in carnet şi registre. Să nu se susţie asemenea că, de óre ce art. 88 ne trămite la art. 30, fără a face vre uă distincţiune, trebue luat acel articol in intregul sĕu şi prin urmare, şi cu formalitatea prevĕḑută intr'ênsul, fiind că, de ar fi fost aşa, trebuia să ne spună clar, cum face pentru mijlocitorii de schimb, că *cei ce 'şi vor insuşi calitatea de mijlocitori de mărfuri să fiă pedepsiţi conform art. 30*; or, legea fiind mută in acéstă privinţă, ba din contra preocupându-se tocmai de cei ce au calitatea de mijlocitori de mărfuri, e vĕdit că trămiterea la art. 30 e relativă numai la regulele de observat de acesti din urmă şi că, prin urmare, conclusiunea ce trage de aci este că legiuitorul n'a inţeles a pedepsi pe cei ce 'şi vor insuşi calitatea de mijlocitori de mărfuri;

Că, in tot casul, esistând un dubiu, el se interpretă tot-d'a-una in favórea inculpaţilor. Tribunalul ar proceda déră in mod arbitrar când, prin analogie, ar veni ca să aplice acestor din urmă pedépsa care prin art. 30 e specială numai celor ce 'şi insuşesc calitatea de mijlocitori de schimb, mai cu sémă când se scie că *Penalia restringenda sunt*;

Că, ceea ce ne intăresce şi mai mult in acéstă credinţă este că, in Francia, legea din 18 Iunie 1866, desfiinţând monopolul ce esista pênĕ aci, a permis, cu incepere de la 1iu Ianuarie 1867, ori cui să facă pe mijlocitorul de mărfuri fără nici uă restricţiune, şi e probabil că legiuitorul nostru inspirat de acéstă lege, de şi a pus condiţiuni de admisibilitate pentru mijlocitorii de mărfuri, n'a prevĕḑut insă nici uă sancţiune in contra celor ce fără drept 'şi-ar insuşi uă asemenea calitate. In schimb insă legiuitorul a acordat mijlocitorilor legali óre-cari avantagie de cari nu se bucură ceialţi; astfel: 1° registrele lor fac deplină credinţă in justiţie; 2° numai ei au dreptul de a fi mijlocitori la vênḑarea şi cumpărarea mărfurilor şi a le adeveri cursul la bursă (art. 82); 3° vênḑarea publică cu licitaţiune a mărfurilor in total, in diferitele casuri prevĕḑute de lege, nu se va puté confia de cât lor (art. 89); 4° pentru preţuirea mărfurilor vor fi chiămaţi de către Tribunal de preferenţă numai ei (art. 90); in fine 5° cursul mărfurilor se va constata numai de ei impreună cu comitetul bursei (art. 91);

Că, admiţênd chiar pentru un moment că ar esista in lege uă penalitate pentru cei ce 'şi-ar insuşi calitatea de mijlocitori de mărfuri, totuşi un asemenea text de lege n'ar puté fi aplicabil inculpaţilor pe cât timp nu se probéză că ei ar fi esercitat profesiunea de mijlocitori de mărfuri, adică că s'ar fi pus la disposiţiunea a mai multor comercianţi; din contra, atât din procesele-verbale ale primarului de Islaz, cât şi din instrucţiunea urmată inaintea Tribunalului, se constată că ei s'au presentat in obor şi au făcut cumpărări de producte fie-care numai pe séma unor case comerciale, ca representant al acelei case, şi intréga doctrină francesă este de acord in a recunósce că comişii neguţătorilor, adică aceia cari servesc de intermediari pentru cumpărări şi vênḑări in interesul casei de care sunt ataşaţi, nu pot fi consideraţi că fac acte de *courtage* sau de mijlocitori (Dalloz, *Rèpert.*, Vol. 6, § 947, pag. 513; Alauzet, Vol. 3. § 946; Boistel, § 585);

Cât pentru teoria susţinută de procuror, cum că mijlocitorii de mărfuri ar fi nisce funcţionari publici şi că, prin urmare, cei ce 'şi vor insuşi acéstă calitate urméză să fiă pedepsit dupe dreptul comun potrivit art. 207 Cod. penal, chiar de nu ar esista uă penalitate in legea specială a burselor:

Considerând, că pentru a fi cine-va considerat ca funcţionar, nu e suficient a fi numit prin decret regal şi a depune jurămênt, cum e in specia ce ne preocupă, ci, osebit de acésta, se mai cer şi alte condiţiuni, intre cari trebue să fiă retribuiţi din budget şi să aibă drept la pensiune, ceea ce nu e aplicabil mijlocitorilor de mărfuri;

Considerând că marea majoritate a doctrinei francese este de acord in a nu da mijlocitorilor de mărfuri altă calificaţiune de cât aceea de *oficiări publici*, ceea ce e cu totul diferit de funcţionarii publici, éră unii ca Boistel nu le cunosc nici chiar acéstă calitate (Dalloz, *Rèpertoire*, Vol. 6, § 217, pag. 445; Boistel, § 586).

Că, astfel déră, inculpaţiii scapă şi de sub penalitatea prevĕḑută de art. 207 Codul penal;

Pentru aceste motive, achită pe inculpaţi de faptul ce li se imputâ, apărându'i in acelaşi timp de veri ce pretenţiuni civile.

Semnaţi: V. Macri, Sc. Popescu.

Bucuresci — Typ. Curţei Regale, pr. F. Göbl Fii, Pasagiul Român, 12.

ANUL XII. — Nr. 57. JOI 18 AUGUST 1883

DREPTUL

LEGISLATIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENTIA — ECONOMIE POLITICA

Prim-Redactor: DEMETRU C. POPESCU

ESE DE DOUE ORI PE SEPTEMANA

Redactor-Administrator: NICOLAE CHRISTESCU

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA ḌIARULUI, PASAGIUL ROMAN, 10

ABONAMENTELE se fac pe an şi pe jumĕtate de an: la 1iu Decembre şi 1iu Maiu. De la 1iu Iulie pênĕ la 20 August ḍiarul nu apare.

Anunţuri: linia 40 bani. *Scrisorile nefrancate se refusă* Un numĕr: 50 bani

COSTUL ABONAMENTULUI Pe an, 40 lei; pe jumĕtate an, 20 lei. *Studenţiĭ plătesc pe jumĕtate* Pentru străinĕtate se adaogă timbrul postal

SUMAR

Bucuresci, 17 August 1883

Ieri 16 August s'a deschis, cu ceremonialul obicinuit şi in presenţa unui numeros public, sesiunea ordinară a inaltei Curţi de casaţiune şi de justiţie pe anul judiciar 1883 — 84. Solemnitatea a fost preşeḍută de D. prim-preşedinte al Curţei Al. Creţescu, asistat de DD. preşedinţi de secţiune C. E. Schina şi Theodor Rosetti.

D. procuror general G. Filitis, avênd cuvêntul, a ţinut următorul discurs in privinţa art. 22 din Constituţiune relativ la benedicţiunea religiósă a căsătoriilor:

Domnule prim-preşedinte,
Domnilor judecători,

Art. 22 al Constituţiunei nóstre din anul 1866, care declară benedicţiunea religiósă obligatorie pentru căsătorii, a dat loc la multă discuţiune şi controversă atât in doctrină cât şi in jurisprudenţă.

Astfel, unii jurisconsulţi susţin că legislatorii vechi, neincreḍĕtori in faptele propriei lor raţiuni, au lăsat organisarea familiei in mâna clerului şi că numai prin uă inovaţiune a dreptului modern a trecut organisarea familiei din mâinele Bisericei in acelea ale Statului; că Statul a regulat prin Codul civil contractul căsătoriei ca şi pe tóte cele-alte contracte; că prin urmare astăḍi căsătoria este un contract pur civil; că obligaţiunea benedicţiunei religióse din art. 22 din pactul nostru fundamental este singura urmă ce mai găsim in dreptul modern din vechia alianţă a dogmelor Bisericei cu contractele civile; că acéstă disposiţiune constituţională nu este de cât uă espresiune de gratitudine a Statului Român către Biserica Resăritului, căreia, in mare parte, se datoresce conservarea naţionalităţeĭ nóstre (1); că in fine obligaţiunea benedicţiunei religióse nu are nici uă sancţiune, pentru că art. 22 a stabilit numai un principiu care aşteptă reglementarea sa; că deci acest principiu nu se póte aplica pênĕ nu se vor confecţiona legile de cari vorbesce legiuitorul Constituantei prin frasa din acest articol „afară de casurile ce se vor prevedé prin a nume legi" (2).

Acéstă din urmă interpretare a fost admisă şi de Curţile de apel ca şi de acéstă supremă Curte (3), de şi jurisprudenţa a variat, dupe cum imediat vom vedé.

Alţii susţin din contră că legiuitorul Constituţiunei, vĕḍênd că Codul civil Alexandru Ioan rupse cu desăvêrşire şi fără motiv cu Biserica, cu moravurile inveterate ale poporului şi admise sistemul lumei catolice, şi inţelegênd că acéstă inovaţiune a nemulţumit poporul român, a revenit

(1) V. discursul de deschiderea Curţei de casaţiune pe 1870 – 1871 şi respunsul primului preşedinte, publicate in *Buletinul Curţei de casaţiune* pe 1870, pag. 193—196 şi 222.

(2) V. jurnalul *Dreptul* pe 1872, Nr. 8, pag. 3—5.

(3) V. decisiunile Curţei de casaţiune Nr...... din 2 Iunie 1872, Nr. 431 din 2 Decembre 1874 şi 261 din 9 Octombre 1879.

Idem sentinţa Nr. $^{21}/_{71}$ a Trib. civil de Ilfov şi decisiunea Curţei de apel din Bucuresci, confirmătóre acelei sentinţe, dată in procesul intentat de Dna Luxiţa Cuparenco Comitetului casei de pensiuni.

Idem decisiunile Curţei de apel din Iaşi cu Nr. $^{170}/_{78}$ şi ale Curţei apelative din Focşani cu Nr. . . . . din 11 Iunie 1879.

prin art. 22 la moravurile abandonate ale poporului, declarând contractul de căsătorie un contract mixt (1).

De asemenea suprema Curte, dupe uă divergenţă, prin decisiunea sa Nr. 61 din 24 Februarie 1879, a stabilit că art. 22 din Constituţiune îşi are aplicaţiunea sa şi in ceea-ce concerne obligativitatea benedicţiunei religióse.

Acéstă cestiune, care se discută şi astădi, şi in privinţa căreia nu s'a dis încă ultimul cuvênt, invederat este că imbrăcişéză materia cea mai importantă in ordinea socială: este vorba in adevĕr, pe de uă parte de organisarea familiei, care cu drept cuvênt s'a dis că este fundamentul societăţilor, éră pe de alta de preceptele sfintei nóstre religiuni a Resăritului, care, dupe cum am vĕdut, a contribuit puternic la salvarea naţionalităţei nóstre, şi care se declară de art. 21 din Constituţiune de religiune dominantă a Statului Român

Ne propunem déră a dice şi noi câte-va cuvinte asupra acestei importante şi grave cestiuni, pe care in trécĕt am atins'o in discursul nostru pe 1879—1880, spre a ne incerca să demonstrăm, cu istoria in mână, că Biserica Rĕsăritului nu s'a coborit nici uă dată, benevolmente, din sfera inaltă in care se află aşedată de sfintele canóne, spre a usurpa drepturile puterei laice, şi că de câte ori s'a amestecat in afacerile lumesci, a facut'o impinsă de necesităţile timpurilor ce străbătea, tocmai pentru a salva şi conserva naţionalitatea coreligionarilor sĕi: că dacă Revoluţiunea cea Mare a voit să emanicipeze Statul de pretenţiunile Bisericei apusene şi ast-fel, daca codul Napoleon a regulat in mod civil organisaţiunea familiei, nu aceleaşi argumente ar milita in favórea inovaţiunei, de altmintrelea fórte salutară, introdusă şi la noi de Codul civil in materie de căsătorie; că prin urmare numai prin confusiune şi rea inţelegere a pretenţiunilor Bisericei Resăritului, fórte modeste in comparaţiune cu acele ale Bisericei apusene, se póte face atâta larmă contra acelora cari nu voesc a admite că benedicţiunea religiósă impusă contractului de căsătorie prin legea fundamentală a ţĕrei nóstre ar fi un lux de care se pot lipsi cetăţenii fără cel mai mic scrupul.

I

Organisarea familiei in legislaţiune constitue un sistem a parte.

Legiuitorul modern, ca şi legiuitorii veacurilor trecute, s'a ocupat de familie in deosebi afectând un titlu intreg contractului de căsătorie, nevoind a 'l discuta la uă laltă cu cele lalte contracte, pentru că organisaţiunea familiei constitue in legislaţiune un intreg sistem, şi un sistem a parte, ca unul ce primesc un element nou care predomină in tóte dispoşiţiunile sale legislative, vreau să dic elementul moralităţei.

In adevĕr, prin proprietate se consacră dominaţiunea omului asupra lucrurilor materiale; acéstă dominaţiune se modulézâ in virtutea principiului egalităţei, dupe care principiu libertatea fie-căruia se mărginesce acolo unde incepe libertatea celor lalţi, ast-fel că şi dominaţiunea fie-căruia asupra lucrurilor materiale se opresce acolo unde incepe dominaţiunea altora.

Omul insă, de şi este uă fiinţă liberă, el este tot de uă dată şi uă fiinţă sociabilă, ca atare are adesea nevoe să modifice limitele dominaţiunei sale asupra lucrurilor materiale; acéstă modificare este sorgintea convenţiunilor, éră indeplinirea lor este lăsată bunei credinţe reciproce.

Prescripţiunile Codului civil despre obligaţiuni sunt menite a evita neinţelegerile şi a deslega conflictele ce se pot ivi din neindeplinirea celor stipulate; de asemenea dispositiunile acestea legislative sunt menite a garanta şi despăgubirea ce se cuvine persónelor cari pot fi victima unui prejudiciu din partea acelora cari, nesocotind legea, comit un delict.

Déră tóte acestea sunt bune când este vorba numai de lucruri materiale; nu ast-fel insă putem raţiona şi când ne ocupăm de unirea a două persóne spre a trăi impreună.

In materia ce ne preocupă este in joc valórea morală a persónelor, şi étă pentru ce pretindem că aci avem a face cu un element nou, care, dupe cum am dis, este elementul moralităţei. Vorbind astfel nu inţelegem a dice că morala este străină celor-alte contracte şi obligaţiuni; déră voim să arĕtăm că contractele comune, in genere, au uă relaţiune negativă cu morala, din causă că este de principiu că părţile contractante pot deroga la legea generală prin convenţiuni, cu singura restricţiune a articolului 5 din Codul civil relativ la ordinea publică şi bunele moravuri.

Sunt acte licite pe cari legea nu le prohibă dacă nu contravin dispoşiţiunilor citatului articol 5, pe cari insă morala le desaprobă. „*Non omne quod licet honestum est*", a dis jurisconsultul roman Paul (1). Aşa, de esemplu, in pură teorie, imprumutul, vêndarea, etc. sunt fapte reprobate de morală, déră numai atunci aceste contracte le prohibă legea, când ating ordinea publică şi bunele moravuri, precum când s'ar cumpăra libertatea unui om, sau s'ar inşela un minor profitând cine-va de neesperienţa sa, şcl.

Relaţiunea contractului de căsătorie insă cu morala nu este numai negativă, ci şi positivă; morala şi dreptul se contopesc, şi din morală estragem definiţiunile dreptului in ceea ce concerne căsătoria.

In organisarea familiei arbitrairul voinţei dispare. Acésta resultă din faptul că, dupe cum am vĕdut, contractele se pot modifica tot-d'auna dupe voinţa arbitrară a părţilor contractante, de vreme ce relaţiunile dintre soci, dintre tată şi fiu, şcl. sunt şi rĕmân tot-d'auna aşa precum le-a regulat legiuitorul, din causă că la acéstă organisaţiune a familiei se interesézâ esenţialmente morala. Fenomenul acesta 'l observăm la tóte legislaţiunile, şi chiar in ţĕrile unde neesistând lege scrisă obiceiul ţine loc de lege. Şi nici nu póte fi altfel, căci indată ce vom admite că fie-care individ póte să'şi conducă viaţa dupe instinctele numai ale propriei sale naturi, ne-

(1) Vedi *Dreptul* pe anul 1872 Nr. 48 şi discursul de deschiderea Curţei de apel din Bucuresci pe 1875, publicat in Nr. 48 al jurnalului *Dreptul* 1875.

(1) Dig *De regulis juris*, lib. I, tit. 17.

avênd nimica de comun cu semenii sĕi, desbrăcat de veri-ce sentiment, societatea nu mai esistă.

Și ĕtă pentru ce vedem societățile in antichitate consistând in viața uniformă a familiilor. Asia și pênĕ astădi conservă starea patriarchală a familiilor.

In Roma antică puterea părintéscă (*patria potestas*) domină totul.

Cu timpul insă societățile desvoltându-se și progresând libertatea individuală iși luă un avênt puternic; resultatul acestui avênt fu reacțiunea contra datinelor organisărei familiei.

De acéstă reacțiune sunt inspirați aceia cari nu voesc a recunósce nici uă particularitate contractului de căsătorie și cari, prin urmare, 'l confundă cu cele-alte contracte comune.

II

Căsătoria nu este uă convențiune, un contract simplu

Daca este esact a dice că contractele au de obiect lucruri materiale, nu putem in mod serios și fără nici uă distincțiune să dăm aceeași definițiune și căsătoriei, care are drept causă inseși persónele și convicțuirea lor.

Este adevĕrat că consimțimêntul reciproc al socilor spre a se căsători impreună, esprimat intr'un mod liber, in afară de veri ce inriurire, ține de esența contractului, déră clausele acestui contract nu se reguléză dupe libera voință a părților contractante, ci dupe espresele prescripțiuni ale legei, din causă că, dupe cum am vĕdut deja, moralitatea este un element esențial al organisărei familiei și societatea se intereséză ca acest element să predomine la tóte contractele de căsătorie, moralitatea fiind pârghia cea mai puternică spre intărirea ordinei publice.

Astfel, de și la contractele comune termenii lor depind de modul in care au voit sau au ajuns a se ințelege părțile contractante, la căsătorie chiar actele dotale puțin se pot depărta, in termenii lor, de cele edictate de lege.

Consecuent acestui principiu, la contractele comune consultăm legea numai in cas când părțile nu 'și au manifestat in mod clar voința lor, și prin urmare numai spre a remedia la tăcerea părților contractante sau pentru ca să anulăm convențiuni contrarii bunelor moravuri.

La contractul de casătorie, din contra, legiuitorul intervine in mod imperativ. Arbitrariul in materie de căsătorie nu esistă de cât in alegerea persónei, cu tóte că și acéstă libertate se mărginesce prin impedimentele la căsătorie; tot insă ce concerne obligațiunile reciproce ale socilor și ale copiilor este regulat in mod invariabil prin lege, obligațiuni pe cari părțile nu le pot modifica prin nici un fel de convențiune. In fine, in contractele comune uă parte póte să nu se supue la indeplinirea obligațiunei ce 'și-a luat prin contract, preferind să plătéscă despăgubirea la care ar puté fi condemnată de justiție; și acésta pentru că mobilul acestor contracte este profitul, câstigul material, și legea admite legalitatea unor asemenea pretențiuni. Putem insă argumenta tot astfel și in materie de căsătorie? Déră cine ar cuteza să susție că și mobilul căsătoriei ar fi tot interesul material? Când se discuta in Francia Codul civil in privința adopțiunei, Napoleon cel Mare, făcênd alusiune la interesul material ca singurul mobil al contractelor comune, a dis: „Un contract nu conține de cât obligațiuni geometrice; el nu conține sentimente (1).“

Evident déră că mobilul căsătoriei trebue căutat mai cu sémă in inclinarea, afecțiunea, iubirea ce 'și datoresc socii reciproc (2).

Este adevĕrat că și opiniunea acelora cari cred că scopul căsătoriei este dobêndirea de prunci și crescerea lor se apropie mult de ințelesul moral al căsătoriei, pentru că este natural ca părinții buni să créscă bine copii lor, și faptul acesta intereséză fórte mult societatea; déră nu se póte admite acéstă opiniune ca singura țintă a căsătoriei, din causă că nu tóte căsătoriile sunt fecunde in dobêndire de prunci, și cu tóte acestea nu s'a gândit nimeni a pretinde disoluțiunea unor asemenea căsătorii (3) sau micșorarea credinței și iubirei ce 'și au jurat socii, astfel că toți aceia cari nu au dobêndit copii, sau 'i au perdut, continuă de a fi soci, pentru că s'au legat a purta impreună sarcina vieței, și dacă natura nu le-a procurat și acéstă bucurie de a avé copii din căsătoria lor, morala nu 'i a liberat de sfințenia angajamentelor ce 'și au luat.

Marele filosof al antichităței Aristotel, voind a stabili enorma diferență ce esistă intre om și tóte cele-alte viețuitóre, a dis:

„Convicțuirea bărbatului cu femeia nu are de scop unic dobêndirea de copii; acéstă unire are de scop mai cu sémă grijea de a 'și procura in comun cele necesare vieței. In adevĕr, sarcina fie-căruia din acesti asociați se alege numai de cât, și este diferită sarcina bărbatului de aceea a femeci; astfel ei iși dau unul altuia un concurs mutual punênd in comun mijlócele de cari fie-care din ei dispune. De aceea in aceste feluri de uniri utilul se intâlnesce specialmente cu plăcutul.“ (4)

Ca să ne dăm bine sémă de cele mai sus rostite, credem necesar să amintim in trécĕt, și pe cât cadrul nostru restrâns ne va permite, care era definițiunea căsătoriei și cum se contracta ea la Romani, precum și cari sunt reformele salutare inrtoduse de christianism, fiind incontestabil că legislațiunea căsătoriei s'a format in marele spaciu de timp ce desparte Roma clasică de Bizanțiul chrestin.

(1) *Mém. sur le Consulat*, pag. 422.

(2) Οὕτω προῳκονόμηται ὑπὸ τοῦ θείου ἑκατέρου ἡ φύσις, τοῦ τε ἀνδρὸς, καὶ γυναικὸς πρὸς τὴν κοινωνίαν. Arist. *Oeconom.* III.

(3) După Erodot, V, 39, ver. 61, numai la Spartiați, fără nici un cuvênt, se depărta femeia stérpă.

(4) Οἱ δὲ ἄνθρωποι οὐ μόνον τῆς τεκνοποιΐας χάριν συνοικοῦσιν, ἀλλὰ καὶ τῶν εἰς τὸν βίον· εὐθὺς γὰρ διῄρηται τὰ ἔργα, καὶ ἔστιν ἕτερα ἀνδρὸς καὶ γυναικός· ἐπαρκοῦσιν οὖν ἀλλήλοις, εἰς τὸ κοινὸν τιθέντες τὰ ἴδια. Διὰ ταῦτα δὲ καὶ τὸ χρήσιμον εἶναι δοκεῖ καὶ τὸ ἡδὺ ἐν ταύτῃ τῇ φιλίᾳ. ARIST. *Ethica Nicom.*, VIII

III

Căsătoria in Dreptul roman

Printre diversele definițiuni ce textele romane dau căsătoriei, evident că cea mai espresivă este aceea a lui Modestin, care se rostesce astfel: „*Nuptiæ sunt conjuctio maris et fæminæ, et consortium omnis vitæ: divini et humani juris communicatio.*"

Acéstă formulă (1), de și ne arată clar că socii sunt asociați și egali intre ei (2), déră acéstă egalitate nu resultă din tóte modurile dupe cari se contractau căsătoriile la Romani.

In adevĕr, incă din epoca cea mai depărtată a Dreptului roman, două principie guverna tótă materia dreptului: dreptul strict și equitatea.

Fenomenul acesta ni se infăcișéză și in materie de căsătorie

In doue moduri se contractau căsătoriile la Romani.

Dupe dreptul strict, femeia devenea proprietatea bărbatului, căci intréga familie era proprietatea sa; dupe equitate, femeia rĕmânea liberă și prin urmare devenea egală bărbatului sĕu.

De câte ori se contracta căsătoria dupe Dreptul strict, femeia devenea supusă bărbatului sĕu (*in manum convenire*). Pentru acest fel de insocire se intrebuințau trei mijlóce: 1° posesiunea anală a femeei de către bărbat (*usus*) (3), pentru că femeia rĕmânea un an intreg in casa bărbatului, fără a se intrerupe prescripțiunea prin lipsa ei din casă trei nopți (*trinoctium*) in cursul acestui an; 2° vêndarea cu formalități solemne (*coemptio*); 3° solemnitatee religiósă (*confarreatio*).

Căsătoria contractată conform dreptului strict numai libertate și egalitate nu presenta pentru femeiă, din causă că dênsa se considera ca fiica sociului sĕu (*filiæ loco*) și soră a copiilor ei (*sororis loco*); cu modul acesta se desfăcea veri ce legătură a femeei cu propria ei familie.

In casul insă in care căsătoria se contracta conform regulelor equităței, adică sub forma libertăței individuale, femeia conserva nestrămutate legăturile cu propria ei familie și rĕmânea sub puterea părintéscă a părintelui sĕu, daca el trăia.

In genere acéstă căsătorie se efectua prin un simplu consimțimênt, fără ca bărbatul să aibă vr'uă putere asupra femeei sale.

Acéstă căsătorie in adevĕr era un simplu contract ce se putea resilia in mod unilateral.

Din aceste puține cuvinte resultă că, la Romani, căsătoriile se efectuau sau in virtutea principielor de proprietate și putere ce cetățeanul roman avea asupra familiei sale, sau prin contract conform voinței părților.

Incetul cu incetul insă, principiul acesta riguros in virtutea căruia femeia devenea proprietatea bărbatului disparu, așa că sub Tiberiu numai căsătoria prin confarreatio se intrebuința și numai de clerici (*flamines diales*); imperatorul insă ordonă prin anume lege că și la aceste căsătorii săvĕrșite in mod religios femeia să rĕmâe liberă, numind subjugarea ei de către bărbat *horrida antiquitas* (1).

Căsătoria sfârși prin a se contracta numai prin liber consimțimênt, dér libertatea individului aduse cu sine nestatornicia voinței, astfel că durata căsătoriei ajunsese să depindă de capriciul momentului și de interesele părților contractante.

Nestatornicia in căsnicie, étă ultima stare a societăței romane pe la finele Republicei și sub Imperiu.

August căută prin legea Iulia et Papia Poppæa să incuragieze căsătoriile (2), consacră concubinagiul spre a inlesni alianța intre persónele cari nu aparțineau la aceeași clasă; făcu insă distincțiune intre concubină și soție, in sensul că concubina nu se bucura de onorurile bărbatului (3), *nisi dignitate, nihil interest*.

Acéstă stare de lucruri aduse decadența moravurilor.

Să nu uităm insă că despotismul ce domina la acea epocă, nimicind veri-ce simțimênt, veri-ce cugetare liberă, fu una din principalele cause a corupțiunei moravurilor.

Sub mantia despotismului mai cu sémă invidia, aviditatea, cupiditatea, străbat cu inlesnire stratele societăței, intrebuințând acea născocire mârșavă ce se numesce josorare și care, neavênd nimica sfânt, nu cruță nici un mijloc spre a ajunge la scop.

IV

Reformele introduse de christianism.

Acéstă urgie a corupțiunei nu se putea invinge de cât prin christianism.

Veni Mântuitorul lumei și prin propagarea cuvêntului lui Dumnedeu, refăcu din temelie consciința omului. Christianismul nu decretă legi noui, căci destule și mult bune erau legile esistente; căută numai să redeștepte in om consciința propriei sale valori, și écă pentru ce găsim puține precepte despre căsătorie, déră fórte eficace, spre reformarea și realțarea sufletului.

Prima definițiune și cea mai apropiată de ințelesul moral al căsătoriei o găsim in noul testament. Acéstă formulă sună astfel: „Pentru acésta va lăsa omul pe părintele sĕu și pe muma sa, și se va lipi de femeia sa, și amândoui vor fi un corp. (4)

Apostolul Pavel se esprimă și mai clar prin frasele următóre: „Déră nici bărbatul nu este fără femeiă, nici femeia fără bărbat in Domnul" (5), și supunerea femeei către bărbat o admite intru atâta numai, intru cât femeia ca ființă mai slabă are nevoe de protecțiunea bărbatului; astfel bărbatul

(1) L. 1, *De rit. nupt.*, XXIII; L. 4, C., *De crim. exp. her.*, IX, 32; B. 28, 5, 1, § 1.

(2) ACCARIAS, *Précis de Droit romain*, I, *De justæ nuptiæ.*

(3) PELLAT, *Précis du Droit privé des Romains.*

(1) TACITUS, *Ann.*, IV, 16; GAIUS, I, 136.

(2) TACITUS, *Ann*, III, 25; GAIUS, II, III, 286, L. 64, 72, § 4.

(3) L. 3 *de concub.* 25, 7; L. 49, § 4, *de legat.* 32.

(4) APOST. PAVEL, *Epist. către Efeseni*, Cap. V, 31.

(5) Id. id. *către Corinth*, Cap. XI, 11

se declară de cap al femeei, precum şi Christos este capul bisericei (1).

Apostolul Pavel sfârşeşce prin a numi căsătoria „taină„ (mister) (2).

Din cele ce preced şi mai cu sémă din sfânta Evanghelie resultă, că propagarea cuvêntului lui Dumnedeu invingênd egoismul prin indemnul la iubirea aprópelui nostru, a restabilit impăcarea sufletelor in viaţa conjugală.

Acéstă impăcare sufletéscă, acéstă armonie a forului interior al socilor, trebuia pusă in concordanţă cu necesităţile vieţei esterne, materiale. Sarcina acésta aparţine puterei laice (3).

Biserica Rĕsăritului a rĕmas fidelă acestei inalte misiuni; astfel că, cu tóte ciocnirile sale cu puterea laică, provenite din causă că nu se stabilise nici uă dată, in mod precis, limitele intre aceste două puteri, Biserica nóstră nu s'a incercat nici cum a subjuga puterea laică.

Astfel, preceptele edictate de Biserică inainte de impĕratul Constantin nu au fost nici uă dată impuse laicilor. De la acéstă epocă insă incepe lupta crâncenă intre Biserică şi Stat.

Marele Constantin, ca impĕrat Roman, nu voia să admită nici uă stavilă a tot puterniciei sale; el convoca sinódele le disolva, şi nimic nu avea tărie fără sancţiunea sa (4). In sinodul din Nicea el a propus formula simbolului credinţei, adăogând in proiect cuvêntul „ὁμοούσιος" (cel ce este de uă fiinţă) (5).

Cele mai multe disposiţiuni despre căsătorie sunt edictate de impĕraţi. Patriarchii insă au introdus la aceste disposiţiuni diverse adăogiri şi modificări, pe cari impĕraţii le sancţionau dându-le putere de lege; prin mijlocul acesta benedicţiunea religiósă a cununiei luă putere de lege in secolele VIII şi XII (6).

Impĕraţii déră aveau uă jurisdicţiune complectă atât in afacerile laice, cât şi in cele bisericesci. Cu tóte acestea s'a intêmplat une ori ca şi Biserica să se ocupe de afacerile judecătoresci, din causă, póte, că societatea trecênd atunci prin aspre incercări, judecătoriile perduseră mult din prestigiul lor.

Or cum ar fi, in lupta crâncenă ce se incinse pe acele timpuri anormale in Europa apusénă, Biserica romană simţi suporioritatea sa in acéstă luptă faciă cu puterea laică, şi nu lipsi de a 'şi aroga subjugarea acestei puteri. Spre a ajunge la acest scop Biserica apusénă pretinse că, de vreme ce omul se compune din suflet şi materie (trup), apoi sufletul domină materia; că, prin urmare, puterea laică nu póte fi de cât braciul cu care trebuesc esecutate decretele Bisericei. Astfel, patriarchul Romei, fundându'şi tronul apostolic pe basele Theocraţiei, işi puse pe cap indouita corónă *(regnum)*, considerându-se ca representantul lui Dumnedeu pe acest pământ şi impĕratul impĕraţilor (1).

Cu asemenea principie nu este de mirat déca Biserica Apusului 'şi-a arogat uă intrégă jurisdicţiune asupra căsătoriilor.

Reacţiunea contra acestei a tot-puternicii a inspirat, dupe cum am arĕtat, pe aceia cari, luând căsătoria de sub jurisdicţiunea Bisericei, se incércă să dovedéscă că maritagiul faciă cu disposiţiunile codului civil este un simplu contract (1), fără să se gândéscă că cu modul acesta se mecunósce valórea morală a căsătoriei.

Déră acéstă temere nu póte exista nici uă dată in România, ţară eminamente ortodoxă.

In adevĕr, Biserica Rĕsăritului intinse jurisdicţiunea sa asupra căsători lor abia pe la finele Impărĕţiei bizantine, când mai că dispăruse autoritatea judecătoréscă; acéstă jurisdicţiune se desvoltă sub dominaţiunea barbară, când Episcopii judecau tóte conflictele ce se iveau printre chreştini.

Era déră natural ca acéstă jurisdicţiune precară şi impusă Bisericei de nevoile timpului ce străbătea, să dispară de uă dată cu incetarea causelor cari 'i au dat nascere; deci Codul civil, dând Tribunalelor civile judecarea afacerilor relative la căsătorie, nu a introdus nici uă inovaţiune, ci s'a grăbit a face ceea ce legislaţiunile anteriόre de mult trebuiau să facă, a adus adică lucrurile in starea lor normală de mai 'nainte.

V

Conclusiune.

Din cele mai sus espuse resultă că nu putem nega că căsătoria este in adevĕr uă instituţiune civilă şi, ca atare, ni se presintă sub forma unei convenţiuni; déră esenţa acestei convenţiuni are uă basă morală de care se intereséză fórte Biserica.

Căsătoria, ca convenţiune civilă, dă nascere la drepturi şi obligaţiuni pe cari numai legea civilă póte să le regulamenteze. De asemenea, la căsătorie fiind vorba de libertatea individuală a socilor, ordinea publică se intereséză de buna pază a celor edictate de lege şi, sciut este, că paza legilor este incredinţată statului.

Prin urmare, spre a se manţine armonia ce trebue să esiste intre Stat şi Biserică, trebue ca acésta din urmă să se mărginéscă strict intru indeplinirea atribuţiunilor sale su-

(1) Apost. Pavel *către Efeseni*, Cap. V, 23.

(2) EPIST. APOST. PAVEL *către Efeseni* Cap. V, 32.

Şi Apostolii erau insuraţi: acésta resultă din cap. IX din Epistola I a Apostolului Pavel către Corinthei, unde se dice: „Au nu avem dreptul a aduce cu noi pe uă soră femeiă din surorile nóstre, ca şi cei-alţi apostoli şi fraţi ai Domnului"—şi unii pretind că şi apostolul Pavel era insurat (Vedi Renan, *Saint Paul*, pag. 149), de şi ar resulta contrariul din ântâia sa epistolă către Corinthei, cap. VII, 1, 7 şi 8.

(3) Care putere laică imbrăcişă christianismul, graţie lui Constantin cel Mare.

(4) *Novel. Just.*, 131.

(5) *Istor. Biser.*

(6) *Novel.* 89 a imp. LEON; idem 24 a lui ALEX. COMN.

(1) *Innoc. epist. I*, 335 şi urm., XI, 89.

(2) BELLOT, *Du mariage.*

fletesci, atribuţiuni inalte, căci tind la inălţarea inimei şi intărirea conşciinţei socilor (1).

Să lăsăm déră ca socii dupe celebrarea căsătoriei lor inaintea oficiărului stărei civile să mérgă şi inaintea altarului, ca şi Biserica prin bine-cuvêntările sale să pue un veto la cele constatate şi regulate de legea civilă.

Procedura acésta ne o indică canónele sfintei nóstre biserici, ne o impune art. 21 şi 22 din pactul nostru fundamental.

Déră cum póte să esiste acéstă armonie, ḑic detractorii nostri, intre Biserică şi Stat, pe câtă vreme canónele sunt in contracţiune cu dispoşiţiunile Codului civil?

Este adevĕrat că legislaţiunea nóstră in materie de căsătorie presintă uă antinomie. Gravitatea acestei antinomii ne a inspirat temeri ce nu au putut scăpa inaltei Domnii Vóstre inţelepţiuni.

In adevĕr, domnule prim-preşedinte, prin respunsul cu care aţi bine-voit a onora discursul nostru de deschidere pe anul 1879—1880, aţi ḑis următórele cuvinte: „In materie de căsătorie este asemenea flagrantă contradicţiunea dintre art. 144 şi 151 codicele civile, de uă parte, şi art. 22 din constituţiune; este vorba de constituţiunea familiei, şi daca legămintele acestei prime mici societăţi sunt lăsate in incertitudine, ce trebue să ḑicem de fundamentele societăţei celei mari care se chiamă naţiunea? Aceste cuvinte rostite de primul magistrat al ţĕrei in numele Supremei Curţi, este justificarea cea mai puternică a temerilor ce am esprimat acum patru ani, şi de cari suntem preocupaţi şi astă-ḑi, căci antinomia acésta este stânca de care se isbesc toţi acei cari se muncesc a descoperi care este modul in virtutea căruia se póte contracta uă căsătorie valabilmente.

Să ne fiă déră permis a arĕta şi noi, in câte-va cuvinte, remediul ce credem mai eficace spre indreptarea rĕului.

Când s'a discutat in Constituanta din 1866 cestiunea ce ne preocupă, doué argumente s'au pus inainte de partisanii căsătoriei pur civile: 1° că Codul civil fiind in contradicţiune cu canónele bisericesci, fatalmente se vor ivi căsătorii perfecte după legea civilă, pe cari insă Biserica nu le va puté consacra; in asemenea cas, daca socii vor lăsa să trécă un interval óre-care intre celebrarea căsătoriei la primărie şi acea de la Biserică, care va fi posiţiunea femeei şi a copilului conceput dupe căsătoria civilă, fără să se fi obţinut şi benedicţiunea religiósă, din causă că canónele se opun acestei căsătorii, sau din causă că bărbatul a murit in acest interval? 2° Daca Biserica trebue neapărat să concure cu autoritatea civilă la facerea căsătoriei, neapărat că trebue să concure şi la desfacerea ei, căci altfel sociul divorţat numai civilmente nu se va puté recăsători inaintea Bisericei, va trebui să revenim déră la consistoriile de tristă memorie.

Partisanii sistemei opuse cereau obligativitatea benedicţiunei religióse spre a stârpi concubinatul introdus in populaţiunea rurală, din causă că Codul civil nu recunósce de cât căsătoria civilă. „'Mi-am luat femeă pe douĕ sau trei ani" écă cuvêntul care circulă in gura poporului" a esclamat mult regretatul Preşedinte al Constituantei din 1866 spre a susţine că concubinagiul este uă consecinţă fatală a sistemului introdus de legea civilă.

In privinţa primului argument respundem că in România de la 1866 şi pênĕ astăḑi credem că arare-ori se va fi consumat vre uă căsătorie mai inainte ca sociul (sau socii) ortodox să fi obţinut benedicţiunea religiósă, graţie simţului religios implântat in consciinţa poporului nostru. Déca déră justiţia ţĕrei a fost chiămată a se pronunţa asupra validităţei unor căsătorii, a fost provocată mai cu sémă de cereri de pensiuni din partea femeilor cari au vĕduvit in intervalul căsătoriei civile şi a celei religióse.

De asemenea, nu credem că causa introducţiunei concubinatului in comunele rurale este lipsa din Codul civil a sancţiunei benedicţiunei religióse; căci, precum fórte bine a ḑis D. Ministru de finance in Constituanta din 1866, nu este un Român in ţara românéscă care să se socotéscă insurat pênĕ nu se va duce la Biserică.

Causa déră a rĕului ce esistă şi astăḑi, cu tótă obligativitatea impusă de art. 22, este mulţimea formalităţilor pretinse de Codul civil spre a se puté contracta uă căsătorie valabilmente, formalităţi adesea imposibil a se indeplini de populaţiunea nóstră rurală in starea de ignoranţă in care se află. La lipsa de ver-ce cultură a locuitorului de la ţară, daca vom adăoga ignoranţa acelora ce sunt investiţi cu atribuţiunile oficiărului stărei civile prin comunele rurale şi réua lor credinţă, pretinḑênd adesea de la nenorociţii ţărani nisce taxe ilegale pentru confecţionarea unor acte scutite prin lege de ver-ce taxă, vom avé tabloul complect al causelor pentru cari populaţiunea nóstră rurală este constrânsă a trăi in concubinagiu, cu tot simţul religios ce este inrădĕcinat in inima sa.

Singura antinomie (de altmintrelea fórte seriósă) ce esistă intre legea civilă şi sfintele canóne este art. 144 din Cod, relativ la impedimentele căsătoriei.

Acest articol a fost luat din art. 162 Cod. Napoleon. Am ḑis insă, şi nu vom mai repeta aci, că Biserica Resăritului nu a inspirat Statului nici una din temerile de cari a voit a se feri legiuitorul frances, că prin urmare legiuitorul român, când s'a ocupat de impedimentele la căsătorie, trebuia să consulte datinele bisericei nóstre, de la cari naţiunea nu a inţeles şi nu a voit nici uă dată a se depărta.

Deci, spre a stârpi concubinagiul ce gangrenéză populaţiunea nóstră rurală, să simplificăm şi să reducem formalităţile dictate de Codul civil; éră, pentru a impăca prescriptele Bisericei cu legea civilă, să modificăm singurul art. 144 din Codul civil, decretând aceleaşi impedimente la căsătorie,

(1) Acéstă sistemă a fost recunoscută de sfântul Sinod al Regatului Elen prin legea sa organică care, in art. 16, se rostesce ast-fel:

„In materie de căsătorie tot ce concerne relaţiunile civile aparţine tribunalelor civile, éră tot ce privesce partea sufletéscă aparţine autorităţilor eclesiastice."

cari esistau și inainte de noul Cod. Faptul acesta nu se póte considera ca un pas inderăt pe calea progresului și a civilisațiunei, pentru că rudenia a fost in veci considerată ca un impediment la căsătorie și moralitatea publică a desaprobat tot-d'a-una căsătoria intre rude numind'o „incest" (*incestus*) (1).

La reformele de mai sus să se decrete și mĕsura ca in ḑiua in care oficiarul stărei civile va declara socilor că sunt uniți in căsnicie, in aceeași ḑi și imediat să urmeze și benedicțiunea religiósă; cu modul acesta armonia intre puterea bisericéscă și cea laică va fi perfectă și moralitatea publică satisfăcută pe deplin.

In privința celui d'al douilea argument relativ la divorț, rĕspundem că, de óre-ce am admis că Bisericei aparține partea sufletéscă, apoi vom greși daca vom admite sistema ce se practică in uă țară surоră in ortodoxie cu a nóstră.

In Grecia, când socii sunt siliți să recurgă la mĕsura estremă a divorțului, incercarea de impăciuire, ce dupe art. 221 și 261 din Codul nostru civil este de atributul președintelui Tribunalului, acolo se face de prelații Bisericei. Sociul care cere divorțul se adreséză cu cererea de divorț la episcopul eparchiei; in acea reclamațiune nu se arată nici un motiv de despărțenie. Episcopul are un termen de trei luni, in intervalul căruia se incércă a impăca pe soci. Dupe trecerea acestui termen fără nici un resultat de impăciuire și daca chiar episcopul nu a luat nici uă hotărire, sociul se adreséză la Tribunal și atunci incepe procesul de divorț dupe regulele Procedurei civile.

Indată ce s'a pronunțat hotărirea definitivă de divorț, procurorul Tribunalului o comunică in copie episcopului eparchiei, care ia act de despărțenia căsătoriei.

Cu sistemul acesta, ce și noi propunem pentru țara nóstră, credem că nu se mai póte ivi nici unul din inconvenientele cari alarmau in Constituantă pe toți bărbații ce nu vedeau scăparea de cât in căsătoria contractată numai civilmente (2).

S'a ḑis de adversarii opiniunei nóstre că, chiar de am admite obligativitatea benedicțiunei religióse la căsătorie, incă nu se va puté aplica acea obligativitate mai 'nainte de a se confecționa legea de care vorbesce art. 22 din Constituțiune.

Daca este esact a se ḑice că uă constituțiune nu decretéză espectative, ci ordonă in mod imperativ cum are să se urmeze in casul de care se preocupă, apoi nu credem că intârḑierea confecționărei acelor legi ar puté ține in loc aplicarea obligativităței de care ne ocupăm

In adevĕr, prescripțiunea art. 22 este uă disposițiune constituțională, care privesce pe toți Românii a căror religiune dominantă este ortodoxia. Așa déră, la a nóstră părere, legile pe cari le asteptăm nu pot fi relative de cât la căsătoriile dintre Români ortodoxi cu persóne de altă religiune.

Ei bine, in privința acestor căsătorii am propune ca ele să fie libere a se contracta, cu singura restricțiune de a se obține prealabilmente benedicțiunea Bisericei nóstre dominante (1).

Un singur cuvênt, și am terminat.

Spre a nu se mai considera de nimeni in România ca uă literă mórtă art 22 din Constituțiune relativ la căsătoria religiósă, și in favórea moralităței ce trebue să predomine la tóte contractele de căsătorie, propunem următórele reforme:

1° Modificarea art 144 din Codul civil in sensul sfintelor nóstre canóne;

2° Reducerea și simplificarea, in favórea populațiunei nóstre rurale, a formalităților de indeplinit pentru a se contracta uă căsătorie valabilmente;

(1) Imulțirea impedimentelor din causă de rudenie ar fi perniciósă numai intr'un Stat mic, in care toți membrii societăței ar puté fi mai mult sau mai puțin rude intre ei, așa că căsătoriile ar deveni rare; la noi insă, din grația Domnului, un asemenea inconvenient cu greu s'ar produce.

(2) S'a vorbit (V discursul de deschiderea Curței de casațiune pe anul judecătoresc 1873) și se vorbesce incă mult de gravele inconveniente ce presintă judecarea proceselor de divorț de Tribunalele ordinare, și mulți bărbați distinși din societatea nóstră susțin idea unui Tribunal special și unic, in care să fiă represen'ate tóte interesele și compus de bărbați cu autoritate cari să impue. prin prestigiul lor, ambilor soci. Principalul argument al susținitorilor acestei inovațiuni este că magistrații nostri de la Tribunal sunt fórte juni și fără esperiență, in cât nu pot să aibă uă autoritate suficientă facia cu uă materie așa de delicată ca aceea a divorțului, părțile fiind nevoite de multe ori a tăcé revelațiuni de natură a veni in ajutorul causei lor.

Rĕspundem că suntem contra inovațiunei și pentru mănținerea organisărei actuale cu óre-cari modificări; éră motivele nóstre sunt cele următóre:

Sistema actuală, admisă in materie de divorț ca și in tóte procesele de veri ce natură, s'a găsit că presintă garanția cea mai mare pentru justițiabili; tóte națiunile civilisate o practică. Așa déră, de cât a crea Tribunale esceptionale, este mult mai bine să ameliorăm și să perfecționăm organisațiunea nóstră judecătoréscă de astăḑi.

In adevĕr, junețea magistraților nostri de la Tribunale este un inconvenient de care ei nu pot fi culpabili, sciința și probitatea fiind primele lor calități. Să căutăm prin posițiunea ce le vom crea să se considere destul de onorați a sta pe fotoliul de judecător la Tribunal, cu tótă vêrsta lor inaintată și esperiența doi bêndită.

Am ḑis, in discursul nostru pe 1879, că in țara nóstră avocații iș fac stagiul in magistratură spre a intra mai in urmă și definitiv in barou, invers de ce se petrece in alte țĕri civilisate unde baroul servă de stagiu spre a intra in magistratură. Etă rĕul unde reșede.

Prin urmare, spre a remedia inconvenientele ce resultă din neesperiența junilor nostri magistrați, să căutăm a le imbunătăți sórta ca să rĕmâe definitiv in magistratură, să le facem posițiunea așa de avantagiósă in cât de acum inainte baroul să serve de stagiu pentru a intra in magistratură. Astfel, de esemplu, pentru primul președinte al Tribunalului uă adevĕrată inaintare să se considere trecerea sa ca prim-președinte la Curte; așa și pentru cele-alte funcțiuni judecătoresci, și atunci golurile se vor produce mai rar la Tribunale, și vom avé și acolo judecători maturi și esprimentați cu prestigiu destul de mare ca să nu se mai sfiască socii a se presenta inaintea lor cu tótă increderea

(1) Și la catolici sunt admise aceste căsătorii, déră cu obligațiune pentru sociul necatolic că copii se vor boteza și cresce dupe religiunea catolică. Rescript. Pii VI Roskov. II, 64, 92, 815. Ut prolis utruisque sexus educationi in religione catholica, quo meliori modo fas erit cautum sit.

3° Luarea din mâna primarilor a atribuțiunilor oficiărului stărei civile prin comunele rurale și numirea unor oficiări de stare civilă cari să presinte óre-cari condițiuni de cultură și moralitate;

4° Modificarea art. 221 și 261 din Codul civil, in sens de a se face incercarea de impăciuire de către episcopul eparchiei căruia se va comunica de procurorul Tribunalului și hotărirea definitivă de divorț (1);

5° Să nu se mai permită nici un interval intre căsătoria civilă și benedicțiunea religiósă.

Éră pênĕ vom obține aceste reforme și faciă cu starea legislațiunei nóstre de astăḑi, a controversei ce am semnalat că esistă in doctrină și jurisprudență, suntem siliți să recunóscem ca perfectă și căsătoria contractată numai inaintea oficiărului stărei civile.

Am ḑis.

D. prim-președinte a rĕspuns următórele :

Domnule procuror general,

Conformându-vĕ, ca tot-d'a-una, prescripțiunilor art. 82 din legea organică a acestei inalte Curți, ați tratat in anul acesta in discursul Dvóstră de reintrare despre familie, care este pétra ânghiulară a societății, fundamentul prim și cel mai puternic al civilisațiunei. Cu drept cuvênt căsătoria, prin care ia nascere familia, a fost considerată de legiuitorii tuturor popórelor și timpurilor ca uă mare instituțiune, care stă tot de uă dată in sfera dreptului natural și in a celui civil, instituțiune care intrunesce in sine indouitul caracter de mister religios și de contract civil, și tóte consecuențele practice cari decurg din acest indouit caracter sunt consacrate prin dispositiuni positive, mai mult sau mai puțin apropiate intre sine, in diferitele legislațiuni. Astfel, de esemplu, ca instituțiune de drept natural, căsătoria nu este prin natura sa un contract timpurar, și biserica enunță același principiu ḑicênd: „Pe cine a impreunat Dumneḑeu, omul să nu 'l despartă“. Déră daca asupra principiului tótă lumea este unită, nu insă aceleași aplicațiuni practice s'au făcut in tóte țĕrile de acest principiu. Nu numai, in anticitate, la unele popóre esista divorțul, la altele nu, déră chiar in ḑilele nóstre, in Europa, căsătoria este indisolubilă la popórele latine occidentale prin influența mai mult simțită acolo a Bisericei catolice romane, pe când la noi, ortodoxi de rit oriental, și la popórele germanice divorțul este adoptat. Ca instituțiune de drept civil, căsătoria este sorgintea intregului drept de familie: drepturi și obligațiuni intre soci, intre părinți și copii, drept de tutelă, de succesiune, etc. Acésta esplică cum căsătoria este pênĕ astăḑi disputată, in ceea ce privesce formarea și desfacerea, intre autoritatea bisericéscă și autoritatea laică, in deosobitele State. La Francesi puterea seculară a inlăturat Biserica de la formarea acestui contract, respectând, bine ințeles, libertatea de consciință individuală, pe când Biserica are numai ea ultimul cuvênt asupra desfacerei căsătoriei intre socii viui: divorțul, inființat in timpul Revoluțiunei celei Mari la 1792, a fost desființat in 1816 și vechia regulă de indisolubilitate absolută a căsătoriei restabilită. Acéstă stare insă a legislațiunei a fost incă de sub regele Ludovic Filip și, dupe uă lungă intermitență sub imperiu, este incă și astăḑi viu combătută de unele spirite inaintate intre cari s'au distins celebrii ebrei francesi Adolphe Crémieux și Alfred Naquet, unul la 1848, altul astăḑi, și este destul de posibil ca acéstă campanie obstinată și chiar violentă să aibă de efect restabilirea divorțului chiar in contra dorinței marei majorități a Francesilor chrestini. In alte mici State ale imperiului german, aceeași cestiune incepe a se agita, cu mai puțin resunet se ințelege. Chiar la noi, in fine, reforma introdusă de dreptul civil, corectivul incercat a se aduce de Constituțiune, controversele ce au născut in aplicarea combinată a acestor texte, tóte acestea denotă aceeași stare de lucruri. Un fericit compromis ar fi ceea ce se numesce *căsătoria mixtă*, căsătorie tot de uă dată și religiósă și civilă și in care și autoritatea bisericéscă și autoritatea luméscă iși recunosc reciproc competența lor. Și, in adevĕr, ce este căsătoria? La definițiunea sa dupe Modestin, pe care ați reprodus'o textual in discursul Dvóstre, voiu alătura pe a altui jurisconsult celebru modern, Portalis, care in alți termeni esprimă cam tot aceleași idei. „Căsătoria, ḑice Portalis, este societatea bărbatului și a femeei cari se unesc spre perpetuirea speciei lor, spre ajutorarea lor reciprocă, a purta sarcina vieței spre impărțirea intre dênșii a comunei lor sórte.“ Ca să arate dintr'un punct de vedere curat moral importanța căsătoriei, écă cum se esprimă un mare moralist, Pierre Charron, care a trăit in a doua jumĕtate a veacului XVI și pe la inceputul celui al XVII-lea, in opera sa *Traité de la sagesse*. „Căsătoria, ḑice el, nu este de loc ceva indiferent sau mediocru, este totul, adică un mare bine sau un mare rĕu, un mare repaos sau uă mare turburare, un paradis sau un iad; este uă fórte dulce și plăcută viață, daca e bine făcută, un aspru și periculos têrg și uă fórte spinósă și durerósă legătură, dacă este rĕu nemerită; este uă convențiune in care se verifică in viu ḑicĕtórea: *Homo homini Deus aut lupus* (Omul este pentru om un Dḑeu sau un lup).“ El cel d'ântâiu a ḑis *Homo homini lupus*. Sub preocupațiunea marei importanțe a acestei legături, Romanii introduseră atâtea restricțiuni la contractarea căsătoriei (*justæ nuptiæ*), dupe cum destul de pe larg ați arĕtat in discursul Dvóstră, in cât mai târḑiu către finele republicei, când moravurile se slăbiseră și desgustul de căsătorie se intinsese pênĕ a ingriji pe legiuitori, ei au fost nevoiți a introduce pe lêngă *justæ nuptiæ* uă alt-fel de căsătorie, *concubinatul*, in care nu se ținea sémă de inegalitatea stărei sociale nici de disproporțiunea averei socilor, și ale cărei efecte erau mult mai slabe și diferite de cât in căsătoria dupe dreptul cel vechiu. Tot același lucru 'l-am vĕḑut și in timpurile moderne

(A se vedé Suplimentul)

(1) Se ințelege că câte din aceste reforme au uă relațiune cu autoritatea bisericéscă, va trebui să concure la ele și sfântul Sinod, in ceea ce'l privesce.

in ţĕrile germane şi mai ales in Prusia prin introducerea căsătoriei *morganatice* sau de mâna stângă, uă instituţiune transitorie neapărat, ca una ce este dictată de inegalităţile feodale in scop de a se respecta ierarchia socială. Cel puţin acest fel de căsătorie, in care copii pórtă numele mumei şi rĕmân cu totul străini de familia tatălui lor ca şi in concubinatul Romanilor, este mult mai puţin lăţită de cât acela; ea este usitată numai la ómenii de condiţiune inaltă, principi şi mari demnitari cari pentru deosebite consideraţiuni se insocesc cu femei de condiţiune inferiórĕ. Concubinatul roman a incetat de a mai avé uă esistenţă distinctă alături cu *justæ nuptiæ* prin influenţa asupra moravurilor sociale a chrestinismului, precum aţi ḑis, şi acéstă fusiune a celor două feluri de căsătorii, impĕratul Justinian n'a făcut de cât să o consacre când a luat de nevastă pe uă femeiă de la circ (*scenica mulier*), devenită printr'acésta impĕrătésa Theodora. Dérĕ chrestinismul, care a avut uă atât de mare influenţă asupra familiei, a săpat prin acésta chiar fundamentele societăţei celei vechi, pĕnĕ când in fine a reformat'o cu totul. Chrestinismul este una din causele principale ale căderei Imperiului roman : atât este de adevĕrat că slăbiciunea legăturilor familiei este uă simptomă de bólă grea a societăţei. Sub acest raport, cu drept cuvênt aţi ales a trata de acéstă importantă materie, in ceea-ce privesce ţara nóstră. Căsătoria mai inainte de 1864 era la noi un act esclusiv bisericesc, afară, se inţelege, de cestiunea relativă la regularea intereselor materiale ale fiitorilor soci. De atunci incoa ea a devenit un contract pur civil şi benedicţiunea religiósă a rĕmas simplu facultativă. Transiţiunea, judecând dupe resultate, a putut fi prea bruscă, mai ales că şi instituţiunile nóstre comunale erau incă de tot june; şi este uă cestiune dacă astăḑi chiar, dupe trecere de vre uă două-ḑeci de ani, am ajuns a rĕspunde pe deplin la asteptările nóstre.

Consiliul de Stat, din care aveam şi eu onórea a face parte, a recunoscut că era óre-care reformă de introdus in partea legislaţiunei relativă la regimul familiei, de óre-ce căsătoria era intru tot pusă sub juridicţiunea clerului, asupra căruia era fórte slabă acţiunea guvernului, principal interesat in cestiunile de constituţiunea şi organisaţiunea familiei. El a unificat, intr'un termen fatal de câte-va luni numai, tótă legislaţiunea celor două principate de curênd şi incă imperfect unite, cari astăḑi formézĕ România, şi tot uă dată a constituit proprietatea cea mică in tótă ţara, pentru a preveni la noi proletariatul şi tóte slăbiciunile ce'l insocesc. Erau atunci necesităţi iresistibile. Tótă ţara s'a asociat la aceste vederi, unii indată, altii mai târḑiu.

In ardórea sa d'a se aquita cu onóre de acéstă enormă sarcină, Consiliul de Stat a luat de tip pentru unificarea legislaţiunei Codul frances, modificându'l pe alocurea pe cât a ertat timpul, şi a adoptat căsătoria pur civilă dupe norma francesă.

Constituţiunea din 1866, venită dupe un an şi ceva in urma acestei mari şi radicale reforme, a temperat'o. Căsătoria, dupe Constituţiune, nu este perfectă daca nu intervine şi benedicţiunea religiósă, esceptându-se insă óre-cari casuri pe cari legiuitorul constituţional le lăsă in sarcina legiuitorului ordinar a le determina.

Aci reşéde, Dle procuror general, causa tuturor controverselor cari s'au produs atât in doctrină cât şi in jurisprudenţă asupra art. 22: intr'uă disposiţiune rĕu concepută, in confusiunea ce făcea legiuitorul constituţional intre puterile sale şi puterile unui legiuitor ordinar. Insă cine este in cădere a stabili uă regulă de aplicaţiune in practică, numai acela este in cădere a dispensa in certe casuri de aplicaţiunea regulei sale, adică a introduce esceptiuni la regulă. In casul nostru, regula se consideră ca intrând in sfera de acţiune a legiuitorului constituţional şi, prin urmare, afară din aceea a legiuitorului ordinar, éră esceptiunile la acea regulă sunt considerate in cercul competenţei legiuitorului ordinar, adică afară din cercul competenţei legiuitorului constituţional. Aici este erórea şi fundamentele erórei. Cei doui legiuitori nu se pot substitui unul pe altul *ad libitum*, căci atunci unul ar puté să desfacă chiar fără competenţă ceea ce a făcut celalt. Legiuitorul ordinar, in speciă, ar puté introduce nisce astfel şi aşa de multe escepţiuni la regula pusă in art. 22 citat in cât ar desfiinţa-o.

Asemenea lucruri, cari s'ar puté óre-cum esplica prin raţiuni de utilitate, sunt nejustificabile inaintea raţiunei de drept.

Rĕmâne cestiunea controversată care consistă in a se sci care parte a art. 22 din Constituţiune este aplicabilă, independent de veri-ce lege ulteriórĕ asupra materiei. Este aplicabilă cea d'ântâiu, in sens de a nu se considera valabilă nici uă căsătorie fără benedicţiunea religiósă, conform principiului şi făcĕnd abstracţiune de derogaţiunile eventuale ce s'ar aduce la acel principiu prin legi posteriore, sau este aplicabilă cea de a doua parte, in sens de a presupune asupra fie-cărui cas de căsătorie că ar puté fi coprins prin legile viitóre, enunţate in partea finală a art. 22 intre casurile escepţionale, şi in acest interval a nu considera benedicţiunea religiósă ca obligatorie pentru nici uă căsătorie? Inclin mult spre opiniunea ce aţi esprimat, şi care consistă in a cere *hic et nunc* benedicţiunea religiósă pentru ori-ce căsătorie, sub pedépsă de nulitate. Legile se fac pentru ca să aibă uă aplicare reală, sentimentele, fiă de gratitudine, fiă de ori-ce fel, nu se esprimă prin legi. Sau, la din contră, inşelăm pe cei la cari ne adresăm. Cu tóte acestea, eu nu merg cu Dvóstră pĕnĕ la a supune in căsătoriile mixte pe un eterodox să céră benedicţiunea unei biserici care nu este a sa. Este vorba pentru dênsul de libertatea de consciinţă, pe care Constituţiunea nóstră 'i-o garantézĕ, e vorba pentru noi a nu lua in deşert riturile bisericei nóstre ortodoxe.

Terminând discursul Dvóstră, aţi indicat in scurt reformele ce vi s'au părut necesare a fi introduse in legislaţiune. In favórea moralităţei actului de căsătorie şi a consolidărei familiei, aţi cerut:

1° Modificarea art. 144 din Cod. civil in sensul canónelor;

2° Simplificarea formalităţilor căsătoriei;

3° Inlocuirea primarilor rurali, ca oficiări de stare civilă, prin alte persóne retribuite de comună şi cu atribuţiuni speciale;

4° Modificarea art. 221 Codul civil, in sens de a se face incercarea de impăcăciune prin episcopul eparchiei, in cas de cerere de divorţ;

5° Facerea căsătoriei civile şi religióse imediat una dupe alta.

Aş primi fără nici uă dificultate pe cea d'ântâiu, déră aş inlătura ca inutilă pe cea de pe urmă, când legiuitorul ar face să nu mai esiste pentru nimeni nici uă indouinţă că nu este perfectă uă căsătorie fără benedicţiunea religiósă. Acésta se póte face dupe veri ce interval in urma celei civile, fără nici un inconvenient. Presupun bine inţeles că legea civilă ar fi pusă in perfectă armonie cu canónele.

Asemenea n'ar fi nimic de obiectat in privinţa modificărei art. 221 Cod. civil, in sens de a se da episcopului eparchiei dreptul de a incerca impăcăciunea socilor in cas de cerere de divorţ, daca cele mai multe din comunele coprinse in eparchie n'ar fi prea mult depărtate de reşedinţa episcopului. Déră ceea ce mi se pare că n'ar fi uă prea nemerită inovaţiune, este simplificarea formalităţilor căsătoriei şi numirea de alţi oficiări de stare civilă in comunele rurale in locul primarilor. Aveţi tótă convingerea, Domnule procuror general, că rolul primarilor din comunele rurale astăḑi in genere este fórte neinsemnat nu numai in privinţa căsătoriilor, déră aş puté ḑice in privinţa tuturor actelor relative la atribuţiunile lor. Notarul este totul, ca om fără altă profesiune şi cu mai multă sciinţă de condeiu; pe când primarul este cu totul absorbit de afacerile micului sĕu comerciu sau micei sale proprietăţi. Numai notarul este moralmente respunḑĕtor daca, strimtorat de insuficienţa micei retribuţiuni ce are de la comună, constrânge pe flăcăii ce vor a se insura, prin cereri de bani ilegale şi peste puterile lor, să prefere concubinatul. Uă statistiscă de starea căsătoriilor de prin comunele rurale sub raportul legalităţei lor, ce s'ar puté face in scurt timp şi fără nici uă cheltuială, ar pune clasele nóstre dirigente in posiţiune de a cunósce starea familiei române in tótă ţara şi de a cugeta daca nu ar fi ceva de făcut spre mai bine.

Cât despre simplificarea formalităţilor căsătoriei nu voiu ḑice nimic, pe cât nu 'mi este cunoscut că dificultatea indeplinirei acelor formalităţi ar fi impedicat, prin ea singură, facerea vre unei căsătorii.

Ca să termin, Dle procuror general, imi permit a adăoga la reformele propuse de Dvóstră spre intărirea familiei române, următórele trei mari sarcine cari se impun de sine fie-cărui bun Român:

1° A se ridica starea materială a sătĕnului prin reducerea sarcinelor şi prin incuragiarea muncei. Cine trăesce prin propria sa valóre este al sĕu.

2° A se da instrucţiune solidă şi practică la tot sătĕnul. Cine cunósce drepturile şi datoriile sale nu se lasă uşor a fi năpăstuit, nici ia dreptul altuia.

3° A se ridica biserica din starea decăḑută in care se află astăḑi. Moralitatea este sufletul omenirei, şi biserica, palatul sĕu. Credinţa va fi in tóte vceaurile subrogatul sciinţei, pentru că progresul omenirei in sciinţă este infinit.

Anul judecătoresc 1883—84 este deschis.

JURISPRUDENŢA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAŢIUNE ŞI JUSTIŢIE, SECŢ. I

Şedinţa din 7 Iunie 1883

Preşedinţa Dlui St. Silion, consilier

Gr. Czarneschy şi altul cu Sabit Bei şi alţii

CLAUSA COMPROMISORIE. — CONTRACT DE TOVARAŞIE. — NEARETAREA NUMELUI ARBITRILOR ŞI OBIECTULUI LITIGIULUI. — ART. 339 şi 342 PROC. CIVILA. — RESPINGERE.

Clausa compromisorie prevĕḑută intr'un contract de asociaţiune, fără a se arĕta numele arbitrilor numiţi pentru a judeca şi fară a se determina obiectul litigiului, nu este obligatorie, şi părţile interesate se pot adresa la justiţia ordinară.

Nr. 219. — Respins, ca nefundat, dupe uă divergenţă, recursul făcut de Dlor Gr. Czarneschy şi Paul Dufeu, representantul Dlui I. Paulian, contra decisiunei Tribunalului de apel din Tulcea cu Nr. 346, din 1882, in procesul cu Dlor Sabit Bei, C. Şemarbnic şi Chr. de Helerem, pentru pretenţiuni din asociaţiune.

S'au ascultat: D. Gr. Lahovari, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causa; D. Al. Tacian, avocatul recurenţilor, in desvoltarea motivelor de casare; D. G. Cerchez, avocatul intimaţilor, in combateri.

Curtea, deliberând:

Asupra motivului de casare:

„Violarea art. 339 Proc. civilă şi esces de putere, prin acésta chiar că noi părţile convenind să ne judecăm prin arbitri, instanţa de fond face un esces de putere nevoind a numi pe arbitrul părţei care refusă de a'şi mai numi arbitrul sĕu."

Considerând că arbitragiul fiind uă escepţiune, uă derogaţiune la juridicţiunile ordinare, trebue, pentru a fi valabil, să fiă supus celei mai esacte observaţiuni a condiţiunilor şi a regulelor prescrise prin lege;

Considerând că art. 342 Proc. civilă dispune in termeni formali că in compromis trebue să se arate atât obiectul litigiului precum şi numele arbitrilor, formalitate care este prescrisă sub pedépsă de nulitate;

Considerând că a admite, afară de compromisul prevĕḑut de acest articol, care nu póte avé esitenţă legală de cât daca conţine numele arbitrilor şi obiectul litigiului de judecat, şi clausa compromisorie, adică facultatea părţilor de a prevedé in contractele lor judecarea prin arbitri fără a 'i numi şi fără a specifica obiectul litigiului, este a admite un

compromis neprevěḑut de lege, este a adăoga uă disposiţiune in legea Procedurei civile care nu esistă ;

Avênd in vedere că legiuitorul, când a vrut să permită clausa compromisorie, a ḑis'o espres, precum a făcut'o in art. 490 Cod. comercial la contractul de asigurări maritime, şi daca in afaceri civile n'a prevěḑut'o in Procedura civilă, a fost pentru că nu vrea să o admită in afaceri civile;

Considerând că, in speciă, neesistând nici un act arbitral incheiat intre părţi in condiţiunile cerute de art. 342 Proc. civilă, ci numai uă clausă compromisorie luată in actul de asociaţiune, dispositiunea că in cas de neinţelegere afacerea să fiă judecată de arbitri fără să arate numele arbitrilor şi să determine obiectul litigiului, Tribunalul de apel din Tulcea cu drept cuvênt şi fără a viola vre un text de lege a respins cererea apelanţilor recurenţi aḑi in casaţiune ;

Pentru aceste motive, respinge, etc.

Aceeaşi şedinţă

Preşedinţa Dlui St. Silion, consilier

Maria Spasovici şi alţii cu Solomon Most

PROPRIETATE. — ATINGEREA EI. — ZID COMUN. — ART. 481 ŞI 494 COD. CIVIL. — CASARE.

Nu se póte atinge proprietatea nimenui, afară de casul de utilitate publică.

Se violézá acest principiu când se declară comun la doui vecini zidul clădit pe proprietatea unuia dintr'ênşii.

Nr. 220. — Casată, dupe uă divergenţă, in urma recursului făcut de Dlor Maria Spasovici, Iordana Hagi Nicolau, născută Spasovici, şi Petre şi Atanase Spasovici, contra decisiunei Curţei de apel din Focşani, secţiunea II, cu Nr. 17, din 1882, pronunţată in procesul ce a avut cu Solomon Most, pentru un zid.

S'au ascultat: D. Al. Degre, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă; D. G. Macri, avocatul recurenţilor, in desvoltarea motivelor de casare; D. C. G. Plesnilă, avocatul intimatului, in combateri.

Curtea, deliberând:

Asupra motivului ântâiu şi al patrulea de casare:

„1° Curtea de apel, recunoscênd in fapt că intimatul Most cu ocasiunea clădirei unei binale a sa a impietat asupra proprietăţei familiei Spasovici zidind un perete pe locul recurenţilor, a violat art. 481 Cod. civil, lăsând terenul in stăpânirea intimatului Most, l'a usurpat fără nici un drept.

„4° Greşită interpretaţiune şi aplicaţiune a art. 494 Cod. civil."

Věḑênd art. 481 şi 494 Cod. civil;

Considerând că art. 481 Cod. civil, consacrând dreptul de proprietate, prevede că nimeni nu póte fi silit a ceda proprietatea sa afară numai pentru causă de utilitate publică şi primind uă dréptă şi prealabilă despăgubire, éră art. 494 din acelaşi Cod prevede facultatea proprietarului in privinţa sădirilor sau clădirilor făcute pe locul sěu de uă terţie persónă, facultatea de a le reţine pe séma sa sau a cere ca acea persónă care le-a făcut să le ridice;

Considerând, in speciă, că Curtea apelativă, de şi constată in fapt că intimatul a ridicat zid pe locul recurenţilor, totuşi declară acel zid de comun şi obligă pe recurenţi să sufere acéstă sarcină, cu care chip, contra dispositiunilor art. 481 Cod. civil, a silit pe recurenţi să cedeze proprietatea lor; deci mijlocul pe deplin este fundat;

Pentru aceste motive, şi fără a mai discuta şi pe cele-alte, caséză, etc.

JURISPRUDENŢA STRAINA

TRIBUNALUL CIVIL DIN SENA, SECŢIUNEA V

Audienţa din 9 Maiu 1883

Preşedinţa Dlui Labour

Savary cu Zorré

REVELARE DE SUCCESIUNE. — STIPULAŢIUNE DIN PARTEA REVELATORULUI DE A 'I SE ABANDONA UA PARTE DIN SUCCESIUNE. — VALIDITATEA STIPULAŢIUNEI.

Convenţiunea, prin care uă persónă descopere unui erede uă succesiune stipulând ca drept preţul acestei revelaţiuni să 'i se dea uă parte din acea succesiune, este uă convenţiune licită, care nu póte fi nici revěḑută nici redusă de justiţie.

Pentru ca uă asemenea convenţiune să fiă valabilă, este indestul să aibă uă causă, să esiste un secret descoperit.

Secretul constă mai ales, nu in faptul deschiderei succesiunei, ci in calitatea de erede a promitentului, calitate ce nu 'i era cunoscută mai inainte şi care 'i permite de a 'şi insuşi acea succesiune.

Tribunalul,

Considerând că prin actul sub semnătură privată, cu data 23 Iunie 1881, Zorré a stipulat in profitul sěu de la Savary ca acesta, drept plata revelărei unei succesiuni importante, să 'i dea a treia parte din valórea mobilelor şi imobilelor ce s'ar cuveni lui Savary in acea succesiune;

Considerând că acéstă revelare s'a făcut, şi că in josul actului sus citat Savary a trecut acéstă menţiune, că el nici uă dată in viaţă'i n'a auḑit vorbindu-se despre *de cujus* Augustin Giraud, mort la New-Yersey (Statele-Unite ale Americei) in cursul anului 1878, confirmând şi reiterând ingagiamentul luat mai sus;

Considerând că Savary cere astăḑi de la Tribunal ca să pronunţe nulitatea actului cu data 23 Iunie 1881, pe motiv că ar fi viţiat de dol şi că n'ar avé causă;

Considerând că consimţimêntul dat de Savary la actul preparat de Zorré a fost liber şi cugetat; că nu se găsesce in specié nici uă manoperă care să pótă presinta óre cum un caracter dolosiv de natură a viţia acest consimţimênt;

Considerând că, de asemenea, nu se póte admite că faptul lui Zorré, de a fi pus in vederea lui Savary că termenul pentru esercitarea revendicărei este aprópe de a espira, ar constitui uă constrângere equivalentă cu violenţa şi care ar atrage anularea contractului;

Considerând érăşi că fără cuvênt Savary pretinde că acest contract trebue să fie anulat pentru cuvêntul că nu are causă; că fără indouială de şi anunţul relativ la succesiunea lui Augustin Giraud fusese inserat in jurnale mai inainte de subscrierea contractului, totuşi este cert că fără revelarea lui Zorré, Savary n'ar fi tras nici un profit din acel anunţ; că, in adevĕr, secretul a cărui descoperire a dat nascere convenţiunei de faciă nu consistă in mórtea lui Augustin Giraud, ci in dreptul lui Savary la successiunea acestuia şi titlurile in virtutea cărora 'şi-o putea insuşi;

Considerând că tot ast-fel a credut şi Savary la inceput; căci, in adevĕr, imediat dupe revelarea ce i s'a făcut, el a declarat că nici uă dată n'a audit vorbindu-se de ruda sa *de cujus*, recunoscênd astfel in mod espres că 'i se descoperise un adevĕrat secret;

Considerând că nu s'a stabilit prin nimic că fără comunicarea lui Zorré, Savary ar fi aflat mai in urmă despre deschiderea acelei succesiuni in profitul lui;

Considerând, pre lêngă acésta, că nu s'a presentat nici un act de natură a demonstra că Savary era sau putea fi pe urmele descoperirei acelei rudenie care, dupe tóte probabilităţile, 'i-ar fi rĕmas şi pênĕ adi necunoscută;

Considerând că revelarea unei succesiuni necunoscute aceluia in profitul căruia este deschisă formézà uă causă licită de obligaţiune;

Pentru aceste motive, respinge cererea lui Savary, etc.

Validitatea convenţiunei prin care uă persónă revelézà unei alteia deschiderea unei succesiuni in gradul de rudenie cu *de cujus* şi prin care, in schimbul acestei revelări, stipulézà de la erede uă parte aliquotă din succesiune, este de mult timp consacrată de jurisprudenţa francesă. De când cu hotărirea Curţei de casaţiune din 7 Maiu 1866, s'a părăsit cu desăvêrşire părerea susţinută pênă atunci, dupe care uă asemenea convenţiune era considerată ca un mandat ordinar, pentru plata căruia tribunalele sunt in drept să revisuéscă şi să reducă salariul stipulat, in cas când li s'ar păré escesiv.

Cesiunea unei părţi aliquote dintr'uă ereditate este admisă astădi ca preţul revelărei unui secret. Convenţiunea are un obiect licit şi prin urmare ea are putere de lege intre părţi.

Eredele care a făcut uă asemenea invoială şi care mai in urmă se căesce, nu póte, in principiu, să se degagieze de obligaţiunea ce 'şi-a luat. Nu 'i mai rĕmâne alt de făcut de cât să stabiléscă că consimţimêntul lui a fost viţiat, sau că sacrificiul ce a făcut nu ar avé causă, peutru cuvêntul că nu 'i s'a revelat un adevĕrat secret. Tóte acestea insă sunt cestiuni de fapt cari sunt lăsate la suverana apreţiare a judecătorilor fondului şi asupra cărora Curtea de casaţiune nu are nici un control.

CHRONICA JUDICIARA

Pe anul judiciar 1883—1884 Tribunalul Ilfov va fi compus in modul următor:

Secţiunea I: M. Macca, prim-preşedinte; Ath. Athanasovici şi T. Djuvara, membri; I. Boambă, supleant.

Secţiunea II: M. Ciocârdia, preşedinte; C. Tătăranu şi Ar. Eustaţiu, membri; St. P Christu, supleant.

Secţiunea III: D. Budisténu, preşedinte; M. I. Ghimpa, membru; D. Dobrescu, supleant.

Secţiunea IV: I. Cerchez, preşedinte; C. Năcescu, membru; C. Caracaş, supleant.

Secţiunea de Notariat: Gr. Burcă, preşedinte; D. Carp şi T. Căpitanovici, membri; C. G. Paraschivescu, supleant.

Secţiunea comercială: I Radoi, preşedinte; St. Cornea, membru civil; N. H. Stoica fiu şi N. A. Danielopolu, membri comerciali; D. Mavrodin, supleant civil; D. Tănăsescu, supleant comercial.

* * *

Curtea de Apel din Bucuresci pe anul curent s'a constituit astfel:

Secţiunea I: G. E. Schina, preşedinte; Dem. Cuculi, M. Poianaru-Bordea, Gr. Brătianu, Gr. Petroniu, membri; Th. Brătianu, supleant.

Secţiunea II: Ad. Cantacuzino, prim-preşedinte; C. Câmpinénu, B. Arvanezo, Gr. Cirişianu şi G. Bagdat, membri. Locul de supleant este vacant la acéstă secţiune.

Secţiunea III: Al. Filiti, preşedinte; G. Iconomu, Al. Stoicescu, I. Dendrino, Ath. Kivu, membri; Al. Sc Ghika, supleant.

Camera de punere sub acusaţiune se compune din DD. B. Arvanezo, M. Poianaru-Bordea şi Ath Kivu.

Bucuresci — Typ. Curţei Regale, pr. F. Göbl Fii, Pasagiul Român, 12.

ANUL XII. — Nr. 58. DUMINICA 21 AUGUST 1883

DREPTUL

LEGISLATIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENTIA — ECONOMIE POLITICA

Prim-Redactor: DEMETRU C. POPESCU

ESE DE DOUE ORI PE SEPTEMANA

Redactor-Administrator: NICOLAE CHRISTESCU

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA ḌIARULUI, PASAGIUL ROMAN, 10

ABONAMENTELE se fac pe an şi pe jumĕtate de an: la 1iu Decembre şi 1iu Maiu. De la 1iu Iulie pênĕ la 20 August ḍiarul nu apare.

Anunţuri: linia 40 bani. *Scrisorile nefrancate se refusă* Un numĕr: 50 bani

COSTUL ABONAMENTULUI Pe an, 40 lei; pe jumĕtate an, 20 lei. *Studenţii plătesc pe jumĕtate* Pentru străinĕtate se adaogă timbrul postal

SUMAR

Bucuresci, 20 August 1883

D. Ciru Oeconomu, procuror general pe lêngă Curtea de apel din Bucuresci, a pronunţat, in ḍiua de 16 August curent, cu ocasiunea deschiderei sesiunei ordinare a anului judiciar 1883—1884, următorul discurs:

Despre penalităţile la Români in timpul lui Mateiu Basarab şi al lui Vasile Lupu

Domnule prim-preşedinte,
Domnilor preşedinţi şi consilieri,

Acum un an, cu ocasiunea aceleeaşi solemnităţi care ne adună astăḍi, mĕ incercam să ḍic câte-va cuvinte asupra istoriei dreptului român. Buna-voinţă cu care aţi primit silinţele mele şi incuragiările cu cari m'aţi onorat mĕ indémnă să urmez pe aceeaşi cale. Voiu căta déră tot in vechiele nóstre pravile subiectul cu care imi propun să vĕ intreţin. Căci nimic nu 'mi pare mai folositor şi mai instructiv ca cunoscinţa bĕtrânelor aşeḍăminte ale unui popor. Şi, daca este adevĕrat că moravurile sunt adesea oglinda fidelă a unei naţiuni, apoi fără indouială că in legislaţiunea ei vom găsi cel mai sigur indiciu al civilisaţiunei de care este susceptibilă.

Trei-ḍeci de ani dupe asasinarea lui Michaiu Vitézul,— care avu loc, dupe cum se scie, la inceputul secolului XVII, in anul 1601, — Muntenia se găsea in situaţiunea cea mai desperată in care se póte afla uă ţară deprinsă cu ḍile mai bune. Domniile trecĕtóre şi frămêntate ale lui Şerban-Vodă, Radu-Vodă, Alexandru Iliaş-Vodă, Gavriil-Vodă şi Leonte Stefan-Vodă, năvălirile Ungurilor, Turcilor, Tătarilor, cari profitau de cea mai mică ocasiune pentru a intra in ţară şi a o jefui, intrigele interióre ale competitorilor la tron, sleiseră cu totul puterile materiale şi morale ale poporului. In anul 1632, birurile erau aşa de grele, in cât tóte judeţele de peste Olt, deja straşnic de incercate şi de sărăcite printr'uă recentă invasiune a Tătarilor, se sparseră, şi ómenii cari le locuiau fugiră fie-care incotro putu pentru a scăpa de nevoi. Năpastea căḍu atunci pe boerii orênduiţi cu strângerea dărilor. Aproḍii domnesci le stau esecuţiune prin case pentru a'i sili să plătéscă cu din al lor ceea ce nu mai era cu putinţă să adune de pe la contribuabili. La rêndul lor, boerii se desperară. Ei ţinură sfat şi, vĕḍênd că nu e alt chip de scăpare, trecură cu toţii peste plaiul Vulcanului şi pribegiră in Ungaria.

Printre ómenii de frunte cari părăsiră ţara cu acea ocasiune, era un bărbat insemnat, Mateiu Aga, feciorul lui Danciu Vornicul, din neamul Brâncovenilor, a cărui dregătorie fusese d'a aduna contribuţiunile in judeţul Romanaţi. Nu intră in cadrele restrânse ale acestui studiu să povestesc luptele intreprinse de Mateiu Aga, in capul boerilor, pentru a resturna starea de lucruri sub care gemea patria sa. Voiu spune numai, in trécĕt, că, dupe uă serie de peripeţii, ajutat de amicul sĕu Abaza-paşa, guvernatorul vilaietelor de la Dunăre, şi susţinut de voinţa Românilor, cari făcuseră mare sfat şi socotiseră că, dupe cum era ţara perită şi mâncată de străini, numai dênsul, prin bunătatea şi inţelepciunea sa, va puté să 'i aducă uă indreptare, el fu ales Domn, in anul 1633, şi se sui pe scaunul sĕu, cu mare pompă, in ḍiua de 20 Septembre acelaşi an. Istoria il pomenesce sub numele de Mateiu Basarab Voevod.

Inceputurile domniei lui Mateiu Basarab fură din cele grele. Pe lêngă rănile şi suferinţele poporului ce ava să vindece sau să indulcéscă, el trebui să se lupte şi cu intrigele câtor-va boeri, geloşi de a'l vedé pe tron, cari il atacară cu ajutóre străine. El sciu totuşi să facă facià tuturor nevoilor. Dupe ce invinse pe toţi competitorii sĕi, nimici pîrele ce urziseră contra lui la Constantinopol şi sili pe sultanul Amurat să'l recunóscă ca pe cel mai apt de a guverna cu bine şi de a aduce pacea şi odihna in ţară. Liniscit prin aceste succese, el intreprinse atunci uă serie de reforme, de imbunătăţiri interióre, de fundaţiuni pióse, pe cari domnia lui, relativ lungă, de 21 ani, ii permise să le esecute. Şi, cu tóte că avu să ţie şi crâncene resbele, buna şi drépta lui administrare, prosperitatea ce respândi pretutindeni impregiuru'i, făcură ca domnia lui să fiă una din cele mai glorióse şi numele lui din cele mai iubite şi mai populare din câte au fost in România.

La aceeaşi epocă, nisce cause aprópe identice inălţară, in Moldova, pe Vasile Lupu Vornicul la domnie. Cu câţi va ani inainte, Alexandru-Vodă umplusese ţara de funcţionari greci, cari storceau poporul. Boerii, in fruntea cărora lupta Vasile Lupu Vornicul, provocară uă mişcare populară contra acelor străini, şi Alexandru-Vodă, care continua a'i susţine, fu nevoit să părăséscă ţara cu batjocură şi să 'şi pérdă domnia. Alegerea boerilor se indreptă, mai ântâiu, asupra lui Vasile Lupu Vornicul, déră el refusă de uă cam dată. Puţin in urmă insă, dupe efemerele domnii ale lui Miron Barnowski-Vodă şi Moise Movilă-Vodă, vĕḑênd că ţara ferbea in greutăţi şi in netocmele, el se decise a primi sarcina d'a aduce uă indreptare patriei sale, şi, in anul 1634,— un an dupe suirea lui Mateiu Basarab pe tronul Munteniei,— el se aşeḑă cu cinste pe gloriosul scaun al lui Stefan cel mare.

Domnia lui Vasile Lupu, ca şi a lui Mateiu Basarab, fu uă bine-facere. El işi indreptă silinţele spre uşurarea greutăţilor ce apăsau asupra poporului, infiinţă uă mulţime de instituţiuni folositóre şi, dupe uă domnie de 19 ani, prin harnica şi imbelşugata lui administrare, care făcea pe chronicarul Miron Costin, contimpuranul lui, să ḑică că, „de au fost când-va vremi fericite pentru Moldova, atunci au fost, căci ţara era plină de aur, cu boi de negoţ, cu cai, cu miere, şi sărac pe acele timpuri nu se afla", el merită să fiă inumĕrat de istorie printre Domnii cei de frunte cari au domnit in acéstă ţară.

Déră ceea ce face domniile lui Mateiu Basarab şi lui Vasile Lupu interesante din punctul de vedere care mĕ ocupă, sunt lucrările legislative intreprinse de acesti Domni, şi cari formézā cele mai vechi monumente de legislaţiune plastică ce istoria nóstră cunósce. Se scie, in adevĕr, că, inainte de Mateiu Basarab, legi scrise, in Muntenia, nu au esistat, şi raporturile dintre justiţiabili se regulau dupe străvechiele principie ale Dreptului roman conservate şi consfinţite prin obiceiul locului. In Moldova, din contra, Alexandru cel Bun, in secolul XV, edictase un Codice basat tot pe Dreptul roman; insă acel Codice, cu timpul, fusese aşa de stricat şi de schimbat, in cât nu se mai putea cunósce, şi trebuinţa unor noui legiuiri se simţea aci tot aşa de imperios ca şi in Muntenia. Vasile Lupu şi Mateiu Basarab completară aceste lacune. Cel d'ântâiu publică Pravilele sale, in anul 1646, sub titlul de *Carte românéscă de invĕţătură de la pravilele impĕrătesci şi de la alte judeţe*. Cel d'al douilea le dete la lumină, in anul 1652, sub titlul de *Indreptarea Legei cu Dumneḑeu*. Amândouĕ aceste corpuri de legi avură putere pênĕ la aşeḑarea Domnilor fanarioţi in ţară.

De sigur că nu mĕ pot opri un singur moment pentru a face măcar uă scurtă analisă a coprinsului acestor bĕtrâne monumente de legislaţiune română. Constat numai, in trécĕt, că, pe când nicăieri, in intréga Europă civilisată, nu esistau Codice scrise in accepţiunea ce suntem deprinşi a da acestui cuvênt, ci legea, intemeiată pe obiceiuri sau sau pe ordonanţe domnesci, varia adesea, in aceeaşi ţară, dupe om, dupe oraş sau dupe provincie, in micele principate române de la Dunăre, se găsiră doui bărbaţi, buni şi inţelepţi, cari inzestrară ţara lor cu un adevĕrat corp de lègislaţiune, aceeaşi pentru toţi de uă potrivă! Acest lucru nu trebue să ne surprindă, căci instituţiunile folositóre nu sunt uă consecinţă neapărată a culturei unui popor, şi istoria patriei nóstre ne infăcişéză şi alte esemple de felul acesta. Probă infiinţarea primei armate regulate şi naţionale in România, in al 15lea secol, sub Mircea cel Mare, atunci când pretutindeni in Europa forţa publică era fără organisare sistematică sau incredinţată unor mâini mercenare.

Pravilele lui Mateiu Basarab şi lui Vasile Lupul nu tratéză numai de dreptul penal. Ele coprind regule relative şi la dreptul civil, şi la cel comercial, şi la cel rural, şi la cel administrativ, şi la cel canonic. Voiu lăsa insă de uă parte tot ce se refere la aceste deosebite materii, şi nu mĕ voiu ocupa de cât de dispoziţiunile penale conţinute in aceste legiuiri. Din esaminarea pedepselor ce ele hotărĕsc pentru faptele omului şi din confruntarea lor cu acele cari aveau curs in alte ţĕri mai inaintate in civilisaţiune, voiu stabili şi umanitatea legiuitorului, şi echitatea represiunei şi blândeţea moravurilor nóstre. Voiu arĕta că, proporţionând óre-cum pedépsa cu vina, bĕtrânii nostri criminalisti, din instinct, au fost, pentru a ḑice astfel, antemergĕtorii acelui curent puternic care sgudui finele secolului al 18lea şi schimba, printr'uă revoluţiune roditóre, intregul sistem penal in Europa. Voiu dovedi, sper, cu modul acesta, că studiul istoriei dreptului naţional, pênĕ acum destul de negligiat, este util din tóte punctele de vedere, şi că ar fi timpul, dupe cum ḑicea aşa de bine şi cu atâta autoritate onoratul nostru D. prim-preşedinte cu altă ocasiune, ca activitatea scriitorilor nostri să se indrepteze asupra reconstituirei trecutului nostru juridic.

Cu tóte acestea, Domnilor, să nu ne facem ilusiune. Blândeţea penalităţilor din Codicele lui Vasile Lupu şi lui Mateiu Basarab nu este de cât relativă. Nu trebue să uităm, in adevĕr, că suntem incă in prima jumĕtate a secolului al

17lea, şi că lumea geme incă sub rătăcirile şi sub escesivele rigori ale evului de mijloc. In Francia, domnesce Ludovic al 13lea, şi ilustrul sěu ministru Richelieu taie capetele nobililor cari au cutezat să infrângă faimósele sale ordonanţe asupra duelului. Germania se svârcolesce in frământările resbelului de trei-ḑeci ani. Englitera, condusă de Cromwell, este pe cale de a 'şi face marea revoluţiune. Italia, impărţită in uă mulţime de mici State, ofere spectacolul unei naţiuni condemnată intrigelor, crimelor şi linguşirilor servile. Spania in fine, cu un secol inainte aşa de puternică, merge cu paşi repeḑi spre uă decadenţă care din ce in ce devine mai simţitóre. Nici unul din marii cugetători, cari aruncară ţipătul de alarmă contra relelor de cari suferea vechia societate, nu se născuse incă. Ba nimic chiar nu făcea să se presimţă apariţiunea vre unuia din ei. Şi popórele, ingenuchiate sub nisce legi nemilostive, acceptau in tăcere uă stare de lucruri care li se părea naturală, căci nimeni incă nu le deschisese ochii asupra viţielor ei.

Vě cer voe să mě opresc aci un moment pentru a arunca uă repede privire asupra a ceea ce era legislaţiunea penală la acea epocă. Voiu insista mai mult asupra pedepselor usitate in Francia, uă naţiune pe care noě Românilor ne place să o citâm mai adesea ca esemplu, póte chiar din causa comunităţei de origine, de gusturi şi de educaţiune ce avem cu dênsa.

Spiritul omului este lovit de gróză când se gândesce la cruḑimile legale intrebuinţate, mai pretutindeni, pe vremile acelea, pentru a pedepsi pe un culpabil de crima ce a săvêrşit sau pentru a 'l face să 'şi mărturiséscă vina sau să 'şi arate complicii.

In primul rênd, găsim ceea ce se numea *cestiunea* sau tortura. Ea era *ordinară* şi *estraordinară* sau *prealabilă*. Cestiunea ordinară se usita, ca mijloc de instrucţiune, pentru a smulge mărturisirile prevenitului. Cea estraordinară sau prealabilă se da ca pedépsă accesorie, care preceda supliciul condemnatului. Amândouě erau spăimêntătóre.

Criminalistii timpului inumĕră cu uă fiorósă complesenţă diferitele moduri de a supune pe un vinovat la cestiune. Hipolit de Marsillis, doct şi venerabil jurisconsult din Bolonia, citéză 14 moduri diferite pentru a da acéstă tortură. Sistemele cele mai obicinuite consistau in a strivi membrele corpului cu instrumente speciale sau cu fringhiă; in a aplica untul-de-lemn, smóla sau plumbul topit pe cărnurile pacientului; in a'i suprima cu desăvêrşire somnul, berea şi mâncarea. Alte ori, casna varia dupe impregiurări sau dupe fantasia gâdelui. Astfel, se aşeḑau ouě cópte sub subţiorile acusatului; se introduceau corpuri străine, şi adese ori voluminóse, intre carnea şi pielea lui; 'i se lipeau luminări aprinse de degete, cari se consumau in acelaşi timp cu céra; 'i se vĕrsa pe stomach, şi de la uă mare inălţime, cantităţi de apă picătură cu picătură, etc.

In Francia, cestiunea se schimba dupe provincii şi dupe parlamentele cari o ordonau.

D. Paul Lacroix, eruditul bibliofil, de la care imprumut aceste detalie, a făcut sinistrul tablou al jurisprudenţei francese in materie de tortură.

In Paris, obiceiul era de a se da cestiunea prin apă. Acéstă casnă era una din cele mai grozave şi in acelaşi timp din cele mai inofensive pentru cel care o suferea. Pacientu, căruia nu se permisese să ia nici un aliment cu 8 sau 10 ore inainte, era introdus in sala de supliciu, unde gâdele 'l desbrăca in pielea gólă. Apoi 'i lega mâinele şi piciórele de nisce belciuge fixate in perete, astfel in cât corpul să fiă bine intins la uă óre-care inălţime de la pământ, şi aşeḑa uă laviţă sub dênsul pentru a 'i susţine mijlocul. Dupe acésta, 'i introducea uă pâlnie in gură, 'i strângea cu mâna nările, pentru a 'l sili să inghiţă, şi 'i vĕrsa incet patru urcióre de apă, adică 9 litruri de p'atunci, cari corespund cu aprópe 10 kilogramo de aḑi, pentru cestiunea ordinară, şi uă porţiune indouită pentru cea estraordinară. Dupe terminarea acestei operaţiuni, acusatul era lungit pe uă saltea şi aşeḑat lêngă foc pentru a se incălḑi şi a 'şi recăpĕta puterile.

Une ori, tot in Paris, se intrebuinţa ceea ce se numea *brodequinii* pentru a se da cestiunea. Acest gen de tortură consista in a incongiura piciórele pacientului cu tari scândurele şi a le lega pe d'asupra cu sfori solide. Pe urmă, se introduceau pene de lemn intre sfori şi scândurele şi se băteau cu ciocanul. Pentru cestiunea ordinară, se puneau 4 pene; pentru cea estraordinară, 8. Rare ori se intêmpla, in acest din urmă cas, ca ósele picióreior să nu plesnéscă şi măduva să nu sară din ele.

Alte ori, brodequinii consistau in nisce ciorapi de pergament, cari intrau cu inlesnire in picióre când erau uḑi, insă, indată ce se apropiau de foc, uscându-se, se strângeau şi provocau nisce dureri nesuferite.

In Britania, pentru a fi supus la cestiune, acusatul era despuiat, legat pe un scann de fer şi apropiat cu incetul de un foc mare pênĕ când pielea incepea să 'i se prăjéscă.

In Normandia, cestiunea se da strivindu-se cu un cleste degetul cel mare al pacientului pentru cestiunea ordinară, şi ambele degete mari pentru cea estraordinară.

La Autun, ea se da in chipul următor. Criminalul era legat pe uă masă, in facia unui foc viu. 'I se punea in picióre nisce cisme de piele spongiósă; apoi se vĕrsa pe ele uă cantitate de apă ferbinte. Apa, pĕtrunḑênd prin cisme, descompunea, arḑêndu-le, cărnurile, une ori chiar ósele victimei supuse acestei spăimêntătóre casne.

La Orléans, pentru cestiunea ordinară se legau la spate mâinele pacientului, pe jumĕtate gol, şi se introducea intre mâini şi legături uă cruce de fer, de care era prinsă uă fringhie, comunicând cu un scripăt infipt in tavan. Pacientul căruia 'i se atârnase de picióre uă greutate de 180 libre, adică 87 kilograme şi jumĕtate, era apoi ridicat in aer şi lăsat un órecare timp in acea posiţiune. Pentru cestiunea estraordinară, care lua şi numele de *estrapadă*, pacientul atârnat, dupe modul mai sus descris, insă avênd legată de picióre uă greutate de 250 libre, era inălţat pênĕ in tavan. Pe urmă, 'l

lăsau de uă dată să cadă pênĕ aprópe de nivelul pămêntului, fără insă a atinge de jos. Acéstă operaţiune, repetată de câte-va ori, nu lipsea nici uă dată de a'i disloca braciele şi piciórele.

La Avignon, cestiunea ordinară consista in a spênḑura de mâini pe acusat, care avea nisce grele ghiulele legate de picióre, şi a'l lăsa astfel atârnat un timp óre-care. Cestiunea estraordinară era mai teribilă. Acusatul era spênḑurat de mâini şi de picióre in linie orizontală, prin mijlocul unor tari belciuge infipte in părete. I se aşeḑa dupe acésta, sub şira spinărei, un par ascuţit, pe vêrful căruia corpul găsea un réḑăm, un medic asista la acest supliciu, pipăind pulsul şi arterele temporale ale acusatului, pentru a vedé momentul când el nu va mai fi in stare de a suferi durerea. Acel moment sosit, acusatul era deslegat şi reinsufleţit prin frecături calde. I se administra fortifiante, insă indată ce'şi venea in fire şi relua puţine puteri, era de isnóvă supus cestiunei, care se prelungea in curs de 6 ore.

Dupe cestiune, veneau pedepsele propriu ḑise, cari erau şi ele ingrozitóre.

Invĕţatul criminalist al evului de mijloc, Josse Damhoudère, inumĕră 13 pedepse, şi anume : focul, — spada, — furca, — spênḑurătórea, — têrâtura, — grópa, — róta, — ţépa, — tăiarea urechielor,— biciuirea, — esposiţiunea, — desmembrarea — şi deschiolarea óselor.

Când un criminal era condemnat să fiă ars, se ridica, in locul destinat pentru esecutarea hotărirei, un drug, pe lêngă care se grămădeau lemne, paie şi uscături de tot felul pênĕ la inălţimea staturei unui om. Impregiurul drugului central era menagiat un mic spaţiu. Asemenea se menagia şi uă cărare care conducea la dênsul. Condemnatul, gol sau imbrăcat intr'uă cămaşă muiată in puciósă, era legat de acel drug cu lanţuri sau cu simple streanguri. Pe urmă, se astupa cu paie cărarea care servise a da acces inăuntru şi se punea foc paielor. Condemnatul murea astfel in mijlocul celor mai cumplite dureri. Câte uă dată hotărirea dispunea ca condemnatul să fiă ars, dupe ce va fi fost mai ântâiu sugrumat. Şi, de multe ori, gâdele, pentru a scurta supliciul, da mórtea pacientului inţepându-l in inimă, printre flacări, cu uă suliţă de fer pregătită mai dinainte spre acest sfêrşit

Acéstă pedépsă se aplica mai cu sémă acelora cari erau acusaţi că au turburat ordinea socială, precum erau ereticii. Falsificatorii de monetă, cari şi dênşii erau supuşi pedepsei focului, nu se ardeau, ci se aruncau intr'un cazan plin cu unt-de-lemn ferbinte sau cu apă fiartă in clocote. In categoria focului, mai intrau şi nisce pedepse accesorii pedepsei principale, cum de esemplu arderea pe un foc de puciósă a mâinelor paricidilor şi regicidilor inainte de a'i duce la supliciul care trebuia să le termine viaţa. In aceeaşi categorie mai intra şi pedépsa *lighianului aprins*, care se punea sub ochii unor condemnaţi pentru a li'i arde, etc.

Pedépsa spadei sau a tăiărei capului era, la inceput, aplicată mai tutulor crimelor. Mai in urmă insă, ea deveni privilegiul nobilimei, care o suferea fără a se plânge. Condemnatul era aşeḑat pe uă estradă sau eşafod cu ochii liberi sau legaţi, dupe voinţă, şi 'şi punea capul pe un tăetor. Gâdele, inarmat cu uă spadă lungă, care se mânuia cu ambele mâini, 'i da uă lovitură care, in genere, despărţia capul de trunchiu. Câte uă dată insă se intâmpla ca spada să se rupă sau ca esecutorul să nu inemerésca bine şi să fiă nevoit a reincepe. S'au vĕḑut casuri când el 'şi-a repetat pênĕ de 11 ori lovitura inainte de a reuşi să taie capul condemnatului. In unele ţĕri, de esemplu in Englitera, spada era inlocuită prin topor.

Pedépsa furcei şi a spênḑurătórei era unul din supliciurile cele mai obicinuite in Francia. Fie-care oraş, şi chiar orăşel, avea un loc destinat pentru asemenea esecuţiuni. Spênḑurătórea, sau *furcile patibulare*, dupe cum se mai numea, se compunea din stâlpi de pétră, dispuşi astfel ca să formeze un pătrat şi uniţi intre dênşii, in partea lor superióră, prin traverse de lemn, de cari se agăţau corpurile supliciaţilor. In mijlocul pătratului format de acei stâlpi era săpată uă gaură profundă, in care se aruncau, in ordinar, corpurile esecutaţilor pentru a putreḑi acolo. Une-ori insă cadavrele rĕmâneau agăţate pe furci luni, chiar ani intregi. De multe ori se intâmpla ca condemnatul să fiă spênḑurat in acele locuri, chiar dupe ce incetase de a mai trăi. Astfel se urma, de esemplu, cu rĕmăşiţele regicidilor.

Pedépsa têrâturei consista in a tîrî pe condemnat, ca uă agravaţiune infamantă a osândei sale, legat pe uă scară de lemn pênĕ in locul unde el trebuia să fiă spênḑurat.

Pedépsa grópei era reservată femeilor condemnate la spênḑurătóre, căci se credea indecent ca ele să fiă agăţate de furcile patibulare. Ele erau déră ingropate de viui in facia spênḑurătórei lor.

Pedépsa rótei consista in espunerea pacientului legat impregiurul unei róte care se invîrtea in sens orizontal. Inainte de a fi legaţi pe rótă, condemnaţii la acest supliciu, mai ales asasinii şi tâlharii de drumuri, erau intinşi pe uă cruce de lemn in formă de X, făcută din grinḑi puternice, avênd câte douĕ crestături profunde la fie-care ramură pe care un membru al condemnatului trebuia să se aşeḑe. Gâdele, inarmat cu un drug de fer, se apropia şi da câte douĕ lovituri fie-cărui membru, drept d'asupra crestăturei practicată in ramura crucei. Cu chipul acesta, mâinile şi piciórele victimei erau frânte in câte douĕ locuri. Dupe acésta, gâdele mai da douĕ lovituri pe pieptul pacientului, care inceta de a trăi. Apoi 'l lega pe rótă, şi'l lăsa un timp óre-care acolo pentru ca publicul să'l pótă vedé.

Pedépsa ţepei fusese mostenită de evul de mijloc de la Romani, cari, in timpul lui Neron, o intrebuinţau contra chrestinilor. Ea consista in a inţepa pe nefericitul condemnat intr'uă ţépă solidă fixată in pămênt şi a'l lăsa să móră acolo in mijlocul celor mai nespuse chinuri.

Pedépsa biciului se da in douĕ feluri. Condemnatul primea in interiorul inchisórei, şi din partea pasnicului, un numĕr óre-care de bice : era uă simplă pedépsă corecţională. Ea devenea infamantă când condemnatul era condus prin

respântii, desbrăcat pênĕ la mijloc şi suferea biciuirea din mâna gâdelui, in facia mulţimei adunată ca să'l privéscă.

Pedépsa esposiţiunei consista in espunerea condemnatului, cu gâtul şi cu mâinile prinse in carcane, pe un turn rotund şi mobil, care se invîrtea şi presinta in tóte părţile figura condemnatului. D'asupra, era lipită uă tăblie, pe care erau scrise numele făptuitorului şi faptul ce comisese.

Pedépsa desmembrărei şi a deschiolărei óselor, cea mai ingrozitóre, era reservată pentru regicidi, consideraţi că au comis crima cea mai atroce. Inainte de a fi supus acestei osînde, condemnatul primea câte-va casne prealabile. Astfel, i se ardea mâna dréptă pe un foc de puciósă; i se rupea cărnurile de la bracie, de la picióre şi de la pept cu un clesce roşit in foc, i se vĕrsa pe rănile de curênd deschise unt-de-lemn fert, smólă, céră şi plumb topite la uă laltă. Dupe acésta, incepea supliciul deschiolărei. Se aduceau patru cai puternici, inhămaţi ca pentru a trage luntrile pe ţĕrmul unei ape. Condemnatul era tare legat de bracie, pênĕ la inălţimea cótelor, şi de picióre, pênĕ la a genuchilor, şi legăturile fie-cărui membru se inodau dupe crucea hamului unui cal. Apoi caii incepeau să tragă, mai ântâiu, cu incetul, şi apoi, când pacientul arunca ţipetele de durere, cu toţii de uă dată. Membrele se desarticulau. Fie-care cal smulgea câte uă bucată. Rĕmăşiţele nefericitului supliciat erau, in urmă, adunate şi aruncate, palpitânde incă, pe un rug aprins ca să se consume, şi cenuşa lor să fiă risipită in vênt, sau erau atîrnate de uă spândurătóre pentru ca obstea să le pótă vedé.

Afară de aceste pedepse, mai erau altele mai mult sau mai puţin teribile, usitate in diferite ţĕri şi timpuri. Spaţiul nu'mi permite să le esaminez in detaliu. Voiu cita numai, in trécăt, supliciul rĕstignirei, aplicat evreilor; al impuscărei, reservat pentru militari; al gâdilăturei, care provoca mórtea in urma unor sensaţiuni inesprimabile; al jupuirei şi al inecăciunei, adesea-ori intrebuinţate in Francia.

Déră să ne întórcem privirile de la acest intristător spectacol al rĕutăţei omenirei! Să eşim din acest cafernaum al represiunei, pe pragul căruia, ca pe al infernului descris de Dante, părea că e scris: „Părasiţi ori-ce speranţă, voi cari aţi cădut in vină!“ Să ne odihnim vederile pe uă privelisce mai puţin infricoşătóre! Studiul sistemului nostru penal din acele timpuri ne va dovedi că legea nu era pretutindeni tot aşa de nemilostivă.

Ceea ce isbesce atenţiunea când compară cine-va Pravilele lui Mateiu Basarab cu ale lui Vasile Lupu este perfecta similitudine ce esistă între ele subt punctul de vedere represiv. Nu numai pedepsele sunt aceleaşi pentru aceeaşi natură de fapte, déră incă şi redacţiunea textului legei nu diferă intru nimic una de alta. Ar dice cine-va că aceeaşi inteligenţă a legiferat pentru ambele Principate. Asemĕnarea se póte lesne esplica prin faptul că un codice a fost copiat de pe cel-alt. Totuşi lucrul nu rĕmâne mai puţin curios, mai ales când ne gândim la vrajba şi la disensiunile ce au esistat intre Domnul Muntean şi cel Moldovean şi când nicăiri, in ante-propunerile cari precedă lucrările lor, nu vedem spundu-se că unul a luat opera celui-alt drept model. Deosebirile ce esistă intre aceste douĕ corpuri de legislaţiune penală consistă numai in distribuţiunea materiei şi in ordinea in care s'a aşedat in ele fie-care categorie de fapte şi de pedepse. Astfel, de esemplu, Pravilele lui Vasile Lupu incep seria crimelor cu furtişagul, pe când ale lui Mateiu Basarab o incep cu agenţii provocatori şi cu acei cari insultă şi maltratéză pe funcţionarii publici, etc. Nu mĕ voiu ţine de nici una din aceste impărţeli.

Ceea ce isbesce insă atenţiunea când esaminăm aceste legiuiri este escesiva facultate acordată judecătorului de a aplica, in uă mulţime de casuri, pedépsa ce va găsi de cuviinţă. Şi notaţi că acéstă facultate nu era mărginită, ca in legile nóstre moderne, la minimum sau la maximum dintr'uă pedépsă d'inainte prevĕdută de legiuitor, ci era cu totul absolută. Astfel, judecătorul putea, de câte ori determinarea pedepsei era lăsată la apreciaţiunea lui, să dea, pentru culpele ce i se defereau, sau cea mai gravă dintre pedepse, adică mórtea, sau cea mai uşóră din ele, adică amenda.

Inţelegeţi cât de mare era puterea unor ómeni imbrăcaţi cu asemenea atribuţiuni şi cât de insemnată ar fi trebuit să le fiă inţelepţiunea şi moderaţiunea. Ar fi fost de sigur de un mare interes pentru noi să cunóscem mai de aprópe cum se distribuia justiţia, cum şi cine erau judecătorii pe acele vremuri. Din nenorocire, documentele ne lipsesc in acéstă privinţă. Ar fi fost asemenea de uă mare importanţă pentru istoria dreptului nostru naţional ca un magistrat sau un om de legi de pe atunci să ne fi transmis procedura urmată in judecarea pricinilor, cum se instruiau afacerile criminale, ce fel se da tortura, in ce consista acéstă tortură, căci Pravilele lui Vasile Lupu şi lui Mateiu Basarab nu se esplică categoric asupra acestui punct. Ele lasă a se vedé că casna esista pentru inculpaţi, insă nu hotărăsc când şi in ce mod trebuia să li se aplice. Cu tóte acestea, judecând după dulcéţa relativă a pedepselor propriu dise, putem afirma că ea nu era aşa de ingrozitóre, nici nu se aplica cu acel rafinament de savantă crudime ce am constatat la cele-alte state ale lumei civilisate. Ea se resuma, probabil, la bătăi sau la alte mijlóce de constrângere rudimentare, intrebuinţate incă, din nenorocire, de unii din primarii nostri contimporani.

Sosesc acum la cercetarea penalităţilor prevĕdute in Codicele lui Mateiu Basarab şi lui Vasile Lupu.

Sciinţa penală modernă consideră din trei puncturi de privire faptele omului, cari pot da nascere la uă represiune, faciă cu obiectul ce au avut in vedere. In alţi termeni, ea găsesce că ne putem face in trei feluri culpabili: faciă cu persóna şi faciă cu averea particularilor. Intre crimele şi delictele contra statului intră şi acele săvîrşite contra funcţionarilor sau agenţilor lui; falsificările de monedă; in fine tot ce e relativ la interesul public. Crimele şi delictele contra persónei sunt făcute in scop de a lovi viaţa, onórea, bunele moravuri ale unui om. In fine, in seria crimelor şi

delictelor contra averei, intră furtişagul, tâlhăria, tot ce se atinge de munca şi de proprietatea aprópelui.

Aceste principie sunt necunoscute de Pravilele lui Mateiu Basarab şi lui Vasile Lupu, şi pedepse sunt hotărîte contra acelora cari nesocoteau aceste lucruri respectabile.

Judecătorii, solii, ómenii domnesci, intr'un cuvênt funcţionarii publici, erau aşa de protegiaţi prin caracterul misiunei lor, in cât atingerile ce li se aduceau, in eserciţiul funcţiunei lor, erau considerate ca crime de les-majestate şi pedepsite in consciinţă. Aceia chiar cari se sfătuiseră să ucigă pe nisce asemenea funcţionari, cu tóte că n'apucaseră să'şi pue planul in esecutare, erau osîndiţi la decapitare. Cu tóte acestea, in schimb, se cerea de la funcţionarii publici uă purtare fără cusur, şi nu se aplica nici uă penalitate acelora cari 'i maltratau sau chiar 'i ucideau atunci când dênşii voiau să comită vre uă nedreptate.

Crima de falsificare de monedă, dacă se săvârşea intr'un oraş mare, era şi dênsa asimilată cu cea de les-majestate Culpabilul era deci condemnat la tăiarea capului; apoi corpul i se ardea, şi bunurile 'i erau confiscate. Dacă falsificarea se urma intr'un têrgşior, in vedere că pericolul nu era aşa de mare, fiind că calpuzanul n'avusese posibilitate să pue in circulaţiune uă prea insemnată cantitate din moneda fabricată de dênsul, pedépsa era mai uşóră. I se tăia numai capul, fără a i se arde corpul sau a i se confisca averea. Cu acéstă ultimă pedépsă se osândea şi funcţionarul public care, cu rea credinţă, favorisa circulaţiunea banilor rĕi, precum şi particularul care, sciind, nu denunţa justiţiei locul unde se făcea monedă falsă sau care o primea pentru a o imprăstia in public

Omuciderea se pedepsea cu mórtea. Părint-uciderea, considerată ca crima cea mai atroce, atrăgea dupe dênsa cea mai grea din pedepse Astfel, osânditul pentru un asemenea fapt avea mai ântâiu mâna dréptă tăiată; apoi era tîrît de códa unui cal pênĕ in locul supliciului, şi acolo era tăiat şuviţe. Otrăvitorul asemenea avea uă pedépsă mai gravă de cât ucigaşul ordinar. Crima lui se resfrângea şi asupra copiilor lui, cari rĕmâneau fără nici uă cinste şi ruşinaţi in facia tutulor. Cât despre acela care 'i procurase otrava sórta lui era lăsată la voia judecătorului

Cu tot respectul ce bĕtrânii nostri criminalisti profeséză, in opera lor, pentru viéţa umană şi cu tótă severitatea cu care lovesc pe acei cari se atingeau de dênsa, ei prevĕd totuşi uă mulţime de casuri in cari cine-va putea să o ridice fără nici uă rĕspundere. Astfel, bărbatul care 'şi prindea femeia in flagrant delict de adulteriu, avea drept să o omóre fără nici uă vină. Tatăl, care 'şi găsea fata curvind, o putea vinde, dimpreună cu complicele ei, fără frică de certare Mai mult de cât atât, el putea vinde şi pe femeia curvarului, şi avea voe a'şi delega dreptul şi fiului sĕu. Fata, care era siluită de tată-sĕu sau de frate-sĕu, volnică era sĕ le ridice viaţa. Sociul, sociei căruia se făcuse vre uă rĕutate, o putea spăla in sângele insultătorului. Omul care prindea pe vre un fur asupra faptului, dacă nu'l cunoscea cine este, sau dacă se impotrivea şi dacă obiectul furat valora mai mult de 2 galbeni, avea ertare să'l ucidă. Asemenea şi acela care era insultat de un om inarmat chiar printr'uă simplă palmă, etc.

Lovirile şi rănirile din cari se pricinuiau mórtea erau pedepsite intocmai ca omuciderea. Cu tóte acestea, dacă pacientul nu se căutase cum se cuvine, sau dacă recursese la descântece pentru a'şi recăpăta sănĕtatea, sau dacă luase medicamente supărătóre, cari 'i agravaseră rĕul, mórtea lui nu era considerată ca provenind din lovirile sau rănirile ce primise. Avisul medicilor avea uă mare insemnătate in asemenea casuri şi era credut de preferenţă martorilor. Când se intêmpla ênsĕ ca mai mulţi medici, cari esaminaseră pe bolnav, să fiă de uă părere deosebită, se lua in vedere dacă membrul era sau nu organ esenţial al vieţei. In primul cas, se credeau medicii cari susţinuseră afirmativa; in cel d'al douilea, cei-alţi.

Insultele erau de douĕ feluri : mari şi mici. Ele erau mari, când se adresau Domnului ţĕrei sau unor inalte persóne bisericesci. Mai erau incă considerate ca insulte mari faptele de a fi tăiat unui om barba, acest semn al virilităţei, ţinut in aşa mare respect la popórele din Orient, de a 'i fi adresat injurii intr'uă biserică, intr'un têrg, intr'un loc de cinste, sau in propria lui casă, de a'l fi bătut la sânge, etc. Celelalte erau socotite ca mici, chiar când se produceau prin aplicare de palme sau prin bătăi, cari insă nu scoseseră sânge. Judecătorul avea un drept absolut de apreţiaţiune in reprimarea insultelor şi lovea pe culpabil dupe cum credea de cuviinţă. Cu tóte acestea, când era vorba de insultă adusă Domnului ţĕrei, el era dator să intrebe pe suveranul sĕu ce pedépsă se cuvine insultătorului şi trebuia să aplice pe aceia care 'i se indicase. — Mai era incă un fel de insulte, acele cari se făceau prin scrisuri. Ele erau privite ca mai grave şi se pedepseau cu mai multă severitate. Judecătorul pronunţa déră ocna, sau confiscarea averei, sau isgonirea culpabilului din locul sĕu, sau shimbarea lui pe uliţe cu necinste. In unele casuri, el pronunţa chiar mórtea, daca faptele imputate prin scrisóre, de ar fi fost in adevĕr comise, ar fi espus pe acela căruia erau atribuite la pedépsa cu mórte Aceleaşi pedepse se aplicau şi acelor cari povăţuiau trimeterea unor asemenea scrisuri, sau cari puneau să le scrie.

Déră partea insemnată a acestor legiuiri penale este aceea care se ocupă de bunele moravuri. In acele timpuri depărtate, cu obiceiuri patriarchale, in cari omul trăia in casă, in mijlocul familiei sale, necunoscênd luxul nici tapagiul esistenţei moderne, temêndu-se sinceramente de pĕcat, era natural ca pornirile contra a tot ce 'i se părea permis in domeniul moralei să 'i facă impresiune şi să 'i inspire oróre. Legislaţiunea trebuia să reflecteze şi dênsa aceste sentimente respândite in popor, şi deci pedepsele ce prescria contra acelor ce revoltau pudórea publică erau cumplite. Părintele, care negoţia cinstea fetei sale, se osândea la ocnă. Afară de acésta, 'i se confiscau bunurile şi 'i se ridica

puterea părintéscă. Muma care cădea in aceeaşi crimă se pedepsea cu tăierea nasului. Bărbatul care 'şi prostitua soţia se condemna la mórte. Judecătorul era totuşi autorisat să substitue, dupe impregiurări, acestei pedepse alta care i se părea de cuviinţă. Une-ori, el pronunţa gonirea unor asemeni bărbaţi din locul lor; alte ori, spre semn de necinste, ordona să 'i plimbe pe uliţe in pielea gólă, călare pe măgari, cu faţa intórsă spre códa măgarului, pe când femeia lor conducea măgarul de dârlog. Incestul, când se urma intre ascendenţi şi descendenţi, se pedepsea cu mórtea. Când se urma intre rude mai depărtate, se pedepsea dupe voia judecătorului. Cu tote acestea, in asemenea casuri, femeia se bucura de mai multă indulgenţă, ca fiind mai próstă, ḑice textul legei. In acelaşi mod se pedepsea şi bigamia.

In privinţa atentatelor contra pudórei urmate cu violenţă, se avea in vedere diferite impregiurări dupe cari se orânduia penalitatea făptuitorului Astfel, vêrsta pacientei, starea civilă, calitatea ei de mirénă sau de faţă bisericéscă, posiţiunea socială a siluitorului, erau atâtea consideraţiuni cari făcéu să varieze pedépsa. Daca siluirea se săvêrşea asupra unei fete de 12 ani prin intrebuinţare de violenţe mari, adică cu mâna armată, pedépsa la care se espunea culpabilul era mórtea. Când violenţele nu erau mari, judecătorul osândea dupe cum găsea de cuviinţă. Daca fata era in etate de a fi măritată, siluitorul, de era bogat, işi perdea jumĕtate din avere; de era sărac, era bătut şi gonit din locul sĕu. Daca victima era femeiă vĕduvă, necinstea ce suferise se pedepsea in bani. Daca era călugăriţă sau mirénă asteptând intr'uă monastire timpul călugăriei, crima se pedepsea cu mórtea. Daca faptul se săvêrşea de un rob asupra fetei stăpânului sĕu, pedépsa ce 'i se da era arderea Daca se săvêrşea de un obraz bisericesc, judecătorul 'i aplica inchisórea intr'uă monăstire pe timpul cât găsea de cuviinţă. Cât despre răpitori, ei se pedepseau cu mórtea fără distincţiune de persóna răpită.

Ideele religióse ale timpului daseră nascere la aspre penalităţi şi pentru impreunările contra naturei. Amestecarea sângelui cu un dobitoc espunea pe culpabil la pedépsa decapitărei, şi, dupe mórte, corpul lui era ars dimpreună cu al dobitocului. Sodomia, adică unirea bărbatului cu parte bărbătéscă, se osândea in acelaşi fel. Sodomlenii perdeau incă dreptul de a dispune de averea lor prin testament, şi judecătorul n'avea drept să le reducă nici uă dată pedépsa. Inainte de judecată, ei erau afurisiţi de biserică. Femeile cari se frecau impreună pentru a 'şi satisface poftele erau asemenea pedepsite cu mórtea.

Déră una din pedepsele cele mai teribile, tot in domeniul bunelor moravuri, era aceea reservată pentru dascăliţa sau femeia căreia se incredinţa uă fată pentru a o invĕţa carte sau uă meserie şi care o prostitua. I se vĕrsa plumb topit pe gură pentru că, ḑice textul Pravilei, „să 'i intre pe grumazi la inimă, căci prin aceste membre au eşit relele poveţe cari au secat inima părinţilor". Se pedepsea cu severitate, şi dupe voia judecătorului, şi procsenetul care ţinea muieri in casă pentru a le specula şi acela care cu bună sciinţă 'i inchiria case spre acest sfêrşit. Dupe impregiurări, asemeni ómeni erau sau omoriţi, sau trimişi la ocnă, sau goniţi din locul lor, sau plimbaţi pe uliţă şi bătuţi la piele.

Dupe cum persóna particularilor era ingrădită şi protegiată prin aspre penalităţi, tot asemenea era şi averea lor. In prima linie, găsim ceea ce numim luările printr'ascuns, care este cea mai directă manifestaţiune a omului contra proprietăţei altuia. Ele erau de două feluri: mari şi mici. Furturile mari aveau de obiect un lucru de uă valóre insemnată. Erau incă considerate ca atari furturile cari se comiteau in prejudiciul unui om de mare cinste, sau se urmau prin spargere, prin escaladă, prin chei potrivite, sau se săvêrşeau de ómeni deprinşi cu nisce asemeni delicte. Furturile mici erau acele cari nu intruneau aceste condiţiuni. — Autorul furtului era respunḑĕtor in două feluri: cu averea sa, pentru reparaţiunea pagubei; cu persóna sa, pentru esemplul celor-alţi. Păgubaşul, cu scirea justiţiei, putea face perchisiţiune pe la toţi pe câţi 'i bănuia că au comis furtul de care suferise, afară totuşi daca bănuitul era om de uă onorabilitate cunoscută. — Ca pedépsă propriu ḑisă, furtul mare se pedepsea in genere cu spênḑurătórea In cas de efracţiune, de escaladă, de chei potrivite, se făcea următórea distincţiune. Daca faptul se săvârşise ḑiua de un om de bună condiţiune, autorul era isgonit pentru câtă-va vreme din locul lui; daca se săvêrşise tot ḑiua de un om de rênd, acesta se pedepsea cu bătaia şi cu ocna pe timp mărginit. Pedépsa omului de bună condiţiune era isgonirea din locul lui pentru tot-d'a-una, daca comitea furtul nóptea, şi a omului de rênd, bătaia şi ocna pe viaţă, daca il comitea in aceleaşi condiţiuni.

Fără indouială că nu pot intra in esaminarea numeróselor casuri de furt prevĕḑute in Pravilele lui Mateiu Basarab şi lui Vasile Lupu. Voiu cita insă furturile de robi sau de feciori ai altora cari se reprimau cu mai multă severitate. Ast-fel, dacă asemenea fapte se săvêrşeau de un fiu de boer, pedépsa ce se da făptuitorului era ocna; dacă se săvêrşiau de un om de rênd, acesta era osândit la spênḑurătóre şi tîrît de códa cailor pênĕ in locul supliciului sĕŭ. Aceeaşi asprime era intrebuinţată şi pentru furturile de dobitóce, aşa de facile de comis şi aşa de păgubitóre in efectele lor pentru locuitorii unor ţĕri agricole ca ale nóstre. Rĕu-făcĕtorii moderni, cari se dedau acestei industrii puţin onorabile, să afle cu spaimă pedepsele la cari se espuneau strămoşii lor, a căror meserie caută să o continue şi să o perfecţioneze. Predecesorii lor ar fi fost fericiţi să pótă scăpa cu câte-va luni sau ani de inchisóre, căci perspectiva ce 'i astepta era teribilă. Pentru asemenea fapte ei erau duşi la spênḑurătóre, ba une-ori, când intrebuinţau violenţa, li se scotea chiar ochii.

Cât despre furturile mici, ele se pedepseau generalmente cu bătaia. Dacă insă culpabilul cădea in recidivă, el se insemna la nas, ca toţi să'l cunóscă. Dacă repeta lucrul pentru

a treia óra, i se da mórtea in furci. Asemenea se pedepseau şi acei cari furau din biserică sau de la stăpân Pentru prima óră, li se tăia sau li se insemna nasul ; pentru a doua óră, se trămiteau la spênḑurătóre. Cu tóte acestea omul sărac, care fura de mare nevoe şi numai atât cât 'i era necesar pentru hrana sa, se erta de ori-ce vină

Ca furi se mai pedepseau, ţiindu-se insă socotélă de gravitatea faptului : agenţii provocatori ai unor asemenea fapte ; acei cari găseau pe drum obiecte perdute şi nu le restituiau ; acei cari luau lucruri de la case cari ardeau şi nu le inapoiau pênĕ a doua ḑi ; acei cari strămutau hotarele; acei cari nu inapoiau banii luaţi cu imprumutare sau violau depositul ce li se incredinţase, etc.

Tâlhăriile se pedepseau cu spênḑurătórea.

Esistă incă uă serie de fapte pentru cari se hotărise pedepse a căror severitate cu greu o putem pricepe in ḑilele nóstre. Astfel, se pedepsea cu 30 de lovituri de toiag acela care introdusese vitele sale in ograda altuia pentru a 'i strica productele Se aplica 100 toiege aceluia care omora câinele din turma altuia. Se tăia mâinile aceluia care, cu rea credinţă, tăia pomul altuia sau viţa lui roditóre, sau 'i strica gardul pentru a 'şi mări proprietatea, etc.

Jurământul mincinos avea uă pedépsă cumplită : se tăia limba culpabilului.

Cu aceeaşi străşnicie se pedepseau şi dările de foc. Daca focul se punea la casa sau la bucatele altuia, făptuitorul se osândea a fi el insuşi ars ; daca se punea la pădurea sau la gardul altuia, culpabilul era bătut şi 'i se pecetluia mâinile ; dacă se punea in fine la grajdul sau la fênul altuia, i se tăia mâinile cu desăvêrşire.

Severitatea de multe ori escesivă a acestor pedepse, trebue să o spun, D-lor, era indulcită prin uă mulţime de impregiurări, cari autorisau pe judecător să tempereze intr'un mod simţitor rigórea legei şi să respecteze regulele umanităţei. Aceste impregiurări erau in numĕr de 16. Ele decurgeau din lipsa de viclenie sau, cum am ḑice noi, in limbagiul nostru modern, din lipsa de intenţiune fraudulósă, din lipsa de interes, din frică, din sburdălnicie, din rea povaţă, din miserie, din nevoe, etc Mânia şi provocaţiunea erau asemenea cause cari contribuiau la micşorarea pedepsei. Asemenea şi etatea, socotită, pentru copii, de la 10—25 ani, pentru bĕtrâni, de la 50 — 70 ani. Beţia era incă uă circumstanţă favorabilă pentru acusat, insă trebuia să se observe ca criminalul să nu se fi imbĕtat inadins pentru a 'şi comite crima, fără multă rĕspundere. In aceeaşi categorie mai intrau nebunia sau lipsa de intregime a minţei; obiceiul locului, când cine-va urma dupe cum se obicinuia la locul sĕu, fără a sci că aiurea acéstă constituia uă faptă pedepsită de lege; numĕrul criminalilor, căci, in cas de pedépsa cu mórte, ar fi fost aspru a se ridica viéţa la uă mulţime de fĕpturi omenesci; ordinul Domnului sau al superiorului sĕu ; slăbiciunea şi neputinţa firei, de óre-ce femeile au mai puţină judecată de cât bărbaţii şi ómenii inculţi mai puţină decât cei instruiţi ; somnul sau somnambulismul ; dragostea, pasiunea, amorul ; rangul, in sensul că boerul avea drept la óre-cari menagiamente ; iscusinţa şi desceptăciunea criminalului, dacă mai ales el poseda vr'un mesteşug util ; schimbarea religiunei şi pocăinţa către Dumneḑeu; surḑia şi muţenia; in fine calitatea celui ce aducea pâra, fiind-că nu era permis rudelor să se pârască una pe alta, etc.

Dupe cum vedeţi, Domnilor, asprimea vechilor nóstre legiuiri penale din al 14-lea secol era lucru de nimic pe lêngă ceea ce se petrecea in alte ţĕri. Ele aveau cel puţin avantagiul de a fi unele şi aceleaşi pentru toţi, şi nu dau, ca in Francia, spectacolul anarhicei aplicaţiuni a 60 de obiceiuri locale şi a 300 de legislaţiuni deosebite, cari 'şi impărţeau teritoriul acestei mari naţiuni. Afară de acestea, ce sunt penalităţile române pe lêngă órbele rigori ale legilor străine? Ce insemnéză severitatea lor pe lêngă sângerósa absurditate a cestiunei, mântuitóre pentru culpabilul robust şi fatală mai ales nevinovatului ? Nicăeri, in aceste Pravile, nu vom găsi, ca in ale altor ţĕri, disposiţiuni cari să autorise procesele instruite contra cadavrelor sau contra memoriei unui rĕposat. Nicăeri in ele nu vom găsi sforţări de imaginaţiune pentru a se inventa chinuri necunoscute şi a se procura astfel poporului satisfacţiunea de a vedé pe semenii sĕi agonisând in cele mai spăimêntătóre suferinţe. Şi dacă pentru uă crimă, otrăvirea, infamia unei condemnaţiuni se resfrângea şi asupra celor-alţi membri ai familiei condemnatului, printr'un fel de aplicaţiune legală a dogmelor pĕcatului originar, apoi nicăeri, nici in ele, nici in deprinderile ţĕrei conservate de tradiţiune, nu vom da peste usul de a se sustrage justiţiei, prin ordine de incarcerare emanând de la Domn, sau prin otrăviri arbitrare, culpabilii a căror desonóre ar fi căḑut pe uă familie nobilă, şi cari, in administraţiunea justiţiei francese, intunecau, dupĕ cum ḑicea aşa de bine Prévost-Paradol, cele mai odióse abusuri de putere semnelor de neputinţă celor mai ridicole.

Déră astfel incă cum erau, ele turbură consciinţa filosofului şi a cugetătorului. Să mulţămim cerului că acele timpuri au trecut, şi că ne bucurăm de uă legislaţiune care nu mai e compatibilă cu jertfele umane oferite ḑeului rĕsbunărei! Subt sórele cuceririlor spiritului modern, moravurile s'au indulcit şi prejudicăţile au fost smulse din inima omului. Astăḑi penalităţile au atins pretutindeni un nivel, pe care nimeni nu cutéză să'l ridice fără témă de les-civilisaţiune. Şi, dacă pedépsa cu mórte mai esistă la câte-va alte naţiuni, să ne felicităm că am avut curagiul să o stergem din legile nóstre. Printr'acésta am fost demnii continuatori ai bĕtrânilor nostri criminalisti, cari, dupĕ cum am arătat, in vremile când lumea intrégă gemea subt cruḑimile cele mai revoltătóre, sciură să respecte miserabilele slăbiciuni ale naturei omenesci pe cât necesităţile şi ideile epocei in care trăiau le permiseră. Printr'acésta incă au afirmat setea de progres şi de civilisaţiune de care naţiunea română e animată şi am dovedit că, pe calea binelui, scim să mergem alături chiar cu cei mai buni.

(A se vedé Suplimentul)

D. prim-preşedinte Adolf Cantacuzino a respuns următórele :

Domnule procuror general,

Daca este adevĕrat că istoria dreptului constitue un studiu plin de utilitate şi de interes, cată insă să mărturisim că tabloul trecutului juridic al popórelor adesea-ori ne pĕtrunde de uă adâncă durere. Acésta a fost impresiunea care am simţit'o când, adineaori, vĕ ascultam desvĕluind, cu acel neobosit amor ce'l aveţi pentru adevĕrul istoric, cruḑimile infiorătóre cari in al 17[lea] secol se săvêrşea in Francia in numele legilor penale. In facia atâtor atrocităţi suntem nevoiţi să recunóscem cât de adevĕrate sunt cuvintele lui Rossi : *„Les législateurs ont joué au plus méchant et au plus féroce avec les malfaiteurs.“*

Déră care póte fi causa atâtor atrocităţi ? Ore ómenii din al 17[lea] secol frances (acel secol atât de civilisat in cât a meritat ca istoria să'l numéscă „secolul cel mare“) erau prin natura lor mai rĕi de cât noi ómenii din al 19[lea] secol, cari rĕmânem uimiţi in facia atâtor cruḑimi legale? Nu credem. Adevĕrata causă este că in acele timpuri societatea, ori cât de inaintată ar fi fost, nu descoperise incă adevĕratele base ale dreptului de a pedepsi. Victimă a unor erori seculare, ea intrebuinţa acele cruḑimi creḑêndu-le necesare pentru indeplinirea scopului justiţiei umane. In adevĕr, legiuitorii din veacurile trecute, in loc d'a intemeia dreptul d'a pedepsi pe necesitatea ce are societatea d'a se conserva şi de a'l mărgini in cercul acei necesităţi, au creḑut că acel drept este uă consecinţă fatală a principiului de espiaţiune, a acelui principiu de justiţie absolută care cere ca rĕul să fiă resplătit prin rĕu. Convinşi, in sistemul lor orgolios, că societatea este instrumentul resbunărei dumneḑeesci, ei au infiinţat, sub nume de pedepse, uă mulţime de torture, unele mai barbare de cât altele, şi le-au aplicat la uă mulţime de fapte cari, ori cât de imorale, ori cât de nereligióse ar fi fost, nu aduceau insă nici uă perturbare ordinei sociale.

Din nefericire, Vasile Lupu şi Mateiu Basarab nu s'au ferit şi nu puteau să se ferescă d'a cădé in acele erori; ca toţi legiuitorii din timpurile lor, au avut şi ei periculósa ambiţiune de a stabili in acéstă viaţă şi pe acest pămênt un adevĕrat infern de espiaţiune; de aceea vedem pe acesti doui Domni pedepsind intr'un mod teribil uă mulţime de greşeli sau, mai bine ḑicênd, uă mulţime de pĕcate cari, ori cât de ruşinóse ar fi fost, nu atingeau drepturile nimĕnuj şi, prin urmare, nu cădeau sub isbirea pedepselor sociale. Esemplele ce le-aţi citat, Dle procuror general, sunt destul de decisive in acéstă privinţă, ca să mĕ scutéscă de a cita altele.

Aruncându-ne ochii asupra pedepselor, vedem in legiuirile acestor doui Domni uă mulţime de cruḑimi infiinţate sub nume de pedepse, injositóre pentru demnitatea umană, cu totul nefolositóre pentru conservarea societăţei : bătaia, confiscarea, tăierea nasului, scóterea ochilor, tăierea mâinelor, tăierea limbei... şi, d'asupra lor, mórtea prin tăierea capului, prin turnare de plumb topit in gură, prin ardere in foc, prin ţépă, prin spênḑurătóre.., mórtea sub formele sale cele mai oribile, distribuită cu uă prodigalitate nespusă.

Déră să ridicăm privirile d'asupra acestui trist spectacol, şi, daca se póte, să uităm măcelăriile călăilor lui Vasile Lupu şi lui Mateiu Basarab, aducêndu-ne a minte că, doui secoli in urmă, blânda Românie, luând uă generósă iniţiativă, s'a pus in capul naţiunilor civilisate pentru a abroga, cu desăvêrşire, pedépsa morţei.

Daca nu putem vedé in Vasile Lupu şi in Mateiu Basarab nisce novatori binefăcĕtori in materie penală, daca nu putem vedé intr'ênşii de cât nisce simpli traducĕtori din grecesce in românesce a Basilicalelor, trebue insă să mărturisim că, prin acéstă simplă traducere, Vasile Lupu şi Mateiu Basarab, graţie impregiurărilor in cari au făcut'o, au dobêndit un titlu etern la recunoscinţa Românilor. In adevĕr, când acesti doui Domni se suiră pe tron, limba slavonă se introdusese in justiţie precum se introdusese in intréga administraţiune. Basilicalele se aplicau insă sub forma unor traducţiuni făcute in limba slavonéscă; slavonismul, care coprinsese sferile oficiale ale societăţei, ameninţa să coprinḑă intréga societate română. Mateiu Basarab şi Vasile Lupu vĕḑură pericolul, şi acesti doui eroi cari, tótă viaţa lor, luptară vitejesce pe câmpurile de bătae unul in contra altuia, amândoui se intêlniră intr'uă cugetare pentru a sdrobi curentul slavonesc care ne cotropise. Instrumentul cel mai puternic de care s'au servit pentru a combate rĕul şi a 'l distruge, a fost promulgarea in limba românéscă a acestor douĕ legiuiri, cari astfel, in mare parte, au fost causa ce a scăpat neamul românesc din naufragiul ingrozitor ce 'l ameninţa.

Anul judiciar 1883—1884 este deschis.

JURISPRUDENŢA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAŢIUNE ŞI JUSTIŢIE, SECŢ. I

Şedinţa din 7 Iunie 1883

Preşedinţa Dlui Al. Petrescu, consilier

G. C. Geanoglu cu Ministerul de financie

TAXE DE INREGISTRARE. — NEEFECTUAREA CONTRACTAREI. — RESTITUIREA TAXELOR PERCEPUTE. — ART. 46 LEGEA TIMBRULUI. — CASARE.

Taxele de inregistrare sunt datorite pentru efectuarea diferitelor contracte. Prin urmare, când părţile renunţă la uă invoială ce 'şi propuseseră a săvêrşi, fiă că actul se legalisase or nu, fiscul este dator a restitui taxele percepute fără causă.

Nr. 221. — Casată, in urma recursului făcut de D. G. C. Geanoglu, decisiunea Curţei de apel din Bucuresci, sec-

ţiunea I, cu Nr. 109, din 1882, in procesul ce are cu Ministerul de financie, pentru restituire de taxe.

S'au ascultat: D. Gr. Lahovari, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă; D. I. Bresianu, avocatul recurentului, in desvoltarea motivelor de casare, in absenţa părţei intimate.

Curtea, deliberând:

Asupra motivului de casare:

„Violarea art. 46 din legea timbrului şi inregistrărei, de óre ce actul de vêndare pentru care am plătit taxa de inregistrare, in sumă de 1,280 lei, nu s'a legalisat din causă că părţile au renunţat de a 'l mai face şi, prin urmare, Curtea urma să admită cererea de restituire a taxei in cestiune."

Vĕdênd art. 46 din legea timbrului;

Considerând că acest articol prevede formal că taxa de inregistrare are să fiă restituită când vêndarea nu s'a efectuat, sau din causă că părţile au renunţat la vêndare şi actul nu s'a legalisat, sau când Tribunalul a refusat legalisarea actului de vêndare, sau când ordonanţa de adjudicare a fost casată;

Considerând, in speciă, că Curtea apelativă constată in fapt că actul de vêndare care a intervenit intre D. Geanoglu, recurentul, şi Dna Siţa Cociu pentru vêndarea moşiei Trăsineii-Mogoşeni şi pentru care s'a plătit taxa de inregistrare in sumă de 1,280 lei s'a anulat dupe cererea părţilor, dupe ce se legalisase, déră mai inainte d'a se transcri la Tribunalul respectiv;

Considerând că părţile pot intr'un mod legal şi valabil a desfiinţa şi a nu esecuta un contract de vêndare, fiă actul de vêndare legalisat, fiă nelegalisat;

Avênd in vedere că intr'un atare cas reţinerea taxei de inregistrare din partea Statului s'ar face fără causă;

Avênd in vedere că Curtea, in facia unor asemenea constatări ce insăşi face prin decisiunea ce se atacă astăḑi, când respinge cererea recurentului d'a 'i se restitui taxa ce plătise pentru acest contract de vêndare, in adevĕr a violat spiritul şi litera art. 46 din legea citată;

Pentru aceste motive, caséză, etc.

CURTEA DE APEL DIN BUCURESCI, SECŢIUNEA II

Şedinţa din 31 Maiu 1883

Preşedinţa Dlui Al. Filiti, preşedinte

State Stancovici cu Societatea Creditului funciar rural

TITLURI FURATE. — DOVEDIREA POSESIUNEI. — PROBELE ADMISE. — IN CE CONDIŢIUNI SE PÓTE CERE PLATA DE CEL DEPOSEDAT DE LA STABILIMENTUL DEBITOR. — ART. 5—8 DIN LEGEA DE LA 21 IANUARIE 1883 ASUPRA BONURILOR FURATE SAU PERDUTE.

1° Faptul perderei prin furt a posesiunei unor titluri la purtător sau alte valori se póte stabili prin ori-ce mijlóce, chiar prin presumpţiuni şi martori.

2° Legea din 21 Ianuarie 1883 asupra titlurilor perdute sau furate are uă aplicaţiune generală, fără a se distinge daca valorile au fost distruse sau furate inainte or dupe promulgarea ei.

Prin urmare, posesorul care a perdut, in urma unui furt, mai multe scrisuri funciare, este in drept a cere de la Societate depunerea valórei cupónelor la Casa de consemnaţiuni, de unde să le pótă ridica dupe trecerea de cinci ani de la data esigibilităţei fie-cărui cupon; şi in cas de a eşi la sorţi scrisurile, să se depună valórea lor, pe care să nu o pótă primi posesorul de cât dupe trecerea de ḑece ani de la data publicărei furtului sau de la aplicarea legei pentru cei deposedaţi inainte de promulgarea ei.

Nr. 143. — D. State I. Stancovici a făcut apel contra sentinţei Tribunalului Ilfov, secţiunea II, cu Nr. 595, din 1882, in procesul ce are cu Societatea Creditului funciar rural.

S'a presentat apelantul asistat de D. avocat D. C. Popescu şi defendórea Societate prin D. avocat Gr. Vulturescu.

Curtea, deliberând:

Asupra apelului interjetat de State I. Stancovici contra sentinţei Tribunalului Ilfov, secţiunea II, cu Nr. 595, din 1882, prin care 'i se respinge cererea făcută contra Societăţei Creditului funciar rural, cerere care tindea a se condemna ḑisa Societate: 1° să depună la Casa de consemnaţiuni preţul cupónelor scrisurilor funciare in valóre de 17,500 lei ce pretinde că 'i s'a furat incă din 1878, ca dupe espirarea de cinci ani de la acéstă depunere să pótă fi ridicate de Stancovici; 2° ca Societatea să depună la Casa de consemnaţiuni, dupe eşirea lor la sorţi, preţul acelor scrisuri funciare in valóre de 17,500 lei, pentru ca dupe espirarea de ḑece ani să pótă fi ridicată de apelant;

Considerând că, pentru a isbuti in cererea sa, apelantul trebue să probeze: 1° in fapt, că a fost deposedat prin furt de bonurile a căror valóre le reclamă; 2° in drept, că fiind astfel deposedat prin forţă majoră este in drept să dobêndéscă de la Societatea Creditului funciar cererile mai sus formulate.

Asupra cestiunei de fapt:

Avênd in vedere decisiunea Curţei de apel din Bucuresci cu Nr. 705, din 1879, care confirmă sentinţa Tribunalului Ilfov, prin care se condamnă patru indiviḑi la cinci ani inchisóre pentru furtul de bonuri, comis prin spargerea unei case de fer a lui State Stancovici in nóptea de 5 Ianuarie 1878;

Avênd in vedere borderoul cu data 8 Iunie 1877 pentru trei bonuri in valóre de 7,000 lei;

Avênd in vedere declarațiunea familiei defunctului colonel Stoica, cu data 30 Decembre 1882, prin care se certifică că in 1877 s'a vêndut lui State Stancovici bonuri funciare rurale in valóre de 14,000 lei;

Avênd in vedere că numerele bonurilor furate au fost publicate de Stancovici imediat dupe furt, și că de atunci, in interval de cinci ani, nimeni nu s'a presentat la casieria Creditului pentru a reclama ceva relativ la acele bonuri;

Avênd in vedere că faptul deposedărei prin furt se póte face prin ori ce mijlóce, chiar prin martori și presumpțiuni;

Considerând că din actele mai sus enumerate și din desbaterile orale resultă pênĕ la evidență că lui State Stancovici 'i s'a furat in Ianuarie 1878 bonurile a căror valóre se reclamă adi, și că este in imposibilitate a produce adi titlurile cari constată creanța sa asupra Creditului funciar.

Asupra cestiunei de drept:

Considerând că creanța lui Stancovici fiind astfel bine stabilită, nu ar fi nici just nici equitabil ca Creditul funciar să se inavuțéscă pe nedrept in dauna unui detentor, contra căruia nu se póte nimic imputa, de óre ce numai uă forță majoră 'l-a impedicat a presenta titlurile ce constată creanța sa asupra Creditului;

Considerând că Societatea Creditului nu póte pretinde că dênsa nu póte plăti in lipsă de titluri, de óre ce titlul nu e de cât un instrument de probațiune al creanței, un act care constată raportul juridic intre creditor și debitor, care probéză creanța in starea normală a lucrurilor, éră nici de cum intr'un cas estraordinar ca cel de faciă, când prin forță majoră detentorul s'a vĕdut frustrat de titlul sĕu;

Considerând că, pentru a inlătura inconvenientele ce ar resulta din uă atare situațiune pentru detentorii de titluri, legiuitorul a prevĕdut prin legea de la 21 Ianuarie 1883 ce mĕsuri trebuesc luate pentru a salva drepturile detentorilor lipsiți de titlurile lor prin causă de forță majoră;

Considerând că, in privința cupónelor, dupe art. 5 și 8 din acéstă lege, daca oponentul este in imposibilitate a depune cauțiunea prevĕdută de articolul precedent, Tribunalul va puté incuviința ca cupónele să fiă depuse la Casa de consemnațiuni, prevĕdênd in privința lor prescripțiunea de cinci ani, éră prin art. 6, 7 și 8 din aceeași lege se prevede mĕsurile de luat in privința bonurilor ale căror titluri au dispărut prin forță majoră;

Considerând că Creditul nu póte pretinde că prin aplicarea acestor articole se dă legei din 1883 uă putere retroactivă faptele in cestiune fiind petrecute in 1878, de óre ce Creditul inainte de promulgarea legei noue nu avea un drept câstigat asupra bonurilor perdute, adică valórea acelor bonuri nu intrase in patrimoniul Creditului numai prin faptul furtului titlurilor;

Considerând că legea din 1883, Ianuarie 21, este uă lege specială in privința titlurilor la purtător perdute sau furate, care prin acésta chiar derogă la legea organică a Creditului funciar, care nu a avut alt scop de cât să creeze uă societate de Credit funciar rural, reglementând funcționarea lui și privilegiele ce 'i se acordă, fără a se ocupa in special de sórta titlurilor perdute, distruse sau furate;

Considerând că legea din 21 Ianuarie 1883 vorbesce de titluri la purtător create in România fără a distinge daca ele au fost distruse sau furate inainte sau dupe 21 Ianuarie 1883, și nu esceptă in articolul sĕu final de cât biletele ipotecare și biletele de bancă; că din espunerea de motive a legei din 1883 resultă evident că acéstă lege a fost votată chiar in vederea numeróselor casuri de forță majoră ce se ivise inainte de promulgarea ei; că, astfel fiind, urméză ca Societatea Creditului funciar să asigure pe State Stancovici că va primi regulat și la timp plata sumelor ce derivă din titlurile furate fără ca insuși Creditul să risce vre uă perdere;

Pentru aceste motive, admite apelul, etc

Semnați: Al. Filiti, G. D. Economu, D. Cuculi, Gr. Petroniu, Th. Brătianu.

CHRONICA JUDICIARA

S'a dis de mult că Anglia este patria clasică a libertăților. Nu scim pênĕ la ce punct lucrul este adevĕrat; este insă positiv că adese-ori se intêlnesc acolo multe escentricități...

In Englitera esistă uă lege protectrice a femeilor, care a produs uă mulțime de abusuri. Daca vre un nenorocit intêlnesce uă tinerică, căreia iși permite a'i cânta douĕ-trei vorbe dulci, fără chiar a se intinde mai mult, numai de cât se pomenesce cu norocosul tată, care nici una nici douĕ: or să o ia de nevastă, or să'i dea zestre sub formă de despăgubiri... Daca cel păcălit este gros de cap și nu vrea să se esecute de bună voe, drumul este deschis la judecată și jurații, părinți de familie, se simt fórte fericiți a globi pe indrăsneț, aprețiând suma despăgubirilor dupe impregiurări.

Nu de mult, un cas de felul acesta s'a intêmplat in Londra.

Miss Emily West cumuléză meseria de cântărétă și dănțuitóre. Cu câți-va franci pe séră delectéză pe spectatorii teatrelor din suburbiile Londrei. Prin Ianuarie trecut, un negustor onorabil audind'o cântând și vĕdênd'o jucând, s'a inamorat foc de dênsa, și, de a doua di, incepu să'i trămită flori, giuvaere, cerêndu'i uă intêlnire. Miss West insă, femeiă descéptă, intórse darurile, refusând intêlnirea cerută. Bietul negustor, doborit de focul ce'l ardea, nici una nici alta, intr'uă bună diminéță, cădu la genuchii artistei și 'i ceru mâna, ceea ce 'i se acordă imediat. Se și hotări diua nunției și biserica unde să se celebreze

Printre darurile trămise de ginere era și uă port-cigarete. S'o fi făcut cu scop? Destul că negustorul, peste câte-va dile, iși găsi odorul in gura unui musicant de la teatru unde

juca Miss West, căruia ea i 'l dedese de a doua ḑi. Indignat, nenorocitul rupse relaţiunile cu cântăréţa şi 'i trămise vorbă că n'o mai ia de nevastă. Ca respuns primi citaţiune pentru despăgubiri.

La ḑiua judecăţei, ginerele nu tăgăduesce nimica, déră povestesce istoria găsirei port-cigaretei la musicant şi intrébă daca, dupe descoperirea relaţiunilor ce intreţinea Miss West, mai putea el, negustor cinstit, s'o mai ia de nevastă?

Juriul nu a inţeles tot aşa lucrul, şi, negreşit numai in cinstea legei, a acordat reclamantei 70 livre sterline (1,750 franci) ca despăgubire.

— Ciudată lege! esclamă chiar bietul engles, auḑind pronunţându-se acéstă hotărire.

* * *

Citim in *Gazette des Tribunaux* de la 7 Iulie trecut:

Uă cestiune care are privilegiul de a pasiona mult opiniunea publică in Englitera a fost supusă Parlamentului: este vorba despre căsătoria dintre văduvi şi cumnate Acéstă lege nu este uă noutate; căderea ei face să se vorbéscă de dênsa.

Pênĕ la domnia lui Vilhelm IV, procesele pentru validitatea căsătoriilor intre persóne aliate se judecau de Curţile bisericesci; déră, pentru că jurisprudenţa acestor Curţi varia dupe părţile impricinate şi dupe sectele din cari făceau parte, se intêmpla că uă unire de felul acesta, contractată intre doui metodisti, de esemplu, era nulă, pe când uă căsătorie identică intre doui ritualisti era valabilă. Pentru a termina cu nisce desbateri nesfêrşite, uă lege de la 1835 validă tóte căsătoriile anterióre, prohibind pentru viitor intr'un mod absolut căsătoriile dintre văduvi şi cumnate. Desfiinţarea acestei legi se cere de la Parlament.

Tot la acea epocă, aceeaşi cestiune se presenta in Francia, unde se resolvă in sens diferit. Codul Napoleon, art. 162, oprise cu desăvêrşire căsătoria cu sora unei femei incetată din viaţă; se observă insă că, in óre-cari casuri, acéstă prohibiţiune era escesivă, şi legea de la 16 Aprilie 1832 temperă rigórea Codului decidênd „că este permis regelui de a ridica, pentru motive grave, prohibiţiunile prevĕḑute de art. 162 pentru căsătoriile dintre cumnaţi şi cumnate."

In Anglia, legea de la 1835 regulase situaţiunea, nu a liniscit insă spiritele. De uă mulţime de ori s'a cerut abolirea ei, Camera comunelor a votat'o tot-d'a-una, insă Camera lorḑilor a respins necontenit. Mai ales in anii din urmă, lupta a ajuns la un grad de intensitate ne mai pomenită pênĕ atunci. Acum nu este numai uă luptă politică intre conservatori şi liberali, déră incă şi cu deosebire uă luptă religiósă intre catolicii şi protestanţii regulaţi de uă parte, şi toţi protestanţii disidenţi de altă parte. In 1874, se fundă un comitet insărcinat cu propagarea in tot regatul a ideei legei noui şi cu adunarea de adesiuni; se depuse in Camera lorḑilor uă petiţiune acoperită de mai multe mii de semnături; déră episcopul de la Westmünster ridicându'şi vocea, triumfă lesne contra comitetului revisionist.

Liberalii nu s'au dat bătuţi şi s'au adresat din nou către Parlament. Anul acesta interesul discuţiunei era şi mai mare, pentru ce se scia că regina dorea personal succesul nouei legi, spre a puté indeplini unirea proectată intre fiica sa cea mai mică, princesa Beatrice, şi ginerele sĕu marele-duce al Hessei, vĕduv dupe princesa Alice. De aceea, fără mare mirare, se vĕḑu Camera lorḑilor adoptând legea in prima şi a doua lectură. A treia citire se părea că nu are să ridice nici uă dificultate şi guvernul ascepta cu incredere resultatul scrutinului pe care 'l considera numai ca uă formalitate, când ducele de Marlborough se sui la tribună şi, intr'un limbagiu inalt, conjură pe colegii sĕi de a nu vota legea nouă „pentru a nu ajuta ideile revoluţionare cari au năvălit in ţară; pentru a nu pune legea bisericei in contradicţiune cu legea Statului, pentru a nu aduce separaţiunea bisericei şi a Statului, separaţiune dorită din fundul inimei de toţi disidenţii şi radicalii regatului."

Elocinţa ducelui de Marlborough a fost deajuns pentru a atrage câţi-va indouioşi şi a rupe majoritatea, astfel că legea s'a respins cu 145 voturi contra 140.

Intr'un interval numai de câte-va septĕmâni Camera lorḑilor işi schimba opiniunea in mod aşa de bătător la ochi. Acest fapt, aprópe fără precedente in analele Engliterei, a causat uă viuă impresiune in lumea parlamentară şi a schimbat in triumf succesul ducelui de Marlborough.

Déră liberalii, de şi isbiţi prin acéstă cădere, nu părăsesc lupta, sperând un succes definitiv anul viitor.

BIBLIOGRAFIE

Bucuresci — Typ. Curţei Regale, pr. **F. Göbl Fii**, Pasagiul Român, 12.

ANUL XII. — Nr. 59. JOI 25 AUGUST 1883

DREPTUL

LEGISLATIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENTIA — ECONOMIE POLITICA

Prim-Redactor: DEMETRU C. POPESCU

ESE DE DOUE ORI PE SEPTEMANA

Redactor-Administrator: NICOLAE CHRISTESCU

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA ĴIARULUI, PASAGIUL ROMAN, 10

ABONAMENTELE se fac pe an şi pe jumĕtate de an: la 1iu Decembre şi 1iu Maiu. De la 1iu Iulie pênĕ la 20 August ĵiarul nu apare.

Anunţuri: linia 40 bani. *Scrisorile nefrancate se refusă*. Un numĕr: 50 bani

COSTUL ABONAMENTULUI Pe an, 40 lei; pe jumĕtate an, 20 lei. *Studenţiĭ plătesc pe jumĕtate*. Pentru străinĕtate se adaogă timbrul postal

SUMAR

JURISPRUDENŢA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAŢIUNE ŞI JUSTIŢIE

SECŢIUNI UNITE

Şedinţa din 17 Marte 1883

Preşedinţa Dlui Al. Creţescu, prim-preşedinte

Statul cu Ion şi Catinca Pătescu

PRESCRIPŢIUNE. — INTRERUPERE. — FAPTE PETRECUTE SUB CODUL CARAGEA. — PRESCRIPŢIUNEA DE ŞÉSE LUNI PENTRU PLATA DE ARENĴI. — GARANŢI. — NECHIAMAREA LOR IN JUDECATA IN CURSUL PRESCRIPŢIUNEI. — RESPINGERE.

Interpelaţiunea intreruptivă de prescripţiune produce efect, in regulă generală, numai contra persónelor căror a fost adresată, daca nici in lege nici in convenţiunea părţilor nu esistă disposiţiune espresă contrarie.

Astfel, pentru fapte petrecute sub legea Caragea, intreruperea prescripţiunei de şése luni pentru plată de arenĵi făcută in privinţa arendaşului nu este oposabilă garanţilor sĕi, daca nu au fost puşi in causă in termenul prescripţiunei.

Disposiţiunile Codului civil relative la prescripţiuni nu se pot aplica la fapte petrecute sub legea vechiă.

Nr. 4. — Respins, recursul făcut de Stat contra decisiunei Curţei de apel din Craiova, secţiunea II, cu Nr. 124, din 1878, pronunţată in procesul ce are cu Ion Pătescu şi Catinca Th. Pătescu, acésta in calitate de tutóre a minorilor sĕi fii, pentru plată de arendă.

S'au ascultat: D. N. L. Gherassi, preşedinte de secţiune, in citirea raportului făcut in causă; D. M. Sachelarie, avocatul Statului, in desvoltarea motivelor de casare; D. C. Disescu, avocatul intimaţilor, in combateri; D. G. Filitis, procuror general, in conclusiunile sale.

Curtea, deliberând:

Asupra celor trei mijlóce de casare, in coprindere:

1° „Rea aplicare a art. 1873 Cod. civil, dupe care intreruperea civilă a prescripţiunei, făcută contra debitorului principal, are efecte şi contra cauţiunei. Se ĵice de Curte că acéstă disposiţiune nu se póte aplica in speciă pentru că se invócă prescripţiunea de şése luni dupe Codul Caragea, şi in legea lui Caragea nu esistă acéstă disposiţiune. Respundem că acéstă disposiţiune derivă din insăşi natura contractului, când garanţia se dă fără nici uă restricţiune şi când creanţa principală esistă.

2° „Rea aplicare a art. 1911 Cod. civil.—Dupe acest articol, prescripţiunea incepută la epoca publicărei Codului civil se reguléză de legea vechiă. In specia nóstră este vorba de actele intreruptive de prescripţiune făcute contra debitorului şi daca aceste acte işi produc efectele lor contra cauţiunei. Prin urmare, acest articol nu este aplicabil in speciă.

3° „Violarea art. 376 Proc. civilă, dupe care uă hotărire pronunţată de uă Curte de apel are puterea lucrului judecat. — Curtea violéză acest articol, când decide că decisiunea cu Nr. 150, din 1875, nu este oposabilă garanţilor numai in ceea ce privesce actele intreruptive de prescripţiune făcute contra debitorului principal.“

Avênd in vedere decisiunea atacată cu recurs, din care resultă că Statul, pentru fapte petrecute sub legea Caragea, a acţionat pe intimaţii fraţi Pătesci, in calitate de garanţi ai lui Plevenliu pentru plata unor câstiuri de arendă a moşiei lor Crovu şi Obislavu, proprietăţi ale sale; că dênşii invocând ca mijloc de apărare prescripţiunea de şése luni prevĕḑută de legea Caragea la art. 7 de la Prigoniri, Statul le-a opus la acésta uă hotărire definitivă cu Nr. 150, din 1875, pronunţată intre dênsul şi debitorul principal Plevenliu, prin care cestiunea prescripţiunei fusese respinsă ca intreruptă:

Considerând că interpelaţiunea intreruptivă de prescripţiune nu póte, in regulă generală, să aibă efect de cât in privinţa persónei la care a fost adresată, daca nici in lege nici in convenţiunea părţilor nu se coprinde uă dispoşiţiune espresă contrarie; că atari esceptiuni nu esistă in speciă nici in Codul Caragea, nici in convenţiunea părţilor: că, mai mult incă, legiuitorul Caragea, când s'a ocupat de timpul in care se pot prescrie acţiunile, a distins prescripţiunea datoriei de prescripţiunea chezăşiei, tratând pe fie-care in două aliniate separate, adică considerându-le ca independente una de alta, pe când, in opiniunea contrarie, nici ar fi fost trebuinţă a se face uă dispoşiţiune specială de prescripţiunea chezăşiei, ca de un ce accesoriu, care urméză intru tóte principalului; că, a pretinde in speciă aplicarea art. 1873 Codul nou civil, ar fi a se da legei noui putere retroactivă şi a se viola in acelaşi timp şi art. 1911 din acelaşi Cod, care prin dispoşiţiunile sale dovedesce din contra că a respectat acest principiu; că, in fine, pe cât timp Statul, prin acţiunea ce a intentat debitorului principal, n'a chiămat şi pe garanţii acestuia, spre a discuta faciă şi cu dênşii cestiunea intreruperei prescripţiunei, decisiunea pronunţată intre dênsul şi debitorul principal nu póte fi oposabilă garanţilor, intru cât ei n'au participat nici au fost chiămaţi in instanţă; că, prin urmare, menţionata decisiune nu póte fi oposabilă garanţilor nici ca autoritate a lucrului judecat, intru cât, pentru motivele espuse, unul din elementele constitutive acestui principiu, identitatea persónelor, lipsesce; că, astfel, câte şi trele mijlócele de casare invocate se găsesc neintemeiate;

Pentru aceste motive, respinge, etc.

CURTEA DE APEL DIN IAŞI, SECŢIUNEA II

(Corespondenţa particulară a *Dreptului*)

Şedinţa din 9 Maiu 1883

Preşedinţa Dlui I. A. Antoniu, preşedinte

Smaranda Cârjă cu Ruxandra Prăjescu

POPRIRE. — TERMEN DE APEL. — DISTINCŢIUNI DE FACUT. — CASUL IN CARE TERMENUL DE APEL ESTE DE UA LUNA DE LA PRONUNŢARE. — ART. 318, 402, 455 ŞI URM. PROC. CIVILA.

In ceea ce privesce hotăririle date cu ocasiunea unei cereri de poprire făcută in mâna a treia, trebue să se facă acéstă distincţiune: in cas de poprire in virtute de titlu esecutoriu, sentinţele prin cari se judecă contestaţiunile debitorului contra urmărirei sunt susceptibile de apel in termenul de uă lună de la pronunţare; daca insă poprirea se cere in basa unei garanţii sau a unui titlu care nu este definitiv, sau daca se procedéză la judecarea declaraţiunilor celor d'al treilea, apelul contra unor asemenea hotăriri este de două luni de la comunicare, conform art. 318 Proc. civilă.

Nr. 65. — Dna Smaranda Cârjă a făcut apel contra sentinţei Tribunalului Iaşi, secţiunea IV, cu Nr. 99, din 1882, pronunţată asupra validărei poprirei ce a făcut in mâinele Casei de depuneri a unei sume de bani ce 'i datoresce Dna Ruxandra Prăjescu.

S'a presentat apelanta in persónă şi intimata prin DD. avocaţi Telemac Ciupercescu şi A. Buicliu.

Curtea, deliberând:

Avênd in vedere că urmărirea sau poprirea in speciă se face in virtutea unei decisiuni definitive, investită cu formula esecutorie, cu Nr. 13, din 14 Ianuarie 1876, prin care Dna Prăjescu este obligată să plătéscă apelantei suma de 200 galbeni, cu procentele convenţionale de 1 la % pe an, acésta conform contractului de imprumut cu data din 3 Iulie 1864, cu incepere procentele de la 3 Aprilie 1864, data sinetului şi pênĕ la numĕrătóre; că acésta din urmă rĕmăind definitivă s'a şi esecutat in mare parte contra debitórei prin oprirea unei părţi din posesiunea sa şi vêndarea unor obiecte mobile, nerĕmăind de cât un rest de 416 lei; că, cu tóte aceste plăţi, Dna Cârjă, in anul 1862 August, a făcut uă nouă urmărire pentru suma intrégă a condemnaţiunei asupra unei sume depuse la Casa de consemnaţiuni pentru Dna Prăjescu, şi in ḑiua infacişărei causei, presentându-se părţile, creditórea urmăritóre şi debitórea, căci pentru causă de consemnaţiune s'a luat numai act de declaraţiunea sa că se va conforma poprirei, Tribunalul a validat poprirea insă numai pênĕ la concurenţa sumei de 416 lei, rest din decisiunea cu Nr. 13, din 1876, esecutată in parte, respingênd cererea Dnei Cârjă, dupe care calculul procentelor este a se face pe unul la sută pe lună, éră nu pe an, precum statuéză decisiunea din 13 Ianuarie 1876, şi dupe care calcul suma primită prin esecutări anteriórе abia acopere procentele capitalului de 4,297 lei; că in contra acestei sentinţe a Tribunalului, care admite contestaţiunea la esecutare a debitórei Dna Prăjescu, restrângêndu-se suma oprirei numai la 416 lei, s'a făcut apel de către creditórea urmăritóre Dna Cârjă pentru a 'i se acorda procente pe calculul de unul la sută pe an, precum s'a admis de Tribunal; că, inainte de a se incepe desbaterile in fond, Dna Prăjescu, debitórea, prin procuratorul sĕu, a opus cestiunea tardivităţei

apelului, fiind acéstă sentinţă dată asupra unei contestaţiuni la esecutare silită şi termenul apelului astfel este de uă lună, conform art. 402 Proc. civilă ;

Avênd in vedere că este de a se sci daca, in speciă, termenul apelului este acel de drept comun, două luni, art. 318 Proc. civilă, precum se susţine de apelantă, sau că, fiind uă hotărire dată asupra unei contestări la esecutare, fiă şi in ipotesa când bunurile sunt in mâna a treia, trebue să se aplice art. 402 care, fiind pus in Titlul II din Cartea V sub rubricele „Despre esecuţiune silită şi disposiţiuni generale", este aplicabil, afară de escepţiunile esprese in lege, la tóte esecuţiunile silite, contestaţiuni sau oposiţiuni, şi prin urmare şi la oprirea in mâna a treia când se face in virtutea unei decisiuni definitive, căci e vorba de uă esecuţiune silită şi termenul apelului in acéstă materie este de uă lună;

Avênd in vedere că dupe Procedura nóstră, art. 455, urmărirea averei debitorului, când se află in mâna a treia, se face in virtute de titluri esecutorie, precum hotăriri definitive şi investite cu formula esecutorie, acte de notariat, etc. şi in virtute de titluri autentice neesecutorii şi titluri private, dând insă acestia cauţiune, de unde urméză că secţiunea V „Despre urmărirea in mâna a treia" nu se ocupă numai de urmărirea propriu ḑisă, ci şi de secuestrul asigurător, art. 613 Proc. civilă; că, de câte ori déră urmărirea sau oprirea in mâna a treia se face in virtutea unei sentinţe rĕmasă definitivă şi esecutorie, acéstă urmărire constitue uă adevĕrată esecutare silită şi, prin urmare, hotărirea ce pronunţă Tribunalul inainte de a trece la declaraţiunea celui d'al treilea, şi prin care judecă contestaţiunile ce póte să ridice debitorul contra urmărirei pentru a valida sau invalida poprirea, sunt adevĕrate hotăriri date asupra unor contestaţiuni la esecutare silită, şi termenul apelului astfel nu póte să fiă de cât acel prevĕḑut de art. 402, care prescriind termenul de uă lună al apelului in materie de esecuţiune silită, prin acésta chiar urméză că şi contestaţiunile la urmărire făcute in mâna a treia au tot acel termen ca unele cari fac parte din aceeaşi Carte care trateză *despre esecuţiunea silită;* cel d'al treilea, in cas când poprirea s'a invalidat, adică când contestaţiunile debitorului nu s'au resolvat in favórea urmăritorului, precum se intêmplă in speciă, nu mai are nici un rol in causă şi nici se mai procede chiar la declaraţiunile terţiului, art. 459 Proc. civilă; că nu se póte déră susţine că in asemenea ipotesă, daca s'ar aplica art. 402, care conţine escepţiune de la dreptul comun, dupe care apelul este de două luni, s'ar intinde peste limitele sale, căci, cu tóte că urmărirea e făcută in mâna unui al treilea, hotărirea ce pronunţă Tribunalul asupra contestaţiunilor debitorului urmărit este uă adevĕrată contestaţiune la esecutarea silită şi termenul apelului déră nu póte să fiă, precum s'a ḑis, de cât de uă lună, conform art. 402, articol care se aplică de jurisprudenţa intrégă şi la hotăririle cari se dau de Tribunal in materie de urmărire imobiliară; că cestiunea insă póte să 'şi schimbe soluţiunea daca hotărirea incuviinţéză sau validéză poprirea, aşa că cel d'al treilea este condemnat, sau că urmărirea in mâna a treia se face in virtutea unor titluri private, dând sau nu cauţiune (alin. 2 al art. 455); că, in adevĕr, in primul cas cel d'al treilea, cu tóte că condemnat in uă instanţă de poprire care derógă chiar de la regulele asupra competenţei lăsând in putinţa creditorului urmăritor a cita pe cel d'al treilea la domiciliul debitorului, totuşi uă dată citat şi făcute declaraţiunile prevĕḑute la art. 459, daca asupra acestor declaraţiuni se nasc contestaţiuni, fiă din partea debitorului, fiă din partea creditorilor, aceste contestaţiuni se judecă dupe regulele ordinare; că astfel, fiind vorba de uă adevĕrată contestaţiune şi, prin urmare, de un adevĕrat proces care este a se judeca dupe regulele ordinare, hotărirea care s'ar da nu s'ar puté ataca in apel in termen de uă lună (art. 402 Proc. civilă) fără a se deroga la dreptul comun (art. 318); că tot de asemenea şi cu mai mult cuvênt nu s'ar puté aplica art. 402 când hotărirea care validéză sau invalidéză urmărirea este dată in virtutea unui simplu titlu privat: in acest cas nu mai este vorba de uă urmărire, ci de un secuestru asigurător (art. 613 Proc. civilă) şi, prin urmare, termenul asupra urmărirei este tot de două luni ;

Pentru aceste motive, in majoritate, respinge apelul, etc.

Semnaţi : I. A. Antoniu, C. Zisu, T. Γ. Burada, Gh. Dimachi.

OSEBITA PARERE

Avênd in vedere că termenul de uă lună fixat prin art. 402 Proc. civilă este uă derogaţiune la dreptul comun şi, ca atare, nu se póte aplica de cât in casurile a nume determinate de lege ; că legea prescriind acest termen in casul de contestaţiuni asupra esecuţiunei silită, şi in speciă fiind vorba nu de contestaţiune la esecutare silită, ci de uă altă procedură, aceea a poprirei in mâna celui d'al treilea, urméză că termenul de apel este acela al dreptului comun, art. 318 Proc. civilă ; că impregiurarea că poprirea s'a făcut in virtutea unei sentinţe esecutorii, şi nu a unui alt titlu neliquidat, nu schimbă in nimic situaţiunea, pe câtă vreme legea nu face nici uă distincţiune in acéstă privinţă, şi este de principiu că acolo unde legea nu face distincţiune nu este permis judecătorului a o face;

Pentru aceste motive, sunt de părere a se respinge incidentul pentru tardivitatea apelului, etc.

Semnat : Al. Teodorénu.

TRIBUNALUL COMERCIAL DIN ILFOV

Şedinţa din 20 Iunie 1883

Preşedinţa Dlui I. Rădoi, preşedinte

E. Gerber cu Societatea de construcţiuni şi lucrări publice

SOCIETATE ANONIMA. — ADMINISTRATORII SEI. — REVOCAREA DIRECTORULUI SOCIETAŢEI. — ACŢIUNE IN DAUNE-INTERESE. — NEADMISIBILITATE. — ART. 1514 COD. CIVIL ŞI ART. 30 COD. COMERCIAL.

In societăţile anonime, administratorii numiţi

sunt esenţialmente revocabili, fără să fiă nevoe de a se dovedi vre uă culpă din parte-le, chiar când situaţiunea lor a fost regulată prin convenţiuni cari determină timpul duratei funcţionărei lor şi modul dărei de concediu.

Prin urmare, este neadmisibilă acţiunea in daune-interese făcută contra unei societăţi anonime de directorul sĕu care a fost revocat din acéstă funcţiune.

S'a presentat reclamantul asistat de D. avocat Al. Lahovari şi intimata Societate representată prin D. avocat Em. Protopopescu-Pake.

Tribunalul,

Asupra acţiunei intentată de D. Eugeniu Gerber contra Societăţei române de construcţiuni şi lucrări publice, prin care tinde ca numita Societate să fiă condemnată a 'i plăti suma de lei 30,000 ca salariu şi daune-interese, pentru că fără motiv legitim a fost depărtat din funcţiunea de director al acestei Societăţi, ce ocupa in virtutea contractului cu data de 16 Septembre 1881;

Considerând că din contractul cu data de 16 Septembre 1881, eshibat in instanţă, se constată că reclamantul Eugeniu Gerber a fost angagiat ca director al Societăţei române de construcţiuni şi lucrări publice pe timp de trei ani succesivi, cu incepere de la 1iu Septembre 1881 (stil nou), cu salariu fix de 30,000 franci pe an, plătibil lunar, plus uă primă de 2½ % prelevaţi asupra celor 10 % din tantiemele reservate, prin art. 54 din statute, direcţiunei şi personalului, stipulându-se incă că acest contract să fiă denunţat cu şése luni inaintea espirărei sale şi, in cas de a nu fi denunţat de nici una din părţile contractante, va continua de drept şi in aceleaşi condiţiuni uă nouă periódă de doui ani;

Considerând că, in virtutea acestui contract, reclamantul a şi funcţionat pênĕ când, prin epistola cu data 27 Aprilie anul curent, din partea preşedintelui consiliului de administraţiune şi a administratorului delegat, 'i se face cunoscut că, in urma decisiunei luată de consiliul de administraţiune al Societăţei in şedinţa din 26 Aprilie, pentru a nu mai espune mai mult timp interesele Societăţei deja in suferinţă, este revocat din funcţiunea de director al Societăţei; că, in urma acestora, reclamantul, somând pe Societate a 'i arĕta motivele pentru cari este revocat din acéstă funcţiune de director, prin epistola cu data de 21 Maiu anul curent 'i se face cunoscut că a fost revocat pentru motive de negligenţă gravă şi rea administraţiune, resultând din numeróse şi positive fapte;

Considerând că din art. 27 combinat cu art. 35 din statutele Societăţei precum şi din capitolul III din regulament se constată că reclamantul Eugeniu Gerber, in calitatea sa de director, avea puteri generale de administraţiune, precum dreptul de a numi funcţionari (agenţi), de a'i revoca, de a trata pentru Societate şi, in fine, de a o representa in raporturile sale cu cei d'al treilea; că aceste puteri conferite numitului sunt tocmai in conformitate cu disposiţiunile art. 30 Cod. comercial, care declară că societatea anonimă se cârmuesce prin vechili vremelnici, supuşi schimbărei, tovarăşi sau netovarăşi, plătiţi sau fără plată; că, prin urmare, in puterea acestor atribuţiuni administrative precum şi in virtutea sus-enunţatului text de lege, reclamantul Eugeniu Gerber nu póte fi considerat in altfel de cât ca un mandatar al Societăţei şi, prin urmare, revocabil dupe voinţa Societăţei şi fără să fiă trebuinţă a se proba contra sa veri uă causă legitimă; că revocabilitatea administratorilor unei societăţi anonime, precum este şi Societatea română de construcţiuni şi lucrări publice, este de esenţa acestor societăţi, şi nu se póte deroga la ea, de óre-ce administratorii trebue să depindă de societate, éră nu societatea de ei, ceea ce negreşit s'ar intêmpla in casul când din ori-ce fel de causă ei nu ar puté fi revocaţi *ad libitum*;

Considerând că, in societăţile anonime, personalul prin natura sa fiind supus la schimbări continue, este indispensabil ca puterile mandatarilor să nu se prelungéscă in casul când personalul mandanţilor ar puté să fiă schimbat, şi de aceea limitarea mandatului administratorilor la uă scurtă durată este uă garanţie distinctă de aceea care resultă din revocabilitatea lui: ea obligă pe administratori a cere renoirea puterilor lor şi a proba că gestiunea lor a fost profitabilă intereselor societăţei;

Considerând că, numai in casul când mandatul este dat in esecuţiunea unei convenţiuni in care amândouĕ părţile au interes identic, mandatul urméză a fi revocat prin comun acord al ambelor părţi (Arg. din art. 1514 Cod. civil);

Considerând că mandatul are de obiect principal interesul mandantului, şi stipulaţiunea unui salariu, fiă fix, fiă proporţional, nu face ca mandatul să fiă considerat legalmente şi in interesul mandatarului, şi prin urmare mandatul salariat póte intocmai ca şi mandatul gratuit să fiă revocat dupe voinţa mandantului;

Considerând că, in causa de faciă, mandatul conferit reclamantului Eugeniu Gerber in virtutea contractului susenunţat, nefiind dat in esecuţiunea unei convenţiuni in care ambele parţi să fi avut interes identic, nu póte fi considerat ca dat şi in interesul sĕu spre a nu puté fi revocat contra voinţei sale, de óre-ce salariul stipulat 'i s'ar fi datorit pe timpul servit, fiă ca Societatea ar fi făcut, fiă că n'ar fi făcut afaceri bune;

Considerând că, in cas de revocaţiune a unui mandat fiă chiar salariat, mandantul nefăcênd alt de cât a 'şi esercita un drept ce 'i se confere de lege, nu datoresce mandatarului nici uă indemnitate, de óre-ce cine usézǎ de dreptul sĕu nu se póte ḑice legalmente că vatĕmă altuia (Laurent, XXVIII, § IV, Nr. 97 şi urm.; Dalloz, *Codes annotés*, 1874, II, art. 2004, Nr. 7); că uă asemenea indemnitate nu s'ar datora mandatarului de cât in virtutea unei convenţiuni esprese

sau tacite, legea neproibând ca părţile să stipuleze uă indemnitate óre-care in cas de revocaţiune intempestivă a mandatului ;

Considerând că, in causa de faciă, reclamantul Eugeniu Gerber nestipulând uă asemenea indemnitate, pretenţiunea formulată in acest sens urmézá a 'i se respinge; că pretenţiunea sa urmézá a 'i se respinge cu atât mai mult, cu cât din partea Societăţei, la uă serie de fapte şi lucrări specificate in instanţă, s'a stabilit cu suficienţă, in sarcina numitului reclamant, de nu rea credinţă şi incapacitate in conducerea afacerilor Societăţei, insă uă neprevedere şi uă negligenţă fórte prejudiciabilă Societăţei daca s'ar mai fi continuat şi in viitor, manifestată, fiă prin lipsa de mĕsuri şi precauţiuni neluate la timp şi in mod legal (afacerea Lempart, Socec, Fraţii Ioaniţiu, Dr. Negură, Mirea Ioanid, Dr. Chabudénu), fiă prin tergiversare in contractări pentru aprovisionări de material (contractarea cu casa Désiré-Michel pentru aprovisionarea de ciment, cu Caille pentru facerea betonului); că nu se póte susţine, precum pretinde reclamantul, că in privinţa mai totor acestor afaceri a intervenit adesiunea şi aprobarea consiliului de administraţiune, de óre-ce tóte nemulţumirile şi tóte pretenţiunile s'au manifestat in primăvara anului curent, cu mult in urma dărei de sémă a consiliului de administraţiune către adunarea generală a acţionarilor despre mersul afacerilor Societăţei, şi pentru fapte cari nu puteau intra in prevederea şi priveghiarea acestui consiliu, fiind de resortul esclusiv al atribuţiunilor de administraţiune conferite reclamantului ;

Pentru aceste motive, respinge ca nefundată acţiunea intentată de Eugeniu Gerber contra Societăţei române de construcţiuni şi lucrări publice, etc.

Semnaţi : I. Rădoi, C. Caracaş, N. H. Stoica fiu, D. Tănăsescu.

TRIBUNALUL DIN BRAILA

(Corespondenţa particulară a *Dreptului*)

Şedinţa din 31 Maiu 1883

Preşedinţa Dlui Victor Macri, preşedinte

Vasilichi Andreiu Nuţu şi altele cu Penelopi Papadoglis

SUBSTITUŢIUNE FIDEI COMISARA. — CONDIŢIUNILE ESISTENŢEI SALE. — ART. 803 COD. CIVIL.

TESTAMENT. — CONDIŢIUNE IMORALA SAU CONTRARIE LEGILOR. — EFECTUL SEU ASUPRA LEGATULUI CARE DEPINDE DE DÊNSA. — ART. 1008 COD. CIVIL.

TRANSACŢIUNE. — CAND SE PÓTE INCHEIA VALABILMENTE. — TRANSACŢIUNE FACUTA ASUPRA UNUI ACT ISBIT DE NULITATE ABSOLUTA. — VALIDITATE.

FORMA ESTERIÓRA A ACTELOR. — LEGEA LOCULUI. — OBLIGAŢIUNEA RECLAMANTULUI DE A DOVEDI NULITAŢILE DE FORME PREVEDUTE DE LEGEA LOCULUI.

CAPACITATEA PERSÓNELOR. — APLICAREA LEGEI PARŢILOR. — OBLIGAREA PARŢILOR RECLAMANTE DE A DOVEDI ESISTENŢA INCAPACITAŢILOR INVOCATE IN LEGEA PERSONALA A PARŢILOR IN JUDECATA.

1° Nu se póte considera ca uă substituţiune fideicomisară instituţiunea unui mostenitor cu obligaţiunea de a nu instrăina, daca nu se determină şi beneficiarul, cu alte cuvinte daca testamentul nu coprinde două liberalităţi şi doui instituiţi.

2° Condiţiunea imorală sau contrarie legei prevĕdută intr'un testament sau donaţiune atrage nulitatea disposiţiunei ce depinde de dênsa.

Astfel, este nul legatul universal făcut unei persóne sub clausa de a nu instrăina lucrul dăruit.

3° Instanţele de fond sunt in drept a apreţia daca actele petrecute intre părţi constituesc contracte de vênḑare sau transacţiuni.

4° Pentru a se puté face uă transacţiune, se cere ca să esiste indouială asupra dreptului in litigiu, şi pentru acésta caută să se considere starea intelectuală a părţilor.

Astfel, este valabilă uă transacţiune intervenită asupra unui act isbit de uă nulitate absolută.

5° Forma esteriórá a actelor se determină de legea ţĕrei unde s'au instrumentat, şi capacitatea persónelor se determină de legea lor naţională.

Partea reclamantă trebue să dovedéscă inaintea instanţelor judecătoresci române lipsa vre unei formalităţi prevĕḑute sub pedépsă de nulitate de legea ţĕrei unde s'a format un act, cum şi esistenţa unor incapacităţi a nume determinate.

S'au presentat reclamanţii asistaţi de DD. avocaţi P. Grădistênu, V. Missir şi I. Gold, şi defendórea representată prin DD. avocaţi B. Boerescu, M. Korne şi C. Fotin.

Tribunalul,

Asupra acţiunei intentată de D. I. A. Nuţopolu, in calitate de procurator general al Dlor Vasilichi Andreiu Nuţu, Caterina Apostol Xanto, Vasilichi Anastase Gusti, Tarsiţa Panait Proiu şi Costula G. Anagnastopulo, surori şi nepoţi ai defunctului Dimitrie Anagnastopulo, mort in Brăila la 1874, prin care tinde a se obliga defendórea, Dna Penelopi Papadoglis, să le lase in stăpânirea lor tótă averea succesorală mobilă şi imobilă ce 'i-a rĕmas de la reposatul ei sociu Dimitrie Anagnastopulo, pe motiv că o stăpânesce in puterea unor acte nule şi de nul efect :

Avênd in vedere că din actele eshibate de mandatarul părţei demandóre se constată că in anul 1874 a incetat din viaţă Dimitrie Anagnastopulo şi a lăsat avere mobilă şi imobilă atât in România cât şi in Epir (Turcia), precum şi un testament olograf cu data de 23 Marte 1873, prin care a instituit legatară universală asupra intregei sale averi pe socia sa Penelopi Anagnastopulo, născută Atanasiu şi astăḑi măritată Papadoglis, cu obligaţiune să nu instrăineze averea imobiliară, acésta cerênd a fi pusă in posesiunea acelei

averi; că reclamanţii de astăḍi, prin procurator tot I. A. Nuţopulo, a făcut contestaţiune şi Tribunalul, prin sentinţa cu Nr. 405, din 1874, a respins'o, pe motiv că procurele cu cari D. I. A. Nuţopulo se presenta nu erau in regulă; că, in urma acestora şi pe când contestaţiunea se afla pendentă la Curte, părţile in comun acord au tranşat ori-ce diferend dintre dênsele prin actele cu data 8 Maiu 1875;

Avênd in vedere că reclamanţii işi sprijină acţiunea pe următórele motive: 1° că testamentul in virtutea căruia defendórea stăpânesce ḍisa avere este nul din causă că conţine uă substituţiune fideicomisară şi uă condiţiune in contra ordinei publice, şi 2° că transacţiunea intervenită intre ei şi defendori este nulă, căci: *a*) s'a transigiat asupra unor nulităţi absolute; *b*) că una din părţile contractante, Dna Tarsiţa Panait Proiu, n'a avut autorisaţiunea sociului in acest scop, şi *c*) că transacţiunea nu s'a făcut in dublu esemplar conform art. 1179 Cod. civil;

Asupra primului motiv basat pe substituţiunea fideicomisară:

Avênd in vedere că din dispoşiţiunile art. 803 din Codul civil resultă că condiţiunile cerute pentru ca să esiste uă substituţiune fideicomisară sunt trei:

1° Se cere ca aceleaşi bunuri să fiă legate la două persóne diferite chiămate a veni una in urma celei-alte şi ca acea chiămată in al douilea rênd să aibă bunul legat de la testator insă prin intermediarea celei chiămate in primul rang;

2° Se cere ca primul legatar să fiă obligat a păstra bunul şi a'l da celui d'al douilea;

3° Se cere ca obligaţiunea de a păstra să esiste pênă la mórtea beneficiarului prim şi restituţiunea să se facă atunci. Acéstă condiţiune nu este prevĕḍută de articolul nostru, insă resultă din chiar natura fideicomisului, astfel cum esista şi in vechiul drept frances.

Avênd in vedere că analisând clausa prevĕḍută in testamentul decedatului D. Anagnastopulo, in coprindere: „Starea mea nemiscătóre ce se va găsi dupe mórtea mea, de şi proprietatea mostenitórei mele, dumneaei nu va avé dreptul a o instrăina, precum nici mostenitorii ei, nici mostenitorii subsecuenţi ai acestora; cu alte cuvinte, acéstă avere va trece de la mostenitori la mostenitori, 'şi toţi acesti mostenitori subsecuenţi ai averei mele miscătóre..." vedem că nu coprinde uă substituţiune fideicomisară, de óre ce testatorul prin testamentul sĕu nedeterminând pe cel d'al douilea beneficiar, nu póte esista două liberalităţi şi doui instituiţi; că, afară de acésta, este de natura substituţiunei ca ea să fiă făcută şi in interesul substituitului, şi nu trebue să 'şi dea cineva multă ostenélă pentru a vedé că intenţiunea testatorului a fost, nu de a avantagia pe cine-va, pe care nici nu 'l arată măcar, ci de a asigura uă inalienabilitate perpetuă a bunurilor sale imobiliare; că, astfel déră, in facia celor espuse mai sus şi in lipsa elementelor cerute de art. 803 din Codul civil, reclamanţii nu pot invoca cu succes esistenţa substituţiunei fideicomisare.

In ce privesce condiţiunea ilegală şi in contra ordinei publice:

Avênd in vedere că decedatul D. Anagnastopulo, prin suscitatul testament, interḍice dreptul atât legatarei universale (defendórea de astăḍi) cât şi mostenitorilor sĕi d'a instrăina averea sa imobiliară;

Avênd in vedere că legiuitorul prin art. 1008 din Codul civil isbesce de nulitate convenţiunile dependente de uă condiţiune imposibilă, imorală sau ilicită; el păstrézā insă uă absolută tăcere in privinţa donaţiunilor şi a testamentelor, aşa că urméză să vedem care a fost intenţiunea legiuitorului şi, prin urmare, care este efectul unor asemenea condiţiuni asupra liberalităţilor;

Avênd in vedere că principiul consacrat de lege prin art. 1008 din Codul civil esista şi la Romani, unde insă se esceptau dispoşiţiunile testamentare pentru motivul că in testament nu esistă de cât uă voinţă, aceea a testatorului, şi că celui in persóna căruia s'a făcut dispoşiţiunea neputêndu-se imputa nimic, ei decideau ca atari condiţiuni să se considere ca nescrise, éră dispoşiţiunea să 'şi aibă valórea ei; că Codul frances, tratând donaţiunile şi testamentele in acelaşi titlu, a admis regula ce Romanii aplicau dispoşiţiunilor testamentare pentru tóte dispoşiţiunile cu titlu gratuit, chiar şi pentru cele intre viui; insă acéstă inovaţiune găsind critică mai unanimă intre comentatori, se vede că legiuitorul român a voit să corégă acésta şi a inlăturat art. 900 din Codul Napoleon, aşa că intenţiunea şi scopul sĕu se vede că a fost că acéstă cestiune să se resolve dupe regulele generale şi dupe rigórea principielor, asimilând efectele condiţiunilor imposibile, imorale sau prohibite de lege asupra liberalităţilor cu efecte ce produc aceleaşi condiţiuni asupra contractelor;

Considerând că acésta mai resultă şi din principiul general, că ori-ce act emanat din libera voinţă a omului nu póte să fiă separat de elementele ce 'l constitue; că, daca este susceptibil de esecuţiune, apoi in intregul lui cată să fiă esecutat, şi, in adevĕr, daca se scindéză actul se scindéză şi voinţa aceluia ce 'l-a făcut, şi astfel nu voinţa lui se esecută, ci uă voinţă străină; că, astfel déră, uă dată stabilit acest principiu, ori ce liberalitate subordonată unei condiţiuni nu póte forma de cât un intreg indivisibil şi nu se póte inlătura condiţiunea fără a se scinda voinţa acelui ce a făcut liberalitatea, de almintrelea nu numai că nu se esecută voinţa lui, déră incă liberalitatea devine mai avantagiósă de cât era in intenţiunea aceluia ce a făcut'o; că, in specia, obligaţiunea pusă de testator in testamentul sĕu, de a nu instrăina legatara averea imobiliară, se consideră uă condiţiune ilegală, de óre ce scóte din comerciu şi isbesce de inalienabilitate uă porţiune a teritoriului pe care numai legiuitorul ţĕrei este in drept d'a o declara ca atare; că, astfel déră, ḍisa condiţiune, faciă cu dispoşiţiunile art. 1008 din Codul civil şi cu principiile enunţate mai sus, atrage dupe sine nulitatea intregei dispoşiţiuni testamentare:

In ce privesce interpretarea actelor;

Avênd in vedere că natura şi efectele unei convenţiuni sau a unui contract nu depinde de numele ce 'i-au dat părţile nici de sensul ce 'i atribue, ci trebue să se interpreteze dupe intenţiunea ce au avut părţile in momentul când au contractat (art. 977 Cod. civil);

Avênd in vedere că, atât din actul cu data 6 Maiu 1875 cât şi din cele-alte ce l'au urmat, se constată in mod indubitabil că intre mostenitorii de sânge ai lui D. Anagnastopulo şi socia sa, trecută astăḑi in căsătorie dupe D. Cleante Popadoglis, a intervenit uă convenţiune prin care au curmat ori ce proces present sau fiitor, relativ la averea numitului decedat la care cei d'ântâiu au şi renunţat in favórea celei d'a doua, ér ă acésta s'a obligat a le plăti suma de 9000 lire otomane şi 750 Napoleoni;

Avênd in vedere că intenţiunea părţilor, când au făcut aceste acte, resultă in mod indubitabil că a fost d'a stinge sau preveni ori ce diferend dintre ele, precum şi procesul ingagiat la 1875 relativ la averea decedatului D. Anagnastopulo, prin concesiunile ce 'şi-au făcut reciproc; că, astfel déră, in facia celor espuse mai sus, resultă evident că actul in cestiune este un act de transacţiune, éră nu uă vênḑare;

Considerând că, in ce privesce obligaţiunile părţei defendóre, că, prin actele posterióre celui cu data de 6 Maiu 1875, părţile au convenit să transmită bunurile succesiunei decedatului D. Anagnastopulo prin vênḑare, se consideră ca simple alegaţiuni, de óre ce chiar din conţinutul lor se vede că basa fundamentală a convenţiunei dintre părţi a fost transacţiunea din 6 Maiu 1875, éră cele-alte ce l'au urmat n'au fost de cât nisce instrumente prin cari s'a făcut posibilă esecutarea ḑisei transacţiuni; că, prin urmare, uă dată stabilită esistenţa actului de transacţiune, urméză a se vedé pênĕ la ce punct el póte să fiă valabil;

Avênd in vedere că pentru ca uă transacţiune să fiă valabilă, trebue să esiste un drept indouios pus in contestaţiune asupra căruia părţile au căḑut de acord, şi, pentru a se determina daca dreptul este indouios ori nu, trebue a ne referi la părţile din proces şi a interpreta acéstă indouială dupe starea lor intelectuală; că, in speciă, din sus-citatele acte resultă că obiectul asupra căruia au transigeat părţile a fost acesta: daca testamentul ce se atacă conţine uă substituţiune fidei-comisară şi uă condiţiune ilegală ce ar atrage nulitatea lui;

Avênd in vedere că aceste puncte atât de delicate cari au dat şi dau loc la discuţiuni şi la indouială chiar in spiritele jurisconsulţilor, este evident că a putut să producă uă indouială mare in spiritele acestor părţi, şi écă déră transacţiunea legitimă;

Avênd in vedere că, in speciă, acéstă interpretare cu atât mai mult are fundamentul ei, cu cât este constant că părţile au cunoscut aceste posibile nulităţi ale testamentului, şi pentru că s'au indouit de ele au transigeat espres asupra lor prin actul de transacţiune, astfel că dênşii nu mai pot ridica nici uă obiecţiune asupra transacţiunei, conform art. 1713 Cod. civil;

Considerând că obiecţiunile făcute de partea demandóre, că transacţiunea e nulă neavênd causă, pentru că titlul asupra căruia a intervenit este ṇul, se consideră ca simple alegaţiuni, de óre ce causa ei este dreptul indouios, aflat atunci in litigiu şi, precum s'a ḑis mai sus, acolo unde este indouiala posibilă, (veḑi Laurent, pag. 330, Aubry et Rau, pag. 656, ediţiuneaa 4):

In ce privesce nulitatea transacţiunei in lipsa dublului esemplar conform art. 1179 Cod. civil:

Avênd in vedere că transacţiunea in cestiune fiind făcută in Turcia, faciă cu dispoziţiunile art. 2 din Codul civil, forma ei esterióră e supusă legilor ţĕrei unde s'a făcut actul;

Avênd in vedere că partea demandóre neprobând cu nimic că uă astfel de formalitate se cere şi de legile turcesci, precum şi că lipsa ei ar puté atrage ṇulitatea actelor, in aşa cas şi aceste argumente nu pot fi invocate cu succes, cu tóte că in definitiv motivul de nulitate invocat nu presintă interes, de óre ce transacţiunea a fost recunoscută atât prin petiţiunea de acţionare cât şi in instanţă;

In ce privesce nulitatea transacţiunei din lipsă de autorisaţiune a sociului Dnei Tarsiţa Panait Proni:

Considerând că nu s'a probat cu nici un act că in adevĕr acéstă femeă ar fi măritată şi, chiar daca s'ar fi probat urma să se probeze incă că legile ţĕrei acelei femei 'i cer autorisarea sociului pentru a incheia valabil uă transacţiune, căci se scie că legile relative la capacitatea persónei sunt strâns legate de dênsa, şi că nu 'i se póte aplica alte legi străine;

Asupra esceptiunilor sulevate de mandatarul defendórei, prima pe motiv că acţiunea de faciă este stinsă şi secunda că reclamanţii n'ar fi avênd drept să intenteze uă atare acţiune:

Avênd in vedere că din actele eshibate de partea defendóre se constată că D. I. A. Nuţopulo, tot in calitate de mandatar al reclamanţilor, făcênd contestaţiune la cererea de punere in posesiune a defendórei de astăḑi, Tribunalul 'i-a respins'o, pe motiv că acesta n'avea mandat pentru a se puté prevala de atari drepturi şi făcênd apel mai in urmă l'a retras;

Avênd in vedere că, uă dată constatat că D. Nuţopulo nu avea dreptul şi calitatea d'a se opune la cererea de punere in posesiune a Dnei Papadoglis, in aşa cas actele făcute de acesta nu pot fi oposabile reclamanţilor faciă cu dispoziţiunile art. 1546 din Codul civil; că, chiar daca am admite că D. Nuţopulo avea dreptul să renunţe la apelul ce interjectase, totuşi nu se póte susţine cu succes că acţiunea reclamanţilor ar fi stinsă, de óre ce retragerea apelului a avut de efect definitivitatea sentinţei cu Nr. 405, din 1874, care respingea contestaţiunea la punerea in posesiune a succesiunei, pe motiv că procurele cu cari se presinta nu erau regulate şi, prin urmare, n'avea calitatea de mandatar a face acel proces, aşa că dreptul rudelor d'a face un proces de mostenire nu a fost prejudecat; că, in ce privesce

obiecţiunile făcute de mandatarii defendórei, că D. Nuţopulo nu ar fi avênd dreptul să intente acest proces, se consideră ca simple alegaţiuni faciă cu declaraţiunea de recunóscerea lui făcută de numiţii mai inainte de a se apăra in fond, aşa că ambele aceste incidente sunt nefundate ;.

Avênd in vedere şi dispoziţiunile art. 140 şi 146 din Procedura civilă ;

Pentru aceste motive, respinge, etc.

Semnaţi : V. Macri, C. C. Mărgăritescu, Al. I. Vlădicescu

CHRONICA JUDICIARA

Primim următórele informaţiuni asupra oribilului omor săvêrşit de locuitorii Bordeni asupra Dlui I. Scorţénu :

Esista proces de călcare de pămênt intre proprietarul moşiei Scorţenii şi mosneni. Tribunalul din Prahova, pentru a se pronunţa in cunoscinţă de causă, ordonase uă cercetare, descindênd la facia locului intregul complet. In ḑiua fixată, 22 August, se aflau la primăria comunei : Tribunalul, representat de D. prim-preşedinte Bălăcénu şi D. Dumitrescu, judecător ; D. Scorţénu, asistat de DD. avocaţi N. C. Popescu şi N. Rescanu, şi locuitorii, asistaţi de D. avocat Davidescu. In momentul de a se procede la cercetare, locuitorii incep a injuria pe martorii proprietarului, care ese afară pentru a'i indemna să se linistéscă. Indată insă se intórse cu capul spart de uă pétră. Primul preşedinte, vĕḑênd scandalul ce se producea, hotări să se amâne cercetarea, rugând pe locuitori să se imprăscie. De altă parte, impreună cu primarul, luă de braţ pe D. Scorţénu pentru a'l protege. Abia insă se aflau in mijlocul ţĕranilor, că toţi tăbăriră pe nenorocitul proprietar. Judecătorii şi avocaţii abia scăpară cu fuga şi cu câte-va uşóre lovituri.

Locuitorii, dupe ce omoriră pe D. Scorţénu şi 'i batjocoriră cadavrul in mod infam, se hotăriră a merge să incongióre casa proprietăréscă pentru a nimici tótă familia. Din fericire insă, se putuse anunţa la Telega primul procuror al Tribunalului Prahova, care se afla acolo din intêmplare, şi care cu 30 dorobanţi veni de incongiură casa. De altă parte, se ceru ajutor din tóte părţile pênĕ ce sosiră călăraşii către mieḑul nopţei, degagiând astfel pe cei incongiuraţi de ţĕrani. S'au făcut numeróse arestări.

Asteptăm informaţiuni mai detaliate pentru a le impărtăşi cititorilor. Nu ne putem stăpâni insă indignarea pentru starea de destrăbălare in care au ajuns moravurile şi administraţiunea ţĕrei nóstre. Nu mai este respect şi témă de nimic : nici chiar un Tribunal nu mai póte procede la uă lucrare fără pericol. De altă parte, se găsesc comandanţi cari refusă de a trămite ajutor, sub pretext că au concentraţ pe călăraşi numai pentru manevre ! Procurorul general, D. Ciru Oeconomu, a trebuit să caute patru ore in toţi Bucurescii pentru a găsi un ministru, care să dea ordine comandantului de la Ploesci ca să se derangieze din manevre !

Ceea ce incă este şi mai trist, e nota dată de un mare ḑiar din Bucuresci, care de acum incepe a pleda circumstanţele atenuante pentru fapta mişeléscă a locuitorilor Bordeni.

Aflăm că D. procuror general a şi plecat la Ploesci. Credem că justiţia işi va face datoria, dând un esemplu sever. Crima comisă şi prestigiul magistraturei terfelite cer pedepsirea celor vinovaţi, cel puţin pênĕ când mai avem magistratură neelectivă.

* * *

In chronica ḑiarului din 13 Februarie anul acesta, am vorbit de nisce căsătorii — cunoscute astăḑi, in lumea judiciară francesă, sub numele de „căsătoriile din Montrouge“ — cari fuseseră anulate, dupe cererea ministerului public, pentru că celebrarea lor se efectuase de un consilier municipal a cărui delegaţiune nu era regulată.

In urma recursului introdus in interesul legei, Curtea de casaţiune a casat sentinţa Tribunalului, declarând că nu esistă, in specià, nici un motiv de nulitate.

Curtea de apel din Paris, la rêndul ei, fiind chiămată să se pronunţe asupra apelului introdus de socii Battini in contra unei sentinţe identice, in audienţa sa solemnă de la 8 August trecut (secţiunile I şi II reunite), sub preşedinţa Dlui prim-preşedinte Périvier, a admis jurisprudenţa Curţei supreme infirmând sentinţa apelată şi recunoscênd de valabilă acea căsătorie.

Cum vedem, insurăţeii s'au ales cu frica.

BIBLIOGRAFIE

Bucuresci — Typ. Curţei Regale, pr. F. Göbl Fii, Pasagiul Român, 12.

ANUL XII. — Nr. 60. DUMINICA 28 AUGUST 1883

DREPTUL

LEGISLATIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENTIA — ECONOMIE POLITICA

Prim-Redactor: DEMETRU C. POPESCU

ESE DE DOUE ORI PE SEPTEMANA

Redactor-Administrator: NICOLAE CHRISTESCU

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA ḌIARULUI, PASAGIUL ROMAN, 10

ABONAMENTELE se fac pe an şi pe jumĕtate de an: la 1iu Decembre şi 1iu Maiu. De la 1iu Iulie pênĕ la 20 August ḍiarul nu apare.

Anunţuri: linia 40 bani. *Scrisorile nefrancate se refusă* Un numĕr: 50 bani

COSTUL ABONAMENTULUI Pe an, 40 lei; pe jumĕtate an, 20 lei. *Studenţiĭ plătesc pe jumĕtate* Pentru străinĕtate se adaogă timbrul postal

SUMAR

Condiţiunea străinilor in România sub legea vechiă şi cea nouă

In tóte timpurile şi in tóte ţĕrile, óre-cari preventiuni au esistat in contra străinilor, şi sciut este că Grecii şi Romanii numeau barbari tot ce nu era de neamul lor. *Adversus hostem æterna auctoritas esto*, ḍicea Legea celor 12 Tabule; şi intr'adevĕr, la Romani, străinii nu numai că nu aveau bucurarea drepturilor civile, déră puteau incă fi isgoniţi cu cea mai mare uşurinţă, fiind că erau sub uă vecinică priveghiăre din partea functionarilor. Cât pentru dreptul vechiu al Franciei, străinii erau şi mai rĕu trataţi, căci vedem că pênĕ la Revoluţiunea cea Mare, care deschide uă eră cu totul nouă, străinii erau aşa ḍicênd robii stăpânului moşiei pe care locuiau.

La noi, chiar inainte de Regulament, străinii au găsit cea mai mare toleranţă religiósă, şi putem ḍice că au avut in mare parte, mai cu sémă in Moldova, şi bucurarea drepturilor civile.

Aşa străinii, dupe Códul Callimach, care datéză de la 1817, se impărtăşesc de obste de driturile şi indatoririle politicesci (1) ca şi pămêntenii, adică ei pot câstiga prin neguţătorii, prin tocmeli, daruri, etc.; pot cere driturile lor prin judecată, afară numai daca pentru câstigarea vre unui drit cere trebuinţa ca să fiă străinul in rêndul pămêntenilor, sau să fiă de uă credinţă, precum la vecinică cumpărare de moşii, la câstigare de cinuri, etc. (§ 45), şi este de notat că deosebirea credinţelor nu are, in principiu, nici uă inriurire la particularnicele dirturi (§ 46).

Dupe vechiele nóstre instituţiuni, boeria era un titlu de nobleţă ereditară care se conferea de Domn numai pămêntenilor. Cu venirea insă in ţară a unui regim corupt şi corupĕtor, dupe cum era acela al Domnilor Fanarioţi, acéstă instituţiune a degenerat ca tóte cele-alte, şi conferirea diplomelor de boerie ajunsese un adevĕrat trafic, uă speculă, un mijloc sigur de a se imbogăţi fără nici uă muncă. Astfel vedem astăḍi, pe fie care ḍi, mulţi străini venind şi cerênd, in basa unor asemenea diplome, inscrierea in listele electorale, sub cuvênt că ar fi români. Nu se póte admite un singur moment că asemeni titluri de boerie, a căror sorginte, pentru cea mai mare parte, e prea bine cunoscută, au putut conferi străinilor cari le-au obţinut calitatea de cetăţeni; tot ce se póte ḍice numai, este că boeria face să presupună preesistenţa calităţei de român, intru cât, dupe Regulament, ea nu se putea conferi de cât pămêntenilor (2).

In cât privesce dreptul străinilor de a căpĕta impămêntenirea, nici Codul Caragea nici Codul Cal-

(1) Cuvintele de *drituri politicesci*, intrebuinţate de Codul Callimach şi de Regulamentul Organic, nu insemnéză drepturile politice sau publice de astăḍi, ci drepturile civile. (C. Bucuresci, V. *Dreptul* 1878, Nr. 3.)

(2) Cas. Rom., *Bulet.* pe 1876, secţ. II, p. 196 şi 429. — V. şi Comentariul Dlui Creţescu asupra legei electorale.

limach nu prevede absolut nimic, de unde conchidem că inainte de Regulament, la noi, străinii, fiă chiar chrestini, nu puteau căpĕta impămêntenirea de cât căsătorindu-se cu uă pămênténcă nobilă și acésta in puterea unui obiceiu al pămêntului care, dupe cum constată insuși Caragea in Introducţiunea Codului sĕu, ţinea loc de lege, și care n'a fost abrogat in ambele ţĕri de cât prin Regulamentul Organic (3).

La anul 1832, vine insă Regulamentul Organic care, in ambele ţĕri, acordă dreptul de impămêntenire tuturor străinilor *de rit chrestinesc*, in puterea unui document domnesc intemeiat mai ântâiu pe socotinţa obstestei obicinuite Adunări.

Dupe acest Regulament, esistă douĕ feluri de impămêntenire: acea mare, care nu se póte dobêndi de cât in urma unui stagiu de ḑece ani, și care aséménă pe străini in tocmai cu Românii conferindu-le tóte drepturile politice ce aparţin adevĕraţilor pămêntenі, precum este de a fi funcţionar, de a cumpăra moșii, vii și ţigani, etc.; și impămêntenirea cea mică, prin care străinul nu câstigă drepturile politice, ci numai drepturile obicinuite ale pămêntenilor neguţători și industriași, dupe cum se esprimă Regulamentul Organic al Valachiei, sau drepturile ce sunt hărăzite neguţătorilor și mesterilor pămênteni, dupe cum se esprimă Regulamentul Organic al Moldovei. Acésta insemnéză că străinii cari au obţinut impămêntenirea cea mică se bucură de tóte drepturile, prerogativele și imunităţile acordate diferitelor corporaţiuni de comercianţi prin obiceiuri (4).

Amândouĕ impămêntenirile nu se pot dobêndi de cât de străinii de rit chrestinesc (5).

La 1865 vine Codul civil care, prin art. 16, abrogă ambele regulamente organice, și nu mai recunósce de cât uă singură impămêntenire, acea mare, care se póte dobêndi, dupe art. 9 din același Cod, de toţi străinii fără deosebire de credinţă religiósă, și care, uă dată dobêndită, confere străinului esercitarea tuturor drepturilor politice. Nu trece insă mult, și Constituţiunea de la 1866 pune in principiu că numai străinii de rit chrestinesc pot dobêndi impămêntenirea cea mare, singura care mai esistă sub legea nouă, căci de și legea comunală din 1864 (art. 22) prevede că sunt alegĕtori comunali străinii cari au dobêndit impămêntenirea cea mică, totuși acéstă lege, fiind cu opt luni anterióră Codului civil, n'a putut să aibă in vedere de cât Regulamentul Organic, care atunci nu era incă abrogat și cu care trebuia să fiă in armonie (6).

Cât pentru art. 24 din legea comunală din 1874, care vorbesce de israeliţii pămênteni, el trebue să fiă considerat ca nul și neavenit, fiind contra Constituţiunei, dupe care nu póte să esiste israeliţi sau alţi străini pămênteni, de óre ce impămêntenirea nu se póte conferi de cât prin a nume lege (7).

Venim in fine la art. 7 din Constituţiune, revisuit in urma tratatului de la Berlin (8), dupe care toţi străinii fără deosebire de credinţă pot dobêndi impămêntenirea. Mĕsurile salutare, dictate de un inalt interes de conservaţiune naţională, ce vedem că au luat atât vechii nostri legislatori cât și constituanţii din 1866, se esplică ușor faciă cu posiţiunea nóstră geografică și cu pericolul social de care eram și suntem și astăḑi ameninţaţi prin năvălirea evreilor din alte State vecine unde nu aveau și nu au nici chiar acum toleranţa religiósă pe care ei

(3) Etă cum se esprimă art. 379 din Regulamentul Organic al Valachiei:

„Insurarea cu pămênténcă nu póte d'acum inainte să dea drept la naturalisaţiune."

Tot astfel se esprimă și Regulamentul Organic al Moldovei. Anexa l. X, Nr. 5

(4) Art. 4, 5 și 41 din Regulamentul Organic al Valachiei, relative la sfaturile orășenesci (consiliu comunal, cum s'ar ḑice astăḑi), acordă tuturor străinilor dreptul de a alege pe magistraţii municipali, éră la Brăila și Giurgiu chiar a fi aleși de vor fi de rit chrestinesc. Dupe Regulamentul Organic al Moldovei, anexa l. H, Nr. 5, străinii chrestini de 30 de ani, stabiliţi de 2 ani in oraș, pot fi aleși membri ai eforiei, daca declară in scris cel puţin 6 luni inainte de alegere că sunt hotăriţi a se supune fără vre uă altă intervenţiune la tóte indatoririle impuse locuitorilor indigeni. (V. și legea comunală din 1864 (art. 22) și acea din 1874 (art. 24).

(5) C. Bucuresci, *Dreptul* 1873, Nr. 43 și 83.—Veḑi, cu tóte acestea, uă altă decisiune tot a Curţei din Bucuresei (*Dreptul* din 1876, Nr. 12) care acordă dreptul israeliţilor de a dobêndi impămêntenirea cea mică și de a cumpăra imobile urbane.

(6) Tot in acest sens se pronunţă și D. Meitani, art. 7, Nr. 195.

(7) Cas. Rom., secţiunea II, *Buletinul* pe 1871, pag. 367. V. și *Dreptul* pe 1875, Nr. 64. Acéstă din urmă decisiune este pronunţată in neunire cu conclusiunile Dlui procuror general Viorénu.

(8) Etă cum se esprimă art. 44 din tratatul de la Berlin: „In România deosebirea credinţelor religióse și a confesiunilor nu va puté fi opusă nimĕnui ca un motiv de escludere sau de incapacitate in ceea ce privesce bucurarea de drepturi civile sau politice, admiterea in demnităţi și onoruri publice, sau esercitarea diferitelor profesiuni și industrii, in ori ce localitate ar fi, etc."

singuri nu contestă că au găsit'o in ţara nóstră incă din vremile cele mai depărtate. Intr'adevěr, la noi, mai mult de cât aiurea, evreii formézá uă sectă a parte care constitue un pericol social atât din causa numěrului colosal ce a inundat mai ales partea de dincóce de Milcov (9). cât şi mai cu sémă din causa dogmelor religiunei lor care 'i impedică de a se supune legilor ţěrei in care locuesc intru cât acele legi n'ar fi conforme cu dogmele acelei religiuni. Etă intr'adevěr cum se esprimă insuşi un autor israelit: „Şi apoi, nu este, dogmaticesce vorbind, in adevěr cert pentru israeliţii din Algeria, cât şi pentru acei din universul intreg, că ei sunt datori in consciinţă să se supună la tóte legile Statului in care locuesc, intru cât acele legi nu calcă prescripţiunile esenţiale ale religiunei lor" (10). Religiunea şi fanatismul lor, étă déră causa care impedică pe evrei de a se contopi cu locuitorii ţěrei in care trăesc şi a cărei limbă de multe ori nu o cunosc; étă causa care a silit pe tóte Statele tinere să ia měsuri seriόse intru asigurarea conservărei naţionalităţei lor; étă causa care la 1871, in urma emancipărei colective a evreilor din Algeria prin influenţa lui Crémieux, adus la putere prin revoluţiunea de la 4 Septembre 1870, a făcut pe bětrânul om de Stat Thiers să céră de la Camerele francese abrogarea acestei legi.

România, proclamând la 1879, prin legea sa organică, că deosebirea credinţelor religióse nu mai constitue nici uă incapacitate in cât privesce bucurarea drepturilor politice, a dovedit şi de astă dată că póte să mérgă alături cu naţiunile cele mai civilisate.

Stagiul de ḑece ani, care era cerut de Regulamentul Organic şi de Codul civil, este manţinut şi astăḑi cu óre-cari escepţiuni pentru străinii ce au adus folóse insemnate ţěrei; éră toţi evreii cari au luat arma in mână şi au combătut pe câmpiile Bulgariei pentru independenţa României, au fost impămênteniţi de uă dată printr'uă singură listă.

In cât privesce dreptul străinilor de a dobêndi avere nemiscătóre, in Valachia, inainte de Regulament, acest drept se consideră ca un drept public de care nu se pot bucura de cât naţionalii indigeni, şi chiar dênşii nu pot usa de acest drept intr'un mod absolut, de óre ce vênḑările imobiliare erau supuse grelelor sarcine şi formalităţilor restrictive ale drepturilor de preferenţă sau *protimisis*, prevěḑut sub pedépsă de nulitate şi amendă. (C. Ipsilanti, art. 9 şi 10 Protimisis; C. Caragea, Partea III, Cap. II, Vênḑări; Pitacul lui Gr. Ghika Vodă din 1825.)

In cât privesce pe Turci, incă din anul 1460, tratatul lui Vlad cu Mahomet II 'i opresce nu numai de a cumpăra imobile, déră chiar de a veni in ţară: „Turcii nici să stăpânéscă nici să vină in ţară."

La 1832 vine Regulamentul Organic, care reservă dreptul de a dobêndi avere nemiscătóre numai străinilor chrestini (art. 379). Dupe acest Regulament, impămênteniiea se imparte in două categorii: impămêntenirea cea mare, care confere dreptul de a cumpăra ori ce imobile rurale sau urbane, şi impămêntenirea cea mică, care nu confere dreptul de a dobêndi de cât *acareturi*, adică imobile urbane.

In urma Regulamentului Organic, la 1840, Marte 15, vine legea care desfiinţéză protimisul şi care afirmă din nou vechiul principiu de inaltă ordine publică şi conservare naţională, că proprietatea imobiliară, in generalitatea ei, este şi rěmâne reservată numai pentru acei cari sunt sau pot deveni Români: „Dobêndirea proprietăţei de moşii, vii şi ţigani nu se póte cuveni de cât feţelor de rit chrestinesc." Să nu se deducă de aci, *a contrario*, că străinii nechrestini ar fi putut de la 1840 incóce să dobêndéscă imobile urbane, căci acéstă lege specială nu abrógă Regulamentul Organic, dupe care numai acei impămênteniţi puteau dobêndi avere nemiscătóre ci din contra manţine acelaşi principiu, şi este viu in memoria fie-cărui, ḑice uă decisiune a Curţei din Bucuresci (11), că pênĕ la legea din 1864 se refusa ori-cărui *sudit*, dupe espresiunea timpului, chiar chrestin, cumpărarea de imobile rurale şi urbane, şi chiar acelor cari obţinuseră impămêntenirea mică, li se refusa cumpărarea de moşii, vii şi ţigani.

Legislaţiunea Moldovei era insă mai liberală, căci

(9) La 1806, când s'au emancipat evreii in Francia, care atunci era unită la un loc cu Italia, in ambele ţěri erau numai 77,162 evrei, adică aprópe cât sunt astăḑi numai in Iaşi, care peste tot are uă populaţiune de 90,000 de suflete. (V. discursul Dlui deputat Mârzescu, in şedinţa Camerei de la 26 Septembre 1879.)

(10) FRÉGIER, *les Juifs algériens*, pag. 61. — V. şi discursul Dlui MARZESCU, mai sus citat.

(11) V. *Dreptul* din 1878, Nr. 3.

daca aceleași principie esistau și dincóce de Milcov și daca, dupe Codul Callimach, străinii fiă chiar chrestini nu puteau cumpăra moșii de veci nici câstiga cinuri de boerie, nu mai puțin adevĕrat este că, prin escepțiune jidovii puteau cumpăra case și dughene in orașe, puteau ține moșii in posesiune, drept care nu le-a fost interdis de cât prin Regulamentul Organic, Cap. III, anexa lit. P (12), éră armenii puteau cumpăra și vii in podgorii. (Art. 1430, 1431 Cod. Callimach)

Așa déră, pe când in Moldova jidovii și armenii se bucurau de uă favóre escepțională, in Valachia numai impămêntenirea conferea drept străinilor de a dobêndi avere nemiscătóre, dupe distincțiunea de mai sus. In anul 1836 insă dupe tânguirea străinilor din Brăila către Domn și dupe cererea de a li se da și lor voe „ca să cumpere prin scirea stăpânirei case și magasii in acel oraș", legea din 1iu Maiu, introducênd uă escepțiune la dreptul comun, acordă un adevĕrat privilegiu străinilor din Brăila, fără distincțiune de religiune, dându-le dreptul de a cumpăra locuri in acel oraș, insă cu scirea stăpânirei și cu condițiune ca, pentru câte se ating de acéstă proprietate, să fiă străinii cumpărători supuși la tóte ca și pămêntenii, și dupe ce mai ântâiu vor da inscris că „se supun, atât personal cât și intru ceea ce se atinge de proprietățile lor, intru tóte lucrurile pravilelor pămêntului, dupe tótă puterea lor".

Acéstă stare de lucruri a durat pênĕ la legea din 1864, August 19, care, inspirată de principiele de reciprocitate ce trebue să esiste intre diferitele națiuni, și de prosperitatea ce se aduce proprietăței imobiliare prin apelul capitalelor străine, acordă tuturor străinilor dreptul de proprietate imobiliară in genere, déră nu uită străvechiul principiu de ordine publică relativ la calitatea acestor străini, adică că ei trebue să fiă neapărat de rit chrestinesc.

Așa déră dupe acéstă lege prin care se abrógă legile anterióre precum și Regulamentul Organic, afară de dispositiunile relative la impămêntenire, cari rĕmân in vigóre pênĕ la punerea in aplicare a noului Cod civil, străinii de ori ce rit chrestinesc pot dobêndi proprietăți imobiliare, fără să fiă impămênteniți, daca sunt domiciliați in țară și daca se supun la legile pămêntului, insă numai pe cât și Românii se vor bucura de asemenea drepturi in țara acelor străini. principiu de reciprocitate care se vede inscris și in art. 11 Cod. civil.

De și sunt unii cari susțin că acest art. 11 ar fi abrogat legea din 1864, totuși acésta nu se póte admite pentru următórele motive: 1° legea din 1864, avênd un caracter internațional, este uă lege specială și escepțională, și ca atare deci n'a putut să fiă abrogată prin uă decisiune generală a Codului civil (13); 2° insuși art. 11, prin dispositiunile sale finale, ne trămite la legea din 1864 pe care o confirmă, căci altfel cuvintele: *afară de casurile unde legea ar fi hotărit altfel*, n'ar avé nici uă dată aplicațiune.

Așa déră, dupe legea din 1864, combinată cu art. 11 Cod. civil, evreii, pênĕ la modificarea constituțiunei din 1879, n'au dreptul să cumpere nici un imobil, nici rural nici urban, și acéstă escepțiune este de ordine publică (14), de óre ce evreii au fost in tot-d'a-una considerați ca străini, și chiar prin imbrăcișarea religiunei ortodoxe nu dobêndesc de drept calitatea de români (15).

Cu tóte acestea esistă și părerea contrarie, care se vede adoptată de Curtea nóstră supremă. Inalta Curte crede că legea din 1864 introduce reciprocitatea in ceea ce privesce dreptul de a dobêndi avere nemiscătóre, déră că nu se ocupă de israeliți, cari dupe legile anterióre, cel puțin in Moldova, aveau facultatea de a cumpăra imobile urbane (16).

Acéstă părere este greșită, cel puțin dupe noi, de óre ce nu se simțea nevoe ca legea să prevadă anume pe israeliți, ea fiind destul de formală când pune in principiu că numai străinii chrestini pot dobêndi avere nemiscătóre in țară, și acéstă espre-

(12) V. și circulara ministerului Dreptăței din 1835 și 1860 in Colecțiunea Pastia, III, pag. 1243 și Col. I, pag. 292, care glăsuesce că „scopul acelei legiuiri este de a apăra pe locuitorii săteni de contactul pernicios cu evreii ce in deobste sunt cunoscuți asupritori și impilători pentru locuitori; 2° de a apăra agricultura țĕrei, cel d'ântâiu element de inavuțire și de prosperitate națională". Tot considerațiuni de asemenea natură au făcut pe legiuitorul modern să creeze art. 8 din legea licențelor, care s'a pus in aplicare de abia la 1iu Ianuarie 1882, de și legea e tocmai din 1873. Dupe acest articol, numai Românii sau străinii impămênteniți pot avé cârcime in comunele rurale.

(13) Cas. Rom., secț. II, *Bulet.* pe 1872, pag. 158; C. Focșani, *Dreptul* din 1882, Nr. 28; idem MERLIN, *Répert.*, v° Loi, § 9, Nr. 3.

(14) C. Iași, Bucuresci și Focșani. V. *Dreptul* din 1875, Nr. 3 și 71, *Dreptul* din 1882, Nr. 28.

(15) Cas. Rom., secț. II, *Bulet.* pe 1880, pag. 271.

(16) Cas. Rom., secț. I, *Dreptul* din 1882, Nr. 25.

siune generală esclude pe toţi străinii de rit nechrestinesc, prin urmare şi pe jidovi.

In cât privesce pe israeliţii supuşi austro-ungari, pot ei dobêndi imobile in ţară in puterea convenţiunei comerciale de la 1875 incheiată cu Austro-Ungaria? Curtea nóstră supremă, casând mai multe decisiuni ale Curţei din Focşani şi din Bucuresci, a decis cestiunea in mod afirmativ (17). Acéstă interpretare ni se pare insă contrarie atât spiritului cât şi chiar textului acelei convenţiuni, căci partea finală a art. 1 ḑice tocmai că nu se derógă la legile şi ordonanţele in vigóre, aplicabile tuturor străinilor in genere; şi să nu uităm că, pênĕ la revisuirea art. 7 din Constituţiune, ne aflam sub legea din 1864, dupe care ori-ce străini de rit nechrestinesc nu pot dobêndi avere nemiscătóre chiar daca au domiciliu in ţară. Aşa déră, de şi inalta Curte afirmă, printr'un considerant al sĕu, că din desbaterile urmate in Camere ar resulta că acéstă convenţiune ar fi creatóre de drepturi pentru israeliţii austro-ungari, noĕ ni se pare că din acele desbateri ar resulta tocmai contrariul. Etă intr'adevĕr respunsul făcut de ministrul de esterne (D. Boerescu) Dlui Manolachi Costachi, care combătuse acéstă convenţiune: „Nu este consecuent, nu este demn de caracterul Dlui Iepurénu ca să interpreteze art. 1 *ca cum printr'ênsul s'ar da dreptul evreilor*... Ceea ce am făcut noi in art. 1 a fost, nu de a resolva, ci de a recunósce de cea-altă inaltă parte contractantă starea legală a israeliţilor din ţară, adică de a se recunósce tóte restricţiunile câte sunt admise prin legile esistente contra israeliţilor de la noi, in genere, fiă străini, fiă pămênteni... Art. 1 ca şi art. 4 din tratat coprind principie generale de libertate de comerciu intre ambele State, şi de egalitate de drepturi sau favori pentru supuşii fiecărei părţi in Statul celei-alte. Dupe ce am stabilit acest principiu in general in partea ântâia a art. 1, apoi, in partea finală, am adăogat că prin adoptarea acestui principiu *nu se derógă la legile şi ordonanţele in vigóre* ale Statelor celor două inalte părţi contractante, şi aplicabile tutor străinilor in genere. Astfel am puté face a se recunósce restricţiunea coprinsă in legea nóstră de la 1864 relativă la drepturile străinilor de a cumpăra imobile..." (*Monitorul oficial* Nr. 151, din 12 Iulie 1875, pag. 3417.) Va să ḑică insuşi D. Boerescu, autorul acestei convenţiuni, recunósce că legea din 1864 rĕmâne in vigóre; şi, prin urmare, cu drept cuvênt atât Curtea din Bucuresci cât şi acea din Focşani au putut să decidă că, chiar dupe convenţiunea comercială incheiată la Viena in 1875, evreii n'au dreptul de a cumpăra nici imobile rurale nici urbane (18).

Acéstă discuţiune nu mai are astăḑi nici un interes, căci, dupe textul art. 7 revisuit la 1879, dreptul de a cumpăra imobile urbane nu mai constitue un drept politic, ci un drept civil, care se póte esercita de ori ce străin, fiă chiar supus protecţiunei unui Stat străin. Dreptul vechiu a fost manţinut de constituanţii nostri numai in cât privesce fondurile rurale, cari nu se pot dobêndi de cât de Români sau de străini impămênteniţi. Şi aci vedem érăşi uă ingrijire a legiuitorului modern pentru conservaţiunea Statului român, căci proprietăţile rurale, mai cu sémă la noi unde avem incă censul electoral, jócă un mare rol in organisarea nóstră politică.

Acéstă disposiţiune o găsim şi in Anglia, unde străinul nu póte cumpăra imobile de cât numai in urma unei permisiuni a ministerului din intru, şi unde străinul nu póte lua in arendă un imobil pentru un timp mai lung de 21 ani.

Legea fiind absolut prohibitivă in privinţa fondurilor rurale, urméză că străinul, de ori ce religiune ar fi, nu póte dobêndi aceste fonduri nici prin testament sau donaţiune, nici prin mostenire *ab intestat*, de óre ce paragraful ultim al proiectului elaborat de comisiunea de iniţiativă parlamentară (v. raportul lui V. Conta), dupe care străinii puteau dobêndi asemenea imobile numai prin succesiuni *ab intestat*, a fost respins de Cameră in şedinţa de la 11 Septembre 1879. Ce facem déră cu art. 786 Cod. civil, dupe care impărţéla unei mosteniri este declarativă éră nu atributivă de drepturi? Acest articol va avé aplicarea sa numai in cât privesce fondurile urbane; nu va avé in să nici uă aplicaţiune in privinţa fondurilor rurale cari au a se mosteni de străini, ca unul ce este contrariu Constituţiunei, şi nu póte deci obliga pe judecător nici intr'un cas. Prin urmare, străinul care va căpĕta prin mostenire un

(17) Cas. Rom., secţ. unite, *Dreptul* din 1878, Nr. 9.

(18) V. *Dreptul* pe 1878, Nr. 3. — Dupe Codicele suedez, străinii nu pot dobêndi avere mobilă şi imobilă de cât cu autorisarea regelui.

fond rural, nu are de cât să 'l vêndă unei persóne capabile.

Venim acum naturalmente la bucurarea drepturilor civile, dupe cum se vede regulată prin art. 11 din Codul civil din 1864. Dupe Codul italian (art. 3), toţi străinii sunt admişi a se bucura in genere de drepturile civile ca şi cetăţenii, éră Anteproiectul de revisuire al lui Laurent (art. 50) declară că ori-ce persónă, fără distiucţiune de naţionalitate, se bucură de drepturile civile. Codul frances imparte străinii in două categorii: acei cari au obţinut de la guvern autorisarea de a'şi stabili domiciliul in Francia şi cari sunt asimilaţi cu Francesii, şi străinii cari n'au obţinut acéstă autorisare.

La noi s'a suprimat, şi cu drept cuvênt, acéstă distincţiune, punêndu-se in principiu că străinii se bucură de tóte drepturile civile pe cât şi Românii se bucură de aceste drepturi in ţara lor. Ei se bucură de asemenea ca şi Românii de protecţiunea dată de legi atât persónelor cât şi averilor in genere (art. 11 din Constituţiune).

Mai mult incă de cât atâta, la noi s'a admis uă reciprocitate de fapt, pe când dupe Codul frances este necesitate de un tratat intre Francia şi guvernul naţiunei din care fac parte străinii chiămaţi a avé bucurarea drepturilor civile. Acéstă ideă de reciprocitate se vede suprimată de Laurent in Anteproiectul sĕu de revisuire, şi străinul este asimilat in totul indigenului: „Drepturile civile sunt aşa de puţine la numĕr, ḑice acest autor, in cât nu esistă cea mai mică raţiune de a refusa bucurarea lor străinilor."

Prin supresiunea distincţiunei admisă in Codul frances, legiuitorul nostru a tăiat mai multe controverse. Aşa, de esemplu, străinii se pot căsători astăḑi in ţară, pot esercita puterea părintéscă şi acea maritală, pe când, dupe art. 80 din Codul Callimach, străinul nu se putea căsători in Moldova pênĕ nu aducea cea de trebuinţă şi vrednică de credinţă dovadă, cum că nu are nici uă legiuită oprire intr'acésta, şi pênĕ nu dedea chezăşie pentru siguranţa căsătoriei. Ei pot face comerciu, şi prin urmare pot fi declaraţi de faliţi (19). Străinii cari, dupe art. 260 din Codul Callimach, nu puteau fi epitropi, pot astăḑi fi şi epitropi şi membri intr'un consiliu de familie, de óre ce acest drept constitue un drept civil, éră nu un drept public; ei pot fi martori in justiţie sau intr'un act al stărei civile (art. 24); pot fi puşi sub un consiliu judiciar; pot dobêndi şi transmite, prin mosteniri *ab intestat*, testamente şi donaţiuni, ori-ce soiu de avere afară de fonduri rurale (art. 7 din Constituţiune). Străinii avênd la noi, fără nici uă distincţiune, bucurarea tuturor drepturilor civile, pot să dobêndescă un domiciliu real in România, şi chiar legea din 1864 şi aceea din 1881 asupra străinilor vorbesc de străinii domiciliaţi in ţară. Străinii, fiă chiar şi jidovi, pot fi numiţi arbitri, de óre ce funcţiunea arbitrilor nu póte fi considerată ca uă delegaţiune a puterei publice, ci numai ca un mandat (20). Străinii pot fi adoptaţi şi pot adopta in România, daca acéstă facultate esistă pentru Români in ţara acelor străini. Acéstă soluţiune este cu atât mai juridică la noi, cu cât art. 11 al nostru este mult mai favorabil străinilor de cât textul frances (21). Străinul, debitor nefericit şi de bună credinţă, este admis la beneficiul cesiunei bunurilor (art 1125 Cod. civil), de óre ce la noi nu s'a reprodus art. 905 din Proc. francesă. Străinul póte invoca in România prescripţiunea ca mijloc de estincţiune a obligaţiunilor sale; timpul insă necesar pentru a prescrie şi condiţiunile prescripţiunei se vor regula dupe legea sa naţională (22). Străinul, in principiu, póte să fiă proprietar, deci se bucură de proprietatea literară şi industrială, precum şi de dreptul de a poseda mărci de fabrică şi de comerciu, conformându-se legei din 15 Aprilie 1879 (art. 10). Străinii nu pot fi avocaţi (art. 1 legea din 1864), şi acei cari sunt declaraţi de vagabunḑi prin hotăriri judecătoresci pot fi isgoniţi din ţară (art. 220 Cod. penal).

Dupe legea din 1864, străinii locuitori in ţară, nesupuşi unei protecţiuni străine, erau supuşi la recrutare (art. 2). Dupe legea insă din 5 Marte 1876, acei cari pot proba că aparţin unei naţionalităţi străine sunt scutiţi de recrutare. Străinul care in

(19) Legislaţiunea nóstră, sub acest raport, este mai inaintată de cât altele; aşa in Spania, bună óră, nici astăḑi străinii nu pot fi comercianţi daca nu sunt impămênteniţi sau măcar domiciliaţi in ţară. (V. LAURENT, *Dreptul internaţional*, II, Nr. 31.)

(20) Cas. Rom., secţ. II, *Bulet.* din 1878, pag. 26.

(21) Chiar şi in Francia sunt autori cari admit acéstă soluţiune. — V. DEMANGEAT, *Cond. des étrangers*, pag. 362 şi 363; VALETTE sur PROUDHON, I, pag. 177; TAULIER, I, pag. 465.

(22) V. AUBRY et RAU, I, § 78 şi 31.

timpul șederei sale in țară ar compromite siguranța publică, turburând linistea obstéscă, póte fi isgonit din țară dupe uă decisiune luată in Consiliul de miniștri, și daca in urma espulsiunei se reintórce in țară, el va puté fi condemnat la inchisóre, și dupe espirarea pedepsei va fi din nou condus la graniță prin forța publică (legea din 8 Aprilie 1881).

Ori-ce străin, care n'are domiciliu nici reședință cunoscută in țară, este dator să aibă uă cartă de liberă petrecere de la autoritățile administrative sau polițienesci pe timpul cât voesce a sta in țară (regulamentul din 31 Octombre 1881).

Ce trebue să decidem pentru acei indivizi cari de un timp indelungat locuesc in România și cari au perdut naționalitatea lor? In Francia sunt trei sisteme. La noi cestiunea nu póte suferi nici un dubiu, căci calitatea de român nu se póte dobêndi de cât printr'uă lege individuală (art. 7 și 8 din Constituțiune). Prin urmare, acesti indivizi, pênĕ la impămêntenirea lor, au rĕmas tot străini.

In cât privesce copii unui străin, la noi ei sunt și rĕmân tot străini, chiar daca tatăl lor este născut in România; pe când in Francia, dupe legea din 1851, asemenea copii sunt de drept francesi.

Iași **D. Alexandresco.**
Avocat

JURISPRUDENȚA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE, SECȚ. I

Ședința din 11 Maiu 1883

Președința Dlui Gr. Lahovari, consilier

Gr. C. Șuțu cu Primăria din Brăila

OMISIUNE ESENȚIALA. — PRESCRIPȚIUNE INVOCATA. — NEDISCUTAREA EI. — LEGEA DE PERCEPȚIUNE DIN 26 MAIU 1868. — CASARE.

Se comite uă omisiune esențială când instanța de fond nu se pronunță asupra unei prescripțiuni invocate, care, daca s'ar fi constatat că esistă in realitate, ar fi fost un mijloc peremptoriu in causă.

Nr. 174. — Casată, decisiunea Curței de apel din Focșani, secțiunea II, cu Nr. 149, din 1882, in urma recursului fĕcut de D. Gr. C. Suțu, in procesul ce are cu Primăria urbei Brăila, pentru bani.

S'au ascultat: D. N. L. Gherassi, președinte de secțiune, in citirea raportului făcut in causă; D. C. A. Mavrodin, avocatul recurentului, in desvoltarea motivelor de casare; D. G. I. Bercénu, avocatul intimatei, in combaterile sale.

Curtea, deliberând:

Asupra motivului de casare astfel formulat:

„Curtea a omis a se pronunța asupra argumentului de prescripțiune a legilor de percepere din 1862, 1867 și 1868, invocate de noi, etc.“

Considerând că recurentul, inaintea instanței de fond, intre alte mijlóce de apărare a invocat și prescripțiunea de trei ani prevĕzută in legea de percepțiune din 26 Maiu 1868; că acest mijloc de apărare era peremptoriu in causă, căci, daca se constata in fapt că Primăria a lăsat să trécă trei ani fără a urmări pe recurent pentru sumele datorite comunei, acéstă neurmărire a contribuțiunilor avea de efect liberarea contribuabilului Gr. C. Șuțu și condemnarea Primăriei de a'i restitui sumele de bani percepute in virtutea legei de urmărire din 1874; că Curtea, nepronunțându-se asupra acestui mijloc de apărare, in adevĕr a comis uă omisiune esențială;

Pentru aceste motive, și fără a mai discuta cele-alte mijlóce de casare ce se mai invócă, caséză, etc.

CHRONICA JUDICIARA

In privința oribilei crime de la Scorțeni, primim următórele noue informațiuni pe cari ne grăbim a le impărtăși cititorilor nostri:

Dupe cum am arĕtat in numĕrul precedent, procesul avea de obiect uă călcare de hotar și Tribunalul din Prahova, spre a se convinge de ce parte era dreptatea, hotărise uă descindere in complet la facia locului.

La orele 10 de diminéță, toți se aflau intruniți la primărie. Se făcuse apelul nominal și se incepuse redactarea procesului verbal constatând presența părților și a martorilor, când de uă dată D. Davidescu, avocatul mosnenilor, irupse in sală și, adresându-se repausatului Scorțénu cu un aer tragic, 'i zise:

— Pentru Dumnezeu! impăcați-vĕ cu țĕranii, că e primejdie!

In același moment un mare sgomot se auzi afară: țĕranii tăbăriseră pe fiul lui Scorțénu, care sărise in ajutorul martorilor tatălui sĕu pe cari locuitorii 'i snopeau in bătăi.

La rêndul sĕu, nenorocitul Scorțénu voind să 'și scape pe fiul sĕu, fu lovit de uă pétră care 'i sparse capul și 'l umplu de sânge.

Primul președinte, vĕzénd că se ingróșă gluma, pe de uă parte amână cercetarea, éră pe de alta trămise de grabă parquetului local, prin călărașul de serviciu, următórea telegramă:

Tribunalul in pericol. Viața tutulor amenințată dintr'un moment intr'altul de sătenii revoltați. Porniți indată forța publică.

Magistratul eși apoi in ușa primăriei și indemnă mulțimea să se linistéscă.

Din nenorocire asmuțitorii nu lipseau.

— Imi pare rĕu de cele intêmplate, striga in gura mare avocatul Davidescu, căci sunt alții mai vinovați. Rădulescu (1) trebue bătut!

Dupe două ore de asteptare in localul primăriei și in urma asigurărei representantului comunei că nu mai e nici uă pri-

(1) Cumnatul lui Scorțénu. *(N. R.)*

mejdie, magistraţii, vĕḑênd că nici un ajutor nu vine din Ploesci, se hotărîră să plece de acolo. Primul-preşedinte luà de braciu pe Scorţénu, care avea la drépta pe primar şi pe D. Rescanu. In urmă, la óre-care distanţă, veneau D. judecător Dumitrescu şi D. avocat Nicolae C. Popescu.

Abia cei d'ântâiu apucară să se depărteze ceva de primărie, şi sătenii, in pâlcuri de 4—5 inşi, se repeḑiră in urma lor Intr'un minut nenorocitul Scorţénu fu incongiurat, lovit cu ciomegele in cap, impuns cu cuţitele şi omorit, pe când preşedintele şi D. Rescanu, spăimêntaţi, scăpau cu fuga. In timpul acestui oribil asasinat, primarul — care se bănuesce a fi unul din principalii instigatori ai locuitorilor — se tăvălea pe pământ văetêndu-se că a fost lovit in cóste.

DD. Popescu şi Dumitrescu, cari remăseseră printre săteni, ingroziţi de cele ce vĕḑuseră şi fiindu-le témă de a inainta mai departe, se reintórseră spre primărie. In drum locuitorii beau şi chiuiau la cârcimă, in care se afla uă animaţiune estraordinară. Judecătorul şi avocatul, vĕḑênd acestea, se opriră la casa preotului, creḑêndu-se mai in siguranţă.

Aci se petrecu un incident caracteristic.

Indată ce intră pe uşă, D. avocat Popescu, cu vocea adânc miscată, ḑise preotului :

— Părinte, au omorit pe bietul Scorţénu !

Popa se prefăcu că n'aude şi, rânjind in barbă'i :

— Ei ! vĕḑurăţi republica de la Bordeni ? strigà el. Am făcut şi noi ceea ce a făcut Gambetta la Paris !

Apoi, cu acelaşi suris sarcastic pe buse, oferi atât Dlui Popescu cât şi Dlui Dumitrescu câte un pahar de ţuică, pe care acestia se grăbiră a 'l refusa, ceea ce nu impedicà pe popă a bea in locul lor. Dupe ţuică urmà neapărat masa, la care fu invitat şi avocatul Davidescu. Pe când mânca, servitorul bisericei işi continua sarcasmele la adresa mosafirilor sĕi, desgustaţi şi incremeniţi de atâta mişelie :

— Ei ! Stane, ḑicea el, dă uă prună Dlui judecător şi uă jumĕtate pară Dlui Popescu !

Magistratul şi avocatul rĕmaseră astfel, in cea mai critică posiţiune, pênĕ spre séră, adăstând sosirea forţei publice, pe când locuitorii incongiurau casa preotului, care părea a fi căpetenia lor.

Pe la orele 6, D. Popescu, care reuşise a 'şi păstra sângele rece in tot acest interval, inţelegênd că nu mai e de stat acolo, somà pe popă şi pe D. Davidescu să'i insoţéscă, pe dênsul şi pe judecător, pênĕ la casa proprietarului, unde sosiseră din fericire câţi-va soldaţi, cari apărau familia nenorocitului Scorţénu cu puscele incărcate. E greu de inchipuit jalea ce domnea aci. Puţin in urmă veni incă un mic ajutor de la penitenţiarul Mislea, şi toţi se baricadară in casă plini de grijă şi de neastêmpăr, căci mase compacte şi amenințătóre de locuitori stau pe afară, pândind fie-ce miscare a celor din interior.

In fine, abia pe la 2 dupe mieḑul nopţei sosi primul procuror in persónă, cu un escadron de călăraşi comandaţi de un căpitan. In presenţa forţei publice, mulţimea se făcu nevĕḑută ca prin minune.

*

Care fusese causa acestei inesplicabile intârḑieri ? E necesar să insistăm asupra cestiunei, căci faptele sunt de mare gravitate.

Primul-preşedinte al Tribunalului, D. Bălăcénu, care scăpase cu fuga in urma uciderei lui Scorţénu, reuşise să ajungă la Florésca, unde se află concentrate trupe pentru manevre. El se adresà imediat colonelului unui regiment de călăraşi declinându'şi calitatea şi, stăruind asupra iminenţei pericolului, 'i ceru un grabnic ajutor. Oficiărul insă refusà ori ce trămitere de soldaţi, sub cuvênt că n'are ordin de la ministrul sĕu !

Acelaşi lucru se intêmplà insuşi prefectului care, insciinţat in cele din urmă de cele ce se petreceau in sat, ceruse soldaţi comandantului de călăraşi. Acelaşi impasibil refus din partea militarului !

In fine, dupe cum se scie, procurorul general al Curţei reuşi a găsi un ministru in Bucuresci, spre a da ordinele necesare şi spre a curma astfel gróza prisonierilor de la Scorţeni !

*

Nu ne putem impedica, la sfêrşitul acestei dureróse relaţiuni, să reproducem un incident, fórte puţin laudabil pentru autorul lui, petrecut in cancelaria parquetului din Ploesci.

Am ḑis mai sus că D. Bălăcénu, incă de la prima invălmăşélă, dase uă depeşă cerênd ajutor. Telegrama căḑu in mâna procurorului G..., căci primul procuror se afla dus in cercetare la penitenţiarul Mislea.

Dupe ce'i citi conţinutul, G.. , cu un aer de completă indiferenţă, trecu depeşa colegului sĕu E..., ḑicêndu'i :

— Fleacuri. Resolvă-o tu.

— Ba aia e vorbă : e datoria ta să 'i pui resoluţie, căci eu sunt mai nou, respunse E...

— Aşa ? atunci să asteptăm sosirea primului procuror, replicà G... cu liniste.

In timpul acesta sătenii spărgeau capul fiului lui Scorţénu, omorau pe acesta, schingiuiau şi snopeau in bătăi pe martori, puneau pe fugă pe magistraţi şi pe avocaţi şi, incongiurând casa familiei celor douĕ victime, ameninţau să'i dea foc !

* * *

In momentul de a pune sub presă, aflăm că avocatul Al. Serghiescu, dat in judecata Consiliului de disciplină din Ilfov dupe reclamaţiunea Dlui C. Triandafil, fostul grefier al Trib. secţiunei I, a fost condemnat la interdicţiunea dreptului de a pleda in timp de uă lună.

Consiliul a fost preseḑut de D. decan G. Vernescu, asistat fiind de DD. G. Stratilat, Gr. G. Peucescu, G. Meitani, Em. Protopopescu-Pake şi A. Triscu. Un mare numĕr de avocaţi asistau la desbateri·

Sperăm că vom puté publica sentinţa chiar in numĕrul viitor.

Bucuresci — Typ. Curţei Regale, pr. F. Göbl Fii, Pasagiul Român, 12.

ANUL XII. — Nr. 61. JOI 1iu SEPTEMBRE 1883

DREPTUL

LEGISLATIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENTIA — ECONOMIE POLITICA

Prim-Redactor: DEMETRU C. POPESCU

ESE DE DOUE ORI PE SEPTEMANA

Redactor-Administrator: NICOLAE CHRISTESCU

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA ḌIARULUI, PASAGIUL ROMAN, 10

ABONAMENTELE se fac pe an şi pe jumĕtate de an: la 1iu Decembre şi 1iu Maiu. De la 1iu Iulie pênĕ la 20 August ḍiarul nu apare.

Anunţuri: linia 40 bani. *Scrisorile nefrancate se refusă* Un numĕr: 50 bani

COSTUL ABONAMENTULUI Pe an, 40 lei; pe jumĕtate an, 20 lei. *Studenţiĭ plătesc pe jumĕtate* Pentru străinĕtate se adaogă timbrul postal

SUMAR

JURISPRUDENŢA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAŢIUNE ŞI JUSTIŢIE

SECŢIUNEA VACANŢELOR

Şedinţa din 18 Iulie 1883

Preşedinţa Dlui C. E. Schina, preşedintele secţiunei

Moise Stan Paraschiva, condemnat la ḍece ani reclusiune pentru atentat la pudóre

CURTE CU JURAŢI. — INTEROGATORIUL ACUSATULUI. — NEDATAREA LUI ŞI NESEMNAREA ACUSATULUI — NULITATEA VERDICTULUI. — ART. 318 PROC. PENALA.

CURTE CU JURAŢI. — INSTRUCŢIUNE ORALA A CAUSELOR. — RENUNŢARE LA ASCULTAREA MARTORILOR AUDIAŢI LA JUDELE DE INSTRUCŢIUNE. — NULITATE.

CURTE CU JURAŢI. — ATENTAT LA PUDÓRE CU VIOLENŢA. — PUNEREA CESTIUNILOR. — ART. 361 PROC. PENALA. — CASARE.

1° Interogatoriul unui acusat este un act esenţial de procedură şi, prin urmare, trebue subscris de dênsul şi să coprinḍă data când s'a efectuat.

Este nul interogatoriul nedatat şi nesemnat de acusat.

2° Instrucţiunea causelor inaintea juraţilor este orală.

Ministerul public, chiar in urma declarărei acusatului, că recunósce de bune cele arĕtate de martori la instrucţiune, nu este in drept a renunţa la ascultarea lor in şedinţă publică.

Decisiunea dată in asemenea condiţiuni este isbită de nulitate.

3° In crima de atentat la pudóre comis cu violenţă, elementul constitutiv al crimei este violenţa şi prin urmare trebue să fiă pusă in cestiunea principală adresată juraţilor; éră etatea, care este circumstanţă agravantă, caută să formeze obiectul unei cestiuni separate.

Nr. 290. — Casată, decisiunea Curţei cu juraţi din Prahova, cu Nr. 15, din 1883, in urma recursului făcut de Moise Stan Paraschiva, condemnat la ḍece ani reclusiune pentru atentat la pudóre.

S'au ascultat: D. Al. Giani, consilier aĭ Curţei, in citirea raportului făcut in causă; D. R. Opran, procuror de secţiune, in conclusiunile sale; in absenţa recurentului.

Curtea, deliberând:

Asupra primului motiv de casare, invocat din oficiu:

„Violarea art. 318 şi urm. Proc. penală, de óre ce interogatoriul ce s'a luat prevenitului nu este nici datat nici subscris de către dênsul."

Avênd in vedere că interogatoriul fiind un act esenţial de procedură, şi intru cât nu este datat, aşa că nu se póte sci daca e luat inainte sau dupe comunicarea actului de acusaţiune şi decisiunei camerei, şi nici subscris de prevenit, nu póte fi considerat de cât ca un act nul; că, astfel fiind, pro-

cedura este viţiată in acéstă privinţă, şi déră motivul invocat este fundat.

Asupra celui d'al douilea motiv de casare, invocat din oficiu :

„In ḑiua fixată pentru judecarea procesului nefiind present nici unul din martorii acusaţiunei, Ministerul public a declarat că renunţă la ei daca apărarea primesce de bune arĕtările lor făcute la instrucţiune, şi apărarea consimţind, s'a procedat la judecata procesului."

Avênd in vedere că este principiu constant că procedura inaintea juraţilor trebue să fiă orală, şi acésta ca uă garanţie pentru acusat; că, in speciă, Ministerul public, chiar daca a renunţat la martori, pe cât timp acea renunţare a fost condiţională şi nu se putea sci daca depositiunile acelor martori, in cas când s'ar fi ascultat inaintea Curţei, ar fi fost identice cu acelea ce ar fi făcut la instrucţiune, preşedintele Curţei cu juraţi nu putea procede la judecarea causei, căci acésta ar fi a transforma procedura orală in cea scrisă, ceea ce este contrariu principielor generale cari domină acéstă materie; că, astfel fiind, şi acest motiv e fundat.

Asupra motivului al treilea de casare, invocat din oficiu :

„Cestiunea pusă juraţilor e complexă in acéstă privinţă, că vêrsta, care e uă circumstanţă agravantă a crimei ce se imputá acusatului, trebuia pusă ca cestiune separată, éră violenţa, care e un element constitutiv al crimei, urma să facă parte din cestiunea principală."

Avênd in vedere că resultă, in fapt, că inculpatul a fost dat in judecată pentru atentat la pudóre comis cu violenţă contra copilului Ion Vasile Coman; că violenţa fiind un element constitutiv al acestei crime, trebuia să fiă pusă in cestiunea principală, éră vêrsta, care e uă circumstanţă agravantă, ca cestiune separată; că, in speciă, preşedintele Curţei cu juraţi, procedând altfel, a pus uă cestiunea complexă juraţilor şi, prin urmare, a violat art. 361 Proc. penală;

Pentru aceste motive, caséză, etc.

INALTA CURTE DE CASAŢIUNE ŞI JUSTIŢIE, SECŢ. I

Şedinţa din 15 Iunie 1883

Preşedinţa Dlui Al. Petrescu, consilier

Comitetul Casei pensiunilor cu Sidonia Cătunénu

CASATORIE. — CONTRACT CIVIL. — CANÓNE. — NEAPLICAREA LOR PENTRU DETERMINAREA IMPEDIMENTELOR LA CASATORIE. — CASATORIE CONTRACTATA DE A PATRA ÓRA. — VALIDITATE.

CASATORIE. — BENEDICŢIUNE RELIGIÓSA DATA DE BISERICA CATOLICA. — INŢELEGEREA SOCILOR. — VALIDITATE. — RESPINGERE.

1º Căsătoria fiind un contract civil, impedimentele prevĕḑute de canóne nu ating validitatea căsătoriilor săvêrşite, daca a nume nu esistă in legea civilă.

Astfel, sub imperiul legei Caragea neesistând un text de lege prohibitiv, sunt valabile căsătoriile contractate de a patra óră, de şi canónele nu permit unei persóne de a se căsători de cât de trei ori.

2º Când se căsătoresce un ortodox cu uă persónă de rit catolic, benedicţiunea religiósă se póte da, dupe inţelegerea socilor, de una din cele douĕ biserice.

Nr. 235. — Respins, ca nefundat, recursul făcut de Comitetul Casei pensiunilor contra decisiunei Curţei de apel din Bucuresci, secţiunea I, cu Nr. 230, din 1882 (1), pronunţată in procesul ce are cu Dna Sidonia Cătunénu, pentru pensiune.

S'au ascultat : D. N. L. Gherassi, preşedinte de secţiune, in citirea raportului făcut in causă; D. P. Dimancea, avocatul recurentului, in desvoltarea motivelor de casare; D. N. Cătunénu, avocatul intimatei, in combaterile sale.

Curtea, deliberând :

Asupra motivului ântâiu de casare :

„Curtea de apel a violat dreptul canonic, dupe care sub regimul Codului Caragea, când Dna Sidonia Cătunénu este cununată, se regula contractarea şi celebrarea cununiilor, căci dupe regulele bisericesci ori ce persónă de rit chrestin ortodox-rĕsăritén nu se putea căsători mai mult de trei ori. In casul de faciă, rĕposatul C. Cătunénu a fost căsătorit cu Dna Sidonia in a patra căsătorie."

Considerând că, de şi legile canonice nu permit căsătoria de cât pênĕ la a treia óră, insă acéstă dispositiune coprinde uă prohibiţiune la căsătorie, éră nu desfiinţarea căsătoriei dupe contractarea ei când unul din soci ar fi trecut in a patra căsătorie; că, chiar de s'ar admite că esistă uă prohibiţiune pentru a patra căsătorie, totuşi nu póte avé efect de cât faciă cu legile canonice, éră nu faciă cu legea dominantă a ţĕrei, dupe care numai are să se administreze şi să se reguleze raporturile juridice dintre membrii societăţei;

Considerând că legea dominantă a ţĕrei din epoca când s'a contractat căsătoria (legea Caragea) neprevĕḑênd uă asemenea prohibiţiune, Curtea cu drept cuvênt a declarat de valabilă căsătoria contractată de rĕposatul Cătunénu cu intimata de aḑi.

Asupra motivului al douilea :

„In România religiunea dominantă a Statului a fost şi este religiunea ortodoxă a Rĕsăritului : pentru ce déră căsătoria Dlui Cătunénu să fiă recunoscută ca făcută dupe legile României? Trebuia celebrată la biserica ortodoxă-rĕsăriténă dupe regulele acestei biserice, éră nu numai la capela catolică."

Considerând că intre biserica ortodoxă şi cea catolică esistând tot-d'a-una relaţiuni reciproce, de câte ori se contractau căsătorii intre ortodoxi cu catolici şi vice-versa, benedicţiunea religiósă se da sau de biserica ortodoxă sau de biserica catolică, dupe cum se invoiau socii intre dênşii,

(1) Veḑi *Dreptul* Nr. 76, din 1882, pag. 614. *(N. R.)*

fără ca cu acésta să se jicnéscă dreptul religiunei dominante a Statului ;

Pentru aceste motive, respinge, etc.

Dupe cum se vede din acéstă decisiune, s'a discutat cestiunea daca căsătoria este un contract civil, sau este un contract mixt, civil și religios in același timp. Inalta Curte, conformându-se unei jurisprudenţe aprópe constante la instanţele nóstre judecătoresci, repudiéză idea că canónele au putere de lege in Ţara-Românéscă, intindênd soluţiunea chiar asupra contractelor petrecute sub legea vechiă.

Asemenea, resolvarea celui d'al douilea motiv este consecuenţa naturală tot a acestei idei. Intr'adevĕr, tótă cestiunea stă numai asupra punctului daca contractul de căsătorie este civil sau civil și religios. Uă dată admis că este un contract civil, regulat numai de legea civilă, negreșit că remâne oţiósă cestiunea daca s'a dat or nu benedicţiunea, ortodoxă sau catolică, pentru că nicăiri nici legea vechiă nici legea nouă nu prevede ca benedicţiunea să se dea dupe religiunea ortodoxă; ba incă, contractul fiind civil, nici se cere uă asemenea benedicţiune.

Sperăm că inalta Curte nu va mai reveni asupra acestei jurisprudenţe, care este in armonie și cu textele legei și cu cerinţele epocei in care trăim.

INALTA CURTE DE CASAŢIUNE ŞI JUSTIŢIE, SECŢ. II

Şedinţa din 11 Maiu 1883

Preşedinţa Dlui C. E. Schina, preşedintele secţiunei

Statul cu Ion Cocoş şi altul

DELICT SILVIC. — GĂSIREA DE VITE IN PADURE. — ART. 23 COD. SILVIC. — CASARE.

Dupe art 23 Cod. silvic, legea pedepsesce chiar simplul fapt al găsirei unor vite intr'uă pădure fără să fiă nevoe de stricăciune; și când pădurea este mai mică de ḑece ani, pedépsa este indouită.

Nr. 186. — Casată, in urma recursului făcut de Stat, sentinţa Tribunalului Putna, cu Nr. 269, din 1883, prin care se aquită Ioan Cocoş şi Nicolae Nenin Albu de delictul silvic ce li se impută.

S'au citit: raportul făcut in causă de D. Th. Rosetti, preşedinte al Curţei; motivul de casare invocat, și s'a ascultat şi D. G. Liciu, procuror de secţiune, in conclusiunile sale.

Curtea, deliberând :

Asupra motivului de casare :

„Onor. Tribunal, nevoind a ţine compt de actul de constatare precum şi de acel de estimaţiune, rĕu a aquitat pe numiţii de faptul atribuit precum şi de daunele causate Statului, violând disposiţiunile art. 23 Cod. silvic."

Considerând că resultă, in fapt, că Ioan Cocoş şi Nicolae Nenin Albu au fost daţi judecăţei pentru că, cu ocasiunea inspecţiunei făcută de D. guard-general silvic in pădurea statului Varniţa, s'au găsit trei vaci ale acelor locuitori păşunând vêrfurile de lăstari ; că Tribunalul, prin hotărirea atacată cu recurs, aquită pe acesti preveniţi, pentru motivul că nu se constată stricăciunea şi, pe lêngă acésta, faptul nu era pedepsit, intru cât pădurea era mai tênĕră de ḑece ani ;

Considerând că, dupe art. 23 Codul silvic, indiferent daca a fost sau nu stricăciune, faptul numai al găsirei vitelor intr'uă pădure se pedepsesce de legiuitor ; că, pe lêngă acésta, dupe aliniatul al II al aceluiași articol, in cas când pădurea este mai mică de ḑece ani pedépsa prevĕḑută e indouită, éră nu se aquită delincuenţii, dupe cum pretinde Tribunalul ; că, intru cât resultă din economia legei că legiuitorul nu cere intenţiunea, Tribunalul aquitând pe preveniţi şi raţionând in modul arĕtat mai sus, a interpretat rĕu legea, şi déră mijlocul invocat este intemeiat ;

Pentru aceste motive, caséză, etc.

Şedinţa din 22 Iunie 1883

Preşedinţa Dlui C. E. Schina, preşedintele secţiunei

Petre Hagi Dinescu şi altul cu Iohan Rombuschy

URMARIRE SILITA. — AVERE DE MINORI SAU INTERḐIȘI. — NECOMUNICAREA COMANDAMENTULUI CATRE PROCURORUL TRIBUNALULUI. — NULITATE DE ORDINE PUBLICA. — ART. 499 PROC. CIVILA.— CASARE.

In vênḑările silite de bunuri de minori sau interḑiși, pe lêngă comandamentul trămis tutorului sau curatorului, trebue să se incunosciinţeze și procurorul Tribunalului, care va semna originalul comandament.

Acéstă formalitate fiind esenţială și de ordine publică, neindeplinirea ei aduce desfiinţarea ordonanţei de adjudicare, și uă asemenea nulitate se póte invoca pentru prima óră inaintea Curţei de casaţiune.

Nr. 50. — Casată, in urma recursului făcut de Petre Hagi Dinescu şi de Nae Chiriţescu, in calitate de tutor al minorului Nae Hagi Dinescu, ordonanţa de adjudicaţiune a Tribunalului Ilfov, secţiunea de notariat, cu Nr. 376, din 1883, prin care s'a adjudicat asupra lui Iohan Rombuschy nisce case ale minorului Nae Hagiescu.

Sau ascultat : D. Sc. Ferechide, consilier al Curţei, in ci-

tirea raportului făcut in causă; D. N. R. Lepădătescu, avocatul recurenţilor, in desvoltarea motivelor de casare; D. Sp. Săulescu, avocatul intimatului, in combateri; D. R. N. Opran, procuror de secţiune, in conclusiunile sale.

Curtea, deliberând:

Asupra motivului de casare:

„Violarea art. 499 Proc. civilă."

Vĕḑênd art. 499 Proc. civilă;

Considerând că, dupe acest articol, de câte ori este vorba de urmărirea averei imobile a unor minori sau interḑişi afară de copia de pe comandament ce trebue a se lăsa la tutor sau curator, urméză a se incunosciinţa şi procurorul Tribunalului care va subscrie originalul comandamentului; că acéstă formalitate fiind esenţială şi avênd de scop de a garanta interesele unor asemenea persóne incapabile de a se administra singure prin ele-inşile, de aceea legiuitorul, ca să evite prejudiciul ce li s'ar puté causa prin negligenţa sau réua voinţă a tutorilor lor, a voit a le pune interesele sub apărarea directă şi imediată a ministerului public; că ori ce formalitate care se raportă la interese de minori fiind considerată ca de ordine publică, omisiunea ei se póte invoca şi d'a dreptul in casaţiune, cu tóte că n'a fost propusă şi discutată la prima instanţă; că, in specià, dupe cum resultă din ordonanţa de adjudicare, vênḑarea s'a efectuat fără ca comandamentul să fiă comunicat procurorului Tribunalului, şi déră s'a violat sus-citatul articol de lege;

Pentru aceste motive, şi fără a mai discuta pe cele-alte, caséză, etc.

CURTEA DE APEL DIN BUCURESCI, SECŢIUNEA I

Şedinţa din 28 Iunie 1883

Preşedinţa Dlui Ad. Cantacuzino, prim-preşedinte

Eufimia Kertsch cu Elena D. Stărostescu şi alţii

SUCCESIUNE. — REPORT. — DOTA UNUI COMOSTENITOR. — CAND SE REPORTÉZA NUMAI ACŢIUNEA DE RESTITUIRE. — ART. 761 ŞI 1282 COD. CIVIL.

Femeia, pentru dota căreia nu s'au luat asigurări suficiente şi căreia nu 'i s'a restituit de fostul sĕu bărbat, raportéză la masa succesiunei numai acţiunea de restituirea dotei.

Acéstă regulă sufere esceptiune numai când bărbatul are uă profesiune in timpul căsătoriei, adică uă meserie deja stabilită şi esercitată cu avantagii reale.

Nr. 137. — Dna Eufimia Kertsch, de uă parte, şi Dlor Elena D. Starostescu, Olga C. Penescu, Lache I. Marinescu şi căpitan N. I. Marinescu, de alta, au făcut apel contra sentinţei Tribunalului de Prahova, secţiunea II, cu Nr. 199, din 1882.

S'a presentat Dna Kertsch asistată de D. avocat C. Nacu, şi Dnele Stărostescu şi Penescu şi căpitan Marinescu asistaţi de DD. avocaţi C. Boerescu şi P. Grădisténu.

Curtea, deliberând:

In ceea ce privesce apelul Dnei Kertsch:

Considerând că, naintea Tribunalului, Dsa a intentat proces in contra surorilor şi fraţilor sĕi, spre a 'i obliga să asiste la partagiul averei rĕmase de la defunctul lor părinte, Ioan Marinescu, precum şi de a reporta fie-care părţile ce vor fi primit in timpul vieţei rĕposatului, fiă ca dotă, fiă sub ori ce alt titlu;

Considerând că prima instanţă a obligat pe Dna Kertsch să reporteze dota sa de 35,250 lei, éră nu acţiunea ce are in contra fostului sĕu sociu, Stefan Şoimescu; că acéstă condemnaţiune, susţine apelanta, e nedréptă şi in consecuenţă cere reformarea ei; că, deşi se constată că Ioan Marinescu, părintele apelantei, a dotat'o cu 3000 galbeni, déră acéstă zestre nu a primit'o nici uă dată, fiind că inzestrătorul nu a luat garanţii suficiente de la cel dotat, dupe cum prescrie art. 761 combinat cu art. 1282 Cod. civil; că, in urma desfacerei căsătoriei, Dna Kertsch abia a putut, secuestrând léfa lui Şoimescu, pe atunci membru la Curte, să obţină suma de 1085 lei, şi acésta luptând cu Bally, căruia 'i fusese cedat intregul salariu; că din actul autentic al Tribunalului Ilfov, secţiunea III, trecut la Nr. 460 al condicei, din 13 Iunie 1873, act care se găsesce in posesiunea apelantei, resultă intr'un mod invederat că pênĕ astăḑi dota nu a fost restituită; că in acéstă stare de lucruri surorilor şi fraţilor apelanţi incumbă sarcina de a proba contrariul;

Considerând că acesti din urmă, spre a combate cele susţinute de sora lor, au ḑis că Dna Kertsch, spre a puté reporta la masa susccesorală numai acţiunea in contra bărbatului sĕu, urméză să constate, că in momentul in care s'a făcut acéstă numĕrătóre lui Şoimescu, el era insolvabil şi nu avea nici artă nici profesiune; că, de óre ce se probéză că la acea epocă fostul sociu al Dnei Kertsch era licenţiat in drept, avocat, preşedinte şi prim-preşedinte la Tribunalul Prahova, procuror general şi consilier de Curte, se constată intr'un mod indestulător că profesiune avea şi că era de natură a oferi destule garanţii socrului; că Ioan Marinescu, părintele apelanţilor, nu a contravenit dispositiunilor legei, şi in consecuenţă Dna Kertsch datóre e să reporte dota, éră nu acţiunea in contra fostului sĕu sociu;

Avênd in vedere, pe de altă parte, adaogă fraţii şi surorile Dnei Kertsch, că se probéză, in fapt, că, la epoca la care s'a numĕrat dota lui Stefan Şoimescu (1866), el obţinuse diploma de licenţiat in drept la facultatea din Bucuresci şi că era inscris in tabloul avocaţilor din judeţul Ilfov, profesiune care 'i era fórte productivă; că din certificatul grefei Tribunalului Prahova, secţiunea I, pe anii 1866, 1870, 1871 şi 1872, resultă că el a pledat, cu aproximaţiune, 62 procese civile, afară de cele corecţionale, notariate şi comerciale;

Considerând că tot in fapt se constată, adaogă adversarii Dnei Kertsch, că Dna Bălaşa Şoimescu, muma lui Stefan Şoi-

mescu, a vêndut Dlui Dr Turnescu, la 1868, moşia Trestienii-Ciupelniţa, in preţ de 7,500 galbeni, prin actul transcris de Tribunalul Prahova la Nr. 53, din 1868; că Manolache Şoimescu, părintele, a vêndut fiului sĕu Ştefan, la 1866, moşiile Antimia şi Toma-lui-Lazăr pe preţ de 1,200 galbeni; că acéstа demonstră nu numai solvabilitatea sa, déră şi pe aceea a părinţilor sĕi; că, in fine, apelanta 'si-a primit zestrea de la Şoimescu şi datóre e să o reporte; că acésta resultă din impregiurarea că Dna Kertsch a cumpărat de la tatăl sĕu moşia Malamuci şi Predesci, fără să pótă justifica proveninţa acestui capital;

Considerând că acest mod de argumentaţiune e nefundat; că art. 761 combinat cu art. 1282 Cod. civil, care pune in sarcina femeei perderea dotei când bărbatul are uă profesiune in momentul căsătoriei, trebue să se inţelégă in sensul unei meserii deja stabilită şi esercitată cu avantagie reale; simpla posesiune a unei diplome de licenţiat sau titlu de avocat nu e suficientă spre a face pe femeiă să sufere perderea zestrei sale; că, in speciă, din certificatul grefierului de Prahova resultă că, in interval de patru ani, Stefan Şoimescu a pledat aproximativ 66 de procese; că in acea atestare nu se esplică daca causele pledate erau de uă aşa natură in cât să producă avocatului beneficie relativ insemnate cari să 'i ţie loc de avere; că, ca probă invederată că Şoimescu nu se cam incredea in meseria ce esercita, e că, imediat dupe maritagiul sĕu cu Eufimia Marinescu, a plecat in Italia, unde a stat câţi-va ani şi de unde s'a intors doctor in drept; la venirea sa in ţară nu a imbrăcişat profesiunea de avocat, adică pe aceea ce era atât de producĕtóre, dupe cum susţin fraţii şi surorile Dnei Kertsch, ci a preferit funcţiunea de magistrat; că demnităţile de preşedinte, prim-preşedinte, procuror general şi consilier de Curte nu pot forma un capital sigur, mai cu sémă intr'un sistem de legislaţiune ca al nostru, in care nu esistă inamovibilitatea;

Considerând că se mai probézä că in anul 1866, când s'a căsătorit D. Şoimescu, Dsa era deja divorţat de Dna Zoe Poenaru şi condemnat prin decisiunea Curţei din Bucuresci cu Nr. 15, din 1868, să restitue fostei sale socii 40,000 lei; că acéstă impregiurare, isolată de ori-ce alta, probézä că D. Şoimescu la acea epocă era insolvabil;

Considerând că este inadmisibilă pretenţiunea fraţilor şi surorilor apelantei de a se calcula solvabilitatea unei persóne dupe speranţele ce ea póte să aibă intr'uă mostenire viitóre; că muma lui Şoimescu, de şi posedă uă mică avere, déră ea trăesce incă; că nici faptul că Stefan Şoimescu cumpărase uă moşie de 1200 galbeni nu póte să fiă convingĕtor in speciă, de óre ce acea vêndare era un arangiament in familie in scop de a evita un proces; că ceea ce denotă că valórea proprietăţei Antimia a fost, pentru trebuinţa causei, umflată intr'un mod fabulos, este că, urmărită de creditori, vêndarea ei abia a produs 1,700 lei;

Considerând că ar fi cu totul arbitrar când din circumstanţa că Dna Kertsch a cumpărat de la tatăl sĕu două moşii s'ar trage consecuenţa rĕspunderei dotei sale de către Şoimescu;

Considerând că, aşa fiind, apelul Dnei Kertsch e fundat, şi că Dsa urmézä să reporte la masa succesorală acţiunea in contra fostului sĕu sociu (1);

Pentru aceste motive, admite apelul făcut de Dna Eufimia Kertsch; respinge apelul Dlor Elena D. Starostescu, etc.

Semnaţi: Ad. Cantacuzino, C. Câmpinénu, B. Arvanezo, I. Dendrino, Ath. C. Kivu.

TRIBUNALUL DIN BRAILA

(Corespondenţa particulară a *Dreptului*)

Şedinţa din 15 Iunie 1883

Preşedinţa Dlui Victor Macri, preşedinte

Paraschiva G. Caravia cu A. D. Sisimani

USUFRUCT LEGAL. — CREDITORI PERSONALI AI USUFRUCTUARULUI. — DREPTUL LOR DE A ATACA NUMAI ESCEDENTUL VENITURILOR, DEDUCÊNDU-SE SARCINELE USUFRUCTULUI.—DREPT DE APREŢIARE AL INSTANŢEI DE FOND. — ART. 338 ŞI 339 COD. CIVIL.

Usufructul legal al părintelui asupra averei minorilor sĕi fii nu póte fi urmărit de către creditorii personali ai acestuia de cât numai in casul când venitul ar escede sarcinele impuse de lege usufructuarului, acelea adică de a intreţine şi a educa pe copii in proporţiune cu averea lor.

S'a presentat contestatórea prin D. avocat Michalopolu, şi intimatul asistat de D. avocat I. Gold.

Tribunalul,

Asupra contestaţiunei făcută de către Dna Paraschiva G. Caravia, tutórea fiului sĕu minor Cleante G. Caravia, prin care tinde la desfiinţarea poprirei efectuată dupe cererea Dlui A. D. Sisimani pe porţiunea din veniturile magasiilor cu Nr. 5 şi 6 din portul Brăila, strada Misitiilor, căci aparţin ḑisului minor:

Vĕḑênd că intimatul susţine respingerea contestaţiunei pentru două motive: 1° că magasiile in cestiune aparţin contestatórei, éră nu minorului, şi 2° că, chiar daca ar aparţiné acestuia, contestatórea se bucură de veniturile lor, pentru că are usufructul legal in calitate de mumă;

Considerând că din actul de impărţélă dintre mostenitorii Caravia (sentinţa cu Nr. 5, din 1880) combinat cu contractul de inchiriare presentat de procuratorul contestatórei, necontestat de către intimat, se constată că magasiile cu Nr. 5 şi 6 din portul Brăila, strada Misitiilor, au căḑut in porţiunea cuvenită minorului Cleante;

Considerând că, daca Dna Paraschiva G. Caravia, in calitate de mumă a minorului Cleante, are dreptul de folosinţă

(1) In ceea ce concerne apelul Dómnelor Starostescu, Penescu şi al Dlor Nicolae şi Lache Marinescu, Curtea 'l-a respins pe considerante de fapt, pe cari socotim inutil a le mai insera. *(N. R.)*

asupra averei acestuia, conform art. 338 din Codul civil, acest drept 'i impune obligaţiunile prescrise de art. 339 din acelaşi Codice, şi in special obligaţiunea principală de a intreţine şi de a educa pe fiul sĕu in proporţiune cu averea lui; că déră acest drept de folosinţă nu póte fi urmărit de cât cu obligaţiunea pentru creditor de a dovedi care este venitul averei minorului, pentru a se puté apreţia porţiunea ce trebue reservată intreţinerei şi educaţiunei sale, porţiune ce nu póte fi urmărită, şi care este porţiunea liberă remasă părintelui, porţiune ce póte fi urmărită, fiind uă avere ce 'i aparţine lui şi care formézǎ gagiul creditorilor sĕi; că, in speciă, se constată că venitul minorului nu trece peste suma de 98 lire, şi el este abia suficient pentru a se da intreţinerea şi uă educaţiune modestă minorului Cleante, aşa că nu rĕmâne nici uă porţiune din venit liberă care să pótă fi urmărită de creditorul Sisimani;

Pentru aceste motive, admite ca fundată contestaţiunea făcută de Dna Paraschiva G. Caravia, tutricea fiului sĕu minor Cleante G. Caravia, contra poprirei efectuată dupe cererea Dlui A. D. Sisimani, şi prin consecuenţă scóte de sub urmărire părţile ḑisului minor din veniturile magasiilor cu Nr. 5 şi 6 situate in portul Brăila, strada Misitiilor.

Semnaţi: V. Macri, C. C. Mărgăritescu, Al. Vlădicescu.

CONSILIUL DE DISCIPLINA AL AVOCAŢILOR DIN JUDEŢUL ILFOV

Şedinţa din 27 August 1883

Preşedinţa Dlui G. Vernescu, decan

Avocatul Al. Sergiescu, dat in judecata Consiliului de disciplină

AVOCAT. — CONSILIU DE DISCIPLINA. — INTERḐICEREA UNUI AVOCAT DE A PLEDA PE TERMEN DE UA LUNA. — ART. 11 ŞI 13 DIN LEGEA CONSTITUIREI CORPULUI DE AVOCAŢI.

Faptul unui avocat care, primind a lucra uă corespondenţă de grefă dupe resoluţiunea pusă intr'uă afacere interesând pe clientul sĕu, omite parte din resoluţiune schimbând cu totul inţelesul ei, atinge prestigiul Corpului, şi atrage pentru avocat uă pedépsă disciplinară din partea Consiliului.

Nr. 14. — D. C. Triandafil, grefierul secţiunei I a Tribunalului Ilfov, prin petiţiunea de la 5 Iulie espirat, a denunţat Consiliului pe D. avocat Al. Sergiescu că, dupe stăruinţa sa, 'i-a confiat conceptarea unei lucrări către corpul portăreilor in privinţa esecutărei sentinţei arbitrale dintre primăria Capitalei cu D. Al. Boisguérin, antreprenorul canalisărei Dâmboviţi; că Dsa, in loc să facă conceptul conform resoluţiunei pusă de D. prim-preşedinte, din contra a omis frasa relativă la trămiterea recepiselor Casei de depuneri la Tribunal, şi prin acest mijloc a adus lucrul astfel că era să pue clientul sĕu mâna pe bani daca nu se impiedica la timp liberarea lor.

Dupe ascultarea ambelor părţi şi dupe esaminarea dosarului relativ la acéstă afacere,

Consiliul,

Considerând, in fapt, că D. Al. Sergiescu a primit a forma, dupe resoluţiunea pusă de D. prim-preşedinte al Tribunalului, adresa către portărei in cestiunea liberărei unei sume de bani Dlui Boisguérin; că din acéstă resoluţiune D. Sergiescu a omis partea cea din urmă, prin care se ordona portărelului să inapoieze Tribunalului recepisele Casei de depuneri şi consemnaţiuni, şi a inlocuit'o cu uă ideă cu totul contrarie;

Considerând că acéstă omisiune şi acéstă inlocuire schimbă cu totul inţelesul resoluţiunei, lucru ce nu se póte esplica din partea unui avocat; că asemenea fapte sunt de natură a atinge prestigiul Corpului şi demnitatea misiunei lui;

Vĕḑênd art. 11 şi 13 din legea constituirei Corpului de avocaţi;

Pentru aceste motive, se interḑice Dlui Al. Sergiescu esercitiul profesiunei de avocat pe termen de uă lună.

Semnaţi: decan, G. Vernescu; membri: G. Stratilat, G. Meitani, Gr. G. Peucescu, Em. Protopescu-Pake, Al. Trişcu.

Faptele cari au dat nascere pronunţărei acestei hotăriri sunt următórele:

In luna Iunie trecut, un Tribunal arbitral condemnă pe primăria Capitalei să plătéscă Dlui Boisguérin suma de 133,000 franci. Acesta punênd in esecutare hotărirea, Primăria, dupe ce consemnă suma, depuse recepisa in mâinele portărelului impreună cu contestaţiunea ce ridică, şi prin care tindea la anularea hotărirei Tribunalului arbitral. Portărelul ceru desluşiri de la Tribunalul Ilfov, secţiunea I, unde era adresată contestaţiunea, pentru suma primită, şi primul preşedinte puse resoluţiune pe acea adresă ca să nu se libereze banii pênĕ la judecarea afacerei, trămiţêndu-se recepisa la Tribunal. Uă asemenea adresă trebuia făcută. Grefierul Tribunalului, D. C. Triandafil, ocupat se vede cu alte lucrări, permise Dlui Sergiescu, avocatul Dlui Boisguérin, să concepteze adresa necesară către portărei in sensul resoluţiunei. Se pare insă că adresa se formase in aşa inţeles că portărelul era autorisat a libera suma de 133,000 franci Dlui Boisguérin, contra resoluţiunei Tribunalului. Banii chiar s'ar fi liberat daca, la timp, grefierul, prinḑênd de veste, nu ar fi cerut in persónă la Casa de depuneri a se impedica plata.

JURISPRUDENŢA STRAINA

TRIBUNALUL CORECŢIONAL DIN PARIS, SECŢ. IX

Audienţa din 20 Iulie 1883

Preşedinţa Dlui Pilet-Desjardins

Gendraud cu Jacquemain

PLANGERE IN DIFAMAŢIUNE FACUTA DE UN FALIT. — FINE DE NEPRIMIRE RIDICAT DE INCULPAT. — ART. 443 CODUL DE COMERCIU.

Dispositiunea prevědută in art. 443 din Codul de comerciu nu constitue pentru falit uă decădere penală, nici uă incapacitate absolută: ea nu este de cât uă incapacitate relativă prescrisă numai in interesul masei creditorilor.

Prin urmare, un falit nu póte să fiă asemĕnat cu un interdis sau un minor; el 'şi conservă dreptul de a esercita singur nu numai acţiunile relative la statul sĕu, ci in genere ori ce acţiune ce privesce persóna lui.

Tribunalul.

Considerând că Jacquemain, fiind citat de a dreptul de către Gendraud inaintea Tribunalului corecţional sub imputarea că ar fi comis delictul de difamaţiune şi injurii publice, a cerut să se anuleze acéstă citaţiune, pe motiv că Gendraud nu póte sta in judecată ca unul ce este declarat in stare de faliment;

Considerând că Gendraud, fără a nega câtuşi de puţin faptul alegat al stărei de faliment, 'şi manţine cererea ca bine şi valabil făcută numai de el singur;

Considerând, in drept, că, dupe dispositiunile art. 443 din Codul comercial, falitul perde, din momentul hotărirei dărei pe faciă a falimentului, administraţiunea tutulor bunurilor sale şi că de la acéstă epocă ori-ce acţiune mobiliară sau imobiliară trebue să fiă intentată de sindici sau contra lor, falitul avênd numai dreptul ca, de va găsi cu cale Tribunalul, să intervină şi el in instanţă; că inchiderea falimentului din causă de insuficienţă de activ opresce numai cursul falimentului, nu are insă de efect de a ridica şi falitului incapacitatea prescrisă de art. 443; că insă art. 527, declarând că fie-care creditor va reintra in drepturile sale individuale contra bunurilor şi persónei falitului, autorisă necesarmente pe falit a se apăra contra acestor acţiuni in casul când ar fi intentate:

Considerând că art. 443 a fost edictat de legiuitor in scop de a apăra interesele masei creditorilor falitului şi de a asigura conservarea şi redobêndirea activului sĕu; că acest articol nu conţine pentru falit nici vre uă decădere penală nici vre uă incapacitate absolută, ci numai uă incapacitate relativă faciă cu masa creditorilor; că, aşa fiind, nu putem să asimilăm pe falit nici cu un interdis nici cu un minor, ci, din contra, trebue să recunóscem, impreună cu doctrina şi jurisprudenţa, că, cu tótă generalitatea termenilor art. 443, falitul totuşi conservă dreptul de a esercita el singur, nu numai acele acţiuni cari privesc statul sĕu şi 'i sunt esclusiv personale, déră şi pe acelea cari, interesând esistenţa lui sau a familiei, consideraţiunea, onórea sau siguranţa lui, se raportă mai mult la persóna de cât la bunurile sale; că, mai mult de cât atât, este de observat că numai masa creditorilor, representată de sindici, este in drept ca să impedice pe falit de a reclama el singur, déră că cei d'ai treilea nu pot să tragă din art. 443, care nu a fost făcut pentru ei, un fine de neprimire absolut contra acţiunei intentată de falit; că dreptul lor se mărginesce intru a cere chiămarea in causă a sindicatului sau a lua óre-cari mĕsuri proprii a'i garanta contra reclamaţiunilor masei creditorilor;

Considerând că de şi urmărirea unui delict pe calea citaţiunei directe din partea pacientului póte să aibă de resultat şi acordarea unor despăgubiri civile şi că, prin urmare, se póte susţine cu drept cuvênt că uă asemenea acţiune se raportéză la bunurile reclamantului care speră a'şi vedé patrimoniul seu mărit cu despăgubirile ce 'i s'ar acorda, totuşi trebue să recunóscem că daunele-interese nu sunt nici scopul unic nici scopul principal al acţiunei, şi că reclamantul are mai mult in vedere să pue in miscare acţiunea publică pentru ca, provocând represiunea penală a delictului, să'şi asigure astfel siguranţa şi să obţie uă satisfacţiune morală căreia de ordinar 'i dă mult mai multă importanţă de cât daunelor-interese ce reclamă; că, prin urmare, este loc de a decide că acéstă acţiune face parte din acelea ataşate persónei şi pe care falitul póte şi este in drept să o intenteze el singur;

Considerând că a decide altfel ar fi, intru cât-va, a pune pe faliţi afară din lege şi a'i espune să fiă victimele unor fapte culpabile pe cari sindicii, cari n'au să se ocupe de cât de interesele masei creditorilor, le-ar trece lesne cu vederea, atunci mai ales când dobêndirea unor daune-interese ar păré indouióse;

Considerând că argumentaţiunile cari preced devin absolut determinante atunci când este vorba, ca in speciă, de nisce delicte cari nu pot să fiă urmărite din oficiu de către ministerul public şi in privinţa cărora legea lasă cetăţenilor grija de a se protege singuri;

Pentru aceste motive, respinge finele de neprimire şi declară admisibilă reclamaţiunea lui Jacquemain, etc.

CHRONICA JUDICIARA

De mai multe ori s'a demonstrat, in colónele acestui diar, resultatele funeste produse de magistratura alésă prin sufragiul popular. Esemple nenorocite găsim pe fie-care di, mai cu sémă in America, unde funcţionéză acest sistem in tótă splendórea. Următorul cas, intêmplat nu de mult acolo, ne arată, uă dată mai mult, la ce trebue să se astepte cine-va de la magistraţii electivi:

Sub administraţiunea preşedintelui Hayes, care a ţinut de la 4 Marte 1877 pênĕ la 3 Marte 1881, se deschiseră uă

mulţime de căi postale, pentru cari se formară fel de fel de contracte. Raportul unui inspector, Tyner, descoperi fraude aşa de monstruóse in aceste contracte, in cât directorul postelor, inţeles, se ḑice, cu preşedintele, creḑu că este mai bine să facă lucrul tăcut, din causa posiţiunei persónelor inalte compromise in afacere. Subdirectorul postelor, Brady, cel mai compromis, fu manţinut incă in funcţiune. Presa denunţă cu energie fraudele, şi scandalul fu aşa de mare, că cea d'ântâiu grije a noului preşedinte Garfield fuse de a ordona uă cercetare rigurósă.

Dupe asasinarea preşedintelui Garfield, succesorul sĕu Arthur ordonă a se urmări toţi cei compromişi in acele fraude, cari causaseră tesaurului federal un prejudiciu evaluat de la 15 pênĕ la 20 milióne dolari. Prin urmare, subdirectorul postelor Brady, fostul senator al Statelor-Unite Dorsey, fratele seu şi mai multe alte persóne fură date in judecata Curţei criminale a districtului Columbiei, sub acusarea că au frustrat tesaurul prin acte flagrante de concusiune şi hoţii. Dupe lungi desbateri cari ţinură mai multe luni, juriul dede la 11 Septembre 1882 un verdict de aquitare pentru unul din acusaţi, de culpabilitate contra altor doui cari jucaseră un rol neinsemnat in afacere, ivindu-se neinţelegere in privinţa acusaţilor principali Brady, Dorsey şi Valle.

Acest verdict ridică uă indignare generală, căci, cu câteva ḑile inainte, la inceputul audienţei, judecătorul-preşedinte Wyle denunţase tentativele făcute pentru a corupe pe juraţi. Doui dintre dênşii se plânseseră de acele tentative şi neinţelegerea juriului in privinţa lui Brady şi Dosey se atribuia mituirei mai multor juraţi.

Judecata se reincepu inaintea altui juriu cu noue probe şi martori; guvernul federal ingagiă pentru susţinerea acusaţiunei mai mulţi avocaţi câte 100 dolari pe ḑi; trei din ei primind fie-care de la 30,000 pênĕ la 50,000 dolari (150,000—250,000 franci). Se produseră uă mulţime de documente şi mărturisiri pentru a stabili culpabilitatea acusaţilor. Procesul ţinu şése luni şi se termină, la 14 Iunie trecut, printr'un verdict de aquitare.

In ajun, când juriul intrase in audienţă pentru a primi desluşiri asupra unui punct de drept, unuia din juraţi 'i veni rĕu. Medicii chiămaţi declarară că atacul provenea din causa privărei de whiskey de care juratul avea obiceiu să bea mult şi, pentru a se evita *delirium tremens*, 'i se dede un pahar din licórea sa obicinuită. Dupe propunerea medicilor, preşedintele dede ordin să'i dea pe ḑi câte doue pahare de whiskey pe tot timpul deliberărei.

Acest incident aduse lungi desbateri asupra punctului de a se sci daca, in aceste condiţiuni, verdictul era legal. In Statele-Unite nu sunt juraţi suplimentari, şi daca un jurat móre sau este impedicat, trebue să se reincépă totul. S'au inţeles déră cu toţii să adape pe acel jurat cu alcool pentru a puté judeca pênĕ la sfêrşit. Unde s'ar fi găsit alţi douispre-ḑece juraţi cari să consimtă a şedé inchişi şése luni intr'una ca să judece din nou pe acusaţi?

Lesne se póte inţelege din acéstă intêmplare din ce elemente se compune un juriu la Washington. Erau cinci negri şi şépte albi, aprópe toţi din clasa de jos.

Verdictul de la 14 Iunie a fost aspru comentat de ziarele americane. Toţi recunosc că administraţiunea justiţiei federale a devenit uă glumă şi, dupe părerea tutulor, uă asemenea judecată condamnă cu desăvêrşire sistemul juriului aşa cum se aplică in districtul Columbiei şi póte in tóte Statele-Unite.

* * *

Efectul căldurilor tropicale de ḑilele trecute.

Pe la mieḑul nopţei, nisce agenţi de poliţie, atraşi de ţipetele şi de risul câtor-va trecĕtori, vĕd un individ in pielea gólă alergând dupe uă trăsură şi strigând: „Birjar! birjar! opresce: iţi dau 4 franci să mĕ duci la aer curat!"

Agenţii, scandalisaţi, se iau in góna lui.

— Băgaţi de sémă! le strigă spectatorii; e scăpat din Balamuc!

Omenii poliţiei reuşesc a pune mâna pe dênsul şi, in locul nebunului furios la care se asteptau, dau peste un cetăţian cu kief riḑênd să se strâmbe, fără să scie de ce. El fu dus imediat inaintea comisariatului respectiv, unde 'i se făcu proces-verbal de atentat in contra bunelor moravuri, sub care preventiune se infăcişa, ḑilele trecute, inaintea Tribunalului corecţional.

Preşedintele, către prevenit: Lumea ḑicea că esci nebun, şi adevĕrul e că numai unui nebun 'i póte trece prin minte să strige un birjar in posiţiunea in care erai Dta.

Prevenitul: Recunosc, la ce să ḑic? că eram gol cum m'a făcut mama; insă bĕusem aşa de mult, că...

Preşedintele: Da, la beţie ţi-a venit pofta să te desbraci in pielea gólă.

Prevenitul: Nu, Domnule preşedinte, să vedeţi cum s'a intêmplat. N'am făcut'o intr'adins, feréscă Dumneḑeu! De altminteri, nici nu sciam că sunt astfel...

Preşedintele: Cum, nu sciai! Va să ḑică te-ai desbrăcat in pielea gólă fără să bagi de sémă?

Prevenitul: Adică, vreau să ḑic că mĕ desbrăcasem ca să mĕ culc; era cald in odae de nu puteam să resuflu, şi apoi, de! sciţi că bĕutura incălḑesce...

Preşedintele: Fórte bine, a casă era dreptul Dtale; déră ce căutai despuiat pe stradă?

Prevenitul: Ah! să vedeţi. Neputênd să adorm, mĕ furase gândurile, când de uă dată imi ḑiseiu: Scii că n'ar strica uă plimbare la aer curat? Tocmai atunci aud uruitul unei trăsuri. Sar de grabă din pat, uitând că sunt fără cămaşă pe mine, scobor ca fulgerul scara; insă, pênĕ să ajung la póртă, birja trecuse. Cum eram cu kief, m'am luat dupe ea şi am dat fuga pênĕ m'au oprit sergenţii. Vĕ jur insă, Domnule preşedinte, că uitasem cu totul posiţiunea mea şi că nici uă dată nu mi-a trăsnit prin cap să es in astfel de hal pe uliţă.

Dupe apărarea avocatului sĕu, Tribunalul a condemnat pe prevenit la uă simplă amendă de 50 lei.

Bucuresci — Typ. Curţei Regale, pr. F. Göbl Fii, Pasagiul Român, 12.

ANUL XII. — Nr. 62. DUMINICA 4 SEPTEMBRE 1883

DREPTUL

LEGISLATIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENTIA — ECONOMIE POLITICA

Prim-Redactor: DEMETRU C. POPESCU

ESE DE DOUE ORI PE SEPTEMANA

Redactor-Administrator: NICOLAE CHRISTESCU

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA ḌIARULUI, PASAGIUL ROMAN, 10

ABONAMENTELE
se fac pe an şi pe jumĕtate de an: la 1iu Decembre şi 1iu Maiu.
De la 1iu Iulie pênĕ la 20 August ḍiarul nu apare.

Anunţuri: linia 40 bani.
Scrisorile nefrancate se refusă
Un numĕr: 50 bani

COSTUL ABONAMENTULUI
Pe an, 40 lei; pe jumĕtate an, 20 lei.
Studenţiĭ plătesc pe jumĕtate
Pentru străinĕtate se adaogă timbrul postal

SUMAR

Bucuresci, 3 Septembre 1883

Ḍilele trecute, primirăm trei broşure statistice de la oficiul nostru central: statistica judiciară pentru 1878, a invĕţământului pe 1878—1879 şi miscarea populaţiunei pe 1880.

Dupe cum am arĕtat şi in diferite alte ocasiuni, am dori ca statistica la noi să ia uă desvoltare mai mare şi să ne dea cât se póte mai multe notiţe esacte şi mai repede de cât se obicinuesce astăḍi. In epoca in care trăim, aprópe toţi s'au convins că sciinţele sociale se baséză pe statistică şi că numai cu ajutorul ei pot produce resultate practice şi folositóre. Se pare că a trecut epoca ideelor platonice şi abstracte aplicate in conducerea afacerilor unui Stat; toţi bărbaţii serioşi se gândesc la resultatele produse in viaţa practică, şi dupe dênsele caută a regula mersul treburilor publice. Sunt frumóse principiele generale şi ideele generóse ce fie-care om dobêndesce incă de pe bancele scólei; sunt insă ele aplicabile tot-d'a-una? nu trebue modificate dupe cerinţele epocei şi dupe situaţiunea in care ne găsim?

Póte că una din marile nóstre nenorociri a fost că am inotat prea mult in principie abstracte, şi acésta numai din causă că nu aveam cunoscinţă deplină de mersul lucrurilor in ţara nóstră. Tocmai acéstă lacună credem noi că o póte implini uă bună statistică: ne va da notiţe desluşitóre despre viaţa socială a ţĕrei, şi prin urmare ne va face să cunóscem mĕsurele mai nemerite de luat in diferitele ramure ale activităţei nóstre. Fără indouială că, procedând astfel, vom avé mai puţine reforme şi la intervale mai depărtate; vom fi aprópe siguri insă că ţara va folosi mai mult, pentru că legea introdusă va corespunde unei nevoi constatate prin observaţiunile ḍilnice şi in curs de mai mult timp.

Negreşit că nu ne gândim pentru moment a cerceta daca statistica la noi corespunde cerinţelor epocei şi daca este regulată aşa ca să producă folóse. Sperăm să revenim asupra cestiunei şi să o esaminăm dupe importanţa ce comportă: pentru moment ne mulţumim a da numai câte-va notiţe de pe lucrările oficiului nostru relativ la miscarea populaţiunei.

I

Pe anul 1880, in tótă ţara, au fost 39,742 căsătorii, dintre cari 5,374 pentru oraşe şi 34,368 pentru sate.

Nascerile au dat 171,240, din cari, scăḍênd nu-

mĕrul morţilor de 163,226, ajungem la uă crescere a populaţiunei de 8,014 pentru intregul an. Să se observe că tótă crescerea provine de la populaţiunea rurală, pentru că, in oraşe, numĕrul morţilor intrece cu 1,278 pe al celor născuţi.

Dintre tóte oraşele, Bucurescii negreşit ocupă primul rĕnd cu 1092 căsătorii, şi Gorjiul locul din urmă abia cu 23 căsătorii pe an. Ploescii, de şi dupe populaţiune nu vin indată dupe Capitală, in privinţa căsătoriilor, se numĕră imediat dupe Bucuresci (402 căsătorii).

Daca considerăm epocele, găsim că in lunele Marte, Aprilie şi Maiu sunt cele mai puţine căsătorii, acésta mai ales din causa postului Pascilor in care, dupe canóne, nu este permis a se celebra căsătorii religióse. Dupe condiţiunile părţilor, căsătoriile vĕduvilor şi vĕduvelor sunt mult mai puţin numeróse de cât ale flăcăilor şi fetelor (1).

In ceea ce privesce instrucţiunea, pentru oraşe 3073 bărbaţi şi 1793 femei au putut semna şi 2301 bărbaţi şi 3581 femei au declarat că nu sciu carte; cât pentru sate, disproporţiunea este mare: 5303 bărbaţi şi 1256 femei sciind să semneze cu 29,065 bărbaţi şi 33,112 femei, neavĕnd nici uă cunoscinţă.

Relativ la etate, in oraşe, bărbaţii intre 25 şi 35 ani se căsătoresc mai mult (2689 căsătorii), éră femeile intre 18 şi 25 ani (3171). La ţară, şi pentru bărbaţi şi pentru femei, etatea de 18 pĕnĕ la 25 ani este cea mai favorabilă pentru căsătorii.

Dupe religiune, numĕrul căsătoriilor in oraşe se decompune in acest mod: 8453 ortodoxi; 320 catolici, 64 protestanţi, 79 armeni, 30 lipoveni, 126 mahometani şi 1666 israeliţi; éră pentru populaţiunea rurală, avem: 65,958 ortodoxi, 1204 catolici, 28 protestanţi, 28 armeni, 13 lipoveni, 622 mahometani şi 886 israeliţi.

Un punct esenţial lipsesce in statistica oficiului nostru, şi a nume arĕtarea populaţiunei urbane şi rurale in fie-care oraş şi judeţ la epoca lucrărei statistice. Acésta ar fi de mare importanţă, pentru că s'ar puté sci proporţiunea ce esistă intre numĕrul celor apţi la căsătorie şi aceia cari se căsătoresc; şi, prin urmare, s'ar puté vedé câţi la sută din populaţiune se căsătoresc şi câţi preferă a trăi in concubinagiu. Lucrul este de mare importanţă, mai ales pentru sate unde au inceput a descresce spăimĕntător căsătoriile legitime, şi chiar pentru oraşe unde numĕrul copiilor naturali se imulţesc şi mortalitatea ia proporţiuni din ce in ce mai mari.

Aceeaşi observaţiune facem in privinţa locuitorilor străini aflaţi in ţară: se dă numĕrul căsătoriilor lor, fără a se arĕta la ce populaţiune se referă. Sciind cât la sută din străini se căsătoresc s'ar puté astfel stabili uă comparaţiune intre căsătoriile străinilor şi ale naţionalilor.

In numĕrul viitor vom completa resumatul ce facem pentru miscarea populaţiunei, şi vom cerceta invĕţămintele ce putem trage dintr'ênsele.

D. C. Popescu.

(1) Ecă un mic tablou:
Flăcăi cu fete, 4528 pentru oraşe, 29,056 pentru sate.
Flăcăi cu vĕduve, 247 pentru oraşe, 796 pentru sate.
Vĕduvi cu fete, 349 pentru oraşe, 2051 pentru sate.
Vĕduvi du vĕduve, 250 pentru oraşe, 2465, pentru sate.

JURISPRUDENŢA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAŢIUNE ŞI JUSTIŢIE, SECŢ. I

Şedinţa din 4 Iunie 1883

Preşedinţa Dlui Gr. Lahovari, consilier

Moise Stroescu cu Andraşi Ceki

APEL. — CARŢI DE JUDECATA. — TERMEN. — CASARE.

Termenul de uă lună, prevĕdut pentru apelul cărţilor de judecată, nu se calculéză de la comunicarea primei cărţi de judecată, ci din diua respingerei oposiţiunei făcute inaintea judelui de pace.

Nr. 217. — Casată, in urma recursului făcut de Moise Stroescu, sentinţa Tribunalului Ialomiţa, cu Nr. 311, din 1873, pronunţată in procesul ce are cu D. Andraşi Ceki, pentru pretenţiuni.

S'au ascultat: D. Al. Petrescu, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă; D. Al. Marghiloman, avocatul recurentului, in desvoltarea motivelor de casare; D. Grigorescu, avocatul intimatului, in combateri.

Curtea, deliberând:

Asupra motivului de casare:

„Tribunalul rĕu 'mi-a respins oposiţiunea şi rĕu a declarat că apelul meu este dat peste termen, căci Tribunalul calculéză termenul de apel de la primirea cărţei de judecată ce s'a dat in contra mea, in lipsa mea, fără ca să voéscă să ţină in sémă că eu am făcut oposiţiune in contra acestei cărţi de judecată, şi, prin urmare, termenul de apel nu trebuia calculat de la primirea primei cărţi de judecată, ci de la respingerea oposiţiunei."

Considerând că din sentința atacată se constată că recurentul de astăḑi a fost judecat in lipsă de judele de pace prin cartea de judecată cu Nr. 58, din 1872, pe care a primit'o la 17 Decembre 1872; că a făcut oposițiune la judele de pace, care 'i-a fost respinsă la 16 Marte 1873, şi că a făcut apel contra cărței de judecată cu Nr. 58, din 1872, la 5 Aprilie 1873;

Considerând că termenul de uă lună al apelului contra primei cărți de judecată urma a fi calculat de la data respingerei oposițiunei, éră nu de la data semnificărei cărței de judecată pronunțată in lipsă;

Considerând că Tribunalul, pentru a respinge ca tardiv apelul recurentului, luând ca punct de plecare ḑiua de 17 Decembre 1872, data semnificărei copiei de pe cartea de judecată pronunțată in lipsă, éră nu ḑiua de 16 Marte 1873, ḑiua când s'a respins oposițiunea, a comis un invederat esces de putere;

Pentru aceste motive, caséză, etc.

Şedința din 17 Iunie 1883

Preşedința Dlui Al. Crețescu, prim preşedinte

Tache Iorgulescu şi alții cu Tița Iorgulescu

TESTAMENT AUTENTIC. — CONSTATARILE CERUTE. — EQUIPOLENȚI. — ART. 861 ŞI 862 COD. CIVIL. — RESPINGERE.

Cuvintele prevĕḑute de art. 861 şi 862 Cod. civil pentru autentificarea testamentelor nu sunt sacramentale şi se pot inlocui prin equipolenți, destul insă ca instanța de fond să constate că din espresiunile intrebuințate s'au indeplinit cerințele legei.

Nr. 239. — Respins, ca nefundat, recursul făcut de Dlor Tache Iorgulescu, Elisa Voiculescu, Gh. Voiculescu şi Al. Iorgulescu contra decisiunei Curței de apel din Craiova, secțiunea II, cu Nr. 54, din 1882 (1), pronunțată in procesul ce au cu Dna Tița Iorgulescu, pentru anularea unui testament.

S'au ascultat: D. G. Platon, consilier al Curței, in citirea raportului făcut in causă; D. G. Vernescu, avocatul recurenților, in desvoltarea motivelor de casare; DD. C. Boerescu şi P. Grădistĕnu, avocații intimatei, in combateri.

Curtea, deliberând:

Asupra motivului de casare:

„Curtea rĕu a interpretat art. 861 şi 862 Cod. civil când a intins teoria equipolenților pênĕ a susține că prin equipolenți se póte acoperi chiar uă omisiune de a menționa indeplinirea tutor formalităților cerute de legiuitor."

Considerând că in legislațiunea nóstră neesistând cuvinte sacramentale, omisiunea de a se trece intr'un act solemn un cuvênt cerut de legiuitor nu póte atrage nulitatea, afară numai daca din omisiunea acelui cuvênt nu resultă indouială asupra voinței părței esprimată in actul solemn;

Considerând că, in speciă, Curtea, constatând că atât din conținutul testamentului cât şi din adeverirea Tribunalului reese că testatorul a recunoscut că testamentul este al sĕu, cu acésta n'a violat intru nimic articolele de lege citate;

Pentru aceste motive, respinge, etc.

(1) Veḑi *Dreptul* Nr. 28, din 1882, pag. 231, in care s'a publicat hotărirea Tribunalului din Prahova, secțiunea I, cu Nr. 198, din 1881, şi care s'a confirmat in totul de Curtea de apel prin decisiunea atacată cu recurs. *(N. R.)*

INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ŞI JUSTIȚIE, SECȚ. II

Şedința din 27 Iunie 1883

Preşedința Dlui C. E. Schina, preşedintele secțiunei

Stefan Gavrilescu, dat judecăței pentru bătae şi furt

FURT. — CALIFICAREA SA. — SUVERANITATEA INSTANȚELOR DE FOND. — REGULARE DE COMPETENȚĂ.

Instanțele de fond sunt competente a determina caracterul unui furt, şi a nume daca este furt simplu sau furt cu efracțiune.

Nr. 266. — D. procuror general dupe lêngă acéstă Curte a cerut a se pronunța un regulament de competență in causa lui Stefan Gavrilescu.

S'au ascultat: D. Sc. Ferichidi, consilier al Curței, in citirea raportului făcut in causă; D. R. N. Opran, procuror de secțiune, in conclusiunile emise.

Curtea, deliberând:

Avênd in vedere că Stefan Gavrilescu fiind dat judecăței pentru că a bătut pe G. Nicolau şi 'i-a furat nisce haine, judele ocolului Râmnicu-Sărat in ḑiua infăcişărei a declarat acțiunea stinsă, in ceea ce privesce bătaia, din causă că părțile s'au impăcat, éră in privința furtului, pentru că inculpatul era acusat că a deschis un lacăt cu uă cheiă mincinósă, 'şi-a declinat competența; că in urmă, venind afacerea naintea Tribunalului Râmnicu-Sărat, acea instanță, considerând că nu se dovedea nici spargerea nici deschiderea lacătului cu cheiă mincinósă şi că obiectele furate sunt in valóre mai mică de 100 lei, in basa art. 61 din legea judecătoriilor de ocóle şi-a declinat la rêndul sĕu competența, declarând că faptul constitue un furt simplu; că ambele aceste acte rĕmâind definitive, cursul justiției este intrerupt şi in atare cas Curtea de casațiune este de drept chiămată, conform art. 525 Proc. penală, de a pronunța un regulament de competență;

Considerând că Ministerul public, cu ocasiunea infăcişărei procesului de către Tribunal, a invocat declinatoriul de competență şi a cerut a se trămite afacerea naintea Tribunalului polițiănesc, in speciă judecătorul de ocol, conform art. 188 Proc. penală; că, in privința cestiunei de a se sci daca in casul de faciă a esistat spargere sau daca inculpatul pentru a comite furtul a intrebuințat chei mincinóse, Tribunalul, care e instanța competentă de a judeca cestiuni de aseme-

nea natură, constată că nu e efracţiune nici intrebuinţare de chei mincinóse şi că valórea obiectelor furate e mai mică de 100 lei noui; că in contra hotărirei Tribunalului nefăcêndu-se apel, rĕmâne lucru judecat in acéstă privinţă; că, prin urmare, faptul constitue numai un furt care e de competenţa judecătorului de ocol, conform art. 61 din legea judecăriilor de ocóle;

Pentru aceste motive, regulând competenţa, trămite afacerea inaintea judecătorului de ocol, etc.

CURTEA DE APEL DIN IAŞI, SECŢIUNEA I

(Corespondenţa particulară a *Dreptului*)

Şedinţa din 13 Iunie 1883

Preşedinţa Dlui G. Liciu, prim-preşedinte

Epitropia bisericei Banu cu Dimitre Baldovici

BESMAN. — DESFIINŢAREA LUI. — NEPLATA BESMANULUI. — LUCRURI BISERICESCI. — ART. 1517 COD. CALLIMACH.
ADJUDICAŢIUNE. — EFECTELE EI. — NERIDICARE DE CONTESTAŢIUNE LA VÊNDARE. — ART. 506, 525 ŞI 565 PROC. CIVILA.

1º Dupe Codul Callimach, nudul proprietar este in drept a relua bunurile date cu besman impreună cu tóte imbunătăţirile, când plata besmanului nu s'a săvêrşit in termenul prevĕdut de lege, adică in curs de doui ani pentru lucruri bisericesci şi de trei ani pentru cele-alte.

2º Licitaţiunea publică transmite adjudicatarului numai drepturile ce a avut debitorul urmărit asupra lucrului vêndut.

Neridicarea de contestaţiune la vindere din partea celui interesat nu 'i atinge drepturile ce ar puté avé asupra bunului urmărit.

Nr. 86. — Epitropia bisericei Banu din Iaşi a făcut apel contra sentinţei Tribunalului Iaşi, secţiunea II, cu Nr. 209, din 1882, pronunţată in procesul ce are cu căpitanul Dimitrie Baldovici, pentru espropriarea unui loc cu besman.

S'a presentat D. avocat C. Iorgulescu pentru partea apelantă, şi D. avocat P Zamfirescu pentru intimat.

Curtea,

Vĕdênd că este sesisată de a se pronunţa asupra apelului interjetat de către Epitropia bisericei Banu contra sentinţei cu Nr. 209, pronunţată de Tribunalul Iaşi la 25 Noembre 1882, prin care 'i-a respins cererea ce a făcut contra căpitanului D. Baldovici de a fi obligat să delase in plină proprietate şi posesiune a numitei biserici locul şi clădirile de pe el situate in strada Arcul, din oraşul Iaşi, posedat de D. căpitan Baldovici, actualmente major, precum şi de a plăti suma de 144 lei vechi cuveniţi bisericei ca besman pe timp de patru ani trecuţi pentru arĕtatul loc;

Considerând că, atât la prima instanţă cât şi inaintea Curţei, Epitropia bisericei a susţinut că ea a dat locul in cestiune economului Athanasie Herescu, cu obligaţiune din partea acestuia de a plăti bisericei Banu besman anual câte 36 lei vechi, pentru care s'a dresat un act cu data de 1iu Ianuarie 1859; că acest loc, vênḑându-se prin licitaţiune, la 28 Iunie 1882, pentru uă datorie contractată de către Maria Herescu, socia defunctului preot Ath. Herescu, a fost cumpărat de către D. căpitan Baldovici, care 'l posede actualmente, déră nici acest nou posesor nici Maria Herescu sau alţi mostenitori ai primului besmanar n'au aquitat plata besmanului pentru patru ani trecuţi, şi că astfel Epitropia are dreptul a cere resiliarea contractului de besman, plus plata datorită pe timpul trecut;

Considerând că, de şi Epitropia n'a eshibat actul de besman pentru cuvêntul că s'ar fi perdut, dupe cum a declarat in instanţă, déră esistenţa acelui act şi prin urmare dreptul bisericei Banu de a primi, ca nudă proprietară, de la ori ce posesor al locului in cestiune, plata besmanului anual se probézĕ prin actul de creanţă ipotecară intervenit intre Maria Herescu şi Volf Grinfeld, act care este inscris in registrul Tribunalului Iaşi la Nr. 452, din 4 Noembre 1872, şi in josul lui se face menţiune că a fost presentat inaintea Tribunalului ca titlu de proprietate din partea Mariei Herescu asupra locului ipotecat;

Considerând că actul de creanţă ipotecară menţionat mai sus a fost cumpărat la licitaţiune de către D. căpitan Baldovici la 8 August 1881 şi, in virtutea lui, Dsa a scos in vênḑare silnică şi a cumpărat locul revendicat acum de Epitropia bisericei Banu, aşa că 'i se póte opune acel act ca probă pentru esistenţa dreptului de besman invocat de Epitropie, drept care nici nu s'a contestat inaintea Curţei de către intimat;

Considerând că, uă dată ce se admite ca probat dreptul bisericei Banu de a pretinde plata de besman anual de la posesorul locului in cestiune, urmézĕ a se admite ca probat şi faptul că s'a mai invocat de Epitropie că acest besman nu s'a plătit pe mai mult de cât trei ani din urmă, pe câtă vreme D. căpitan Baldovici, căruia 'i incumbă proba contrarie, n'a presentat quitanţa sau alte mijlóce de probare pentru plata acelui besman pênĕ in present sau pênĕ la un timp aşa ca să fi rĕmas neplătit mai puţin de doui ani;

Considerând că, dupe art. 1517 Cod. Callimach, nudul proprietar are dreptul ca, prin judecată, să scótă pe besmanar din proprietatea locului cu besman, daca nu s'a plătit besmanul in curs de doui ani pentru lucruri bisericesci şi in curs de trei ani pentru alte lucruri, rĕmâind besmanarul lipsit de binale şi de ori ce alte imbunătăţiri ale lucrului;

Considerând că dreptul de besman este un drept real care se póte invoca contra ori-cărui deţinĕtor al locului supus besmanului, căci este uă porţiune din dreptul absolut de proprietate;

Considerând că, de şi D. căpitan Baldovici a cumpărat la licitaţiune publică locul in cestiune ca adjudicatar de bună credinţă, totuşi, dupe art. 565 Proc. civilă, Dsa n'a putut

obţine prin adjudicaţiune mai multe drepturi asupra lucrului cumpărat de cât le-a avut Maria Herescu, debitórea urmărită, socia primului besmanar ;

Considerând că, de şi Epitropia bisericei Banu n'a făcut contestaţiune contra vêndărei silite inainte de efectuarea acestei vêndări, conform art. 506 combinat cu art. 525 şi urm. Proc. civilă, totuşi lipsa acestei contestaţiuni n'a putut avé alt efect de cât de a nu se suspenda vêndarea, ci a rĕmâné Epitropia silită de a face acţiune in revendicare pe calea ordinară contra adjudicatarului ;

Considerând că, de şi plata besmanului urma să se facă anterioramente de către Maria Herescu, totuşi este responsabil de lipsa acestei plăţi şi D. căpitan Baldovici, căci Dsa a cumpărat locul nu numai cu tóte drepturile ce Dna Herescu avea asupra lui, déră şi cu sarcinele ce avea, dupe cum resultă atât din citatul art. 565 Proc. civilă, cât şi din dispoziţiunea espresă a art. 1521 Cod. Callimach, şi prin urmare art. 1517 din acest Cod este aplicabil şi Dlui Baldovici ca şi Dnei Maria Herescu ;

Considerând, prin urmare, că in aceste circumstanţe cererea Epitropiei de a se resilia contractul de besman este fundată ;

Considerând că, de şi nudul proprietar are dreptul de a cere nu numai resiliarea contractului de besman, daca nu 'i se plătesce besmanul pe timp de doui ani pentru lucrurile bisericesci şi de trei ani pentru alte lucruri, ci şi plata besmanului pe timpul trecut pênĕ la resiliare, căci acéstă plată este un drept câstigat pe basa contractului, totuşi, in speciă, Curtea nu putea admite cererea Epitropiei in acéstă privinţă, pe câtă vreme nu s'a putut precisa inaintea sa timpul pentru cât trebue a se plăti şi câtă a nume sumă urméză a fi plătită ;

Considerând că, de şi Epitropia n'a dat consimţimêntul şi pentru trecerea proprietăţei locului către D. căpitan Baldovici, totuşi nu este aplicabil in speciă art. 1527 Cod. Callimach, care s'a mai invocat de Epitropie, căci Epitropia nu putea opri vêndarea silită către D. Baldovici de cât conformându-se art. 506 Proc. civilă, ceea ce n'a făcut ;

Vĕdênd şi art. 140 şi 146 Proc. civilă ;

Pentru aceste motive, in majoritate (1): admite apelul; declară de resiliat contractul de besman ; ordonă delăsarea in plină proprietate şi posesiune a locului către Epitropie, cu tóte clădirile de pe el, etc.

Semnaţi : G. Liciu, G. Genoiu, I. Simionescu.

(1) DD. consilieri C. Zisu şi M. Grigoriu au remas de altă opiniune, pe care n'am putut'o publica, nefiindu-ne comunicată. *(N. R.)*

TRIBUNALUL ILFOV, SECŢIUNEA III

Şedinţa din 25 Iunie 1883

Preşedinţa Dlui A. Eustaţiu, membru

I. F. cu socia sa Iosefina

DIVORŢ. — STRAIN NATURALISAT. — STATUT PERSONAL, IN MOMENTUL CASATORIEI, NEADMIŢÊND DESPARŢENIA. — NU CONSTITUE DREPT CASTIGAT. — ART. 7 COD. CIVIL.

Naturalisaţiunea obţinută de un străin 'l face să se bucure de tóte drepturile recunoscute cetăţenilor români, şi prin urmare şi de dreptul de a cere divorţul.

Socia, măritată sub imperiul unei legi care nu admite divorţul, nu se póte opune la cererea de despărţenie formulată de bărbatul sĕu, in urma naturalisaţiunei sale, mai ales când n'a fost obţinută cu scop de fraudă.

D. I. F. a cerut a fi divorţat de socia sa Iosefina, pentru motive de abandon şi injurii grave.

S'a presentat sociul asistat de DD. sfătuitori C. Nacu şi B. Brătianu, şi socia de DD. C. Disescu şi R. Orghidan.

Tribunalul,

Asupra admisibilităţei cererei :

Considerând că, conform art. 7 Cod. civil, toţi Românii se bucură de drepturile civile; că in complexul acestor drepturi intră şi dreptul de a divorţa; că I. F. este naturalisat român incă din anul 1866 ; că acéstă naturalisaţiune nu este făcută in fraudă, nefiind făcută pentru trebuinţa causei, şi ca atare dênsul se bucură de tóte drepturile ataşate calităţei de român;

Considerând că statutul personal al lui F. in momentul celebrărei căsătoriei, statut care nu'i permitea de a divorţa, nu póte să constitue un drept câstigat pentru Dna F., dreptul lui F. de a schimba naţionalitatea neputênd intra in comerciu şi ca atare forma obiectul unei convenţiuni ;

Considerând că, in cas de conflict de legislaţiune, Tribunalele române sunt ţinute a aplica legea română cu precădere asupra legislaţiunei străine;

Pentru aceste motive, in majoritate, declară cererea admisibilă, admite martori, etc.

Semnaţi : I. Boambă, C. Caracaş.

OPINIUNE

Considerând că, la 1846, I. F., italian, s'a căsătorit cu Dna Iosefina; că I. F., in urmă, se naturaliséză român in 1866, şi, dupe 37 ani căsătorie contractată sub regimul italian, vine şi cere divorţul, voind a impune astfel statutul personal român sociei sale care a rĕmas italiană ;

Considerând că naturalisaţiunea e individuală şi că nu se bucură de efectele ei de cât persóna care obţine naturalisaţiunea; că astfel sociul nu póte intinde naturalisaţiunea şi efectele ei sociei sale;

Considerând că socia urméză condiţiunea bărbatului la contractarea căsătoriei, éră in urmă femeia işi conservă statutul sĕu personal care 'l-a avut la inceputul căsătoriei ;

Considerând că ori ce raport juridic care légă două persóne trebue judecat dupe legea timpului când acest raport

juridic s'a stabilit, aceea fiind legea la care s'a referit părţile, care esplică intenţiunea şi speranţa lor; că, astfel, femeia F. e in drept să invóce inaintea Tribunalelor române statutul sĕu personal, conform art. 2, alin. 2, Cod. civil, şi să se opue la cererea de divorţ a sociului sĕu, fiind că in Italia regimul căsătoriei nu admite ca disoluţiune a căsătoriei de cât separaţiunea de corp; că, in facia dreptului lui F. de a cere divorţul conform legei române, Tribunalul, găsindu-se intr'un conflict de legislaţiune, trebue să se preocupe egalmente de dreptul ambelor părţi; că, in acéstă situaţiune, fără uă confusiune şi consecuenţe inadmisibile, trebue a admite pentru căsătorie uă unitate de legislaţiune; că acéstă unitate de legislaţiune nu póte să fiă de cât aceea pe care socii prin consimţimêntul lor au ales'o la căsătoria lor, fără a se puté schimba, ori-care ar fi fasele prin cari ar trece unul din soci naturalisându-se. Căsătoria, uă dată contractată, neputênd fi regulată de două legi diferite, una şi aceaşi lege trebue să urmeze efectele căsătoriei in tóte fasele sale: legea aceea unică, e legea bărbatului la epoca căsătoriei, lege care 'i-a convenit femeei a primi şi in ale cărei efecte a comptat la contractarea căsătoriei;

Considerând că reclamantul F. la contractarea căsătoriei sale era Italian, că avea statutul personal al legislaţiunei italiane, că acéstă lege e dreptul socilor in consecuenţele ulterióre cari póte să le aibă căsătoria;

Considerând că nu se póte ḑice in mod absolut şi fără distincţiune că, in cas de conflict de legislaţiune, legea română trebue să prevaleze;

Considerând că legile asupra căsătoriei, care reflectéză elementul naţional al popórelor, urmăresc pretutindeni persóna care s'a căsătorit sub regimul legei de origine, prin urmare legea străină ca şi legea română pot fi de ordine publică in România; reciprocitatea art. 2, alin. 2, Cod. civil;

Considerând că legile de ordine publică cari ating statutul personal trebue să aibă uă eficacitate esteritorială, Statul neputênd impedica aplicaţiunea unei legi străine prin Tribunalele sale; fiind că in cestiuni de statut personal nu e vorba de uă luptă egoistă a două legislaţiuni, nici de suveranitatea politică a două State, ci de domeniul raţional al aplicaţiunei legilor in distribuţiunea justiţiei; că, astfel fiind, singurul sistem acceptabil in materia de căsătorie, când esistă conflict de legislaţiune, e de a ne referi şi respecta pentru ambii soci regimul ce 'şi-au ales la contractarea căsătoriei; că, in specia de facià, regimul ales de soci e legea italiană, care nu admite divorţul ca disoluţiune a căsătoriei;

Subsemnatul găsesc fundată cestiunea prealabilă a defendórei, şi sunt de opiniune a se respinge cererea de divorţ a sociului ca inadmisibilă.

Semnat: A. Eustaţiu.

TRIBUNALUL ILFOV, SECŢIUNEA IV

Şedinţa din 18 August 1883

Preşedinţa Dlui C. Năcescu, membru

D. Racoviţă cu Felicia Racoviţă şi alţii

SEQUESTRU JUDICIAR. — COMOSTENITOR. — SUVERANITATEA INSTANŢELOR JUDECATORESCI. — ART. 1632 COD. CIVIL.

Nu se póte cere sequestru judiciar de un comostenitor asupra averei indivise.

In tot casul, mĕsura ordonată de art. 1632 Cod. civil este lăsată la apreţiarea instanţelor judecătoresci, cari, in cas când nu esistă nici un pericol, pot să nu o incuviinţeze.

Nr. 252. — S'a presentat reclamantul D. Racoviţă prin D. avocat Al. Vericénu şi defendorii prin D. avocat Matheiu Corbescu; fotoliul Ministerului public fiind ocupat de D. avocat Al. Sergiescu.

Tribunalul,

Asupra cererei făcută de D. Dumitru Racoviţă contra Dlor Felicia Racoviţă, C. Racoviţă, Zoe Grant şi sociul sĕu, Carol Davila, Alexandru Davila prin tutorul Carol Davila Elena Perticari şi sociul sĕu, Al. Racoviţă şi Scarlat Trăsnea:

Avênd in vedere că prin menţionata cerere D. D. Racoviţă tinde a se infiinţa un sequestru judiciar asupra intregei averi rĕmasă de la decedaţii Zoe Golescu, bunica succesorilor, Ana Racoviţă, mumă, şi Radu Golescu, unchiu, ce se compune din moşiile Golesci cu casele şi via din judeţul Muscel, uă altă vie, moşia Bănănai şi moşia Şerboeni ḑisă şi Slobozia-Golescului şi cari ar urma a se arenda prin licitaţiune publică şi veniturile a fi depuse la Casa de depuneri şi consemnaţiuni pênĕ la resolvarea procesului de eşire din indivisiune, ce se află pendent la acéstă secţiune;

Avênd in vedere art. 1632 Cod. civil care ḑice: „Afară de casurile statornicite de Codul de procedură civilă, judecătorii pot ordona sequestrul asupra unui imobil sau a unui lucru mobil pentru a cărui proprietate ori posesiune se judecă două sau mai multe persóne“;

Considerând că, in specià, nu se contestă dreptul de proprietate al Dlui D. Racoviţă; că, din contra, dreptul sĕu de uă quotă-parte in acéstă avere este recunoscut Dsale şi este chiar trĕmis in posesiune d'a dreptul asupra acelor porţiuni, rĕmâind numai ca prin eşirea din indivisiune cerută să se determine porţiunile fie-cărui dintre mostenitori; că, prin urmare, acéstă cerere nu intră in previsiunile menţionatului articol;

Considerând că, chiar de am presupune pentru un moment că acéstă cerere intră in cadrul art. 1632 Cod. civil, totuşi infiinţarea acestui sequestru judiciar fiind facultativă, este cu totul lăsată la suverana apraţiare a judecătorului;

Considerând că, in specià, circumstanţele de fapt ce se presentă in acéstă avere, unde parte dintr'ênsa este constituită ca dotă, pe parte fiind făcute imbunătăţiri, cari se pre-

tind a aparţine esclusiv numai unora din comostenitori, infiinţarea sequestrului judiciar, departe de a profita, el n'ar face de cât a jigni intr'un mod vĕdit interesele tuturor mostenitorilor;

Considerând că, pe lêngă acésta, nu se probéză cu nimica pericolul ce ameninţă pe reclamant prin continuarea actualei stări de lucruri, care duréză de mai mulţi ani, la care insuşi a luat parte, pentru a pune pe Tribunal in posiţiune a lua mĕsuri de siguranţă;

Pentru aceste motive, in unire cu conclusiunile representantului Ministerului public, respinge acţiunea făcută de D. Dumitru Racoviţă.

Semnaţi: C. Năcescu, C. Caracaş.

JURISPRUDENŢA STRAINA

TRIBUNALUL CIVIL DIN SENA, SECŢIUNEA VI

Audienţa din 9 Iunie 1883

Preşedinţa Dlui Mersier

Gerbaud cu Lacroix

VÊNḌARE IN MATERIE COMERCIALA. — VIN. — GUSTAREA LUI. — TRANSMITEREA PROPRIETAŢEI. — POPRIRE.

Cumpărătórea de vinuri făcută prin corespondenţă de către un comerciant de la un altul dintr'uă altă localitate constitue uă vênḍare perfectă, din momentul ce mărfurile vêndute s'au individualisat prin espediarea lor.

Art. 1587 din Codul civil, dupe care, in ce privesce vinul, nu esistă vênḍare pênĕ ce cumpărătorul nu 'l-a gustat şi declarat că 'i place, nu este de cât uă regulă de interpretare a voinţei părţilor. Acéstă regulă nu'şi are aplicaţiune in casul când natura şi circumstanţele contractului de vênḍare se opun.

Prin urmare, este valabilă, ca făcută *super domino*, poprirea efectuată inainte de gustare, in mâinile cărăuşului, de către un creditor al cumpărătorului asupra unor buţi cu vin vêndute in condiţiunile de mai sus.

Tribunalul,

Considerând că cumpărătórea de vinuri ce se face prin corespondenţă de către un comerciant de la un vênḍător dintr'altă localitate este uă vênḍare perfectă, din momentul ce mărfurile vêndute s'au individualisat prin espediare; că, in adevĕr, vênḍătorul nu s'ar espune la nisce cheltueli de transport, cari de multe ori pot fi destul de insemnate, daca ar depinde de capriciul cumpărătorului de a nu primi vinurile pe motiv că ele nu sunt dupe gustul lui;

Considerând că fără cuvênt Gerbaud susţine, sprijinindu-se pe art. 1587 din Codul civil, că el a rĕmas proprietar al vinului chiar şi dupe predare, şi că acéstă vênḍare nu putea să se realiseze de cât numai dupe primirea mărfurilor de către cumpărător;

Considerând că art. 1587 nu este prin sine-insuşi de cât uă regulă de interpretare a voinţei părţilor; că, prin urmare, nu este loc de a o aplica ori de câte ori natura şi circumstamţele contractului se opun;

Considerând că, in adevĕr, de şi dupe chiar condiţiunile contractului de vênḍare, cumpărătorul avea facultatea de a inapoia vinurile, daca, dupe gustarea lor, nu 'i-ar fi plăcut, déră acéstă facultate nu este uă pedică ca vênḍarea să nu fiă perfectă prin consimţimêntul părţilor asupra lucrului şi preţului; că proprietatea vinurilor a fost prin urmare transmisă către cumpărător indată ce ele 'i s'au espediat; că contrariul ar fi putut avé loc numai atunci când s'ar fi constatat că mărfurile nu erau in stare de a puté fi vêndute;

Considerând că, astfel fiind, poprirea efectuată de Lacroix asupra mărfurilor lui Gerbaud, debitorul lui, este bine făcută;

Pentru aceste motive, validéză poprirea, etc.

CHRONICA JUDICIARA

„Céṛtă fără bătae n'are haz", ḍice scepticismul popular. Dupe ce s'au ocărit două ceasuri, vĕduva Chicorat şi cu vĕduva Bourdon — douĕ cumetre de mahala — s'au apucat de pĕr, pe care şi 'l-au smuls cât au putut mai bine. Se vede insă că cea d'ântâiu a fost mai voinică, căci, dupe pĕruială, a aruncat in capul celei de a doua şi un lighén cu lături, ceea ce a silit pe acésta să dea fuga la comisie.

Amândouĕ se presentau astfel, ḍilele trecute, inaintea Tribunalului corecţional din Paris, una ca parte civilă, cealaltă ca inculpată.

Daca ar trebui să credem pe vĕduva Chicorat, reclamaţiunea vecinei sale, care 'i datoresce 10 franci, n'ar fi de cât un pretext spre a o condemna la daune-interese, şi cu modul acesta, pe de uă parte să'şi plătéscă datoria, éră pe de alta să realiseze şi un mic beneficiu.

Preşedintele: Ori-cum ar fi, tăgăduesci că 'i-ai smuls pĕrul şi că 'i-ai aruncat lighénul cu lături in cap?

Vĕduva Chicorat: Tăgăduesc, şi vĕ jur pe nepótă-mea, căci n'am fericirea să fiu mumă.

Vĕduva Bourdon: Daca nu m'ar opri respectul ce datoresc magistraturei, mai că aş pufni de ris.

Preşedintele: Arată Tribunalului cum s'a inceput cérta.

Vĕduva Bourdon: Cérta s'a inceput din nisce piei de iepure...

Preşedintele: Ce piei de iepure?

Vĕduva Bourdon: Pe cari le atârnasem la feréstră ca să se usuce.

Vĕduva Chicorat: Uă femeiă care nu trăesce de cât din piei de iepure...

Preşedintele : Tăcere, mĕ rog!

Vĕduva Bourdon : Trăesc cum imi dă mâna, cucónă...

Vĕduva Chicorat : Mĕ mir de ce nu le mănânci, ca să nu mai imputi casa cu ele, cucónă!

Preşedintele : Te rog să laşi pe reclamantă să se esplice, şi pe urmă o să respundi şi Dta.

Vĕduva Chicorat : Inchipuiţi-vĕ că atârnă câte şése piei pe di, şi din causa asta nu mai putem trăi de musce şi de miros!

Preşedintele (către reclamantă): In sfêrşit, cum s'au petrecut lucrurile? (Către inculpată): Şi Dtale să 'ţi tacă gura, că, de unde nu, te poftesc afară.

Vĕduva Bourdon : Lucrurile s'au petrecut aşa: că Dumneaei, căutându'mi cértă pentru pieile de iepure, mi-a dis: Cei dece franci ai mei, când o să mi'i dai? strigând in gura mare că am dat faliment şi făcêndu-mĕ cum 'i-a venit la gură. Atunci eu 'i-am rĕspuns cu multă demnitate: Cucónă, nu mĕ injosesc ca să respund la maltrataţiile Dtale! Şi trebue să adaog, Domnilor judecători, că Dumneaei tótă diulica imi sparge urechiele cântând cu trâmbiţa...

Preşedintele (către inculpată): Ce! cânţi cu trâmbiţa?

Vĕduva Chicorat : Şi de ce nu, mĕ rog? Nu e oprit de lege.

Vĕduva Bourdon : Să vedeţi care e pricina, Domnilor judecători. Cucónei 'i-e frică grozav de choleră, şi a cumpărat trâmbiţa asta de la un ovreiu cu haine vechi, fiind că a citit la gazetă că cholera fuge de aramă; şi de atunci tótă diua ne sparge urechiele cu ea.

Preşedintele : Déră bătaia şi istoria cu lighénul, cum s'au intêmplat?

Vĕduva Bourdon : S'a intêmplat că, dupe ce m'a luat de pĕr de mi 'l-a jumulit tot, m'a umplut şi de lături de sus pênĕ jos.

Vĕduva Chicorat : Nu este adevĕrat, Domnule preşedinte! Vĕ jur pe nepótă-mea.

Tribunalul delibereză.

Vĕduva Bourdon : Şi nu e numai atât, Domnilor. Cucóna linge ólele de aramă şi suge gologanii; diminéţa şi séra se frécă pe burtă cu trâmbiţa; iţi vine să mori de ris! 'Şi-a inchipuit că o să se imbolnăvéscă de choleră din causa pieilor mele de iepure.

Tribunalul condamnă pe prevenită la 16 franci de amendă şi la cheltuielele procesului.

Vĕduva Chicorat (eşind din sală necăjită): O să vedem noi, la Curte, daca Dumneaei are dreptul să otrăvéscă lumea cu piei de iepure!

Vĕduva Bourdon : Da! da! o să vedem şi noi daca Dumneata ai dreptul să ne asurdesci urechiele tótă diua cu trâmbiţa!

* * *

Drăguşin a obţinut de curênd uă carte de avocatură de la „facultatea din Têrgoviste“, şi profeseză acum pe lêngă una din judecătoriile de ocol din Bucuresci.

Pênĕ mai ieri acest nou emul al lui Cicerone şi al Dlui Grădisténu era un pacinic plăpumar de mahala, fórte dibace in mânuirea acului şi făcênd să sbóre lâna in mii de fulgi sub puterea drângului sĕu. Din nenorocire, schiopând de piciorul drept in urma unui accident, ceea ce 'l-a făcut impropriu pentru meseria sa, şi muscat in inimă de gelosie vĕdênd că „nenea Tache“, bărbierul de peste drum, de când işi lepĕdase briciul şi se făcuse avocat, se lăuda cât 'i lua gura că nu mai are unde să pună paralele, — Drăguşin se decise să imbrăcişeze şi el acéstă carieră atât de facilă şi de producĕtóre.

Acum uă septĕmână fu debutul sĕu. Etă prima petiţiune eşită din pana noului avocat:

> Domnule Judecător!
>
> Am fost in serviciu Dlui Dumitrache X... impreună cu consórta mea Maria cu condiţiune să fim amândoui. Dupe ce ne-am aranjat m'a luat la gónă pe mine, poprind femeia şi bagaju.
>
> Vĕ rog Dle judecător a 'l chiăma in judecată, ca pe de uă parte să fiă obligat a 'mi libera femeia precum şi bagaju ce 'l notez in dos sau preţul lor de 300 lei — cu cheltuieli de judecată, timbre şi urmărire.
>
> Primiţi asigurarea etc.
>
> *(Urméză semnătura)*

Drăguşin este in nedomirire şi astădi de ce judecătoria 'i-a respins cererea pentru liberarea femeei sau plata preţului ei.

Bucuresci — Typ. Curţei Regale, pr. F. Göbl Fii, Pasagiul Român, 12.

ANUL XII. — Nr. 63. JOI 8 SEPTEMBRE 1883

DREPTUL

LEGISLATIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENTIA — ECONOMIE POLITICA

Prim-Redactor: DEMETRU C. POPESCU

ESE DE DOUE ORI PE SEPTEMANA

Redactor-Administrator: NICOLAE CHRISTESCU

REDACȚIUNEA ŞI ADMINISTRAȚIUNEA ȚIARULUI, PASAGIUL ROMAN, 10

ABONAMENTELE se fac pe an şi pe jumĕtate de an: la 1iu Decembre şi 1iu Maiu. De la 1iu Iulie pênĕ la 20 August ȡiarul nu apare.

Anunțuri: linia 40 bani. *Scrisorile nefrancate se refusă* Un numĕr: 50 bani

COSTUL ABONAMENTULUI Pe an, 40 lei; pe jumĕtate an, 20 lei. *Studenții plătesc pe jumĕtate* Pentru străinĕtate se adaogă timbrul postal

SUMAR

JURISPRUDENȚA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ŞI JUSTIȚIE

SECȚIUNI UNITE

Şedința din 2 Iunie 1883

Preşedința Dlui Al. Crețescu, prim-preşedinte

Chiriachița E. Hagi Servile cu Enrieta Rascovici şi altul

HOTARIRI. — EFECTELE LOR CONTRA AQUISITORILOR DE DREPTURI POSTERIORI INTRODUCEREI PROCESULUI. — HOTARIRI PRONUNȚATE CONTRA AUTORULUI. — RES INTER ALIOS ACTA. — RESPINGERE.

CONTESTAȚIUNE. — ACȚIUNE PAULIANA. — NU SE PÓTE JUDECA PE ACÉSTA CALE. — RESPINGERE.

1° Hotărîrile definitive produc efect numai intre persónele cari au luat parte la judecată, fără să se pótă opune succesorilor particulari aquisitori de drepturi reale in intervalul de la inceperea procesului pênĕ la judecarea definitivă.

Prin urmare, daca, in cursul instanței, se transmite, de esemplu, proprietatea unui lucru pentru care esistă judecată, hotărîrea dată in raport cu autorul nu se póte opune aquisitorului.

Soluțiunea este identică, fiă că procesul este pendent inaintea primei instanțe, fiă inaintea Curței de apel.

2° Pe cale de contestațiune la urmărirea unui imobil nu se póte judeca uă acțiune Pauliană, care se póte introduce pe cale principală de partea interesată.

Nr. 5. — Respins, recursul făcut de Dna Chiriachița E. Hagi Servile contra decisiunei Curței de apel din Focşani, secțiunea II, cu Nr. 27, din 1882, pronunțată in procesul cu Dlor Enrieta Rascovici şi A. Michailof.

S'au ascultat: D. G. Crețénu, consilier al Curței, in citirea raportului făcut in causă; D. Gr. G. Peucescu, avocatul recurentei, in desvoltarea motivelor de casare; D. Mich. D. Korne, avocatul intimaților, in combateri; D. R. N. Opranu, procuror de secțiune, in conclusiuni.

Curtea, deliberând:

Asupra motivului ântâiu de casare:

„Violarea art. 1201 Cod. civil. — Sentința Tribunalului Covurluiu constată că casele sunt ale Dlui Michailof, debitorul nostru, éră nu ale Dnei Michailof. Vênȡarea către Dna Rascovici este fără indouială oposabilă acesteia, de óre ce senti ța este din 1877, pe când cumpărătórea este din 1879, şi prin urmare Dna Rascovici era representată de autórea sa in momentul in care s'a pronunțat acea sentință.

„Acea sentință nu era insă definitivă in momentul vênȡărei, aşa in cât nu avea incă puterea esecutorie; déră aceeaşi acțiune nu putea să se mai judece de altă instanță judecătoréscă, şi prin urmare avea, chiar de atunci, in acest ințeles, autoritatea lucrului judecat. Căci indată ce esistă uă sentință, chiar supusă apelului sau oposițiunei, chiar atacată cu apel sau oposițiune, acea sentință este lucru judecat pênĕ ce se va statua asupra oposițiunei sau apelului şi óre-cum sub condițiune; şi, fără indouială, cestiunea pe care a hotărît'o nu mai póte fi desbătută inaintea aceluiaşi

Tribunal sau inaintea altui Tribunal de cât in urma unui recurs ordinar sau estraordinar contra sa.

„Prin urmare, sentința Tribunalului Covurluiu cu Nr. 33, din 1877, avea autoritatea lucrului judecat chiar in momentul cumpărărei caselor de Dna Rascovici, şi acum acea hotărire a devenit definitivă şi esecutorie. Curtea, neţiind sémă de dênsa, a violat autoritatea lucrului judecat."

Avênd in vedere că Curtea de apel, prin decisiunea supusă recursului, constată că sentința Tribunalului Covurluiu cu Nr. 33, din 1877, prin care se declară actul Dnei Michailof ca simulat, fiind deferită cercetărei Curţei de apel, in urma apelului făcut şi pe când causa era pendentă la Curtea de apel, Dna Michailof a vêndut imobilul Dnei Rascovici, prin act transcris in regulă la 3 Ianuarie 1879, şi Curtea declară că sentința Tribunalului Covurluiu nu 'i póte fi opusă Dnei Rascovici sub nici un fel;

Considerând că din faptele stabilite de Curte, din modul cum Curtea de apel discută cestiunea, se degagiéză cestiunea de drept, care şi forméză obiectul motivului in discuţiune: daca, in vreme ce instanța e pendentă, s'a transmis cui-va un drept real, de esemplu dreptul de proprietate asupra unui lucru prin vênḑare, şi daca se continuă in urmă procesul, hotărirea definitivă dată contra autorului se póte opune aquisitorului;

Considerând că un cumpărător fiind un succesor cu titlu particular, acesta nu póte fi representat de autor, in cât privesce hotărirea definitivă ce se pronunță in contra lui dupe transmiterea dreptului real, fiind că dupe transmitere succesorul avênd drept asupra lucrului şi interes in privința conservărei lucrului, dreptul şi interesul nu pot fi atinse sau compromise prin hotărirea definitivă pronunțată in urma transmiterei; că, astfel, hotărirea definitivă dată contra autorului in urma transmiterei este, pentru succesor, *res inter alios judicata*;

Considerând că acea soluţiune rĕmâne aceeaşi, fiă că procesul inceput contra autorului era judecat de Tribunal şi pendent la Curtea de apel, fiă că sentința Tribunalului, fiind supusă apelului, nu constitue autoritatea lucrului judecat, care nu se póte recunósce de cât hotăririlor definitive, şi procesul urmând la Curtea de apel in urma transmiterei dreptului real, in nici intr'un fel succesorul nu póte fi considerat ca representat de autor pentru ceea ce s'a judecat contra autorului; că, aşa fiind, motivul este neintemeiat (1);

Considerând că, uă dată ce se respinge motivul ântâiu, motivul al douilea, chiar să fiă intemeiat, nu póte avé de efect casarea decisiunei, căci fundamentul intregei decisiuni este cestiunea de drept ce forméză obiectul motivului ântâiu; că, aşa fiind, motivul al douilea este fără interes.

Asupra motivului al treilea de casare:

„Esces de putere. — Ca să ne apărăm contra contestaţiunei Dnei Rascovici, am oferit Curţei să probăm că Dsa era de rea credinţă când a cumpărat; că, prin urmare, nu se póte prevala de cumpărătóre contra mea; că a cunoscut procesul, de óre ce urmărirea era şi publicată.

„Curtea refusă de a se pronunța asupra acestui punct trămiţêndu-mĕ să fac alt proces, ca să dĕrim uă vênḑare făcută cu rea credinţă in cursul unei urmăriri imobilare."

Considerând că Curtea nu discută buna sau réua credință a Dnei Rascovici, fiind că acésta ar forma obiectul unui proces pe cale principală; că intr'adevĕr, intr'uă instanţă de judecare a contestaţiunei făcută in contra urmărirei imobilului, precum e in specià, nu se póte judeca intre altele şi uă acţiune Pauliană, căci asemenea acţiune intr'adevĕr are a fi esercitată prin uă acţiune a nume, pe care partea recurentă o póte intenta şi esercita contra Dnei Rascovici şi pe care Curtea o şi reservă (1);

Pentru aceste motive, respinge, etc.

(1) V., in sens contrariu, Cas., s. I, *Dreptul* Nr. 18, din 1881; idem Nr. 81, din 1882; idem Nr. 14, din 1883; Curtea Buc., secţ. II, *Dreptul* Nr. 54, din 1881. *(N. R.)*

INALTA CURTE DE CASAŢIUNE ŞI JUSTIŢIE, SECŢ. I

Şedința din 21 Iunie 1883

Preşedinţa Dlui Th. Rosetti, preşedintele secţiunei

Anastasia Chicherdic cu Leon Comino

CONSTITUIREA TRIBUNALULUI. — CERERE DE DESPĂGUBIRE DERIVÂND DINTR'UN FAPT PENAL. — ABSOLVIREA INCULPATULUI. — APELUL PARŢEI CIVILE.

Instanța de apel, de şi sesisată numai dupe apelul părţei civile, trebue să fiă constituită in instanţă corecţională şi să judece dupe Procedura Codului penal, chiar in casul când in prima instanță inculpatul a fost absolvit, daca cererea de despăgubire derivă dintr'un fapt penal.

Nr. 251. — Casată, in urma recursului făcut de Anastasia Chicherdic, sentinţa Tribunalului Sucéva, cu Nr. 110, din 1882, pronunţată in procesul ce are cu Leon Comino, pentru daune.

S'au ascultat: D. Al. Petrescu, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă; D. P. Borş, avocatul recurentei, in desvoltarea motivelor de casare; D. Leon Comino in combaterile sale.

Curtea, deliberând:

Asupra motivului de casare:

„Esces de putere şi incompetenţă *ratione materiæ*. — In fapt se dovedesce că acéstă afacere la prima instanţă s'a judecat ca proces penal. In apel insă, Tribunalul a denaturat acţiunea primordială şi a judecat afacerea ca proces civil, pe când nu era competent."

Avênd in vedere că recurenta a fost tradusă inaintea judelui de ocol inculpată că a comis uă contravenţiune la legea comunală, éră D. Comino, intimatul de astăḑi, a intervenit in instanţă ca parte civilă pretinḑênd daunele suferite

(1) V., in sens contrariu, Cas., s. I, *Dreptul* Nr. 179, din 1882; Cas., s. II, *Dreptul* Nr. 86, din 1882; Curtea Buc., secţ. I şi III, *Dreptul* Nr. 52, din 1882. *(N. R.)*

din neplata taxelor jugăritului de la care s'a sustras recurenta;

Având in vedere că judele de ocol, judecând atât contravenţiunea precum şi cererea părţei civile, pentru cea d'ântâiu absolve pe recurentă, éră pentru cea d'a doua o condamnă la 100 lei despăgubiri;

Considerând că de şi Tribunalul a fost sesisat numai de apelul părţei civile, insă cererea de despăgubire decurgênd dintr'un fapt penal imputat recurentei, trebuia judecat procesul de Tribunal constituit ca Tribunal corecţional şi dupe formele prescrise de Procedura Codului penal;

Considerând, in speciă, că Tribunalul judecând apelul ca Tribunal civil şi dupe formele Procedurei civile, in adevĕr a judecat fără competenţă şi a comis esces de putere;

Pentru aceste motive, caséză, etc.

Şedinţa din 22 Iunie 1883

Preşedinţa Dlui Th. Rosetti, preşedintele secţiunei

Anton I. Ţĕranu şi altul cu Ministerul de resboiu

LEGEA DE REQUISIŢIUNI. — HOTARIRILE COMISIUNILOR NUMITE. — CARACTERUL LOR. — ART. 12 LEGEA DE REQUISIŢIUNI. — CASARE.

Hotăririle comisiunilor de liquidarea requisiţiunilor sunt definitive numai in ceea ce privesce verificarea sumelor in sarcina Statului, fără insă a se prejudeca dreptul părţilor vătĕmate d'a recurge la instanţele ordinare civile, fiă pentru rea aplicaţiune a legei de requisiţiuni, fiă pentru a le deferi judecarea unor cestiuni pe cari comisiunile nu sunt competente a le cerceta şi decide.

Nr. 258. — Casată, decisiunea Curţei de apel din Bucuresci, secţiunea III, cu Nr. 9, din 1883, in urma recursului făcut de Anton I. Ţĕranu şi I. Murat, in procesul ce au cu Ministerul de resboiu.

S'au ascultat: D. N. Mandrea, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă; D. Dem. C. Popescu, avocatul recurenţilor, in desvoltarea motivelor de casare; D. Math. Corbescu, avocatul Statului, in combateri.

Curtea, deliberând:

Asupra motivului ântâiu şi al treilea de casare:

1° „Esces de putere şi denegare de dreptate, pentru că onor. Curte a refusat de a ne judeca, fără ca vre uă lege să o autorise pentru acésta.

3° „Aplică şi interpretă greşit legea şi regulamentul requisiţiunilor, cari nu ḑic că cei requisiţionaţi nu au dreptul de a se presenta inaintea instanţelor judecătoresci, ci numai că lucrările comisiunilor sunt diferite in ceea ce privesce plata de către Stat, care trebuia făcută imediat, mai ales că, in speciă, avea să se judece daca respunderea Statului este ingagiată prin faptul requisiţionărei de şi productele nu vor fi ajuns tóte la destinaţiune, lucru cu totul străin de comisiunile de requisiţiuni."

Considerând că, de şi legea din 1877 relativă la requisiţiuni este uă lege esceptională şi prin art. 12, legea din 1878, care prevede modul plăţei requisiţiunilor, declară definitive hotăririle pronunţate de comisiunile de liquidare, totuşi acele comisiuni neavênd alt drept de cât acela de a verifica şi liquida socotelele, hotăririle lor au putere numai in cât privesce verificarea şi liquidarea sumelor ce Statul este dator a plăti ca despăgubiri, fără insă a prejudeca dreptul părţilor vătĕmate de a recurge la instanţele ordinare civile, fiă pentru rea aplicaţiune a acestei legi, fiă pentru a le deferi judecarea unor cestiuni pe cari comisiunile nu sunt competente a le cerceta şi decide; că, in speciă, Curtea apelativă, declinându'şi competenţa de a judeca cererea recurentului pe motiv că dupe acéstă lege instanţele ordinare n'ar avé drept a judeca, a comis in adevĕr esces de putere şi a făcut uă greşită interpretare legei şi regulamentului requisiţiunilor;

Pentru aceste motive, şi fără a mai discuta pe cele-alte, caséză, etc.

Şedinţa din 25 Iunie 1883

Preşedinţa Dlui Th Rosetti, preşedintele secţiunei

Comiano S. Comino şi altul cu James Valker

ARENDARE. — IMBUNATAŢIRI FACUTE DE ARENDAŞ. — SE REGULÉZA DUPE ART. 494 COD. CIVIL.

INSTANŢE DE FOND. — DREPT DE APREŢIARE. — MARTURISIRE. — INDIVISIBILITATE. — ART. 1206 COD. CIVIL.

INTERPRETAREA ACTELOR. — INSTANŢE DE FOND. — DREPTUL LOR DE SUVERANA APREŢIARE. — ART. 969 ŞI 1073 COD. CIVIL.

DREPT DE RETENŢIUNE. — ACORDAREA LUI DE CATRE INSTANŢA DE FOND. — DREPT DE APREŢIARE.

1° Cestiunea imbunătăţirilor făcute de arendaş pe locul arendat are a se regula dupe art. 494 din Codul civil, cu tóte că, in realitate, arendaşul nu póte să fiă considerat ca un al treilea faciă cu proprietarul.

2° Instanţa de fond, usând de dreptul sĕu de suverană apreţiare, póte să fixeze de la sine valórea chiriei unui lucru, atunci când părţile nu au fixat'o ele inse-şi.

Nu se violéză déră art. 1206 Cod. civil când instanţa de apel, trecênd peste mărturisirea făcută de arendaş, in ce privesce quantumul subarendărei, fixéză de la sine preţul ce arendaşul principal trebue să plătéscă proprietarului

3° Interpretarea contractelor este lăsată la suverana apreţiare a instanţelor de fond.

Prin urmare, réua interpretare nu póte motiva un recurs in casaţiune.

4° Dreptul de retenţiune este lăsat la apreţiarea

judecătorului de fond, care póte să'l acorde ori de câte ori, pentru motive de equitate, 'l găsesce necesar.

Nr. 263. — Respins, dupe uă divergenţă, recursul făcut de Dlor Comiano S. Comino şi Miltiade S. Comino contra decisiunei Tribunalului de apel din Tulcea, cu Nr. 60, din 1881, in procesul ce au cu James Valker, pentru resiliarea unui contract de inchiriare.

S'au ascultat: D. St. Silion, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă; D. Ar. Pascal, avocatul recurenţilor, in desvoltarea motivelor de casare; D. D. Ionescu, avocatul intimatului, in combateri.

Curtea, deliberând:

Asupra mijlocului ântâiu de casare:

„Rea aplicaţiune a art. 494 Cod. civil."

Considerând că de şi in speciă nu era vorba de raporturi juridice intervenite intre proprietarul fondului şi un al treilea detentor, intimatul de astăḍi, in calitatea sa de chiriaş, nefiind faciă cu recurentul un al treilea, totuşi Tribunalul, citând şi aplicând cu analogie disposiţiunile art. 494 Cod. civil la raporturi de drept isvorite din contractul de arendare, nu a făcut uă rea aplicaţiune a acelui text, care de altmintrelea de doctrină şi jurisprudenţă se găsesce aplicabil, intru cât relaţiunile esistând intre chiriaş şi proprietar dupe contract, precum o constată Tribunalul, presentă cea mai perfectă analogie cu casul prevěḍut de art. 494 Cod. civil şi trebuia să găséscă uă soluţiune identică, şi daca Tribunalul ar fi aplicat numai disposiţiunile contractului, de vreme ce, precum se constată in fapt, tóte imbunătăţirile făcute de intimat la móră şi fabrică erau făcute cu consimţimêntul şi in presenţa proprietarului şi incă construcţiuni din temelie; că astfel acest motiv rěmâne nefundat.

Asupra motivului al douilea de casare:

„Violarea art. 1206 Cod. civil din materia probelor."

Considerând că Tribunalul de apel fixând valórea chiriei care nu era fixată de părţi la uă cifră óre-care, nu a violat nici art. 1206, căci intre preţul subarendărei şi intre valórea chiriei faciă cu proprietarul neesistând nici un raport necesar, mărturisire de ar esista in privinţa unui preţ nu e de natură a lega pe judecător la fixarea celui- alt; că astfel Tribunalul, fixând chiria pentru timpul in care nu era prevěḍută prin contract, nu a făcut de cât a usa de dreptul sěu suveran de apreţiare.

Asupra motivului al treilea de casare:

„Violarea art. 969 şi 1073 Cod. civil."

Considerând că Tribunalul constată că ridicarea maşinelor aduse era uă facultate lăsată de contract intimatului, éră nu uă obligaţiune a sa; că astfel decidênd că acéstă ridicare cerută de intimat nu era obligatorie pentru recurent şi nu se putea face fără grave pagube pentru el, nu a violat legea părţilor, ci a făcut numai us de dreptul sěu suveran de a interpreta actele.

Asupra motivului al patrulea de casare:

„Esces de putere."

Considerând că nu este esact a se ḍice că dreptul de retenţiune nu se póte acorda de cât când e a nume fixat prin lege şi cerut espres de părţi; că, din potrivă, acest drept este lăsat la apreţiarea judecătorului de a'l acorda de câte-ori, fiind vorba de un *delictum in re adjunctum*, pentru motive de equitate el 'l găsesce necesar pentru a salvgarda realisarea eficace a despăgubirilor ce el acórdă; că astfel şi acest motiv rěmâne nefundat;

Pentru aceste motive, respinge, etc.

INALTA CURTE DE CASAŢIUNE ŞI JUSTIŢIE, SECŢ. II

Şedinţa din 21 Iunie 1883

Preşedinţa Dlui C. E. Schina, preşedintele secţiunei

Ioan al Chiriţóei, dat judecăţei pentru furt

FURT. — REGULARE DE COMPETENŢA. — LUAREA DE VIN DINTR'UN BUTOIU. — FURT SIMPLU.

Faptul de a fura vin dintr'un butoiu dând cep, fără a se sparge vre uă uşe sau incuetóre, constitue un furt simplu éră nu furt cu efracţiune.

Nr. 260. — D. procuror general dupe lêngă acéstă Curte a cerut a se pronunţa un regulament de competenţă in causa lui Ioan al Chiriţóei.

S'au ascultat: D. G. Creţénu, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă; D. R. N. Opran, procuror de secţiune, in conclusiunile emise.

Curtea, deliberând:

Avênd in vedere că Ioan al Chiriţóei fiind dat judecăţei pentru că a furat nisce vin dintr'un butoiu in prejudiciul lui N. Popescu, judele ocolului Râmnicu-Sărat, prin cartea de judecată cu Nr. 101, din 1883, 'şi-a declinat competenţa de a judeca acest proces, pentru motivul că faptul intră in previsiunile art. 310 Cod. penal; că afacerea venind inaintea Tribunalului Râmnicu-Sărat, acesta, prin sentinţa cu Nr. 308, din 1883, 'şi-a declinat şi el competenţa, considerând faptul ca furt simplu; că ambele aceste hotăriri rěmâind definitive, cursul justiţiei este intrerupt şi déră Curtea de casaţiune este chiămată să pronunţe un regulament de competenţă;

Considerând că, dupe cum resultă din actele de instrucţiune, inculpatul, pentru a comite acest furt, a dat cep la un butoiu cu vin ce se afla pe prispa casei lui N. Popescu şi a luat uă parte din acel vin;

Considerând că acest fapt nu constitue un furt cu efracţiune in sensul legei penale, intru cât vinul ce s'a furat dintr'ênsul s'a scos in mod obicinuit şi nu s'a spart nici uă uşe sau incuetóre spre a se comite acest furt, şi intru cât Tribunalul constată in fapt că butoiul avea un orificiu in par-

tea lui superióră; că déră faptul este de competența judecătorului de ocol de a 'l judeca;

Pentru aceste motive, regulând competența, trămite afacerea inaintea judelui de ocol.

TRIBUNALUL DIN BRAILA

(Corespondența particulară a *Dreptului*)

Ședința din 20 August 1883

Președința Dlui Victor Macri, președinte

Elena Sotir Musliu cu Catinca C. N. Cuțitaru și alta

LUCRU JUDECAT. — CONDIȚIUNI DE ESISTENȚA. — IDENTITATE DE OBIECT. — LIPSA ACESTEI CONDIȚIUNI. — ART. 1201 COD. CIVIL.

LUCRU JUDECAT. — HOTARIRI DEFINITIVE. — HOTARIRI DATE IN PRIMA SAU ULTIMA INSTANȚA, CONTRADICTORIU SAU IN LIPSA.

LUCRU JUDECAT. — PROCES-VERBAL INCHEIAT DE TRIBUNAL. — CONCLUSIUNI PUSE DE PARȚI ȘI DISCUTATE DE TRIBUNAL. — ARE CARACTERUL UNEI HOTARIRI DEFINITIVE.

ACT DOTAL. — CERERE DE REDUCȚIUNE. — DOTA CONSTITUITA DE UN TUTOR. — ATACAREA RESERVEI. — RENUNȚARE LA SUCCESIUNE.

1° Nu esistă identitate de obiect și, prin urmare, nu póte fi vorba de autoritatea lucrului judecat, când in acțiunea deja judecată s'a cerut anularea unui act dotal, éră in aceea ce se judecă astădi se cere reducerea lui.

2° In principiu, este lucru judecat ori de câte ori judecata a tranșat definitiv uă cestiune ridicată și discutată de părți, fără a se distinge daca ea terminat procesul or nu, sau daca hotărirea care tranșéză litigiul este dată in prima sau ultima instanță, contradictoriu sau in lipsă.

3° Un proces-verbal incheiat de Tribunal intrunesce tóte caracterele unei hotăriri definitive, daca, in specia ce el prevede, părțile au pus conclusiuni contradictorii pe cari Tribunalul le-a discutat și resolvat.

4° Un act dotal póte să fiă redus, dupe cererea părței lesate, chiar daca cel dotat a renunțat la succesiunea lui *de cujus*, in casul când dota este constituită nu de către insuși *de cujus* și pe când trăia, ci de uă altă persónă dupe mórte'i, cum ar fi de esemplu, un tutor, fiă legal, fiă dativ.

Reclamanta a fost asistată de D. avocat I. Pavelescu, éră defendórele de DD. avocați G. Demetrescu și G. Bercénu.

Tribunalul,

Asupra acțiunei intentată de Dna Elena Sotir Musliu, tutórea minorului său fiu, contra Dlor Catinca C. N. Cuțitaru și Zamfira S. R. Lupașcu, prin care tinde: 1° de a se reduce drepturile posedate de acestea in virtutea actelor dotale legalisate de acest Tribunal la Nr. 219, din 1875, și Nr. 466, din 1881, de óre ce li s'a constituit dotă de muma lor mai mult de cât aveau dreptul să priméscă din averea rĕmasă pe urma defunctului lor părinte Iani Musliu; 2° d'a se ordona vêndarea intregului imobil rĕmas succesiune dupe defunctul Iani Musliu coprindêndu-se și părțile indivise ale defendórelor, pentru că nu este posibil d'a se face partagiul averei in natură:

Vĕdênd că defendórele au invocat, in cererea de respingere a acestei acțiuni, trei motive: 1° autoritatea lucrului judecat basată pe sentința acestui Tribunal cu Nr. 36, din 1883, și decisiunea Curței apelative din Focșani cu Nr. 61, din 1883; 2° autoritatea lucrului judecat basată pe procesul verbal al acestui Tribunal cu Nr. 3750, din 28 August 1882; 3° că nu pot fi forțate de a suferi reducerea drepturilor lor pe cât timp renunță la succesiune.

In ceea ce privesce primul motiv:

Considerând că din sentința Tribunalului cu Nr. 36, din 1883, se constată că reclamanta, la 4 Octombre 1882, intentând acțiune contra Dlor Catinca Cuțitaru și Paraschiva Musliu pentru anularea actului dotal transcris la Nr. 95, din 1875, 'i s'a respins pentru că nu a fost susținută, și din decisiunea Curței de apel din Focșani cu Nr. 61, din 1883, se constată că, declarându-se apel contra acestei sentințe, s'a respins pe motiv că reclamanta schimbase obiectul cererei, căci acolo a cerut reducerea actului dotal, pe cât timp la Tribunal ceruse anularea sa, și astfel s'a confirmat sentința Tribunalului in ce privesce respingerea acțiunei in anularea actului dotal menționat;

Considerând că, aceste constatări resultând din sentința Tribunalului cu Nr. 36, din 1883, și decisiunea Curței cu Nr. 61, din 1883, fără fundament se invócă autoritatea lucrului judecat basată pe aceste hotăriri. Și, in adevĕr, daca acțiunea de astădi, in ce privesce pe Catinca Cuțitaru și pe reclamanta Elena Musliu, este intre aceleași parți, cari lucréză in aceeași calitate și este basată pe aceeași causă ca și acțiunea din 4 Octombre 1882, obiectul lor este cu totul diferit, căci atunci se ceruse anularea actului dotal ce posedă Catinca Cuțitaru, și acum se cere reducerea lui impreună cu acela al defendórei Lupașcu, ceea ce Curtea a declarat deja prin decisiunea sa cu Nr. 61, din 1883; că, pentru Zamfira Lupașcu, nici póte fi vorba despre lucru judecat, pe cât timp nu a figurat in nici uă calitate in vre un proces identic.

In ceea ce privesce al douilea motiv:

Vĕdênd că din procesul verbal al Tribunalului cu Nr. 3750, din 28 August 1882, se constată că, in urma incidentului ridicat de către Dlor Catinca Cuțitaru și Zamfira Lupașcu, și dupe discuțiuni contradictorii, Tribunalul a scos din impărțéla averei rĕmasă dupe decedatul Iani Musliu porțiunile cuvenite defendórelor in virtutea actelor dotale, și astfel a ordonat vêndarea prin licitațiune publică numai a restului de imobil, pentru eșirea din indivisiune a celor-alți mostenitori; cestiunea déră este de a se sci daca aceea ce s'a judecat prin acest proces-verbal este lucru judecat or nu;

Considerând că, in principiu, este lucru judecat ori de

câte ori judecata a tranşat definitiv uă cestiune ridicată şi discutată de părţi, fără a se distinge daca ea a terminat procesul or nu, sau daca este dată in prima sau ultima instanţă, cum se pretinde de avocatul reclamantei.

In adevĕr, dificultăţile la cari dă nascere laconismul art. 1201 din Codul civil, intr'uă materie atât de importantă, sunt multe; cu tóte acestea, ţinênd sémă de principiele dreptului roman in acéstă materie, pentru că nici se póte tranşa altfel aceste dificultăţi, vom ajunge la resultatul de a constata şi admite că sunt hotăriri anteriόre celei care termină procesul — esceptându-se negreşit cele preparatorii — cărora li se imprimă forţa lucrului judecat, prin simplul fapt că au tranşat definitiv cestiunea pusă in contestaţiune şi discutată de părţi; că, de asemenea, nu este necesar ca judecata să fiă dată in ultimă instanţă, pentru a avé forţa lucrului judecat: ori ce hotărire, dată chiar in primă instanţă, contradictoriu sau in lipsă, dobêndesce acéstă forţă, pe cât timp nu este atacată prin apel sau oposiţiune, şi mai in urmă dobêndesce chiar irevocabil acéstă forţă, daca nici unul din mijlócele de atacare n'au fost date in termen. Consecuenţele la cari ne-ar conduce un sistem contrariu acestuia sunt de ajuns să ne identifice cu principiul pus mai sus; şi in adevĕr, daca s'ar decide că uă hotărire dată in primă instanţă n'are forţa lucrului judecat, atunci ar urma ca reclamantul, care a căḑut in pretenţiunea sa primă, să pótă in infinit să intente noue acţiuni, avênd acelaşi obiect, fără ca defendorul să aibă posibilitatea de a o respinge prin autoritatea lucrului judecat; şi atunci ce se face cu creditul lui şi cu cheltuielele impreună cu şicanele la cari ar fi espus? (Veḑi Dalloz, *Chose jugée*, Nr. 17 şi 19; Laurent, Aubry şi Rau, asupra materiei.)

Considerând că procesul verbal cu Nr. 3750, din 28 August 1882, intrunesce tóte caracterele unei hotăriri definitive, de óre ce, in specia ce el prevede, au fost conclusiuni contradictorii, deci punctul era litigios şi Tribunalul a decis uă contestaţiune; că, astfel, Tribunalul a dat uă hotărire definitivă şi, prin urmare, ar călca in adevĕr autoritatea lucrului judecat, daca ar reveni asupra cestiunei tranşată printr'ênsul; că, déră, acest mijloc de apărare propus de defendóre este fundat.

In ceea ce privesce al treilea motiv :

Considerând că din actele presentate de părţi resultă că Iani Musliu, la incetarea sa din viaţă, a lăsat un imobil cu două construcţiuni, situat in Brăila, strada Bulevardului şi Unirei, in intindere de 243 $^{3}/_{8}$ stânjeni pătraţi, care urméză de a fi impărţit intre şépte mostenitori ai sĕi cari s'au recunoscut de părţi; că déră porţiunea indivisă a fie-căruia mostenitor in acest imobil este de a şéptea parte din 243 $^{3}/_{8}$ stânjeni pătraţi, adică 34 stânjeni şi şése palme, precum incă şi a şéptea parte din cele două construcţiuni;

Considerând că Paraschiva I. Musliu, socia decedatului Musliu, cu actele legalisate cu Nr. 219, din 1875, şi 466, din 1881, dotéză pe Catinca Cuţitaru cu una din construcţiuni şi cu 65 stânjeni pătraţi din imobilul descris mai sus, éră pe Zamfira Lupaşcu cu cea-altă construcţiune şi 32 stânjeni pătraţi din acelaşi imobil; că prin acéstă disposiţiune, minorul fiu al reclamantei este atins in drepturile sale, de óre ce Catinca Cuţitaru a luat şi posedă aprópe indouit de cât ceea ce 'i se cuvenea, şi incă se vede lipsit cu totul de partea ce trebue să aibă in cele două construcţiuni aflate pe imobilul succesoral, astfel că acţiunea se vede destul de legitimă;

Considerând că argumentul invocat de către apărătorii defendórelor, că nu pot fi forţate de a suferi vre uă reducţiune pe cât timp nu reclamă nimic din succesiune şi se mulţumesc pe ce au, nu póte fi luat in consideraţiune, căci, daca acest argument puteau să'l opue in calitate de deţinĕtóre a dotelor de la autorul succesiunei, — şi atunci chiar numai in casul când s'ar fi dovedit că reserva celor-alţi mostenitori nu este atacată, — nu'l pot opune in calitatea in care se presentă, pentru că deţinerea porţiunilor ce li se reclamă este ilegală, fiindu-le date de uă persónă care nu avea nici un drept asupra lor; că, constatându-se déră dreptul de indivisiune ce are fiul minor al reclamantei in cele două construcţiuni şi in porţiunea de teren ce posedă mai mult Catinca Cuţitaru, adică $^{1}/_{7}$ din acéstă porţiune de teren şi din cele două construcţiuni posedate de ambele defendóre, éră pe de alta constatându-se din actul de espertisă cu data 26 August 1882, depus de D. inginer C. Mărgăritescu pe lêngă raportul Dlui membru-supleant cu Nr. 360, din 1882, că partagiul nu se póte face in natură, este evident că, conform art. 736 din Codul civil, urméză să se admită cererea reclamantei şi să se ordone vênḑarea prin licitaţiune publică a acestei averi de uă dată cu vênḑarea celei-alte ;

Considerând că nu s'ar puté susţine cu fundament un singur moment că Tribunalul, prin acéstă mĕsură, ar călca in ceva autoritatea lucrului judecat resultând din procesul verbal cu Nr. 3750, din 28 August 1882, căci, daca Tribunalul ordonă acum scóterea in vênḑare a acestei averi, causa este că prin intentarea presentei acţiuni a constatat că reclamanta, in calitate de tutóre a fiului sĕu, are un drept de indivisiune asupra ei, lucru de care nu a fost sesisat pênĕ in acest moment ;

Pentru aceste motive, ordonă scóterea in vênḑare, etc.

Semnaţi : V. Macri, C. Mărgăritescu.

JURISPRUDENŢA STRAINA

CURTEA DE APEL DIN PARIS, SECŢ. CORECŢIONALA

Audienţa din 5 Iunie 1883

Preşedinţa Dlui Cotelle

Kornitzer Heffès şi altul, preveniţi pentru escrocherie

DIAMANTE GALBENE. — ÎNALBIREA LOR CU AJUTORUL UNOR OPERAŢIUNI CHIMICE. — ESCROCHERIE. — ART. 405 COD. PENAL.

Faptul de a supune nisce diamante galbene unei

preparaţiuni chimice pentru a le face albe şi a le vinde in urmă astfel preparate ca nisce diamante albe prin natura lor, constitue delictul de escrocherie.

Curtea,

Considerând că esistă delict de escrocherie ori de câte ori cine-va face să 'i se dea nisce valori intrebuinţând uneltiri viclene pentru a face să se nască speranţa unui câstig sau a unui alt eveniment chimeric; că, in generalitatea espresiunilor lui, art. 405 din Codul penal nu cere ca ilusiunea victimei acestui delict să se reporteze la un fapt viitor; că erórea sa póte să aibă de obiect numai substanţa valórei unei mărfi ce cumpără şi beneficiul ce vêndarea acelei mărfi ar fi susceptibilă să 'i procure;

Considerând că ar fi uă absolută eróre a crede că şarlataniele comise de comercianţi in prejudiciul cumpărătorilor rĕmân in afară de previsiunile art. 405 pentru a forma un delict special pedepsit cu nisce pedepse mai puţin grave şi in nisce casuri mai restrânse ca acelea ale art. 423;

Considerând că din contra art. 423 nu face de cât a mări asprimea legei coprinsă in art. 405, pedepsind pe comerciantul care vinde uă pétră falsă drept adevĕrată sau pe acela care inşélă asupra naturei mărfurilor chiar atunci când dolul sĕu nu ar resulta de cât din nisce asigurări mincinóse sau din simpla presentare a unei mărfi cu uă aparenţă amăgitóre, fără ca din parte-i să fi mijlocit vre-uă manoperă pentru a face să nască in ochii cumpărătorului speranţa unui câstig sau pentru a 'l indupleca să incheie un tîrg desastros;

Considerând că atunci când cumpărătorul a fost sedus şi induplecat prin nisce uneltiri viclene, mai ales atunci când nisce petre preţióse au fost sofisticate cu ajutorul unor procedimente chimice in scop de a le modifica pentru cât-va timp colórea şi strălucirea, art. 405 devine aplicabil, cu tóte că inşelătoria s'a esercitat, nu asupra naturei, ci numai asupra calităţilor cari făceau valórea lucrului vêndut;

In fapt:

Considerând că din instrucţiune şi din desbateri resultă că in Iulie 1882 Kornitzer a vêndut doctorului Falleck drept 6500 franci douĕ briliante aşeḑate in nisce cercei cari aveau aparenţa celei mai naturale albeţe; că Falleck scoţênd aceste briliante din cercei şi curăţindu-le, ele 'şi-au recăpătat colórea galbenă; că fiind inapoiate de Falleck lui Kornitzer, care servise numai ca mijlocitor al lui Heffès, aceleaşi briliante 'şi-au recăpătat colórea lor albă in urma unei manipulări practicată de ḑisul Heffès şi că in acéstă stare Kornitzer le a vêndut lui Ettinghauser drept 7,000 franci; că insă in urma unei noui curăţiri, cel d'al douilea cumpărător a observat ca şi cel d'ântâiu că petrele erau galbene şi de uă valóre mult mai mică de cum le plătise;

Considerând că in August 1882 Heffès a vêndut in aceleaşi condiţiuni Dlui Martin nisce diamante de cea mai frumósă aparenţă, cari, dupe uă curăţire, 'şi-au perdut colórea albă şi s'au prefăcut in diamante galbene şi de uă mică valóre;

Considerând că instrucţiunea stabilesce că aceste diamante fuseseră puse intr'uă soluţiune de analină pentru ca astfel să rĕmână acoperite de un uşor strat violet destinat a modifica colórea lor galbenă dându-le aspectul celui mai frumos alb; că acéstă manoperă, intrebuinţată pentru a inşela pe cumpărător prin nisce aparenţe şi a'i lua un preţ mai mare de cât valórea reală a mărfei, constitue uă uneltire viclénă; că speranţa câstigului sau a evenimentului chimeric ce a putut să nască din acéstă uneltire consistă in acquisiţiunea unui diamant alb şi curat susceptibil de a fi revêndut fórte scump, pe cât timp cumpărătorul nu dobêndise de cât un diamant galben şi fără valóre; că in acéstă stare faptele causei presintă tóte caracterele delictului de escrocherie;

In ceea ce privesce pe Heffès:

Considerând că se constată că el a fost insuşi autorul uneltirilor viclene prin cari a inşelat pe D. Martin; că supuind aceloraşi operaţiuni şi petrele ce le a vêndut prin Kornitzer, el a inlesnit acestuia mijlócele de a inşela pe Ettinghauser; că este constant, de uă parte, că el a dat lui Kornitzer instrucţiuni pentru a comite escrocheria de care s'a făcut culpabil şi că, pe lêngă acestea, el a ascuns cu şciinţă tot sau parte din suma de 7,000 franci, obţinută cu ajutorul acestei escrocherii;

In ceea ce privesce pe Kornitzer:

Considerând că daca am presupune chiar că acesta a fost de bună credinţă in momentul când a tratat cu Falleck, el insă a cunoscut fórte bine calitatea diamantelor atunci când aceste petre, fiindu-i inapoiate de Falleck, din causa colórei lor galbene, el le a revêndut lui Ettinghauser, dupe ce insă mai ântâiu pusese pe Heffès ca să le dea aparenţa colórei albe, colóre de care deja se mai servise uă dată cu ocasiunea primei vênḑări;

In ceea ce privesce pe Durker:

Considerând că din instrucţiune resultă că acesta era asociat cu Heffès pentru a esploata impreună procedimentele fraudulóse cari dau loc prevenţiunei de facià; că deja, cu ocasiunea unei călătorii in Englitera, Heffès esploatase cu succes acéstă industrie delegală in interesul lor comun; că, in urma unei perquisiţiuni făcută la domiciliul lui Durker, s'au descoperit nisce briliante albite tot prin mijlocul intrebuinţat pentru albirea diamantelor vêndute lui Martin şi Ettinghauser; că tóte aceste impregiurări nu permit a se mai pune la indouială că Durker n'ar fi inlesnit atât lui Heffès cât şi lui Kornitzer mijlócele şi le a dat instrucţiuni pentru a săvêrşi delictele de cari s'au făcut culpabili, şi că, osebit de acésta, Durker n'a ascuns cu sciinţă tot sau parte din sumele obţinute cu ajutorul acestor escrocherii;

Pentru aceste motive, declară pe Heffès, Kornitzer şi Durker culpabili de delictul de escrocherie, etc.

CHRONICA JUDICIARA

Monitorul oficial de astăḍi publică discursul de redeschidere a sesiunei Curţilor şi Tribunalelor din Iaşi, discurs ţinut de D. Panait Stoica, procuror de secţiune, şi relativ la *Darea pe faciă a falimentelor*, precum şi respunsul Dlui prim-preşedinte G. Liciu.

Daca spaţiul ne va permite, le vom reproduce şi noi in numĕrul viitor.

* * *

Duminică 18 Septembre curent, sunt convocaţi toţi avocaţii inscrişi in tabloul districtului Ilfov, spre a proceda la alegerea noului Consiliu de disciplină pe viitorul period de doui ani.

Alegerea se va face in sala şedinţelor secţiunei I a Curţei de apel din Bucuresci, la orele 12 din ḍi.

Nu ne indouim că toţii membrii Baroului bucurescén vor considera ca uă datorie să ia parte la uă intrunire atât de importantă pentru corpul lor.

* * *

Vineri 9 Septembre, Tribunalul din Tulcea va judeca procesul de calomnie intentat de prefectul Stătescu Dlui B. Brănisténu, directorul ḍiarului *Stéua Dobrogei*. Se vor asculta peste 180 martori propuşi de apărare.

Dupe informaţiunile ce avem, mai mulţi avocaţi bucuresceni au şi plecat la localitate, spre a fi faciă la desbateri.

* * *

Din Statele-Unite ale Americei.

Acum uă lună, uă dómnă Armar, din comitatul Pasquotank (Carolina), părăsi domiciliul conjugal cu un óre-care Sam Spry, dupe unii amant, dupe alţii prietenul ei de copilărie. Cei doui fugitivi se urcară intr'uă luntre şi coboriră riul Elizabeth. Bărbatul, când băgă de sémă disparițiunea sociei, se sui şi el intr'uă luntre şi se luă in góna lor. Graţie puterei sale musculare, D. Armar 'i ajunse in curênd. Atunci incepu, in mijlocul riului, uă adevĕrată luptă navală intre cei doui rivali Ea insă avu un resultat cu totul neprevĕḍut: Dna Armar, căutând să despartă pe luptători, căḍu intre cele douĕ luntri şi se inecă. Dupe obiceiu, coronerul locului făcu uă anchetă şi, dupe matură chibsuinţă, puse să aresteze atât pe bărbat cât şi pe amant, ca respunḍĕtori de uă potrivă de mórtea Dnei Armar

* * *

Păcălicilor le place să petrécă pe socotéla altora. Din nenorocire, glumele ce'şi permit faciă cu semenii lor se intorc adesea in contră-le. Probă, următorul proces petrecut inaintea Tribunalului corecţional din Paris.

Preşedintele, către prevenit: Erai pe imperiala drumului de fer?

Prevenitul: Da, impreună cu doui prieteni.

Preşedintele: Aşa. La un moment dat, vĕḍênd că uă persónă, care se afla in interiorul vagonului, scóte capul pe feréstră, 'i-ai scuipat in obraz.

Prevenitul: Am făcut'o fără intenţiune.

Preşedintele: Nu mai incape indouială. Tot fără intenţiune, nu e aşa, ai stins şi lampa care lumina compartimentul aflat de desubtul Dtale? *(Prevenitul tace).* Nu te-ai mulţumit cu aceste douĕ glume. Uă tênĕră din compartimentul in care stinseşi lampa scóte capul pe feréstră, ca să vadă cine face astfel de blestemăţii. Dumneata stai la pândă: nici una, nici douĕ, pac! 'i tragi uă palmă. Adevĕrat este?

Prevenitul: Am făcut'o fără rea intenţiune.

Preşedintele: Negreşit! Cine ar puté ḍice altfel? Cu tóte acestea, se pare că'ţi dai aşa de bine sémă de ceea ce făceai, că, indată dupe comiterea faptului, te-ai furişat la cealaltă margine a imperialei, unde ai fost descoperit de impiegaţi.

Dşóra Soudé, cusătorésă, de 19 ani: Mĕ aflam in vagon impreună cu alte douĕ persóne. De uă dată ne pomenim cu toţii in intuneric: óre-cine stinsese lampa. Scot capul pe feréstră să vĕd cine a făcut pocinogul, şi, pac! primesc uă palmă...

Preşedintele: Ai vĕḍut cine ţi-a tras'o?

Martorul: Nu, déră m'a usturat grozav.

Petit, tinichigiu, este chiămat să depună.

Preşedintele: Spune Tribunalului cele ce scii.

Martorul: Eu? să mĕ ia dracul daca sciu ceva!

Preşedintele: N'ai vĕḍut pe prevenit scuipând in capul unui voiagior?

Martorul: Nu.

Preşedintele: Nu 'l-ai vĕḍut stingênd lampa?

Martorul: Nu.

Preşedintele: Nu 'l-ai vĕḍut dând uă palmă unei persóne care scosese capul pe feréstră?

Martorul: Nu.

Preşedintele: Déră, bine, unde erai Dta?

Martorul: Lêngă dênsul.

Preşedintele: Eraţi impreună?

Martorul: Da.

Preşedintele: Ah! eraţi impreună, de aceea n'ai vĕḍut nimic!

Martorul: Eu unul dormeam.

Tribunalul a condemnat pe păcăliciu la uă lună de inchisóre corecţională.

BIBLIOGRAFIE

Bucuresci — Typ. Curţei Regale, pr. F. Göbl Fii, Pasagiul Român, 12.

ANUL XII. — Nr. 64. DUMINICA 11 SEPTEMBRE 1883

DREPTUL

LEGISLATIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENTIA — ECONOMIE POLITICA

Prim-Redactor: DEMETRU C. POPESCU

ESE DE DOUE ORI PE SEPTEMANA

Redactor-Administrator: NICOLAE CHRISTESCU

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA ḌIARULUI, PASAGIUL ROMAN, 10

ABONAMENTELE
se fac pe an şi pe jumĕtate de an: la 1iu Decembre şi 1iu Maiu.
De la 1iu Iulie pênĕ la 20 August ḍiarul nu apare.

Anunţuri: linia 40 bani.
Scrisorile nefrancate se refusă
Un numĕr: 50 bani

COSTUL ABONAMENTULUI
Pe an, 40 lei; pe jumĕtate an, 20 lei.
Studenţii plătesc pe jumĕtate
Pentru străinĕtate se adaogă timbrul postal.

SUMAR

CASATORIA
ŞI REFORMELE PROPUSE

D. George Filitis, procuror general pe lêngă Curtea de casaţiune, cu ocasiunea deschiderei sesiunei anuale a acestei inalte instanţe judecătoresci, a credut de cuviinţă să atragă din nou atenţiunea savantului sĕu auditoriu asupra controversei eterne pe care o provócă art. 22 din Constituţiune. Distinsul magistrat nu s'a mărginit numai să semnaleze gravele neajunsuri la cari a dat loc in trecut şi dă loc şi astăḍi redacţiunea pripită şi defectuósă a acestui text de lege, ci a propus şi un remediu, care consistă in:

1° Obligativitatea benedicţiunei religióse pe viitor. Ceremonia civilă va trebui să fiă urmată imediat de cea religiósă;

2° Redactarea art. 144 din Codul civil in conformitate cu „sfintele" nóstre canóne;

3° Modificarea art. 221 şi 261 din acelaşi Cod, in sens de a se face incercarea de impăciuire de către episcopul eparchiei, căruia se va comunica de procurorul tribunalului şi hotărirea definitivă de divorţ.

Bună sau rea, reforma propusă de D. Filitis conţine uă ideă in sine, in sensul filosofic al cuvêntului. Or, ideele fiind rare la noi in ţară, ne asteptam ca ea să fiă luată in băgare de sémă şi discutată. Se vede insă că preocupaţiunile politice au fost prea mari şi au absorbit cu desăvêrşire inteligenţele cugetătóre, căci nici uă voce nu s'a ridicat pênĕ acum spre a respunde. Dintre toţi, singur D. George Mârzescu a eşit de curênd la lumină cu un volum asupra Căsătoriei, studiată dupe dreptul civil, dreptul canonic şi dreptul civil internaţional, in care atinge, la rêndul sĕu, controversa in cestiune. Din nenorocire, acéstă remarcabilă lucrare a apărut cu douĕ ḍile numai in urma deschiderei Curţei, ceea ce dovedesce in destul că autorul n'a avut timpul material spre a esamina propunerea făcută de D. procuror general al Curţei de casaţiune. D. Mârzescu ne promite insă că in partea a doua a operei sale se va ocupa de căsătorie din punctul de vedere al religiunei nóstre şi că va consacra un capitol special secularisărei acestei instituţiuni, ceea ce 'i va oferi negreşit ocasiunea să ḍică cuvêntul sĕu intr'uă desbatere atât de gravă.

Ori-cum ar fi, *Dreptul* crede de uă datorie imperiósă să'şi dea părerea asupra unor reforme atât de insemnate şi — trebue să o declarăm incă de la inceput — atât de contrarii spiritului legislaţiunei actuale a României.

I

Inainte de tóte, e necesar să ne intrebăm ce este căsătoria? Şi cestiunea nu e tocmai uşóră de resolvat: de şi căsătoria forméză, dupe cum s'a ḍis, basa moralităţei publice şi fundamentul societăţei civile, de şi a trebuit să fiă unul din primele acte

ale omenirei, ea nu 'şi-a găsit incă uă definiţiune esactă şi adevĕrată. Controversa subsistă déră daca ea este un contract, adică un act civil, sau daca este uă instituţiune religiósă, şi prin urmare uă *taină* (1). Vom vedé mai departe că esistă uă a treia opiniune, care voesce a forma dintr'ênsa un contract *mixt*, adică şi civil şi religios.

Esaminând legislaţiunile diferitelor popóre in acéstă privinţă, suntem datori să recunóscem că Francia, graţie marei sale revoluţiuni, a găsit de la inceput uă soluţiune raţională. Etă, in adevĕr, ce citim in constituţiunea din 1791, titlul II, art. 7 :

Legea consideră căsătoria ca un contract civil. Puterea legiuitóre va determina pentru toţi locuitorii, fără deosebire, modul dupe care nascerile, căsătoriile şi decesele vor fi constatate, şi va desemna pe oficiării publici cari vor fi insărcinaţi cu alcătuirea şi conservarea acestor acte.

Principiul proclamat de Revoluţiunea francesă fu admis in urmă de mai tóte naţiunile culte, cu tótă opunerea invierşunată a bisericei catolice. Este adevĕrat că progresul a fost incet, şi că a trebuit mai bine de uă jumĕtate secol pentru ca el să facă giurul Europei. Astăḑi insă el nu mai intêmpină obstacole seriόse, şi s'ar puté preḑice cu siguranţă epoca când fie-care naţiune civilisată işi va face uă glorie şi uă datorie de a'l inscrie in legile sale.

Dupe art. 109 din constituţiunea belgiană, actele stărei civile sunt de atributul esclusiv al autorităţilor comunale; éră dupe art. 16, căsătoria civilă va trebui să precédă benedicţiunea religiósă, afară de escepţiunile ce se vor determina prin lege, in cas de trebuinţă.

Astfel, pe de uă parte se proclamă libertatea absolută a cultelor, éră pe de alta căsătoria este secularisată. In ochii legei, singura căsătorie legitimă şi valabilă este căsătoria civilă; căsătoria pur religiósă constitue un delict şi un concubinagiu. Lucru curios! acest principiu esenţiamente modern şi raţional a fost proclamat de uă majoritate catolică, care considera căsătoria ca uă taină *(sacrement)*.

In Italia, pênĕ la promulgarea Codului actual, căsătoria era un act esenţialmente religios; ea se celebra de preot cu formalităţile dreptului canonic, ţinêndu-se sémă de impedimentele prevĕḑute de el. Codul actual s'a inspirat de uă ideă cu totul contrarie, determinând regulele relative la căsătorie independent de ori ce prescripţiune religiósă, şi considerând maritagiul ca un contract civil. Cu deosebire insă de legiuitorul belgian, el nu cere ca ceremonia civilă să precédă benedicţiunea religiósă pentru ca căsătoria să fiă valabilă. Din acéstă causă, şi daca ţinem compt de ignoranţa şi de fanatismul populaţiunilor din sudul Italiei, din 8911 căsătorii celebrate la Palermo şi impregiur, 2869 au fost esclusiv religióse, cu alte cuvinte că mai mult de a patra parte din aceste căsătorii sunt, in ochii legei, pure concubinate şi copii, bastarḑi.

Dintre tóte ţerile catolice, Spania a avut să sufere mai mult de influenţa atotputernică a bisericei asupra legislaţiunei sale. Uă lege din 18 Iunie 1870, abrogând *cedula real* a lui Filip II, a introdus căsătoria civilă, permiţênd insă celebrarea cununiei religióse inaintea celei civile. Se pare că acéstă facultate a dat nascere unor abusuri incă şi mai strigătóre de cât in Italia. De aceea, regele, la 9 Februarie 1875, cedând unor resistenţe generale, a promulgat un decret in virtutea căruia căsătoria religiósă valoréză ca şi cea civilă, astfel in cât Spania se bucură astăḑi de douĕ legislaţiuni deosebite asupra căsătoriei : dreptul canonic şi dreptul civil.

Se pare că acéstă ciudată legislaţiune a fost imprumutată de la Portugesi, unde naţiunea este impărţită in douĕ tabere inemice : intr'uă parte cei cununaţi bisericesce, dupe formele şi cu condiţiunile prescrise de canóne; de altă parte, cei cununaţi inaintea oficiărului de stare civilă şi supuşi condiţiunilor determinate de Cod.

In Austria, secularisarea căcătoriei a intêmpinat mari dificultăţi, căci influenţa catolică a fost in tot-d'a-una puternică in monarchia Habsburgilor. Abia in 1870 uă lege infiinţă căsătoria civilă pentru disidenţi, adică aceia cari nu aparţineau nici unui cult recunoscut de Stat. Spre a se folosi de acéstă lege, un mare numĕr de catolici declarară că nu au nici uă religiune. In 1874, Camera deputaţilor votă alte disposiţiuni cari tindeau la secularisare; insă Camera inaltă le respinse, considerându-le ca nisce atingeri aduse drepturilor Bisericei.

(1) Intrebuinţăm intr'adins acéstă espresiune, cu tótă preferenţa nóstră pentru neologisme. Cuvêntul *taină*, in sensul religios, representă cu mai multă putere de cât equivalentul sĕu *mister* intervenţiunea divină pe care Biserica, fiă apusană, fiă resăriténă, o vede in legătura pe care o contractéză bărbatul şi femeia de a vieţui impreună.

In țĕrile protestante, sentimentul religios fiind mai vivace, căsătoria civilă intêmpină incă și mai multe obstacole.

Anglia se află intr'uă stare de transițiune. Registrele stărei civile sunt ținute de oficiări publici, ceea ce constitue un inceput de secularisare. Viitorii soci au alegerea intre căsătoria religiósă și cea civilă. Acésta din urmă se celebréză de un oficiar public numit *registrar*.

In Scoția, legislațiunea e fórte ciudată: alături cu căsătoria celebrată de preot, esistă căsătoriile numai prin consimțimêntul părților. Din fericire, aceste din urmă au căḑut in desuetudine de când au putut să se contracteze cu tóte facilitățile putinciόse inaintea *registrarului*.

In Germania, căsătoria a fost secularisată mai ântâiu printr'uă lege prusiană din 1874 și, in urmă, printr'uă lege a imperiului din 6 Februarie 1875. Pênĕ atunci, căsătoria era un act religios, atât in țĕrile catolice cât și in cele protestante. Cu tótă resistența catolicilor, legea nouă decide, ca și constituțiunea belgiană și cea română, ca ceremonia religiósă să se efectueze in urma cununiei civile.

In Elveția, uă lege din 24 Decembre 1874, aplicabilă la tóte cantónele, a luat din mâna preoților registrele de stare civilă și a secularisat căsătoria, declarând căsătoria civilă obligatorie inaintea ceremoniei religióse.

In țĕrile nordice tradițiunea in acéstă privință e cu totul curiósă. In Suedia, bună óră, unde femeile sunt sub tutelă tótă viața lor și părinții le mărită fără să le céră consimțimêntul, preoții luterani, mai tenaci chiar de cât cei catolici, au resistat timp indelungat in contra invasiunei ideelor moderne. Abia in 1873, legislațiunea admise un inceput de libertate religiósă și, ca consecuență, căsătoria civilă. Când socii aparțin confesiunei luterane, căsătoria este celebrată de ministrul cultului național, căci luteranismul este religiunea dominantă a Suediei. Dupe uă lege din 31 Octombre 1873, viitorii soci, când sunt de altă religiune, pot să se cunune inaintea preoților cultului lor, daca acestia au fost autorisați de rege ca să binecuvinteze cununiile. Când părțile sunt de confesiuni diferite, căsătoria se póte face inaintea autorității civile. In fine, daca nici unul din viitorii soci nu profeséză religiunea Statului sau vre uă religiune autorisată, ei vor trebui neapărat să recurgă la căsătoria civilă.

Norvegia, de asemenea, își are religiunea ei de Stat, și căsătoria religiósă este obligatorie pentru părtașii cultului dominant. Aceia cari nu profeséză religiunea luterană pot insă să contracteze uă căsătorie civilă inaintea notarului. Cu tóte acestea, numai oficiărul public este laic, căci condițiunile de capacitate și formele preliminare depind de dreptul canonic.

In ceea ce privesce pe Danemarca, se pare că maritagiul a remas un act religios sub raportul formei; căsătoria civilă ar fi necunoscută. D. Laurent insă, de la care am imprumutat tóte aceste notițe de drept comparat (1), refusă să crédă că legislațiunea acestei țĕri ar puté fi atât de inapoiată.

Statele-Unite ale Americei posed uă legislațiune cu totul estraordinară. Nu esistă legi federale cari să regulamenteze căsătoria in mod uniform pentru tótă confederațiunea; fie-care Stat își are dreptul sĕu propriu. Ca și mai 'nainte in Scoția, simplul consimțimênt al părților este de ajuns, independent de ori-ce ceremonie religiósă sau civilă, și fără să fiă trebuință de presența vre unui martor. Spiritul acestei legislațiuni este pretutindeni același: a inlesni prin tóte mijlócele căsnicia și, prin urmare, a face concubinagiul imposibil, suprimând ori-ce solemnitate. Căsătoria déră este considerată ca un act eminamente civil, de vreme ce ea este perfectă, ce ori-ce contract, prin simplul consimțimênt al părților.

In Rusia, căsătoria ortodoxilor se face inaintea preotului, și tribunalale eclesiastice, consistoriele, judecă singure afacerile matrimoniale. Disidenții se căsătoresc dupe regulele confesiunei lor. Cât despre căsătoriile mixte, ele se celebréză de preotul ortodox, și copii trebuesc crescuți in religiunea Resăritului. Pênĕ in aceste de pe urmă timpuri, sectarii n'aveau stat civil; și fiind că refusau serviciele preoților ortodoxi, ei se găseau aprópe in aceeași posițiune ca protestanții francesi in urma revocărei edictului din Nantes. Uă lege recentă din 19 Aprilie

(1) *Droit civil international*, IV. — Autorul s'a orientat, la rêndul sĕu, dupe opera Dlui GLASSON, profesor la Facultatea de drept din Paris, asupra căsătoriei civile și asupra divorțului in principalele State ale Europei.

1874 introduse căsătoria civilă pentru sectari, cu óre-cari restricţiuni ce credem inutil a reproduce aci, principiul fiind recunoscut.

Dupe cum resultă din acest repede esamen al stărei legislaţiunei la diferitele popóre civilisate, tendenţa generală a societăţilor moderne este de a considera căsătoria ca un contract cu desăvêrşire civil. Cele mai multe au inscris deja principiul in legile lor; altele sunt pe cale de a 'l inscrie: totul se reduce la uă cestiune de viitor. „Principiul proclamat de revoluţiunea francesă, ḑice D. Laurent, va face giurul Europei in urma drapelului tricolor, şi, ori-cari vor fi silinţele ultramontanismului, el va rĕmâné dreptul comun al lumei civilisate.“ Constatăm cu satisfacţiune că, dintre tóte naţiunile Europei, România este printre cele d'ântâiu care a imitat esemplul Franciei, secularisând căsătoria şi considerând'o, prin urmare, ca un act al vieţei civile.

Intr'unul din numerele viitóre vom reproduce pe scurt desbaterile urmate in Constituantă cu ocasiunea art. 22, vom esamina de aprópe natura contractului de căsătorie, şi ne vom incerca să demonstrăm: 1° că Biserica nu trebue să aibă nici un amestec in alcătuirea acestui contract, şi 2° că pretinsa căsătorie „mixtă“, visată de unii reformatori de la noi, e uă concepţiune *ibridă* (1) in contra căreia protestéză şi raţiunea şi bunul simţ.

N. Christescu

(1) Cuvêntul a fost intrebuinţat de D. Constantin BOERESCU, cu ocasiunea desbaterilor din Constituantă.

Discursurile de redeschidere a sesiunei Curţei de apel din Iaşi

Cu ocasiunea redeschiderei sesiunei judiciare a Curţei de apel din Iaşi, D. Panait Stoica, procuror de secţiune, dupe ce a esprimat regretele sale pentru retragerea din magistratură a Dlui Stefan Ney, fostul prim-preşedinte al acelei Curţi, şi a felicitat pe guvern pentru numirea Dlui G. Liciu in acéstă inaltă funcţiune, a pronunţat următorul discurs:

Domnilor magistraţi,

Subiectul ce am ales spre a vĕ intreţine câte-va momente este *Darea pe faciă a falimentului.* Am restrâns materia aprópe esclusiv la disposiţiunile art. 185 Cod. comercial, căci mai tóte cele-alte disposiţiuni relative la faliment sunt mai mult nisce simple reguli de procedură, şi apoi cadrul restrâns al unei lucrări de asemenea natură nici 'mi permitea a mĕ intinde asupra tuturor acestor disposiţiuni. Déră chiar in aceste limite restrânse, materia merită tótă atenţiunea; fiind că, dupe cum vom vedé, nici doctrina şi nici jurisprudenţa nu sunt de acord asupra tuturor cestiunilor dificile ce se ridică in practică.

Art. 185, alin. 1, Codul comercial, ḑice: „Ori-ce comerciant incetéză plăţile sale se socotesce falit.“ Pentru ca să fiă déră un debitor declarat in stare de falit, legea cere douĕ condiţiuni: 1° să aibă calitatea de comerciant, şi 2° să fi incetat plăţile sale.

Ne vom ocupa de aceste douĕ cerinţe ale legei.

§ 1. *Despre calitatea de comerciant*

Legea, prin art. 1 Cod. comercial, ne spune că comercianţi sunt aceia cari fac fapte de comerciu şi cari 'şi fac uă profesiune obicinuită din eserciţiul acestor fapte.

Prin urmare, caracterul esenţial al calităţei de comerciant este eserciţiul constant şi indelungat al actelor de comerciu cari să formeze profesiunea obicinuită a unei persóne. Acela care nu este comerciant de profesiune nu póte fi declarat de falit, ḑice D. Locré (*Esprit du Code de com.*, sur l'art. 437).

In adevĕr, câte-va acte de comerciu isolate, săvêrşite de uă persónă, nu 'i dă calitatea de comerciant, póte insă fi supus jurisdicţiunei comerciale. Astfel este când cine-va subscrie sau giréză uă poliţă, din causă că legea a voit a da acestui act un caracter eminamente comercial. Nu este tot astfel când cine-va subscrie sau giréză un bilet la ordin, fiind că acest act nu este comercial de cât când se contractéză intre comercianţi şi pentru fapte de comerciu sau când se giréză de către un comerciant.

Daca am presupune că un proprietar sau arendaş, persóne cari in genere nu pot fi considerate ca comercianţi, de obiceiu 'şi reguléză tóte afacerile lor bănesci subscriind sau girând poliţe, ar avé ei calitatea de comercianţi?

Credem că nu, pentru că lipsesce idea de speculă şi pentru că de şi ei useză de asemenea operaţiuni intr'un mod obicinuit, insă acésta o fac numai in scop de a'şi regula interesele lor agricole.

Din contra, când cine-va subscrie şi giréză poliţe cu intenţiune de a le specula, cum fac bancherii, şi când 'şi fac uă profesiune obicinuită din aceste operaţiuni, sunt consideraţi că au calitatea de comercianţi.

Când nu sunt probe esterióre cari să denote prin ele inseşi calitatea de comerciant, precum: fabricele, usinele, magasiile, comptoarele şi ori-ce alte stabilimente, publicaţiunile şi afişurile prin cari cine-va işi ia acéstă calitate, in asemenea cas multe dificultăţi se presentă in practică, cari nu se pot invinge de cât prin sagacitatea şi prudenţa magistratului; el este ţinut, in astfel de cas, a usa de tóte mijlócele permise de lege spre a'şi forma convingerea, căci nici legea şi nici doctrina nu ne dau regule precise şi absolute cari să fiă aplicabile la tóte casurile.

Atât putem adăoga numai că ori de câte ori idea de trafic şi de speculă se manifestéză intr'un mod principal in actele din a căror eserciţiu 'şi face cine-va uă profesiune obicinuită, de atâtea ori are calitatea de comerciant şi póte fi declarat falit.

Astfel sunt meseriaşii şi industriaşii cari cumpără materiile necesare pentru a 'şi esercita profesiunea lor, pe cari le lucréză şi apoi le vênd.

Din contra, artistii, precum pictorii, sculptorii, etc. nu pot fi consideraţi ca comercianţi, de şi cumpără materiile in

scop de a le revinde dupe ce le vor lucra, pentru că in specià nu materia dă valórea principală a operei, ci talentul şi geniul artistului.

Déră farmacistii sunt ei comercianţi?

Acéstă cestiune este fórte controversată in doctrina şi jurisprudenţa francesă (Dalloz, VIII, p. 499).

Ceea ce a contribuit mai mult a da loc acestei controverse este legea din 21 Germin. anul XI, care prin art. 32 interḑice farmacistilor de a vinde alte obiecte de cât cele de drogherie sau de a face alt comerciu in localul farmaciei.

Credem că la noi nici nu póte fi vorba de controversă, intru cât nu esistă nici un text de lege proibitiv in sensul celei menţionate. Afară de acésta. este generalmente cunoscut că la noi farmacistii nu vênd numai medicamente preparate de ei dupe ordonanţele medicilor, ci uă sumă de alte medicamente pe cari le cumpără preparate gata, precum şi alte obiecte de toaletă, in scopul esclusiv de a le revinde, prin urmare de a le specula. Astfel déră putem afirma cu siguranţă că farmacistii au calitatea de comercianţi şi că pot fi declaraţi faliţi ori când incetéză plăţile lor.

Uă cestiune care póte da loc la óre cari dificultăţi practice este cestiunea de a se sci in ce moment un debitor trebue să aibă calitatea de comerciant: in momentul când urméză a se declara falit sau când incetéză plăţile sale?

Din disposiţiunile alin. 1 Codul comercial, art. 185, reese, fără nici un dubiu, că starea de falit a unui debitor comerciant 'şi ia nascerea chiar din momentul când acesta a incetat plăţile sale, şi că Tribunalul nu face alt de cât să constate uă stare de lucruri care esista de mai 'nainte.

Este evident déră că in acest moment debitorul trebue să aibă calitatea de comerciant, căci altfel un debitor de rea credinţă ar puté fórte uşor a se sustrage de la rigórea legei comerciale, părăsind comerciul sĕu şi imbrăcişând uă altă profesiune, fără a 'şi face facià ingagiamentelor sale comerciale şi fără a retrage din piaţă creanţele sale; şi apoi, când creditorii sĕi s'ar incerca a 'l declara falit, atunci s'ar apăra că nu mai are calitatea de comerciant.

§ 2. *Despre incetarea plăţilor*

Legea ḑice că ori-ce comerciant incetéză plăţile sale este falit (art. 185 Cod. comercial). Prin urmare, incetarea plăţilor este caracterul esenţial al falimentului. De aceea este fórte important a distinge cu precisiune elementele constitutive ale acestui fapt.

Cea d'ântâiu intrebare care ni se presentă este de a se sci cum trebue să fià incetarea plăţilor, generală sau parţială?

Nouĕ ni se pare că chiar din spiritul legei resultă că nu este necesar ca un comerciant să inceteze tóte plăţile sale spre a fi declarat falit.

Acésta reese şi mai mult din impregiurarea că, in proiectul Codului comercial frances de la 1807, in art. 437, corespundĕtor articolului nostru 185, se ḑicea *tous paiements*. Cuvêntul *tous* insă a fost eliminat in urma avisului Tribunalelor din Francia, ceea ce probéză că legiuitorul nu a inţeles uă incetare generală a plăţilor.

Pe lêngă acestea, mai toţi autorii sunt de acéstă părere şi esistă mai multe decisiuni ale Curţilor din Francia tot in sensul acesta (Dalloz, XXIV, pag. 38).

De aci insă nu urméză că ori-ce refus de plată are caracterul unei incetări de plăţi, precum: refusul de a plăti uă creanţă neajunsă la scadenţă sau neliquidă şi incertă, sau chiar a unei poliţe neacceptată, din causă că nu s'a făcut provisiunea, sau că este falsă, ori in fine când comerciantul se află sub presiunea unui simplu moment de jenă, fără ca desordinea in afacerile sale să fià aşa de avansată in cât să denote lipsa creditului sĕu.

In asemenea cas insă magistraţii chiămaţi a constata incetarea plăţilor trebue să observe ca nu cum-va aceste impregiurări să fià invocate in scopul numai de a evita darea pe facià a falimentului.

Déră pentru ca să fià incetare de plăţi in sensul legei, trebue ca debitorul să devină insolvabil? D. Locré (*Esprit du Code de com.*, tit. V, pag. 21) susţine afirmativa, basându-se pe diferenţa de redacţiune a art. 437 din proiectul Codului de la 1807, care era conceput astfel: „*Tout commerçant qui cesse ou suspend ses paiements*, etc.“ şi acea admisă de comisiune, in care se elimineză cuvêntul *suspend*, dupe observaţiunea Tribunalelor din Francia, articol care este adoptat şi de Codul nostru tot cu acéstă modificare (veḑi art. 185 Cod. comercial); de unde ar urma că legiuitorul frances, suprimând acest cuvênt, ar fi avut intenţiunea a manifesta idea insolvabilităţei debitorului. Apoi D. Locré mai adaugă: este evident că un comerciant nu devine falit de cât când 'i lipsesce cu totul resursele şi nu când activul sĕu acopere pasivul.

In adevĕr, se pare neesplicabil la prima vedere cum un comerciant, care dispune de un activ mai mare de cât pasivul sĕu, să fià cu tóte acestea declarat falit? Lasă că asemenea casuri se pot intêmpla fórte rar; déră ori-ce confusiune şi indouială dispare in acéstă privinţă, indată ce vom observa că aceea ce animéză comerciul, aceea ce lărgesce cercul de activitate al unui comerciant, nu este activul sĕu, bunurile mobile sau chiar imobile, ci creditul sĕu. Apoi, ce insemnéză când un comerciant nu mai este in stare a face facià ingagiamentelor sale şi când creditorii sĕi nu 'l păsuesc, cu tóte că activul sĕu acopere pasivul?

Nu insemnéză óre acésta că pe un asemenea comerciant 'l-a părăsit creditul? Afară de acésta necesitatea plăţilor unui comerciant atrage necesitatea plăţilor altui comerciant şi astfel ruina unuia aduce ruina altuia.

Ecă pentru ce credem că legiuitorul nu s'a ocupat de solvabilitatea sau insolvabilitatea debitorului. De acéstă părere sunt DD. Dalloz, XXIX, pag. 43; Pardessus, Nr. 1,319; Massé, Nr. 200, şi alţii. Jurisprudenţa francesă incă s'a pronunţat tot in acest sens prin mai multe decisiuni (v. Dalloz, locul citat).

Autoritatea chiămată de lege a constata momentul incetărei plăţilor şi a declara falimentul este Tribunalul de comerciu unde domiciliéză debitorul; el procede sau dupe cererea debitorului sau a creditorilor sĕi, or din oficiu (art. 188 Cod. comercial).

Cu tóte acestea, prin escepţiune, se póte declara un faliment şi de către un Tribunal civil sau chiar corecţional, când, cu ocasiunea unei contestaţiuni óre-care, s'ar descoperi că falimentul nu este incă declarat, sau când Ministerul public urmăresce pe un comerciant pentru bancrută inaintea Tribunalului corecţional. D. Pardessus susţine că, in acest din urmă cas, Tribunalul corecţional póte declara falimentul chiar când Tribunalul comercial ar fi hotărit că nu esistă faliment, şi a fixa incetarea plăţilor chiar la altă epocă de cât aceea admisă de Tribunalul comercial (v. Pardessus, Nr. 1,094 şi 1,104).

Acéstă opiniune ni se pare cu totul intemeiată, căci altfel s'ar paralisa acţiunea Ministerului public şi ar trebui, in asemenea cas, să admitem că acţiunea publică este subordonată acţiunei private, când noi scim din contra că aceste douĕ acţiuni sunt esenţialmente distincte una de alta. Mai multe decisiuni ale Curţilor din Francia au hotărit in acest sens (v. Pardessus, locul citat). Când darea pe facià a fali-

mentului se cere de insuşi debitorul, nu este nici uă dificultate pentru constatarea incetărei plăţilor, căci ori ce debitor, fiă de bună credinţă sau de rea credinţă, nu se supune la rigórea disposiţiunilor legei relative la faliment, de cât când scie că nu mai póte face faciă ingagiamentelor sale şi că ruina sa este inevitabilă. Déră tăcerea debitorului nu póte priva pe creditorii sĕi de dreptul ce au de a cere şi ei darea pe faciă a falimentului. Acest drept il au toţi creditorii, fără a distinge natura creanţelor lor, daca sunt civile sau comerciale, pentru că in principiu tóte bunurile unui debitor servesc ca gagiu comun tuturor ingagiamentelor sale de ori-ce natură. Chiar un creditor a cărui creanţă nu este incă ajunsă la scadenţă, incă póte cere a se declara falit debitorul sĕu, numai să probeze că acest debitor este in incetare de plăţi; căci şi un astfel de creditor are de uă potrivă interes, ca şi acei a căror creanţe sunt ajunse la scadenţă, de a impedica pe debitorul sĕu, mai cu sémă când e de rea credinţă, a nu 'şi instrăina activul.

Când insă nici debitorul şi nici creditorii sĕi nu provócă darea pe faciă a falimentului, atunci legea dă drept Tribunalului a face acésta din oficiu, căci de multe ori un debitor de rea credinţă desintereséză pe creditorii sĕi, cari prin diferite impregiurări sunt puşi in posiţiune a 'i cunósce mai de aprópe starea de desordine a afacerilor sale şi ruina ce 'l ameninţă, spre a frustra pe de uă parte pe cei-alţi creditori, éră pe de alta a scăpa de rigórea legei.

Afară de acestea, disposiţiunile relative la faliment sunt de ordine publică şi, prin urmare, obligă pe judecător a procede din oficiu la darea pe faciă a falimentului. Cu tóte acestea, credem că magistraţii trebue să useze cu multă reservă de acéstă facultate şi numai in casul când incetarea plăţilor este de notorietate publică şi se manifestéză prin fapte cari nu mai pot lăsa nici uă indouială asupra esistenţei ei, precum părăsirea comerciului unită cu inchiderea magasiilor, sau dispariţiunea debitorului nejustificată, etc.

Un comerciant póte fi declarat falit şi dupe mórtea sa, daca incetase plăţile sale inainte de a muri; déră nici creditorii şi nici Tribunalul nu pot usa de acest drept de cât in cursul unui an de la mórtea debitorului (art. 185, al. 2, Cod. comercial).

Daca legea admite a se da pe faciă un asemenea faliment, acésta o face numai in interesul creditorilor, spre a fi uă unitate de administraţiune asupra activului debitorului lor şi mai cu sémă a se puté anula actele făcute in detrimentul lor, éră nu in interesul societăţei, căci atunci acest interes a dispărut uă dată cu mórtea debitorului, de óre-ce acţiunea publică se stinge prin acest fapt.

In asemenea cas insă epoca incetărei plăţilor nu póte incepe de la data hotărirei care declară falimentul, când nu este fixată prin acea hotărire, căci legea cere ca debitorul să fi murit in incetare de plăţi, cu alte cuvinte incetarea plăţilor să fi esistat inainte de momentul morţei falitului.

Prin hotărirea prin care se dă pe faciă falimentul Tribunalul este obligat a fixa şi ḑiua de incetarea plăţilor (art. 189 Cod. comercial). Acéstă mĕsură are mare influenţă asupra actelor contractate de falit inainte sau in urmă de ḑece ḑile dupe fixarea acestei epoce, de óre-ce legea, prin art. 194 şi 195 Cod. comercial, declară nule sau anulabile asemenea acte faciă cu creditorii in dauna cărora s'au făcut.

Déră, daca Tribunalul prin hotărirea declarativă nu fixéză epoca incetărei plăţilor, atunci acéstă epocă se consideră că incepe de la data hotărirei prin care se declară falimentul.

Cu tóte acestea, fixarea ḑilei pentru incetarea plăţilor, fiă stabilită sau nestabilită prin hotărirea declarativă, póte fi schimbată de Tribunal sau in urma raportului judecătorului comisar, sau dupe cererea creditorilor.

Acest drept curge pênĕ in momentul când espiră tóte termenele pentru verificarea şi afirmarea creanţelor, dupe cum resultă din disposiţiunile art. 320 Cod. comercial.

Pentru a se puté fixa ḑiua incetărei plăţilor pe cât se póte mai aprópe de momentul când a avut loc in adevĕr acéstă incetare de plăţi, credem că magistraţii trebue să ia de basă mai multe acte, precum data protestelor, data actelor de urmărire făcute in contra falitului, a sentinţelor cari 'i acordă termen de graţie, etc.; déră mai cu sémă registrele şi corespondenţa falitului pot să dea de multe ori indicie fórte preţióse asupra acestui moment.

Terminând, Domnilor magistraţi, vĕ declar că singura satisfacţiune ce aşi dori să am ar fi aceea să fi isbutit a vĕ atrage atenţiunea asupra importanţei acestei materii.

Domnilor magistraţi,

Să 'mi permiteţi acum a ḑice câte-va cuvinte asupra modului de aplicaţiune a art. 64 din legea de organisare judiciară, ce am observat că se practică la acéstă Curte in privinţa nealternărei preşedinţilor.

Art. 64 menţionat ḑice că la Curţile unde sunt mai mult de două secţiuni, preşedinţii vor alterna intre dênşii, éră in aliniatul din urmă, unde este vorba de Curţile compuse numai din două secţiuni, se mărginesc a ḑice că membrii unei secţiuni trec de drept la cea-altă secţiune.

Daca legea nu vorbesce de alternarea preşedinţilor şi in acest din urmă cas, credem că a făcut acésta fiind că stabilesce principiul in casul d'ântâiu, căci altfel este greu de esplicat pentru ce legiuitorul a găsit raţiuni pentru alternarea preşedinţilor intr'un cas, éră in altul nu.

Am atins acéstă cestiune numai spre a nu se da motive pentru casarea decisiunilor acestei Curţi, de aceea supun cestiunea cu totul la apreţiarea Domniilor vóstre.

D. prim-preşedinte G. Liciu, dupe ce, la rêndul sĕu, s'a făcut interpretul sentimentelor intregei Curţi in ceea ce privesce retragerea Dlui Stefan Ney, a respuns in modul următor :

Domnule procuror general,

Aţi stabilit, cu drept cuvênt, in prima parte a discursului relativă la calitatea comercianţilor, că nu pot fi declaraţi faliţi de cât comercianţii, adică acele persóne a căror ocupaţiune principală, constantă şi obicinuită este comerciul, şi că aceste persóne nu se pot considera falite de cât atunci când incetéză plăţile lor. Desvoltarea, progresul şi chiar esistenţa comerciului fiind basate pe credit, era evident că legiuitorul nostru, ca şi al tuturor Statelor civilisate, să prevadă mĕsuri speciale pentru asigurarea creditului, intre cari mĕsuri este, prin escelenţă, instituţiunea falimentului; de unde urméză că acéstă instituţiune a trebuit a se aplica numai comercianţilor, căci numai operaţiunile comerciale ating mai direct interesele economice generale ale tutulor cetăţenilor dintr'un Stat, ba chiar şi ale tuturor Statelor ai căror cetăţeni se află in legături comerciale intre dênşii; pe când altfel de operaţiuni şi raporturi juridice dintre cetăţeni ating mai mult interesele lor individuale de cât pe acele generale ale Statelor.

Stabilirea calităţei de comerciant este lăsată de legiuitor cu totul la suverana apreţiare a Tribunalelor competente pentru declararea falimentelor.

Mĕ unesc şi eu cu Domnia vóstră, Dle procuror general, că aceste Tribunale n'ar puté să considere de comercianţi pe arendaşii sau proprietarii de imobile cari in adevĕr recurg de multe ori la usul efectelor comerciale pentru conducerea esploatărei imobilelor ce posed, déră cari n'au de scop şi ocupaţiune obicinuită specula unor asemenea efecte. Din contra, trebue a se considera comercianţi farmacistii, căci acesti ómeni de artă, pe lêngă prepararea medicamentelor, mai fac specule cu materii medicale pe cari le cumpără numai pentru a le revinde in mod obicinuit, ceea ce insemnéză că fac acte de comerciu.

Aveţi asemenea dreptate de a susţine că trebue a se declara falit şi acel comerciant care, dupe ce a incetat plăţile, părăsesce meseria comerciului şi se ocupă cu afaceri sau lucrări de altă natură. Acéstă aplicaţiune a legei reese intr'adevĕr din spiritul art. 185 in care se prevede că se pot declara de faliţi şi comercianţii cari mor dupe incetarea plăţilor, ceea ce insemnéză că legiuitorul a avut in vedere numai starea comercianţilor din momentul incetărei plăţilor, éră nu schimbările posterióre, căci altfel s'ar puté eluda uşor disposiţiunea legei pentru declararea falimentelor.

Cu acéstă ocasiune voiu adăoga, Dle procuror general, pe lêngă cele espuse de Domnia vóstră in privirea calităţei comercianţilor, că se mai discută in doctrină şi jurisprudenţă cestiunea daca se pot declara de falite, când incetéză plăţile lor, nu numai societăţile in nume coprindĕtor, singurele despre cari vorbesce espres art. 186, déră şi cele in comandită, precum şi cele anonime, despre cari legea nu se ocupă de loc in acéstă privire. Eu cred că este mai fundat sistemul care susţine că şi aceste din urmă douĕ specie de societăţi se pot declara falite, căci nu este nici uă raţiune care să justifice dispensarea acestor societăţi de a li se aplica mĕsurile relative la faliment, mĕsuri pe cari legea le-a introdus in interesul debitorilor, al creditorilor şi al ordinei publice. Aceste societăţi formézā şi ele persóne morale cu caracter comercial şi, prin urmare, trebue să fiă supuse la tóte regulele privitóre pe toţi comercianţii. Bine trebue a se inţelege că la societăţile anonime nu se vor puté aplica disposiţiunile relative la persóna fisică a falitului, disposiţiuni cari de almintrelea sunt secundare in raport cu cele introduse in scop de a se asigura egalitatea intereselor tuturor creditorilor prin uă dréptă impărţire a activului.

Se mai discută éraşi daca, prin declararea de falite a firmelor societăţilor in nume coprindĕtor sau in comandită, se consideră ca faliţi şi asociaţii cari compun aceste asociaţiuni. Eu admit sistemul care susţine că acesti asociaţi nu se consideră faliţi de cât daca se vor declara in acéstă stare de către Tribunal in mod individual, atunci când vor inceta plăţile datoriilor societăţei din care fac parte, şi pentru plata cărora sunt obligaţi solidar. A se admite sistemul contrariu ar fi să fiă consideraţi de faliţi nisce comercianţi pentru cari justiţia n'ar fi stabilit daca au incetat plăţile lor, ceea ce ar fi contra spiritului art. 186 citat mai sus.

Trecênd acum la a doua parte a discursului Domniei vóstre relativă la incetarea plăţilor, mĕ unesc şi eu cu opiniunea ce susţineţi că declararea falimentului trebue a se pronunţa, nu numai când comerciantul incetéză tóte plăţile sale, ci şi atunci când nu face faciă numai unora din ingagiamentele sale; căci in art. 185 nu se coprinde espresiunea incetărei *tuturor* plăţilor, ci numai incetarea plăţilor. De altmintrelea, daca s'ar admite interpretarea contrarie, s'ar permite multor comercianţi de a prelungi cu uşurinţă starea periculósă a incetărei plăţilor, pênĕ la completa lor ruină şi paguba totală a creditorilor, căci ar găsi mijóce de a plăti măcar unele din datoriile neinsemnate şi să lase in suferinţă pe cele importante, fără a li se puté astfel imputa că au incetat plata tuturor datoriilor lor, şi fără a se puté, prin urmare, a se declara de faliţi.

Eu cred apoi că de şi art. 185 intrebuinţéză espresiunea de *plăţi* éră nu de plată, totuşi un comerciant póte să fiă declarat falit atunci când nu póte să plătéscă chiar numai una din datoriile sale; căci scopul legei este de a se aplica mĕsurile riguróse ale falimentului ori de câte ori se stabilesce de justiţie că un comerciant nu mai póte conduce afacerile sale comerciale, ceea ce se póte stabili, nu numai atunci când un comerciant nu plătesce mai multe din datoriile sale, ci şi când are numai uă singură mai importantă pe care nu o póte aquita, sau când este cunoscută uă singură neplată, in lipsa altor creditori cari nu se presentă pentru că nu cunosc incă starea periculósă a debitorului lor.

Pe basa principiului că falimentul se declară ori de câte ori se stabilesce că un comerciant nu mai póte conduce afacerile sale din causa lipsei de credit, trebue să susţinem că falimentul se póte declara chiar când activul comerciantului care incetéză plăţile intrece pasivul lui; căci legea nu cere nesolvabilitatea ca condiţiune pentru declararea falimentului, ci a credut util de a se aplica asemenea mĕsure ori de câte-ori ingagiamentele comerciale nu se aquită la termen, ceea ce se póte intêmpla chiar când cine-va are mai multă avere de cât datorii. Acéstă rigóre a legei se aplică in scop de a face să nu sufere creditul public prin lovitura ce póte primi, chiar şi in casul când lipsa de plată are loc din partea unui comerciant al cărui activ intrece pasivul, déră care a combinat rĕu cursul operaţiunilor sale aşa că nu incaséză atât cât trebue să plătéscă la termenele ce are fixate.

Acelaşi principiu mĕ autorisă a susţine că, in casul contrariu, când un comerciant este nesolvabil, déră care combinéză bine cursul operaţiunilor sale aşa că face faciă ingagiamentelor cari nu mai primesc nici uă intârdiare, nu póte să fiă declarat falit, şi n'are nimeni dreptul de a face să se constate că activul sĕu este mai mic de cât pasivul, pe câtă vreme creditul lui nu este sdruncinat. In asemenea stare esistă presumpţiunea că dênsul posede mai mult activ de cât pasiv, dupe cum esistă presumpţiunea contrarie in casul când un comerciant incetéză plăţile, de şi in realitate posedă mai multă avere de cât este dator.

In art. 185 se vorbesce despre incetarea plăţilor fără a se face deosebire intre datoriile comerciale şi cele civile. Prin urmare, declararea falimentului póte avé loc chiar şi pentru neplata datoriilor civile, căci creditul public este interesat de a se da pe faciă posiţiunea sdruncinată a unui comerciant la ori ce ocasiune care ar face să se descopere starea periculósă in care se află.

Vin a vĕ mai arĕta in fine, Dle procuror general, că sunt de acord cu Domnia-vóstră şi in privirea cestiunei că nu numai Tribunalele comerciale sunt competente de a stabili starea de faliment a unui comerciant, ci şi cele corecţionale sau criminale, când sunt sesisate de a judeca faptele de bancrută simplă sau fraudulósă. Cu deosebire in România, cred că ar fi bine ca Ministerul public să aviseze la mĕsuri speciale spre a se puté descoperi ex-officio diferitele casuri de bancrută simplă sau fraudulósă, prevĕdute de art. 324 pênĕ la 329 din Codul comercial şi pedepsite de art. 343 pênĕ la 348 din Codul penal, fără a mai ascepta să fiă provocat prin declarări de falimente de către Tribunalele comerciale; căci, mai cu sémă la noi in ţară, s'a semnalat un mare numĕr de comercianţi *străini*, cari nu intreprind acéstă meserie şi nu o esercitéză de cât in scop de a profita prin fraude din averea creditorilor. Aşi puté cita câte-va nume de persóne cari actualmente posed averi insemnate, pe cari le-au adunat nu-

mai din operaţiuni fraudulóse, dérĕ n'am necesitate de a face asemenea citaţiuni, căci opiniunea publică 'i cunósce. De sigur că persóne de asemenea natură reuşesc de a deghisa cu uşurinţă posiţiunea lor, aşa că pot să amâne timp indelungat declararea lor de falite, şi de aceea este in interesul ordinei şi creditului public ca Ministerul public să facă *ex officio* urmăriri contra lor pentru fraudele ce comit, ba chiar şi pentru negligenţele şi imprudenţele lor, cari de multe ori nu sunt de cât pregătiri pentru acoperirea unor scopuri fraudulóse. Mai mult de cât atât, ministerul public are dreptul şi trebue să facă urmăriri pentru descoperirea şi pedepsirea fraudelor, chiar când Tribunalele comerciale nu admit declararea falimentului, căci hotăririle instanţelor comerciale sau civile nu se pot impune ca autoritatea lucrului judecat pentru acţiunea penală, fiind că judecata nu urmézĕ intre aceleaşi persóne şi pentru acelaşi obiect in ambele instanţe.

Ar fi apoi fórte bine ca, in cursul procedurei falimentelor, DD. sindici, DD. judecători-comisari şi Tribunalele să fiă cât se póte mai riguroşi pentru a se da pe faciă şi a se urmări energic nu numai fraudele, dérĕ şi ori-ce negligenţă şi imprudenţă a comercianţilor cari incetézĕ plăţile, érĕ nu să procédĕ cu indulgenţă, care a putut să incuragieze pe mulţi comercianţi de a nu fi corecţi in operaţiunile lor, şi astfel s'a dat ocasiunea de a se da circulare din partea guvernului german, că cetăţenii germani să nu mai facă credit comercianţilor români, ceea ce este uă lovitură nedréptă pentru adevĕraţii comercianţi români, cari sufer şi cad tocmai din causa fraudelor intrebuinţate de comercianţii străini.

Voiu termina, Dle procuror general, esprimându'mi speranţa că, ori cât de grea este posiţiunea actuală a ţărei nóstre in privirea comercială şi industrială, totuşi ea va sci să combată tóte dificultăţile pĕnĕ ce va deveni independentă şi in acéstă privire; dérĕ pentru acésta trebue ca fie-care român să'şi facă bine datoria la locul ce 'i este destinat şi, in special, pentru magistratură, nu mĕ indouiesc de loc că ea nu va corespunde pe deplin misiunei ce 'i este incredinţată, pentru a concura la marele scop al progresului sigur şi constant al ţărei.

In ceea ce privesce aplicarea art. 64 din legea Organisărei judecătoresci, nu pot de cât să găsesc in totul justă opiniunea Domniei vóstre, că şi la Curţile ce se compun numai din două secţiuni trebue să alterneze şi preşedinţii uă dată cu cei-alţi judecători ai secţiunilor. In adevĕr, bine aţi spus Domnia-vóstră, Dle procuror general, că daca legiuitorul a pus principiul alternărei preşedinţilor la Curţile ce au mai mult de cât două secţiuni, n'ar fi nici uă raţiune ca acelaşi principiu să nu se aplice şi la Curţile numai cu două secţiuni, de şi pentru aceste Curţi citatul articol, la fine, vorbesce numai de alternarea membrilor Curţei. Eu cred că prin cuvintele *membrii Curţei*, intrebuinţate la finele menţionatului articol, legiuitorul a inţeles şi pe preşedinţii secţiunilor, căci acéstă interpretare reese pĕnĕ la evidenţă din art. 55 din aceeaşi lege, in care articol se ḑice că secţiunile Curţilor se compun din 5 membri, *intre cari şi preşedintele*. Astfel, pentru diferite motive ce va fi avut in vedere legiuitorul şi pe cari nu este necesitate de a le inşira aici, conchid că este legal de a se face şi la acéstă Curte alternarea intre preşedinţi, dupe cum am sciinţe positive că se face şi la Curţile din Craiova şi Focşani, cari se compun numai din câte două secţiuni şi astfel nu vom risca de a se casa decisiunile ce s'ar da de către secţiunile ei, constituite prin uă greşită aplicaţiune a art. 64 mai suscitat.

Declar acum deschis, la acéstă Curte, anul judecătoresc 1883—1884, şi alternarea secţiunilor urmézĕ să se efectueze imediat in modul mai sus arĕtat.

CHRONICA JUDICIARA

Judecătoria de pace a arondismentului al noulea din Paris a avut să judece, acum uă septemână, un proces corecţional cu totul curios in felul lui.

In timp de mai bine de uă lună, numeroşi mosafiri, unii tineri, alţii mai bĕtrâni, toţi insă imbrăcaţi cu multă eleganţă, veneau să bată mai in fie-care ḑi la uşa Dnei de Herman.

— Ce poftesci, Domnule? intreba dênsa.

Mosafirul, cu surisul pe buse şi cu privirea semnificativă, scotea din pozunar uă cartă manuscrisă, pe care gasda citea incremenită cele ce urmézĕ :

POLCA
Dna de Herman
(Urmézĕ adresa Dnei de Herman)
femeiă şi modistă superbă şi nepreţuită
Din partea lui Wadickar Izycki
Cité d'Antin, 10

Inţelegênd despre ce era vorba, Dna de Herman se grăbea să dea afară pe acesti purtători de „bonuri“ de un nou soiu...

In cele d'ântâiu ḑile, lucrul fu luat in glumă. Când insă gluma incepu să se ingróşe şi mosafirii deveniră mai numeroşi şi mai stăruitori, părênd incă şi miraţi de primirea ce li se făcea, biata modistă se vĕḑu silită să dea fuga la judecătorie, spre a reclama in contra acelui blestemat de Izycki. In petiţiunea sa, Dna de Herman arĕtă că vinde flori, pĕlării şi tot felul de articole de modă, nu insă şi altceva; şi de aceea ceru condemnarea culpabilului la 200 lei despăgubiri.

Adus la bara justiţiei, Izycki spuse că e Polonez şi musicant de profesiune; că epitetele „superbă“, „nepreţuită“ nu pot avé nimic ofensător pentru reclamantă, de vreme ce ele se pot aplica tot aşa de bine lui Victor Hugo şi Dlui de Lesseps (străbătătorul de istmuri), ca şi Dumneaei. Prin urmare, de ce să se supere ?

— Fórte bine. Dérĕ, atunci, pentru ce impărţeai adresa acestei modiste numai prin cafenelele de pe bulevard ? intrebă judecătorul.

Inculpatul vruse să respundă, insă nu găsi nimic, din care causă judecătoria 'l condemnă la 100 lei despăgubiri.

BIBLIOGRAFIE

A eşit de sub tipar şi se află de vênḑare la Tipografia Naţională din Iaşi, strada Vasile-Alecsandri, Nr. 6, cu preţul de *6 lei* :

CĂSĂTORIA

Studiu comparativ dupe dreptul civil, dreptul canonic şi dreptul civil internaţional

PARTEA I, cu uă canonică critică la adresa sf. Sinod pentru memoriul : *Papismul şi starea actuală a Bisericei ortodoxe in regatul Românieĭ,*

de D. **GEORGE MARZESCU,**

Profesor de Codul civil la Facultatea de Drept din Iaşi.

Bucuresci. — Typ. Curţei Regale, pr. **F. Göbl Fii**, Pasagiul Român, 12

ANUL XII. — Nr. 65. JOI 15 SEPTEMBRE 1883

DREPTUL

LEGISLATIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENTIA — ECONOMIE POLITICA

Prim-Redactor: DEMETRU C. POPESCU

ESE DE DOUE ORI PE SEPTEMANA

Redactor-Administrator: NICOLAE CHRISTESCU

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA ḌIARULUI, PASAGIUL ROMAN, 10

ABONAMENTELE se fac pe an şi pe jumĕtate de an: la 1iu Decembre şi 1iu Maiu. De la 1iu Iulie pênĕ la 20 August ḍiarul nu apare.

Anunţuri: linia 40 bani. *Scrisorile nefrancate se refusă.* Un numĕr: 50 bani

COSTUL ABONAMENTULUI Pe an, 40 lei; pe jumĕtate an, 20 lei. *Studenţiĭ plătesc pe jumĕtate.* Pentru străinĕtate se adaogă timbrul postal.

SUMAR

UN PROIECT DE LEGE

ASUPRA VITIELOR REDIBITORIE

In Camera deputaţilor din Francia s'a impărţit acum de curênd raportul făcut asupra proiectului de lege relativ la *viţiele redibitorie*, proiect deja votat de Senatul frances şi prin care se modifică legea din 20 Maiu 1838.

Dispoşiţiunile principale ale noului proiect sunt următórele:

1° Se determină cari sunt maladiile sau defectele ce pot da nascere acţiunei redibitorie.

Acéstă determinare se face in parte pentru fiecare speciă de animale, şi a nume pentru specia *calului* (coprinḍênd pe cal, asin şi catîr), — pentru specia *ovină*, — şi pentru aceea a *porcului*. Acéstă din urmă speciă a inlocuit pe cea *bovină* prevĕḍută in legea din 20 Maiu 1838.

2° Se fixéză termenul in care se póte intenta acţiunea redibitorie şi ḍiua de când incepe a curge. Termenul este de nouĕ ḍile libere, calculate din ḍiua predărei. El insă se prelungesce in casul când predarea se face afară din domiciliul vênḍătorului.

3° Se reguléză modul cum are a se procede pentru constatarea maladiei sau a defectului şi termenul in care trebue să se facă acéstă constatare.

Cererea de espertisă se adreséză, in termen de nouĕ ḍile, către judecătorul de pace al locului unde se află animalul. Judecătorul numesce unul sau trei esperţi, dupe importanţa afacerei, şi procede la espertisă in termen scurt şi chiar in lipsa vênḍătorului, dupe ce insă acesta a fost citat formal.

4° In fine se dispune că acţiunea redibitorie nu se póte intenta pentru vênḍările sau schimburile de animale domestice al căror preţ ar fi mai mic de 100 franci, şi, in tot casul, acţiunea se stinge când vênḍătorul primesce a'şi lua inapoi animalul restituind cumpărătorului preţul şi spesele făcute cu ocasiunea vênḍărei. Acéstă din urmă disposiţiune constitue uă derogare la dreptul comun (art. 1644 din Codul civil), dupe care vênḍătorul are facultatea de a cere sau anularea vênḍărei şi restituirea preţului, sau numai uă diminuţiune a preţului.

La noi, uă asemenea lege nu esistă pênĕ astăḍi, cu tóte că lipsa ei se resimte deja de mult. Ca ţară eminamente agricolă, crescerea vitelor a format in trecut şi credem că va forma şi in viitor artera principală a comerciului nostru interior şi esterior. Prin urmare, ne credem in drept să cerem

alcătuirea unei legi care să garanteze intr'un mod mai serios de cum face Codul civil interesele celor ce se indeletnicesc cu acéstă industrie.

In adevĕr, dreptul comun are, in materia de care ne ocupăm, mai multe inconveniente, pe cari ne propunem a le semnala aci și pe cari tocmai a voit a le inlătura legea de care ne ocupăm.

Aceste inconveniente sunt :

1° Lasă uă perea mare latitudine judecătorului in ceea ce privesce caracterisarea viţiului. Art. 1352 din Codul civil se mărginesce numai a pune principiul responsabilităţei vênḑătorului pentru viţiele ascunse ale lucrului vêndut; cestiunea insă de a se sci daca viţiul imputat era sau nu ascuns, o lasă la suverana apreţiare a judecătorului de fapt. Or acéstă apreţiare ar puté să fiă de multe ori eronată. Este invederat că judecătorul nu se va pronunţa nici uă dată fără a avé mai ântâiu avisul ómenilor esperţi asupra materiei; déră şi acestia se pot afla une-ori in imposibilitate de a se pronunţa in cunoscinţă de causĕ, pentru cuvêntul că sunt chiămaţi prea târḑiu dupe apariţiunea bólei.

2° Nu fixéză termenul in care se póte intenta acţiunea redibitorie. Acéstă lacună este cu atât mai mult de regretat, cu cât art. 1359 din Codul civil, relativ la materie, stabilesce un fel de prescripţiune a acţiunei, prescripţiune insă lăsată la suverana apreţiare a judecătorului de fond, şi asupra căreia Curtea de casaţiune nu póte esercita nici un control.

De aci resultă un inconvenient pentru vênḑător. Legea nefixând nici un termen, judecătorul va fi tot-d'a-una mai dispus să măréscă termenul prescripţiunei de cât să 'l scurteze, mai ales la noi unde putem ḑice că mai nu esistă un obiceiu al locului in acéstă privinţă. Cu chipul acesta acţiunea redibitorie va fi mai tot-d'a-una considerată ca dată in termen, şi deci vênḑătorul are să fiă vecinic in nesiguranţă.

3° Din lipsa fixărei unui termen in care să se constate esistenţa viţiului resultă un inconvenient pentru cumpărător. Acesta, in calitatea sa de reclamant in acţiunea redibitorie, pentru a puté obţine câstig de causă, trebue să probeze: *a*) viţiul ascuns, şi *b*) esistenţa lui in momentul vênḑărei. Prima cestiune nu presentă nici uă dificultate; ea se resolvă cu inlesnire dupe datele sciinţei. Pentru cea de a doua insă nu este tot astfel. Cel puţin pentru parte din maladiile sau defectele la cari sunt espuse unele animale, esperţii nu vor puté da un respuns precis daca viţiul esista or nu in momentul vênḑărei, in casul când espertisa s'ar face dupe mai multe luni sau septĕmâni de la ḑiua vênḑărei. Inconvenientul acesta dispare in sistemul legei francese, dupe care espertisa urmând a se face in cele nouĕ ḑile dupe predare, esperţii vor puté să respundă lămurit la cestiune.

Ecă pentru cari motive credem că uă lege asupra viţielor redibitorie nu póte intârḑia incă mult timp fără a aduce uă jicnire intereselor nóstre comerciale.

Al. Capitolin

JURISPRUDENŢA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAŢIUNE ŞI JUSTIŢIE, SECŢ. I

Şedinţa din 25 Iunie 1883

Preşedinţa Dlui T. Rosetti, preşedintele secţiunei

Ministerul de financie cu Marcu Weiss

LEGEA TIMBRULUI. — ACTE COMERCIALE. — AMENDA. — ART. 61 DIN LEGEA TIMBRULUI. — RESPINGERE.

Amenda prevĕḑută de art. 61 din legea timbrului se aplică esclusiv numai la actele comerciale; pentru actele civile, se aplică amenda stabilită de art. 59.

Nr. 264. — Respins, ca nefundat, dupe uă divergenţă, recursul făcut de Ministerul de financie contra decisiunei Curţei de apel din Iaşi, secţiunea II, cu Nr. 167, din 1881, pronunţată in procesul cu Marcu Weiss, pentru restituirea unei taxe de timbru.

S'au ascultat: D. C. E. Schina, preşedinte de secţiune, in citirea raportului făcut in causă; D. B. Brătianu, avocatul Statului, in desvoltarea motivului de casare; D. P. Borş, avocatul intimatului, in combateri.

Asupra motivului de casare rĕmas in divergenţă:

„Violarea şi greşită interpretare a art. 59 şi 61 din legea timbrului."

Avênd in vedere că recurentul, servindu-se in cursul unui proces inaintea Tribunalului cu un act de creanţă care nu purta timbrul suficient cerut de art. 24 din legea timbrului, casierul general, in virtutea art. 61 aceeaşi lege, 'i-a aplicat amenda de 10 % din valórea actului;

Vĕḑênd art. 59 şi 61 din legea timbrului;

Considerând că din combinaţiunea acestor douĕ articole reese in mod neindoios că amenda prevĕḑută in art. 61

se aplică esclusiv numai la actele comerciale ce se scomptéză sau se negoţiéză de persóne comerciale, şi, ca atare, de câte ori èste vorba de alte acte de creanţă cari n'au caracterul comercialităţei, trebue a se aplica amenda prevĕḑută in art. 59; că, in speciă, fiind vorba de un act de creanţă civil, Tribunalul, departe de a viola articolele de lege citate, a făcut uă justă aplicaţiune a acestor articole respingênd apelul Statului;

Pentru aceste motive, respinge, etc.

CURTEA DE APEL DIN FOCŞANI, SECŢIUNEA I

(Corespondenţa particulară a *Dreptului*)

Şedinţa din 26 Ianuarie 1883

Preşedinţa Dlui G. Giurgea, preşedinte

Epitropia bisericei Sf. Vineri din Galaţi cu Zamfira Bómbă şi alţii

BESMAN. — ACT DE PURA ADMINISTRAŢIUNE. — DREPTUL ARCHIEREILOR ŞI AL EGUMENILOR DE A CONCEDA BESMANUL. — VALIDITATE. — ART. 1429 CODUL CALLIMACH; ART. 13 DIN LEGEA DE LA ANUL 1839; OFISELE DOMNESCI DIN ANII 1847 ŞI 1862.

Sub imperiul Codului Callimach şi al legilor anteriőre noului Cod civil, archiereii şi egumenii n'aveau voe să vênḑă de sineşi moşii sau alte lucruri nemiscătóre sau cele de mare preţ ale eparchiilor sau monastirilor lor.

Dupe un us constant al ţĕrei, concedarea de besman (embatic) s'a considerat tot-d'a-una nu ca un act de instrăinare, ci de simplă administraţiune şi, prin urmare, de competenţa archiereilor şi a egumenilor monastiresci.

Nr. 9. — Epitropia bisericei Sf. Vineri din Galaţi a făcut oposiţiune contra decisiunei acestei Curţi, cu Nr. 109, din 1882, in procesul cu Dlor Zamfira Bómbă, Ioan I. Bombénu şi Elena M. Plati, pentru un imobil.

S'a presentat Epitropia oponentă prin D. avocat N. Voinov şi defendorii prin D. avocat C. Scheleti.

Curtea, deliberând:

Avênd in vedere că, in urma admiterei oposiţiunei epitropiei bisericei Sf. Vineri din Galaţi, Curtea este sesisată a se pronunţa asupra apelului ce a interjetat contra sentinţei Tribunalului Covurluiu, secţiunea II, cu Nr. 89, din 1882;

Avênd in vedere că reclamaţiunea epitropiei bisericei Sf. Vineri din Galaţi, la prima instanţă susţinută şi in apel, are de obiect, revendicarea de la intimaţii Zamfira Ioan Bómbă, Iancu Ioan Bómbă şi Elena P. Plati, succesorii defunctului I. Bómbă, un loc viran din oraşul Galaţi, pe malul Dunĕrei, strada Mazepa;

Avênd in vedere că epitropia bisericei susţine că locul ce 'l revendică este proprietatea bisericei şi că intimaţii se opun a'l restitui sub motiv că 'l posed cu besman de la epitropia bisericei, fără ca intimaţii să posede un act in regulă, căci, conform legislaţiunei Codului Callimach, averea bisericéscă nu se póte instrăina de cât cu autorisaţiunea epitropiei şi a ministerului bisericesc şi, in speciă, nu este uă asemenea autorisaţiune;

Considerând, in principiu, că legiuitorul Callimach, la partea II *Despre dritul lucrărilor*, prevede că lucrările in hotarele Statului sunt: sau avere a Statului sau particulară; acésta din urmă se cuvine sau persónelor celor fisice sau celor morale, monastirilor, bisericelor etc.; că prin art. 385 acelaşi Cod se stipuléză că, regulele ce se coprind intru acest drit particular, pentru chipul cu care cine-va póte câstiga, păstra şi muta la alţii lucruri, trebue să se păzéscă şi de către cârmuitorii lucrurilor ţĕrei şi obstiunei, afară numai daca s'au hotărit óreşi-cari deosebiri prin alte rêndueli ale stăpânirei, precum sunt chrisóvele; că, prin urmare, administratorii unei averi bisericesci puteau să instrăineze averea bisericei tot cu acel chip ca şi particularii, remânênd a se vedé daca legiuitorul de la acest drept a făcut derogaţiune;

Considerând că, prin art. 1429 Cod. Callimach, se prevede că archiereii şi egumenii n'au voe să vêndă de sine-şi moşii sau alte lucruri nemiscătóre sau cele de mare preţ ale eparchielor sau a monastirilor lor, cum nici epitropii bisecilor n'au voe să vênḑă asemenea lucruri bisericesci;

Considerând că, din dispositiunile menţionatelor articole, combinate şi cu art. 13 din legea din anul 1839, care modifică chrisovul din anul 1785, şi cu ofisele domnesci de la anul 1847 şi 1862, pag. 171, 692 şi 785, resultă că egumenii monastiresci şi epitropii bisericelor nu aveau voe d'a instrăina prin vênḑare şi schimb, nici d'a sta in judecată, fără autorisaţiunea episcopiei şi ministerului bisericesc; că, aşa fiind, rĕmâne a se vedé atât natura juridică a acestei instituţiuni numită besman, cât şi daca besmanul este uă instrăinare şi, prin urmare, daca era necesitate ca egumenii sau epitropii bisericelor să aibă autorisaţiunea episcopiei sau a ministerului;

Considerând că de şi in Dreptul roman dreptul de besman (emfiteusă) era considerat ca un drept real şi, prin urmare, ar păré că prin natura sa, de şi nu este un drept de instrăinare, déră n'ar fi nici un simplu drept de administraţiune şi de competenţa epitropilor de a-'l concede, totuşi aceste drepturi, in lipsă de nisce formalităţi a nume precise pentru acordarea lor şi faciă cu puţina importanţă a locurilor pentru cari se concedau asemenea drepturi, fiind tot-d'a-una locuri cari in trecut nu aveau nici un venit, prin usul constant au fost considerate tot-d'a-una ca nisce drepturi de administraţiune şi, prin urmare, ca de competenţa epitropilor d'a le concede;

Considerând că, in speciă, epitropia bisericei Sf. Vineri din Galaţi, representată prin epitropul T. Popovici, prin actul cu data 21 Aprilie 1860, declară că dă cu besman lui Gheorghe Murgénu un loc ce-'l are biserica sub malul Dunĕrei, in mărime de 66 stânjeni; că chiar şi protoiereul judeţului, la 30 Aprilie 1860, cu Nr. 149, atestă că iscălitura

din actul de mai sus este a epitropului şi că darea locului către Murgénu este şi cu sciinţa protoieriei;

Considerând că, in cât privesce alegaţiunea epitropiei apelantă, că T. Popovici nu era epitrop, in cât nu avea calitatea de a face acte de administraţiune, este nefundată in facia atestaţiunei pe act a protoiereului că numitul Popovici era epitrop;

Considerând că, la 15 Aprilie 1863, G. Murgénu trece locul ce 'l avea cu besman către I. Bómbă, acum defunct;

Considerând că, conform art. 1527 din Codul Callimach, besmanarul perde dritul asupra locului cu besman, daca fără scirea şi primirea proprietarului, 'l-a mutat asupra altuia;

Considerând că epitropia bisericei declară inscris prin act, că consimte la mutarea dritului de besman către defunctul I. Bómbă; că, din moment ce epitropia bisericei a consimţit la mutarea dritului de besman către Bómbă şi chiar a primit şi besmanul pênĕ la 1879, s'au indeplinit dispoziţiunile Codului Callimach şi, in acest cas, besmanarul I. Bómbă nu póte să pérdă dritul sĕu de besmanar asupra locului; că, astfel fiind, oposiţiunea epitropiei bisericei St. Vineri urméză a se respinge in fond ca nefundată;

Vĕdênd şi art. 140 şi 146 din Proc. civilă;

Pentru aceste motive, respinge oposiţiunea, etc.

Semnaţi: G. Giurgea, N. Prisăcénu, G. C. Sişman, D. Jurascu.

Şedinţa din 31 Marte 1883

Preşedinţa Dlui G. Giurgea, preşedinte

Locot.-colonel P. Zimnicénu cu Ministerul de resboiu

COMPETENŢA. — PENSIUNI. — MILITAR. — DREPTUL DE A SE ADRESA LA INSTANŢELE JUDECATORESCI PENTRU REGULAREA LA PENSIUNE, CONFORM LEGEI ESISTENTE, ATUNCI CAND AUTORITAŢILE REFUSA. — SENSUL ART. 112 DIN CONSTITUŢIUNE, CARE NU IMPEDICA ACEST RECURS LA JUSTIŢIE. — ART. 1 ŞI 5 DIN LEGEA PENSIUNILOR DE LA 1878. — CASARE.

Instanţele judecătoresci sunt competente a se pronunţa asupra acţiunilor indreptate de particulari contra administraţiunilor publice, pentru drepturile ce pretind de la dênsele.

Astfel, un militar, a cărui cerere de regulare la pensiune s'a respins de Ministerul de resboiu, este in drept a cere să se lămuréscă drepturile sale pe calea juridicţiunilor ordinare.

Art. 112 din Constituţiune nu insemnéză că numai puterea legiuitóre este in drept a se pronunţa asupra regulărilor la pensiuni; el se mărginesce a stabili că puterea esecutivă, fără uă lege a nume, nu póte dispune de nimic din tesaurul public, şi astfel nu impedică pe cei cari au dobêndit drepturi in virtute de legi de a şi le liquida pe calea justiţiei, când intêmpină refus din partea autorităţilor.

Nr. 49. — D. prim preşedinte al inaltei Curţi de casaţiune şi justiţie face cunoscut că prin hotărirea cu Nr. 34, din 1883 (1), s'a casat decisiunea Curţei de apel din Bucuresci, secţiunea I, cu Nr. 201, din 1882, dată in procesul dintre locot.-colonel P. Zimnicénu cu Ministerul de resboiu, pentru pensiune, şi incuviinţéză judecarea procesului din nou de acéstă Curte.

S'a presentat Ministerul prin D. avocat Voinov, şi D. Zimnicénu asistat de D. avocat I. Atanasiade.

Curtea, deliberând:

Avênd in vedere că, in urma casărei decisiunei Curţei de apel din Bucuresci, secţiunea I, cu Nr. 201, din 1882, acéstă Curte este sesisată a se pronunţa asupra apelului interjetat de Ministerul de resboiu contra sentinţei Tribunalului Ilfov, secţiunea I, cu Nr. 17, din 1882;

Avênd in vedere că reclamaţiunea Dlui locot.-colonel P. Zimnicénu are de obiect condemnarea Ministerului de resboiu a'i da pensiunea ce'i se cuvine conform legei esceptionale din Decembre 1877, publicată in *Monitorul oficial* Nr. 3, din 4 Ianuarie 1878, fiind că din causa campaniei din Bulgaria a căpătat infirmităţi incurabile in cât este neapt de ori ce serviciu;

Considerând că, mai 'nainte de a se discuta fondul reclamaţiunei, urméză a se vedé daca, facia cu legea menţionată şi art. 112 din Constituţiune, instanţele judecătoresci sunt competente sau nu de a judeca uă asemenea reclamaţiune, sau numai Ministerul de resboiu este singura autoritate competentă a se pronunţa asupra cererilor ce se fac pentru pensiuni in basa legei de pensiuni esceptionale şi in virtutea unei legi;

Considerând că, in adevĕr, de şi prin art. 112 din Constituţiune se dice că nici un fond pentru pensiuni sau gratificaţiuni, in sarcina tesaurului public, nu se póte acorda de cât in virtutea unei legi, insă de aci nu resultă că dreptul la pensiune, regulat şi dobêndit in puterea unei legi, póte să fiă jicnit de cei insărcinaţi cu liquidarea pensiunei (Ministerul de resboiu), fără alt recurs de cât la puterea legiuitóre (art. 56 şi 66 Proc. civilă combinate cu art. 6 din legea din 1866, pentru indeplinirea diferitelor atribuţiuni ale Consiliului de stat desfiinţat);

Considerând că, in speciă, esistând legea din 1877 prin care se reguléză dreptul la pensiune al militarilor infirmi din causa campaniei, pentru regularea pensiunei Dlui Zimnicénu nu mai era nevoe de interventiunea unei legi, a Corpurilor legiuitóre, ci numai Ministerul de resboiu, constatând că Dlui Zimnicénu 'i s'ar cuveni pensiune, să 'i-o acorde;

Considerând că Ministerul de resboiu refusând a servi pensiunea cerută de D. Zimnicénu conform legei din 1877, D. Zimnicénu a recurs la instanţele judecătoresci, conform

(1) Vedi *Dreptul* Nr. 24, din 1883, pag. 191. *(N. R.)*

dreptului ce'i acordă Procedura civilă, pentru a 'şi liquida dreptul sĕu, şi astfel instanţele judecătoresci sunt competente de a judeca reclamaţiunea Dlui Zimnicénu;

Considerând că din dispoziţiunile legei de pensiuni escepţionale din 1877, publicată in *Monitorul oficial* Nr. 3, din 1878, art. 1 resultă: că oficiării, sub oficiării, caporalii şi soldaţii au drept la pensiune pe basele indicate la art. 5 şi in casul când ar fi dobêndit infirmităţi grave şi incurabile recunoscute a fi provenite din ostenelele şi pericolele campaniei; că prin art. 17, 18 şi 19 din acea lege se regulamentéză modul de procedare atât din partea oficiărului care cere pensiunea, cât şi din partea Ministerului de resboiu care reguléză pensiunea cerută;

Considerând, in speciă, că este necontestat că D. locot.-colonel P. Zimnicénu a luat parte in resboiul din 1877 din Bulgaria, şi intorcêndu-se din campanie s'a retras din armată regulându-se la pensiune in basa anilor de serviciu; că, in urmă, D. Zimnicénu a cerut la Ministerul de resboiu a fi regulat la pensiune conform legei escepţionale din 1877, fiind că sufere de infirmităţi ce a căpătat in urma serviciului ce a făcut in timpul campaniei; că, faciă cu acéstă cerere, rĕmâne a se vedé daca D. locot.-colonel Zimnicénu posede infirmităţi incurabile şi daca acele infirmităţi sunt provenite sau nu din causa servicielor din timpul campaniei;

Considerând că Dr. Demostene, medicul regimentului III al cărui şef a fost D. Zimnicénu, prin certificatul cu Nr. 3438, din 1iu Octombre 1879, atestă că D. Zimnicénu s'a bucurat inaintea inceperei campaniei de uă bună sănătate; că comisiunea medicală intocmită de Ministerul de resboiu, prin certificatele cu Nr. 1735, din 1880, şi Nr. 2013, din 1881, constată că D. Zimnicénu sufere de afecţiuni pulmonare şi de turburări consecutive in sistemul circulator cari se reflectéză şi asupra organelor vederei, maladie incurabilă, şi este produsă din causa serviciului in timpul campaniei;

Considerând că şi medicul regimentului III, prin certificatul legalisat sub Nr. 3503, din 1881, constată că D. Zimnicénu a suferit in timpul campaniei din anul 1877—1878 de un catar al căilor respirătóre, care a luat un caracter de cronicitate, in cât pe la 1878 D. Zimnicénu era afectat de un inceput de emphysem pulmonar, din causa frigului umed la care a fost espus prin bivuacuri şi reduta Griviţa;

Considerând că şi Tribunalul, pentru a se puté pronunţa in cunoscinţă de causă, numesce uă comisiune medicală, care se pronunţă prin raportul sĕu tot in sensul certificatelor date de comisiunile medicale intocmite de Ministerul de resboiu:

Considerând că din certificatele medicale enunţate se constată că D. locotenent-colonel P. Zimnicénu sufere de infirmităţi incurabile dobêndite cu ocasiunea campaniei din 1877—1878; că, prin urmare, D. locotenent-colonel Zimnicénu fiind in condiţiunile legei de pensiuni din 1877, Ministerul de resboiu este dator a 'i servi pensiunea conform acelei legi;

Considerând că daca D. Zimnicénu, la intórcerea sa din campanie, a cerut pensiune pe basa anilor de serviciu, de aci nu resultă că nu mai póte cere pensiune conform legei escepţionale, căci din fapte nu resultă că D. Zimnicénu ar fi renunţat la dreptul de pensiune conform legei escepţionale, şi nici acéstă lege nu prevede nici uă prescripţiune in acéstă privinţă; că, astfel fiind, apelul Ministerului de resboiu este nefundat;

Pentru aceste motive, respinge apelul, confirmă sentinţa Tribunalului, etc.

Semnaţi: G. Giurgea, S. Hociung, N. Prisăcénu, G. I. Constantinescu, D. Jurascu.

TRIBUNALUL ILFOV, SECŢIUNEA IV

Şedinţa din 2 Septembre 1883

Preşedinţa Dlui C. Năcescu, membru

Primăria comunei Bucuresci cu Al. Boisguérin

COMUNA. — TRIBUNAL ARBITRAL. — DREPTUL COMUNEI DE A FACE COMPROMIS. — ART. 1537 DIN CODUL CIVIL, ART. 71 DIN LEGEA COMUNALA.

Facultatea de a transige coprinde pe aceea de a compromite. Prin urmare comuna, care dupe art. 71 din legea comunală este in drept să transigă, cu indeplinirea insă a unor formalităţi, este in drept să facă si un compromis, destul numai ca formalităţile prescrise de citatul articol să fiă indeplinite.

Nr. 277. — S'a presentat Primăria comunei Bucuresci prin D. avocat B. Brătianu, éră defendorul Al. Boisguérin asistat de D. avocat M. Korne.

Tribunalul,

Avênd in vedere acţiunea intentată de Primăria comunei Bucuresci contra lui Al. Boisguérin, intreprindĕtorul rectificărei Dâmboviţei, prin care cere a se anula compromisul intervenit intre dênşii, legalisat de Tribunalul Ilfov, secţiunea notariatului, cu Nr. 670, din 1873, şi in consecuenţă anularea hotărirei Tribunalului de arbitri, din 7 Iunie 1883, pentru motivul că Primăria n'avea capacitatea de a face un compromis conform legilor in vigóre;

Avênd in vedere contractul de intreprindere intervenit intre Primărie şi Al. Boisguérin din care resultă, pe lêngă alte condiţiuni, şi stipulaţiunea că ori-ce diferend s'ar isca intre părţile contractante cu ocasiunea acestei intreprinderi să se videse de un Tribunal de arbitri;

Avênd in vedere art. 71 din legea comunală, alin. 14, care permite consiliului comunal a intenta procese, precum şi a transige, insă cu indeplinirea unor formalităţi, cari in speciă sunt satisfăcute;

Considerând că de şi, conform primei părţi a art. 1537 Cod. civil, mandatarul nu póte face nimic afară din limitele mandatului sĕu, totuşi legiuitorul, voind a intinde óre-cum

acest principiu, a adăogat in partea doua a acestui articol că facultatea de a transige conţine pe aceea de a compromite, de unde déră urméză că mandatarul, care in virtutea unui mandat are puterea de a transige, póte face şi un compromis ;

Considerând că comuna, ca uă persónă morală care se administréză dupe legile sale speciale, daca ar fi voit să derόge dreptului comun, pentru a limita puterea mandatarului cu dreptul de a transige, putea cu inlesnire a introduce uă asemene disposiţiune in legile sale, ceea ce nefăcênd a inţeles a rĕmâne in dreptul comun ;

Considerând că, in ceea ce privesce argumentul invocat de reclamant, că in art. 1537 Cod. civil din care s'a emis particula *nu* care este in art. 1989 Cod. civil frances corespundĕtor şi care omisiune 'i schimbă cu totul sensul, acordând mandatarului drepturi pe care legiuitorul n'a voit a le acorda, el nu póte fi susţinut cu succes, pentru că atât din redacţiunea acestui articol cât şi din confruntarea lui cu cele-alte articole relative la mandat nu reese uă asemenea erόre ; că, prin urmare, in starea actuală de lucruri, causa diferenţei ce esistă intre Codul nostru şi cel frances nu se póte atribui de cât voinţei legiuitorului nostru de a introduce uă inovaţiune, ceea ce putea face ;

Considerând că incapacităţile fiind de drept strict, ele nu se pot crea prin interpretaţiunea ce s'ar da unui text de lege atât de clar şi positiv ca art. 1537 care nu sufere nici uă discuţiune in aplicarea lui ;

Considerând că insăşi comuna in mai multe rênduri, cu ocasiunea mai multor contracte, a stipulat tribunale arbitrale, pentru tranşarea mai multor neinţelegeri, basându-se pe capacitatea ce 'i acordă art. 1537 Cod. civil; că astădi, voind a interpreta intr'altfel acest articol, ar fi a arunca discreditul in aceia cari ar mai voi a contracta cu comuna şi a produce uă adevĕrată perturbaţiune in mai multe interese ale comunei ;

Considerând, in fine, că chiar de am presupune pentru un moment că Primăria nu avea capacitatea de a stipula in acest contract tribunale arbitrale, totuşi acéstă clausă fiind una din cele esenţiale pe cari părţile le-au avut in vedere la facerea contractului, ea nu póte fi inlăturată fără a atrage dupe sine desfiinţarea intregului contract, ceea ce nu s'a cerut de Primărie ;

Pentru aceste motive, respinge, etc.

Semnaţi : C. Năcescu, D. Mavrodin.

JURISPRUDENŢA STRAINA

TRIBUNALUL CIVIL DIN SENA, SECŢIUNEA VI

Audienţa din 5 Iulie 1883

Preşedinţa Dlui Bruneau

Societatea de asigurare La Mutuelle immobilière cu Lenoble şi alţii

ASIGURARE CONTRA INCENDIULUI. — ACŢIUNE DIRECTA DIN PARTEA SOCIETAŢEI CARE A ASIGURAT PE PROPRIETAR CONTRA SOCIETAŢEI CARE A ASIGURAT PE LOCATAR. — INADMISIBILITATE.

Nici uă legătură de drept nu esistă intre societatea care a asigurat contra incendiului pe proprietar şi aceea care a asigurat pe locatar.

Prin urmare, nici proprietarul nici asigurătorul lui nu are uă acţiune solidară sau in solidum contra asigurătorului locatarului.

Tribunalul,

Considerând, in fapt, că la 8 Iunie 1880 un incendiu a isbucnit in proprietatea Dnei Ledru-Rollin, asigurată la Societatea la Mutuelle immobilière ; că acésta, subrogată fiind in drepturile Dnei Ledru-Rollin in urma despăgubirilor ce 'i-a plătit, a citat in judecată pe Dna Lenoble, locatara principală a Dnei Ledru-Rollin, pe D. Ridder, cesionar al drepturilor Dnei Lenoble, şi pe societatea de asigurare la Confiance, ca una ce asigurase pe D. Ridder ;

In ce privesce pe Societatea de asigurare la Confiance :

Considerând că acéstă societate susţine a se respinge ca inadmisibilă in ceea ce o privesce pe dênsa acţiunea societăţei de asigurare la Mutuelle immobilière ;

Considerând că nu esistă nici uă relaţiune juridică directă intre societatea reclamantă şi cea defendóre ; că societatea la Mutuelle immobilière nu ar puté să aibă un recurs contra societăţei la Confiance de cât numai esercitând drepturile lui Ridder sau ale Dnei Lenoble, acésta in virtutea art. 1166 din Codul civil ;

Considerând insă că nu s'a stabilit in instanţă daca Ridder sau Dna Lenoble au vre un drept de a recurge in garanţie contra societăţei la Confiance ;

Considerând că societatea la Mutuelle immobilière nu dovedesce esistenţa unui atare drept in persóna lui Ridder sau a Dnei Lenoble, probă ce este datóre să facă in calitatea sa de reclamantă ; că, prin urmare, cererea sa trebue să fiă respinsă ca inadmisibilă ;

Considerând că, in adevĕr, societatea reclamantă, in ultimele sale conclusiuni, a cerut ca să dovedéscă faciă cu tóte părţile citate in causă nisce fapte de dênsa articulate in sprijinul acţiunei sale ;

Considerând insă că hotărirea care ar incuviinţa uă asemenea anquetă nu póte fi considerată faciă cu societatea la Confiance ca uă simplă incheiare preparatorie, ci ar avé faciă cu dênsa caracterul unei hotăriri interlocutorie şi de natură a prejudeca fondul ; că, in adevĕr, este invederat că faptele articulate şi a căror probă se cere să se facă au de scop să stabiléscă responsabilitatea lui Ridder şi a Dnei

Lenoble, şi societatea la Confiance nu póte fi ţinută să ia parte la acéstă anquetă de cât numai in casul când prealabilmente s'ar fi stabilit şi recunoscut că ea póte să fiă ţinută să garanteze pe Ridder sau pe Dna Lenoble de consecuenţele sinistrului.

In ce privesce pe Ridder şi Dna Lenoble :

Considerând că societatea reclamantă justifică pe deplin că dênsa a fost subrogată de Dna Ledru-Rollin in tóte drepturile şi acţiunile ce ar avé contra ori cărei persóne responsabile de incendiu;

Considerând că din raportul făcut de Langlois, espert numit prin ordonanţa preşedenţială, se constată că paguba resultată se ridică la cifra de 5046 franci;

Considerând că dupe art. 1733 din Codul civil locatarul este rĕspundĕtor de incendiu, afară numai daca probéză că incendiul a isbucnit din cas fortuit, forţă majoră, sau viţiu de construcţiune, ori-că focul s'a comunicat de la uă casă vecină;

Considerând că nici Ridder nici Dna Lenoble nu au cerut să facă uă asemenea probă; că, prin urmare, şi fără să mai fiă nevoe de a se mai dovedi faptele articulate de societatea reclamantă, pretenţiunea ei caută să se admită in total;

Pentru aceste motive, respinge ca neadmisibilă acţiunea faciă cu societatea la Confiance;

Condamnă pe Ridder şi pe Dna Lenoble să plătéscă solidar Societăţei de asigurarare la Mutuelle immobilière 5046 fr., etc.

CHRONICA JUDICIARA

A fost uă dată ca nici uă dată...

Cam in acest chip suntem ispitiţi să povestim desbaterile unui proces al cărui ecou ne vine din Tulcea.

Doui indiviḑi, a nume Georgescu şi Barba-Costa, sunt trămişi de un óre-care Gheorghiade să arvunéscă bucate prin satele din judeţul Tulcea. Pe drum, la un han, Barba-Costa se desparte de tovarăşul sĕu şi apucă altă cale. Trece timp insă la mijloc, fără ca să se mai intórcă inapoi. Rudele lui, nelinistite de uă absenţă atât de indelungată şi de inesplicabilă, se pun să cerceteze in drépta şi in stânga şi, nedescoperind nimic, alérgă la procuror cu reclamaţiune in contra lui Georgescu, sub cuvênt că acesta ar fi asasinat pe companionul sĕu de călĕtorie. Parquetul, in facia unei acusaţiuni atât de grave, face, la rêndul sĕu, cele mai minuţióse investigaţiuni, fără să dea insă peste cadavrul pretinsei victime sau să găsécă măcar vre un indiciu că uă crimă s'a comis in cutare localitate Totuşi, basându-se numai pe faptul disparițiunei lui Barba-Costa şi pe consideraţiunea că fusese insocit pênĕ la han de Georgescu, dă in judecată pe acesta, sub acusaţiunea de asasinat!

Procesul a compărut, ḑilele trecute, inaintea Tribunalului de apel din Tulcea, care, constatând cât de puţin seriósă era uă asemenea acusaţiune, s'a grăbit să aquite pe Georgescu.

* * *

D. prim-preşedinte al Curţei de apel din Bucuresci a avut să se pronunţe, alaltăieri, asupra unei curióse cestiuni de timbru.

D. X..., dupe povaţa avocatului sĕu, a făcut contestaţiune in contra unei decisiuni. Printr'uă confusiune fórte esplicabilă din partea unei persóne neobicinuite cu cestiunile de procedură, X..., in loc să 'şi adreseze petiţiunea secţiunei respective a Curţei, s'a dus cu ea la Tribunal. Preşedintele Tribunalului, auḑind pe impricinat că face contestaţiune şi nesciind despre ce era vorba in realitate, 'şi-a indeplinit datoria ce'i impune legea de a perfora şi de a anula cólele de chârtie timbrată ce erau alăturate drept taxă a fiscului.

N'a trecut insă mult, şi erórea a fost descoperită. X..., cu timbrele astfel anulate, s'a presentat atunci la Curte. Preşedintele respectiv insă n'a voit să resolve singur cestiunea, şi a trămis pe contestator la primul preşedinte. Cestiunea este incă pendentă, daca timbrul anulat in asemeni condiţiuni trebue să fiă sau nu ţinut in sémă de Curte.

Socotim că şi equitatea şi legea cer ca, in asemenea cas, dreptul fiscului să fiă considerat ca plătit: ar fi monstruos ca uă eróre materială aşa de esplicabilă să autorise pe Stat a percepe aceeaşi taxă de două ori.

* * *

Penitenţiarul central din Clermont (Francia) posedă, in momentele de faciă, mai multe prisoniere celebre.

Cea d'ântâiu este Luisa Michel. Faimósa eroină a Comunei n'a fost supusă prescripţiunilor regulamentului relativ la condemnatele de drept comun, adică nu 'i s'a tăiat pĕrul, 'şi-a păstrat hainele ei obicinuite şi işi are locuinţa intr'un cartier deosebit, neavênd nici un amestec cu celelalte 850 arestante.

In calitatea ei de condemnată politică, Luisa Michel n'a fost pusă la lucru, ca celelalte deţinute; se ocupă totuşi cu óre-cari cusături de mână. Ea consacră studiului mare parte din timpul sĕu. In acest scop 'i s'a dat voe să aducă de afară cărţi de sciinţă sau de istorie (nu insă şi de politică), biblioteca penitenţiarului fiind fórte săracă.

Afară de Luisa Michel, cea mai cunoscută dintre celelalte arestante este Gabriela Fenayrou, femeia farmacistului al cărui proces a făcut atâta sgomot in Paris acum câte-va luni. Ea a fost clasată in atelierul de broderie, şi pare acum resemnată cu sórta sa; cu alte cuvinte s'a „aclimatat“, ca să intrebuinţăm limbagiul penitenţiarului.

In al treilea rênd vine femeia Désirée, supranumită „făcĕtórea de ingeri“, care, in Octombre 1880, a figurat in procesul lui Ferlin, ḑis monstrul din Nogent, sau bărbatul cu cinci-ḑeci şi patru de neveste.

Ceea mai curiósă insă dintre tóte este femeia Lassalle, cunoscută sub numele când de contesa d'Euzy, când de marquisa de La Salle, când de principesa Doria. Acéstă șirétă creatură a inșelat lumea trei-ḑeci ani d'a rêndul, abusând de increderea celor mai mari personagie și storcênd sume de bani importante de la DD. Thiers și Dufaure, de la prințul de Monaco, de la episcopul Dupanloup, de la ambasadorul Rusiei, și de la alții. Ea a fost osândită de patru ori, sub patru nume diferite. Astăḑi sufere uă condemnațiune de cinci ani și, când va eși din Clermont, va fi tocmai de cinci-ḑeci ani.

* * *

Lorion e fórte „zuliar" din fire. Fericirea lui casnică ar fi desăvêrșită, daca nu 'l-ar munci in ascuns gelosia, care 'l face să vadă un rival in fie-care trecĕtor. Astfel, nimic pe lume n'ar puté să 'l scótă din idea ce 'și-a format că unul din chiriașii casei, a cărei pază 'i este incredințată lui ca portar, face curte nevestei sale. Din acéstă causă, étă'l adus inaintea Tribunalului, sub prevențiunea de lovituri aplicate cu voință.

La audiență, reclamantul, un tênĕr de douĕ-ḑeci și cinci de ani, se esprimă in modul următor, cu privire la inculpat:

— Chrestinul ăsta s'a făcut de risul mahalalei, căci iși inchipuesce că tótă lumea n'are altă trébă de cât să tragă cu ochiul cucónei Dsale, — care, de! Dumneḑeu să mĕ erte, o fi fost cum o fi fost pe vremea Constituției, déră acum, vorba aia,

> 'Și-a trăit traiul,
> 'Și-a mâncat mălaiul!

Uă voce de femeiă (in auditoriu): Auḑi obrăsnicie, soro!

Președintele : Cine intrerupe acolo ?

Reclamantul : E vocea cucónei; o recunosc.

Prevenitul : E consórta mea.

Președintele : Ori-cine ar fi, de va mai intrerupe, o s'o poftesc afară.

Prevenitul : Da, bine, Domnule judecător, să 'i ḑică că „'și-a mâncat mălaiul", nevasta mea! Dumnealui mai cu sémă care 'i dă târcóle tótă ḑiua și 'i spune verḑi și uscate ori de câte ori o găsesce singură!

Reclamantul : Ec'așa! 'I vorbesc de câte ori am trebuință de Dumneaei ca portărésă. Nu e scris pe ușă: „Adresați-vĕ la portar"? Portar or portărésă, tot una e...

Președintele : Cu ce ocasiune te-a lovit prevenitul ?

Reclamantul : M'am pomenit că dă in mine. Ori-cine ar fi fost in locul meu, ar fi pățit tot astfel, căci Dumnealui, indată ce vede pe vre uă persónă vorbind cu nevastă-sa, incepe să trăsnéscă și să bufnéscă, strigând că nu 'l mai lasă lumea in pace, că tótă ḑiua 'i sună clopoțelul la urechiă, și uă grămadă de năsdrăvănii de felul acesta...

Președintele : Tóte bune; déră scena bătăei cum s'a intêmplat?

Reclamantul : S'a intêmplat așa: Dumnealui nu era a casă; eu, fiind că asteptam uă scrisóre, intreb pe nevastă-sa daca are ceva pentru mine, și dênsa imi respunde că nu. „Ciudat lucru! 'i ḑiseiu eu; nu mai ințeleg nimic." Pe când 'i spuneam că astept uă scrisóre de mare importanță, poc! mĕ pomenesc cu un pumn in ceafă. Pênĕ să mĕ intorc să vĕd cine a dat, trosc! primesc uă nouă lovitură in septentrion *(Risete in auditoriu).*

Președintele (către prevenit): Ai cuvêntul ca să te aperi.

Prevenitul (emoționat): Domnule... mĕ dusesem cu uă pereche de cisme *(resuflând cu greutate)* ca să... ah!... necazul... auḑind pe acest individ... abia pot să resuflu...

Președintele : In sfêrșit, tăgăduesci că ai lovit pe reclamant ?

Prevenitul : Individul ăsta, ca să arate că nu făcea curte nevestei...

Președintele : Nu e vorba de acésta.

Prevenitul : Insă eu am adus'o aci. *(Chiămând'o)* Josefin'o, vin'o in facia domnilor judecători.

Președintele : N'are ce căuta Dumneaei aci.

Prevenitul : Am adus'o ca să o vadă Tribunalul.

Președintele : Nu era trebuință. Tăgăduesci că ai lovit pe reclamant?

Prevenitul : Nu, déră...

Președintele : Destul!

Tribunalul il condamnă la 25 franci amendă.

Prevenitul : Când am luat'o *(cu mândrie)*, nevasta mea era amanta unui general. Prin urmare, vedeți că era de condiție...

Președintele : Destul, iți ḑic. S'a isprăvit procesul acum.

BIBLIOGRAFIE

A eșit de sub tipar și se află de vênḑare la Tipografia Națională din Iași, strada Vasile-Alecsandri, Nr. 6, cu prețul de *6 lei :*

CĂSĂTORIA

Studiu comparativ dupe dreptul civil, dreptul canonic și dreptul civil internațional

PARTEA I, cu uă canonică critică la adresa sf. Sinod pentru memoriul: *Papismul și starea actuală a Bisericei ortodoxe in regatul României,*

de D. **GEORGE MARZESCU,**

Profesor de Codul civil la Facultatea de Drept din Iași.

Bucuresci. — Typ. Curței Regale, pr. F. Göbl Fii, Pasagiul Român, 12

ANUL XII. — Nr. 66. DUMINICA 18 SEPTEMBRE 1883

DREPTUL

LEGISLATIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENTIA — ECONOMIE POLITICA

Prim-Redactor: DEMETRU C. POPESCU

ESE DE DOUE ORI PE SEPTEMANA

Redactor-Administrator: NICOLAE CHRISTESCU

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA ḌIARULUI, PASAGIUL ROMAN, 10

ABONAMENTELE se fac pe an şi pe jumĕtate de an: la 1iu Decembre şi 1iu Maiu. De la 1iu Iulie pĕnĕ la 20 August ḑiarul nu apare.

Anunţuri: linia 40 bani. *Scrisorile nefrancate se refusă* Un numĕr: 50 bani

COSTUL ABONAMENTULUI Pe an, 40 lei; pe jumĕtate an, 20 lei. *Studenţiĭ plătesc pe jumĕtate* Pentru străinĕtate se adaogă timbrul postal.

SUMAR

CASATORIA

ŞI REFORMELE PROPUSE

(Urmare. — V. *Dreptul* Nr. 64.)

II

Desbaterile urmate cu ocasiunea redactărei art. 22 din Constituţiune denotă aceeaşi incoherenţă de idei şi aceeaşi confusiune de principie ce se observă in adunările nóstre legiuitóre la confecţionarea mai tutulor legilor importante. *„Il fallait un calculateur; ce fut un danseur qui l'obtint."* Am puté să resturnăm butada celebră a lui Figaro şi să ḑicem, cu privire la aceste desbateri: Trebuiau ómeni de legi, jurisconsulţi pentru discutarea unei controverse juridice atât de serióse; ea fu resolvată de diplomaţi. In adevĕr, intervenţiunea repausatului Manolachi Costachi, ca president al Constituantei, de uă parte, şi a Dlui Ioan Brătianu, ministru de financie, de alta, au fost decisive in causă. Cu tot remarcabilul discurs al Dlui Constantin Boerescu, de care vom vorbi mai departe, Adunarea constituantă, sub influenţa atotputernică a celor doui bărbaţi de Stat, votă acel enigmatic text de lege care a făcut pĕnĕ astăḑi disperarea comentatorilor şi a magistraţilor.

Cestiunea era, cu tóte acestea, din cele mai simple. Două principie bine definite se aflau in presenţă: unul, care avea pentru dênsul prestigiul trecutului, considera căsătoria ca uă taină de domeniul esclusiv al Bisericei; cel-alt, principiu de raţiune şi de viitor, voia să facă dintr'ênsa un act civil, la formarea căruia să n'aibă nici un amestec puterea spirituală. Situaţiunile erau déră cât se póte de lămurite, şi alegerea se impunea de sine in favórea unuia sau in favórea celuilalt.

Aci insă incepe incoherenţa de idei de care am vorbit mai sus, incoherenţă care a avut de resultat că, astăḑi incă, dupe şépte-spre-ḑece ani de aplicare a Constituţiunei, căsătoria este şi nu este un contract civil, este şi nu este uă instituţiune religiósă!

Codul civil din 1864, incredinţând unor funcţionari publici a nume determinaţi alcătuirea şi conservarea actelor de stare civilă şi declarând, prin art. 129, că nu esistă căsătorie fără consimţimênt, a stabilit un principiu asupra caracterului căruia nu putea esista cea mai mică indouială.

Dupe uă practică abia de doui ani şi fără să esiste vre uă plângere din partea cui-va, Constituanta, cedând unor scrupule neinţelese de consciinţă, căută să revie asupra consideraţiunilor de cari se inspirase legiuitorul anterior.

E necesar să punem sub ochii cititorilor nostri fasele acestor interesante desbateri.

Art. 17 din proiectul primitiv de constituţiune presentat de guvern suna astfel :

Actele statului civil sunt de atribuţiunea autorităţei civile. Intocmirea acestor acte va trebui să precédă in tot-d'a-una benedicţiunea religiósă, *osebit de escepţiunile prevĕdute de lege.*

Redacţiunea acestui articol fu primită de comitetul delegaţilor, care se mĕrgini numai să suprime frasa finală : „afară de escepţiunile prevĕdute de lege", de óre ce, dupe cum observà raportorul, D. Aristid Pascal, nu se scia de ce escepţiuni era vorba.

Cum vedem, in spiritul redactorilor proiectului de constituţiune, secularisarea căsătoriei era manţinută in sensul Codului civil.

Din nenorocire, discuţiunea fiind deschisă, uă plóe de amendamente contradictorie veni să intunece principiul atât de clar adoptat de guvern.

Cel d'ântâiu amendament era redactat astfel :

Propun ca la aliniatul al douilea al acestui articol modificat de comitet să se adaoge cuvintele : „*care va fi obligatorie la fie-care act de stare civilă*".

Semnaţi : C. Christodulo-Cerchez, Calcantraur, D. Racoviţă, I. Negulescu. A. Lupaşcu. I. Deşliu.

Dupe acest amendament, benedicţiunea religiósă fiind obligatorie pentru tóte actele stărei civile, art. 21 din Constituţiune, deja votat, care proclama in mod solemn libertatea absolută a consciinţei, remânea uă minciună.

Al douilea amendament, propus de D. C. Fussea, avea coprinderea următóre :

Aliniatul al douilea de sub art. 17 din proiectul guvernului şi 19 al Comitetului să se redacteze astfel : „Intocmirea acestor acte va trebui să precédă in tot-d'a-una benedicţiunea religiósă, *osebit de casurile de forţă majoră.*"

In spiritul propuitorului, „forţa majoră" era, de esemplu, un cas de mórte grabnică, sub ameninţarea căruia se putea face cununia religiósă inaintea celei civile.

Al treilea amendament, care a constituit redacţiunea definitivă a articolului, suna :

Aliniatul al douilea din art. 17 din proiectul primitiv să se modifice astfel :

„Intocmirea acestor acte va trebui să precédă in tot-d'a-una benedicţiunea religiósă *care, pentru căsătorii, va fi obligatorie, afară de casurile ce se vor prevedé prin a nume lege.*"

Semnaţi : Manolachi Costachi, N. Păclénu. N. Tătăranu, D. Racoviţă, Al. Mărgăritescu.

In fine, al patrulea amendament ḑicea, scurt şi coprinḑĕtor :

Aliniatul ântâiu al acestui art. 19 din proiectul Comitetului se va suprima, *lăsând regularea cestiunei prin legea civilă.*

Semnaţi : C. Boerescu, C. N. Brăiloiu, C. Suţu, N. Lahovari.

Lupta fu deschisă, in aceste condiţiuni, printr'uă pledoarie, insemnată din tóte punctele de vedere, a Dlui Constantin Boerescu in favórea căsătoriei civile. Tóte argumentele pe cari sciinţa, raţiunea, bunul simţ, esperienţa nenorocită a trecutului le puteau aduce in causă, fură espuse şi desvoltate cu un talent superior. „Intervenţiunea obligatorie a clerului — ḑise oratorul — in materia actelor de stare civilă n'are nici uă raţiune de a fi. Tóte aceste acte, dupe cum recunósce, lucru curios, chiar Comitetul, sunt civile. Daca déră sunt civile, pentru ce cereţi, pentru săvêrşirea, lor, intervenţiunea autorităţei eclesiastice? Ah! negreşit, Biserica trebue să intervină; insă să intervină in mod facultativ. Noi cerem libertatea pentru fie-care cetăţian, care voesce să se impace cu consciinţa sa, să mérgă la autoritatea religiósă spre a primi benedicţiunea, dupe ce contractul s'a incheiat inaintea autorităţei civile." Cu uă logică iresistibilă, D. Boerescu arĕtă conflictele insolubile ce se vor isca intre legea civilă şi canóne daca se va admite principiul obligativităţei benedicţiunei religióse; stărui asupra necesităţei ce se va nasce de a face să intervină autoritatea spirituală la desfacerea căsătoriei, din momentul in care era chiămată să ia parte la facerea ei, şi adause că vor trebui reinfiinţate imediat consistoriele, acele tribunale de tristă aducere a minte ale trecutului; in fine, semnală starea precarie ce se crea familiilor in intervalul de la promulgarea Constituţiunei pênĕ la confecţionarea nouelor dispoşiţiuni legislative asupra căsătoriei.

La rêndul sĕu, D. Vasile Pogor, deputat al Iaşului, veni cu următórele argumente de fapt, tot atât de elocuente şi de convigĕtóre ca consideraţiunile de drept espuse de colegul sĕu, D. C. Boerescu :

Domnilor, am fost judecător la Curtea de apel şi, intr'un proces, mi s'a infăcişat uă persónă cu douĕ acte de botez subscrise de acelaşi preot. Printr'unul din acele acte ḑicea că acea persónă este fiică a doui părinţi, şi prin celalt ḑicea că acea fiică este a altor părinţi. N'am putut să dăm dreptul de succesiune acelei fete, pentru că n'am sciut intr'adevĕr cine erau părinţii adevĕraţi. In cât privesce actele de căsătorie, scim că Biserica numai fraţi şi surori n'a cununat; in colo, tóte regulele lor canonice au fost călcate. (*Voci:* Aşa e!). Şi, daca ridica glasul cine-va, 'i se respunea că a primit din cer puterea de a lega şi de a deslega.

Căsătoriile cari s'au săvêrşit de doui ani in coa, nu scim nimic de sórta lor pênĕ acum; nu scim daca sunt bune sau rele; déră scim că căsătoriile săvêrşite sub regimul bisericesc erau atârnate de capriciul unuia din soci; şi ḑic mai mult: erau atârnate de punga unuia din ei. (*Voci:* Aşa este!)

Etă ce a făcut Biserica, şi étă de ce, astăḑi, nu 'i se mai póte inapoia acele atribuţiuni, căci ea-singură s'a discreditat in acéstă privinţă (1).

Sunt cu desăvêrşire curióse argumentele ce se aduseră in contra consideraţiunilor sciinţifice şi de fapt presentate de cei doui distinşi oratori. „*Les majorités sont toujours bêtes*“, a ḑis Royer-Collard intr'un moment de supărare. Rare-ori cuvintele eminentului publicist al Restauraţiunei au putut fi mai bine aplicate ca majorităţei din Constituantă care a votat art. 22.

Principalul argument in favórea obligativităţei benedicţiunei religióse a fost uă afirmaţiune lipsită de probe, pe care a formulat'o D. Manolachi Costachi. „De când s'a introdus aşa numitul „maritagiu civil“, — a ḑis oratorul, — eu vĕ pot proba că, afară din oraşe, intre populaţiunile rurale nu mai esistă căsătorie, căci s'a inlocuit prin concubinagiu (*Voci:* Da! da!)“ Şi, mai departe, revenind asupra acestei afirmări, care constituia chiar basa discursului sĕu, adause: „De când s'a introdus căsătoria civilă prin contract, ei bine! in popor se ḑice: Mi-am luat femeiă pe doui sau trei ani. Etă efectele acestei inovaţiuni. Suntem datori uă satisfacţiune poporului, declarând obligatorie celebrarea inaintea bisericei.“

Aşa déră părea constant pentru ilustrul defunct că, dupe uă aplicaţiune numai de doui ani, căsătoria civilă corupsese atât de adânc simţul poporului, in cât cetăţenii, şi mai cu sémă locuitorii de la sate, nu se mai insurau, ci se mărgineau a trăi in concubinagiu! Ne este greu să admitem că autorul acestei stranie alegaţiuni era sincer. De altminteri, cum conciliăm ḑisele sale cu esclamaţiunea Dlui Ioan Brătianu, pe atunci ministru de financie, — esclamaţiune asupra căreia s'a inchis discuţiunea, — că „nu e Român in Ţara-Românéscă, *fiă sau nu benedicţiunea religiósă obligatorie*, care să se socotéscă insurat pênĕ nu se va duce la biserică“? In ce mod déră căsătoria civilă putuse să corupă moravurile poporului, din momentul in care socii, şi dupe aplicarea Codului civil ca şi mai 'nainte, remăseseră liberi de a se duce la biserică spre a se cununa?

Am căuta in zadar mobilul care a putut impinge pe un om atât de considerabil, cum era presidentul Constituantei, să combată cu invierşunare uă instituţiune, pe cale de a fi adoptată de tóte naţiunile civilisate, şi să ne oblige a reveni la practica unui trecut atât de compromis. Căci popularitatea, ori-câte seducţiuni ar avé pentru omul politic, nu justifică singură părăsirea principielor cari constituesc patrimoniul societăţilor moderne.

Ceea ce ne-a suprins insă peste ori-ce espresiune, este de a vedé alături cu D. Manolachi Costachi, in acéstă gravă desbatere juridică, pe un avocat distins, D. N. Blaramberg, susţinênd din tóte puterile sale teoria căsătoriei mixte şi calificând maritagiul civil de *concubinagiu legal!* Espresiunea nu era nouă; ea fusese intrebuinţată deja intr'uă scrisóre adresată regelui Sardiniei de către defunctul papă Piu IX, cu ocasiunea unui proiect de lege asupra căsătoriei civile. „Este uă dogmă de credinţă — ḑicea acest prelat — că maritagiul a fost ridicat de Domnul Nostru Isus Christos la demnitatea de taină *(sacrement)*, şi, dupe doctrina Bisericei, taina nu e uă calitate accidentală atribuită contractului, ci este de esenţa chiar a căsătoriei, astfel că unirea conjugală intre chrestini nu e legitimă de cât in căsătoria-taină, in afară de care nu esistă de cât un pur *concubinagiu.*“

Astfel, D. Nicolae Blaramberg, ale cărui idei liberale sunt cunoscute de toţi, da mâna aci celui

(1) „Pe acele timpuri, ḑice D. G. Mărzescu in opera sa asupra *Căsătoriei*, erau preoţi influenţi cari aveau, ca să ḑic aşa, specialitatea ca să săvêrşéscă cununiile oprite in mod formal de canóne. Căsătoria, celebrată in atari condiţiuni şi in mod clandestin, rare-ori se anula; preotul era numai, pentru ochii ómenilor, osândit a nu mai sluji leturgia. Nu treceau insă multe ḑile sau septĕmâni de la celebrarea cununiei, şi mitropolitul sau episcopul erta pe preot...“

mai absolutist cap al Bisericei apusene, aceluia care a imaginat, in plin secol al nouĕ-spre-ḑecelea, teoria monstruósă a infailibilităţei. Acéstă singură apropiare intre douĕ spirite atât de estreme in vederile lor ne scutesce de ori ce alt comentariu.

In urma observaţiunei ministrului de financie (1) că discuţiunea se prelungea „de giaba", Adunarea inchise desbaterile şi, dupe respingerea tutulor celorlalte amendamente, votă cu uă mare maioritate art. 22 astfel cum fusese modificat de D. Manolachi Costachi.

Intr'un numĕr viitor vom atinge celelalte puncte relative la studiul nostru.

N. Christescu

(1) Ce căuta ministrul de financie in acéstă... galeră?

JURISPRUDENŢA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAŢIUNE ŞI JUSTIŢIE, SECŢ. I

Şedinţa din 18 Iunie 1883

Preşedinţa Dlui Th. Rosetti, preşedinte

Maior Teuşanu şi alţii cu Constanţa Rasponi şi alţii

DREPTURI CASTIGATE. — SE JUDECA DUPE LEGEA SUB CARE S'AU DOBÊNDIT. — APLICAREA LEGEI NOUE. — LIPSA DE INTERES. — NU DA LOC LA CASARE.

FRUCTE. — RESTITUIREA LOR. — POSESIUNE DE BUNA CREDINŢA. — ART. 2 PARTEA II DIN LEGEA DE LA 1847.

LUCRU JUDECAT. — ACŢIUNE IN REVENDICARE. — ACŢIUNE PENTRU RESTITUIREA FRUCTELOR. — HOTARIREA DATA ASUPRA UNEIA NU CONSTITUE LUCRU JUDECAT PENTRU CEA-ALTA. — RESPINGERE.

1° Drepturile câstigate sub imperiul unei legislaţiuni anteriόre au a se judeca şi regula dupe dispoşiţiunile acelei legi. Cu tóte acestea, aplicarea greşită a unor articole dintr'uă altă lege nu póte da loc la casarea hotărirei, când dispoşiţiunile ambelor legi relative la materie sunt identice.

2° Conform regulei stabilite de art. 2 Partea II din legea de la 1847, impresurătorul de bună credinţă nu póte fi obligat la restituirea fructelor percepute de cât de la data cererei prin judecată.

3° Intr'uă acţiune in revendicare, hotărirea dată asupra fondului nu constitue lucru judecat şi in ce privesce restituirea fructelor, când acestea nu s'au cerut de uă dată cu fondul prin acţiunea principală.

Prin urmare, nu se violéză autoritatea lucrului judecat resultând dintr'uă hotărire care recunósce unei părţi dreptul de proprietate asupra unui pământ, când Curtea de fond nu admite restituirea fructelor de la data acelei hotăriri, căci fructele se restituesc or nu dupe cum posesorul a fost de rea sau de bună credinţă.

Nr. 245. — Respins, ca nefundat, recursul făcut, de uă parte, de maiorul Teuşanu şi, de alta, de colonelul V. Gărdescu, maiorul Gr. Perieţénu, Sultana Enescu şi alţii, mostenitori ai defunctei Eufrosina Scarişorénu, contra decisiunei Curţei de apel din Bucuresci, secţiunea III, cu Nr. 272, din 1881 (1), in procesul cu Dlor Constanţa Rasponi, Alexandrina Ghika şi alţii, pentru venitul unei moşii.

S'au ascultat: DD. D. Zamfirescu şi G. Giurgea, consilieri ai Curţei, in citirea rapórtelor făcute in causă; DD. G. Meitani şi D. Chebapcea, avocaţii recurenţilor, in desvoltarea motivelor de casare; D. Gr. Triandafil, avocatul intimaţilor, in combateri.

Curtea, deliberând:

Asupra primului motiv de casare:

„Violarea principiului statornicit in art. 1 Cod. civil, greşită aplicaţiune a art. 485, 486 şi 487 Cod. civil şi nesocotirea dispoşiţiunilor legei Caragea in privirea restituirei fructelor."

Avênd in vedere că, dupe cum resultă din decisiunea a cărei casare se cere, obiectul procesului inaintea instanţelor de fond a fost cererea ereḑilor defunctei Eufrosina Scărişorénu şi a maiorului Al. Teuşanu de a se condemna Dlor Constanţa Rasponi, Pulcheria Rasponi, Achil Rasponi şi Alexandrina Ghika la plata venitului unei cantităţi de pământ câstigat de către cei d'ântâiu de la acesti din urmă prin hotărirea Tribunalului Ilfov cu Nr. 54, de la 26 Maiu 1852;

Considerând că, de şi, in speciă, prin acţiunea ce Curtea a judecat prin decisiunea atacată se reclamă venitul unui pământ posedat mult timp sub Codul Caragea şi, prin urmare, tratându-se de un drept câstigat, urma a se aplica articolele relative din acel Cod, insă, intru cât numai aplicarea greşită a unor articole din uă lege nu atrage casarea unei decisiuni când şi principiele legei ce trebuia a se aplica sunt identice cu cele aplicate de Curte, spre a se vedé daca acest mijloc este fundat, urméză a vedé mai ântâiu daca dispoşiţiunile relative la restituirea fructelor din Codul Caragea ar fi fost in speciă mai favorabile recurenţilor;

Considerând că Codul Caragea, prin art. 2 Partea II din legiuirea din 1847, Marte 8, dispune că „impresurătorul cu bună credinţă se indatoréză a intórce adevĕratului stăpân atât lucrul cât şi rodurile lui din vremea ce 'i s'a cerut prin judecată";

Considerând că, intru cât recurenţii prin nimic n'au probat că au cerut in judecată acele 342 pogóne de pământ; că, din contra, fiind constant că numai adversarii recurenţi-

(1) Veḑi *Dreptul* Nr. 75, din 1882, pag. 608. *(N. R.)*

lor au cerut hotărnicia moşiei lor Ulmenii despre recurenţi şi tocmai la 1874, cu ocasiunea aducerei la indeplinire a liniei despărţitóre, fixată prin hotărirea Tribunalului din 1852, sus-citată, s'a vĕdut şi cuantumul acelei incălcări, de când şi Curtea prin decisiunea atacată recunoscênd, conform principiului stabilit şi de Codul Caragea, că esistă uă cerere in judecată lămurită şi care nu mai póte pune pe părţi in respundere pentru venit, a acordat despăgubirea cerută; că déră din cele ce preced resultând că, chiar daca Curtea ar fi aplicat in speciă disposiţiunile Codului Caragea, judecarea causei ar fi fost identică, acest mijloc urméză a fi respins ca fără interes.

Asupra celui d'al douilea mijloc de casare :

„Violarea efectelor lucrului judecat, căci prin hotărirea din 1852, cu Nr. 54, recunoscêndu-ni-se dreptul de proprietate asupra unei cătăţimi de pământ, virtualmente ni s'a recunoscut şi fructele, astfel că Curtea, neacordând fructele de cât de la 1874 şi neadmiţênd restituirea lor cel puţin de la data hotărirei din 1852, a micşorat şi nesocotit efectele lucrului judecat.

„Tot asemenea şi in privinţa cârcimei, la venitul căreia erau ţinuţi adversarii a respunde dupe hotărire.“

Avênd in vedere că prin hotărirea cu Nr. 54, din 1852, confirmată de Curte, fiind judecată numai uă cestiune de proprietate, fără a decide nimic despre venitul acelei proprietăţi, ceea ce a făcut obiectul acţiunei din urmă a recurenţilor, nu se póte susţine că prin condemnarea la restituirea unui pământ s'a judecat şi cestiunea venitului, căci, de şi venitul este un accesoriu al dreptului de proprietate, déră, de câte ori el nu se reclamă de uă dată cu revendicarea proprietăţei, el forméză obiectul unei noue reclamaţiuni, cum s'a urmat şi in speciă prin intentarea acţiunei de venit in urma celei relative la dreptul de proprietate ;

Considerând că, faciă cu disposiţiunile legei relative la restituirea fructelor, şi cari se acordă sau nu se acordă, dupe cum posesorul a fost de bună sau de rea credinţă, urméză că nu se póte susţine că judecata asupra fondului dă putere de lucru judecat asupra restituirei fructelor, de óre ce in cas de bună credinţă ele nu pot fi acordate de loc şi, prin urmare, hotărirea de fond nu póte implica virtual şi condemnarea la venit; că déră neputêndu-se susţine că judecata asupra dreptului de proprietate dă prin ea-insăşi putere de lucru judecat şi pentru venit, şi acest mijloc urméză a fi respins ca nefundat ;

Pentru aceste motive, respinge, etc.

Şedinţa din 20 Iunie 1883

Preşedinţa Dlui Th. Rosetti, preşedinte

Al. Aslan cu Irina Petrescu

JURAMÊNT SUPLETORIU. — PRESTARE. — CITAREA PĂRŢILOR IN PROCES. — NEARETAREA MOTIVULUI IN CITAŢIUNE. — VALIDITATE. — ART. 242 PROC. CIVILA.

JURAMÊNT SUPLETORIU. — INCEPUT DE DOVADA. — DREPTUL INSTANŢEI DE FOND A DA JURAMÊNTUL SUPLETORIU ORI-CAREIA DIN PARŢI. — ART. 1197 ŞI 1220 COD. CIVIL.

DENATURARE DE FAPTE. — MOTIV DE CASARE. — CAND ESISTA. — RESPINGERE.

1° Jurămêntul supletoriu se prestéză chiămându-se şi partea adversă pentru a asista la săvêrşirea lui; legea insă nu cere sub pedépsă de nulitate ca citaţiunea să conţină şi motivul citărei, adică să fiă faciă la prestarea jurămêntului.

2° Când esistă un inceput de dovadă scrisă, instanţa de fond este in drept a da jurămênt supletoriu uneia din părţile in proces, fără ca in lege să se prevadă cui a nume trebue să 'i se dea un asemenea jurămênt.

3° Cercetarea intenţiunei părţilor scapă de sub censura Curţei de casaţiune.

Esistă denaturare şi prin urmare motiv de casare numai atunci când instanţa de fond, in privinţa elementelor constitutive ale unui contract, ar fi de uă părere contrarie legei.

Nr. 246. — Respins, ca nefundat, recursul făcut de D. Al. Aslan contra decisiunei Curţei de apel din Bucuresci, secţiunea I, cu Nr. 42, din 1882, pronunţată in procesul cu Dna Irina Petrescu, pentru anularea unui act de cesiune.

S'au ascultat : D. N. Mandrea, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă; D. T. Maiorescu, avocatul recurentului, in desvoltarea motivelor de casare; DD. Gr. G. Peucescu şi Mich. Paleologu, avocaţii intimatei, in combateri.

Curtea, deliberând :

Asupra motivului ântâiu de casare :

„Violarea art. 242 Proc. civilă. — Curtea, pronunţând in lipsa părţilor decisiunea prin care deferea adversarei nóstre jurămêntul supletoriu, mĕ citéză prin citaţiunea cu Nr. 9393, din 18 Decembre 1881, pentru ḑiua de 16 Ianuarie 1882, fără să'mi spue formal că este vorba de prestare de jurămênt, lipsindu-mĕ astfel de putinţa de a face să se retracteze incheiarea pentru jurămênt inainte de a fi prestat.“

Avênd in vedere că, conform art. 242 Proc. civilă, se cere uă chiămare formală a părţei adverse spre a fi faciă la prestarea jurămêntului; că insă articolul citat nu prescrie că citaţiunea să conţină, sub pedépsă de nulitate, şi motivul citărei, adică să fiă faciă la prestarea jurămêntului;

Avênd in vedere că se constată că recurentul a fost citat conform art. 242 Proc. civilă; că, judecându-se in lipsă şi făcêndu-se oposiţiune, nici n'a invocat nulitatea procedurei; că, aşa fiind, motivul este neintemeiat.

Asupra motivului al douilea de casare :

„Violarea art. 1220 combinat cu art. 1197 Cod. civil, in tru cât Curtea, fără a menţiona nici uă scriptură a subsem-

natului Al. Aslan, prin urmare fără inceput de dovadă scrisă, dă adversarei nóstre jurământul supletoriu".

Avênd in vedere că actul de a cărui anulare este vorba e subscris de Dna Petrescu, de partea căreia s'a impus prestarea jurământului supletoriu; că articolele citate in motiv prescriu că, fiind un inceput de dovadă scrisă, instanţa judecătoréscă póte ordona prestarea unui jurământ supletoriu, fără să indice din partea cui are a se presta jurământul, astfel că recurentul presupune prin motivul sĕu condiţiuni pentru admiterea jurământului supletoriu neinscrise in lege; că, pentru acestea, şi acest motiv e neintemeiat.

Asupra motivului al troilea de casare:

„Esces de putere, intru cât Curtea, denaturând actul, face dintr'uă cesiune un mandat."

Avênd in vedere că, de câte ori instanţele de fond cercetézä şi constată care a fost intenţiunea părţilor, daca părţile de esemplu au inţeles, ca in speciă, a face un act de cesiune sau un act de mandat, nu se póte vorbi de uă denaturare; că denaturare este numai când asupra elementelor constitutive ale unui contract instanţa judecătoréscă ar fi de uă părere contrarie legei; că, in speciă, nearĕtându-se şi neinvocându-se uă denaturare de acest soiu, motivul este neintemeiat.

Asupra motivului al patrulea de casare:

„Lipsă completă de motivare pentru condemnarea subsemnatului Al. Aslan la cifra coprinsă in dispositivul decisiunei."

Avênd in vedere că Curtea constată şi declară pentru ce se condamnă Aslan la suma de 10,000 lei noui, éră nu la 17,000 lei noui precum se ceruse; că, aşa fiind, decisiunea este motivată şi motivul este neintemeiat;

Pentru aceste motive, respinge, etc.

TRIBUNALUL ILFOV, SECŢIUNEA III

Şedinţa din 3 Iunie 1883

Preşedinţa Dlui N. Budisténu, preşedinte

Smaranda Polyzu-Micşunescu cu Iulius Schein

CAPACITATE. — CESTIUNI RELATIVE. — COMPETENŢA. — TRIBUNALE CIVILE. — ARBITRI.

ACŢIUNE ACCESORIE. — IPOTECA. — ACCESORIUL URMÉZA PRINCIPALUL.

FEMEIA MARITATA. — CONDIŢIUNILE CERUTE PENTRU A PUTÉ FACE COMERCIU.

SEPARAŢIUNE DE PATRIMONIE. — EFECTELE SALE. — NU SCHIMBA CARACTERUL DOTELOR, CI NUMAI RIDICA BARBATULUI ADMINISTRAREA BUNURILOR DOTALE.

1° Cestiunile de capacitatea persónelor sunt de competenţa Tribunalelor civile.

Astfel, Tribunalele civile sunt singure competente a completa capacitatea femeilor măritate spre a face comerciu, şi prin urmare să judece şi contestaţiunile relative la acésta. Arbitrii nu au cădere să se pronunţe in asemenea cestiuni.

2° Acţiunea accesorie se introduce inaintea Tribunalului competent a judeca principalul.

Astfel, uă ipotecă fiind accesoriul unei creanţe, acţiunea in nulitatea ei nu trebue introdusă la Tribunalul situaţiunei imobilului ipotecat.

3° Femeia măritată care nu are esoprică nu póte comercia valabilmente.

Autorisaţiunea bărbatului pentru facerea de comerciu trebue să fiă adeverită de Tribunalele civile. Esisetnţa ei nu se póte deduce din legalisarea dată actului format de un Tribunal de notariat sau din autorisarea unui Tribunal necompetent.

4° Separaţiunea de patrimonie nu schimbă caracterul dotei, ci numai ridică bărbatului administraţiunea bunurilor dotale.

Nr. 189. — Dna Smaranda Polyzu-Micşunescu a cerut chiămarea in judecată a Dlui Iulius Schein, representantul Dlui C. Rothschild, pentru a se pronunţa anularea unui contract de societate şi a unei ipoteci.

S'a presentat reclamanta prin D. avocat C. Disescu, D. Rothschild prin DD. avocaţi G. Danielénu şi R. Orghidan, şi D. Schein prin D. avocat Ad. Stern.

Tribunalul,

Asupra cestiunei de necompetenţă:

Avênd in vedere cererea Dnei Smaranda Polyzu-Micşunescu d'a se anula contractul de societate şi, pe cale de consecuenţă, actul de ipotecă, pe motivul că era incapabilă d'a face acel act;

Considerând că daca, conform art. 312 Regulamentul Organic, atunci când pe cale incidentală se ridică uă cestiune civilă inaintea Tribunalului comercial, acesta trebue să suspende cercetarea pênĕ la judecarea afacerei civile, cu mai mare cuvênt Tribunalul civil trebue să judece acele cestiuni când ele se presentă pe cale principală;

Considerând că cestiunile de capacitate ale persónelor sunt de resortul Tribunalelor civile;

Considerând că, conform art. 5 Cod. comercial, Tribunalele civile sunt singure competente a completa capacitatea femeei măritate spre a face comerciu şi, prin urmare, tot ele sunt competente să judece şi contestaţiunile relative la capacitatea ei;

Pentru aceste motive, respinge acéstă escepţiune.

In ceea ce privesce escepţiunea că procesul trebue dus inaintea Tribunalului sediului societăţei sau inaintea arbitrilor, conform legei comerciale:

Tribunalul,

Considerând că, in speciă, nu se discută vre uă obligaţiune resultând din contractul de societate; că nici Tribu-

nalul sediului nici arbitrii nu sunt competenţi a judeca afacerile de capacitate;

Considerând că a trămite afacerea inaintea Tribunalului sediului societăţei sau arbitrilor, este a presupune pe Dna Smaranda Polyzu-Micşunescu valabil obligată ca comerciantă şi a pune astfel efectul inaintea causei;

Pentru aceste motive, respinge acéstă escepţiune.

In ceea ce privesce escepţiunea de necompetenţă, trasă din situaţiunea imobilului:

Considerând că ipoteca este uă creanţă accesorie şi că urméză a se judeca de acelaşi Tribunal care este competent de a judeca principalul;

Pentru aceste motive, respinge şi acéstă escepţiune şi dă cuvêntul in fond, dupe care:

Tribunalul,

Avênd in vedere cererea reclamantei Smaranda Polyzu-Micşunescu, făcută cu autorisaţiunea soçului Polyzu-Micşunescu, prin care tinde la anularea contractului de societate, intervenit intre Dneaei şi D. C. Rothschild, pentru fabricare de sfóră, funii, etc. şi la anularea ipotecei asupra moşiei sale dotale Antifilóia din judeţul Prahova;

Considerând că, conform art. 5 Cod. comercial, condiţiunile necesare pentru ca femeia măritată să pótă comercia sunt: *a*) să aibă exoprică; *b*) să aibă autorisaţiunea inscrisă a bărbatului; *c*) ca acéstă autorisaţiune să fiă adeverită de judecătoria judeţului;

Considerând că de şi femeia a avut autorisaţiunea inscrisă a bărbatului, insă din actul dotal resultă că femeia nu a avut exoprică, nici s'a probat in instanţă ca să o fi avut in momentul incheiărei contractului de societate;

Considerând că sancţiunea acestei disposiţiuni resultă atât din termenii imperativi ai art. 5 Cod. Comercial, cât şi din disposiţiunile art. 6 Cod. Comercial şi art. 202 Cod. civil, care ḑice: „că in asemenea cas femeia nu se obligă pe sine, ci se consideră numai ca mandatară a soçului sĕu";

Considerând că Dna Polyzu-Micşunescu de şi era separată de patrimoniu in momentul incheiărei contractului de societate, separaţiunea de patrimoniu insă nu schimbă intru nimic caracterul dotei, — ea nu are alt efect de cât de a ridica bărbatului administrarea bunurilor dotale, convenţiunile matrimoniale fiind imutabile in timpul căsătoriei;

In ceea ce privesce că imobilul este dobêndit in timpul căsătoriei cu bani dotali devine dotal şi că, prin urmare, nu se póte ipoteca de cât in casurile prevĕḑute de art 1253 Cod. civil;

Considerând că de şi din actul dotal resultă că dota nu se póte instrăina de cât cu scirea şi aprobarea Tribunalului, acéstă stipulaţiune nu era de cât uă garanţie mai mult pentru siguranţa zestrei, care nu equivaléză cu uă clausă de *remploi*, care trebue să fiă stipulată intr'un mod formal, conform cu art. 1347 Cod. cicil; că declaraţiunea Tribunalului, că imobilul cumpărat cu bani dotali, in aceste condiţiuni, devine dotal, nu póte schimba natura dotei; că ipoteca se putea constitui cu autorisaţiunea bărbatului, căci dota consistând de la inceput intr'uă creanţă ipotecară rĕmasă proprietatea femeei, dota se putea instrăina, conform art. 1249 Cod. civil şi că, in speciă, asemenea autorisaţiune esistă;

Considerâd că autorisarea dată de bărbat femeei a face comerciu trebue să fiă adeverită de judecătoria judeţului; că acéstă adeverire constitue uă completare de capacitate; că Tribunalele civile sunt singurele competente a completa capacitatea minorilor şi a femeilor măritate; că, in ceea ce privesce capacitatea, legea asimiléză pe femeia măritată minorului; că termenii legei sunt identici „adeverirea Tribunalului" şi că, dupe cum pentru minor este incontestabil că Tribunalele civile sunt singurele competente a adeveri voia inscrisă a tutorului, tot asemenea ele singure sunt competente a adeveri şi voea inscrisă a bărbatului;

Considerând că Tribunalele civile, adeverind acéstă autorisaţiune, nu se mulţumesc numai a constata voinţa părţilor, ci cercetéză chiar oportunitatea acestei autorisaţiuni (art. 201 Cod. civil); că, astfel fiind, nici Tribunalul de notariat, dând autenticitatea cuvenită actului, nici Tribunalul care era necompetent nu putea completa acéstă incapacitate.

In ceea ce privesce anularea ipotecei:

Considerând că daca ipoteca este constituită pentru uă creanţă condiţională şi daca ea a fost valabil constituită, conform art. 1249 Cod. civil, ea fiind insă constituită ca garanţie a unui contract de societate care se anuléză, urméză pe cale de consecuenţă a se anula şi dênsa;

Pentru aceste motive, admite cererea Dnei Smaranda Polyzu-Micşunescu; anuléză actul de societate intervenit intre Dna Smaranda Polyzu-Micşunescu şi D. Iulius Schein, imputernicitul Dlui C. Rothschild; anuléză ipoteca constituită de Dna Polyzu-Micşunescu, etc.

Semnaţi: N. Budisténu, T. Căpitanovici, I. Bómbă.

JURISPRUDENŢA STRAINA

TRIBUNALUL CIVIL DIN GUÉRET

Audienţa din 13 August 1883

Preşedinţa Dlui Barny, preşedinte

Sindicatul falimentului Lapérine cu sindicatul falimentului Thonnelier

FALIMENT. — INCETAREA PLAŢILOR. — CERERE DE ANULAREA UNEI IPOTECI. — COMPETENŢA TRIBUNALULUI CIVIL. — URMARIRE IMOBILIARA. — INCEPUT DE URMARIRE. — COMANDAMENT. — ANULAREA URMARIREI.

Tribunalul civil inaintea cărui este adusă uă cerere de anularea unei urmăriri imobiliare, basată pe

nulitatea ipotecei creditorului urmăritor, prin aplicaţiunea art. 446 din Codul de comerciu, este competent să se pronunţe asupra acestei nulităţi.

Urmărirea imobilelor unui falit de către un creditor, care nu are uă ipotecă valabilă, nu se póte face dupe darea pe faciă a falimentului. Comandamentul prealabil ce trebue să precédă ori ce urmărire imobiliară, facut mai 'nainte de declararea falimentului, nu póte fi considerat ca un inceput de urmărire.

Tribunalul,

Considerând că prin hotărirea cu data 29 Ianuarie 1883 Lapérine a fost condemnat să plătéscă sindicilor falimentului Thonnelier suma de 3,000 franci; că, in virtutea acestei hotăriri, sindicii au luat uă inscripţiune ipotecară asupra unei case cu dependinţele ei, proprietate a lui Lapérine, situată in oraşul Guéret, casă pe care mai in urmă au şi pus'o in vênḑare;

Considerând că Lapérine a fost declarat in stare de faliment la 16 Marte 1883, éră Tixier, sindicul acestui faliment, impreună cu Lapérine, la 30 Iunie următor, au cerut printr'uă notificare sindicilor falimentului Thonnelier ca acestia să declare urmărirea incepută contra lui Lapérine de nulă şi de nul efect; că, in urmă, ei au făcut oposiţiune la acéstă urmărire;

Considerând că oposiţiunea este făcută in regulă şi că ambele părţi au interes ca, de acum chiar, să se statueze asupra cererei făcută de Tixier şi Lapérine, fără a li se mai acorda un termen ca să pótă intenta uă acţiune principală pentru anularea ipotecei;

Considerând că din ḑiua pronunţărei hotărirei de darea pe faciă a falimentului creditorii unui falit nu mai pot urmări espropriarea de cât numai in casul când ei au uă ipotecă asupra imobilelor, şi că Tixier şi Lapérine susţin că ipoteca ce resultă din hotărirea de la 29 Ianuarie 1883 este nulă, ca una ce este conferită dupe incetarea plăţilor lui Lapérine sau in timpul celor ḑece ḑile ce au precedat incetarea plăţilor; că, prin urmare, urmărirea trebue să fiă anulată;

Considerând că sindicii falimentului Thonnelier pretind că ei sunt in drept a continua urmărirea intru cât ea este incepută mai inaintea dărei pe faciă a falimentului;

Considerând insă că in momentul declaraţiunei falimentului nu se făcuse de cât comandamentul prealabil, şi că un comandament nu este de cât un act care precede urmărirea, care nu incepe de cât numai prin procesul-verbal de urmărire;

Considerând că din actele produse de părţi se constată că epoca incetărei plăţilor nu putea fi raportată la uă dată posterióră celei de 1iu Februarie 1883; că, prin urmare, ipoteca ce resultă din hotărirea de la 29 Ianuarie este nulă;

Pentru aseste motive, declară de nulă ipoteca inscrisă in basa hotărirei din 29 Ianuarie 1883, şi ordónă radiarea ei; declară de nulă urmărirea imobiliară incepută la 21 Aprilie 1883, etc.

Bucuresci. — Typ. Curţei Regale, pr. F. Göbl Fii, Pasagiul Român, 12

ANUL XII. — Nr. 67. JOI 22 SEPTEMBRE 1883

DREPTUL

LEGISLATIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENTIA — ECONOMIE POLITICA

Prim-Redactor : DEMETRU C. POPESCU

ESE DE DOUE ORI PE SEPTEMANA

Redactor-Administrator : NICOLAE CHRISTESCU

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA ḌIARULUI, PASAGIUL ROMAN, 10

ABONAMENTELE se fac pe an şi pe jumětate de an : la 1iu Decembre şi 1iu Maiu. De la 1iu Iulie pênĕ la 20 August ḑiarul nu apare.

Anunţuri : linia 40 bani. *Scrisorile nefrancate se refusă* Un numĕr : 50 bani

COSTUL ABONAMENTULUI Pe an, 40 lei; pe jumĕtate an, 20 lei. *Studenţiĭ plătesc pe jumĕtate* Pentru străinĕtate se adaogă timbrul postal.

SUMAR

JURISPRUDENŢA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAŢIUNE ŞI JUSTIŢIE, SECŢ. I

Şedinţa din 21 Iunie 1883

Preşedinţa Dlui Th. Rosetti, preşedinte

Maria Dimăncescu cu Al. Ionescu

RECURS. — TERMEN. — DOVEDIRE. — RECURS TARDIV. — RESPINGERE.

Partea recurentă este datóre a dovedi daca recursul format este sau nu in termen.

Astfel, daca, dupe mai multe termene acordate, recurentul nu aduce certificat de la grefa Curţei de apel sau de la portărei pentru a justifica că recursul este in termen, un asemenea recurs se declară peste termen, daca de la data pronunţărei decisiunei a trecut mai mult de trei luni.

Nr. 250. — Respins, ca tardiv, recursul făcut de Dna Maria Dimăncescu contra decisiunei Curţei de apel din Bucuresci, secţiunea I, cu Nr. 199, in procesul ce are cu D. Al. Ionescu, pentru bani.

S'au ascultat: D. Gr. Lahovari, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă; D. P. Borş, avocatul intimatului, in esceptiunea ridicată de tardivitatea recursului; D. D. Chebapcea, avocatul recurentei, in combateri.

Curtea, deliberând :

Avĕnd in vedere că recurenta, dupe mai multe termene ce 'i s'a acordat şi dupe obligaţiunea ce 'i s'a pus de Curte, n'a adus uă dovadă de la grefa Curţei apelative sau de la corpul portăreilor pentru a se constata ḑiua când 'i s'a semnificat copia de pe decisiunea atacată, spre a se vedé daca recursul este in termen ; că, in lipsa unei asemenea doveḑi, luându-se ca punct de plecare ḑiua de 15 Septembre 1881, când s'a pronunţat decisiunea, recursul se găsesce tardiv, căci este primit la grefa Curţei in ḑiua de 10 Iunie 1882, dupe ce espirase termenul de trei luni acordat de lege ;

Pentru aceste motive, respinge, etc.

Şedinţa din 17 August 1883

Preşedinţa Dlui C. E. Schina, preşedintele secţiunei

Eduard Reiner cu Statul

CONTRIBUŢIUNI. — COMISIUNI DE RECENSEMÊNT. — HOTARIRILE LOR. — NEADMISIBILITATE. — RESPINGERE.

Decisiunile comisiunilor de recensemênt nu se pot ataca pe calea recursului in casaţiune.

Nr. 272. — Respins, ca neadmisibil, recursul făcut de Eduard Reiner contra decisiunei comisiunei de recensemênt a judeţului Ilfov, cu Nr. 15, din 1883, prin care este condemnat a plăti Statului taxa de 5 % din salariul sĕu.

S'au ascultat: D. Al. Degre, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă; D. B. Brătianu, avocatul Statului, in esceptiunea ridicată pentru neadmisibilitatea recursu-

lui; D. N. Brezeanu, avocatul recurentului, in combaterea acestei esceptiuni.

Curtea, deliberând :

Vĕḑênd art. 36 din legea organică a acestei Curţi ;

Considerând că dupe acest articol, care reguléză competenţa Curţei de casaţiune şi arată a nume causele supuse cercetărei sale, calea recursului este deschisă numai in contra hotăririlor ce emană de la uă autoritate judecătoréscă pronunţată in ultimă instanţă, nu insă şi in contra ori-cărei alte incheiări pronunţate de către unele instanţe constituite in virtutea unor legi esceptionale, afară numai daca materia asupra căreia s'a pronunţat acele instanţe este atribuită prin lege Curţei de casaţiune, sau daca prin legea esceptională in puterea căreia lucréză acele instanţe se prevede a nume şi dreptul de recurs in casaţiune ;

Considerând, in specià, că recursul se vede făcut in contra unei incheiări a comisiunei de apel a recensemêntului contribuţiunilor directe, care lucréză in virtutea legei pentru constatarea şi perceperea contribuţiunilor, publicată in *Monitorul oficial* cu Nr. 274, din 1882; că prin acéstă lege esceptională neprevĕḑêndu-se a nume dreptul de recurs in contra incheiărilor ce s'ar pronunţa de acele comisiuni, recursul făcut astăḑi de D. Reiner cată a se respinge ca neadmisibil ;

Pentru aceste motive, respinge, etc.

Şedinţa din 30 August 1883

Preşedinţa Dlui Gr. Lahovari, consilier

M. T. Roşénu cu V. Tătăranu

PROBA CU MARTORI. — CAND SE PÓTE ADMITE. — IMPOSITILITATEA DE A AVÉ PROBE SCRISE. — RESPINGERE.

Proba cu martori este admisibilă de câte ori unei părţi 'i este cu neputinţă a 'şi procura uă probă scrisă.

Nr. 284. — Respins, ca nefundat, recursul făcut de M. T. Roşénu contra sentinţei Tribunalului Ilfov, secţiunea IV, cu Nr. 182, din 1882, in procesul ce are cu D. V. Tătăranu, pentru uă sumă de bani.

S'au ascultat: D. Al. Petrescu, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă; D. B. M. Missir, avocatul intimatului, in desvoltarea motivului de casare; D. Ath. Kiriac, avocatul intimatului, in combateri.

Curtea, deliberând :

Asupra unicului motiv de casare :

„Violarea art. 1191 Cod. civil pentru că, fiind vorba de uă *condictio indebiti*, precum acésta insuşi Tribunalul stabilesce in fapt, şi noi contestând primirea banilor, Tribunalul cu tóte acestea, confundând un *quasi-contract* cu un *quasi-delict*, admite fără drept proba prin martori şi presumpţiuni a unei plăţi de uă sumă mai mare de 150 lei.“

Considerând că prin art. 1198 Cod. civil legiuitorul a derogat la dispoziţiunile art. 1191 Cod. civil şi a permis proba testimonială ori de câte ori părţile au fost in neputinţă de a'şi procura uă probă scrisă; că, in specia de facià, intimatul fiind in imposibilitate de a'şi procura uă probă inscrisă, cu drept cuvênt Tribunalul a admis proba prin martori şi presumpţiuni;

Pentru aceste motive, respinge, etc.

CURTEA DE APEL DIN BUCURESCI, SECŢIUNEA III

Şedinţa din 12 Septembre 1883

Preşedinţa Dlui A. Filiti, preşedinte

Ioan Saltiki cu Apostol Basmangis

ASOCIAŢIUNI. — REGULA LOCUS REGIT ACTUM APLICABILA IN ACÉSTA MATERIE.

ASOCIAŢIUNI. — LEGILE OTOMANE. — PUBLICAŢIUNI. — NULITATE. — EFECTELE SALE. — ART. 32, 33 ŞI 35 CODUL OTOMAN.

ASOCIAŢIUNI. — NULITATE. — LIQUIDARE. — COMPETENŢA TRIBUNALELOR ORDINARE.

1° Contractele de asociaţiune formate in ţară străină se regulamentéză dupe legea locului.

Astfel, tovărăşiile incheiate la Constantinopoli nu se judecă dupe legile române, ci dupe legile otomane.

2° Dupe art. 32, 33 şi 35 Cod. otoman, publicaţiunile cerute pentru asociaţiuni sunt prevĕḑute sub pedépsă de nulitate.

Acéstă nulitate, care se póte cere de ori ce parte interesată, produce efect numai pentru viitor, fără a atinge validitatea actelor săvêrşite pênĕ in momentul introducerei acţiunei de anulare.

3° Liquidarea societăţilor nule pentru neindeplinirea formelor prevĕḑute de lege şi cari au numai uă esistenţă de fapt nu se face de arbitri, ci de instanţele ordinare, cari pot cere avisul unor socotitori.

Nr. 20. — D. Ioan Saltiki a făcut apel contra sentinţei Tribunalului comercial român din Constantinopoli cu Nr. 2, din 1883, in procesul ce are cu Apostol Basmangis.

S'a presentat apelantul prin DD. avocaţi R. Opran şi Em. Protopopescu-Pake şi defendorul prin D. avocat P. Veropolu.

Curtea, deliberând :

Avênd in vedere regulamentul consular, care in art.... supune aceste sentinţe juridicţiunei Curţei de apel din Bucuresci ;

Considerând că Saltiki se plânge in contra hotărirei mai sus menţionate pe următórele motive :

1° Rĕu Tribunalul consular, sprijinindu-se pe art. 41 din Condica de comerciu român, a declarat societatea nulă, de óre-ce contractul de asociaţiune s'a făcut in Constantinopoli

şi Condica comercială otomană nu prevede sub pedépsă de nulitate nepublicarea societăţilor in nume colectiv, trecerea lor in registre şi afişarea lor in sala Tribunalului.

2° Daca Tribunalul consular a considerat societatea nulă, urma să trămită afacerea la arbitri spre a fi judecată, éră nu la un sindic-liquidator, dupe cum a făcut.

3° Societatea declarată fără fiinţă trebuia să fiă recunoscută, cel puţin, că a esistat de fapt de la 11 Iunie 1881 şi pênĕ la intentarea acţiunei.

In ceea ce privesce câte trele motivele :

Considerând că intre Apostol Basmangis şi Ioan Saltiki a intervenit, in anul 1872, uă asociaţiune in nume colectiv, sub firma *Saltiki şi comp.*, in scop de a cumpăra şi revinde cu ridicata şi cu amănuntul articole de coloniale; că acéstă asociaţiune a durat pênĕ la 11 Iunie 1881, când s'a desfiinţat şi a intervenit uă alta sub firma *Saltiki şi Basmangis;* că Basmangis a cerut de la Tribunalul din Constantinopoli disoluţiunea acestei societăţi, atât pe motivul că ea era infiinţată in dispreţul formelor cerute de lege, cât şi pe acela că operaţiunile societăţei mergeau rĕu ;

Considerând că legea care urméză să aibă aplicaţiunea in specia ce se judecă e legea turcă; că Tribunalul consular a procedat rĕu aplicând disposiţiunile Codicelui comercial român, când contractul a fost incheiat in Constantinopoli şi când, conform principiului *Locus regit actum*, urma să aplice legea locului care a vĕḑut născêndu-se societatea;

Considerând că, uă dată cu reinfiiţarea societăţei la 1881, nici Saltiki, supus român, nici Basmangis, supus elen, n'au ingrijit să indeplinéscă formalităţile din Condica otomană; că nu e esact, dupe cum pretinde apelantul, că publicaţiunea şi inscrierea in registrul Tribunalului nu sunt prevĕḑute sub pedépsă de nulitate; că din combinaţiunea art. 32, 33 şi 35 din Codul otoman resultă intr'un mod clar că tóte acele formalităţi sunt prevĕḑute sub pedépsă de nefiinţă ; că e inadmisibil a se susţine că circulara din 23 Iunie 1881, produsă de apărătorul apelantului, prin care Ioan Saltiki şi Apostol Basmangis anunţă pe comercianţii cu cari erau in daraveri despre noua lor asociaţiune, trămisă şi Consulatului român, să pótă să ţină locul tuturor formalităţilor enumerate in menţionatele articole ;

Considerând că, atunci când legiuitorul a edictat aceste regule, el a avut in vedere raţiunea de ordine şi interes public, siguranţa generală a comerciului, interesele celor d'al treilea şi, pentru acésta, a luat atâtea garanţii şi le-a prescris sub pedépsă de nulitate ; că, una din aceste formalităţi de va lipsi, societatea atacată de cel care are un inters nu mai póte esista şi ea trebue declarată nulă şi neavenită ;

Considerând că, aşa fiind, asociaţiunea in nume colectiv din 11 Iunie 1881 nu a putut avea esistenţă legală ;

Considerând că, uă dată ce societatea a fost declarată fără fiinţă, e imposibil a o admite ca nulă *ab initio;* că nulitatea pronunţată nu isbesce de cât viitorul, éră nu trecutul, căci voinţa unuia din asociaţi, care a fost suficientă ca s'o distrugă, nu póte să facă să dispară totalamente esistenţa ei ; că nulitatea nu are efect retroactiv, ci unicul sĕu efect e de a da fie-cărui tovarăş libertatea sa inaintea termenului stipulat; că, de s'ar decide altfel, ar fi contrariu equităţei ; că pentru un viţiu de formă, ori cât de grav 'l-am presupune, când stipulaţiunile sunt oneste, când obiectul societăţei e licit şi când contractul e opera unui consimţimênt luminat, nu e posibil, nu e drept să se nimicéscă esistenţa ei de fapt; anihilarea convenţiunei inainte de termen e deja uă penalitate destul de mare inflisă asociaţilor, pentru ca ea să se mai agraveze printr'uă nulitate absolută care să retrodescindă la infiinţarea tovărăşiei ;

Considerând că, din cele ce preced societatea urméză să esiste de fapt de la nascerea ei (11 Iunie 1881) pênĕ in momentul când s'a intentat acţiunea de faciă ;

Considerână că cererea apelantului, de a se trămite afacerea la arbitri spre a fi judecată, nu e admisibilă, fiind că, spre a se inapoia causa arbitrilor şi spre a puté să fiă resolvată de dênşii, urméză neapărat ca societatea să esiste legalmente; că, uă dată ce Curtea recunósce că ea nu avea fiinţă juridică, ci uă esistenţă de fapt, arbitrii n'au ce să resolve ; că ceea ce rĕmâne de hotărit, e partea ce se cuvine fie-cărui asociat n capital, in câstig, in perdere, intr'un cuvênt liquidarea tovărăşiei; că, spre a ajunge la acest sfêrşit, nu e nevoe de arbitragiu, ci de un sindic-socotitor ;

Pentru aceste motive, declară societatea in nume colectiv dintre intimat şi apelant ca nulă, o admite ca esistentă de fapt de la 1881 Iunie 11, şi trămite pe părţi inaintea unui socotitor, spre a liquida socotelele dintre dênşii.

Semnaţi: A. Filiti, G. D. Economu, I. Dendrino.

TRIBUNALUL ILFOV, SECŢIUNEA COMERCIALA

Şedinţa din 10 Septembre 1883

Preşedinţa Dlui I. Radoi, preşedinte

N. Kirilov cu Comitetul Bursei

AGENT DE SCHIMB. — COMITETUL BURSEI. — INLOCUIREA UNUI AGENT. — ABSENŢA NEMOTIVATA IN CURS DE 15 DILE. — APELUL AGENTULUI. — NECOMPETENŢA TRIBUNALULUI COMERCIAL. — ART. 16 ŞI 39 LEGEA BURSEI. — ART. 33 DIN REGULAMENTUL EI DE APLICARE.

Lipsa nemotivată a unui agent de schimb in curs de cinci-spre-ḑece ḑile póte atrage inlocuirea lui.

Motivele absenţei se apreţiéză suveran de Comitetul Bursei, fără ca Tribunalul comercial să fiă competent a se pronunţa in acéstă afacere, dupe apelul agentului de schimb considerat ca demisionat.

Nr. 468 — D. N. Kirilov a făcut apel contra incheiărei Comitetului Bursei, cu data 23 Iunie 1883, prin care s'a dispus a se cere inlocuirea sa din funcţiunea de agent de schimb ce ocupa la acea Bursă.

S'a presentat apelantul asistat de DD. avocaţi N. Fleva,

D. C. Popescu şi I. Villacrose, şi D N. Ath. Popovici, sindicul Bursei, asistat de D. avocat Em. Protopopescu-Pake.

Tribunalul,

In ceea ce privesce escepţiunea declinatorie de competenţă propusă de către D. sindic al Bursei:

Considerând că incheiărea apelată se vede dată in virtutea disposiţiunilor art. 33 din Regulamentul burselor de comerciu, şi intemeiată pe absenţa nemotivată a apelantului din serviciul bursei timp de mai bine de cinci-spre-ḑece ḑile;

Considerând că legea prin art. 39 prevede că un mijlocitor de schimb incetéză de a mai figura in acéstă calitate şi, prin urmare, se póte da loc la inlocuirea sa: 1° prin destituţiune; 2° prin mórte; 3° prin retragere (demisiune), şi 4° prin părăsirea serviciului din causa posiţiunei sale incurcate;

Considerând că, in ceea ce privesce destituirea, ea fiind considerată ca uă penalitate, de óre ce in virtutea art. 22 din lege prin ea se ridică agentului dreptul de a mai puté in viitor ocupa acéstă funcţiune, legea n'a lăsat'o la bunul plac al autorităţei administrative, care in speciă este Comitetul Bursei, ci prin disposiţiunile art. 16 al aceleiaşi legi a dispus că Comitetul Bursei 'şi dă numai părerea pentru destituire, care părere in termen de 24 ore se va inainta Tribunalului de comerciu pentru a statua prin hotărire asupra destituirei, ascultând contradictoriu pe părţi;

Considerând că supraveghiărea mersului regulat al serviciului unei instituţiuni, in speciă a serviciului burselor de comerciu, fiind un atribut esclusiv al autorităţei administrative, şi pentru că legea prin art. 39 recunósce că, intre causele cari pot motiva inlocuirea unui mijlocitor de schimb, este şi părăsirea serviciului de către acesta, invederat că pe cale de regulament se póte, in interesul serviciului, determina timpul cât trebue să trécă pentru a motiva acéstă inlocuire, fără a se puté ḑice că prin acésta se crează pentru agenţi incapacităţi neprevĕḑute de lege; că, prin urmare, disposiţiunile art. 33 din Regulamentul burselor de comerciu nu pot fi considerate de cât ca nisce mĕsuri menite a asigura in mod eficace şi in prevederile legei esacta indeplinire de către mijlocitori a serviciului lor atribuit;

Considerând că legea prin art. 16 recunoscênd Comitetului Bursei dreptul de a supraveghia de aprópe chipul cum mijlocitorii de schimb şi mijlocitorii de mărfuri 'şi indeplinesc misiunea, este invederat că şi apreţiaţiunea motivelor lipsei din serviciu a unui mijlocitor de schimb, in lipsă de disposiţiune espresă a legei, nu póte să fiă de cât de atributul esclusiv tot al acestei autorităţi, éră nici de cum de al Tribunalului de comerciu, de óre ce legea nu recunósce altă competenţă acestui Tribunal de cât aceea prevĕḑută de art. 16, şi a nume aceea de a statua asupra părerei de destituire esprimată de acest comitet contra unui mijlocitor de schimb; că nu pe cale de interpretare şi nici prin argumente *a fortiori* se pot crea pentru autorităţile judiciare atribuţiuni şi competenţă, mai ales in materiile, precum este in speciă, in cari competenţa acestei autorităţi 'i este atribuită, nu in virtutea dreptului comun, ci in virtutea unei legi speciale, care prin acésta este de strictă interpretare; că a hotări intr'alt-fel ar fi a crea uă adevĕrată confusiune intre atribuţiunile diferitelor puteri constituite ale Statului, şi acésta in dauna mersului regulat al serviciului diferitelor sale instituţiuni; că, in speciă, acest mod de interpretare este cu atât mai natural şi mai raţional, cu cât legea prin art. 22 şi 39 prevede mare deosebire intre inlocuirea prin destituire şi inlocuirea prin retragere voluntarie sau prin părăsirea serviciului din causă că agentul renunţă sau este in neputinţă de a mai continua a ocupa funcţiunea sa, de óre ce destituirea ridică agentului dreptul pentru tot-d'a-una de a mai ocupa acéstă funcţiune (art. 22 al legei), pe când inlocuirea din causa părăsirei serviciului nu are acest caracter, şi de aceea cu drept cuvênt legiuitorul a putut atribui apreţiarea faptelor cari motivéză uă destituire in judecata Tribunalului de comerciu, reservând apreţiarea şi judecata celor-alte fapte, pentru că se raporta numai la esacta indeplinire a serviciului, pentru autoritatea administrativă (Comitetul Bursei şi Ministrul);

Considerând că apelantul N. Kirilov prin apelul sĕu tinde a stabili inaintea Tribunalului că a avut juste motive de a lipsi din serviciu şi a nu mai face operaţiuni la Bursă in calitatea sa de mijlocitor de schimb, şi că, prin urmare, pe nedrept s'a hotărit de către Comitetul Bursei a se cere inlocuirea sa, pentru ca acest Tribunal să hotărască reformarea acestei hotăriri şi să ordone reprimirea sa la Bursă in calitate de mijlocitor de schimb;

Considerând insă că apreţiarea acestor motive fiind, după cum s'a spus mai sus, de esclusivul atribut al acestui Comitet, ori cât de nedréptă ar fi hotărirea sa, in acéstă privinţă, ea nu póte fi supusă criticei Tribunalului de comerciu;

Considerând că lipsa apelantului N. Kirilov din serviciul Bursei de comerciu in termenul de cinci-spre-ḑece ḑile prevĕḑut de art. 33 din Regulament şi neconformarea sa cu prescripţiunile acestui articol este constantă, mărturisită de către chiar numitul apelant, căci nu se póte considera ca present in serviciu faptul că ar fi făcut câte-va liquidări cu chiar sindicul Bursei, precum şi că 'i-ar fi adresat şi câte-va reclamaţiuni intru ce privesce liquidarea situaţiunei sale incurcate, de óre ce acéstă datorie 'i incumbă lui in virtutea art. 39 din lege, aşa că nici se póte ḑice că hotărirea prin care s'a dispus a se cere inlocuirea sa ar equivala cu uă deghisată destituţiune; că, aşa fiind, acest Tribunal urméză a'şi declina competenţa de a statua asupra acestui apel;

Pentru aceste motive, in majoritate, admite esceptiunea declinatorie de competenţă propusă de către defendorul N. Ath. Popovici, sindic al Bursei, etc.

Semnaţi: I. Radoi, N. H. Stoica fiu, N. A. Danielopul.

OPINIUNE

Asupra apelului făcut de N. Kirilov in contra incheiărei Comitetului, cu data 23 Iunie 1883, şi prin care se dispune inlocuirea sa din funcţiunea de agent de schimb, defendorul

N. Ath. Popovici, sindic al Bursei, propuse escepţiunea de incompetenţă, pe motiv că menţionata incheiăre a Comitetului fiind făcută in basa art. 33 din Regulamentul Bursei, este de competenţa puterei administrative, care in speciă este Comitetul Bursei, éră nici cum de competenţa Tribunalului şi in consecuenţă cere ca Tribunalul să 'şi decline competenţa ;

In ceea ce privesce acéstă escepţiune de incompetenţă :

Avênd in vedere că N. Kirilov, agent de schimb, 'şi baséză apelul sĕu pe dispoziţiunile art. 16 din legea burselor prin care, intre altele, se arată că Comitetul Bursei póte să 'şi dea părerea pentru destituirea unui agent de schimb, insă acéstă părere de destituire in termen de 24 ore trebue inaintată Tribunalului de comerciu ca acesta, chiămând pe părţi, adică pe Comitet şi pe agent, contradictoriu să dea uă hotărire care, daca va fi pentru admiterea destituirei, se va inainta in 48 ore Dlui Ministru al Comerciului spre a dispune inlocuirea, dispoziţiuni pe cari Comitetul Bursei nu le-a respectat, căci incheiărea ce a făcut'o in ḑiua de 23 Iunie 1883, şi prin care a dispus inlocuirea sa, a inaintat'o Dlui Ministru al Comerciului prin intermediul Camerei de comerciu, fără a mai sesisa pe Tribunal ;

Considerând că motivul invocat de defendor, cum că acéstă incheiăre de inlocuire a Dlui Kirilov fiind făcut in basa art. 33 din Regulamentul Bursei, prin care se spune că: „absentarea nemotivată a unui agent de schimb in termen de cinci-spreḑece ḑile póte motiva inlocuirea sa“, éră nici cum făcută in basa art. 16 din legea burselor, este de competenţa esclusivă a Comitetului, este nefundat, de óre ce inlocuirea prevĕḑută in art. 33 din Regulament nu este alt-ceva de cât uă consecuenţă a destituirei. In adevĕr, legiuitorul Bursei, voind a da agenţilor de schimb uă garanţie de stabilitate şi nevoind a'i lăsa la bunul plac al administraţiunei, care in speciă este Comitetul Bursei, arată modul cum dênşii pot fi scoşi din funcţiune: aşa in art. 16 se spune in mod clar că Comitetul Bursei, când este vorba de a se scóte acesti funcţionari, el nu are altă competenţă de cât pur şi simplu „a 'şi da părerea“ şi că instanţa care judecă daca agentul merită sau nu să fiă destituit este Tribunalul de comerciu, care nu póte să 'şi dea hotărirea sa de cât dupe ce va asculta pe părţi ;

Considerênd că spiritul şi textul legei fiind de a garanta cât se póte de mult funcţiunea agenţilor, ar fi chiar un non sens admiterea unei asemenea puteri pentru Comitet prin art. 33 din Regulament, căci atunci protecţiunea şi garanţia ce a voit să dea agenţilor de schimb ar deveni ilusorie: in adevĕr, atunci pe cale indirectă s'ar ajunge tot-d'auna la scóterea agenţilor fără să mai mérgă la Tribunal, singurul dupe lege competent pentru a se pronunţa asupra scóterei din funcţiune a agenţilor ;

Considerând că este imposibil a presupune chiar uă asemenea conferire de drepturi Comitetului, căci atunci legiuitorul s'ar contraḑice, luând cu uă mână ceea ce a dat cu cea-altă şi acésta cu atât mai mult cu cât ar fi prea periculos ca atunci când este vorba de scóterea unui agent să se dea acéstă putere colegilor sĕi (căci Comitetul se compune din agenţi de schimb), cari, póte din invidie, din diferite motive, nu l'ar agrea şi ar dori să 'l depărteze ;

Considerând că uă dată probat că legiuitorul nu a putut conferi asemenea drepturi Comitetului, daca am presupune că art. 33 din Regulament le confere, atunci Regulamentul ar crea un nuou cas de scótere, dispoziţiune care, nefiind făcută in conformitate cu legea, este nulă şi de nul efect, căci este incontestabil că regulamentul esplică legea éră nici cum crează legi ;

Considerând că, astfel fiind, nu este raţional a da altă esplicaţiune cuvintelor art. 33 din Regulament: „póte motiva inlocuirea, de cât, bine inţeles, inlocuirea *făcută in conformitate cu legea ;*

Considerând că argumentul majorităţei basat pe art. 29 din legea burselor este departe de a fi peremptoriu in causă: in adevĕr, acest articol presupune casul când un agent ar fi destituit, ar muri sau s'ar retrage din funcţiune, insă de *bună voe, prin demisiune*, fiă din causa unei incurcături financiare, fiă din ori-ce altă causă, ce nu este in speciă, căci agentul Kirilov, dupe cum se probéză din copierul sĕu, departe de a voi să se retragă din Bursă, din contra el arată sindicului mai in fie-care ḑi dorinţa de a rĕmâne in Bursă provocând chiar verificarea compturilor sale in termen util; in consecuenţă, art. 33 din Regulament nu este nici cum uă comentare a art. 39 din lege ;

Considerând că dovada cea mai evidentă cum că ultima dispoziţiune a art. 33 din Regulament nu este esplicarea art. 39 din lege, ci prevede cu totul un alt cas, resultă din faptul că art. 39 din legea burselor române este copiat dupe art. 80, 81 şi 82 din Regulamentul companiei agenţilor de schimb din Paris, care Regulament in Francia ţine loc de lege, şi nicăeri in acest Regulament frances nu se găsesce uă dispoziţiune analógă cu ultima dispoziţiune a art. 33 din Regulamentul român ;

Considerând că inlocuirea prevĕḑută in incheiărea Comitetului, cu data 23 Iunie 1883, este in adevĕr uă deghisată destituire se probéză cu suficienţă prin faptul că motivul principal al acestei inlocuiri este situaţiunea incurcată a lui Kirilov, motiv de destituire, éră nu numai absenţa nemotivată;

Considerând, in fine, că chiar daca am presupune in mod ipotetic, dupe cum pretinde majoritatea, că art. 33 din Regulamentul Bursei ar fi uă comentare a art. 39 din lege, sau că acest articol din Regulament ar puté să creeze un nuou mod de scótere, totuşi şi in acest cas voiu ḑice că incheiărea Comitetului este supusă apelului. In adevĕr, legiuitorul atunci când a voit să dea Comitetului Bursei uă putere atât de mare de a decide in ultimă instanţă a arĕtat'o in mod clar: aşa in art. 16, art. 75, in ceea ce privesce censura şi amenda la care ar fi condemnaţi agenţii de schimb, se ḑice „Comitetul prin hotărire *neapelabilă*“; tot astfel in art. 28 din aceeaşi lege se spune că Comitetul prin hotărire *neapelabilă* póte dispune scoterea ómenilor de serviciu; nicăeri insă leguitorul nu 'i-a dat acéstă putere esorbitantă

pentru scóterea agenţilor de schimb şi, prin urmare, incheiările sale in acéstă privinţă sunt supuse apelului ;

Considerând că, uă dată probat că incheiărea Comitetului este supusă apelului, nu este nici un dubiu că instanţa care 'l va judeca este Tribunalul de comerciu, éră nici cum puterea administrativă, tocmai pentru motivul că competenţa este de drept strict şi nu se póte da pe cale de interpretare: in adevĕr, din spiritul şi textul legei Bursei resultă in mod clar că Tribunalul de comerciu şi numai dênsul este competent a se pronunţa in ultima instanţă pentru scóterea agenţilor ;

Considerând că, astfel fiind, chiar de am admite acest mod ipotetic de a vedé, totuşi Tribunalul de comerciu este competent a statua asupra apelului făcut de N. Kirilov ;

Pentru aceste motive, sunt de opiniune a se respinge declinatoriul de competenţă, etc.

Semnat : St. Cornea.

JUSTIŢIA MILITARĂ

CONSILIUL PERMANENT DE REVISIE DIN BUCURESCI

Şedinţa din 23 August 1883

Preşedinţa Dlui general H. Arion, preşedinte

Panaitescu Ioan, dat in judecată pentru dilapidare de bani publici

CONSILIUL DE REVISIE. — RECURS. — FORMALITAŢILE LUI. — NETRECERE IN REGISTRUL DE INTRARE. — VALIDITATE. — ART. 135 ŞI 137 DIN CODUL DE JUSTIŢIE MILITARA.

AJUTOR DE GREFIER. — COMPETENŢA LUI IN LIPSA GREFIERULUI. — ART. 5, ALIN. 3, CODUL DE JUSTIŢIE MILITARA.

RECURS. — ḎI DE DUMINICA SAU SERBATÓRE. — VALIDITATE.

APLICAREA PEDEPSEI. — LIPSA UNUI MAXIM ŞI MINIM. — CUM ARE A SE DETERMINĂ. — ART. 241 ŞI 187 DIN CODUL DE JUSTIŢIE MILITARA.

APLICAREA PEDEPSEI. — OMISIUNE. — MOTIV DE ANULARE. — ART. 241 DIN CODUL DE JUSTIŢIE MILITARA.

1° Formalităţile prescrise de art. 135 şi 137 din Codul de justiţie militară pentru esercitarea dreptului de recurs, fiă de cătrе condemnat, fiă de către comisarul regesc, sunt actul de recurs făcut de parte şi procesul verbal dresat de grefier.

Prin urmare, un asemenea recurs este valabil, chiar daca el nu este trecut in registrul de intrare.

2° Ajutorul de grefier avênd aceleaşi atribuţiuni ca şi grefierul (art. 5, alin. 3, Codul de justiţie militară), el este competent să dreseze, in lipsa grefierului suspendat, tóte actele de procedură impuse de lege.

3° Recursul făcut intr'uă ḏi de duminică sau serbătóre este valabil, intru cât Procedura Codului justiţiei militare nu prescrie uă asemenea nulitate.

4° Când legea nu prevede cuantumul pedepsei ce trebue să se aplice unui fapt, judecătorul este in drept să fixeze insuşi durata, in limitele maximului şi minimului prescrise de lege pentru acea speciă de pedépsă.

5° Este anulabilă sentinţa unui consiliu de rĕsboiu când printr'ênsa nu se aplică celui condemnat intréga pedépsă prescrisă de lege, ci numai parte din ea.

Nr. 35. — Casată, in parte, in ceea ce privesce aplicarea pedepsei, hotărirea Consiliului de resboiu din Bucuresci, prin care gardul de artilerie Panaitescu Ioan este condemnat la cinci luni şi cinci-spre-ḏece ḏile inchisóre pentru dilapidare de bani publici.

S'au ascultat : DD. P. Grădisténu şi G. Palade, avocaţii recurentului, şi comisarul regesc, D. loc.-colonel Mich. C. Popescu.

Consiliul,

Asupra cererei prealabile a apărărei, de a se declara recursul Ministerului public ca neadmisibil, de óre ce nu este făcut in termenul prescris de lege nici este primit de grefier, violându-se cu acésta art. 137 Codul justiţiei militare :

Avênd in vedere art. 135 şi 137 din Codul justiţiei militare, prin care se acordă condemnatului douĕ-ḏeci şi patru ore de la espirarea ḏilci când 'i s'a citit hotărirea de grefier pentru a'şi esercita recursul inaintea Consiliului de revisie;

Avênd in vedere că acest termen, potrivit art. 138, alin. 1, este acela ce se acordă şi comisarului regesc;

Avênd in vedere procesul-verbal de la finele hotărirei subsemnat de grefier şi comisarul regal, prin care se constată că sentinţa a fost citită condemnatului in ḏiua de 16 Iulie 1883 ;

Avênd in vedere recursul comisarului regal, formulat la grefă in ḏiua de 17 Iulie, cum şi constatarea făcută de ajutorul de grefier prin procesul-verbal, din care resultă că recursul este făcut in termen de douĕ-ḏeci şi patru ore;

Considerând că singurele acte pe cari legea le cere pentru a dovedi esercitarea dreptului de recurs, este chiar actul de recurs făcut de comisarul regal şi procesul-verbal al grefei, éră nu registrele de intrare şi eşire; că, astfel fiind, motivul ridicat de apărare, că recursul nu s'a făcut in termen prin aceea că nu este inregistrat in mod regulat, este nefundat.

Asupra celui d'al douilea motiv, tras din aceea că ajutorul de grefier nu era in drept a primi recursul comisarului regal in cât timp grefierul nu era suspendat; cum asemenea că s'a violat şi legea Organisărei judecătoresci primindu-se in ḏi de duminică :

Avênd in vedere art. 5, alin. 3, din Codul justiţiei militare, din care resultă că ajutórele de grefier au aceleaşi atribuţiuni ca şi grefierii consiliului de resboiu; că prin urmare, in speciă, ajutorul de grefier era competent a face tóte lucrările grefierului suspendant ;

Considerând că depunerea recursului in ḑi de duminică, de şi s'ar păré că este uă neregularitate de procedură, totuşi, nefiind prescrisă sub pedépsă de nulitate de nici un articol din Procedura Codului justiţiei militare, Consiliul găsesce că şi acest motiv este neintemeiat;

Pentru aceste motive, in majoritate de trei voturi contra a două, Consiliul de revisie respinge cererea prealabilă ridicată de apărare, şi decide a intra in fondul desbaterilor.

In fond:

Asupra motivului de casare invocat de comisarul regesc al Consiliului de resboiu şi intemeiat pe aceea, că pedépsa de inchisóre aplicată de Consiliu gardului Panaitescu nu este cea prescrisă de art. 241 Codul justiţiei militare:

Având in vedere textul de lege (art. 241), prin care se prevede in mod clar şi precis că, atunci când se admite circumstanţe atenuante pentru militarul declarat culpabil pentru furt de bani ai Statului in calitate de comptabil, pedépsa este reclusiunea sau inchisórea, fără să determine cuantumul inchisorei;

Considerând că, dupe cum resultă din art. 187 Codul justiţiei militare, pedépsa inchisorei variéză de la şése ḑile pênĕ la doui ani;

Considerând că, potrivit acestor texte cari determină voinţa espresă a legiuitorului, Consiliul de resboiu bine a aplicat pedépsa de cinci luni şi cinci-spre-ḑece ḑile inchisóre gardului Panaitescu; că, in fine, chiar de s'ar admite a se da uă altă interpretaţiune art. 241, ea nu póte profita de cât condemnatului, potrivit principiului stabilit in materie penală;

In consecuenţă, Consiliul de revisie, in unanimitate, respinge acest motiv ca nefundat.

Asupra motivului de anulare, intemeiat pe aceea că Consiliul de resboiu n'a aplicat in tótă intregimea lui art. 241 Codul justiţiei militare şi, in speciă, alin. 4, care ḑice că, „in cas de osândă de inchisóre, oficiărul culpabil se pedepsesce pe lêngă acésta cu destituirea“:

Consiliul, având in vedere dispositivul sentinţei, prin care Consiliul de resboiu condamnă pe gardul Panaitescu numai la inchisóre de cinci luni şi cinci-spre-ḑece ḑile, omiţênd a pronunţa şi pedépsa accesorie de destituire, cerută imperios de lege, ori-care ar fi cuantumul inchisorei;

Considerând că acéstă omisiune constitue uă flagrantă violaţiune a aplicărei legei in ceea ce privesce destituirea;

Având in vedere şi art. 70, alin. 3, Codul justiţiei militare, care autorisă pe Consiliul de revisie a anula ori ce sentinţă, atunci când pedépsa hotărită de lege nu s'a aplicat la faptele constatate de Consiliul de resboiu;

Pentru aceste motive, Consiliul de revisie, in unanimitate: anuléză sus-menţionata sentinţă; manţine declaraţiunea de culpabilitate şi pedépsa de inchisóre astfel cum au fost pronunţate de Consiliul de resboiu din al douilea corp de armată care a judecat in prima instanţă, şi trămite pe condemnat impreună cu piesele de procedură inaintea Consiliului de resboiu din ântâiul corp de armată numai pentru aplicarea pedepsei de destituire, conform cu art. 161 şi 164 Codul justiţiei militare, etc.

JUSTIŢIA CONSULARA ROMANA

TRIBUNALUL DIN CONSTANTINOPOLI

(CONSTITUIT IN TRIBUNAL COMERCIAL)

Şedinţa din 10 Marte 1883

Preşedinţa Dlui Al. Exarchu, preşedinte

Apostol Basmangis cu Ioan Saltiki

SOCIETATE. — ACT PETRECUT IN ŢARA STRAINA. — SUPUS ROMAN. — APLICAŢIUNEA LEGEI ROMANE. — ART. 41 COD. COMERCIAL.

Societatea incheiată, in ţară străină, de un supus român se reguléză dupe legile române.

Dupe art. 41 Codul comercial, sunt nule tovărăşiile pentru cari nu s'au indeplinit formalităţile acolo prevĕḑute, şi fie-care parte póte cere incetarea lor.

N. 2. — D. Apostol Basmangis, supus elen, a cerut chiămarea in judecată a Dlui Ioan Saltiki, supus român, pentru anularea unui contract de asociaţiune.

Reclamantul a fost asistat de D. avocat Dorisa, şi defendorul de D. avocat Elie Maliacas.

Tribunalul, deliberând:

Vĕḑênd reclamaţiunea introductivă a Dlui Apostol Basmangis, precum şi desvoltarea acestei reclamaţiuni in şedinţă publică, prin care numitul cere ca Tribunalul să declare disoluţiunea societăţei esistente intre el şi D. Ioan Saltiki, atât pe motivul că ea nu are nici uă basă legală, nefiind intocmită dupe prescripţiunile Codului comercial, art. 41, care cere sub pedépsă de nulitate inregistrarea şi publicarea de către Tribunal a unui estract al contractului de tovărăşie, cât şi pe acela că operaţiunile societăţei sunt nesatisfăcĕtóre in timpul din urmă, din causa relei administraţiuni a Dlui Ioan Saltiki, diriguitorul societăţei;

Vĕḑênd că, la acéstă cerere, representantul Dlui Ioan Saltiki a opus că societatea fiind intocmită la Constantinopoli, ea trebuia să fiă incheiată dupe formalităţile cerute de obiceiul loculului, conform principiului *Locus regit actum*, şi că art. 32 Cod. comercial otoman, care corespunde cu art. 41 Cod. comercial român, nu cere implinirea formalităţilor de inregistrare şi publicare prin Tribunalul de comerciu sub pedépsă de nulitate; şi că asemenea, daca capitalurile societăţei s'au micşorat in timpul din urmă, causa nu este uă rea administrare a Dlui Ioan Saltiki, ci numai remiterea ce s'a făcut fratelui Dlui Basmangis a unei părţi din beneficiuri, ceea ce de sigur a trebuit să micşoreze capitalul social;

Vĕḑênd că din mărturisirile atât ale Dlui Basmangis cât şi ale Dlui Ioan Saltiki resultă că esistă de fapt incă din

anul 1881 uă societate comercială in nume colectiv intre sus-numitele părţi :

Vĕḑênd că acéstă societate s'a format numai prin simplul consimţimênt al contractanţilor, fără ca să 'i se fi dat nici uă tărie legală prin implinirea formalităţilor cerute de Codul comercial român, art. 41, şi a căror neobservare trage dupe sine nulitatea tuturor operaţiunilor de societate ;

Vĕḑênd că Ioan Saltiki, fiind supus român, nu putea deroga sub nici un motiv la prescripţiunile art. 41 Cod. comercial român, societăţile comerciale trebuind a fi inlocuite dupe prescripţiunile legei căreia sunt supuşi contractanţii ; că, astfel fiind, esistenţa acestei societăţi nu póte fi recunoscută cu nici un chip de Tribunalul consular ;

Vĕḑênd că acéstă societate, formată numai prin consimţimêntul părţilor, trebue să inceteze de la sine, când una din părţi incetéză a mai voi să continueze societatea ;

Pentru aceste motive, condamnă pe Ioan Saltiki a restitui lui Apostol Basmangis capitalul sĕu astfel precum el a putut să se modifice şi să se transforme in urma operaţiunilor comerciale cari, de fapt, au avut loc de la 1881, Iunie 11 ; numesce pentru acest scop un liquidator-espert, etc.

Semnaţi : **Al. Exarchu, Victor Cuciurano, Cobalt Florian.**

CHRONICA JUDICIARA

Duminică 18 curent a avut loc, sub preşedinţa Dlui Ciru Œconomu, procuror general al Curţei de apel din Bucuresci, alegerea noului consiliu de disciplină al avocaţilor districtului Ilfov. Constatăm cu uă viuă părere de rĕu că din numĕrul total al celor inscrişi in tablou n'au luat parte la vot de cât 61 membri.

Decan a fost ales tot D. George Vernescu, cu 44 voturi. DD. Constantin Boerescu şi George Danielopolu au avut, cel d'ântâiu 11 voturi şi cel d'al douilea, 6.

Vechii membri ai consiliului au fost asemenea realeşi, şi a nume : DD. Gr. G. Peucescu şi G. Stratylat, cu câte 57 voturi ; DD. Em. Protopopescu-Pake şi G. Triscu, fie-care cu câte 48 voturi ; D. I. Lahovari, 44 voturi, şi D. G. Meytani, 42.

D. Dem. C. Popescu, primul redactor al acestui ḑiar, a avut 18 voturi, şi D. B. Brătianu, 9 Restul voturilor s'a impărţit intre DD. M. Korne, Mateiu Corbescu, Mich. Paleologu şi alţii.

* * *

Camera obscură de care se servesc fotografii ne arată modelul cu capul in jos. Acelaşi fenomen se petrece şi cu ochiul : tóte lucrurile se reflectéză pe retină resturnate. Cum se face, atunci, că in realitate noi vedem ómenii cu capul in aer, casele şi arborii in sus ? Invĕţaţii au esplicat fenomenul prin mijlocul unor linii geometrice ce se incrucişéză şi restabilesc obiectivul in posiţiunea lui normală. Ceea ce insă ei au uitat să esplice, este proprietatea beţivilor de a vedé dublu.

Casul s'a intêmplat cu un óre-care Borgnot, dat in judecată pentru injurii adresate agenţilor şi pentru beţie manifestă pe stradă.

Preşedintele : Recunosci că ai bătut un sergent ?

Borgnot : Doui, Domnule preşedinte.

Preşedintele : Nu, numai unul.

Borgnot : Ba ḑĕu doui ! Ce aş câstiga să vĕ spuiu minciuni ? Nimic.

Preşedintele : In sfêrşit, nefiind de cât unul de faciă, n'ai putut să baţi doui ?

Borgnot : Nu mĕ domiresc de loc ; eu am vĕḑut doui.

Preşedintele : Erai in stare de beţie.

Borgnot : Nu bĕusem de cât uă jumaate...

Preşedintele : Cârcimarul care a chiămat pe sergent a spus că ai bĕut douĕ jumĕtăţi.

Borgnot : Eu n'am vĕḑut de cât uă jumaate.

Preşedintele : Se póte să fi vĕḑut numai una, insă ai bĕut douĕ.

Borgnot (pe gânduri) : Să mĕ bată Dumneḑeu daca pricep ceva ! Când am intrat in cârcimă, nu bĕusem nimic, ca să ḑic că mi se impăiăjănase ochii...

Preşedintele : Se vede că, fiind tréz, veḑi una unde sunt douĕ şi când esci beat, veḑi tot douĕ, douĕ...

Borgnot : Aş vrea să vĕ spuiu...

Preşedintele : In sfêrşit, pe lêngă loviturile aplicate sergentului...

Borgnot : Erau doui.

Preşedintele : ... 'i-ai opus şi uă crâncenă resistenţă.

Borgnot : Ah ! să vedeţi : veniseră şi trei ţivili ca să'i ajute să mĕ ducă la comisie ; aşa déră erau patru la numĕr ţiindu-mĕ fie-care de câte uă mână...

Preşedintele : Patru, fie-care ţinêndu-te de câte uă mână ! Va să ḑică trebuia să ai patru mâini.

Borgnot (scărpinându-se in cap) : Ai ?... Veḑi că eu n'am de cât douĕ. Sciu insă că erau patru cari mĕ ţineau.

Preşedintele : Adică doui, sergentul şi un om care 'i sărise in ajutor.

Borgnot : Ḑĕu că erau patru ! Şi incă m'au têrit cu toţii la comisie...

Tribunalul 'l condamnă la cinci-spre-ḑece ḑile de inchisóre şi la 5 lei amendă.

Borgnot : Patru in contra unuia, ce mai voinici !

Bucuresci. — Typ. Curţei Regale, pr. **F. Göbl Fii**, Pasagiul Român, 12

ANUL XII. — Nr. 68. DUMINICA 25 SEPTEMBRE 1883

DREPTUL

LEGISLATIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENTIA — ECONOMIE POLITICA

Prim-Redactor : DEMETRU C. POPESCU

ESE DE DOUE ORI PE SEPTEMANA

Redactor-Administrator : NICOLAE CHRISTESCU

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA ḌIARULUI, PASAGIUL ROMAN, 10

ABONAMENTELE se fac pe an şi pe jumĕtate de an : la 1iu Decembre şi 1iu Maiu. De la 1iu Iulie pênĕ la 20 August ḍiarul nu apare.

Anunţuri : linia 40 bani. *Scrisorile nefrancate se refusă* Un numĕr : 50 bani

COSTUL ABONAMENTULUI Pe an, 40 lei; pe jumĕtate an, 20 lei. *Studenţiĭ plătesc pe jumĕtate* Pentru străinĕtate se adaogă timbrul postal.

SUMAR

Bucuresci, 24 Septembre 1883

Reluăm studiul inceput asupra miscărei populaţiunei (1).

Nascerile pe anul 1880 şi pentru ţara intrégă se ridică la suma de 171,240, dintre cari 89,291 băeţi şi 81,449 fete. Daca, in lipsă de uă indicaţiune oficială despre quantumul populaţiunei aflate in România, luăm drept punct de plecare cifra de 5,000,000 locuitori, ajungem la resultatul că natalitatea pentru 100 locuitori se representă prin 3,42. Fără indouială că acest numĕr nu este constant şi că el variéză dupe impregiurări şi dupe ani, şi de aceea, in sciinţă, se ia drept punct de plecare meḍia datelor din ḍece ani consecutivi. Ba incă, in ţĕrile străine, unde oficiele statistice sunt bine organisate, lucrările publicate coprind tablouri desluşitóre despre datele statistice pe anii anteriori, aşa că cu multă inlesnire se pot face comparaţiunile necesare. Să sperăm că pentru anii viitori se va aduce uă imbunătăţire in acéstă privinţă şi că oficiul nostru va căuta să se apropie de lucrările complete date de biurourile străine. Comparând, la noi, ultimii cinci ani (1876—1880), avem aceste date :

164,547	pentru anul	1876
158,790	„ „	1877
141,190	„ „	1878
167,852	„ „	1879
171,240	„ „	1880

Ceea ce ne dă, ca meḍie, cifra natalităţei de 3,344.

Luând drept basă acéstă cifră vedem că România se bucură de uă natalitate mijlocie. Ecă datele ce posedem, in meḍie de 10 ani (1865—1875), pentru ţĕrile cele mai principale: Francia, 2.58; Italia, 3.70; Englitera, 3.54; Scoţia, 3.50; Irlanda, 2.69; Prusia, 3.83; Bavaria, 3.91; Austria, 3.86; Ungaria, 4.13; Elveţia, 3.01; Belgia, 3.20; Suedia, 2.71 (2).

Daca ne referim la diferitele epoce ale anului 1880, lunile cele mai neproductive au fost Noembre (4594) şi Decembre (4329). Crescerea incepe in Ianuarie şi Februarie mai ales (9021), continuând pênĕ in Noembre cu mici oscilaţiuni intre 7,000 şi 8,000.

Dupe localităţi, nascerile se impart astfel: 30,177 pentru populaţiunea urbană (15,673 băeţi şi 14,504 fete), şi 141,063 pentru populaţiunea rurală (73,618 băeţi şi 67,445 fete). Erăşi, dupe cum am mai observat'o, ne lipsesce data esenţială asupra acestui punct, adică numĕrul locuitorilor la oraşe şi la sate,

(1) Veḍi *Dreptul* Nr. 62, din 1883. *(N. R.)*

(2) M. BLOCK, *Traité théorique et pratique de statistique*, pag. 425.

pentru a puté determina raportul ce esistă intre dênsele in privința natalităței. Ar fi de dorit ca acéstă lacună să se indeplinéscă pentru lucrările viitóre, căci altfel nu scim pentru ce mai facem statistică. Daca nu se dă tóte datele indispensabile unor observațiuni folositóre, atunci cifrele numai au nici uă importanță neputênd aduce serviciul asceptat.

Din punctul de vedere al sexului celor născuți, ne isbim de impregiurarea că nascerile masculine sunt mult mai numeróse de cât cele feminine, representând 109,61 băeți pentru 100 fete. Acésta nu este intêmplător pentru anul 1880 și special la țara nóstră, din contra, in general, in tóte țările se observă același lucru. Ecă un tablou care representă nascerile de băeți pentru 100 fete, pe periodul 1861 pênĕ la 1865 (3).

	Copii legitimi	Copii naturali	In total
Ispania	106.75	103.23	106.56
Italia	106.68	101.60	106.43
Austria	106.59	104.73	106.32
Ungaria	106.04	103.26	105.85
Bavaria	106.33	103.01	105.58
Belgia.	105.55	103.68	105.42
Francia	105.29	103.20	105.13
Prusia.	105.10	104.08	105.02
Elveția	104.78	100.24	104,50
Rusia	104 44	103.94	104.43
Englitera. . . .	104.27	104.89	104.32
România	110.12	103.09	106.60 (4)

De unde provine diferența in nasceri și predomnirea ce esistă din partea elementului masculin? Observațiunea acésta n'a scăpat spiritelor studióse cari s'au ocupat de materie, insă pênĕ astăḑi mai nu s'a dat uă esplicațiune satisfăcătóre acestui fenomen. Unii cred că acésta provine din cumpănirea puterilor ambilor soci: tot-d'a-una predomină cel mai forte, și prin urmare se va nasce băiat sau fată, dupe cum tatăl sau mama are mai multă forță. Plecând de aci, se și admite că primii născuți sunt băeți. Alții atribuesc deosebirea nascerilor diferenței de etate: când tatăl este mai mic de cât mama, predomină acésta din urmă și se nasce fată și vice-versa. Sunt cugetători cari iau drept punct de plecare felul alimentărei: cu cât se nutresce mai bine mama cu atât va fi sigur că va nasce fată.

Mulți insă cred că tóte aceste cestiuni cad in domeniul sciinței fisiologice: bărbatul este adevĕratul generator, coprinḑêndu-se chiar in germenul ce inoculéză sexul celui ce se va nasce, fără ca femeia să aibă cea mai mică influență in acéstă privință (5).

Ideile acestea se fundéză pe observațiuni, mai mult sau mai puțin intinse. Ori și cine insă ințelege că nimica hotărit nu esistă asupra acestui punct și că pênĕ astăḑi nu se póte esplica intr'un mod positiv acest curios fenomen. In tot casul, diferența intre nascerile masculine și feminine nu presentă aprópe nici uă insemnătate in viața practică, pentru că se pare că natura a ingrijit a introduce uă compensațiune prin impregiurarea că morțile bărbaților sunt mai numeróse ca ale femeilor.

Copii naturali născuți in 1880 se urcă la suma de 8636, dintre cari 4334 băeți și 4302 fete, adică 5,78 pentru 100 de locuitori. In ultimii cinci ani (1876—1880), nascerea copiilor naturali ne dă aceste cifre:

6,281	dintre cari	3,225	băeți și	3,056	fete	pentru	anul	1876
6,969	„ „	3,578	„ „	3,391	„	„	„	1877
5,954	„ „	2,971	„ „	2,983	„	„	„	1878
8,195	„ „	4,184	„ „	4,011	„	„	„	1879
8,636	„ „	4,334	„ „	4,302	„	„	„	1880

Ceea ce revine, in meḑie, 4.48 pentru 100 nasceri.

Dupe localitate, nascerile se decompun astfel: in orașe 3481 (1772 băeți și 1709 fete), și in sate, 5155 (2562 băeți și 2593 fete). Și aici ne pare rĕu că nu avem date sigure pentru numĕrul populațiunei in sate și in orașe, spre a vedé in ce relațiune se găsesc intre dênsele. Negreșit că la sate sunt mai puțin numeroși copii naturali. Nu trebue insă să perdem din vedere că multe femei de la țară vin in orașe, fiă pentru a 'și ascunde insărcinarea, fiă pentru a se ușura in stabilimentele ce esistă in orașe, și că astfel nici uă dată statistica nu va ajunge la determinarea esactă a nascerilor naturale pentru populațiunea rurală. Comparând cu alte State, România nu este cea mai bogată in copii naturali. Intr'adevĕr, pe periodul 1865—75, resultatul este cel următor: Francia, 7,41; Italia, 6. 28; Englitera, 5.62; Prusia, 7.79; Bavaria, 16.86; Austria, 13.30; Elveția, 4.76; Belgia, 7.05 Suedia, 10.40, și Țĕrile-de-jos, 3.55 (6).

(3) M. BLOCK, *loc. cit. supra*, pag. 429 și urm.

(4) Pentru țara nóstră meḑia este făcută pentru periodul 1876—1880.

(5) M. BLOCK, ibid., pag. 430 și urm.

(6) *Ibid.*, pag. 470.

In general, nascerile naturale se consideră ca un element puternic pentru a determina moralitatea unei naţiuni, primindu-se idea, şi cu drept cuvênt, că copii naturali se imulţesc cu atât mai mult cu cât moravurile sunt mai destrăbălate. La noi, mai ales in sate, de la un timp incóce numĕrul copiilor naturali cresce fórte mult. Acésta provine cu deosebire din impregiurarea că acolo au inceput să se micşoreze căsătoriile legitime, inlocuindu-se cu un fel de concubinagiu, care in mare parte provine din numerósele formalităţi impuse pentru săvêrşirea căsătoriilor (7), déră mai ales din causa uşurinţei moravurilor (8).

Crescerea numĕrului copiilor naturali ne preocupă şi din alte puncte de vedere. Mai ântâiu, in general, ei se perd din causa lipsei de ingrijire, pentru că de ordinar mumele sunt interesate să ascundă nascerea lor. Afară de acestea, mulţi dintr'ênşii se aruncă şi puţini din acestia scapă cu viaţă. Căci in realitate ce se intêmplă? Ei se espun, in general, in timpul nopţei, şi, din acéstă causă, mai nici uă dată nu ajung cu viaţă pênĕ a doua ḑi (9), éră cei ce scapă, se dau in instituţiuni de crescere cu desăvêrşire rĕu organisate in ţara nóstră (10).

Statistica copiilor găsiţi este acésta: 592 pentru tótă ţara, fiind 288 băeţi şi 304 fete. Cei mai mulţi se află in Iaşi, 230 in capitală şi 2 in judeţ, pe când Bucurescii sunt trecuţi cu 96. Pentru ce acéstă deosebire, când populaţiunea capitalei este mult mai numerósă? Póte că acésta provine din causa Instituţiunei ce esistă in Iaşi, daca nu ne inşelăm, pentru copii găsiţi, şi unde se pot depune d'a dreptul, fără să mai fiă nevoe a fi aruncat pe drumuri, nóptea, şi espuşi la diferite intêmplări (11).

Numĕrul născuţilor-morţi este de 2262 pentru intréga ţară (1293 băeţi şi 969 fete), adică 0,75 pentru 100 nasceri. Dupe cum se vede, băeţii sunt mai numeroşi pentru cei născuţi morţi, şi acésta provine cu deosebire din impregiurarea că dênşii, fiind mai mari, se nasc mai greu, mai ales când sunt nasceri nelegitime, pentru cari se intrebuinţéză atâtea mijlóce vĕtămătóre şi de ascundere (12).

Nasceri indouite, pentru tótă ţara, au fost 1615, producênd 1609 băeţi şi 1621 fete; éră nasceri intreite 24, dând 30 băeţi şi 42 fete. Dupe localităţi, se impart astfel: in oraşe, 330 nasceri indouite şi 3 intreite, cu 338 băeţi şi 331fete; la ţară, 1285 nasceri indouite şi 21 intreite, producênd 1301 băeţi şi 1332 fete. Revine déră, la 100 de nasceri 0,96 dintr'uă unitate nasceri multiple.

Pe periodul cincinal din urmă, avem următorul tablou:

1,493	nasceri	indouite	1,542	băeţi	1,444	fete	1876
24	„	intreite	33	„	39	„	
1,489	„	indouite	1,580	„	1,398	„	1877
19	„	intreite	25	„	32	„	

(7) D. FILITIS, procuror general la inalta Curte de casaţiune, a atins acest punct in discursul sĕu de redeschidere. De şi nu impărtăşim părerea Dsale in privinţa conclusiunilor la cari ajunge, credem că, condemnând formalităţile numeróse şi chiar vexatóre pentru aceia cari se căsătoresc, a pus mâna pe una din principalele rane ale corpului nostru social.

(8) A ajuns in sate că mai nu se contractéză căsătorii legitime. Fetele 'şi croiesc singure drumul, plecând din casa părinţilor şi trăind in de facia lor cu aceia ce le convin. Acéstă situaţiune negreşit că ascunde in sine un mare rĕu social, şi ne inchipuim că bărbaţii nostri de stat ar puté să cugete puţin asupra acestui punct. Póte că acésta ne-ar face mult mai bine dę cât numerósele reforme indigeste cu cari ne torturăm creerii, de óre ce ne-ar arĕta causa rĕului şi ne-ar invăţa să 'l evităm.

In tot casul, regretăm că in statistica nóstră nu găsim date despre copii cari se legitiméză, la sate, prin căsătoria părinţilor cari au trăit in concubinagiu.

(9) Copii lepădaţi, de ordinar, sunt mâncaţi de câini sau inghiaţă de frig. Se pot lua informaţiuni de la oficiarii stărei civile. Uă dată ni s'a povestit acest fapt autentic intâmplat intr'una din colorile capitalei: un copil fusese espus intr'un lighian; peste nópte dedese plóie, lighianul se umplusese şi a doua ḑi de diminéţă copilul s'a găsit inecat.

(10) Crescerea copiilor găsiţi este fórte neingrijită. Daca nu ne inşelăm, se face uă adevĕrată speculă cu acésta. Ni se spune că, chiar la Eforia spitalelor, din causa nesuficientei priveghiări, se dau câte trei şi patru copii la uă singură femeiă pentru a fi crescuţi. Acea denaturată percepe câte 10 lei de fie-care copilaş, insă ori-cine inţelege in ce stare ajung acei nenorociţi.

Pe lêngă copii găsiţi, sunt şi alţii, in general naturali, cari se prăpădesc in mare cantitate in fie-care an. Vreau să vorbesc de copii doicilor. Acestia se incredinţéză unor femei ce esercită profesiunea de crescătóre, déră cari, lacome, denaturate şi nesupuse nici unei privegiări, prelungesc laptele 2, 3 şi 4 ani, şi, din acéstă causă, neputênd alăpta pe copii, 'i indópă cu tot felul de alimente indigeste cari le ruinéză sănĕtatea, nu le dă cea mai mică ingrijire, aşa că puţini, şi acestia schilodiţi, mai scapă cu viaţă! Nu s'ar puté lua mĕsuri contra acestui rĕu care din ḑi in ḑi ia proporţiuni ingrozitóre? Nu s'ar puté face ceva şi pentru nenorocita mumă, care dă cea mai mare parte din câstigul ei pentru crescerea copilului şi fără nici un folos? Nu s'ar puté crea instituţiuni cari să prevină asemenea nenoriciri? Gândesc că cestiunea merită să ne ingrijéscă, mai ales in starea de descrescere a populaţiunei nóstre, şi că, in tot casul, ar fi de preferit pentru ţară ca barbaţii sĕi politici să se ocupe mai adesea de asemenea cestiuni practice, şi să mai lase pentru alte timpuri dreptul de vot pentru femei ce se va propune, se ḑice, cu ocasiunea revisuirei Constituţiunei.

(11) Iaşii ţin locul ântâiu şi in ceea ce privesce pe copii născuţi-morţi, şi cari in genere sunt copii aruncaţi şi găsiţi fără viaţă. Astfel. pe când judeţul Ilfov, impreună cu capitala, ne dă 139 copii născuţi-morţi, judeţul Iaşi cu capitala sa ne ofere 262 casuri de acéstă natură.

(12) M. BLOCK, *ibid.*, pag. 435 şi urm.

1,408	nasceri	indouite	1,479	băeţi	1,333	fete	1878
24	„	intreite	25	„	37	„	
1,733	„	indouite	1,723	„	1,743	„	1879
15	„	intreite	15	„	30	„	
1,615	„	indouite	1,609	„	1,621	„	1880
24	„	intreite	30	„	42	„	

Ceea ce dă, ca medie, 0,97 dintr'uă unitate pentru 100 nasceri.

Daca comparăm Statele mai principale din Europa, găsim următórele date: Francia, la 100 nasceri, dă 0,97 nasceri multiple; Elveţia, 1,07; Italia, 1,14; Austria, 1,15; Prusia, 1,26; Bavaria, 1,39, şi Suedia, 1,45.

Negreşit că asemenea nasceri demonstréză putere prolifică intr'uă ţară, fiind mai numeróse acolo unde fecunditatea este mai mare. Cât pentru noi, dupe cum vĕdurăm, nu prea avem dreptul să ne fălim cu resultatul ce ne dă statistica.

Intr'unul din numerele viitóre vom incheia articolul nostru asupra miscărei populaţiunei.

JURISPRUDENŢA ROMANA

CURTEA DE APEL DIN IAŞI, SECŢIUNEA I

(Corespondenţa particulară a *Dreptului*)

Şedinţa din 31 Ianuarie 1883

Preşedinţa Dlui St. I. Ney, prim-preşedinte

George Maxim cu I. H. Einhorn

COMPETENŢA. — LEGEA JUDECATORIILOR DE OCÓLE. — REGULELE PROCEDUREI CIVILE. — ART. 56 PROC. CIVILA.
SIMULAŢIUNE. — APREŢIAREA FAPTELOR.
PROBA CU MARTORI. — FAPTE PETRECUTE INTRE PERSÓNE STRAINE PROCESULUI. — NEADMISIBILITATE.

1° Prin legea asupra judecătoriilor de ocóle mărindu-se competenţa lor, s'a mărit implicit şi competenţa Tribunalelor, insă numai pentru afacerile ce nu sunt deferite d'a dreptul Tribunalelor, căci acestea din urmă se reguléză dupe legea de procedură.

Astfel, Tribunalele se pronunţă definitiv pênĕ la 1,500 lei pentru afacerile date judecătoriilor de ocóle; éră pentru cele-alte, numai pênĕ la concurenţa sumei de 1,500 lei vechi.

2° Simulaţiunea actelor se determină dupe caracterul ce presentă şi dupe circumstanţele procesului.

3° Este neadmisibilă proba cu martori, când printr'ênsa tinde a se dovedi fapte petrecute intre alte persóne străine procesului.

Nr. 17. — D. George Maxim a făcut apel contra sentinţei Tribunalului Iaşi, secţiunea III, din 29 Noembre 1882, in procesul cu I. H. Einhorn, pentru bani.

S'a presentat apelantul prin fiul sĕu, asistat şi de D. avocat Bejan, şi defendorul prin D. avocat P. Ciurea.

Curtea, deliberând:

Avênd in vedere apelul interjetat de George Maxim contra sentinţei Tribunalului prin care se admite contestaţiunea făcută de D. I. H. Einhorn şi se reformézä tabloul de ordinea creditorilor;

Avênd in vedere incidentul ridicat de D. P. Ciurea, avocatul Dlui Einhorn, de a 'şi declina Curtea competenţa de a judeca acéstă afacere, de óre ce suma care face obiectul procesului e mai mică de 1,500 lei nuoi şi, dupe legea judecătoriilor de ocóle combinată cu art. 56 Proc. civilă, asemenea afaceri se judecă de Tribunal in ultimă instanţă;

Avênd in vedere că D. Bejan, avocatul Dlui Maxim, susţine că, in cestiune, nu e a se judeca uă sumă de bani daca se datoresce sau nu, déră e uă cestiune puramente de drept, daca clientul sĕu trebue sau nu să fiă manţinut in tabloul de ordinea creditorilor la rangul in care e inscris; că, astfel fiind, Curtea e competentă şi, prin urmare, cere a se respinge incidentul;

Avênd in vedere că, dupe legea judecătoriilor de ocóle, nu tóte afacerile ce sunt mai mici de 1,500 lei nuoi se judecă de acele judecătorii, déră numai acelea ce legiuitorul le-a dat in competenţa lor; că acele judecătorii fiind escepţionale, afacerile cari nu sunt date a nume in competenţa lor cad sub juridicţiunea Tribunalelor ordinare; că prin noua lege mărindu-se competenţa judecătoriilor de ocóle, s'a mărit implicit şi competenţa Tribunalelor, insă nu in tóte casurile, ci numai in acele cari nu se reclamă direct la Tribunal; acele afaceri insă cari se reclamă direct la Tribunal nu pot fi judecate in prima şi ultima instanţă de cât numai când sunt de uă valóre de 1,500 lei vechi, de vreme ce art. 56 Proc. civilă nu s'a modificat nici indirect nici implicit prin legea judecătoriilor de ocóle;

Avênd in vedere că acéstă afacere e de competenţa Tribunalului şi suma care este in contestaţiune este mai mare de 1,500 lei vechi, prin urmare Tribunalul n'a putut să o judece de cât in prima instanţă şi cu drept de apel;

Pentru aceste motive, respinge incidentul ridicat.

In ceea ce privesce fondul procesului:

Avênd in vedere că din desbaterile părţilor şi din actele presentate se constată că apelantul George Maxim, prin act transcris la Tribunal, sub Nr. 530, din 30 Maiu 1879, a cumpărat de la C. Mighiu uă vie din podgoria Vişan cu preţul de 70 galbeni, asupra cărei vii erau inscrise două ipotece: Dna Avram, in rangul ântâiu, in acéstă vie şi alte imobile, cu 400 galbeni, şi Einhorn, in rangul al douilea, numai in vie, cu 160 galbeni;

Avênd in vedere că apelantul susţine că a credut că asupra viei ce cumpără era numai Dna Avram ca creditóre, cu care invoindu-se, acésta prin sociul sĕu ca procurator 'i-a dat uă cerere adresată către Tribunal prin care declară că renunţă la ipoteca inscrisă asupra viei in cestiune; că, cercetând condicele de inscripţiuni ipotecare, a vĕdut că esistă şi ipoteca Dlui Einhorn, şi vĕdênd că era espus la espropriare din partea lui Einhorn, nu s'a mai dat cererea de renunţare din partea primei ipotecare. Acestea au óre-care aparenţă de adevĕr, căci atât actul de vindere cât şi renunţarea Dnei Avram pórtă data de 30 Maiu, care coincidenţă de date presupune cele susţinute de apelant;

Avênd in vedere că, in urma acestora, apelantul a plătit Dnei Avram suma de 90 galbeni, adică 20 mai mult de cât preţul cumpărărei, şi s'a subrogat pentru acéstă sumă in creanţa Dnei Avram, probă actul de subrogare autentificat de Tribunal la Nr. 997, din 6 Octombre 1879;

Avênd in vedere că susţinerile intimatului, că subrogaţiunea ar fi simulată, nu sunt fondate:

1° Pentru că renunţarea Dnei Avram nu s'a dat la Tribunal şi, intru cât nu s'a trecut in registre şi Tribunalul nu a luat act de ea, nu póte fi considerată de cât cu un proiect de renunţare pe care partea póte să 'l retragă când va voi, ceea ce s'a şi făcut prin telegrama adresată a doua di Tribunalului şi prin care cere a nu se ţine compt de acea renunţare; că, intru cât renunţarea s'a retras inainte de a fi dată la Tribunal, intru atât ipoteca Dnei Avram a rĕmas valabilă ca şi in starea sa de mai 'nainte; că acéstă ipotecă nefiind stérsă prin renunţare, apelantul, plătind creditórei 90 galbeni, a putut fi valabil subrogat pentru acéstă sumă in drepturile ei; că, chiar de s'ar admite că acéstă cerere ar fi uă adevĕrată renunţare, insă ea nefiind făcută de creditóre, ci de consortul sĕu fără a fi autorisat prin uă procură autentică, renunţarea trebue a fi considerată ca neavenită, emanând de la altă persónă de cât de la creditóre, care singură era in drept a o face;

2° Că menţiunea făcută in actul de revindere, că a plătit preţul vêndătorului, nu póte să atingă intru nimic esistenţa şi valórea creanţei ipotecare a Dnei Avram; că, daca Dna Avram avea creanţa in intregimea ei când a făcut subrogaţiunea pentru suma de 90 galbeni, nu se póte vedé unde este simulaţiunea, afară numai daca s'ar admite că, de şi declară că a primit 90 galbeni, in realitate nu 'i-a primit, pentru a profita Dlui Einhorn, ceea ce este neadmisibil;

3° Că, daca s'ar admite că subrogaţiunea n'a avut loc, atunci creanţa Dnei Avram esistă, şi fiind in rangul ântâiu, Dsa trebue a se indestula ântâiu şi in urmă Einhorn, care e in rangul al douilea: daca subrogaţiune esistă, care e perderea ce o sufere D. Einhorn? nici una, căci Dsa şi intr'un cas şi intr'altul rĕmâne tot la rangul sĕu; că, intru cât D. Einhorn prin esistenţa sau neesistenţa subrogaţiunei nu sufere nici uă daună, nu are nici un interes a o combate, şi unde nu este interes nu este acţiune, prin urmare contestaţiunea Dlui Einhord e nefundată;

Avênd in vedere că proba testimonială invocată de Einhorn in subsidiar, care tinde a proba că creanţa Dnei Avram a fost plătită de D. Mighiu, este inadmisibilă, fiind că tinde a se proba un fapt ce s'ar fi petrecut intre alte persóne de cât cele ce sunt in procesul de facià; că, prin urmare, faptele altora nu pot avé nici uă influenţă, fiă in bine sau in rĕu, in privinţa părţilor in litigiu; proba testimonială déră trebue a fi respinsă;

Avênd in vedere că acéstă subrogaţiune intrunesce condiţiunile prevĕdute de art. 1108 Cod. civil;

Pentru aceste motive, respinge apelul făcut, etc

Semnaţi: N. A. Bârzu, C. Zisu, M. Grigoriu, I. Simionescu.

OSEBITA PARERE

Avênd in vedere că, intre altele, se contestă dreptul de ipotecă cesionarului Maxim, pentru cuvênt că cedanta a renunţat la acest drept când 'i-a cedat creanţa şi acéstă renunţare este făcută cu sciinţa şi voinţa lui;

Avênd in vedere că se dovedesce că tot in diua cesiunei s'a dat cesionarului uă suplică către Tribunal, prin care se dice că se renunţă la ipoteca acestei creanţe şi se cere stergerea ei; că, intru cât, in instanţă, nu s'a negat că sociul cedantei când a subscris acea renunţare avea mandat de la socie să facă acéstă renunţare, este constant că 'l avea şi, prin urmare, ea este bine făcută şi constitue uă renunţare perfectă, éră nu un proiect de renunţare, precum susţine cesionarul; că, astfel fiind, atât retragerea ei in urmă cât şi neinfăcişarea citatei suplice la Tribunal, precum şi neoperarea stergerei inscripţiunei, nu o pot face neoperantă, căci ea, ca un act pur unilateral, este perfectă şi operantă din momentul nascerei ei; deci creanţa cedată a perdut ipoteca şi rangul, şi a rĕmas uă simplă creanţă chirografică, prin urmare nu póte fi inscrisă in tablou inaintea creanţei ipotecare a lui Einhorn;

Pentru aceste cuvinte, nu mĕ pot uni cu majoritatea.

Semnat: Stefan S. Ney.

CURTEA DE APEL DIN IAŞI, SECŢIUNEA II

(Corespondenţa particulară a *Dreptului*)

Şedinţa din 22 Iunie 1883

Preşedinţa Dlui Gh. Liciu, prim-preşedinte

Mostenitorii defunctului Condrea cu Paraschiva Condrea

DONAŢIUNI DEGHISATE. — NULITATE. — DONAŢIUNI DINTRE SOCI IN TIMPUL CASATORIEI. — PERSÓNELE CE POT INVOCA ACÉSTA NULITATE ŞI IN CE CONDIŢIUNI. — ART. 751, 841, 843, 939, 940 ŞI 1642 COD. CIVIL.

1° Donaţiunile deghisate sau făcute prin persóne interpuse sunt nule, chiar când nu trec peste porţiunea disponibilă.

Acéstă regulă se aplică mai ales când este vorba de daruri făcute intre soci, éră nulitatea lor se póte

invoca de tóte persónele interesate, și chiar de mostenitorii donatorului.

2º Nulitatea unui act nu se póte pronunța de cât in limitele dreptului părței ce reclamă.

Astfel, mostenitorii pentru a patra parte nu pot cere nulitatea unei donațiuni făcute de autorul lor de cât pênĕ la uă atare porțiune.

Nr. 93. — Dna Calypso Condrea, in calitate de tutrice a minorilor sĕi copii, a apelat contra sentinței Tribunalului Fălciu cu Nr. 20, din 17 Februarie 1883, pronunțată in procesul intentat contra Dnei Paraschiva Condrea, pentru avere de succesiune.

Apelanta a fost asistată de DD. avocați Gh. Roiu și A. Avram, éră intimata de DD. C. Lepădatu și P. Zamfirescu.

Curtea, deliberând :

Avênd in vedere că actul invocat de intimată nu se póte considera de cât ca uă donațiune deghisată ce defunctul A. Condrea a voit a face sociei sale Paraschiva ;

Considerând că, dupe art. 940 Cod. civil, este nulă ori ce donațiune ce socii iși fac in timpul căsătoriei in mod deghisat sau prin persóne interpuse ; că, de și din primul aliniat al acestui articol resultă că in casul când socii iși fac in timpul căsătoriei donațiuni indirecte, aceste donațiuni nu sunt nule, ci numai reductibile, daca intrec porțiunea disponibilă, totuși nu se póte susține că trebue a se admite aceeași interpretare și pentru donațiunile deghisate sau făcute prin persóne interpuse, căci din asemenea mod de interpretare ar resulta că aliniatul ultim al citatului art. 940 este numai uă repetițiune neințelésă și inutilă a primului aliniat, ceea ce nu se póte crede că a fost in spiritul legiuitorului;

Considerând că, nu numai din comparațiunea celor două aliniate ale acestui articol, ci și din dispositiunile art. 751 și 1642 comparate cu art. 812 din Codul civil resultă că legiuitorul a voit a trata in mod favorabil donațiunile indirecte, supunêndu-le numai la reducțiune, când intrec partea disponibilă, pe când din contra pe acele deghisate sau prin persóne interpuse le opresce prin sancțiunea energică a nulităței, chiar daca nu intrec porțiunea disponibilă ;

Considerând că deosebirea ce legiuitorul a voit să facă intre aceste douĕ specie de donațiuni se justifică prin faptul că esistența și condițiunile de constituire a donațiunilor indirecte sunt ușor de a se descoperi și stabili de către părțile interesate, in scop de a'și apăra și obține drepturile lor lovite prin asemenea dispositiuni gratuite, pe când din contra cu greu se póte proba esistența donațiunilor făcute sub forma de acte oneróse sau prin persóne interpuse, și astfel asemenea dispositiuni se pot sustrage cu ușurință de către autorii lor de la indeplinirea condițiunilor esențiale cerute de lege, pentru validitatea lor, in interesul ordinei publice, ceea ce de sigur a voit legiuitorul a combate cu energie.

Considerând că, chiar daca nu s'ar puté face in tóte casurile asemenea deosebire intre donațiunile indirecte și acele deghisate sau prin persóne interpuse, totuși ea trebue să se aplice pentru donațiunile ce se fac intre soci in timpul căsătoriei, căci prin art. 937 Cod. civil se prescrie, in interesul ordinei publice, condițiunea esențială că ele sunt revocabile, condițiune care ar deveni ilusorie daca socii ar puté intrebuința impunamente forma donațiunilor deghisate, cel puțin pênĕ la concurența porțiunei disponibile, și astfel ar rĕmâne definitive și esecutorii donațiunile făcute de un sociu in avantagiul celui-alt numai prin intrebuințare de către acesta de mijlóce capțióse, in detrimentul drepturilor și aspirațiunilor naturale ale altor persóne ;

Considerând că nulitatea prevĕdută de ultimul aliniat al art. 940 nefiind prescrisă de legiuitor numai in avantagiul unor persóne a nume determinate, este evident că ea se póte invoca de către ori ce persónă interesată și, in specie, de minorii defunctului M. Condrea ;

Considerând că, dupe asemenea justă aplicațiune a art. 940 Cod. civil, este inutil de a se mai stabili contra celor invocate de avocații intimatei că daca legiuitorul a prevĕdut in mod special prin art. 939 porțiunea de care póte dispune gratuit un sociu in favórea celui-alt sociu din a doua sau subsecuentă căsătorie, in casul când au copii din întâia căsătorie, din acéstă dispositiune nu resultă că in ori-ce altă ipotesă un sociu póte dispune gratuit de tótă averea sa in favórea celui-alt sociu, căci acésta ar insemna că donațiunile dintre soci in timpul căsătoriei să fiă vĕdute cu mai multă bunăvoință de cât acele făcute in favórea copiilor sau a altor persóne, ceea ce de sigur n'a intrat in spiritul legei, și astfel, afară de ipotesa art. 939, trebue să se aplice pentru donațiunile dintre soci și art. 841 și 843 Cod. civil relative la partea disponibilă a bunurilor ;

Considerând că, in asemenea circumstanțe, urmézĕ de a se admite cererea tutricei Calypso Condrea și a se anula actul menționat numai pênĕ la concurența unei a patra părți, cuvenită arĕtaților minori din averea defunctului A. Condrea, căci cele-alte trei părți rĕmân in comptul și dispoșițiunea celor-alte trei mostenitóre, surori ale defunctului Condrea ;

Pentru aceste motive, admite apelul, etc.

Semnați : G. Liciu, C. Zissu, G. Genoiu, M. Grigoriu, I. Simionescu.

TRIBUNALUL ILFOV, SECȚIUNEA DE NOTARIAT

Ședința din 20 Septembre 1883

Președința Dlui D. Carp, membru

Principele N. G. Bibescu cu fabrica Cail Halot et Cnia

IMOBILE PRIN DESTINAȚIUNE. — INSTRUMENTELE NECESARE FUNCȚIONAREI UNEI FABRICE. — ART. 468 COD. CIVIL.

URMARIRE. — IMOBILE PRIN DESTINAȚIUNE. — NU SE POT SEQUESTRA DEOSEBIT. — ART. 468 COD. CIVIL.

Instrumentele și mașinele necesare pentru esploatarea unei fabrice și instalate intr'ênsa sunt

imobile prin destinaţiune şi, prin urmare, nu se pot sequestra deosebit; ele nu se pot urmări de cât uă dată cu fondul pe care sunt stabilite.

Nr 1543. — S'a presentat contestatorul prin D. avocat C. Grigorescu, şi intimata representată prin D. avocat Em. Protopopescu-Pake.

Tribunalul,

Avênd in vedere contestaţiunea făcută de D. N. G. Bibescu contra sequestrului infiinţat dupe cererea casei Cail Halot et Cnia, asupra maşinelor şi instrumentelor aflate in fabrica de sachăr de la Chitila, pentru suma de lei 449,972 bani 48 ce D. Bibescu datoréză drept preţ al menţionatelor maşine;

Considerând că, dupe art. 468 Cod. civil, sunt imobile prin destinaţiune instrumentele necesarii pentru esploatarea fabricelor de chârtie şi a altor usine;

Considerând că instrumentele şi maşinele furnisate de fabrica Cail Halot et Cnia au fost aşeḑate de D. N. G. Bibescu pe moşia Chitila cu destinaţiune a servi la esploatarea fabricei de sachăr; că, astfel fiind, ele au devenit imobile prin destinaţiune şi ca atari nu se pot sequestra şi urmări deosebit, ci numai de uă dată cu fondul pentru esploatarea cărui au fost destinate;

Considerând că de şi se susţine de creditorul urmăritor că fabrica Cail Halot et Cnia nefiind plătită, ea conservă privilegiul prevěḑut de art. 1730, § 5, asupra obiectelor vêndute, chiar când acestea s'au imobilisat, totuşi esistenţa şi validitatea acestui drept de privilegiu fiind contestate de D. N. G. Bibescu, pentru care esistă proces inaintea instanţelor de fond, litigiul nu póte fi resolvat de cât de aceste din urmă instanţe; că, pênĕ când nu va esista uă sentinţă definitivă asupra acestui punct, Tribunalul de notariat cată a ordona ridicarea sequestrului, ca fiind infiinţat asupra unor imobile prin destinaţiune ce nu pot fi urmărite de cât uă dată cu fondul şi dupe regulele de procedură edictate de Titlul IV, Proc. civilă; că, astfel fiind, contestaţiunea făcută de D. N. G. Bibescu este fondată;

Pentru aceste motive, admite contestaţiunea şi ordonă desfiinţarea sequestrului, etc.

Semnaţi: D. Carp, C. G. Paraschivescu.

JURISPRUDENŢA STRAINA

CURTEA DE APEL DIN PARIS, SECŢ. CORECŢIONALA

Audienţa din 28 Iunie 1883

Preşedinţa Dlui Cotelle

Acţionarii societăţei de asigurare la Centrale cu administratorii acelei societăţi

DEPUTAT. — SUPLEANT DE JUDECATOR DE OCOL. — IMUNITATE PARLAMENTARA. — NULITATEA URMARIREI IN CE PRIVESCE PE DEPUTAT. — COMPETENŢA TRIBUNALULUI IN CE PRIVESCE PE CEI ALŢI PREVENIŢI.

Un deputat nu póte să fiă tradus inaintea juridicţiunei represive in tot timpul sesiunei parlamentare. — Acéstă escepţiune este de ordine publică şi isbesce de uă nulitate radicală citaţiunea ce 'i s'ar fi trămis.

Cu tóte acestea, urmărirea indreptată contra celor-alţi copreveniţi ai deputatului rĕmâne valabilă şi trebue să fiă condusă pênĕ la fine inaintea juridicţiunei corecţionale.

Nisce acţionari ai societăţei de asigurare la Centrale au chiămat in judecată pe fostii administratori pentru infracţiune la legea din 1867 asupra societăţilor. Printre acesti administratori se găsea şi D. Dreux-Linget, care este de uă dată deputat al departamentului Eure-et-Loire şi supleant al judelui de pace din Orgères.

Basându-se pe acéstă din urmă calitate, D. Dreux-Linget şi colegii sĕi din consiliul de administraţiune al societăţei la Centrale susţinură inaintea secţiunei XI a Tribunalului corecţional din Sena că ei nu puteau să fiă judecaţi de cât de secţiunea I civilă a Curţei de apel din Paris, şi cerură ca Tribunalul corecţional să se declare necompetent.

Acţionarii reclamanţi respunseră că ei sunt gata, daca cere trebuinţa, să se desiste faciă cu D. Dreux-Linget, mantinêndu'şi insă acţiunea contra celor-alţi administratori; déră că, chiar daca Tribunalul nu ar accepta acéstă desistare, totuşi Tribunalul trebuia să reţină şi să judece procesul, de óre-ce D. Dreux-Linget, in calitatea sa de deputat, fiind acoperit de imunitatea parlamentară, citaţiunea ce 'i s'a trămis este radicalmente nulă, că déră el nu este coprins in urmărire şi că printre cei-alţi administratori nu se găsesce nici un magistrat.

Tribunalul, prin hotărirea sa din 5 Maiu, a admis aceste din urmă conclusiuni şi a judecat afacerea. Contra acestei hotăriri D. Dreux-Linget şi coadministratorii sĕi au interjetat apel, asupra căruia Curtea de apel din Paris a pronunţat următórea decisiune:

Curtea,

Considerând că Dreux-Linget, din causa calităţei sale de deputat, nu póte să fiă tradus inaintea vre unei juridicţiuni represive in cursul sesiunei parlamentare fără autorisarea prealabilă a Camerei deputaţilor; că acéstă escepţiune este de ordine publică şi isbesce de uă nulitate radicală citaţiunea trămisă numitului Dreux-Linget, care este considerat că n'a fost de loc pus in causă, aşa in cât Tribunalul a trebuit să se considere ca şi cum n'ar fi fost sesisat in privinţa lui;

Considerând că nulitatea despre care e vorba fiind absolută şi nesusceptibilă de a puté fi suplinită prin vre uă cale

óre-care de procedură, ar trebui să considerăm cererea apelanţilor, nu ca uă simplă deplasare de competenţă, ci ca un fine de neprimire ce se póte opune ori-cărei acţiuni judiciare, cu alte cuvinte, un fel de denegare de dreptate pentru partea reclamantă in profitul apelanţilor daca, sub pretext de conexitate intre faptele lor şi cele imputate lui Dreux-Linget, fie-care din ei ar puté fi admis ca să 'şi lege sórta lui de aceea a deputatului cu scop de a reclama un tratament egal cu al acestui din urmă;

Considerând că situaţiunea privilegiată ce legea crează pentru deputaţi le este cu totul personală şi nu póte să paraliseze acţiunea justiţiei in ceea ce privesce pe alte persóne;

Adoptând, pe lêngă acestea, şi motivele primilor judecători;

Confirmă hotărirea apelată, etc.

BIBLIOGRAFIE

TRAITÉ THÉORIQUE ET PRATIQUE DE L'EXTRADITION

Uă mare miscare de idei se produce, in ḑilele nóstre, in ceea ce privesce estradiţiunea. Pretutindeni se critică legile relative la acéstă materie, legi imperfecte, vechi, antiliberale. Din tóte părţile se reclamă uă reformă pe care progresul moravurilor, resultatul esperienţei cum şi numeróse scrieri au făcut'o necesară. Se cere un contract comun care să cimenteze legăturile internaţionale.

Pe când aceste aspiraţiuni se accentuéză, şi discursurile şi scrierile se imulţesc asupra acestei ramuri a dreptului, Francia nu se lasă a fi intrecută de vecini.

Incă de la 7 Maiu 1878, Dufaure presenta un proiect de lege, pe care 'l vota Senatul la 5 Aprilie 1879, déră care pênĕ astăḑi nu s'a putut discuta in Cameră, şi astfel numai circulările ministeriale reguléză estrădarea rĕu-făcĕtorilor.

Academia sciinţelor morale, deplorând amânarea acésta mult prelungită a soluţiunei asceptate, a pus la concurs acest subiect şi, in 1880, a şi incununat lucrarea Dlui Bernard, consilier la Curtea din Dijon, publicată acum de curênd cu tóte adausele necesare.

Primul volum, consacrat numai precedentelor istorice, va interesa mult pe aceia cari doresc a cunósce istoricul acestor desbateri şi cari voesc să studieze originile dreptului de asil, din anticitate pênĕ in ḑilele nóstre.

In volumul al douilea autorul analiséză principalele tratate cunoscute, cum şi publicaţiunile cele mai bune, espunênd teoria juridică a estradiţiunei.

Sistemul belgian, care a inspirat, in 1878, redacţiunea Dlui Dufaure, pare insuficient Dlui Bernard, care, cu un spirit in adevĕr liberal, revendică, in favórea fugitivului arestat, tóte garanţiile dreptului comun, demonstrând că este bine a'l protege prin publicitatea desbaterilor, a'l pune sub scutul Tribunalelor şi a'l autorisa in fine de a presenta şi formula tóte esceptiunile necesare apărărei sale.

Astăḑi, cel estrădat nn are facultatea de a discuta, inaintea judecătorilor sĕi, legalitatea mĕsurei luate, sau regularitatea formelor dupe cari este privat de libertatea sa; el nu cunósce nici unul din actele cari se găsesc numai in mâinele agenţilor diplomatici sau ale ministerului public; nu póte nici să se lumineze, nici să combată acusaţiunile produse.

Autorul *Tratatului teoretic şi practic al Estradiţiunei* protestă cu elocuenţă contra „consecuenţelor nedrepte ale unei rutine cu desăvêrşire desaprobată“. El indémnă pe guverne şi pe Adunările deliberante a indrepta fără intârḑiare aceste abusuri vechi, a inlocui arbitrariul prin legalitate, introducêndu-se uă procedură clară şi bine hotărită. Trebue uă lege pentru estradiţiune, şi ea trebue aplicată de magistraţi.

A cere ca estradiţiunea să nu fiă supusă de aci inainte puterei esecutive, este a demonstra că dênsa nu trebue aplicată la crimele şi delictele politice. Acésta este opiniunea Dlui Bernard, care observă că acéstă regulă este admisă la mai tóte popórele, fiind susţinută de majoritatea publicistilor. Dsa solicită pe lêngă acestea intrunirea unui congres de delegaţi ai tutulor naţiunilor, pentru ca din deliberaţiunea lor să ésă un Cod internaţional, cu regule aplicabile pretutindeni, legând pe toţi cari vor fi participat la asemeni adunări. Fie-care ţară va sci astfel că va fi indatorată să estrădeze pe rĕu-făcĕtorii a nume determinaţi prin contractul comun.

Pe lêngă un asemenea Cod internaţional, ar esista coduri separate pentru fie-care Stat, relativ la delictele nedeclarate de congres susceptibile de a atrage estradiţiunea preveniţilor, déră cari s'ar puté considera de Statul de la care se pretinde estrădarea, de natură a motiva mĕsura solicitată de alt Stat.

Noua solidaritate ce ar uni popórele ar produce acest induoit resultat: de uă parte, de a dobêndi uă represiune obligatorie pentru óre-cari crime sau delicte; de altă parte, de a isbi pe aceia pe cari uă naţiune vecină ar consimţi să 'i califice in acelaşi mod.

Intr'un cuvênt, contractul general uniform ar lăsa loc la convenţiuni particulare, cari variéză cu moravurile, cu timpul, cu circumstanţele şi cu trebuinţele.

D. Bernard se adreséză la legislatori. In paginile din urmă ale celui d'al duoilea volum, Dsa dă, sub formă de proiect de lege, prescurtarea ideilor sale despre atribuţiunile congresului, ale autorităţei judiciare, procedură, etc. Declarând resboiu prejudecăţilor, arbitrariului şi abusurilor, D. Bernard a adus multă lumină in dreptul internaţional.

(Gazette des Tribunaux)

Bucuresci. — Typ. Curţei Regale, pr. F. Göbl Fii, Pasagiul Român, 12

ANUL XII. — Nr. 69. JOI 29 SEPTEMBRE 1883

DREPTUL

LEGISLATIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENTIA — ECONOMIE POLITICA

Prim-Redactor: DEMETRU C. POPESCU

ESE DE DOUE ORI PE SEPTEMANA

Redactor-Administrator: NICOLAE CHRISTESCU

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA ĴIARULUI, PASAGIUL ROMAN, 10

ABONAMENTELE se fac pe an şi pe jumĕtate de an: la 1iu Decembre şi 1iu Maiu. De la 1iu Iulie pênĕ la 20 August ĵiarul nu apare.

Anunţuri: linia 40 bani. *Scrisorile nefrancate se refusă* Un numĕr: 50 bani

COSTUL ABONAMENTULUI Pe an, 40 lei; pe jumĕtate an, 20 lei. *Studenţiĭ plătesc pe jumĕtate* Pentru străinĕtate se adaogă timbrul postal.

SUMAR

Bucuresci, 28 Septembre 1883

Incheiăm astăĵi schiţa incepută despre miscarea populaţiunei, ocupându-ne despre mortalitate (1).

Cercetând numĕrul morţilor pe anul 1880, atât pentru populaţiunea rurală cât şi pentru cea urbană, găsim suma de 163,226, dintre cari 86,913 bărbaţi şi 76,313 femei.

Mortalitatea, dupe aceste cifre, se representă cu 3.26 pentru 100 locuitori (2). Daca considerăm ultimii cinci ani, găsim următórele date:

Anul	Morţi in total	Bărbaţi	Femei
1876	125,857	67,569	58,288
1877	133,381	71,700	61,681
1878	141,773	75,646	66,127
1879	132,219	70,070	62,149
1880	163,226	86,913	76,313

Ceea ce ne dă, ca meĵie, cifra de 2.78 a mortalităţei pentru suta de locuitori.

Comparând datele de la noi cu cele din alte State, vedem că mortalitatea trece peste mijlocia esistentă acolo (3). Ecă intr'adevĕr ce găsim, luând meĵia pentru periodul de la 1865 pênĕ la 1875: Francia ne dă, pentru 100 locuitori, 2.44; Italia, 3.02; Englitera, 2.23; Irlanda, 1.71; Prusia, 2.76; Bavaria, 3.11; Austria, 3.18; Ungaria, 3.85; Elveţia, 2.41; Belgia, 2.37; Suedia, 1.99 (4).

Asupra acestui punct mai facem următórele observaţiuni:

1° Natalitatea la noi pe periodul 1876—1880 se representă prin 3.334, éră mortalitatea prin 2.78, ceea ce dă un plus de 0.554 pentru 100 nasceri. Proporţiunea este mai slabă daca comparăm datele anului 1880, de óre ce, de şi natalitatea ne dă 3.42, mortalitatea se cifréză cu 3.26, adică numai cu un plus de 0.16.

2° Mortalitatea, in 1880, a fost mult mai mare, crescênd in proporţiuni neobicinuite in raport cu anii anteriori. De sigur că acésta trebue să fiă intêmplător, pentru că altfel este peste putinţă a esplica diferenţa de 37,369 morţi in anul 1880 mai mult de cât cei din 1876, mai ales daca se consideră că escedentul nascerilor, relativ la acesti doui ani, este numai de 6,693 in folosul anului 1880.

Afară de acestea, ca consideraţiune generale, ve-

(1) Veĵi *Dreptul* Nr. 62 şi 68, din 1883. *(N. R.)*

(2) Luăm drept basă a calculelor nóstre cifra de 5 milióne pentru populaţiunea Românieí.

(3) Este adevĕrat că cifrele, la noi, sunt luate de pe periodul cincinal 1876—1880 şi că cele pentru ţĕrile străine sunt pentru periodul decenal 1865—1875, ceea ce schimbă puţin datele. Ne-a fost insă imposibil a stabili uă comparaţiune justă, neavênd la in demână vre uă publicaţiune in acéstă privinţă. Şi apoi, era datoria Oficiului statistic ca, pentru tóte datele, să aibă tablouri comparative pentru anii anteriori.

(4) M. BLOCK, *loc. cit. supra*, pag. 438.

dem că mortalitatea cresce din an in an, fără ca natalitatea să păstreze tot aceleaşi proporţiuni.

Dupe cum am mai observat, numěrul morţilor bărbaţi este mult mai numeros de cât al femeilor. Este adevěrat că se nasc mai mulţi ómeni de cât femei şi trebuia uă compensare in privinţa mortalităţei, care, pe lêngă condiţiunile constituirei lor fisice şi morale, provine in mare parte din felul muncei bărbatului şi din causa profesiunilor, adesea periculóse, pe cari le esercită dênsul.

Cercetând anul 1880, in privinţa mortalităţei găsim 113.89 bărbaţi pentru 100 femei, éră media ultimilor cinci ani ne dă cifra de 114.58 bărbaţi la 100 femei. Proporţiunea este mare, daca o comparăm cu datele celor-alte ţěri. Astfel, dupe media periódei 1865—1875, in Francia, Bavaria şi Austria avem 107 morţi de sex masculin; in Italia, Englitera, Belgia, 106; in Elveţia, 106.5; in Suedia, 104; in Prusia şi Ungaria, 108 (5).

Nu se póte determina cu precisiune cari sunt epocele anului in cari mortalitatea este mai mare, pentru că, in general, acésta este supusă la uă mulţime de impregiurări: schimbări de timp, epidemii, etc. Cu tóte acestea, la noi şi considerând fie-care din ultimii cinci ani, mortalitatea cea mai mică este in luna Iunie. Lucrul nu este constant pretutindeni, căci, in alte ţěri, descrescerea mortalităţei se observă sau in Maiu, sau in Iunie, şi chiar in August, dupe cum se intêmplă in Italia.

Renunţăm de a mai cerceta mortalitatea dupe localitate, adică la oraşe şi sate, pentru că ne lipsesce elementul esenţial pentru comparaţiune, adică cuantumul populaţiunei rurale şi urbane.

Un punct principal este divisiunea celor morţi dupe starea lor civilă.

Astfel, daca luăm anul 1880, găsim pentru celibatari cifra de 106,223 (57,539 bărbaţi şi 48,684 femei), pentru cei căsătoriţi 40,154 (22,551 bărbaţi şi 17,603 femei), şi pentru vĕduvi 16,849 (6,823 bărbaţi şi 10,026 femei), ceea ce ne dă, pentru 100 morţi, 65.5 celibatari, 24.6 căsătoriţi şi 9.9 vĕduvi.

Cercetând periodul din urmă 1876—80, aflăm aceste date:

(5) *Ibid.*, pag. 439.

Anul	Celibatari	Căsătoriţi	Vĕduvi
1876	78,147	27,942	14,064
1877	75,896	40,468	17,017
1878	84,209	41,058	16,486
1879	78,627	37,708	15,884
1880	106,223	40,154	16,849

Ceea ce ar reveni, in medie: 60.9 celibatari, 26.91 căsătoriţi şi 12.19 vĕduvi, din 100 decedaţi.

Căutând aceea ce se petrece in alte ţĕri, constatăm următórele:

	Periodul	Celibatari	Căsătoriţi	Vĕduvi
Francia. . . .	(1869—73)	50.80	30.63	19.29
Italia	(1872—75)	65.86	20.73	13.41
Prusia	(1868—74)	64.15	12.98	12.87
Belgia	(1866—75)	59.31	24.94	15.75
Suedia	(1865—74)	55.24	26.72	18.04

Observaţiunile ce avem de făcut asupra acestor date sunt acestea:

1° Comparând Romania cu cele-alte State, ea ocupă uă posiţiune mijlocie; comparând anul 1880 cu anii anteriori, ne găsim in crescere in ceea ce privesce mórtea celibatarilor.

2° Dupe cum vedem, numĕrul morţilor celibatari este mult mai mare de cât al celor căsătoriţi, aprópe intreit.

Care este conclusiunea ce putem trage din acéstă impregiurare aprópe generală? Unii cred că diferenţa ce esistă intre ambele colectivităţi dovedesce escelenţa căsătoriei, care micşoréză mortalitatea. Ori-câtă bună voinţă am arĕta in acéstă privinţă, credem riscată conclusiunea la care tind să ajungă unii statistici, pentru că nu se cunósce numĕrul locuitorilor căsătoriţi şi al celor celibatari din tótă ţara, şi astfel nu se póte determina câţi la sută mor din fie-care categorie. Pe lêngă acestea, sunt uă mulţime de impregiurări cari, pe de uă parte esplică celibatul unora, şi pe de alta, mortalitatea mai mare a celor neinsuraţi. Ast-fel, infirmii, bărbaţii cari au contractat bóle nevindecabile, ómenii cu profesiuni periculóse, cufundaţi in miserie şi cu sarcine mari de indeplinit, nici nu se insóră şi nici se bucură de uă mare vitalitate. Făcêndu-se socotéla tutulor acestora şi scădêndu-se copii trecuţi la un loc cu celibatarii, nu scim daca s'ar mai puté dice despre căsătorie că micşoréză mortalitatea bărbaţilor (6).

(6) In acest sens se pronunţă M. BLOCK, *loc. cit. supra.*

Un punct important de observat este mortalitatea dupe etate.

Daca considerăm anul 1880, datele ce ni se presentă sunt următórele:

Etatea	Decedaţi	La 100 morţi
3 luni	20,227	12.39
3—6 „	7,300	4.48
6 luni—1 an	11,872	7.26
1—5 ani	38,226	23.24
5—10 „	14,940	9.74
10—20 „	9,062	5.61
20—30 „	10,024	6.14
30—40 „	10,436	6.38
40—50 „	10,952	6.7
50—60 „	10,542	6.45
60—70 „	9,938	6.08
70—80 „	6,358	3.95
80—90 „	2,371	1.45
90—100 „	833	0.51
necunoscut	172	0.1

Făcênd medịa celor din urmă cinci ani (1876—1880), putem forma acest tablou:

Etate	La 100 morţi	Etate	La 100 morţi
Pênĕ la 3 luni	11.04		
3—6 luni	3.66	40—50	6.37
6 luni—1 an	5.35	50—60	6.24
1—5 ani	17.4	60—70	5.86
5—10 „	6.78	70—80	3.87
10—20 „	5.16	80—90	1.52
20—30 „	5.64	90—100	0.5
30—40 „	5.99	necunoscut	0.12

Statistica ţĕrilor străine ne dă aceste cifre:

	Francia (1866-73)	Italia (1872-75)	Anglia (1865-75)	Prusia (1859-64)	Austria (1865-75)	Belgia (1865-75)
De la 0—1 an	18.66	26.41	24.47	20.36	31.69	20.09
„ 1—5 „	10.85	21.15	15.94	11.00	16.00	16,84
„ 5—10 „	3.13	4.62	3.93	1.41	4.27	4.55
„ 10—15 „	1.81	2.09	2.02	4.31	1.93	2.01
„ 15—20 „	2.57	2.19	2.64	1.55	2.15	2.36
„ 20—30 „	7.60	5.57	3.21	3.83	5.49	6.21
„ 30—40 „	6.46	5.20	6.49	2.28	5.78	6.03
„ 40—50 „	6.95	5.51	6.65	5.57	6.56	6.25
„ 50—60 „	8.74	6.57	6.97	6.87	7.90	7.38
„ 60—70 „	12.58	8.83	8.17	9.73	8.84	10,72
„ 70—80 „	14.07	8 06	9.58	13.54	6.73	11.55
„ 80—90 „	6.02	3.38	7.54	14.39	2 35	5.39
„ 90—100 „	0.55	0.38	2.07	5.59	0.25	0.61
„ 100 şi mai mult	0.01	0.01	0.12	—	0.01	0.01

Cercetând atât datele statisticei nóstre cât şi cele din ţĕrile străine, ne convingem că mortalitatea cea mai mare este pentru copii fragedi pênĕ la 5 ani, şi mai ales pentru cei dintre 1 şi 5 ani. Pe lêngă acestea, la noi, mortalitatea mare esistă pentru etăţile tinere, remânênd prea puţine decese pentru bĕtrâni. Astfel, pe când mortalitatea bĕtrânilor intre 70—80 ne dă 14.07 pentru Francia, 13.54 pentru Prusia, 11.55 pentru Belgia, la noi se cifrézǎ cu 3.87. Nu mai vorbim de cei de la 80—90 ani, representaţi, la noi, cu 1.52, pe când statistica Prusiei 'i arată cu 14.39, a Franciei cu 6.02, a Engliterei cu 7.54, etc. Acésta dovedesce că la noi puţini ajung la etate inaintată, prăpădindu-se cu deosebire pênĕ la 20 ani. Negreşit că multe contribuesc la acéstă mortalitate escesivă, dérǎ mai ales condiţiunile igienice, traiul prost al populaţiunilor nóstre, etc.

Considerând tablourile date de oficiul nostru statistic in ceea ce privesce mortalitatea, credem că s'ar puté introduce óre-cari rubrice noue. Astfel:

1º S'ar puté prevedé date pentru perióde mai apropiate. Aşa, incă de mult, in alte ţĕri nu se mai calculézǎ pentru periodul de la 1—5 ani, ci se dă notiţe pentru fie-care an; asemenea nu se dă pentru intervale de ḑece ani, ci de câte cinci ani.

2º In tablourile statisticei nóstre lipsesce mortalitatea dupe profesiuni, ceea ce ţine un loc principal in lucrările biurourilor străine. Lucrul nu este greu de introdus, cu atât mai mult că observările ce se pot face in acéstă privinţă sunt fórte importante.

Din repedea schiţare ce am făcut asupra lucrărilor nóstre statistice, ori-cine se póte convinge că ele nu corespund cerinţelor epocei. Sciinţa, astăḑi, nu cere numai inşirări de cifre; pretinde incă din partea celor insărcinaţi cu asemeni lucrări óre-cari cunoscinţe mai aprofundate asupra materiei, cari să permită formarea unor lucrări solide şi folositóre. Biurourile străine nu se indeletnicesc numai cu formarea de liste de cifre, dérǎ caută, in prefaciele ce insoţesc lucrările lor, să esamineze diferitele puncte principale luminate prin datele statisticei, făcênd comparaţiuni cu datele anterióre, străine şi pămêntene.

Departe de noi idea de a critica ceea ce se face astăḑi. Când nu ai nici uă organisare, nu poţi pretinde uă lucrare seriósă de la oficiul nostru statistic. Nu scim chiar daca cifrele date representă ade-

vĕrul. Ceea ce ne pune la indouială este cunoscința personală ce avem despre modul cum se făcea inainte și cum se face, daca nu ne inșelăm, astăḑi chiar statistica judiciară și cea agricolă.

In alte ţĕri, biurourile statistice sunt fórte ingrijite; sunt chiar scóle superióre pentru a inlesni respândirea cunoscințelor statistice și formarea de buni funcționari, apți pentru asemenea meserie. „Capul statisticei, ḑice M. Block, trebue să fiă in stare de a raţiona asupra cifrelor, de a modifica sau intinde cadrul lor, de a trage consecuențe raţionale și de a face dintr'ênsele basa unor inducţiuni raţionale și practice. Daca scie numai să umple cu cifre colónele tablourilor sale, este mai pe jos de sarcina sa."

Gândim că ar fi timpul să se organiseze serios și acéstă ramură a administraţiunei nóstre publice, așa de folositóre intr'un Stat. Pênĕ atunci, chiar cu elementele organisaţiunei actuale, socotim că, cu puţină bună voinţă și muncă din partea celor insărcinaţi, s'ar puté aduce imbunătăţiri in publicările făcute de oficiul nostru statistic. Notăm câte-va din cele mai principale:

1° Formarea de tablouri comparative conţinênd datele anilor anteriori și, daca este cu putinţă, ale câtor-va din ţĕrile străine. Ar fi prea posibil, pe lêngă acestea, ca fie-ce broșură să fiă precedată de uă prefaciă desvoltătóre a cifrelor conţinute intr'ênsa.

2° Este indispensabil ca ori-ce broșură asupra miscărei populaţiunei să coprindă numĕrul locuilorilor ţĕrei și, deosebit, cuantumul populaţiunei rurale și urbane. Acesta este criteriul principal al conclusiunilor și comparaţiunilor ce se pot face.

Bine inţeles că se va da numĕrul populaţiunei și dupe categoriile admise: catolici, israeliţi, etc.

3° Uă imbunătăţire a rubricelor esistente și adause de noue categorii, cerute de sciinţă.

Sperăm că se va ţine compt de observaţiunile nóstre, daca nu in sferele conducĕtóre pentru a se priveghia mai de aprópe și a se organisa mai bine biurourile statistice, dérĕ cel puţin de cei insărcinaţi astăḑi cu asemeni lucrări. Și nu ne indouim că pentru anii următori vom avé publicaţiuni mai seriόse și mai folositóre.

D. C. Popescu.

JURISPRUDENŢA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAŢIUNE ȘI JUSTIŢIE, SECŢ. I

Ședinţa din 5 Septembre 1883

Președinţa Dlui D. Zamfirescu, consilier

Eforia spitalului Sf. Spiridon din Iași cu Smaranda Dumitrescu și alţii

LEGATUL UNEI SUME DE BANI. — DE CAND PRODUCE DOBÊNDA. — LIPSA DE CULPA A EREDELUI. — ART. 849 DIN CODUL CALLIMACH. — CASARE.

Legatul unei sume de bani produce de drept dobêndă din ḑiua morţei testatorului, fără distincţiune daca eredele a fost sau nu in culpă pentru neplata imediată a legatului.

Nr. 292. — Casată, decisiunea Curţei de apel din Focșani, secţiunea II, cu Nr. 97, din 1882, in urma recursului făcut de Epitropia spitalului Sf. Spiridon din Iași, in procesul ce are cu Dlor Smaranda Dumitrescu, Ecaterina Georgescu și D. Georgescu, pentru bani.

S'au ascultat: D. Al. Giani, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă; D. I. Fĕtu, avocatul recurentei, in desvoltarea motivelor de casare; D. Papadopolu-Callimach, avocatul intimaţilor, in combateri.

Curtea, deliberând:

Asupra motivului de casare:

„Curtea, neadmiţênd cererea Epitropiei de a se plăti procente pentru 600 galbeni, a violat art. 849 Cod. Callimach."

Vĕḑênd art. 849 Cod. Callimach;

Considerând că acest articol de lege prevede in mod formal că sporirea, adică dobênda banilor, se cuvine legatarului din ḑiua morţei testatorului, daca legatarul a fost sau nu in culpă;

Considerând că, dupe cum resultă din decisiunea ce se atacă, defunctul G. Romascu, prin testamentul sĕu din 2 Septembre 1853, a legat in favórea spitalului din Bêrlad suma de 600 galbeni; că, in urma unui proces ce a avut loc intre eredele defunctului, representat aḑi prin intimaţi, cu spitalul din Vasluiu, pentru anularea acelui testament și care s'a tranșat la 1881, suma de 600 galbeni legată in favórea spitalului din Bêrlad de către defunctul G. Romascu s'a reţinut de către eredele defunctului, și tocmai la 1881, dupe ce s'a terminat procesul intentat de spitalul din Vasluiu, intimatul a făcut somaţiune Epitropiei pentru a 'i plăti acel legat, a cărui primire insă s'a refusat de către Epitropia spitalului Sf. Spiridon cerênd a 'i se plăti și procente calculate din ḑiua morţei testatorului;

Considerând că cererea in judecată din partea Epitropiei fiind de a 'i se plăti legatul impreună cu procentele din ḑiua morţei testatorului, Curtea apelativă, refusând plata procentelor de la acea epocă, pe motiv că intimaţii n'ar fi in culpă, a violat in adevĕr art. 849 Cod. Callimach;

Pentru aceste motive, caséză, etc.

CURTEA DE APEL DIN BUCURESCI, SECŢIUNEA I

Şedinţa din 29 Noembre 1882

Preşedinţa Dlui Ad. Cantacuzino, prim-preşedinte

Ioan A. Ghika cu Achil Teohari

SIMULAŢIUNE. — DOVADA. — PARŢI CONTRACTANTE. — LIPSA DE INCEPUT DE DOVADA SCRISA.

Intre părţile contractante simulaţiunea nu se póte dovedi cu presumpţiuni sau martori, fără un inceput de dovadă scrisă.

Nr. 286. — D. Ioan A. Ghika a făcut apel contra sentinţei Tribunalului Ilfov, secţiunea IV, cu Nr. 258, din 1882, in procesul cu mostenitorii defunctului Achil Teohari, pentru anularea unui act de vêndare.

Apelantul a fost asistat de D. avocat Michail Popiţénu, éră Dna Paulina Teohari, tutórea minorilor sěi fii, de DD. avocaţi D. Ionescu şi P. Dimancea, fotoliul Ministerului public fiind ocupat de D. Dim. Ionescu.

Curtea,

Avênd in vedere că specia acestui proces este pretenţiunea apelantului de a se anula actul de vêndare al casei din strada Italiană, Nr. 29, legalisat de Tribunalul Ilfov, secţiunea de Notariat, la Nr. 235, din 1868, făcut pe persóna Dlui Achil Teohari, anulare basată pe simulaţiunea actului;

Considerând că D. Ioan A. Ghika a intemeiat simulaţiunea actului pe următórele presumpţiuni: 1° Achil Teohari nu a urmărit nici uă dată preţul coprins in act şi apelantul nu 'i-a dat quitanţă despre respunderea lui; 2° nu s'a predat nici uă dată cumpărătorului actul de vêndare nici vechiele sinete ale casei; 3° repausatul Achil Teohari nu a luat, cât a trăit, nici una din mobilele din casă; 4° cumpărătorul in cestiune n'a fost pus in posesiunea lucrului ce pretinde că a cumpărat, ci din contra apelantul a continuat a stăpâni acéstă casă; 5° că la tóte recensementele D. Ioan Ghika a fost trecut in rol ca proprietar şi, ca atare, a plăti impositul funciar; 6° chiar Achil Teohari nu s'a considerat stăpânul imobilului, de óre-ce nu a spus sociei sale că e proprietarul lui; 7° că acéstă proprietate nu a fost trecută in inventariul defunctului; 8° D. Grigore Lahovari declară că scie, când s'a confecţionat actul, că acéstă vêndare e simulată, de óre-ce a redigiat şi a scris instrumentul; 9° pentru că preţul stipulat in contractul de vêndare e vil;

Considerând că actul a cărui anulare se cere e autentificat şi trecut in registrele Tribunalului Ilfov, secţiunea Notariatului; că el, fiind omologat de un oficiar competent, dupe dispositiunile art. 1173 din Condica civilă, face plină credinţă *erga omens* despre tot ce conţine; că nu este permis a 'l contesta nici printr'uă simplă denegaţiune, nici a proba simulaţiunea prin mijlóce ordinare; că actul autentic probéză nu numai *quod conventum est*, déră şi *quod actum est*;

Considerând că intre părţile contractante, cum e in specia, simulaţiunea nu se póte dovedi prin presumpţiuni sau martori, şi acésta pentru că, in momentul confecţionărei actului, ele aveau posibilitatea de a formula un contrainscris care să probeze in contra conţinutului actului; că legea nóstră civilă acordă numai celor d'al treilea facultatea de a se servi cu presumpţiuni şi martori;

Cosiderând că, astfel fiind, in drept, nu se póte să reésă simulaţiunea de cât din contraliteră;

Considerând că, daca chiar am admite că neesistenţa vêndărei dintre DD. Ghika şi Teohari ar puté resulta din presumpţiuni, totuşi ele, invocate de apelant, nu sunt de natură a determina justiţia să declare actul de simulat;

Considerând că, a pretinde că Achil Teohari nu a respuns preţul casei cumpărate, este a se inscrie in contra actului autentic de vêndare eshibat de chiar apelantul, in care se spune că preţul convenit s'a respuns vêndătorului, act in care Ioan A. Ghika şi cumpărătorul se vĕd subscrişi; că quitanţa despre respunderea preţului nu mai era necesară, de óre ce instrumentul destinat a stabili convenţiunea dintre părţi conţine in chiar corpul sĕu proba acestei liberaţiuni;

Considerând că presumpţiunea ce se trage din circumstanţa că nu s'a predat nici uă dată cumpărătorului actul de vêndare e nefundată, fiind că nici un text de lege nu declară uă instrăinare neesistentă din simpla impregiurare că instrumentul care probéză alienaţiunea se găsesce in mâna vêndătorului; că, când e vorba despre actele autentice, părţile pot să'şi procure copie legalisite, in cas de dispariţiunea sau perderea lor; că deţinerea actului de către D. I. A. Ghica fiind, dupe propria sa mărturisire, uă simplă presumpţiune, ea e inadmisibilă intre părţile cari au participat la confecţionarea actului;

Considerând că procura dată Dlui I. A. Ghika de către Teohari nu póte fi considerată, in nici un mod, ca un contrainscris, de óre ce, ea fiind autentică şi publică, nu a putut servi in intenţiunea părţilor ca astfel, căci, atunci, la ce ar fi servit, când posibilitate era pentru cei d'al treilea să'şi procure copie de pe dênsa? că contralitera e un act scerct care conţine dispositiuni contrarii coprinsului actului, éră nu de acelea ce nu'l contradic de loc, ca procura in cestiune;

Considerând că, departe ca acest mandat să fiă uă contraliteră, el intăresce justiţia şi mai mult in credinţa că vêndarea nu era simulată şi esplică pentru ce actul de vêndare se găsesce in mâna Dlui Ghika; că Teohari, reţinut de interesele sale in judeţul Romanaţi, a dat, dupe cinci ani, procură apelantului ca să contracteze vêndarea casei şi să priméscă şi preţul; că este lesne de inţeles că, pentru a puté face acésta, D. Ioan A. Ghika avea nevoe de actul de vêndare şi de sinetele casei;

Considerând că nici presumpţiunea trasă din impregiurarea că cumpărătorul nu a luat nici una din mobilele din casă nu are vre uă valóre probatorie; că nu s'a constatat in instanţă cu nimic acéstă alegaţiune; că nici posesiunea

de fapt a imobilului din strada Italiană, Nr. 29, de către vênḑător pênĕ in momentul in care a intentat acţiunea in simulaţiune nu e uă presumpţiune care să conducă la anularea convenţiunei, fiind că uă simplă toleranţă a proprietarului nu indreptăţesce pe cel ce posedă in chip precariu in numele sĕu să'şi formeze un titlu din acésta; că plata foncierei in curs de mai mulţi ani de către D. Ioan A. Ghika nu e uă presumpţiune de natură a anula actul de vênḑare săvêrşit, căci fonciera, in virtutea legei de urmărire, o plătesce cel ce locuesce in imobil, fiă el proprietar sau chiriaş; că, daca Achil Teohari n'a făcut cunoscut sociei sale pênĕ a murit despre aquisiţiunea din strada Italiană, acésta nu póte nici slăbi nici declara ca simulat actul public al vênḑărei efectuate intre părţi; că netrecerea in inventariul averei mortului şi a casei in cestiune se esplică intr'un mod natural din impregiurarea că titlurile de proprietate se găseau in mâna Dlui Ghika, mandatarul lui Achil Teohari;

Considerând că apelul ce se face la mărturisirea Dlui Gr. Lahovari, pe lêngă că nu ar aduce lumină in causă, fiind că Dsa spune, in declaraţiunea sa scrisă, că Ghika 'i-a spus că actul e simulat, déră că personal nu scie nimic, apoi e chiar neadmisibilă in drept; că acela care atacă ca simulată uă convenţiune in care a fost parte nu e primit a proba prin martori simulaţiunea actului la a cărei confecţionare a participat, afară numai daca nu probéză că consimţimêntul ce a dat 'i-a fost răpit prin violenţă sau surprins prin dol, lucru pe care apelantul nici 'l-a alegat, nici a căutat să'l stabiléscă;

Considerând că nici vilitatea preţului nu e presumpţiune a simulaţiunei actului, de óre ce, daca contractul de vênḑare nu era serios, ce impedica pe părţi a stipula uă sumă cât de mare? la ce ar fi ingagiat pe contractanţi uă valóre inḑecită a imobilului, când ea era destinată incă de la inceput să nu se respundă? că, aşa fiind, micşorimea preţului, departe de a fi uă presumpţiune a simulaţiunei actului, indică din contra realitatea esistenţei lui;

Considerând, in fine, că pe lêngă pledoaria scrisă a apărătorului Dlui Ioan A. Ghika, citită astăḑi in instanţă, avocatul sĕu a mai adăogat oral că mobilul care a impins pe clientul sĕu la creaţiunea unui act simulat a fost téma ca nu socia sa să 'i urmăréscă averea pentru restituţiunea dotei; că acéstă impregiurare, dupe Dsa, adăogată la celelalte, face şi mai verisimilă simulaţiunea vênḑărei;

Considerând că acela care cooperéză la săvêrşirea unei fraude nu póte să se prevaleze nici uă dată de dênsa pentru a anula actul, căci *Nemo auditur turpitudinem suam allegans;*

Pentru aceste motive, in majoritate, respinge apelul, confirmă hotărirea Tribunalului, etc.

Semnaţi: C. Câmpinénu, I. Dendrino, B. Arvanezo.

OPINIUNE

Avênd in vedere că acţiunea de faciă, intentată de D. Ioan A. Ghika contra intimatei, mostenitóre a lui Achil Teohari, are de obiect a se declara simulat şi, prin urmare, nul şi de nul efect actul de vênḑare legalisat in 1868 de Tribunalul Ilfov prin care apelantul declară că vinde defunctului Achil Teohari casele sale din strada Italiană;

Avênd in vedere că este constant că actul din 1868, indată ce a fost legalisat de Tribunal, a fost remis in mâinele Dlui Ioan A. Ghika, care de atunci pênĕ astăḑi neincetat 'l-a avut in posesiunea sa; că nici uă dată n'a fost esecutat; că, astfel fiind, ḑisul act nu póte forma in favórea intimaţilor, desarmaţi de ori-ce titlu, uă probă legală de cumpărătóre a caselor din strada Italiană şi, prin urmare, D. Ioan A. Ghika nu are nici un interes actual ca să céră nulitatea ḑisului act;

Avênd in vedere că nu póte esista acţiune fără interes;

Pentru aceste motive, suntem de opiniune de a se reforma hotărirea Tribunalului şi de a se respinge ca fără interes acţiunea in simulaţiune intentată de Ioan A. Ghika.

Semnaţi: Ad Cantacuzino, Ap. Mănescu

CURTEA DE APEL DIN IAŞI, SECŢIUNEA I

(Corespondenţa particulară a *Dreptului*)

Şedinţa din 27 August 1883

Preşedinţa Dlui A. Teodorénu, consilier

Profira Strat şi Natalia Radovici cu minorul C. Cracti.

MINORI. — COPII GASIŢI. — ADOPŢIUNEA LOR. — ADMISIBILITATE. — CONSILIU DE FAMILIE. — TUTOR AD HOC. — DREPTUL PRIMARULUI DE A REPRESENTA PE UN COPIL GASIT LA CONTRACTAREA ADOPŢIUNEI. — ART. 13 DIN LEGEA COMUNALĂ; ART. 311 ŞI URM. CODUL CIVIL.

Legea nóstră permiţênd adopţiunea minorilor, urméză că şi copii găsiţi, fără părinţi cunoscuţi, pot fi adoptaţi in timpul minorităţei lor; şi fiind imposibilitate absolută de a se numi unor asemenea copii un tutor *ad hoc*, adopţiunea este validă, daca la formarea acestui contract copilul minor a fost representat de primarul comunei unde a fost găsit, in urma unui vot al consiliului comunal, potrivit art. 13 din legea comunală, care pune indatorire comunelor de a ingriji de copii ce s'ar găsi pe teritoriul lor fără părinţi cunoscuţi.

Nr. 110. — D. avocat Drăghici, in calitate de procurator al dómnelor Profira Strat şi Natalia Radovici, a făcut apel contra sentinţei Tribunalului Iaşi, secţiunea I, cu Nr. 80, din 1883, dată in procesul cu minorul Cracti, representat prin tutorul sĕu C. Christ. Cerchez, pentru averea rĕmasă pe urma defunctei Ecaterina Cracti.

S'au presentat apelantele prin D. avocat Drăghici şi intimatul asistat de D. avocat I. Niculescu.

Curtea,

Avênd in vedere că Tribunalul de prima instanţă a citat in judecată pe minorul Cracti, fiu adoptiv al reposaţilor soci Dim. şi E. Cracti, representat prin tutorul sĕu, spre a statua in contradictoriu asupra cererei dómnelor Profira Strat şi Natalia Radovici; că minorul Cracti se opune la acéstă cerere pe motiv că este fiu adoptiv al reposaţilor soci Cracti, şi in acéstă calitate, dupe art. 315 Cod. civil, are drept a veni la succesiunea mumei sale adoptive intocmai ca şi un copil născut din căsătorie; că apelantele, la rêndul lor, se opun la pretenţiunea minorului Cracti, susţinênd că adopţiunea ar fi nulă, fiind că, la facerea actului de adopţiune, minorul n'a fost representat de un tutor care să 'şi dea consimţimêntul sĕu conform art. 311 Cod. civil; că astfel admisibilitatea sau neadmisibilitatea cererei apelantelor atârnă de la deslegarea cestiunei de a se sci daca actul de adopţiune este sau nu valabil;

Avênd in vedere că din desbateri se constată că, in nóptea de 14—15 Februarie 1879, s'a găsit un copil de sex bărbătesc la domiciliul lui Dim. Cracti din Băcău; că acest copil a fost adus inaintea oficiărului stărei civile indeplinindu-se prescripţiunile art. 44 Cod. civil, dupe care a fost incredinţat de primarul din Băcău in ingrijirea reposatei E. Cracti; că, in luna Noembre 1871, socii Cracti adoptéză pe acest copil găsit, care de atunci s'a şi numit Costache Dim. Cracti; că, la formarea acestui act de adopţiune, minorul a fost representat de primarul din Băcău, care a consimţit la adopţiune pe basa unui vot dat de consiliul comunal şi in virtutea art. 13 din legea comunală din 1864, care indatoresce pe comună a se ingriji de copii găsiţi;

Avênd in vedere că nulitatea actului de adopţiune se invócă pentru motivul că primarul din Băcău, faciă cu regulele Codului civil relative la adopţiune, nu ar fi avut calitatea de a representa pe minor şi a consimţi la adopţiune; că, pe lêngă acestea, se pune in indouială chiar posibilitatea legală de a se adopta asemenea copii;

Avênd in vedere că Codul civil, in materie de adopţiune, nu se ocupă de copii găsiţi fără părinţi cunoscuţi, neesistând nici uă dispoşiţiune care să reguleze in mod espres cestiunea daca acesti copii pot fi adoptaţi, şi in asemenea cas cine 'i ar puté representa in justiţie pentru a consimţi la adopţiunea lor; că de aci insă nu resultă că intenţiunea legiuitorului Codului civil ar fi fost de a crea pentru copii găsiţi uă incapacitate de a fi daţi in adopţiune, intru cât nu esistă nici uă dispoşiţiune espresă in acéstă privinţă, căci incapacităţile nu se presupun, ci trebue să fiă a nume prescrise de lege; că, uă dată stabilit că copii găsiţi fără părinţi cunoscuţi pot fi adoptaţi, rĕmâne a se sci prin cine trebue să fiă representaţi in justiţie la contractarea adopţiunei;

Avênd in vedere că art. 13 din legea comunală din 1864 pune in sarcina comunei de a se ingriji de copii găsiţi, fără a precisa in ce consistă asemenea ingrijire; că, intru cât legea nu face nici uă restricţiune, urméză că comuna nu póte fi mărginită la ingrijirea de a da numai crescere şi educaţiune copiilor găsiţi, ci se póte ingriji şi de stabilirea şi de interesele lor, putêndu'i prin urmare representa şi in justiţie atât pentru a le apăra interesele, cât şi pentru a consimţi la adopţiune, procurându-le astfel fericirea de a avé uă familie; că déră actul de a consimţi la darea in adopţiune a unui copil găsit nu ese din sfera ingrijirei pusă in sarcina comunei prin citatul art. 13 din legea comunală;

Avênd in vedere că, daca s'ar admite că comuna n'are calitate de a consimţi la darea in adopţiune a copiilor găsiţi, atunci intr'un mod indirect s'ar crea uă incapacitate a acestor copii de a fi adoptaţi in timpul minorităţei, fiind că nu li s'ar puté da un tutor dupe prescripţiunile Codului civil care să consimţă la adopţiune, conform art. 311 Cod. civil, de óre-ce tutorul dativ ar trebui să fiă ales de consiliul de familie, şi copii găsiţi fiind din familii necunoscute, evident este că nu pot avé un consiliu de familie in sensul art. 357—360 Cod. civil; că nici Tribunalul, in asemeni casuri, n'ar puté inlocui consiliul de familie şi a numi un epitrop, fiind că, dupe lege, Tribunalul nu se póte substitui consiliului de familie, in casuri urgente, de cât numai când esistă un consiliu de familie care nu se intrunesce in termenul convocărei (art. 367 Cod. civil);

Avênd in vedere că, daca s'ar admite, cu tóte acestea, că la contractarea adopţiunei copiilor gasiţi s'ar cere neapărat ca asemeni copii să fiă numai de cât representaţi de un tutor *ad hoc*, numit dupe prescripţiunile Codului civil, aplicat prin analogie, uă asemenea cerinţă ar fi indeplinită in casul de faciă, pentru că la numirea acestui tutor *ad hoc* nu s'ar puté aplica prin analogie alte regule de cât, sau prescripţiunile art. 367 Cod. civil, adică Tribunalul să numéscă din oficiu un tutor, sau prescripţiunile art. 359, adică tutorul să fiă ales de un consiliu asemănat consiliului de familie, compus din cetăţenii comunei in care copilul a fost găsit; că Tribunalul şi Curtea din Focşani, când au incuviinţat adopţiunea, implicit au admis ca primarul să represente pe minor, ceea ce ar puté insemna că Tribunalul intr'un mod tacit a insărcinat pe primar de a representa pe minor la contractarea adopţiunei, pentru că nimic nu impedică pe Tribunal de a face numirea tutorului *ad hoc,* chiar in momentul când se contractă adopţiunea inaintea sa, şi éraşi nimic nu impedică pe Tribunal de a insărcina pe insuşi primarul de a representa pe un copil găsit la contractarea adopţiunei; că, in ipotesă când s'ar cere ca tutorul *ad hoc* să fiă numit de un consiliu compus de cetăţenii comunei in care copilul a fost găsit, in specia de faciă ar fi satisfăcută şi acéstă cerinţă, de óre-ce primarul a fost insărcinat de a consimţi la adopţiune de către consiliul comunal, compus din cetăţeni aleşi şi, prin urmare, presupuşi a fi cei mai insemnaţi din comună; că, astfel, din cele espuse resultă in deajuns că actul de adopţiune este valid:

Pentru aceste motive, Curtea respinge apelul, etc.

Semnaţi: Teodorénu, V. Tassu, Gh. Dimachi.

Specia acesta, dupe cum vedem, este nouă. In

pĕrerea nóstră, Curtea o resolvă in sens fórte juridic, şi nu ne putem opri de a adresa felicitările nóstre distinşilor magistraţi pentru modul in care au redactat acéstă frumósă hotărire.

JURISPRUDENŢA STRAINA

TRIBUNALUL CIVIL DIN SENA, SECŢIUNEA VI

Audienţa din 18 August 1883

Preşedinţa Dlui Rabaroust

Fourier cu Societatea de asigurare *la Centrale*

ASIGURARE CONTRA INCENDIULUI. — METASARII INCREDINŢATE DE UN FABRICANT UNUI LUCRATOR ŞI DISTRUSE LA ACEST DIN URMA PRINTR'UA COMBUSTIUNE SPONTANEA. — CERERE DE DESPAGUBIRE CONTRA ASIGURATORULUI. — SEMNIFICAREA CUVÊNTULUI „INCENDIU."

Risicul de incendiu de care respunde asigurătorul se aplică nu numai la casul de aprindere, déră şi la distrucţiunile şi deteriorările obiectelor cari, fără degagiare de flacăre, au fost supuse acţiunei comburante a focului, ori de unde ar proveni el.

In speciă, asigurătorul respunde de nisce bucăţi de mĕtase incredinţate de fabricant unui lucrător spre a le prepara, când ele au fost prefăcute in cenuşe in urma unei combustiuni quasi-spontaneă.

Tribunalul,

Considerând că mai multe bucăţi de stofe şi ţesĕturi, incredinţate de Fourier, proprietarul lor, unui domn Lay, lucrător-desenator, au fost distruse in magasinul acestui din urmă in nóptea de 1iu spre 2 Maiu 1880; că Fourier pretinde valórea lor de la Societatea la Centrale care le asigurase contra incendiului, cu poliţa din 31 Decembre espirat; că insă sus ḑisa societate 'şi declină ori-ce respundere, pentru motivul că obiectul asigurat n'a fost consumat nici prin foc nici prin flacăre, in afară de ori ce comunicare directă cu focul sau flacărea, invocând in sprijinul ei art. 3 § 7 din Statutele imprimate in capul poliţelor sale;

Considerând că cei doui esperţi numiţi de părţi, in urma compromisului din 12 Maiu 1881, spre a procede la estimarea daunelor causate printr'un incendiu obiectelor ce societatea asigurase lui Fourier, nefiind de acord asupra causei sinistrului, ceea ce era, dupe cum se pare, afară din misiunea lor, au ales de al treilea espert pe profesorul Schutzemberger, a cărui hotărire urma să fiă dată in ultima instanţă şi fără apel, şi care a fixat la 2,200 franci paguba totală suferită de asigurat; că, osebit de acésta, acest al treilea espert, la 15 Iulie următor, 'şi-a dat avisul că distrucţiunea mărfurilor nu póte fi atribuită vre unui acid, ci provine dintr'uă combustiune quasi-spontaneă, sau, dupe cum o numesce categoric, unui fel de combustiune spontaneă, ceea ce este tot una; că in adevĕr, dupe el, acest fel de combustiune spontaneă s'a produs sub influenţa căldurei transmisă de cilindrul cu care se lustruesc stofele şi căreia au fost espuse mĕtăsăriile in timp de douĕ-spre-ḑece ore; că, in acéstă stare, se póte considera ca constant că mărfurile au fost distruse prin combustiune;

Considerând, in fapt, că societatea la Centrale, asigurând contra incendiului, chiar când focul a venit din cer, a asigurat pentru şése luni, drept uă primă destul de insemnată de 2 °/₀ pe an şi pentru suma de 50,000 franci, nisce ţesĕturi incredinţate de Fourier lucrătorului Lay, asigurat fiind şi acesta pentru mărfurile lui Fourier; că insă societatea, basându-se pe insemnătatea cuvêntului combustiune, pretinde ca să fiă scutită de risic; că, din acest punct de vedere, pretenţiunea sa este neadmisibilă, căci in adevĕr cuvêntul incendiu implică in sine idea de combustiune; că de şi, in sensul general, incendiul presupune un foc mare, in materie de asigurare insă şi in raporturile ordinare dintre asigurător şi asigurat el se intinde *lato sensu* şi la distrucţiunile şi deteriorările obiectelor supuse, chiar fără degagiare de flacăre, la acţiunea lină sau repede déră comburantă a focului, ori de unde ar proveni el, chiar când ar proveni din electricitate sau din nisce combinaţiuni fortuite or necunoscute; de unde urméză că, chiar din punctul de vedere etimologic, starea de incineraţiune specială in care ţesĕturile lui Fourier au fost reduse prin acest fel de combustiune spontaneă al cărei resultat a fost constatat de espert, justifică asemĕnarea făcută intre starea de igniţiune sau combustiune care a distrus mărfurile lui Fourier şi un adevĕrat incendiu;

Considerând că, in mod subsidiar, societatea la Centrale se mai apară basându-se pe esceptiunile prevĕḑute de art. 3, § 7 din Statutele sale;

Considerând insă că acest paragraf esclude de la asigurare, nu perderile şi deteriorările provenite din incendiu, ci numai deteriorările provenite dintr'un viţiu propriu lucrului asigurat;

Considerând că ţesĕturile de mĕtase conţinênd nisce principie cari fac posibilă combustiunea lor quasi-spontaneă, au fost asigurate de societate tocmai in vederea risicului special ce resultă din natura lor, ceea ce mai resultă şi din impregiurarea că ea a descărcat gratuit pe lucrătorul Lay de recursul ce a prevĕḑut că putea să esercite contra lui, in cas de incendiu; că, astfel fiind, acţiunea lui Fourier contra societăţei de asigurare la Centrale este atât legitimă cât şi fondată, pênĕ la concurenţa daunelor recunoscute de esperţi;

Pentru aceste motive, condamnă pe societatea la Centrale să plătéscă lui Fourier suma de 2200 franci, etc.

Bucuresci. — Typ. Curţei Regale, pr. F. Göbl Fii, Pasagiul Român, 12

ANUL XII. — Nr. 70. DUMINICA 2 OCTOMBRE 1883

DREPTUL

LEGISLATIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENTIA — ECONOMIE POLITICA

Prim-Redactor : DEMETRU C. POPESCU

ESE DE DOUE ORI PE SEPTEMANA

Redactor-Administrator : NICOLAE CHRISTESCU

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA ḐIARULUI, PASAGIUL ROMAN, 10

ABONAMENTELE se fac pe an şi pe jumĕtate de an : la 1iu Decembre şi 1iu Maiu. De la 1iu Iulie pênĕ la 20 August ḑiarul nu apare.

Anunţuri : linia 40 bani. *Scrisorile nefrancate se refusă* Un numĕr : 50 bani

COSTUL ABONAMENTULUI Pe an, 40 lei ; pe jumĕtate an, 20 lei. *Studenţiĭ plătesc pe jumĕtate* Pentru străinĕtate se adaogă timbrul postal.

SUMAR

Despre caracterul biletelor la ordin subscrise de comercianţi

Art. 308 din Regulamentul Organic (Anexa la Procedura Codului comercial) ne spune că biletele la ordin semnate de neguţători şi făcute pentru lucrări neguţătoresci se vor judeca de către judecătoria de comerciu. Cu alte cuvinte, biletele la ordin nu sunt considerate ca efecte de comerciu şi, prin urmare, supuse atât juridicţiunei cât şi regulelor procedurei comerciale, de cât numai când vor intruni aceste douĕ condiţiuni : *a)* vor fi semnate de comercianţi, şi *b)* vor fi date pentru fapte de comerciu.

Nici uă dificultate, in casul când insuşi biletul la ordin enunţă causa pentru care s'a făcut, când adică printr'ênsul se declară că valórea s'a primit „in marfă“ sau „in compt-curent.“ Invederat că in ambele aceste casuri biletul la ordin are a se considera ca un efect comercial, intru cât insuşi subscriitorul lui declară că causa obligaţiunei sale este uă lucrare comercială, primirea unor mărfuri cari fac obiectul comerciului sĕu, sau comptul-curent ce are cu alţi comercianţi.

Se póte intêmpla insă ca chiar atunci când biletul la ordin enunţă că valórea s'a primit in marfă, totuşi el să nu fiă dat pentru uă lucrare de negoţ. Astfel ar fi, de esemplu, când un comerciant ar semna un bilet la ordin pentru acquisiţiunea unor lucruri miscătóre, precum mobiliar pentru casă, trusoul unei fete ce voesce a mărita, etc. Evident că aci biletul la ordin, de şi cotat „in marfă“, nu este insă dat pentru uă lucrare de comerciu, căci nici mobila de casă nici trusoul nu s'au cumpărat spre a se revinde ; prin urmare, causa obligaţiunei nefiind uă faptă de negoţ, biletul la ordin are a se considera ca un efect civil şi se va judeca de către instanţele civile.

Bine inţeles insă că partea care invócă caracterul de act civil al unui asemenea bilet la ordin, fiă acesta comerciantul care se vede reclamat inaintea Tribunalului comercial, fiă portorul biletului care a introdus acţiunea sa inaintea instanţei civile, trebue să facă acéstă probă, in lipsă de care actul are a se presuma de efect comercial, intru cât trebue să presupunem ceea ce se intêmplă mai adesea : ori, un comerciant nu'şi mobilézā casa nici 'şi mărită fete pe tóte ḑilele ; pe când el subscrie mai adese ori bilete la ordin pentru mărfurile ce cumpără pentru comerciul sĕu.

De altmintrelea, proba acésta e fórte lesne de făcut; martorii ca şi simplele presumpţiuni ale omului sunt admisibile pentru a se dovedi causa obligaţiunei. Astfel, de esemplu, simpla impregiurare că portorul unui bilet la ordin cotat „valórea primită in marfă" are profesiunea de vêndător de mobile sau de lengerie, coincidenţa intre epoca măritişului unei fete a comerciantului care a subscris biletul la ordin cu data acelui bilet, sunt indestulătóre pentru a puté face convicţiunea magistratului că causa obligaţiunei este uă causă civilă, éră nici cum comercială.

Ce vom decide insă in ipotesa când biletul la ordin subscris de un comerciant este cotat „valórea primită in numerar", lucru ce se intêmplă de cele mai multe ori in practică? Acest bilet trebue a fi presumat ca efect comercial, pênĕ la proba contrarie, sau are a se considera ca efect civil, daca nu se dovedesce causa emiterei lui? Cu alte cuvinte, comercialitatea unui asemenea bilet caută a se presupune tot-d'a-una sau trebue dovedită?

In legea francesă, cestiunea nu presentă nici uă dificultate, căci art. 638, alin. 2 din Codul de comerciu prevede că biletele subscrise de un comerciant sunt reputate a fi făcute pentru trebuinţele negoţului sĕu, daca intr'ênsele nu se enunţă vre uă altă causă. De unde urméză că, in legislaţiunea francesă, tóte obligaţiunile unui comerciant, resulte ele dintr'un bilet la ordin sau dintr'un simplu inscris, sunt presupuse comerciale, pênĕ la proba contrarie, probă ce caută a se face de către partea care invocă necomercialitatea.

La noi insă nu esistă un asemenea articol; redactorii Codului comercial cu sau fără intenţiune — acésta nu o putem sci — au omis de a'l reproduce. De aci cestiunea ce am pus mai sus.

Unii pretind că biletul la ordin are a se considera ca un efect civil, daca nu se dovedesce, pe lêngă calitatea de comerciant a subscriitorului, şi causa obligaţiunei, adică că a fost emis pentru uă lucrare de negoţ. Ei argumentéză astfel:

In regulă generală biletul la ordin este un efect civil; prin esceptiune numai el devine comercial, şi acésta in două a nume casuri: *a)* când este subscris de un comerciant *şi* pentru uă faptă de comerciu; *b)* când este achitat in dos de vre un comerciant (art. 308 Regulamentul Organic). Esceptiunile fiind de drept strict, trebuesc interpretate *stricto sensu* şi mărginite la casurile a nume prevĕdute. Ori, pentru ca un bilet la ordin să'şi pótă schimba caracterul sĕu ordinar de *efect civil* in acela esceptional de *efect comercial*, legea cere in primul cas ca el să intrunéscă două condiţiuni: *a)* să fiă subscris de un comerciant; *b)* să fiă emis pentru uă lucrare de negoţ. Conjunctivul *şi* intrebuinţat de legiuitor ne arată invederat intenţiunea lui; uă condiţiune fără alta nu este in'deajuns, trebuesc indeplinite *şi una şi alta*. Prin urmare, partea care invócă esceptiunea trebue să o dovedéscă: *Reus excipiendo fit actor*.

Alţii, cu a căror opiniune ne unim şi noi, susţin că biletul la ordin subscris de un comerciant şi cotat „valórea primită in numerar" trebue să fiă presumat efect comercial pênĕ la proba contrarie, probă ce urméză a se face de către acela care invócă caracterul de efect civil al unui asemenea act.

Şi, in adevĕr, mai ântâiu de unde trag partisanii opiniunei contrarie regula aceea absolută, că in principiu biletul la ordin este un efect civil, când noi nu o găsim nicăeri scrisă in lege? Din contra, daca ar trebui să considerăm legea care reguléză materia biletelor la ordin, vedem că acésta este legea comercială şi nici de cum cea civilă. Nicăeri in acéstă din urmă legislaţiune nu găsim tratată materia efectelor la ordin; legea civilă nici că le cunósce nici le intrebuinţéză. Daca in practică de multe-ori in afacerile civile se intrebuinţéză şi efectele la ordin, apoi tot-d'a-una atât părţile in redactarea lor cât şi magistraţii in tranşarea diferendelor la cari pot d'a nascere se refer de a dreptul la dispositiunile Codului comercial pe cari apoi le combină cu dispositiunile generale ale Codului civil asupra forţei probante a actelor sub semnătură privată. Forma la ordin a fost inventată numai şi numai pentru nevoile comerciului şi in interesul special al comercianţilor; cei-alţi au imprumutat numai acéstă formă, atunci când au constatat avantagiul ce presenta un asemenea efect asupra celor-alte inscrisuri, pentru a căror validitate şi transmisiune legea civilă a pus atâtea condiţiuni. Astfel fiind, nu este mai logic şi mai raţional să ḑicem: de óre ce forma la ordin este inventată de comercianţi şi pentru nevoile comerciului, de óre-ce ea este generalmente

intrebuinţată de comercianţi pentru daraverile lor comerciali, de óre-ce ea este prevěḑută şi regulată de legea comercială, apoi trebue să considerăm un efect la ordin drept un efect comercial, ori de câte nu se dovesce contrariul ?

Cu tóte acestea, pentru a complace adversarilor noştri, nu vom merge pênĕ aci, şi nici că avem nevoe de uă asemenea presumpţiune de comercialitate. Cu insuşi art. 308 in mână, articol care servesce de basă opiniunei contrarie, vom căuta a demonstra că adevĕrul nu este de partea lor.

Un act subscris de un comerciant, fiă că el conţine clausa la ordin, fiă că nu o conţine, este reputat ca un efect de comerciu, şi prin urmare de competenţa Tribunalului comercial, când el este făcut pentru daraveri de comerciu. Daca insă actul nu enunţă el insuşi şi causa obligaţiunei, proba acestei cause se póte face prin ori ce mijloc, prin alt act inscris, prin mărturisirea părţei, prin martori şi presumpţiuni chiar (1), căci de şi causa unei obligaţiuni este uă condiţiune esenţială a obligaţiunei, insă enunţarea ei in act nu se cere de lege sub pedépsă de nulitate; din contra, art. 967 din Codul civil ne spune că causa este presupusă pênĕ la proba contrarie. Daca este astfel, de ce să nu presupunem mai lesne comercialitatea actului, căci nisce asemenea acte face comerciantul pe tóte ḑilele? Ce comerciant s'a vĕḑut să subscrie bilete la ordin pentru articolele de consumaţiune sau obiectele de imbrăcăminte ce cumpără pentru el şi familia lui? Mai că nu scim vre unul, şi chiar de s'ar găsi, acela este uă escepţiune, şi nu dupe escepţiuni trebue să decidem.

Déră ni se ḑice : art. 308 inlătură uă asemenea presumpţiune; el cere categoric să se constate că biletul a fost subscris *pentru lucrări neguţătoresci.*

Respundem : tocmai acésta facem şi noi; probăm, insă printr'uă presumpţiune, probă admisă de lege in acéstă materie, că biletul s'a subscris pentru lucrările neguţătoresci ale comerciantului. Astfel că, fiind indeplinite cerinţele art. 308, actul, fiă bilet la ordin fiă un simplu inscris, trebue să fiă considerat ca un efect comercial. Un argument de a fortiori avem pentru efectele la ordin, intru cât acestea sunt prin escelenţă actele prin cari se obligă comercianţii.

Afară de acestea, noi credem că presumpţiunea de comercialitate resultă chiar din textul art. 308.

In adevĕr, aliniatul 2 de sub acest articol arată escepţiunile in cari biletele la ordin au a se judeca de către Tribunalele civile, adică când se dau pentru zestre făgăduită şi neplătită, pentru dobêndire de lucruri nemiscătóre, pentru cumpărare de zaherele (lucruri miscătóre) in trebuinţa cumpărătorului şi a familiei lui. Acest aliniat de şi enunţiativ, cu tóte acestea prevede mai tóte casurile de escepţiune. Prin urmare, de câte ori nu ne aflăm intr'una din aceste escepţiuni, suntem in regula generală; déră acéstă regulă generală nu póte să fiă aiurea de cât in aliniatul 1, căci la acest aliniat se refere legiuitorul când ḑice in alin. 2 : „Insă daca aceste bilete vor fi făcute pentru alte lucrări, etc.“ Deci aliniatul. 1 al art. 308 din Regulamentul Organic prevede regula, adică presumpţiunea de comercialitate, şi aliniatul 2 escepţiunile aduse la acéstă regulă.

Se mai ḑice érăşi că biletele la ordin cotate „valórea primită in bani“ constată un imprumut; că imprumutul fiind un contract civil, şi actul care 'l constată nu póte fi de cât tot un act civil.

Respundem: imprumutul nu este esclusivamente nici act civil nici comercial, el este şi una şi alta, dupe motivul care 'l-a determinat. Daca trebuinţa ce imprumutatul a voit să satisfacă prin imprumut este un fapt civil, precum constituirea unei dote, cumpărarea unui imobil, etc. neapărat că imprumutul este civil; daca insă, ceea ce se intêmplă fórte des in practică, nevoile comerciului au determinat facerea imprumutului, este invederat că imprumutul este un act comercial. Cestiunea deci rĕmâne aceeaşi, daca adică comercialitatea se presumă sau daca ea trebue dovedită. Şi noi credem că, faciă cu un comerciant, trebue să presupunem tot-d'a-una comercialitatea imprumutului.

Este adevĕrat că nu calitatea persónei dă caracterul actului ci natura lui insăşi. Déră, precum un bilet la ordin semnat de un necomerciant este presupus un act civil, pênĕ la proba contrarie, de asemenea şi pentru aceleaşi cuvinte, biletul semnat de un comerciant trebue să fiă presumat ca fiind

(1) Veḑi AUBRY et RAU, IV, pag. 324, text şi nota ; DALLOZ, v. *Obligations*, Nr. 526.

făcut pentru daraverile sale comerciale, daca nu se constată uă altă causă esceptională.

Constatăm cu multă plăcere că de la un timp jurisprudenţa inclină spre acéstă opiniune. Astfel, astăḑi Tribunalul comercial din Ilfov judecă tóte acţiunile pornite contra comercianţilor pentru esecutarea obligaţiunilor constatate prin bilete la ordin cotate „ valórea primită in numerar."

De altă parte insă, nici instanţele civile nu se lasă mai pe jos. Atât judecătorii de ocóle cât şi Tribunalele de prima instanţă primesc a judeca nisce asemenea acţiuni, mai ales atunci când comerciantul nu ridică escepţiunea de necompetenţă.

Intr'unul din numerele viitóre vom cerceta al douilea cas de comercialitatea biletelor la ordin, acela adică când, fiind subscrise de persóne civile şi pentru afaceri civile, vor fi insă achitate in dos de un comerciant.

Al. Capitolin

JURISPRUDENŢA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAŢIUNE ŞI JUSTIŢIE, SECŢ. II

Şedinţa din 21 Septembre 1883

Preşedinţa Dlui Th. Rosetti, preşedintele secţiunei

Stavrache Tătulescu, inculpat că a vêndut pesce cu mĕsuri mincinóse

PESCARI. — LIPSA LA DRAMURI. — MESURI AUTORISATE DE GUVERN. — ART. 332 ŞI 393, § 7 COD. PENAL.

Faptul unui pescar de a vinde pesce lipsă la dramuri, fără a se stabili că s'a servit cu mĕsuri mincinóse sau cu alte mĕsuri de cât cele autorisate de guvern, nu constituesce nicidelictul de inşelăciune, neesistând din parte'i manopere fraudulóse nici contravenţiunea poliţienéscă stabilită de art. 393, § 7 Cod. penal, nefiind pescarii prevĕḑuţi de acest articol.

Nr. 349. — D. procuror general de pe lêngă Curtea de apel din Focşani a cerut să se pronunţe un regulament de competenţă in causa lui Stavrache Tătulescu, inculpat că a vêndut pesce cu mĕsuri mincinóse.

S'au ascultat: D. N. Mandrea, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă, şi D. G. Filitis, procuror general, in conclusiunile sale.

Curtea, deliberând:

Avênd in vedere că Stavrache Tătulescu fiind dat judecăţei sub inculpare că a vêndut pesce cu mĕsuri mincinóse, Tribunalul din R.-Sărat, la care s'a trămis afacerea, 'şi-a declinat competenţa de a judeca acest proces, pe motiv că faptul imputat prevenitului ar fi uă contravenţiune poliţienéscă prevĕḑută de art. 393, alin. 7, de óre ce nu resultă din nimic că el s'a servit cu mĕsuri mincinóse; că, in urmă, judecătorul ocolului R.-Sărat, chiămat de a judeca causa, 'şi-a declinat la rêndul sĕu competenţa calificând faptul de inşelăciune, intru cât alin. 7 al art. 393 prevede limitativ uă pedépsă pentru brutari, măcelari şi luminărari, fără a enumera şi pe pescari; că ambele aceste hotăriri fiind rĕmase definitive şi cursul justiţiei intrerupt, D. procuror general de pe lêngă Curtea de apel din Focşani a cerut să se pronunţe de acéstă Curte un regulament de competenţă;

Considerând că procesul-verbal al comisarului din R.-Sărat, pe care se intemeiéză prevenţiunea contra lui Stavrache Tătulescu, constată numai că dênsul a vêndut pesce cu lipsă de dramuri, fără a stabili in acelaşi timp că s'a servit cu mĕsuri mincinóse sau cu alte mĕsuri de cât cele autorisate de guvern; că acest fapt nu póte fi calificat ca uă contravenţiune poliţienéscă prevĕḑută de art. 393, alin. 7, dupe cum pretinde Tribunalul, de óre ce acest articol necoprinḑênd şi pe pescari şi disposiţiunile Codului penal trebuind a fi interpretate intr'un mod strict, ca atari nu se pot aplica la casuri neprevĕḑute a nume prin acel Cod; că nici calificarea dată de judele de ocol, că faptul ar intra in previsiunile art. 332 Cod. penal, nu e esactă in specià, intru cât nu resultă din nimic că prevenitul a intrebuinţat manopere fraudulóse, element constitutiv al delictului de inşelăciune; că, astfel, neesistând nici delict, nici contravenţiune, ci un fapt pentru care legiuitorul nostru n'a prescris nici uă pedépsă, ca atare acéstă Curte nu póte să sesiseze nici uă instanţă:

Pentru aceste motive, declară că nu este loc de a se sesisa vre uă instanţă, etc.

TRIBUNALUL ILFOV, SECŢIUNEA III

Şedinţa din 13 Septembre 1883

Preşedinţa Dlui N. D. Budisténu, preşedinte

Leopoldina Fr. Jean cu mostenitorii defunctului St. Golescu

SEPARAŢIUNE DE PATRIMONIE. — PATRIMONIUL SUCCESIUNEI ŞI AL EREDELUI. — SUCCESIUNE BENEFICIARA.—LIPSA DE INTERES.— ART. 713, 781 ŞI 1743 COD CIVIL.

SEPARAŢIUNE DE PATRIMONIE.— CREDITORII MOSTENIREI.— CONTRA CUI TREBUE INDREPTATA ACŢIUNEA LOR. — ART. 718 1722 ŞI 1243 COD. CIVIL.

1° Creditorii unui defunct nu au interes a cere separaţiunea potrimoniului succesiunei de al eredelui, când acesta a primit mostenirea sub beneficiu de inventariu.

2° Acţiunea in separaţiunea patrimoniului succesiunei trebue indreptată contra creditorilor eredelui, éră nu contra acestuia.

Nr. 248. — Dna Leopoldina Fr. Jean, născută Klembach, a intentat acţiune contra mostenitorilor defunctului Stetan Golescu, pentru a se separa patrimoniul defunctului Golescu de acela al eredilor, pentru asigurarea creanţelor sale ce are contra defunctului Golescu, provenită dintr'un legat.

S'a presentat reclamanta prin D. avocat Sc. Boroşnai, şi defendorii prin D. avocat Matheiu Corbescu; fotoliul Ministerului public fiind ocupat de D. avocat N. G. Stefănescu.

Tribunalul,

Considerând că, in principiu, ori-ce creditor sau legatar al defunctului are dreptul a cere separaţiunea patrimonielor, ori-care ar fi origina creanţei, natura titlului sau diferitele sale modalităţi (art. 871 şi 1743 Cod. civil);

Considerând insă că, in specià, succesiunea este primită sub beneficiu de inventariu; că acestă acceptaţiune operă deja separaţiunea de patrimonie (art. 713 Cod. civil) impedicând confusiunea bunurilor succesorali cu ale mostenitorilor;

Considerând că separaţiunea de patrimonie resultând din beneficiul de inventariu esistă nu numai facià cu mostenitorii ci şi in profitul creditorilor şi legatarilor, ca probă sunt tóte dispositiunile legale in privinţa administraţiunei averei primite sub beneficiu; de inventariu tóte aceste regule conţinute in Codul civil şi Procedura civilă şi obligaţiunea ce au mostenitorii de a da socotéla denotă că ele sunt dictate şi in interesul creditorilor şi al legatarilor;

Considerând că, daca este adevĕrat că mostenitorii pot perde beneficiul de inventariu călcând aceste regule in privinţa administraţiunei averei, sau prin renunţarea ce ar face mai tărdiu, pe de uă parte acéstă pedépsă nu se póte intórce in contra creditorilor şi a legatarilor, şi, pe de altă parte, mostenitorii nu pot prin faptul lor să răpéscă siguranţele conferite de lege creditorilor, siguranţe pe cari ei comptau; căci acceptaţiunea beneficiară constitue pentru ei uă stare permanentă, deşeanţa mostenitorilor nu va avé alt efect de cât a măriri gagiul creditorilor, permiţêndu-le de a se desdauna şi din averea lor proprie, éră nici de cum a le micşora garanţiele, permiţênd creditorilor mostenitorilor de a concura cu creditorii defunctului asupra averei succesorale;

Considerând că, daca se obiectéză că din acéstă acceptaţiune beneficiară ar resulta un privilegiu ocult şi nesupus la nici uă inscripţiune, respundem că legea nu obligă pe creditorii şi legatarii succesiunei a inscrie privilegiul lor de cât numai când cer separaţiunea patrimonielor (art. 1743 Cod. civil), nu insă şi când aceste separaţiuni resultă din faptul acceptaţiunei beneficiare; legiuitorul a credut că in casul acesta esistă uă publicitate suficientă pentru că acceptaţiunea se face la grefa Tribunalului pe un registru special, care este la dispoşiţiunea or cui;

Considerând că, chiar de am admite că creditorii şi legatarii succesiunei tot ar mai avé interes a cere separaţiunea de patrimonie in casul unei acceptaţiuni beneficiare, totuşi acea cerere urma să fiă făcută nu in contra mostenitorilor, cum s'a făcut in specià, ci in contra creditorilor lor (art. 781 şi 1743 Cod. civil). Şi in adevĕr, separaţiunea patrimonielor nu are cuvinte să esiste in contra mostenitorilor, căci separaţiunea conferind un privilegiu, presupune concursul mai multor creditori, intre creditor şi debitor nu póte fi vorba de privilegiu (art. 1722 Cod. civil); şi să nu se dică că mostenitorii representă pe creditorii lor, pentru că acestia din urmă suferind singuri consecuenţele separaţiunei, ei singuri au interes a se opune la uă asemenea cerere, mostenitorii n'au nici interes nici calitate de a 'i representa;

Considerând că, in ceea ce privesce obiecţiunea că adesea creditorii şi legatarii defunctului sunt in imposibilitate de a cunósce pe toţi creditorii mostenitorilor, sau daca la epoca morţei lui *de cujus* mostenitorii n'ar avé creditori, creditorii defunctului ar fi in imposibilitate a esercita separaţiunea patrimonielor cu atât mai mult cu cât dreptul lor este limitat in termeni fórte scurţi, trei ani pentru mobile şi şése luni pentru imobile, respundem că acéstă obiecţiune se intemeiéză pe uă confusiune, confundând esercitarea dreptului de a cere separaţiunea de patrimonie cu mijlócele de conservarea lui: dreptul póte fi reclamat ori când, cu condiţiune ca să se indeplinéscă formalităţile necesarii conservărei lui; că din cele ce preced resultă că acţiunea nu este admisibilă;

Pentru aceste motive, in virtutea citatelor texte de lege şi in unire cu conclusiunile puse de D. locţiitor de procuror, respinge acţiunea ca neadmisibilă, etc.

Semnaţi: N. D. Budisténu, M. I. Ghimpa.

TRIBUNALUL ILFOV, SECŢIUNEA COMERCIALA

Şedinţa din 20 August 1883

Preşedinţa Dlui I. Radoi, preşedinte

Em. Racovénu cu loc.-colonel M. Ivanovici

BILET LA ORDIN. — COMPETENŢA. — ART. 308 REGULAMENTUL ORGANIC.

Biletele la ordin sunt considerate ca efecte comerciale numai când sunt semnate de comercianţi şi date pentru fapt de negoţ precum şi când sunt aquitate in dos de un comerciant. In acest din urmă cas, aquitarea trebue să fiă reală şi, prin urmare, când girul unui comerciant nu este serios şi nu stabilesce obligaţiune din partea celui ce semnéză, biletul la ordin nu devine efect comercial şi judecarea sa nu este de competenţa Tribunalelor comerciale.

Nr. 438. — D. Em. Racovénu a cerut chiămarea in judecată a Dlui loc.-colonel M. Ivanovici, pentru a fi condemnat să 'i plătéscă suma de 6,830 lei.

S'a presentat reclamantul, asistat de D. avocat Sc. Boroşnai şi defendorul prin D. avocat St. M. Şoimescu.

Tribunalul,

Avênd in vedere că reclamantul pentru a 'şi proba acţiunea se servesce cu două bilete la ordin, scăḑute şi neprotestate, semnate de loc.-colonel Ivanovici la ordinul Dlui Em. Racovénu, persónă civilă éră nu comercială, transmise prin două giruri comerciale érăşi in ordinul Dlui Racovénu;

Avênd in vedere declinatoriul de competenţă *ratione personæ* propus de defendor, pe motiv că afacerea nu este comercială;

Considerând că, conform art. 308 din Regulamentul Organic, biletele la ordin numai atunci sunt considerate ca efecte comerciale şi, prin urmare, atribuite jurisdicţiunei Tribunalului comercial, când sunt iscălite de comercianţi şi făcute pentru fapte de comerciu, precum şi când sunt aquitate in dos de un comerciant, de şi nu vor privi la niscari-va fapte de negoţ;

Considerând că legiuitorul prin espresiunile *„aquitate in dos de vre un neguţător“* a inţeles că biletul la ordin să fiă aquitat intr'un mod real de un neguţător, adică, cu alte cuvinte, acest negutător să fi devenit prin andosare in mod real proprietarul acestui bilet, inainte de ce şi el să 'l transmită altei persóne; căci, ceea ce atribue unui act competenţa cutărei sau cutărei juridicţiuni, este natura obligaţiunei juridice ce decurge pentru părţi din acest act, éră nu numai simpla impregiurare că in acest act ar interveni cutare sau cutare persóne, cum in speciă un comerciant, numai prin complesenţă şi fără ca in acelaşi timp să şi contracteze vre uă obligaţiune juridică in virtutea acestui act;

Considerând că prin nefacerea protestului la timpul scadenţei, precum şi din alte impregiurări ale causei, resultând invederat că andosarea (aquitarea in dos) biletului la ordin eshibat de reclamant, făcută de DD. Haim Susan, D. Solomon, şi C. Pascu et Th. Ciurcu, fiind făcută numai de simplă complesenţă, evident că acéstă impregiurare nu póte atribui acestui bilet caracterul de efect comercial şi, prin urmare, nici competenţa Tribunalului comercial;

Pentru aceste motive, in majoritate, admite declinatoriul de competenţă, etc.

Semnaţi: I. Radoi, N. A. Danielopolu, D. Tănăsescu.

OPINIUNE

Asupra declinărei de competenţă propusă de defendorul loc.-colonel Ivanovici, persónă necomerciantă, sub motiv că acţiunea intentată de Em. Racovénu, necomerciant, este civilă, de óre ce se baséză pe bilete la ordin cari nu sunt semnate de un comerciant şi nici făcute pentru fapte de comerciu spre a puté atrage juridicţiunea comercială; şi că de şi se văd aquitate in dos de comercianţi, insă nefiind protestate, giranţii sunt liberaţi şi, prin urmare, efectul rămâne pur civil, mai cu sémă că girurile sunt de complesenţă;

Avênd in vedere că, conform art. 308 din Regulamentul Organic, biletele la ordin sunt considerate ca efecte de comerciu şi, prin urmare, supuse juridicţiunei comerciale, nu numai atunci când sunt semnate de neguţători şi pentru fapte de negoţ, déră chiar atunci când sunt aquitate in dos de un comerciant;

Considerând că biletele la ordin semnate de loc.-colonel Ivanovici la ordinul lui Em. Racovénu se văd aquitate in dos de Haim Susan, D. Solomon, C. Pascu şi Th. Ciurcu, toţi comercianţi şi, prin urmare, dispoziţiunile art. 308 din Regulamentul Organic sunt indeplinite, pentru ca aceste bilete la ordin să fiă judecate de Tribunalul comercial;

Considerând că uă dată ce aceste bilete la ordin prin aquitarea in dos de către comercianţi au devenit efecte comerciale, supuse juridicţiunei comerciale, ele nu 'şi mai pot perde acest efect prin nici un mod, fiă chiar prin neprotestare, care atrage liberarea giranţilor, de óre ce legea in art. 308 din Regulamentul Organic nu face nici uă distincţiune şi noi nu putem face asemenea distincţiuni acolo unde legea nu le face;

Avênd in vedere că de şi este fórte adevărat argumentul invocat de majoritate, cum că un bilet la ordin aquitat in dos de un comerciant ca să devie efect comercial, conform spiritului legiuitorului din art. 308 din Regulamentul Organic, trebue ca acéstă plată să fiă uă plată reală, éră nu de complesenţă, insă in acest cas aquitarea de complesenţă trebue probată, ceea ce nu s'a făcut in speciă;

Avênd in vedere că tóte acţiunile ómenilor sunt presupuse de bună credinţă pênă la proba contrarie, ceea ce in speciă nu s'a făcut, căci faptul că aceste bilete la ordin astăḑi se află tot in mâna lui Em. Racovénu nu póte atrage dupe sine uă presumpţiune atât de gravă, căci atunci s'ar pune mare pedică operaţiunilor comerciale, ceea ce legiuitorul nicăeri nu permite;

Pentru aceste motive, sunt de opiniune a se respinge esceptiunea de necompetenţă propusă de defendorul loc.-colonel Ivanovici.

Semnat: St. Cornea.

TRIBUNALUL DIN IAŞI, SECŢIUNEA II

(Corespondenţa particulară a *Dreptului*)

Şedinţa din 13 Iulie 1883

Preşedinţa Dlui D. Sofian, membru

M. Papadopolu cu N. Ioan şi alţii

SOMAŢIUNE. — SIMPLA PREVESTIRE. — NU SE CONSIDERA CA INCEPUT DE ESECUTARE. — CONTESTAŢIUNE LA URMARIRE PREMATURA. — RESPINGERE. — ART. 388, 389 şi 403 PROC. CIVILA.

Somaţiunea de plată nefiind un inceput de esecutare, nu se póte face contestaţiune la urmărire de cât in urma aplicărei unui secuestru, şi oposiţiunea ce ar face debitorul in urma unei somaţiuni,

inaintea punerei secuestrului, cată să fiă respinsă ca prematură (1).

Nr. 147. — D. avocat Atanasiad din Bucuresci, in calitate de procurator al Dlui M. Papadopolu, a făcut oposițiune la urmărirea silită ce se face clientului sĕu de către D. Nicolae Ioan, care nu s'a presentat astădi de și a fost legiuit chiămat.

Tribunalul,

Avênd in vedere că, mai inainte de a se discuta motivele unei contestațiuni la uă urmărire, trebue a se sci daca acea contestațiune este făcută in lăuntrul termenului cerut de art. 403 Proc. civilă ;

Avênd in vedere că, conform acestui articol, contestațiunile la urmărirea silită se pot face in tot timpul cât ține urmărirea, de unde resultă că, pentru a puté avé loc uă atare contestațiune, trebue să fiă cel puțin un inceput de urmărire ;

Avênd in vedere că, in speciă, insăși partea in instanță, in susținerea contestațiunei sale, arată că clientul sĕu D. Papadopolu prin somațiunea portăreilor Tribunalului Ilfov a fost incunosciințat că va fi urmărit in virtutea sentinței definitive a acestui Tribunal cu Nr. 31, din 1879, și că voesce să preintêmpine acéstă urmărire ; că, astfel fiind, cestiunea este de a se sci daca somațiunea este sau nu un inceput de esecutare ;

Avênd in vedere că din observarea secțiunei din care face parte art. 388 Proc. civilă, care cere ca urmărirea să fiă precedată de uă somațiune, din esaminarea art. 389 și chiar din insuși art. 388 Proc. civilă, resultă că somațiunea nu este un inceput de esecutare, dupe cum se susține de contestatorul de astădi, ci numai un act prevestitor de urmărire pentru debitor, și ca atare fiind, conform art. 388 combinat cu art. 403 Proc. civilă, contestațiune la urmărire nu póte esista, nefiind in speciă uă urmărire și cată deci a fi respinsă ca prematură ;

Pentru aceste motive, respinge contestațiunea, etc.

Semnați : D. Sofian, Flaișlen.

JURISPRUDENȚA STRAINA

CURTEA DE CASAȚIUNE DIN FRANCIA
SECȚIUNEA CRIMINALA

Audiența din 17 August 1883

Președința Dlui Baudouin, președinte

Vermont cu Lefebre și altul

PRESA. — DREPT DE RESPUNS. — REFUS DE INSERȚIUNE. — DIVISIUNEA RESPUNSULUI.

1° Persóna numită sau desemnată intr'un articol de jurnal are dreptul absolut de a respunde și de a cere inserțiunea respunsului; ea este stăpână pe termenii, forma și coprinderea respunsului. Totuși acest drept este restrâns in marginele unei legitime apărări, și respunsul nu trebue să conțină nimic contrariu legilor și moravurilor, nici onórei și considerațiunei jurnalistului.

2° Nici uă disposițiune din legea de la 29 Iulie 1881 nu autorisă pe jurnalist ca să dividă sau să scindeze respunsul și să nu insereze de cât uă parte dintr'ênsul refusând inserțiunea celei-alte, și a nume a aceleia care atinge onórea și considerațiunea jurnalistului.

Și in casul când autorul respunsului nu primesce uă asemenea divisiune, Tribunalele nu sunt ținute să ordóne din oficiu inserțiunea cutărei părți și să refuse inserțiunea celei-alte.

Curtea,

Asupra primului motiv de casare tras din violarea art. 13 din legea de la 29 Iulie 1881, prin aceea că hotărirea atacată a refusat să ordóne ca Lefebre și d'Antesme să fiă indatorați de a insera respunsul făcut la 3 Aprilie către jurnalul le *Petit Rouennais*, de către Vermont, cel care a fost numit intr'un articol din 17 Marte; sau cel puțin să insereze pasagiele acelei scrisori cari nu ar conține espresiuni cari ating onórea și considerațiunea jurnalistului și care nu intrecea esercițiul dreptului ;

Asupra părței ântâiu a acestui motiv :

Considerând că daca ori-ce persónă numită sau desemnată intr'un articol de jurnal are dreptul necontestabil de a respunde și de a cere inserțiunea respunsului sĕu, totuși esercițiul acestui drept, limitat prin respectul legilor și al bunelor moravuri, trebue să fiă restrâns in mĕsura unei stricte legitime apărări ; că specialmente respunsul nu trebue să conțină nimic contrariu onórei și considerațiunei aceluia căruí se adresézǎ ;

Considerând că hotărirea atacată, constatând in fapt că articolul publicat de jurnalul le *Petit Rouennais*, in numĕrul de la 17 Marte, era un articol de polemică ardentă și a fost conceput in nisce termeni de uă vivacitate regretabilă, declară insă că tonul general al acestui articol nu putea cu tóte acestea să autorise pe Vermont să se servéscă de nisce espresiuni cari, dupe justa aprețiare ce li se face prin decisiunea atacată, sunt ofensătóre pentru onórea și considerațiunea jurnalistului ; că refusul de inserțiune a fost deci justificat prin sine insuși.

(1) Aceeași teorie se vede admisă de Curtea din Iași, secțiunea I, prin decisiunea cu Nr. 10, din 14 Ianuarie 1881. N'am mai reprodus insă aci acéstă decisiune, fiind mai veche și motivele fiind aceleași. *(N. R.)*

Asupra părţei a doua a aceluiaşi motiv :

Considerând că nici uă dispoşiţiune de lege nu obligă pe jurnalist să dividă şi să scindeze respunsul ce 'i se adreséză; că in specià nu se constată daca Vermont a primit ori nu să suprime insuşi vre un pasagiu din scrisórea lui; că Curtea de apel cu drept cuvênt deci a refusat să ordone inserţiunea acestei scrisori considerând'o ca un tot indivisibil ;

Pentru aceste motive, respinge, etc.

CHRONICA JUDICIARA

Ieri 30 Septembre, in audienţă secretă, Curtea de apel din Bucuresci, secţiunea II, preşedută de D. prim-preşedinte A. Cantacuzino, a admis in parte apelul făcut de D. Al. Serghiescu in contra sentinţei Consiliului de disciplină al avocaţilor districtului Ilfov care 'l condamnă la interdicţiunea dreptului de a pleda pe termen de uă lună, şi 'i-a redus pedépsa la cinci-spre-ḑece ḑile.

* * *

Din Statele-Unite ale Americei.

Femeia Barbara Miller,

Uă Arăpóică
Ca uă şerpóică,

ca să ne servim de imaginea poetului Prodănescu, a fost condemnată la mórte pentru că 'şi-a asasinat bărbatul in complicitate cu amantul ei, un negru numit Lee. Esecutarea a avut loc la 2 Septembre trecut, in curtea penitenţiarului din Richmond (Virginia), facià fiind peste două sute de persóne.

Barbara era imbrăcată cu uă rochià de muselină albă; capul 'i era gătit numai cu panglice albe, şi in corsagiu işi pusese un buchet de flori spre a se sui pe eşafod. Ea 'şi-a dat stêrşitul in spênḑurătóre dupe două-ḑeci minute de când a fost aruncată in aer.

Inainte de a'şi părăsi celula, Barbara Miller a dat păzitorului inchisórei uă confesiune scrisă in care ea acusă pe complicele său Lee că, dupe ce 'i-a asasinat bărbatul, a têrit corpul lui cald incă pênĕ la drumul de fer pentru ca primul tren ce era să trécă să'l sdrobéscă şi să stérgă astfel ori ce urmă a crimei. Lee fusese deja esecutat cu uă lună inainte.

Barbara nu dorea să fià graţiată. „Mai bine e să mor, ḑicea dênsa, de cât să fiu arĕtată cu degetul pe uliţă ca uă femeià care 'şi-a asasinat bărbatul." Ea a dormit fórte linistită in nóptea care a precedat esecuţiunea şi a povestit astfel şerifului ceea ce visase: „Mĕ suisem pe eşafod, şi Dta, Domnule şerif, tocmai imi trecuseşi ochiul fringhiei impregiurul gâtului, când m'am pomenit apucată fără de veste de subţiori de uă putere nevĕḑută care mĕ ridica d'asupra zidurilor inchisórei. Dta ai inceput atunci să strigi la mine : „Ei! Barbaro, ci mai aştéptă un minut, că nu sunt incă gata!" insă eu ţi-am făcut cu mâna un semn de adio şi ţi-am ḑis la revedere. Şi mereu mĕ suiam la cer, pe aripele a doui ângeri ce stau lêngă mine. Mie nu mi-e frică de mórte; pĕcat insă că visul de ieri nópte nu e uă realitate !"

* * *

Se intêmplă rare-ori ca un prevenit să róge pe judecător să 'l condamne la maximum pedepsei. Faptul s'a petrecut cu tóte acestea, acum câte-va ḑile, inaintea Tribunalului corecţional din Marsilia şi in impregiurările următóre :

Tecci şi Grenier fuseseră daţi in judecată pentru că comandaseră un prênḑ copios la un birt, sciind mai dinainte că n'au cu ce să 'l plătéscă.

— Adevĕrul aşa este, Dlor judecători, ḑise Tecci; déră, de ! ce voiţi să fac? Ia uitaţi-vĕ la mine in ce hal mĕ găsesc; desculţ şi desbrăcat cum sunt, nimeni nu vrea să 'mi dea de lucru, tótă lumea mĕ gonesce. Faceţi-vĕ milă de mine şi osândiţi-mĕ cel puţin la şése luni de inchisóre; când voiu eşi d'acolo, o să am un mic capitălaş adunat cu care să mĕ pot imbrăca de sus pênĕ jos.

Magistraţii se grăbiră să satisfacă dorinţa prevenitului.

— Pe mine, Domnilor judecători, mĕ rog să mĕ osândiţi la opt luni, strigă Grenier, tot pentru aceleaşi cuvinte ca şi prietenul meu Tecci. Şi apoi mie trebue să 'mi ţineţi in sémă şi condemnaţiunile de mai 'nainte.

Judecătorii, in facia acestei neasteptate rugăciuni, condemnară pe prevenit tot la şése luni de inchisóre, maximum pedepsei delictului ce 'i se imputa.

Amêndoui condemnaţii eşiră din sală veseli şi mulţumiţi.

BIBLIOGRAFIE

A eşit de sub tipar şi se află de vênḑare la tóte librăriile, cu preţul de 3 lei :

DESPRE

RESPONSABILITATEA TUTORILOR SI A MAGISTRATILOR

Studiu comparativ in dreptul roman şi in dreptul român

Partea I

de D. **IOAN F. SIMIONESCU**, doctor in Drept

De acelaşi autor, in lucru : *Istoria dreptului român*, sau perpetuarea şi conservarea neintreruptă a Dreptului român in Dacia Traiană, de la colonisare pênĕ astăḑi, compusă din: Partea I, Studiu general; Partea II, studiu comparativ cu vechiele nóstre pravile; — *Condiţiunea morală, socială şi politică a ţĕranului roman şi român*, cu uă privire asupra consecuenţelor nefaste ce au resultat din causa intinselor proprietăţi rurale *(latifundia)*; — *Influenţa viţielor grecesci asupra caracterului, stărei morale, sociale şi politice a Romanilor şi Românilor.*

In asociaţiune cu alţii : *Corpus juris civilis*, tradus pentru prima óră in limba română, anotat cu textele vechielor nóstre pravile (in broşuri lunare).

Bucuresci. — Typ. Curţei Regale, pr. F. Göbl Fii, Pasagiul Român, 12

ANUL XII. — Nr. 71. JOI 6 OCTOMBRE 1883

DREPTUL

LEGISLATIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENTIA — ECONOMIE POLITICA

Prim-Redactor : DEMETRU C. POPESCU

ESE DE DOUE ORI PE SEPTEMANA

Redactor-Administrator : NICOLAE CHRISTESCU

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA ḌIARULUI, PASAGIUL ROMAN, 10

ABONAMENTELE se fac pe an şi pe jumĕtate de an : la 1iu Decembre şi 1iu Maiu. De la 1iu Iulie pênĕ la 20 August ḍiarul nu apare.

Anunţuri : linia 40 bani. *Scrisorile nefrancate se refusă* Un numĕr : 50 bani

COSTUL ABONAMENTULUI Pe an, 40 lei; pe jumĕtate an, 20 lei. *Studenţiĭ plătesc pe jumĕtate* Pentru străinĕtate se adaogă timbrul postal.

SUMAR

CASATORIA
ŞI REFORMELE PROPUSE

(Urmare. — Veḍi *Dreptul* Nr. 64 şi 66.)

III

Nu intră in prevederile nóstre să esaminăm, aci, starea jurisprudenţei române asupra benedicţiunei religióse a căsătoriilor in urma promulgărei art. 22 din Constituţiune. Alţii mai competenţi au făcut'o deja şi, póte, o vor mai face incă in viitor. De altminteri, sub acest raport, noi considerăm cestiunea ca epuisată. Cine işi propune să găséscă adevĕrata interpretare a articolului de care e vorba studiând desbaterile urmate in Constituantă ne face acelaşi efect ca savantul care caută să resolve cadratura cercului sau ori-ce altă problemă insolubilă. Ce au voit să facă constituanţii, resultă intr'un mod neindouios din discursurile Dlor Manolachi Costachi şi Blaramberg; ce au făcut insă, e uă curată enigmă. De aceea, de şi, in principiu, impărtăşim in totul modul de vedere al Dlui G. Meytani, care declară ca şi noi căsătoria un contract civil, nu inţelegem cum Dsa se rézemă tocmai pe acele desbateri spre a ajunge la acest resultat.

Să lăsăm déră de uă parte controversa pur juridică, şi să esaminăm mai de aprópe caracterul intim al căsătoriei.

Am arĕtat mai sus că Biserica, fiă apusană, fiă resăriténă, voesce cu ori ce preţ să vadă in unirea bărbatului cu femeia uă taină ce nu se póte concepe fără intervenţiunea divină, manifestată pe pămênt prin binecuvêntarea preotului. „De şi unirea va fi contractată conform legilor civile, — ḍice actualul papă Leon XIII in Enciclica sa asupra divorţului şi căsătoriei, — el nu va avé altă valóre de cât aceea a unei formalităţi sau a unui us introdus de dreptul civil. Dreptul civil insă nu póte să ordone şi să regulamenteze de cât numai consecuenţele civile ale căsătoriei; or, aceste consecuenţe sunt produse de legătura nupţială, care se formézá prin consacrarea Bisericei.“ Predecesorul sĕu fusese mai categoric şi, fiă-ne ertat a o spune, mai brutal in espresiuni: „Căsătoria civilă e un concubinagiu“, ḍisese el. La rêndul sĕu, Leon XIII susţine că maritagiul civil este uă invenţiune a Necuratului, respândită printre ómenii nutriţi cu perceptele unei filosofii false, corupţi şi orgolioşi, despreţuind suveranitatea lui Dumneḍeu.

Lăsând la uă parte esageraţiunea de stil voită a enciclicei inaltului prelat, e necesar să ne intrebăm pe ce 'şi intemeiéză Biserica dreptul de juridicţiune pe care voesce să'l esercite asupra căsătoriei? Daca ne suim la originile chrestinismului, constatăm cu mirare că nu numai căsătoria n'a fost considerată ca uă taină, déră că, din contra, ea era privită cu

defavóre de apostoli. Virginitatea, celibatul perpetuu a fost in tot-d'a-una idealul părinţilor Bisericei. In acésta ei se rezemau pe insăşi autoritatea Fiului Omului, conceput in sênul unei fecióre şi rĕmas virgin in tótă viaţa lui. Astfel, in scrisórea către Corintieni, de care face menţiune şi D. Filitis in discursul sĕu, apostolul Pavel, cel mai mare dintre discipolii lui Christos, consultat fiind in privinţa căsătoriei, respunde: „Bine e ca omul să nu se apropie de muiere... De aceea ḑic acelora cari nu sunt insuraţi precum şi vĕduvelor că e mai bine să remâe ca mine.“ Şi, mai departe, apostolul adaogă: „Acela care işi mărită fata face bine; acela care nu 'şi-o mărită face incă şi mai bine.“ Acésta să nu se crédă că era numai opiniunea lui Pavel. Dupe Tertulian căsătoria nu este de cât un fel de fornicaţiune, éră Athenagor numesce a doua căsătorie un „adulter cinstit“. „Prin virginitate, ḑice sfântul Isidor, omul se apropie de ingeri; prin căsătorie, se pune pe aceeaşi linie cu dobitócele.“

Am făcut aceste scurte citaţiuni, pe cari le-am imprumutat de la D. Laurent, nu ca paradă de sciinţă, căci n'am avut nici uă dată acéstă pretenţiune, ci spre a dovedi că, de la inceput, Biserica a considerat căsătoria ca un rĕu necesar, ca un remediu in contra „poftelor trupesci“ de cari vorbesc cărţile sfinte. De aci resultă că ea nu s'a putut gândi să o ridice la demnitatea de sacrament. Este adevĕrat că, mai târḑiu, lucrurile s'au schimbat, Biserica a intervenit la celebrarea cununiei şi, puţin câte puţin, dogma căsătoriei-taină a eşit la lumină. Ce fel s'a operat acéstă schimbare ne-o spune un autor german, Friedberg, citat de D. Laurent. In spiritualismul lor fără margini, chrestinii primitivi, cum vĕḑurăm, resumau idealul vieţei in post şi rugăciune, in contemplarea şi contactul perpetuu cu divinitatea, in dorinţa de a părăsi mai curênd acéstă vale de lacrime spre a intra in impĕrăţia cerurilor. Ce interes putea să le inspire uă instituţiune pe care ei o primeau cu desgust şi care 'i depărta de scopul urmărit, introducênd in inima lor legături şi afecţiuni pămêntesci? „Dea Dumneḑeu ca toţi ómenii să remâe virgini, cu inima curată şi cu credinţa neatinsă, — scria sfântul Augustin, — pentru ca cetatea lui Dumneḑeu să fiă alcătuită mai curênd şi să vedem sfêrşitul secolilor!“

In facia acestei desinteresări a Bisericei, căsătoria rĕmase ceea ce era la Greci şi la Romani, adică un contract pur civil ce se forma prin simplul consimţimênt al părţilor fără intervenţiunea vre unui oficiar public. Se indeplineau, este adevĕrat, óre-cari ceremonii religióse; ele erau insă lipsite de ori-ce valóre in ceea ce privea validitatea căsătoriei. Biserica şi le apropriă, dupe cum a făcut cu tóte superstiţiunile păgânesci, fără să le atribue totuşi importanţa pe care o avură in urmă şi fără a considera ca uă taină căsătoria contractată in asemeni condiţiuni. Astfel, papii Adrian II, Gregoriu II, Alexandru III declară, in scrisorile lor, că uă căsătorie necelebrată la Biserică este pe deplin valabilă, ceea ce lasă să se inţelégă că ei nu o priveau ca uă taină, care nu póte esista fără intervenţiunea preotului.

Ceea ce a provocat acéstă intervenţiune directă şi, mai târḑiu, absolută a puterei spirituale a fost clandestinitatea căsătoriilor, care favorisa scandalurile, concubinagiul, bigamia, dispreţul autorităţei părintesci. Din acéstă causă sinodul din Trenta se decise, dupe lungi desbateri, să declare obligatorie cununia de către preot şi in urma publicaţiunilor făcute de dênsul.

Resultă óre că, de atunci, căsătoria 'şi-a schimbat caracterul şi a devenit taină? Nu, negreşit. Benedicţiunea religiósa n'a fost privită nici uă dată ca un element esenţial al căsătoriei; din contra, universităţile germane au declarat, in secolul trecut, că consimţimêntul părţilor era de ajuns şi că, daca intervenţiunea preotului fusese admisă pretutindeni, causa era dorinţa generală de a impedica căsătoriile clandestine.

Trebue déră să inlăturăm cu desăvêrşire din desbatere teoria unor spirite interesate cari vor să atribue uă origine divină căsătoriei, de vreme ce ea este combătută de inseşi tradiţiunile Bisericei chrestine.

Originea divină fiind inlăturată, să vedem care a fost originea ei omenéscă, ca să 'i putem determina caracterul adevĕrat.

Dupe cum am vĕḑut mai sus, căsătoria a fost secularisată de marea revoluţiune francesă. E absolut necesar, prin urmare, să facem pe scurt istoricul căsătoriei religióse in Francia, spre a desco-

peri causele cari au silit pe societatea civilă să intre in luptă cu autoritatea spirituală spre a 'i smulge din mână acest puternic instrument de dominațiune.

Dupe revocarea edictului din Nantes de către Ludovic XIV, protestanții, ca să pótă contracta uă căsătorie ligitimă, trebuiau să o celebreze inaintea bisericei catolice, adică erau siliți să apostasieze, să renunțe la religiunea părinților lor. De altminteri, din punctut de vedere al legei, nu mai esistau protestanți; toți erau considerați că 'și-au schimbat credința și au trecu la catolicism. Unii dintr'ênșii, sub presiunea acestei intoleranțe revoltătóre, se prefăceau că indeplinesc tóte cerințele cultului impus, confesându-se și cuminecându-se, pênĕ ce apucau să fiă cununați; apoi nu mai dau pe la biserică. Alții insă, mai scrupuloși din fire, pe cari nu 'i erta consciința să recurgă la asemenea mijlóce viclene și sacrilege, se ascundeau prin păduri și găuri de munți, unde găseau ca să 'i cunune preoți de ai lor reintrați in Francia cu pericolul vieței. Consecuențele unei asemenea stări de lucruri erau din cele mai triste. Căsătoriile contractate in aceste condițiuni (mai bine de 400,000 la numĕr) constituiau uă sorginte nesecabilă de procese scandalóse: ómeni aviḑi contestau calitatea rudelor lor, ca să le pótă lua averea; sperjurii cereau ca judecata să 'i deslege de legăturile formate de bună credință. Magistrații, in cea mai mare parte, pĕcătuiau prin aceeași intoleranță ca și legile ce erau chiămați să aplice. Ei nu se mărgineau numai să anuleze căsătoriile făcute prin pustiuri, ci condemnau in același timp pe bărbați la galere, éră pe femei le inchideau prin ospicie, cu pĕrul tăiat, dupe ce pronunțau mai ântâiu secuestrarea zestrei lor.

Era cu neputință ca acéstă persecuțiune sistematică și odiósă să nu provóce indignațiunea tutulor ómenilor de bine. Sub influența revoluțiunei produse in idei de marii filosofi și cugetători ai secolului al opt-spre-ḑecelea: Voltaire, J.-J. Rousseau, Diderot, și alții, un edict regal din 1787 restitui reformaților statul lor civil. „Justiția și interesul public, ḑicea regele, cer de uă potrivă să nu mai prelungim escluderea de la drepturile statului civil a Francesilor și a străinilor cari nu impărtășesc religiunea catolică. Protestanții privați astfel de orice esistență legală sunt puși in alternativa, sau să profaneze sfintele taine prin convertiri mincinóse, sau să compromită statul copiilor lor contractând nisce căsătorii isbite mai dinainte de nulitate." Este bine ințeles că edictul in cestiune nu restituia reformaților de cât statul lor civil, nu le acorda insă și libertatea religiósă. „Supușii nostri necatolici, adăoga regele, nu se vor bucura de cât de prerogativele pe cari dreptul natural nu ne értă să le refusăm, adică de a cere să li se constate nascerile, căsătoriile și morțile, ca să pótă beneficia, ca și ceialți supuși ai nostri, de efectele civile ce resultă dintr'acéstă constatare."

Lucru curios! când edictul fu presentat parlamentului spre inregstrare, un consilier, ridicând mâna spre uă imagine a lui Christos, strigă: „Voiți óre să 'l restigniți incă uă dată?" éră un episcop, adresându-se regelui, nu se sfii a 'i ḑice: „Sire, vei fi respunḑĕtor inaintea lui Dumneḑeu și a ómenilor de nenorocirile ce va causa restabilirea protestanților!"

Secularisarea căsătoriei de către Adunarea legislativă fu respunsul ce se dete acestor nesocotite manifestațiuni ale intoleranței catolice. „Căsătoria, ḑice raportorul legei din 20 Septembre 1792, este un contract civil, pentru că ea este basa societăței omenesci. Este adevĕrat că taina a fost legată cu contractul in virtutea dreptului canonic, déră ea nu este de esența căsătoriei. Pretențiunea contrarie nu e de cât uă lungă usurpațiune; or, suveranitatea e imprescriptibilă." De altă parte, Pastoret, unul din membrii cei mai moderați ai Adunărei legislative, ḑicea: „Religiunea și legea n'au nimic comun nici in obiectul, nici in causele, nici in efectele lor, căci legile civile trebue să fiă resultatul rațiunei omenesci, și este sciut că religiunea pretinde să fiă d'asupra ei. Cum s'ar puté ca legea să n'aibă singură dreptul de a ne asigura statul nostru civil? Cetățianul 'i aparține neapărat, și se póte intêmpla ca el să nu impărtășéscă nici una din religiunile țĕrei in care locuesce. Ce ar deveni legiuitorii daca ar fi obligați să 'și conformeze necontenit ideele și principiele lor dupe credințele religióse ale ómenilor?... Biserica nu se mulțumise numai să domine pe om din légănul copilăriei sale pênĕ către mijlocul vieței; ea 'și estinsese imperiul asupră'i chiar când ince-

tase din viaţă, căci numai ea avea dreptul să 'i dea, ce ḑic? să 'i *vêndă* un mormênt; chiar pămêntul in care era băgat şi ţĕrina ce trebuia să 'l acopere luaseră un caracter religios."

Secularisarea căsătoriei, votată de Adunarea legislativă, fu manţinută de Tribunat, cu tótă resistenţa preoţimei. Duchesne, primul raportor, ḑise că legea pune capĕt unei vechi usurpaţiuni restituind autorităţei civile drepturile ce 'i fuseseră luate de prejudecăţile religióse. Tribunul Siméon determină caracterul adevĕrat al acestei mĕsuri. „Să nu se crédă, ḑise el, că secularisarea nu se justifică de cât prin diversitatea religiunilor profesate in Francia. Chiar in ipotesa când toţi Francesii ar avé acelaşi cult, incă ar fi bine să afirmăm sus şi tare că statul civil şi credinţa religiósă n'au nimic comun intre dênsele; că religiunea nu póte nici să ia nici să dea statul civil; că aceeaşi independenţă pe care ea o reclamă pentru dogmele şi pentru interesele sale spirituale se cuvine şi societăţei spre a regula şi a manţine statul civil şi interesele timporale."

Din cele espuse resultă in mod neindouios că maritagiul nu este uă instituţiune chrestină, ci un contract esenţialmente civil susceptibil de a fi regulamentat de legislaţiunea fie-cărei ţĕri; prin urmare, dreptul de juridicţiune pe care Biserica 'l-a esercitat in trecut şi pretinde incă şi astăḑi a 'l esercita asupră'i nu numai n'are nici uă raţiune de a fi, déră se rézemă din contra pe uă adevĕrată usurpaţiune. „Religiunea n'are ce căuta la formarea contractului, ḑice D. Laurent, de şi ea póte să 'şi eserciteze influenţa asupra căsătoriei ca şi asupra tutulor relaţiunilor vieţei; acéstă acţiune insă e cu totul individuală, adică ea depinde de sentimentele şi de ideele forului interior al fie-căruia. Ori-ce persónă işi are religiunea sa, de vreme ce religiunea e un raport intre om şi Dumneḑeu; căsătoria insă nu póte fi considerată ca un fapt individual, căci ea este fundamentul societăţei civile: acésta esplică pentru ce ea depinde esenţialmente de lege, care este aceeaşi pentru toţi cetăţenii fără deosebire... Căsătoria civilă tinde a deveni dreptul comun al omenirei."

Conclusiunea déră la care ajunge D. Laurent este lămurită: căsătoria este un contract civil, de vreme ce ea se formézǎ prin consimţimêntul părţilor; „totuşi — adaogă autorul, la sfêrşitul studiului sĕu comparativ — ea este un contract de uă natură particulară, avênd de obiect, nu interese bănesci, ci unirea sufletelor (1), ceea ce nu alterézǎ câtuşi de puţin esenţa lui juridică."

Mărturisim că acéstă reservă neasteptată a ilustrului profesor al Universităţei din Gand ne-a implut de mirare. Observăm, mai ântâiu, că unirea sufletelor, fiind un ce mistic, nu póte face obiectul unui contract, care se ocupă numai de interese materiale şi pămêntesci. De altă parte, care ar fi consecuenţa logică a unei asemenea teorii? Evident, indisolubilitatea căsătoriei, realisarea dogmei bisericesci că „ceea ce a legat Dumneḑeu omul nu póte deslega". Căsătoria fiind unirea sufletelor, este cu greu să ne inchipuim că acéstă unire s'ar puté face pentru un timp determinat; ea va trebui déră să fiă perpetuă: or indisolubilitatea este consecuenţa neapărată a perpetuităţei. Astfel, printr'un simplu silogism, am ajunge să condemnăm divorţul, in favórea căruia insă D. Laurent se pronunţă cu tótă energia convicţiunei sale. „Legiuitorul — ḑice Dsa, in altă parte (2) — trebue să permită aceluia care s'a incurcat in nisce legături ce 'l demoralisézǎ, să le rupă, spre a puté contracta uă legătură nouă care să respundă scopului căsătoriei. Indisolubilitatea absolută a căsătoriei este negaţiunea acestui drept; in acest sens, se póte ḑice că facultatea de a divorţa este un drept pe care omul il are de la Dumneḑeu."

Nu pricepem éräşi, privind lucrurile din punctul de vedere juridic, pentru ce căsătoria ar fi un contract de uă natură particulară, de vreme ce tóte contractele, considerate in sine, au particularităţile lor. Or căsătoria este un contract, or nu este: étă tótă cestiunea, dupe noi. Daca admitem că e ceva mai mult sau ceva mai puţin de cât un contract, facem un simplu joc de cuvinte, şi jocurile de cuvinte nu sunt permise omului de lege.

Inţelegem pe aceia cari, cu risicul de a falsifica

(1) Dupe apostolul Pavel, căsătoria este unirea trupurilor: „Pentru acésta — ḑice el — va lăsa omul pe tatăl sĕu şi pe mumă-sa, şi se va lipi de muierea sa, şi *amândoui vor fi un trup*." Napoleon I a susţinut din contra, inaintea Consiliului de Stat, că ea este unirea sufletelor. Diferenţa, cum vedem, e mare. E curios de observat că D. Laurent, un spirit atât de positiv şi aşa de puţin aplecat către sentimentalism, admite ca bună cea de a doua definiţiune, cu tóte contradicţiunile la cari se espune.

(2) *Droit civil international*, vol. V, v° Divorce, p. 202.

istoria, vor să facă neapărat din căsătorie uă instituţiune chrestină (1). Ceea ce ne surprinde insă, este să vedem susţinêndu-se de unii scriitori că se nesocotesce valórea morală a căsătoriei daca se asimilézā cu celelalte contracte. Nu ne domirim, in adevĕr, de loc: cum se póte ca uă simplă declaraţiune de principie să sporéscă sau să micşoreze valórea unei instituţiuni care formézā insăşi basa societăţei omenesci? Căsătoria, credem, işi trage valórea ei, nu din faptul că e considerată ca taină sau ca contract civil, ci din moravurile sănĕtóse ale cetăţenilor, din solicitudinea şi garanţiile de cari va fi incongiurată de dênşii. Intr'uă societate coruptă, este de tótă evidenţa că, ori-cum am considera-o, ea nu va avé absolut nici uă valóre. Ceea ce se nesocotesce dérā, in acéstă opiniune, sunt disposiţiunile categorice şi lamurite ale Codului civil, care nu consideră căsătoria de cât ca un contract ca tóte celelalte.

Conclusiunea la care ajungem noi este deci din cele mai naturale: căsătoria formézā fundamentul societăţei civile; acestei societăţi aşa dérā 'i incumbă sarcina de a o regulamenta, inlăturând orice amestec străin. Cununia religiósă este uă cestiune de for intern al omului; or, libertatea consciinţei fiind garantată in mod solemn de Constituţiune, liberi vor fi socii, din momentul in care 'şi vor indeplini datoriile lor către societatea civilă, de a se duce naintea preotului credinţei căreia aparţin spre a cere benedicţiunea divină (2).

Şi preferenţele nóstre nu s'ar mărgini numai la forma civilă a căsătoriei, formă admisă astăḑi ca valabilă de jurisprudenţa română cu tot art. 22; am cere incă reducerea nenumĕratelor şi costisitórelor formalităţi pretinse de Codul civil. Asupra acestui punct suntem in deplin acord cu distinsul procuror general al Curţei de casaţiune, care a pus degetul pe rană. Daca coucubinagiul, de care se plângeau cu atâta amar, in 1866, oratorii Constituantei, a luat locul căsătoriei, causele sunt multiple şi variate din nenorocire, şi nu aci este locul să le enumerăm (1). Una din aceste cause insă este incontestabil şi formalităţile de cari a vorbit D. Filitis, formalităţi cari, daca au contrariat adese-ori pe locuitorii din oraşe, au devenit uă calamitate şi un mijloc de esploatare neruşinată pentru cei de la ţară. Idealul nostru — ideal pe care avem convicţiunea că viitorul il va realisa — ar fi, póte, căsătoria americană cu tóte facilităţile ei de celebrare. Negreşit, propunerea va face să suridă pe toţi aceia cari nu consideră de cât inconvenientele aparente ale unei asemenea instituţiuni. Soliditatea familiei americane şi prosperitatea uimitóre a Statelor-Unite sunt, cu tóte acestea, cele mai bune titluri de recomandaţiune in favórea ei. La noi facilitarea condiţiunilor căsătoriei ar fi şi uă cestiune de patriotism: n'am mai asista ḑilnic la spectacolul dureros al descrescerei populaţiunei române in favórea sporului din ce in ce mai ameninţător al elementelor eterogene, şi in special al evreilor.

Vom termina acest studiu intr'un numĕr viitor.

N. Christescu

(1) Cităm, ca esemplu, pe jurisconsultul american Wharton, care, in *Tratatul* sĕu *de Drept internaţional privat*, susţine acéstă părere cu cea mai deplină convingere. Dupe acest autor, şi monogamia ar avé aceeaşi origine. Este constant, cu tóte acestea, că ea ne vine de la Greci şi de la Romani. In principiu, ea esista şi la unii şi la ceilalţi, şi unirea bărbatului cu femeia prin căsătorie constituia cel mai important contract al vieţei omenesci. Un esemplu ne dă D. Laurent in definiţiunea lui Modestin: „Nuptiæ sunt conjuctio maris et feminæ et *consortium omnis vitæ*, divini et humani juris communicatio." Din contra, poligamia era formal practicată de ovrei; probă familiile patriarchilor. „Monogamia, ḑice cu drept cuvênt Lawrence, citat de D. Laurent, este mai mult semnul unui progres omnesc, de cât efectul unei dogme óre-care."

(2) „*Să lăsăm* — ḑice D. G. Filitis, in discursul sĕu — ca socii, dupe celebrarea căsătoriei lor inaintea oficiarului stărei civile, să mérgă şi inaintea altarului, ca şi Biserica, prin binecuvêntările sale, să pue un veto (?) la cele constatate şi regulate de legea civilă." Ne mărginim a face uă simplă intrebare: cine, pênĕ astăḑi, a oprit pe soci de a se duce „inaintea altarului" dupe săvêrşirea căsătoriei civile?

(1) Ne propunem ca, intr'un studiu ulterior, să atingem şi cestiunea divorţului. Cu acea ocasiune vom esamina mai de aprópe causele cari 'l produc şi 'l alimentézā, şi cari contribue ca maritagiul să fiă astăḑi, la noi, uă instituţiune atât de şubredă şi de compromisă.

JURISPRUDENŢA ROMANA

TRIBUNALUL DIN IAŞI, SECŢIUNEA II

(Corespondenţa particulară a *Dreptului*)

Şedinţa din 13 Septembre 1883

Preşedinţa Dlui M. Suţu, prim-preşedinte

Zoe Anghelescu cu Gr. şi Elena Giani

ACT DE NASCERE. — RECTIFICARE. — COMPETENŢA TRIBUNALULUI LOCULUI UNDE SE ŢIN REGISTRELE. — ART. 84 CODUL CIVIL.

ACŢIUNE ACCESORIE. — ESCEPŢIUNE RATIONE PERSONAE. — OPUNERE IN LIMINE LITIS. — ART. 61 PROC. CIVILA.

AUTORITATEA LUCRULUI JUDECAT. — HOTARIRE REMASA DEFINITIVA. — ART. 375 PROC. CIVILA.

LITISPENDENȚA. — ORDINE PUBLICA. — ELEMENTELE ACESTEI ESCEPȚIUNI. — IDENTITATE DE OBIECT ȘI DE CAUSA.

1° In principiu, Tribunalul competent pentru rectificarea unui act de nascere este acela al locului unde se țin registrele, și numai prin escepțiune un alt Tribunal sesisat de un proces principal, dupe cum ar fi uă reclamațiune de stat sau uă petițiune de ereditate, devine competent de a statua asupra cererei de rectificare, acéstă cerere fiind in asemenea cas un accesoriu al acțiunei principale.

2° Esçepțiunea trasă din art. 61 Proc. civilă, dupe care causa principală atrage pe cea accesorie, este *ratione personœ*, și, ca atare, trebue să fiă opusă inaintea ori-cărei apărări asupra fondului.

3° Autoritatea lucrului judecat nu se póte invoca de cât in puterea unei hotăriri remase definitivă.

4° Escepțiunea de litispendență este de ordine publică; ea póte fi opusă in ori ce stare a procesului.

Pentru ca să fiă litispendență, se cer aceleași elemente ca pentru lucru judecat, adică identitate de persóne, de obiect și de causă.

Nr. 2022. — Astăḑi fiind termenul defipt pentru cercetarea procesului introdus de Dna Zoe Anghelescu pentru rectificarea actului sĕu de nascere, la apelul nominal s'a presentat reclamanta asistată de DD. avocați Al. Lahovari și A. M. Șendrea, éră pîrîții prin DD. avocați Dimitrie Giani și M. D. Korne.

Tribunalul,

Avênd in vedere escepțiunile de incompetență, litispendență și lucru judecat, ridicate de DD. avocați Korne și Giani;

Avênd in vedere că, de și aceste escepțiuni nu s'au invocat in mod espres și au fost pledate simultaneu, ceea ce nu este nici rațional nici conform cu regulele de procedură, totuși ele resultă din intréga pledare și din conclusiunile comune ale defendorilor, tinḑênd la desesisarea Tribunalului, și cată să fiă esaminate fie-care in parte, pentru a se puté stabili daca sunt sau nu fundate.

1° In privința incompetenței:

Avênd in vedere că, dupe art. 84 Cod. civil, cererea de rectificare a unui act al stărei civile, introdusă pe cale principală, se judecă de Tribunalul competent;

Considerând că acest Tribunal, chiar când cererea e pornită in contra celor d'al treilea, nu póte fi de cât Tribunalul locului ținerei actelor, de și el nu ar fi Tribunalul domiciliului celor chiămați in instanță: juridicțiunea Tribunalului asupra registrelor și oficiărilor circumscripțiunei lui, aflarea probelor in locul unde s'a petrecut faptul, uă bună administrațiune a justiției, tóte acestea militéză in favórea competenței speciale in acéstă materie a Tribunalului locului registrelor, atât in casul când cererea se face fără contradictori, cât și in casul contrariu;

Considerând că, prin escepțiune la acéstă regulă generală, când părțile se află inaintea unui alt Tribunal, spre esemplu pentru reclamațiune de stat sau, precum in speciă, in petițiune de ereditate, cererea de rectificare trebue introdusă incidental inaintea Tribunalului sesisat de cererea principală, a căreia ea nu este de cât un accesoriu; că acéstă escepțiune rațională și conformă cu principiele generale se fundéză și pe art. 61 Proc. civilă;

Considerând insă că, pentru ca să se pótă opune incompetența art. 61, trebue neapărat ca principalul să fiă incă in curs de judecată și pendent la Tribunalul inaintea cărui se cere trămiterea accesoriului;

Considerând, in fapt, că Tribunalul de Brăila e desesisat de reclamațiunea mostenirei prin hotărirea dată in fond; că, prin urmare, art. 61 nu'și mai póte avé aplicațiunea;

Avênd in vedere, afară de acestea, că incompetența art. 61, nefiind uă incompetență *ratione materiæ*, cată a fi propusă *in limine litis*;

Considerând că ea n'a fost ridicată de cât dupe discutarea fondului.

2° In privința lucrului judecat:

Avênd in vedere că autoritatea lucrului judecat nu póte fi invocată in principiu de cât in virtutea unei hotăriri remasă definitivă (art. 375 Proc. civilă): că se póte invoca lucrul judecat și in basa hotăririlor date in prima instanță și supuse apelului, când insă ele nu sunt incă apelate in momentul ridicărei escepțiunei, apelul nimicind autoritatea lucrului judecat atașată provisoriu la asemenea hotăriri și presumpțiunea de adevĕr ce resultă din ele;

Avênd in vedere că hotărirea Tribunalului din Brăila este dată in prima instanță și atacată in apel de către reclamantă inaintea Curței din Focșani; că, prin urmare, 'i lipsesce autoritatea lucrului judecat.

3° In privința litispendenței:

Avênd in vedere că acéstă escepțiune, considerată sub punctul de vedere al consecuențelor ce pot resulta din judecarea aceleeași cause de către douĕ instanțe judecătoresci, atinge ordinea publică și, prin urmare, póte fi propusă in ori ce stare a procesului;

Avênd in vedere că, elementele litispendenței fiind aceleași ca și ale lucrului judecat, este a se cerceta daca procesul pendent inaintea Curței din Focșani și cel actual, judecându-se intre aceleași persóne, au același obiect și aceeași causă;

Avênd in vedere că obiectul acțiunei intentată de Zoe Anghelescu inaintea Tribunalului din Brăila este impărțéla mostenirei defuncților Vrăbiescu basată pe calitatea sa de nepótă a acestora, pe când cererea introdusă inaintea Tribunalului din Iași este rectificarea actului sĕu de nascere pentru eróre de dată; că, prin urmare, atât obiectul cât și causa sunt cu totul deosebite in aceste douĕ instanțe;

Considerând insă că se susține de pîrîți că, de și obiectul aparent al judecății de faciă este rectificarea actului de nascere al reclamantei, obiectul insă real n'ar fi de cât stabilirea filiațiunei pe cale de rectificare, și că cestiunea fi-

liaţiunei a fost uă dată desbătută şi tranşată de Tribunalul din Brăila şi se află astădi pendentă la Curtea din Focşani;

Avênd in vedere că, pentru a se stabili obiectul unei judecăţi, trebue in adevĕr să se considere nu numai ceea ce s'a judecat in principal, déră şi ceea ce s'a judecat incidental; că, prin urmare, este de esaminat daca cestiunea filiaţiunei a fost incidental judecată la Brăila, şi apoi daca ea face sau nu obiectul şi al instanţei din Iaşi;

Avênd in vedere că Tribunalul din Brăila, prin dispositivul sĕu, respinge acţiunea intentată de Dna Zoe Anghelescu, ca neavênd calitate a reclama impărţéla succesiunei defunctelor Vrăbiescu, şi apără pe defendori de ori-ce pretenţiuni in acest proces;

Considerând că din acest dispositiv, combinat cu motivele hotărirei, resultă că calitatea reclamantei de fiică a defunctei Zoe Cojocărénu a fost desbătută şi respinsă numai in cât privesce mostenirea care face obiectul procesului: că Tribunalul, stabilind, prin ultimul sĕu considerant, că dupe art. 32 Cod. civil estractele stărei civile nu pot fi derimate de cât prin inscripţiunea in fals, reservă implicit reclamantei dreptul de a ataca actul sĕu de nascere pe acéstă cale in cât privesce faptele constatate de oficiarul public *de visu et auditu*, sau pe căile ordinare in cât privesce arĕtările declaranţilor; că, prin urmare, cestiunea filiaţiunei reclamantei remasă intrégă şi ivindu-se cu ocasiunea unui alt proces, nu s'ar puté escipa de lucru judecat sau de litispendenţă;

Considerând că, chiar de s'ar admite contrariul, interpretându-se hotărirea Tribunalului din Brăila in sensul că s'ar fi judecat filiaţiunea fără nici uă reservă, este incă de stabilit daca, precum se susţine, acéstă filiaţiune face obiectul şi al instanţei actuale;

Considerând că ar fi astfel in adevĕr daca reclamanta ar voi să stabiléscă astădi calitatea sa de fiică a defunctei Zoe Cojocărénu, daca, cu alte cuvinte, acest proces ar fi un proces in reclamaţiune de stat;

Considerând insă că obiectul acestui proces nu este altul de cât cel indicat mai sus, adică rectificarea datei pretinsă eronată a nascerei reclamantei;

Considerând că aceste douĕ acţiuni sunt de uă natură cu totul deosebită şi nu pot fi confundate una cu alta; că ele difer atât in privinţa Tribunalului competent a le judeca, reclamaţiunea de stat neputênd fi intentată de cât, dupe dreptul comun, la domiciliul pîrîţilor, éră rectificarea la locul registrelor, cât şi in privinţa probelor, cea d'ântâiu neputênd fi susţinută de cât cu probele prescrise de art. 292 Cod. civil, éră cea de a doua cu proba testimonială;

Considerând că nu se póte susţine că, de şi nu este in specia uă adevĕrată reclamaţiune de stat, totuşi obiectul principal al cererei de rectificare nu ar fi de cât stabilirea filiaţiunei pe acéstă cale, éră rectificarea ar fi numai consecuenţa şi accesoriul cererei principale, căci cererea de rectificare introdusă de Zoe Anghelescu nu ridică nici uă cestiune de stat; dênsa intr'adevĕr nu reclamă un stat contrariu actului sĕu de nascere, ci se mărginesce numai a cere pur şi simplu rectificarea datei din acel act, şi in acésta trebue să se mărginéscă şi judecata;

Considerând, prin urmare, că, chiar de s'ar admite că filiaţiunea a fost judecată in mod incidental de către Tribunalul din Brăila, ea nu face de loc obiectul instanţei din Iaşi, şi in consecuenţă nu esistă litispendenţă;

Considerând, in fine, că pîrîţii nu pot opune reclamantei lipsa de interes, nici pot cere ca dênşii să fiă escluşi din causă, căci mai ântâiu este in interesul fie-căruia de a avé acte de stare civilă in regulă şi, in consecuenţă, de a cere rectificarea lor in cás când ar fi greşite; apoi art. 84 Cod. civil dă dreptul reclamantului de a chiăma in instanţă pe părţile interesate pentru a le puté opune ori şi când hotărirea asupra rectificărei, conform art. 85 Cod. civil;

Pentru aceste motive, respinge esceptiunile de necompetenţă şi lucru judecat, etc.

Semnaţi: M. Suţu, E. Mavrocordat, P. Sadovénu.

JURISPRUDENŢA STRAINA

TRIBUNALUL CIVIL DIN SENA, SECŢIUNEA I

Audienţa din 23 August 1883

Preşedinţa Dlui Casenave

Dna Liétout cu Duhamel şi alţii

PROPRIETATE LITERARA. — JOCURI PEDAGOGICE. — CONTRAFACERE. — URMARIRE CORECŢIONALA. — AQUITARE. — ACŢIUNE CIVILA IN DAUNE-INTERESE. — ADMISIBILITATE.

Nisce jocuri pedagogice destinate a inlesni copiilor studiul geografiei şi al istoriei constituesc uă lucrare de inteligenţă susceptibilă de proprietate literară, şi autorul lor este primit să urmăréscă naintea juridicţiunei civile ori ce atingere s'ar aduce dreptului sĕu de proprietate, chiar şi in casul când contrafăcĕtorii ar fi fost aquitaţi in corecţional de delictul de contrafacere, pe motiv că intenţiunea fraudulósă n'a fost indestul stabilită.

Tribunalul,

Considerând că Dna Liétout este autórea a trei jocuri pedagogice destinate să inlesnéscă copiilor studiul geografiei şi al istoriei, cari jocuri s'au publicat sub denumirea de lecţiuni amusante şi intitulate „jocul drapelelor", „jocul provincielor" şi „jocul naţional";

Considerând că câte şi trele aceste jocuri au fost depuse de Dna Liétout, la 9 Septembre 1879, la direcţiunea Imprimeriei şi a Librăriei, in conformitate cu legea din 19 Iulie 1793 şi ordonanţa din 9 Ianuarie 1828;

Considerând că caracterul acestor producţiuni constitue uă lucrare de inteligenţă, susceptibilă de proprietate literară, şi că Dna Liétout este in drept să urmăréscă ori ce atingere s'ar aduce dreptului seu de proprietate;

Considerând că prin act sub semnătură privată, cu data 24 Aprilie 1878, s'a format uă societate intre Dna Liétout

şi D. Duhamel in scop de a esploata aceste jocuri; că prin art. 6 din acest contract se stipulézǎ că Dna Liétout aduce in societate numai dreptul de folosinţă al operilor publicate de dênsa şi al acelora ce ar puté publica mai târḑiu, reservându'şi insă formal proprietatea lor şi privilegiul sěu de autor, drepturi de cari se va puté bucura la disoluţiunea societăţei;

Considerând că prin hotărirea Tribunalului de comerciu din Sena, cu data 26 Aprilie 1879, s'a pronunţat liquidarea acestei societăţi;

Considerând că Duhamel, Froin şi vědnva Roblon, incălcând peste drepturile ce Dna Liétout işi reservase espres, au fabricat impreună şi au espus spre vênḑare ḑisele jocuri, precum acésta resultă din procesele-verbale de secuestrare cu data 15 Noembre şi 18 Decembre 1879, şi 13 Iunie 1880;

Considerând că, de şi defendorii, urmăriţi pentru aceste fapte pe cale corecţională, au fost aquitaţi de delictul de contrafacere, pe motiv că intenţiunea fraudulósă nu a fost indestul de stabilită, de aci insă nu urméză ca Dna Liétout să nu mai pótă intenta uă acţiune civilă pentru reparaţiunea daunelor ce a suferit prin culpa defendorilor; că este constant că nici unul din defendori nu ignora că, de şi formaseră uă societate pentru esploatarea acestor jocuri, totuşi Dna Liétout işi reservase espres proprietatea literară şi artistică, in cas de desfacerea societăţei; că liquidarea acestei societăţi fiind uă dată pronunţată, ei au comis uă greşélă prin faptul că au procedat la un tiragiu al acelor jocuri şi că in urma liquidărei ei 'şi-au agravat greşala continuând a face noui tiragiuri ale citatelor jocuri şi a le pune in vênḑare;

Considerând că faptele imputate defendorilor au fost săvêrşite in comun şi in urma unor invoieli intervenite intre dênşii;

Pentru aceste motive, condamnă pe Duhamel, Froin şi věduva Roblon să plătéscă solidaricesce Dnei Liétout drept daune-interese suma de..., etc.

CHRONICA JUDICIARA

Consecuenţele unei prinsori.

Pavart a fost dat judecăţei pentru că a tras uă perechiă de palme unui ceasornicar.

Etă in ce mod espune faptele reclamantul inaintea Tribunalului corecţional:

— Lucram la masă, când mě pomenesc cu domnu *(arětând pe prevenit)* că intră pe uşă şi 'mi arată un ceasornic ḑicênd că stă la fie-care minut. 'I iau ceasornicul din mână şi, dupe ce mě uit la el, 'i ḑic să mi'l lase, ca să věd ce are...

Prevenitul: Ba, să mě erţi; ai ḑis că are trebuinţă de reparaţie.

Preşedintele: Te rog să nu mai intrerupi; o să vorbesci când ţi-o veni rêndul.

Reclamantul: De uă dată, nici una nici alta, domnu incepe să mě facă hoţ. Vědênd aşa, 'i-am restituit ceasornicul şi am vrut să'l dau afară. Pe când il impingeam spre uşă, s'a intors pe neasteptate la mine şi mi-a cârpit două palme. Am chiămat atunci un sergent şi, vrênd-nevrênd, a trebuit să mě duc la comisie şi să'mi las lucrul...

Prevenitul: Da, „reparaţiile“...

Martorii ascultaţi declară cu toţii că au věḑut când s'au tras palmele, déră că nu sciă nimic din ceea ce s'a petrecut mai 'nainte.

Preşedintele, către prevenit: Ţi-a venit acum rêndul să vorbesci.

Prevenitul: Să vedeţi cum s'a intêmplat. Dejunam la birt, cu câţi-va prieteni. Unul dintr'ênşii scóte ceasul şi ḑice: „Ec'aşa! a stat. — O să plătesci 7 franci reparaţia, că nu e mijloc altfel, 'i observaiu eu. — Ba, aia e vorbă, respunse el; 'l-am dres acum uă lună. — Nu face nimic, ḑiseiu adresându-mě la toţi. Eu am scos ceasul adineaori de la reparaţie şi am plătit 7 franci; ei bine, mě prind cu voi pe uă masă că, la ori-care ceasornicar mě voiu duce, o să susţie că 'i s'a stricat maşinăria şi trebue dres.“ Toţi incepură să ridă, creḑênd că glumesc. Vědênd insă că lucrul e serios, unul dintr'ênşii primesce prinsórea şi plecăm cu toţii să găsim un ceasornicar. Ajungênd inaintea prăvăliei dumnealui *(arětând pe reclamant)*, eu intru in intru, pe când ceilalţi se opresc la geam prefăcêndu-se că nu mě cunosc. Dasem inderět intr'adins ceasul cu douě-ḑeci şi cinci de minute. „Nu sciu ce tot are, ḑiseiu eu, stă la fiece minut.“ Domnu ia ceasornicul, 'i desface capacul şi, dupe ce'l esaminézǎ cu lupa, imi ḑice că e stricat şi că trebue să'i facă reparaţie. „Am câstigat prênḑul!“ strigaiu eu prietenilor riḑênd cu hohot. Apoi, adresându-mě domnului, adăogaiu: „Ceasul ăsta, pe care Dumneata vrei să'l reparezi, 'l-am luat adineaori de la un ceasornicar unde 'l dasem să 'l drégă.“ Din intêmplare se găseau şi doui clienţi in prăvălie, şi negreşit domnului nu'i venea lucrul la socotélă. Dênsul susţine că mi-a dat singur inapoi ceasornicul. Nu e adevěrat; 'i 'l-am luat eu insumi din mână riḑênd cu lacrime. De aceea, supărat, m'a făcut mincinos, mi-a ḑis că vreau să'mi bat joc de dênsul, şi altele. Când am věḑut că mě tratézǎ de mincinos, 'l-am făcut şi eu hoţ. Domnu s'a supărat mai rěu şi, galben de mânie, s'a repeḑit la mine ca să mě dea afară... Şi étă cum m'a adus de 'i-am cârpit douě palme.

Pe când reclamantul voesce să replice, Tribunalul condamnă pe prevenit la 16 franci amendă.

Prevenitul, către reclamant: Daca creḑi că 16 franci amendă sunt uă reparaţie indestulătóre pentru palmele ce ai primit, trebue să'ţi placă mult acest soiu de reparaţie.

Bucuresci. — Typ. Curţei Regale, pr. F. Göbl Fii, Pasagiul Român, 12

ANUL XII. — Nr. 72. DUMINICA 9 OCTOMBRE 1883

DREPTUL

LEGISLATIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENTIA — ECONOMIE POLITICA

Prim-Redactor: DEMETRU C. POPESCU

ESE DE DOUE ORI PE SEPTEMANA

Redactor-Administrator: NICOLAE CHRISTESCU

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA ĐIARULUI, PASAGIUL ROMAN, 10

ABONAMENTELE se fac pe an şi pe jumĕtate de an: la 1iu Decembre şi 1iu Maiu. De la 1iu Iulie pênĕ la 20 August ḑiarul nu apare.

Anunţuri: linia 40 bani. *Scrisorile nefrancate se refusă* Un numĕr: 50 bani

COSTUL ABONAMENTULUI Pe an, 40 lei; pe jumĕtate an, 20 lei. *Studenţiĭ plătesc pe jumĕtate* Pentru străinĕtate se adaogă timbrul postal.

SUMAR

Bucuresci, 8 Octombre 1883

Un insemnat numĕr din membrii Baroului Capitalei au adresat Dlui G. Vernescu, decanul corpului de avocaţi din Ilfov, următórea petiţiune:

Domnule Decan,

Cunoscut este Domniei vóstre, ca şi noĕ tutulor, abusul ce s'a făcut şi se face cu legea organică a corpului de avocaţi din ţară.

Legea din 1864, atât de clară in disposiţiunile sale, privitóre la admiterea in barou a celor cari se destină carierei de avocat, a fost atât de rĕu aplicată, in cât nu se mai póte numi aplicaţiune, ci un sistem imaginat de a compromite şi a degrada uă profesiune utilă societăţei, care in tóte ţĕrile şi in tot-d'a-una a fost considerată şi bine vĕḑută.

Nu de puţin timp durézā acéstă stare de lucruri, şi nu impasibil a stat Baroul din Bucuresci. Lucrările sale de a remedia la acest rĕu n'au avut pênĕ acum nici un succes.

Acésta insă nu trebue a ne face să părăsim şi să nu reiterăm incercările nóstre spre a ajunge, prin respectul legei, a ridica prestigiul corpului de avocaţi, atât de grav atins prin inscrierea in Barou a tot felul de persóne, cari consideră Baroul ca un ultim refugiu al activităţei lor, găsită netrebnică aiurea.

Funcţionari de tóte categoriile, depărtaţi de guverne, daţi judecăţei şi condemnaţi la pedepse de tot felul,

Negustori faliţi şi nereabilitaţi,

Vechi tutungii al căror comerciu a incetat de uă dată cu monopolul Statului,

Cârcimari cari au fost in imposibilitate de a 'şi plăti datoriile fiscale,

Zarafi de strade ajunşi fără căpĕtâiu,

Şi alţii mulţi de felul acestora, — cu toţii găsesc că profesiunea de avocat este singura ce le mai remâne de imbrăcişat, in facia imposibilităţei de avé alta, graţie uşurinţei, daca nu relei credinţe, câtor-va consilie de disciplină din judeţe cari se fac complici cu postulanţii la avocatură.

In facia unei asemenea stări de lucruri şi pentru prestigiul acestui corp, din care avem onórea a face parte impreună cu Domnia vóstră, credem, Domnule Decan, că nu mai e de asteptat in ceea ce privesce remediarea rĕului.

Vĕ rugăm déră să bine-voiţi a convoca intregul Barou din Bucuresci, spre a avisa cu toţii asupra mĕsurilor ce trebuesc luate pentru ridicarea prestigiului atât de decăḑut al acestui corp, pe care legislaţiunea ţĕrei şi in special legea organisărei judecătoresci il pune pe uă tréptă egală cu puterea judecătorésca.

Primiţi, Domnule Decan, asigurarea deosebitei nóstre consideraţiuni.

Semnaţi: I. E. Săndulescu-Nanovénu. — Al. Dristoreanu. — Gr. M. Jipescu. — A. Vlădescu. — C. Stephanescu-Priboy. — A. I. Vartha. — C. Fortunatu. — Ion Orghidan. — I. Tauşanu. — A. Capitolin. — C. N. Bucşean. — N. Vrabiescu. — Al. Antimescu. — G. Mihuleţ. — N. Ghiţescu. — Gr. El. Paucescu. — George Chiru. — G. Gr. Dancovici. — B. C. Livianu. — A. Vanico. — G. Warlam. — Constantin I. Polysu. — Const. Christescu. — C. N.

Berescu. — A. C. Comănescu. — N. G. Stetănescu. — Mich. Paleologu. — Al. I. Ulubeanu. — St. Ionescu. — V. Calligari. — N. Christescu.

Incă din primele ḑile ale reaparițiunei *Dreptului* sub noua redacțiune, ne-am creḑut datori să cerem indreptarea rěului produs prin inscrierile unor consilie de disciplină lipsite de ori-ce scrupul și de ori-ce rușine. Toți indiviḑii cari n'au uă profesiune bine definită, ḑiceam noi, 'și-o găsesc in Barou, grație acestor autorități cari, in dispreţul vědit al legei, fac să figureze ca avocați persóne nu numai fără titluri academice, déră neposedând noțiunile cele mai elementare de drept și, ceea ce e mai grav, cunoscute prin improbitatea lor de caracter. Cititorii nostri 'și-aduc a minte că consiliul de disciplină din Ilfov, sub presiunea reclamațiunilor unanime ce se ridicaseră in acéstă privință, se decisese să interḑică dreptul de a pleda tutulor acelora cari nu fuseseră trecuți in tabloul sěu. Acéstă energică resoluțiune incepuse deja a produce efectele sale, și unele Tribunale recusară din oficiu pe aceia cari, inscriși in alte județe, pledau in mod obicinuit inaintea lor. Din nenorocire, Curtea de apel din Bucuresci, secțiunea III, printr'uă decisiune dată de trei consilieri și rěmasă celebră, anulă, in urma apelului celor interesați, incheiările in cestiune și decise că uă persónă, inscrisă intr'un județ óre-care, are dreptul de a pleda nesupărată in tótă țara.

E inutil, credem, să mai revenim asupra discuțiunilor la cari a dat nascere acéstă neasteptată hotărire. Ne-am arětat altă dată (1), cu destulă amărăciune, sentimentul nostru asupra interpretărei la care s'a oprit Curtea faciă cu art. 4 din legea constituirei corpului de avocați. Ceea ce voim să constatăm astăḑi, este că situațiunea creată acestei profesiuni a devenit cu desăvêrșire intolerabilă. Scandalul nu póte fi impins mai departe. Epitetul de avocat a devenit sinonim cu acela de șarlatan. Este deci absolut necesară uă miscare de reacțiune in contra elementelor nesănětóse ce au năpădit in Barou, și de aceea aprobăm cu tot dinadinsul inițiativa luată de avocații bucuresceni. De astă dată, sperăm că, pentru prestigiul și onórea corpului ce representă, D. G. Vernescu nu va avé repaos pênĕ ce nu va reuși să stêrpéscă abusul ce se practică

(1) Veḑi *Dreptul* din 4 Ianuarie 1881

de atâta timp. Este absurd intr'adevĕr ca numai cariera de avocat, una din cele mai delicate și mai dificile, dupe părerea generală, să fiă deschisă tutulor „fructelor seci" ale societăței, pe când tóte celelalte, fără escepțiune, le sunt inchise prin titluri și condițiuni speciale de capacitate.

Momentul de lucru este din cele mai oportune. Inșiși magistrații Curței de apel din Bucuresci s'au convins, in cele din urmă, că acéstă libertate ilimitată de inscriere conduce la consecuențe revoltătóre (1), și, dupe informațiunile ce avem și pe cari le credem esacte, ei se vor intruni cu toții in curênd spre a căuta să pue capĕt acestui rĕu.

N. Christescu

JURISPRUDENȚA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE, SECȚ. I

Ședința din 12 Septembre 1883

Președința Dlui Gr. Lahovari, consilier

G. Botez și alții cu Nicolae și Elena Ceșcu

HOTARIRI. — PUBLICITATE. — TREBUE SA RESULTE ESPRES SAU IMPLICIT DIN PROCESUL-VERBAL DE AUDIENȚA. — ART. 118 PROC. CIVILA. — CASARE.

Procesul-verbal care constată hotărirea luată de uă instanță judecătorèscă se subscrie de magistrații ce au pronunțat'o și se citesce in ședință publică de președinte.

Indeplinirea acestor formalități este de ordine publică, și trebue să resulte espres sau tacit din insuși procesul-verbal al audienței.

Nr. 302. — Casată, in urma recursului făcut de Dlor G.

(1) Ḑilele trecute, un individ, inscris ca avocat de consiliul de disciplină din Tĕrgoviste, s'a presentat inaintea Dlui prim-președinte al Curței de apel din Bucuresci, spre a presta jurămêntul, in stare de ebrietate notorie.

Dintre tóte consiliele din țară, acela care a abusat mai mult de puterea sa este fără indouială consiliul de disciplină din Tĕrgoviste. Inaintea lui, nici un samsar, nici un negustor mofluz, nici un epistat dat afară din slujbă, nici un agent secret al poliției, nici un pretins secretar al cutărui sau cutărui avocat, nici un vagabond in fine n'a intêmpinat vre un refus. Toți au fost inscriși, in lipsă de titluri, pe basa probelor sunătóre ce presentau.. Prin călcarea patentă a art. 1 din legea constituirei corpului de avocați, dupe care nu vor puté esercita acéstă profesiune in viitor de cât aceia cari vor avé diploma de studiul dreptului de la uă facultate de drept română sau de la una din facultățile străine, acest consiliu s'a pus afară din lege și incheiările sale, credem noi, trebuesc considerate ca nule și neavenite.

Pe cât ne aducem a minte, acum câte-va luni, un mare numĕr de avocați din Bucuresci au cerut Dlui procuror general darea in judecată a acestui consiliu pentru abus de putere. Cu părere de rĕu trebue să o spunem, parquetul Curței n'a luat nici uă decisiune pênĕ astăḑi.

Botez, Maria Botez şi Maria Voişel, decisiunea Curţei de apel din Iaşi, secţiunea II, cu Nr. 129, din 1882, in procesul ce au avut cu Dlor Nicolae Ceşcu şi Elena Ceşcu, pentru anularea unei vênḑări.

S'au ascultat: D. N. Mandrea, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă; DD. D. Alexandresco şi I. Voişel, avocaţii recurenţilor, in desvoltarea motivului de casare; D. C. Arion şi G. Paladi, avocaţii intimaţilor, in combateri.

Curtea, deliberând:

Asupra motivului de casare intemeiat pe: „Violarea art. 118 Proc. civilă."

Considerând că legiuitorul prin art. 118 Proc. civilă prevede că indată ce majoritatea s'a format, va resuma opiniunea sa intr'un proces-verbal subscris de judecători pe care preşedintele 'l va citi in audienţă publică; că indeplinirea acestei formalităţi de publicititate este de ordine publică, şi trebue să resulte espres sau implicit din chiar procesul-verbal al audienţei, conform disposiţiunilor acestui text de lege; că intru cât din procesul-verbal, dupe care s'a presentat copie, nu reese că acéstă formalitate a fost observată, ca atare mijlocul invocat este intemeiat;

Pentru aceste motive, şi fără a mai discuta cele-alte mijlóce invocate, caséză, etc.

CURTEA DE APEL DIN BUCURESCI, SECŢIUNEA I

Şedinţa din 20 Septembre 1883

Preşedinţa Dlui G. E. Schina, preşedinte

Samuel Arie cu Moreno Esra

APEL. — EFECTELE SALE. — JURAMÊNT NEPRESTAT INAINTEA PRIMEI INSTANŢE. — ART. 1211 COD. CIVIL; ART. 167, 234 ŞI 245 PROC. CIVILA.

JURAMÊNT. — OVREI. — PRESTAREA JURAMÊNTULUI IN SINAGOGA.

1° Apelul fiind devolutiv de instanţă, Curtea de apel este investită cu plenitudinea juridicţiunei când tóte punctele ce imbrăcişéză cererea originală sunt din nou propuse inaintea sa.

Astfel, când uă parte nu se presentă spre a presta jurământul dat in prima instanţă, ea este in drept, in apel, a cere repetarea acestei probe, mai ales când neprestarea sa se esplică prin diferite impregiurări.

2° Jurământul deferit ovreilor se prestéză in sinagogă pe tablele lui Moise.

D. Samuel Arie a făcut apel contra sentinţei Tribunalului Ilfov, secţiunea IV, cu Nr. 107, din 1883, in procesul ce are cu Moreno Esra.

S'a presentat apelantul asistat D. avocat B. M. Missir şi defendorul de D. avocat Athanase Kiriac.

Curtea,

Avênd in vedere că, prin efectul devolutiv al apelului, ea are căderea a pipăi şi judeca din nou tóte cestiunile de drept şi fapt ce au fost aduse in judecata primei instanţe; că instanţa de apel e mai ales investită cu acéstă plenitudine de juridicţiune când tóte punctele ce imbrăcişéză cererea originală sunt propuse din nou inaintea instanţei de apel;

Avênd in vedere disposiţiunile art. 245 Proc. civilă, care declară că partea căreia se defere un jurământ, nepresentându-se spre a 'l săvêrşi, póte fi considerată că refusă de a'l primi şi prin consecuenţă, conform art. 1211 Cod. civil, trebue a cădé in pretenţiunea sau in propunerile sale de apărare; că acéstă disposiţiune a art. 245 Proc. civilă (omogenă cu aceea a art. 167 şi 234 Proc. civilă), formând uă escepţiune la principiul stabilit de art. 150 Proc. civilă, care prevede că cererea reclamantului pentru a fi admisă să fiă justă şi bine intemeiată, trebue interpretat in sensul că lipsa pîrîtului la ḑiua şi locul insemnat spre a săvêrşi jurământul equivaléză cu uă primire din parte'i a cererei reclamantului, cu uă recunóscere tacită a conclusiunilor acestuia; că, in casul când nepresentarea pîrîtului pentru a săvêrşi jurământul se esplică prin diferite impregiurări, cum spre esemplu necomunicarea punctelor asupra cărora s'a deferit jurământul, disposiţiunea rigurósă a art. 245 Proc. civilă nu 'şi póte avé aplicaţiunea;

Avênd in vedere şi disposiţiunile art. 332 şi 333 Proc. civilă;

Curtea, usând la rêndul ei de facultatea ce acordă judecătorului disposiţiunile art. 245 Proc. civilă, nu consideră ca un refus din partea apelantului Samuel Arie faptul nepresentărei a săvêrşi jurământul cu ocasiunea judecăţei de la Tribunal.

In ceea ce privesce forma jurământului, Curtea, adoptând motivele sentinţei Tribunalului, admite apelul interjetat, şi decide ca apelantul să presteze jurământul deferit astfel cum a fost formulat la prima instanţă; acest jurământ să se presteze in sinagogă, etc.

Semnaţi: G. E. Schina, Al. Stoicescu, M. Poianaru-Bordea.

CURTEA DE APEL DIN IAŞI, SECŢIUNEA II

Şedinţa din 9 Octombre 1882

Preşedinţa Dlui I. A. Antoniu, preşedinte

G. Botez şi alţii cu Nicolae şi Elena Ceşcu

SIMULAŢIUNE. — PROBA. — PARŢI CONTRACTANTE. — DOL. — PROBA CU MARTORI. — ART. 960 ŞI 1198 COD. CIVIL.

SIMULAŢIUNE. — EFECTELE ANULAREI UNUI ACT SIMULAT CONTRA TERŢIILOR AQUISITORI DE REA CREDINŢA. — ART. 1175 ŞI 1321 COD. CIVIL.

DAUNE-INTERESE. — SOCIU DAND AUTORISAŢIUNE SOCIEI. — NU ESTE PASIBIL DE DAUNE-INTERESE. — ART. 199 ŞI 1340 COD. CIVIL.

1° Intre părţile contractante, simulaţiunea se póte

dovedi cu presumpţiuni şi martori, când s'a intrebuinţat dol şi manopere viclene de una din părţi.

2° Efectele anulărei unui act pentru simulaţiune se resfrâng şi asupra terţiilor aquisitori cari au contractat cu rea credinţă, avênd cunoscinţă de simulaţiune.

3° Sociul, care intervine intr'un contract numai pentru a autorisa pe socie, nu este responsabil de daunele-interese născute din causa formărei acelui contract.

Nr. 129. — Dlor G. Botez şi Maria Botez, de uă parte, Ioan Voişel precum şi Maria Voişel, de alta, au făcut apel contra sentinţei Tribunalului Iaşi, secţiunea IV, cu Nr. 25, din 1882, pronunţată in procesul ce au cu Nicolae Ceşcu, Elena Ceşcu şi alţii, pentru anularea unei vênḑări.

S'au presentat apelanţii prin DD. avocaţi Al. Xenopolu, Ioan Voişel şi C. Lepădatu, şi defendorii prin DD. avocaţi Abgar Buicliu şi M. Miclescu.

Curtea,

Avênd in vedere sentinţa Tribunalului de ântâia instanţă cu Nr. 25, din 25 Februarie anul curent, prin care pe de uă parte se declară simulată vênḑarea cu data din 14 Maiu 1881, prin care D. N. Ceşcu vinde Dnei Maria Voişel uă casă a sa din acest oraş, éră pe de alta se anuléză vênḑarea consimţită de Dna Voişel către socii Gheorghe şi Maria Botez a aceluiaşi imobil, condemnându-se in acelaşi timp socii Voişel la restituirea preţului şi daune-interese ;

Considerând că, din actele presentate şi anqueta cu martori făcută in prima instanţă, se constată că apelantul D. N. Ceşcu, fiind in divorţ cu socia sa, avea de sfătuitor pe Ioan Voişel (avocat); că socia obţinênd in cursul instanţei uă hotărire prin care 'i se acorda alimente 60 lei pe lună, Voişel, avocatul, pentru a sustrage de la urmărire averea clientului sĕu, consiliéză pe acesta ca prin uă vênḑare, in aparenţă seriósă, să tréčă casele sale, singura sa avere, către socia sa Maria Voişel; că Ceşcu, ascultând consiliele avocatului sĕu, prin actul din 18 Maiu 1881, transcris in registrele respective, vinde sociei acestuia, Dna Voişel, casa sa din strada Albineţ cu preţul de 1,200 franci, casă pe care şi Dna Voişel la rêndul sĕu o trece in vênḑare Dlui G. Botez şi sociei sale Maria cu preţul de 200 galbeni numĕraţi la incheiărea contractului (Veḑi actul de vênḑare cu data de 8 Octombre); că simulaţiunea vênḑărei către Dna Voişel resultă in mod indubitabil ântâiu, din faptele că posesiunea casei pretinsă vêndută a avut'o neintrerupt Ceşcu, pretinsul vênḑător, şi o are şi astăḑi, ocupând parte din camere el cu familia sa, şi parte avêndu-le inchiriate; că este notoriu apoi că socii Voişel nu posed nici uă avere, şi daca in audienţă Dna Voişel a afirmat că a avut uă dotă şi că din dota sa tocmai in timpul cumpărărei a primit de la Casa de consemnaţiuni uă sumă óre care, prin nimic nu s'a justificat acésta, precum n'a fost in stare să justifice nici graba pusă de a instrăina imobilul prin vênḑare, când aquisiţiunea o făcuse tocmai, pentru a'şi plasa, dupe cum ḑice, in mod mai sigur şi mai avantagios banii sĕi; că preţul chiar stipulat de 100 galbeni este *vil*, căci din depunerile martorilor (Veḑi A. Sadovénu) resultă că ele valoréză de la 300—400 galbeni şi că Botez chiar care le-a cumpărat a plătit in dublu preţul de 1200 franci, cu tóte că vênḑarea către el s'a făcut in impregiurări cari 'l autorisau de a căuta ca aquisiţiunea să o facă cu un preţ cât mai mic; că, in urmă, simulaţiunea se probéză nu mai puţin evident şi prin declaraţiunile a uă sumă de martori ascultaţi in prima instanţă, dintre cari unii in legături de inrudire apropiate cu sociul Voişel şi alţii prietini şi colegi de scólă ai lui (1); că D. Voişel insuşi, printr'uă scrisóre adresată Dlui Ceşcu, presentată de către acesta şi declarată in audienţă că e posterióră vênḑărei, recunósce implicit simulaţiunea vênḑărei; că daca acéstă scrisóre nu póte in adevĕr fi considerată ca un inceput de probă, intru cât ea nu emană de la insăşi Dna Voişel, şi nici se constată că sociul sĕu să fi lucrat ca mandatar, fiă convenţional, fiă legal, ea constitue totuşi uă mărturisire, care nu póte să fiă bănuită;

Avênd in vedere că prin depunerile aceloraşi martori se constată că apelantul D. Ceşcu n'a consimţit la simulaţiunea vênḑărei de cât sub influenţa dolului şi a manoperelor practicate de socii Voişel, manopere fără de cari dênsul n'ar fi consimţit; că aceste manopere, intrebuinţate pentru a'i surprinde consimţimêntul şi a abusa in urmă de uă confienţă escitată prin asemenea mijlóce, reese mai cu sémă din modul cum socii Voişel au căutat a se insinua pe lêngă Ceşcu şi a'i căpĕta increderea: astfel, se constată că imediat ce 'i s'a dat consiliul de a trece in aparenţă imobilul pe numele Dlui Voişel, Ceşcu a fost tratat şi primit in casa lor ca cel mai intim amic, petrecea tot timpul in casa lor, şedea la masa lor şi chiar la preumblare nu se separau; că, dupe părerea unuia din martori (D. Săvinescu), esista mai cu sémă uă intimă relaţiune intre Dna Voişel şi D. Ceşcu, pe care 'l vedea adese-ori eşind la preumblare şi pe care 'l sfătuia chiar să 'şi lase femeia sa (v. dep. lui Sadovénu); că, osebit de acestea, 'i s'a lăsat posesiunea imobilului şi 'l-a asigurat că proprietatea este tot a sa, şi că vênḑarea nu e făcută de cât pentru a sustrage imobilul de la urmărirea sociei sale; că nu se póte déră susţine că ceea ce a determinat pe Ceşcu a consimţi la simulaţiune ar fi fost interesul sĕu personal, neatârnat de ori-ce manopere intrebuinţate, fiind interesul sĕu prea minim, şi nici chiar era de ingrijit că socia sa să urmăréscă imobilul pentru acei 60 lei pe lună, când din singurele venituri ale imobilului ea putea să se acopere de creanţa sa; că, fiind astfel, e evident că consimţimêntul Dlui Ceşcu n'a fost liber, şi că neputênd prin urmare a se refusa de a 'l da, nici a 'şi reserva prin mijlocul unui contra-inscris putinţa de a dovedi simulaţiunea, martorii sunt admişi pentru a dovedi in acelaşi timp simulaţiunea şi dolul, fiind par-

(1) Nu mai reproducem depunerile martorilor, de óre ce nu presentă nici un interes din punctul de vedere juridic. *(N. R.)*

tea in aşa cas in imposibilitate de a 'şi procura uă probă scrisă despre simulaţiunea vênḑărei (art. 1198 Cod. civil); că hotărirea juridicţiunei corecţionale, invocată in acéstă privinţă ca autoritate a lucrului judecat (decisiunea Curţei cu Nr. 114, din 25 Februarie a. c.), nu póte să fiă uă pedică, ca aceleaşi fapte cari au motivat acea urmărire să fiă in urmă articulate, inaintea instanţelor civile, in sprijinul unei acţiuni in nulitate a convenţiunei ca afectată de dol, de óre-ce aceleaşi fapte, cari n'au putut să constitue manopere constitutive de escroquerie in sensul art. 334 Cod. penal, pot să constitue violenţa sau dolul in sensul art. 956 şi 960 Cod. civil, şi decisiunea in speciă aquită pe socii Voişel tocmai pentru că manoperele intrebuinţate spre a smulge actul de vênḑare simulat nu sunt manopere in sensul art. 334 Cod. penal; că, astfel, nu póte fi vorba de lucru judecat şi nici de contrarietate de hotăriri; că, ori-cari să fiă considerantele acelei decisiuni asupra simulaţiunei, ele nu constitue lucru judecat; că apoi nici este esact a se susţine că Curtea ar fi declarat că nu este dol, nu este simulaţiune, căci considerantele hotărirei tocmai constată că numai confundându-se dolul civil (art. 960 Cod. civil) cu manoperele constitutive de escroquerie (art. 334 Cod. penal) s'au putut califica acele promisiuni de manopere fraudulóse; că astfel ceea ce decisiunea tăgăduesce este dolul criminal (art. 334 Cod. penal), éră nu dolul civil; că in acea instanţă apoi nici s'a avut in vedere alte fapte ca manopere constitutive de escroquerie de cât asigurările date de socii Voişel lui Ceşcu, posterior contractului, ca să nu insiste precum insista pentru a 'i se da un contra-inscris, căci póte să fiă găsit de socia sa şi atunci simulaţiunea e descoperită; că contra-anqueta cerută de apelanta Dna Voişel nu tinde la alta de cât la uă străgănire a procesului fără nici uă utilitate, pe cât timp nu se justifică că in prima instanţă 'i s'ar fi refusat, precum afirmă martorii; că nu se articuléza apoi faptele asupra cărora martorii au a depune, spre a se verifica daca sunt admisibile, adică de sunt pertinente, concludente şi proba cu martori să fiă admisă de lege (art. 185 Proc. civilă); că, in privinţa intervenţiunei in proces a Dnei Ceşcu, nu este prin nimic dovedit că ea s'ar fi reconciliat cu sociul ei şi că astfel creanţa ei alimentară ar fi incetat, căci, chiar de s'ar fi dus in casa sociului, precum se afirmă, motivul, dupe cum se constată, n'a fost de cât pentru a surveghia de copii sĕi; că nu se póte déră susţine că dênsa n'are calitate de creditóre şi că astfel n'ar puté ataca actul simulat; că, apoi, opunerea nu are nici chiar interes, intru cât acţiunea se esercită de către insuşi sociul Dnei Ceşcu, parte contractantă, şi martori pentru a dovedi simulaţiunea sunt admişi şi din partea sa, fiind alegat dolul ;

Avênd in vedere că, uă dată stabilită simulaţiunea vênḑărei către Dna Voişel, intrebarea este daca in speciă cei d'al treilea aqiusitori, socii Botez, pot să invóce art. 1175 Cod. civil, dupe care actul secret sau contra-inscrisul nu are nici un efect in contra celor de al treilea ;

Avênd in vedere că in acéstă privinţă se constată, in fapt, că socii Botez tratând cu Dna Voişel, proprietară aparentă a imobilului, sciau că imobilul se posedă de D. Ceşcu, pretinsul vênḑător către Dna Voişel, cu tóte că de la data acestei transmisiuni (15 Maiu) şi pênĕ la transmisiunea către ei (8 Octombre) trecuse mai bine de cinci luni; că simulaţiunea chiar nu o ignora, căci Ceşcu, indată ce s'a informat că Dna Voişel cată a instrăina imobilul şi a abusa astfel de increderea sa, s'a plâns la multe persóne, şi chiar Dlui Botez, cu ocasiunea când a venit să vadă imobilul, 'i-a spus că nu se póte vinde, că vênḑarea către Dna Voişel este economicósă şi făcută numai, precum a ḑis avocatul sĕu Voişel, pentru a scăpa de urmărirea sociei sale; că, in ajunul transcrierei actului care a avut loc la 8 Octombre, transmisiunea către Dna Voişel era deja atacată de Ceşcu, pretinsul vênḑător, prin uă plângere in escroquerie adresată primului procuror al Tribunalului, plângere care a provocat uă urmărire contra socilor Voişel ca preveniţi de escroquerie; că, in ḑiua transcrierei actului (8 Octombre), socia Dlui Ceşcu, fiind in sala Tribunalului, a inceput să plângă in gura mare rugând pe D. procuror Paraschiv, care era pe acolo, să intervină pentru a nu se autentifica actul; că Botez, care se afla in Tribunal, cunoscea tóte aceste plângeri şi chiar a ḑis către avocatul sĕu Alcaz că actul de vênḑare al Dnei Voişel a auḑit că este simulat; că martorul Florescu 'i-a spus chiar destăinuirea ce 'i făcuse Voişel, că adică vênḑarea către socia sa nu este seriósă, şi Botez cu tóte acestea a intrat in audienţă, a declarat conisimţimêntul, şi când s'a intors in sală a ḑis că, daca scia tóte câte 'i-a spus martorul, nu cumpăra casa; că, aquisiţiunea fiind făcută in aşa impregiurări, evident apelantul Botez nu póte susţine in mod serios că a ignorat contra-inscrisul; că a fost inşelat că a cumpărat de la adevĕratul proprietar şi in vederea unui act public, când tocmai acel act era denunţat şi disimulat şi Dsa scia acésta; că, neputênd déră fi inşelat prin esistenţa unui contra-inscris care 'l cunoscea, nu póte invoca art. 1321 Cod. civil şi a cere astfel nulitatea contra-inscrisului; că, daca legea in adevĕr (art. 1321) este generică şi nu face nici uă distincţiune, din acésta nu urméză că legea nu ar cere buna credinţă, căci acéstă condiţiune resultă necesarmente din principiul sau motivul esenţial pe care este fundat textul: contra-inscrisul in adevĕr n'are nici un efect contra celor d'al treilea, pentru că ei n'au putut să 'l cunóscă; când insă dênşii cunosc că contractul este simulat, ei cunosc adevĕrata convenţiune, şi nu pot astfel a se plânge că au fost inşelaţi; că, apelantul déră primind a deveni proprietar al imobilului in aceste condiţiuni, n'a putut să câstige alt titlu de cât acela de proprietar aparent ce 'l avea şi autórea sa, Dna Voişel.

In privinţa apelului Dlui I. Voişel :

Avênd in vedere că sentinţa Tribunalului condamnă *in solidum* pe socii Voişel la restituirea preţului către socii Botez şi daune-interese; de asemenea se condamnă la daune-interese şi către Dna Ceşcu, intervenientă in proces ;

Avênd in vedere că D. Voişel, sociul Dnei Voişel, nu este

parte in contractul de vêndare către socii Botez, căci singură Dna Voişel, pretinsa proprietară, declară că trece in vêndare imobilul ce şi dênsa 'l are cumpărat de la Dna Ceşcu prin actul din 18 Maiu 1881; că D. Voişel, neintervenind in contract de cât pentru a autorisa pe socia sa (art. 199 Cod. civil), nu póte să fiă obligat la restituirea preţului: preţul, in cas de evicţiune, se restitue de vêndător, şi vêndătorul este Dna Voişel, socia sa (art. 1340 Cod. civil); că, daca 'i s'ar imputa dolul sociei sale de a fi vêndut un imobil care scia că nu este al sĕu, dol la care a participat şi dênsul prin autorisarea ce 'i-a dat, daunele-interese şi in acest cas nu pot fi acordate, intru cât este constatat că cumpărătorul Botez cunoscea pericolul evicţiunei, şi astfel a renunţat la dreptul de a reclama reparaţiunea daunei care trebue să 'şi-o impute sieşi: nu e vêndătorul care in aşa cas 'l-au indus in eróre, nici 'i-au causat vre uă daună; că, in privinţa daunelor catre Dna Elena Ceşcu, acestea nu se justifică prin nimic, Dna Ceşcu n'a intervenit in acéstă instanţă de cât spre a se uni cu debitorul sociului ei şi a sprijini astfel acţiunea in declaraţiune de simulaţiune; că, uă dată acéstă simulaţiune pronunţată, scopul sĕu este atins, şi nu póte reclama alte daune de cât să 'i fiă permis a urmări imobilul pentru plata creanţei sale alimentare; că nu se justifică apoi in fapt că ar fi incercat vre uă daună din faptul apelantului Voişel, pentru a pretinde astfel uă reparaţiune;

Pentru aceste motive, in majoritate, admite apelul lui Ioan Voişel, reformézǎ sentinţa Tribunalului, respinge tóte cele-alte apeluri, etc.

Semnaţi: I. A. Antoniu, Al. Teodorénu, Gh. Dimachi.

OSEBITA OPINIUNE

Nu ne unim cu pǎrerea majoritǎţei pentru motivele următóre:

Că din desbaterile şi deposiţiunile martorilor resultă intr'un mod neindoielnic că Ceşcu, fiind in duşmănie cu socia sa cu care era in proces de despărţenie, şi care obţinuse in contra numitului uă sentinţă pentru plată de pensiune alimentară, a voit cu tot dinadinsul să'şi ascundă averea, pentru ca socia sa să nu aibă ce urmări pentru a se indestula cu pensiunea alimentară; că, spre a ajunge la acest scop, este evident că a adoptat cu cea mai mare uşurinţă mijlocul ce'i s'a indicat de Voişel, de a trece adică imobilul pe numele sociei acestuia printr'un contract de vêndare simulat; că din deposiţiunile martorilor nu resultă că socii Voişel au intrebuinţat manopere fraudulóse spre a determina la facerea vêndărei simulate pe Ceşcu, care era aşa de dispus de a'şi ascunde averea sa vĕdută de urmărirea sociei sale; că ceea ce resultă cu certitudine din instrucţiunea procesului, este că mijlócele arĕtate de martori au fost intrebuinţate de socii Voişel spre a indupleca pe Ceşcu să crédă că nu este necesitate şi că ar fi chiar periculos de a'i se da un contra-inscris spre a puté dovedi in cas eventual simulaţiunea contractului de vêndare; că acele mijlóce intrebuinţate dupe efectuarea vêndărei simulate nu au putut viţia consimţimêntul dat de Ceşcu la asemenea vêndare; că, prin urmare, nu se póte susţine că Ceşcu a consimţit la simulaţiunea vêndărei sub influenţa dolului şi a manoperelor intrebuinţate de socii Voişel şi că 'i-a fost imposibil a 'şi procura dovadă scrisă despre simulaţiunea actului de vêndare; că, astfel, Ceşcu nu se póte servi de deposiţiunile martorilor spre a dovedi simulaţiunea in contra Mariei Voişel, cumpărătórea aparentă;

Avênd in vedere că nu este dovedit că socii Botez, in momentul când au cumpărat imobilul de la Maria Voişel, ar fi sciut că acésta este proprietară numai aparentă; că este constatat că vêndarea nu s'a făcut in diua când s'a transcris actul la Tribunal, ci se făcuse mai 'nainte şi se constatase chiar printr'un act sub semnătură privată (zdelcă); că, prin urmare, chiar de s'ar admite că Botez a aflat despre simulaţiunea vêndărei in diua transcrierei actului din denunţările făcute la parquet contra socilor Voişel, acésta nu ar puté avé nici uă influenţă asupra bunei sale credinţe din momentul incheiărei contractului; că nu este constatat că, la incheiărea contractului de vêndare dintre Maria Voişel şi socii Botez, acestia ar fi avut cunoscinţă de simulaţiunea titlului de proprietate a celei d'ântâiu; din contra, cumpărătorii Botez erau autorisaţi a crede că Maria Voişel este proprietară reală a imobilului vêndut, de óre ce chiar din declaraţiunea făcută de Ceşcu la judele instructor, in procesul corecţional intentat contra socilor Voişel, resultă că numitul scia când intre Maria Voişel şi socii Botez se trata de vêndarea caselor şi cu tóte acestea nu se constată că a luat vre uă precauţiune spre a impedica vêndarea; că, astfel, socii Botez fiind de bună credinţă, nu li se póte opune invoiala secretă care a modificat actul public de vêndare petrecut intre Ceşcu şi Maria Voişel;

Avênd in vedere că Elena Ceşcu, nu mai are interes de a cere anularea vêndărei pentru simulaţiune, fiind că din desbateri resultă că numita s'a reconciliat cu sociul sĕu, de óre ce locuesce impreună cu dênsul, aşa in cât a incetat efectele hotărîrei prin care Ceşcu este condemnat la plata pensiunei alimentare;

Pentru aceste motive, suntem de opiniune a se admite apelul socilor Botez, a se reforma sentinţa Tribunalului şi a se respinge reclamaţiunea lui N. Ceşcu şi Elena Ceşcu indreptată contra socilor Botez.

Semnaţi: V. Tasu, I. I. Vrâncènu.

TRIBUNALUL DIN IAŞI, SECŢIUNEA II

(Corespondenţa particulară a *Dreptului*)

Şedinţa din 23 Septembre 1883

Preşedinţa Dlui E. Mavrocordat, membru

Grigore Mocanu şi alţii, daţi in judecată pentru contrabandă de bĕuturi spirtóse

CONTRAVENŢIUNE. — PEDÉPSA 10 LEI. — CONFISCAŢIUNE. — DREPTUL DE APEL. — ADMITERE. — ART. 169 PROC. PENALA.

DOVEDIREA CONTRAVENŢIUNEI. — PROCES-VERBAL. — STRICTA INTERPRETARE. — PROBA TESTIMONIALA. — ADMITERE CONTRA PROCESULUI-VERBAL INCHEIAT DE AJUTORUL DE PRIMAR. — ART. 152 PROC. PENALA.

1° Contravenientul care a fost condemnat numai la ḑece lei amendă are, in principiu, tot-d'a-una dreptul de apel, daca, pe lêngă amendă, s'a ordonat şi confiscaţiunea obiectului declarat de contrabandă, căci, in asemenea cas, confiscaţiunea fiind uă adevĕrată pedépsă, in realitate contravenientul a suferit uă condemnaţiune superióră sumei de ḑece lei şi, prin urmare, art. 169 nu'şi póte avé aplicaţiune.

2° Legile penale fiind de strictă interpretare, procesele-verbale incheiate de un ajutor de primar pentru stabilirea unei contravenţiuni pot in tot-d'a-una fi combătute prin dovada contrarie, de óre ce art. 152 Proc. penală opresce dovada testimonială numai in cât privesce procesele-verbale ale procurorilor, subprefecţilor, poliţailor şi primarilor, fără a enumera şi pe ajutorul de primar intre acesti funcţionari privilegiaţi ale căror constatări nu pot fi atacate de cât pe calea inscripţiunei in fals.

Nr. 415. — Astăḑi, fiind termenul defipt pentru cercetarea apelului făcut de Grigore Mocanu, Iordache Spânu şi Haim Aizik, pentru contravenţiune, la apelul nominal s'au presentat apelanţii in persónă, asistaţi de D. avocat Dimitrie Alexandresco, éră primarul din Cucuteni prin D. avocat G. Nicolénu, fotoliul Ministerului public fiind ocupat de D. prim-procuror S. Theodor.

Tribunalul,

Avênd in vedere incidentul ridicat de Ministerul public prin care se cere a se respinge pur şi simplu apelul preveniţilor in basa art. 169 Proc. penală, pentru motivul că preveniţii au fost condemnaţi la câte ḑece lei amendă;

Avênd in vedere insă că, pe lêngă amenda la care preveniţii se vĕd condemnaţi, li s'au mai confiscat uă balercă şi un ulcior de rachiu, pentru a se vinde in folosul comunei;

Considerând că confiscaţiunea, care are ca şi amenda caracterul unei adevĕrate pedepse, este uă condemnaţiune pecuniară, de óre ce se resolve in perderea unui obiect de uă valóre mai mult sau mai puţin insemnată;

Considerând că, dupe art. 169, apelul are loc de câte ori diversele condemnaţiuni, amenḑile, restituţiunile şi reparaţiunile civile se ridică prin adunarea lor la uă sumă mai mare de cât ḑece lei, fără a se considera modicitatea şi valórea fie-cărei din ele intr'un mod separat şi, aşa fiind, trebue să intre in calculul totalului condemnaţiunei valórea ori cărui lucru susceptibil de uă apreciaţiune, dupe cum este in speciă valórea obiectelor a căror confiscaţiune a fost ordonată de judecător;

Avênd in vedere că cartea de judecată pronunţând uă amendă de ḑece lei şi confiscaţiunea unei balerce şi a unui ulcior de rachiu, a ridicat condemnaţiunea pronunţată contra preveniţilor la uă sumă superióră acelei determinată prin art. 169, şi s'a făcut astfel susceptibilă de a fi atacată pe calea apelului;

Pentru aceste motive, respinge incidentul ridicat de D. prim-procuror.

Asupra incidentului al douilea, ridicat tot de Ministerul public:

Tribunalul,

Avênd in vedere cererea preveniţilor de a se administra proba testimonială contra prescriptului-verbal incheiat de ajutorul primarului comunei Cucuteni, şi conclusiunile Ministerului public cari tind la respingerea acestei cereri, pe motiv că asemenea procese-verbale fac deplină credinţă şi că nu pot fi atacate de cât dupe regulele procedurei falsului, conform art. 152;

Considerând că legea, prin art. 152 Proc. penală, determină a nume agenţii ale căror prescripte-verbale fac deplină credinţă pênĕ la inscripţiunea in fals, şi a nume procurorul, subprefectul, poliţaiul şi primarul;

Considerând că intr'uă materie aşa de escepţională, unde credinţa dată unui proces-verbal pênĕ la inscripţiunea in fals constitue un privilegiu esorbitant, care a dat loc la criticele cele mai juste şi mai insemnate, şi unde un act emanat de la un agent inferior, dupe cum este in speciă primarul, devine basa necesară şi obligatorie a unei condemnaţiuni penale, judecătorul fiind redus numai, in asemenea cas, a inregistra un asemenea proces-verbal şi a face aplicaţiunea legei dupe simpla apreciaţiune şi constatare a unui funcţionar inferior, nu se póte admite un singur moment ca disposiţiunea legei să pótă fi intinsă prin analogie la alţi agenţi de cât aceia cari se vĕd a nume enumeraţi in art. 152 Proc. penală, şi acésta cu atât mai mult cu cât legile penale trebuesc interpretate *stricto sensu*; că, astfel fiind, proba testimonială este admisibilă in speciă;

Pentru aceste motive, respinge şi acest incident, etc.

Semnaţi: E. Mavrocordat, P. Sadovénu.

JURISPRUDENŢA STRAINA

CURTEA DE APEL DIN PARIS, SECŢIUNEA II

Audienţa din 25 Iulie 1883

Preşedinţa Dlui Rousselle, consilier

Marquisa de la Tour-du-Pin cu fraţii Lehec şi alta

OPOSIŢIUNE LA PARTAGIUL UNEI SUCCESIUNI. — CERERE DE DESFIINŢAREA OPOSIŢIUNEI BASATA PE LIPSA DE INTERES. — DREPTUL CREDITORILOR DE A INTERVENI.

Ori ce creditor póte să intervină la partagiul unei succesiuni in care debitorul sĕu este copărtaş.

Acest drept nu póte să fiă paralisat prin faptul că debitórea fiind căsătorită sub regimul dotal şi

tóte bunurile presente şi viitóre fiind isbite de inalienabilitate, creditorii nu ar avé nici un interes ca să asiste la partagiul succesiunei, intru cât nici uă valóre disponibilă nu póte să le fiă atribuită.

Curtea,

Considerând că intimaţii, in calitate de creditori ai marquisei de la Tour-du-Pin şi in virtutea unor titluri necontestate precum şi a unor hotăriri judecătoresci definitive, in basa art. 882 din Codul civil, au cerut ca să fiă şi ei presenţi la partagiul unei succesiuni in care numita debitóre era copărtaşă; că, intru cât calitatea lor de creditori nu a fost contestată, ei au fost in drept ca să intervină in instanţă cu spesele lor pentru a veghia ca nu cum va partagiul să se facă in prejudiţiul drepturilor lor, şi să intenteze mai in urmă, de vor crede de cuviinţă, acţiunile ce s'ar socoti in drept; că acéstă mĕsură autorisată in profitul lor de precitatul articol 882 putea să fiă luată şi trebue să fiă manţinută pênĕ la terminarea definitivă a partagiului; că, din acest punct de vedere, cererea făcută de marquisa de la Tour-du-Pin şi de consiliul sĕu judiciar, in scop de a se desfiinţa ḑisele oposiţiuni ale creditorilor mai 'nainte de efectuarea partagiului, nu este fundată;

Considerând, de altă parte, că de şi contractul de căsătorie al marquisei de la Tour-du-Pin prevede dotalitatea tutulor bunurilor presente şi viitóre şi declară de inalienabile cea mai mare parte din aceste bunuri, totuşi el admite câte-va esceptiuni cari pot să dea loc la interventiunea creditorilor sĕi şi la eserciţiul drepturilor ce le acordă art. 882 din Codul civil; că, prin urmare, mijlocul invocat de apelantă, cum că aceste oposiţiuni la partagiu ar fi nule din causă de lipsă de interes pentru creditori, caută să fiă respins ca nefundat;

Considerând că din cele ce preced resultă că şi cererea apelantei de a 'i se acorda daune-interese pentru prejudiciul ce i s'a causat prin acele oposiţiuni, caută să fiă respinsă ca nefundată, intru cât intimaţii făcênd acele oposiţiuni au usat de dreptul lor;

Pentru aceste motive, respinge apelul, etc.

CHRONICA JUDICIARA

DD. I. Vrăbiescu şi Gr. Gianni, din Brăila, au proces la judecătoria de ocol. Estragem din dosarul afacerei şi publicăm fără nici un comentariu următórele modele de procură date de fie-care impricinat avocatului sĕu:

PROCURA

Prin care autoris cu deplină putere pe D. avocat Al. Ananescu de a respunde in locul meu la intrebările ce mi s'a pus de D. Gr. Gianni atât prin procura ataşată la dosar, cât şi asupra ori-căror alte intrebări ce 'i se va mai face, declarând că tot conţinutul procurei sale ce o dă Dlui Teişanu, ca să respunḑă, sunt nisce sfruntate minciuni, aşa că din tóte acestea nu este nimic adevĕr, de cât că 'l-am imprumutat cu 400 franci la nevoia când nu avea ce mânca, şi acésta nu in consideraţiunea lui, că nu merită, ci a nevestei sale care 'mi este rudă.

Semnat: **I. Vrăbiescu.** 1883, Septembre 17.

(Urméză legalisarea poliţiei oraşului Brăila la Nr. 1816, din 21 Septembre 1883.)

PROCURA

Autoris pe D. avocat G. Teişanu a respunde in locu'mi inaintea judecătoriei ocolului I din Brăila, la interogatoriul ce mi s'au propus de apărătorul reclamantului Ilie Vrăbiescu, cunoscut din acest oraş, in privinţa datoriei ce reclamă de la mine de 400 franci. Respunsul va fi că: eu in adevĕr am luat cu quitanţă de la D. Vrăbiescu suma de 400 lei; că, cerêndu'mi'i, 'i-am respuns că 'i ţiu ca acont din suma de 3000 galbeni luaţi de Dsa din pădure unde 'i ingropase impreună cu dênsul moşul meu G. Şerbănescu (despre care luare de bani, acum cred că 'şi aduce bine a minte in urma bătăei ce au mâncat de la socru-meu, când s'au constatat dispariţiunea banilor). In urma acestei declaraţiuni din parte'mi, menţionatul reclamant 'mi-au şi inapoiat quitanţa prin uă rudă a Dsale ce o avea in serviciu, ḑicêndu'mi că, daca menţin cele ḑise şi refus plata, atunci renunţă dându'mi şi quitanţa.

Semnat: **Gr. Gianni.** Brăila, 1iu Septembre 1883.

(Urméză legalisarea poliţiei din Brăila la Nr. 1678, din 1 iu Septembre 1883.)

BIBLIOGRAFIE

D. George G. Boursan, doctor in drept al facultăţei din Paris, ne-a trămis, ḑilele trecute, tesa Dsale relativă la *Administraţiunea societăţilor anonime*, asupra căreia ne grăbim a face uă mică dare de sémă.

„Semnul caracteristic al societăţilor prin acţiuni, — ḑice autorul, in Introducţiunea studiului sĕu, — adică divisiunea capitalului in acţiuni de uă valóre egală, cesibile prin mijlóce mai facile de cât cele admise de dreptul comun, putêndu-se transmite cu inlesnire din mână in mână, astfel că asociaţii se pot schimba necontenit fără ca nici unul dintr'ênşii să fiă ţinut de datoriile sociale peste aportul sĕu; acest semn carasteristic făcea din societăţile de cari vorbim ceva cu totul a parte şi trebuia să atragă neapărat atenţiunea legiuitorului asupră-le. Cele douĕ forme sub cari se presentă aceste societăţi: forma comanditei prin acţiuni, şi forma anonimatului, ofereau din acest punct de vedere aprópe acelaşi pericol." Dupe ce face istoricul lor luând ca punct de plecare sistemul admis de Codul din 1807 pênĕ la legea din 1867, D. Boursan se intrébă daca tesa libertăţei absolute in acéstă materie, tesă susţinută adesea şi cu multă putere, n'ar fi periculósă. „Pentru amorul unui principiu, respunde Dsa, nu credem că legiuitorul ar puté să renunţe la protecţiunea ce e dator să acorde unor interese legitime. Libertatea absolută, ce am introduce cu scop de a incuragia spiritul de asociaţiune, ar avé de resultat, din contra, in facia ruinelor şi a desastrelor ce ar puté lăsa in urmă'i, să 'l descuragieze cu desăvêrşire. Va veni uă epocă, negreşit, când publicul nu va mai fi inşelat de prospecte falaciόse; de uă cam dată insă acea epocă e depărtată de noi, şi nisce evenimente recente au dovedit indestul că nu putem compta incă in mod complet pe inţelepciunea şi pe prudenţa lui."

Studiul Dlui Boursan e plin de actualitate pentru noi, căci pe biuroul Senatului se află deja uă lege asupra societăţilor anonime votată de Adunarea deputaţilor in luna Decembre a anului trecut. Acest studiu e scris intr'un stil elegant de şi simplu, cumpătat in espresiuni, sciinţific in fine, şi de aceea ne facem uă plăcere a 'l recomanda cititorilor nostri.

N. Ch.

Bucuresci. — Typ. Curţei Regale, pr. F. Göbl Fii, Pasagiul Român, 12.

ANUL XII. — Nr. 73. JOI 13 OCTOMBRE 1883

DREPTUL

LEGISLATIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENTIA — ECONOMIE POLITICA

Prim-Redactor: DEMETRU C. POPESCU

ESE DE DOUE ORI PE SEPTEMANA

Redactor-Administrator: NICOLAE CHRISTESCU

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA ḌIARULUI, PASAGIUL ROMAN, 10

ABONAMENTELE se fac pe an şi pe jumĕtate de an: la 1iu Decembre şi 1iu Maiu. De la 1iu Iulie pênĕ la 20 August ḑiarul nu apare.

Anunţuri: linia 40 bani. *Scrisorile nefrancate se refusă* Un numĕr: 50 bani

COSTUL ABONAMENTULUI Pe an, 40 lei; pe jumĕtate an, 20 lei. *Studenţiĭ plătesc pe jumĕtate* Pentru străinĕtate se adaogă timbrul postal.

SUMAR

Bucuresci, 12 Octombre 1883

Publicăm mai jos uă propunere făcută de D. deputat Gr. Vulturescu in sênul Comisiunei budgetare şi relativă la óre-cari supresiuni de posturi şi adăogiri de apuntamente in ramura judecătorêscă. Dupe informaţiunile nóstre, acéstă propunere a fost recomandată Dlui ministru al justiţiei, care, la rêndul sĕu, a numit uă comisiune, compusă din DD. C. C. Stefănescu, consilier al Curţei de casaţiune, Ciru Œconomu, procuror general pe lêngă Curtea de apel din Bucuresci, M. Poianaru-Bordea, consilier al aceleeaşi Curţi, Al. Costescu, secretarul general al Ministerului justiţiei, şi B. M. Missir, avocat, cu insărcinare să studieze cestiunea şi să redacteze proiectele de lege necesare.

Schimbările propuse fiind de mare importanţă, ne reservăm să revenim asupra lor in numĕrul viitor.

PROPUNERE

Apuntamentele tutulor funcţionarilor Statului s'au sporit in tóte ramurele administraţiunei publice; numai magistraţii au remas cu apuntamentele fixate prin Regulamentul Organic. Nici uă ameliorare nu s'a adus in retribuţiunea funcţionarilor din ramura judecătorêscă, şi cu tóte acestea ei sunt cei mai importanţi, cei mai indispensabili in Stat, căci scopul societăţei este justiţia pe care ei sunt chiămaţi să o dea.

Nu cerem de uă cam dată uă radicală organisare judecătorêscă; acésta ar implica punerea in discuţiune a diferitelor sisteme la cari ar da nascere acéstă cestiune şi ar trămite la calendele grecesci imbunătăţirea posiţiunei magistraţilor. Să lăsăm, pentru moment, actuala sistemă de organisare judecătorêscă in ce privesce modul de numire a magistraţilor, pentru ca să putem să ne asigurăm cel puţin una din condiţiunile cerute pentru a avé buni magistraţi şi care este, dupe recunóscerea tutulor şi fără nici uă contestaţiune, de a fi bine plătiţi.

Judecătorul trebue să se consacre numai funcţiunei sale, să 'şi dea tot timpul sĕu studiului, meditaţiunei şi indeplinirei datoriilor sale; prin urmare, trebue şi apuntamentele sale să fiă in raport cu sarcinele ce se cer de la dênsul şi in destul de ridicate pentru ca să atragă pe ómenii instruiţi şi capabili.

Ceea ce primesc, astăḑi, judecătorii nostri este de ris. Este destul să amintim că un preşedinte de Tribunal este mai puţin plătit de cât un subprefect şi un şef de biurou din Ministerul de financie.

Se vorbesce de atâta timp de imbunătăţirea sórtei magistraţilor, şi cu tóte acestea nu s'a făcut incă nimic pentru dênşii. Să facem un inceput. Este peste putinţă ca lucrurile să mai stea astfel, căci ar fi cea mai strigătóre nedreptate. Să incepem a plăti pe magistraţii nostri cel puţin cu atât, cu cât să pótă trăi fără strimtorare, daca n'avem incă mijlóce ca să le asigurăm nisce apuntamente „in proporţiune cu demnitatea şi gravitatea ministerului lor".

La Tribunale, primul preşedinte şi primul procuror, cari au funcţiuni atât de delicate şi importante, trebue să aibă 900 lei pe lună, preşedinţii şi procurorii 700 lei pe lună, membrii de şedinţă 600 lei pe lună, supleantul şi substitutul 200 lei pe lună.

La Curţile de apel, primul preşedinte va trebui plătit cu timpul ca un membru de la inalta Curte de casaţiune şi justiţie, ca să putem manţine in acéstă funcţiune importantă pe ómenii capabili, cu tact şi demnitate. De uă cam dată insă trebuie să 'i se fixeze apuntamente de 1,200 lei pe lună. Preşedinţii de secţiune şi procurorul general să aibă 1,000 lei pe lună; membrii de şedinţă şi procurorii de secţiune, câte 900 lei pe lună.

La inalta Curte de casaţiune, de uă cam dată n'am puté de cât să rotunḑim cifrele. Aşa, primului preşedinte trebue să 'i inscriem 1,600 lei pe lună, preşedintelui de secţiune şi procurorului general 1,500 lei, membrilor şi procurorului de secţiune 1,400 lei pe lună.

Aceste sporiri insă, daca manţinem tot personalul judecătoresc astăḑi esistent şi instanţele judecătoresci astfel cum sunt organisate, reclamă adaose de sute de mii de lei cari scim că ni se vor refusa.

Din parte-ne, am dori ca nimic să nu se schimbe din actuala organisare spre a nu se aduce cea mai mică perturbare, am voi să se pótă spori apuntamentele la tot personalul judecătoresc astăḑi esistent; déră, a voi acésta, este a voi să nu facem un pas inainte, căci ar fi a cere imposibilul.

Mijlócele nóstre budgetare, distribuite in atâtea alte cheltuieli ale Statului recunoscute de absolut necesare, nu ne permit a spori intr'un mod simţitor cheltuielele Ministerului justiţiei; trebue déră, manţinêndu-ne pe cât se va puté in cifra budgetului actual, să ne procurăm acel spor absolut necesar. Pentru a ajunge la acésta, siliţi suntem să reducem din numĕrul judecătorilor pe acei cari nu sunt absoluţi indispensabili in mersul justiţiei şi să suprimăm din secţiuni, cari, dupe statistica judiciară, s'a constatat că nu au mai nimic de făcut.

I. In ceea ce privesce reducerile in personal.

a) la Tribunale:

1° Cerem suprimarea judecătorului de instrucţiune.

Atribuţiunile sale să fiă deferite procurorului in ce privesce investigările şi instrucţiunea, rĕmâind a se pronunţa Tribunalul in cas de arestare preventivă a inculpatului.

E raţional, credem, ca cel ce este chiămat să susţie acusaţiunea, tot el să culégă şi probele. Pentru inculpat nu póte fi nici un pericol, libertatea sa este indestul de garantată, pusă fiind sub scutul Tribunalului intreg.

Uă lege va detalia procedura de urmat, şi acéstă lege va fi insăşi aceea prin care are să se introducă, daca onor. D. ministru va adopta vederile nóstre, modificările ce propunem.

Se inţelege că procurorii avênd uă misiune mai grea şi mai delicată de implinit, ei vor trebui să insuşéscă pe lêngă condiţiunile cerute astăḑi şi aceea de a fi servit ca magistrat cel puţin doui ani.

2° Pentru a nu distrage pe judecătorii Tribunalului de la lucrările lor şi a face să sufere justiţiabilii, cerem ca Curtea cu juraţi să nu fiă condusă de cât de un singur magistrat, preşedintele, fără să'i se mai alipéscă cei doui asesori cari nu sunt de uă reală utilitate.

3° Pentru a ridica prestigiul preşedintelui Tribunalului, am fi de pĕrere ca el să preside şi Curtea cu juraţi din localitate, cu atât mai mult că prin acésta s'ar cruţa cheltuielele de deplasament al judecătorului de la Curte şi s'ar puté face reduceri mai insemnate in personalul Curţei. Daca acéstă ideă n'ar fi admisă şi s'ar găsi că póte preşedintele Tribunalului să n'aibă nici in destulă practică nici in destulă autoritate, s'ar puté ca şi pe viitor Curtea cu juraţi să fiă presidată de un membru de la Curte, insă in condiţiunile ce vom stabili mai jos şi fără asesori.

b) La Curtea de apel:

1° Să se suprime supleanţii.

Daca se mai inţelege supleantul la Tribunal, căci aci este locul in care magistratul işi face aprantisagiul, ca să ḑicem aşa, nu inţelegem ca un magistrat la Curte să mai aibă trebuinţă de acest aprantisagiu.

2° Să se reducă numĕrul membrilor unei secţiuni la patru. Trei să fiă obligaţi a intra in şedinţă. Ori ce pricină să nu se pótă judeca de cât in trei; decisiunea insă se va puté pronunţa in majoritate.

Cu modul acesta nu vor mai fi divergenţe de opiniuni cari adesea sunt cause de indelungite amânări.

3° La inceputul fie-cărui an judecătoresc, sorţul va desemna pe doui judecători cari in tot anul să preside Curţile cu juraţi din resortul Curţei de apel. Acestia nu vor puté lua parte la lucrările camerei de punere sub acusaţiune.

Acéstă dispoziţiune va trebui să se admită in casul când nu s'ar impărtăşi de D. ministru idea de a se presida Curtea cu juraţi de preşedintele Tribunalului. Adoptându-se insă acéstă din urmă părere, disposiţiunea de mai sus n'ar mai avé loc şi s'ar mai puté reduce din personalul Curţei.

4° Membrii Curţei se vor suplini unii pe alţii, in cas de absenţă, dupe delegaţiunea primului preşedinte şi vor face şi cercetări locale. In acest scop lăsăm patru membri de fiecare secţiune.

5° Nu se vor mai detaşa judecători pentru camera de punere sub acusaţiune. Fie-care secţiune cu rêndul in fie-care an va face lucrările camerei de punere sub acusaţiune dupe terminarea proceselor.

c) La Curtea de casaţiune:

Pe cale de vacaţiune numai, numĕrul fie-cărei secţiuni va fi redus la cinci afară de primul preşedinte.

II. In ce privesce secţiunile instanţelor judecătoresci de redus.

Basaţi pe statistica judecătorécă, se póte suprima, fără ca justiţiabilii să sufere cât de puţin, câte uă secţiune de la

următórele Tribunale: Prahova, Mehedinţi, Iaşi, Covurluiu şi Ilfov.

Aceste reduceri şi mici modificări in legea Organisărei judecătoresci nu se pot face prin budget, ci trebuesce un proiect de lege care să reglementeze cestiunea. De aceea acéstă propunere trebue supusă la apreţiarea Dlui ministru de justiţie, căci, daca Dsa va bine-voi a declara că o adoptă, budgetul Ministerului justiţiei va fi fixat pe aceste base.

Cu tóte aceste reduceri in personal şi in secţiuni, totuşi cifra acestui budget va trebui puţin sporită. Suntem convinşi insă că acest spor ni se va acorda, căci, numai plătind bine pe magistraţi, putem manţine in magistratură pe junii distinşi cărora le datorim progresul insemnat ce a făcut la noi puterea judecătorescă şi mai putem atrage eminenţi jurisconsulţi.

Vom puté şi mai fără strimtorare să plătim nisce raţionale apuntamente magistraţilor daca s'ar lua de la magistraţi tot ce nu este judecată şi s'ar lăsa numai contenţiosul curat. Daca s'ar lua de la Tribunale notariatul prin infiinţare de notari şi prin conservatori de ipoteci, daca s'ar lua tutelele prin infiinţarea unei alte instituţiuni mai protectóre pentru averea minorilor, s'ar mai puté aduce şi mai mari economii şi acele economii ar merge să sporéscă apuntamentele magistraţilor, cari nu trebue să aibă de cât sarcina de a judeca, misiune pe cât de grea pe atât de măréţă şi in indeplinirea căreia nu trebue să fiă distraşi prin nici uă altă lucrare străină de scopul pentru care sunt infiinţaţi in Stat.

Gr. Vulturescu

JURISPRUDENŢA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAŢIUNE ŞI JUSTIŢIE, SECŢ. I

Şedinţa din 20 Septembre 1883

Preşedinţa Dlui D. Zamfirescu, consilier

P. N. Vlachide cu Panait Ioanide şi altul

IPOTECA CONVENŢIONALA. — ACT AUTENTIC. — NEPRESENTAREA AMBELOR PARŢI CONTRACTANTE CU OCASIUNEA AUTENTIFICAREI. — ART. 1171 ŞI 1772 COD. CIVIL. — CASARE.

Ipoteca convenţională trebue constatată prin act autentic, inscris in registrele respective. Ambele părţi contractante déră trebue să se presente inaintea Tribunalului spre a se lua declaraţiunea voinţei lor.

Este nulă uă ipotecă, daca, cu ocasiunea autentificărei actului, se presentă inaintea Tribunalului numai debitorul, de şi s'ar fi presentat ambele părţi pentru a cere inscripţiunea.

Nr. 311. — Casată, in urma recursului făcut de P. N. Vlachide, decisiunea Curţei de apel din Bucuresci, secţiunea I, cu Nr. 260, din 1882, pronunţată in procesul ce are cu Panait Ioanide şi Michail Vlachide, pentru anularea unui act de ipotecă.

S'au ascultat: D. N. Mandrea, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă; D. I. G. Sandulescu-Nănovénu, avocatul recurentului, in desvoltarea motivelor de casare; D. G. Meitani, avocatul intimatului Ioanide, in combateri, lipsind cel-alt intimat.

Curtea, deliberând:

Asupra motivului al şéptelea de casare:

„Curtea violéză principiul „*qui confirmat nihil dat, nihil novi juris conferit*". Actul de ipotecă in cestiune fiind un act curat sinalagmatic, el nu se vede iscălit de cât de debitorul M. Vlachide, éră nu şi de creditorul P. Ioanide care 'şi ia mai multe obligaţiuni asupră'şi. Actul s'a autentificat numai in ceea ce privesce pe M. Vlachide, éră nu şi in ceea ce privesce pe creditorul P. Ioanide. Curtea, admiţênd ca şi Tribunalul că lipsa consimţimêntului lui P. Ioanide, precum şi lipsa autenticităţei in ceea ce privesce pe creditorul Ioanide, póte să fiă completată prin participarea lui la inscripţiunea actului de ipotecă, violéză principiele in materie de ipoteci convenţionale, confundând autenticitatea cu inscripţiunea, două operaţiuni cu totul deosebite, căci autenticitatea se face de intregul Tribunal, éră inscripţiunea prin singura ordonanţă a preşedintelui Tribunalului, şi incă nici la acésta P. Ioanide n'a participat."

Avênd in vedere că obiectul procesului inaintea instanţelor de fond a fost cererea recurentului de a se anula actul de ipotecă ce posedă intimatul Panait Ioanide din partea lui Michail Vlachide, intemeiată acéstă cerere, intre alte argumente, pe lipsa de autenticitate a actului de ipotecă;

Vědênd art. 1772 şi 1171 Cod. civil;

Considerând că art. 1772 Cod. civil prevede formal că ipoteca convenţională trebuesce formată prin act autentic, éră prin cuvêntul act autentic legiuitorul, prin art. 1171 Cod. civil, a inţeles actele făcute de către un oficiăr public competent care, prin indeplinirea formelor solemne cerute de lege, să constate declaraţiunea şi liberul consimţimênt al părţilor, de unde resultă că tóte părţile contractante, când au să facă asemenea acte, să se presente in persónă sau prin mandatari cu procure autentice;

Considerând in speciă că, atât din originalul act de ipotecă presentat de părţi, cât şi din chiar decisiunea ce se atacă, se constată că inaintea Tribunalului când s'a dat autenticitatea actului s'a presentat numai debitorul; că astfel nefiind presente ambele părţi, dupe cum cere legea, spre a'şi da reciproc consimţimêntul, nu se póte admite ca act autentic, şi deci Curtea primindu'l ca atare a violat articolele de lege citate;

Pentru aceste motive, şi fără a mai discuta cele-alte mijlóce invocate, caséză, etc.

Ședința din 24 Septembre 1883

Președința Dlui Gr. Lahovari, consilier

Dimitrie Alexandride cu Statul

PROPRIETATEA IN DOBROGEA. — EMIGRAȚI. — REOCUPAREA PAMÊNTURILOR STAPANITE INAINTE. — TERMEN DE PATRU ANI. — ART. 73 DIN LEGEA ORGANISAREI DOBROGEI. — ART. 9 DIN LEGEA PENTRU REGULAREA PROPRIETAȚEI IN DOBROGEA. — CASARE.

Prin legile și regulamentele speciale s'a acordat emigraților termenul de patru ani pentru a reveni in Dobrogea și a relua posesiunea pământurilor stăpânite de ei inainte de resboiu.

Astfel, Statul nu este in drept a lua stăpânirea unor locuri ocupate inainte de emigrați, daca acestia s'au reintors in intrul termenului de patru ani.

Nr. 315. — Casată, decisiunea Curței de apel din Tulcea cu Nr. 14, din 1882, in urma recursului făcut de Dimitrie Alexandride in procesul ce are cu Statul, pentru plată de arendă.

S'au ascultat: raportul făcut in causă de D. N. L. Gherassi, președinte de secțiune; DD. R. Opran și Michail Korne, avocații recurentului, in desvoltarea motivelor de casare; D. N. G. Stefănescu, avocatul intimatului, in combateri.

Curtea, deliberând:

Asupra motivului de casare formulat astfel:

„Violarea art. 73 din legea organisărei Dobrogei combinată cu noua lege a regulărei proprietăței in Dobrogea.— Tribunalul de apel din Tulcea permite Statului a se substitui in drepturile pretinsului emigrat Harancioglu Abaz-Bey atunci când termenul in care emigrații se puteau intórce in căminurile lor nu trecuse. Cu acéstă ocasiune se comite și un esces de putere."

Vĕḑênd art. 73 din legea de organisare a Dobrogei și art. 9 din legea pentru regularea proprietăței in Dobrogea;

Considerând că prin cel d'ântâiu articol s'a acordat emigraților un termen de trei ani, incepênd de la 23 Octombre 1878, pentru a reveni la căminele lor, cu pedépsă pentru cei cari nu ar usa de acest termen să pérḑă dreptul de posesiune asupra pământurilor rurale ce ar fi avut inaintea resboiului, éră prin cel d'al douilea articol s'a mai prelungit incă cu un an termenul pentru emigrați de a reveni la căminele lor, cu drept de a lua in posesiune pământurile ce au posedat inaintea resboiului;

Considerând că, dupe acest text de lege, termenul de patru ani acordat emigraților espirând la 23 Octombre 1882, numai de la acéstă dată Statul devine deplin proprietar al bunurilor rurale posedate de emigrați, daca acestia in lăuntrul termenului acordat nu revin la căminele lor;

Considerând că Tribunalul, pe de uă parte prin sentința atacată recunoscênd că acțiunea Statului a fost intentată inainte de espirarea termenului de patru ani acordat de lege pentru emigrați, éră pe de alta recunoscêndu'i dreptul de proprietar asupra imobilului a cărui posesiune inainte de resboiu o avusese Harancioglu Abaz-Bey și care se stăpânea de recurent cu titlu de arendaș, a violat articolele de lege citate;

Pentru aceste motive, și fără a mai discùta cele-alte mijlóce, caséză, etc.

CURTEA DE APEL DIN BUCURESCI, SECȚIUNEA III

Ședința din 20 Septembre 1883

Președința Dlui Al. Filiti, președinte

Christofi Zerlenti cu State Stancovici și alții

ACȚIUNE IN REVENDICARE. — LUCRURI FURATE SAU PERDUTE. — EFECTE LA PURTATOR. — ART. 1909 COD. CIVIL.

LUCRURI FURATE SAU PERDUTE. — CONSTITUIREA PAGUBAȘULUI CA PARTE CIVILA. — REVENDICARE IN MAINELE DETENTORILOR.

PRESCRIPȚIUNE. — ACȚIUNE NULA PENTRU VIȚIE DE FORMA. — INTRERUPERE. — ART. 1870 COD. CIVIL.

PRESCRIPȚIUNEA DE TREI ANI. — LUCRURI FURATE. — CINE SE PÓTE PREVALA DE ACÉSTA PRESCRIPȚIUNE. — DETENTORI DE REA CREDINȚA. — PRESCRIPȚIUNE DE TREI-ḌECI DE ANI.

1° Disposițiunile art. 1909 Cod. civil, care permite revendicarea lucrurilor furate sau perdute, se aplică și efectelor la purtător.

2° Impregiurarea că persóna in prejudiciul căreia s'a comis un furt s'a constituit parte civilă și a obținut condemnarea furilor nu o impedică a revendica lucrurile furate in mâinele detentorilor.

Legea civilă (art. 1909 Cod. civil) a introdus acțiunea in revendicare, independent de acțiunea contra furilor.

3° Acțiunile anulate pentru viție de formă intrerup prescripțiunile incepute.

4° Detentorul de rea credință al unor lucruri furate nu se póte prevala de prescripțiunea de trei ani prevĕḑută de art. 1909 Cod. civil; acțiunea in revendicare, in asemenea impregiurare, se prescrie numai prin trei-ḑeci ani.

D. Chrisofi Zerlenti a făcut apel contra hotărirei Tribunalului Ilfov, secțiunea IV, cu Nr. 224, din 1882, pronunțată in procesul ce are cu State Stancovici și Avgherino et C^nia.

S'a presentat apelantul prin D. avocat Al. Vericénu și defendorul Stancovici asistat de D. avocat D. C. Popescu, lipsind celalt defendor.

Curtea,

Considerând că lui State Stancovici 'i s'au furat, prin efracțiunea comptuarului sĕu, in nóptea de 5—6 Ianuarie 1878, bani, efecte publice și bijuterii pentru uă valóre de 160,000 lei; că furii au fost prinși, traduși in judecată și definitiv condemnați; că Zerlenti a cumpărat uă parte din

bonurile furate de la Avgherino şi Cnia din Athena; că păgubaşul Stancovici, folosindu-se de art. 1909 Cod. civil, le-a revendicat şi Tribunalul 'i-a dat câstig de causă;

Considerând că Zerlenti pretinde că pe nedrept Tribunalul 'l-a condemnat să restitue lui State Stancovici bonurile in valóre de 8,625 lei, pe următórele motive: 1° art. 1909 nu se aplică la bonurile la purtător; 2° esistă lucru judecat, fiind că Stancovici a cerut pe cale corecţională de la furi 160,000 lei şi a obţinut de la dênşii acéstă sumă; 3° are in favórea sa prescripţiunea de trei ani, căci furtul s'a săvêrşit la Ianuarie 1878 şi acţiunea in revendicare a intimatului, care se judecă astădi, s'a introdus dupe espirarea acestui laps de timp;

Considerând că Stancovici a probat inaintea primei instanţe şi inaintea Curţei că 'i s'au furat bonuri şi că efectele găsite la Zerlenti erau din ale sale; că acésta s'a dovedit din publicaţiunea făcută prin *Monitorul oficial*, la 11 Ianuarie 1878, in care se vede numĕrul şi seria bonurilor sustrase; din registrele sale, unde sunt trecute operaţiunile săvêrşite cu efectele revendicate; in fine, din borderourile de cumpărătóre a bonurilor revendicate, cumpărătóre făcută de la Ciriclénu şi Isac Levy;

Asupra motivelor de apel:

Considerând că se comite uă erróre când se susţine că art. 1909 nu se aplică la bonurile la purtător, fiind că acest sens de lege se esprimă cu cuvintele generice: *tóte lucrurile miscătóre;* că aceste espresiuni se pot aplica şi la efectele in cestiune, căci articolul menţionat nefăcênd nici uă deosebire, nu e permis apelantului să distingă acolo unde legea nu distinge;

Considerând că autoritatea lucrului judecat invocată de Zerlenti, basată pe impregiurarea că Stancovici a cerut 160,000 de lei când s'au condemnat furii, e nefundată, fiind că acésta nu a ridicat dreptul păgubaşului d'aşi revendica bonurile ori unde le ar găsi; că Zerlenti nu a figurat in procesul corecţional şi, prin urmare, el nu póte să invóce autoritatea lucrului judecat; că legea civilă in art. 1909 a recunoscut celui furat uă acţiune in revendicare, independent de constituirea păgubaşului ca parte civilă; că nu e posibil a se susţine că Stancovici s'a despăgubit de la furi, când s'a probat in instanţă absoluta lor insolvabilitate;

Considerând că de şi se constată că acţiunea in revendicare s'a intentat de intimat peste termenul de trei ani de la săvêrşirea faptului, déră prescripţiunea ei nu se póte cere pentru următórele trei impregiurări: 1° somaţiunea făcută lui Zerlenti de păgubaş pentru bonurile in litigiu in anul 1879; 2° chiămarea apelantului de D. judecător de instrucţiune, spre a da informaţiuni asupra efectelor furate găsite la dênsul, in intrul termenului de trei ani; 3° chiămarea in judecată ce a făcut Stancovici acelora ce posedau din bonurile furate, in diua de 26 Marte 1880, adică in intrul termenului de trei ani; că daca acţiunea a fost anulată pe motiv că ea se intentase cu uă singură plată de taxă pentru mai mulţi, prescripţiunea a fost intreruptă conform art. 1870 din Codul civil;

Considerând că, fără a mai fi nevoe de prescripţiunea de trei ani, cele ce vor urma au să demonstreze că Zerlenti a fost de rea credinţă când a cumpărat bonurile in litigiu, şi in consecuenţă el nu póte să beneficieze de paragrafia cea scurtă ce a invocat;

Considerând că din notificarea ce s'a făcut apelantului prin portărei, din informaţiunile ce a fost chiămat să dea judecătorului de instrucţiune, din publicarea bonurilor furate in *Monitor*, din afiptele ce Stancovici a trămis fie-cărui bancher, tóte acestea in intrul termenului de trei ani, resultă că Zerlenti era deplin incunosciinţat despre bonurile sustrase; că, in urma acestor incunosciinţări, apelantul merge la Atena şi cumpără efectele in litigiu in aşa condiţiuni, că réua sa credinţă devine evidentă; că, in adevĕr, pentru 8,000 de lei bonuri domeniale şi scrisuri funciare, cari la acea epocă erau peste sută, Zerlenti plătesce 6,800 lei, adică acceptă un scădĕmênt de 15 %; că chiar garanţia ce Avgherino, vêndătorul din Atena, e obligat să stipuleze la borderoul ce a emis cumpărătorului, indică temerea lui Zerlenti de a puté să desfacă nisce efecte cu provenienţă indouiósă; că ne usitându-se in comerciu de a se trece in borderourile de cumpărătóre de efecte publice asemenea clause, Zerlenti or a sciut că sunt de furat, or a avut grave bănueli asupra originei lor, lucru care trebuia să 'l impedice de a le cumpăra;

Considerând că, aşa fiind, réua credinţă a lui Zerlenti devenind invederată, el nu póte să beneficieze de disposiţiunile art. 1910 din Condica civilă ce a invocat;

Avênd in vedere că uă dată ce s'a stabilit dreptul lui Stancovici asupra capitalului, urméză ca bonurile să 'i se restitue cu accesoriele, adică cu cupónele; că Zerlenti nu póte să aibă nici uă justificare de a le deţine, când s'a stabilit că a fost de rea credinţă; că de aci urméză că efectele trebue să se inapoeze de apelant intimatului aşa precum le a cumpărat, adică cu cupónele de la 1iu Iulie 1878 şi pênĕ se vor restitui lui Stancovici;

Pentru aceste motive, respinge apelul făcut de Christofi Zerlenti, etc.

Semnaţi: A. Filiti, G. D. Economu, Ioan Dendrino, A. Sc. Ghika.

TRIBUNALUL ILFOV, SECŢIUNEA IV

Şedinţa din 5 Octombre 1883

Preşedinţa Dlui I. Cerchez, preşedinte

Eraclie Dumba cu Societatea Creditului mobiliar român

REMITEREA TITLULUI ORIGINAL. — PRESUMPŢIUNE DE PLATA. — INADMISIBILITATEA PROBEI CONTRARIE. — ART. 1138, ALIN. 1 COD. CIVIL.

INCHEIARI PREPARATORIE. — SE PÓTE REVENI ASUPRA LOR. — ART. 160 DIN PROC. CIVILA.

1° Remiterea voluntară a titlului original face a se presupune aquitarea creanței.

Acéstă presumpțiune nu admite proba contrarie.

2° Instanțele judecătoresci pot reveni asupra incheiărilor preparatorii, cum ar fi, de esemplu, dispoșițiunea luată pentru presentarea registrelor.

Nr. 328. — S'a presentat reclamantul Eraclie Dumba asistat de D. avocat D. Ionescu, éră Societatea Creditului mobiliar român prin D. Em. Protopopescu-Pake.

Tribunalul,

Avênd in vedere că reclamantul Eraclie Dumba, prin acéstă acțiune, tinde a se obliga Societatea Creditului mobiliar român din Bucuresci: 1° a 'i restitui patru bonuri ale Societății de asigurare Dacia-România, efecte pe cari, impreună cu altele, le depusese la Creditul mobiliar român ca gagiu pentru un imprumut de lei 10,800, imprumut pe care 'l-a aquitat, și cu tóte acestea efectele 'i se dețin; 2° a 'i restitui lei 120 avansați mai mult in comptul aquitărei acelui imprumut, și 3° a 'i plăti despăgubire pentru profitul de care a fost privat prin deținerea bonurilor;

Avênd in vedere că motivul pentru care se opune Societatea Creditului mobiliar la liberarea restului de scrisuri Dacia-România, este că reclamantul Dumba ar fi datorând incă suma de lei 1695 bani 75, de și 'i s'a remis titlul constătător al acelei creanțe, remitere ce insă 'i s'ar fi făcut din erόre;

Avênd in vedere că Societatea nu constată faptul că acest titlu de creanță a fost inapoiat Dlui Eraclie Dumba din erόre;

Avênd in vedere că, dupe art. 1138, alin. 1, Cod. civil, remiterea titlului original al unei datorii atrage presumpțiunea legală că acea datorie este desfăcută;

Avênd in vedere că in contra acestei presumpțiuni stabilite de lege nu se póte opune nici un fel de probă contrarie, de óre ce dupe alin. 2 al aceluiași articol asemenea probă e admisă numai când remiterea a fost nu a titlului original, ci a copiei legalisate; că, prin urmare, producênd proba desfacerei sale, D. Dumba cu drept cuvênt reclamă inapoiarea scrisurilor și a sumelor ce 'i se mai dețin;

Avênd in vedere că, chiar de s'ar admite dovedirea erórei din partea Societății, când a liberat titlul, prin presumpțiuni grave și concordante, totuși acésta nu autorisă pe Societate a deține acele scrisuri, de óre-ce, astfel cum se află ele astădi in posesiunea băncei, erau a nume destinate a servi ca gagiu pentru uă creanță deosebită și fără legătură cu creanțele anteriόre; că a interpreta altfel depunerea acelui gagiu ar fi a interverti intențiunea părților;

Avênd in vedere că, așa fiind, devine inutilă presentarea registrelor și dispoșițiunea incheiărei preparatóre cu data 5 Maiu 1883, asupra căreia, dupe art. 160 Proc. civilă, se póte reveni;

Avênd in vedere că despăgubirile ce se pretind in mod vag nu se baséză pe nici uă dată positivă care să serve Tribunalului ca normă de aprețiare;

Pentru aceste motive, admite, in parte, acțiunea făcută de D. Eraclie Dumba, etc.

Semnați: I. Cerchez, C. Carcaș.

TRIBUNALUL DIN BRAILA

(Corespondența particulară a *Dreptului*)

Ședința din 20 Septembre 1883

Președința Dlui Victor Macri, președinte

Chiriță Dragu cu Gheorghe Ilie

PATRON. — INTERPRETAREA REGULEI „PATRONUL SE CREDE PE CUVÊNT". — ART. 1472 COD. CIVIL.

PLATA DE SALARIU. — COMPETENȚA JUDECATORIILOR DE OCÓLE. — ACȚIUNE CIVILA. — LEGEA DUPE CARE ARE SA SE JUDECE. — PROBA PRIN MARTORI. — INADMISIBILITATE.

1° Dispoșițiunile art. 1472 din Codul civil, dupe care patronul se crede pe cuvênt pentru câtimea salariului stipulat și plata lui pe anul trecut și pe anul curent, fiind uă derogațiune la dreptul comun, trebuesc interpretate in sens restrâns, avêndu-se tot-d'a-una in vedere posițiunea socială și gradul de moralitate al patronului.

2° Contestațiunile dintre servitori cu patronii lor, fiind date in competența judecătoriilor de ocóle, se consideră ca afaceri civile și, prin urmare, au a se judeca dupe regulele stabilite de legea civilă.

De aci resultă că proba prin martori este neadmisibilă de câte ori printr'ênsa se cere a se constata obligațiunea patronului de a plăti un salariu mai mare de 150 lei vechi.

S'a presentat recurentul asistat de D. avocat Al. Ananescu, in lipsa intimatului.

Tribunalul,

Avênd in vedere că recurentul inaintea Dlui judecător de ocol cerênd de la intimat suma de 24 galbeni, salariul sĕu de servitor pe un an, și acesta afirmând că 'i 'l-a aquitat integral, D. judecător a respins acțiunea basându-se pe art. 1472 din Codul civil, care prevede că patronul este credut pe cuvêntul sĕu pentru câtimea salariului, pentru plata salariului anului espirat și pentru acompturile date pe anul curent;

Considerând că dispoșițiunile coprinse in acest articol, fiind uă derogațiune de la principiele generale in materie de probe, trebuesc interpretate in sens fórte restrâns, și judecătorul trebue să pue multă precauțiune in aplicațiunea sa pentru a indulci pe cât se póte nedreptatea ce acest articol pare a stabili; că, prin urmare, judecătorul trebue să ție compt in acéstă materie de posițiunea socială a stăpânului, de moralitatea și instrucțiunea sa, pentru a puté da credĕ-

mênt unei simple afirmaţiuni, fără să fiă ingrădită de uă garanţie care să facă mai mult de cât probabilă sinceritatea acestei afirmaţiuni;

Considerând, in speciă, că intimatul Gheorghe Ilie, fostul stăpân al reclamantului, are meseria de dogărie pe care o esercită in mic şi nu are nici un fel de cultură şi instrucţiune, dupe cum insuşi a mărturisit inaintea Dlui jude de ocol, făcênd declaraţiune că nu scie nici citi, nici scrie; că a aplica unui astfel de stăpân dispoşiţiunile art. 1472 din Codul civil, fără cea mai mică restricţiune şi fără a lua garanţie jurămêntul, pentru a face cel puţin probabilă sinceritatea afirmaţiunei sale, este a abusa de acest articol şi a trece peste consideraţiunile ce le-a avut in vedere legiuitorul la edictarea lui;

Pentru aceste motive, admite recursul făcut de Chiriţă Dragu; caséză, etc.

In ceea ce privesce admiterea probei testimoniale:

Avênd in vedere că, inainte de noua lege a judecătorielor de ocóle, atari afaceri erau de competenţa Tribunalului comercial şi, prin urmare, se puteau dovedi cu martori, déră astădi, prin legea judecătorielor de ocóle din 1879, fiind date in competenţa Tribunalului civil, ele au devenit afaceri civile şi ca atari nu pot fi probate de cât conform regulelor de probe comune şi cu restricţiunea art. 1472 Cod. civil;

Pentru aceste motive, respinge proba testimonială propusă de recurent, etc.

Semnaţi: V. Macri, Sc. Popescu, Al. Vlădicescu.

JURISPRUDENŢA STRAINA

CURTEA DE CASAŢIUNE DIN FRANCIA
SECŢIUNEA CIVILA

Audienţa din 14 Iulie 1883

Preşedinţa Dlui Cazot, prim-preşedinte

Dna de Biget cu Edmond Biget

TESTAMENT. — IMOBIL. — CLAUSA PENALA. — RESERVA EREDITARA.

INTERESE. — MANDAT JUDICIAR. — PUNCT DE PLECARE AL CURGEREI INTERESELOR. — QUANTUMUL LOR.

1° Când un testator atribue unuia din copii singurul imobil ce compune succesiunea lui, cu indatorire pentru acesta de a plăti fie-cărui coerede partea ce 'i se cuvine din bunurile extra-ereditare, acéstă dispoşiţiune póte să fiă valabilmente sancţionată printr'uă clausă penală care să priveze de partea ce 'i se cuvine in quotitatea disponibilă pe acel erede care ar ataca testamentul, mai ales atunci când hotărirea constată, de uă parte, că imobilul legat nu póte fi impărţit in natură, éră, de alta, că dispoşiţiunea testamentară nu atinge reserva.

2° Uă hotărire nu se póte basa pe consideraţiuni de equitate pentru a decide că dobêndile la sumele rĕmase asupra mandatarului judiciar au să curgă de la uă epocă fixată in mod arbitrar, precum şi pentru a reduce quantumul acestor dobêndi la 3°/₀ in loc de dobênda legală.

Curtea,

Asupra primului motiv de casare:

Considerând că Dna de Biget prin testamentul ce a făcut a atribuit unuia din eredii sĕi, Edmond Biget, fiul sĕu, integrul domen din Viviers, cu dispensă espresă de report in natură şi sub condiţiunea de a reporta la masa succesiunei uă sumă determinată care să represente valórea acestui imobil, şi, in casul când vre unul din eredi ar ataca acéstă dispoşiţiune, ea a legat quotitatea disponibilă acelora cari o vor respecta;

Considerând că de şi este de regulă că ori ce dispoşiţiune testamentară contrarie ordinei publice trebue să fiă considerată ca neavenită, conform art. 900 din Codul civil, acéstă regulă insă nu se aplică şi la dispoşiţiunile privitóre un interes privat;

Considerând că hotărirea atacată cu recurs constată in fapt că, in speciă, dispoşiţiunea testamentară nu avea nici de cum drept resultat de a atinge reserva legală a copiilor, reservă protegiată prin nisce principie de ordine publică;

Considerând că daca art. 826 dă fie-cărui erede dreptul de a'şi cere partea sa in natură, ori de câte ori imobilele pot fi impărţite cu inlesnire, acéstă dispoşiţiune insă pe de uă parte, este inaplicabilă in speciă, intru cât prin hotărire se declară că domeniul legat, singurul imobil al succesiunei, nu se póte impărţi in natură, éră, pe de alta, dreptul recunoscut eredilor de art. 826 le este conferit, nu intr'un interes de ordine publică, ci intr'un interes privat; că intru cât testatórea nu a dispus de cât in marginile quotităţei disponibile şi fără a atinge câtuşi de puţin reserva, ea a putut fórte bine să sancţioneze dispoşiţiunea sa testamentară printr'uă clausă penală; că, prin urmare, cu drept cuvênt hotărirea atacată decide că F. de Rigaud, opuindu-se la esecutarea dispoşiţiunei testamentare, s'a făcut pasibil de susdisa clausă penală.

Asupra motivului al douilea de casare:

Avênd in vedere art. 1153 şi 1996 din Codul civil şi art. 2 din legea de la 2 Septembre 1807;

Considerând că Curtea de apel, dupe ce mai ântâiu constată in fapt că administraţiunea lui Edmond Biget, numit in calitate de mandatar judiciar la 18 Maiu 1874, a incetat la 26 Iulie 1875, prin hotărirea atacată adi in recurs a fixat diua de 26 Octombre 1875 ca punct de plecare al curgerei dobêndilor, fondându-se pentru acésta pe nisce simple consideraţiuni de equitate şi fără ca să indice că la acéstă epocă numitul Biget ar fi intrebuinţat acele fonduri in profitul sĕu, sau că ar fi fost chiămat in judecată, sau in fine că ar fi fost pus in intârdiare pentru plata sumelor rĕmase asupra lui; că, asupra acestui punct, hotărirea este lipsită de uă basă legală şi că, prin urmare, s'au violat art. 1153 şi 1996 sus-citate;

Considerând, pe lêngă acestea, că prin hotărîrea atacată cu recurs se mai ordónă ca D. Edmond Biget să plătéscă uă dobêndă de 3°/₀ la sumele rĕmase asupră'i;

Considerând că in materie civilă dobênda legală este de cinci la sută pe an; că, statuând astfel precum a făcut in acéstă privință, Curtea de apel a violat art. 2 din legea de la 1807;

Pentru aceste motive, caséză, etc.

CHRONICA JUDICIARA

Intregul corp al avocaților din Ilfov este convocat pentru ḑiua de 17 ale lunei curente, spre a lua uă hotărîre in cestiunea inscrierilor ilegale ale unor consilie de disciplină din țară.

Intrunirea se va face in sala de audiențe a Tribunalului Ilfov, secțiunea I, la 8 ore séra.

* * *

Ne aducem a minte că, acum câți-va ani, D. B..., astăḑi avocat al Statului intr'un județ óre-care, avusese originala ideă de a pune Codul civil in versuri. Pe cât scim, proiectul a și fost esecutat in parte. Etă, acum, un impricinat formulând uă cerere de revisuire a unei judecăți in limba muselor. Petițiunea sa se află in dosarul secțiunea I a Curței de apel din Bucuresci cu Nr. 1496, din 1877. Publicăm acéstă curiositate judiciară, rugând pe cititori să fiă indulgenți asupra greșelor de ritm strecurate pe ici-colea.

Domnule președinte,

Subsemnatul Andreiu Țenno viu a cere, cu onóre,
Revisia hotărîrei ce Curtea a pronunțat
In procesul meu cu D. Plaino, și prin urmare
A vĕ ruga să dispuneți să fiu din nou judecat.

Motivul pe care 'mi sprijin cererea e de natură
A face să se admită, de óre-ce o fundez
P'articolul două sute nouĕ-ḑeci din Procedură
Precum și p'alte mijlóce ce am să vĕ desvoltez.

Rugându-vĕ dér să faceți a fi părțile citate
Spre 'nfăcișare, alătur Curței, spre acest sfêrșit,
Copie de pe acéstă. Actul de paupertate
Ce posed e la dosarul judecăței alipit.

Primiți stima și respectul, ce, Domnule președinte,
N'am incetat nici uă dată in suflet să vĕ conserv,
Si cu care am onóre, acum ca și mai 'nainte,
Să remân al Dvóstră prea supus și fidel serv.

Semnat: **A. Țenno.**

Consilierii cari au judecat pe acest emul al lui Omer se vede că nu sunt adoratori ai poesiei, căci au respins revisuirea cerută in stichuri de D. Țenno.

„Și să ne mai mirăm — ḑicea D. Țenno cu parapon — că literatura nu face progres la noi!“

* * *

Adese-ori preveniții au nisce mijlóce de apărare cu desăvêrșire originale Astfel este casul unui tênĕr bine imbrăcat și fórte presentabil care, dat in judecată pentru ultragie la adresa unor agenți, a susținut inaintea Tribunalului că nu era beat când a comis faptul, déră că fusese apucat de un acces de *delirium tremens.*

Cea d'ântâiu intrebare făcută de dênsul unuia din martori a fost acésta: Ar puté martorul să spue daca eram in stare de beție?

Președintele, către martor: Ai ințeles cestiunea, socotesc.

Martorul: De! ce să ḑic... domnu era cam turmentat.

Prevenitul: Turmentat, tocmai asta voesc și eu.

Președintele: Turmentat de beție, negreșit.

Prevenitul: Pardon, Domnule președinte; turmentat de *delirium tremens;* eu nu eram beat.

Președintele: In sfêrșit contravențiunea de beție manifestă nu e in causă, de vreme ce nu ți s'a făcut proces-verbal.

Prevenitul: Acésta doresc și eu. Cât despre ultragie nici nu le recunosc, nici nu le contestez; se póte fórte bine ca, in starea in care mĕ găseam, să fi tratat pe agenți de miserabili și de mai sciu eu ce.

Președintele: Asta e tótă apărarea Dtale?

Prevenitul: Ba nu; mai am de adăogat ceva.

Președintele: Fórte bine; vorbesce.

Prevenitul, cu un aer solemn: Domnilor judecători, faptul ce mi se impută s'a intêmplat la uă epocă memorabilă, in ḑiua de 14 Iulie, ḑi de sĕrbătóre națională, aniversara marelui act popular care a dĕrimat fortereța despotismului: luarea Bastiliei. In acéstă ḑi plină de glorie guvernul doresce ca tóte ferestrele să fiă gătite cu flori și iluminate; el voesce ca cetățianii, ca poporul suveran, să petrécă. Așa déră am făcut și eu ca toți ceilalți, am petrecut...

Președintele: Ai bĕut cam mult.

Prevenitul: Fiă și așa... Vedeți că recunosc lucrul fără nici uă greutate. Stăruesc insă asupra acestui punct, că nu eram beat, pentru cuvêntul că nu mĕ imbĕt așa lesne de vin și de spirtóse, căci sunt crescut cu ele de mic copil. Habar n'am de ce s'a petrecut intre mine și agenți. Atâta numai imi reamintesc că, la un moment dat, am luat'o la fugă. Unde fugeam? nu sciu; ce le-am ḑis agenților? nu 'mi mai aduc a minte. In sfêrșit — la ce să vĕ mai ostenesc cu esplicațiunile? — daca sunt culpabil de ceva, este că am făcut kief mai mult de cât se cuvenea și de cât era dorința guvernului; am pĕcătuit déră prin esces de zel. Sper prin urmare, domnilor judecători, că, avênd in vedere informațiunile ce v'au fost date pe socotéla mea, și considerând posițiunea și viitorul meu, nu mĕ veți trămite la puscărie. In acéstă speranță, astept cu incredere hotărîrea Dvóstră.

Tribunalul 'i-a satisfăcut dorința condemnându'l numai la uă amendă de 25 franci.

Prevenitul, mulțumit: Am onórea să vĕ salut, Domnilor judecători.

Bucuresci. — Typ. Curței Regale, pr. F. Göbl Fii, Pasagiul Român, 12.

ANUL XII. — Nr. 74. DUMINICA 16 OCTOMBRE 1883

DREPTUL

LEGISLATIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENTIA — ECONOMIE POLITICA

Prim-Redactor: DEMETRU C. POPESCU

ESE DE DOUE ORI PE SEPTEMANA

Redactor-Administrator: NICOLAE CHRISTESCU

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA ḌIARULUI, PASAGIUL ROMAN, 10

ABONAMENTELE se fac pe an şi pe jumĕtate de an: la 1iu Decembre şi 1iu Maiu. De la 1iu Iulie pênĕ la 20 August ḑiarul nu apare.

Anunţuri: linia 40 bani. *Scrisorile nefrancate se refusă* Un numĕr: 50 bani

COSTUL ABONAMENTULUI Pe an, 40 lei; pe jumĕtate an, 20 lei. *Studenţiĭ plătesc pe jumĕtate* Pentru străinĕtate se adaogă timbrul postal.

Bucuresci, 15 Octombre 1883

Am publicat in numĕrul trecut al *Dreptului* propunerea făcută de D. deputat Gr. Vulturescu la comisiunea budgetară, relativ la modificările de introdus in legea organisărei nóstre judecătoresci.

Mărturisim, de la inceput, că ne-a surprins procedarea urmată. Când este vorba despre reorganisarea magistraturei, ne place să credem că nu din comisiunea budgetară trebue să ésă reforma: acolo se vĕd lucrurile dintr'un punct de vedere strimt, al economiilor de introdus, al transacţiunilor ce se urméză pentru equilibrarea budgetului. Cestiunile de principiu şi de organisare se esaminéză linistit, lăsând de uă parte fiscalitatea. Afară de acestea, ori-ce modificări introduse reclamă schimbări numeróse şi importante in tot sistemul procedurei nóstre, şi pentru acésta se cere matură deliberare, nefiind suficient scurtul interval ce ne separă pênĕ la votarea budgetelor. Presupunem negreşit că este vorba de uă lucrare seriósă.

Ori-ce ar fi insă, din parte-ne felicităm pe onorabilul deputat pentru că a părăsit ideele radicale de reformă, cari, chiar dupe mărturisirea Dsale, ar fi trămis cestiunea la calendele grecesci. Ne bucurăm tot-d'a-una când vedem pe legiuitorii nostri incepênd a 'şi da socotélă de ţara in care trăesc şi silindu-se a face ceva practic şi folositor. Fără indouială, nu este vina cui-va daca propune lucruri necomplete sau neperfecte; de aceea se face discuţiune, ca să se limpeḑéscă lucrul; tot ceea ce importă, dupe părerea nóstră, este punctul de la care plécă cine-va: daca pleci cu gândul să faci ceva util şi practic, poţi să nemeresci; daca insă o iei de sus, te rătăcesci in necunoscut şi, la sfêrşit, te deştepţi cu timpul perdut. Din acest punct de vedere, adresăm felicitările nóstre Dlui Vulturescu.

Ideele in cari se resumă lucrarea Dsale sunt următórele:

1° Reducerea in personal, şi a nume: *a)* suprimarea judecătorilor de instrucţiune şi darea atribuţiunilor lor la procurori şi la completul Tribunalului; *b)* suprimarea supleanţilor de la Curţile de apel şi reducerea la patru a membrilor fie-cărei secţiuni, completul fiind de trei şi doui putênd pronunţa hotărirea; *c)* reducerea la ḑece membri, afară de primul preşedinte, la inalta Curte de casaţiune pe cale de vacaţiune; *d)* insărcinarea preşedintelui Tribunalului local de a preşeda juraţii, şi reducerea completului Curţei cu juraţi, judecând preşedintele fără asesori;

2° Suprimarea câtor-va secţiuni la Tribunalele

din Ilfov, Prahova, Mehedinţi, Covurluiu şi Iaşi, cum şi luarea de la Tribunale a atribuţiunilor de notari şi conservatori de ipotece.

Aceste reduceri şi suprimări se cer numai pentru a se permite crescerea salarielor magistraţilor, de la prima pênĕ la ultima instanţă. „Aceste sporiri, ḑice D. Vulturescu, daca manţinem tot personalul judecătoresc astăḑi esistent şi instanţele judecătoresci astfel cum sunt organisate, reclamă adaose de sute de mii lei cari scim că ni se vor refusa. Din parte-ne, am dori ca nimic să nu se schimbe din actuala organisare, spre a nu se aduce cea mai mică perturbare...“

Acestea fiind reformele şi motivul pentru care se propun, să le esaminăm şi noi, pentru a vedé daca se póte găsi ceva bun intr'ênsele.

I

Fără indouială că primim idea crescerei raţionale a salarielor la magistraţi.

Tótă lumea recunósce acésta, şi trebue să sperăm că in curênd vom vedé realisată acéstă dorinţă unanimă, mai ales că justiţia este singura ramură a administraţiunei publice care 'şi plătesce cheltuielele sale. Să nu procedăm insă aşa ca prin imbunătăţirea propusă să ajungem la uă adevĕrată desorganisare.

Astfel, prima reformă constând in suprimarea judecătorilor de instrucţiune constitue, dupe părerea nóstră, cea mai nenorocită ideă ce a putut trece prin mintea cui-va. Sciinţa şi bunul simţ condamnă investirea aceleeaşi persóne cu misiunea de acusator şi de judecător in acelaşi timp, şi nu este natural de loc, dupe cum pare a crede D. Vulturescu, ca acela care adună probele, care urmăresce astfel un scop dat, acusarea, să le şi cumpănéscă şi să se pronunţe asupra culpabilităţei unei persóne.

Instituţiunea judecătorilor de instrucţiune este necesară, indispensabilă chiar intr'un sistem bun de organisare judecătoréscă; la noi am puté ḑice mai mult, pentru că lipsindu-ne casierele şi uă bună poliţie, descoperirea criminalilor este lăsată propriu ḑis la sagacitatea şi munca inteligentă a judecătorului. Negreşit că s'ar puté introduce reforme pentru imbunătăţirea acestei instituţiuni şi aducerea ei in stare de a produce folóse reale. Astfel, s'ar puté organisa casierele judecătoresci pentru cei osândiţi, mijlocul unic pentru a se da uă pedépsă dréptă; s'ar puté admite, pentru judecătorii de instrucţiune, inaintarea pe loc, şi altele.

Toţi scim astăḑi că pentru a se puté face uă bună instrucţiune se cere multă esperienţă din partea magistratului şi cunoscinţă a ómenilor cu cari se servesce. La noi, ce se intêmplă de ordinar? Cabinetele de instrucţiune se încredinţéză adesea supleanţilor de Tribunal, adică incepĕtorilor dintre magistraţi, şi chiar judecătorii titulari petrec pe acolo scurt timp: când să incépă a 'şi cunósce meseria, sunt schimbaţi sau inaintaţi. Rĕul ce provine din acéstă impregiurare este fórte mare: mai nici uă dată nu se face uă instrucţiune completă, pentru că judecătorul n'are esperienţă şi nu scie ce folos póte să tragă din cutare sau cutare agent poliţienesc, pe care nu are cum să 'l cunóscă şi in care nu póte să aibă incredere. In mare parte, de sigur, aceste inconveniente ar dispăré cu inaintarea pe loc a judecătorului instructor. Tot ce se cere de la un atare magistrat este să descopere adevĕrul; pentru acésta insă trebue să fiă sigur pe locul sĕu şi să scie că dupe meritele şi munca lui va fi resplătit. Numai aşa se pot dobêndi ómeni *speciali* pentru acéstă meserie.

S'ar mai puté introduce şi alte reforme, de esemplu limitarea puterilor magistratului instructor in ceea ce privesce arestarea inculpaţilor. In acéstă privinţă s'a depus de mult un proiect de D. Giani, când era ministru al justiţiei; nu scim insă pentru ce de atât timp stă imormêntat in archivele Senatului.

Ceea ce voim să spunem este acésta: daca uă instituţiune necesară merge rĕu, nu trebue numai de cât desfiinţată. Acésta face numai acela care nu scie sau nu vrea să 'şi dea ostenélă să cerceteze care este rĕul şi care remediul de introdus. Acesta este sistemul radical, care distruge tot ce nu pricepe şi care incércă necontenit, fără să 'şi dea socotélă de nimic. Omul serios insă caută să imbunătăţéscă aşeḑămintele folositóre, pronunţându-se tot-d'a-una in cunoscinţă de causă. De aceea noi credem că, departe de a se desfiinţa magistraţii instructori, condiţiunea lor se va imbunătăţi introducêndu-se tóte mĕsurile necesare pentru a se dobêndi uă bună instruire a afacerilor penale.

Daca trecem la a doua ideă, adică micşorarea numĕrului judecătorilor la Curţile de apel şi la Curtea de casaţiune, ni se pare că propunerea nu este tocmai rea. In principiu, credem şi noi că, la uă Curte de apel, trei membri sunt de ajuns pentru a da hotăriri, fiind doui de uă părere, şi că completul de cinci, la inalta Curte de casaţiune, este asemenea suficient. Se păstrézã, de uă parte, principiul pluralităţei judecătorilor, şi, de alta, putêndu-se plăti cuviincios, se pot găsi magistraţi escelenţi, cari să 'şi facă bine datoria şi de la cari să se pótă pretinde mai mult. Remâne negreşit să se vadă ce este mai bine de făcut pentru a se puté realisa uă adevĕrată imbunătăţire la aceste instanţe superióre.

Nu credem insă nemerită idea ca juraţii să fiă preşedaţi de preşedintele Tribunalului local. Este mai bine ca lucrurile să remână tot ca astădi, pentru că membrii Curţilor de apel se bucură de un mai mare prestigiu, ceea ce mai ales este necesar daca va fi să se desfiinţeze asesorii preşedintelui Curţei. Ori-cum ar fi, socotim că, atât din punctul de vedere al prestigiului şi mai ales al inlăturărei influenţelor locale, este bine ca să se incredinţeze preşedenţa juraţilor tot membrilor de la Curţile de apel.

Cât pentru cele-alte cestiuni relative la suprimarea camerei de punere sub acusare, modul delegărei membrilor Curţei, etc., nu ne vom ocupa pentru astădi, de óre ce se pot trata cu ocasiunea legilor speciale, cum ar fi legea propusă de D. Giani asupra libertăţei individuale, sau a regulamentelor ce fie-care Curte este ţinută a'şi forma dupe legea organisărei judecătoresci.

II

Ne remâne să dicem câte-va cuvinte pentru suprimările de secţiuni propuse de D. Vulturescu.

Dsa ar desfiinţa câte uă secţiune de la Tribunalele Ilfov, Iaşi, Mehedinţi, Prahova şi Covurluiu, pentru că, dupe cum dovedesce statistica judecătorésca, „nu mai ar avé nimic de făcut". Asteptam să vedem datele statistice dupe cari s'a condus onor. deputat in propunerea sa; nu ne arată insă nimic in acéstă privinţă, aşa că ne lasă in cea mai mare nedomirire.

Fără indouială că, daca secţiunile ce se cer a fi suprimate nu ar avé de lucru, nimeni nu trebue să esiteze a cere desfiinţarea lor; pentru acésta insă caută să se cerceteze serios lucrul, şi numai dupe ce ne-am convinge prin date positive despre inutilitatea lor să ajungem la conclusiunile Dlui Vulturescu. De aceea, in acéstă privinţă, lucrarea Dsale este cu desăvêrşire necompletă: astădi simplele afirmări nu mai sunt credute; trebue cercetări seriόse, şi tocmai acestea lipsesc in propunerea ce discutăm.

Când este vorba de suprimări, afară de acestea, ne place să ne uităm cu deosebire la instanţele superióre, éră nu la Tribunale, cari intereséză d'a dreptul atâta lume şi cari trebue să fiă in posiţiune a satisface imediat şi fără intârdiare cerinţele justiţiabililor. Cât pentru noi, ne-am indrepta cercetarea asupra Curţilor de apel din Focşani şi Craiova: cea d'ântâiu s'ar puté muta la Galaţi sau Brăila, şi cu modul acesta s'ar dobêndi desfiinţarea Curţei din Tulcea, cu desăvêrşire inutilă; cea d'a doua s'ar puté reduce la uă singură secţiune. In tot casul, ar trebui să ne gândim la mijlócele cuvenite pentru a le sustrage din mediul prea provincial şi prin urmare prea supus intrigelor şi influenţelor locale. Cestiunea acésta caută să preocupe mult pe aceia cari doresc indreptări in ale magistraturei. Astădi este constant că, cu cât centrul este mai mic, cu atât mai mare este influenţa politicianilor in privinţa distribuirei justiţiei. Suntem siguri că cine cunósce cum se petrec lucrurile, ne vor da completă dreptate, şi de aceea ne place a crede că, daca serios vrem să ne ocupăm de imbunătăţirea acestei ramure, trebue să nu perdem din vedere şi asemenea consideraţiuni.

In cât privesce dorinţa esprimată de D. Vulturescu pentru infiinţarea notarilor şi conservatorilor de ipotece, o credem cu desăvêrşire neoportună şi nepotrivită cu interesele ţĕrei nóstre. Ar fi uă adevĕrată nenorocire introducerea acestor instituţiuni, tot aşa de desastrósă ca a portăreilor, dupe urma cărora se intêmplă atâtea neajunsuri. In ţĕrile civilisate, unde funcţionéză notarii de timp indelungat, şi se produc atâte abusuri; ce s'ar intêmpla la noi! Credem că este mai bine să lăsăm lucrurile aşa cum sunt astădi. Tribunalele nu sunt impedicate câtuşi de puţin de la distribuirea justiţiei, şi apoi pentru

cetăţeni esistă mult mai mare garanţie cu instituţiunile actuale. Să ne gândim bine că cu introducerea notarilor şi conservatorilor de ipotece vom da ocasiuni de noui perceperi de taxe, de noui abusuri şi procese. Ar fi mult mai bine să nu tot ne gândim a copia organisările străine, ci să perfecţionăm ce este al nostru. Mai bine de cât să resturnăm ceea ce este făcut, s'ar cădé să venim cu vre un credit sau vre un proiect de lege pentru organisarea seriósă a archivelor şi grefelor şi pentru reconstituirea dosarelor şi registrelor cari se găsesc într'uă stare deplorabilă.

Dupe cum vedem, propunerea Dlui Vulturescu pune in discuţiune diferite cestiuni de cel mai mare interes practic. Ne a părut bine că D. ministru al justiţiei a numit uă comisiune compusă din bărbaţi competenţi, pentru a esamina reformele propuse şi acelea ce s'ar puté introduce cu folos. Ne place a crede că membrii numiţi vor căuta să dea bune soluţiuni tutulor cestiunilor arđĕtóre relativ la imbunătăţirea magistraturei şi la distribuirea regulată a justiţiei. Nu este vorba numai de punctele atinse prin propunerea de care vorbim, ci de uă lucrare completă care să imbrăcişeze tóte cestiunile principale privitóre la acest punct. Totul déră depinde de la comisiunea numită, care, suntem siguri, va căuta să presente uă lucrare intrégă şi uă adevĕrată organisare a instanţelor nóstre judecătoresci. Noi sperăm mult in sagacitatea şi in spiritul cumpănit şi practic al membrilor acestei comisiuni.

D. C. Popescu

JURISPRUDENŢA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAŢIUNE ŞI JUSTIŢIE, SECŢ. I

Şedinţa din 16 Septembre 1883

Preşedinţa Dlui D. Zamfirescu, consilier

Statul cu G. C. Aslan

LEGEA DE URMARIRE. — SE APLICA ŞI GARANŢILOR DEBITORILOR STATULUI. — ART. 29 LEGEA DE URMARIRE. — CASARE.

Legea de urmărire este aplicabilă atât debitorilor Statului cât şi garanţilor.

Astfel, garantul unui arendaş se póte urmări, fără să fiă nevoe de un titlu esecutoriu contra sa, ci numai in virtutea contractului şi a foii de licitaţiune, dupe cum prevede legea de urmărire.

Nr. 305. — Casată, in urma recursului făcut de Stat, decisiunea Curţei de apel din Iaşi, secţiunea I, cu Nr. 82, din 1882, in procesul cu D. G. C. Aslan, tutorul casei defunctului Gr. Rosetti, pentru anularea unei urmăriri.

S'au ascultat: D. N. Mandre, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă; D. Gr. Triandafil, avocatul Statului, in desvoltarea motivelor de casare; D. R. Opranu, procuror de secţiune, in conclusiuni; in absenţa intimatului.

Curtea, deliberând :

Asupra motivului de casare :

„Curtea a violat legea de urmărire cerênd ca Statul, pentru a puté să urmăréscă averea debitorului sĕu, să producă titlu judecătoresc esecutoriu, fiind că legea de urmărire dă drept Statului a implini datoriile din arenđi de moşii şi alte venituri numai in temeiul contractului şi al foii de licitaţiune, cu dreptul pentru debitor a dovedi că nu datoresce aceea ce 'i se reclamă.“

Considerând că, dupe art. 29 din legea de urmărire, garanţii pentru arendaşii Statului sunt supuşi ca şi acestia legei de urmărire pentru strângerea veniturilor Statului neaquitate; că, in speciă, intimatul tutor al casei garantului Rosetti propuind că urmărirea indreptată in contra'i nu putea avé loc de cât in virtutea unui titlu autentic şi esecutoriu, conform art. 1832 Cod. civil, şi Curtea de apel din Iaşi, prin decisiunea atacată cu recurs, admiţênd acéstă eronată alegaţiune şi declarând că comptul casierului constatător sumelor datorite de arendaş nu póte fi considerat ca un titlu esecutoriu, a contravenit dispositiunilor categorice stabilite in legea de urmărire dupe care şi garantul unui arendaş este supus ca şi arendaşul la aceleaşi regule de urmărire, şi a făcut in acelaşi timp şi uă violaţiune a art. 29 din legea de urmărire ;

Pentru aceste motive, in unire cu conclusiunile Dlui procuror, caseză, etc.

CURTEA DE APEL DIN IAŞI, SECŢIUNEA II

Şedinţa din 9 Aprilie 1883

Preşedinţa Dlui I. A. Antoniu, preşedinte

Andreiu Ioanide şi alţii cu creditorii defunctei Maria Strat

SEPARAŢIUNE DE PATRIMONIE. — PATRIMONIU SUCCESORAL. — SEPARAŢIUNEA SA DE AL EREDELUI. — CERERE. — ART. 1056, 1057 şi 1061 COD. CALLIMACH; ART. 934 COD. CIVIL.

PREFERENŢA DOTALA. — DREPT DE PRECADERE. — NU ESISTA DREPT DE URMARIRE. — ART. 1176, 1616, 1646 şi 1997, § 3, COD. CALLIMACH. — ART. 1, § 4, REGULAMENTUL ORGANIC, ANEXA LIT. I.

POPRIRE. — PLATA FACUTA ANTERIOR SAU IN BASA DE HOTARIRI DEFINITIVE. — VALIDITATE. — ART. 458, 461, 462 şi 464 PROC. CIVILA.

CESIUNE. — NOTIFICARE. — CESIONAR SAU CEDANT. — VALIDITATE. — ART. 1395 COD. CIVIL.

1° Sub imperiul Codului Callimach, creditorii succesiunei nu pot pretinde a se despăgubi din patrimoniul succesoral inaintea creditorilor eredelui, daca nu au cerut separaţiunea patrimonielor.

Separaţiunea patrimonielor nu se mai póte cere dupe instrăinarea averei succesorale de către erede, afară de casul de dol sau fraudă.

2° Preferenţa recunoscută de Regulamentul Organic şi Codul Callimach pentru creanţa dotală dă numai un dreept de judecare, éră nu şi de urmărire asupra averei sociului.

3° Plata făcută anterior unei popriri sau in basă de hotăriri definitive liberéză valabil pe debitor.

4° Notificarea unei cesiuni se póte efectua valabil atât de cedant cât şi de cesionar.

Nr. 51. — DD. Andreiu Ioanide, Eugeniu Alcaz şi alţii au făcut apel contra sentinţei Tribunalului din Iaşi, secţiunea II, cu Nr. 201, din 1882, prin care se respinge cererea creditorilor defunctei Maria Strat şi se anuléză poprirea făcută in mâinele fraţilor Goilov.

S'au presentat DD. avocaţi C. Machedon, Al. Obreja, N. C. Aslan, Ioan D. Korne, Gr. M. Buicliu pentru apelanţi şi D. Abgar Buicliu pentru defendorii Goilov; fotoliul Ministerului public fiind ocupat de D. procuror de secţiune Sion.

Curtea, deliberând:

Avênd in vedere apelurile declarate, de uă parte, de către DD. Andreiu Ioanide, C. G. Mardari, Iulia Aurel, P. Balş şi Eugeniu Alcaz, cari, in calitate de creditori ai defunctei Maria Strat, esercită drepturile acesteia contra eredilor succesiunei defunctului sêu sociu Mateiu Strat, şi, de alta, de către Dna Aglae Korne născută Strat, contra sentinţei Tribunalului Iaşi, secţiunea II, cu Nr. 201, din 1882, Noembre 13, prin care se invalidéză poprirea făcută de creditorii personali ai Dnei Maria Strat, in numele acesteia, in mâinele fraţilor Ariton şi Gh. Goilov, debitori ai eredilor defunctului Strat, Costache şi Aglaea Korne, pentru un rest din preţul vêndărei unui imobil din succesiune, éră in ce privesce pe Dna Korne, se declară că e scósă din causă fiind că n'ar fi făcut uă cerere de intervenţiune;

Avênd in vedere că apelul creditorilor se fundéză pe diverse motive: 1° că dênşii esercitând acţiunile defunctei Maria Strat, creditóre a succesiunei defunctului Mateiu Strat, acésta are un drept de privilegiu in averea de succesiune care o autorisă a fi plătită asupra bunurilor defunctului cu preferenţă asupra creditorilor personali ai eredilor, in speciă D. C. Strat; 2° că, chiar de n'ar fi un privilegiu, creanţa defunctei Maria Strat este dotală şi femeia, dupe art. 1640 Cod. Callimach, avênd uă ipotecă *ocultă*, imobilul succesiunei a trecut grevat de acéstă sarcină in mâinele cumpărătorilor, fraţii Goilov, citaţi ca cei d'al treilea; 3° că plăţile făcute de fraţii Goilov creditorilor personali ai Dlui C. Strat, unul dintre eredii vêndători, nu acoper partea sa in preţul vêndărei; 4° că unele din plăţi nu sunt valabile şi altele făcute chiar in urma notificărei poprirei;

Avênd in vedere că privilegiul de care se prevaléză apelanţii, că esercitau acţiunile defunctei Maria Strat, creditóre a succesiunei defunctului sêu sociu Mateiu Strat, contra creditorilor personali ai Dlui C. Strat, unul dintre eredi, este privilegiul ce resultă din separaţiunea patrimonielor sau beneficiul prin mijlocul căruia creditorii şi legatarii defunctului pot obţine ca bunurile şi datoriile defunctului să fiă separate de ale eredelui, aşa că ei să fiă plătiţi cu preferenţă asupra creditorilor personali ai eredelui; că acest privilegiu presupune uă cerere de separaţiune de patrimonie provocată de creditorii defunctului, dupe cum ne spune art. 1056 şi 1057 Cod. Callimach, sub regimul căruia s'a deschis succesiunea defunctului Mateiu Strat; că, in specià, nu numai că nu s'a probat că creditorii succesiunei sau aceia cari ar fi putut esercita drepturile lor (art. 974 Cod. Civil) au cerut şi obţinut separaţiunea patrimonielor defunctului de ale eredilor sêi, dérà nici chiar s'a alegat acésta, aşa că nu póte fi vorba de uă preferenţă a creditorilor succesiunei asupra creditorilor personali ai eredelui, ei sunt toţi creditori ai eredilor cari prin acceptaţiunea pură şi simplă a succesiunei au confundat bunurile şi datoriile defunctului cu bunurile şi datoriile eredilor; că, osebit de acésta, separaţiunea patrimonielor, fără a se distinge intre lucrurile mobile şi imobile, nu se mai póte face uă dată ce instrăinarea bunurilor mostenirei s'a făcut mai 'nainte de ce creditorii sau legatarii să fi provocat separaţiunea patrimonielor, afară numai de casul de *fraudă* sau *dol*, sau, dupe cum se esprimă art. 1061 Cod. Callimach, *„să se fi vêndut lucrurile fără vicleşug şi inşelăciune"*, ceea ce in specià éraşi n'a fost nici chiar alegat; că imobilul de succesiune fiind instrăinat incă de la 1874, Februarie, el nu se mai află in mâinele eredilor şi, prin urmare, nu mai póte fi vorba de uă acţiune in separaţiunea patrimonielor; că, tot de asemenea, nu pot fi fundaţi apelanţii, când se prevaléză de uă acţiune pretinsă ipotecară contra fraţilor Goilov, deţinêtorii imobilului, de óre-ce nu s'a justificat prin un titlu, conform disposiţiunilor art. 1176, 1616 şi 1997, alin. 3, Cod. Callimach, anexa lit. I, art. 1, alin. 4, Regulamentul Organic, esistenţa creanţei dotale; că, justificată chiar creanţa, ipoteca ce o asigura nu confere femeei şi dreptul de urmărire in mâinele celor d'al treilea, ci numai de a fi plătită cu preferenţă asupra creditorilor bărbatului (art. 1646 combinat cu art. 1997, alin. 3, Cod. Callimach); că, chiar de ar puté esercita acţiunea ipotecară, calea sau procedura de poprire in mâna a treia nu este aceea ce trebue să se urmeze, fiind acésta intemeiată pe uă obligaţiune personală a celui d'al treilea (art. 455 Proc. civilă), pe când acţiunea ipotecară presupune un drept real;

Avênd in vedere că, in privinţa plăţilor pretinse făcute drept de DD. fraţi Goilov creditorilor personali ai unuia din eredii şi vêndători C. Strat, din faptele şi actele produse se constată că imobilul vêndut se poseda in indivisiune de către eredi şi că asupra porţiunei indivise a Dlui C. Strat esista in momentul vêndărei mai multe ipoteci consimţite de Dsa in favórea a mai multor creditori; că, dupe termenii contractului de vêndare (art. 1), imobilul se vindea liber de ori ce sarcini şi, prin urmare, cumpărătorii, fraţii Goilov,

erau in drept a plăti aceste creanţe şi a reţine suma din preţul vênḑărei; că din actele produse se constată că tóte aceste creanţe, cu consimţimêntul chiar al debitorului D. Strat, s'au plătit de către DD. fraţi Goilov, in timpul de la incheiarea actului (14 Septembre 1874), la transcripţiunea sa in registre (22 Februarie 1874) inainte déră de a se fi notificat poprirea (art. 458 Proc. civilă), care este făcută la 4 Marte acel an, şi, dupe calculul facut de Tribunalul de ântâia instanţă, tóte aceste plăţi făcute in comptul Dlui C. Strat se urcă la suma de 26,078 galbeni, ceea ce acopere in totul porţiunea sa in preţul vênḑărei imobilului, aşa că urmărirea asupra porţiunei sale in mâinele cumpărătorilor fraţii Goilov nu mai are nici uă raţiune de a subsista; că daca in adevĕr se alegă că unele din aceste creanţe, şi a nume a Dlui I. Prăjescu pentru 1,233 galbeni, a Dlui C. I. Strat pentru 2,874 şi 1293 galbeni, au fost plătite posteriormente poprirei şi, prin urmare, in dispreţul acestei dispositiuni (art. 1099 Cod. civil), aceste plăţi sunt făcute in urma unei popriri făcute in regulă şi in virtutea unor decisiuni definitive cari condamnă pe fraţii Goilov, ca cei d'al treilea debitori, să plătéscă aceste sume in mâinele acelora ce le-au poprit, ca creditori ai Dlui C. Strat; astfel că plata este valabilă fiind făcută in mâinele acelor autorisaţi de justiţie a o primi pentru creditori (art. 1006 Cod. civil), şi este sciut că intre acesti mandatari judiciari sunt şi aceia cari, dupe ce au făcut uă poprire, obţin uă hotărire prin care se ordónă ca acel d'al treilea să plătéscă in mâinele lor suma oprită, numai uă intervenţiune din partea apelanţilor ar fi putut opri numerarea banilor (art. 461, 462 şi 464 Proc. civilă); că admiţênd chiar că din preţul vênḑărei imobilului ar mai fi incă un rest in mâinele cumpărătorilor (cei d'al treilea fraţii Goilov), dupe cum se susţine, totuşi se constată in fapt că drepturile Dlui C. M. Strat in contractul de vênḑare sunt cesionate surorei sale Dna Aglaea Korne prin actul de cesiune cu data de 16 Februarie 1874, adică două ḑile dupe incheiarea contractului de vênḑare; că lipsa notificaţiunei cesiunei nu póte fi invocată cu succes, căci se constată că notificaţiunea este subscrisă şi de insuşi cedantul C. Strat, şi art. 1395 Cod. civil declară espres că notificaţiunea póte fi făcută de cedant sau cesionar; că este déră indiferent daca D. M. Korne, sociul cedantei, care se titluesce procurator al sociei sale, avea sau nu procură pentru a face notificaţiunea; că decisiunea cu Nr. 37, din 1880, nu póte fi invocată ca autoritatea lucrului judecat, căci, mai ântâiu, ea nu atinge cestiunea că notificaţiunea este subscrisă in acelaşi timp şi de cedant, mărginindu-se numai in a ḑice că D. Korne n'a justificat că avea uă procură de la cesionara socia sa, şi, in urmă, fiind dată intre alţi creditori şi fraţii Goilov, Dna Korne şi fratele Dsale C. Strat, apelanţii, nu o pot invoca in favórea lor (art. 1201 Cod. civil); că, fiind astfel, e invederat că prin efectul notificaţiunei dreptul cedat nu mai era in patrimoniul cedentului C. Strat in momentul când s'a făcut poprirea in mâinele debitorilor cedaţi, fraţii Goilov, căci notificaţiunea s'a făcut la 16 Februarie 1874, pe când poprirea este la uă dată posterióră (2 Marte 1874), şi astfel cesionara ocupând singură locul creditorului (cedantul), creditorii sĕi nu mai puteau secuestra acéstă creanţă, aşa că poprirea din acest punct de vedere este a se anula, fiind singura creditóre a fraţilor Goilov numai Dna Aglaea Korne;

Pentru aceste motive, in majoritate (1), respinge apelurile făcute, etc.

Semnaţi: I. A. Antoniu, Al. Teodorénu, C. Zisu.

TRIBUNALUL ILFOV, SECŢIUNEA COMERCIALA

Şedinţa din 23 Septembre 1883

Preşedinţa Dlui I. Radoi, preşedinte

Ioan Damian cu Ministerul Domenielor Statului

LEGEA DE URMARIRE. — ART. 20. — APLICAŢIUNEA SA.
ARENDI ŞI DOBÊNDI ANUALE. — PRESCRIPŢIUNEA DE CINCI ANI.— ART. 1907 COD. CIVIL.
ADMINISTRAŢIUNEA DOMENIELOR. — ARENDAŞI. — DEFICITE. — PLATA LOR.

1° Dispoziţiunile art. 20 din legea de urmărire sunt aplicabile numai când debitorii fiscului ar tinde să scótă de sub urmărire uă avere a sa; nu 'i impedică insă ca printr'un proces regulat să constate liberaţiunea de creanţele pretinse de Stat contra lor.

2° Arenḑile şi dobênḑile anuale se prescriu prin cinci ani.

3° Administraţiunea Domenielor este in drept a pretinde de la fostii arendaşi deficitele resultate la rearendare, fără să fiă obligată a cere mai ântâiu resiliarea contractelor pe cale de judecată.

S'a presentat reclamantul asistat de D. avocat M. Teodorénu şi Statul prin D. avocat public M. Schina.

Tribunalul,

Asupra acţiunei intentată de Ioan Damian contra Ministerului Domenielor şi pădurilor Statului prin care tinde:

1° A fi apărat de pretenţiunea Statului in sumă de 6,119 lei noui capete şi a lor dobêndă ca arendă pe anul 1873 şi deficit resultat din rearendarea moşiei Săuenii din judeţul Argeş pe anii 1874 şi 1875, pentru care 'i s'a pus in vênḑare uă părechie de case cu locul lor situate in oraşul Pitesci, bulevardul Elisabeta-Dómna;

2° A fi obligat Statul să'i restitue garanţia de 6,000 lei vechi in bonuri rurale cu cupónele lor şi trei galbeni in aur cu dobênda lor, ce a depus la Administraţiunea domenielor, când a luat in arendă moşia Statului Săueni pe periodul 1871—1876;

3° A fi condemnat Statul să 'i plătéscă 20,000 lei noui daune-interese pentru ilegala resiliare a contractului, deposedare şi secuestru aplicat pe tótă averea sa;

(1) DD. consilieri V. Tassu şi I. I. Vrânceénu au remas de opiniune, pe care n'am putut'o publica, nefiindu-ne comunicată. (N. R.)

Avênd in vedere escepţiunea declinatorie de competenţă propusă de representantul Ministerului agriculturei, comerciului şi domenielor, basată pe disposiţiunile art. 20 din legea de urmărire;

Considerând că prescripţiunile esceptionale ale citatului articol sunt privitóre numai la casul când debitorul, printr'uă contestaţiune către autorităţile acolo indicate, ar tinde să scótă de sub urmărire averea sa mobilă urmărită, éră nici cum nu inchide acestui debitor calea justiţiei ordinare, pentru ca, printr'uă acţiune pe cale principală, să constate, conform regulelor de drept comun, liberaţiunea sa de indatoririle pretinse; că, astfel, esceptiunea de necompetenţă urméză a se respinge ca nefundată.

In fond:

Avênd in vedere că Tribunalul judeţului Argeş a pus in vêndare casa cu locul ei situată in acea urbe, bulevardul Elisabeta-Dómna, proprietatea reclamantului, dupe cererea casierului general de Argeş, pentru despăgubirea Statului de suma de lei noui 6,119 plus procente, datorită de Ioan Damian, şi care se decompune astfel: 2.819 lei restul arendei moşiei menţionate mai sus pe anul 1873, şi 3,300 lei deficit resultat din rearendarea moşiei in comptul lui Ioan Damian pe anii 1874 şi 1875;

Avênd in vedere că din dosarul cu Nr. 1294, din 1872, al Administraţiunei domenielor Statului, secţiunea comptabilităţei, din actele presentate de reclamant şi din desbateri se constată: că Ioan Damian a luat in arendă de la Stat moşia citată mai sus pe periodul de la 1871—1876, cu arendă anuală de 3,000 lei noui, pentru care a depus ca garanţie definitivă suma de lei vechi 6,000 in obligaţiuni rurale şi in numerar trei galbeni austriaci; că pe anul 1872 neplătind arenda, Statul 'l-a urmărit mai ântâiu in garanţie, in urmă şi asupra mai multor producte de pe moşie, prin care s'a aquitat arenda pe numitul an; că, in 1874, din causa neplăţei câstiurilor pe 1873 in virtutea art. 4 din contract, a pus in rearendare moşia din care a resultat pentru ambii ani un deficit de 3,300 lei noui;

Avênd in vedere că reclamantul, in ce privesce arenda pe 1873 şi dobênda la deficit, invócă prescripţiunea de cinci ani prevĕḑută de art. 1907 Cod. civil; in ce privesce insă deficitul a susţinut că Statul fiind in culpă, căci a rearendat moşia fără judecată, Dsa nu numai nu póte fi indatorat la acéstă plată, déră incă Statul este respunḑĕtor către sine şi de daune-interese ce 'i-a causat prin ilegala espulsare din moşie; éră, in mod subsidiar, susţine că este aquitat cu preţul resultat din vênḑarea fênului şi a celei-alte averi care intrece cu mult suma de lei 3,300 ce se pretinde;

Considerând că, dupe disposiţiunile art. 1907 Cod. civil, arenḑile şi dobênḑile se prescriu prin cinci ani;

Considerând că din momentul ce Statul nu a dovedit că de la 1873 pênĕ la 16 Decembre 1882, data punerei in vênḑare a imobilului Dlui Ioan Damian din Pitesci, a făcut veri un act intreruptiv de prescripţiune, dênsul nu mai póte pretinde astăḑi arenda datorită de Ioan Damian pe anul 1873;

Considerând că, in ce privesce plata deficitului, prin art. 4 din contract guvernul avênd facultatea, când arendaşul nu va plăti câstiurile la termenele fixate, să pună imediat in rearendare moşia in comptul arendaşului, fără a 'i mai face vre uă somaţiune, şi numai prin uă simplă publicaţiune in *Monitorul oficial*, acéstă stipulaţiune esclude cu desăvêrşire idea intervenţiunei vre unei judecăţi pentru a se obţine de Stat resiliarea contractului de arendare. Şi, in adevĕr, Statul avênd nevoe ca veniturile sale să fiă la timp incasate, nu putea să inţelégă că resiliarea contractului să nu se facă de cât pe cale de judecată, căci atunci s'ar fi pus uă pedică fórte mare in perceperea acestor feluri de venituri, fapt ce nu atingea scopul urmărit de Stat; că, aşa fiind, reclamantul este ţinut a rĕspunde de deficitul resultat din rearendarea moşiei in comptul sĕu in sumă de lei 3,300;

Considerând că la acest deficit, conform clauselor art. 7 din contract, s'a stipulat a se plăti şi procente de 10 %;

Considerând insă că procentele datorite pentru timpul mai depărtat de cât cinci ani de ḑile, socotit de la ḑiua intentărei acţiunei, urméză a fi declarate prescrise conform art. 1907 Cod. civil susenunţat, de óre ce acéstă prescripţiune a fost stabilită de legiuitor ca nu cum-va acumularea mai mare a acestor procente să devină ruinătóre pentru debitori; că, astfel, reclamantul urméză a plăti procente la deficit de la 13 Maiu 1879;

Considerând că cererea reclamantului, de a se obliga Statul să 'i plătéscă daune-interese, urméză a se respinge ca nefundată, de óre-ce, dupe cum s'a vĕḑut mai sus, Statul a fost in drept a arenda moşia in comptul reclamantului;

Vĕḑênd art. 1169 şi 1170 Cod. civil;

Pentru aceste motive, admite in parte acţiunea intentată de D. Damian, etc.

Semnaţi: I. Radoi, D. A. Mavrodin.

TRIBUNALUL DIN BACAU

(Corespondenţa particulară a *Dreptului*)

Şedinţa din 13 Septembre 1883

Preşedinţa Dlui G. C. Răilénu, preşedinte

Ianoş Demşa şi altul cu Epitropia bisericei Sf. Nicolae

PORTAREI. — COPII DE HOTARIRI CERTIFICATE DE PORTAREI. — NOTIFICARE. — VALIDITATE. — ART. 133 ŞI 134 PROC. CIVILA. — ART. 33 DIN REGULAMENTUL PORTAREILOR DIN 31 MARTE 1866.

Copiile de hotăriri certificate de portărei şi notificate prin ministerul lor părţilor fac să curgă termenele prevĕḑute de Procedură pentru atacarea lor la diferitele instanţe.

Nr. 154. — DD. Ianoş Demşa şi Antal Butnar, in calitate de procuratori ai locuitorilor din comuna Faraoani, Valea-Mare şi Cleja, au făcut oposiţiune contra sentinţei acestui Tribunal cu Nr. 91, din 1882, prin care li s'a respins ca nesusţinută reclamaţiunea ce au intentat in contra epitro-

piei bisericei Sf. Nicolae, din comuna Fundul Răcăciunei, pentru nouĕ şi jumĕtate fălci de pămênt.

Cu ocasiunea infăcişărei oponenţii au fost asistaţi de D. avocat Sebastian, éră intimaţii de D. avocat C. Radu.

Tribunalul,

Avênd in vedere că din lucrările din dosar se constată că oponenţii au primit copia de pe sentinţa ce vin a ataca pe calea oposiţiunei tocmai la 19 Iunie 1882, şi oposiţiunea lor se vede primită abia la 9 Iulie 1883;

Avênd in vedere că oponenţii, prin apărătorul lor, tind a justifica tardivitatea oposiţiunei, intemeiându-se pe faptul că copia ce li s'a imânat fiind legalisată de portărei şi nu de grefier, cum ar pretinde art. 133 şi 134 Proc. civilă, ar fi un act nul şi imânarea viţiósă; că, prin urmare, dênşii, oponenţii, considerându-se ca cum n'ar fi primit nici uă copie, trebue să li se compute ca in termen oposiţiunea lor;

Considerând că din textul şi spiritul art. 133 şi 134 Proc. civilă, la care oponenţii se refer, resultă in adevĕr două lucruri certe: că ori şi cine póte scóte prin grefier uă copie legalisată de pe hotăririle judecătoresci, şi că grefierii nu pot să elibereze asemenea copii de cât dupe ce mai ântâiu originalele s'au subsemnat de judecători; insă de la aceste dispositiuni generale nu se póte stabili in principiu că copiile notificate de portărei trebue a fi legalisate numai de cât de grefier. Legiuitorul, in dorinţa de a stabili unitatea de acţiune in grefă, a impus aceste indatoriri grefierului, când el va fi sesisat de asemenea cereri din partea ori-cărui particular;

Considerând insă că portăreilor, recunoscuţi prin lege ca agenţi judecătoresci pe lêngă Curţi şi Tribunale, li se specifică atribuţiunile lor a nume prin regulamente; că din economia tuturor acestor regulamente şi, in speciă, din dispositiunile aliniatului ultim de sub art. 33 al regulamentului din 31 Marte 1866, care dice: „*Grefierul va incredinţa portărelului hotăririle a căror copie trebue a fi comunicate*", reese pênĕ la evidenţă idea că portăreii, ca agenţi judecătoresci, trebue să legaliseze ei-inşişi copiile de pe hotăririle originale trămise de grefier spre a se comunica, dupe stăruinţa părţilor, fiind responsabili de ori ce act ce dreséză in limitele competenţei lor, lucru practic şi raţional: funcţionarul insărcinat de lege cu comunicarea unui act trebue să fiă el direct responsabil de identitatea acelui act; că acéstă ideă, necombătută printr'un text de lege, a fost şi trebue a fi recunoscută ca soluţiunea cea mai juridică ce s'ar puté da interpretaţiunei art. 133 şi 134 Proc. civilă, precum şi regulamentelor instituirei corpului de portărei, ideă care, fiind recunoscută ca atare, s'a şi practicat mai pretutindeni pênĕ acum;

Considerând că, in speciă, copia comunicată oponenţilor la 19 Iunie 1882 este bine legalisată de corpul portăreilor şi imânarea legal făcută; că, prin urmare, daca dênşii, in dispreţul art. 154 Proc. civilă, vin şi fac oposiţiune tocmai dupe un an, la 9 Iulie 1883, uă atare oposiţiune trebue a fi respinsă ca tardivă;

Pentru aceste motive, respinge oposiţiunea, etc.

Semnaţi: G. C. Răilénu, T. Aronénu.

JURISPRUDENŢA STRAINA

CURTEA DE APEL DIN TULUSA, SECŢIUNEA I

Audienţa din 27 August 1882

Preşedinţa lui de Saint-Gresse, prim-preşedinte

Tauré şi Pampuzan cu Labal

CESIUNEA UNUI FOND DE COMERCIU. — INTERDICERE ABSOLUTĂ DE A ESERCITA UN COMERCIU SIMILAR. — NULITATE.

Când intr'un contract de vêndarea unui fond de comerciu vêndătorul işi interdice intr'un mod absolut şi indefinit dreptul de a esercita un comerciu similar, acéstă clausă trebue să fiă considerată ca nulă şi neavenită şi ca una ce atentéză la libertatea muncei.

Curtea,

Considerând că prin actul din 25 Maiu 1875, dresat de notarul Laton, Labal a vêndut lui Fauré şi Pampuzan fondul sĕu de comerciu, interdicêndu'şi intr'un mod general şi absolut dreptul de a esercita industria fabricaţiunei de articole de voiagiu; că acéstă interdicţiune, contrarie libertăţei muncei, este nulă; că faptele articulate de apelanţi prin cari tind a dovedi că Labal a esercitat la Paris sau la Tutusa uă industrie similară nu sunt convingĕtóre; că, chiar de s'ar presupune aceste fapte ca dovedite, totuşi cererea apelanţilor nu ar fi prin acésta justificată; că garanţia ce este de natura contractului de vêndare impunea lui Labal obligaţiunea de a se abţine de la ori-ce act de concurenţă nelegală; că printre faptele cerute a se dovedi, singurele ce ar puté să fiă considerate ca acte de concurenţă nelegală sunt numai cele prevĕdute la punctul al optulea; că reclamanţii chiar şi aci articuléză in mod vag nisce fapte cari ar fi avut de scop să le depărteze clientela; că aceste fapte nu sunt nici definite nici particularisate, fiă prin dată, fiă circumstanţele de fapt cari să permită defendorilor de a le contradice producênd proba contrarie; că uă cerere de dovedire produsă in nisce asemenea circumstanţe caută să fiă respinsă;

Considerând, pe lêngă acestea, că faptele cerute a se dovedi sunt contradise chiar prin documentele produse inaintea Curţei;

Pentru aceste motive, respinge apelul, etc.

Bucuresci. — Typ. Curţei Regale, pr. F. Göbl Fii, Pasagiul Român, 12.

ANUL XII. — Nr. 75. JOI 20 OCTOMBRE 1883

DREPTUL

LEGISLATIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENTIA — ECONOMIE POLITICA

Prim-Redactor: DEMETRU C. POPESCU

ESE DE DOUE ORI PE SEPTEMANA

Redactor-Administrator: NICOLAE CHRISTESCU

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA ḌIARULUI, PASAGIUL ROMAN, 10

ABONAMENTELE se fac pe an şi pe jumĕtate de an: la 1iu Decembre şi 1iu Maiu. De la 1iu Iulie pênĕ la 20 August ḍiarul nu apare.

Anunţuri: linia 40 bani. *Scrisorile nefrancate se refusă*. **Un numĕr: 50 bani**

COSTUL ABONAMENTULUI. Pe an, 40 lei; pe jumĕtate an, 20 lei. *Studenţiĭ plătesc pe jumĕtate*. Pentru străinĕtate se adaogă timbrul postal.

SUMAR

JURISPRUDENŢA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAŢIUNE ŞI JUSTIŢIE, SECŢ. I

Şedinţa din 17 Septembre 1883

Preşedinţa Dlui D. Zamfirescu, consilier

Statul cu G. S. Geanoglu

TAXE DE INREGISTRARE. — RESTITUIRE. — ART. 46 LEGEA TIMBRULUI. — CASARE.

Taxele de inregistrare plătite pentru un contract de vênḍare se restituesc, când părţile, mai 'nainte de legalisarea actului, cer anularea lui.

Nr. 308. — Respinsă, oposiţiunea făcută de Stat contra decisiunei acestei Curţi cu Nr. 221, din 1883 (1), prin care s'a casat decisiunea Curţei de apel din Bucuresci, secţiunea I, cu Nr. 109, din 1882, pronunţată in procesul cu D. G. S. Geanoglu, pentru restituirea unei taxe.

(1) Veḍi *Dreptul* Nr. 58, din anul curent, pag. 481. *(N. R.)*

S'au ascultat: D. Gr. Lahovari, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă; D. G. Angelescu, avocatul recurentului, in desvoltarea motivelor de casare; D. C. Nacu, avocatul Statului, in combateri.

Curtea, deliberând:

Asupra motivului de casare care are următórea coprindere:

„Violarea art. 46 din legea timbrului şi inregistrărei, de óre ce actul de vênḍare pentru care am plătit taxa de inregistrare in sumă de 1280 lei nu s'a legalisat din causă că părţile au renunţat de a'l mai face şi, prin urmare, Curtea urma să admită cererea de restituire a taxei in cestiune."

Vĕḍênd art. 46 din legea timbrului;

Considerând că acest articol prevede in mod formal că, in cas când, dupe plata taxei de inregistrare, actul de vênḍare nu s'a legalisat din causă că părţile au renunţat a'l mai face sau că Tribunalul a refusat legalisarea, acea taxă are să se restitue părţei care a plătit'o;

Considerând că prin cuvêntul „legalisare" legiuitorul a inţeles nu numai autentificarea, déră şi transcripţiunea actului in registrele Tribunalului locului unde este situat imobilul ce se vinde, ca singurul mijloc de a da deplină publicitate actului de mutaţiune;

Considerând că, in speciă, dupe cum resultă chiar din decisiunea Curţei apelative atacată cu recurs, actul de vênḍare intervenit intre D. Geanoglu şi Dna Siţa Cociu, pentru care a plătit taxa de inregistrare a cărei restituire se cere, s'a anulat dupe cererea părţilor mai 'nainte de a fi legalisat actul; că, astfel fiind, Curtea, respingênd cererea pentru restituirea taxei, a violat in adevĕr art. 46 citat;

Pentru aceste motive, manţine in totul decisiunea acestei Curţi cu Nr. 221, din 1883, etc.

INALTA CURTE DE CASAŢIUNE ŞI JUSTIŢIE, SECŢ. II

Şedinţa din 19 Septembre 1883

Preşedinţa Dlui Th. Rosetti, preşedinte

C. N. Constantinescu şi alţii

OPOSIŢIUNE. — ORDONANŢA UNUI JUDECATOR DE INSTRUCŢIUNE. — PROCUROR GENERAL. — NOTIFICARE CATRE PREVENIT. — NULITATE. — ART. 137 ŞI 200 PROC. PENALA.—NOTIFICAREA, CAND PREVENITUL NU SE AFLA SUB MANA JUSTIŢIEI, SE FACE CONFORM ART. 74 ŞI URM. PROC. CIVILA. — RESPINGERE.

Oposiţiunea procurorului general contra unei ordonanţe date de un judecător de instrucţiune trebue notificată prevenitului, sub pedépsă de nulitate.

Nr. 347. — Respins, ca nefundat, recursul făcut de D. procuror general al Curţei de apel din Focşani contra decisiunei camerei de punere sub acusaţiune a acelei Curţi cu Nr. 90, din 1883, pronunţată in causa lui C. N. Constantinescu, C. Dulugea şi D. Michăescu.

S'au ascultat: D. Al. Degre, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă; D. G. Filitti, procuror general, in conclusiunile sale; D. D. Chebapcea, avocatul unuia dintre intimaţi, in combaterea motivelor de casare.

Curtea, deliberând:

Asupra mijlocului de casare:

„Notificarea către prevenit cerută de art. 137 Proc. penală nefiind prescrisă sub pedépsă de nulitate, camera de punere sub acusaţiune, respingêndu'mi oposiţiunea ce am făcut contra ordonanţei judelui de instrucţiune al Tribunalului de Tecuciu, ca neregulat făcută, a interpretat rĕu dispoşiţiunile acestui text de lege. Osebit de acésta, notificarea a incetat de a fi obligatorie, de óre ce prevenitul a omis de a 'şi alege domiciliul la locul reşedinţei Tribunalului, precum prescrie tot art. 137."

Vĕdênd dispoşiţiunile art. 137 Proc. penală;

Considerând că art. 137 Proc. penală păzind tăcerea asupra punctului de a se sci daca procurorul general e dator să notifice oposiţiunea sa prevenitului, trebue să ne referim, ca să implinim acéstă lacună, la art. 200 Proc. penală, care dispune formal că Ministerul public al Curţei apelative e obligat a notifica recursul sĕu, sub pedépsă de decădere, prevenitului, şi să decidem că şi oposiţunea procurorului general la uă ordonanţă a judelui de instrucţiune, care şi ea constitue un apel, e supusă aceleeaşi formalităţi, sub pedépsă de decădere;

Considerând că, când prevenitul nu e sub mâna justiţiei, notificarea actelor de procedură trebue să fiă făcută, in tesă generală, dupe formele prescrise de art. 74 şi urm. Proc. civilă, la domiciliul real sau la ultima reşedinţă, prevenitul nefiind dator să 'şi alégă un domiciliu la locul reşedinţei Tribunalului de cât in casul prevĕdut de art. 126 Proc. penală; că, osebit de acésta, departe de a se releva dinaintea instanţei de fond că notificarea către prevenit a incetat de a fi obligatorie, de óre ce prevenitul a omis de a 'şi alege domiciliul, s'a susţinut din contra numai că procurorul general nu e dator a notifica oposiţiunea sa prevenitului;

Pentru aceste motive, respinge, etc.

TRIBUNALUL ILFOV, SECŢIUNEA I

Şedinţa din 24 Septembre 1883

Preşedinţa Dlui Ath. Athanasovici, membru

Ecaterina Bastea cu Dimitrie şi Sofia Anagnastopolu

IPOTECA. — BANI DOTALI DAŢI CU IMPRUMUT PE IPOTECA. — CERERE DE ANULAREA EI, CA NEFIIND FACUTA DE ADEVERATUL PROPRIETAR.

AUTORISAŢIUNEA TRIBUNALULUI. — NU ACOPERE RECURSUL DE CARE ERA LOVIT TITLUL DE PROPRIETATE AL CONSTITUITORULUI IPOTECEI.

1° Drepturile reale constituite de un proprietar in virtutea unui titlu condiţional, resolubil sau rescindabil, urméză aceeaşi condiţiune ca şi dreptul constituantului, in virtutea principiului *Resoluto jure dantis resolvitur jus accipientis.*

2° Autorisaţiunea Tribunalului pentru darea cu imprumut pe ipotecă a unor bani dotali nu acopere recursul de care era lovit titlul de proprietate al constituantului.

Dna Ecaterina Bastea, cu autorisaţiunea sociului sĕu M. D. Bastea, a intentat acţiune contra Dlor Dimitrie şi Sofia Anagnastopolu, pentru anularea unui act de ipotecă, constituit celor din urmă de Zacharia Petrescu.

S'a presentat reclamanta prin D. avocat N. Blaramberg şi defendorii prin D. avocat P. Borş.

Tribunalul,

Avênd in vedere decisiunea Curţei de apel din Bucuresci, secţiunea I, cu Nr. 154, din 1881, prin care se condamnă mostenitorii defunctului Zacharia Petrescu să delase in plină proprietate reclamantei de aḑi casele situate in calea Moşilor, Nr. 175;

Considerând că din economa generală a legei resultă că nimeni nu póte dispune de lucrul altuia; că acest principiu, care asigură conservaţiunea dreptului de proprietate, nu primesce esceptiuni de cât atunci când legea, prin dispoşiţiuni speciale şi pentru casuri determinate, hotărasce altfel;

Considerând că nimeni nu póte transmite altei persóne mai multe drepturi de cât are el-insuşi; că drepturile reale constituite de un proprietar in virtutea unui titlu condiţional, resolubil sau supus rescisiunei, urméză aceeaşi condiţiune ca şi dreptul proprietarului constituant; că legiuitorul nu face nici uă distincţiune in speciă in favórea terţiului care dobêndesce aceste drepturi chiar de bună credinţă şi, prin urmare, anulându-se titlul de proprietate al constituantului, trebue să se anuleze şi drepturile reale constituite in virtutea acelui titlu, conform principiului *Resoluto jure dantis resolvitur jus accipientis;*

Considerând că terţiul, care dobêndesce un drept real chiar de la un posesor in virtutea unui titlu investit cu formele legale, nu póte fi la adăpostul ori-cărei evicţiuni de cât atunci când pe lêngă buna sa credinţă va intruni şi celelalte condiţiuni cerute de lege; că, in acest cas, buna credinţă a terţiului rezemată pe un asemenea titlu trebue să cedeze inaintea proprietarului revendicant, care tinde să 'şi conserve un drept de care a fost privat pe nedrept;

Considerând că afirmaţiunea defendorului, că acéstă ipotecă fiind constituită cu incuviinţarea Tribunalului este la adăpostul ori-cărei evicţiuni, nu este intemeiată, de óre ce Tribunalul nu a intervenit, in specià, de cât ca să autorise plasarea in ipotecă a banilor cari erau dotali, acéstă autorisaţiune insă neputênd acoperi recursurile de cari era lovit titlul de proprietate al constituantului;

Considerând, de asemenea, că proprietarul revendicant, care trebue să 'şi reia imobilul liber de ori-ce sarcină, nu póte fi considerat ca representant al posesorului evins, legea nestabilind intre ei nici uă relaţiune juridică; prin urmare, cererea de despăgubiri indreptată contra lui este de asemenea neintemeiată;

Pentru aceste motive: admite acţiunea; anulézà actul de ipotecă, etc.

Semnaţi: Ath. Athanasovici. I. Boambă.

TRIBUNALUL DIN BRAILA

(Corespondenţa particulară a *Dreptului*)

Şedinţa din 12 Septembre 1883

Preşedinţa Dlui Victor Macri, preşedinte

Fraţii Polyzu-Micşunescu şi Solomon Bally cu mostenitorii decedatului Peteu

INTERVENŢIUNE. — CONDIŢIUNILE ADMISIBILITAŢEI SALE. — ART. 558, 769, 785, 974 şi 1261 COD. CIVIL.

Persónele interesate, şi in ori-ce stare a procesului, pot interveni cu ocasiunea judecărei sale. Pentru acésta, se cere să esiste conexitate sau comunitate de origine intre reclamaţiunea primordială şi intervenţiunea făcută; in tot casul insă, cererea de intervenţiune nu este admisibilă când debitorul intervenientului face parte in proces.

S'au presentat fraţii Polyzu-Micşunescu, representaţi prin DD. avocaţi Ioan I. Pală, I. Gold şi C. Georgescu; Solomon Bally, representat prin D. avocat C. Plesnilă; éră defendorii absenţi.

Tribunalul,

Asupra incidentului propus de D. avocat Ioan I. Pală, că nu se póte discuta astădi admisibilitatea sau neadmisibilitatea cererei de intervenţiune, pe motiv că procesul principal nu este in stare de a fi judecat astădi, nefiind depus actul de espertisă;

Considerând că din termenii art. 247 din Procedura civilă şi din combinaţiunea sa cu cele-alte disposiţiuni relative la intervenţiune resultă că uă parte póte să intervină intr'un proces pendent inaintea Tribunalului, fără ca să se preocupe daca procesul este sau nu in stare de a fi judecat, aşa că este destul ca cel ce face intervenţiunea să probeze că procesul este pendent şi că are interes de a figura intr'ênsul;

Pentru aceste motive, respinge incidentul, etc.

In ce privesce admisibilitatea:

Tribunalul,

Asupra cererei de intervenţiune formulată de D. avocat C. Plesnilă in calitate de procurator al Dlui Solomon I. Bally:

Considerând că, pentru a interveni cine-va intr'un proces ingagiat intre alte părţi, se cere ca să probeze interesul ce are de a figura in causă, şi tot de uă dată trebue să probeze că cererea sa este conexă cu cererea principală, adică că ambele cereri sunt strâns legate intre dênsele pentru că au uă comunitate de origine;

Considerând că intre cererea reclamanţilor fraţii Polyzu-Micşunescu şi intre cererea intervenientului Bally nu esistă nici uă conexitate, nici uă comunitate de origine, de óre ce prima tinde la revendicarea unei porţiuni de pământ din moşia Geormănésca, ce se stăpânesce de mostenitorii decedatului Peteu, éră secunda tinde la asigurarea unei creanţe contra fraţilor Polyzu-Micşunescu;

Considerând că, independent de acésta, Solomon Bally nu póte să intervină in acest proces in calitate de creditor a doui din fraţii Micşunescu, de óre ce art. 974 din Codul civil le refusă un astfel de drept: din termenii acestui articol resultă că creditorii nu au dreptul de a esercita drepturile debitorului lor de cât numai atunci când acesta nu le esercită sau refusă de a le esercita. Legea in adevĕr nu o spune formal, déră acésta resultă din scopul chiar al acţiunei ce o dă creditorilor, şi ceea ce confirmă pênĕ la evidenţă interpretarea art. 974 in acest sens, sunt art. 558, 769, 785 şi 1261 din Codul civil in cari se prevede formal dreptul de intervenţiune al creditorilor; or principiul ce resultă din art. 974 este general şi au trebuit disposiţiuni de lege formale pentru a se deroga acestui principiu;

Considerând, in specià, că Solomon Bally cerênd să intervină in procesul intentat de fraţii Micşunescu contra mostenitorilor Peteu, in calitate de creditor a doui din reclamanţi, nu póte avé acest drept, de óre ce numitul cerênd să intervină, probézà că instanţa este deja ingagiată, că debitorul esercită acţiunea sa şi, prin urmare, nu mai are calitatea de a esercita acţiunea ce deţine in virtutea art. 974 din Codul civil nici printr'uă acţiune directă, nici prin intervenţiune;

Pentru aceste motive, respinge intervenţiunea, etc.

Semnaţi: V. Macri, Al. Vlădicescu.

TRIBUNALUL DIN RAMNICU-SARAT

(Corespondența particulară a *Dreptului*)

Ședința din 23 Septembre 1883

Președința Dlui P. T. Rădulescu, membru

Spiru Topali cu Alexandrina N. Popovici

PENSIUNE. — DREPTUL VEDUVEI. — DREPT PERSONAL. — ART. 409 PROC. CIVILA. — ART. 8 ȘI URM. DIN LEGEA PENSIUNILOR DE LA 1868.

Pensiunea cuvenită unei văduve constituesce uă avere a sa proprie, și nu póte fi urmărită de creditorii sociului.

D. Spiru Topali a cerut a se valida poprirea ce a făcut in mâinele casierului general din Râmnicu-Sărat pe a patra parte din pensiunea lunară de 492 lei 60 bani ce primesce Dna Alexandrina N. Popovici, văduvă cu minori a defunctului colonel N. Popovici.

S'a presentat reclamantul prin D. avocat I. Dărzénu și defendórea prin D. avocat A. Mosgoș, lipsind casierul general. Fotoliul Ministerului public a fost ocupat de D. jude-instructor A. Nenovénu.

Tribunalul,

Considerând că pensiunea acordată unui militar formézā gagiul creditorilor săi și póte fi urmărită până la uă a patra parte de creditorii săi, conform legei din 1iu Marte 1881, modificătóre art. 409 din Procedura civilă, numai pe cât dânsul este in viață. In adevăr, dupe incetarea sa din viață, pensiunea este uă remunerațiune acordată personal sociei care o percepe in virtutea calității sale, éră nici cum ca un drept succesoral ;

Considerând că acésta resultă: 1° din faptul că legea pensiunilor din 16 Februarie 1868, tratând prin art. 8 și următori de dreptul distinct la pensiune al sociei și minorilor pensionarilor, intrebuințéză in art. 10, alin. 2, cuvintele clare „pensiunea văduvei", cuvinte din cari se vede că intențiunea legiuitorului a fost de a institui pe femeiă ca pensionară, astfel că ea nu ar puté fi obligată să abandone din suma afectată pentru personala sa intreținere și a minorilor resultați din căsătorie uă sumă destinată a aquita datoriile contractate de sociu fiind in viață; 2° aceea ce dovedesce că pensiunea văduvei este uă remunerațiune personală, distinctă de a sociului defunct, este că, pe când sociul primea suma pensiunei sale intrégă, văduva nu are drept a lua de cât 3/4 din acéstă sumă, daca are copii minori; in ipotesa când femeia ar primi pensiunea ca un drept succesoral, acéstă transferire a pensiunei defunctului sociu ar urma să se opereze integral, ceea ce in speciă insă nu este; 3° legiuitorul din 1881, in scopul de a preveni abusurile usurei, dispunând in principiu că pensiunile nu sunt cesibile, nici urmăribile, introduce cu tóte acestea uă derogațiune de la acest principiu in ce privesce pensiunile militarilor, declarându-le urmăribile până la a patra parte. Acésta a patra parte, destinată creditorilor pensionarului militar, nici se primesce insă de văduva rămasă in viață, care nu are a lua, dupe cum s'a arătat mai sus, de cât 3/4 din pensiunea sociului său. Escepțiunea introdusă de legiuitor in privința urmărirei pensiunei militarilor s'ar intinde déră peste limitele in cari este circumscrisă, in cas când asupra celor trei din patru părți rămase văduvei militarului creditorii personali ai sociului defunct ar preleva uă nouă reținere. Acest resultat ar fi cu totul inic, căci escepțiunile, fiind de drept strict, nu se pot intinde prin analogie sau interpretare.

In ce privesce argumentarea creditorului urmăritor, că Regulamentul Organic tratând despre drepturile văduvelor pensionarilor sub denominațiunea „mostenirea pensiunilor", din aceste cuvinte resultă că văduva pensionarului primesce pensiunea acestuia ca bun succesoral :

Considerând că Regulamentul Organic a fost abrogat, in ce privesce pensiunile, prin legea specială de la 16 Februarie 1868, astfel că dispositiunile lui nu mai pot fi invocate cu succes ;

Considerând că din cele ce preced resultă că nu se póte urmări pensiunea Dnei Alexandrina Popovici pentru datoriile personale ale defunctului său sociu, și deci poprirea efectuată urméză a se desființa ;

Vădând art. 455 și urm. din Procedura civilă, art. 8 și urm. din legea pensiunilor și art. 409 din Procedura civilă;

Pentru aceste motive, in unire cu conclusiunile Ministerului public, respinge cererea de validarea poprirei, anuléză acéstă poprire, etc.

Semnați : P. T. Rădulescu, C. Donescu.

TRIBUNALUL DIN OLT

(Corespondența particulară a *Dreptului*)

Ședința din 30 Septembre 1883

Președința Dlui I. Condeescu, președinte

Elena Fontânénu cu maiorul C. Maican

CONDIȚIUNE. — ACT DOTAL. — CONDIȚIUNE POTESTATIVA. — VALIDITATE. — ART. 1006 ȘI 1010 COD. CIVIL.

OFERTE REALE. — CONSEMNAREA SUMEI. — CONDIȚIUNILE OFERTEI. — ART. 1114 1116 COD. CIVIL.

1° Sunt valabile condițiunile potestative cari nu depind numai de voința uneia din părțile contractante, ci și de alte circumstanțe.

2° Ofertele reale țin loc de plată numai când s'au indeplinit condițiunile prevădute de lege.

Astfel, nu se póte considera ca uă ofertă de plată valabilă presentarea recepisei care constată depunerea sumei datorite fără a se face mențiune de speciele depuse.

Tribunalul,

Având in vedere cererea Dnei Elena Fontânénu, care tinde la validarea ofertei și consemnațiunei sumei de 8,000 gal-

beni depuşi sub recepisa cu Nr. 092132, din 26 Iulie 1883, drept plată a capitalului dotal constituit la căsătoria fiicei sale Ecaterina cu D. maior C. Maican prin actul matrimonial din 8 Noembre 1873, şi tot de uă dată de a se descărca de obligaţiunea de a plăti venitul acelui capital dotal, de óre ce prin sus-ḑisa consemnaţiune Dsa se crede aquitat şi ori-ce obligaţiune stinsă;

Avênd in vedere notificarea din 28 Iulie 1883, ce face Dna Elena Fontânénu Dlui maior C. Maican de depunerea capitalului dotal, şi respunsul Dsale precum şi procesul-verbal incheiat de oficiărul public in ḑiua de 29 Iulie 1883;

Avênd in vedere actul dotal legalisat de acest Tribunal şi trecut in registrele de transcripţiune la Nr. 13, prin care Dna Elena Fontânénu constitue fiicei sale Ecaterina la trecerea in căsătorie cu D. maior C. Maican uă dotă de 8,000 galbeni, jumĕtate din avutul sĕu personal şi jumĕtate din avutul sociului sĕu Ioniţă Fontânénu, sub condiţiunile următóre: că capitalul dotal să rĕmâe asigurat la Dsa, pentru care va plăti Dlui maior C. Maican un venit de 800 galbeni in două rate egale, la sf. Dumitru şi sf. Gheorghe al fie-căruï an; că D. maior C. Maican să nu pótă ridica de la Dsa suma de 8,000 galbeni, capitalul dotal, de cât numai pentru a'i cumpăra un imobil, precum moşie, case sau alte ecarete, şi atunci numai cu consimţimêntul constituitórei, Dna Elena Fontânénu;

Considerând că caracterul esenţial al dotei este de a servi la satisfacţiunea trebuinţelor familiei, de a fi acolo unde sunt şi sarcinele căsătoriei *(ibi dos esse debet, ubi onera matrimonii sunt)* şi perde acest caracter de indată ce nu este destinată a suporta aceste sarcine;

Considerând că prin actul dotal stipulându-se intrebuinţarea acelor bani in cumpărare de imobile, cari devin inalienabile conform art. 1247, alin. 1, Cod. civil, prin urmare, numai venitul acelui capital este destinat a suporta sarcinele căsătoriei, deci daca esistă uă stipulaţiune espresă in contractul matrimonial despre venitul acelui capital dotal, el nu se póte diminua şi debitorul nu se póte libera de obligaţiunea contratată de cât numai atunci când termenul sau condiţiunea sub care s'a contractat s'ar fi indeplinit;

Considerând că a patra condiţiune din actul dotal formézā uă condiţiune potestativă in sensul art. 1006 Cod. civil, adică stipulată atât in favórea creditorului, maiorul C. Maican, care este suveran in apreţiarea sa de a vedé daca venitul imobilului ce ar puté cumpăra corespunde cu venitul capitalului dotal stipulat prin contractul matrimonial şi daca acest venit ar fi suficient in susţinerea sarcinelor căsătoriei, cât şi in favórea debitórei, Dna Elena Fontânénu, care este liberă a nu da consimţimêntul sĕu Dlui maior C. Maican, când acesta ar voi să cumpere un imobil ce ar fi de uă valóre inferióră capitalului dotal şi prin rea credinţă ar diminua capitalul dotal stipulat prin contractul matrimonial;

Considerând că uă asemenea condiţiune potestativă este valabilă, de şi voinţa debitorului jócă un rol, căci implinirea condiţiunei nu depinde unicamente de voinţa sa şi circumstanţele ar puté să'l impedice de a face sau a nu face aceea ce stă in puterea sa, deci, fiind un *vinculum juris*, obligaţiunea se formézā, şi nu se póte susţine că ea este nulă, conform art. 1010 Cod. civil, care se deosibesce cu totul de condiţiunea potestativă din art. 1010 Cod. civil (Laurent, XVII, pag. 73; Demolombe, XXIV, 314—317; Aubry et Rau, IV, pag. 66);

Considerând că ofertele reale urmate de consemnaţiune numai atunci ţin loc de plată şi liberézā pe debitor de ori ce obligaţiune, când s'au indeplinit condiţiunile cerute pentru validitatea plăţei;

Considerând că legea, prin art. 1114 şi urm. Codul civil, prescrie nu numai condiţiunile intrinsece pentru a lor validitate, déră şi formele esterióre, cari de asemenea trebue să fiă observate pentru ca ofertele şi consemnaţiunea să fiă valabile şi să libereze pe debitor; astfel, pe lêngă cele-alte condiţiuni, se cere ca procesul-verbal incheiat de oficiărul public să indice numĕrul, calitatea şi natura monetelor oferite (art. 1115, alin. 8, comb. cu art. 1116, alin. 3, Cod. civil) şi ca condiţiunea sub care datoria s'a contractat să se fi indeplinit (art. 1115, alin. 5);

Considerând, in specià, că procesul-verbal incheiat de agentul judecătoresc in ḑiua de 29 Iulie 1883 nu face menţiune de cât de respunsul creditorului in josul notificărei ce a precedat consemnaţiunea, de nepresentarea sa la ḑiua fixată pentru a respunde daca primesce sau nu consemnaţiunea făcută de debitórea Elena Fontânénu, şi numai simpla menţiune că suma de 94,000 este depusă in numerariu;

Considerând că jurisprudenţa şi doctrina sunt unanime in a pretinde că debitorul să facă ofertă in monete de aur sau de argint avênd curs legal, şi consideră ca insuficientă oferta prin recepisa unei sume vĕrsate la Casa de depuneri şi consemnaţiuni chiar daca suma in speciele oferite şi refusate a fost depusă la Casă, de óre ce oferta este supusă la aceleaşi condiţiuni ca şi plata (Laurent, XVIII, pag. 191, Nr. 167; Cas. fr., 16 Marte 1864; Dalloz, 1866, 2, 68);

Considerând că debitorul, prin notificarea din 28 Iulie 1883, face cunoscut creditorului că prin recepisa cu Nr. 092,132, din 26 Iulie 1883, a depus la Casa de consemnaţiuni suma de 8,000 galbeni austriaci, care face 94.000 lei noui socotindu-se galbenul a 11 franci 75 bani, fără a 'i arĕta calitatea şi natura monetelor oferite spre a se convinge şi creditorul daca monetele oferite au curs legal şi daca oferta este făcută in aceeaşi monetă metalică ca aceea convenită prin contract;

Considerând că, chiar daca oferta ar fi fost făcută in mod valabil, totuşi Dna Elena Fontânénu nu se putea libera de obligaţiunea contractată prin actul matrimonial prin depunerea capitalului dotal, de óre ce condiţiunea potestativă sub care s'a contractat nu s'a indeplinit, astfel că datoria fiind neesigibilă debitorul, maiorul C. Maican, nu va găsi un imobil al cărui venit să corespundă cu venitul capitalului dotal stipulat in contractul matrimonial, şi, prin urmare, chiar

sub acest punct de vedere consemnaţiunea nu este valabilă, conform art. 1115, alin. 5, Cod. civil ;

Pentru aceste motive, in majoritate, respinge cererea de validare, etc.

Semnaţi : D. Metaxa, N. Cecropide.

OPINIUNE

Avênd in vedere că obiectul acţiunei Dnei Elena Fontănénu tinde a se valida oferta reală şi consemnaţiunea făcută Dlui maior C. Maican pentru plata capitalului dotal de 8,000 galbeni ;

Avênd in vedere fóia dotală din anul 1873 Noembre prin care recalamanta inzestrătóre constitue intimatului la căsătoria fiicei sale uă dotă de 8,000 galbeni ;

Considerând că convenţiunile trebuesc a fi interpretate dupe intenţiunea comună a plăţilor, nici cum dupe sensul literal al termenilor, combinând tóte clausele lor unele cu altele spre a da fie-căreia inţelesul ce resultă din actul intreg ;

Considerând că din combinaţiunea art. 1 cu art. 4 din fóia dotală resultă că părţile au inţeles ca dota sus-menţionată să se priméscă cu asigurare numai şi cu destinaţiune pentru a se cumpăra cu valórea ei un imobil sau ecaret ;

Considerând că numai din causă că in momentul contractărei intimatul neavênd nici găsind un imobil pentru a 'şi primi banii dotali s'a convenit ca dota să remână in mâinele inzestrătórei pênĕ la găsirea unui imobil sau ecaret ;

Considerând că din combinaţiunea acelor doue clause susmenţionate ale foei dotale, reese in mod evident că convenţiunea s'a făcut sub condiţiunea potestative prevĕdută de art. 1006 Cod. civil, insă ca obligaţiune fără termen ; că, astfel fiind, şi uă parte şi alta sunt libere a face ori-când să se indeplinéscă disa condiţiune (art. 1012, alin. 2, Codul civil) ;

Considerând că inzestrătórea, stipulând prin art. 4 din contract că banii dotali nu se pot primi de ginere de cât prin cumpărarea unui imobil sau ori-ce alt ecaret, éră pênĕ atunci să plătéscă 800 galbeni procente pe an, n'a inţeles prin acésta a constitui uă rentă voegeră, căci altfel s'ar resturna cu totul principiul sistemului dotal ;

Considerând că Dna Elena Fontănénu, plătind regulat Dlui maior C. Maican procentele cuvenite asupra capitalului dotal şi cari procente, dupe cum s'a probat in instanţă şi nici s'a contestat, sunt aquitate pênĕ la 26 Octombre 1883, in scop de a se libera ca debitóre şi de capitalul dotal incă de la 24 Aprilie 1882, a pus in intârdiare pe creditorul sĕu gginere ca să 'şi găséscă un imobil ţinênd la disposiţiunea acestuia banii sĕi dotali ;

Considerând că a trecut mai bine de un an fără ca creditorul să se conformeze obligaţiunei de a cumpăra un imobil sau ecaret, obligaţiune devenită imperiósă din momentul ce partea diligentă a făcut'o să se intêmple ;

Considerând, in fine, că, in facia infrângerei făcută acestei obligaţiuni de către D. Maican, inzestrătórea s'a vĕdut nevoită a se libera legalmente prin plată de obligaţiunea sa in ceea ce o privea, făcênd incă din luna Iulie espirat oferte reale şi consemnarea capitalului, conform art 1114 şi urm. Cod. civil, păstrându-se recepisa Casei de consemnaţiuni cu Nr. 92,132 pentru depunerea integralului capital la grefa acestui Tribunal ;

Considerând că, dupe art. 1091 şi 1114 Cod. civil, asemenea mod de plată liberéză pe debitor, fiind uă causă legală de stingerea unei obligaţiuni ;

Considerând că mijlocul invocat de partea intimată, basat pe art. 1100 Cod. civil, nu este intemeiat, căci nu 'i se ofere alt-ceva de ceea ce 'i se constituesce prin act dotal, fiind că reclamanta 'i restituesce aceeaşi sumă numerică, adică 94,000 lei, representând esacta valóre a sumei corespundĕtóre de 8,000 galbeni, conform tabele lit. B din legea monetară de la 1867, socotit galbenul pe cursul fiscului a 11 lei şi 75 bani şi dupe art. 1578 Cod. civil combinat cu art. 12 al disei legi monetare, nici nu póte cine-va fi obligat să restitue suma datorită de cât in speciele aflătóre in curs in momentul plăţei, şi galbenul, dupe art. 12, alin. 2, al legei monetare, incetéză să mai aibă un curs legal şi obligatoriu ;

Pentru aceste motive, sunt de părere a se admite reclamaţiunea Dnei Elena Fontănénu, declarându-se valabilă oferta legală şi consemnaţiunea făcută, remâind reclamanta liberată.

Semnat : I. Condeescu.

JURISPRUDENŢA STRAINA

CURTEA DE APEL DIN PARIS, SECŢIUNEA VI

Audienţa din 12 Aprilie 1883

Preşedinţa Dlui Senart

Renault cu Challeton

TEREN MARGINIT DE UA GARLA. — ESPLOATARE POSIBILA CU AJUTORUL LUNTRILOR. — NU SE CONSIDERA CA LOC INCHIS.

GARLA NICI NAVIGABILA NICI PLUTITÓRE. — LIBERTATE DE CIRCULAŢIUNE. — PROPRIETARI RIVERANI. — PROPRIETATEA CURSULUI APEI. — RES NULLIUS.

1° Un teren mărginit de uă parte de uă gârlă şi incongiurat de tóte cele-alte părţi prin nisce fonduri aparţinênd unor terţii nu póte să fiă considerat ca inchis in sensul art. 682 din Codul civil, daca acest teren póte să fiă esploatat cu ajutorul unei luntri fără dificultate şi fără cheltuieli costisitóre.

2° Cu tótă că gârla nu este nici navigabilă nici plutitóre, totuşi proprietarii riverani nu pot impedica libera circulaţiune pe dênsa, intru cât ei nu au nici un drept de proprietate asupra cursurilor de apă.

Curtea,

Considerând că Renault pretinde să esercite dreptul de trecere asupra proprietăţei lui Challeton in virtutea art. 682 din Codul civil, fără a mai avé necesitate de vre un alt titlu, ci numai pentru cuvêntul că fondul lui este inchis ;

Considerând că se susţine că de mai bine de trei-ḑeci ani prin sine sau autorii sĕi Renault 'şi-a esploatat proprietatea prin mijlocirea unei potece aflată pe livedea lui Challeton de un timp imemorial, de când cu impărţirea insulei in mai multe bucăţi; că el cere să se desfiinţeze cele două părţi aşeḑate de către defendor la capĕtul ḑisei potece despre partea drumului cu Nr. 30 ;

Considerând că mai ântâiu este a se cerceta dáca starea de inchidere contestată de defendor esistă or nu ;

Considerând că proprietatea lui Renault cu uă intindere de 75 arii şi 26 centiarii avênd pe dênsa livede, apă şi locuri băltóse situate in insula Mennecy se mărginesce de trei părţi cu proprietăţile a deosebite persóne, éră de cea de a patra cu mica gârlă Essonnes; că de şi Renault nu are uă eşire imediată pe calea publică, cu tóte acestea, la uă mică distanţă şi urmând cursul apei, se găsesce adăpătorul comunal situat la estremitatea stradei care dă şi ea in calea publică in apropiare de sat ;

Considerând că cursul acestei ape este lin, pacinic şi regulat, că el nu presintă nici un pericol, că este in acelaşi timp singura cale intrebuinţată pentru transportul cărbunilor şi al erburilor, singurele produse ale insulei; că poteca lui Challeton ofere uă eşire mult mai depărtată şi mai deficilă, că ea este impracticabilă pentru un car sau uă briscă, chiar pentru uă vită de muncă; că pentru a ajunge aci trebue ca cine-va să traverseze uă mulţime de şanţuri peste cari sunt aruncate numai nisce scânduri fórte puţin solide şi destul de inguste; că la estremitatea fondului lui Challeton esistă uă ridicătură de pământ in intindere de doui metri şi de uă inălţime care 'l face inaccesibil chiar pietonilor;

Considerând că cumpărătórea sau inchiriarea unei luntre nu ar puté supune pe reclamant la nisce cheltuieli escesive in proporţiune cu valórea proprietăţei sale;

Considerând că in zadar se obiectéză că gârla Essonnes nu este clasificată intre riurile navigabile sau plutitóre, proprietarii riverani s'ar puté opune ca Renault să trécă pe dênsa cu luntrea, de óre ce intru cât albia gârlei aparţine proprietarilor riverani, inchiderea esistă şi de acéstă parte ;

Considerând că art. 561 şi 563 din Codul civil resping in mod peremptoriu acéstă obiecţiune : căci din aceste articole resultă positiv că riveranii n'au nici un drept asupra proprietăţei cursurilor de apă nenavigabile şi neplutitóre; că documentele produse in proces stabilesc că administraţiunea podurilor şi şoselelor interpretând astfel legislaţiunea opresce ori ce intreprindere de natură a impedica trecerea;

Considerând că, astfel fiind, inchidere nu esistă; că reclamantul neproducênd nici un titlu legal pentru stabilirea servituţei de trecere, el n'a putut dobêndi acest drept prin prescripţiune; că, prin urmare, proba cerută de Renault caută să fiă respinsă ;

Pentru aceste motive, respinge apelul, etc.

CHRONICA JUDICIARA

Luni 17 Octombre a avut loc intrunirea membrilor Baroului din Ilfov de care am vorbit intr'un numĕr trecut. Adunarea, de astă dată, a fost fórte importantă atât prin numĕrul avocaţilor cari au luat parte la dênsa, cât şi prin presenţa decanului, incongiurat de intregul consiliu, afară de D. G. Meytani, reţinut de afaceri. D. G. Vernescu, in adevĕr, in consideraţiunea gravităţei scopului pentru care se făcuse convocarea, a creḑut de datoria sa să vie in persónă spre a presida desbaterile. Fiind vorba de demnitatea, de prestigiul şi de onórea corpului ce representă, eram convinşi că Dsa nu va lipsi de la post, şi de aceea ne credem datori să'i mulţumim cu uă deosebită satisfacţiune.

In general, afară de óre-care fraseologie inutilă, discuţiunea a fost demnă şi seriósă cum o doream. S'au formulat două propuneri principale : DD. I. G. Săndulescu-Nănovénu şi G. Pallade, plecând din puncte de vedere cu totul diferite, au cerut abrogarea legei din 1864 şi, ca consecuenţă, desfiinţarea corpului de avocaţi; éră D. I. Ghiţescu şi alţii au reclamat, din contra, manţinerea şi respectarea acelei legi, cu următórele sancţiuni : 1° stergerea pe cale de contestaţiune inaintea Tribunalelor respective a tutulor individilor inscrişi de consiliele de disciplină cu călcarea disposiţiunilor categorice ale art. 1 ; 2° darea in judecată a consiliului de disciplină din Têrgoviste, a cărui sistematică violare de lege a devenit un adevĕrat scandal.

D. Ioan Lahovari, la rêndul sĕu, s'a intrebat daca nu s'ar puté pune capĕt falsei situaţiuni de astăḑi introducêndu-se in regulamentul de care vorbesce art. 12 din lege uă disposiţiune care să opréscă pe aceia cari sunt inscrişi in alte judeţe de a pleda obicinuit in Bucuresci. Acéstă ideă a rĕmas a se discuta la viitórea intrunire, ce se va face lunea viitóre 24 Octombre, la 8 $^1/_2$ ore séra, tot in sala de audienţe a Tribunalului Ilfov, secţiunea I.

Sperăm că membrii cari, la acéstă ântâiă convocare, au strălucit prin absenţa lor, — şi erau mulţi la numĕr, mai cu sémă cei in „posturi", — vor lăsa indiferenţa de uă parte pe viitor şi vor veni să contribue la curmarea unui rĕu vĕḑut şi constatat de toţi.

* * *

„Par'că era la lavra ovreiéscă", ḑice poporul când vovesce să esprime gălăgia produsă de uă grupă de ómeni cari vorbesc toţi de uă dată fără a se puté inţelege.

La dreptul vorbind, ori-cine ar fi asistat la desbaterile afacerei judecate acum de curênd de secţiunea IV a Tribuna-

lului Ilfov 'şi-ar fi adus a minte fără voe de acéstă locuţiune, ce se găsea cu atât mai la locul ei, cu cât

Părţile impricinate
Erau tóte perciunate...

In proces figurau, in adevěr, peste 67 persóne avênd numele cele mai poetice: Rosenfeld, Rosenthal, Rosencranz, Rosenberg, Rosenbaum, Rosenzweig, Grünbaum, Grünwald, Kirschberg, Blumenfeld, Goldstein, Goldmann, Rothenstern, etc.

E uşor de inchipuit, in aceste condiţiuni, larma născută in audienţă ori de câte ori preşedintele, pentru luminarea sa, cerea câte uă esplicaţiune. Toţi se grăbeau să respundă, şi sgomotul produs de uă turmă de gâsce speriate abia ar puté servi ca punct de comparaţiune cu respunsurile lor.

Déră să luăm lucrurile mai de sus.

In anul 1881, Marcu Lipa Landau şi Nissem Zwicher, in calitate de epitropi ai unei comunităţi israelite, inchiriéză două odăi in calea Moşilor, Nr. 146, pentru trebuinţe rituale. In acelaşi scop ei cumpără trei esemplare din Tablele lui Moise (căci două se pare că nu sunt de ajuns), două-ḑeci de córne, mai multe patrachire şi alte obiecte necesare cultului. Mai târḑiu, adunându-se un mic capital din produsul gabelei şi din alte contribuţiuni voluntare, comunitatea clădesce uă mică sinagogă in strada Sălcuţei. Nu trece multă vreme la mijloc şi, cu ocasiunea unei noui alegeri de epitropi, intră vrajba printre enoriaşi: majoritatea realege pe Marcu Landau şi Nissem Zwicher, éră uă imposantă minoritate se pronunţă pentru Solomon Zacharia şi Leon Braunstein. *Inde iræ:* Landau şi partisanii sěi voiau cu ori ce preţ să doteze noul templu cu obiectele aflate in odăile din calea Moşilor; pe când Zacharia şi ceilalţi pretindeau să rěmâe unde se găseau.

Ambele tabere vrăjmaşe parlamentară cât-va la inceput; pe urmă, Landau şi Zwicher, věḑênd că nu e alt chip să ésă la cale, profită de absenţa celor interesaţi şi, intr'uă bună diminéţă, pun mâna pe obiecte şi le duc la sinagogă.

Solomon Zacharia şi Leon Braunstein alérgă indată la comisar, care, venind la localitate, asterne un proces-verbal pe 22 pagini, — fără insă a lua vre uă měsură pentru restituirea lucrurilor.

Věḑênd acésta, epitropii pornesc jalbă la Minister, care o trămite Prefecturei poliţiei cu resoluţiunea să se manţie lucrurile *in statu quo*. Din fericire, prefectul, mai cu judecată, 'i sfătuesc să se adreseze justiţiei, şi astfel deschid procesul in contra lui Landau şi a lui Zwicher, cerênd să fiă condemnaţi la restituirea obiectelor ridicate de ei „in mod clandestin şi pe sub ascuns", dupe cum se esprimă petiţiunea, sau să plătéscă 1499 lei, valórea lor, „plus 800 lei cheltuieli de judecată, osebit de timbre şi celelalte cheltuieli ce se vor mai face".

Dăm, de curiositate, lista obiectelor a căror restituire se cerea: 10 fragmente sfesnice, — 1 tămâelniţă, — un lighén de spělat, — un dulap mare, — 1 idem mic, — 2 cutii cu bani, — 3 Table ale lui Moise, — 20 patrachire, cu şi fără argint, — 1 divan de slujit pentru popă, — 6 bănci văpsite roşu, — 9 scăunele de catedră, — 1 kilo *(sic)* lemne, — şi alte diferite měrunţişuri.

Cu ocasiunea infăcişărei, toţi partisanii lui Landau intervin in proces spre a 'l susţine.

Judecătorul de ocol, fórte incurcat, respinge atât cererea principală cât şi intervenţiunea, considerând cele două comunităţi ca unificate.

Inaintea Tribunalului, desbaterile au fost cât se póte de curióse.

— Noi, ḑicea D. Stoicescu, avocatul apelanţilor, suntem comunitatea care a luat cu chirie odăile din calea Moşilor, şi ne place să ne inchinăm acolo, éră nu la sinagogă. Pentru ce ne siliţi să ne rugăm aiurea? Nu ne puteţi lua obiectele cultului, căci ele sunt averea nóstră.

— Nu sunteţi singuri proprietari pe aceste lucruri, respundea D. Bossie, din partea defendorilor, căci mai suntem şi noi la mijloc. Tot ce aţi puté pretinde este ca să eşim din indivisiune, să mergem pe piacia Tribunalului spre a vinde cu toba la mezat cele Ḑece Porunci ale lui Moise, córnele, patrachirele şi celelalte obiecte cari nu sunt comod partagiabile in natură.

Tribunalul insă, compus din DD. Năcescu şi Caracaş, n'a voit să admită de bun acest sistem de apărare şi a condemnat pe intimaţi să restitue obiectele sau valórea lor şi să plătéscă, deosebit, 100 lei cheltuieli de judecată.

Landau şi partisanii sěi insă n'au rěmas mulţumiţi de fel, şi in curênd cestiunea se va discuta din nou inaintea Curţei de casaţiune.

* * *

Din intêmplare, ne-a căḑut in mână un document fórte interesant, adică uă citaţiune originală din 1806, pe care ne grăbim a o publica. Atragem atenţiunea cititorilor nostri asupra obiceiurilor ce esistau pe atunci şi a procedurei sumare ce se intrebuinţa contra celor recalcitranţi:

ISPRAVNICATUL TUTOVEI — 1806, Aprilie in 7.

Nr. 55.

Ioniţă Burado şi Lupul Babulichi!

Asupra pricinei de judecată ce aveţi cu Lupul Strat şi cu alţi ai lui rezaşi de moşie, Hotalmaşii, Buciumenii şi Bozanii, vi s'au mai scris un soroc ca să veniţi aci cu tóte doveḑile ce veţi fi avênd in pricina acésta şi voi, nesupuşi arětându-vě, n'aţi venit.

Deci, mai mult nu vi se scrie, de cât pěně de séră să vě aflaţi aci; căci, mai prelungind, hotărit să sciţi că vi se va trămite arnăut să vě aducă bătêndu-vě; apoi veţi da şi grele ciobote.

Semnat: **Sturza**, comis.

Aci e locul să ḑicem: scurt şi... coprinḑětor.

DESPRE TESTAMENTE

in Dreptul roman şi in Dreptul român

de D. **ITALINO VERICÉNU**

Bucuresci. — Typ. Curţei Regale, pr. F. Göbl Fii, Pasagiul Român, 12.

ANUL XII. — Nr. 76. DUMINICA 23 OCTOMBRE 1883

DREPTUL

LEGISLATIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENTIA — ECONOMIE POLITICA

Prim-Redactor : DEMETRU C. POPESCU

ESE DE DOUE ORI PE SEPTEMANA

Redactor-Administrator : NICOLAE CHRISTESCU

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA ḌIARULUI, PASAGIUL ROMAN, 10

ABONAMENTELE se fac pe an şi pe jumĕtate de an : la 1iu Decembre şi 1iu Maiu. De la 1iu Iulie pênĕ la 20 August ḍiarul nu apare.

Anunţuri : linia 40 bani. *Scrisorile nefrancate se refusă* Un numĕr : 50 bani

COSTUL ABONAMENTULUI Pe an, 40 lei ; pe jumĕtate an, 20 lei. *Studenţiĭ plătesc pe jumĕtate* Pentru străinĕtate se adaogă timbrul postal.

SUMAR

REGIMUL PENITENŢIAR

Avem inaintea nóstră uă lucrare fórte consciinţiósă care tratéză *despre modul de represiune admis in penitenţiarele şi coloniele agricole din Elveţia şi Belgia.* Ea este datorită Dlui D. Budisténu, procuror general pe lêngă Curtea de apel din Iaşi, insărcinat a nume de fostul ministru al justiţiei, D. Eugeniu Stătescu, ca să mérgă in Elveţia şi Belgia şi să studieze sistemul penitenţiar admis acolo.

Adresăm mulţumirile nóstre, atât inteligentului magistrat pentru modul cum 'şi-a indeplinit insărcinarea, publicând raportul sĕu plin de invĕţăminte şi care coprinde atâtea date folositóre şi observaţiuni juste, cât şi Dlui Stătescu, care a inţeles că este un adevĕrat pericol social starea actuală a inchisorilor nóstre şi că numai cercetând bine lucrul putem găsi remediul dorit.

Pentru noi cestiunea presentă uă mare importanţă. Nu o privim numai din punctul de vedere umanitar. Ne intereséză mai ales din causa efectelor desastróse ce se produc pe fie-care ḍi şi cari ameninţă societatea intrégă. Intr'adevĕr, este cunoscut astăḍi că pericolul cel mare provine din causa imulţirei nemĕsurate a recidivistilor, şi acésta, in general, are drept causă starea de plâns in care se găsesce regimul penitenţiar. La noi nu se ţine uă statistică regulată şi nici este cu putinţă, fără casiare judiciare, să se cunóscă positiv numĕrul recidivistilor. Cu tóte acestea, fie-care din noi simte că numĕrul lor cresce in mod ingrozitor. In Francia, unde se dă multă importanţă acestor cestiuni, se constată că din cei pedepsiţi 50 % sunt recidivisti. Ce trebue să fiă la noi, unde inchisorile sunt şi mai rĕu organisate ca acolo şi nici esistă mijlóce de a se controla recidiva şi prin urmare a se pedepsi mai aspru ?

Adevĕrul este că multe ramuri ale organisaţiunei nóstre publice reclamă imbunătăţiri. Incotro'ţi intorci ochii dai de rele cari cer neapărată şi neintârḍiată indreptare. Sunt multe de făcut in ţara nóstră, şi de aceea ne minunăm când vedem pe bărbaţii nostri politici inotând in reforme ideale, fără să se gândéscă măcar la viaţa reală şi la numeróse rane dupe corpul nostru social. Fără indouială că intre dênsele, şi nu din cele mai puţin vĕtămătóre, este şi sistemul nostru penitenţiar. Ḍicem sistem, pentru că aşa merge vorba ; altfel, starea inchisorilor nóstre nu ar merita onórea acésta.

Cestiunea de care ne ocupăm este de mult la ordinea ḍilei in diferitele state civilisate. Pe alocurea

s'au introdus reforme simţitóre şi aprópe s'a inchegat un sistem intreg, aplicat de ómeni apţi şi in locale apropriate. Se ţin, afară de acestea, in Europa, la intervale scurte, diferite congrese in acéstă privinţă, căutându-se mijlócele cele mai nemerite pentru realisarea scopului creărei penitenţiarelor: pedepsirea culpabililor şi indreptarea lor. Este timpul déră, credem, ca şi ţara nóstră să caute a introduce schimbările necesare in acéstă parte a organisărei sale.

Inainte insă de a se lua vre uă disposiţiune trebue ca cestiunea să fiă bine despicată şi tóte punctele bine lămurite. Se cuvine a se căuta, nu numai cele mai bune sisteme represive, pentru a se obţine resultate folositóre; déră incă, şi mai presus de tóte, trebue să se studieze cestiunea aci in ţară. Pentru acésta, neapărat caută să se insărcineze bărbaţi serioşi cari să procedeze la cercetări amĕnunţite in tóte inchisorile, spre a se descoperi tóte relele incuibate acolo. Numai astfel se póte dobêndi nisce base solide pentru reforma de introdus, mai cu sémă că, uă dată fixaţi asupra sistemului penitenţiar, caută să cheltuim sume insemnate pentru a'l aplica.

In studiul ce ne propunem a face, vom căuta să schiţăm ideile ce se discută pênĕ astădi asupra materiei, căutând a arĕta şi reformele cele mai nemerite de adoptat. Fără indouială, ceea ce facem noi este numai uă simplă incercare, care se va completa de bărbaţii competenţi şi in posiţiune de a se pronunţa mai in cunoscinţă de causă.

I

In secolele trecute, nu se ocupa nimeni de imbunătăţirea inchisorilor. Idea primită asupra lucrului se opunea la acésta. Inchisorile nu se considerau case de corecţiune: erau sau locale, destinate pentru cei ce se judecau or pentru cei hotăriţi la diferite suplicii, sau case de espiaţiune. Nici că era vorba despre corecţiunea celor condemnaţi. „Inchisórea, dice D. Eug. Delattre (1), se presenta numai sub una din aceste douĕ feţe, sau ca anticameră a spêndurătórei sau ca sanctuar al torturei."

Revoluţiunea cea mare nu a putut trece cu vederea acéstă plagă. Spirite escelente incepuseră de mai inainte a semnala rĕul. „Daca este adevĕrat, dicea Mirabeau, că amestecarea sceleraţilor esistă in inchisori, pentru ce prin acéstă reunire odiósă, infamă, atroce, ne facem culpabili de cea mai infricoşată vină, acea de a conduce pe ómeni la crimă (2)?" Cu tóte acestea, Revoluţiunea, de şi proclama reforma, nu a avut timpul să organiseze nimic.

In America, pentru prima óră, au inceput să se introducă imbunătăţiri in sistemul penitenţiar. Statul Pensilvaniei, incă din 1786, desfiinţă pedepsele corporale, cautând să amelioreze regimul inchisorilor. Astfel, la Walnut-Street, se construi uă inchisóre, unde, pe lêngă deţinuţii in comun, se infiinţaseră mai multe celule pentru fie-care condemnat. Sistemul celular, care apare pentru prima óră, era fórte aspru: condemnaţii se ţineau inchişi diua şi nóptea, şi nu li se da de lucru.

Un penitenţiar, aprópe identic, se infiinţă şi la Auburn. Acolo, la inceput, se inchideau câte doui intr'uă celulă, ceea ce aduse cele mai funeste urmări; in urmă, se aşeda câte un condemnat intr'uă celulă, şi diua şi nóptea, fără să pótă lucra. Esperienţa a fost teribilă. „Nenorociţii, asupra cărora se făcu acéstă incercare, dice Tocqueville (3), cădură intr'uă stare de deperire aşa de invederată, in cât gardienii lor se speriară: viaţa lor era in primejdie daca mai stau in inchisóre, supuşi la acelaşi regim; cinci din ei, intr'un an, muriseră. Starea lor morală era tot aşa de ingrijitóre: unul inebunise; altul, intr'un acces de desperare, profitase de un moment in care păzitorul 'i aducea ceva pentru a se asvêrli afară din celulă, netemêndu-se de isbitura mortală ce putea căpĕta."

Negreşit că era peste putinţă să se păstreze isolarea completă şi diua şi nóptea, fără a se da de lucru condemnaţilor. Resultatele fuseră funeste şi in Auburn şi in Pensilvania (4). De aceea, in Auburn se conservă inchisórea celulară numai pentru nóptea, permitêndu-se lucrul in comun, insă sub

(1) *Dictionnaire général de la politique*, M. Block, vol. II, pag. 684, cuv. *Prisons*.

(2) *Des lettres de cachet*, I. pag. 285, ap. Jules Rabany, Nouvelle Revue, de la 1 Octombre 1883, pag. 469.

(3) M. BLOCK, *loc. cit. supra*, pag. 685.

(4) In Francia, inchisórea Mazas practicase acest sistem. Se citéză insă lucruri infiorătóre despre condemnaţii supuşi la asemenea regim. Intre altele, se spune că s'a găsit un condemnat sugrumat singur cu mâinele sale. In ce grozavă stare trebue să se presupună că ajunsese acel nenorocit, ca să aibă tăria a'şi scurta dilele prin sufocare şi să remână neclintit in hotărirea lui, de şi nu avea de cât să 'şi descleşteze mâinele pentru a reveni la viaţă!

cea mai completă tăcere și necomunicare a deținuților; și in Pensilvania, se manținu isolarea completă, insă cu lucru in celulă.

Ambele aceste douě sisteme domnesc pênĕ astădi. In America, s'au creat uă mulțime de alte inchisori, fiă dupe modelul de la Auburn, fiă dupe cel din Pensilvania. Același lucrul se petrece și in Europa, unde, câte uă dată, se intâlnesc ambele regime chiar in același Stat.

In Francia, de mult s'a cerut reformarea sistemului actual, unde domină amestecarea condemnaților. Desbaterile au inceput mai ales din timpul monarchiei de la 1830. Inconvenientul cel mare insă a fost că, in primele momente, se considera lucrul numai dintr'un punct de vedere umanitar. Dintr'uă estremă cădeau intr'alta: bieții deținuți erau nisce adevĕrați bolnavi, cari trebueau ingrijiți bine, inchisorile fiind adevĕrate case de sănĕtate. Se ințelege că toți năpădiau in asemenea inchisori și resultatul era imulțirea criminalilor. „Toți câți intrau in inchisóre, dicea la 1838 D. Moreau Christophe, se dau de ovrei sau protestanți. Toți cereau să se boteze, să se grijéscă și să se spovedéscă. Toți alergau. Și acésta este lesne de ințeles. In ateliere nu era de lucru, și, pe lêngă aceste, in diua primei comuniuni, fie-care primea vin și mânca carne și pâine albă. Unii 'și făceau de șése ori comuniunea in șése inchisori deosebite, unde intrau tot-d'a-una ovrei sau protestanți, și unde găseau același regim. Acesta a fost veacul de aur pentru puscăriași. Déră de sigur că era uă adevĕrată anarchie. Scara penală era resturnată, tóte principiele de ordine nesocotite."

Aceste incercări nenorocite au oprit mult timp introducerea adevĕratelor reforme. Camerile francese insă s'au ocupat serios, in intervalul de la 1840—1848, și, tocmai când sistemul celular se primise și era se fiă aplicat, Revoluțiunea din 1848 opri totul. Imperiul nu a voit să adopte ideele monarchiei din 1830, manținênd érăși comunicarea deținuților cari se despărțeau numai in diferite secțiuni, dupe asemĕnarea ce se părea că esistă intre infracțiunile comise. Nici acest sistem insă nu s'a putut aplica serios, pentru că cerea construcțiuni speciale și, prin urmare, cheltuieli insemnate.

Republica s'a pus pe lucru. Indată dupe 1870, s'au ordonat cercetări, s'au intrebat autoritățile competente și s'au convins cu toții că este peste putință a se mai continua cu amestecarea la un loc a celor condemnați, fiă chiar dupe categorii. „Este positiv, dice raportorul legei din 1875 asupra materiei, că nici uă causă nu póte să aibă in crescerea crimelor și in desvoltarea recidivei uă parte mai mare de respundere ca depravarea adusă printr'un sistem vițios de inchisori. Logica o arată indestul. Daca locul unde se sufere pedépsa corupe in loc să indrepteze, daca invață rĕul in loc să aducă la bine, daca incetéză in același timp de a intimida, nu numai nu ajungem la scopul pedepsei, déră instituțiunea, care trebuea să reprime crimele, devine instrumentul cel mai activ de propagare. Recidiva măresce cu deosebire criminalitatea, *și inchisórea aduce recidiva* (5)."

De la 1875, in principiu, s'a și admis sistemul celular pentru inchisori. Pênĕ astădi insă nu s'a aplicat din causa numeróselor cheltuieli ce ar necesita.

In numerele viitóre vom esamina starea penitențiarelor in cele-alte state și la noi, și vom căuta a atinge reformele ce s'ar puté introduce in țara nóstră.

D. C. Popescu

JURISPRUDENȚA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE, SECȚ. I

Ședința din 7 Octombre 1883

Preşedința Dlui C. E. Schina, preşedintele secțiunei

Ministerul de resboiu cu locot.-colonel P. Zimnicénu

PENSIUNE. — LIQUIDARE. — COMPETENȚA. — DREPTUL INSTANȚELOR JUDECATORESCI DE A LIQUIDA PENSIUNEA UNUI MILITAR, DUPE LEGEA ESISTENTA, IN CAS DE REFUS DIN PARTEA MINISTERULUI DE RESBOIU. — ART. 5 ȘI 17 DIN LEGEA DE LA 1878 ASUPRA PENSIUNILOR MILITARILOR. — ART. 112 DIN CONSTITUȚIUNE. — RESPINGERE.

Instanțele judecătoresci sunt tot-d'a-una competente a judeca neințelegerile dintre particulari sau cu uă administrațiune publică, afară de casurile in cari uă a nume lege hotăresce in alt mod.

Astfel, un militar, care intêmpină refus din partea Ministerului de resboiu de a 'i regula dreptul la

(5) NOUVELLE REVUE, *loc. cit. supra*, pag. 463.

pensiune, este in drept a se adresa la instanţele judecătoresci pentru acest scop.

Art. 112 din Constituţiune stabilesce numai că puterea esecutivă nu are singură dreptul să pună in sarcina tesaurului public fondurile destinate pentru pensiuni şi gratificaţiuni; nu opresce insă pe cei in drept a 'şi liquida drepturile dobêndite conform legilor.

Nr. 329. — Respins, ca nefundat, dupe uă divergenţă, recursul făcut de Ministerul de resboiu contra decisiunei Curţei de apel din Focşani, secţiunea I, cu Nr. 49, din 1883 (1), in procesul ce are cu D. locot.-colonel P. Zimnicénu, pentru bani proveniţi din pensiune.

S'au ascultat: D. Al. Petrescu, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă; D. St. Perieţénu-Buzeu, avocatul Statului, in desvoltarea motivelor de casare; D. I. Atanasiade, avocatul intimatului, in combateri.

Curtea, deliberând:

Asupra motivelor de casare:

„Incompetenţă. Curtea de apel a comis un esces de putere condemnând pe Stat a plăti Dlui locot.-colonel P. Zimnicénu uă pensiune de campanie, căci era incompetentă din punctul de vedere că art. 112 din Constituţiune ridică dreptul puterei judecătoresci de a acorda pensiuni. Uă asemenea pensiune nu se póte acorda de cât in virtutea unei legi şi care lege, daca se susţine că esistă, apoi numai Ministerului de resboiu (in special casa de dotaţiune a óstei) 'i dă dreptul a fi judecătorul actelor şi faptelor pentru a se acorda uă asemenea pensiune. Ori ce amestec al puterei judecătoresci in atribuţiunile puterei administrative este un esces de putere din care nu póte resulta de cât confusiune şi anarchie.

„Greşită interpretare a art. 56 şi 66 Proc. civilă şi art. 6 din legea din 1866 pentru indeplinirea atribuţiunilor Consiliui de stat, căci acestea prevĕd casul când uă afacere este de competenţa puterei judecătoresci, éră nu, ca in speciă, când acésta este deferită ministerului prin uă lege specială."

Considerând că dispoşiţiunile art. 112 din Consituţiune care prevede că nici uă pensiune sau gratificaţiune nu se póte pune in sarcina tesaurului de cât in virtutea unei a nume legi, se repórtă la dreptul public, avênd de obiect a stabili că puterea esecutivă nu are singură dreptul să pună in sarcina tesaurului public fondurile destinate pentru pensiuni şi gratificaţiuni, ci cată a se face in puterea unei legi, de unde resultă că dreptul de pensiune regulat şi câstigat de uă persónă in puterea unei legi nu póte să fiă jicnit intr'un mod absolut şi arbitrar de către cei insărcinaţi cu liquidarea pensiunei;

Considerând că, ori de câte ori este vorba de apărarea drepturilor particularilor faciă cu alţi particulari sau cu administraţiunea, este tot-d'a-una deschisă uă acţiune in justiţie, afară de casurile a nume determinate de lege in cari judecarea unei contestaţiuni este espres sustrasă judecătorului de drept comun;

Considerând că intimatul locot.-colonel P. Zimnicénu pretinḑênd că are drept la pensiune conform art. 1 şi 5 din legea din 1878 pentru militarii morţi sau rĕmaşi infirmi din causa resboiului, conform art. 17 din aceeaşi lege, s'a adresat către Ministerul de resboiu, care prin menţionata lege este insărcinat a verifica dreptul şi a liquida pensiunea; că, in facia nevoinţei Ministerului de resboiu, numitul a fost in drept d'a se adresa instanţelor judecătoresci şi acestea asemenea in drept d'a judeca daca, conform legei in virtutea căreia reclamantul 'şi fonda dreptul, nimitul avea sau nu cuvênt d'a pretinde şi dobêndi acel drept;

Pentru aceste motive, respinge, etc.

(1) Veḑi *Dreptul* Nr. 65, a. c., pag. 536. *(N. R.)*

TRIBUNALUL ILFOV, SECŢIUNEA IV

Şedinţa din 10 Octombre 1883

Preşedinţa Dlui C. Năcescu, membru

D. Hurmuz cu S. Pantazi

VÊNḐARI CU TERMEN. — ESCEPŢIUNEA DE JOC. — PROBE. — NEADMISIBILITATE.

Têrgurile cu termen a efectelor de valóre sunt permise.

Esceptiunea de joc nu se póte ridica, daca nu se dovedesce că, atât in intenţiunea cumpărătorului cât şi a agentului de schimb, afacerea nu era seriósă şi că totul se reducea numai la plată de diferenţe.

S'a presentat reclamantul asistat de D. avocat B. Brătianu şi defendorul de D. avocat D. C. Popescu.

Tribunalul,

Avênd in vedere acţiunea intentată de D. D. Hurmuz contra Dlui S. Pantazi, prin care cere a'i preda douĕ-ḑeci acţiuni ale Societăţei de asigurare Dacia-Romania, pe cursul de lei 351 acţiunea, sau a 'i plăti diferenţa de lei 1,410 bani 45 ce a resultat in a patra ḑi a liquidaţiunei, conform actului ce posedă;

Avênd in vedere scrisórea de vênḑare semnată de S. Pantazi, cu data 8 Iulie 1883, prin care acesta dă ordin lui Hurmuz, agent de schimb, de a vinde pe comptul sĕu douĕḑeci acţiuni ale Societăţei Dacia-Romania cu preţul de lei 351, pe cari se obligă a le preda la finele lunei lui Iulie;

Avênd in vedere scrisórea de cumpărare din aceeaşi dată, prin care D. Hurmuz face cunoscut lui Gutmann şi B. Viner că a cumpărat pe comptul lor douĕ-ḑeci acţiuni ale Societăţei Dacia-Romania, cu preţul de lei 351 şi cu termenul finele lunei lui Iulie 1883;

Avênd in vedere carnetele lui D. Hurmuz, ce ca agent de schimb este obligat a ţine, din cari se constată vêndarea şi cumpărătórea acelor douĕ-ḑeci acţiuni;

Avênd in vedere că intimatul recunósce că acéstă transacţiune a avut loc intre dênsul şi D. Hurmuz, ca agent de schimb, insă acéstă operaţiune fiind un joc la diferenţă, constitue un joc la bursă prohibit de lege, la care nu póte fi ţinut;

Considerând că din actele presentate se constată, că intimatul s'a obligat ca la termenul stipulat să predé in natură acele obligaţiuni, ceea ce constitue un târg cu termen permis de lege şi usitat mai in majoritatea casurilor in comerciu, unde creditul trebue să jóce un rol important, éră nu un contract simulat, care să nu constitue de cât numai un joc la diferenţă, care este un adevĕrat joc la noroc prohibit de lege;

Considerând că, de am presupune că intimatul, chiar in facia acestui act de vênḑare cu termen ce făcea, avea intenţiunea a face numai uă speculă la diferenţă, era necesar să probeze că a comunicat acésta celeilalte părţi şi că acésta a consimţit, de óre ce nu se póte susţine că, din circumstanţele ce incongióră acéstă afacere, reese intenţiunea de speculă prohibită de lege; că, din contra, atât din seriositatea actului intervenit intre părţi, cât şi din micşorimea sumei de lei 7,000, la care se ingagiase şi pentru care nu se póte pretinde că se putea prevedé insolvabilitatea lui Pantazi, care pentru prima óră făcea acéstă operaţiune de bursă cu reclamantul, reese intr'un mod indubitabil seriositatea ingagiamêntului;

Considerând că, daca acéstă esceptiune de joc s'ar admite cu inlesnire pentru ori-ce operaţiune de bursă cu termen, fără a se ţine compt de seriositatea actelor intervenite precum şi de diferitele circumstanţe, basate pe buna credinţă ce incongióră afacerea, ar fi a se da un premiu relei credinţe şi a se face a deveni imposibil nisce asemenea operaţiuni de bursă, cari nu conţin in sine nimic de ilicit şi prohibit de lege şi, ceea ce este şi mai mult, s'ar eşi chiar din spiritul legiuitorului, care nu a putut avé in vedere de cât de a prohibi jocurile la diferenţă, cari intr'adevĕr nu sunt de cât nisce jocuri la noroc;

Considerând că, de şi reclamantul prin petiţiunea de intentarea acţiunei a conchis la restituirea celor douĕ-ḑeci obligaţiuni sau la diferenţa de curs, in sumă de lei 1410 pênĕ la 1445, nu se póte susţine că din acésta resultă un joc la diferenţă, de óre ce reclamantul, conform art. 1320 Cod. civil, are dreptul a cere sau punerea in posesiune a obiectului vêndut, sau resiliarea vênḑărei cu daune-interese, cari in speciă sunt diferenţa de curs;

Pentru aceste motive, admite acţiunea făcută de D. D. Hurmuz, etc.

Semnaţi: C. Năcescu, C. Gr. Caracaş.

TRIBUNALUL ILFOV, SECŢIUNEA DE NOTARIAT

Şedinţa din 13 Octombre 1883

Preşedinţa Dlui Gr. Burcă, preşedinte

Amira cu G. Protopopescu

CONTESTAŢIUNI. — INSTANŢE DE URMARIRE. — COMPETENŢA. — ART. 6 DIN LEGEA DE LA 1859. — ART. 399 ŞI 428 PROC. CIVILA.

Instanţele de urmărire sunt competente a judeca tóte contestaţiunile ridicate cu ocasiunea esecutărei actelor emanate de la dênsele, decidênd daca trebue urmată or nu esecutarea lor. Nu intră insă in competenţa lor a cerceta validitatea intrinsecă a actelor ce se esecută.

S'a presentat contestatorul asistat de D. avocat Matheiu Corbescu, şi intimatul asistat de DD. avocaţi D. Chebapcea şi M. Korné.

Tribunalul,

Avênd in vedere contestaţiunea făcută de D. Amira, in calitate de adjudicatar şi astăḑi proprietar definitiv al moşiei Frunzănesci, contra esecutărei actului autentificat de acéstă secţiune, la Nr. 803, din 1878, investit cu formula esecutorie şi intervenit intre rĕposatul Nicolae Frunzănescu şi G. Protopopescu, prin care se vinde acestui din urmă spre tăiare pădurea dupe proprietatea Frunzănesci;

Avênd in vedere că contestatorul tinde a se suspenda esecutarea ḑisului act, pe motiv că el nu 'i este oposabil şi nici se póte esecuta contră'i ca proprietar al pădurei de cât in virtutea unei decisiuni definitive ce ar interveni intre Protopopescu şi Amira şi prin care acest din urmă să fiă obligat a suferi esecutarea vorbitului mai sus act, fiă ca *ayant cause* al lui Frunzănescu, fiă ca terţiu adjudicatar; că, pentru suspendarea esecutărei actului, ofere şi cauţiune;

Avênd in vedere motivele invocate de intimat pentru a se respinge contestaţiunea şi a se declara bine făcută esecutarea actului autentificat la Nr. 803, din 1878, făciă cu Amira;

Considerând că acest Tribunal este competent a statua asupra contestaţiunilor ce se ridică contra actelor, incheiărilor şi sentinţelor emanate de la dênsul, in virtutea art. 6 al legei din 1859, orginasătóre a secţiunei de notariat, precum şi pe basa principielor generale de procedură civilă, art. 399 şi urm., lege promulgată posterior celei de mai sus;

Considerând că contestaţiunea nu este tardivă, căci, dupe inţelesul art. 403 Proc. civilă dat in mod constant de jurisprudenţă, ultimul act de procedură in materie de esecutare este incheiărea instanţei care a ordonat esecutarea şi prin care se declară ca definitiv operată, ceea ce in speciă n'a avut loc;

Considerând că contestaţiunea este admisibilă, de óre-ce ea este dată de lege in mod general, fără deosebire de mobile şi imobile, prin art. 399 şi urm. Proc. civilă, contra tutulor actelor de esecutare;

Considerând că motivul invocat de intimat şi tras din art. 428 Proc. civilă nu este intemeiat, de óre ce el prevede casul când obligaţiunea ce se esecută consistă intr'uă sumă de bani, ceea ce nu este in specià.

In fond :

Avênd in vedere că acéstă secţiune este sesisată de cestiunea d'a se sci: daca actul autentificat intervenit intre Frunzănescu şi Protopopescu póte fi esecutat contra lui Amira, fiă acest din urmă considerat ca *ayant cause* al lui Frunzănescu, fiă ca terţiu adjudicatar ;

Considerând că resolvarea acestei cestiuni ese din cercul competenţei secţiunei de notariat, ea trebuind a face obiectul unei acţiuni pe cale principală inaintea instanţelor competente, conform art. 66 Proc. civil ;

Pentru aceste motive, admite contestaţiunea făcută de D. Amira şi suspende esecutarea pênĕ ce părţile se vor judeca pe cale principală asupra validităţei actului, etc.

Semnaţi : Gr. Burcă, C. Tătăranu, D. Carp.

TRIBUNALUL DIN PRAHOVA, SECŢIUNEA II

(Corespondenţa particulară a *Dreptului*)

Şedinţa din 24 Ianuarie 1883

Preşedinţa Dlui P. Bălăcénu, preşedinte

Casierul general de Prahova cu Michalea Georgescu

URMARIRE. — REVISUIRE. — ADMISIBILITATE. — LEGE ASUPRA BEUTURILOR SPIRTÓSE.

LEGI FISCALE. — LEGE ASUPRA FABRICAREI RACHIURILOR. — NERETROACTIVITATE. — ART. 1 COD. CIVIL.

1° Calea revisuirei este admisibilă, in materie de urmărire săvêrşită in virtutea legei asupra bĕuturelor spirtóse, de óre ce nici un text de lege nu impedică acésta.

2° Legile fiscale, afară de casul când prevĕd din contra, nu au putere retroactivă.

Astfel, in ceea ce privesce fabricarea rachiurilor sub imperiul legei vechi, nu se póte aplica modul de impunere prevĕḑut de legea nouă.

Nr. 29. — D. casier general local a cerut revisuirea hotărirei acestui Tribunal cu Nr. 12, din 1883, prin care se infirmă incheiărea acelei casierii asupra unei urmăriri ce se face contra lui Michalea Georgescu.

S'a presentat reclamantul prin D. Sihlénu, delegatul Ministerului de financie, şi intimatul prin D. avocat F. Corlătescu.

Tribunalul,

Asupra incidentului de neadmisibilitate a dreptului de revisuire in materie de urmărire, invocat de partea intimată:

Avênd in vedere că partea intimată 'şi baséză acest incident pe motivele că legea de urmărire aplicată in specià este uă lege esceptională şi cu derogare de la drepturile comune;

Considerând că, in materie de urmărire, de şi este aplicabilă legea esceptională, insă printr'acésta legiuitorul n'a inţeles a deroga de la tóte drepturile comune, căci, in acest cas, legiuitorul ar fi prevĕḑut acésta espres printr'un a nume articol, precum a făcut in privinţa dreptului de oposiţiune, dupe cum se specifică prin art. 20 din legea de urmărire şi inaplicabilitatea art. 151;

Considerând déră că, intru cât nici un a nume text de lege nu ridică dreptul de revisuire, incidentul ridicat se privesce nefondat şi, ca atare, urméză să fiă respins;

Pentru aceste motive, respinge incidentul ridicat de partea intimată şi declară admisibilă, in principiu, cererea de revisuire.

In fond :

Avênd in vedere cererea de revisuire ce s'a făcut de Stat a sentinţei civile a acestui Tribunal cu Nr. 12, din 1883, in sens de a se confirma incheiărea casieriei generale locale, cu data de 10 Decembre 1882, aprobând urmărirea ce se face contra lui Michalea Georgescu, din comuna Salcia, de perceptorul acelei comune pentru lei noui 2,824 şi 96°/₀, taxa ţuicei aflate in depositul sĕu din ḑisa comună la 1iu Aprilie 1882, combinat cu art 1 din noua lege a spirtóselor;

Considerând că din desbateri resultă in mod indiscutabil că numai in mod interpretativ legei nouĕ a spirtóselor 'i s'a dat aplicarea a căreia ratificare se cere aḑi Tribunalului;

Considerând că este inadmisibilă uă asemenea aplicare facià cu uă lege de imposit care, mai mult ca ori care alta, trebuę a fi clară, precisă şi nesupusă unei asemenea discuţiuni;

Avênd in vedere art. 1 din noua lege a spirtóselor;

Considerând că din termenii şi spiritul aliniatului prim şi ultim al acestui articol resultă in mod evident că legiuitorul prin cuvêntul *tóte rachiurile* de la primul aliniat a inţeles ori-ce rachiuri altele de cât cele fabricate prin casane: din prune, drojdii şi tescovină, pentru impunerea cărora a stabilit sistemul de imposit pe pogon a un leu de fie-care pogon;

Considerând că interpretarea ce se susţine, că aliniatul ultim nu ţintéză de cât viitorul, éră că, pentru taxarea rachiurilor fabricate deja şi aflate in deposit la aplicarea nouei legi, urméză a se aplica principiul general din primul aliniat, nu póte fi nici cum admisibilă, pentru cuvêntul că uă asemenea interpretare ar isbi in mod flagrant principiul neretroactivităţei legilor consacrat in art. 1 din Codul civil;

Considerând că acest principiu, de şi nu légă in mod absolut voinţa puterei legiuitóre, ea légă insă puterea judecătoréscă şi administrativă in atât cât puterea legiuitóre nu a manifestat voinţa de a da unei legi putere retroactivă in mod espres in acea lege chiar;

Considerând că aplicarea cerută alin. 1 de sub art. 1 din Codul civil are ca resultat practic pentru aceste rachiuri,

astfel cum s'a mărturisit in instanţă de insuşi representantul Statului, ingreunarea cu 40 % peste taxa prevĕḑută in legea sub imperiul căreia aceste rachiuri au fost frbricate;

Considerând că voinţa legiuitorului in noua lege fiind micşorarea impositului asupra acestor rachiuri, astfel cum resultă din noul sistem al legei, uă aplicare mai impovărătóre, fiă chiar pentru rachiurile fabricate deja, ar fi uă necunóscere a acestei voinţe şi, prin urmare, in afară de spiritul legei;

Considerând că aplicarea legei vechi este érăşi imposibilă, uă lege deja abrogată ne mai avênd aplicarea in urma abrogărei ei, fapt ce s'a recunoscut de insuşi representantul Statului; că, aşa fiind, urmărirea ce se face contra lui Michalea Georgescu este cu totul nejustificată şi déră cererea de revisuire urmézá a fi respinsă;

Pentru aceste motive, respinge ca nefondată cererea de revisuire, etc.

Semnaţi: P. Bălăcénu, Al. Al. Demetrescu, A. Năcescu.

JURISPRUDENŢA STRAINA

CURTEA DE APEL DIN TOULOUSE, SECŢIUNEA I

Audienţa din 3 Iulie 1883

Preşedinţa Dlui de Saint-Gresse, prim-preşedinte

Eredii Leopold de Rigaud cu Paul de Rigaud şi alta

DONAŢIUNE RECIPROCA FACUTA PRIN CONTRACTUL DE CASATORIE. — DONAŢIUNE DE USUFRUCT. — DONAŢIUNE CU TITLU GRATUIT. — RESERVA LEGALA. — COTITATE DISPONIBILA. — CUM SE CALCULÉZĂ.

Donaţiunea contractuală şi recíprocă de uă rendită viageră ce socii 'şi-au făcut prin contractul lor de căsătorie trebue să fiă considerată ca uă donaţiune cu titlu gratuit.

Prin urmare, valórea acestei donaţiuni trebue să se compteze in calculul quotităţei disponibile, fiind supusă şi reducţiunei in casul când ea ar intrece acéstă quotitate.

Curtea,

Considerând că, prin testamentul din 11 Aprilie 1880, Leopold de Rigaud a lăsat sociei sale usufructul unui quart din totalitatea bunurilor sale, şi unuia din cei şépte copii, a nume Paul de Rigand, nuda-proprietate a acelui quart cu titlu de *preciput;*

Considerând că *de cujus* dispusese deja in profitul sociei sale şi prin contractul de căsătorie de uă rendită viageră de 2,500 franci cu titlu de câstig de supravieţuire;

Considerând că acéstă din urmă dispoşiţiune constitue un act cu titlu gratuit, uă adevĕrată liberalitate supusă la reducţiune in casul când ea ar intrece limitele quotităţei disponibile; că puţin importă impregiurarea că acéstă disposiţiune contractuală intre fiitorii soci este reciprocă sau mutuală, căci acéstă impregiurare nu o póte transforma intr'un act cu titlu oneros;

Considerând că, astfel fiind, acéstă rendită viageră de 2,500 franci trebue să se compteze in calcularea quotităţei disponibile, şi că este necesariu de a se cunósce cu esactitate valórea bunurilor ce compun succesiunea mai 'nainte de a se statua asupra punctului de a se sci daca dispoşiţiunile coprinse in testament sau nu ating reserva legală;

Pentru aceste motive, admite apelul, etc.

CHRONICA JUDICIARA

Suntem informaţi că comisiunea numită de Ministerul justiţiei pentru esaminarea propunerei comisiunei budgetare a luat următórele decisiuni:

1° Se manţin judecătorii de instrucţiune, reducêndu-se, pentru judeţul Ilfov, un judecător de instrucţiune şi un procuror;

2° Se reduce, la Tribunalul Ilfov, una din secţiuni;

3° La Curţile de apel, se desfiinţéză supleanţii, şi se hotărasce ca să se delege câte un membru, pe timp de trei luni, pentru a preşéde juraţii din resortul Curţei. In acelaşi timp, divergenţele se vor resolva in secţiunile unite ale Curţilor de apel;

4° Pentru fie-care Tribunal şi Curte va esista uă singură grefă şi archivă, fiind uă administraţiune unică.

Asemenea, salariele magistraţilor se vor mări; pênĕ acum insă comisiunea nu a hotărit nimic difinitiv in acéstă privinţă. Se ḑice că, in organisarea viitóre, se va da uă mare importanţă funcţiunei primilor preşedinţi de Tribunale.

* * *

Uă depeşă a Agenţiei Havas de ḑilele trecute ne-a anunţat inaugurarea oficială a noului palat de justiţie din Bruxelles.

Cu acéstă ocasiune Baroul local a dat un banchet, la care au luat parte decanii corpurilor de avocaţi din Paris, Londra, Viena, Berlin, de prin Italia şi din alte localităţi.

Primul toast a fost ridicat de către D. Vervoort, fost preşedinte al Adunărei deputaţilor şi decan al ordinului pentru a cincea óră, in sănĕtatea óspeţilor străini. In urmă, D. Oscar Falateuf, decanul avocaţilor parisiani, fiind insărcinat să respundă in numele tutulor confraţilor sĕi, a ţinut un discurs, din care estragem următórele pasagie:

Ḑiua de astăḑi, Domnilor, — a ḑis eminentul avocat, — dovedesce intima solidaritate ce ne unesce precum şi adevĕratul caracter al confraternităţei nóstre universale. Negreşit, ca fii ai unor ţĕri deosebite, peste câte-va ore nu vom mai fi impreună. Ce importă insă depărtarea, din momentul in care, impărtăşind aceeaşi viaţă, confundăm cugetările nóstre intr'un sentiment ce nu cunósce hotare, adică consciinţa mărirei profesiunei nóstre! Căci toţi, nu e aşa? o iubim, toţi o voim puternică prin demnitatea şi prin independenţa fie-căruia din membrii sĕi.

Marele nostru Berryer dicea: „Baroul va fi tot-d'a-una pentru fie-care cetățian uă stavilă in contra impietărei guvernului, a violărei drepturilor, a persecuțiunilor injuste. Nu vom avé să ne temem de nimic, cât timp el va fi neatins și respectat; va trebui insă să ne asteptăm la ori și ce, indată ce va fi mutilat." Cine dintre Dvóstră, iubiți confrați, ori-care vě este patria, nu cugetă ca Berryer ?

Judecând dupe miscarea generósă la care asistăm de câți-va ani deja, ni se pare că in curênd nu va remâné uă singură țară in Europa, in care abusul de putere și opresiunea să nu fiă combătute de vocea independentă a unui Barou respectiv. Aceste sentimente constituesc patrimoniul nostru comun; ne-am intrunit cu toții spre a le afirma incă uă dată și a da astfel sêrbătorei de faciă caracterul sěu particular de mărire.

Cuvintele elocuente ale Dlui Falateuf au fost acoperite de numeróse aplause.

* * *

Monnier este dat judecăței pentru că a furat un ceasornic, in nisce impregiurări pe cari ni le va esplica interogatoriul sěu.

Președintele: Recunosci că ai furat ceasornicul unui domn Desroches, pe care 'l suiseși in trăsură cu Dta ?

Prevenitul: Ferăscă Dumnedeu! este adevěrat că am găsit in birjă un ceasornic; insă mai târdiu am aflat că era al acestui om.

Președintele: Il cunosceai ?

Prevenitul: Eu?... Ba deu daca mai dasem vre uă dată ochi cu el !

Președintele: Cum se face, atunci, că ai poftit in trăsură la Dta un individ pe care nu 'l cunosceai ?

Prevenitul: Să vedeți cum : eram cam cu kief și mě plimbam cu trăsura pe bulevard, când, de uă dată, zăresc la un colț un om scormonind intr'un băligar. „Nu e lucru curat aci", imi diseiu eu, și opriiu birja ca să věd ce e. Intrebându'l ce face acolo, omul imi respunse că 'și caută nevasta...

Președintele: In băligar?

Prevenitul: Da. Picióręle 'i erau desgropate; le-am vědut cu ochii mei. Atunci omul mi-a dis și mie și birjarului : „Vreți să'mi fiți martori că am prins pe nevastă cu amantul ei?"

Președintele: In băligar?

Prevenitul: Eu vě spuiu ce mi-a dis dênsul, și să vedeți că așa o să vě spue și birjarul. Cât despre picióre, vě jur pe ochii mei că le-am vědut. Atunci mi-am dis in mine: „Se vede că el a omorit'o; ar fi bine să insciințez poliția." De aceea am dis individului să se urce cu mine in birjă, și el s'a urcat.

Președintele: 'I-ai spus că aveai de gând să'l duci la poliție?

Prevenitul: Ba nu; căci nu s'ar mai fi suit.

Președintele: Ce 'i-ai dis, atunci?

Prevenitul: Eca atât: „Urcă-te in trăsură"; și s'a urcat. Nici nu 'i-am pomenit macar că vědusem picióręle desgropate din băligar.

Președintele: In sfêrșit, ați fost la poliție?

Prevenitul: Nu, am fost numai la despărțire; erau ceasurile douě dupe miedul nopței.

Președintele: Déră ceasornicul?

Prevenitul: Ah! să vedeți cum s'a intêmplat: il găsisem in birjă. La despărțire, omul care 'și prinsese nevasta in băligar cu amantul ei imi dise *subito*: „Ei! drăcie ca asta, mi s'a rupt lanțul de la brâu", și, nici una nici douě, zor că eu 'i-am furat ceasul. „Așa merge tréba? 'i respunseiu eu; atunci, aidem la poliție și ți'l dau acolo, daca e al Dtale."

Birjarul, ascultat ca martor, declară că nu scie nimic despre picióręle desgropate din băligar de cari vorbesce Monnier.

Prevenitul: N'am vrut să'ți vorbesc faciă cu acel om, ca să nu ne scape.

Birjarul: Sciu numai atât că acel individ mi-a dis că 'și prinsese nevasta și că ne ruga să'i fim martori. Cât despre mine, eram sătul de musteriul meu care, fiind cu kief, mě invêrtea de ceasuri intregi prin tóte ulițele.

Desroches, care singur putea să lămurésçă lucrurile, nu s'a presentat in instanță ca să 'și reclame ceasornicul, și astfel Tribunalul a pronunțat aquitarea, lăsând să planeze misterul asupra piciórelor desgropate din băligar pe cari le intrevědusе Monnier in fumul beției sale.

* * *

Curtea criminală din Texas (Statele-Unite ale Americei), in urma unui verdict afirmativ al comisiunei juraților, a condemnat de curênd pe un óre-care Montgomery, dat judecăței pentru asasinat, la... nouě-deci și nouě ani de inchisóre in penitențiar.

BIBLIOGRAFIE

Bucuresci. — Typ. Curței Regale, pr. F. Göbl Fii, Pasagiul Român, 12.

ANUL XII. — Nr. 77. JOI 27 OCTOMBRE 1883

DREPTUL

LEGISLATIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENTIA — ECONOMIE POLITICA

Prim-Redactor : DEMETRU C. POPESCU

ESE DE DOUE ORI PE SEPTEMANA

Redactor-Administrator : NICOLAE CHRISTESCU

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA ḌIARULUI, PASAGIUL ROMAN, 10

ABONAMENTELE se fac pe an şi pe jumĕtate de an : la 1iu Decembre şi 1iu Maiu. De la 1iu Iulie pênĕ la 20 August ḍiarul nu apare.

Anunţuri : linia 40 bani. *Scrisorile nefrancate se refusă* Un numĕr 50 bani

COSTUL ABONAMENTULUI Pe an, 40 lei; pe jumĕtate an, 20 lei. *Studenţiĭ plătesc pe jumĕtate* Pentru străinĕtate se adaogă timbrul postal.

SUMAR

REGIMUL PENITENŢIAR

(Urmare. — Veḍi numĕrul trecut.)

II

In privinţa inchisorilor din Belgia şi Elveţia, D. Budisténu ne dă cele mai amănunţite detalie. Se vede că Dsa a căutat să se informeze despre tóte prin sine-insuşi, silindu-se a aduna cât de multe materiale pentru reforma ce trebue studiată şi la noi. Citind opera sa, ne putem face uă ideă aprópe completă despre admirabila organisare a regimului penitenţiar in acele ţĕri civilisate, şi, comparând lucrul acolo cu ceea ce se petrece la noi, ne convingem lesne despre starea inapoiată in care ne găsim sub acest raport. De aceea şi noi credem că nu putem face mai bine de cât să resumăm părţile cele mai principale din acéstă importantă lucrare; lectorii nostri insă, suntem siguri, vor căuta să'şi procure cartea Dlui Budisténu, interesantă din tóte punctele de vedere.

Dupe cum am mai arĕtat, regimul admis in Belgia şi Elveţia este cel celular, fiă sistemul Pensilvanian, cum este la Louvain, unde şederea şi lucrul se fac in celulă, fiă cel Auburnian, cum de ordinar se practică in Elveţia, adică lucrul in comun déră in tăcere.

Penitenţiarele sunt instalate in mod fórte sistematic, adaptate nu numai ca să corespundă isolărei in celule, déră incă să se pótă face lesnicios supraveghiărea de către directorii stabilimentelor şi diferiţii ingrijitori. S'au cheltuit sume relativ fórte mari pentru acest scop. In Elveţia, mai ales, sunt cantóne de mică importanţă, cum este Leutzburg cu 250,000 locuitori, unde, pentru uă inchisóre, s'a cheltuit un milion şi jumĕtate. De ordinar costul unei celule variéză intre 3,000 şi 5,000 lei.

Personalul inchisorilor este recrutat cu mare ingrijire : nu numai că directorii se iau dintre bărbaţi luminaţi şi cunoscuţi prin lucrările lor asupra materiei, déră incă şi ingrijitorii se pregătesc a nume inainte de a puté căpĕta un loc. Sunt scóle unde, in timp de un an, se invaţă meseria de gardian, şi la numire se primesc numai cei apţi.

Uă dată deţinutul intrat in inchisóre, directorul se ocupă cu cea mai mare solicitudine de dênsul. Mai ântâiu, pune pe medic să'l cerceteze bine asupra sănĕtăţei şi constituţiunei sale, dupe care numai se fixéză in ceea ce privesce instalareă lui. Cercetéză cu deamănuntul atât pe condemnat cât şi la locul unde fusese stabilit, despre modul cum se purtase el in societate, despre relaţiunile ce intreţinea, despre familia şi intimii lui, cu un cuvênt caută să cunóscă bine caracterul şi starea de moralitate a pensionarului sĕu. Din momentul intrărei, fie-care pas al condemnaţilor este supraveghiat cu

scrupulositate: directorul are un registru in care ḑi cu ḑi notéză conduita lor, şi dupe care numai se pot lua mĕsuri de indulcire sau de asprime.

Toţi deţinuţii trebue să lucreze, in unele localităţi in celula lor, in altele in ateliere vaste in comun, fără insă să pótă comunica intre dênşii. Gardienii 'i supraveghiéză continuu, şi nici un deţinut nu póte contraveni acestei regule fără a 'şi lua pedépsa. Se pune multă ingrijire in privinţa distribuirei lucrului: directorii caută tot-d'a-una să intrebuinţeze pe cei inchişi la meserii cari să le foloséscă in societate şi pe cât se póte conform aptitudinilor şi condiţiunei fie-căruia; ingrijesc, afară de acestea, ca orele de muncă să corespundă cu ale lucrătorilor liberi. Cu modul acesta, condemnaţii se dedau cu obicinuinţa de a fi ocupaţi, dobêndind cunoscinţe şi mijlóce de esistenţă onorabile dupe terminarea pedepsei; in acelaşi timp, se scade şi Statul din cheltuielele făcute, impărtăşindu-se cu uă porţiune óre-care din profitul deţinuţilor (1).

Profitul cuvenit deţinuţilor din munca lor se imparte astfel: afară de ceea ce se preia de Stat, li se dă uă parte, cam a ḑecea, pentru a se folosi in timpul inchisorei daca au uă purtare bună, şi restul li se conservă pentru epoca când işi vor căpĕta libertatea. Directorii, prin combinaţiuni fórte practice, au găsit mijlocul să controleze modul intrebuinţărei banilor ce s'a ingăduit condemnaţilor a cheltui in inchisóre, trăgênd dintr'acésta observaţiuni folositóre.

In penitenţiare, regimul este acelaşi pentru toţi, ori-care ar fi fost condiţiunea lor anterióră in societate. Deosebirea stă numai in indulcirile aduse din causa bunei purtări a condemnaţilor. De alminteri, li se dă cea mai bună ingrijire. Ba incă, cum se intêmplă in Elveţia, s'au adus critice contra prea bunei instalări şi intreţineri a celor inchişi. Este de prisos a spune că fie-care penitenţiar este bine aerat, stabilit in genere afară din oraşe, avênd băi, biblioteci, etc.

Scopul inchisorilor este de a moralisa pe cât este cu putinţă. Pe lêngă muncă, la care se supun toţi şi care nu puţin contribuesce la indreptarea condemnaţilor, directorii caută să le imbunătăţéscă moravurile dându-le poveţe bune şi căutând prin mijlocul unei educaţiuni religióse şi severe a le inculca idei sănĕtóse. Capelele inchisorilor, unde condemnaţii asistă éră şi separaţi, sunt mult căutate de dênşii; şi adese-ori se vĕd penitenţiare posedând biblioteci cu mii de volume.

Negreşit că şi acolo unde se admite isolarea completă şi ḑiua şi nóptea cu lucrul in celulă, se dă condemnatului ore de recreaţiune pe cari le petrece fără să vadă pe tovarăşii sĕi, fiind acoperiţi cu capuşóne speciale pentru acésta; 'i se permite incă să priméscă visite, cari, dupe diferitele stabilimente, variéză intre intervalele de la 1—6 luni. Când se pórtă insă bine, ca resplătire, 'i se dă voe a corespunde prin scrisori şi a primi visite mai dese.

Evadările, dupe cum ne spune D. Budisténu, nu sunt cunoscute acolo, de şi mai ales in Elveţia paza se face de câţi-va gardieni. Acésta provine atât din causa disciplinei introduse şi a supraveghiărei exercitate, cât şi din causa locurilor construite aşa ca fuga să fiă imposibilă. La noi, din contra, pe fie-care ḑi auḑim de evadări din temniţe; se ḑice chiar că numĕrul anual al celor evadaţi se apropie de 100.

In Elveţia, s'a introdus, dupe esemplul Angliei, liberarea condiţională. Ecă in ce consistă: când condemnatul 'şi-a făcut uă parte óre-care din pedépsă şi s'a purtat bine in tot acest interval, 'i se permite libertatea, trămiţêndu-se intr'uă a nume localitate, unde se incredinţéză supraveghiărei comitetelor constituite in acest scop. Daca continuă a se purta bine, nu mai reintră in inchisóre; daca insă conduita lui lasă de dorit, 'i se retrage favórea acordată şi este readus in penitenţiar. Pentru acésta, celor liberaţi li se dă librete speciale, in cari se trec tot felul de observări de către *patronul* ce li se dă de comitetele locale.

Uă instituţiune insă cu deosebire folositóre func-

(1) In unele inchisori se intrebuinţéză mijlóce fórte ingeniόse pentru a nu se face mare cheltuială, şi mai ales in meseriile de ferării şi altele, unde se cer scule şi materiale multe, invoindu-se directorii cu diferiţii fabricanţi, cari trămit pe mesterii lor cu unelte şi materiale ca să inveţe pe deţinuţi. Statul nu plătesce nimic pentru acésta, éră fabricanţii sunt folosiţi pentru că, fără a mai da ceva condemnaţilor, reiau lucrate materialele prime ce duseseră in inchisori

In Belgia mai ales se produc in inchisori aprópe tóte obiectele necesare armatei. Şi la noi a inceput să se facă ceva in acéstă privinţă. Astfel, intre altele, la Bucovĕţ, lêngă Craiova, aprópe s'a instalat un atelier fórte complet de tabăcărie şi de confecţiune de cisme. Când va incepe funcţionarea, in mare parte armata se va incălţa din produsele acelei inchisori.

ţionéză pe lêngă penitenţiarele elveţiane, completând, ca să ḑicem aşa, bunele folóse ce aduc ele. Ecă un condemnat care 'şi-a făcut osânda. Unde să mérgă? unde să 'şi găséscă de lucru? Chiar de s'ar fi indreptat in inchisóre, cu tóte acestea, din causa bănuielei ce esistă tot-d'a-una contra puscăriaşilor, va fi silit să vegeteze şi să contracteze cunoscinţe fórte periculóse, cari neapărat 'l readuc in inchisóre. In Elveţia, s'a căutat a se preveni acest rĕu, infiinţându-se prin iniţiativa privată, in tóte cantónele şi districtele, societăţi cari au de scop a ajuta pe fostii condemnaţi pentru a 'şi găsi de lucru şi chiar a le da necesarele pênĕ la instalarea lor. Aceste societăţi, sub patronagiul cărora sunt aşeḑaţi toţi fostii deţinuţi, aduc cele mai mari folóse, scăpând pe mulţi condemnaţi de la uă recedivă inevitabilă.

Uă bună organisare s'a dat, atât in Belgia cât şi in Elveţia, penitenţiarelor de copii.

Este sciut că minorii pot fi deţinuţi, sau ca pedépsă, când au comis infracţiuni lucrând cu discernemênt, sau ca corecţiune, când nu 'şi-au dat socótélă despre faptele comise, sau când părinţii or tutorii cer internarea lor. Ori-cum ar fi, este peste putinţă ca dênşii să se amestece cu cei-alţi condemnaţi, căci atunci se perd cu desăvêrşire, invĕţând de la ei tot felul de viţie. Trebue deosebiţi de culpabilii ordinari, şi chiar intre dênşii separaţi dupe categorii: dupe etate, dupe perversitate, dupe cum au lucrat cu sau fără sciinţă, etc. La acest resultat fericit au ajuns in Belgia şi Elveţia, unde esistă case de corecţiune pentru minori, instalate in diferite localităţi dupe categoria deţinuţilor şi avênd cea mai bună administraţiune. In general, bărbaţii serioşi puşi in capul acestor administraţiuni ingrijesc mult de copii ce li se incredinţéză: 'i pun la muncă, vara la câmp, avênd fie-care penitenţiar uă instalare apropriată pentru acest scop, şi iarna, la diferite lucrări manuale şi la invĕţătură.

In unele din aceste case se primesc chiar copii găsiţi fără căpĕtâiu şi aceia cari n'au părinţi sau sunt fără mijlóce de esistenţă. Ori-cine inţelege câte folóse pot aduce asemeni instituţiuni, când sunt bine administrate, moralisând pe nenorociţii copii, pe cari mai tot-d'a-una intêmplarea sau miseria 'i face criminali.

III

Fără indouială că nimeni nu se mai gândesce astăḑi a susţine vechiul sistem al inchisorei in comun. Resultatele produse sunt funeste, aşa că, cu drept cuvênt, se póte ḑice că este incalculabil rĕul ce s'a adus societăţei din causa amestecărei condemnaţilor. Penitenţiarul ajunge uă adevĕrată scólă de depravare şi corupţiune: in loc să se indrepteze cel deţinut, perde cu desăvêrşire ori ce ideă morală şi 'şi perfecţionéză tóte viţiele, cari d'abia incepuseră să se arate. „Şederea in dormitor, scrie preşedintele consiliului de inspecţiune al inchisorilor din Francia, este un supliciu ne mai pomenit pentru ori-cine nu a perdut cu totul sentimentul de demnitate omenéscă. Numai dupe ce ai trecut nóptea prin acele săli imense unde sute de indiviḑi sunt intruniţi depărtaţi intre ei de 50—60 centimetri, poţi să 'ţi faci uă ideă despre ceea ce póte fi dormitorul unui penitenţiar. Trebue, pentru acésta, să fi vĕḑut pe acei nenorociţi unii lêngă alţii, unul in prada insomniei, altul pândind momentul priincios spre a 'şi satisface vre uă pasiune ruşinósă, celalt căutând la lampă insectele cari 'i turbură somnul. Trebue, in sfêrşit, să fi respirat acea atmosferă inveninată prin fetide emanaţiuni corporale şi prin miasmele ce es din vasele unde se depun imondiciele.

„In dormitor se stabilesc lungile convorbiri incetinel din pat in pat, indemnările la crime şi la pasiuni neertate. De câte ori nu am auḑit deţinuţi, cari mai păstrau óre-cari bune sentimente, cum 'mi descriau, cu uă adevĕrată emoţiune şi disperare, infricoşata impresiune a primelor nopţi petrecute in casa centrală? „E iad!" imi ḑicea unul dintr'ênşii, de uă condiţiune socială destul de inaltă. „Trebue să te depravezi sau să mori!" imi spunea altul, fost notar care nu era incă de trei-ḑeci ani, al cărui cap albise in câte-va luni sub povara unei atari esistenţe (2)."

Etă tabloul infiorător pe care ni 'l presentă traiul in comun al condemnaţilor. Uă adevĕrată amenintare contra societăţei va esista tot-d'a-una pe cât timp va fi permis celor inscrişi a comunica intre dênşii şi, prin urmare, a se perverti unii pe alţii.

Legiuitorul nostru s'a ingrijit despre aceste rele sociale. Prin legea de la 1874 s'a regulat intr'un

(2) NOUVELLE REVUE, *loc. cit. supra*, pag. 465 şi urm.

mod admirabil regimul nostru penitenţiar: s'au prevĕḑut inchisori deosebite pentru prevenţiune şi pentru minori, arĕtându-se amănunţit modul instalărei şi muncei acestora; s'a admis, pentru condemnaţi, regimul celular cu lucrul in comun insă in tăcere, dându-se voe la cei ce vor cere să lucreze in celulă, şi pentru recidivisti traiul şi de ḑi şi de nópte in celulă, cu lucrul acolo. Găsim incă, in acéstă lege, tot felul de disposiţiuni escelente, admise de ţĕrile cele mai inaintate şi menite a aduce resultatele cele mai folositóre. Nenorocirea este numai că disposiţiunile frumósei legi de la 1874, in părţile esenţiale, şi astăḑi chiar au remas uă literă mórtă. Lucrul nu ne surprinde, căci in acest mod se procedéză in ţara nóstră: la noi sunt legile cele mai liberale, şi cu tóte acestea nici in Statele cele mai autoritare nu se respectă mai puţin individul şi drepturile sale! Ne place, afară de acestea, să ne ocupăm de lucruri futile, fără să ne dăm ostenéla a cerceta rănile de pe corpul nostru social. Lucrul este lesne de inţeles, pentru că mult mai uşor e a ingâna câteva principie şi idei sociale sau umanitare, folosindu-ne de munca altora şi luând lucrul făcut gata; pe câtă vreme este a aşa de greu a studia uă cestiune, de óre-ce acésta presupune cel puţin muncă şi puţină inteligenţă din partea celui ce o intreprinde. Cum insă s'ar hotări cine-va la acésta, in ţara nóstră, unde munca nu este preţuită, şi unde este mai considerat acela care strigă mai tare, fără chiar a sci ce spune, şi care scie să aduleze mai bine!

Ori-ce ar fi insă, starea inchisorilor nóstre caută să ne ingrijéscă mult. Acolo să căutăm recidiva şi imulţirea ingrozitóre a crimelor şi delictelor. Lipsa de administraţiune seriósă, nepriceperea scopului ce are in vedere un penitenţiar, destrăbălarea ingrijitorilor, lipsa de disciplină şi regulă, jafful hranei condemnaţilor şi, mai pe sus de tóte, libertatea acestora de a comunica intre dênşii: écă ceea ce găsim in tóte penitenţiarele nóstre.

D. Budisténu citéză următórea intêmplare, care arată in destul in mâinele cui se incredinţéză conducerea inchisorilor: „'Mi aduc a minte, sunt câteva luni, că fostul director al Ministerului justiţiei, găsindu-se la Iaşi şi voind a face uă escursiune in Moldova, trecu in judeţul Némţu, unde, ivindu-se uă revoltă tot in penitenţiarul Bisericani (care a devenit proverbial), voi a pĕtrunde cu procurorul n interiorul penitenţiarului spre a asista la uă constatare ce era să se facă. Acésta insă le-a fost imposibil, de óre ce au fost siliţi şi unul şi altul, indată ce au ajuns la pórtă, să o pornéscă spre oraş, din causa ameninţărilor ce li se adresau din interior, de şi D. procuror *parlamentase cu dênşii* şi le anunţase că D. ministru al justiţiei voesce să intre!“

Se spun lucruri uimitóre despre ceea ce se vede prin penitenţiarele nóstre. Să lăsăm scóla ce 'şi fac cei inchişi unii la alţii: toţi sciu astăḑi că un prevenit, indată ce a fost arestat, incepe a tăgădui faptele mărturisite pênĕ atunci, inventând fel de fel de sisteme cari mai ingeniόse unele de cât altele. Se ḑice că ţin şedinţe regulate, unde cei mai *bĕtrâni* in ale crimei dăscălesc pe cei novici, fără ca administraţiunile inchisorilor să se gândéscă măcar a preveni asemenea conciliabule. Se mai spune chiar că condemnaţii inchişi la Văcăresci sunt invoiţi, prin scirea direcţiunei, a *petrece* nopţile in Bucuresci. Lucrul, dupe cum ni s'a comunicat, s'ar fi practicând pe uă scară şi mai intinsă in ocne: in ḑilele de serbătóre s'ar fi vĕḑênd, prin satele invecinate, mulţime de sentinele dupe criminali lăsaţi pe la diferitele case.

Negreşit că nu putem fi in mĕsură a cunósce tóte abusurile ce se comit. Dupe părerea tutulor, ele sunt numerόse, constituind adevĕrate scandaluri. Nu ar fi déră fără interes, pênĕ la uă lucrare definitivă, să se ingrijéscă mai bine administraţiunea acestor case. Am cere chiar, cu multă stăruinţă, să se facă cercetări seriόse, atât pentru a se preveni miseriile ce se petrec prin penitenţiar, cât şi pentru a se căuta mijlócele cele mai nemerite pentru remediare. Nu scim insă daca, in vêrtejul de care suntem luaţi de cât-va timp, se mai găsesce cine-va care să se gândéscă la asemenea lucruri (3)?

Intr'unul din numerele viitóre ne vom permite a

(3) Am vĕḑut anunţat prin gazete că s'ar fi insărcinat un architect cu presentarea de planuri pentru construcţiuni de inchisori. Am dori să nu se ia lucrul prea repede şi să ne găsim inaintea unor sume insemnate cheltuite in zadar. Inainte de tóte, trebue să ne convingem că nu putem lucra nimic serios pênĕ ce nu scim ce facem, şi acésta ne lipsesce. Trebue déră bine studiată cestiunea şi apoi să vedem cum să clădim.

esamina reformele ce se pot introduce, fiă in regimul penitenţiarelor, fiă in Codul penal, pentru a preveni infracţiunile şi a micşora recidiva.

D. C. Popescu

JURISPRUDENŢA ROMANA

CURTEA DE APEL DIN IAŞI, SECŢIUNEA I

(Corespondenţa particulară a *Dreptului*)

Şedinţa din 16 Maiu 1883

Preşedinţa Dlui C. Zissu, consilier

N. Gridov cu Michail Sturza

BUNURI MONASTIRESCI. — COMPROMISE PETRECUTE IN MOLDOVA LA ANUL 1834 RELATIV LA ASEMENEA BUNURI. — CHRISOVUL DE LA 1785. — APLICAREA LUI. — ART. 13 ŞI 14 DIN CHRISOVUL DE LA 1785. DREPTUL CANONIC. — RAPORTURI JURIDICE DINTRE FECIE BISERICESCI ŞI NEBISERICESCI. — NEAPLICAREA LUI. — ACTE PETRECUTE LA 1834. — CHRISOVUL DIN 1875.

Dreptul canonic nu are putere de lege pentru regularea raporturilor juridice şi confecţionarea actelor de drept comun făcute intre feciele bisericesci şi cele nebisericesci.

Contractările relative la instrăinările făcute de egumeni pentru averile monastirilor, săvêrşite in 1834, erau supuse numai formalităţilor prevĕḑute de sobornicescul chrisov din 1785, singura lege positivă, dupe care egumenii monastirilor nu puteau vinde sau schimba trupuri mari de moşii intregi fără aprobarea mitropolitului şi adeverirea dată de autorităţile competente ale ţĕrei; avênd dreptul a regula prigonirile de hotare cu singura scire a mitropolitului.

Astfel, este valabil un compromis făcut de egumenul unei monastiri, la anul 1834, dupe care s'au regulat hotarele unei moşii monastiresci, daca s'a făcut cu adeverirea mitropolitului şi a Divanului apelativ; şi lucrarea efectuată in aceste condiţiuni se póte opune ca lucru definitiv judecat contra părţei contractante care ar porni din nou judecată pentru acelaşi scop.

Nr. 76. — D. N. Gridov a făcut apel contra sentinţei Tribunalului Némţu cu Nr. 136, din 1881, in procesul ce are cu Michail Sturza, fostul Domn al Moldovei, pentru pământ.

S'a presentat apelantul asistat de DD. avocaţi P. Zamfirescu, I. Mano şi G. Mârzescu, şi defendorul prin DD. avocaţi G. Vernescu şi Gr. M. Buicliu.

Curtea,

Asupra apelului interjetat de D. N. Gridov contra sentinţei Tribunalului Némţu cu Nr. 136, din 23 Maiu 1881, prin care 'i se respinge reclamaţiunea ce făcuse pentru impresurarea hotarelor moşiei sale Davidenii, din judeţul Némţul, de către moşiile principelui Michail Sturza, a nume Verişenii, Topolăescì şi Miroslănescii, din judeţul Sucéva;

Avênd in vedere că principele Sturza, intre alte mijlóce de apărare asupra fondului, 'i opune autoritatea lucrului judecat, resultând din actul de compromis, cu data de 19 August 1834, făcut intre principele Michail Sturza şi stareţul monastirilor Némţul şi Secul, cu autorisaţiunea şi adeverirea Mitropolitului şi adeverit de Divanul apelativ al Ţĕrei-de-sus prin hotărirea cu Nr. 1145, din 14 Marte 1835, din coprinsul cărora susţine că resultă că s'a judecat in mod definitiv cum că hotarele moşiilor Verişenii, Topolăescii şi Miroslăvescii, despre moşia Davidenii, trec peste matca curgĕtóre a riului Moldova şi se intind pênĕ la matca vechiă a Moldovei, unde a fost podul Păscanului, adică pênĕ in punctele pênĕ in cari se stăpânesce aḑi de principele M. Sturza;

Avênd in vedere că apelantul Gridov susţine că compromisul din 1834, invocat de principele M. Sturza, este un act desbrăcat de formalităţile substanţiale pentru esistenţa sa legală, pentru motiv că de şi este făcut şi subsemnat de stareţul monastirilor Némţul şi Secul cu consimţimêntul şi adeverirea Mitropolitului, insă la facerea lui nu s'au indeplinit nici celelalte formalităţi prescrise de canónele sinódelor ecumenice, dupe cari Mitropolitul nu era suveran absolut asupra averei monastirilor, neputênd, nici singur nici impreună cu egumenul, a vinde ţarinele monastirilor, şi că, pentru ocolirea ori-cărui abus din parte-le, se prescrie in canonul VII: 1° că egumenul să propună Sinodului monastiresc casul de instrăinare, şi Sinodul să'şi dea părerea; 2° egumenul să comunice părerea Sinodului episcopului eparchiot, şi 3° episcopul să trateze casul in consistoriul eparchiot; că, numai când aceste formalităţi se vor indeplini, episcopul şi egumenul vor puté scăpa de pedepsele canonice; şi nici formalităţile prescrise de Regulamentul Organic, care, prin art. 416, prescrie infiinţarea unei comisiuni, compuse din patru persóne bisericesci şi patru boeri, care, sub preşedinţa Mitropolitului, va avé ântâia priveghiăre asupra monastirilor;

Considerând că, de şi in adevĕr in dreptul canonic se găsesc prescrise asemenea disposiţiuni restrictive ale drepturilor egumenilor şi episcopilor relative la intrăinarea averei monastirilor, insă intru cât aceste prescipţiuni nu erau de cât simple principie generale necodificate, neconsacrate de nici un text al dreptului civil şi neurmate de nici uă altă sancţiune de cât aceea privitóre la pedepsirea canonicéscă a egumenilor şi episcopilor ce nu le-ar păḑi: „Numai când aceste formalităţi se vor indeplini, egumenii şi episcopii pot scăpa de pedepsele canonice“, intru atât este evident că dreptul canonic nu póte fi considerat ca legiuire positivă a ţĕrei pentru a regula raporturile juridice şi confecţionarea actelor de drept comun ce se făceau intre feciele bisericesci şi intre cele nebisericesci, precum este compromisul din specia ce ne preocupă;

Considerând că, in lipsă de uă legiuire positivă privitóre la administrarea bunurilor monastiresci, Adunarea ţĕrei din 1785, luând de basă principiele dreptului canonic, cum că actele importante să nu se facă fără consimţimêntul Mitropolitului căruia 'i aparţine inalta priveghiăre asupra monastirilor, a făcut uă legiuire de drept comun, căreiă Domnitorul 'i-a dat putere de lege, prin promulgarea sobornicescului chrisov din 1785; că, astfel fiind, validitatea juridică a actului de compromis din 1834 trebue a fi apreţiată şi judecată numai dupe disposiţiunile sobornicescului chrisov din 1785, care la acel timp era singura legiuire positivă a ţĕrei privitóre la bunurile monastiresci, căci, de şi in anul 1834 era pus in lucrare şi Regulamentul Organic, insă el nu regula intru nimic administrarea bunurilor monastiresci, ci prin art. 416 prescria numai un simplu desiderat, care nu s'a pus in aplicaţiune nici uă dată, şi care, nici prin art. 416 şi nici prin vre un alt text, neobligând câtuşi de puţin prescripţiunile sobornicescului chrisov din 1785, urméză că menţionatul chrisov continua incă in 1834 de a servi ca singura legiuire positivă privitóre la administraţiunea bunurilor monastiresci;

Considerând că sobornicescul chrisov din 1785, prin art. 13, prescrie că egumenii monastirilor nu pot vinde sau schimba moşiile monastiresci de cât dupe ce casul va fi cercetat şi aprobat de Mitropolit şi adeverit de autorităţile competente ale ţĕrei; éră prin art. 14 esplică că disposiţiunile art. 13 nu privesc de cât schimburile sau vêndările făcute pentru trupuri mari de moşii intregi, éră nu pentru părţi resleţite, pentru cari prin singura scire a Mitropolitului se pot face felurite alcătuiri, dupe a monastirilor indemnare, cari vor avé nestrămutată tărie;

Considerând că din coprinsul actului de compromis cu data din 19 August 1834 resultă că, urmând gâlcevire intre stariţul monastirei Némţul şi Secul cu principele Michail Sturza pentru hotarele despărţitóre dintre moşia Davidenii, proprietate pe atunci a menţionatelor monastiri, şi dintre moşiile Topălăescii, Verişenii şi Miroslăvescii, proprietăţi ale principelui Sturza, egumenul acelor monastiri impreună cu vechilul principelui Sturza s'au presentat inaintea Mitropolitului cu inscrisurile ce le posedau, indemnându'l a cerceta casul şi a hotări; că Mitropolitul, cercetând casul şi neputênd da uă hotărire definitivă numai dupe scriptele ce 'i se presentau, impreună cu egumenul au convenit cu vechilul principelui Sturza şi au făcut actul de compromis din 19 August 1834, prin care numesc compromisari doui boeri ai ţĕrei, a nume pe spătarul Gr. Codrénu din partea principelui Sturza şi pe postelnicul Ioan Iora din partea monastirilor, cu insărcinare de a merge la facia locului că să cerceteze şi să descopere atât matca vechiă a Moldovei cât şi podul Păscanului, şi la ce loc vor dovedi că au fost să statornicéscă şi stăpânirea acelor moşii, stâlpind cu petre hotare, cari să lipséscă tótă indouiala şi prigonirea dintre părţi, şi ca sancţiune se stipulézā că „in ori ce chip vor găsi numiţii boeri compromisari cu cale şi vor hotări, să remâe mulţumite şi primite de ambele părţi, fără a mai puté face vre uă pretenţiune in urmă." Acest act de compromis s'a iscălit de stariţul monastirilor Némţul şi Secul, de vechilul principelui Sturza şi, adeverindu-se şi contrasemnându-se de Mitropolit, s'a intărit de Divanul apelativ al Ţĕrei-de-sus sub Nr. 1165, din 29 Septembre 1834;

Considerând că din coprinsul actului de cercetare şi hotărire format de boerii compromisari de la 2 Octombre 1835, adeverit de Divanul apelativ al Ţĕrei-de-sus sub Nr. 1144, din 14 Marte 1835, resultă că compromisarii, conform insărcinărei ce li s'a pus de ambele părţi ce erau in gâlcevire, s'au transportat la facia locului şi, cercetând atât dupe inscrisurile ce li s'au presentat de părţi, cât şi dupe mărturisirile bĕtrânilor locali, au descoperit atât locurile unde a fost matca vechiă a Moldovei cât şi podul Păscanului, etc.;

Considerând că, intru cât actul de compromis invocat de principele Sturza este făcut de stariţul monastirilor Némţul şi Secul cu consimţimêntul mitropolitului şi dupe prealabila sa autorisare, intru cât lucrarea şi hotărirea compromisarilor este judecată şi intărită de Divanul apelativ al Ţĕrei-de-sus (autoritatea competentă), intru atât devine evident că menţionatul act de compromis şi lucrările ce au urmat sunt făcute in conformitate cu prescripţiunile sobornicescului chrisov şi ca atare trebue să aibă tótă puterea legală a unei hotăriri judecătoresci definitive trecută in puterea lucrului judecat; că, astfel fiind, acţiunea de impresurare şi stabilire de hotare pe care o esercită adi apelantul Gridov fiind intre aceleaşi porsóne juridice, avênd acelaşi obiect şi aceeaşi causă ca şi acţiunea judecată definitiv prin compromisul făcut intre autorii apelantului Gridov şi principele Michail Sturza, este şi trebue a fi considerată ca definitiv judecată incă de la pronunţarea decisiunei Divanului apelativ al Ţĕrei-de-sus, prin care s'a intărit hotărirea compromisarilor, şi ca atare autoritatea lucrului judecat invocată de principele Sturza se póte opune cu succes apelantului Gridov;

In vederea acestor considerante, Curtea, fără să mai aibă necesitate a discuta şi cele-alte mijlóce de apărare invocate de procuratorii principelui M. Sturza, şi in basa menţionatelor texte de lege, respinge apelul, etc.

Semnaţi: C. Zissu, N. Bârzu, Th. Burada, G. Genoiu, M. Grigoriu.

TRIBUNALUL DIN BACAU

(Corespondenţa particulară a *Dreptului*)

Şedinţa din 6 Octombre 1883

Preşedinţa Dlui G. C. Răilianu, preşedinte

I. Zilberlaitner cu G. Dogaru şi alţii

PROPRIETAR RIVERAN.—PIETRIŞ ADUS ŞI LASAT DE APE. — DREPT DE ACCESIUNE. — INTERPRETAREA ART. 496 DIN CODUL CIVIL.

Proprietarul riveran dobêndesce prin accesiune dreptul de proprietate asupra a tot ce apele curgĕ-

tóre aduc şi lasă pe ţěrmul seu, fiă acestea pămênturi propriu ḑise fiă alte substanţe, precum pietriş, etc.

Apelantul a fost asistat de D. avocat L. Sachelarie şi intimaţii de D. avocat P. Gane.

Tribunalul,

Asupra apelului interjetat de antreprenorul I. Zilberlaitner contra cărţei de judecată cu Nr. 326, din 1883, a Dlui jude al ocolului Trotuşu, in procesul ce 'i s'a intentat de D. avocat P. Ganea, procuratorul lui G. Dogaru, Constantin Diaconu şi alţi 34 locuitori din comuna Onesci, pentru că fără invoirea acestora Zelberlaitner, ducêndu-se pe proprietatea lor, a ridicat uă cantitate de piatră intrebuinţând'o la construirea podului de fer de pe apa Trotuşului a căei ferate Adjud-Trotuşiu-Ocna ;

Avênd in vedere motivele apelului precisate şi desvoltate astăḑi in instanţă, şi cari tind la anularea cărţei de judecată şi, prin urmare, respingerea reclamaţiunei locuitorilor: *a)* pentru că apelantul n'ar fi violat dreptul de proprietate al niměnui, intru cât pietrele ridicate de el fiind aduse subitamente de curentul unei ape curgětóre şi lăsate pe uă proprietate străină, nefăcênd parte integrantă din acea proprietate, nu pot fi reclamate cu titlul de aluviune, in temeiul art. 495 şi 496 Cod. civil, şi, prin urmare, fiind *res nullius,* conform art. 647 Cod. civil, primul ocupant devine proprietar; *b)* pentru că, chiar daca in drept ar fi astfel, totuşi in fapt nu s'ar fi stabilit legal că proprietatea de pe care s'au ridicat acele pietre ar aparţine locuitorilor, şi apoi că espertisa de estimarea valórei pietrelor ridicate nefiind făcută de ómeni speciali, ingineri, ar fi prea incărcată ;

Considerând, in drept, că, dupe dispositiunile art. 495 Cod. civil, s'a recunoscut ca un mijloc de a câstiga proprietatea prin accesiune şi dreptul de aluviune, definit in legislaţiunile de astăḑi, ca şi in dreptul vechiu roman: *Alluvio est incrementum latens quod agro ita adjicitur ut non possit intelligi quantum, quoquo temporis momento adjiciatur* (Inst. tit. *De rev. div.*, § 20); că, pe lêngă acest drept de aluviune propriu ḑisă, legiuitorul nostru prin art. următor 496 Cod. civil, urmând fidel sistema Codului Napoleon, a tradus art. 557 corespunḑětor din acel codice, căutând a asimila aluviunei şi dreptul de proprietate ce trebue să 'l câstige un proprietar riveran asupra pămênturilor lăsate de apele curgětóre când se retrag pe nesimţite de la un ţěrm şi trec la altul ;

Considerând că, de şi din textul acestui articol unde legiuitorul se servesce de espresiunea *„pămênturile lăsate de apele curgětóre“* se silesc unii a deduce că proprietarul riveran n'ar puté câstiga dreptul de proprietate asupra a tot ce apele lasă pe teritoriul sěu, intru cât acele remăşiţe nu sunt *„pămênturi“* ca alte substanţe, totuşi acéstă eronată interpretare ar fi cu totul contrarie spiritului acelui articol şi contrarie tuturor principielor ce regesc teoria aluviunei; căci legiuitorul român, fără a căuta să facă vre uă inovaţiune in acéstă materie, dupe cum acesta resultă din economia tuturor articolelor următóre, a copiat art. 557 din Codul frances prin art. 496 din Codul nostru, comiţênd la traducţiune un *lapsus calami*, de óre ce cuvêntul *relais* din textul frances 'l-a tradus prin cuvêntul *„pămênturile“*, pe când 'l putea traduce prin cuvêntul corespunḑětor in limba română *„remăşiţele“*; că, prin urmare, nu numai pămênturile, déră tot ce solul pórtă la suprafacià şi apele curgětóre aduc şi lasă pe ţerm, intru cât nu se póte cunósce proprietarul primitiv, trebue să se considere ca aparţinênd proprietarului riveran, şi acéstă ideă sprijinită incă mai mult pe maxima naturală că profitul aparţine acelui care este espus a suferi paguba, cum in specià este ori ce proprietar riveran (Laurent, VI, § 281); că aceste pămênturi (remăşiţe) devin parte integrantă formând un tot indivisibil cu fondul riveran, *quod per alluvionem fundo accesit similis sit ei cui accessit*, fără a fi obligaţi să ne ocupăm daca apa curgětóre este un fluviu sau un mic riuleţ (Dalloz, la cuvêntul *Propriété*, Nr. 580, şi Laurent, VI, Nr. 282) ;

Considerând că legiuitorul nostru, prin art. 495 şi 496 citate mai sus, imitând fidel pe legiuitorul Codului Napoleon, nu s'a mai ocupat şi de pămênturile (rěmăşiţele) ce le-ar lăsa apele curgětóre pe teren, când ar veni şi s'ar retrage *subitamente*, cu alte cuvinte nu s'a mai ocupat de efectele inundaţiunei, şi cu drept cuvênt, căci era inutil, intru cât cele mai simple principie sunt in de ajuns pentru a limpeḑi ori ce pretenţiune in asemenea casuri, aplicându-se in totul regulele specificate mai sus (Laurent, VI, § 309; Dalloz, v. *Propriété*, Nr. 528, § 2), şi in adevěr, ¿cine altul de cât proprietarul riveran, a cărui proprietate neincetat este supusă perderei sau câstigului din causa acţiunei incontinue a apei curgětóre ce scaldă domeniul sěu, are mai mult drept asupra a tot ce acele ape aduc şi lasă pe terenul sěu? Legiuitorul nu permite nici chiar proprietarului riveran de pe cel-alt ţěrm să vină şi să revendice de la proprietarul riveran opus aceea ce apa a adus şi a lăsat pe acel ţěrm; s'ar puté permite óre unei a treia persóne straine să vină şi să 'şi aproprieze acele rěmăşiţe lăsate de apele curgětóre, fără ca prin acésta să se lovéscă in maxima de equitate că nimeni nu se póte imbogăţi in dauna altuia? Astfel, din tóte cele ce preced resultă pênĕ la evidenţă că proprietarului riveran aparţin tóte pămênturile (rěmăşiţele) aduse şi lăsate de apele curgětóre pe ţěrmul sěu ;

Considerând, in fapt, că din cercetările locale făcute de D. judecător de ocol şi tablourile de impămêntenire a clăcaşilor din 1864 se constată că in comuna Onescii locuitorii săteni, reclamanţi astăḑi, au fost improprietăriţi tocmai pe teritoriul de pe care apelantul a ridicat mai multe coşuri de piatră; că acel teren, incepênd de la gura pîrîului Caşu şi urcându-se in susul apei pênĕ la punctul numit Găuriciu, a fost la inceput locul de siliste a sătenilor, unde ei au avut şi case; că, in anul 1878, pîrîul Caşului, venind fórte mare, a distrus cu desăvêrşire acel teren impreună cu casele de pe el, depunênd un strat de prund şi piatră, pe care in parte

s'a format imaş, unde sătenii işi pasc acum vitele lor; că, prin urmare, acel teren era proprietatea esclusivă a sătenilor; că, in ce privesce espertisa numită de D. judecător de ocol, intru cât art. 211 şi urm. din Proc. civilă lasă magistratului facultatea de a alege pe esperţi, fără a impune obligaţiunea pe cine a nume trebue să numéscă, espertisa in casul de faciă a fost bine numită;

Pentru aceste considerante, respinge apelul, etc.

Semnaţi: G. C. Răilianu, Gr. Brăescu.

CHRONICA JUDICIARA

Luni 24 ale curentei s'a făcut a doua intrunire a corpului de avocaţi din Ilfov, relativă la inscrierile ilegale ale unor consilie de disciplină din ţară.

Şi de astă dată constatăm cu uă deosebită satisfacţiune că adunarea, mai numerósă de cât in rêndul trecut, a fost preşedută tot de onorabilul D. G. Vernescu, asistat de DD. G. Stratylat, Gr. G. Peucescu, G. Meytani, I. Lahovari şi N. Triscu.

Dupe óre-cari observaţiuni ale Dlui Săndulescu-Nănovénu privitóre la propunerea sa, de care am vorbit in numĕrul de la 20 Octombre, şi dupe respunsurile Dlor N. Christescu şi N. Ghiţescu, cuvêntul a fost acordat succesiv Dlor G. Danielopolu, Gr. G. Peucescu şi I. Lahovari. Intervenţiunea acestor trei eminenţi membri ai Baroului a dat desbaterilor un caracter de uă importanţă escepţională.

Resumăm, fórte pe scurt, discursurile urmate.

D. Danielopolu a calificat, mai ântâiu, dupe cum merită traficul făcut de unele consilie, şi in special de „fabrica“ de la Têrgoviste, cu cărţile de avocatură. In urmă Dsa a voit să demonstreze că propunerea avênd de obiect stergerea pe cale de contestaţiune a celor inscrişi in mod abusiv, neputêndu-se face nici de consiliul de disciplină din Ilfov, nici de vre un avocat din capitală, ci de un membru al Baroului local, constitue un *pium desiderium*, un *votum æthericum* şi, ca atare, e lipsită de ori-ce eficacitate. Distinsul orator a cerut să 'i se lase timpul spre a studia cestiunea mai de aprópe.

D. Gr. G. Peucescu, dupe ce a espediat in câte-va cuvinte, acoperite de aplause, teoria „libertăţei muncei“, in numele căreia un avocat, D. G. Pallade, se creduse autorisat să céră abrogarea legei din 1864 şi, prin urmare, desfiinţarea corpului de avocaţi, 'şi-a pus intrebarea daca se póte găsi remediu in contra actualei stări de lucruri. Ca şi preopinentul sĕu, oratorul a declarat nepractică propunerea formulată de D. Ghiţescu şi ceilalţi. D. Peucescu s'a oprit la următórele două resoluţiuni: 1° să se interdică din nou, conform art. 4 din lege, avocaţilor inscrişi in alte judeţe dreptul de a pleda in mod obicinuit in Ilfov; 2° consiliul de disciplină din Ilfov să introducă, in regulamentul de care vorbesce art. 12 din legea de la 1864, uă disposiţiune prohibitivă in sensul menţionatului art. 4. — Cititorii noştri 'şi-aduc a minte că acéstă din urmă propunere fusese formulată de onor. D. Lahovari, la intrunirea precedentă.

D. Ioan Lahovari a relevat cu mult spirit cuvintele de „monopol“ şi „privilegiu“ de cari se servise D. Pallade in focul unei improvisaţiuni svăpăiate. Oratorul a intrebat pe D. Pallade daca, fiind bolnav — Dómne feresce! — şi „monopolul“ farmacistilor ne mai esistând, ar avé curagiul să cumpere de la ori şi cine medicamentul prescris de doctorul sĕu? „Ce ai dice Dta daca, in loc de chină, farmacistul de contrabandă ţi-ar da strichnină?“ a osbervat Dsa. De altminteri, adaose D. Lahovari, espresiunea acésta de „monopol“ nu e nouă; ea a fost intrebuinţată de D. inginer hotarnic Pană Buescu, — care, fiă dis in parentesă, e şi dênsul „monopolist“, de vreme ce nu tótă lumea póte fi inginer hotarnic.

Ca conclusiune practică, oratorul a recomandat propunerea sa de la intrunirea precedentă, cerênd in acelaşi timp ca decanul impreună cu consiliul din Ilfov să intervină pe lêngă D. procuror general al Curţei de apel din Bucuresci spre a da in judecată pe acele consilie de disciplină din ţară cari, de ani intregi, violéză legea in mod nepedepsit transformând'o in instrument de trafic. Cu acésta se va pune căpĕt reului in sorgintea lui.

Audienţa a fost ridicată la 10 $^1/_2$ ore, spre a se continua Sâmbăta viitóre 29 Octombre, la 8 $^1/_2$ ore séra. D. G. Vernescu a promis că va lua cuvêntul la acéstă nouă intrunire, spre a 'şi atêta vederile sale.

Sperăm că toţi avocaţii Baroului din Ilfov,—fără să esceptăm pe aceia ai Statului şi ai stabilimentelor publice şi private, cari şi de astă dată au fost nevĕduţi, — vor considera ca uă datorie de onóre să asiste la uă desbatere care promite a fi atât de importantă pentru viitorul corpului.

Bucuresci. — Typ. Curţei Regale, pr. F. Göbl Fii, Pasagiul Român, 12.

ANUL XII. — Nr. 78. DUMINICA 30 OCTOMBRE 1883

DREPTUL

LEGISLATIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENTIA — ECONOMIE POLITICA

Prim-Redactor: DEMETRU C. POPESCU

ESE DE DOUE ORI PE SEPTEMANA

Redactor-Administrator: NICOLAE CHRISTESCU

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA ḐIARULUI, PASAGIUL ROMAN, 10

ABONAMENTELE se fac pe an şi pe jumĕtate de an: la 1iu Decembre şi 1iu Maiu. De la 1iu Iulie pênĕ la 20 August ḑiarul nu apare.

Anunţuri: linia 40 bani. *Scrisorile nefrancate se refusă*. Un numĕr 50 bani

COSTUL ABONAMENTULUI Pe an, 40 lei; pe jumĕtate an, 20 lei. *Studenţiĭ plătesc pe jumĕtate*. Pentru străinĕtate se adaogă timbrul postal.

Rugăm cu stăruinţă pe toţi onorabilii nostri abonaţi, rĕmaşi in intârḑiare cu plata abonamentului pe semestrul curent, să se grăbéscă a 'l aquita.

Administraţiunea

CASATORIA
ŞI REFORMELE PROPUSE

(Urmare şi fine. — V. *Dreptul* Nr. 64, 66 şi 71.)

IV

In urma digresiunei istorico-critice ce am fost nevoiţi să facem asupra căsătoriei, este necesar să ne reintórcem la punctul nostru de plecare şi să esaminăm cu atenţiunea ce merită reformele preconisate de distinsul procuror general al Curţei de casaţiune prin discursul sĕu de deschidere a sesiunei anului judiciar 1883—84.

Ceea ce a indemnat pe D. Filitis să formuleze propunerea sa este incontestabil posiţiunea cu desăvêrşire precarie a familiei române astăḑi. Sub influenţa unei civilisaţiuni deşérte, căsătoria nu mai e scóla mutuală de perfecţionare intelectuală şi morală visată de scriitori; ea a devenit un têrg in care tocméla se face spre paguba fericirei viitorilor soci. Fundamentul acestei instituţiuni ne mai fiind déră afecţiunea, ci interesul, este natural ca ea să ofere atât de puţină soliditate şi să fiă distrusă la cel mai mic capriciu al unuia din soci. Rĕul deci esistă, şi suntem departe de a contesta atât intinderea cât şi gravitatea lui.

Cari sunt insă remediele ce se propun pentru vindecarea lui? Şi, mai ântâiu, cari sunt causele ce 'l produc?

D. Filitis inclină a vedé causa primordială a rĕului in slăbirea simţului religios in popor, căci nu inţelegem altfel motivul care 'l face să tindă la apropiarea legăturilor dintre Biserică şi autoritatea civilă. Observăm, in trécĕt, că acéstă opiniune pare a fi greşită, de óre ce divorţul se practică pe uă scară intinsă de clasele cele mai de jos şi, prin urmare, cele mai ignorante ale populaţiunei in cari simţul religios a rĕmas aprópe neatins, pe când in clasele culte şi luminate ale societăţei el e ceva mai rar. Déră, in principiu, noi nu admitem că slăbirea simţului religios, chiar dovedită fiind, ar puté constitui uă causă de perturbaţiune şi de desorganisare a căsătoriei. Acéstă instituţiune işi are rădĕcinele ei puternice in insăşi natura omenéscă, independent de ori ce credinţă religiósă. Ea se rézemă pe sentimentul conservaţiunei inăscut in inima omului, éră nu pe tradiţiunile mai mult sau mai puţin contradictorii ale cutărui sau cutărui cult. Pe când chrestinii primitivi, fórte religioşi din fire, esaltau

celibatul şi viaţa monachală şi tindeau astfel la distrugerea omenirei, mormonii moderni, in numele aceleeaşi religiuni, introduc promiscuitatea in familii prin practicarea poligamiei, éră alte secte chrestine preconiséză poliandria. Tendenţa societăţei moderne este, din contra, unirea unui singur bărbat cu uă singură femeiă prin căsătorie, considerată ca cel mai puternic instrument de educaţiune şi de progres. Celibatul absolut ca şi familia complexă sunt de uă potrivă proscrise de moravuri.

Nu aci déră reşéde rĕul, ci aiurea. Daca il vom căuta bine, il vom găsi in scumpetea escesivă a mijlócelor de traiu la oraşe, in miseria populaţiunilor rurale, in vanitatea nesocotită, fruct al ignoranţei şi al lipsei de educaţiune solidă, ce a năpădit mai tóte straiele societăţei, in fine in luxul ce a cădut asupra familiilor ca un maleficiu şi in desfrêul ce'i servă de inevitabilă consecuenţă.

Etă cause reale, vĕdute şi pipăite de tótă lumea, cari introduc germeni disolvanţi in sênul căsătoriei din momentul chiar al contractărei ei.

D. Filitis crede, cu tóte acestea, că intervenţiunea episcopului eparchiot in cestiuni de divorţ ar avé de efect să moraliseze pe soci şi să impedice ruptura dintre dênşii.

Notăm mai ântâiu că, in intenţiunea propuitorului, rolul acesta de impăciuitor atribuit autorităţei eclesiastice este lipsit de ori-ce sancţiune, căci, daca, dupe trecerea unui termen óre-care, socii vor persista in cerere, preotul va trebui să se incline inaintea voinţei lor şi să trămită afacerea Tribunalelor civile, spre a o judeca.

D. Filitis ne asigură că sistemul Dsale este practicat cu destul succes in Grecia. Il credem pe cuvênt. Din nenorocire, la noi, fiind dată legislaţiunea ce ne guvernéză, el n'ar servi de cât să complice uă cestiune de principiu din cele mai clare pênĕ astădi, de vreme ce amestecul elementului preoţesc in afaceri de resortul esclusiv al autorităţei laice ar avé de efect imediat modificarea legei civile in sensul canónelor. Canónele in adevĕr constituesc legea imutabilă a Bisericei, şi nu e permis ministrilor acesteia să le schimbe dupe convenienţele societăţei civile. D. Filitis a inţeles dificultatea şi, spre a face aplicabilă teoria Dsale, a şi propus modificarea art. 144 din Codul civil, relativ la impedimentele căsătoriei, in conformitate cu canónele (1).

Or, este necesar să insistăm puţin asupra acestui punct, spre a vedé consecuenţele inadmisibile la cari ne conduce uă asemenea subordinare. Pentru acésta ne va fi suficient, ajutându-ne de lucrarea Dlui Mârzescu (2), să punem faciă in faciă câte-va dispoşiţiuni canonice cu Codul civil.

Dupe unul din canónele celui de al şéselea sinod ecumenic, este absolut oprită căsătoria dintre chrestini şi eretici sau jidovi. „Să nu fiă slobod bărbatul drept-slăvitor — dice canonul — a se impreuna cu muiere eretică, nici érăşi bărbatul eretic a se insoci cu femeiă drept-slăvitóre, ci, de şi s'ar afla ceva de acest fel că s'a făcut de vre unul dintre soci, *nunta să se socotéscă neintărită şi nelegiuita insocire să se deslege.*“ Afară de ovrei, pe cari canónele 'i claséză a parte, prin eretici trebue să inţelegem pe catolici, pe protestanţi, pe luterani, pe calvini, in fine pe toţi aceia cari, de şi cred in Christos, nu impărtăşesc dogmele şi credinţele Bisericei Resăritului. Este insă cu putinţă să'şi inchipuéscă cine-va, către sfêrşitul secolului al nouĕ-spre-decelea, secol de lumină, de sciinţă şi de liberă cugetare, uă disposiţiune legislativă care să interdică cununiile contractate in asemeni condiţiuni? Naţiunea care 'şi-ar permite astădi acest lux de intoleranţă inutilă, nu numai ar comite uă crimă de les-civilisaţiune, déră s'ar espune la dispreţul omenirei intregi. Lumea modernă este crescută in alte principie, şi asemeni reminiscenţe ale unui trecut depărtat o lasă cu desăvêrşire indiferentă.

Mărturisim déră că, atunci când am audit pe distinsul procuror general cerênd să revenim la practica vechielor legislaţiuni şi să decretăm din nou impedimentele la căsătorie cari esistau inaintea Codului actual, ne-am credut victima unei ilusiuni, aşa de puţin verisimilă ni se părea teoria Dsale.

Afară de prohibiţiunea menţionată mai sus, pro-

(1) Lucru curios! pe când noi de bună voe căutăm să revenim mai mult sau mai puţin la procedimentele trecutului, tóte naţiunile Europei tind, conform legei progresului, să mérgă inainte Astfel, unul din punctele programului politic al noului minister Posada Herrera al catolicei Spanie este relativ la restabilirea căsătoriei civile obligatorie, devenită facultativă in urma decretului din 1875 de care am vorbit la inceputul acestui studiu.

(2) *Căsătoria, studiu comparativ dupe dreptul civil, dreptul canonic şi dreptul civil internaţional,* 1 vol. de 202 pagini.

hibiţiune pe care o găsim atât in Condica lui Caragea cât şi in aceea a lui Callimach, canónele mai prevĕd impedimente de rudenie şi afinitate pe cari nici uă legiuire modernă nu le-a sancţionat. Ori-cât de depărtat ar fi gradul rudeniei sau al afinităţei intre viitorii soci, el constitue uă piedică permanentă la căsătoria lor. Ceva mai mult: Biserica opresce in mod formal cununia intre doui fraţi şi douĕ surori, creând uă cuscrenie fictivă, contrarie realităţei, de óre ce nici uă legătură de afinitate nu póte esista intre bărbat şi rudele femeei sale şi intre femeiă şi rudele bărbatului sĕu (1).

Déră, independent de ori-ce cestiune de principiu, mărturisim că nu ne putem impăca cu idea ca, in starea de descrescere ḑilnică a populaţiunei din tótă ţara, să creăm, nesiliţi de nimeni, impedimente bizare, demne de evul meḑiu, al căror efect inevitabil va fi de a spori acéstă descrescere. N'ar fi óre mai raţional şi mai patriotic să căutăm a o combate prin tóte mijlócele putinciόse? Daca inconvenientul reformei propuse de D. Filitis n'ar fi tocmai serios in marile aglomeraţiuni de locuitori, el ar fi desastros in micele centruri, cum sunt satele la noi, compuse in general de un numĕr restrâns de familii, cari tóte sunt in legături de rudenie sau cuscrie mai mult sau mai puţin depărtată. Decretându-se nouele disposiţiuni, căsătoria ar deveni imposibilă in unele cătune din ţară, şi in loc de a se stêrpi concubinagiul, dupe cum se pretinde, 'i s'ar da, din contra, uă nouă estensiune.

Nu vom intra in alte mici amănunte ale canónelor, căci esemplele aduse sunt de ajuns spre a dovedi imposibilitatea inscrierei in legea civilă a unor disposiţiuni incompatibile cu spiritul secolului in care trăim. Căsătoria civilă, „acéstă conchistă a ideelor moderne, acest omagiu adus libertăţei de consciinţă", dupe cum se esprima repausatul prim-preşedinte al Curţei de casaţiune Scarlat Fălcoianu, căsătoria civilă a intrat astăḑi in obiceiuri şi nici uă putere omenéscă nu o va mai puté repune sub tutela clerului. De aceea tendenţa manifestată prin discursul Dlui Filitis ne-a surprins cu atât mai mult, cu cât ea venea din partea unui spirit luminat cunoscut prin ideele sale liberale.

Daca, cel puţin, clerul ar presenta vre uă garanţie seriósă de moralitate şi de desinteresare, am puté să ne esplicăm pênĕ la un punct óre-care iniţiativa luată, cu tóte că, in principiu, noi suntem pentru uă completă independenţă a puterei laice de autoritatea bisericéscă şi nu admitem posibilitatea unei transacţiuni in asemenea materie. Din nenorocire, starea in care se găsesce astăḑi Biserica la noi trebue să ne ridice ori-ce ilusiune. Afară negreşit de onorabile şi imbucurătóre escepţiuni, servitorii lui Dumneḑeu nu se recomandă concetăţenilor lor nici prin curăţenia moravurilor, nici prin probitatea caracterului, nici prin consciinţa inaltei lor misiuni. De sus pênĕ jos, pe tréptă ierarchică, domină ignoranţa, inconduita, viţiul chiar şi, mai pe sus de tóte, cupiditatea, „iubirea de argint". Şi nu suntem numai noi spre a da pe faciă acest dureros adevĕr. Etă cum se esprimă un inalt prelat al Bisericei, episcopul Melchissedec, in memoriul sĕu asupra *Papismului şi stărei Bisericei ortodoxe in România:* „Predică nu se aude prin biserice; pilda cea bună in traiu fórte adesea lipsesce; unii din preoţi ţin cârcime prin comune, ca să 'şi procure ceva mijlóce de esistenţă, cu alte cuvinte imitéză pe jidani in coruperea poporului cu bĕuturi spirtóse; alţii se dau inşii la beţie impreună cu ţĕranii; alţii se insoţesc cu furii; alţii têrguesc cu serviciele religióse, când locuitorii săteni vin şi 'i chiamă la botez, la imormêntări, etc... Desfrêul acesta a străbătut şi prin monastiri. De aceea adese-ori vedem prin jurnale publicându-se scandaluri din viaţa clerului român..."

Este adevĕrat că luminatul episcop pune tóte aceste rele pe spinarea societăţei civile, pe care o găsesce nutrită de idei antichrestine, şi adaogă că nenorocirea ar fi provenind din causa săráciei de care sufere biserica naţională. N'avem pretenţiunea să combatem modul sĕu de argumentaţiune, căci nu acesta este obiectul studiului nostru. Am puté insă să observăm, in trécĕt, că, cel puţin la oraşe, sórta materială a preoţilor nu e aşa de plâns dupe cum se pretinde. Ceea ce voim să reţinem din declaraţiunile sale este constatarea unei situaţiunei grave care nu ne permite să incredinţăm clerului uă in-

(1) Cititorii nostri 'şi-aduc póte a minte că, cu ocasiunea recursului introdus de procurorul general in procesul profesorului Nădejde, din Iaşi, Curtea de casaţiune, considerând canónele ca obligatorie faciă cu Codul civil, a anulat căsătoria contractată de acel profesor cu sora sociei fratelui sĕu.

fluenţă, ori-cât de mică am presupune-o, la facerea şi desfacerea căsătoriilor. Ar fi fost bine, póte, ca eminentul prelat, in loc de a se mărgini să descrie numai posiţiunea preotului la ţară, să se fi ocupat şi de marii demnitari ai Bisericei, pe cari 'i trece sub uă prudentă tăcere. Ce au făcut acesti discipoli ai lui Christos pentru reinălţarea prestigiului decăḑut al Bisericei? ce esemple bune au dat? cum au instruit şi moralisat societatea in mijlocul căreia trăesc? Portretul ce face despre dênşii Ilie Miniat, celebrul episcop al Cernichei şi Calavritei (1), e vechiu de un secol şi jumĕtate, şi cu tóte acestea el pare a fi scris de ieri de alaltăieri. „Vin la biserică, pênĕ la sfântul altar, ḑice episcopul. Aci am nădejde să găsesc un sfânt, un sihastru, un Ioan Chrisostom, un dascăl, un făcĕtor-de-minuni sau un mare luminător al Bisericei. Caut, cercetez, iau séma; déră, amar mie! ce vĕd? Aci vĕd ómeni cu mândrie, ca nisce purtători de lumină draci, in iubire de argint jidovi, in cele trupesci epicuri, in neinvĕţătură dobitóce, la vicleşug draci; nu găsesc nici sfânt, nici sihastru, nici făcĕtori-de-minuni, nici dascăl. Déră, o sfinţi părinţi, iubiţi fraţi! schima acésta ingeréscă ce purtăm, hainele acestea lungi ce ne acoper, ce sunt? Sunt ele nisce imbrăcăminte fariseesci, ca să amăgim pe ómeni? Inchipuirea acésta dumneḑeéscă a preoţiei care o avem, ce este? Ţine ea locul unei neguţătorii ca să câstigăm bani.“

Judecata e severă; sinceritatea ei insă nu póte fi bănuită, căci vine din partea unuia din cei mai ilustri capi ai Bisericei ortodoxe. Ea trebue să ne inspire uă salutară temere in privinţa compromisului pe care ni 'l propune onorabilul D. G. Filitis.

Să lăsăm déră ca Biserica să se ocupe de afaceri esclusiv spirituale şi să invităm pe ministrii sĕi ca, prin invĕţătură, prin demnitatea conduitei lor in societate, prin puritatea vieţei, să caute a recâstiga asupra sufletelor influenţa şi prestigiul pe cari le-au perdut prin propriele lor greşeli. Cât despre societatea română, ea are, credem, alt-ceva de făcut de cât să abandone sau să compromită nisce prerogative pentru a căror dobêndire luptă astăḑi cu atâta stăruinţă alte naţiuni mai bĕtrâne in civilisaţiune de cât noi.

N. Christescu

(1) V. broşura Dlui G. Mărzescu asupra *Căsătoriei*, pag. 146 şi urm.

Un proiect de lege contra beţiei

In şedinţa de la 24 ale lunei curente, D. doctor Antoniu a depus pe biuroul Adunărei deputaţilor un proiect de lege in contra beţiei avênd coprinderea următóre:

Art. 1iu. — Vor fi pedepsiţi cu amendă de la 1 pênĕ la 5 lei inclusiv, aceia cari vor fi găsiţi in stare de beţie invederată pe uliţe, drumuri, pieţe, cafenele, cârcime sau alte locuri publice.

Art. 388 şi 397 din Codul penal vor fi aplicabile la contravenţiunea indicată la paragraful precedent.

Art. 2. — In cas de recidivă, in conformitate cu art. 397, in cele două-spre-ḑece luni cari vor fi urmat dupe a doua condemnaţiune, inculpatul va fi tradus inaintea Tribunalului de poliţie corecţională şi pedepsit cu uă inchisóre de la 6 ḑile pênĕ la 1 lună, şi cu uă amendă de la 16 lei pênĕ la 300 lei.

Ori-cine va fi fost condemnat in poliţie corecţională pentru beţie, in curgere de mai puţin timp de cât un an, va fi din nou declarat culpabil pentru acelaşi delict, va fi condemnat la maximul pedepselor arĕtate la paragraful precedent, cari vor puté să fiă ridicate şi pênĕ la indouit.

Art. 3. — Ori-ce persónă care va fi fost condemnată de două ori in poliţie corecţională pentru delict de invederată beţie, conform cu articolul precedent, se va declara prin a doua judecată incapabilă de a esercita drepturile următóre:

1° De vot şi de elecţiune;

2° De eligibilitate;

3° De a fi chiămată sau numită in funcţiune de jurat sau alte funcţiuni publice, sau in funcţiunile administraţiunei, sau de a esercita aceste funcţiuni sau posturi;

4° De a purta armele.

Acésta in timp de doui ani incepênd din ḑiua când condemnaţiunea va fi devenit nerevocabilă.

Art. 4. — Vor fi pedepsiţi cu uă amendă de la 1 pênĕ la 15 lei inclusiv, cafegii, cârcimarii şi alţi debitanţi cari vor fi dat de bĕut la ómeni invederat beţi, sau cari 'i vor fi primit in stabilimentul lor, sau vor fi dat licoruri alcoolice la minori in etate mai puţin de 16 ani impliniţi. — Cu tóte acestea, in casul când debitantul va pica sub prevenţiunea că a servit licoruri alcoolice la un minor in etate mai mică de 16 impliniţi, el va puté să dovedéscă că a fost indus in eróre asupra etăţei minorului; daca el dă acéstă dovadă, nici uă pedépsă nu va fi aplicată in acéstă privinţă. — Art. 388 şi 397 din Codul penal vor fi aplicabile la contravenţiunile indicate la paragrafele precedente.

Art. 5. — Se vor pedepsi cu inchisóre de la 6 ḑile pênĕ la 1 lună şi cu amendă de la 16 pênĕ la 300 lei, cafegii, cârcimarii şi alţi debitanţi cari, in timpul celor două-spreḑece luni ce vor urma dupe a doua condemnaţiune pronunţată in virtutea articolului precedent, vor fi comis unul din faptele prevĕḑute in ḑisul articol.

Ori-cine va fi fost condemnat in poliţie corecţională, pen-

tru unul sau altul din aceleaşi fapte, in timp mai puţin de un an şi va deveni din nou culpabil pentru unul sau altul din aceste fapte, se va condemna la maximul pedepselor indicate la paragraful precedent, cari vor puté să fiă ridicate pênĕ la indouit.

Art. 6. — Ori-ce persónă care va fi suferit douĕ condemnaţiuni in poliţie corecţională pentru unul sau altul din delictele prevĕḑute in articolul precedent, va puté fi declarată prin a doua judecată incapabilă de a esercita totul sau parte din drepturile indicate in art. 3.

In acel cas, Tribunalul va puté ordona inchiderea stabilimentului pentru un timp care nu va trece peste uă lună, sub pedepsele prevĕḑute la aliniatul ultim din acest articol.

El va puté incă, sub aceleaşi pedepse, să interḑică debitantului numai facultatea de a da bĕuturi pentru consumaţiune pe loc.

Acel ce va deschide uă cafenea, cârcimă sau debit de bĕuturi contra hotărirei de inchidere legal pronunţată, va fi urmărit şi pedepsit cu amendă de la 25 pênĕ la 500 lei şi cu inchisóre de la 6 ḑile pênĕ la 6 luni, éră stabilimentul se va inchide imediat.

Art. 7. — Se va pedepsi cu inchisórea de la 6 ḑile pênĕ la 1 lună şi cu uă amendă de la 16 pênĕ la 300 lei, ori-cine va fi dat să bea pênĕ la beţie unui minor in etate de 16 ani impliniţi.

Se va pedepsi cu pedepsele citate la art. 5 şi 6, ori-ce cafegiu, cârcimar şi alt debitant de bĕuturi care, dupe ce a suferit uă condemnaţiune in virtutea paragrafului precedent, se va fi făcut din nou culpabil sau de acelaşi fapt, sau de unul sau de altul din faptele prevĕḑute in art. 4, alin. 1, in spaţiul indicat in art. 5, alin. 2.

Art. 8. — Tribunalul corecţional, in casurile prevĕḑute prin legea de faciă, va puté ordona ca sentinţa sa să fiă afişată in atâtea esemplare şi in locurile pe cari le va indica.

Art. 9. — Se vor pedepsi cu amendă de la 5—25 lei noui şi, in cas de recidivă, cu inchisóre de la 1—15 ḑile, cârcimarii sau ori-cari debitanţi de bĕuturi spirtóse cari vor da de bĕut pe amanet sau in schimbul articolelor de hrană.

Art. 10. — Vor fi pedepsiţi cu amendă de la 10—15 lei noui şi, in cas de recidivă, cu inchisóre de la 1—15 ḑile şi cu inchiderea stabilimentului, cârcimarii, rachierii şi alţi debitanţi de bĕuturi spirtóse cari vor introduce in bĕuturi substanţe vătĕmătóre sănĕtăţei in scop de a ascunde apa sau altele cu cari au amestecat alcoolul sau alte bĕuturi; éră bĕuturile astfel prefăcute se vor vĕrsa; asemenea acei cari vor pune in consumaţiune spirt brut nerafinat.

Art. 11. — Art. 60 din Codul penal se va aplica pedepselor de inchisóre şi de amendă prevĕḑute prin legea de faciă; art. 48 din acelaşi Codice nu va fi aplicabil la delictele prevĕḑute prin legea de faciă.

Art. 12. — Procesele verbale, constatând infracţiunile prevĕḑute in articolul precedent, vor fi transmise procurorului, cel mai târḑiu in termen de 3 ḑile, in care se vor socoti şi ḑiua când s'a recunoscut faptul pentru care ele s'au incheiat.

Art. 13. — Ori-ce persónă găsită in stare de beţie pe uliţe, drumuri, pieţe, cafenele, cârcimi sau alte locuri publice, va puté fi, prin mĕsurile ce va lua poliţia, condusă la comisia cea mai vecină, éră in sate va fi condusă la inchisórea comunală, unde va fi reţinută pênĕ ce 'şi va veni in simţiri.

Art. 14. — Textul presentei legi va fi afişat la uşa fie-cărei primării şi in sala principală a tuturor cârcimelor, cafenelelor şi alte debite de bĕuturi. Un esemplar se va trămite la tóte primăriile şi la toţi cârcimarii, cafegii şi alţi debitanţi de bĕuturi. Ori-ce persónă, care va strica sau va rupe textul afişat, va fi condemnată la uă amendă de la 1—5 lei noui şi la cheltuielele restabilirei afişului.

Tot astfel se va pedepsi ori-ce cârcimar, cafegiu sau debitant la care ḑisul text nu se va găsi afişat.

Art. 15. — Garḑii câmpeni in comunele rurale, éră in comunele urbane sergenţii de oraş, sunt insărcinaţi de a urmări, intocmai ca şi ceilalţi oficiări ai poliţiei judiciare, fiecare pe teritoriul sĕu, infracţiunile comise in contra presentei legi.

Ei vor forma procese-verbale pentru a constata aceste infracţiuni.

Art. 16. — Ori-ce disposiţiuni contrarii legei de faciă sunt şi rĕmân abrogate.

Acest proiect de lege este insocit de următórea espunere de motive, care, de şi lasă mult de dorit sub raportul stilului, e insă plină de consideraţiuni sciinţifice şi umanitare.

Acest viţiu, ce are de aliată miseria, 'l intâlnim ori-unde, in tóte locurile, e visibil şi vivant. N'a lipsit pênĕ astăḑi de cât ca istoria să dea uă fisionomie faptelor.

Beţia a ajuns a fi una din cele mai mari plăgi sociale ale epocei nóstre, care impedică progresul moral şi intelectual. Ea este causa determinantă a degenerescenţei intelectuale. Pe lângă că acéstă pasiune absórbe tótă energia vitală, déră şi principiul nebuniei e conţinut ca germen in creerul pacientului; de şi nu se vede la toţi beţivii uă egalitate de alteraţiune spirituală, acésta insă dovedesce prin câte moduri diferite alcoolul atacă individii dupe temperamentul lor: din unul face un maniac furios, din altul un melancolic, din al treilea un stupid leneş sau un criminal. Acestea sunt consecuenţe ce stau in oposiţiune cu legile naturei şi se continuă chiar in generaţiunile ce le urméză, dupe cum vom vedé. Crimele, nebunia sunt urmările funeste ale acestui viţiu; tóte acestea vin in urma unei legi, éră nu in urma hasardului, nu ca efect al fatalităţei, ci din causa alcoolului.

Lucrul se esplică fórte simplu, indată ce nu vom uita că un sânge viţiat lucréză asupra funcţiunilor centrelor cerebrale superióre.

Beţivul trece diferite fase, ce se succed repede, la unii in-

tr'un timp scurt, la alţii mai lung; insă finitul scenei este acelaşi: demenţa şi stupórea, dupe care mórtea nu intârḑie a tăia firul vieţei acestei tragedii.

Déră óre s'a finit numai cu atâta?

Nu, căci, dupe mórtea lui, asistăm cum se desfăşură efectele beţiei asupra descendenţilor, căci beţia incepută de părinţi aduce câte uă dată nebunia la copii (Mandzlei). Este interesant de notat cum progenitura lor e degenerată: ici veḑi un epileptic, dincolo un imbecil sau un idiot...

Cea mai mare parte sunt leneşi, vagabonḑi, cu aplecări pronunţate către pervertirea sentimentelor morale; aici vedem câte-va forme de inferioritate morală: prin un natural viţios uă precoce depravaţiune la unele naturi abia formate. Acéstă tristă societate, intr'un cuvênt, ne presentă aspectul unei lumi de prostituţiune.

Noi am avut percepţiunea destul de viuă de rolul important ce jócă criminalitatea acompaniată adesea de hidóse detalie de ferocitate in acéstă clasă a elementului juvenil.

Când asistăm la acest spectacol atât de trist şi inspăimêntător, vĕḑênd perversitatea precoce a acestor naturi, oricât m'aş forţa a descrie maladiile, infirmităţile şi miseria, tabloul ar fi incomplet, daca aş lipsi a arĕta cum gangrena morală câstigă iute şi cu uşurinţă aceste creaturi şi câte pasiuni culpabile sau aplecări criminale sunt guvernate de uă inimă şi un creer abia de 16 ani, a căror atmosferă mintală se descarcă prin acte, in cari mâinele acestor vagabonḑi nu se sfiesc a se imuia in sânge! Să nu credem că numai proprietatea singură e espusă la agresiune; nu 'şi póte face cine-va ideă de rolul ce jócă uă precoce depravaţiune in desvoltarea crimelor de timpuriu, cum aceste nenorocite fiinţe devin jăfuitori hotăriţi şi chiar asasini!

Studiând viaţa interióră a cârcimei sub punctul de vedere moral, găsim, in acest focar de corupţiune, punctul de plecare al situaţiunei actuale atât de bine probată prin multe esemple. Acolo este causa tenacităţei ce au ei pentru beţie, unde rang şi distincţiune dispar.

Aci ni se presentă scene interesante:

Unii din beţivi, printr'un sentiment chrestinesc, prejudecată din evul meḑiu, dau cinste celui ântâiu venit in memoria celor ce nu mai esistă; aceste tradiţiuni nici astăḑi nu s'au sters. In aceste transmisiuni ereditare de obiceiuri intră şi aldămaşurile, cari sunt cele mai ruinătóre deprinderi ce adesea consumă tot fondul obiectului vêndut sau cumpărat.

In cârcimă găsim degradarea intelectuală atât de inaintată, in cât pare că a copiat animalitatea. Aci intêlnim destule elemente de tristă reflecţiune; vedem pe unii coprinşi de un neastêmpăr continuu, incapabili de repaus; pare că un vênt de revoltă suflă asupra acestor capete in a căror creeri nu s'a luminat de ḑiuă. Femeile şi fetele cântă in chor cu veselie, dupe care tóte aceste dispoziţiuni sincere de tandreţă dispar, figurele devin alterate, triste, privirea absentă. Alţii au uă atitudine de uă adevĕrată stare maladivă şi orice impresiune nu le mai escită cugetarea; respunsurile lor par a fi ale unui creer ce lucréză mecanic, pe când alţii sunt tăcuţi, posomoriţi; unele fisionomii esprimă resoluţiunea sombră, altele stupórea. Daca am puté citi in destinul acestor nenorociţi, nu s'ar găsi scris de cât uă eternă miserie.

Este déră de un interes capital a căuta metode simple şi uşor de pus in practică pentru vindecarea rĕului. Singurul lucru ce ne putem reproşa astăḑi, e că acéstă stare de cădere a durat prea mult şi nu trebue să asteptăm un curs mai repede al degradărei, care, intr'un timp mai mult sau mai puţin apropiat, póte să devie cu greu de remediat; de aceea trebue să ne grăbim a pune frêu acestei pasiuni, care a inceput a ocupa un loc insemnat in istoria moravurilor din lume.

. . . .

In presenţa acestui viţiu, ce măresce in fie-care ḑi numĕrul victimelor, contra căruia rĕmânem desarmaţi numai cu tratamentul moral, dupe cum am vĕḑut, trebue uă lege specială care să considere beţia ca delict şi să fiă aplicată cu energie pentru a o combate şi preintêmpina.

Acéstă pasiune, numită beţie, ameninţă a fi gravă, rărind poporaţiunea agricolă, ce e atât de ruinată şi obosită.

Ţĕranii sunt espresiunea cea mai completă şi mai sigură a naţionalităţei; ei represintă unitatea naţiunei, ei sunt gardienii tradiţiunilor nóstre, şi de şi se află pe un teritoriu bine situat şi fertil, sunt espuşi la tóte accidentele şi vor fi tot-d'a-una condemnaţi in definitiv a plăti cu viaţa greşelele nóstre, daca nu 'i vom sustrage de la acest viţiu.

Să esaminăm déră acéstă situaţiune ce esistă astăḑi, să căutăm mijlócele de combatere, căci, daca acéstă stare va continua, nu ne putem astepta de cât la decadenţa şi mórtea societăţei.

Un singur lucru este evident, dupe cum am ḑis, adică că acéstă stare a durat prea mult, de aceea şi viţiul s'a inrădĕcinat, in cât trebue cu toţii să căutăm a provoca cugetarea şi a ne pune pe lucru, ca, impreună cu guvernul, să găsim mijlóce spre a tăia scurt cu actuala stare de lucruri.

Etă in acéstă privinţă dispositiunile, pe cari le credem cele mai practice şi favorabile de luat.

In urma propunerei unui deputat, Camera a votat urgenţa pentru cercetarea proiectului de lege al Dlui doctor Antoniu.

JURISPRUDENŢA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAŢIUNE ŞI JUSTIŢIE, SECŢ. I

Şedinţa din 3 Octombre 1883

Preşedinţa Dlui C. E. Schina, preşedintele secţiunei

I. A. Ghika cu Paulina Teochari

SIMULAŢIUNE. — PROBA. — PARŢI CONTRACTANTE. — LIPSA DE CONTRA-INSCRIS. — NEADMISIBILITATEA MARTORILOR ŞI PRESUMPŢIUNILOR. — RESPINGERE.

Simulaţiunea unui contract, intre părţile con-

tractante, nu se póte dovedi cu martori și presumpțiuni; trebue să esiste un contra-inscris.

Numai persónele de al treilea, pentru că au fost in neputință să 'și procure un contra-inscris, pot dovedi simulațiunea actelor scrise prin presumpțiuni și martori.

Nr. 326. — Respins, ca nefondat, recursul făcut de D. I. A Ghika contra decisiunei Curței de apel din Bucuresci, secțiunea I, cu Nr. 286, din 1882 (1), in procesul ce are cu Dna Paulina Teohari, tutricea minorilor sĕi fii, pentru anularea unui act de vêndare.

S'au ascultat: D. N. Mandrea, consilier al Curței, in citirea raportului făcut in causă; D. T. Maiorescu, avocatul recurentului, in desvoltarea motivelor de casare; DD. P. Dimancea și Dim. Ionescu, avocații intimatei, in combateri; D. R. Opranu, procuror de secțiune, in conclusiunile sale.

Curtea. deliberând:

Asupra motivelor de casare astfel formulate:

„Violarea art. 1315 combinat cu art. 980 Cod. civil, intru cât Curtea respinge argumentul tras de noi din nepredarea actului prin afirmarea că nu esistă text de lege intru acésta, pe când esistă tocmai art 980 in impregiurările de fapt ale procesului.

„Esces de putere și omisiune esențială, intru cât Curtea refusă a intra in considerarea unei impregiurări capitale dovedite de noi pentru a esplica necesitatea simulărei (adică a urmărirei făcute de socia Luxița Ghika), și se intemeiéză in acest refus pe uă mĕsură morală a jurisprudenței romane „*nemo admittitur* (mai corect: *creditur*) *turpitudinem suam allegans*" dându'i valórea unui text de lege positiv, care ar opri-o de a cerceta uă simulare indată ce se afirmă ca simulare."

Avênd in vedere că acțiunea intentată de recurentul I. A. Ghika avea de obiect anularea unui act de vêndarea unor case ale sale către Achil Teohari, părintele minorilor, representați astădi prin tutricea lor, fondând acéstă cerere de nulitate pe motiv că acel act intervenit intre dênsul și defunctul Teohari n'ar fi serios ci simulat, făcut in scop de a se sustrage de la plata datoriilor urmărite de fosta sa socie;

Avênd in vedere că, pentru dovedirea simulațiunei, recurentul a invocat proba prin martori și presumpțiuni, cum posesiunea continuă a imobilului, plata foncierei și neremiterea actului de vêndare;

Avênd in vedere că actul de vêndare, a cărui nulitate se cere, este autentificat de Tribunalul Ilfov, secțiunea III și transcris in registrul acelui Tribunal la Nr. 235, din 1868;

Considerând că, pentru a se cere nulitatea unor asemenea acte făcute cu tóte solemnitățile ce legea exige, de către una din părțile contractante, pentru causă de simulațiune, trebue ca simulațiunea să fiă probată printr'un contra-inscris emanat de la insuși pretinsul cumpărător, éră nu prin martori și presumpțiuni, probe ce sunt admisibile in drept numai in cât privesce pe terțiile persóne, cari, voind să anuleze actele viclene făcute de debitor in prejudiciul lor, le-au fost imposibil a 'și procura uă contra probă scrisă;

Considerând, in speciă, că recurentul, neavênd a presenta uă contra quitanță din partea cumpărătorului Achil Teohari din care să resulte că vêndarea caselor ar fi simulată, Curtea cu drept cuvênt și fără a viola vre un text de lege a respins cererea recurentului;

Considerând, in fine, că uă dată ce se recunósce in drept că simulațiunea actului de vêndare nu se póte cere de recurent de cât numai in virtutea unui contra-inscris, apoi omisiunea de a se pronunța Curtea asupra unui mijloc de apărare, și a nume că vêndarea ar fi simulată in vederea urmărirei ce 'i se făcea de socia sa, nu este esențială și de aceea cată a se respinge ca fără interes;

Pentru aceste motive, respinge, etc.

(1) Vedi *Dreptul* Nr. 69, a. c. pag. 569. (*N. R.*)

CAMERA DE PUNERE SUB ACUSAȚIUNE A CURȚEI DE APEL DIN FOCȘANI

(Corespondența particulară a *Dreptului*)

Ședința din 25 August 1883

Președința Dlui E. G. Economu

Procurorul general face oposițiune in contra unei ordonanțe a judecătorului de instrucțiune de pe lêngă Tribunalul din Tecuciu

OPOSIȚIUNE. — CAMERA DE PUNERE SUB ACUSARE. — OPOSIȚIUNEA PROCURORULUI GENERAL. — LIPSA DE NOTIFICARE. — NULITATE. — ART. 137 PROC. PENALA.

Oposițiunea procurorului general la Camera de punere sub acusare contra unei ordonanțe date de un judecător de instrucțiune trebue notificată prevenitului, sub pedépsă de nulitate.

Camera,

Avênd in vedere oposițiunea făcută de D. procuror general de pe lêngă Curtea de apel din Focșani in contra ordonanței Dlui judecător de instrucțiune al Tribunalului Tecuciu cu Nr. 1157, din 30 Iulie 1883, prin care se declară că nu esistă cas de urmărire in contra lui Constantin N. Constantinescu, Dumitru Michăescu și Constantin Dulugea, pentru delictele de abus de incredere, abus de putere, arestare ilegală și lovituri.

Avênd in vedere că, mai 'nainte de a esamina daca oposițiunea e sau nu intemeiată in fond, urméză a se cerceta mai ântâiu daca ea este făcută conform prescripțiunilor prevĕdute prin Codul de procedură penală;

Avênd in vedere dispositiunile art. 137 Proc. penală;

Considerând că prin acest articol, dupe ce se arată că Ministerul public de pe lêngă Tribunal, partea civilă, cum și prevenitul pot forma oposițiune contra ordonanței judecătorului de instrucțiune și in ce casuri, a nume specificate, se mai arată incă că oposițiunea trebue făcută către Camera de punere sub acusațiune a Curței de apel;

Considerând asemenea că, din aliniatul ante-penultim al art. 137, resultă că şi procurorul general de pe lângă Curtea de apel are dreptul de a face oposiţiune, oposiţiune care, dupe disposiţiunile aliniatului penultim al sus-citatului articol, va fi dator a o notifica prevenitului, in cele două-ḑeci ḑile ce vor urma dupe darea ordonanţei judecătorului de instrucţinne ;

Considerând că obligaţiunea impusă de lege procurorului general, de a notifica prevenitului oposiţiunea ce ar face contra ordonanţei judecătorului de instrucţiune, se esplică prin utilitatea ei, căci, daca nu s'ar face acéstă notificare prevenitului, el ignorând esistenţa oposiţiunei, n'ar fi pus in posiţiune ca să se apere inaintea Camerei de punere sub acusare, producênd memoriul de care se vorbesce prin art. 212 din Procedura penală, sau să céră daunele-interese ce art. 138 din citata procedură 'i acordă (V., in acest sens, Faustin Hélie, vol. V, *Instr. crim.*, ediţiunea II, ultima parte a § 2115, pag. 174);

Considerând că indeplinirea prescripţiunilor Codului penal, cum şi ale Codului de procedură penală fiind relative la aplicare de penalităţi cum şi la garantarea libertăţei cetăţenilor, trebue observată cu multă rigurositate, neindeplinirea lor atrăgênd nulitatea actelor neregulat formate; că, in speciă, ordonanţa Dlui judecător de instrucţiune al Tribunalului Tecuciu cu Nr. 1157 fiind emisă in ḑiua de 30 Iulie 1883, éră oposiţiunea Dlui procuror general nefiind notificată inculpaţilor Constantin N. Constantinescu, Dumitru Michăescu şi Constantin Dulugea nici pênĕ in present, nu se póte ḑice că prescripţiunile legei pentru facere de oposiţiuni sunt indeplinite, astfel că menţionata oposiţiune este neregulat formată şi ca atare urméză a se respinge,

Pentru aceste motive, in neunire cu conclusiunile orale ale Dlui procuror general Ioan T. Burada, respinge, ca neregulat formată, oposiţiunea făcută de D. procuror general, etc (1).

Semnaţi : E. G. Economu, C. N. Nicolau, D. Jurascu.

CHRONICA JUDICIARA

Intrunirea corpului de avocaţi din Ilfov, ce era să se facă astă séră, a fost amânată, dupe cererea unora din membri, pentru Luni 31 Octombre, la orele 8 1/2 séra.

* * *

Ieri séră s'a judecat de consiliul de disciplină din Ilfov, preşeḑut de D. decan G. Vernescu şi compus din DD. G. Stratylat, G. Meytani, Em. Protopopescu-Pake, I. Lahovari şi Al. Triscu, cererea făcută de D. Lambru Vasilescu pentru stergerea din tabloul Ordinului de avocaţi a ginerelui sĕu, D. Al. Băicoianu, directorul Creditului funciar urban. Mai toţi impiegaţii acestei instituţiuni precum şi un mare numĕr de avocaţi asistau la desbateri.

D. Al. Băicoianu a avut de apărători pe DD. P. Grădisténu, C. Boerescu şi Mich. D. Korné. Cererea Dlui Lambru Vasilescu a fost susţinută de D. avocat I. Anastasiu.

Tótă lumea cunósce natura diferendului iscat intre fostul proprietar al otelului Dacia şi ginerele sĕu; de aceea nu vom stărui mult asupra lui. Acusaţiunea principală pe care D. Vasilescu o aduce Dlui Băicoianu este că, dupe ce acesta 'l-a silit să'i constituéscă asupra otelului in cestiune uă ipotecă economicósă de 450,000 lei, 'i-a sustras in urmă contrainscrisul care constata simulaţiunea actului şi 'i-a pus in vênḑare imobilul pe basa acelei ipoteci. Reclamantul a şi presentat Consiliului un petec de chârtie, recunoscut că este al sĕu de D. Băicoianu, in care acesta cerea socrului să 'i dea inapoi acea contra-literă, avênd trebuinţă de dênsa. D. Lambru Vasilescu a adăogat că, vĕḑêndu-se urmărit, a cerut Tribunalului să declare nulă inscripţiunea ipotecară, ceea ce a şi obţinut, şi că, inaintea acestei acţiuni, a făcut uă comunicare ginerelui sĕu, prin care 'l soma să nu se servéscă de acea creanţă fictivă, şi D. Băicoianu 'i-a respuns făcêndu'l nebun şi amenintându'l cu punerea sub interdicţiune. In sprijinul ḑiselor sale, petiţionarul a şi presentat somaţiunea, pe *verso* căreia se află următórea ciudată menţiune :

> Am primit un asemenea esemplar. Cele intr'ênsul coprinse mi se par isvorite de la uă persónă a căreia sănĕtate intelectuală este afectată. Cu tóte astea, fiind că acéstă stare a autorului acestei somaţiuni nu este declarată de justiţie, atrag atenţiunea sa asupra disposiţiunilor Codulni penal, art. 294, 295, 296, 297 şi 298, rugându'l a crede că, daca pênĕ in acest moment, pentru consideraţiuni ce simţul moral al Dsale nu'i permite a inţelege, am păstrat tăcerea, in facia tutulor calomniilor şi insultelor de tot felul, nu va fi tot astfel şi pentru viitor.
>
> 1iu Decembre 1880. *Semnat :* Al. Băicoianu.

„Asemenea fapte fiind de natură să atingă demnitatea şi onórea corpului din care face parte ginerele meu, a ḑis la sfêrşit D. Vasilescu, mĕ cred dator să cer stergerea lui din tabloul avocaţilor districtului Ilfov."

D. Grădisténu, căruia 'i s'a dat in urmă cuvêntul, a vorbit aprópe două ore. Onorabilul avocat a stăruit mai ântâiu asupra cestiunei de competenţă, daca adică Consiliul de disciplină avea căderea de a se pronunţa asupra unor fapte, ori-cari ar fi ele, făcute de D. Băicoianu ca particular, éră nu ca membru al Baroului. Intrând apoi in esaminarea capetelor de acusaţiune, Dsa a căutat să demonstreze că actul simulat a fost conceput de D. Lambru Vasilescu şi de cumnatul sĕu, D. Theodor Iconomu, subdirectorul Creditului urban, fără intervenirea Dlui Băicoianu; că acesta a fost in realitate creditor al socrului sĕu pentru suma de 120,000 lei şi că nici uă dată n'a inţeles să se servéscă de ipoteca economicósă peste suma ce avea să ia; că, in fine, nu se scie despre ce fel de contra-literă e vorba, de óre ce petecul de chârtie menţionat de noi mai sus nu dă nici uă indicaţiune lămurită in acéstă privinţă.

N'am vorbit intr'adins de unele incidente petrecute intre D. Lambru şi apărare, căci voim să remânem in rolul strict de chronicari.

Ceea ce putem constata este că desbaterile au lăsat asupra publicului uă penibilă impresiune.

Şedinţa a fost ridicată la mieḑul nopţei. Consiliul işi va da hotărirea Luni séra, 31 Octombre.

(1) V., in numĕrul din 20 Octombre, hotărirea Curţei de casaţiune, secţiunea II, cu Nr. 347, care confirmă acéstă decisiune. (*N. R.*)

Bucuresci. — Typ. Curţei Regale, pr. F. Göbl Fii, Pasagiul Român, 12.

ANUL XII. — Nr. 79. JOI 3 NOEMBRE 1883

DREPTUL

LEGISLATIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENTIA — ECONOMIE POLITICA

Prim-Redactor: DEMETRU C. POPESCU

ESE DE DOUE ORI PE SEPTEMANA

Redactor-Administrator: NICOLAE CHRISTESCU

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA ȚIARULUI, PASAGIUL ROMAN, 10

ABONAMENTELE
se fac pe an şi pe jumĕtate de an: la 1iu Decembre şi 1iu Maiu.
De la 1iu Iulie pênĕ la 20 August ḑiarul nu apare.

Anunţuri: linia 40 bani.
Scrisorile nefrancate se refusă
Un numĕr 50 bani

COSTUL ABONAMENTULUI
Pe an, 40 lei; pe jumĕtate an, 20 lei.
Studenţiĭ plătesc pe jumĕtate
Pentru străinĕtate se adaogă timbrul postal.

Rugăm cu stăruinţă pe toţi onorabilii nostri abonaţi, rĕmaşi in intârḑiare cu plata abonamentului pe semestrul curent, să se grăbéscă a 'l aquita.

Administraţiunea

SUMAR

JURISPRUDENŢA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAŢIUNE ŞI JUSTIŢIE, SECŢ. I

Şedinţa din 8 Octombre 1883

Preşedinţa Dlui C. E. Schina, preşedintele secţiunei

Ioan Soldatu cu Vasile Barbu

REVISUIRE. — PLATA FACUTA INAINTE DE DAREA HOTARIREI. — ADMISIBILITATE. — ART. 288, § 6 şi 291 PROC. CIVILA. — CASARE.

Este admisibilă cererea de revisuire contra unei hotăriri definitive, când partea condemnată voesce a dovedi că s'a plătit parte din condemnaţiune inainte de pronunţarea sentinţei.

Plăţile făcute in urma dărei hotăririi se pot invoca numai pe cale de contestaţiune la esecutarea acelui titlu.

Nr. 331. — Casată, in urma recursului făcut de D. Ioan Soldatu, sentinţa Tribunalului Doljiu, secţiunea I, cu Nr. 34, din 1883, in procesul ce are cu Vasile Barbu, pentru bani.

S'au ascultat: D. P. Orbescu, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă; D. Aurel Comănescu, avocatul recurentului, in desvoltarea motivelor de casare; D. G. Meytani, avocatul intimatului, in combateri.

Curtea, deliberând:

Asupra motivelor de casare:

„Violarea art. 288, alin. 6 Proc. civilă şi nesocotirea principielor acestui text de lege, de óre ce Tribunalul nu putea să respingă cererea de revisuire pentru cuvêntul că quitanţa pentru plata a parte din datorie nu este posterióră hotărirei a cărei revisuire se cere."

Avênd in vedere că recurentul a făcut cerere de revisuire contra hotărirei Tribunalului, intemeiată pe motiv că, la epoca când s'a pronunţat de Tribunal hotărirea condemnatorie, avea deja plătită parte din datoria reclamată, voind a justifica acésta cu uă contra-quitanţă emanată de la recurent;

Avênd in vedere că Tribunalul, pentru a respinge cererea de revisuire, se intemeiéză esclusiv pe faptul că contra-quitanţa ce se presenta de recurent ar fi anterióră pronunţărei hotărirei a cărei revisuire se cere, şi că revisuirea nu póte fi cerută de cât in cas când, producênd acte anterióre, probéză, conform art. 290 Proc. civilă, că dintr'un cas de forţă majoră 'i-a fost imposibil a le produce;

Vĕḑênd art. 288, alin. 6 Proc. civilă;

Considerând că acest articol de lege, in privinţa cererilor de revisuire, a prevĕḑut a nume că revisuirea unei hotăriri se póte cere, daca partea dovedesce că deja a implinit in totul sau parte din dispositivul hotărirei;

Considerând că prin cuvêntul „*deja*" legiuitorul a înțeles plata datoriei sau a parte din ea inainte de pronunțarea hotărirei, éră nu posterior pronunțărei, și acésta este și rațional, căci n'ar avé nici un sens ca plata datoriei făcută posterior hotărirei să dea loc la revisuire, de óre ce in asemenea cas, este loc a se ridica contestațiune la esecutare; că, in specià, Tribunalul admițênd tesa contrarie, a făcut uă greșită interpretare a art. 288, alin. 6 Proc. civilă și a aplicat rêu art. 291 aceeași procedură;

Pentru aceste motive, caséză, etc.

CURTEA DE APEL DIN BUCURESCI, SECȚIUNEA II

Ședința din 28 Maiu 1883

Președința Dlui Al. Filitis, președinte

Ioan I. Rădulescu cu Epitropia seminarului Nifon

INTERESE. — DE CAND SUNT DATORITE. — INTERESE CERUTE PENTRU PRIMA ÓRA IN APEL. — NEPRONUNȚARE. — REVISUIRE.

Interesele unei sume recunoscute de uă instanță judecătoréscă nu se pot acorda daca nu au fost cerute.

Astfel, când inaintea primei instanțe nu s'a făcut cerere ci numai prin petițiunea de apel, dobênda este datorită numai de la data facerei apelului.

Nr. 140. — D. Ioan I. Rădulescu a cerut revisuirea decisiunei cu Nr. 126, din 1882, pronunțată in procesul cu Epitropia seminarului Nifon.

S'a presentat reclamantul in persónă și partea defendóre prin D. avocat P. Grădisténu.

Curtea,

In ceea ce privesce admisibilitatea:

Avênd in vedere că cererea de revisuire se baséză pe faptul că la infăcișare precum și prin petițiunea de apel s'a cerut dobêndă și Curtea prin decisiunea sa a omis a se pronunța;

Avênd in vedere că acest cas fiind a nume prevěḑut de alin 4 de sub art. 288 Proc. civilă, revisuirea este admisibilă.

In fond:

Avênd in vedere că cererea reclamantului in revisuire este de a 'i se acorda dobênda legală la suma de 12,000 lei la care Epitropia seminarului Nifon a fost condemnată să 'i plătéscă cu titlu de dotă;

Considerând că Ioan I. Rădulescu cere ca acea dobêndă să 'i se plătéscă cu incepere de la data căsătoriei sale și pênĕ la aquitare;

Considerând insă că la Tribunal reclamantul nu a făcut cerere de dobêndă; că cererea de dobêndă a făcut'o pentru prima óră la Curtea de apel; că, astfel fiind, nu 'i se póte acorda astăḑi dobêndă de cât de la facerea apelului, rĕmâind ca pentru celelalte dobênḑi să facă uă nouă acțiune;

Pentru aceste motive, admite cererea de revisuire și condamnă pe Epitropie să plătéscă Dlui Ioan I. Rădulescu la capitalul de 12,000 lei dobênda legală de la facerea apelului și pênĕ la aquitare.

Semnați: Al. Filitis, G. D. Economu, D. Cuculi, Gr. Petroniu, Th. Brătianu.

CURTEA DE APEL DIN IAȘI, SECȚIUNEA II

(Corespondența particulară a *Dreptului*)

Ședința din 28 Septembre 1883

Președința Dlui Gh. Liciu, prim-președinte

Șoil Grimberg cu Matilda Busdugan și E. Bașotă

CONTESTAȚIUNE IN CONTRA UNEI DECISIUNI A CURȚEI. — CONSTITUE UA ADEVERATA REVENDICARE. — TREBUE INTRODUSA LA TRIBUNALUL DE PRIMA INSTANȚA. — ART. 400 PROC. CIVILA ȘI URM.

Contestațiunile ridicate de cei d'al treilea spre a sustrage de la urmărire tóte sau parte din obiectele urmărite, sub cuvênt că ar fi proprietatea contestatorului, éră nu a debitorului urmărit, fiind adevĕrate procese de revendicare, sunt in tot-d'a-una susceptibile de douĕ grade de juridicțiune, ca tóte procesele.

Prin urmare, de câte ori cel d'al treilea contestă esecutarea unei decisiuni a Curței de apel, contestațiunea trebue să se facă la Tribunal, de și decisiunea care se aduce la indeplinire este emanată de la Curte.

Oposițiunile cari se fac direct la Curte nu pot fi altele de cât acelea cari au de scop interpretarea decisiunei ce se esecută când se nasce un conflict asupra ințelesului acestei decisiuni.

Nr. 137. — Șoil Grimberg a făcut oposițiune contra urmărirei și a secuestrului aplicat de Dna Matilda Busdugan pe nisce mobile din casele Dnei Elena Bașotă in virtutea decisiunei acestei Curți cu Nr. 73, din 1879.

Astăḑi, fiind ultimul termen defipt pentru judecarea acestei contestațiuni, s'a presentat contestatorul asistat de DD. avocați G. Țigara și Al. Luponi, éră Dna Busdugan de D. avocat Stefan Mandrea, lipsind Dna Bașotă, de și legiuit chiămată.

Curtea,

Avênd in vedere oposițiunea la urmărire, prin care Șoil Grimberg tinde a ridica secuestrul aplicat asupra unor mobile din casele Dnei Elena Bașotă, sub cuvênt că acele mobile ar fi proprietatea oponentului, éră nu a debitórei, Dna Elena Bașotă;

Avênd in vedere că oposițiunile la esecutare făcute de cel d'al treilea pentru a sustrage de la urmărire tóte sau parte din lucrurile urmărite sub cuvênt că ar fi proprietatea con-

testatorului, éră nu a debitorului urmărit, sunt adevĕrate procese de revendicare; că, prin urmare, şi aceste procese trebue să fiă susceptibile de două grade de juridicţiune ca tóte procesele, singura deosebire intre aceste contestaţiuni şi procesele ordinare, dupe sistemul Procedurei civile, nu este alta de cât că acestea se judecă sumar pe calea incidentală a urmăririi, pe când cele ordinare se judecă pe calea principală; că, astfel fiind, Şoil Grimberg trebuia să facă acéstă contestaţiune la Tribunal, éră nu la Curte, de şi se esecută uă decisiune a Curţei;

Avênd in vedere că, de şi dupe art. 400 Proc. civilă oposiţiunile la esecutare trebuesc făcute la Tribunalul sau Curtea care a pronunţat sentinţa esecutorie, totuşi acest articol nu póte fi inţeles că tóte contestaţiunile ce se fac la esecutarea unei decisiuni a Curţei trebue să fiă necesarmente indreptate la Curte, pentru că atunci s'ar lovi marele principiu stabilit de Procedura nóstră, care prevede, in regulă generală, pentru tóte procesele două grade de juridicţiune; că art. 400, care nu are alt scop de cât de a indica autoritatea unde trebue să se facă oposiţiunile la esecutare, nu póte pe uă cale pieḑişă să lovéscă şi să modifice gradele de juridicţiune, căci altfel ar trebui să se conchidă că, daca se esecută uă hotărire a Tribunalului, oposiţiunea, făcêndu-se la Tribunal, este supusă apelului, éră daca se esecută uă decisiune a Curţei, oposiţiunea, făcêndu-se la Curte, nu e supusă apelului, ceea ce ar fi un non sens; că, prin urmare, art. 400 Proc. civilă trebue a se interpreta in aşa mod ca să nu se lovéscă şi să se modifice alte articole; că oposiţiunile cari se fac direct la Curte cu ocasiunea esecutărei unei decisiuni a Curţei nu pot fi altele de cât acele cari au de scop de a interpreta hotărirea ce se esecută, când se nasce conflict asupra inţelesului ei: acéstă interpretare trebue să fiă făcută de Curte, căci altfel Tribunalul ar modifica hotărirea Curţei, ceea ce este neadmisibil, éră celelalte oposiţiuni cari ating numai urmărirea, fără a ataca hotărirea ce se esecută, trebue a fi făcute la Tribunalul care esecută, éră nu la Curte;

Avênd in vedere că decisiunea in cestiune s'a esecutat prin mijlocirea Tribunalului, éră termenul de vênḑare al obiectelor secuestrate, in loc a se pune de Tribunal s'a fixat de Curte; că acest termen, nefiind fixat de Tribunal, autoritatea insărcinată cu urmărirea, trebue a se considera ca nul şi neavenit;

Pentru aceste motive, anuléză urmărirea incepută de Şoil Grimberg, şi 'şi declină competenţa de a judeca acéstă oposiţiune, etc.

Semnaţi: G. Liciu, G. Genoiu, N. A. Bărzu, M. Grigoriu, C. Zissi.

Dupe cât vedem, decisiunea de mai sus pune in principiu că, la Curtea de apel, nu se póte face nici un soiu de contestaţiuni la urmărire, chiar atunci când decisiunile cari se aduc la indeplinire ar emana de la Curte, afară de acele contestaţiuni cari au de scop interpretarea greşită a unei decisiuni; prin urmare, dupe teoria de mai sus, de câte ori va fi vorba de uă decisiune a Curţei şi se va ivi vre un conflict asupra inţelesului acestei decisiuni, de atâtea ori, *şi numai de atâtea ori*, Curtea va fi competentă de a judeca contestaţiunea, éră in tóte celelalte casuri, fiă vorba de uă oposiţiune de fond sau de formă din partea debitorului urmărit, fiă vorba de uă revendicare din partea celor d'al treilea, contestaţiunea nu va puté fi indreptată de cât la Tribunal (1).

Trebue să mărturisim că acéstă soluţiune este cu totul nouă in practica nóstră judecătoréscă, căci pênĕ acum la tóte Curţile din ţară, şi chiar la insăşi Curtea din Iaşi, s'au judecat in primă şi ultimă instanţă nenumĕrate contestaţiuni şi de formă şi de fond (2). Etă aprópe două-ḑeci de ani de când se aplică noul Cod de procedură civilă, şi cu tóte acestea impricinaţii, cari plătesc atâtea taxe, nu sciu incă cu precisiune unde trebue să conteste uă esecutare. Acésta dovedesce uă dată mai mult starea deplorabilă in care se află legislaţiunea actuală, şi mai cu sémă Procedura civilă, care reclamă uă revisuire cât mai grabnică.

Mai tóte articolele de la esecutarea silită sunt reproduse *ad litteram* din Procedura genevesă, şi numai unde şi unde găsim câte uă inovaţiune nenorocită, care crează uă nouă dificultate sau uă nouă controversă.

Aşa, de esemplu, Procedura genevesă, in art. 408, prevede formal că tóte contestaţiunile la urmărire se vor adresa la Tribunalul civil; tot astfel se esprimă şi proiectul de revisuire al cărţei V din Procedură, proiect elaborat sub ministerul Dlui Stolojan, care, ca multe altele, a rĕmas şi pênĕ astăḑi in cartónele ministeriale: „Oposiţiunile şi cererile incidente contra esecutărei silite a ori-cărei hotăriri

(1) Uă asemenea contestaţiune s'a făcut la Tribunalul din Iaşi, secţiunea IV, in anul 1882, şi Tribunalul 'şi-a declinat competenţa, trămiţĕnd contestaţiunea la Curte (afacerea Franz Buccinsky cu Ioan Hroza).

(2) Sunt hotăriri date de Curtea din Bucuresci tot in sensul decisiunei Curţei din Iaşi (V. *Dreptul* Nr. 54, din 1881, pag. 436). Se face acéstă distincţiune: contestaţiunile indreptate contra hotărirei, fiă că nu se esecută in tocmai, sau că nu ar avé caracterul esecutoriu, se judecă de instanţa care a pronunţat'o; contestaţiunile insă prin cari nu se aduce plângere contra hotărirei, ci se revendică cutare sau cutare lucru urmărit, se adreséză la instanţa care a dat ordinul de esecutare. Ca argument de analogie se invócă art. 525 Proc. civilă.

(N. R.)

sau a ori-cărui act autentic, in materie civilă sau comercială, se vor judeca de *Tribunalul in a cărui juridicțiune are a se face esecutarea*" (art. 35 al proiectului). Art. 400 din Procedură se vede insă cu totul altfel redactat: dupe textul nostru, contestaţiunile la urmărire nu se fac in deobste la Tribunal, ci la instanţa care a pronunţat hotărirea esecutorie, prin urmare la Tribunal, când titlul esecutoriu emană de la Tribunal, la Curte, când titlul esecutoriu emană de la Curte, de şi esecutarea s'ar face prin Tribunal, delegat fiind de Curte conform art. 372. Legiuitorul nostru s'a depărtat deci de sistemul geneves, adoptând un sistem cu totul a parte.

Să presupunem că apelul ce am făcut asupra fondului a fost respins şi că hotărirea Tribunalului a fost confirmată in tóte punctele. Ar fi logic ca contestaţiunea ce s'ar ridica cu ocasiunea aducerei la indeplinire a acestei hotăriri să fiă indreptată la Tribunal, căci, in asemenea cas, decisiunea Curţei, neconţinênd nici uă condemnare, nu se esecută altceva de cât hotărirea Tribunalului care prin respingerea apelului a căpětat puterea lucrului judecat, ca şi cum aş fi lăsat să trécă termenul de apel. Pe când, din contra, daca Curtea primesce apelul reformând sentinţa Tribunalului in totul sau in parte măcar, intervine uă nouă decisiune care inlocuesce pe aceea a Tribunalului şi, in asemenea cas, se aduce la indeplinire dispositivul prevěḑut in decisiunea Curţei. Prin urmare, contestaţiunea ce s'ar ridica cu ocasiunea esecutărei unei asemenea decisiuni ar trebui logicamente introdusă la Curte. Dupe sistemul mixt, adoptat de Procedura nóstră, se pot introduce contestaţiuni la urmărire chiar şi inaintea Curţei de casaţiune, şi étă cum: partea recurentă e condemnată, spre esemplu, la 1,000 fr. daune pentru că a făcut un recurs temerariu; dupe stăruinţa părţei câstigătóre, se ordonă investirea cu formula esecutorie şi esecutarea decisiunei inaltei Curţi. Nu se póte tăgădui că atât debitorul urmărit cât şi cei de al treilea interesaţi ar puté contesta asemenea urmărire, debitorul pentru motiv că a plătit, bună óră, éră cei de al treilea, pentru motiv că s'a secuestrat uă avere alta de cât aceea a debitorului. Ei bine! unde se vor indrepta óre aceste contestaţiuni? La Curtea de fond, sau la Tribunal? De sigur că nu, căci, in cas de casare, nici decisiunea Curţei nici aceea a Tribunalului nu mai au fiinţă şi, in ori-ce cas, chiar in cas de respingerea recursului, dispositivul care se aduce la indeplinire nu este nici al Curţei, nici al Tribunalului, ci al inaltei Curţi. Prin urmare, suntem siliţi a conchide că, dupe sistemul Procedurei nóstre, inalta Curte va fi singură competentă de a judeca acéstă contestaţiune, de şi nici un cas nu s'a ivit incă pêně acum in practică. Déră părţile vor fi private de al douilea grad de juridicţiune, intocmai ca şi cum contestaţiunea s'ar fi făcut la Curtea de apel. Aşa este; n'avem insă ce face. Acéstă anomalie este consecuenţa sistemului adoptat de legiuitorul nostru, care a creḑut că era mai bine să se defere contestaţiunea in judecata instanţei de la care emană hotărirea esecutorie, presupunênd că acéstă instanţă ar cunósce mai bine causa, ca una ce a judecat fondul. Motivul insă nu e de loc serios, căci, din două lucruri una: sau judecătorii cari au judecat fondul nu mai sunt aceiaşi când se judecă contestaţiunea, sau, chiar daca sunt tot aceiaşi, este cu neputinţă ca, dupe un interval mai mult sau mai puţin lung, ei să nu fi uitat impregiurările sub cari au pronunţat hotărirea de fond, aşa in cât, pentru cunóscerea acestor impregiurări, ei vor fi reduşi la citirea hotărirei ce au pronunţat, aflându-se, prin urmare, in aceeaşi posiţiune in care s'ar afla şi alţi judecători străini de causă. Acésta ne dovedesce incă uă dată că sistemul Procedurei nóstre este viţios şi că ar trebui indreptat cât mai curênd; déră acésta nu insemnéză că putem să modificăm şi să schimbăm legile pe cale de interpretare, in cât să ajungem a da soluţiuni cu totul contrarii unui text positiv. Daca este să indreptăm la Curte numai contestaţiunile cari au de scop interpretarea dispositivului, apoi mai nici uă dată Curtea n'ar judeca nici uă contestaţiune, căci asemenea casuri se ivesc fórte rar in practică. Dispositivele decisiunilor emanate de la Curte sunt, in regulă generală, destul de clare pentru a nu avé nevoe de nici uă interpretare. Şi apoi, obscuritatea unui dispositiv ar fi un cas de revisuire, éră nu de contestaţiune la urmărire (art. 288 Proc. civilă). Prin urmare, Curtea, dupe teoria admisă prin decisiunea de mai sus, nici uă dată in practică nu va mai judeca contestaţiunile la urmărire. Ce mai insemnéză déră textul positiv şi

clar al art. 400 şi al art. 428, care prevede că Curtea sau Tribunalul vor judeca de urgenţă contestaţiunea, conform cu cele ḑise la art. 400 ?

Intemeiaţi dérĕ pe aceste consideraţiuni, ne place a crede că onorabila Curte din Iaşi se va grăbi a reveni la vechia sa jurisprudenţă.

D. Alexandresco

CURTEA DE APEL DIN CRAIOVA, SECŢIUNEA II

(Corespondenţa particulară a *Dreptului*)

Şedinţa din 27 Iunie 1883

Preşedinţa Dlui I. N. Titulescu, prim-preşedinte

G. C. Târnovénu cu Elena Târnovénu

CASATORIE. — PROHIBIŢIUNE LA CASATORIE DUPE CANÓNELE BISERICESCI. — RUDENIE PRIN ALIANŢA IN AL CINCILEA GRAD. — VALIDITATEA CASATORIEI. — § III, CAP. I, PARTEA II DIN PRAVILA BISERICÉSCA.

Prohibiţiunile fiind de drept strict, nu se pot intinde prin analogie la casuri neprevĕḑute de lege.

De unde urméză că este valabilă căsătoria petrecută sub regimul vechei legislaţiuni intre douĕ rude prin alianţă in al cincilea grad, intru cât prohibiţiunea la căsătorie prevĕḑute de canóne (§ III Cap. I Partea II din Pravila bisericéscă) nu este relativă de cât la fraţii uterini, pe cari 'i declară de buni ca şi pe cei consângeni, nu insă şi la unchi şi mătuşe.

Nr. 114. — D. G. C. Târnovénu şi alţii au făcut oposiţiune contra decisiunei acestei Curţi cu Nr. 130, din 1882, in procesul ce au cu Dna Elena Târnovénu, pentru moşie.

S'a presentat oponentul asistat de D. avocat Gr. Constantinescu şi defendórea prin DD. avocaţi I. N. Strămbénu, M. Măldărescu şi N. Stănescu; fotoliul Ministerului public fiind ocupat de D. procuror general Gr. I. Columbénu.

Curtea,

Avênd in vedere că acest proces, dupe cum s'a formulat la prima instanţă, are de obiect cererea făcută de intimata Elena C. Târnovénu, tutórea casei decedatului C. Târnovénu, din a doua căsătorie, in contra apelanţilor Gr. C. Târnovénu, atât personal cât şi ca tutor al minórei Eugenia C. Târnovénu, cum şi in contra lui Gr. C. Târnovénu, copii din prima căsătorie, spre a fi trămisă (apelanta) in posesiunea averei coprinsă in testamentul lăsat de defunctul C. Târnovénu, cu data 5 Iunie 1881, autentificat de Tribunalul Doljiu, secţiunea cormercială şi notariat, la Nr. 351, din 1881 ;

In ceea ce privesce validitatea căsătoriei :

Considerând că din declaraţiunile părţilor se constată că Marghióla, socia lui Enache Târnovénu, era soră uterină cu Dna Zinca N. Strâmbénu, muma intimatei Elena, căsătorită dupe Costache Târnovénu, frate cu Enache Târnovénu ;

Considerând că, dupe canónele bisericesci relative la căsnicii, Dna Marghióla Enache Târnovénu şi Elena C. Târnovénu, fiind rude şi in al cincilea grad, socii lor fiind fraţi, cea din urmă căsătorie ar fi fost făcută in potriva legei ;

Considerând insă că rudenia esistentă intre Dlor nefiind adevĕrată, aşa cum prescriu canonele, de óre ce Dna Marghióla nu era soră bună, din acelaşi tată şi mumă cu Dna Zinca, muma intimatei Elena Târnovénu, ci erau surori vitrege, in atare cas canónele pentru căsătorii, in § III Cap. I Partea II din Pravila bisericéscă, unde esplică rudenia cea de sânge dintre fraţi adevĕraţi, declarând şi pe uterini şi pe consângeni de buni, de ar fi voit, ar fi intins acéstă prohibiţiune şi la nepoţi şi la mătuşe ;

Considerând că prohibiţiunile fiind de drept strict, nu se pot aplica prin analogie, şi, ca consecuenţă, căsătoria efectuată intre Constantin Târnovénu şi Elena Strâmbénu se găsesce făcută in conformitate cu legile de pe atunci in vigóre ;

Considerând, in fine, că trămiterea in posesiune a minorilor representaţi de intimata Elena C. Târnovénu a fost făcută in virtutea testamentului trecut la practica, testament investit cu tóte formele cerute de lege, şi déră Tribunalul prin sentinţa apelată bine 'i-a trămis in posesiune, de óre ce apelanţii nu au atacat in nimic validitatea acestui testament, şi in consecuenţă apelul şi oposiţiunea numiţilor se privesc ca nefundate ;

Pentru aceste motive, in unire cu conclusiunile Dlui procuror general, respinge oposiţiunea, etc.

Semnaţi : I. N. Titulescu, E. Angelescu, G. Orman, G. Milian.

TRIBUNALUL ILFOV, SECŢIUNEA DE NOTARIAT

Şedinţa din 20 Octombre 1883

Preşedinţa Dlui Gr. C. Burcă, preşedinte

A. Burchi cu Banca Romaniei şi alţii

POPRIRE IN MANA UNUI AL TREILEA.—HOTARIRE DE VALIDARE. — EFECTELE SALE. — ART. 455 ŞI URM. PROCEDURA CIVILA.

Poprirea făcută in mâna unui al treilea şi validată printr'uă hotărire definitivă nu are de efect să facă a trece suma poprită in patrimoniul primului creditor popritor.

Prin urmare, pênĕ in momentul distribuirei banilor, ori-ce alt creditor póte să popréscă pentru plata creanţei sale suma aflată incă in mâna celui d'al treilea, care sumă se va distribui apoi cu analogie intre toţi creditorii popritori.

S'au presentat D. avocat Matheiu Corbescu pentru D. A. Burchi şi D. avocat G. Angelescu din partea Băncei Româ-

niei, precum şi D. Gr. St. Moscu in persónă, lipsind D. Gr. C. Monteoru.

Tribunalul,

Avênd in vedere că Banca Romaniei cere să se popréscă in mâinele Dlui Gr. C. Monteoru uă sumă de lei nuoi 13,060, sumă ce s'a ales prin decisiunea Curţei de apel din Bucuresci, secţiunea II, cu Nr. 17, din 22 Ianuarie a. c., că datoréză debitorului sĕu, Dlui Gr. St. Moscu ;

Avênd in vedere că la acţiunea de validarea acestei popriri intervine D. A. Burchi cerênd să se desfiinţeze poprirea şi să se recunóscă că numai Dsa are drept la acea sumă in virtutea decisiunei Curţei de apel, secţiunea II, cu Nr. 17, din 1883, prin care s'a condemnat Gr. C. Monteoru să 'i plătescă suma de lei 13,060, datoraţi lui Gr. St. Moscu din arenda moşiei Sărata, din judeţul Buzeu, invocând in sprijinul acestui mijloc de apărare că prin acéstă decisiune s'a operat uă novaţiune şi, prin urmare, 'i aparţine Dsale esclusiv ca creditor al lui Moscu ;

Avênd in vedere motivele invocate de creditorul popritor de a se respinge intervenţiunea şi a se admite poprirea spre a se puté aquita prin analogie de uă sumă de lei 12,320 cu dobênda şi cheltuieli ce 'i se datoréză in virtutea unui compt curent ;

Avênd in vedere art. 1718, 1719 şi 1720 din Codul civil;

Considerând că conform acestor articole „debitorul este ţinut de a implini indatoririle sale cu tóte bunurile mobile şi imobile cari servesc spre asigurarea comună a creditorilor sĕi, şi preţul lor se imparte intre ei prin analogie, afară de casul când esistă intre creditori cause legitime de preferenţă, cari sunt privilegiele şi ipotecele" ;

Considerând că, in speciă circumstanţa găsirea averei debitorului in mâinele unui al treilea şi că s'a pronunţat uă hotărire ca să se plătéscă banii intervenientului, nu face nici de cum ca acéstă avere să aparţină numai creditorului ce a făcut prima poprire şi ca asupra ei să nu mai fiă admisibile şi alte popriri ;

Considerând că, in casul când asupra unei sume aflate in mâna unui al treilea s'a validat uă poprire prin uă hotărire definitivă de validare, nici un text de lege nu decide că suma poprită de primul creditor popritor trece in patrimoniul prin singurul fapt că s'a condemnat cel d'al treilea a 'i plăti banii; că, in speciă, dupe cum resultă din decisiunile cu Nr. 17, din 1883, şi Nr. 8, din 1881, ale Curţei de apel, secţiunea II, invocate de intervenient, daca s'a condemnat Monteoru să plătéscă lui Burchi intréga sumă de lei 13,060 a fost, dupe cum insăşi se pronunţă Curtea prin considerantele sale, „că n'a mai fost concurs intre creditori" ; că, prin urmare, chiar dupe ce a rĕmas definitivă hotărirea de validare şi pênĕ in momentul plăţei banilor, ori-ce alt creditor póte să facă poprire pentru ca să pótă şi el participa la sumele datorate de cel d'al treilea, pe basa principiului de drept că intréga avere a debitorului e gagiul creditorilor (art. 1718 Cod. civil şi art. 379 Procedura Codului civil) ;

Considerând că nu se póte susţine că esistă uă novaţiune, de óre ce, in speciă, nu se intrunesc elementele constitutive unei novaţiuni sau delegaţiuni, şi cari sunt coprinse in art. 1128 şi urm. Cod. civil ;

Pentru aceste motive, respinge interventiunea făcută de D. A. Burchi, validéză poprirea făcută de Banca Romaniei, etc.

Semnaţi: Gr. Burcă, D. I. Carp.

CONSILIUL DE DISCIPLINA AL AVOCAŢILOR DIN ILFOV

Şedinţa din 31 Octombre 1883

Preşedinţa Dlui G. Vernescu, decan

Lambru Vasilescu cu Al. Băicoianu

AVOCAT. — CONSILIU DE DISCIPLINA. — COMPETENŢA.
AVOCAT. — PARTICIPAREA LUI LA UN ACT SIMULAT. — POSIBILITATE DE PREJUDICIU CONTRA CELOR D'AL TREILEA. — PEDÉPSA IMPUTAREI. — ART. 11 ŞI 13 DIN LEGEA ORGANICA A CORPULUI DE AVOCAŢI.

1° Consiliul de disciplină al Ordinului de avocaţi este competent a judeca ori-ce acte săvêrşite de unul din membrii sei, cari ar atinge demnitatea caracterului cu care este investit, chiar când faptele imputate n'ar fi fost comise in exerciţiul profesiunei sale de avocat.

2° Faptul de a participa la confecţionarea unei ipotece fictive de natură a pricinui pagubă persónelor d'al treilea, constitue prin sine insuşi uă abatere de la datoriile profesiunei de avocat.

Consiliul,

Avênd in vedere petiţiunea Dlui Lambru Vasilescu dată contra Dlui avocat Alexandru Băicoianu, prin care denunţă Consiliului că numitul avocat, dupe ce, in inţelegere cu dênsul, a făcut un act de ipotecă simulat de 450,000 lei asupra otelului Dacia, 'i-ar fi sustras in urmă contrainscrisul ce 'i dedese, şi s'ar fi silit a se imbogăţi in paguba sa, servindu-se cu acel act fictiv;

In ceea ce privesce competenţa :

Considerând că Consiliul este competent a judeca ori-ce fapte ale unui membru din Barou cari ar atinge demnitatea caracterului cu care este investit, chiar când faptele imputate n'ar fi fost comise in exerciţiul profesiunei sale de avocat, ceea ce este conform cu jurisprudenţa barourilor francese.

In ceea ce privesce fondul :

Avênd in vedere că, din desbaterile urmate inaintea Consiliului şi din actele infăcişate, resultă intr'un mod netăgăduit că ipoteca sus ḑisă de 450,000 lei a fost in parte simulată ;

Avênd in vedere că faptul de a participa la confecţionarea unei ipotece fictive de natură a pricinui pagubă la per-

sónele d'al treilea, constitue prin sine insuşi uă abatere de la datoriile profesiunei de avocat;

Considerând insă că de şi Băicoianu a comis acest fapt, gravitatea lui se atenuéză prin declaraţiunea ulterióră ce a făcut la Tribunalul de urmărire, inainte de ori-ce somaţiune a Dlui Lambru Vasilescu, declaraţiune prin care a arătat care era creanţa sa reală in acéstă ipotecă;

Considerând asemenea că celelalte imputări aduse in contra Dlui Băicoianu nu s'au probat inaintea Consiliului;

Consiliul,

Pentru espusele motive, şi pe temeiul art. 11 şi 13 din legea organică a corpului de avocaţi, declarându-se competent de a judeca acéstă afacere, hotărasce a se aplica Dlui avocat Alexandru Băicoianu pedépsa imputărei, etc.

decan: *G. Vernescu*; membri: *G. Stratylat, Em. Protopopescu-Pake, Al. Triscu, I. N. Lahovari.*

OPINIUNE

Avênd in vedere petiţiunea Dlui Lambru Vasilescu, din 20 Septembre 1883, prin care se plânge contra Dlui Alexandru Băicoianu;

Avênd in vedere că reclamantul arată că D. Al. Băicoianu, in calitate de avocat, a comis uă infracţiune in contra demnităţei acestei profesiuni;

Considerând că acele uneltiri de cari vorbesce reclamantul, el pretinde că D. Băicoianu le-a făcut in calitate de avocat;

Considerând că Băicoianu nu numai că nu 'i-a smuls nici un act Dlui Vasilescu, déră incă nu a făcut nici cum acéstă smulgere in calitate de avocat;

Considerând că, astfel fiind introdusă plângerea Dlui Vasilescu, ea nu póte nici cum intra in previsiunile legei, care pune in căderea cercetărei Consiliului de disciplină numai faptele comise de avocat in acéstă calitate;

Considerând că faptele petrecute intre Lambru şi Băicoianu sunt cu totul eşite din cercul de avocat; că, astfel, acel act ipotecar din 1876, petrecut intre Lambru Vasilescu şi Băicoianu, este urmat intre doui particulari, éră nici cum făcut de Băicoianu ca avocat; că Consiliul de disciplină nu póte intra să caute şi să censureze tóte urmările avocatului in diferitele sale procedimente in societate; că numai faptele ce le făptuesce ca avocat intră sub cercetarea critică şi censurarea membrilor Consiliului de disciplină; că, in specie, găsim şi altă impregiurare care militéză in favorul lui Băicoianu: hotărirea Curţei de apel din Bucuresci, din 23 Iunie 1881, hotărind definitiv cestiunea, şi astfel autoritatea lucrului judecat impedicându-ne de a mai puté atinge şi hotărî in mod contrariu neinţelegerile dintre Vasilescu şi Băicoianu, suntem de opiniune că Consiliul de disciplină nu este competent a judeca plângerea lui Lambru Vasilescu;

Considerând, in fapt, că chiar de am fi competenţi a judeca, faptul simulaţiunei actului de ipotecă este independent de casul de a se sci, daca imputabilitatea acestui fapt se póte atribui lui Băicoianu;

Considerând şi impregiurarea că Băicoianu a declarat la Tribunal, secţiunea III, inainte de ori ce somaţiune, suma ce are a primi in realitate; că nu se dovedesce nici uă pagubă adusă de acesta creditorilor lui Vasilescu; că nu s'a impedicat printr'acésta nici un doritor la ḑiua vênḑărei de a veni să adjudice; că Băicoianu a lucrat aci sub impresiunea dorinţei ce avea de a 'şi asigura creanţa de 120,000 lei, şi aceea a rugăciunei lui Vasilescu de a 'i inlesni găsirea de bani pentru trebuinţele sale; că din tóte acestea nu resultă că Al. Băicoianu a lucrat in acéstă impregiurare cu intenţiune;

Considerând că numai intenţiunea caracteriséză imputabilitatea unui făptuitor de fapte incorecte;

Considerând că, aci, acéstă intenţiune nu este nicăeri dovedită;

Pentru aceste motive, sunt de opiniune a se declara nevinovat D. Alexandru Băicoianu, chiar de s'ar fi recunoscut competenţa acestui Consiliu de disciplină.

Semnat: G. Meytani.

JURISPRUDENŢA STRAINA

CURTEA DE APEL DIN PARIS, SECŢIUNEA III

Audienţa din 13 Aprilie 1883

Preşedinţa Dlui Alexandre

Ereḑii Bertault cu Dna Ammann

DONAŢIUNE FACUTA PRIN CONTRACTUL DE CASATORIE SOCIULUI SUPRAVIEŢUITOR. — EREḐI RESERVATARI. — COTITATE DISPONIBILA ABSORBITA DE DONAŢIUNE. — CADUCITATEA DISPOSIŢIUNILOR TESTAMENTARE FACUTE IN PROFITUL UNOR STRAINI. — ART. 921 ŞI 925 DIN CODUL CIVIL.

1° Când donaţiunea făcută sociului supravieţuitor prin contractul de căsătorie absórbe şi chiar intrece cotitatea de care sociul donator putea să dispue din causa numĕrului copiilor sĕi, ereḑi reservatari esistând in momentul morţei, aşa in cât chiar donaţiunea a trebuit să fiă redusă, cele-alte disposiţiuni testamentare ce sociul predeces a putut să facă in profitul unor străini sunt caduce (art. 925 Cod. civil).

2° Reducţiunea ce sufere donaţiunea făcută prin contractul de căsătorie din causa esistenţei copiilor in momentul morţei donatorului nefiind instituită de lege de cât numai in interesul acestor reservatari, nu póte să profite intru nimic legatarilor (art. 921 Cod. civil).

3° Chiar in casul când ereḑii reservatari au acceptat pur şi simplu succesiunea autorului lor, ei sunt in drept să opună caducitatea legatelor, basată pe absorbirea cotităţei disponibile prin donaţiunea anterióră.

Curtea,

Considerând că Michel-Charles Bertault, decedat la 14 Marte 1875, prin testamentul sĕu olograf din 21 Februarie 1857, a legat Victorinei Lina Cosnelle, astăḑi socia Ammann, 7,500 fr. plătibili in termen de un an de la mórtea testatorului cu procentele lor socotite din aceeaşi ḑi; că defendorii pretind că Dorothea Cosnelle, mumă naturală a Dnei Ammann, ar fi renunţat, atât in numele ei personal, cât şi in numele copiilor sĕi, la beneficiele resultând din testamentul lui Bertault; că, de şi acéstă renunţare, a cărei probă nu s'a făcut incă, póte să legitimeze uă cerere in garanţie a ereḑilor Bertault contra Dnei Dorothea Cosnelle, astăḑi socia Collin, totuşi ea nu este oposabilă sociei Ammann care n'a ratificat'o; că, prin urmare, nu este loc a se pronunţa connexitatea acţiunei introdusă contra Dnei Collin in procesul intentat de Dna Ammann pentru predarea legatului;

Asupra mijlocului de apărare tras din caducitatea legatului şi invocat pentru prima óră inaintea Curţei:

Considerând că Michel-Charles Bertault a murit la 14 Marte 1865 lăsând ca mostenitori patru copii legitimi; că, prin urmare, el nu putea să dispue in favórea străinilor de cât de a patra parte din averea lui;

Considerând că prin contractul sĕu de căsătorie, cu data 16 Maiu 1824, Bertault a dăruit sociei sale usufructul tutulor bunurilor sale mobile şi imobile aflate in fiinţă la mórtea lui; că de şi usufructuara, in 1865, era in vêrstă de 62 ani, totuşi sus ḑisa donaţiune universală in usufruct representă mai mult de cât a patra parte in plină proprietate a succesiunei; că cotitatea disponibilă fiind astfel absorbită, dupe art. 925 din Codul civil tóte disposiţiunile testamentare, făcute sub titlu de legat, au devenit caduce; că, prin urmare, legatul pretins de către intimată nu póte să fiă esecutat;

Considerând, de altă parte, că de şi este adevĕrat că donaţiunea in usufruct făcută Dnei Bertault a fost redusă la jumĕtate, din causă că in momentul morţei donatorului esistau copii, totuşi acéstă reducţiune nefiind instituită de lege de cât numai in interesul ereḑilor reservatari, nu póte să profite intru nimic legatarilor, dupe coprinsul art. 921 din Codul civil;

Considerând érăşi că in zadar se susţine de către intimata Dna Ammann că, intru cât ereḑii Bertault au acceptat pur şi simplu succesiunea tatălui lor, ei sunt ţinuţi să plătéscă tóte datoriile şi sarcinele succesiunei, printre cari se află şi legatul făcut sociei sale; că, in adevĕr, apelanţii opunênd caducitatea acestui legat produsă prin absorbirea cotităţei disponibile, esercită un drept al lor propriu şi pe care nu 'l ţin de la autorul lor; că numai din calitatea lor de ereḑi reservatari ei işi trag dreptul de a anula liberalităţile ce ar intrece reserva, şi de a dovedi că aceste legate nu constituesc una din acele sarcine de cari testatorul putea legalmente să incarce succesiunea;

Pentru aceste motive, admite apelul, etc.

BIBLIOGRAFIE

D. G. C. Răilianu, preşedintele Tribunalului din Bacău, a luat iniţiativa publicărei unui *Manual de poliţie judecătoréscă*, in care să se resumeze atribuţiunile oficiărilor acestei poliţii şi, mai cu sémă, să se coprindă câte un formular de procese-verbale model pentru constatarea crimelor, delictelor şi contravenţiunilor mai frecuente pe cari acesti funcţionari ḑilnic sunt chiămaţi a constata, definindu-se inaintea fie-cărui formular de proces-verbal şi natura infracţiunei ce se va constata prin acel act, cu indicarea şi articolul din lege.

„Aceste procese-verbale, — ḑice autorul, — menite a servi de basă punerei in curs a acţiunei publice, sunt dresate la noi in majoritatea casurilor de primari in comunele rurale şi subcomisari in comunele urbane, fiind că acesti funcţionari, venind direct in contact cu populaţiunea, sunt cei ântâiu sesisaţi de săvêrşirea unei infracţiuni; sau fiind cei mai inferiori, asupra lor cade cea din urmă delegaţiune de a constata asemenea fapte. Acesti din urmă oficiări ai poliţiei judecătoresci, ori cât de multă bună voinţă ar avé, totuşi, străini de multe ori cu desăvêrşire de misiunea ce sunt chiămaţi a indeplini, nu pot satisface tóte exigenţele legei. Procesele lor verbale, sau sunt nule, sau sunt necomplete, in cât justiţia se vede nevoită a recurge la proba testimonială, pentru a se constata fie-care circumstanţă in care s'a săvêşit cutare infracţiune. Atunci incep drumurile lungi şi penibile a cete de martori cari, in curgere de mai mulţi ani, se vĕd tîrîţi prin salele Tribunalelor pentru a spune, la cele din urmă, că nu 'şi mai aduc a minte de nimic. De aci multe fapte penale scapă nepedepsite, mai multe incă nu pot fi mai bine judecate. Consecuenţele sunt triste."

Practica indelungată făcută de D. Răilianu in magistratură ca substitut, procuror, prim-procuror şi, acum, ca preşedinte, este uă garanţie suficientă de seriositatea lucrărei sale.

Manualul de poliţie judecătoréscă va coprinde aprópe 12 cóle de tipar in-8°, cu modestul preţ de *5 lei* pentru abonaţi.

Abonamentele se pot face chiar de acum la redacţiunea acestui ḑiar.

Intr'un numĕr viitor vom face uă mică dare de sémă asupra acestei lucrări.

Bucuresci. — Typ. Curţei Regale, pr. F. Göbl Fii, Pasagiul Român, 12.

ANUL XII. — Nr. 80. DUMINICA 6 NOEMBRE 1883

DREPTUL

LEGISLATIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENTIA — ECONOMIE POLITICA

Prim-Redactor: DEMETRU C. POPESCU

ESE DE DOUE ORI PE SEPTEMANA

Redactor-Administrator: NICOLAE CHRISTESCU

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA ḌIARULUI, PASAGIUL ROMAN, 10

ABONAMENTELE se fac pe an şi pe jumĕtate de an: la 1iu Decembre şi 1iu Maiu. De la 1iu Iulie pênĕ la 20 August ḍiarul nu apare.

Anunţuri: linia 40 bani. *Scrisorile nefrancate se refusă.* Un numĕr 50 bani

COSTUL ABONAMENTULUI Pe an, 40 lei; pe jumĕtate an, 20 lei. *Studenţiĭ plătesc pe jumĕtate.* Pentru străinĕtate se adaogă timbrul postal.

SUMAR

TITLUL III

DESPRE CONTRACTE SAU CONVENŢIUNI

(Urmare. — Veḍi *Dreptul* Nr 55, din 1883.)

II. CARI SUNT ACTELE PE CARI CREDITORII LE POT ATACA PRIN ACTIUNEA PAULIANA

SUMAR

404. Espunere.
405. Tóte actele debitorului pot fi atacate prin acţiunea Pauliană.
406. Chiar hotărîrile judecătoresci; déră numai prin contestaţiune la instanţa care a pronunţat hotărîrea.
407. Creditorii mostenitorului pot ataca primirea unei succesiuni insolvabile făcută de debitorul lor; déră creditorii succesiunei nu pot ataca primirea mostenirei de un mostenitor insolvabil.
408. Deosebire intre actele cu titlu gratuit şi actele cu titlu oneros, din punctul de vedere al acţiunei Pauliane.
409. Constituţiunea de dotă in Dreptul roman şi in vechia jurisprudenţă a Franciei.
410. Divergenţă intre doctrina şi jurisprudenţa modernă.
411. Când femeia işi constitue singură zestrea, constituirea este titlu oneros pentru bărbat.
112. Când un altul constitue zestrea, esistă două transmisiuni: una prin care zestrea trece de la inzestrător la femeiă, şi alta prin care zestrea trece de la femeiă la bărbat.
413. Constituirea de zestre de cătrе un al treilea este titlu gratuit pentru femeiă, dupe doctrina unanimă.
414. Din contra, jurisprudenţa francesă, dupe óre-cari oscilaţiuni, s'a fixat in sensul contrariu.
415. Constituţiunea de zestre trebue să fiă considerată cu titlu oneros din punctul de vedere al acţiunei Pauliane.
416. Observaţiuni asupra presupusei iniquităţi ce presentă acest sistem.
417. Conclusiune.
418. Observaţiune asupra ideei Dlui Laurent, dupe care, indată ce s'a revocat prin acţiunea Pauliană transmisiunea făcută de debitor unui prim dobênditor, cade prin acésta chiar transmisiunea făcută de acesta unui al douilea dobênditor.
419. Constituirea unei zestre bărbatului este asemenea titlu oneros. — In tot casul, revocarea unei asemenea constituiri nu se póte pronunţa cât trăesce femeia de bună credinţă sau copii eşiţi din căsătorie.
420. Donaţiuni remuneratóre sau oneróse, şi donaţiuni mutuale.
421. Fidejusiunea este titlu gratuit pentru terţiul ce o primesce ?
422. Diferite texte cari ingreunéză sau uşuréză eserciţiul acţiunei Pauliane.
423. Art. 976 se refere la partagiul şi la separaţiunea de patrimonie.
424. Art. 1843 nu recunósce creditorilor şi celorlalţi interesaţi dreptul de a invoca prescripţiunea câstigată de debitor, codebitor sau proprietar numai in casul in care acesta n'a renunţat, ci şi in urma renunţărei făcute de acestia la uă prescripţiune dobêndită.
425. Trebue cu tóte acestea să ḍicem că creditorii chirografari n'au să ţie sémă de renunţarea debitorului lor, ca nisce adevĕraţi terţii? Nu, fără indoială, ci trebue să céră revocarea renunţărei.
426. Atâta numai că sunt scutiţi de a proba frauda.
427. Numai creditorii cari pot să intente acţiunea Pauliană pot să invóce prescripţiunea câstigată de debitorul lor.
428. Creditorii pot anula prin acţiunea Pauliană, fiă datoriile cele noue contractate de debitorul lor, fiă siguranţa dată de acesta unora din creditorii sĕi cei vechi sau plata făcută la unii dintr'ênşii.

404. Am terminat cu prima intrebare ce ne-am pus; am determinat, pe cât se póte face in starea de astăḍi a legislaţiunei, cari sunt drepturile de cari, de va dispune creditorul cu fraudă in paguba creditorilor, creditorii au drept să atace actele sale prin acţiunea Pauliană.

Trecem acum la cea d'a doua intrebare: cari sunt actele debitorului pe cari creditorii le pot ataca ?

Debitorul póte in adevĕr să dispue prin mai multe fe-

luri de acte de drepturile cari servesc de asigurare creditorilor, şi trebue să ne intrebăm daca creditorii pot să céră revocarea actului făcut de debitor, ori-care ar fi acel act, şi mai ales daca, in acelaşi mod, pot creditorii să atace tóte actele făcute de debitor.

405. In acéstă privinţă art. 975 ne spune că creditorii pot să atace «actele», prin urmare tóte actele, ori-cari ar fi.

Cuvêntul este uşor de priceput: din momentul in care debitorul compromite un drept care servesce de siguranţă creditorilor, acestia au facultatea de a se plânge, ori-care ar fi, in colo, actul prin care 'i-a păgubit.

«*Hæc verba generalia sunt*, ne spune Legea 1, § II (*Quæ in fraudem*), *et continent in se omnem omnino in fraudem factam vel alienationem, vel quemcumque contractum...*»

«Fiă vorba de acte cu titlu gratuit sau de acte cu titlu oneros;

«De instrăinări sau de constituire de drepturi reale sau personale;

«De renunţări la drepturi câstigate;

«De renunţări de datorii;

«Puţin ne pasă!

«Tot actul, ori-care ar fi, *in committendo*, sau chiar *in omittendo*, prin care debitorul instrăinéză in frauda creditorilor bunuri ce fac parte din patrimoniul lui, póte să fiă obiectul acţiunei Pauliane.» (Demolombe, XXX, Nr. 153.)

406. Nu este indouială că hotăririle judecătoresci pot să fiă şi ele supuse la acţiunea Pauliană. Art. 1264 Cod. civil ne spune că creditorii bărbatului pot ataca hotărirea prin care se pronunţă separarea de patrimonie chiar esecutată.

Şi daca se póte ataca acéstă hotărire, pe care legea a incongiurat'o cu atâta publicitate şi care trebue să fiă autorisată de preşedintele Tribunalului (Veḑi art. 1259), cu cât mai mult se pot ataca celelalte.

Astfel, Curtea din Rennes a desfiinţat dupe cererea creditorilor uă hotărire care condemna pe debitorul lor să esecute uă obligaţiune cu causă ilicită. (Dalloz, 1853, 2, 208.)

Déră, in Dreptul frances, hotăririle nu puteau să fiă anulate de cât prin terţie oposiţiune. Art. 474 Proc. civilă decidea că ori-ce persónă interesată póte să atace hotăririle cari o vatĕmă şi la cari n'a luat parte nici dânsa nici persóna pe care o representa. Şi doctrina unanimă decide că creditorii, cari intentă acţiunea Pauliană, sunt reputaţi că n'au fost representaţi de debitorul lor când acesta a lucrat cu fraudă.

Ce trebue să ḑicem in dreptul nostru?

Cestiunea de a sci daca, in dreptul nostru, esistă or nu esistă terţie oposiţiune, este uă cestiune care ese din cadrul tratatului nostru, căci e uă cestiune de procedură.

Fără a intra in discuţiunea la care ar puté da loc, ne vom mărgini a constata că legislatorul nostru permite terţiilor persóne interesate să conteste uă hotărire care le aduce vătĕmare. Déră tocmai acésta este terţia oposiţiune!

Aşa in cât, daca nu avem numele, déră lucrul 'l avem. Cu atât mai mult, cu cât 'l aveam şi in legislaţiunea vechiă sub nume de *impedicare mijlocită*.

De óre ce déră terţiile persóne pot să conteste uă decisiune chiar inaintea instanţei ce a pronunţat'o, acésta mi se pare că este calea naturală prin care un creditor póte să céră a se retracta uă hotărire pronunţată contra debitorului lui, probând mai ântâiu că acea hotărire 'i aduce pagubă şi pe urmă că debitorul lui a lucrat cu viclenie, adică că nu 'l-a representat.

Déră, daca acésta este calea naturală, este óre şi singura cale de a ataca uă hotărire?

S'ar puté observa că nici un text de lege nu interḑice dreptul de a intenta in casul acesta uă acţiune pe cale principală şi că, prin urmare, acţiunea Pauliană se póte esercită contra unei hotăriri şi pe cale principală.

Déră nu trebue să perdem din vedere că este vorba de uă hotărire care are puterea lucrului judecat. Căci acéstă hotărire dată contra debitorului este oposabilă creditorilor pênă in momentul in care ei vor stabili că debitorul lor a lucrat cu rea credinţă şi de aceea n'a putut să 'i represente.

Hotărirea dată contra debitorului avênd autoritatea lucrului judecat contra creditorilor, acestia vor trebui să o dobóre inainte de tóte, şi pentru acésta trebue să se adreseze cu contestaţiune la instanţa care a pronunţat'o.

407. Asemenea creditorii pot să atace primirea unei succesiuni insolvabile de către debitorul lor, pentru că prin acésta işi măresce fără indouială pasivul.

Déră, din contra, creditorii succesiunei n'ar puté să atace primirea succesiunei de către un om insolvabil.

Ei n'au, ca să se apere contra unei asemenea eventualităţi, de cât să invóce privilegiul de separaţiune şi să se conforme legei pentru a şi'l conserva. (Demolombe, XXX, Nr. 155 şi 156.)

408. Tóte felurile de acte fără nici uă deosebire pot fi atacate prin acţiunea Pauliană, şi singura cestiune ce trebue să esaminăm este daca tóte actele pot să fiă atacate in acelaşi mod.

Şi, mai ântâiu, este uă deosebire fundamentală care domină tótă acéstă materie, deosebirea intre actele cu titlu oneros şi actele cu titlu gratuit.

Că actele cu titlu oneros pot fi revocate prin acţiunea nóstră ca şi actele cu titlu gratuit, nimeni nu se indouesce;

Déră e mult mai uşor să ataci un act cu titlu gratuit de cât un act cu titlu oneros.

Ca să isbutesci a anula un act cu titlu gratuit, este destul să probezi că debitorul a făcut acel act cu viclenie, in paguba ta;

Ca să isbutesci insă a dĕrima un act cu titlu oneros, acésta nu e de ajuns, trebue să dovedesci, nu numai paguba ta şi frauda debitorului, déră încă şi frauda terţiului cu care debitorul a contractat.

Am arétat mai sus şi de unde vine acéstă deosebire şi cuvêntul ei de a fi.

Trebue să ne intrebăm acum cari sunt actele cu titlu oneros şi cari sunt actele cu titlu gratuit.

Căci daca, in cele mai multe casuri, deosebirea acésta este lesne de făcut, câte uă dată este anevoiósă şi dă loc la multe dificultăţi in doctrină şi in jurisprudenţă.

Din acest punct de vedere actul care ridică mai multe controverse este constituţiunea de dotă.

409. Se pare că acéstă tesă era controversată chiar in dreptul roman. Ecă ce ne spune Venuleius in Legea 25, § 1, Dig. *Quæ in fraudem creditorum :*

« Si a socero fraudatore sciens gener accepit dotem, tenebitur hac actione... Quod si is ignoraverit, filia autem scierit, tenebitur filia. Si vero uterque scierit, uterque tenebitur. At si neuter scierit, *quidam existimant,* nihilominus in filiam dandam actionem; quia intelligitur quasi ex donatione aliquid ad eam pervenisse... In maritum autem, qui ignoraverit, non dandam actionem ; non magis quam in creditorem, qui a fraudatore, quod ei deberetur, acceperit, cum is indotatam uxorem ducturus non fuerit.»

Jurisconsultul presupune că un debitor a constituit dota fetei sale cu viclenie in paguba creditorilor şi se intrébă daca creditorii au acţiunea Pauliană contra socilor. El respunde că o au, daca socii au cunoscut frauda ; daca numai unul a cunoscut frauda, numai contra lui esistă acţiune. Déră daca nici unul nu a cunoscut'o ? In ce privesce pe bărbat, nu esistă acţiune, pentru că el n'ar fi luat femeia fără zestre. In ce privesce insă pe femeiă, *unii cred* că acţiunea esistă, pentru că este presupusă că a primit cu titlu gratuit.

Astfel, constituţiunea de dotă era privită ca titlu oneros facià cu bărbatul, care nu putea fi atacat prin acţiunea Pauliană de cât intru cât ar fi fost *conscius fraudis.* Facià cu femeia inzestrată insă, cestiunea de a sci daca constituţiunea de dotă era titlu oneros or gratuit era controversată. Unii credeau că este titlu gratuit dupe cum se vede din textul citat; déră alţii puneau şi pe femeiă pe aceeaşi linie cu bărbatul, ceea ce pare a resulta din § 2 al legei citate care, presupuind că un străin a constituit dota cu fraudă in paguba creditorilor, ḑice : *Tenebitur maritus, si scierit ; æque mulier :* Va fi acţionat bărbatul, daca a sciut ; tot aşa şi femeia.

Jurisconsulţii cei vechi ai Franciei au decis controversa consacrând definitiv deosebirea dintre femeia inzestrată şi bărbatul care primesce zestrea.

« Astfel, ḑice Furgole, daca bărbatul a primit zestrea, distingem daca a cunoscut frauda sau nu ; in casul din urmă creditorii nu pot să 'l acţioneze, pentru că e considerat ca un creditor sau un cumpărător ; déră in casul d'ântâiu revocaţiunea se pronunţă.

«Cât pentru femeiă, nu esaminăm acésta, căci, in cât o privesce pe dênsa, inzestrarea este titlu gratuit.«

410. In dreptul nostru modern cestiunea ce ne preocupă este din cele mai controversate şi desparte, lucru care se intêmplă câte uă dată, in douĕ tabere opuse, doctrina intr'uă parte şi jurisprudenţa in alta.

Pentru a inţelege mai bine starea controversei, este bine să esaminăm in parte fie-care din ipotesele ce se pot intêmpla. Dota femeei se constitue câte uă dată de femeiă singură, mai adesea insă de altă persónă, rudă sau străin.

Se intêmplă câte uă dată, cu tóte că acéstă ipotesă este rară in moravurile nóstre, ca şi bărbatul să dobêndéscă prin contractul de căsătorie un fel de zestre, fiă că 'şi-o constitue el-insuşi, fiă că 'i-o dă altul.

Vom lua pe rênd fie-care din aceste ipotese.

411. Ipotesa cea mai simplă este aceea in care femeia işi constitue singură dota.

Presupunem că creditorii voesc să atace constituirea dotei ca făcută cu fraudă in paguba lor.

Ce trebue să probeze ei ca sá câştige ?

Este destul să probeze că femeia a lucrat cu viclenie, ca in casul in care ar ataca uă donaţiune, or sunt datori să probeze că şi bărbatul a fost de rea credinţă, *conscius fraudis,* ca in casul când au a face cu uă persónă ce deţine lucrul cu titlu oneros ?

Asupra acestui punct nu au fost nici sunt mari deosebiri : toţi se invoesc a cere ca creditorii să probeze că a esistat rea credinţă nu numai din partea femeei, déră şi din partea bărbatului, toţi adică consideră inzestrarea ca titlu oneros in cât privesce pe bărbat.

Bărbatul, in adevĕr, in schimbul dotei ce primesce de la femeiă, ia către dênsa obligaţiuni, aşa in cât contractul de constituire de dotă este comutativ, deci oneros.

Este adevĕrat că obligaţiunile ce şi le ia bărbatul decurg din căsătorie, şi el le-ar fi avut chiar daca n'ar fi luat nici uă zestre. Déră căsătoria insăşi el nu ar fi contractat'o daca nu 'i se da uă zestre cu care să póţă indeplini obligaţiunile ce isvoresc dintr'ênsa. Se póte déră ḑice in mod esact că el a luat obligaţiunile ce isvoresc din căsătorie pentru că a primit zestrea.

« *Ex promissione dotis,* ḑicea Julian, *non videtur lucrativa causa esse ; sed quodammodo creditor aut emptor intelligitur, qui dotem petit.*» (L. 19 *De oblig. et action.*)

Am ḑis că acéstă soluţiune este primită de toţi. Trebue să adăogăm că s'au incercat unii să o conteste, ba chiar că sunt câte-va decisiuni cari au primit pĕrerea contrarie, dupe care acţiunea Paulină trebue admisă contra bărbatului, chiar când acesta a fost de bună credinţă. (Montpellier 6 August 1842, Dev. 1842, II, 518 ; Riom 18 Ianuarie 1845, Dev. 1845, II, 373 ; Rennes 10 Iulie 1843, Dev. 1845, I, 152 ; Capmar Nr. 49.)

Déră aceste păreri au rĕmas isolate; au fost respinse de toţi autorii cei recenţi, şi jurisprudenţa s'a fixat definitiv in sensul ce am arĕtat.

412. Trec la cea de a doua ipotesă, in care zestrea s'a constituit de un al treilea, éră nu de femeiă.

Trebue să observăm că constituitorul nu dă zestrea bărbatului, el o dă femeei. Zestrea rĕmâne averea ei, pe care bărbatul este dator să 'i-o inapoiezĕ la desfacerea căsătoriei.

« *Dando marito*, ḑicea Domat, *nihil proprie donat marito*, *non enim dat ut sit patrimonium viri*, *sed mulieris*...»

Aşa in cât ori-cine ar constitui dota, fiă femeia, fiă altcine-va, bărbatul in tóte casurile tot de la femeiă o primesce.

Este déră invederat că, in ipotesa de care ne ocupăm, avem douĕ transmisiuni deosebite: una prin care zestrea a trecut de la constituitorul zestrei la femeiă, şi alta prin care a trecut de la femeiă la bărbat.

Am vorbit de cea de a doua transmisiune şi am demonstrat că este cu titlu oneros.

Ce să ḑicem de cea d'ântâiu, prin care dota trece de la constituitor la femeiă ?

413. Doctrina intrégă susţine că acéstă transmisiune este cu titlu gratuit.

« Douĕ caractere, ḑice D. Demolombe, sunt constitutive ale donaţiunei, adică: spontaneitatea şi gratuitatea.

« Déră, tocmai aceste douĕ caractere se intêlnesc in constituirea de dotă :

« Este spontaneă, căci se face *nullo jure cogente*. Acésta este adevĕrat, chiar când pornesce de la tată şi mumă, pentru că Codicele nostru a consacrat vechia maximă a Cutumelor : *Nu dotéză cine nu vrea ;*

« Este gratuită, pentru că constituitorul dă fără a primi nimic ! »

D. Laurent este tot atât de categoric :

« Constituirea de dotă este ea un act cu titlu gratuit in privinţa femeei ? Ne mirăm când vedem controversându-se acéstă cestiune. Că constituirea de dotă este uă liberalitate, acésta nici nu e contestabil. Art. 204 (articolul nostru 186 Cod. civil) o spune implicit, dispunênd că copilul n'are acţiune contra tatălui şi mumei sale pentru a fi inzestrat.

« In Dreptul nostru, dota este uă inaintare din succesiune, când se constitue de tată sau de mumă; este déră uă donaţiune supusă la regulele donaţiunilor şi pentru formă şi pentru fond. Dota trebue să fiă constituită prin act autentic, este supusă la report (art. 1573, articolul nostru 1282 Cod. civil) şi este supusă la reducţiune. Am spus'o in altă parte, şi acésta nu se póte contesta.» (Demolombe, XXV, Nr. 213; Laurent, XVI, Nr. 452; Aubry et Rau, IV, pag. 139, text şi nota 27.)

414. Cu tóte aceste autorităţi puternice, jurisprudenţa, dupe ce a oscilat mult timp, pare a se fi fixat definitiv in sensul contrariu.

Citim intr'uă decisiune a Curţei de apel din Rennes din 11 Decembre 1860 :

« Uă inaintare din succesiune *(avancement d'hoirie)*, făcută de un tată in favórea fiicei sale prin contractul de căsătorie al acesteia, nu presentă aceleaşi caractere ca donaţiunile ordinare, făcute cu titlu curat gratuit. Şi, in adevĕr, convenţiunile matrimoniale, cari stabilesc intre douĕ familii condiţiunile legăturei lor, intre doui soci condiţiunile tovărăşiei lor, şi cari pun basele pe cari se clădesce uă nouă familie, sunt tóte prin esenţă corelative intre dênsele. Ele trag din originea lor, din scopul lor, din solemnitatea şi notorietatea evenimentului de care se légă, elemente de uă natură ce le este proprie şi care nu permite a le confunda cu actele de liberalitate pură. Ele nu pot fi atacate de cât daca socii inşişi nu erau de bună credinţă in momentul in care au fost consimţite. Altminteri s'ar intêmpla adesea că, intre aceia cari s'au luat dupe credinţa aceluiaşi om, pagube mai mici s'ar repara prin pagube mai mari.» (Dalloz, 1862, 1, 298.)

Uă decisiune a Curţei de Bourges din 9 August 1848 ne spune :

« Căsătoria nu numai că este uă instituţiune socială şi sacră, déră impune sarcine şi obligaţiuni socilor, cari trebue să dobêndéscă mijlócele de a le indeplini dupe posiţiunea lor socială: pentru aceste indatoriri la cari căsătoria supune pe soci, părinţii constituesc uă zestre care să ajute pe soci a indeplini acele datorii.» (Dalloz, 1848, 2, 153.)

Acestea sunt argumentele principale ale jurisprudenţei; déră nu sunt singurele ce se invócă in favórea acestei tese. Numerósele decisiuni cari au consacrat opiniunea pe care o espunem observă incă că mai multe texte de lege aplică contractului prin care un părinte inzestréză pe copilul sĕu regulele contractelor cu titlu oneros. (Paris 31 Ianuarie 1845, Dev. 1845, II, 129; Cas. Francesă 2 Marte 1847, Dev. 1847, I, 185; idem 23 Iunie 1847, Dev. 1847, I, 817; Bourges 9 August 1847, Dev. 1847, II, 485; Grenoble 3 August 1853, Dev. 1854, II, 457; Cas. 18 Noembre 1861, Dev. 1862, I, 73)

(Va urma) **Gr. G. Peucescu**

JURISPRUDENŢA ROMANA

CURTEA DE APEL DIN BUCURESCI, SECŢIUNEA I

Şedinţa din 1iu Octombre 1883

Preşedinţa Dlui G. E. Schina, preşedinte

Samuel A. Iosef cu Ministerul de financie

FABRICANŢI DE BEUTURI SPIRTÓSE. — LIPSA DIN CANTITAŢILE CONSTATATE. — CONFISCARE. — ART. 3 ŞI 10 DIN REGULAMENTUL LEGEI BEUTURILOR SPIRTÓSE.

LUCRU JUDECAT. — CONTRAVENŢIUNE LA LEGEA BEUTURILOR SPIRTÓSE. — HOTARIREA TRIBUNALULUI RESPINGÊND RECURSUL CONTRA DECISIUNEI MINISTERIALE DE CONFIRMAREA UNEI CONFISCAŢIUNI.

1º Fabricanţii de beuturi spirtóse trebue să posédă, la revisuirile făcute, cantităţile de spirtóse constatate de agenţii districtuali de percepţiune. — Ori-ce lipsă se va considera ca uă sustragere de la plata taxelor, şi prin urmare se va confisca fabricantului uă cantitate identică din spirtósele esistente, afară daca nu se dovedesce că s'au insciinţat agenţii competenţi la timp despre causele scăderei.

2º Se póte opune cu succes ca lucru judecat, in materie de contravenţiuni la legea bĕuturilor spirtóse, hotărirea Tribunalului prin care s'a respins recursul făcut contra decisiunei Ministerului de financie care confirmă uă confiscare.

Nr. 166. — D. Samuel A. Iosef a făcut apel contra sentinţei Tribunalului Ilfov, secţiunea II, cu Nr. 587, din 1882, in procesul ce are cu Ministerul de financie.

Apelantul a fost asistat de D. avocat G. Meytani, éră Ministerul de financie s'a presentat prin avocatul sĕu D. B. Brătianu.

Curtea,

Considerând că, dupe dispoziţiunile art. 10 din Regulamentul pentru aplicaţiunea legei impositului asupra bĕuturilor spirtóse, agenţii districtuali de percepţiune sunt datori a ţine pentru fie-care fabricant un compt de bĕuturile fabricate şi de bĕuturile eşite in temeiul actelor de plata sau consemnarea taxelor; că, la revisuirile ce sunt in drept a face localurilor unde sunt depuse bĕuturile, de vor dovedi vre uă diferenţă in mai puţin intre cantităţile de bĕuturi ce ar urma să se afle in fiinţă dupe comptul ţinut şi cantităţile esistente in deposite, acea diferenţă se va considera ca sustrasă de la plata taxelor, şi fabricantul se va pedepsi cu confiscarea unei cantităţi din bĕuturile esistente in deposite şi equivalentă cu diferenţa constatată, plus amendă;

Considerând că din procesul-verbal de confiscare, incheiat in ḑiua de 29 Octombre 1880 de agentul districtual, se constată că in registrele fabricantului Avram Iosef, tatăl apelantului, s'a trecut uă cantitate de producte superióră produsului efectiv găsit in fabrică;

Considerând că apelantul, in privinţa acestei diferenţe, pretinde că ar proveni din fermentaţiunea cu tĕriţe şi puţin orz, in loc să fi fost numai orz, substanţă cu care se incepuse fabricaţiunea; că acéstă justificare este nefundată, de óre ce apelantul, ca fabricant de bĕuturi spirtóse, era obligat de lege (art. 1 din Regulament) să aviseze pe agenţii respectivi despre schimbarea felului de producte ce punea in fermentaţiune; că din acéstă lipsă de formalitate apelantul e pasibil de amenda prevĕḑută de art. 3 din Regulament şi espus la confiscaţiunea bĕuturilor găsite in fabrică;

Avênd in vedere că esistă chiar autoritatea lucrului judecat in acéstă causă, ceea ce resultă intr'un mod indubitabil din dispositivul sentinţei Tribunalului Dâmboviţa cu Nr. 104, din 1881, care declară că respinge ca nefundat recursul făcut de apelant contra decisiunei Ministerului de financie prin care s'a aprobat hotărirea comisiunei *ad hoc*, confirmătóre procesului verbal de confiscaţiune din 29 Octombre 1880 a agentului impositului bĕuturilor spirtóse;

Pentru aceste motive, respinge apelul, etc.

Semnaţi: G. E. Schina, D. Cuculi, M. Poianaru-Bordea, Th. I. Brătianu.

CURTEA DE APEL DIN BUCURESCI, SECŢIUNEA II

Şedinţa din 31 Maiu 1883

Preşedinţa Dlui Al. Filitis, preşedinte

Marghióla N. Marinescu cu Anica Andreiu Brănisténu şi sociul ei

PRESCRIPŢIUNE DE ḐECE ANI. — ACT DOTAL. — BUNA CREDINŢA. — ESISTENŢA EI IN MOMENTUL INCEPEREI POSESIUNEI. — ART. 1895, 1898 ŞI 1899 COD. CIVIL.

Stăpânirea esercitată cu bună credinţă in timp de ḑece ani in virtutea unui act dotal face a se dobêndi proprietatea lucrului posedat.

Buna credinţă se presupune tot-d'a-una şi este destul să esiste in momentul inceperei posesiunei.

Nr. 147. — Dna Marghióla N. Marinescu a făcut oposiţiune contra decisiunei cu Nr. 177, din 1882, pronunţată in procesul ce are cu Anica Andreiu Brănisténu şi sociul ei.

S'a presentat oponenta asistată de D. avocat C. Bucşan şi defendorii asistaţi de DD. avocaţi I. Lahovari, G. Meytani, I. Poianaru-Bordea şi I. Brătescu.

Curtea,

Avênd in vedere că acéstă acţiune, astfel cum s'a formulat inaintea primei instanţe, are de obiect cererea Dnei Marghióla N. Marinescu, oponenta de astăḑi, de a 'i se recunósce dreptul de proprietate asupra a două din trei părţi ce are cumpărate in casele cu locul lor din oraşul Slatina, ce se posedă de Dna Anica Andreiu Brănisténu şi sociul ei Andreiu Brănisténu;

Avênd in vedere că oponenta de astăḑi, pentru a stabili dreptul sĕu asupra părţilor ce revendică, susţine că acéstă casă este avere a decedatului G. Croitoru care, murind sub imperiul Codului Caragea, a lăsat două fete şi trei băeţi; că, conform legei Caragea, numai băeţii mostenind, doui din acestia 'i-au vêndut părţile lor pe cari Dsa le revendică aḑi; că Păuna, socia lui G. Croitoru, nefiind proprietară, nu putea dênsa constitui Dnei Anica Brănisténu dotă aceste case ca avere a sa; că, pentru a stabili aceste fapte, invócă inventariul format de averea reposatului George Croitoru şi sentinţa Tribunalului din Olt cu Nr. 37, din 1859;

Avênd in vedere că Anica Brănisténu susţine că acéstă

casă o are constituită dotă de bunică-sa Păuna prin act dotal legalisat de Tribunalul din Olt cu Nr. 7, din 1869, pe care o posedă de atunci pênĕ astăḑi, invocând prescripţiunea de ḑece ani cu bună credinţă;

Avênd in vedere că faptul posesiunei de către Dna Brănisténu de la 1869 pênĕ la 1880 nu s'a contestat nici de oponenta Marghióla Marinescu, insă susţine că Dna Brănisténu a fost de rea credinţă, sciind că inzestrătórea nu era proprietară, ceea ce resultă din actul dotal din 1872, prin care act Dna Brănisténu inzestrând'o pe dênsa oponenta, a pus'o să renunţe la dreptul ce ar avé asupra acestor case;

Avênd in vedere că réua credinţă nu se presupune, ci ea trebue să fiă probată de cel ce o alegă (art. 1899 Cod. civil);

Avênd in vedere că nu s'a probat cu nimic că Dna Brănisténu cunoscea că bunică-sa nu avea insuşirile cerute de lege pentru a 'i puté transmite proprietatea ei; din contra, din actele invocate se constată că inzestrătórea a posedat acea casă pênĕ in momentul constituirei dotei; că chiar daca in urmă Dna Brănisténu ar fi avut acéstă cunoscinţă, este destul insă ca bună credinţă să fi esistat din parte'i in momentul când a câstigat acest imobil (art. 1898 Cod. civil), şi acéstă bună credinţă a esistat;

Avênd in vedere că, pe lêngă buna credinţă, Dna Brănisténu avênd şi just titlu, actul sĕu dotal autentificat de Tribunal, şi posesiunea continuă şi neintreruptă mai mult de ḑece ani, conform art. 1885 Cod. civil, a prescris proprietatea imobilului in litigiu; că, aşa fiind, cererea oponentei este nefundată şi, prin urmare, oposiţiunea sa cată să fiă respinsă;

Avênd in vedere şi art. 157 Proc. civilă;

Pentru aceste motive, respinge oposiţiunea, etc.

Semnaţi: Al. Filitis, D. Cuculi, Gr. Petroniu, Th. Brătianu.

CURTEA DE APEL DIN BUCURESCI, SECŢIUNEA III

Şedinţa din 10 Octombre 1883

Preşedinţa Dlui Al. Filitis, preşedinte

Linţa Bostinésca cu Naum Papazolu şi altul

APEL. — EFECTUL SEU DEVOLUTIV. — MIJLÓCE RESPINSE DE PRIMA INSTANŢA. — DREPTUL PARŢEI CASTIGATÓRE DE A LE INVOCA IN APEL. — ART. 327 PROC. CIVILA.

CONTESTAŢIUNE. — ACTE SIMULATE. — COMPETENŢA.

SIMULAŢIUNE. — PERSÓNE DE AL TREILEA. — PRESUMPŢIUNI ŞI MARTORI.

1° Prin efectul devolutiv al apelului, lucrurile se repun in starea de mai 'nainte, şi intimatul in apel este in drept a invoca tóte mijlócele de la prima instanţă şi ori-ce alte mijlóce noue de apărare.

Partea care a câstigat la prima instanţă are facultatea să invóce, in apel, mijlócele chiar respinse de primii judecători.

2° Instanţele judecătoresci sunt competente, pe cale de contestaţiune, să cerceteze validitatea actelor de cari se servesc părţile.

3° Simulaţiunea unor contractări se póte stabili de cei d'al treilea prin presumpţiuni şi martori.

Nr. 191. — Dna Linţa Bostinésca a făcut oposiţiune contra decisiunei acestei Curţi cu Nr. 122, din 1882, pronunţată in procesul ce are cu Eftimie Diamandescu şi Naum Papazolu.

S'a presentat oponenta prin D. avocat St. Căpitănescu, D. Diamandescu prin D. avocat G. Chiru şi D. Papazolu prin D. avocat D. C. Popescu.

Curtea,

Avênd in vedere apelul interjetat de oponenta Bostinésca contra sentinţei Tribunalului din Prahova cu Nr. 168, din 1881, prin care tinde a'i se admite contestaţiunea făcută la prima instanţă in contra urmărirei averei lui Eftimie Diamandescu de către Naum Papazolu, pentru motiv că averea urmărită a trecut in patrimoniul ei incă din anul 1881, Marte 13, prin actul de vênḑare autentificat de Tribunalul Prahova la Nr. 391 şi transcris la Nr. 248, din 1881;

Considerând că Naum Papazolu, inaintea primei instanţe, a invocat in apărarea sa douĕ argumente: 1° că in actul de vênḑare nu se prevĕd acei 50 stânjeni urmăriţi din moşia Cerbóica, mare şi mică; 2° că actul de care se prevaléză contestatórea nu are esistenţă, fiind simulat;

Avênd in vedere că Tribunalul a dispus că in privinţa simulaţiunei cată a se face uă acţiune principală, neputêndu-se judeca pe cale incidentală, éră in ceea ce privesce al douilea argument, că averea urmărită nu este coprinsă in actul de vênḑare, găsindu'l nefundat, a respins contestaţiunea;

Avênd in vedere că intimatul Papazolu, de şi nu a apelat sentinţa Tribunalului, ne mai avênd interes, de óre-ce contestaţiunea a fost respinsă, totuşi astăḑi in apel este in drept a invoca nu numai aceleaşi argumente invocate la prima instanţă, apelul fiind devolutiv, déră incă a face cereri noue, cari servesc ca mijloc de apărare, conform art. 327 Proc civilă;

Considerând că Tribunalul, trămiţênd pe Naum Papazolu a intenta uă acţiune principală, nu numai că nu s'a basat pe vre un text de lege, déră a deviat de la principiul stabilit, că judecătorul acţiunei este judecătorul esceptiunei, şi, astfel fiind, Tribunalul trebuia să judece mijlocul de apărare invocat de Papazolu;

Avênd in vedere că argumentul invocat de Papazolu, că in titlul presentat de Bostinésca nu se coprind şi acei 50 stânjeni urmăriţi, cată a se respinge ca nefundat, de óre ce din esaminarea actului de vênḑare se vĕd coprinşi şi acei 50 stânjeni urmăriţi;

In ceea ce privesce simulaţiunea, invocată de intimatul Papazolu, atât la prima instanţă cât şi astăḑi in apel, ca mijloc de apărare:

Avênd in vedere că din actele eshibate precum şi din des-

bateri se constată că cumpărătórea Linţa Bostinésca convieţuesce de mai mult timp cu vêndătorul Diamandescu ;

Avênd in vedere că vêndarea s'a efectuat cu vre uă câteva ḑile inainte de luarea situaţiunei imobilului urmărit de portărel, in urma comandamentului de plată făcut de Papazolu ;

Considerând că din ancheta făcută de Tribunalul Prahova, cu ocasiunea altui proces, se constată că de la pretinsa vênḑare Eftimie Diamandescu a administrat imobilele vêndute (sentinţa Tribunalului Prahova cu Nr. 226, din 1881, coroborată cu certificatul Primăriei comunei Ceraşu Nr. 35, din 1882, prin care se certifică că Diamandescu posedă imobilul numit Cerbóica-Mare şi Cerbóica-Mică, administrându'l cu titlu de proprietar);

Avênd in vedere certificatul perceptorului fiscal din comuna Ceraşu Nr. 78, din 1883, prin care se constată asemenea că impositul funciar al imobilelor vêndute Linţei Bostinésca se plătesce de către Eftimie Diamandescu pe numele sĕu;

Considerând, in fine, vilitatea preţului de 3,000 lei, preţ derisoriu, pe cât timp se constată din certificatul grefei Tribunalului Prahova, secţiunea I, cu Nr. 3294, din 1882, că imobilele vêndute Bostinéschei s'au cumpărat de către Diamandescu, in anul 1863—64, cu preţul de 1,068 galbeni;

Considerând că din tóte aceste presumpţiuni precise, grave şi concordante, Curtea formându'şi convicţiunea că actul de vênḑare intervenit intre Linţa Bostinésca şi Eftimie Diamandescu, legalisat de Tribunalul Prahova la Nr. 391, din 1881, este simulat şi averea urmărită se află in patrimoniul lui Eftimie Diamandescu, cată a se respinge apelul şi a se continua urmărirea;

Avênd in vedere şi art. 1198 combinat cu art. 1203 din Codul civil;

Pentru aceste motive, respinge oposiţiunea, etc.

Semnaţi: Al. Filitis, G. D. Economu, I. Dendrino, Ath. C. Kivu.

JURISPRUDENŢA STRAINA

CURTEA DE APEL DIN TOULOUSE, SECŢIUNEA I

Audienţa din 6 August 1883

Preşedinţa Dlui de Saint-Gresse, prim-preşedinte

Ereḑii decedatului Léon Gras cu vĕduva lui

TITLURI LA PURTATOR. — DAR MANUAL. — LIPSA DE PREDARE. — NULITATE. — VENITURI. — RESTITUIREA LOR. — DATA RESTITUIREI.

Când unul din coereḑi, detentor cu titlu de dar manual al unor titluri la purtător, este condemnat ca să le restitue la masa succesiunei, el nu este ţinut să restitue fructele de cât numai din ḑiua cererei prin judecată, daca s'a constatat că posesiunea lui a fost de bună credinţă.

Regulele relative la prescripţiunea aquisitivă a fructelor nu sunt identice cu cele pentru prescripţiunea fondului.

Curtea,

Considerând că ereḑii Gras cer ca vĕḑuva lui Léon Gras să fiă obligată a aduce la masa succesiunei dobênḑile sau veniturile unor titluri la purtător calculate din ḑiua morţei Leontinei Gras, éră intimata susţine din contra că ea nu datoréză aceste interese de cât numai din ḑiua chiămărei in judecată ;

Considerând că titlurile despre cari este vorba şi cari prin vênḑare au produs suma de 65,729 lei 20 c. au făcut parte din averea Leotinei Gras venită ei prin succesiune de la tatăl sĕu Léon Gras ; că vĕduva lui Léon Gras a avut folosinţa legală a acestor titluri in calitate de usufructară a bunurilor Leontinei Gras, fiica sa minoră, pênĕ la incetarea din viaţă a acestei din urmă ; că cestiunea de a se sci, daca ea datoréză interesele acestei sume socotite din ḑiua morţei fiicei sale, sau numai din ḑiua cererei prin judecată, depinde de caracterul posesiunei ce a avut asupra acestor valori de la mórtea fiicei sale pênĕ in ḑiua introducerei acţiunei ;

Considerând că este definitiv judecat prin hotărirea Curţei că Dna Léon Gras nu avea posesiunea acestor valori in momentul când s'a deschis succesiunea sociului sĕu ; că aceste valori făceau parte din bunurile acestui din urmă de cari el nu s'a despărţit in viaţă'i ; că darul manual ce ea invoca nu insuşea uă condiţiune substanţială, remiterea făcută de Léon Gras naintea morţei ;

Considerând, de altă parte, că hotărirea mai declară că Dna Léon Gras a posedat aceste valori de bună credinţă de la mórtea fiicei sale ; că de şi ea nu probéză că Léon Gras naintea morţei 'i-ar fi remis aceste valori, totuşi ea a putut crede că a devenit proprietara lor prin voinţa esprimată verbal de sociul ei ; că buna credinţă a Dnei Léon Gras este constatată in chiar considerantele acelei decisiuni, unde se ḑice că n'a ascuns şi nici nu a dat la uă parte acele valori, şi virtualmente prin dispositivul hotărirei care, reproducênd tóte aceste circumstanţe, ordónă pur şi simplu impărţirea acestor valori in două porţiuni egale, din cari una o'atribue Dnei Léon Gras şi cealaltă coereḑilor sĕi, inlăturând astfel aplicarea art. 792 din Codul civil ; că, astfel fiind, primul element al unei posesiuni utile se găsesce stabilit ;

Considerând că se obiectéză de către ereḑii Gras că buna credinţă, astfel dupe cum ea este definită de art. 549 şi 550 din Codul civil, implică esistenţa unui titlu ale cărui viţie să nu fiă cunoscute posesorului ; că, in specia, Dna Léon Gras nu are un titlu, căci donaţiunea verbală sau inscrisă ce a servit de basă posesiunei sale este nulă in formă, şi intru cât acest mod de transmisiune este supus la nisce formalităţi solemne ce n'au fost indeplinite, donaţiunea invocată se

consideră ca neesistentă, şi deci posesiunea Dnei Léon Gras este lipsită de una din acele condiţinni esenţiale cerute de art. 550, esistenţa unui titlu;

Considerând insă că din textul art. 2267 Cod. civil, care determină condiţiunile prescripţiunei aquisitive, şi din dispositiunile art. 549 şi 550 din Codul civil, cari reguléză condiţiunile prescripţiunei aquisitive a fructelor, resultă că aceste posesiuni sunt regulate prin nisce principie deosebite, căci art. 2267 dispune că un titlu nul pentru lipsă de formă nu póte servi de basă prescripţiunei, éră art. 550, departe de a reproduce acéstă dispositiune, declară numai că posesorul este de bună credinţă când el are un titlu ale cărui viţie 'i sunt necunoscute; că acest articol nu dispune, ca art. 2267, că titlul, nul in formă, nu este un titlu şi nu face vre uă distincţiune intre nulitățile de formă şi intre cele de fond; că acéstă diferenţă de redacţiune invederéză spiritul legei, şi de aci trebue a conchide că in materie de aquisiţiune de fructe nulitatea formei titlului este asimilată cu nulitățile de fond, şi nu impedică eficacitatea posesiunei; că, in specià, titlul Dnei Léon Gras este infectat de uă nulitate de formă, déră ea s'a incredut in validitatea titlului sĕu, şi acéstă credinţă este in deajuns pentru ca să imprime posesiunei sale caracterul bunei credinţe şi să o facă aquisitivă; că erórea de drept nu are de efect ca să paraliseze posesiunea; că legea nu distinge intre ignoranţa de drept şi ignoranţa de fapt a posesorului asupra viţielor titlului sĕu, şi nu s'ar puté introduce uă distincţiune care nu esistă, fără a se schimba textul art. 550; că a face acéstă distincţiune ar fi a aplica, prin analogie, dispositiunea art. 2267 la uă materie pentru care el nu a fost făcut; că posesiunea privită din punctul de vedere al aquisiţiunei fructelor produce nisce consecuenţe mai grave facià cu posesorul a cărui posesiune este invalidată, de cât posesiunea care tinde la aquisiţiunea unui fond imobiliar; căci in cel d'ântâiu cas posesorul este ţinut să restitue şi fructele ce a consumat de bună credinţă, şi acéstă restituire neprevĕdută ar puté să atragă ruina lui; că efectele specialmente grave ale invalidităţei posesiunei, in ceea ce privesce aquisiţiunea fructelor, esplică şi justifică diferenţa ce legea a stabilit in condiţiunile constitutive ale posesiunei aquisitive de fructe şi ale posesiunei aquisitive de proprietate imobiliară;

Considerând că se mai obiectéză că vĕduva lui Léon Gras s'a folosit de aceste valori in calitate de coerede şi că ea urméză să restitue fructele conform maximei de drept *fructus augent hæreditatem* şi principiul stabilit de art. 856, care dispune că fructele sunt datorite din diua deschiderei succesiunei; că insă acésta este adevĕrat numai in casul când eredele posede fără nici un titlu, *pro hœrede*, şi in virtutea mandatului tacit şi reciproc ce eredii sunt reputaţi că 'şi-au dat unul altuia pentru gestiunea bunurilor comune şi indivise, déră trebue să decidem altfel când eredele posede *pro suo* in virtutea unui titlu, precum uă donaţiune nulă, déră pe care 'l-a credut de bună credinţă translativ de proprietate;

Pentru aceste motive, dispune ca vĕduva Léon Gras să aducă la masa succesiunei numai dobêndile socotite din diua intentărei acţiunei, etc.

CHRONICA JUDICIARA

Intrunirea corpului de avocaţi din Ilfov, ce era să se ţie in diua de 31 Octombre trecut, a fost amânată din nou, dupe cererea Consiliului de disciplină, pentru Luni 7 Noembre curent, la orele 8 séra.

Reamintim tutulor acelora cari se interesézä de respectarea legei din 1864 şi, prin urmare, de sórta Baroului român că D. G. Vernescu, decanul Ordinului, a promis că va lua cuvêntul, la acéstă adunare, spre a 'şi arĕta vederile sale asupra mijlócelor ce s'ar puté intrebuinţa pentru remediarea situaţiunei actuale.

* * *

Cu ocasiunea procesului intentat lui O'Donnell, omoritorul agentului Carrey, care figurase ca „martor al reginei" in timpul judecărei asasinatului de la Phœnix-Park, s'a născut uă curiósă cestiune de etiquetă internaţională. Amicii americani ai acusatului 'i-au trămis ca apărător pe unul din principalii avocaţi din New-York. Baroul din Londra insă nu voesce să recunóscă acestui avocat dreptul de a pleda, de vreme ce nu este membrul nici uneia din corporaţiunile legale ale Angliei. Fenianii americani s'au plâns pentru acésta cabinetului diu Washington, care consideră cu drept cuvênt uă asemenea obiecţiune ca uă jicnire adusă dreptului de apărare al unui cetăţian american şi are de gând, daca pretextul nu va fi inlăturat, să reclame pe cale diplomatică.

BIBLIOGRAFIE

A eşit de sub tipar şi se află de vêndare la tóte librăriile, cu preţul de 3 lei:

CASATORIA

facià cu Codul civil şi cu art. 22 din Constituţiune

de D. **GEORGE FILITTI**

procuror general pe lêngă inalta Curte de casaţiune şi justiţie.

A eşit de sub tipar, in editura stabilimentului grafic Socec et Teclu din Bucuresci, uă elegantă broşură, intitulată:

INCERCĂRI

ASUPRA ART. 129 DIN CONSTITUŢIUNE

(relativ la revisuire)

de D. Gr. T. **BRĂTIANU**,

consilier al Curţei de apel din Bucuresci.

Bucuresci. — Typ. Curţei Regale, pr. F. Göblg Fii, Pasagiul Român, 12.

ANUL XII. — Nr. 81. JOI 10 NOEMBRE 1883

DREPTUL

LEGISLATIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENTIA — ECONOMIE POLITICA

Prim-Redactor: DEMETRU C. POPESCU

ESE DE DOUE ORI PE SEPTEMANA

Redactor-Administrator: NICOLAE CHRISTESCU

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA ḌIARULUI, PASAGIUL ROMAN, 10

ABONAMENTELE se fac pe an şi pe jumĕtate de an: la 1iu Decembre şi 1iu Maiu. De la 1iu Iulie pênĕ la 20 August ḍiarul nu apare.

Anunţuri: linia 40 bani. *Scrisorile nefrancate se refusă* Un numĕr 50 bani

COSTUL ABONAMENTULUI Pe an, 40 lei; pe jumĕtate an, 20 lei. *Studenţii plătesc pe jumĕtate* Pentru străinĕtate se adaogă timbrul postal.

TITLUL III

DESPRE CONTRACTE SAU CONVENŢIUNI

(Urmare)

415. Daca cestiunea este aşa de controversată intre doctrină şi jurisprudenţă, causa este că caracterul inzestrărei nu este aşa de lămurit, dupe cum s'ar păré la prima vedere. Inzestrarea nu este tocmai titlu oneros, déră este şi mai puţin titlu gratuit; ea participă din caracterele amânduror acestor feluri de contracte.

Daca părintele care inzestréză pe fiica sa nu face act cu titlu oneros, cum face când plătesce preţul unui imobil cumpărat sau uă datorie or poliţă, déră nu dăruesce fără indouială, cum ar face când ar dărui unui străin.

1° Este adevĕrat că fata nu are acţiune contra părintelui ei ca să céră zestre; déră atâta tot: *nu are acţiune*. A pretinde insă că părintele nu are nici uă indatorire ca să 'şi inzestreze copilul, este a tăgădui cel mai puternic sentiment ce 'l nasce viaţa in societate. Fără nici uă indouială părintele are uă obligaţiune naturală ca să 'şi stabiléscă pe fiica sa prin căsătorie.

Şi plata unei obligaţiuni naturale nu este act cu titlu gratuit!

Acéstă observaţiune mi se pare decisivă: eu nu vĕd in constituirea unei zestre acea spontaneitate, acea gratuitate de care vorbesce D. Demolombe; véd plata unei datorii, care nu póte fi cerută prin judecată, déră care, pentru acésta, nu incetéză de a fi datorie.

Şi acésta să nu ne mire! Acéstă obligaţiune nu e singura ce nasce din legăturile de paternitate şi filiaţiune; sunt multe texte cari stabilesc obligaţiuni bănesci.

Ce insemnéză obligaţiunea de crescere, obligaţiunea de alimente? ce insemnéză reserva?

Tóte acestea insemnéză că copilul are şi el drepturi, unele investite cu acţiune, altele lipsite de acţiune, asupra averei părintelui sĕu; că părintele are obligaţiuni către copilul sĕu, sancţionate unele, altele lipsite de sancţiune.

Şi una din obligaţiunile cele mai mari ale părintelui este de a 'şi inzestra pe fiica sa dupe stare şi putere: ori-ce om simte acésta.

2° In presenţa acestor consideraţiuni, ce insemnéză argumentul Dlui Demolombe că contractele oneróse sunt comutative şi că femeia inzestrată nu se obligă să dea nimic inzestrătorului? De óre-ce acela care primesce plata unei creanţe nu se obligă la nimic şi totuşi contractéză cu titlu oneros.

Şi ce insemnéză observaţiunea Dlui Laurent că obligaţiunile pe cari le contractéză socii prin căsătorie, le contractéză unul către altul şi amândoui către copii lor, éră nu către inzestrător, şi că aceste obligaţiuni isvoresc din căsătorie, éră nu din inzestrare? De óre ce aceste obligaţiuni sunt tocmai acelea pe cari le contractéză şi bărbatul şi pentru cari toţi jurisconsulţii recunosc că primirea zestrei de bărbat constitue act cu titlu oneros. Cum déră aceleaşi obligaţiuni resultând din aceleaşi convenţiuni şi pentru bărbat şi pentru femeiă fac ca primirea zestrei să fiă titlu gratuit pentru unul şi oneros pentru altul?

Este adevĕrat că bărbatul se obligă către femeia de la care primesce zestrea, pe când femeia nu se obligă către inzestrător, de la care o primesce.

Déră, indată ce e constant că femeia se obligă şi ea, ce ne pasă către cine se obligă? ori-cine póte să stipuleze pentru altul!

Femeia, primind zestrea de la inzestrător şi obligându-se către bărbat şi către copii ce au să ésă din căsătorie, contractéză cu acelaşi titlu cu care contractéză Primus care primesce de la Secundus ca să se oblige către Tertius, şi acest titlu este oneros.

Eră inzestrătorul, daca nu stipuléză pentru dênsul, stipuléză pentru familia ce are să ésă din căsătorie.

Acesta este caracterul adevĕrat al convenţiunilor matrimoniale: dăruim copiilor precum am primit in dar de la părinţi, şi ne ingrijim de nepoţii nostri, precum copii pe cari 'i inzestrăm se vor ingriji de ai lor!

3° Chiar textele positive ale legei, daca, in unele privinţe, consideră inzestrarea ca titlu gratuit, déră, in altele, o consideră, din contra, ca titlu oneros chiar in ceea ce privesce pe femeiă.

D. Laurent susţine că inzestrarea este supusă la regulele donaţiunilor şi pentru formă şi pentru fond.

Şi D. Demolombe numĕră asemĕnările ce esistă intre inzestrare şi donaţiune şi conchide că trebue să se asemene şi in cât privesce acţiunea Pauliană.

Déră, fără indouială, acesti mari jurisconsulţi se inşélă in multe privinţe.

Astfel, in cât privesce forma, nu se póte susţine serios că forma autentică ar fi semnul deosebitor al contractelor gratuite, de óre ce şi ipoteca trebue făcută in forma autentică, ceea ce nu o opresce de a fi un titlu oneros. Adevĕrul este că convenţiunile matrimoniale nu sémănă, in ce privesce forma, nici cu donaţiunile, nici cu contractele oneróse; ele au uă formă specială, uă formă solemnă. (Art. 1228 Cod. civil şi 708 urm. Proc. Codului civil.)

Asemenea, capacitatea de a dispune şi de a primi prin convenţiuni matrimoniale este special regulată prin art. 1231 Cod. civil şi 932 şi urm. acelaşi Cod.

In sfêrşit, pentru neesecutarea condiţiunilor se póte revoca atât donaţiunea cât şi contractele cu titlu oneros (art. 829 şi 1020 Cod. civil).

Ce rĕmâne déră din tóte asemĕnările ce numĕră D. Demolombe intre inzestrare şi contractele cu titlu gratuit?

Mai ântâiu reportul, care se aplică numai la donaţiuni. Este adevĕrat că acéstă instituţiune procede din dorinţa legiuitorului de a stabili egalitatea intre fii aceluiaşi părinte şi nu se aplică de cât fiilor şi descendenţilor cari concurg la aceeaşi mostenire; déră, in sfêrşit, in mod general putem ḑice că, in privinţa reportului, legiuitorul pune zestrea pe aceeaşi linie cu donaţiunile. Nu vorbim de reducţiune, pentru că, in dreptul nostru cel puţin, cestiunea de a sci daca reducţiunea se póte aplica la zestre este controversată din causa diferenţei de text. (Comp. art. 929 şi 930 Cod. Napoleon cu art. 855 Codul nostru.)

Afară de instituţiunea reportului, mai găsim uă asemĕnare intre inzestrare şi donaţiuni in art. 836 Cod. civil dupe care donaţiunile făcute socilor, prin contractul de căsătorie, de un om fără copii sunt revocate de drept prin dobêndire de copil. Şi notéză că chiar acest articol esceptéză donaţiunile făcute de ascendenţi socilor sau de soci unul altuia, cari, prin urmare, sunt puse pe aceeaşi linie cu actele oneróse.

Déră daca, in aceste douĕ privinţe, legiuitorul pune inzestrarea pe aceeaşi linie cu donaţiunile, in cele-alte privinţe 'i aplică regulele contractelor cu titlu oneros in modul cel mai lămurit.

Astfel, tóte donaţiunile sunt revocabile pentru ingratitudine (art. 831 Cod. civil), afară de cele facute prin contractul de maritagiu (art. 835).

Asemenea, obligaţiunea de garanţie nu esistă pentru cele-alte donaţiuni, de óre-ce acéstă obligaţiune esistă pentru donaţiunile făcute prin contractul de căsătorie, intocmai ca şi pentru contractele oneróse (art. 1547 Cod. civil.)

Asemenea inclinăm a crede că, in dreptul nostru, zestrea nu este supusă la reducţiune.

In sfêrşit, am spus că donaţiunile făcute prin contractul de căsătorie de ascendenţii socilor nu sunt revocate prin dobêndire de copii de către donator.

Astfel, legiuitorul nostru aplică inzestrărei mai adesea caracterele contractelor oneróse de cât caracterele contractelor gratuite, face din contractul de căsătorie un fel de contract mixt, ţiind mijlocul intre titlu oneros şi titlu gratuit, déră inclinând invederat către cel d'ântâiu.

Daca legiuitorul trateză inzestrarea când ca titlu gratuit când ca titlu oneros, cum trebue să o tratăm noi in casurile asupra cărora legea nu se pronunţă, in special cum să o tratăm când e vorba de acţiunea Pauliană?

416. Ca un titlu gratuit, dupe cum susţine doctrina?

Déră am esaminat tóte argumentele ce invócă acéstă opiniune şi, dupe cum sperăm, am demonstrat că nu pot ţine inaintea unei analise seriόse.

Ca un titlu oneros?

Déră acéstă doctrină spoliéză pe creditori! ne spun autorii.

«Cum in adevĕr să nu fii miscat şi spăimêntat de primejdiile şi de nedreptăţile la cari espune fatal doctrina pe care o combatem!

«Ecă un om care stă rĕu in afaceri şi 'şi vede ruina apropiată şi neinduplecată.

«Ce face?

«Se grăbesce de a 'şi inzestra bogat fetele şi chiar băeţii.

«Daca situaţiunea lui este incă necunoscută, se im-

prumută sau primesce deposite, tocmai ca să 'şi stabiléscă copii!

«Şi, in presenţa unui astfel de jaf, de care debitorul fraudator se va folosi insuşi, va fi de ajuns să ḑicem creditorilor, cerênd bani sau depositele lor, că copii inzestraţi nu sunt complici ai vicleniei tatălui lor!

. . . .

«Şi care este mijlocul de a proba că acéstă fată minóră, că acest copil, pe care tatăl sĕu o scóte din pension ca să o mărite şi să o inzestreze, care este mijlocul de a proba că era complice al fraudei!» (Dalloz, XXV, 213.)

«N'ai de cât să te uiţi, ḑice Laurent, cum se petrec lucrurile in cele mai multe casuri, ca să te convingi că copii se imbogăţesc in paguba creditorilor. Un notar constitue fiicei sale uă zestre de 800,000 lei. Dupe trei ani, dispare, lăsând un activ de 200,000 lei şi un pasiv de 700,000. Din punga cui se luase acéstă zestre bogată? Tribunalul, martor al scandalului, anuléză donaţiunile...

Curtea reforméză sentinţa pentru cuvêntul că copii nu erau complici ai fraudei părintelui lor. (Paris, 31 Ianuarie 1845, Dalloz, 1845, II, 50.)

«...Un bancher constitue uă zestre de 200,000 lei; pe urmă dă faliment. Donaţiunea a fost anulată cu tótă buna credinţă a copilei. (Riom, 18 Ianuarie 1845, Dalloz, 1845, II, 91.) Ne pare că copii nu trebuesc ascultaţi când vor să păstreze uă avere care le-a venit prin despuiarea şi frauda cerşită de părintele lor.»

Am produs aceste esemple şi aceste consideraţiuni nu dóră că le atribuim vre uă insuşire in desbaterile cari ne ocupă, pentru că, ori-care ar fi sistemul la care ne-am opri, se vor găsi casuri in cari aplicaţiunea rigurósă a principielor dreptului să conducă la nedreptăţi in practică, déră pentru că credem că, in ordinea de idei care ne ocupă, aceste nedreptăţi nedespărţite de afacerile de interese pot cel puţin să fiă imputinate.

Şi avem chiar, in acéstă privinţă, să presentăm uă observaţiune pe care o credem fórte insemnată.

Circumstanţa că un om a inzestrat pe copila sa mai presus de puterile sale adevĕrate şi de posiţiunea sa, că 'i-a constituit zestre uă avere cu totul in disproporţiune cu mijlócele sale adevĕrate, ne pare uă probă de fraudă nu numai contra inzestrătorului, déră şi contra fetei inzestrate.

Este adevĕrat că, une-ori, acéstă fată este minóră, este un copil, cum ḑice D. Demolombe, *qui, à sa sortie du couvent, se laisse marier et doter;* déră, in casul acesta, când adică fata inzestrată nu póte avé consciinţa limpede de ceea ce se face cu dênsa, consimţimêntul dat de dênsa la contractul de căsătorie nu este dat numai de dênsa, ci mai ales de persóna care, dupe lege, o autorisă ca să contracteze. Şi de aceea credem că este destul să probăm că persóna care a autorisat'o, fiă chiar inzestrătorul, a fost *conscius fraudis.*

Ca fata inzestrată să pótă păstra uă zestre care 'i s'a constituit cu fraudă, in paguba creditorilor, este neapărat ca consimţimêntul ei la facerea contractului să fiă dat cu deplină bună credinţă. Şi, fără indouială, acest consimţimênt este viţiat de câte ori autorisaţiunea necesară pentru completarea lui s'a dat de uă persónă complice cu frauda inzestrătorului.

417. Cu acéstă observaţiune, de câte ori inzestrarea nu este, din partea inzestrătorului, de cât esecutarea onestă a obligaţiunei naturale ce are fie-care părinte de a 'şi stabili copii prin căsătorie, eu mĕ aşeḑ de partea jurisprudenţei francese şi consider inzestrarea ca titlu oneros şi pentru fata inzestrată ca şi pentru bărbatul care primesce zestrea.

Pentru că femeia inzestrată contractéză absolut aceleaşi obligaţiuni ca şi bărbatul, şi tot prin contractul de căsătorie.

Destule pedice aduce la insurătóre constituirea societăţilor nóstre moderne, ca să nu mai dăm socilor şi spaima că vor rĕmânê dintr'uă ḑi intr'alta pe drumuri. Destule greutăţi au părinţii ca să 'şi mărite fetele, fără ca să le mai adăogăm şi ruşinea de a fi declaraţi ca fraudatori de câte ori fac tóte mijlócele putinciόse, ba se şi imprumută ca să 'şi pótă stabili fetele dupe stare şi putere.

Sæpe enim, de facultatibus suis, amplius quam in his est, sperant homines. Şi părintele, care a luat chiar bani străini ca să 'şi mărite fata, de mai multe ori a avut, nu gândul de a inşela, ci de a pune la loc ceea ce a trebuit să dea uă dată, prin muncă, prin economie şi prin privaţiuni indelungate.

Urmarea naturală a acestor idei este că, daca femeia inzestrată a fost de bună credinţă, atât ea, cât şi, in cas de minoritate, aceia cari, dupe lege, trebue să o autorise pentru a contracta, constituirea de dotă nu se póte ataca prin acţiunea Pauliană, chiar daca am admite că constituitorul dotei a lucrat cu fraudă, in paguba creditorilor.

418. Déră, ori-care ar fi opiniunea ce s'ar admite, să presupunem că creditorii pot să dobóre inzestrarea faciă cu femeia, fiă că considerăm inzestrarea ca titlu gratuit, in care sistem n'au nevoe să probeze de cât frauda debitorului şi paguba lor, fiă că o considerăm ca titlu oneros, in care cas au nevoe să probeze şi complicitatea femeei inzestrate.

Pot ei să céră indĕrăt de la bărbatul de bună credinţă zestrea ce 'i s'a dat la căsătorie?

Acésta este părerea Dlui Laurent, care susţine că, din momentul in care cade prima transmisiune de la debitorul fraudator la un prim dobênditor, cad tóte transmisiunile posterióre făcute de primul dobênditor la al douilea şi de la acesta la al treilea, etc., in virtutea principiului dupe care nimeni nu póte da de cât dreptul pe care 'l are şi cum 'l are: valorile ce s'au dat zestre erau supuse la acţiunea Pauliană; ele n'au putut fi transmise de cât afectate de acelaşi viţiu, şi când isbutesce acţiunea

Pauliană contra femeei, se constată că ea n'a avut nici un drept asupra acelor valori şi, prin urmare, că rĕu le-a transmis bărbatului.

Nu este locul aci să discutăm acéstă părere. Vom face-o când ne vom ocupa de cel d'al douilea dobênditor. Déră putem face uă observaţiune pe care o credem de natură a dobori tot sistemul Dlui Laurent.

Dupe acest sistem, alta este posiţiunea bărbatului când femeia singură işi constitue dota, şi alta când un altul o constitue pentru femeiă.

Daca femeia singură 'şi constitue dota, bărbatul de bună credinţă n'are a se teme de creditori şi de acţiunea Pauliană;

Daca insă altul inzestréză pe femeiă, bărbatul cu tótă buna lui credinţă va fi espus să'şi pérḑă dota, adică mijlocul de vieţuire al familiei lui.

Unde este logica?

Mai mult de cât atât!

Când femeia işi constitue dota, chiar daca este de rea credinţă, bărbatul ei de bună credinţă păstréză dota;

Când altul constitue dota, chiar daca şi femeia şi bărbatul sunt de bună credinţă, totuşi perd dota.

Unde este moralitatea acestui sistem?

419. Aceeaşi soluţiune şi conformându-ne aceleeaşi jurisprudenţe vom adopta-o in ce privesce dota constituită bărbatului prin contractul de căsătorie.

Şi acésta pentru aceleaşi cuvinte: in vederea averei ce 'i se constitue la căsătorie, bărbatul ia asupră'şi tóte obligaţiunile ce isvoresc din căsătorie. Pentru indeplinirea acestor obligaţiuni, el are dreptul să păstreze averea ce'i s'a dat pentru acésta, in momentul in care s'a obligat.

Adăogăm că, chiar daca nu s'ar primi soluţiunea ce am adoptat noi, cel puţin trebue să se pue averea ce sè dă bărbatului la căsătorie pe aceeaşi linie ca şi zestrea dată femeei.

Să ne esplicăm. Tótă lumea admite că, daca bărbatul a fost de bună credinţă, acţiunea Pauliană contra femeei nu póte vătĕma nici pe bărbat nici pe copii născuţi din căsătorie; aşa in cât revocarea nu se póte pronunţa de cât dupe desfacerea căsătoriei şi in lipsă de copii.

Ei bine! aceeaşi ingrădire trebue să se admită pentru acţiunea Pauliană intentată contra bărbatului, când femeia a fost de bună credinţă: revocarea nu trebue să fiă admisă pe cât ţine căsătoria sau pe cât trăesc copii din acea căsătorie.

Căsătoria, in adevĕr, este uă tovărăşie in care fie-care sociu aduce uă avere óre-care pentru indeplinirea unor obligaţiuni comune amândorora.

Pe cât sunt din acele obligaţiuni de indeplinit, nici unul din soci nu póte să 'şi retragă adusul sĕu social. Şi deci creditorii fraudaţi, in puguba cărora s'a constituit zestrea bărbatului, nu pot să ia valorile aduse de bărbat in detrimentul femeei de bună credinţă care a contractat căsătoria in vederea acelor valori. (Bordeaux 30 Noembre 1869, Dev. 1870, II, 283; contra Caen 7 Marte 1870, Dev. 1870, II, 281.) Acéstă decisiune se ocupă de ipotesa unui faliment şi aplică nu art. 975 Cod. civil, ci art. 194 şi urm. Cod. comercial. Veḑi asemenea interesanta notiţă a Dlui Labbé care insocesce acéstă din urmă decisiune.

(Va urma) **Gr. G. Peucescu**

JURISPRUDENŢA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAŢIUNE ŞI JUSTIŢIE, SECŢ. I

Şedinţa din 18 Octombre 1883

Preşedinţa Dlui C. E. Schina, preşedintele secţiunei

Primăria capitalei cu fraţii Stoicesci

DOMEN PUBLIC. — DREPTUL DE FOLOSINŢA AL MARGINAŞILOR. — RIUL DAMBOVIŢA. — PROPRIETARII DE STABILIMENTE DE BAI. — IMPEDICAREA LOR PRIN CANALISARE DE A MAI SCURGE APELE IN DAMBOVIŢA. — NU ESTE CAS DE DESPAGUBIRI. — CASARE.

Domenul public, nefiind susceptibil de un drept privat de proprietate, nu póte procura mărginaşilor de cât folosinţa limitativă la destinaţiunea pentru care dênsul este afectat.

Prin urmare, daca prin modificările aduse domenului public intr'un scop de interes general, se atinge sau se desfiinţéză drepturile de folosinţă ale mărginaşilor, atingerea sau desfiinţarea pot da loc la despăgubiri, numai atunci când folosinţa era conform cu destinaţiunea esenţială a domenului public, éră nu şi când ar fi constituit uă toleranţă sau când ar fi fost abusivă.

Astfel, riul Dâmboviţa servind la navigaţiune şi la alimentarea oraşului cu apă, nu se póte cere nici uă despăgubire de proprietarii stabilimentelor de băi cari işi scurgeau apele intr'ênsa şi cari, din causa canalisărei, sunt puşi in imposibilitate de a se mai folosi de acestea, ceea ce pênĕ acum constitue uă simplă toleranţă.

Nr. 345. — Casată, in urma recursului făcut de Primăria capitalei, decisiunea Curţei de apel din Bucuresci, secţiunea I, cu Nr. 30, din 1883 (1), in procesul ce are cu fraţii Petre, Alexandru şi Dimitrie Stoicescu, pentru daune.

S'au ascultat: D. G. Giurgea, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă; D. B. Brătianu, avocatul recurentei, in desvoltarea motivelor de casare; D. I. Lahovari, avocatul intimaţilor, in combateri.

Curtea, deliberând:

Asupra motivului ântâiu de casare:

„Curtea, obligând pe Primărie a plăti fraţilor Stoicescu

(1) Veḑi *Dreptul* Nr. 30, pag. 257, a. c. *(N. R.)*

despăgubire pentru faptul că impedică scurgerea in riul Dâmboviţa a apelor provenind de la stabilimentul Dlor de băi, a nesocotit principiul de drept că lucrurile de domeniu public nu sunt susceptibile de drepturi private; că dreptul de despăgubire presupune nu numai un prejudiciu, dêră un drept vătĕmat."

Considerând că domeniul public nefiind susceptibil de un drept privat de proprietate, el nu póte procura mărginaşilor de cât un drept de folosinţă limitat la destinaţiunea esenţială la care domeniul public este afectat; că de la acest principiu decurge indouita consecuenţă: 1° că ori-ce concesiune dobêndită de mărginaşi pe domeniul public este prin natura ei precarie şi revocabilă; 2° că daca, prin modificările aduse domeniului public intr'un scop de interes general, se atinge sau se desfiinţéză drepturile de folosinţă ale mărginaşilor, atingerea sau desfiinţarea unor asemenea drepturi póte da loc la despăgubiri, când dreptul de folosinţă ce 'l esercitau era conform cu destinaţiunea esenţială a domeniului public; că, din contra, nici uă despăgubire nu se póte acorda, când folosinţa de care se bucurau mărgişii, prin toleranţă sau concesiuni speciale, era abusivă sau nu corespundea destinaţiunei esenţiale, la care domeniul public era afectat;

Considerând că riul Dâmboviţa fiind declarat navigabil incă de sub Regulamentul Organic, el făcea parte din domeniul public şi nu putea avé uă altă destinaţiune de cât a servi la navigaţiune şi la alimentarea oraşului cu apă; că daca, prin canalisarea acestui riu, s'au pus in imposibilitate recurenţii de mai a scurge in Dâmboviţă apele stabilimentului lor de băi, aceste jicniri de interese nu le puteau da dreptul la despăgubire, de óre ce folosinţa ce trăgeau din apropriarea susmenţionatului riu era abusivă şi constituia uă simplă toleranţă; că, prin urmare, Curtea de apel din Bucuresci, condemnând pe Primăria capitalei de a despăgubi pe fraţii Stoicesci pentru prejudiciul ce sufer din causa canalisărei Dâmboviţa, a nesocotit principiele mai sus espuse şi a dat uă interpretaţiune greşită art. 840 şi 841 Codul civil;

Pentru aceste motive, şi fără a mai discuta cele-alte motive, caséză, etc,

INALTA CURTE DE CASAŢIUNE ŞI JUSTIŢIE, SECŢ. II

Şedinţa din 21 Octombre 1883

Preşedinţa Dlui Th. Rosetti, preşedintele secţiunei

N. G. Florian condemnat pentru fals

JURAŢI. — RESPUNSURI CU DA ŞI NU. — SUNT SUFICIENTE. — ART. 361 ŞI 372 PROC. PENALA.

JURAŢI. — PREŞEDINTELE CURŢEI. — DREPTUL DE A INAPOIA PE JURAŢI. — RESPINGERE.

1° Respunsurile date de juraţi trebuesc să constate voinţa lor in privinţa culpabilităţei sau neculpabilităţei acusaţilor.

Prin urmare, respunsul prin *da* sau *nu* la intrebările puse de preşedinte este suficient, şi pentru acésta nu se póte cere nulitatea lui.

2° Preşedintele Curţei, care conduce desbaterile, este in drept a inapoia pe juraţi, daca nu au respuns la tóte cestiunile puse sau nu au respuns regulat.

Curtea este competentă a se pronunţa numai când părţile cer a nume punerea unor cestiuni, sau când este vorba de aplicarea pedepsei.

Nr. 367. — Respins, ca nefondat, recursul făcut de N. G. Florian contra decisiunei Curţei cu juraţi din Ilfov cu Nr. 27, din 1883, prin care se condamnă la cinci ani de inchisóre, pentru faptul de fals in acte publice.

S'au ascultat: D. Al. Degre, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă; D. G. Palade, avocatul recurentului, in desvoltarea motivelor de casare; D. G. Filitis, procuror general, in conclusiunile sale.

Curtea, deliberând:

Asupra motivului ântâiu de casare:

„Violarea art. 372 Proc. penală combinat cu art. 361 Proc. penală. La intrebările puse de preşedinte asupra cestiunilor principale juraţii respund numai prin cuvintele „*da* acusatul este culpabil", pe când atât din textul art 372 Proc. penală cât şi din spiritul sĕu resultă că juraţii trebuiau să repete intréga cestiune."

Avênd in vedere că se constată că juraţii au respuns la fie-care intrebare in douĕ moduri, prin „da acusatul este culpabil" şi apoi prin reproducerea intrebărilor puse şi in urma fie-căreia urméză „da acusatul este culpabil";

Avênd in vedere că art. 372 prescrie că respunsul juraţilor are să fiă făcut prin „da acusatul s. c. l."; că de ordinar juraţii vor puté da verdictul lor incepênd printr'un *da* sau printr'un *nu* şi transcriind apoi intréga cestiune pusă; că insă acéstă formă obicinuită nu e prescrisă sub pedépsă de nulitate de art. 372 Proc. penală; că, ceea ce trebue să se céră, e să se scie care e voinţa juraţilor manifestată intr'un mod neindouelnic; că acéstă voinţă afirmativă sau negativă se stabilesce indestul prin particulele „da" şi „nu"; că de aceea respunsul juraţilor nu devine mai clar prin adăogirea „acusatul este sau nu este culpabil", reproducêndu-se in urmă conţinutul intrebărilor puse, şi tot asemenea nu póte fi uă indouială asupra voinţei juraţilor daca cum-va ei reproduc ântâiu cestiunea şi apoi declară voinţa printr'un da sau nu la urma cestiunei; că, aşa fiind, in speciă, voinţa juraţilor fiind manifestată in mod neindouios in douĕ moduri şi nefiind uă violare a vre unei disposiţiuni ce ar fi prescrisă sub pedépsă de nulitate, motivul e neintemeiat;

Asupra motivului al douilea de casare:

„Cercetarea neregularităţei primului verdict dat de comisiunea juraţilor era de competenţa Curţei, éră nu de a preşedintelui In specia, preşedintele singur s'a pronunţat

asupra neregularităţei şi a trămis pe juraţi din nou in Camera de deliberare spre a 'l completa."

Avênd in vedere că preşedintele Curţei cu juraţi e in drept să iea singur disposiţiuni in privinţa poliţiei, cu ocasiunea cercetărei unui proces la Curtea cu juraţi, in privinţa ţinerei desbaterilor, in privinţa inapoiărei juraţilor când cum-va ei n'ar fi respuns la tóte cestiunile sau nu ar fi respuns in mod regulat; că altfel ar fi daca preşedintele de la sine şi singur ar fi voit a inlătura óre-cari cereri făcute de părţi in regulă dinaintea Curţei, óre-cari cestiuni a căror punere s'ar fi cerut a se pune, sau a aplica legea penală in urma verdictului juraţilor, in cari casuri numai completul Curţei póte a se pronunţa prin decisiune in regulă; că acéstă distingere are a fi observată; că, in speciă, preşedintele fiind in drept a inapoia pe juraţi spre a consemna respunsurile lor in regulă, de aceea şi acest motiv e neintemeiat;

Pentru aceste motive, respinge, etc.

CURTEA DE APEL DIN BUCURESCI, SECŢIUNEA I

Şedinţa din 17 Octombre 1883

Preşedinţa Dlui G. E. Schina, preşedinte

Simeon Philippart tatăl şi fiul cu Sofia Solomon

VÊNDARE. — PRESCRIPŢIUNE. — LIPSA DIN INTINDEREA IMOBILULUI VÊNDUT. — PRESCRIPŢIUNE DE UN AN. — ACŢIUNE SAU ESCEPŢIUNE. — REGULA ROMANA QUAE TEMPORALIA AD AGENDUM PERPETUA AD EXCIPIENDUM NEAPLICABILA SUB IMPERIUL LEGEI NÓSTRE CIVILE. — ART. 1334 COD. CIVIL.

Acţiunea pentru anularea unei vênḑări imobiliare sau pentru scădere din preţ, din impregiurare că lucrul nu coprinde intinderea hotărită, se prescrie printr'un an de la data contractului.

Acéstă prescripţiune este oposabilă, fiă că cererea a fost introdusă pe cale de acţiune, fiă pe cale de esceptiune.

Nr. 175. — DD. Simeon Philippart, tatăl, de uă parte, şi Simeon Philippart fiul, prin D. avocat G. Danielopolu, de alta, au făcut apel contra hotărirei Tribunalului Ilfov, secţiunea II, cu Nr. 306, din 1882, pronunţată in procesul ce au cu Dna Sofia Solomon.

Apelanţii au fost representaţi de D. avocat G. Danielopolu, éră defendórea de DD. avocaţi Gr. Triandafil şi C. Răcénu.

Curtea,

Avênd in vedere că apelanţii 'şi-au format cererea reconvenţională de anularea sau stricarea contractului de vênḑare a imobilului in litigiu principalmente pe motiv că nu li s'a predat tótă intinderea de pămênt la care s'a indatorat vênḑătórea;

Considerând că din contractul de vênḑare cu data de 12 Octombre 1879 reese pênĕ la evidenţă că vênḑătórea, Dna Sofia Solomon, a stipulat uă clausă de negaranţie in favórea sa pentru coprinsul lucrului vêndut; că, chiar in lipsa unei asemenea clause, totuşi apelanţii nu puteau cere anularea vênḑărei, in ori şi ce termen ar fi fost conceput contractul dintre părţi, căci, dupe disposiţiunea legei (art. 1334 Codul civil), cererea de scădere a preţului sau de anularea unei vênḑări, fiă dênsa invocată pe cale principală, fiă pe cale reconvenţională, nu se póte esercita de cât pe timp de un an de la data contractului; că in van s'ar incerca apelanţii a se sustrage obligaţiunei lor principale de cumpărători, plata preţului vênḑarei, sub cuvênt că, de nu pot, ca reclamanţi, de cât in timp de un an, a cere stricarea vênḑărei, totuşi, in calitate de pîrîţi, apărându-se in contra unei acţiuni, pe cale de esceptiune, pot invoca cu succes vechia maximă: *Quæ temporalia sunt ad agendum, perpetua sunt ad excipiendum;*

Considerând că, daca, in Dreptul roman, un contract putea fi anulat pe cale de acţiune intr'un spaţiu de timp determinat, pe când pe cale de esceptiune se putea invoca nulitatea sa intr'un mod perpetuu, este că partea care n'a esecutat un contract avea tot-d'a-una posibilitatea de a se opune la esecutarea lui când se cerea, invocând esceptiunea in favórea sa, pe când, uă dată esecutat contractul, esceptiunea nefiind suficientă, 'i s'a acordat un termen de un an pentru a puté esercita acţiunea;

Considerând că uă atare distincţiune neesistând in legislaţiunea nóstră modernă, căci persóna care a făcut un contract anulabil e stăpână a cere stricarea lui cu tóte că nu 'l-a esecutat incă, şi cu tóte că persóna cu care a contract n'a cerut in contră'i esecutarea sa; că, in speciă, daca Dna Sofia Solomon a cerut esecutarea vênḑărei sau stricarea ei, dupe espirarea anului de la data contractului, apelanţii Philippart nu erau ţinuţi a sta in defensivă pentru a astepta a se indrepta in contră-le acţiunea de faciă, căci legea nu le defindea a lua iniţiativa pentru a cere nulitatea vênḑărei limitând insă numai timpul in intervalul căruia puteau esercita uă atare acţiune; că, in definitiv, nu se póte susţine că apelanţii invócă uă esceptiune in favórea lor pentru a se apăra de acţiunea intimatei, căci şi dênşii, formând uă acţiune reconvenţională, au devenit reclamanţi la rêndul lor, şi ca atari nu o pot esercita de cât in termenul prescris de lege;

Considerând că proba prin martori şi descinderea locală, ce se cere a se administra pentru a se constata mijlócele dolosive intrebuinţate de intimată in scop de a face să créḑă apelanţii că cumpără uă intindere de pămênt inferióră coprinsului stipulat prin contract, e inadmisibilă, căci ar fi a permite ca pe uă cale pieḑişă apelanţii să pótă eluda termenul fatal de un an in care puteau esercita acţiunea pentru scăderea de preţ sau stricarea contractului; că, daca in realitate apelanţii ar fi fost victima unui concert fraudulos in scop de a'i determina a cumpăra alt-ceva de cât ce li s'a vêndut, s'ar fi grăbit a da alarma justiţiei, éră nu ar fi asteptat a li se cere esecutarea principalei indatoriri, plata

prețului, pentru ca cu aceeași ocasiune să formuleze cererea lor reconvențională.

In ceea ce privesce suma de 875 lei :

Considerând că din quitanțele produse de apelanți se constată că dênșii au făcut pe lêngă plata de 150,000 lei, in comptul prețului vênḑărei, și pe aceea a sumei sus-menționate, și că, așa fiind, urméză a fi scăḑuți cu acéstă sumă din prețul ce mai rĕmânea a plăti;

Pentru aceste motive și cele coprinse in sentința Tribunalului, admite ambele apeluri; reforméză in parte sentința Tribunalului, condamnă pe apelanți a plăti in mod solidar Dnei Sofia Solomon suma de 249,225 lei; mantine cele-alte puncte coprinse in dispositivul sentinței apelate, etc.

Semnați: G. E. Schina, D. Cuculi, M. Poianaru-Bordea, Th. I. Brătianu.

CURTEA DE APEL DIN BUCURESCI, SECȚIUNEA II

Ședința din 31 Maiu 1883

Preşedința Dlui Al. Filitis, președinte

Lința Bostinésca cu Alexandru Gheorghe și altul

APEL. — CERERI NETRECÊND PESTE SUMA DE 1,500 LEI. — NEADMISIBILITATE. — ART. 51 LEGEA JUDECATORILOR DE OCÓLE.

Acțiunile avênd de obiect sume mai mici de 1,500 lei se judecă definitiv de Tribunale, numai cu dreptul de recurs in casațiune.

Prin urmare, este neadmisibil apelul format contra unei hotăriri a Tribunalului care judecase uă cerere mai mică de 1,500 lei, chiar daca părțile se adresaseră pentru prima óră naintea acelei instanțe.

Nr. 146. — Dna Lința Bostinésca a făcut apel contra sentinței Tribunalului din Prahova, secțiunea I, cu Nr. 226, din 1881, in procesul cu Alexandru Gheorghe și Eftimie Diamandescu.

S'a presentat apelanta prin D. avocat Stanislas Căpitănescu și intimații prin D. avocat D. C. Popescu.

Curtea,

Avênd in vedere esceptiunea de necompetență propusă de avocatul defendorilor;

Avênd in vedere că acéstă acțiune are de obiect cererea făcută la prima instanță de Alexandru Gheorghe, prin care, in calitate de creditor al lui Eftimie Diamandescu, cere a se anula actele de vênḑare făcute de acesta către Dna Lința Bostinésca ca fiind simulate și făcute in frauda sa, cerere care a fost admisă de Tribunal prin sentința apelată;

Avênd in vedere că avocatul lui Alexandru Gheorghe cere astăḑi a se declara apelul neadmisibil, pentru motiv că creanța sa fiind mai mică de cât 1,500 lei, sentința Tribunalului nu mai póte fi susceptibilă de apel;

Avênd in vedere că și apelanta a recunoscut că creanța este mai mică de una miă cinci sutei lei;

Avênd in vedere că dreptul esercitat de Alexandru George ca creditor fiind pentru uă sumă mai mică de una miă cinci sute lei, dupe art. 51 din legea judecătoriilor de ocóle, sentințele Tribunalelor pronunțate pênĕ la acéstă sumă sunt definitive și supuse numai recursului in casațiune;

Considerând că chiar daca Alexandru George s'a adresat cu reclamațiunea sa d'a dreptul la Tribunal, care in casul de faciă este instanța de apel, și părțile intimate au primit a se judeca, prin acésta nu s'a schimbat in nimic natura juridicțiunei; că, astfel fiind, Tribunalul urma să judece cererea in ultima instanță, de óre-ce creanța pentru care Alexandru George cerea anularea unor acte ca simulate și făcute in frauda sa nu trecea peste 1,500 lei;

Pentru aceste motive, declară inadmisibil apelul făcut, etc.

Semnați: Al. Filitis, D. Cuculi, Gr. Petroniu, Th. Brătianu.

CURTEA DE APEL DIN BUCURESCI, SECȚIUNEA III

Ședința din 21 Octombre 1883

Preşedința Dlui G. D. Economu, consilier

I. Triandafilidis și I. Milian, condemnați la 600 lei amendă

MIJLOCITORI DE MARFURI. — SUNT SUPUȘI LA ACELEAȘI REGULE CA AGENȚII DE SCHIMB. — USURPAREA ATRIBUȚIUNILOR LOR. — APLICAREA ART. 207 COD. PENAL. — ART. 20, 30, 82, 85 ȘI 88 DIN LEGEA BURSELOR.

Mijlocitorii de mărfuri sunt asimilați intru tóte agenților de schimb, și de aceea numai cei numiți conform legei burselor au dreptul de a negoția vênḑări și cumpărători de mărfuri.

Aceia cari ar usurpa atribuțiunile lor sunt pasibili de art. 207 Cod. penal.

Nr. 542. — DD. I. Triandafilidis și I. Milian au făcut apel contra sentinței Tribunalului Ilfov, secțiunea II, cu Nr. 385, din 1882, prin care sunt condemnați la câte 600 lei amendă.

S'au presentat apelanții asistați de DD. avocați E. Costinescu și A. Alexandrescu. Fotoliul Ministerului public fiind ocupat de D. procuror C. Politimos.

Curtea,

Considerând, in fapt, că preveniții au fost dați judecăței pentru că, fără a avé calitatea de agenți de mărfuri, incă de la promulgarea legei bursei și pênĕ la 20 Decembre 1882, când au fost dați judecăței, au făcut oficiu de mijlocitori la vênḑarea și cumpărarea mai multor grâne;

Considerând că preveniții in apărarea lor invócă mai ântâiu circumstanța de drept, că penalitatea prevĕḑută de art. 30 din legea burselor nu este aplicabilă agenților de mărfuri, și al douilea că in fapt dênșii ca comisionari au cumpărat și au vêndut productele in cestiune;

Considerând, in drept, că, dupe dispozițiunile art. 88 din legea burselor, mijlocitorii de mărfuri sunt supuși la aceleași regule prevĕḑute de art. 30 pentru mijlocitorii de schimb; că prin art. 30 se dispune că cei ce 'și vor insuși

dreptul de mijlocitori de schimb fără drept, sau vor săvêrşi operaţiuni de atribuţiunile mijlocitorilor de schimb, se vor pedepsi ca usurpatori de titluri şi funcţiuni;

Considerând că, in facia acestor texte din legea burselor, resultă in modul cel mai clar că mijlocitorii de mărfuri sunt asimilaţi intru tóte cu agenţii de schimb, de unde resultă că atât sarcinele cât şi drepturile, responsabilitatea, cât şi garanţiile, le sunt comune şi in consecuenţă art. 207 din Codul penal este aplicabil atât in materia agenţilor de schimb cât şi in aceea a agenţilor de mărfuri;

Considerând că acéstă consecuenţă directă şi espresă prin ultimul aliniat al art. 88 nu póte fi inlăturată prin argumentul că cuvêntul „regule" nu s'ar referi de cât la ţinerea registrelor, carnetelor, comptabilităţei şi procedurei, de óre ce in primul aliniat se vorbesce de tóte acestea, éră ultimul aliniat se refere mai cu sémă la penalitate, mijlóce de coerciţiune, sancţiunea aceloraşi regule, adică a tutulor prescripţiunilor art. 30;

Considerând că, chiar in lipsa ultimului aliniat al art. 30, totuşi art. 207 din Codul penal este aplicabil in speciă, de óre ce, dupe disposiţiunile art. 82 din legea burselor, numai mijlocitorii de mărfuri au dreptul de a fi mijlocitori la vêndarea şi cumpărarea mărfurilor, éră dupe art. 20 şi 85 mijlocitorii de mărfuri sunt numiţi prin decret regesc de Ministerul comerciului, de unde resultă că numai ei sunt competenţi a opera asemenea vêndări şi cumpărări şi au calitatea de funcţionari publici administrativi, şi in consecuenţă usurpatorii atribuţiunilor lor sunt pedepsiţi conform art. 207 Cod. penal;

Considerând, in fapt, că preveniţii au mijlocit vêndarea şi cumpărarea mai multor grâne, ceea ce resultă atât din constatările procesului-verbal, cât şi din registrele presentate Curţei, in cari se găsesce chiar menţiunea că a „cumpărat şi vêndut de la D. Machedon Dlui Marinescu-Bragadiru 300 chile porumb", éră prin declaraţiunea scrisă a acestuia, presentată de inşişi preveniţii, se dice că Marinescu a cumpărat de la Machedon acel grâu prin D. Triandafilidis şi Milian, fapt ce esclude cu totul idea de comision sau comisionar, care are de esenţial de a nu pune nici uă dată faciă in faciă pe vêndător cu cumpărător; că astfel déră fiind stabilită atât in fapt cât şi in drept culpabilitatea preveniţilor, Tribunalul a făcut uă bună aplicaţiune a art. 207 şi 66 Codul penal, reprodus in sentinţa sa;

Considerând insă că, dupe apreţiarea Curţei, amenda dată de Tribunal este prea mare in raport cu faptul comis de preveniţi;

Pentru aceste motive, admite in parte apelul făcut, reformézä sentinţa numai in ceea ce privesce aplicaţiunea pedepsei, şi condamnă pe I. Triandafilidis şi I. Milian la câte 100 lei amendă, etc.

Semnaţi: G. D. Economu, Al. Stoicescu, Ath. C. Kivu, Al. Sc. Ghika.

CHRONICA JUDICIARA

Alaltăieri séra s'a ţinut a treia adunare a corpului de avocaţi din Ilfov, sub preşedinţa Dlui decan G. Vernescu, asistat de DD. G. Stratylat, G. Meytani, I. Lahovari şi Al. Trişcu.

De astă dată, intrunirea a fost fórte numerósă. Constatăm insă cu părere de rău că multe individualităti marcante ale Baroului străluceau, ca şi la precedentele convocări, prin absenţa lor. Care să fiă causa acestei stăruitóre indiferenţe din parte-le? Punem intrebarea, lăsând fie-căruia sarcina de a respunde.

D. Meytani, care a cerut cel d'ântâiu cuvêntul, a fost ascultat cu plăcere in espunerea ce a făcut relativ la drepturile şi datoriile avocaţilor, la consideraţiunea şi prestigiul de cari se bucură barourile in tóte ţērile civilisate. Oratorul a adus a minte in mod fórte nemerit cuvintele pronunţate de Leopold II, regele Belgilor, cu ocasiunea inaugurărei palatului de justiţie din Brusela: „Dintre Domniile vóstre, adese-ori, imi iau pe ministri mei", a dis suveranul adresându-se corpului de avocaţi. Din nenorocire, conclusiunile la cari a ajuns D. Meytani au fost primite cu uă generală şi, fiă-ne ertat a 'i-o spune, legitimă defavóre de auditoriu. Simpaticul avocat a conchis, in adevĕr, că trebue să sancţionăm tóte inscrierile ilegale făcute pênĕ acum de diferitele consilie de disciplină din ţară, şi să ne mărginim a lua precauţiuni numai pentru viitor.

Dupe óre-cari observaţiuni formulate de DD. Săndulescu-Nănovénu şi Danielopolu, şi in urma propunerei Dlui Chebapcea de a se face uă lege interpretativă in privinţa art. 4 din legea constituirei corpului de avocaţi, a vorbit D. Vernescu.

Onorabilul decan a inlăturat de la inceputul cuvêntărei sale chiar, şi cu drept cuvênt dupe noi, ori-ce amestec in casul de faciă, fiă din partea Camerelor, fiă din partea guvernului. Legea este destul de clară in disposiţiunile ei, şi n'are trebuinţă de nici uă interpretare: ceea ce ne interesézä e să fiă aplicată cu sinceritate in litera şi spiritul ei. Pentru acésta oratorul a propus intrunirea unui congres al tutulor consilielor de disciplină din ţară, care să aibă de scop respectarea acelei legi.

Propunerea Dlui Vernescu, pusă la vot, a fost primită in aplausele unanime ale asistenţilor.

Vom anunţa in curênd epoca intrunirei acestui congres.

BIBLIOGRAFIE

Bucuresci. — Typ. Curţei Regale, pr. F. Göbl Fii, Pasagiul Român, 12.

ANUL XII. — Nr. 82. DUMINICA 13 NOEMBRE 1883

DREPTUL

LEGISLATIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENTIA — ECONOMIE POLITICA

Prim-Redactor: DEMETRU C. POPESCU

ESE DE DOUE ORI PE SEPTEMANA

Redactor-Administrator: NICOLAE CHRISTESCU

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA ḌIARULUI, PASAGIUL ROMAN, 10

ABONAMENTELE se fac pe an şi pe jumĕtate de an: la 1iu Decembre şi 1iu Maiu. De la 1iu Iulie pênĕ la 20 August ḑiarul nu apare.

Anunţuri: linia 40 bani. *Scrisorile nefrancate se refusă* Un numĕr 50 bani

COSTUL ABONAMENTULUI Pe an, 40 lei; pe jumĕtate an, 20 lei. *Studenţiĭ plătesc pe jumĕtate* Pentru străinĕtate se adaogă timbrul postal.

SUMAR

TITLUL III

DESPRE CONTRACTE SAU CONVENŢIUNI

(Urmare)

420. Ce să ḑicem pentru donaţiunile remuneratóre sau oneróse? Soluţiunea mi se pare simplă, indată ce nu voesci să o dai absolută.

Este vorba aci de un contract oneros in parte şi in parte gratuit. Şi nu inţelegem ce vrea să ḑică D. Demolombe când ḑice că le asimiléză cu zestrea indată ce constitue adevĕrate donaţiuni, cu tot caracterul lor de remuneratóre sau oneróse.

Ceea ce credem este că, mai antâiu de tóte, judecătorul faptelor va avé să constate daca donaţiunea ce se atacă este remunerarea unor servicie aduse, sau daca sarcinele sunt seriόse şi in ce mĕsură.

Căci intru cât, cu tot numele lui de donaţiune, contractul va fi uă remunerare, or va avé sarcine seriόse, este cu titlu oneros, şi nu se póte strica de cât daca terţiul a fost de rea credinţă.

Cât pentru donaţiunile mutuale, adică actele prin cari dăruesc unei persóne cu condiţiune ca şi ea să 'mi dăruéscă mie, aceste acte sunt donaţiuni curate, n'au nimic oneros intr'ênsele şi, prin urmare, constituesc acte cu titlu gratuit.

421. Contractul de fidejusiune a ridicat asemenea cestiunea de a sci daca este titlu gratuit sau titlu oneros.

Un debitor dă pentru altul uă cauţiune personală sau uă garanţie reală şi, prin acésta, devine insolvabil sau işi măresce insolvabilitatea.

Creditorii, cari atacă cauţiunea, ca făcută cu fraudă in paguba lor, sunt ei datori să probeze colusiunea terţiului asigurat?

Fără indouială, fidejusorul face un act de binefacere către acela in favorul căruia intervine. Déră cel ce primesce cauţiunea trebue să fiă considerat că a primit cu titlu gratuit?

Cestiunea ar puté să pară indouiósă, de óre ce cel ce primesce uă cauţiune străină nu dă nimic in schimb fidejusorului.

Cu tóte acestea, este lesne de inţeles că, daca fidejusorul nu ia nimic pentru sine, déră ia pentru persóna pentru care dă cauţiune, şi daca cel ce primesce cauţiunea nu dă nimic acestuia, déră dă aceluia pentru care a primit asigurarea.

Aşa a judecat şi Curtea de casaţiune din Francia la 13 Marte 1854: «Creditorii nu pot cere revocarea cauţiunei prin acţiunea Pauliană, de cât daca creditorul in folosul căruia s'a constituit a participat la frauda debitorului, cauţiunea neputênd fi considerată ca act cu titlu gratuit in privinţa creditorului.» (Dev. 1855, I, 751.)

422. Afară de deosebirea fundamentală intre actele cu titlu oneros şi actele cu titlu gratuit, sunt mai multe texte de lege cari supun acţiunea Pauliană la indeplinirea unor condiţiuni cari ingreuéză eserciţiul ei, şi sunt, din contra, altele cari o scutesc de condiţiunile de cari am vorbit şi uşuréză invederat posiţiunea creditorilor cari o intentă.

Astfel, daca art. 562 şi 699 Cod. civil, cari permit creditorilor usufructuarului şi ai mostenitorilor să atace renunţarea la usufruct sau la mostenire făcută de debitor in paguba lor, nu constitue, cel puţin in doctrina pe care am susţinut'o conformandu-ne majorităţei autorilor, de cât uă simplă aplicaţiune a art. 975 Cod. civil, déră art. 785 Cod. civil, care arată in ce cas creditorii unuia din copărtaşi pot să atace partagiul făcut, cu viclenie, in paguba lor, constitue uă ingreunare a acestei acţiuni, de óre ce nu le permite să o esercite de cât daca partagiul s'ar fi făcut in lipsa lor şi contra oposiţiunei lor formale.

Şi, din contra, art. 194 şi urm. Codul comercial constitue uă uşurare a eserciţiului acţiunei Pauliane, de óre ce declară nule de drept actele de cari vorbesce, indată ce vor fi fost săvêrşite dupe incetarea plăţilor, adică coprind uă presumpţiune legală de fraudă care nu póte fi combătută cu proba contrarie.

423. In textele citate, legiuitorul se esprimă lămurit şi putem inţelege lesne ce a decis. Déră écă ivindu-se dificultăţi. Şi, mai ântâiu, ce insemnéză art. 976 Cod. civil ?

Acest text este conceput astfel :

«Cu tóte acestea, creditorii sunt datori, pentru drepturile enunţate la titlul Succesiunei, acela al Contractului de căsătorie şi al Drepturilor respective ale socilor, să se conforme cu regulele coprinse intr'ênsele.»

Oratorul guvernului, in espunerea de motive, a esplicat astfel acest articol :

«Totuşi n'am voit ca creditorii să pótă turbura linistea familiilor atacând nisce acte cari sunt necesare, acte ce sunt presupuşi că au cunoscut şi in cari li se dă dreptul numai să intervie ca să'şi apere drepturile lor. Aceste casuri sunt prevĕdute de Codul civil. Astfel este acela al unui comostenitor, ai cărui creditori pot a se opune să nu se procédă la facerea partagiului succesiunei ce a primit in lipsa lor şi a interveni la partagiu cu cheltuiala lor, déră fără să aibă dreptul de a ataca partagiul făcut, afară numai daca s'a procedat fără să se ţie sémă de opunerea lor.»

Astfel, când vorbesce de succesiuni, art. 976 Codul civil se refere la art. 785 Codul civil, care spune in adevĕr ce trebúe să facă creditorii in facia unui partagiu al debitorului lor.

Déră la titlul Contractului de căsătorie şi Drepturilor respective ale socilor nu găsim nimic.

Trebue să dicem că, pentru aceste materii, creditorii n'au acţiunea Pauliană, de óre ce legea, la titlurile amintite, nu le-o acordă in mod formal?

Nu, fără indouială; suntem datori să aplicăm principiul art. 975 peste tot unde nu găsim esceptiuni in lege.

De bună sémă articolul nostru se refere la art. 633 Proc. civilă care limitéză la un an, dupe publicaţiuni, dreptul creditorilor de a ataca separarea de bunuri. (Demolombe, XXV, Nr. 168; Laurent, XVI, Nr. 474.)

424. Mult mai anevoe de priceput este art. 1843 Cod. civil :

«Creditorii şi veri ce altă persónă interesată pot să opună prescripţiunea câstigată debitorului sau codebitorului lor, or proprietarului, chiar şi daca acel debitor, codebitor sau proprietar renunţă la dênsa.»

Acest articol recunósce fără indouială persónelor interesate dreptul de a invoca prescripţiunea câstigată de debitor, codebitor sau proprietar, in casul in care acestia n'au renunţat la dênsa, conform art. 974 Cod. civil ; déră dă el acestora dreptul de a invoca prescripţiunea câstigată, chiar dupe ce debitorul, codebitorul sau proprietarul a renunţat la dênsa ?

Ecă prima cestiune ce ridică acest articol. Art. 1843, susţine Vazeille, prevede douĕ ipotese: aceea in care debitorul n'a renunţat incă la prescripţiune, şi aceea in care debitorul este in momentul de a renunţa. In casul ântâiu, lucrurile fiind intregi, creditorul şi ceilalţi interesaţi pot să invóce prescripţiunea in numele debitorului lor prin aplicaţiunea art. 974 Cod. civil. In casul al doilea, daca cei interesaţi au intervenit in instanţa in care debitorul sau proprietarul renunţă, pot incă să invóce prescripţiunea, chiar in momentul in care renunţarea se produce. Déră dupe ce debitorul, codebitorul sau proprietarul a renunţat la prescripţiune, cei interesaţi nu mai pot ataca renunţarea prin acţiunea Pauliană.

Pentru că acţiunea Pauliană implică neapărat frauda din partea acelui al cărui act se atacă, şi este cu neputinţă să se vadă frauda intr'uă renunţare la prescripţiune. Renunţarea la prescripţiune nu póte constitui uă fraudă, este un act de dreptate şi de bună credinţă. De aceea legiuitorul voesce ca acest act să rĕmână absolut liber şi să nu fiă supus la controlul creditorilor. (Bordeaux 21 Marte 1846, Dev. 1846, II, 545 ; vedi şi nota ce insocesce acéstă decisiune.)

Déră acéstă opiniune este astădi aprópe părăsită. Şi, in adevĕr, daca legiuitorul ar fi considerat prescripţiunea ca un drept esclusiv personal, ca un act de consciinţă liber de controlul creditorilor, nu s'ar fi mulţumit să oprescă pe creditori de a ataca renunţarea făcută de debitor, ci 'i-ar fi oprit şi de a invoca prescripţiunea câstigată de debitorul lor :

« Daca nu poţi să critici renunţarea ce am făcut, dice Marcadé, pentru că consciinţa mea este singurul ei judecător, cum ai puté să mĕ oprescí de a renunţa ?» Şi adaogă : « Textul articolului nostru nu este mai puţin hotăritor de cât spiritul lui, când dice că creditorii pot să opue prescripţiunea *de şi debitorul renunţă...*, căci este prea liber să traduci cuvintele : *un debitor care renunţă*, prin cuvintele : *un debitor care nu renunţă.*»

De uă parte, in adevĕr, nu putem crede că legiuitorul 'şi-a dat ostenéla să scrie un text numai pentru momentul cel scurt in care debitorul renunţă, cu atât mai mult, cu cât aceeaşi espresiune intrebuinţată de art. 699 Cod.

civil insemnéză fără indouială un debitor care a renunţat.

Şi, de altă parte, renunţarea la prescripţiune este uă adevĕrată instrăinare, de óre-ce prescripţiunea este un mod de a dobêndi proprietatea, este uă instrăinare fără causă, uă adevĕrată liberalitate, şi generositatea este un sentiment rĕu când se esercită in paguba altora.

Astfel, mai toţi jurisconsulţii se unesc a decide că creditorul, usufructuarul şi ceialţi interesaţi au nu numai dreptul de a invoca prescripţiunea câstigată de debitor, codebitor sau proprieter in casul in care acesta tace, lucrând in puterea art. 974 Cod. civil, déră au incă dreptul de a invoca acea prescripţiune chiar dupe ce debitorul a renunţat la dênsa.

425. Ba incă D. Laurent crede că, pentru acésta, n'au nici măcar trebuinţă să atace renunţarea făcută de debitor, codebitor sau proprietar ca cum n'ar fi esistat.

Şi in adevĕr Bigot-Préameneu, in espunerea de motive a acestui articol ḑice: «Ar fi uă eróre de a crede că prescripţiunea n'are efect de cât intru cât a fost invocată de cel ce a câstigat'o şi că este uă facultate personală a acestuia. Prescripţiunea stabilesce sau liberaţiunea, sau proprietatea, şi creditorii pot să esercite drepturile şi acţiunile debitorului lor afară de acelea ce 'i sunt esclusiv personale; urméză de aci că creditorii pot să invóce prescripţiunea câstigată de debitorul lor, de şi acesta renunţă la dênsa.»

Ca usufructuarul, codebitorul şi cauţiunea să pótă invoca prescripţiunea dobêndită de proprietar, codebitor sau debitor principal, fără să ţie sémă de renunţarea făcută de acesta, acésta se inţelege fórte uşor: toţi acestia sunt terţii şi renunţarea nu 'i póte vătĕma.

Déră, alta este posiţiunea creditorilor chirografari: ei nu au alte drepturi de cât pe ale debitorului lor şi actele acestuia le sunt oposabile. Ei nu pot déră, dupe principiele dreptului, să nu ţie sémă de renunţarea făcută de debitorul lor, şi singurul mijloc al lor de a se apăra contra unui act al acestuia care 'i păgubesce, este de a sfărima acel act prin acţiunea Pauliană.

Art. 1843 nu póte déră să 'i dispenseze de acéstă necesitate juridică, dupe cum crede D. Laurent, şi sunt datori să céră nulitatea renunţărei debitorului pentru a puté invoca prescripţiunea. (Laurent, XXXII, pag. 218 şi urm.)

426. Trebue să conchidem de aci că creditorii trebue, pentru a invoca prescripţiunea câstigată de debitorul lor, să probeze frauda debitorului, daca nu şi colusiunea terţiului?

Acéstă opiniune este susţinută de autorităţi insemnate, fiă in doctrină, fiă in jurisprudenţă.

Nimeni nu cere, in adevĕr, proba colusiunei. Acésta nici nu s'ar puté, de óre ce renunţarea este de cele mai multe ori un act unilateral, care, prin urmare, nu implică uă inţelegere prealabilă intre debitor şi terţii. Déră, afară de acésta, cum nu este un act comutativ, interesat de uă parte şi de alta, este asemănat cu uă liberalitate.

Nu se cere déră colusiunea terţiului care profită de renunţare.

Se cere insă frauda debitorului renunţător. Déră şi aci opiniunea de care vorbim este favorabilă creditorilor şi se mulţumesce ca ei să probeze numai prejudiciul ce au incercat, remânênd ca debitorul insuşi să probeze sau că nu cunoscea prescripţiunea, sau că renunţarea sa a fost un act de dreptate, éră nu uă manoperă frauduló̆să. (Marcadé.)

Ori-cât de imblânḑit ar fi acest sistem, textul art. 1843 'l respinge. Legea nu cere de cât proba prejudiciului, nu şi pe a fraudei, de óre-ce recunósce dreptul de a invoca prescripţiunea tutulor celor interesaţi, puind astfel pe creditorii chirografari absolut pe aceeaşi linie cu terţii cari n'au nevoe să invóce acţiunea Pauliană şi cari, prin urmare, nu sunt obligaţi in nici un cas să probeze frauda renunţătorului.

Legea, in adevĕr, a avut un cuvênt fórte puternic ca să scutéscă in acéstă privinţă pe creditori de a proba frauda debitorului, şi acest cuvênt este că frauda nu se póte dovedi când e vorba de uă renunţare la prescripţiune.

Şi, mai ântâiu, in casul in care debitorul s'a lăsat a fi condemnat fără să invóce prescripţiunea, când să probeze creditorii că debitorul lor cunoscea prescripţiunea pe care n'a voit să o invóce?

Afară de acésta, cum vor proba ei că renunţarea la prescripţiune a fost din partea lui un act de fraudă, éră nu un act de dreptate, uă mărturisire sinceră a consciinţei lor?

Şi, in sfêrşit, renunţarea la prescripţiune nu implică intenţiunea de a dărui, care constitue titlul gratuit, şi, prin urmare, ar fi trebuit să se probeze şi colusiunea celui ce a beneficiat de prescripţiune, lucru absolut imposibil, de óre-ce renunţarea la prescripţiune este un act unilateral, de multe ori uă simplă omisiune care, prin urmare, nu presupune inţelegere prealabilă intre cel ce a renunţat şi cel ce a folosit de renunţare.

De aceea, doctrina şi jurisprudenţa se invoesc a crede că art. 1843 scutesce pe creditorii cari cer revocarea renunţărei făcute in paguba lor de a proba frauda debitorului renunţător, cu atât mai mult colusiunea cu terţiul care a profitat de renunţare. (Demolombe, XXV, 223; Bordeaux 21 Marte 1846, Dev. 1846, II, 545, veḑi şi observaţiunile; Orléans 27 Februarie 1855, Dev. 1855, II, 234; Casaţiune 21 Decembre 1859, Dalloz 1861, I, 265.)

427. Déră, atunci, care este deosebirea intre acest sistem pe care D. Laurent il combate şi sistemul pe care 'l propune acest eminent jurisconsult?

Intr'un cas şi intr'altul, simplii creditori chirografari pot să invóce prescripţiunea câstigată de debitorul lor prin acésta chiar că au interes şi fără să aibă nevoe a

proba frauda debitorului renunţător nici colusiunea cu terţiul.

Majoritatea autorilor insă susţine că creditorii au trebuinţă să céră revocarea renunţărei făcută de debitor, pe când D. Laurent crede că acésta este de prisos.

Nu este aci numai uă discuţiune de vorbe ?

Nu, fără indouială, şi consecuenţele practice ale fie-cărei idei sunt fórte deosebite.

Daca am primi in adevĕr idea Dlui Laurent, ar trebui să ḑicem că toţi creditorii, ori-cari ar fi, pot să invóce prescripţiunea câstigată de debitorul lor, de óre-ce, dupe părerea pe care am primit'o şi noi, numai acei creditori pot să invóce prescripţiunea câstigată de debitor, cari au calitatea să intente acţiunea Pauliană contra renunţărei, deci, in regulă generală, numai creditorii anteriori renunţărei.

Un creditor posterior renunţărei póte să aibă interes de a invoca prescripţiunea câstigată de debitorul sĕu, déră nu are dreptul de a o invoca, de óre-ce n'a putut fi vătĕmat prin renunţarea debitorului: in momentul in care a devenit el creditor, bunul prescris eşise din patrimoniul debitorului şi n'a servit nici uă dată ca asigurare a creanţei sale. Cu ce drept ar veni el să revendice un bun asupra căruia n'a avut nici uă dată drept ?

Acest lucru este adevĕrat pentru debitor, cum este adevĕrat şi pentru cei-alţi interesaţi de cari vorbesce art 1843 Cod. civil. Usufructuarul are drept să invóce prescripţiunea câstigată de proprietarul nud, de şi acesta a renunţat, cu uă condiţiune insă, ca dreptul lui de usufruct să fiă anterior renunţărei. Daca insă un proprietar mai ântâiu renunţă la prescripţiune şi pe urmă constitue un usufruct, este invederat că usufructuarul nu mai póte invoca prescripţiunea, de óre-ce imobilul eşise din patrimoniul debitorului in momentul in care usufructul a fost constituit.

(Va urma) **Gr. G. Peucescu**

JURISPRUDENŢA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAŢIUNE ŞI JUSTIŢIE
SECŢIUNI UNITE

Şedinţa din 20 Octombre 1883

Preşedinţa Dlui Al. Creţescu, prim-preşedinte

Sotir Nuşea şi Panait Carvunari cu Haritina Gigârtu şi altul

CERTIFICATE DE PAUPERTATE. — DOMICILIU. — RECURS. — NEADMISIBILITATE. — ART. 30 LEGEA TIMBRULUI ŞI ART. 46 DIN LEGEA CURŢEI DE CASAŢIUNE.

Certificatele de paupertate se liberéză valabil numai de autoritatea comunală a domiciliului persónelor ce se servesc de asemenea acte.

Este neadmisibil recursul făcut in virtutea unui act de paupertate liberat de uă comună unde recurentul nu'şi are domiciliul.

Nr. 6. — Respins, ca inadmisibil, recursul făcut de Sotir Nuşea şi Panait Carvunari contra decisiunei Curţei de apel din Bucuresci, secţiunea II, cu Nr. 34, din 1883, pronunţată in procesul cu DD. Haritina Gigârtu şi colonel Gigârtu, pentru mostenire.

S'au ascultat : DD. Gr. G. Peucescu şi A. Antimescu, avocaţii intimaţilor, in desvoltarea escepţiunei de neadmisibilitatea recursului, intemeiată pe motivul că, fiind constant prin acte judecătoresci că recurenţii sunt străini şi n'au domiciliu in România, certificatul de paupertate al Primăriei capitalei nu póte să 'i scutéscă de plata taxei cerută de art. 30 legea timbrului; D. D. Giani, avocatul recurenţilor, in combaterea escepţiunei.

Curtea, deliberând :

Avênd in vedere că din combinaţiunea art. 30 din legea timbrului şi art. 46 din legea Curţei de casaţiune resultă că certificatele de paupertate trebue să emane de la autoritatea comunală a locului unde 'şi are domiciliul persóna care 'l invócă, de óre ce in altă parte nu se póte sci daca acea persónă e săracă; că, in speciă, recurenţii au produs pe lêngă cererea lor de recurs un certificat de paupertate liberat de primarul comunei Bucuresci; că se constată din hotărirea Tribunalului Ilfov, cu data de 19 Decembre 1880, că domiciliul lor nu este in Bucuresci, fiind că 'i-a obligat la cauţiunea *judicatum solvi*, cauţiune ce sunt datori a depune, daca cel interesat o cere, numai străinii ce n'au domiciliu in România; că, prin urmare, certificatul presentat pe lêngă recurs, nefiind dat de autoritatea competentă a locului unde recurenţii 'şi-au domiciliul, n'are nici uă valóre;

Pentru aceste motive, admite escepţiunea ca bine intemeiată şi, in consecuenţă, declară inadmisibil recursul făcut, etc.

INALTA CURTE DE CASAŢIUNE ŞI JUSTIŢIE, SECŢ. I

Şedinţa din 21 Octombre 1883

Preşedinţa Dlui C. E. Schina, preşedinte

Chr. Dumitrescu cu Stoina Bogdănescu

SECUESTRU JUDICIAR. — INDIVISIUNE. — SE PÓTE ORDONA ACÉSTA MESURA. — ART. 1632 ŞI 1636 COD. CIVIL. — CASARE.

Secuestrul judiciar se póte ordona asupra unui imobil ce se posedă in indivisiune.

Nr. 251. — Casată, in urma recursului făcut de D. Chr. Dumitrescu, decisiunea Curţei de apel din Focşani, secţiunea II, cu Nr. 130, din 1882, dată in procesul ce are cu Stoica Bogdănescu, pentru aplicarea unui secuestru judiciar.

S'au ascultat ; D. Al. Degre, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă ; D. B. Obedénu, avocatul recuren-

tului, in desvoltarea motivelor de casare; D. D. Chebapcea, avocatul intimatului, in combateri.

Curtea, deliberând :

Asupra mijlocului de casare :

„Motivul recursului este că Curtea a violat art. 1636 Cod. civil, când a decis in principiu că nu se póte, conform art. 1636, aplica secuestru judiciar pe un imobil posedat in indivisiune, căci fie-care proprietar are drept asupra fie-cărei molecule din care se compune imobilul. Interpretarea este fórte eronată, căci, daca se póte vinde de un coproprietar partea sa indivisă intr'un imobil, se póte cere şi secuestru judiciar pe acea parte când se revendică proprietatea, cum este in casul de faciă, secuestrul fiind aplicat numai in partea de imobil vêndută, nu şi pe venitul acelei părţi, in scop d'a nu se instrăina acea parte pênĕ să se judece acţiunea in revendicare a acelei părţi pe motiv de dol."

Vĕḑênd art. 1632 Cod. civil;

Considerând că legiuitorul autorisând punerea secuestrului judiciar pe un bun, mobil sau imobil, pentru a cărui proprietate se judecă douĕ sau mai multe persóne, nu deosibesce casul in care bunul in litigiu se stăpânesce de singur defendor de casul când acel bun se stăpânesce de defendor in indivisiune cu uă terţie persónă; că, in acest din urmă cas, punerea secuestrului nu póte fi impedicată prin consideraţiunea trasă din neputinţa d'a se determina porţiunea de proprietate a aceluia contra căruia se cere secuestrul, căci punerea secuestrului n'are de efect d'a modifica in nimic, in prejudiciul terţiilor coproprietari, drepturile lor de coproprietari indivisi, ci acela d'a impedica pe posesorul in indivisiune contra căruia se cere secuestrul d'a instrăina porţiunea sa indivisă pênĕ la terminarea procesului intentat de cel ce a cerut secuestru pe acea porţiune indivisă;

Considerând că resultă din decisiunea atacată cu recurs că recurentul Chr. B. Dumitrescu vênḑênd Dlui Stoica Bogdănescu, intimatul de astăḑi, uă porţiune de $^1/_3$ parte din imobilele ce 'i-au rĕmas de la defunctul sĕu părinte, cari imobile se posedă de acésta in indivisiune cu alţi doui succesori ai numitului defunct, in urmă, intentând acţiune pentru anularea vênḑărei, a şi cerut la Tribunal a se ordona secuestru pe acea porţiune pentru a nu se instrăina pênĕ la terminarea acţiunei intentate; că Curtea de apel din Focşani 'i-a respins cererea, argumentând in principiu că secuestrul judiciciar nu se póte pune pe un imobil ce se posedă in indivisiune; că, astfel fiind, Curtea a rĕu interpretat şi aplicat citatul art. 1632 Cod. civil;

Pentru aceste motive, caséză, etc.

INALTA CURTE DE CASAŢIUNE ŞI JUSTIŢIE, SECŢ. II

Şedinţa din 5 Septembre 1883

Preşedinţa Dlui Th. Rosetti, preşedinte

Burach sin Avram cu Malvina Czapkay

CITAŢIUNI. — REFUSUL RUDELOR SAU SERVITORILOR DE A LE PRIMI. — NEMERGEREA LA VECINI. — VALIDITATE. — ART. 74 PROC. CIVILA. — RESPINGERE.

Cu ocasiunea predărei citaţiunilor şi a diferitelor comunicări, daca rudele şi servitorii aflaţi la domiciliul celui chiămat refusă primirea notificărei făcute, agentul nu mai este obligat să se adreseze şi la vecini, şi, prin urmare, constatând acest refus, este in drept a lipi pe uşa celui chiămat actul de procedură.

Nr. 67. — Respins, ca nefundat, recursul făcut de Burach sin Avram contra ordonanţei de adjudicaţiune a Tribunalului Iaşi, secţiunea III, cu Nr. 28, din 1883, prin care s'a adjudecat un imobil al sĕu asupra Dnei Malvina Czapkay, creditóre ipotecară.

S'au ascultat: D. St. Silion, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă; D. P. Borş, avocatul recurentului, in desvoltarea motivului de casare; D. G. Theodoru, avocatul intimatei, in combateri.

Curtea, deliberând :

Asupra mijlocului de casare :

„Violarea art. 509 combinat cu art. 74 Proc. civilă, prescrise sub pedépsă de nulitate de art. 512 combinat cu art. 76 Proc. civilă, şi care ne autorisă a cere casarea ordonanţei de adjudicaţiune, conform art. 562, § 3, Proc. civilă.—Noĕ, debitorului urmărit, nu ni s'a comunicat afiptul de termenul vênḑărei in modul aşa dupe cum prescrie sus-citatele texte de lege; de aceea, nesciind nimic nici de licitare, nici de supralicitare, se constată din ordonanţă că nu ne-am presentat. De aveam asemenea incunosciinţare, puteam in timp util, inainte de vênḑare, să opunem mai multe lipse de formalităţi noĕ prejudiciabile."

Având in vedere că recurentul, in desvoltările făcute in instanţă asupra acestui motiv, pretinde că art. 74 Proc. civilă s'a violat in acest sens, că agentul judecătoresc n'a observat gradaţia prevĕḑută prin acel articol, şi s'a adresat numai la rudele şi servitorii recurentului, éră nu şi la vecini, pentru a 'i preda afiptul relativ la vênḑarea imobilului sĕu; că acestia refusând primirea, el, fără să incredinţeze prin procesul sĕu verbal daca a cercetat şi vecinii, a lipit afiptul pe uşă;

Considerând că art. 74 Proc. civilă, relativ la darea citaţiunilor, care se aplică şi in acéstă materie, prevede că, numai in cas când agentul judecătoresc nu găsesce la domiciliu pe vre una din rude sau cel puţin pe servitori, va da citaţiunea unui vecin, de unde resultă că, in casul când acestia, fiind presenţi, refusă primirea ei, nu mai este trebuinţă a se adresa la vecini, ci procede la formalităţile prescrise mai la vale de acel articol, adică lipesce citaţiunea pe uşa sau pe pórta casei părţei citate, incheiând despre acéstă operaţiune un proces-verbal faciă cu subcomisarul sau ajutorul poliţaiului; că, in speciă, se constată din procesul-verbal al agentului judecătoresc că numitul voind a preda la domiciliul debitorului publicaţiunea Tribunalului,

secţiunea III, cu Nr. 497, din 1882, relativă la vênḑarea imobilului sĕu, Dsa a fost absent, éră rudele şi servitorii refusând a o primi, a lipit'o pe uşă ; că prin acéstă procedare agentul judecătoresc s'a conformat intocmai dispoşiţiunilor articolului citat, de óre-ce, din momentul ce rudele şi servitorii cari au fost presenţi au refusat primirea, nu mai era trebuinţă a se adresa la vecini, şi déră mijlocul invocat este nefundat ;

Pentru aceste motive, respinge, etc.

Şedinţa din 4 Octombre 1883

Preşedinţa Dlui Th. Rosetti, preşedinte

Al. A. Niculescu cu doctorul Alexianu

ADJUDICARE. — NEDEPUNEREA PREŢULUI IN TERMEN. — INCHEIAREA TRIBUNALULUI PENTRU REVÊNḐARE. — PRIMIREA PREŢULUI INAINTE DE NOUA LICITAŢIUNE. — ESCES DE PUTERE. — ART. 551 şi 553—556 PROC. CIVILA. — CASARE.

De şi pentru nedepunerea preţului in termenul prevĕḑut de art. 551 Proc. civilă nu se pronunţă resiliarea de drept a adjudicaţiunei, cu tóte acestea, daca creditorul urmăritor a cerut şi Tribunalul a incuviinţat revênḑarea in socotéla adjudicatarului, nu se mai póte reveni, inainte de ḑiua fixată, asupra unei asemenea mĕsuri.

Se comite déră un esces de putere când Tribunalul de urmărire, dupe ce constată resiliarea şi pune imobilul in revênḑare, primesce depunerea preţului făcută in urmă de adjudicatar şi 'i liberéză ordonanţa, fără să astepte noua licitaţiune deja fixată.

Nr. 84. — Casată, dupe uă divergenţă, in urma recursului făcut de D. Al. A. Niculescu, ordonanţa de adjudicaţiune a Tribunalului Ilfov, secţiunea de notariat, cu Nr. 675, din 1883, prin care s'a adjudicat un imobil al sĕu asupra Dlui doctor Alexianu, ca representant al minorilor sĕi fii, dupe urmărirea Dlui G. H. Teodorache, creditor ipotecar.

S'au ascultat : D. C. C. Stefănescu, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă ; D. B. Brătianu, avocatul recurentului, in desvoltarea motivului de casare rĕmas in divergenţă ; D. C. Disescu, avocatul intimatului, in combateri ; D. G. Filitti, procuror general, in conclusiunile sale.

Curtea, deliberând :

Asupra mijlocului de casare :

„ Tribunalul Ilfov secţiunea de notariat comite un esces de putere şi in acelaşi timp violéză dispoşiţiunile art. 551, 553, 554, 555, 556 şi urm. Proc. civilă, combinat cu art. 562 când, in urma incuviinţărei prin jurnalul cu Nr. 2115, din 24 Marte 1883, d'a se scóte imobilul in vênḑare pe comptul adjudicatarului doctorului Alexianu pentru nedepunerea preţului in termenul prevĕḑut de art. 551, admite la 9 Aprilie 1883, peste patru luni aprópe de la adjudicaţiune, pe doctorul Alexianu a depune preţul in dispreţul hotărirei de vênḑare a imobilului, hotărire de care nici face menţiune in ordonanţa de adjudicaţiune."

Considerând că se constată in fapt că D. G. H. Teodorache, ca creditor ipotecar, urmărind un imobil al recurentului, care s'a adjudicat definitiv asupra doctorului Alexianu, adjudicatarul n'a depus preţul in intrul termenului prescris de art. 551 Proc. civilă şi Tribunalul, in urma cererei creditorului urmăritor, a pus imobilul din nou in vênḑare, defigênd in acelaşi timp termenul nouei vênḑări ; că, mai 'nainte de acest termen, creditorul urmăritor retractându'şi cererea ce făcuse, Tribunalul, fără a astepta ḑiua defiptă pentru adjudicaţiune, a revocat dispoşiţiunile luate anteriormente şi a liberat ordonanţa de adjudicaţiune in persóna doctorului Alexianu ;

Considerând că de şi dupe art. 553 Proc. civilă, in casul când părţile interesate nu fac nici uă cerere de revênḑare, e facultativ pentru Tribunal d'a pune din nou imobilul in vênḑare ;

Considerând insă că, in speciă, s'a făcut uă cerere de asemenea natură, in urma căreia a intervenit uă hotărire a Tribunalului care ordona punerea in vênḑare pentru nedepunerea preţului in termenul util ; că uă asemenea hotărire implică resoluţiunea vênḑărei ; că déră nu se mai putea anula efectul acelei hotăriri prin retractarea făcută de parte, de óre ce uă dată instanţa legată intre creditor, debitor şi persónele cari aveau interes in causă, Tribunalul nu mai putea să manţină pe vechiul adjudicatar de cât cu condiţiune d'a face uă nouă licitaţiune la care să nu se fi dat un preţ mai mare ; că, prin urmare, Tribunalul ; revocând hotărirea ce luase pentru punerea din nou in vênḑare a acelui imobil, fără să astepte resultatul licitaţiunei, a violat textele de lege citate in mijlocul de recurs, comiţênd in acelaşi timp şi un esces de putere, şi déră mijlocul invocat este intemeiat ;

Pentru aceste motive, caséză, etc.

CURTEA DE APEL DIN BUCURESCI, SECŢIUNEA III

Şedinţa din 18 Octombre 1883

Preşedinţa Dlui Al. Filitis, preşedinte

St. Constantinescu cu Ioniţă Dumitrescu

ADJUDICAŢIUNE. — CONTRACTE DE ARENDARE. — PUNEREA IN VEDERE LA LICITAŢIUNE. — OPOSABILITATE. — ART. 516 PROC. CIVILA.

Adjudicatarul este in drept, ca şi creditorul urmăritor, a cere desfiinţarea contractelor făcute

de către debitor in urma publicaţiunilor urmărirei.

Cu tóte acestea, daca prin actul format in aceste condiţiuni se recunósce uă convenţiune anterióră valabilă, nu se mai póte cere nulitatea ei. Mai ales daca chiar nu póte pretinde vre uă pagubă adjudicatarul, căruia, la ḑiua licitaţiunei, 'i s'a pus in vedere contractarea esistentă.

Nr. 202. — D. St. Constantinescu, de uă parte, şi D. Ioniţă Dumitrescu, de alta, au făcut apel in contra sentinţei Tribunalului din Ilfov, secţiunea comercială, cu Nr. 97, din 1882, dată in procesul ce au pentru anularea unui contract.

D. Stefan Constantinescu a fost representat de D. avocat Em. Protopopescu-Pake, éră D. Ioniţă Dumitrescu s'a presentat in persónă, fiind asistat de D. avocat C. I. Stoicescu.

Curtea,

Avênd in vedere că D. Constantinescu, devenind adjudicatarul otelului Moldo-Român, situat in Bucuresci, strada Sfinţii, Nr. 39, in Maiu 1882, a cerut la Tribunal espulsarea din ḑisul imobil a Dlui Ioniţă Dumitrescu şi condemnarea lui la plata chiriei pe un an, cât adică a ocupat şi esploatat otelul de la punerea sa in posesiune, pe motiv că contractul de locaţiune de care se prevaléză chiriaşul, fiind făcut dupe publicaţiuni, nu se póte ţine in sémă;

Considerând că din art. 516 Proc. civilă resultă că numai creditorii urmăritori sunt autorisaţi a cere anularea contractului de inchiriare făcut de debitor dupe publicaţiuni;

Considerând insă că din principiele generale reese că şi adjudicatarul póte formula uă atare acţiune când, din causa contractului, 'i s'ar fi pricinuit veri uă pagubă, căci in cas contrariu acţiunea ar fi lipsită de interes;

Considerând, in specią, că D. Dumitrescu presentă, pentru stabilirea drepturilor sale de chiriaş anterior publicaţiunilor: 1° un contract autentic cu data de 11 Maiu 1882, cu Nr. 2120, intervenit intre dênsul şi Teresa Petrescu, debitórea espropriată, prin care, pe de uă parte, se recunósce esistenţa contractului de la 26 Octombre 1881, legalisat de comisia culórei de roşu la Nr. 3578, pe termen de doui ani incepĕtori de la acea dată, adică inainte de publicaţiuni, şi respunderea chiriei pe intreg acel period, éră pe de alta, se prorogă locaţiunea incă pe trei ani viitori; 2° certificatul comisiei secţiunei XVIII din capitală, din care asemenea resultă că s'a presentat de sus ḑisele părţi un contract, in condiţiunile enunţate, spre legalisare, ceea ce s'a şi efectuat la 2 Octombre 1881; că, pe lêngă acestea, contractul in cestiune s'a pus in esecutare incă de la 26 Octombre 1881, aflându-se locatarul şi actualmente in esercitiul dreptului sĕu, fapt necontestat de D. Constantinescu; că, in facia presentelor acte, argumentul invocat de adjudicatar spre inlăturarea acestor dovedi, că contractul autentic cu Nr. 2120 fiind incheiat posterior publicaţiunilor, este nul in intreg şi, prin urmare, că n'ar puté valora ca recunóscere, este neintemeiat, pentru că chiar de ar fi Dsa in drept a opune acéstă nulitate, insă neinterḑicênd nici un text de lege ca părţile să intrunéscă in acelaşi titlu douĕ sau mai multe convenţiuni distincte una de alta, urméză că daca una din ele ar fi isbită de veri uă nulitate, actul va face probă completă intru cât privesce pe celelalte, căci altmintrelea s'ar nesocoti uă convenţiune valabil contractată de persóne capabile; că, in casul de faciă, actul autentic coprinḑênd recunóscerea unei convenţiuni anteriótre şi uă prelungire de locaţiune pe un nou period, este cert că nu ar puté fi declarată recunóscerea de inesistentă, numai pentru că prorogaţiunea pênĕ la 1886 este făcută posterior publicaţiunilor, căci avem douĕ stipulaţiuni cu totul independente, putênd fie-care a fi valabil probate cu actul ce le conţine;

Considerând că recunóscerea contractului de la 1881 prin actul autentic dispenséză de a se presenta insuşi titlul primordial, pe câtă vreme, in conformitate cu dispoşiţiunile art. 1189, alin. 1 Cod. civil, recunóscerea coprinde causa, obiectul, quantumul chiriei, durata locaţiunei şi respunderea chiriei, cu un cuvênt tóte dispoşiţiunile contractului primordial; că esistenţa titlului precedent se dovedesce cu menţionatul estract al comisiei, precum şi cu esecutarea contractului;

Considerând că, independent de tóte acestea, adjudicatarul nu probéză veri uă pagubă suferită din causa contractului, de óre ce la licitaţiune locatarul s'a presentat şi convenţiunea pe care o atacă D. Constantinescu 'i-a fost pusă in vedere, dupe cum resultă din ordonanţa de adjudicare, şi deci, făcêndu'şi calculul, a oferit preţul in consecuenţă;

Considerând că este inesactă afirmaţiunea noului proprietar, cum că la licitaţiune s'a declarat nulitatea contractului, pentru că de nicăieri nu reese acésta; că obiecţiunea Dlui avocat Antimescu, făcută in trécût, că actul este posterior publicaţiunilor, nu duce la soluţiunea cestiunei, fiind că nedându-se atunci nici uă hotărire judecătorécsă, invederat că concurenţii au dat preţul in vederea eventualităţei unui proces; că, astfel fiind, adjudicatarul nu este fundat in cererea sa de a se resilia contratul pe primul period de doui ani şi de a se condemna chiriaşul la plata locaţiunei pe un an;

Considerând că, intru cât privesce apelul Dlui Dumitrescu, de a 'i se respecta contractul şi pe cei-alţi trei ani viitori, este inadmisibil, pentru că la Tribunal recunoscênd insuşi nefiinţa prelungirei locaţiunei pe acest ultim period, implicit a renunţat la dênsul şi, luându-se act despre declaraţiunea sa, nu mai póte reveni in apel;

Pentru aceste motive, respinge ambele apeluri, etc.

Semnaţi: Al. Filitis, G. D. Economu. Al. Stoicescu, I. Dendrino, Ath. C. Kivu.

JURISPRUDENŢA STRAINA

CURTEA DE APEL DIN LIMOGES, SECŢIUNEA III

Audienţa din 10 August 1883

Preşedinţa Dlui Charles Ardant, preşedinte

Socii Panet cu socii Ferrand şi alta

RESPONSABILITATEA STAPANULUI IN CAS DE INCENDIU CAUSAT DE UN SERVITOR. — INTERPRETAREA ART. 1384 COD. CIVIL.

De şi in principiu stăpânii şi comitenţii sunt responsabili de pagubele causate de servitorii lor, totuşi acéstă responsabilitate nu are loc de cât numai pentru pagubele causate de către servitori cu ocasiunea funcţiunei la care ei au fost intrebuinţaţi.

In speciă, stăpânii nu sunt respundĕtori de un fapt ce nu are nici uă legătură cu serviciul comandat, spre esemplu, de pagubele causate printr'un incendiu pus din rea voinţă de către un servitor.

Curtea,

In ceea ce privesce pe socii Ferrand :

Considerând că principiul ce reguléză materia este că stăpânul e civilmente responsabil ori de câte-ori faptul delictos a fost săvêrşit de servitor cu ocasiunea indeplinirei serviciului ce 'i era incredinţat, căci in acest cas servitorul este presupus a fi intermediarul aceluia care 'l-a comandat in mod espres sau tacit; că insă este cu totul altfel in casul când servitorul comite uă crimă, şi mai ales atunci când nu esistă nici un raport nici vre uă corelaţiune intre serviciul ce 'i s'a comandat şi crima ce a săvêrşit ;

Considerând déră că urméză a se verifica daca Anna Vinzaut a pus foc casei socilor Panet indeplinind vre un act al funcţiunei sale ;

Considerând că, din actele aflate in dosarul criminal şi mai cu sémă din mărturisirile făcute cu ocasiunea interogatoriului luat de judele de instrucţiune la 8 Iunie 1882, resultă că Anna Vinzaut in ḑiua de 17 Maiu cu intenţiune a pus foc la invelitórea caselor socilor Ferrand, la care dênsa se afla in serviciu, foc care a distrus intréga casă a stăpânilor sĕi precum şi aceea a socilor Panet ;

Considerând că este imposibil a se susţine, in presenta acestor fapte, că Anna Vinzaut indeplinea un act al indatoririlor sale atunci când ea cu voinţă a pus foc caselor socilor Ferrand; că, prin urmare, responsabilitatea prevĕḑută de art. 1384 nu póte să fiă aplicabilă stăpânilor sĕi, cari nu pot fi ţinuţi de nici uă reparaţiune civilă, de óre cu nici un chip ei nu au dat loc prejudiciului de care se plâng reclamanţii şi nu au comis nici uă greşélă care să le pótă fi imputabilă; că ei au fost cea d'ântâiu victimă, intru cât casa lor a fost cu desăvêrşire distrusă, şi ei nu pot respunde de un fapt ce nu are nici uă corelaţiune cu serviciul ce 'i comandase şi pe care nici că 'l puteau impedica, intru cât ea a săvêrşit diversele crime de incendiare, pentru cari a şi fost tradusă inaintea Curţei cu juraţi, cu uă abilitate care a putut inşela supraveghiarea tutulor acelor ce o incongiurau; că uă asemenea interpretare ar avé de efect să intindă asupra stăpânilor uă responsalitate ilimitată; că uă consecuenţă atât de rigurósă nu póte să fiă dedusă din tăcerea sau ambiguitatatea legei intr'uă materie in care responsabilităţile sunt de drept strict; că de aci trebue să conchidem că deplorabilul eveniment ce a dat nascere acţiunei in daune-interese din partea socilor Panet este resultatul unei crime săvêrşite de Anna Vinzaut in afară din cercul indatoririlor sale, şi care, prin urmare, nu póte să atragă nici uă responsabilitate din partea socilor Ferrand ;

In ceea ce privesce pe Anna Vinzaut :

Considerând că este de principiu incontestabil că minorul e ţinut să repareze pagubele causate prin faptul sĕu; că acéstă obligaţiune esistă chiar atunci când minorul este impuber; că este de datoria justiţiei de a cerceta şi decide daca minorul, chiar impuber, avea inteligenţa destul de desvoltată pentru a inţelege greşéla ce comitea, sau daca inteligenţa lui era atât de intunecată in cât faptul daunător ce el a săvêrşit să fiă asemĕnat unui cas fortuit ;

Considerând, in speciă, că din instrucţiunea criminală făcută contra Annei Vinzaut, şi mai ales din osebitele interogatorie la cari a fost supusă, resultă că in momentul când a săvêrşit incendiările ce au adus'o inaintea Curţei cu juraţi ea avea cinci-spre-ḑece ani ; că inteligenţa ei atinsese un grad suficient de desvoltare pentru ca să fi fost in stare de a judeca insemnătatea actelor ce săvêrşea, daca nu ca acte criminale, cel puţin ca acte de imprudenţă; că, prin urmare, ea este datóre să repareze prejudiciul ce a causat socilor Panet ;

Considerând că faptele articulate de reclamanţi sunt pertinente şi admisibile, şi deci urméză a se incuviinţa dovedirea lor ;

Pentru aceste motive, respinge apelul, etc.

BIBLIOGRAFIE

Bucuresci. — Typ. Curţei Regale, pr. F. Göbl Fii, Pasagiul Român, 12.

ANUL XII. — Nr. 83. JOI 17 NOEMBRE 1883

DREPTUL

LEGISLATIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENTIA — ECONOMIE POLITICA

Prim-Redactor: DEMETRU C. POPESCU

ESE DE DOUE ORI PE SEPTEMANA

Redactor-Administrator: NICOLAE CHRISTESCU

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA ḌIARULUI, PASAGIUL ROMAN, 10

ABONAMENTELE se fac pe an şi pe jumĕtate de an: la 1iu Decembre şi 1iu Maiu. De la 1iu Iulie pênĕ la 20 August ḍiarul nu apare.

Anunţuri: linia 40 bani. *Scrisorile nefrancate se refusă* Un numĕr: 50 bani

COSTUL ABONAMENTULUI Pe an, 40 lei; pe jumĕtate an, 20 lei. *Studenţii plătesc pe jumĕtate* Pentru străinĕtate se adaogă timbrul postal.

SUMAR

Despre respunderea chiriaşului, in cas de perdere sau ardere a imobilului inchiriat, in legea vechiă şi in legea nouă

Legea impune chiriaşului indatorirea de a restitui lucrul in starea in care 'l-a primit (art. 1431). Pentru a'şi puté indeplini acéstă obligaţiune, chiriaşul cată deci să ingrijéscă de lucrul inchiriat dupe cum un proprietar ingrijesce de lucrul sĕu propriu (art. 1429). Fără de acéstă obligaţiune, nu póte să esiste contract de inchiriare şi, in acéstă privinţă, legea vechiă nu presentă nici uă deosebire de cea nouă. Etă intr'adevĕr cum se esprimă Codul lui A. Donici, art. 8 de la Năimélă: „Pe cel ce primesce lucrul in năimélă, 'l indatoresce pravila să 'l păzéscă ca insuşi pe al sĕu." Eră Codul Caragea, art. 15 de la Inchirieri, ḍice: „Chiriaşul este indatorat să intrebuinţeze lucrul inchiriat ca un bun părinte de familie şi de pe tocmélă." Aceeaşi indatorire o prevede şi art. 1487 din Codul Callimach. Din acéstă obligaţiune nasce pentru chiriaş responsabilitatea sa pentru stricăciunile şi perderile intêmplate in cursul folosinţei sale, responsabilitate care incetéză numai atunci când lucrul a perit din causa vechimei, prin cas fortuit sau forţă majóră (art. 1434 şi 1448), in cari casuri proprietarul sufere pagubele: *res perit domino.*

Legea nu se mulţumesce a declara pe chiriaş responsabil, déră edictéză in acelaşi timp uă presumpţiune de culpă in contra lui, presumpţiune *juris tantum* pe care el trebue s'o dĕrime prin ori-ce soiu de dovadă contrarie: martori, presumpţiuni sau altele (art. 1202). Daca ne referim la vechia nóstră legislaţiune, vedem in acéstă privinţă uă mare deosebire intre Codul Callimach şi Codul Caragea, şi a nume: in legislaţiunea Moldovei nu se vede *a priori* acéstă presumpţiune de culpă in contra chiriaşului, căci art. 1490 şi 1492 Codul Callimach declară că luătorii in posesiune şi chiriaşii sunt responsabili pentru a lor lenevire numai in cas când lucrul inchiriat s'a stricat sau ponosit din réua lor intrebuinţare: prin urmare, dupe Codul Callimach, chiriaşul va avé numai a se apăra in contra pretenţiunilor proprietarului, care nu va avé drept la despăgubire de cât stabilind culpa chiriaşului; pe când, din contra, in Codul Caragea găsim in tocmai dispoziţiunea in vigóre şi astăḍi. Etă intr'adevĕr cum se esprimă art. 19 de la Inchirieri: „Chiriaşul sau arendaşul este dator a respunde pentru ori-ce stricăciune sau perdere ce va cerca lucrul inchiriat sau arenduit, in cursul contractului, afară numai daca va dovedi că acésta s'a pricinuit fără vre uă greşélă a lui."

Daca chiriaşul respunde in principiu de stricăciunile intêmplate in cursul folosinţei sale, aceeaşi presumpţiune de culpă trebue să esiste, ca consecuenţă logică şi naturală, când e vorba de arderea imobilului inchiriat (art. 1435), cu atât mai mult, cu cât acéstă presumpţiune, in cas de foc, se esplică şi mai mult prin impregiurarea că, mai tot-d'a-una, asemeni nenorociri sunt resultatul negligenţei sau lipsei chiar de ingrijire din partea chiriaşului: *incendium plerumque fit culpa inhabitantium.* Nu trebue insă să vedem dimpreună cu Duvergier, in acéstă presumpţiune, uă disposiţiune esceptională, ci din contra consecraţiunea principielor generale ale dreptului comun. Intr'adevĕr, uă dată ce proprietarul a stabilit esistenţa unui contract de inchiriare, nasce pentru chiriaş obligaţiunea de a restitui lucrul, şi el, in loc de a'l restitui la termenul contractului, pretinde că nu 'şi póte indeplini acéstă obligaţiune, pentru că imobilul ar fi fost distrus prin cas fortuit, spre esemplu. El face déră uă nouă propunere in judecată, el trebue deci s'o dovedéscă (art. 1169), căci art. 1434 şi 1435 nu sunt de cât aplicaţiunea directă a art. 1156, dupe care debitorul unui corp cert şi determinat este ţinut să probeze casul fortuit ce alegă. Acéstă presumpţiune de culpă este atât de logică şi de naturală, in cât o găsim in mai tóte legislaţiunile moderne şi chiar, in parte, şi in legea vechiă. Legislaţiunea spaniolă este astăḑi aprópe singura in care chiriaşul se vede apărat de acéstă presumpţiune (1).

In cât privesce legea vechiă, dupe art 20 de la Inchirieri din Codul Caragea, „se indatoréză chiriaşul la ori-ce pagubă, când focul s'a aprins dinăuntru, afară numai când el va dovedi că focul-s'a ivit dintr'uă pricină neapărată şi nebiruită, or din greşala clădirei; éră daca focul a venit din afară, stăpânului păgubesce". Prin urmare, presumpţiunea de culpă esistă, dupe Codul Caragea, in contra chiriaşului, cel puţin când focul a isbucnit dinăuntru. In legislaţiunea Moldovei, Codul Callimach este mut asupra acestei cestiuni, éră Codul lui A. Donici se esprimă astfel: „Cel ce va lua casă cu chirie prin tocmélă, ca s'o păzéscă de foc, insă făcĕnd foc cu mĕsură şi luare a minte, de se va intêmpla şi va veni foc de afară, şi nu va fi cu putinţă a se intêmpina, atunci nu se invinovăţesce; éră de se va intêmpla să se arḑă din lenevirea lui şi nepurtare de grijă, va plăti pe casă" (art. 9 Năimélă).

Déră daca chiriaşul este presupus a fi in tot-d'a-una in culpă, ce se va intêmpla insă când imobilul va fi locuit de mai mulţi chiriaşi? In legislaţiunea Moldovei, nu găsim nici un respuns; in Codul Caragea, găsim insă art. 21 de la Inchirieri: „Daca sunt mai mulţi chiriaşi legaţi prin contract, toţi sunt solidaricesce respunḑĕtori pentru foc." Uă asemenea disposiţiune esistă şi in Codul frances, care se vede insă eliminată din legea nóstră. Care să fi fost óre motivul pentru care legiuitorul nostru a omis de a traduce art. 1734 din Codul frances? Presumpţiunea de culpă esistând la noi *a priori* ca şi in Francia, este cu neputinţă ca să n'o admitem de uă potrivă in contra tutulor chiriaşilor, pentru că nu ar fi nici un motiv de a trage la respundere pe cutare chiriaş éră nu pe cutare, atunci când, fiind mai multe apartamente, nu s'ar sci de unde a provenit focul. Trebue să recunóscem deci, in principiu, că, cu tótă lipsa acestui articol, toţi chiriaşii vor cădé de uă potrivă sub aceeaşi presumpţiune de culpă; şi daca legiuitorul a trecut cu vederea art. 1734 din Codul frances, causa este că acest cas se vede prevĕḑut de un alt articol care lipsesce in Codul frances, şi a nume art. 1003, dupe care tóte persónele cărora le este imputabil un delict sau quasi-delict sunt ţinute solidar pentru despăgubiri. Aşa déră, şi la noi, toţi chiriaşii vor fi solidari pentru daunele causate prin foc, fiind scutiţi numai aceia cari, prin ori-ce soiu de dovadă, vor puté stabili că a fost cu neputinţă ca focul să provie de la dênşii, sau cari vor puté proba că focul a isbucnit de la unul din chiriaşi, in care cas numai acest din urmă va fi responsabil.

Respunderea de uă potrivă din partea tutulor chiriaşilor este fórte naturală; ceea ce nu se prea esplică insă este solidaritatea intre dênşii. Mult mai logic şi mai juridic este Codul italian, dupe care (art. 190) fie-care chiriaş respunde in proporţiune cu valórea părţei ce ocupă, şi era de dorit că acéstă inovaţiune să fi trecut şi in legislaţiunea nóstră.

Am vĕḑut că toţi chiriaşii sunt in principiu de uă potrivă respunḑĕtori. Ce trebue să decidem in

(1) Veḑi SALVADOR DEL VISO, *Lecciones elementales de derecho civil*, II, pag. 106.

cas când uă parte din imobilul distrus a fost ocupat de insuşi proprietarul acelui imobil ? Fi-va şi el considerat, in asemenea cas, ca un simplu chiriaş? Codul italian respunde afirmativ (art. 1590). La noi insă nici legea vechiă nici legea nouă nu prevĕd casul, şi Codul frances păstréză aceeaşi tăcere. Bine inţeles că nu esistă nici uă dificultate când se scie din care apartament a isbucnit focul, căci, in asemenea cas, persóna care ocupa acest apartament este responsabilă, ca şi cum proprietarul n'ar fi locuit in aceeaşi casă.

Legea insă presupune că nu se scie de unde a isbucnit focul, şi tocmai atunci cestiunea presentă seriόse dificultăţi. Fără a intra in discuţiunea acestei controverse, sistemul care ni se pare mai raţional este acele care a fost admis in mai multe rênduri de jurisprudenţa francesă şi acum de curênd de Curtea din Iaşi, şi a nume: proprietarul care 'şi-a reservat folosinţa unei părţi din clădirea incendiată este asimilat unui chiriaş, in acest sens că presumpţiunea de culpă apasă şi asupra lui, ceea ce este logic, căci a pune pe proprietar la adăpostul ori-cărei respunderi, ar fi a 'i da dreptul de a fi negligent in detrimentul chiriaşilor.

De aceea proprietarul, pentru a puté invoca in contra chiriaşilor sĕi beneficiul art. 1003 şi 1435 Codul civil, trebue mai ântâiu să probeze că el este cu desăvêrşire străin de causele focului; uă dată ce proprietarul a făcut acéstă probă, presumpţiunea de culpă işi reia tótă puterea, şi principiul solidarităţei intre chiriaşi işi primesce aplicaţiunea (2).

In cas când proprietarul nu póte dovedi că el este străin de causele focului, astfel in cât esistă incertitudine asupra locului de unde a isbucnit focul, mai toţi autorii sunt de acord a refusa proprietarului ori-ce acţiune contra chiriaşilor. Singurul Laurent profeséză uă teorie contrarie, care pênĕ acum a remas isolată, şi a nume: chiriaşii nu pot fi solidarmente responsabili de arderea imobilului pe care nu 'l ocupă in intreg, déră fie-care va respunde pentru partea ce o are in chirie, căci, fie-care chiriaş fiind obligat a restitui proprietarului un corp cert şi determinat, adică apartamentul ce ocupă, fie-care va trebui să dovedéscă, conform art. 1156 Codul civil, casul fortuit care a ocasionat distrucţiunea apartamentului ce avea in chirie; şi, intr'adevĕr, presenţa proprietarului in imobilul inchiriat nu impedică pe chiriaşi de a veghia la conservaţiunea acestui imobil şi de a 'l restitui la timp, potrivit contractului.

(2) Veḑi *Dreptul* din 1882, Nr. 36.

Acéstă responsabilitate a chiriaşului este de interes general, in acest sens că cu toţii suntem interesaţi la impedicarea incendielor, pentru că cu ocasiunea arderei unui imobil se pot periclita şi alte imobile; déră nu mai puţin adevĕrat este că acéstă responsabilitate nu interesézā ordinea publică, şi, prin urmare, casaţiunea francesă cu drept cuvênt a decis că renunţarea din partea proprietarului, făcută prin contract, la beneficiul art. 1435 este validă şi licită (3).

Acest principiu al responsabilităţei chiriaşilor se vede inscris sub rubrica care edictéză regulele relative la inchirierea imobilelor urbane sau rurale. Plecând de la acéstă ideă, Curtea din Rennes, printr'uă decisiune recentă (4), a hotărit că presumpţiunea de culpă stabilită de art. 1435 nu este aplicabilă de cât la imobile; cu drept cuvênt insă acéstă decisiune a fost casată (5), căci Titlul VII din Codul civil nu este esclusiv privitor la inchirierea imobilelor, déră se ocupă şi de locaţiunea lucrurilor miscătóre, de esemplu in art. 1411 şi 1413 Codul civil. Eră daca ne referim la lucrările pregătitóre ale Codului civil, vedem că cu ocasiunea discuţiunei Titlului VII relativ la contractul de locaţiune, tribunul *Mouricault* a declarat formal că regulele privitóre la inchirierea imobilelor se aplică prin analogie şi la mobile (6).

Acum, pentru a termina acest mic studiu, nu ne mai remâne de cât să esaminăm ultima controversă la care a dat nascere aplicaţiunea art. 1435. Legea prevede că chiriaşul e respunḑĕtor de incendiu, daca nu probéză că focul s'a intêmplat printr'unul din cele patru casuri prevĕḑute de acest articol. Intrebarea este, ce va trebui să dovedéscă chiriaşul pentru a scăpa de acéstă respundere ?

Mai multe sisteme sunt in presenţă :

1° Chiriaşul respunde de incendiu chiar când a avut loc fără să fiă culpa sa ; acéstă respundere in-

(3) V. DALLOZ, *Périodique*, anul 1868, I, pag. 483.
(4) V. DALLOZ, *idem*, anul 1881, II, pag. 64.
(5) V. idem, anul 1883, I, pag. 213.
(6) V. FENET, *Travaux préparatoires*, XII, pag. 321.

cetéză numai atunci când se va dovedi că focul se va fi intêmplat prin unul din cele patru mijlóce arĕtate de art. 1435, adică cas fortuit, forţă majóră, defect de construcţiune, sau comunicare de la uă clădire vecină.

Acest sistem, cel mai riguros din tóte, profesat mai cu sémă de Massé et Vergé, Aubry et Rau şi Marcadé, s'a admis, acum de curênd, de Curtea din Bourges (7), şi de Curtea din Iaşi, secţiunea II, sub preşedinţa Dlui I. A. Antoniu (8).

„Considerând, ḑice acéstă din urmă decisiune, că, ori-cât ar păré de rigurósă acéstă interpretare, ea ar resulta chiar din textul art. 1435 combinat cu art. 1434 care 'l precede şi art. 1436 care 'l urméză; că in adevĕr, daca legiuitorul n'ar fi voit a ḑice, in art. 1435, de cât că chiriaşul face să inceteze respunderea sa probând că incendiul este provenit fără culpa sa, nu era nici uă raţiune in acéstă ipotesă de a avé ingrijire să preciseze acele detalie şi ipotese, ci s'ar fi mărginit simplu in a ḑice sau a repeta aceea ce a ḑis in art. 1434, că chiriaşul respunde daca nu dovedesce că perderea este provenită fără culpa sa; că, mai mult, in acéstă suposiţiune, art. 1435, nu numai că n'ar fi redactat precum este, déră nici ar avé raţiunea de a esista, de óre-ce nu se póte presupune că legiuitorul a voit să ḑică in un mod *de prisos* aceea ce ḑisese uă dată in articolul precedent, că adică chiriaşul respunde intru cât nu probéză că incendiul a urmat fără culpa sa; că, astfel, enumeraţiunea din art. 1435 neputênd avé de cât un sens restrictiv, resultă invederat că chiriaşul nu este descărcat de rĕspundere de cât cu condiţiunea de a indica causa focului; că, ori-cât s'ar ḑice că causa este indiferentă, intru cât s'ar dovedi ca focul nu ar proveni din culpa chiriaşului, acéstă interpretare este inadmisibilă, pentru că astfel s'ar suprima art. 1435 Cod. civil; că, in speciă, nefiind dovedit că focul a provenit din forţă majoră, cas fortuit, viţiu de construcţiune, sau că s'a comunicat de la uă casă vecină, responsabilitatea intimatului ca chiriaş subsistă, şi prin urmare el este obligat a repune lucrurile in starea de mai 'nainte, etc."

2° Dupe un alt sistem, art. 1435, departe de a fi restrictiv, este simplu enunţiativ, şi chiriaşul se póte descărca de responsabilitatea ce apasă asupra lui dovedind că nici uă culpă nu 'i este imputabilă, că a luat, bună óră, tóte precauţiunile ce trebuia să ia un părinte de familie diligent. Şi, intr'adevĕr, e prea destul de riguros de a cere de la chiriaş să dovedéscă că nu esistă nici uă culpă din partea sa, fară a 'i mai ingreuia posiţiunea şi a 'i crea noue dificultăţi, mărginindu'i mijlócele prin cari ar puté stabili neculpabilitatea sa. Acest sistem, adoptat de Laurent, Troplong, Duvergier, etc., tinde a se introduce astăḑi in Francia, căci in acest sens esistă chiar un proiect de lege pendent la Camera deputaţilor (9). In cât privesce Codul italian, art. 1589 declară formal că chiriaşul nu mai are nici uă respundere, daca a luat tóte mĕsurile de priveghiare şi de ingrijire ce ar fi putut lua un părinte de familie diligent.

3° In fine, dupe un al treilea sistem, chiriaşul, fără a arĕta causa precisă a focului, va trebui, pentru a inceta de a mai fi responsabil, să stabiléscă intr'un mod peremptoriu imposibilitatea de a se admite uă altă causă a focului de cât forţa majoră.

Nu este déră suficient ca chiriaşul să dovedéscă că a fost fórte prudent şi diligent, ci trebue neapărat ca din dovada ce va face să resulte necesarmente esistenţa unei forţe majore sau a unui cas fortuit óre-care.

Acéstă teorie, cea mai respândită astăḑi in jurisprudenţa francesă, consacrată prin nenumĕrate decisiuni atât ale Curţei de casaţiune cât şi ale instanţelor de fond (10), ne pare cea mai equitabilă şi in acelaşi timp cea mai in armonie cu insuşi textul legei, căci, pe de uă parte dovada este lăsată tot in sarcina chiriaşului, éră pe de altă parte responsabilitatea sa incetéză numai atunci când se stabilesce cu siguranţă forţa majoră sau casul fortuit, ceea ce tocmai cere legea.

Cum insă şi in ce mod se va face acéstă dovadă?

Nici uă normă nu se póte da in acéstă privinţă. In cestiunile de fapt, judecătorii fiind mai mult nisce juraţi, ei vor apreţia in mod suveran.

D. Alexandresco

(7) V. DALLOZ, *Périod*, anul 1881, II, pag. 111.

(8) Decisiunea cu Nr. 211, din 7 Decembre 1878.

(9) V. *Gazette des Tribunaux* din 20 Marte 1881.

(10) Cas. francesă, V. DALLOZ, *Périod.*, 1859, I, 318; idem DALLOZ, *Périod.*, 1854, I, 58; idem C. Chambéry, DALLOZ, *Périod.*, 1867, II, 90; C. Dijon, DALLOZ, *Périod.*, 1879, II, 148, etc.

JURISPRUDENȚA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE, SECȚ. II

Ședința din 23 Septembre 1883

Președința Dlui Th. Rosetti, președinte

V. Ropcea cu socia sa

DIVORȚ. — MINISTER PUBLIC. — INTERESELE COPIILOR MINORI.— CURTE CONSTITUITA VALABIL FARA ASISTENȚA PROCURORULUI.

INCHEIARI PREGATITÓRE. — ASCULTARE DE MARTORI. — SE PÓTE REVENI ASUPRA ACESTEI MESURI. — ART. 160 PROC. CIVILA.

ESCES DE PUTERE. — ACORDAREA CUVÊNTULUI PARȚILOR. — NE-DEPUNERE DE CONCLUSIUNI DE PARTE. — NU ESISTA ESCES DE PUTERE DACA INSTANȚA DE FOND JUDECA AFACEREA.

MARTORI. — FORMELE CERUTE DE LEGE. — CONSTATARE PRIN HOTARIREA DATA. — NECONSTATAREA IN NOTELE GRAFIERULUI. — ART. 196 PROC. CIVILA. — RESPINGERE.

1º In regulă generală, instanțele judecătoresci in afaceri de minori caută să fiă constituite cu asistența Ministerului public; cu tóte acestea, daca, cu ocasiunea judecărei afacerei la Curtea de apel, nu se mai discută interesele minorilor, atunci este bună dată decisiunea fără participarea procurorului.

Astfel, cu ocasiunea unei cereri de divorț, daca prima instanță s'a pronunțat definitiv asupra copiilor eșiți din căsătorie, și sociul apelant a declarat nemulțumire numai pe partea hotărirei relativă la pronunțarea despărțeniei, atunci nu mai este nevoe ca Curtea de apel să se constitue cu asistența Ministerului public.

2º Instanțele judecătoresci sunt in drept a reveni asupra incheiărilor pregătitóre.

Prin urmare, daca uă instanță de fond iși formézǎ convicțiunea din diferitele probe esistente in proces, póte reveni asupra ascultărei martorilor cari nu s'au presentat la ḑiua fixată, fără să se violeze dreptul de apărare.

3º Nu esistă esces de putere din partea unei judecătorii pentru motiv că nu s'a dat cuvêntul părților spre a pleda procesul, daca se dovedesce că partea, de și 'i s'a acordat cuvêntul, nu a pus conclusiuni, mărginindu-se numai a cere amânarea.

4º Hotăririle judecătoresci fac deplină probă despre faptele ce arată că s'au petrecut.

De aceea, nu se póte invoca nulitatea unei ascultări de martori pentru motivul că in notele de ședință ale grafierului nu se arată că s'au indeplinit formele prevěḑute sub pedépsă de nulitate, daca in hotărirea dată se constată indeplinirea lor.

Nr. 79. — Respins, ca nefundat, recursul făcut de V. Ropcea contra decisiunei Curței de apel din Bucuresci, secțiunea II, cu Nr. 6, din 1882, in procesul ce are cu socia sa Tarsița, pentru divorț, numai in ceea ce privesce mijlocul I, II, III și partea ântâiu din motivul IV, éră in ceea ce privesce partea a doua a acestui motiv s'a ivit divergență de opiniuni.

S'au ascultat: D. Sc. Ferechide, consilier al Curței, in citirea raportului făcut in causă; D. G. Theodoru, avocatul recurentului, in desvoltarea motivelor de casare; D. Dem. C. Popescu, avocatul intimatei, in combateri.

Curtea, deliberând:

Asupra mijlocului ântâiu de casare:

„Neregulată constituire a Curței, in causele in cari sunt interesați minori. — Curtea, judecând causa fără asistența representantului Ministerului public, a fost neregulat constituită, deci decisiunea sa este casabilă."

Avênd in vedere că, de și este esact in drept că ori de câte ori este vorba de interesele minorilor Ministerul public trebue să fiă ascultat și absența sa vițiézǎ hotărirea Tribunalului sau a Curței care a pronunțat'o;

Considerând insă că in casul de faciă intervenind un proces de divorț intre recurent și intimata Dna Ropcea, Tribunalul de Argeș, care a judecat afacerea, prin hotărirea ce a pronunțat, a admis divorțul in lipsa recurentului, luând mĕsuri prin aceeași hotărire și in privința regulărei și ingrijirei copiilor; că D. Ropcea, făcênd oposițiune contra acelei hotăriri, nu s'a plâns de cât pentru admiterea divorțului fără a ḑice nimic despre copii; că, in urmă, Tribunalul făcênd noue anchete și respingêndu'i oposițiunea, cu ocasiunea apelului făcut la Curte, recurentul de aḑi nu face nici uă mențiune despre copii, astfel că in apel instanța nu era legată de cât in privința divorțului; că, intr'uă asemenea situațiune, Curtea de apel nu era sesisată de cestiune unde erau interesați minori, instanțele judecătoresci fiind legate de conclusiunile depuse de părți, éră cestiunea relativă la copii fiind regulată definitiv prin prima hotărire, astfel că era lucru judecat in acéstă privință; că déră Curtea judecând in speciă, fără asistența Ministerului public, a fost constituită intr'un mod legal, și déra mijlocul invocat este nefundat.

Asupra mijlocului al douilea de casare:

„Curtea a violat dreptul meu de apărare. In adevĕr, Curtea, dupe cererea mea, a dispus prin jurnalul cu Nr. 1766, din 1iu Septembre 1882, citarea martorilor propuși de mine și neascultați chiar la Tribunal; ceva mai mult, același jurnal dispune citarea a ori-căror martori ce se vor propune de părți; plătind taxa de citațiuni, s'au citat martorii propuși de mine precum și alți martori din nou propuși de intimată. La infăcișare s'au presentat numai martorii intimatei, lipsind martorii mei, in privința cărora procedura de chiămare era indeplinită. Am cerut amânarea procesului, supunerea lor la amendă și indatorirea lor să vină la Curte. Jurnalul susmenționat era pentru mine un drept câstigat ce nu mi se putea răpi prin uă nouă disposițiune a Curței. Cu tóte ace-

stea, Curtea n'a ţinut in sémă acest drept de apărare acordat de lege şi in special de art. 232 Cod. civil şi mi-a respins apelul."

Considerând că, dupe art. 160 Proc. civilă, judecătorii pot reveni asupra incheiărilor preparatorii; că, in speciă, fiind vorba de uă incheiare pregătitóre, de şi prin acea incheiare se admisese martorii, Curtea cu ocasiunea infacişărei găsind că este inutil a se mai asculta acei martori, de óre-ce ea 'şi-a format convingerea pe deplin din cele-alte probe ce le-a avut in vedere in instanţă, putea reveni, fără ca prin acésta să violeze dreptul de apărare al recurentului şi, astfel fiind, şi acest mijloc este nefundat.

Asupra mijlocului al treilea de casare:

„Curtea a comis un esces de putere şi a dat uă decisiune cu totul nemotivată. Discuţiunea ce a avut loc inaintea Curţei a fost pur şi simplu relativă la amânarea procesului, amânare ce ceream pe motivul de mai sus. Atât eu cât şi partea intimată n'am discutat de cât asupra amânărei. Curtea, dupe deliberarea asupra acestei cestiuni, nu ne-a dat cuvêntul in fond, aşa precum se constată din decisiunea atacată in opiniunea minorităţei, şi 'mi respinge apelul fără să mĕ fi apărat in fond. Curtea nu 'şi motivéză decisiunea pe nici un fapt când declară că n'are necesitate a asculta martorii mei."

Considerând că resultă din decisiunea Curţei atacată cu recurs că s'a dat cuvêntul părţilor de două ori asupra fondului, déră că recurentul n'a ḑis nimic in acéstă privinţă, ci a insistat numai a se amâna procesul; că, prin urmare, nu se póte ḑice că Curtea a comis un esces de putere, de óre-ce nu putea să siléscă pe recurent a lua conclusiuni asupra fondului; că, astfel fiind, mijlocul invocat este nefundat ca neesact in fapt.

Asupra mijlocului al patrulea, partea ântâia:

„Violarea art. 196 Proc. civilă."

Avênd in vedere că, pe cât timp decisiunea Curţei constată că toţi martorii şi, prin urmare, şi aceia cari pretinde recurentul că n'au prestat jurămêntul, au jurat conform art. 195 Proc. civilă, impregiurarea că nu s'a făcut menţiune despre acésta in notele luate de grafier despre deposiţiunile martorilor nu póte da loc la casare, de óre-ce hotăririle judecătoresci fac deplină probă despre faptele ce constată că s'au petrecut in instanţă; că, prin urmare, şi acest mijloc este nefundat;

Pentru aceste motive, respinge, etc.

Şedinţa din 12 Octombre 1883

Preşedinţa Dlui Th. Rosetti, preşedinte

V. Ropcea cu socia sa

MARTORI. — PROCES-VERBAL DE ASCULTAREA LOR. — NESEMNAREA MARTORILOR. — NU ESISTA NULITATE A CERCETAREI. — ART. 238 COD. CIVIL. — ART. 198 PROC. CIVILA.

FORMALITAŢI NESANCŢIONATE DE NULITATE. — NERECLAMAREA STRICTEI LOR OBSERVARI. — NU ESISTA NULITATE.

1° Nulitatea prevĕḑută de art. 198 Proc. civilă, in ceea ce privesce nesemnarea martorului in procesul verbal pentru audiarea sa, nu se aplică in materie de divorţ, pentru care nu esistă uă asemenea regulă.

2° Violarea unei legi nu atrage nulitatea virtuală a actului prin care ea a fost infrântă, când partea interesată nu reclamă stricta observare a unei forme nesancţionate de nulitate.

Nr. 93. — Respins, ca nefundat, dupe uă divergenţă, recursul făcut de D. V. Ropcea contra decisiunei Curţei de apel din Bucureşci, secţiunea II, cu Nr. 6, din 1882, pronunţată in procesul ce are cu socia sa Tarsiţa, pentru divorţ.

S'au ascultat: D. Sc. Ferechide, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă; D. G. Theodoru, avocatul recurentului, in desvoltarea motivelor de casare; D. Dem. C. Popescu, avocatul intimatei, in combateri

Curtea, deliberând:

Asupra părţei a doua din mijlocul al patrulea de casare, rĕmas in divergenţă:

„Violarea art. 198 Proc. civilă. — Procesul-verbal redactat pentru audiarea martorilor nu este subsemnat de Gheorghe Zuduluf."

Considerând că legiuitorul a creat, in materie de despărţenie, uă procedură specială pentru ascultarea martorilor cu forme nesancţionate de nulitate (art. 238 Cod civil), procedură pe care Codul de Procedură civilă, care pronunţă espres nulitatea cercetărei cu martori daca procesul verbal nu e iscălit de martor (art. 198 Proc. civilă), nu a abrogat'o, de óre-ce uă lege posterióră generală nu póte schimba uă lege anterióră specială;

Considerând că violarea unei legi nu atrage nulitatea virtuală a actului prin care ea a fost infrântă, când indeplinirea completă a scopului ce 'şi-a propus legiuitorul să atingă cu acea lege atârnă de la veghiarea şi diligenţa părţilor;

Considerând că partea, care a fost presentă la cercetarea procesului şi a omis totuşi de a reclama stricta observare a unei forme nesancţionate de nulitate, trebue să 'şi impute sieşi uă neregularitate care provine din faptul sĕu;

Pentru aceste motive, respinge, etc.

Şedinţa din 3 Octombre 1883

Preşedinţa Dlui Gr. Lahovari, consilier

Elena Ioan şi altul cu Clement Ionescu

ADJUDICAŢIUNE. — REVÊNḐARE. — APLICAŢIUNEA REGULELOR DE LA VÊNḐARE. — CERERE DE AMANARE FACUTA DE CREDITORUL URMARITOR. — ESCES DE PUTERE. — ART. 534, 539, 554 ŞI URM PROC. CIVILA. — CASARE.

Regulele prevĕḑute pentru licitaţiune se aplică şi la revênḑare, afară de esceptiunile a nume stabilite prin lege.

Astfel, daca, cu ocasiunea revênḑărei, creditorul urmăritor cere amânarea şi nu este alt creditor spre a stărui pentru urmărire, Tribunalul comite un esces de putere procedând la vênḑare.

Nr. 83. — Casată, in urma recursului făcut de Dlor Elena, Ioan şi Teodor Stupu, ordonanţa de adjudicaţiune a Tribunalului din Iaşi, secţiunea III, cu Nr. 42, din 1883, prin care s'a adjudicat asupra Dlui Clement Ionescu nisce case urmărite de Dna Victoria Hociu, creditóre.

S'au ascultat : D. Th. Rosetti, preşedintele secţiunei, in citirea raportului făcut in causă ; D. Georgescu, avocatul recurenţilor, in desvoltarea motivelor de casare ; D. Dimcea, avocatul intimaţilor, in combateri.

Curtea, deliberând :

Asupra motivului ântâiu de casare :

„Tribunalul a comis un esces de putere şi a violat legea, art. 534 şi 539 Proc. civilă, fiind că in ḑiua termenului de adjudicaţiune ne mai fiind nici un alt creditor urmăritor, éră creditórea singură, ce era Dna Victoria Hociu, declarând că un stărue a se face adjudicarea, ci să se amâne pênĕ s'ar fini neinţelegerile dintre noi, asemenea nici noi ne mai stăruind faciă la adjudicaţiune, Tribunalul prin esces de putere a adjudicat casele asupra Dlui Clement Ionescu, amploiat la Tribunal, şi care a profitat de lipsa altor concurenţi cumpărând casele prin darea unui franc mai mult, şi, prin urmare, mezatul trebue să fiă casat in basa articolului citat şi art. 560, Nr. 4 şi 5, Proc. civilă."

Avênd in vedere că resultă in fapt că Dna Victoria Hociu, ca creditóre ipotecară, urmărind un imobil al recurenţilor ce s'a adjudicat definitiv asupra sa, in termenul prevĕḑut de lege a depus creanţa sa drept bani, insă fiind contestată a fost respinsă de Tribunal şi s'a pus imobilul din nou in vênḑare ; că, la ḑiua fixată pentru revindere Dna, Victoria Hociu, prin procuratorul sĕu, a cerut amânarea revênḑărei sau să fiă primită a concura in basa acelui titlu, şi Tribunalul, trecênd peste acéstă cerere, a procedat la vênḑare adjudicând imobilul asupra Dlui Clement Ionescu, care oferise un leu mai mult de cât vechia adjudicatară ;

Considerând că, de şi legiuitorul nostru când vorbesce de revênḑare nu mai produce tóte articolele relative la incidentele vênḑărei, reese insă din economia legei că tóte regulele relative la vênḑare se aplică şi la revênḑare, cu mici escepţiuni prevĕḑute a nume prin art. 554 şi urm. Proc. civilă ; că, in privinţa vênḑărei resultă din art. 534 combinat cu art. 539 Proc. civilă că trebue să fia uă stăruinţă din partea vre unei părţi interesate pentru a se puté efectua vênḑarea ; că, in speciă, intru cât creditorul urmăritor a cerut amânarea şi nimeni altul n'a stăruit pentru vênḑare, Tribunalul, trecênd peste acéstă cerere şi efectuând vênḑarea, a violat disposiţiunile art. 534 combinat cu art. 539 Proc. civilă, şi déră mijlocul invocat este fundat ;

Pentru aceste motive, şi fără a mai discuta pe celealte, caséză, etc.

TRIBUNALUL ILFOV, SECŢIUNEA COMERCIALA

Şedinţa din 20 Octombre 1883

Preşedinţa Dlui I. Radoi, preşedinte

I. Vasilescu cu Ioan Dinu

RESPONSABILITATE. — COMITENT. — PREPUS. — SPECIALITATEA PREPUSULUI. — ART. 1000, ALIN. III, COD. CIVIL.

Responsabilitatea stăpânilor şi comitenţilor pentru prejudiciul causat prin faptul servitorilor şi al prepuşilor lor incetéză când stăpânul sau comitentul incredinţéză unui intreprinḑĕtor sau lucrător de uă profesiune recunoscută uă lucrare străină propriei sale condiţiuni.

In speciă, stăpânul nu este respunḑĕtor de incendiul causat de uă maşină de vapori aflată sub direcţiunea şi ingrijirea unui maşinist specialmente ingagiat pentru acéstă lucrare.

D. I. Vasilescu a intentat acţiune contra lui Ioan Dinu, prin care tinde ca acesta să fiă condemnat a 'i plăti suma de 20,000 lei, valórea porumbului in sumă de 180 kile şi a pătului ars in ḑiua de 10 August anul curent in comuna Cobia, deosebit şi daune-interese suferite din causa acestui incendiu.

S'a presentat reclamantul prin D. avocat Math. Corbescu şi defendorul prin D. avocat D. C. Popescu.

Tribunalul,

Considerând că reclamantul pretinde că acest incendiu a fost provocat de imprudenţa şi negligenţa lui Costache Enciulescu, representantul defendorului Ioan Dinu, care, aşeḑând uă maşină de treerat grâu prea in apropiare de pătul şi tolerând maşinistului a treera fără coş la vapor, a făcut incendiul inevitabil prin scânteiele cari eşeau in mulţime de pe coş şi cădeau pe pătul, mai cu sémă că maşina lucra cu lemne, éră nu cu paie ;

Considerând că, in drept, reclamantul işi intemeiază pretenţiunea sa pe disposiţiunea art. 1000, alin. 3, Codul civil, care stabilesce uă respundere a stăpânilor şi comitenţilor pentru prejudiciul causat de servitorii şi prepuşii lor in funcţiunile ce li s'au incredinţat ;

Considerând că, de şi legiuitorul prin disposiţiunile acestui articol face pe stăpâni şi comitenţi responsabili de prejudiciul causat prin faptele servitorilor şi prepuşilor lor, săvêrşite in eserciţiul sau cu ocasiunea esercițiului funcţiunilor ce le erau incredinţate şi in limitele mandatului lor conferit, acéstă responsabilitate insă incetéză când stăpânul sau comitentul incredinţéză unui antreprenor sau unui lucrător, de uă profesiune recunoscută şi determinată, uă lucrare străină propriei sale condiţiuni şi, prin urmare, basându-se pe acest lucrător sau antreprenor pentru tóte grijile acestei lucrări ;

Considerând că in causa de faciă, in fapt, din actele eshibate şi din declaraţiunile făcute in instanţă, este constant că maşina de treerat a fost inchiriată de la uă altă persónă,

recomandată chiar de defendor, şi că acéstă maşină avea a servi şi pentru bătutul porumbului reclamantului; că acéstă maşină a şi funcţionat câte-va ḑile, fără a se intêmpla sau a se semnala vre un accident de incendiu; că, in fine, in momentul sinistrului, acéstă maşină funcţiona fără capac la coşul de vapor şi pe timp vêntos; că incendiul a consumat nu numai pătulul cu porumb al reclamantului, déră şi magaziele cu grâul treerat al defendorului, precum şi uă casă a proprietăţei, tóte situate in apropriare de acéstă maşină;

Considerând că stabilirea acestei maşini la distanţa cuvenită, ca şi mergerea şi supraveghiarea funcţionărei ei, nu putea fi de cât de atributul proprietarului şi al maşinistului ale căror servicii au fost inchiriate tocmai din causa profesiunei lor cunoscute şi determinate, éră nici cum de al defendorului sau al ingrijitorului moşiei sale, D. C. Enciulescu, de óre-ce asemenea acte se raportă la lucrări tecnice şi profesionale, străine cu totul profesiunei şi a defendorului şi a ingrijitorului sĕu Costache Enciulescu; că, aşa fiind, pretenţiunea reclamantului cată a fi respinsă ca nefundată ;

Pentru aceste motive, respinge acţiunea intentată, etc.

Semnaţi : I. Rădoi, St. Cornea.

JURISPRUDENŢA STRAINA

CURTEA DE CASAŢIUNE DIN FRANCIA
SECŢIUNEA CRIMINALA

Audienţa din 10 Noembre 1883

Preşedinţa Dlui Baudouin, preşedinte

Girantul jurnalului *l'Adour*, prevenit pentru refus de inserţiune

PRESA. — REFUS DE INSERŢIUNE. — COMPETENŢA. — LOCUL UNDE SE PUBLICA JURNALUL. — DOMICILIUL GIRANTULUI. — HOTARIRE.

Tribunalul corecţional in resortul căruia sĕ publică un jurnal este competent ca să statueze asupra unei acţiuni introdusă pentru refus de inserţiune; persóna numită şi căreia girantul jurnalului 'i-a refusat inserţiunea respunsului sĕu nu este ţinută să'şi indrepteze urmărirea inaintea Tribunalului domiciliului girantului.

Curtea,

Asupra mijlocului de casare tras din violarea art. 13, 45 şi 60 din legea de la 29 Iulie 1881, şi art. 63 din Codul de instrucţiune criminală, prin aceea că, fiind vorba de uă cerere de inserţiune in jurnalul *l'Adour* a unui respuns la un articol publicat intr'ênsul, urmărirea in loc de a fi introdusă inaintea Tribunalului din Saint-Sever, considerat ca loc al delictului, trebuia să fiă deferită Tribunalului din Dax, singurul competent ca loc al domiciliului defendorului (girantul jurnalului);

Considerând că, dupe art. 45 din legea de la 29 Iulie 1881, infracţiunile la art. 13 din acea lege urmézĕ să fiă deferite Tribunalelor corecţionale, şi că dupe art. 60, afară de esceptiunile a nume prevĕḑute, urmărirea inaintea Tribunalelor corecţionale, in materie de delicte de presă, are a se face conform dispositiţiunilor din Capitolul II, titlul V, cartea II din Codul de instrucţiune criminală;

Considerând că, dupe art. 63 din citatul Cod, ori ce persónă, care se pretinde lesată printr'un delict, póte să 'şi indrepteze plângerea sau inaintea Tribunalului locului unde s'a comis delictul, sau la acela al reşedinţei prevenitului, sau la acela al locului unde prevenitul va puté fi găsit;

Considerând că, in materie de presă, ceea ce constitue delictul este insăşi publicarea scrierei incriminate; că, prin urmare, plângerea póte să fiă indreptată inaintea ori cărui Tribunal in resortul căruia scrierea a fost publicată, afară numai daca uă dispositiune specială a legei nu ar fi hotărit intr'altfel;

Considerând că acéstă regulă de competenţă se aplică şi la urmărirea esercitată contra unui jurnal din causa refusului sau a omisiunei de inserţiune a unui respuns adresat lui, in virtutea art. 13 din legea de la 29 Iulie 1881 ; că refusul sau omisiunea de inserţiune a rectificărei, in termenul şi dupe formele determinate de lege, este in strânsă legătură cu delictul insuşi al publicaţiunei ce conţine; că nici uă dispoziţiune de lege nu obligă, in acest cas, pe cel care face plângerea să se adreseze esclusivamente la Tribunalul locului sau al reşedinţei prevenitului;

Considerând, in fapt, că din hotărirea atacată cu recurs se constată că jurnalul *l'Adour*, de şi are scaunul administraţiunei sale la Dax, are insă un numĕr óre-care de abonaţi şi in arondismentul Saint-Sever; că numerele ce conţineau articolul ce a provocat respunsul au fost publicate in acest arondisment, pe când numerele publicate in acelaşi loc, in cele trei ḑile următóre, nu conţineau acest respuns; că déră reclamantul a fost in drept ca, in virtutea art. 63 din Codul de instrucţiune criminală, să aducă inaintea Tribunalului acestui arondisment cererea de inserţiune a respunsului făcut la articolul publicat in numĕrul acelui jurnal de la 17 Maiu 1882; că, intru cât hotărirea atacată a primit ca bine introdusă uă asemenea cerere, departe de a fi violat dispoziţiunile de lege invocate in recurs, din contra a făcut uă esactă interpretare;

Pentru aceste motive, respinge recursul, etc.

BIBLIOGRAFIE

Bucuresci. — Typ. Curţei Regale, pr. F. Göbl Fii, Pasagiul Român, 12.

ANUL XII. — Nr. 84. DUMINICA 20 NOEMBRE 1883

DREPTUL

LEGISLATIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENTIA — ECONOMIE POLITICA

Prim-Redactor: DEMETRU C. POPESCU

ESE DE DOUE ORI PE SEPTEMANA

Redactor-Administrator: NICOLAE CHRISTESCU

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA ḌIARULUI, PASAGIUL ROMAN, 10

ABONAMENTELE se fac pe an şi pe jumĕtate de an: la 1iu Decembre şi 1iu Maiu. De la 1iu Iulie pĕnĕ la 20 August ḍiarul nu apare.

Anunţuri: linia 40 bani. *Scrisorile nefrancate se refusă* Un numĕr: 50 bani

COSTUL ABONAMENTULUI Pe an, 40 lei; pe jumĕtate an, 20 lei. *Studenţii plătesc pe jumĕtate* Pentru străinĕtate se adaogă timbrul postal.

SUMAR

Bucuresci, 19 Noembre 1883

Lectorii nostri işi aduc aminte de incercările făcute de unul din membrii comisiunei budgetare, relativ la modificările de introdus in legea organisărei nóstre judecătoresci şi la sporirea salarielor magistraţilor. Sciu asemenea că D. ministru al justiţiei a şi numit uă comisiune de bărbaţi speciali cari să cerceteze propunerea: lucrarea acésta s'a depus şi noi la timp am analisat ideile principale admise de comisiune. Astăḍi cestiunea stă pendentă in secţiunile Camerei.

Nu scim care va fi resultatul şi daca in adevĕr se va puté face ceva folositor. De felul nostru, suntem sceptici. Ne este cu greu să bănuim că uă lucrare seriósă şi completă póte eşi din corpurile nóstre deliberante. Pentru acésta, ar trebui mai puţină politică şi mai mult spirit practic in mintea onorabililor nostri, vrem să ḍicem cunoscinţa reală a nevoilor unei organisaţiuni date şi a mijlócelor de indreptare şi destulă voinţă şi independenţă de a hotări aceea ce se crede util de adoptat. Ne indouim insă că ne va fi dat să constatăm uă asemenea fericită intêmplare.

Nu de mult vorbeam cu unul din membrii comisiunei numite de Ministerul justiţiei, care 'mi-a mărturisit că au fost in neputinţă să propună mĕsurele cari in realitate ar fi trebuit introduse in organisarea magistraturei, pentru că erau incă de la inceput siguri că nu vor fi adoptate. S'au mulţumit déră cu óre-cari reforme indispensabile, cu ceea ce era posibil să se admită. Fără indouială, când lucrul stă aşa, puţină speranţă mai putem avé in resultatul atâtor frământări. Pare-ni-se că vom rĕmâné numai cu vorba....

Or cum ar fi, lucrul merită cea mai seriósă atenţiune. Mai ales intr'un regim democratic, justiţia trebue bine organisată: magistraţii bine plătiţi să 'şi facă datoria şi prin independenţa caracterului lor să impună politicianilor nesăţioşi cari nu respectă nimica pentru câstigul murdar ce'şi procură. E uă norocire pentru noi şi un adevĕrat accident fericit că avem magistratura de astăḍi, care, de şi rĕu plătită şi la voia intêmplărei, ne dă, in general, esemple de independenţă, solicitudine către justiţiabili şi de cunoscinţe solide. Se intêmplă insă ca de multe ori să asistăm la scene uricióse: de uă parte, magistratul desgustat, care consideră numai plata ce 'i se face, privind ca uă sarcină frumósa misiune ce 'i s'a incredinţat; de alta, uitându'şi

demnitatea, işi prostituesce consciinţa politicianilor cari, ca vermuşii, năpădesc acolo unde simt putrefdiciune. Asemenea lucruri, cari din fericire sunt isolate, am dori să nu se mai intêmple. De aceea, am ţine aşa de mult ca să se aducă indreptare in ramura justiţiei, căreia să'i se asigure independenţa şi tocmai aceia cari se dau de iubitori ai libertăţei trebue să considere ca uă datorie sântă organisarea solidă a magistraturei.

Negreşit că nu ne propunem să facem un studiu complet asupra cestiunei. Ar fi să repetim aceea ce adese ori s'a scris in colónele *Dreptului*. Afară de acestea, de curênd a eşit, in broşură, lucrarea aşa de gustată de cititorii nostri datorită Dlui G. E. Schina, simpaticul preşedinte de la Curtea de apel din Bucuresci, şi unde cu multă competenţă se cercetéză tóte părţile acestei importante cestiuni.

Voim să atingem numai un punct: sporirea salarielor. Cu acésta, vom avé un indouit folos: vom asigura şi pe magistrat contra tutulor nevoilor, procurându'i putinţa de a fi independent; vom asigura şi pe impricinat, care nu va găsi nepăsare in judecătorul sĕu, căruia va fi in drept să 'i exigă indeplinirea consciinţiósă a datoriei sale. Tótă lumea recunósce acésta. Plata judecătorilor este mică in raport cu misiunea lor, cu sciinţa, probitatea şi independenţa ce li se pretind. „Se crează numeroşi funcţionari pe fie-care ḍi, ḍice D. Schina (1), şi li se acordă fără contestaţiune salarii in armonie cu trebuinţele epocei. Magistratura rĕmâne singură cu emolumentele făcute pentru un alt secol, sau póte in raport cu inceputul acestui secol."

Uă cestiune importantă insă preocupă pe mulţi: dificultatea budgetară. Nu suntem in mĕsură, se ḍice, să mărim salariele, pentru că nu avem de unde plăti. Acesta este singurul obstacol care impedică realisarea unei reforme seriόse in acéstă privinţă.

Obiecţiunea dovedesce numai un lucru, că nu ne dăm socotélă de importanţa cestiunei. Daca am fi pĕtrunşi de nevoia absolută ce avem pentru organisarea magistraturei, nu am alerga la asemenea argumente neseriόse. Sunt cheltuieli cari produc şi pe cari ţara trebue să le acopere, daca ţine la buna sa stare socială. Nu mai vorbim de economiele seriόse ce s'ar puté face şi de sinecurele ce s'ar puté tăia, din care causă s'ar realisa sume insemnate, nici de impregiurarea că justiţia produce prin timbru şi inregistrare sume importante cari 'i s'ar puté abandona pentru organisarea ei, pentru că ceea ce trebue să consinderăm este numai necesitatea absolută a schimbărilor de introdus.

(1) *Reorganisarea judecătoréscă*, pag. 201.

Déră incă, daca s'ar lăsa de uă parte consideraţiunile străine de buna organisare a justiţiei, s'ar puté găsi mijlóce, fără chiar a se urca mult cifra budgetară, să avem magistraţi bine plătiţi. Astfel:

1° S'ar puté reduce numĕrul membrilor la inalta Curte de casaţiune la cinci de fie-care secţiune, şi la Curţile de apel la patru, fiind completul de doui membri.

2° S'ar puté desfiinţa cel puţin una din Curţile de apel esistente astăḍi, de esemplu cea din Tulcea, şi s'ar puté reduce la câte uă secţiune Curţile de apel din Craiova, Focşani şi póte chiar Iaşi.

3° Este incă de gândit daca nu ar fi bine să se introducă la Tribunale judecătorul unic. Ar fi bine plătit, pe aceeaşi linie cu judecătorul Curţilor de apel, şi cu modul acesta ar oferi destulă garanţie justiţiabililor şi nu ar mai fi ispitit să linguşéscă pe puternicii ḍilei ca să capete inaintare.

Sunt multe de cugetat şi ar fi cu putinţă să se dobêndéscă uă organisare seriósă fără multe sacrificii. Pentru acésta insă, repetim, trebue să ne desbrăcăm de consideraţiunile politice rĕu inţelese la noi. Să uite pentru un moment onorabilii nostri că nu sunt trămişi in Camere pentru a duce acolo prejudecăţile şi spiritul strimt şi meschin al diferitelor localităţi, şi că sunt representanţii intregei ţări. Să cerceteze serios ce ar fi mai bine de adoptat, să caute să se convingă câte afaceri póte judeca uă Curte sau un Tribunal şi, prin urmare, să desfiinţeze tot ce este de prisos, fără să se gândéscă la ceea ce vor ḍice alegĕtorii şi la folósele ce perd ajutând inălţarea magistraturei.

Şi cu tóte acestea, uă bună reformă in acéstă privinţă câte folóse nu ar aduce ţărei şi câtă onóre nu ar trage pentru acel bărbat de stat care ar puté-o indeplini! Ar trebui să nu perdem din vedere un lucru, că vorbele, ori cât de pompóse ar fi, sbóră şi se perd, pe când organisările seriόse rĕmân şi dovedesc despre patriotismul celor ce le-au intreprins. Să nu uităm, pe lêngă acestea, că generaţiu-

nile cari se duc formézá pe cele viitóre, şi că, in loc de idei góle, nepractice, mititele, ar trebui să invĕţăm pe cei cari vin să cugete serios şi să nu se gândéscă de cât de binele naţional.

Responsabilitatea adjudicatarului, in cas de nedepunerea preţului

In materie de vênḑare silită de imobile, legea acordă adjudicatarului un termen de patru sĕptĕmâni pentru depunerea preţului (art. 551 Proc. civilă). Daca la espirarea acestui termen adjudicatarul nu depune preţul, Tribunalul este in drept ca, sau de la sine sau dupe cererea părţei interesate (care póte să fiă nu numai creditorul urmăritor, déră chiar şi debitorul urmărit) să pună din nou in vênḑare imobilul in comptul adjudicatarului (art. 553 Proc. civilă).

Care este efectul juridic al acestei nouĕ licitaţiuni? Desfiinţéză ea óre cu desăvêrşire prima vênḑare şi descarcă pe adjudicatarul primitiv de ori ce obligaţiunea ce contractase faciă cu creditorul urmăritor sau cu debitorul urmărit?

Trebue să distingem.

Şi, in adevĕr, cu ocasiunea nouei licitaţiuni se pot ivi trei ipotese: sau că alt-cineva ofere un preţ mai mare de cât acel resultat la prima licitaţiune, — sau că neoferindu-se un preţ mai mare, adjudicatarul primitiv manţine şi depune preţul oferit de el, — sau in fine imobilul se adjudică asupra aceluia care a oferit un preţ, fiă şi mai mic.

Este invederat că, in prima şi a treia ipotesă, cea d'ântâiu adjudicaţiune este anulată cu desăvêrşire; primul adjudicatar este considerat ca cum n'ar fi fost nici uă dată proprietar al imobilului; prin urmare, pe de uă parte el ne mai fiind cumpărător nu mai este obligat a plăti preţul, éră pe de alta, tóte drepturile reale şi sarcinele ce ar fi putut conceda asupra imobilului in tot intervalul ce a curs din ḑiua adjudicaţiunei şi pênĕ la espirarea termenului de depunerea preţului, adică *pendente conditione*, sunt nule şi de nul efect in virtutea principiului *resoluto jure dantis resolvitur jus accipientis*.

De şi vênḑarea este resiliată, totuşi in a treia ipotesă legea face pe adjudicatarul primitiv responsabil de diferenţa de preţ precum şi de spesele făcute cu ocasiunea nouei licitaţiuni (art. 557 Proc civilă). Nu trebue insă să credem că acéstă obligaţiune este uă consecuenţă a primei adjudicaţiuni, uă obligaţiune derivând din calitatea de adjudicatar. Nu; art. 557 din Procedura civilă nu este de cât aplicarea la un cas special a principiului general stabilit de art. 998 din Codul civil, dupe care ori cine prin faptul sĕu causéză altuia un prejudiciu este dator a 'l repara. Or, adjudicatarul nedepunênd in termenul legal preţul adjudicaţiunei sale, a causat creditorului urmăritor sau debitorului urmărit un prejudiciu prin aceea că la noua licitaţiune a resultat un preţ mai mic, espunêndu'l in acelaşi timp la noue spese (1).

Cu tóte acestea, sunt autori cari susţin că obligaţiunea adjudicatarului de a plăti diferenţa este uă obligaţiune derivând din calitatea sa de cumpărător.

„In drept, dice D. Delangle, vênḑarea in comptul adjudicatarului care nu a depus preţul nu 'l liberéză cu desăvêşire de obligaţiunile sale; el rĕmâne *debitor al preţului* de şi a incetat de a fi proprietar al imobilului;... şi acest preţ el continuă a 'l datora in *intregul lui*, pentru că revênḑarea nu sterge faciă cu dênsul efectele primei adjudicaţiuni."

Acéstă opiniune, impărtăşită şi de alţi autori precum DD. Colmet-Daage, Gabriel Demante, etc. este insă aḑi cu desăvêrşită respinsă de jurisprudenţă, ca una ce este in contradicţiune cu textul positiv şi clar al art. 557, care nu face pe adjudicatar respunḑĕtor de cât numai de diferenţa de preţ şi spesele nouei licitaţiuni.

Prin urmare, daca prejudiciu nu esistă, adjudicatarul primitiv nu póte să fiă indatorat la nimic, ceea ce are loc in ipotesa când la revênḑare a eşit un preţ mai mare. Ceea ce confirmă şi mai mult acéstă ultimă opiniune, este art. 740 Proc. civilă francesă, care dispune că, in casul când la revênḑare ar eşi un preţ mai mare, acest escedent nu va puté fi reclamat de primul adjudicatar, ci impărţit intre creditorii urmăritori, sau daca acestia vor fi fost aquitaţi pe deplin, va fi atribuit debitorului urmărit. Daca déră ar fi esact ceea ce susţine D. Delangle, că „revênḑarea nu sterge faciă cu adjudicatarul primitiv efectele primei adjudicaţiuni", atunci cu ce drept legea ar atribui acest escedent creditorilor urmăritori sau debitorului urmărit? Daca creditorii vênd imobilul ca avere proprie a adjudicatarului pentru realisarea preţului oferit de el şi neaquitat, atunci escedentul ca şi diferenţa ar trebui să 'l privéscă numai pe dênsul.

Acéstă dispoşiţiune a art. 740 frances lipsesce din art. 557 al nostru. Cu tóte acestea lipsa ei nu ne póte autorisa ca să dăm cestiunei uă soluţiune contrarie de cea admisă in legea francesă. Causa inlăturărei o găsim pe deplin justificată prin impregiurarea că principiele generale de drept conducêndu-ne la uă soluţiune identică, adăogarea unei disposiţiuni speciale devenea inutilă.

In a doua ipotesă insă, printr'uă favóre esceptională a legei, primul adjudicatar este manţinut in calitatea sa şi indatorat numai ca să plătéscă spesele ocasionate cu noua licitaţiune. Acéstă obligaţiune este éraşi aplicaţiunea principiului stabilit de art. 998 Cod. civil.

Ḑicem favóre esceptională căci, de şi termenul fixat pentru depunerea preţului este un termen fatal care nu póte sub nici un cuvênt să fiă prelungit nici de părţi nici de judecător, totuşi in speciă adjudicatarul beneficiéză de uă adevĕrată prelungire de termen prin aceea că este admis a depune preţul chiar in ḑiua nouei licitaţiuni. Acéstă disposi-

(1) DALLOZ, v. *Vente publique d'immeubles*, Nr. 1920.

ţiune a legei este insă favorabilă şi creditorului urmăritor care astfel e pus in posiţiune a 'şi realisa mai iute dreptul sĕu, fără a mai fi espus risicului nedepunerei preţului şi din partea celui d'al douilea adjudicatar, in ipotesa când legea ar fi preferit uă altă persónă străină care insă să fi dat un preţ identic cu cel oferit de primul adjudicatar.

Din cele espuse pênĕ aci resultă deci ca positiv că nedepunerea preţului de către adjudicatar in termenul de patru sĕptĕmâni prescris de lege desfiinţéză *ipso jure* adjudicaţiunea; că, prin urmare, adjucatarul nu mai este supus la nici uă altă indatorire, afară de aceea de a plăti diferenţa şi spesele făcute cu noua licitaţiune.

Ce trebue insă să decidem in ipotesa când nici noul adjudicatar nu depune preţul? Cu alte cuvinte, pentru ca adjudicatarul primitiv să fiă pe deplin liberat, este indestul ca la licitaţiunea ţinută in comptul lui *să se ofere* un preţ mai mare, sau trebue ca acest preţ să fie şi *numĕrat?*

Uă mulţime de autori, intre cari Dnii Boitard, Rogron, Persil, Delangle, Larombière şi alţii, sunt de părere că adjudicatarul primitiv nu este liberat de cât numai dupe depunerea preţului de către noul adjudicatar. Şi in acest sens esistă chiar uă hotărire a Curţei de casaţiune din Francia din 25 Februarie 1835. Motivul principal pe care se baséză acesti autori este că prin cuvêntul *preţ al revênḑărei* legiuitorul n'a inţeles şi n'a putut să inţelégă de cât *preţul serios şi efectiv*, cu alte cuvinte *preţul numĕrat*, pe care numai creditorii sunt in posiţiune a şi'l atribui spre realisarea drepturilor lor.

Acéstă opiniune, de şi susţinută de uă mulţime de autori dintre cari unii fórte insemnaţi, este insă combătută cu multă tărie şi succes de către D. Chauveau, ca fiind contrarie nu numai principielor de drept relative la materie, dér chiar şi textului positiv al legei.

In adevĕr, dacă este constant că prima adjudicaţiune s'a desfiinţat *ipso jure* prin nedepunerea preţului in termenul legal, dacă adjudicatarul nu mai este şi nici că mai póte deveni proprietarul imobilului adjudicat, pentru că acest drept a trecut prin revênḑare asupra noului adjudicatar, in ce calitate ar puté el să fiă obligat a depune preţul? ce i se dă lui in schimbul acestui preţ? Din acest punct de vedere numai privită cestiunea, vedem că opiniunea impărtăşită de acesti autori este inadmisibilă.

De altă parte insă, intru cât art. 557 nu vorbesce de cât de *diferenţa de preţ,* prin acésta chiar el resólve cestiunea, hotărind in mod implicit că nu póte fi responsabil de intregul preţ. Penalităţile sunt de drept strict şi trebuesc mărginite la casurile anume prevĕḑute. Se va ḑice insă că adjudicatarul este obligat a plăti preţul cu titlu de daune-interese. Dérĕ atunci ce se face cu imobilul? El nu póte remâne proprietatea noului adjudicatar, pentru că şi dreptul acestuia s'a resolvat érăşi prin nedepunerea preţului Dacă déră imobilul a reintrat in patrimoniul debitorului şi a redevenit astfel gagiul creditorilor sei, ce prejudiciu mai pot pretinde acestia că au suferit? Ei n'au de cât să revênḑă imobilul, şi póte că de astă dată vor avé şansa de a puté fi despăgubiţi. Şi, in fine, dacă legiuitorul ar fi avut acéstă stranie intenţiune, pentru ce nu s'ar fi esplicat? Ce l'ar fi costat să adaoge un nou articol in care să spună curat şi lămurit că dacă nici cel d'al douilea adjudicatar nu va depune preţul, primul adjudicatar va fi ţinut să plătéscă pe cel oferit de el? Dacă nu a ḑis'o este că nu a voit s'o ḑică, şi nici că putea face una ca acésta. Mai intâiu, pentru că obligând pe adjudicatar să plătéscă preţul, fără insă a'i da ceva in schimb, ar fi inavuţit pe nedrept pe creditori şi pe debitorul urmărit in paguba lui, violând ast-fel unul din cele mai mari principii de inaltă morală şi equitate; şi al douilea, pentru că s'ar fi lovit de uă dificultate practică.

Pe ce cale ar fi putut creditorii să ajungă la realisarea preţului?

Să'l urmăréscă in averea lui proprie? Déră adjudicatarul le ar fi putut ţine acest limbagiu: In calitatea mea de adjudicatar care nu am depus preţul, nu pot fi ţinut faciă cu Dv. de cât numai pentru prejudiciul ce v'am causat prin faptul meu. Or, pre câttimp imobilul este tot in patrimoniul debitorului, el este încă gagiul Dv.; urmăriţi'l din nou şi dacă va resulta uă diferenţă, v'o plătesc.

Să urmăréscă imobilul adjudicat? Déră atunci art. 553 spune că revênḑarea are a se face in comptul adjudicatarului care n'a depus preţul, şi adjudicatar in casul de faciă este numai cel d'al doilea, căci prima adjudicaţiune s'a desfiinţat.

Cât despre interpretarea dată cuvêntului *preţ* in opiniunea ce espunem, ea este cu mult talent combătută de D. Chauveau. Ecă cum se esprimă Dsa in acéstă privinţă:

„Acéstă interpretare nu are ea óre de efect de a da cuvêntului *preţ* uă semnificaţiune escepţională, *extra-juridică* pe care legiuitorul de sigur că n'ar fi adoptat'o fără a'şi face cunoscută opiniunea sa într'un mod neequivoc? Şi, in adevĕr, *preţul* unui lucru este, in limbagiul dreptului, suma stipulată in contract, ca formând equivalentul obiectului vêndut, fiă că acéstă sumă s'a numĕrat, fiă că nu s'a numĕrat incă. Or, dacă primul contract este nimicit, nu mai este preţ, pentru că nu mai esistă vênḑare: primul adjudicatar este numai ţinut să plătéscă nisce daune-interese pe cari legea insăşi le-a fixat, determinându-le la diferenţa dintre preţul adjudicărei sale şi acel resultat la revênḑare; alt-ceva nu 'i se póte pretinde mai mult (1).“

Recunóscem insă că, in opiniunea Dlui Chauveau, un debitor de rea credinţă póte şicana la infinit pe creditorul urmăritor; ea insă este cea mai juridică şi trebue să fiă adoptată.

Insuşi Tribunalul Ilfov, secţiunea de notariat, intr'un cas ivit acum de curênd, a admis acéstă teorie, liberând primului adjudicatar cauţiunea ce depusese, spre a fi admis la licitaţiune, cu tótă opunerea formală a creditorului urmăritor. Şi, dacă nu ne inşelăm, acésta pare a fi practica constantă a acestui Tribunal.

Al. Capitolin

(1) Chauveau, N. 2432, 5°.

JURISPRUDENŢA ROMANA

ÎNALTA CURTE DE CASAŢIUNE ŞI JUSTIŢIE, SECŢ. I

Şedinţa din 22 Octombre 1883

Preşedinţa Dlui C. E. Schina, preşedintele secţiunei

Ştefan Bàjescu cu Bănică şi Smaranda Diculescu

TESTAMENT AUTENTIC. — JUDECATOR DELEGAT. — CONSTATAREA CA TESTAMENTUL ESTE AL TESTATORULUI, SEMNAT DE EL ŞI FORMAT DIN LIBERA SA VOINŢA. — TERMENII LEGEI NU SUNT SACRAMENTALI — EQUIPOLENŢI. — ART. 861 şi 862 COD. CIVIL.

TESTAMENT AUTENTIC. — CONSTATARILE FACUTE DE JUDECATORUL DELEGAT. — NU SE POT DERIMA PRIN PROBA CONTRARIE. — ART. 1173 COD. CIVIL. — CASARE.

1° Tribunalul care autentifică un testament sau judecătorul delegat cu acéstă lucrare trebue să constate declaraţiunea testatorului că testamentul este al sĕu, făcut din libera lui voinţă şi semnat de dênsul. Pentru acésta insă nu este necesar să se intrebuinţeze chiar termenii art. 861, cari nu sunt sacramentali, putênd fi inlocuiţi prin espresiuni equipolente.

Suveranitatea judecătorului de fond nu implică puterea arbitrară de a declara neindeplinite cerinţele legei, fără a reproduce termenii actului cari au de obiect să constate indeplinirea formelor prevĕḑute de lege şi fără a 'şi da cuvintele pentru cari crede că cutare sau cutare espresiune nu implică ideia indeplinirei formei ce pare că lipsesce.

2° Actele autentice fac deplină credinţă despre faptele constatate ca indeplinite de oficiărul competent sau constatate ca petrecute inaintea sa, in esercitiul funcţiunei sale.

Astfel, constatarea făcută de judecătorul delegat cu formarea unui testament autentic că testatorul 'i a declarat că testamentul este al sĕu, nu se póte combate prin proba contrarie, şi mai puţin prin presumpţiuni, chiar resultând dintr'un act autentic.

Nr. 356. — Casată, in urma recursului făcut de D. Ştefan Băjescu, decisiunea Curţei de apel din Craiova, secţiunea I, cu No. 19, din 1882, in procesul ce are cu Dlor Bănică şi Smaranda Diculescu, pentru un legat de 1000 galbeni.

S'au ascultat : D. Al. Degre, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă; D. M. Korné, avocatul recurentului, in desvoltarea motivelor de casare; D. D. Geani, avocatul intimaţilor, in combaterile sale.

Curtea, deliberând :

Asupra motivului ântâiu de casare :

„Rea interpretare a art. 861 şi 862 Cod. civil.

„*a*) Idea cuvintelor sacramentale neesistând in legislaţiunea nóstră, omisiunea intr'un act solemn a unui sau mai multe cuvinte cerute de lege (in specie omisiunea cuvintelor „in facia şi in auḑul testatórei") nu póte atrage nulitatea actului, daca din omisiunea acestui cuvênt nu resultă nici uă indoială asupra voinţei părţei esprimată in mod solemn, precum acésta resultă in speciă din menţiunile „că i s'a citit din cuvênt in cuvênt testamentul conform art. 861 Cod. civil. Dei a declarat că este făcut din propria sa voinţă, nesilită de nimeni, că testamentul este scris şi subscris de altă persónă, de óre-ce Dei nu ştie carte.

„*b*) Art 861 Cod. civil nu cere ca judecătorul să arate Nr. casei şi strada domiciliului unde s'a transportat, nici art. 862 nu prescrie nulitatea actului pentru acéstă omisiune."

Vĕḑênd art. 861 Cod. civil;

Considerând că de şi testamentul autentic este nul când judecătorul sau tribunalul cari 'i dau autenticitatea nu constată că testamentul s'a citit testatorului, că dênsul a declarat că este al sĕu, iscălit de el şi făcut din libera sa voinţă, insă pentru tóte aceste menţiuni idea legiuitorului n'a fost d'a prescrie termeni sacramentali; că esistenţa termenilor equipolenţi, cari să manifeste indeplinirea formalităţilor prescrise sub pedépsă de nulitate, fiind suficientă, judecătorul de fond este dator, pentru a declara nul un testament din acest punct de vedere, să arate cuvêntul pentru care cutare sau cutare espresiune nu implică lămurit idea indeplinirei formei ce i se pare că lipsesce; că, in speciă, decisiunea atacată anuléză testamentul autentic in discuţiune afirmând : 1) că formalităţile art. 862 nu se vĕd constatate ca indeplinite in sensul prevĕḑut de lege; 2) că menţiunea a fi citit in facia şi in auḑul testatorului nu s'a indeplinit; 3) că judecătorul nu specifică domiciliul testatórei prin arătarea stradei şi a numĕrului casei;

Considerând că suveranitatea judecătorului fondului in privinţa apreţiărei termenilor intrebuinţaţi nu implică puterea arbitrară d'a declara neindeplinite cerinţele legei prin uă simplă afirmaţiune că n'ar fi indeplinite in sensul legei şi fără a se reproduce termenii actului cari au de obiect d'a constata indeplinirea acelor formalităţi; că, pe lêngă uă asemenea arbitrară procedură, decisiunea atacată mai crează şi uă nouă nulitate a testamentului autentic, peste nulităţile specificate in art. 862, aceea resultând din lipsa specificărei din partea judecătorului a domiciliului testatórei prin arĕtarea stradei şi a numĕrului casei.

Asupra motivului al douilea şi al treilea de casare ;

„Violarea art. 1173 Cod. civil. In contra declaraţiunei autentice că testamentul este făcut din libera voinţă a testatórei şi nesilită de nimeni, Curtea nu póte să presume că ultima voinţă nu a fost esprimată in mod liber.

„Violarea art. 920 şi 921 Cod. civil. Revocarea nu se presumă, in lipsă de act legalisat de Tribunal sau de un testament posterior conţinênd uă espresă revocaţiune."

Considerând că, conform principielor cari reguléză ma-

teria actelor autentice, un testament autentic face credinţă despre esistenţa faptelor enunţate de oficiărul public ca indeplinite de dênsul, sau petrecute in facia sa, in eserciţiul funcţiunei sale; că, astfel, menţiunea dintr'un testament primit de judecător, că testatorul 'i-a declarat că testamentul e făcut din libera sa voinţă, nu póte fi combătută prin proba contrarie, şi mai puţin incă prin presumţiuni, chiar când acele presumpţiuni ar puté resulta din un act autentic posterior; că, in specia, admiţênd esistenţa menţiunei din partea judecătorului, că testatórea a declarat că testamentul in discuţiune e produsul liberei sale voinţe, judecătorii fondului nu puteau, fără a viola principiele relative la forţa probantă a actelor autentice, să declare că testamentul in litigiu nu emană de la libera voinţă a testatórei, fondându-se pe impregiurarea că, din uă declaraţiune posterióră testamentului făcută aceluiaşi judecător, testatórea ar fi dat să inţelégă că testamentul in discuţiune n'a fost produsul liberei sale voinţe.

Pentru aceste motive, caséză, etc.

INALTA CURTE DE CASAŢIUNE ŞI JUSTIŢIE, SECŢ. II

Şedinţa din 19 Septembre 1883

Preşedinţa Dlui Th. Rosetti, preşedinte

Mostenitorii defunctului G. A. Gherman cu Comitetul permanent din Buzĕu

JURIU DE ESPROPRIARE. — LISTA ANUALA. — MODUL FORMAREI SALE ŞI TIMPUL PENTRU CARE ESTE IN VIGÓRE. — JURIU CONSTITUIT DUPE LISTA ANULUI ESPIRAT. — NECOMPETENŢA. — ART. 39, § 1 şi 3, ART. 40 LEGEA DE ESPROPRIARE. — ART. 30 şi 32 DIN LEGEA CONSILIELOR JUDEŢIANE. — CASARE.

Consiliele judeţiane, in sesiunea lor anuală, forméză lista permanentă de juraţi dintre contribuabilii domiciliaţi in oraşul sau plasa unde trebue să funcţioneze, şi care listă este in vigóre de la 5 Noembre al fie-cărui an sau de la intervalul dintre 15 Octombre şi 5 Noembre pênĕ la 5 Noembre al anului viitor.

Juriul de espropriare, constituit dupe lista lucrătóre pe anul 1881—82 şi care se pronunţă la 16 Marte 1883, dă uă hotărire nulă, ca emanând de la judecători fără competenţă.

Nr. 78. — Casată, in urma recursului făcut de mostenitorii defunctului G. A. Gherman, decisiunea juriului de espropriare din judeţul Buzĕu şi ordonanţa judelui director, ambele din 16 Maiu 1883, prin cari s'a fixat cuantumul terenului de care s'a espropriat de Comitetul permanent.

S'au ascultat: D. D. Zamfirescu, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă; D. I. Fĕtu, avocatul recurenţilor, in desvoltarea motivelor de casare; D. C. I. Bosie, avocatul comitetului, in combateri; D. G. Filitis, procuror general, in conclusiuni.

Curtea, deliberând:

Asupra motivului de casare:

„Violarea art. 40 din legea de espropriare, de óre ce juriul care a judecat afacerea in ḑiua de 16 Maiu 1883 a fost tras la sorţi din lista proprietarilor lucrătóre pe anii 1881 şi 1882, care listă espirase deja din luna Noembre 1882, astfel că acel juriu neavênd esistenţă legală, decisiunea ce a pronunţat este nulă, ca emanând de la judecători fără competenţă."

Considerând că, dupe art. 39, alin. 1 din legea de espropriare, Consiliul judeţian in sesiunea sa anuală forméză uă listă permanentă de juraţi din contribuabilii domiciliaţi in oraşul sau plasa unde urméză a funcţiona; că din art. 39, alin. 3 şi art. 40 aceeaşi lege reese că juraţii se trag la sorţi din acea listă şi funcţionéză pênĕ la sesiunea viitóre a Consiliului judeţian, când se forméză uă nouă listă; că art. 30 şi 32 din legea Consiliului judeţian stabilind durata sesiunei, care este de trei septemâni, cu incepere de la 15 Octombre, resultă de aci că lista permanentă de juraţi servesce inclusiv de la 5 Noembre pênĕ la 5 Noembre anul următor, sau chiar de la uă ḑi anteriórĕ de 5 Noembre, daca lista s'a format naintea acelei ḑile, in intervalul de la 15 Octombre pênĕ la 5 Noembre, cât ţine sesiunea ordinară a Consiliului judeţian; că, astfel fiind, juraţii cari pronunţă despăgubirea nu pot funcţiona de cât numai inăuntrul timpului pentru care servesce şi lista permanentă, afară de casul prevĕḑut de art. 56 din legea de espropriare; că, in specia, juriul fiind tras la sorţi din lista lucrătóre pe 1881—82, s'a pronunţat asupra despăgubirei tocmai la 16 Maiu 1883, când incetase deja calitatea cn cari erau investiţi in puterea listei formate pe anul 1881—82; că, prin urmare, decisiunea ce a pronunţat este nulă, ca emanând de la judecători fără competenţă şi déră mijlocul invocat este fundat;

Pentru aceste motive, şi fără a mai discuta celelalte mijlóce, caséză, etc.

Şedinţa din 10 Octombre 1883

Preşedinţa Dlui Th. Rosetti, preşedinte

Avram sin Idel cu I. H. Einhorn

ADJUDICAŢIUNE. — CONTESTAŢIUNE. — ACT DE PAUPERTATE. — ESAMINAREA VALIDITAŢEI DE CATRE PREŞEDINTELE TRIBUNALULUI. — ESCES DE PUTERE. — CASARE.

Tribunalul, éră nu numai preşedintele sĕu, este in drept a cerceta validitatea actelor de paupertate, primite deja, citându-se părţile pentru a face observările lor.

Astfel, daca, dupe primirea unei contestaţiuni la urmărirea imobiliară dată cu act de paupertate, preşedintele Tribunalului, in urma referatului grafierului, judecă validitatea actului de paupertate şi

nu chiamă pe părţi să discute, se comite un esces de putere şi se viţiéză ordonanţa de adjudicare pronunţată in aceste condiţiuni.

Nr. 90. — Casată, in urma recursului făcut de Avram sin Idel, ordonanţa de adjudicaţiune a Tribunalului din Iaşi, secţiunea III, cu Nr. 312, din 1883, prin care s'a adjudicat asupra lui I. H. Einhorn, creditor urmăritor, un imobil al recurentului.

S'au ascultat: D. G. Platon, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă; D. C. Disescu, avocatul recurentului, in desvoltarea motivelor de casare; in absenţa intimatului.

Curtea, deliberând;

Asupra mijlocului al patrulea de casare, astfel formulat:

„Violarea intregului organism al functionărei sistemului judecătoresc, de óre-ce făcênd contestaţiune in termenul util, Tribunalul a dispus citarea părţilor; totuşi in urmă, dupe un referat al grafierului că certificatul de paupertate ar fi in neregulă, nu s'a dat contestaţiunei mele nici un curs."

Avênd in vedere că resultă in fapt că recurentul făcênd oposiţiune la vênḑare in termenul util, éră pentru plata taxei prevěḑută de legea timbrului anexând un certificat de paupertate, visat de primarul municipiului Iaşi şi de casierul judeţului, s'a dispus citarea părţilor pentru a se judeca contradictoriu in acéstă oposiţiune; că, mai 'nainte de termenul fixat pentru infăcişare, preşedintele Tribunalului singur, in urma unui referat al grafierului că contestatorul are avere, printr'uă simplă resoluţiune revenind asupra měsurelor luate d'a se cita părţile, respinge contestaţiunea pe motiv că actul paupertate nu e in regulă;

Considerând că uă dată ce se primise acel act şi oposisiţiunea care avea aparenţă a fi in regulă, trebuia ca ori-ce contestaţiune in contră'i să fiă cercetată conform regulelor de procedură coprinse in art. 525 şi urm., libere fiind părţile ca, la ḑiua infăcişărei, să facă ori-ce obiecţiune in privinţa admisibilităţei oposiţiunei, discutând, intre altele, şi valórea actului de paupertate, dupe care completul Tribunalului, éră nu preşedintele singur, putea să respingă acea oposiţiune; că Tribunalul astfel a comis un esces de putere, şi déră mijlocul invocat este fundat;

Pentru aceste motive, şi fără a mai discuta pe celealte, caséză, etc.

TRIBUNALUL ILFOV, SECŢIUNEA COMERCIALA

Şedinţa din 7 Maiu 1883

Preşedinţa Dlui I. Radoi, preşedinte

L. A. Gutman cu Albert A. Focşănénu şi altul

EFECT LA ORDIN. — GIR NEREGULAT. — NU TRANSMITE PROPRIETATEA. — SE CONSIDERA CA UN MANDAT. — PRESUMPŢIUNE LEGALA. — INADMISIBILITATEA PROBEI CONTRARIE. — ART. 132 ŞI 134 COD. COMERCIAL; ART. 1202 COD. CIVIL.

Girul nefăcut in condiţiunile legei nu transmite proprietatea efectului la ordin; el nu este considerat de cât ca un mandat, şi portorul ca un mandatar pentru incasare.

Presumpţiunea acésta, ca ori-ce altă presumpţiune legală, nu póte fi combătută prin proba contrarie.

Nr. 316. — D. L. A. Gutman a intentat acţiune contra lui Albert A. Focşănénu şi N. Penopolu, prin care tinde a fi condemnaţi solidaricesce la plata sumei de 1,600 lei nuoi plus procente şi cheltueli de judecată.

S'a presentat reclamantul asistat de D. avocat N. Stoianovici, şi defendorul Penopolu prin D. avocat I. Brătianu, lipsind D. Focşănénu.

Tribunalul,

Avênd in vedere că reclamantul, in probarea acţiunei sale, se servi cu un bilet la ordin, datat Bucuresci, 26 August 1882, de lei 1600, in aur, de plată peste şése luni, protestat de neplată la 28 Februarie 1883, sub Nr. 489, semnat de Albert A. Focşănénu in ordinul lui N. Penopolu, éră in dos se observă următórele giruri: „Pentru mine in ordinul Dlui I. Witner & Cnia, N. Penopolu"; mai jos „Pentru noi in ordinul Dlui L. A. Gutman, valórea spre incasare, I. Witner & Cnia";

Avênd in vedere că N. Penopolu a cerut respingerea acţiunei şi cheltuieli de judecată, pe motiv că girul sěu este neregulat şi nu transmite proprietatea;

Avênd in vedere că girul pus de N. Penopolu in dosul biletului la ordin in cestiune nu are dată şi nu arată preţul sau suma dată;

Considerând că proprietatea unei poliţe sau bilet la ordin, efect comercial, se transmite prin gir, care are de efect a ţine pe girant responsabil solidar cu traentul către portor pentru neplata la termen; că girul, pentru a produce acest efect trebue să arate data, adică ḑiua, luna şi anul când s'a făcut, să arate preţul sau suma dată şi numele aceluia intr'al cărui ordin s'a trecut (art. 132 Cod. comercial); din contra, când una din aceste enunţări lipsesce, girul nu transmite proprietatea, el nu obligă pe girant şi nu este considerat de cât ca un mandat, éră portorul ca un mandatar insărcinat numai cu incasarea (art. 134 Cod. comercial);

Considerând că girul pus de Penopolu pe biletul la ordin in cestiune neintrunind aceste condiţiuni esenţiale, el nu valoréză de cât ca un mandat şi, prin urmare, reclamantul nu póte recurge contra lui Penopolu pentru neplată la termen;

Considerând că de şi se susţine de reclamant, că girul neregulat nefiind de cât uă presumpţiune a legei că nu transmite proprietatea, acéstă presumpţiune se póte combate prin proba contrarie, prin urmare dovedind Dsa cu martori că

Penopolu a primit banii, obligaţiunea sa de a respunde cu traentul se manţine, totuşi acésta nu se póte admite faciă cu disposiţiunile art. 1202 Cod. civil, care dispensă de ori-ce dovadă pe acela in favórea căruia este făcută uă presumpţiune legală, contra căreia nu se admite nici un fel de probă, afară de casurile când legea a permis dovada contrarie, in cari nu intră şi casul in cestiune; că, aşa fiind, acţiunea, in ce privesce pe N. Penopolu, cată a se respinge;

Avênd in vedere că Albert A. Focşănénu nu s'a presentat in instanţă, de şi a fost citat;

Vĕḑênd că şi art. 151 Proc. civilă s'a aplicat;

Pentru aceste motive, admite acţiunea intentată de L. A. Gutman numai contra lui Albert A. Focşănénu, respinge acţiunea intru cât privesce pe N. Penopolu.

Semnaţi: I. Radoi, C. Caracaş, N. A. Danielopolu, D. Tănĕsescu.

JURISPRUDENŢA STRAINA

TRIBUNALUL CIVIL DIN SENA, SECŢIUNEA V

Audienţa din 20 Noembre 1883

Preşedinţa D-lui Gressier

Aubergeon cu vĕduva Descamps.

OTEL. — FURT COMIS IN PREJUDICIUL UNUI CALETOR. — ASIMILARE. — RESPONSABILITATEA OTELIERULUI.

Ori-ce persónă care locuesce intr'un otel mobilat, fiă cu ḑiua fiă cu luna, este considerată ca un călĕtor faciă cu otelierul, in acest sens că acest din urmă nu póte să invóce impregiurarea că clientul sĕu a locuit mai mult timp in otel spre a fi descărcat de indatoririle sale.

De unde urméză că otelierul, in casul de mai sus, este responsabil de furtul comis in otelul sĕu in prejudiciul unei persóne care locuesce intr'ênsul de trei ani in continuu.

Tribunalul,

Considerând că, din desbaterile ce au avut loc inaintea Curţei cu juraţi din Sena precum şi din hotărirea de condemnaţiune ce a urmat, resultă că, in nóptea de 28 Februarie spre 1iu Marte 1882, s'au furat cinci-spre-ḑece obligaţiuni funciare, in prejudiciul lui d'Aubergeon, pe când acesta dormea in camera ce ocupa in otelul garnit ţinut de Dna Descamps, de către un hoţ care, introducêndu-se in otel către douĕ ore de diminéţă, a sfărimat uşa camerei ocupată de Aubergeon, 'i-a luat valorile şi a eşit către cinci ore de diminéţă, fără ca să lase vre uă urmă despre individualitatea lui; că servitorul insărcinat de Dna Descamps cu paza casei nu s'a ocupat să cerceteze cine intra sau cine eşea in timpul nopţei;

Considerând că ori-ce persónă care descinde intr'un otel garnit, fiă că el locuesce cu ḑiua sau cu anul, este considerată ca un călĕtor faciă cu otelierul; că acest din urmă nu póte să invóce impregiurarea că clientul sĕu a locuit mai mult timp in otel spre a fi descărcat de indatoririle sale;

Considerând că vĕduva Descamps, sau prepusul ei de care ea este civilmente responsabilă, a comis uă gravă imprudenţă primind in otel un străin in mijlocul nopţei, fără a se preocupa să cerceteze unde se ducea şi fără a 'l supraveghia, lăsându'lu să scape fără control;

Considerând că responsabilitatea vĕduvei Descamps este certă; că ea resultă atât din calitatea sa de otelieră cât şi din faptul negligenţei şi al imprudenţei sale;

Considerând că Aubergeon avea de obiceiu a inchide cu cheia uşa camerei lui; că, neavênd uă casă de fer, el purta asupră'i valorile ce le depunea in timpul nopţei sub căpĕtâiul patului; că el n'are să 'şi impute nici uă lipsă de precauţiune.;

Considerând că, astfel fiind, cererea lui de a i se plăti valórea titlurilor furate in sumă totală de 5010 franci este fundată;

Considerând că, acordându'i-se şi dobênda la acéstă sumă din ḑiua comiterei furtului, el are să fiă pe deplin despăgubit de prejudiciul ce a suferit; că el nu dovedesce că a suferit uă pagubă mai mare;

Pentru aceste motive,

Condamnă pe vĕduva Descamps să plătéscă lui Aubergeon, drept daune-interese, 5010 franci cu dobênde lor, etc.

NECROLOGIE

In momentul de a pune ḑiarul sub presă, aflăm incetarea din viaţă, la Viena, a Dlui Vasile Boerescu. Dsa plecase de câte-va ḑile impreună cu familia pentru a petrece iarna la Cannes, şi nimeni nu se putea astepta la un desnodământ aşa de repede.

Din parte-ne simţim uă adevărată durere impărtăşind cetitorilor nostri acéstă tristă stire. Tótă lumea inţelege marele gol ce lasă perderea marelui jurisconsult şi bărbat politic. Pentru astăḑi, din causa lipsei de timp, nu putem arăta meritele ilustrului defunct; o vom face insă intr'unul din numerele nóstre cele mai apropiate.

BIBLIOGRAFIE

A eşit de sub tipar, in editura stabilimentului grafic Socec et Teclu din Bucuresci, uă elegantă broşură, intitulată:

INCERCĂRI

ASUPRA ART. 129 DIN CONSTITUŢIUNE

(relativ la revisuire)

de D. Gr. T. BRĂTIANU,

consilier al Curţei de apel din Bucuresci.

Bucuresci. — Typ. Curţei Regale, pr. F. Göbl Fii, Pasagiul Român, 12.

ANUL XII. — Nr. 85. JOI 24 NOEMBRE 1883

DREPTUL

LEGISLATIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENTIA — ECONOMIE POLITICA

Prim-Redactor : DEMETRU C. POPESCU

ESE DE DOUE ORI PE SEPTEMANA

Redactor-Administrator : NICOLAE CHRISTESCU

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA ḌIARULUI, PASAGIUL ROMAN, 10

ABONAMENTELE se fac pe an şi pe jumĕtate de an : la 1iu Decembre şi 1iu Maiu. De la 1iu Iulie pênĕ la 20 August ḍiarul nu apare.

Anunţuri : linia 40 bani. *Scrisorile nefrancate se refusă* Un numĕr : 50 bani

COSTUL ABONAMENTULUI Pe an, 40 lei; pe jumĕtate an, 20 lei. *Studenţii plătesc pe jumĕtate* Pentru străinĕtate se adaogă timbrul postal.

SUMAR

Bucuresci, 23 Noembre 1883

La 26 Noembre trecut s'au redeschis la Paris conferenţele stagiului sub preşedinţa decanului D. Oscar Falateuf. Ca de obiceiu, capul corporaţiunei avocaţilor a ţinut un discurs in care, pe lêngă elogiuirile aduse celor incetaţi din viaţă in anul trecut: Lachaud, Gambetta, Lefranc, etc., dă consiliele sale junilor sĕi confraţi.

Simţim uă adevĕrată plăcere de câte ori citim dările de sémă ale unor asemenea şedinţe. Decanul, cel d'ântâiu, este la postul sĕu, toţi cei mai bĕtrâni se ţin obligaţi a nu lipsi nici uă dată, şi cei mai tineri nu 'şi-ar permite să nu vină să asculte pe alesul lor. Numai aşa se póte inţelege uă corporaţiune, numai aşa ordinul avocaţilor din Paris 'şi-a format tradiţiunile cele mai frumóse, şi numai astfel legături cordiale unesc pe toţi membrii Baroului. Ordinul intreg formézá uă singură familie, unde domnesce egalitatea cea mai perfectă, unde insă fiecare este observat de aprópe şi intr'un mod permanent; şi decanii nu pregetă la inceputul fie cărui an judiciar să adreseze sfaturile lor către tineri, mustrând chiar la ocasiuni şi cautând a ţine sus stima şi consideraţiunea de cari se bucură corporaţiunea. Nu sciu daca ne va fi dat să asistăm şi la noi la un asemenea frumos spectacol; in tot casul pênĕ astăḍi puţină speranţă avem in acéstă privinţă.

S'au vĕḍut de multe ori, la epoci date, bóle contagióse năpădind de uă dată in mai multe părţi. Aceea ce se intêmplă pentru lumea fisică se observă adesea pentru lumea morală sau spirituală: te pomenesci, fără de veste, cu aceeaşi ideă nesănĕtósă incolţind in mai multe ţĕri şi captivând spiritele publicului. Lucrul este cu atât mai periculos că esistă uă mulţime infinită de mijlóce pentru comunicarea ideelor şi că spiritul comun este inclinat a adopta lucrurile noui, nedându'şi nici ostenéla să reflecteze, pentru că primesce munca altora; mai ales că singura carantină contra ideelor false este bunul simţ, care se intêlnesce aşa de rar.

Astfel, toţi scim că s'a găsit, la noi, un inginer hotarnic care să susţină cu seriositate că corporaţiunea avocaţilor este un monopol! Scim asemenea că au fost vre-uă cinci-ḍeci deputaţi cari au votat acéstă propunere şi că ministrul justiţiei de pe atunci, confratele nostru, nu a găsit un singur cuvênt ca să ne apere de insultele ce se aruncau intregului corp! Lucrul insă se pare că nu era nou; se im-

portase de la Paris, unde astădi se spun aprópe aceleaşi lucruri.

Daca, dice D. Falateuf, trebue să vedem in aceste critici numai uă nouă sforţare de desorganisaţiune generală, daca suntem isbiţi numai pentru că constituim un ordin respectat şi demn de a fi, nu am să discut nimica, căci nu voiu puté convinge.

Déră daca, din contra, este vorba să esaminăm uă reformă pretinsă necesară, intreb pe acesti reformatari de cunosc ce-va din viaţa nóstră.

Baroul, uă aristrocaţie! de bani sau de nascere?... Nici una nici alta, imi inchipuesc; căci daca fortuna ne visitéză câte uă dată, ea vine ca clientă; şi noi scim că clientele nu ne rĕmân pentru tot-d'a-una.

Aristocraţie de nascere?... suntem dispuşi, prin inteligenţă şi educaţiune, să ne inclinăm naintea tutulor superiorităţilor, printre cari, dupe părerea mea, este şi nascerea, déră numai uă superioritate se impune noĕ: aceea pe care omul o ţine de la dênsul, a probităţei şi sciinţei sale. Cel ce posede aceste titluri, póte pretinde la ori-ce in lumea nóstră!

Daca insă prin aristocraţie se inţelege uă mare companie, gelósă de a păstra intact patrimoniul onórei, talentului, şi câte uă dată al ilustraţiunei, legate de predecesorii sĕi, da, suntem uă aristocraţie!

Daca prin aceste cuvinte, „carieră inchisă", vrem să dicem că profesiunea de avocat nu este şi nu trebue deschisă de cât delicateţei şi onórei; da, in mĕsura posibilului, profesiunea nóstră este şi va rĕmâne uă carieră inchisă!

Se intrébă, dupe acésta, D. Falateuf daca este bine ca consiliul de disciplină să nu mai supraveghieze inscrierile şi conduita avocaţilor, daca, cu alte cuvinte, este de preferit ca dênsul să fiă numai un biurou de inregistrare

Dintr'uă di pênĕ in alta, daca cererea noului inscris este primită, face parte din marea familie judecătoréscă, supus regulelor sale, bucurându-se insă şi de tóte prerogativele ei. Dintr'uă di pênĕ in alta, va avé dreptul de a pretinde şi noi toţi vom avé datoria de a 'i da uă incredere intrégă, absolută, aşa cum cer obiceiurile nóstre şi necesităţile profesiunei: schimbarea ideelor nóstre, comunicarea actelor fără reserve şi quitanţe, tot 'i este datorit, şi magistraţii, pe simpla incredere a titlului sĕu, numai de ieri, va fi pentru dênsul aceea ce sunt pentru noi, cari am imbĕtrânit sub ochii lor. Şi aşa trebue: de aci inainte este confratele nostru!

Intr'uă asemenea stare de lucruri, uă teorie nouă ar voi să exigă de la consiliul ordinului să se transforme intr'un simplu biurou de inregistrare de diplome, atunci când magistraţi, notari, agenţi de schimb sunt toţi supuşi la intrebări şi cercetări prealabile!

Şi apoi ce incredere trebue să inspire avocatul:

Clientul intră: omul naintea cărui se găsesce, nu 'l cunoscea cu câte-va minute inainte; nu 'l mai vĕduse nici uă dată, şi écă intr'uă clipă spunêndu'i şi mărturisindu'i tot: cugetările cele mai intime impărtăşite, scrierile secrete date pe faciă, titlurile de avere depuse, şi, când clientul ese, tóte rĕmân in mâinele avocatului, fără ca un singur martor, un singur cuvênt scris să spună ceea ce s'a petrecut in solemnitatea acelei intrevederi!

Da, étă óre-cari ore ale vieţei nóstre.

Câtă mândrie in espresiunile ilustrului decan atunci când vorbesce despre profesiunea avocatului! Cercetând originea şi legitimitatea sa, dênsul incheiă cu aceste cuvinte:

Nu am să 'i fac istoria. Déră acelui care ar voi să o scrie, pot să spun intr'un cuvênt sorginţile: Caută, 'i vom dice, acolo unde libertatea trăesce sau aspiră să trăiască; vei găsi Baroul. Baroul, intr'adevĕr, este una din formele necesare ale libertăţei: el nasce şi móre cu dênsa. Cât timp va puté vorbi, să nu disperăm de dreptate: Este vre uă plângere legitimă al cărui ecou să nu se fi făcut? Uă instituţiune respectabilă, uă consciinţă oprimată nu au găsit intr'ênsul pe apărătorul lor? Care este puterea contra căreia, de bună voe, nu a indrăsnit să protesteze? şi când, intr'uă epocă recentă şi nenorocită, oraşul intreg era in prada opresiunei şi a terórei, cine proclama dreptul, cine se oferea pentru apărarea lui, daca nu unul din cei mai scumpi şi mai mari decani ai nostri? Etă istoria nóstră!

Déră ministeriul avocatului este obligatoriu? Póte refusa el pe aceia cari vin să'i incredinţeze apărarea intereselor şi onórei lor?

Ori-cine se plânge, am mai spus'o, trebue să fiă ascultat. Ori-cine este acusat caută să fiă apărat.

Apărarea, cu ori ce preţ, este privilegiul şi onórea avocatului. Acest rol, o sciu, a provocat óre-cari ironii şi critice, căror am respuns pênĕ acum. Lăsaţi-mĕ insă să'mi completez cugetarea, reamintind câte-va cuvinte imprumutate de la unul din cei mai distinşi confraţi ai nostri: „Daca ne gândim, dice Dsa, că, in ideele nóstre morale şi chrestine, ori-ce pacient trebue să găséscă un preot, lesne se va inţelege că un acusat trebue să aibă un avocat; şi chiar daca ne pĕtrundem de sentimentul intim al justiţiei, care are uă trebuinţă imperiósă de contradicţiune şi de uă contradicţiune puternică, multe lucruri se esplică, şi misiunea avocatului, in loc să se injoséscă, rĕmâne la inălţimea justiţiei şi a legei...

Nu putea uita decanul parisian să revendice pentru avocaţi libertatea completă in pledările lor, ridicându-se contra acelora cari ar voi să pună regule in acéstă privinţă.

Nu se scie ce va să dică perderea unor procese şi cu cât neastêmpăr ne gândim la consecuenţele pe cari numai

noi le putem calcula, in acele momente. De aceea, nu asteptaţi de la avocat, in timpul luptei, nici compromisiune nici calcul! Daca crede că are in dosarul sĕu, intr'uă instrucţiune, intr'uă cercetare, dovada nedemnităţei adversarului, lăsaţi să 'i isbucnéscă emoţiunea, chiar daca ar lovi! căci lovitura póte fi dréptă şi necesară, şi nu pretindeţi de la nici unul din noi tăcerea, daca este vorba să spunem inaintea justiţiei aceea ce dênsa trebue să audă. N'are dênsa dreptul să judece tóte? are, prin urmare, trebuinţa să cunóscă tóte!

Daca am urma dupe inspiraţiunea nóstră, ar trebui să reproducem intregul discurs al Dlui Falateuf, ceea ce insă nu permit restrânsele colóne ale *Dreptului*. El este plin de invĕţăminte pentru avocat, căruia 'i arată importanţa profesiunei sale şi'l invaţă să o iubéscă şi să o onoreze. De aceea, indemnăm pe confraţii nostri să şi'l procure, pentru că, suntem siguri, vor simţi uă deosebită plăcere citind cuvêntarea intrégă a ilustrului avocat, şi uă adevĕrată mângâere contra isbirilor nedrepte şi neconsciente aduse profesiunei nóstre.

D. C. Popescu

JURISPRUDENŢA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAŢIUNE ŞI JUSTIŢIE, SECŢ. II

Şedinţa din 24 Octombre 1883

Preşedinţa Dlui Th. Rosetti, preşedinte

Jean Saltiki cu Apostol Basmangi

LEGE STRAINA. — APLICAREA EI. — CESTIUNE DE INTERPRETARE. — ART. 34, 152 ŞI 885 CODUL CIVIL. — RESPINGERE.

Judecătorii români, aplicând legea locului convenţiunei, nu se supun legei străine, déră o urméză numai ca un mijloc de interpretare.

Prin urmare, pentru că interpretările de acte şi apreţiările de fapte scapă de sub censura Curţei de casaţiune, este nefundat recursul motivat pe réua interpretare a legei străine aplicate.

Nr 98. — Respins, ca nefundat, recursul făcut de Jean Saltiki contra decisiunei Curţei de apel din Bucuresci, secţiunea III, cu Nr. 20, din 1883 (1), pronunţată in procesul cu Apostol Basmangi, pentru anularea unei societăţi.

S'au ascultat: D. Al. Petrescu, consilier al Curţei, in citirea raportului făcut in causă; D. Romulus Opranu, avocatul recurentului, in desvoltarea motivelor de casare; DD. P. Veropolu şi G. Meytani, avocaţii intimatului, in combateri.

(1) Veḍi *Dreptul* Nr. 67, din 1883.

Curtea, deliberând:

Asupra motivelor ântâiu şi al douilea de casare:

„1° Rea interpretaţiune şi violare a art. 30, 32, 33 şi 35 Cod. comercial otoman, de óre ce acéstă lege nu cere sub pedépsă de nulitate formalităţile de publicare a unui contract nou de tovărăşie, cu tóte că noi am făcut mai mult, comunicând consulatului român din Constantinopoli esistenţa tovărăşiei nóstre.

„2° Violarea art. 40 Cod. comercial otoman. Şi dupe acéstă lege ca şi dupe cea română, numai arbitrii sunt competenţi a judeca daraverile tovărăşiei, fiă tovărăşie de fapt, fiă de drept. Ceea ce este inesplicabil, este că Curtea de apel din Bucuresci se contraḍice chiar in considerantele decisiunei sale, căci, pe de uă parte admite că este imposibil de a considera tovărăşia nulă *ab initio*, éră pe de alta declară acéstă tovărăşie ca neesistentă. Pentru tot timpul cât tovărăşia a avut fiinţă, daraverile ei sunt valabile şi numai arbitrii sunt chiămaţi de lege a le judeca."

Considerând că, in tóte casurile unde judecătorul este indrituit să aplice uă lege străină, el nu póte să facă us de acest drept de cât când partea interesată dovedesce şi justifică, in fapt, disposiţiunile legei străine ce ea o invócă;

Considerând că nu se póte cere de la judecător să cunóscă legile tutulor popórelor; că déră legile străine nu sunt de cât fapte in raport cu judecătorii români;

Considerând că, daca este esact că legea a consfinţit regula *locus regit actum* (art. 34, 152 şi 885 Cod. civil), e tot aşa de netăgăduit că dreptul câstigat prin uă convenţiune născută in ţară străină nu esercită efectele sale in afară de ţara unde ea a fost incheiată de cât ca un fapt;

Considerând că judecătorul, aplicând legea locului unde convenţiunea a devenit perfectă, nu ascultă legea străină, aceea ce ar atinge suveranitatea Statului, ci o urméză numai ca un mijloc de interpretare;

Considerând că interpretările actelor şi apreţiările de fapt scapă de sub censura Curţei de casaţiune;

Pentru aceste motive, respinge, etc.

Şedinţa din 11 Noembre 1883

Preşedinţa Dlui Th. Rosetti, preşedinte

G. Procopiu cu Ep. Lambrinide şi alţii

OPOSIŢIUNE. — MATERIE COMERCIALA. — MANDATAR. — JUSTIFICAREA OPOSIŢIUNEI IN PERSÓNA MANDATARULUI. — ART. 38 PROC. COMERCIALA.

PETIŢIUNE DE OPOSIŢIUNE. — CE CONDIŢIUNI TREBUE SA INTRUNÉSCA. — CONSECUENŢA NEINDEPLINIREI ACELOR CONDIŢIUNI. — NULITATE. — ART. 34 PROC. COMERCIALA.

OMISIUNE. — RESPINGEREA OPOSIŢIUNEI CA INADMISIBILA. — NEDISCUTAREA JUSTIFICAREI OPOSIŢIUNEI. — RESPINGERE.

1° In materie comercială, justificarea oposiţiunei se póte admite şi in persóna mandatarului, când acesta a fost d'a dreptul citat in causă.

2° Petiţiunea de oposiţiune contra unei hotăriri

date in materie comercială este nulă daca nu conţine, pe lêngă motivele cari au impedicat pe oponent de a se presenta la ḑiua sorocită, şi alegerea de domiciliu la reşedinţa Curţei.

2° Nu constitue uă omisiune impregiurarea că Curtea de apel, dupe ce a respins uă oposiţiune ca nefiind făcută in condiţiunile art. 36 din Procedura comercială, nu mai discută şi nici se pronunţă asupra cestiunei daca oposiţiunea este or nu justificată.

Nr. 104. — Respins, ca nefundat, recursul făcut de D. G. Procopiu, mandatarul Dnei Elena Vlasto, contra hotărîrei acestei Curţi cu Nr. 34, din 1883, prin care 'i s'a respins, ca nesusţinut, recursul făcut contra decisiunei Curţei de apel din Focşani, secţiunea I, cu Nr. 3, din 1882, pronunţată in procesul comercial cu Ep. Lambrinide, P. P. Rodocanachi şi alţii.

D. M. Korné a ridicat incidentul că, conform art. 38 Proc. Codului comercial, numai casurile prevĕḑute prin acel articol se pot admite ca motive de justificare; că intre acele casuri nu se prevede şi bóla mandatarului unei părţi, dupe cum e in speciă D. G. Procopiu, care figurézā in instanţă ca mandatar al Dnei Elena Vlasto; că, astfel fiind, şi intru cât D. Procopiu n'a infăcişat un certificat relativ la Dna Elena S. Vlasto, oposiţiunea Dsale este inadmisibilă.

S'au ascultat: D. Chebapcea, in combaterea acestui incident; D. procuror general, in conclusiunile emise, fiind in causă minori.

Curtea, deliberând:

Avênd in vedere că, in materie comercială, dupe principiele admise de Procedura comercială şi cea comună, póte uă persónă să fiă representată printr'un mandatar şi acel mandatar să fiă d'a drẹptul chiămat in judecată; că, in speciă, D. G. Procopiu este persóna care a fost chiămată in judecată ca mandatar al Dnei Vlasto; că prin art. 38 Proc. comercială se ḑice: „cel chiămat in judecată"; că, astfel fiind, conform disposiţiunilor acestui text de lege, se póte admite şi in persóna sa casurile de justificare;

Pentru aceste motive, Curtea constată că oposiţiunea in speciă e admisibilă şi fiind justificată in persóna Dlui G. Procopiu

S'a citit raportul făcut de D. G. Creţénu, consilier al Curţei.

S'au ascultat: D. Chebapcea, in desvoltarea motivelor de casare; D. Korné, in combaterea lor; D. G. Filitti, procuror general, in conclusiunile emise.

Curtea, deliberând:

Asupra primului motiv, desvoltat in inst[illegible]ţă astfel:

„Curtea de apel, cu violarea legei comerciale, a declarat oposiţiunea neadmisibilă, pe motiv că petiţiunea de oposiţiune nu conţine alegere de domiciliu la reşedinţa acelei Curţi: art. 45 Proc. comercială, care se aplică la Curţile de apel in ceea ce se atinge de admisibilitatea oposiţiunei, nu spune că cine face oposiţiune trebue să 'şi alégă domiciliu; deci Curtea a violat acel articol. Pe lêngă acésta, domiciliul era determinat prin lege, intru cât era vorba de uă mostenire."

Avênd in vedere că prin art. 36 Codul de Procedură comercială se prevede ca petiţiunea de oposiţiune să conţină: 1° motivul care l'a impedicat pe oponent de a se infăcişa la ḑiua sorocită; 2° alegere de domiciliu, sub pedépsă de a nu se ţine in sémă oposiţiunea; că se constată din decisiunea Curţei atacată cu recurs că D. G. Procopiu făcênd oposiţiune ca mandatar al Dnei Elena Vlasto contra decisiunei acelei Curţi cu Nr. 18, din 1881, şi nefăcênd alegere de domiciliu, intimatul, prin procuratorul sĕu, a propus a se respinge oposiţiunea ca inadmisibilă, fiind că oponentul nici nu arată prin petiţiunea de oposiţiune motivul pentru care nu s'a presentat la prima infăcişare şi nici nu 'şi-a ales domiciliu la reşedinţa Curţei; că Curtea, fiind sesisată de acéstă cerere şi intru cât oposiţiunea nu era făcută in mod regulat, de óre-ce nu coprindea desideratele art. 36 Proc. comercială, cu drept cuvênt a respins'o; că nu se póte ḑice că prin acéstă procedare s'a violat disposiţiunea art. 46 Codul de Procedură comercială, de óre-ce acel articol nu vorbesce de cât despre termenul de apel, déră nu fixéză nici uă procedură de urmat in privinţa oposiţiunei; că acéstă materie e regulată de legiuitor prin art. 36 Proc. comercială, care se aplică şi la Curţile de apel, resultând acésta chiar din modul cum e redactat acel articol in care se ḑice „oraşul aşeḑărei judecătoriei", cât şi din principiele generale dupe cari tóte regulele de procedură prescrise la Tribunale se aplică şi la Curţi; că a admite contrariul, ar fi a se ḑice că Curţile de apel n'au nici uă procedură in materie comercială, de óre-ce tótă Procedura comercială privesce numai Tribunalele de prima instanţă; că, pe lêngă acestea, nici argumentul conţinut in ultima parte a acestui motiv nu se póte opune, de óre-ce in art. 36 Proc. comercială e vorba de domiciliul ales, éră nu de cel legal; că din tóte acestea resultă că Curtea de apel, respingênd oposiţiunea ca inadmisibilă, a interpretat bine disposiţiunea art. 36 Proc. comercială relativ la acéstă materie, şi déră motivul invocat e nefundat.

Asupra motivului al douilea de casare:

„Nu se justifică prin jurnalul redactat de Curte că hotărîrea a fost dată şi pronunţată in şedinţa publică."

Avênd in vedere că acest motiv este neesact in fapt, intru cât se constată atât prin acel jurnal cât şi prin decisiunea originală a Curţei că hotărîrea a fost dată şi citită in şedinţă publică.

Asupra motivului al treilea de casare:

„Curtea din Focşani a omis a statua şi a se pronunţa prin considerantele anexatei decisiuni asupra casului de bólă care a impedicat pe Dna tutrice, Elena S. Vlasto, a se presenta in judecata acestui proces la termenul de infăcişare ce a avut loc la 19 Noembre 1881, şi care cas de bólă s'a justificat legalmente, la infăcişarea din 4 Marte 1882, cu actul medical in regulă ce s'a eshibat in instanţă."

Avênd in vedere că indată ce s'a inceput desbaterile,

Curtea de apel a fost sesisată de cererea intimatului de a se declara oposiţiunea inadmisibilă; că, admiţênd acest indent, nu mai era nevoe să se pronunţe asupra justificărei oposiţiunei, intru cât a constatat ca ăcea oposiţiune era inadmisibilă; că, astfel fiind, şi acest motiv e nefundat;

Pentru aceste motive, respinge, etc.

CURTEA DE APEL DIN BUCURESCI, SECŢIUNEA I

Şedinţa din 15 Octombre 1883

Preşedinţa Dlui G. E. Schina, preşedinte

Sava Dimitrescu şi alţii cu Dragomir Steriu

MANDAT. — OBLIGAŢIUNI CONTRACTATE DE MANDATARI. — INDATORIREA MANDANŢILOR. — ACŢIUNE INDREPTATA CONTRA MANDATARILOR. — NEADMISIBILITATE.

Obligaţiunile contractate de mandatari in limitele mandatului indatoresc pe mandanţi.

Prin urmare, portorul unui bilet la ordin semnat de un mandatar nu are dreptul să'l chiăme la respundere; el caută să 'şi indrepteze reclamaţiunea contra mandantului.

Nr. 174. — DD. Sava Dimitrescu, R. Brânză, Alexe Toboc, N. G. Oprea şi N. Angelescu au făcut apel contra sentinţei Tribunalului din Prahova, secţiunea II, cu Nr. 136, din 1881, pronunţată in procesul ce au cu Dragomir Steriu.

S'au presentat apelanţii prin D. avocat G. Chiru, şi defendorul prin D. avocat F. Corlătescu.

Curtea,

Avênd in vedere cererea lui Dragomir Steriu adresată Tribunalului din Prahova prin care tinde a se condemna apelanţii la suma de lei noui 2,503 cu dobênda lor;

Avênd in vedere că Dragomir Steriu işi intemeiază acea cerere pe un bilet la ordin, subscris la 1iu Maiu 1880, de apelanţi in calitate de procuratori ai locuitorilor comunei Câmpina, improprietăriţi dupe legea rurală;

Considerând că, conform principielor mandatului, actele juridice făcute de mandatar in limitele mandatului sêu trebuesc considerate ca făcute de insuşi mandantul şi, prin urmare, creanţele şi datoriile contractate de mandatar iau nascere direct şi se sting asemenea in patrimoniul mandantului;

Considerând că apelanţii, contractând imprumutul in cestiune, au lucrat ca mandatari in numele locuitorilor Câmpinei, fără a depăşi limitele mandatului lor; că, astfel fiind, acţiunea in cestiune este pe nedrept indreptată contra apelanţilor, căci ei nu sunt respundĕtori de cât către mandanţii lor pentru implinirea insărcinărei ce li s'a dat;

Pentru aceste motive, admite apelul făcut, reforméză sentinţa, etc.

Semnaţi: G. E. Schina, D. Cuculi, Gr. Petroniu, Gr. T. Brătianu.

CURTEA DE APEL DIN IAŞI, SECŢIUNEA II

(Corespondenţa particulară a *Dreptului*)

Şedinţa din 29 Noembre 1883

Preşedinţa Dlui I. A. Antoniu, preşedinte

Epitropia spitalului Sf. Spiridon şi altul cu Efrosina Florescu

SUBSTITUŢIONE. — CONDIŢIUNILE ESISTENŢEI SALE. — LEGAT DE VENITURI. — ART. 800, 803, 805 COD. CIVIL.

LEGAT. — PERSÓNE INCERTE. — VALIDITATE. — ART. 811 ŞI 817 COD. CIVIL.

1° Legatul prin care se lasă parte din venit unei persóne pênĕ la mórte dându'i se uă altă destinaţiune dupe incetarea ei din viaţă, nu coprinde uă substituţiune prohibită de lege.

2° Este valabil legatul făcut unei epitropii cu indatorire ca, dupe ce va popri parte din veniturі, restul să'l intrebuinţeze pentrn intreţinerea de bursieri, băeţi sau fete.

Nr. 159.— Epitropi a spitalului Sf. Spiridon, de uă parte, şi archimandritul Filoteiu Romanescu, de alta, au făcut apel contra sentinţei Tribunalului din Iaşi, secţiunea II, cu Nr. 70, din 1882, in procesul ce au cu Dna Efrosina Florescu.

S'a presentat Epitropia prin D. avocat G. Panu, archimandritul Filoteiu Romanescu asistat de D. avocat V. Sculy-Logothétidès, şi Dna Florescu asistată de D. avocat V. Gheorghian.

Curtea,

Asupra apelurilor declarate contra sentinţei Tribunalului din Iaşi, secţiunea II, cu Nr. 70, din 20 Marte a. c., prin care se respinge acţiunea in nulitate a testamentului defunctului Procopie Florescu, ca afectate unele din dispoşiţiunile sale de substituţiuni fideicomisare;

Avênd in vedere că, dupe cum resultă din desbateri, singura dispoşiţiune relativă la moşiile Lunganii şi Brătulenii se atacă ca afectată de substituţiune; că, in privinţa acestor bunuri, defunctul Florescu, prin testamentul sêu cu data de 15 Iulie 1875, dispune ca, indată dupe mórtea sa, să trécă in ingrijirea Epitropiei Sf. Spiridon impreună cu tóte documentele, care epitropie din venituri va preleva 3% şi restul 'l va servi anual sociei sale pe tot timpul cât va fi in viaţă; éră dupe trecerea din viaţă a sociei sale, Epitropia va preleva din venituri 10% şi restul 'l va distribui pentru ajutorul bursierilor, fete şi băeţi săraci şi intreţinerea unor crivate;

Avênd in vedere că acéstă dispoşiţiune nu conţine nici unul din cele patru elemente distinctive ale substituţiunei fideicomisare prohibită de lege (art. 803 Cod. civil), a nume: 1° uă dublă liberalitate, făcută, una in profitul eredelui instituit şi alta in favórea substituitului; 2° *tractus temporis*, că adică numai la epoca deschiderei succesiunei eredelui, substituitul să fiă chiămat a culege bunul substituit, astfel ca să se invedereze că timpul in care eredele este insărcinat a conserva bunul e tótă durata vieţei sale; 3° even-

tualitatea dreptului substituitului, fiind acesta subordonat condițiunei de a supraviețui și capacității de a primi, și al 4° *ordo successionis*, fiind substituitul, precum s'a ḑis, chiămat a culege bunul substituit in momentul deschiderei succesiunei instituitului; că, pentru a fi substituțiune, este de esența ei ca să fiă făcută in profitul unui al treilea care să aibă acțiune contra acelui care este ținut de a conserva și remite și, in speciă, testatorul nici indatoresce pe Epitropie a conserva și a remite, nici indică pe cel d'al treilea cari ar fi să profite din acéstă substituțiune; că, fiind astfel, e invederat că dispozițiunea litigiósă nu se póte susține in mod serios că ar fi afectată de vre uă substituțiune fideicomisară; că, daca testamentul conține un legat a parte din veniturile moșiei in favórea sociei defunctului pênĕ la mórtea sa (art. 805 Cod. civil), și la incetarea sa din viață testatorul atribue altă destinațiune acestor venituri, nu se póte susține că acéstă dispozițiune ar fi nulă, fiind că nu se desemnézä legatarul (art. 800 și 806 Cod. civil); căci daca desemnațiunea legatarului este un element distinctiv și esențial, așa că trebue să resulte din testament, este cu tóte acestea suficient că, daca nu este desemnat, să se pótă cel puțin face desemnarea prin mijlócele indicate prin testamentul insuși, și, in speciă, dispozițiunea indicând pe bursieri, fete și băeți săraci, individualitatea e determinabilă in virtutea actului chiar care conține dispozițiunea și nu póte fi vorba de nulitatea legatului ca făcut la persóne incerte, textul chiar al art. 811 și 817 probéză acésta, pentru casul când legatul este făcut săracilor din uă comună, și, când nu este desemnată comuna, săracilor comuneiunde testatorul iși avea domiciliul; că, osebit de acestea, nici se póte susține că legatul ar fi in favórea unor persóne străine de Epitropia Sf. Spiridon, de óre ce se constată că mai multe institute de invĕțătură sunt dependente de Epitropie, astfel că elevii săraci vizați de testator nu sunt de cât acei din aceste institute, și dorința ce 'și esprima, că de preferență restul veniturilor să fiă intrebuințat pentru ajutorul elevilor și intreținerea unor crivate, nu e contrarie legei;

Avênd in vedere că, in ce privesce apelul Epitropiei, cererea se reduce in a se condemna apelantul Filoteiu a restitui documentele moșiilor Lunganii și Brătulenii Epitropiei Sf. Spiridon, neavênd vre un cuvênt de a le reține; că, din interogatoriul de la audiență făcut archimandritului Filoteiu, resultă că documentele sunt in dosar in posesiunea sa, déră n'a putut justifica nici uă causă care să 'l autorise de a le reține; că, astfel, deținerea fiind arbitrarie, este ținut a le restitui Epitropiei, singura in drept a le poseda, dupe testamentul defunctului Florescu, care lasă aceste moșii Epitropiei Sf. Spiridon;

Pentru aceste motive, respinge, etc.

Semnați: I. A. Antoniu, Al. Teodorénu, V. Tassu, Tb. Burada. Gh. Dimachi.

TRIBUNALUL ILFOV, SECȚIUNEA COMERCIALA

Ședința din 5 Octombre 1883

Președința Dlui Ioan Radoi, președinte

Societatea Monopolului pulberilor cu Redvig și alții

OPOSIȚIUNE. — MATERIE COMERCIALA. — MIJLÓCELE DE JUSTIFICAREA OPOSIȚIUNEI. — SUNT LIMITATIVE. — ART. 38 PROC. COMERCIALA.

Justificarea oposițiunilor, in materie comercială, se face numai pentru casurile a nume prevĕḑute de Procedura comercială.

Astfel, nu se póte justifica oposițiunea prin bóla avocatului insărcinat cu uă afacere, chiar daca ar fi in joc uă societate.

Nr. 553. — Societatea Monopolului pulberilor a făcut oposițiune contra sentinței acestui Tribunal cu Nr. 387, din 1883, in procesul cu Redvig Schondorf și Robert.

S'a presentat oponenta prin D. avocat Z. Crețénu și defendorii prin D. avocat Al. Antimescu.

Tribunalul,

Avênd in vedere certificatul medical constătător că D. avocat Crețénu, ca procurator al Societății, a fost bolnav in ḑiua de 14 Iunie, in care s'a judecat procesul in lipsa sa;

Considerând că textul art. 38 Procedura Codului comercial arată in mod categoric casurile de justificațiunea oposițiunei, și intre aceste casuri nu se află și bóla avocatului insărcinat cu susținerea acțiunei; in adevĕr, acest articol ḑice: bóla chiămatului, or, dupe interpretarea juridică dată acestui cuvênt, este inadmisibil a ințelege pe uă altă persónă de cât pe aceea care figuréză in instanță ca parte principală, fiă reclamant, fiă defendor, éră nici cum pe representantul ei;

Considerând că casurile de justificare prevĕḑute de citatul articol din Procedură fiind cu totul limitative, nu putem pe cale de interpretare, dupe cum se pretinde in speciă, a crea noui casuri de justificare; in adevĕr, de am admite acest mod de a vedé, atunci judecătorul prin aprețiările sale ar puté să adaoge uă mulțime de casuri, cari dupe dênsul să merite a atrage justificarea oposițiunei, ceea ce este inadmisibil, căci atunci judecătorul ar impieta asupra puterei legiuitóre, violând astfel principiele separațiunei puterilor in stat, pe când singura sa competență este aplicațiunea legei, ori cât de aspră ar fi ea;

Considerând că uă societate, ori-care ar fi ea, nu póte să aibă in instanță mai multe drepturi de cât un particular, și, prin urmare, nu se póte trage un argument in favórea justificărei oposițiunei pe motiv că D. Crețénu era procurator general al Societății și că dênsul luase cunoscință de termen, de óre-ce acțiunea Societății Monopolului pulberilor este semnată de insuși directorul ei și, chiar de ar fi fost semnată de D. Crețénu ca procurator general, totuși și in acest cas nu se póte admite justificarea propusă, căci daca dênsul era bolnav, nu avea de cât să incunosciințeze pe di-

rectorul Societăţei, să numéscă un alt procurator, sau chiar dênsul, in basa procurei generale ce avea de la Societate, să fi numit un altul, ceea ce nu a făcut ;

Considerând că, astfel fiind, motivul invocat pentru justificarea oposiţiunei nu este in conformitate cu disposiţiunea legei, şi in consecuenţă urméză a fi respinsă ;

Pentru aceste motive, respinge, etc.

Semnaţi : St. Cornea, N. Stoica Fiu, D. Mavrodin, D. Tănăsescu.

OPINIUNE

Considerând că legea prin art. 38 Procedura Codului comercial prevĕḑênd că judecătoria va primi drept pricină binecuvêntată, opritóre de a se infăcişa la ḑiua sorocită, intre altele: bóla chiămatului, nu a putut inţelege alt de cât bóla persónei care va fi legalmente chiămată a respunde sau a susţine uă pretenţiune naintea judecăţei, fiă acéstă personă litigantul chiar, fiă procuratorul sĕu, in cas când acest procurator este persóna chiămată sau citată de Tribunal pentru ḑiua infăcişărei din partea litigantului; că acéstă interpretare se impune cu atât mai mult in materie de societăţi, sau alte persóne juridice, cari se administréză prin mandatari generali sau speciali, dupe trebuinţa serviciului, cu cât interesele unor asemenea societăţi sau persóne juridice ar fi grav compromise, in cas când s'ar pretinde că numai causele directorilor lor ar fi cause legale, pe cari numai judecata ar trebui să le admită, éră nu şi asemenea cause constatate in persóna altor mandatari insărcinaţi cu susţinerea proceselor naintea instanţelor judecătoresci, precum este in specià D. avocat Creţénu, mai ales când acestia sunt cei cari pentru ḑiua infăcişărei sunt chiămaţi sau au legalmente cunoscinţă de acea ḑi; că interpretarea contrară ar duce la absurd, de óre-ce a pretinde că numai causele legale popritóre in persóna litigantului sunt cele cari trebuesc primite de judecată, in cas, de esemplu, când acest litigant ar fi nevoit a intreprinde un voiagiu lăsând un mandatar general, judecata nu ar puté primi ca legale causele popritóre constatate in persóna unui asemenea mandatar ;

Considerând că in intenţiunea legiuitorului, când a edictat disposiţiunea art. 38 Procedura Codului comercial, nu a fost de cât numai a pune pedici şicaniei ce un litigant ar puté face protivnicului sĕu, éră nici cum a 'i răpi indirect dreptul ligitim de apărare şi, din acest punct de vedere, a putut legiuitorul să nu ţină compt de scusa ce un litigant legalmente chiămat ar propune naintea Tribunalului in sensul că nu s'a putut presenta la infăcişare, pentru că avocatul cu care ar fi vorbit a 'l apăra a fost bolnav, éră nici cum in casul când chiămat din parte'i la judecată ar fi chiar acest avocat, şi nici chiar când din parte'i acest avocat ar fi provĕḑut cu uă procură cu dată certă anterióră infăcişărei, prin care 'i se dă dreptul a se infăcişa in locu'i 'naintea Tribunalului pentru susţinerea procesului ;

Considerând că motivul introducerei disposiţiunei art. 36 a fost a se ajunge cât mai curênd la terminarea litigiurilor comerciale ;

Considerând insă că de şi terminarea unui litigiu in mod cât se póte de curênd este un bine insemnat pentru cetăţeni, insă descoperirea adevĕrului este binele suprem, şi acesta este scopul final urmărit de legiuitorul ori-cărei Proceduri, şi de aceea, in interpretarea ori-cărei disposiţiuni de Procedură, trebue să se combine idea rapidităţei cu idea mĕsurilor luate in interesul tutulor pentru descoperirea adevĕrului, pentru ca nu altfel, sub pretest de interpretare, să se răpéscă in mod indirect unei părţi litigante dreptul sacru al apărărei, lucru ce de sigur se intêmplă admiţêndu-se opiniunea contrarie ;

Pentru aceste motive, sunt de opiniune a se declara oposiţiunea ca legalmente justificată.

Semnat : I. Radoi.

JURISPRUDENŢA STRAINA

CURTEA DE APEL DIN PARIS, SECŢIUNEA II

Audienţa din 2 August 1883

Preşedinţa Dlui Ducreux

Lemarquant cu Grou

FALIMENT. — FRANCES ESERCITAND COMERCIUL IN STRAINATATE. — CREDITOR FRANCES. — COMPETENŢA TRIBUNALELOR FRANCESE PENTRU A DECLARA STAREA DE FALIMENT.

1° Legea asupra falimentelor este tot de uă dată uă lege de poliţie şi uă lege care derivă din statutul personal.

2° Cererea in declaraţiune de faliment este uă consecuenţă juridică şi normală a cererei de condemnaţiune la plata sumei datorite.

3° Prin urmare, cu drept cuvênt Tribunalul comercial din Sena a declarat in stare de faliment, dupe cererea unui creditor frances, pe un comerciant frances stabilit in străinĕtate, cu tóte că acesta n'a avut nici uă dată vre un deposit sau sucursală in Francia; atunci mai ales când acelaşi Tribunal pronunţase deja contra lui uă hotărire de condemnaţiune rĕmasă definitivă.

Curtea,

Considerând că Lemarquant, de naţionalitate frances, a fost condemnat, pentru uă datorie comercială, prin sentinţa Tribunalului comercial din Sena, cu data 9 Septembre 1880, rĕmasă definitivă, să plătéscă lui Grou 22,313 franci şi 90 bani ;

Considerând că Lemarquant, altă dată domiciliat la Paris, se stabilise ca comerciant de bijuterie şi orologerie la Montevideo ; că in anii 1876—77 el a contractat către Grou, neguţător frances din Paris, nisce obligaţiuni cari au atras condemnaţiunea sus citată din 9 Septembre 1880 ;

Considerând că in 1879 el a cedat stabilimentul sĕu comercial din Montevideo, şi a venit să se stabiléscă la Paris,

bulevardul Richard-Lenoir, 90; că acesta este domiciliul ce el 'şi-a declarat in actele de procedură din 1880 ;

Considerând că de la acéstă epocă şi dupe uă scurtă reşedinţă in departamentul Sein-et-Marne, el a părăsit Francia şi pare a se fi stabilit actualmente in Londra ;

Considerând că, dupe art. 15 din Codul de comerciu, francesul póte să fiă urmărit in Francia pentru obligaţiunile contractate de el in ţară străină; că legea asupra falimentelor este uă lege a cărei aplicaţiune afecteză starea persónei şi derivă prin urmare din statutul personal ;

Considerând că cererea in declaraţiune de faliment este consecuenţa juridică şi normală a cererei de condemnaţiune la plata sumei datorite; că, prin urmare, cu drept cuvênt Tribunalul comercial din Sena a declarat pe Lemarquant in stare de faliment ;

Pentru aceste motive, respinge apelul, etc.

CHRONICA JUDICIARA

Michail Moru face parte din acea interesantă clasă de avocaţi de contrabandă cu cari ḑilnic ne gratifică aşa ḑisa „facultate din Têrgoviste". Din nenorocire, modul sĕu de a pleda procesele clienţilor are de efect de a'l aduce din când in când inaintea instanţelor corecţionale.

Ḑilele trecute, el compărea din nou inaintea secţiunei I a Tribunalului Ilfov, dupe reclamaţiunea a ḑece persóne, pe cari reuşise să le inşele prin diferite mijlóce.

Etă, in adevĕr, ce resultă din principalele deposiţiuni de martori, pe cari le reproducem in tótă naivitatea lor.

Vasile Gheorghe, muncitor : Aveam un procest la judecătorul de pace. Am trămis pe nevastă la judecătorie, ca să găséscă pe D. Moscu avucatu. Pe drum nevasta 'l-a intêlnit pe Dumnealui (*arĕtând pe prevenit*), care 'i-a ḑis că el este Moscu. Tura vura, s'au tocmitără pentru procest şi 'i-a dat 46 $^1/_2$ franci de parale. Mai pe urmă s'a invoit şi cucóna Zinca cu el, şi 'i-a făgăduit să'i facă totul. S'o fi infăcişat, nu s'o fi infăcişat pentru noi, nu sciu. Sciu că protivnicul m'a rĕmas, şi am plătit incă 30 lei, cheltuielele judecăţei.

Adolf Sporer, de 64 ani, avocat : Intr'uă ḑi, la pórta Curţei de apel, un domn Schvartzenberg, intêlnind pe Moru, 'i-a cerut 32 franci pe cari Moru 'i luase de la dênsul in numele fratelui sĕu, care este actor şi avocat (*sic*). Moru 'i-a respuns : „Te rog, asteptă-mĕ pênĕ sâmbătă, că ţi'i plătesc " Altceva n'am mai auḑit.

Prevenitul : Domnule preşedinte, vĕ rog să intrebaţi pe martor şi in afacerea *untului*.

Preşedintele : Ce afacere?

Prevenitul : Afacerea ólei de unt şi a muschiului de porc de care are cunoscinţă martorul.

Sporer : Cu *untul*, étă cum s'a intêmplat. D. Moru mi-a recomandat un proces la Curte, pe care 'l-am tocmit cu 20 lei. Dupe cum este obiceiul aci, 'i-am dat jumĕtate (*sic*). Pe când făceam tocméla, Moru intrébă pe clientul meu : „Déră ceva *cadouri* n'ai adus?" Clientul 'i respunde că da, adăogând că a adus unt, nuci, şi altele. „Mĕ duc să le iau eu", imi ḑise Moru, şi plecară impreună. Mai târḑiu, intêlnind pe Moru şi intrebându'l ce a făcut cu untul : „Fleacuri, respunse el; abia mi-a dat uă ulcică de unt şi un muschiuleţ!"

(Ajuns aci cu depunerea, martorul simte trebuinţa de a declara Tribunalului că posiţiunea lui ca avocat e fórte neplăcută.)

Dupe câte-va ḑile, continuă D. Sporer, intêlnindu-mĕ din intêmplare cu clientul, acesta imi povestesce că 'i-a dat lui Moru, intre altele, trei muschi mari şi uă ólă de unt conţinênd 5—6 oca. Tóte acestea valorau ca la trei-ḑeci lei. Când 'i-am spus că Moru nu mi-a dat mie nimic, clientul s'a supărat şi s'a dus să reclame la parquet. Atâta sciu.

Ioniţă Radu povestesce că, in „ chestia " de faciă, scie că Glodénu şi cu Niculae Constantin au venit la el in curte şi 'l-au intrebat daca cunósce pe Moru. „Il cunosc de pe piaţa Tribunalului", le-a respuns el. A auḑit in urmă că 'i-au dat parale spre a se duce la Primărie ca să le dea locuri pe câmpul lui Ruset. „Cărturarul" le-a făgăduit că o să vie in curênd cu D. „Ipotecă", inginerul, ca să 'i mĕsóre. Erau veseli ómenii, şi cu toţii s'au pus să 'şi bată parii, cari şed pe loc şi in ḑiua de astăḑi, căci nici locuri nu li s'au dat, nici D. Ipotecă de la Primărie n'a mai venit, şi paralele le-au perdut.

Nae Ionescu declară că a vĕḑut adesea pe prevenit pe la prefectura poliţiei Capitalei. Intr'uă ḑi a intebat pe un aprod : „Cine e Domnul? — Avocat", 'i s'a respuns. Fiind că 'l auḑea spuind că are rude pe la judecătorii, pe la Tribunale, pe la Minister, pretutindeni, martorul 'şi-a adus a minte că proprietărésa casei avea un proces la judecătorul de pace. Intrebat daca se insărcinéză cu susţinerea lui, prevenitul a primit bucuros, s'a suit cu el in birjă şi, ducêndu-se la proprietărésă, Elena Manolescu, a făcut'o să 'i dea mai multe sume de bani. Nici uă dată insă nu s'a ocupat de afacerile ei.

Martorul *Ioan Predescu*, roşu la faciă şi cu ochii turburi, respunde printr'un energic: *present!* la apelul numelui sĕu. Apoi, impleticindu-se pe picióre, păşesce dinaintea presidentului strigând :

— Să trăiţi, Domnule preşedinte şi Domnilor judecători!

Preşedintele : Cum te chiamă ?

Martorul, scoţênd din posunar citaţiunea şi sughiţênd la fie-ce vorbă: Să... trăiţi! eu sunt... un mic... servitor, şi mĕ chiamă... Predescu; déră, la citaţie..., e scris Pe... Petrescu.

— Ce cunoscinţă ai de proces ?

— Să trăiţi, Domnule prim-preşedinte şi *(intorcêndu-se către representantul ministerului public)* Domnule prim-procuror! a fost vorba de uă mică intentare de proces. *(Arĕtând pe prevenit)* Şarlatanii trebue să intre la puscărie. D. Moru pe viitor trebue să fiă penat. Dlui spunea că a fost ministru...

Nu mai reproducem celelalte depuneri, căci pomelnicul ar fi prea lung.

Dupe câte-va amânări, unele cerute de apărători, altele provocate de aducerea unor dosare de aceeaşi natură, aflate la secţiunea II, Moru a fost condemnat la şépte luni de inchisóre şi la diferite sume reclamate de părţile civile.

*

Find că vorbirăm de Moru, reproducem şi următorul proces-verbal făcut de un aprod al portăreilor din Ilfov pentru lăsarea unei citaţiuni la domiciliul sĕu :

Noi Stamate Marin, aprod al corpului de portărei etc., ne-am transportat la domiciliul Dlui Michail Moru, procuratorul Dnei Maria X..., pe care găsindu'l absent de la domiciliu *internat in penitenciarul Văcăresci*, espusa citaţiune am lăsat'o in primirea, etc.

Bucuresci. — Typ. Curţei Regale, pr. F. Göbl Fii, Pasagiul Român, 12.

ANUL XII. — Nr. 86. DUMINICA 27 NOEMBRE 1883

DREPTUL

LEGISLATIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENTIA — ECONOMIE POLITICA

Prim-Redactor: DEMETRU C. POPESCU

ESE DE DOUE ORI PE SEPTEMANA

Redactor-Administrator: NICOLAE CHRISTESCU

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA ḌIARULUI, PASAGIUL ROMAN, 10

ABONAMENTELE se fac pe an şi pe jumĕtate de an: la 1iu Decembre şi 1iu Maiu. De la 1iu Iulie pênĕ la 20 August ḑiarul nu apare.

Anunţuri: linia 40 bani. *Scrisorile nefrancate se refusă* Un numĕr: 50 bani

COSTUL ABONAMENTULUI Pe an, 40 lei; pe jumĕtate an, 20 lei. *Studenţii plătesc pe jumĕtate* Pentru străinĕtate se adaogă timbrul postal.

Cu numĕrul viitor *Dreptul* intrând in al patrulea an al apariţiunei sale sub noua Redacţiune, rugăm, pentru cea din urmă óră, pe tóte persónele rĕmase in intârḑiare cu plata abonamentului pe semestrul curent, să bine-voéscă a'l aquita.

Administraţiunea

SUMAR

TITLUL III

DESPRE CONTRACTE SAU CONVENŢIUNI

(Urmare. — Veḑi *Dreptul* Nr. 80, din 1883.)

428. Eĕă un om incărcat de datorii care dă unuia din creditorii sĕi asigurări speciale, amanet sau ipotecă.

Sau le dă in plată bunuri de ale sale.

Sau contractă noui datorii prin cari işi măresce insolvabilitatea şi acórdă creditorilor celor noui asigurări speciale.

Am intrunit aceste diferite ipotese, pentru că aceeaşi cestiune se presentă pentru fie-care din ele.

In tóte ipotesele de mai sus, este invederat că asigurarea dată creditorilor celor vechi, sau darea in plată, sau nouele datorii contractate, sunt tóte in paguba creditorilor.

Mai mult de cât atât, presupunem că atât debitorul cât şi creditorul care ia parte la aceste acte cunosc starea debitorilor şi sciu bine că aceste acte vor aduce pagubă celor-alţi creditori.

Aceste douĕ circumstanţe sunt ele de ajuns pentru a se pronunţa revocarea actului ca făcut in frauda creditorilor ?

Sau trebue să se probeze incă că debitorul insolvabil a făcut aceste acte cu gândul de a 'şi păgubi creditorii ?

In drept, cestiunea este uşor de resolvat: prejudiciul adus creditorilor nu 'i autorisă a cere revocarea actelor debitorului.

Şi tradiţiunea romană şi textul categoric al legei nóstre cer imperios şi frauda.

Un om insolvabil remâne stăpân pe averea lui şi póte incă să dispue de dênsa cum crede mai bine.

El póte contracta noui datorii, şi este natural ca creditorii cei noui, vĕḑêndu'l insolvabil, să céră asigurări pentru garantarea creanţelor lor; şi, pe câtă vreme el nu are intenţiunea de a 'şi frauda creditorii cei vechi, actul este inatacabil.

«*Licet alicui,* ḑice Ulpian, *adjiciendo sibi creditorem, creditoris sui facere deteriorem conditionem* (L. 1, § 2, *ff. De separation.*)

Asemenea, fie-care din creditorii aceluiaşi debitor are dreptul de a usa de tóte mijlócele legale pentru a 'şi dobêndi plata creanţei sale sau pentru a 'şi-o asigura.

Şi, pe câtă vreme creditorul n'a căutat de cât să 'şi ia ceea ce este al sĕu sau să 'şi asigure ceea ce este al sĕu, el a usat de un drept legitim, de care nu se pot plânge cei-alţi creditori, ori-care ar fi paguba ce au incercat. «*Nihil dolo facit creditor, qui suum recepit.*»

Nu este déră de ajuns, pentru a se pronunţa revocarea unui act, ca acel act să aducă pagubă creditorilor şi ca debitorul şi creditorul ce au conlucrat la act să aibă cunoscinţă de paguba ce aduc. Şi Curtea din Lyon stabilesce fórte bine acest principiu, intr'uă decisiune raportată de D. Demolombe :

« Considerând că, chiar de am primi cá socii Bénazet au cunoscut desordinea daraverilor lui Deport, acéstă singură impregiurare n'ar fi de ajuns ca să 'i constitue de rea credinţă; creditorul care veghiéză la conservarea drepturilor sale şi 'şi imbunătăţesce condiţiunea nu face de cât ceea ce 'i este permis a face, şi nu comite nici uă fraudă faciă cu cei-alţi creditori. »

Pentru ca asemeni acte să pótă fi atacate prin acţiunea Pauliană, trebue déră neapărat să se probeze că debitorul le-a făcut cu gândul viclén de a păgubi pe cei-alţi creditori şi că creditorul cu care trateză cunoscea acel gând.

Déră, daca in drept deosebirea este uşóră de făcut, in fapt devine fórte anevoiósă: cum să se probeze in fapt acest gând, care nu se manifestă de cât printr'un act pe care 'l-am recunoscut legitim şi pe care debitorul caută tot-d'a-una să 'l ascundă?

Cestiune de fapt, pe care magistratul o va resolva cu luminele consciinţei sale, dupe impregiurările particulare ale fie-cărei specie şi cu faptele cari au precedat şi au urmat actul atacat.

Câte uă dată pot să se presente şi óre-cari indicie: Astfel D. Demolombe ne spune că impregiurarea că datoria nu era incă esigibilă şi totuşi a fost plătită sau asigurată de un debitor insolvabil care nu putea plăti alte datorii esigibile, ar puté denota intenţiunea fraudulósă a debitorului. Asemenea, impregiurarea că datoria a fost plătită printr'uă dare in plată a unui obiect de uă valóre superióră ar denota gândul cel rĕu.

Déră ar fi uă adevĕrată probă a fraudei simulaţiunea intrebuinţată de debitor cu ajutorul unuia din creditori spre a inşela pe cei-alţi creditori asupra stărei de insolvabilitate in care se găsesce.

In lipsa ori-cărui indiciu particular şi in presenţa aceluiaşi fapt material, judecătorul se va intreba in consciinţă care a fost intenţiunea ce a presidat la facerea lui.

Şi apreţiarea lui asupra acestui punct scapă invederat de sub controlul Curţei de casaţiune:

« Considerând, ḑice Curtea de casaţiune din Francia intr'uă decisiune din 24 Noembre 1835, că nu póte fără indouiala să fiă ertat de a se anula, pentru singurul cuvênt că sunt păgubitóre pentru cei-alţi creditori, acte săvêrşite cu buná credinţă, intre un debitor şi un creditor, stipulând in interesul creanţei sale şi fără intenţiunea de a păgubi pe cei-alţi; déră este atribuţiunea specială a Curţilor de apel de a caracterisa moralitatea faptelor ca şi faptele şi, declarând faptele constante, să declare şi intenţiunea care a presidat la facerea lor şi să deducă consecuenţele morale. (Cas. Francesă 3 Marte 1869, Dev. 1869, I, 649 şi Dalloz 1869, I, 200; Paris 14 Decembre 1846, Dev. 1842, II, 45 şi 47; Caen 24 Iulie 1857, Dalloz 1858, II, 12. — Veḑi şi Laurent, XVI, 480 şi urm., pag. 556 şi urm.)

429. Art. 864 Codul de Procedură frances ridică numeróse controverse. El dispune că inchirierile făcute in urma comandamentului care precede urmărirea imobiliară pot fi anulate dupe cererea creditorilor.

Jurisconsulţii francesi discută incă asupra insemnărei articolului acestuia. Unii sunt de părere că el coprinde uă simplă aplicaţiune a art. 965 Cod. civil, in acest sens că creditorii nu pot să atace inchirierile făcute de debitorul urmărit in urma comandamentului de cât probând frauda debitorului. Cei mai mulţi insă susţin că art. 864 Codul de Procedură frances scutesce pe creditori de a proba in casul acesta frauda, intocmai precum am recunoscut că face art. 1843 Cod. civil.

Legea nóstră de procedură a decis controversa in sensul cel mai raţional şi mai favorabil creditorilor; el ḑice (art. 516 Proc. civilă):

« Inchirierile sau arendările, făcute de debitor dupe publicaţiuni, vor fi anulate, daca creditorul sau creditorii ce urmăresc vor cere acésta.

« Inchirierile sau arendările dinainte nu vor puté fi anulate, in tot sau in parte, de cât când vor fi fost făcute in frauda creditorilor. Nu se vor ţine in sémă plăţile prin anticipaţiune făcute in contra clauselor coprinse in contractul de inchiriere sau de arendare. »

Astfel, legiuitorul nostru, conformându-se doctrinei şi jurisprudenţei ce mai mult incepuse a se stabili in Francia, scutesce pe creditori de proba fraudei, când cer revocarea, fiă a inchirierilor sau arendărilor făcute de debitor in urma publicaţiunilor, fiă a plăţilor făcute de chiriaş sau arendaş contra clauselor contractului.

CONTRA CUI SE INTENTA ACTIUNEA PAULIANA, SI IN CAT TIMP

SUMAR

430. Caracterul nesigur al acţiunei Pauliane.

431. Acţiunea Pauliană este curat personală.

432. Totuşi ea atinge nu numai pe debitorul fraudator, déră şi pe terţiul cu care debitorul a contractat. — Cum acésta?

433. Déră pot creditorii să atace prin acţiunea Pauliană şi pe cei d'al douilea dobênditori?

434. Este un cas in care fără indouială cel d'al douilea dobênditor nu póte fi tras la respundere: casul in care cel d'ântâiu nu era in condiţiunile acţiunei Pauliane.

435. Déră când cel d'ântâiu dobênditor se află in condiţiunile acţiunei Pauliane, cestiunea celui d'al douilea dobênditor este fórte controversată. — Espunerea controverselor.

436. Dupe uă primă opiniune, indată ce prima transmisiune de la debitor la un terţiu, cade, tóte transmisiunile următóre cad in virtutea maximei *Resoluto jure dantis resolvitur jus accipientis*.

437. Opiniunea generală este că cei d'al douilea dobênditori nu pot fi traşi la respundere de cât in casurile şi sub condiţiunile celor d'ântâiu dobênditori.

438. Ce va trebui să probeze creditorii fraudaţi contra celor d'al douilea dobênditori.

439. Casuri in cari legea scutesce pe creditori fiă de proba colusiunei, fiă de proba fraudei.

440. Cei ce primesc uă valóre cu titlu oneros, de la un terţiu care a primit'o cu titlu gratuit de la un falit in urma incetărei plăţilor, nu sunt supuşi la acţiunea Pauliană de cât daca au cunoscut incetarea plăţilor.

430. Art. 975 Codul civil dă creditorului dreptul de a cuvênta astfel debitorului sĕu :

« Când ai contractat datoria ce ai către mine, te-ai obligat fără indouială să'mi plătesci acéstă datorie la termen; déră te-ai obligat incă să administrezi pênĕ la plată averea ta cu bună credinţă, aşa in cât să mĕ poţi plăti. In loc de acésta, ai făcut un act prin care te-ai pus inadins in neputinţă de a plăti, prin urmare mi-ai causat pagubă violându'ţi obligaţiunea ce ai luat către mine de a'ţi ingriji averea.

« Este adevĕrat că tu, şi dupe ce te-ai indatorat către mine, 'ţi-ai păstrat dreptul de a face ce vrei cu averea ta : de a cumpăra, de a vinde, de a dărui chiar, déră cu uă condiţiune, ca tóte aceste acte să le faci cu bună credinţă; contractând cu mine, te-ai desbrăcat de dreptul de a'ţi risipi averea, aşa in cât să mĕ laşi şi pe mine păgubaş.

« Tu ai lucrat astfel in cât să mĕ laşi păgubaş; ai trecut déră peste marginile dreptului ce 'ţi mai rĕmăsese asupra averei tale, căci ai risipit şi averea mea pe lêngă a ta :

« Obligaţiunea ta, de a fi de bună credinţă, nu este in adevĕr scrisă nicăeri, déră ea este presupusă in tóte contractele dintre ómeni. Ea este sufletul relaţiunilor juridice, prima obligaţiune pe care dreptatea o scrie in tóte daraverile omenesci. »

Aceste douĕ idei, de uă parte violarea obligaţiunei de bună credinţă şi, de alta, depăşirea dreptului ce 'i mai rĕmâne debitorului in averea lui au fost de la inceput cele douĕ base ale acţiunei Pauliane, şi de aceea ea a avut de la inceput, şi are şi pênĕ acum, un caracter nesigur :

Căci, daca idea de violare a unei obligaţiuni 'i dă un invederat caracter de personalitate şi face dintr'ênsa uă acţiune personală, idea de depăşire a drepturilor ce mai avea debitorul in averea lui 'i-a atribuit, din contra, un caracter de realitate şi a făcut dintr'ênsa uă acţiune reală.

Nu se scie nici pênĕ astădi daca, in Dreptul roman, acţiunea Pauliană era personală sau reală : unii susţin chiar că erau la Romani douĕ acţiuni Pauliane, una reală şi alta personală; éră alţii cred, ceea ce revine la acelaşi lucru, că era uă singură acţiune Pauliană, care era personală sau reală, dupe conclusiunile reclamantului. (Demolombe, XXV, 146 bis; Ortolan, *Expl. Inst.*, art. 6 *De actionibus*.)

431. In Dreptul modern cestiunea este tot atât de controversată. Curtea din Amiens, printr'uă decisiune din 16 Marte 1839, a decis că este curat reală :

« Considerând că acéstă acţiune are de scop de a readuce bunul instrăinat in averea debitorului, ca să pótă creditorul să esercite asupra lui drepturile ce are contra acelui debitor; că, prin urmare, este reală şi nu putea fi intentată la Tribunalul in circumscripţiunea căruia este domiciliat debitorul... »

DD. Larombière şi Proudhon o declară mixtă : creditorii, in virtutea dreptului de siguranţă ce au in averea debitorului, cer să li se reintregéscă acéstă avere, aducêndu-se bunul instrăinat pe nedrept :

« De şi personală in principiu, acéstă acţiune este *in rem scripta*, pentru că urméză lucrul şi caută a 'l lua de la un terţiu posesor, care, personal, n'are nimic să dea creditorului » (Proudhon, V, Nr. 2351.)

Şi acesti eminenţi jurisconsulţi conchid că acţiunea Pauliană este personală-reală.

« Lucru absurd mai presus de tóte, dice D. Laurent, de a susţine că uă acţiune este in acelaşi timp şi personală şi reală. »

Ceea ce 'mi pare decisiv, este că uă acţiune nu este de cât punerea in miscare a unui drept inaintea instanţelor judecătoresci, şi deci este reală daca dreptul pe care 'l urmăresce este real, şi este personală daca, din contra, dreptul ce 'i servea de fundament este personal. Din acest punct de vedere, acţiunea Pauliană este invederat personală, căci creditorii cari o intentă nu invócă de cât un drept curat personal: de ordinar ea este intentată de creditorii chirografari, cari n'au nici un drept real in averea debitorului lor.

Acţiunea Pauliană este déră uă acţiune personală.

Acésta este părerea Dlor Demolombe şi Laurent. Ea a fost consacrată printr'uă decisiune a Curţei din Liège din 29 Ianuarie 1838, in urma căreia jurisprudenţa s'a format in acest sens.

432. Trebue să conchidem de aci că acţiunea nóstră nu póte fi indreptată de cât contra debitorului viclén ?

Nu, fără indouială !

Art. 975 Codul civil dă drept creditorilor să atace actele viclene ale debitorului şi, fiind că in ori-ce act, prin care debitorul 'şi-a risipit sau 'şi-a ascuns averea, a figurat neapărat incă uă persónă, acţiunea Pauliană va fi intentată, nu numai contra debitorului, déră şi contra persónei cu care debitorul a tratat şi care a folosit din actul viclén al acestuia.

Şi este fórte lesne de a inţelege cum acéstă acţiune, curat personală, póte fi indreptată de debitor contra unei persóne care n'a contractat cu dênsul.

Când terţiul, cu care a contractat debitorul, a primit lucrul in dar fără să dea nimic in schimb, atunci creditorul, care atacă actul viclén al debitorului, póte să invóce contra terţiului dăruit maxima că nu 'i-e permis nimenui să se inavuţéscă pe nedrept in paguba altuia : « Debitorul meu ţi-a dăruit, prin viclenie, uă valóre care trebuia să serve la plata creanţei mele, şi nu este drept să o păstrezi in paguba mea. »

Când insă persóna, care a contractat cu debitorul, a făcut act cu titlu oneros, atunci acea maximă nu 'i mai este de ajuns şi creditorul, care 'l chiamă in judecată, nu se póte intemeia de cat pe réua credinţă a terţiului : « Ai ajutat pe debitorul meu să mĕ păgubéscă prin actul lui fraudulos; ai fost părtaş al acestei fraude, şi esci da-

tor să mě despăgubesci de paguba pe care am incercat'o din causa fraudei, căreia te-ai făcut complice.»

Şi tocmai de aceea terţiul, care a contractat cu debitorul viclén cu titlu oneros, nu póte fi tras la respundere, prin acţiunea Pauliană, de cât daca a fost de rea credinţă.

Cu ce drept ar veni in adevěr creditorul fraudat să atace pe terţiul de bună credinţă care a tratat cu titlu oneros? El nu se imbogăţesce pe nedrept in paguba lui, de óre ce nu a luat de cât equivalentul valorei ce a dat, şi, daca lucrul 'i s'ar lua, ar incerca uă pagubă, ca şi creditorul fraudat. Apoi, intre creditorul fraudat şi terţiul care a tratat cu debitorul fraudator, luptând amândoui să se feréscă de pagubă, posiţiunea acestuia este mult mai bună, mai ântâiu pentru că el posedă, şi pe urmă pentru că el n'are să 'şi impute nimic, pe când creditorul fraudat tot póte să 'şi impute că a dat credit unui om de rea credinţă.

Acésta este doctrina tradiţională care a fost tot-d'a-una primită fără nici uă reclamaţiune.

433. Creditorii pot déră să atace prin acţiunea Pauliană, nu numai pe debitorul fraudator, déră şi pe terţiul cu care debitorul a contractat, fiă de rea credinţă, fiă chiar de bună credinţă, déră, in acest din urmă cas, numai daca terţiul a tratat cu titlu gratuit.

Déră pot creditorii să atace prin acţiunea Pauliană pe terţii subsecuenţi, pe persónele cari au tratat, nu cu debitorul fraudator, ci cu terţiul care ţine lucrul de la debitorul fraudator?

Primus, debitor viclén, transmite un drept lui Secundus şi acesta 'l transmite acelaşi drept lui Tertius.

Pot creditorii să chiăme in judecată, nu numai pe Secundus, care a tratat d'a dreptul cu debitorul, déră şi pe Tertius care nici nu cunósce pe debitor şi care a tratat numai cu Secundus?

434. Nici uă greutate daca terţiul, care a tratat cu debitorul, nu este supus la acţiunea Pauliană: in acest cas este invederat că nici persóna cu care a tratat el in urmă nu póte fi trasă la respundere, chiar daca acea persónă ar fi, densa, de rea credinţă.

Indată ce actul prin care un debitor a transmis un drept este inatacabil, dreptul a eşit definitiv din patrimoniul debitorului şi, prin urmare, creditorii nu mai pot pretinde să fiă plătiţi din preţul lui.

N'ar fi altfel de cât in ipotesa fórte rară in care, încă de la inceput, debitorul s'a concertat cu terţiul ca să fraudeze pe creditori.

435. Déră când primul dobênditor este supus la acţiunea Pauliană, fiă pentru că a primit lucrul de la debitor cu titlu gratuit, fiă că a fost complice al fraudei debitorului, atunci cestiunea de a sci daca cel d'al douilea dobênditor póte fi chiămat la respundere prin acţiunea Pauliană este fórte controversată şi desparte şi astăḑi doctrina şi jurisprudenţa.

Nu dóră că tradiţiunea romană ar fi obscură. Din contra, jurisconsulţii romani erau unanimi pentru a recunósce că acţiunea Pauliană póte atinge pe cel d'al douilea dobênditor in acelaşi mod şi cu aceleaşi condiţiuni ca şi pe cel d'ântâiu, care a tratat d'a dreptul cu debitorul.

Déră, in dreptul modern, s'a născut uă altă opiniune, dupe care, indată ce creditorul isbutesce să revóce prima transmisiune de la debitor la terţiu, cea de a doua transmisiune de la un prim dobênditor la un al douilea dobênditor cade de sine, in virtutea maximei *Resoluto jure dantis resolvitur jus accipientis*.

Aşa in cât cel d'al douilea dobênditor este evins prin acésta chiar că a fost evins cel d'ântâiu dobênditor şi fără să avem a mai deosebi intre casul in care el a dobêndit lucrul cu titlu gratuit, şi casul in care 'l-a dobêndit cu titlu oneros, intre casul in care a fost de bună credinţă şi acela in care a fost de rea credinţă.

Buna credinţă a terţiului póte să'i servéscă ca să câştige fructele lucrului, póte să'i dea drept la prescripţiunea prin ḑece pênĕ la douĕ-ḑeci de ani; déră nu póte să valideze in mainele lui un titlu viţiat de la incepnt prin frauda debitorului şi pe care primul dobênditor n'a putut să i 'l transmită de cât aşa precum 'l primise şi densul, supus acţiunei creditorilor.

(Va urma) **Gr. G. Peucescu**

JURISPRUDENŢA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAŢIUNE ŞI JUSTIŢIE

SECŢIUNI UNITE

Şedinţa din 20 Octombre 1883

Preşedinţa Dlui Al. Creţescu, prim-preşedinte

Statul cu Ispas Bolintinénu

OMISIUNE. — TREBUE SA FIA ESENŢIALA.
LOCAŢIUNE. — TURBURARE DE DREPT. — OBLIGAŢIUNE LA DAUNE A LOCATARULUI. — ART. 1427 COD. CIVIL. — RESPINGERE.

1° Omisiunea de a se pronunţa asupra unui punct cerut nu constituesce un mijloc de casare de cât numai atunci când este esenţială.

2° In cas de turburare de drept adusă locatarului, locatorul este obligat a 'l desdauna de pagubele incercate, éră nu numai să sufere uă scădere din preţul locaţiunei.

Nr. 7. — Respins, ca nefundat, recursul făcut de Stat contra decisiunei Curţei de apel din Focşani, secţiunea I, cu Nr. 152, din 1882, pronunţată in procesul cu Ispas Bolintinénu, pentru despăgubiri.

S'au ascultat: D. Th. Rosetti, preşedinte de secţiune, in citirea raportului făcut in causă; D. C. Nacu, avocatul Sta-

tului, in desvoltarea motivelor de casare; D. N. R. Lepădătescu, avocatul intimatului, in combateri.

Curtea, deliberând :

Asupra motivului de casare :

„Omisiune esenţială. — Statul a invocat ca apărare naintea Curţei din Focşani consimţimêntul dat de D. Bolintinénu la lucrarea de improprietărire. Curtea omite a se pronunţa asupra acestui punct, care este decisoriu in causă."

Avênd in vedere că din decisiunea atacată cu recurs resultă că pământul luat din stăpânirea intimatului ca arendaş al moşiei Sărata, proprietate a Statului, a fost luat in anul 1872 pentru a fi dat nu locuitorilor fosti clăcaşi de pe acea proprietate, ci unor locuitori de pe uă proprietate străină cari n'au putut avé in acea proprietate suma pogónelor cuvenite dupe legea rurală; că mulţumirea dată de intimat in anul 1865, ca arendaş şi pe acea periódă a sus-ḑisei proprietăţi, era relativă la clasificarea făcută, in virtutea legei rurale din anul 1864, locuitorilor chiar de pe proprietatea Statului; că déră acéstă mulţumire fiind relativă la un alt fapt de cât acela in virtutea căruia se cerea de arendaş despăgubirea, ea nu putea face a inceta obligaţiunea Statului intru acésta ;

Considerând că, astfel fiind, omisiunea nu este esenţială, şi déră motivul este neintemeiat.

Asupra celui d'al douilea motiv de casare :

„ Rea aplicaţiune şi violare a art. 1427 Cod. civil."

Avênd in vedere că, in speciă, fiind vorba de uă turburare de drept, Statul, ca locator, este dator despăgubire către arendaş, şi că acéstă despăgubire nu putea consista numai intr'uă reducţiune proporţională a preţului arendei, căci Statul, fiind culpabil d'a fi inchiriat un lucru supus evicţiunei, este dator uă intrégă şi completă satisfacţiune a prejudiciului adus arendaşului prin greşala sa;

Pentru aceste motive, respinge, etc.

TRIBUNALUL ILFOV, SECŢIUNEA I

Şedinţa din 7 Noembre 1883

Preşedinţa Dlui T. T. Djuvara, membru

Pembe Simionescu şi alţii cu G. Danielopolu

TESTAMENT. — LEGAT LASAT PENTRU TRAMITERE DE STUDENŢI IN STRAINETATE LA STUDIU. — VALIDITATE. — ART. 811 ŞI 817 COD. CIVIL.

TESTAMENT. — JUDECATOR DELEGAT. — DELEGAŢIUNE DATA DE PREŞEDINTE. — VALIDITATE. — ART. 861 COD. CIVIL.

TESTAMENT. — DEMENŢA. — DOVEDIRE. — ART. 449 COD. CIVIL.

TESTAMENT. — LEGAT LASAT UNUI RESERVATAR. — MODUL IMPUTAŢIUNEI. — INTENŢIUNEA TESTATORULUI.

1° Este valabilă dispoziţiunea testamentară prin care se lasă uă parte din avere pentru trămitere de studenţi in străinětate la invěţătură.

Uă asemenea dispoziţiune se consideră făcută in favorul unei instituţiuni de utilitate publică şi, in tot casul, desemnéză in mod indirect pe Ministerul instrucţiunei publice.

2° Cu ocasiunea formărei unui testament sau unui alt act autentic, in cas de imposibilitate pentru dispunětor de a se presenta naintea Tribunalului, declaraţiunea voinţei sale se va lua de judecătorul delegat de preşedintele Tribunalului.

Nu este necesar, pentru validitatea actului, ca delegaţiunea să se facă de Tribunal; este suficientă delegarea dată de preşedinte.

3° Se póte invoca nulitatea unui act pentru demenţa dispunětorului, chiar daca nu s'a cerut interdicţiunea inainte de incetarea lui din viaţă.

Acésta insă este uă cestiune in fapt lăsată la apreţiarea instanţei care judecă afacerea.

4° Legatul lăsat unui mostenitor reservatar nu se impută asupra reservei, atunci când nu reese din testament că acésta a fost intenţiunea dispunětorului.

Nr. 373. — DD. Pembe Simionescu, loc. Al. Simionescu şi Zinca Marcovici Papadianu au intentat acţiune contra Dlui G. Danielopolu, esecutor testamentar al defunctului S. Simionescu, pentru anularea unui testament.

S'au presentat reclamanţii prin DD. avocaţi N. Blaramberg, G. Vernescu, D. Giani; D. G. Danielopolu in persónă, şi D. B. Brătianu pentru Ministerul cultelor şi instrucţiunei publice, care s'a admis ca intervenient in causă.

Tribunalul,

Avênd in vedere că motivele pentru cari reclamanţii cer nulitatea testamentului sunt următórele: 1° lipsa unui legatar in condiţiunile cerute de lege; 2° violarea legei in ceea ce privesce formele prescrise pentru autentificarea testamentului public, şi 3° starea de demenţă a testatorului in momentul confecţionărei testamentului ;

Avênd in vedere conţinutul testamentului in cestiune ;

In drept :

In ceea ce privesce intervenţiunea Statului şi capacitatea d'a primi legaturi şi donaţiuni :

Considerând că dreptul nostru civil, prin art. 811 şi 817, recunósce stabilimentelor de utilitate publică şi in general persónelor morale dreptul şi capacitatea de a accepta legaturi şi donaţiuni intocmai ca şi persónele fisice, şi că singurele condiţiuni necesare pentru uă validă acceptare sunt: esistenţa legală a acelor persóne morale şi autorisaţiunea regéscă ;

Considerând că trămiterea regulată a studenţilor nostri in străinětate pentru studiu, in virtutea unei dispoziţiuni testamentare, constitue in tótă puterea cuvêntului un stabiliment, uă instituţiune de utilitate publică, de óre-ce dênsa are de scop invederat instrucţiunea publică, interesul gene-

ral al Statului; că, pe de altă parte, uă asemenea dispositiune nu numai că arată indirect pe adevĕratul legatar, pe Ministerul instrucţiunei publice, representant legal al instrucţiunei publice, déră că nu se póte considera ca făcută de cât in interesul acestei persóne morale esistente, „Statul“;

Considerând că, in acéstă privinţă şi din art. 338 şi 339 din legea Instrucţiunei publice, reese invederat că particularii pot fonda stipendie in favorul desvoltărei instrucţiunei şi că, in casul când in uă asemenea dispositiune nu se indică direct Statul, el cată a fi subinţeles, de óre-ce pe dênsul 'l privesce şi in interesul sĕu direct liberalitatea are loc; că, in fine, in testamente, ca in ori-ce alte acte, cată a se lua in consideraţiune mai cu sémă intenţiunea, voinţa celui ce dispune (a vedé pentru acest sistem: Demolombe, T. XVIII, Nr. 590, 608 şi 612; Aubry et Rau, VII, § 649, Nr. 1, in fine; şi Laurent XI. § 311—315; Cas. Rom secţiunea I, decisiunea Nr. 220, din 1880).

In ceea ce privesce condiţiunile de formă ale testamentului:

Considerând că, in materie de testament, ca şi in alte acte, daca partea principală e in imposibilitate de a se transporta la Tribunal pentru a da consimţimêntul necesar autentificărei, atunci se cere a se delega un membru pentru a lua la domiciliu acest consimţimênt;

Considerând că acéstă delegaţiune e legală şi suficientă atunci când ea se dă de preşedintele Tribunalului, éră nu de complet, acésta de óre-ce in uă asemenea delegaţiune nu póte fi vorba de uă deliberaţiune a completului, deliberaţiunea neavênd loc de cât in urmă, dupe primirea raportului judecătorului delegat; că, daca legiuitorul s'a servit in art. 861 Cod. civil de termenii: judecător numit de Tribunal, dênsul prin cuvêntul „Tribunal“ a voit să inţelégă aci, ca in multe alte texte, pe preşedintele care represintă Tribunalul şi are administraţiunea lui (a se vedé in acest sens: Cas. Rom., secţiunea I, decisiunea cu Nr. 38, din 1878).

In ceea ce privesce posibilitatea de a se anula un testament din causa demenţei testatorului:

Avênd in vedere art. 449 Cod. civil şi considerând că, conform acestui articol, in casul când interdicţiunea n'a fost cerută când el era in viaţă, cestiunea de a se sci daca demenţa resultă sau nu din conţinutul testamentului e uă cestiune lăsată la suverana apreţiare a judecătorului.

In ceea ce privesce reserva mumei a unui testator:

Considerând că art. 842 Cod. civil stabilesce clar şi lămurit acéstă reservă la jumĕtatea bunurilor lăsate de *de cujus;* că, ori-ce s'ar ḑice, acéstă dispositiune e dréptă, căci e raţional şi just a se da părintelui mai mult atunci când el vine in concurenţă cu străinii, de cât atunci când vine la succesiune in concurenţă cu rudele defunctului; că, astfel fiind, lesne se póte esplica pentru ce reserva ascendenţilor e mai mare de cât partea lor, când ar veni la uă succesiune *ab intestat;*

Considerând, pe de altă parte, că in legislaţiunea nóstră se póte fórte bine cumula calitatea de erede reservatar cu calitatea de legatar, şi că acest cumul trebue a fi presupus in intenţiunea testatorului ori de câte ori el lasă un legat eredelui sĕu reservatar, fără menţiunea espresă că acest legat se va compta in reservă;

Considerând că, prin urmare, eredele reservatar nu e dator a imputa asupra reservei sale legatul particular ce'i s'a făcut, de cât atunci când e constant că astfel a fost intenţiunea testatorului, intenţiune care trebue să fiă constatată in fapt (a se vedé in acest sens: Cas. francesă din 6 Noembre 1871; Dalloz, *Périodique*, 1871, I, 347; Limoges, 14 Iulie 1877; Agen, 12 Ianuarie 1824; Répertoire alphab. de Dalloz, 1033,3° şi 40).

In fapt:

Asupra caducităţei testamentului lui S. Simionescu, pentru lipsă de legatar:

Considerând că defunctul Simionescu dispunênd prin testamentul sĕu ca, dupe mórtea mumei sale, cu usufructul averei remasă de la dênsul să se trămiţă in străinătate pentru studiu un numĕr óre care de studenţi, dênsul prin acéstă dispositiune fundéză uă instituţiune de utilitate publică in general, şi in profitul instrucţiunei publice in special; că, astfel fiind, şi Ministerul instrucţiunei publice fiind representantul instrucţiunei publice, nu se póte nici de cum susţine că testamentul lui Simionescu póte fi caduc pentru lipsă de legatar.

Asupra celui d'al douilea motiv de anulare, lipsa delegaţiunei din partea completului Tribunalului:

Considerând că pentru luarea declaraţiunei lui S. Simionescu, că testamentul este al sĕu, preşedintele Tribunalului de notariat a delegat in ḑiua de 15 Septembre 1872 pe D. supleant Zenide, in scop de a se transporta la domiciliul testatorului care era bolnav şi a'i lua declaraţiunea, conform art. 861 Cod. civil;

Considerând că acéstă delegaţiune a preşedintelui e legală şi suficientă, dupe cum s'a stabilit in considerantele de drept de mai sus, şi că, prin urmare, şi acest al douilea motiv de nulitate e nefundat.

Asupra celui d'al treilea motiv de nulitate al testamentului, starea de demenţă a testatorului:

Considerând că interdicţiunea lui S. Simionescu n'a fost cerută inainte de mórtea sa şi că, prin urmare, demenţa sa nu s'ar puté constata de cât prin testament chiar;

Considerând că, de şi in copia testamentului şi in registrul secţiunei de notariat se ḑice că: „las esecutor testamentar pe D. Daniilénu şi dupe mórtea *mea* pe rectorul Universităţei, acest cuvênt *mea*, de sigur pus in loc de *sa*, nu póte fi de cât uă eróre in reproducerea testamentului in registrul Tribunalului de notariat de către impiegatul ţinut a face acest transcris; că chiar daca ar esista in originalul act acéstă eróre, ceea ce e greu de presupus, ea n'ar fi de natură a schimba câtuşi de puţin inţelesul frasei, că testatorul a inţeles să lase pe rectorul Universităţei ca esecutor testamentar numai dupe mórtea lui Daniilénu;

Considerând, in fine, că interogatoriul părţilor, depune-

rile martorilor Vasile Asador, Scarlat Melic, şi certificatul Doctorului Glük, nu se apreţiéză suficient de Tribunal pentru a constata starea de demenţă a lui S. Simionescu, chiar in momentul când el a testat; că, astfel fiind, şi acest al treilea mijloc de nulitate cată să fiă respins.

Asupra cererei subsidiare de a se recunósce dreptul de reservă la jumĕtatea averei lăsată de defunct:

Considerând că, din momentul ce este constant că reserva mumei este de jumĕtate in averea lăsată de un testator, astfel cum s'a stabilit in consideraţiunile de drept de mai sus, şi că, in casul când unei mume se face şi un legat particular, e necesară uă menţiune espresă pentru a se puté decide că acest legat trebue să se impute asupra reservei;

Considerând că, astfel fiind, şi testatorul Simionescu lăsând mumei sale usufructul intregei averi şi neḑicênd nimic asupra cestiunei de a se sci daca acest legat trebue sau nu să se impute asupra reservei, urméză a decide că reclamanta Pembe Simionescu e in drept de a beneficia şi de reserva sa şi de legatul particular ce 'i s'a făcut; că, in fine, daca dênsa de la mórtea testatorului şi pênĕ in momentul de faciă a perceput usufructul averei lui Simionescu, dênsa prin urmare nu a făcut nimic alt de cât a usat de dreptul sĕu;

Avênd in vedere şi dispoziţiunile art. 811, 817, 861, 449, 443 Cod. civil, 338 şi 339 din legea Instrucţiunei publice;

Pentru aceste motive, admite cererea de interventiune, respinge cererea făcută de Pembe Simionescu, locotenent Al. Simionescu şi Zinca Marcovici Papasan, in ceea ce privesce anularea testamentului, o admite in ceea ce privesce recunóscerea dreptului Dnei Pembe Simionescu la jumĕtate din averea lăsată de defunctul S. Simionescu, acésta ca parte a sa reservatară.

Semnaţi: T. T. Djuvara, D. Dobrescu.

TRIBUNALUL DIN BRAILA

(Corespondenţa particulară a *Dreptului*)

Şedinţa din 9 Noembre 1883

Preşedinţa Dlui V. Macri, preşedinte

N. I. Drugescu cu Filip Zărvătescu

CHIRIE. — PRIVILEGIUL PROPRIETARULUI. — LUCRURI MOBILAND CASA. — MARFURI DESTINATE VÊNḐAREI. — PE CE SE ESERCITA PRIVILEGIUL. — ART. 1370 COD. CIVIL.

MARFURI AFLATE IN MAGAZIA INCHIRIATA. — TRANSPORTAREA LOR IN ALTA PARTE. — REVENDICAREA ŞI SECUESTRAREA LOR DE CATRE PROPRIETARUL MAGAZIEI. — ART. 1730 COD. CIVIL ŞI ART. 610 PROC. CIVILA.

REVENDICAREA MARFURILOR VÊNDUTE. — CUMPARATOR DE REA CREDINŢA. — TERMENUL IN CARE SE PÓTE ESERCITA REVENDICAREA. — ART. 1730 COD. CIVIL ŞI ART. 610 PROC. CIVILA.

CHIRIE. — SECUESTRU ASIGURATOR. — RATE EXIGIBILE ŞI NEEXIGIBILE. — PENTRU CARI A NUME SE PÓTE CERE SECUESTRU. — ART. 610 PROC. CIVILA.

1° Privilegiul proprietarului pentru plata chiriei datorite se esercită nu numai asupra lucrurilor ce mobiléză casa sau magazinul inchiriat, ci şi asupra mărfurilor aflate in magazie şi destinate a fi vêndute.

2° Proprietarul este in drept a revendica şi secuestra mobilele ce se aflau in casa sau magazia inchiriată, când ele au fost duse in alt loc fără scirea şi consimţimêntul lui.

3° Termenul de cinci-spre-ḑece ḑile acordat de art. 1730 Cod. civil, pentru revendicarea lucrurilor transportate in altă parte fără scirea şi consimţimêntul proprietarului, nu se aplică şi posesorului de rea credinţă. Acésta póte fi indatorat, şi dupe espirarea acestui termen, să readucă in casă lucrurile, pentru ca proprietarul să 'şi pótă esercita privilegiul sĕu asupra lor pentru plata chiriei.

4° Secuestrul asigurător nu póte fi cerut pentru asigurarea plăţei unei chirii incă neesigibile.

S'a presentat contestatorul N. I. Drugescu, asistat de D. avocat I. C. Lerescu, şi intimatul Filip Zărvătescu, in persónă.

Tribunalul,

Avênd in vedere contestaţiunea adusă de N. I. Drugescu contra secuestrului aplicat de Tribunal, dupe cererea lui Filip Zărvătescu, pe marfa aflată in magazinul sĕu, cumpărată de la Constantin Nedelcu, chiriaşul şi debitorul intimatului Zărvătescu;

Avênd in vedere că contestatorul, basându'şi contestaţiunea pe un act de vênḑare legalisat de acest Tribunal, prin care Constantin Nedelcu, in ḑiua de 23 Septembre anul curent, 'i-a vêndut tótă marfa sa ce o avea in prăvălia intimatului Zărvătescu, a invocat in sprijinirea contestaţiunei sale următórele motive: 1° că privilegiul acordat proprietarului pentru plata chiriei nu se intinde şi asupra mărfei din magazie, ci numai asupra mobilelor ce garnisesc casa; 2° că marfa eşită din magazie şi trecută prin vênḑare in proprietatea altuia nu se mai póte revendica şi secuestra; 3° că, in tot casul, privilegiul ce pretinde intimatul a incetat, pentru că marfa nu s'a revendicat in termen de cinci-spre-ḑece ḑile, şi 4°, in mod subsidiar, a adăogat că, daca Tribunalul nu va admite aceste motive, atunci 'şi ia obligaţiunea d'a plăti intimatului chiria magaziei ocupată de Constantin Nedelcu şi Tribunalul să ordóne desfiinţarea secuestrului, de óre-ce intimatul refusă acéstă obligaţiune şi pretinde să manţie secuestrul şi pentru asigurarea chiriilor următóre.

In ceea ce privesce primul motiv:

Considerând că, din generalitatea termenilor art. 1370 din Codul civil, reese că privilegiul proprietarului se intinde şi asupra mărfei aflată in magazie, uă altfel de interpretare de s'ar da acestui articol şi s'ar restrânge privilegiul numai asupra lucrurilor ce mobiléză casa sau magazinul, atunci s'ar

lăsa fără nici uă garanţie mai tóte stabilimentele de industrie şi de comerciu, in cari nu ar esista uă mobilă propriu ɖisă, şi acésta ar fi neapărat contrariu intenţiunei legiuitorului, care a voit să asigure un privilegiu tutulor construcţiunilor.

In ceea ce privesce al douilea motiv :

Considerând că, din combinaţiunea art. 1730 din Codul civil cu art. 610 din Procedura civilă, resultă că proprietarul are dreptul de a revendica şi secuestra mobilele cari se aflau in casa sa, când ele au fost duse in alt loc fără consimţimêntul sĕu ;

Considerând că acest consimţimênt póte fi espres sau tacit : astfel este dreptul comun şi legea nu a derogat in cestiunea ce ne preocupă ; că de şi, in general, se póte susţine cu succes că proprietarul a consimţit tacitamente la instrăinarea mărfei ce era destinată spre vênɖare, totuşi acéstă argumentare seriósă şi admisibilă in casul unei instrăinări sau vênɖări regulate şi in limitele esercitărei de către locatar a comerciului sĕu, in specia nu póte fi luată in consideraţiune, de óre-ce marfa a fost vêndută in total fără scirea şi consimţimêntul intimatului, şi astfel chiriaşul acestuia, departe de à esercita prin acest fapt comerciul sĕu la care cel d'ântâiu a consimţit tacitamente, chiar din ɖiua locaţiunei, el 'l-a desfiinţat de tot, şi acésta contrariu intenţiunei şi interesului intimatului Zărvătescu ;

Considerând că acéstă distincţiune se impune de natura faptelor puse in discuţiune şi de principiele ce guvernéză materia: in adevĕr, locatarul a consimţit ca marfa să fiă vêndută, pentru că locatarul a inchiriat magazia cu scop de a esercita comeciul sĕu, adică pentru a vinde obiectele coprinse in magazie, déră a consimţit numai intr'atât in cât locatarul esercită comerciul, éră nu şi când 'l desfiinţéză, cum este in specia ; proprietarul in primul cas nu perde nimic, de óre-ce locatarul prin acésta măresce averea sa şi obiectele ce se vênd sunt regulat inlocuite prin altele noui, éră daca acesta nu le inlocuesce, proprietarul are dreptul şi facultatea de a cere gonirea chiriaşului, pentru că nu mobiléză casa sau magazia de ajuns, conform art. 1446 din Codul civil, şi cu acésta interesele proprietarului sunt apărate; in al douilea cas insă, adică când locatarul vinde in total marfa şi desfiinţéză astfel comerciul sĕu, nu este tot astfel: in acest cas, locatarul nu mai esercită comerciul sĕu in modul cum a consimţit proprietarul, beneficiul art. 1446 dispare şi tot de uă dată proprietarul se vede lipsit de uă dată şi in total de gagiul ce avea asupra lucrurilor instrăinate.

In ceea ce privesce al treilea motiv :

Considocând că, in adevĕr, din art. 1730 din Codul civil şi art. 610 din Procedura civilă resultă că dreptul de privilegiu al proprietarului incetéză, daca n'a revendicat marfa in termen de cinci-spre-ɖece ɖile de la instrăinarea ei, căci legiuitorul a voit să garanteze şi stabilitatea proprietăţilor şi astfel a conciliat aceste drepturi punênd un termen fatal privilegiului proprietarului ;

Considerând insă că din scopul ce a avut legiuitorul când a prescris acest termen se vede că dênsul a voit să asigure pe posesorul de bună credinţă, şi că nu a voit să limiteze privilegiul proprietarului, când ar fi vorba de un posesor care a participat cu bună sciinţă la frauda comisă de chiriaş in prejudiciul proprietarului; că, prin urmare, este a se cerceta daca contestatorul a fost sau nu de bună credinţă când a cumpărat marfa de la Constantin Nedelcu, chiriaşul intimatului ;

Considerând că legătura de rudenie ce esistă intre contestator şi Constantin Nedelcu, vecinătatea magazilor (fiind chiar alături), transportarea ferită a mărfei de la uă prăvălie la alta, şederea in permanenţă a lui Constantin Nedelcu in prăvălia contestatorului, transportarea mărfei cu trei ɖile mai 'nainte de esigibilitatea chiriei, şi in fine, obligaţiunea luată de contestator către Nedelcu de a'i plăti toţi creditorii chirografari, fără a trece in numĕrul lor şi pe intimat, de şi sciea bine că chiria nu e plătită, pentru că nu ajunsese incă esigibilitatea ei, tóte aceste circumstanţe au format convingerea Tribunalului că contestatorul a cumpărat marfa sciind că cu acésta va aduce prejudiciu intimatului Zărvătescu, şi, prin urmare, dênsul nu póte beneficia de termenul de cinci-spre-ɖile ɖile in cari legiuitorul a limitat privilegiul proprietarului ;

Considerând că in zadar se invócă de avocatul contestatorului maxima *en fait de meubles possession vaut titre*, consecrată de art. 1909 din Codul civil, pentru că dênsa nu póte fi invocată de cât de acela care posedă pentru sine şi cu bună credinţă; că daca contestatorul indeplinesce prima condiţiune, posesiunea *animo domino*, nu indeplinesce pe a doua, bună credinţă, cum s'a dovedit mai sus.

In ceea ce privesce al patrulea motiv :

Considerând că intimatul Zărvătescu a cerut şi obţinut de la Tribunal secuestrul ce se contestă, pentru asigurarea chiriei pe uă jumĕtate an, de la 26 Octombre 1883 şi pênĕ la 23 Aprilie 1884, a imobilului ce are inchiriat către Constantin Nedelcu ;

Considerând că cererea contestatorului de a se ordona desfiinţarea secuestrului, când va depune chiria, este admisibilă, de óre ce prin acésta se asigură intimatului suma pentru care a cerut şi obţinut sequestrul şi nu se póte pretinde manţinerea secuestrului şi pentru asigurarea chiriilor viitóre, pênĕ la espirarea termenului de locaţiune, de óre ce Tribunalul n'a fost sesisat de cât numai pentru chiria semestrului 26 Octombre 1883 pênĕ la 23 Aprilie 1884.

Pentru aceste motive, respinge contestaţiunea, etc.

Bucuresci. — Typ. Curţei Regale, pr. F. Göbl Fii, Pasagiul Român, 12.